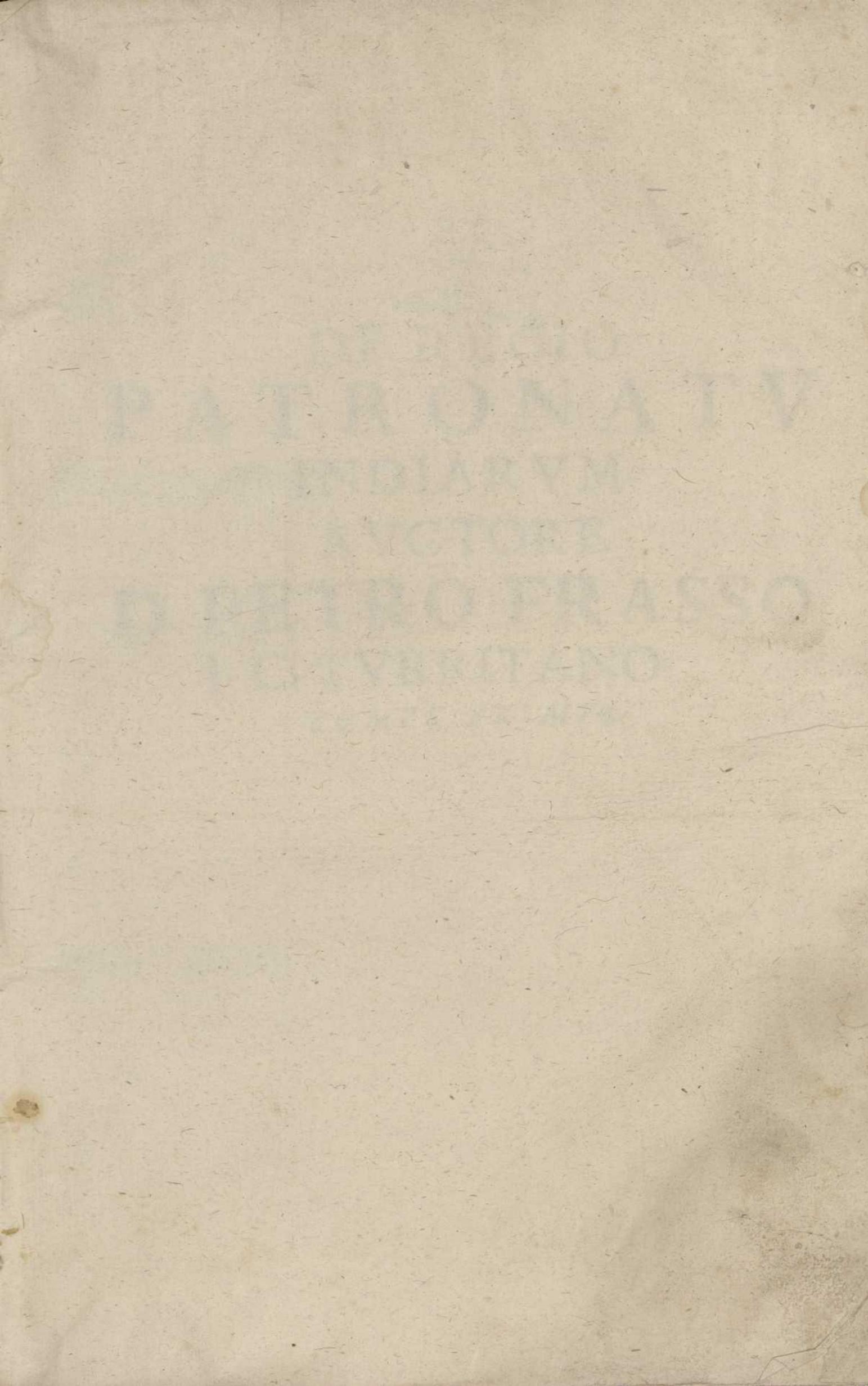

Citante 38
Procurada 8.
Nº 14

$$\begin{array}{r} 28 \\ \hline 8 \\ \hline 1 \end{array}$$

DE REGIO
PATRONATV
INDIARVM.
AVCTORE
D. PETRO FRASSO
I. C. TVRRITANO.
TOMVS PRIMVS.

ПРЕДІЯ
УТАІСІТ
МУЯІСІІ
АСТОРІ
ОГЛАЯНІІ
ДІПАРІА
ІОНА ПІКІ

Gregorius Fosman faciebat Matriti Anno 1611.

DE REGIO
PATRONATV.
AC ALIIS NONNVLLIS REGALIIS,
REGIBVS CATHOLICIS;
IN INDIARVM OCCIDENTALIVM
IMPERIO, PERTINENTIBVS.

QVÆSTIONES ALIQUÆ
DESVMPTAE, ET DISPVTATAE,
IN QVINQVAGINTA CAPITA PARTITÆ.

AVCTORE
D. PETRO FRASSO.
I. C. TVRRITANO,
MATRITENSI IN CVRIA NVPER
ADVOCATO, MOX IN REGIO
GOATHEMALENSIVM
NOVAE HISPANIAE,
NVNG VERO IN ARGENTINO REGNI PERVANI SENATV,
FISCI PATRONO.

CAROLO SECUNDΟ
POTENTISSIMO
HISPAÑIARVM REGI, D. N.
DICATAE.

M A T R I T I.

Ex Typographia Imperiali, apud Iosephum Fernandez à Buendia. Ann. M.DC.LXXVII.

CVM PRIVILEGIO REGIS.

CAROLO SECUND^O,
MAXIMO
HISPANIARVM REGL^E
AVGVSTO
INDIARVM IMPERATORI.
FOELICISSIMAM
IN TRIVMPHIS DESIDERAT FORTVNAM,
D. PETRVS FRASSO,
IN REGIO ARGENTINO SENATV,
FISCI PATRONVS.

Enascente, O SERENISSIME REX , nobis illuxit fau-
stissima tui natalis Aurora ; te in lucem fœlicitèr orto , &
intèr matutinos vitæ radios rubente;

*Properauit gaudia tellus,
Cœlestis risit sedes , et gestijt Orbis.*

Non aliter , ac si solùm fervida ambiret , te suum Principem adorare ,
Orbis sceptra tenentem , allecta viuida spe , non tantum noua iam;
verum etiam , & faustiore fortuna perfruendi : idecò perfusa gaudijs
ad ortum sui FAVSTISSIMI CAROLI , magis fœlici cespite , quam
ad ortum mentiti numinis , primitias obtulit læta , solvitque fœcunda.

*Te nascente ferunt , ex orto flumine mella
Dulcatis cunctata vallis , oleique liquores
Isse per attonitos bacca perdente trapetas ;
Protulit vndantem segetem sine semine campus :
Et sine se natis invidit pampinus vallis ;
Hibernæ rubuere rosæ , spretoque rigore
Lilia permixtis insultauere pruinis .
Tale puerperium quoties Lucina resoluit ,
Mos elementorum cedit , Regnique futuri
Fit rerum nouitate fides , venisse beatos ;
Sic loquitur natura Deos .*

Quasi auspicato sibi tanto Principe Dædala tellus florida cunabula in-
texuerit , submiseritque flores . O fœlicem diem , qui magna signabitur
ara ; quæque sit longè sacratior , illa Herculis celsa ; quam quidem sig-
natam habuere , atque tanquam æterni Imperij omen prodigiale delusæ
gentes de superstitione prophanæ quondam existimarunt , summa Re-
ligione coluere .

Tom.I.

¶ 3

Ex

Sybiha
tom. 8.
Bibliot.
fol. 61.

Sidon.
Apola.
in Pa-
negi.

Ex illo celebratus honos, l^aetique minores
Servauere diem; primusque Potitus auctor,
Et domus Herculei custos Pinaria sacri,
Hanc aram luco statuit; quae maxima semp^{er}
Dicetur vobis, & erit quae maxima semp^{er}.

O f^{elicem} inquam diem, terqu^e quaterqu^e beatum, qui nobis in te,
non mendacem, non chymæricum, sed verum Austriacum, pro toto
tegendo, siue subigendo Orbe Alcydem communem Deum, dextrum-
que protulit numen; iam equidem liceat clienti tuo ad tua procumben-
ti genua, ad plausus gratantis Orbis, ad festiuas Olympi voces, ad dul-
ce hominum triumphale Io decantantium simul p^{ræ} gaudio fœlix in
clamare cum Euandro, Herculis natalitia plaudente: Ioue nate CAROLÆ

Euand. salut^e, te nobis mater veridica, interpres Deorum aucturum cœlestium nume-
rum cecinit, tibique aram hic dicatum iri, quam opulentissima in terris gens
maximam vocet, tuoque ritu colat. Signetur profecto splendens, notetur
lapillo candido, quia nobiles fœlicitatum luces spargit Sacratior CA-
ROLI ara, quæque in omnium corde accensa amoris pyra, perenni
splendore rutilat, feruet, & ardet; tanquam nostrarum fortunarum
fœlix omen prodigiale, aspirante fausta aue, sinistra repulsa, perter-
rita leua.

Sed si usq^{ue} ad hodiernam lucem, int^r celsa Regiæ matris ubera,
int^r maternos amplexus nectar, & ambrosiam tener infans amans, de-
licias fugens aureæ infantiae primos delicatos soles perfunctus es; desine
iam sine iniuria Auroram tuæ primordialis lucis. Et beneulo, semper-
qu^e placido Ebalio, egredere ad gratum adolescentiæ iubar, splendi-
diore coma renidens, ut ex tam nobili incremento, Supremum Coro-
næ honorem, fausto omne, Nestorianos annos exuperans Fœnix pos-
fideas.

Vbi flore nouo pubescet firmior ætas.

Quo sanè Imperiali fastu, instar rubentis Solis radijs omnia lustres, &
illumines, atque meliore sidere fortissimi Anibalis astro ductus, placi-
da oculorum luce incipias fauere tuis.

Ex invictor ouans, sedato pectore tandem.

Expectandis Urbis tectis, templisque Jerenos

Lætos circum fert oculos.

Incipe ergo, O POTENTISSIME REX, ab oriente tui optatissimi
Imperi (tibi in æuum semp^{er} faustissimi) mihi fauere potens, de pie-
tate insignis; mihi, inquam, noue Phœbe faue, cuius aras fauore ple-
nas, clementia diuites iam vaga fama per Orbem, septemplici ære ce-
lebrat; & meritò iure, quandò Rex Deus quispiam humanus est; siue ex
Ioue sunt Reges, ad quorum opem flammatu alarum remigio amans ani-
mus pervolat obtinendam; tuas profecto aras, de nouo atque remoto
Indiarum Sole, sollicitus ardeo, supplici veneror animo, fervido stu-
dio concupisco, ut mihi tuam Regiam Maiestatem adoranti, amica
suboriatur fortuna, cum

Mitissima fors est Regnum

Sub Rege nouo.

Aptabitur mihi, ut spero, sub tuo nouo Imperio, ò dulce pecto-
rum

rum pignus, Puerque Deorum, natè Immortalium.

O decus, atque æui magna gloria tui.

Sapph.
Phaoni.

Quem quidèm sine adulatio[n]is crimin[e] certatim salutant sœcula. Salve superum genus, amoris deliciu[m], atque tuorum gratissima spes, trophæis ditanda, lauris Coronanda. Nitesce ergò nitesce Hispaniæ Sol. Si materno gremio adoratus, nunc iam nobis *Pastor populorum* ades recte cognoscens, tibi ciu[m] traditam esse tutelam, quorum votis, O MAXIME CAROLE fortunę imperans, & suarum in constantium rotarum clauum tua potentia firmans, ubique celebra-tus audies.

Tuque dum procedis I[de]o triumph[e],
Non semel dicemus I[de]o triumph[e].

Horat.
ode 2.li. 1

Sed antequam ferta Bellor[um] tua tempora ouantia (semp[er] fœlici,^{4.} nunquam tamèn bifronte Marte) coronent; & postquam tellus mu-nera Flore tibi lætabunda sacrauit, libauit officiosa Pales; alia nunc pro hac temporis opportunitate, & crescente valido Pelæo robore dulciora munera te expectant, & amant, inuicte CAROLE domi-nator Orbis, quæ si humanus de sublimi Imperij culmine libenter aspicias, nec renuas admittere, mea ingrata sorte seuerus, in promptu aderunt prælibanda; rumpat iam altum silentium, q[uo]d submis-sus rubor in pectore premit, referentur labia, quæ ad conspectum fui maximè VENERANDI CAROLI balbutientia, & nullo po-lita diserto stylo, tremunt. Munera sunt Astreæ, primitiæ sunt oblatæ de tam remoto Hemispherio, quas de paupercula mei exi-lis ingenij gleba, tibi poplite flexo, delibo; hæc sunt Principum gratissima munera, quæ adolescentiam alunt; nam qua parte vtilita-tem affrunt, honorem Principis maximè videntur commendare; cum non minus ad Respublicas recte temperandas sit officium Maiestatis, condere dominante potentia leges, quam legum scientia florere; siquidem honor additur Principi, si iustitiam diligit, dum-modò sciat illam diligere, atque illæsam seruare. Regale protæcto manus est, Regibus inesse scientiam, ut suadent plurima exem-pla, quæ adolescentias Principum delineant, ad literas animos do-cili genio conuertentium. Primus tibi adsit strenuus. Pelæus, flori-da ætate vernans à Chirone studijs enutritus; in Aurora ætatis Ma-cedo, cuius vestigia pressit terror Orbis filius Alexander, Lycidæ, & stagiritæ erudiendi traditi; Honorius Princeps, si Maiestate Imperij fulgens, literis maximè florens.

Ciceron.

claud. 4:
consul.
Honorijs.

Quid ergo referam nobilissimos Proceres tuos? ALPHONSOS, FERDINANDOS, alios laurea beatitudinis claros, alios sub acto Orbe famosos; quid CAROLOS triumphatores, fœliciores Alexan-dro, Cæsare validiores? Quid sublimes PHILIPPOS, Coeli terræque miracula, monstra sine deformitate in scientijs, & prudentia admiranda, nunquam tamèn satis laudanda. Quibus minor fama, ad illorum præclara gesta modulanda, deuicta cessit. Quorum exemplar vigente in pectore Regio, & Sacro Austriaco sanguine, ad maiora facinora per-agenda te accendere auctumo; est enim magnus verecundiae stimulus laus

Cassiod.
Vopisc.
P. in Prob.

*Parentum, dum illis non patimur esse impares, quos gaudemus Auctores.
Hac dote videntur fuisse ditati maiores. Apparet sanè neminem vñquam ad
maturam virtutum summam peruenisse, nisi qui puer seminario virtutum ge-*

*Philo lib. quod neroiore concretus aliquid inclytum designasset. Alit ergò, & nobilitat
deterior legum scientia, siue multiplici honore ciuibus imperantem omnia
potiori omnibus facit: Rex ad populum, inquit eruditus Philo: Ità se debet ha-
bere, vt lux ad tenebras, vt sapiens ignorantia, vt Deus creaturæ. Cùm
infidetur. Rex imaginem referat Creatoris, quòd nèc superstitionem Gentilita-
tem latuit, si Plutarchum auscultemus: Deum duo sui pulcherrima fe-
cisse simulachra in Cælo Solem, in terris Regem; qui quidem adinstar Solis
fulgens, & regnans lacis doctrina populis debeat prælucere; præluce-
bis sanè, & de tua luce nobile iubar promanans extremas Orbis oras
deaurabit; pro floribus hos accipe fructus, et si veris horæ tibi na-
centi suavi pœmpa inservierunt;*

Albaque de viridi riferunt lilia prato.

*Nunc te delectet Astrea cum propria munera sibi pro honore singula lu-
stra poscant.*

*Verùm enim verò, quo incauta animi audacia, de tam exteris oris
pennas erigit? Scio euidem, nèc tacebo: ad CAROLVM peruolat
solem, quo nèc sacula retrò alium comptiorem aspexere; quòd luat
timeo temeritatis audaciam, aut repulso meo labore, vel non beneuo-
le accepto; quo quidem despectu (quem superi auertant) mens confusa
ruet, & plena rubore contempta, & vilis recedet. Sed apage, apage iam
vana, & timida cordis suspicio, quandò ad nullius Regis tutelam magis
fida pena aspirare conabor, quam ad illam, quæ summa CAROLI be-
nignitate conceditur, & tunc sublimiorem esse, quo pleniorum Philo de-
monstrat: Beneficentia Principis, sicut Luna, nunquam pulchrior, quam
cum plena; non ergò videntur sibi inuicem aduersari inimica sorte, flo-*

*Tertull. lib. de car. ne Chri-
sti, cap. 21. res lenitatis cum Imperij virga: Quid ergò negant (eloquium Septimij
refero) & fructui suum florem, & flori suam Virginem? Hoc est, non auel-
litur aduerso sidere flos benignitatis à virga Imperij, nequè rectitudi-
nis fructus à flore dulcis, & gratæ benignitatis. Imò verò iuxta me-
liorem Aulicorum indolem, Princeps quo natura sublimior est, eo hu-
manior debet esse; & quo se humaniorem præbuerit inferioribus,
eo se chariorem populo præbebit; quemadmodum enim ver-
no tempore indulgente, splendidi flores sua lenitate oculos prof-
pestantium alliciunt, atque non leuitate, sed sua nativa colorum
seuinitate animos mirè delectant; sic Princeps nouus flos, noua-
que purpurascens rosa. Maiestate salua, nèc minus æquitate corda
ciuium amoris catena validè sibi deuincit, & vnit, sicut seueritatis vir-
ga eos repellit, nam quantò seuerior Rex, tantò remotior à corde di-
stractior affectu.*

Mucrone cruento.

Claud. consulat Manlij Theoder.
*Se iactant alij, studeant feritate timeri,
Abductoque hominum cumulent æraria censu;
Lenè fluit Nilus, sed cunctis annibus extat
Vtilior; nullas confessus murmure vires,
Acrior, & rapidus tacitas prætermeat ingens*

Danubius ripas, eadem clementia fecit
Gurgitis immensum deduxit in ostia Gangem;
Torrentes immane fremant, lapsisque minentur.
Pontibus, inuoluant spumoso vertice sylvas;
Pax maiora docet, peragit tranquilla potestas,
Quod violenta nequit, mandataque fortius urget
Imperiosa quies.

Hæc tibi cognata pietas (qua, te regnante, potiemur) nobis pro tutela aderit, & quæ ab alto tuorum Maiorum præterlabitur fonte, in te maximè redundat; ut sicut Tullio eloquar: *Tuum Regale sceptrum patrocinium Orbis potius, quam imperium poterit nominari.* Dùm iàm ad tua lumina ALPHONSI IX. pro symbolo Pelicanum sibi adscribentis gratus amor, & mira erga suos benignitas versatur; qui non minus patria, quam pietatis amator semper inaccessam (ni dicam) aliorum Regum odibilem Maiestatem abhorruit, sibi iniuriosam habuit; cum nunquam illam venerata fuere, sed impatienter male fida repulere quotquot subditorum colla duro seruitutis iugo seuerè compressit, benè suadente Plutarcho: *Non sceptrum, aut fulmen, aut tridentem, qua species se ipsos nonnulli fingunt, aut defingunt stultitiam suam, quod videantur inaccessi reddentes inuidiam; offenditur enim Deus his, qui tonitrua, fulmina radiorum iaculationes imitantur; delectatur autem his, qui suam emulantes virutem semet in honestate, & humanitate ei reddunt adsimiles, atque hos in maius prouehit.* Quid de mirabili benignitate CAROLI, Imperatorum floris, & honoris? Cui siluit tremebunda terra, valore illius concussa, quem si nationibus imperantem adorauit, & ouantem timuit; inter commilitones tamèn, salua Regali Maiestate, nec minus aequitate, amicum, gratum, benignum conspexit, cui omnino cessit Trajanii Maiestas, cum genorosi genij sine fastidio, urbanitate singulari coniuncta; de quo meliore iure asseruisset Plinius; quod de dilecto sibi Principe celebrait: *Diligis ergo, cum diligaris, & in eo quod utrique honestissimum est, tota gloria tua est, quod Superior factus descendis in omnia familiaritatis officia, & in amicum ex Imperatore submitteris; immò tunc maximè Imperator, cum amicum, ex Imperatore agis.* Sed quid iàm immoror tui magniparentis PHILIPPI, cœlica Regna tenentis, pietatem ad oculos versari? Quandò qualibet Orbis plaga celebris fama temporum rigore deuicto clamabit, pietate, quam potentia fuisse maiorem, quem honorem, aut cœlestem thesseram, nec inuidæ nationes abolere valebunt, quandò illi pro gloria fuit, Maiestatem Imperij salutis esse tutelam, pro laude fecisse fœlices, & Theodoricum Principem sibi de benignitate gratulantem excellere: *Quid enim tam Regiam (protulit non semel noster MAGNANIMVS PHILIPPVS) quam fecisse fœlicem, & eo usque præstare, quo se erectus stupeat attigisse?* Quasi magis Imperij sui, & toto terrarum Orbe potentior dextera, pietate, quam immensa dominatione flourisse videretur; nec immerito, cum potius ab hac, quam ab illa Principes, & Reges se omnium oculis videndos, atque animis diligendos suauiter ingerant, suaque scepta præfulciant.

Confide Regnis, cum leuis magnas opes
Huc conferat, illuc casus, hoc habent Reges

Senec. in
Medæ
act. 2.

Mag-

Cicer. 21
de officiis

Plutarck
ch. in life
bel.

Plin. pa.
neg.

Cassiod.
lib. 3.
Epist. II.

*Magnificum, & ingens nulla, quod rapit dies
Prodeesse miseris supplices fido lare protegere.*

Iam ergo cum te Supremum Regem adoret latè diffusa terra, quidquid Phæbi rota, aut plena cæsarie renidens, aut temperata deaurat, si inter Potentes sæculi te summo imperio, fortuna diuite robore, & armis, insuperabilem concinit: non minus debito honoris cultu benignum Magno Parenti non imparem veneratur, ac de patria pietate totam lucem exhaerientem concelebrat; proindeque elogia Constantini, Patris imaginem referentis, tibi meliori voto consignat: *Iustitiam vero Patris sic imitari, atque pietatem sic sequeris, ut omnibus ad te confugientibus, diuersamque opem, aut contraria alias iniurias, aut pro suis commodis postulanibus, quasi legitata Patris videaris exoluere, idque summè congaudeas prædicari, quidquid tu iuste, ac liberaliter feceris, filium Philippi nec fissariò præstitisti.* Hac via Romanos Proceres astra petiisse, hac lege diuinitatem quandam æmulata.

*Themist. Panegy-
rict. Con-
stantini.* fuisse, florens Themistius demonstrat: *Atque haec illa diuinitas, ex qua orat. ad Valenti-
nian. &
Valen-
tem. Im-
pp.* vobis assidue numinis appellationem damus, quam aliter revera nemo exprimere potest, nisi prius haec erga homines benevolentia in illo existat. Ipsa namque Imperatorem Deo similem, ipsa planè diuinum reddit; hinc à Deo enutritus, hinc ab eodem genitus euadit, hinc eidem diuinitatem communibus suffragiis attribuentes minimè errabimus; rationem reddit Gentilis: *Nequè enim in hisce indicijs, quæ de Deo retuli, quidquam aliud magis elucet beatæ illius naturæ, quam ipsa bonitas, unde, & nomen illi fecimus, idque tanquam omnium illustrisimum, dignissimumque, quando, & longi æui esse plures potentia superasse, multis etiam animæ expertibus inesse cernimus.* Hac ratione linceo studio solis candorem contemplabatur, & tanquam legitimum tanti luminis splendorem, quolibet alio illustriorem existimauit Orator, non tantum magnitudine radiorum, quam benignitate lucis imitantis; causam adnotauit Mediolanensis Antistes: *Quia in quacumque cœli parte fuerit, illuminat omnia, & æquè spectatur à cunctis, ut solem tanquam suis regionibus immorari, & sibi tantum adesse, atque lucere singuli populi credant; cum similitè luceat universis, ut nemo huic propriorem alium, quam ipse est arbitretur.* Hanc ergo solaris lucis sublimen indolem de paterno Phæbo diminutam æmularis, Hexam. SERENISSIME CAROLE, Phæbeo candore illustrior, si magnitudine imperij fulgens, benignitate in communem, & priuatum statum pater, dumque omnibus, & singulis tua Maiestate sublimis, mitis, & amabilis ades: *Nec aliter oportere Principem quoсumque aspexerit sua benignitate, atque misericordia dignari, quam Sol, qui sui luminis claritate colueret, sui quoque caloris participes efficiat.* Hæc sane maxima, quæ iam de te omnium ore commendantur, animum, atque spem aluerunt; sumpsique spiritum, non audacem, non intrepidum, sed pie sperantem, submissa rogantem; ut materiam de tuo Regio Patronatu Indico, nusquam singulari methodo tractatam, libenter accipias, quamque meus improbus labor peregit, & assiduo studio inuigilans, tanquam obsequium tuę Maiestati gratum adimpleuit, ut peracta sub tua Regia tutela honorem recipiat: *A pietate, & iustitia Principes Diij sunt. Ut deprimere, atque extollere inuolato iustitiae sceptro meritos, demeritosque valeant, apud quos, si adultera vitiorum turba, regalia eorum pectora non deturpet, & infidiosè commaculet, & merita florent, & demerita virga iustitiae*

*Tull. 2.
de natur.
Deor.
S. Am-
br. lib. 4.
Hexam.
cap. 6.
Zonar.* ple-

*Augus.
apud Se-
nec. in
Ind.*

pleteuntur, quin fatā venerari, & fœlices adorare satis, superque sit ad
sacra rationis iura violanda, ut insipientium Gentilium antiquum pro-
loquium erat.

Fatis accede, Deisque

Et cole fœlices.

LXXXVII

8.

Ad sacras, inquam, tuæ iustitiae aras, supplex accedo, timido animo, ne
audacia meæ temeritatis pœnas luat, & dum obsequium præstare pre-
sumit, iniuriam inferat. Sed repulso hoc timore, tuam celsam, cœlo-
que delapsam pietatem posco, maximè cum spero te mihi benignum
experiri, te mihi opem præstiturum; nam si Superi priores sunt in eos,
qui maximè illos colunt, & amant. Tu mihi prior eris, te ardenter aman-
ti, te officiosè adoranti. Hanc ergo materiam tibi delibo, licet tot cu-
ris intentus, licet munere Regiae Fiscaliae summè distractus; existimauit
enim illam præ alijs peragere, qui à ad rectum, & salubre regimen ha-
rum terrarum à tuis oculis distantium (etsi nonnullis aspera sit) necessa-
riam esse compieret tua Regia Maiestas, ad quod obsequium amor ad-
didit vires, ut hæc tua Patronatus iura huic remoto Orbi magis elu-
cescerent, illaque ignorantibus, sublata umbra, patentes; nam quò ma-
gis pervia sunt oculis, eò minus oblita, custodita magis, venerata ma-
gis, & vinculo illorum hæc regna optimè temperanda venient; qui à ius, Cicer. p. 8
& equitas vincula sunt ciuitatum, siue in legibus salus illarum sita. Ciubus rati. A-
enim Principis legibus parere incumbit; sicut illius munus mentem ap-
plicare, ne indulgentia fortunæ, & prauis magistris discant, & audeant
ciues illas violare: Maximo imperio maxima cura inesse debet. Qua quidem
Regius conseruatur honor; singularia quidem elucescunt tua Indici Salust.
Patronatus iura mira, & Regalia privilegia, adeoque de singularitate
famosa, ut aliquibus metas Regiae potestatis transilire videantur; sed
falluntur, quandò à prima luce huius diuinitis Imperij, Sancto, & re-
ctissimo iure longa, sempèrque veneranda tuorum Majorum series illud
fœlicitè obtinuit, tranquilla possessione rexit, & usque ad hæc aurea
(te regnante) tempora possidet; nam sicut nulla quæsita scelere potentia Curt.
diuturna potest esse, ita, quæ obtenta sinè crimen fuit sæculis antecellit, & lib. 4.
sub firma Imperij rota, si præterlabentia sæcula occidunt, renascun-
tur sæcula; ut hoc modo nationes sciant (quibus hæc opulenta Corona
sempèr extitit iniuriosa) qua Religione fruatur. Ad tuam sacram, &
amabilem tutelam penniger meus peruolat labor, non allectus concipi-
to præmio; sed solum tua laude contentus: Ad fidem faciendam auctori-
tas quæritur. Et quæ, rogo, gloriose à me poterit optari, quæ in
te resplendet toto venerata Orbe? Nulla profectò sublimior, nulla cel-
sior, à tuo Regali eloquio magnus mihi suborietur honor, illustrior mea
toga florebit. Si enim loores celebrati Plinius magnum fecere Trajanum,
notante id aulico Cassiodoro: Da Plinium, & accipe Trajanum, quasi
Panegyristica laus cuderet optimos Principes meritorum amplitudine
magno; quantò efficacior erit tua laus, O. M. CAROLE ad sidera usque Plinius
extollendos, quos ipsa commendet, decoret, & ornet? Quondam Plinius
dilectus Princeps: Optimus faciebat, cum diceret, ut sola sui Principis
commendatio, meritorum testimonium peregregium foret; nec fuit
adulatio Plinius, si Maiestatem, & iustitiam serenis oculis inspiciamus;

quan-

quando Principes, ut potè simulachra Dei pulcherrima, quæ laude sunt digna laudant, quæ verò repellenda, contemnunt. Regalis enim laus, sicut electio, vnica gradiuntur via; quià sicut electio Principis meritis fulcitur, ità illius laudes meritis acquiruntur: *Electio nostra inquit aureo Cassiodori stylo Athalaricus Rex, de meritis venit, & tantò quis Regali animo proximatur, quantò bonis studijs societate coniungitur.* Est ergò Regia laus Clicie benemeriti amatrix, cuius vestigia premit, cuius lumen sectatur, ab illiusque splendore placido intenta sollicita blandè trahitur; libeat iam audire Cassiodori Principem: *Hos viros nostra perscrutatur intentio, his morum Thesauris gaudemus inuentis, in quibus vetùs figuratis honorum vultibus clementia vestre serenitatis exprimitur;* & alibi cum Marcello loquentem: *Non enim de rudibus sententiam ferimus; sed de probatissimis iudicamus.* Polisti siquidem studij forensis cote multifariè prædicatus ingenium, nutriti facundiam exercitatione causarum, expertus es, quām suaves fides afferat fructus, ut ipsa conciliat corda regnantium; hæc in te inspeculator virtutum noster sensas inspexit, his apud nos suffragijs placere meruisti, ut dignus existeres ad publicas causas, qui gessisti, hactenus subintegritate priuatas. O quām disertè dixit: *Inspeculator virtutum noster sensus inspexit,* sicut perbellè alibi, nostra perscrutatur intentio; quià scilicet oculis Regum gratissimum lenocinium est pompa meritorum; ni velim cum Urbanissimo Senatore laudem Principis vaticinum esse meriti, aut quandam illius politicam prophetiam, qua tanquam faustum auspicium merita futura prædictit: *Talia iudicia Senator eloquitur, non inuenerunt merita, sed fecerunt.* A laude videlicet Regia merita, quæ nulla forsitan fuissent, dulces promanarunt fructus, ardore laudum maturi; optima sanè indeoles elogijs stimulata, generosos animi spiritus ardenter elicit, ad præclara virtutum facinora peragenda; sicut inimico genio sordidum ingenium plausibus euanescit ad culpam. Hæc, inquam, infania est; illa verò prudentia, nec mirabor, cum dissimiles ferant fructus, tamen dissitæ ingeniorum glebæ, & quæ de sordida sterilitate spinas malitiæ germinat, fecunda irrigata tempestiuia laude, & honore Regio germinet literarum rosas. Hæc enim merita cudit calcar excitans animos, promptuarium probitatis, & officina virtutis; extulit olim delicium Plinij quempiam è nobilibus Quiritibus, & auditæ Imperatoria laude statim: *Romana iuuentus accensa erexit animos ad æmulandum, quod laudari videbat, nec fuit quispiam, quem hæc cogitatio non subiret.* Quapropter subtili calamo Aurelius laudem appellauit operariorum sermonem; quià, si merita non inuenit, illa cudit, & format: *In nobis quoque adhuc in hac carne viuentibus manus habet ipsa lingua, quià scriptum est, mors & vita in manibus linguae.* Laudantem linguam manus habere dicitur, quibus veluti artifice, & conditore sermone merita format, dum laudat; sicut diuellit, & dissipat, si rigido, & mordaci aculeo detrahat, & infamet. O quām potens, quamque summo pretio æstimabilis est Dynastarum, atque Potentium laus, quamque celeri penna præteruolat, secumque portat, quem laudat, ad extremas Orbis oras, exclamat Calsiodorus, loquens cum fortissimo bellatore à Theodorico laudato: *Is enim frequentè Victor per diuersa ora volitauit, plus vietus furore, quām curribus.* Alas celeres explicat ille fœlix, quem Principes

pes laudant, ut tanquam triumphali curru immensa Cœli, terræ,
que spatia lustret, aut peragat. Vide iam, SERENISSIME REX,
quam sollicito animo tuam celsam commendationem amabo; si pla-
cet hoc opus, quod de diuite Indianum tellure, secunda metallis,
grauida argento, auro superba, pro argento, & auro ad Solium
tui splendoris remitto, forsitan timebo, ne remotæ Regiones à tuo
benigno aspectu, salubres, atquæ benignos radios meo labore sub-
ripiant. Sed cum tua summa benignitas ubique floreat, & regnet, hoc
malum effugiet, & mea fedula studia (quamvis remota) tibi præ-
sentia reddet; cum tam amator tuorum adsis, ut cum pio, atque
recto Athalarico Rege gratissima illa verba referas: Nec vereamini *Cassiod.*
absentes, nec sitis de Principis ignoratione solliciti, latere potest forsan *ibidem.*
vulgare hominum genus, nesciri non potest proles Senatus, quando bene
noti sunt, qui meritis afferuntur, & abunde cognoscitur quisquis fama te-
ste laudatur, quapropter te longissimè constitutum meritis nostræ oculus
serenus inspexit, & vidit meritum, quod non habebatur occultum; non
obliti sepeliuntur; nequæ oblitterari possunt, qui Solis pyramidum cum
Aurora lucis, tuo Imperio dediti, studiosi coniungunt, maximè
cum præcipuum Principum munus sit, ad examen hominum ad iu-
dicandum oculos super omnem populum habere, ut ex eo Consules eli-
gantur, & si à FERDINANDO Sole usque ad Quartum splendidum (à
quo nostra sorte fœlici lucem auspicaris) indefesso iubare tot Senatores,
tot Consules Toga conspicui. Regio honore condecorati conspicuntur;
quid mea deterrebit submissio? Age iam PHILIPPI venerande Puer,
& meis adlabere coepitis; cum solum pro munere optem gloriam, tua co-
mendatione partam; ut hoc opus in duas partes diuisum, atq; elaboratum
(licet secunda iam cōpta, & numeris absoluta postea exarabitur) sit pig-
nus stimulans ad alia diuersa, que mea sollicitudo studiofa excogitauit,
etsi pluribus officijs præuenta, ut ad otium vix nostrum Fiscalij Regiae
munus opportunitatem concedat. Meis inquam adlabere coepitis; Celse,
atque venerande Puer, magnum Iouis incrementum, sic tam fœlicitè
regnes, ut in sinum Regium fausta, & amica fortuna, cunctas tuorum de-
uoluat victorias, sic tam prospere viuas, ut

De nostris annis tibi Iupiter augeat annos.

Macte iam fœlicitate laudabili, qui ætate tam fœlici flores, omnibus
grata, optata cunctis, ad augustiores laudes, ad festiuiores plausus, qui-
bus tuum Imperium sublimius fulgeat, singulares animi eximij dotes
celebrentur; quas quidem tanquam nobilissimas appeterent, sibique
concupiscerent, ceteris aliorum Dinastrarum parvipensis, quotquot Su-
premi Proceres laudum flores æmulantur.

*Quæ digna forme laus erit ignea
Te Læda maliet, quam dare Castorem
Præfert Achilli te proprio Thelis.
Victum fatetur Detos Apollinem,
Credit minorem Lydia Liberum.*

*Cassiod.
libr. 1.
epist. 3.*

*Classid. in
epithal.
Honorijs,
¶ Ma-
riae.*

Illis sanè superbit nostra imperans Hispania, cū iam tuo protegitur Cly-
peo Palladis nobiliore, Pallatis fortiore, cui deuicti populi, subactæ Na-
tiones, regna, & imperia domita rebelli cervice laureas, & Coronas, me-

liore iure sacrabunt; quām Augusto eucto triumphali curru dona pro fertis, & ferta pro donis dicarunt.

Sil. lib.

Mæte, ò Mæte indole Sacra

Vera Iouis proles, & adhuc maiora supersunt.

4.

Siquidem adolescis è validior, quò nobilior Scipione; nàm si hic de tenera, & florida ætate ad maiora lustra pervenit, ad glorias Patris augendas: TV MAXIME CAROLE ad glorias Patris, & Auorum astris exarandas, robustos ætatis Soles fœlicitèr prospicies, faustè numerabis cùm vires, cùm celos animos, spiritus generosos de stirpe Austriaca ortos, atque elatos proprijs viribus adiungis, quibus enutritus, despectos relinques Alexádros, Cæsares, Scipiones, & Achilles; simùlquè noua luce ad lucem istam reduces IACOBOS bellatores, FERDINANDOS triumphatores, ouantes, & insuperabiles CAROLOS, PHILIPPOS fortuna veritos, reduces quidem nouo honore, tua dextera obtento, tuum invictum Parentem, toto Orbe validiorem, qui cum toto Orbe decertaret, armatus Orbis minimè eum superauit, & quamvis nullo intericto fine multiplicaretur Orbis, nunquam de illo triumpharet, aut de Sacro Solio repelleret, sic ut innumeris bellis, & hostibus aggressus, & lacesitus, nec ad latum vnguem vagus de solio recessit, qua profecto gloria non florent cæteri Reges; Videmus enim, & non sine admiracione notamus, quòd vix ad sonitum tumultuantis plebis, aut ad rumorem bellii, siue intestino, siue externo igne succensi, statim grauitate demissa, Maiestate violata, patrios relinquunt lares, filiorum dulcia pignora deferunt, delicias amittunt, & Solio Regio depulsi vagabundi peterrant, vel tanquam pennati servi auolantes, vel timidæ columbae fugientes; heu, heu misera aliorum Regum deploranda lues? Et, ò Hispanorum laus immarcesibili lauro redimita, ò invicta potentia Pelea fortior? Quā cum vaferimi hostes opprimere insudant, nunquam apperto Marte, aut recta Bellona facie, sed arguo Vllyse, Vertumno Pallamede (Superos Sacros testor) insidiatores invadunt, instar muliebris sexus cui natura.

*Senec.
octa.*

Pectus instruxit dolis,

Sed vim negavit.

Hac ergò potentia regnas, INVICTE CAROLE, & nunc tua ditione potentior euirescet. Amplius oro.

*Silius
lib. 3.*

Sis Patrio decori, & factis tibi nomina condas,

Qui superes bellator Anos.

Nec de hac secunda fortuna nitat animus, nec mens male fida hæret, sed certo, & firmo ominè iam gaudet Hispania, cùm pro tua bellatrice dextera militabit æther, donec tuorum insidianium, atque invidentium hostium impudentes cervices comprimas, captiuas reddas, tuo imperio oscula imprimentes; nunquam enim magis honoratas fortuna videbit, quam cum subactas CAROLI plantæ subijciat; Hos ergò sublimes triumphos, lætas victorias, triumphales Idumæas palmas, alta, & pellucida nostræ spei Pharos fausta auguratur aue, & sibi de illis iam iam gratulantur nostra peramantia vota. O tempora nobis fœlicia, quibus ouans regnabit CAROLVS, & sub tam prospero Rege fœlicitatis nostræ gētis crescent in immensum gloriae pondus, ò saecula aurea, quibus CAROLI triumphos Phœbea Cheli decantabimus? Exibunt populi,

egre-

egredientur tumultuosi Iuvenum, senumq; Chori, lætum Peana canentes. O superi Sacri aspirete Secundi nostris ardentibus votis.

Rex ò Stellantis Olympi.

Tales per domito redeat mihi Carolus hoste
Hircanas populatas opes, aut cæde superbus
Sycria si ense rubens, sic flamme crebro
Turbidus, & grato respersus puluere belli,
Armaque gauiso referat captiuua Parenti.

Claud. in epist.
thal. Horac.
rij. & Mar-
riæ.

Sileant aliorum certantium augusta trophæa, nèce eorum adscribantur
victoriæ, quæ licet giganteo robore elucere videantur, iam, te regnante,
obrenebrantur. Et mihi amanti tuam in lauris foelicissimam fortunam
irradiet optimus ille dies, quo videam tuos spolijs refertos adplausus
vulgi: sæpè resistere currus, quo te redimitū celebrem totius Orbis Co-
rona. Nitesce, nitesce meus Sol, & quidquid Principe luce deauratur ter-
ris, tibi grata sacret obsequia, tibi serviat vltima Thule.

D.D. Petro Frasso, Argentini Senatus Fisci Patrono, amico, Concollegæque
dilectissimo, & operi.

D.D. Ludovicus Iosephus Merlo de la Fuente, eiusdem Senatus Propræses ita
gratulabatur.

Non sine ingenti admiratione hoc primum opus elaboratum, pro iurisdictione
elucidanda, & protegenda potestate Regij Patronatus, sedulo, & repetito stu-
dio perlegi; quodque per quinquaginta capita, tuum subtile, & celebre ingenium,
(o meritissimè Fisci Praefecte, ac multis nominibus venerande) diffuso, ac sapienti-
calamo peregit. Omnia profecto plena, omnia referta, quæque prebent sapienti-
bus singulares materias; necnon ad proximius utiles, & summe necessarias theses,
omnibus Regijs iudicijs, quas quidem nobilitas Sacris Pontificum characteribus, &
decoras fœcudo præceptorum Regalium cespite, & Doctorum placitis, tam Iuri-
prudentia, quam Sacra Theologia doctis. Ex quibus omnibus merito veneror, si-
mùlque concelebro miram subtilitatem, placidam claritatem, ac sine fastidio fa-
pientiam, qua ad splendorem, & lucem difficultates edis, atque resolvis, in illis pro-
fecto video fasciculum optimum, ex omni varietate florum constructum, mirifica
odoris suavitate, non modò huiuscè Regni loca perfundentem, verum etiam totum
terrarium Orbem; proindequè hoc celebre ingeniosum elaboratum opus laudibus
celebrandum reproto, & si fas est, conclamabo, ut imam fulget totius, quod viq;
ad hęc præsentia tempora in hac re peractum est; vt elogium Plinij, & Sydonis
Apollinaris sibi merito arroget: *Est opus pulchrum, validum, acre, sublime, varium,*
elegans, surum, figuratum, materi i clausum, declamatione conspicuum, propositione ob-
structum, disputatione reseratum, vernantis eloquij flore mollitum, spaciosum, & cum
magna Autoris laude diffusum. Ego iam, quod laude maximè digoum plaudo (ni
fallor est) quodd tot curis distractus, primus in Curia Regia, a siduo, & hinc studio in
obeundo munere Regijs Fiscalij intentus, non sine magno Regalium dimitiarum in-
cremento, atque pio peciore invigilans, & tutelam Indicam gerens, absque iniuria
urbanitatis (que inter nobiles, atque disertos sodales Toga conspicuos floret) ver-
satus fuoris, similiisque tibi commodum, & gratu suppetierit tempus ad hoc primum
opus typis exarandum, iam iam secundo peracto. Idcirco meliori iure, quam de
*fortissimo Alexandro, de te sine adulatio*nis* criminе proferre possem, quod spar-*

Spart. apud tianus protulit: *Quod in Adriano Imperatore etiam admirandum fuit, in uno tempore*
Maiol. dies scriberet, dictaret, audiret, & cum amicis fabularetur. Glorioſa profecto laus, que non
Canic. pag. 79. *gracili, sed subtili, & florido ingenio, atque præcellenti mentis acumine (quale*
tum est) acquiritur, queq; adimit, siue fœlici forte subripit noctis otium, quod de-
fessa sibi postular natura, tanquam mercedem, proprio labore partam; te inquam

Sulp. Seu. 1. dial. de mori respexit Seuerus Sulpitius, quando dixit: *Totus semper in lectione non diu, non nocti*
bus Monac. Orient. *requiescens; aut legis aliquid semper, aut scribis. Vel si cum Seneca eloqueris: Adalie-*
scripta dico) ffervescis, ut videaris velle vitam prolaude pacisci. Obliti-
Senec. lib. 2. de Ira, c. 2. *tus corporalis laboris, memor tamèns a sidu studij honores parturientis, quos pro*
Virg. Eneid. 5. *gloria impense curae auspicari conaris, vna sorte Philippi ab Iiocrate laudati: Cogi-*
Iso脆at. orat. ad Philip. *tes velim (disertè eloquitur Gentilis Orator) mortale corpus omnes nos habere; sed*
Enod. in d. orator. *gloria laudibus fame perpetuate fieri compotes, immortalitas, cuius copitatem om-*
nes vires exerende, nulli labores, nulla pericula recusanda. Quamobrem veritati irro-
garetur iniuria, & virtus lachrymosa abiret, si illi immerito tolleretur laus, quam
Iustin. in 1. Marti. li- br. 1. Epigr. *iustitia sibi pro debito exigit. Celebre inquam tuorum meritorum elogium, quod*
Benè à Zeno ne 3. in fin. C. de quadrienn. præscript. *bene Enodius semper in benemeritis extulit: Namque omnibus rebus, que estiman-*
ti. Et dum hoc opus ad ampliores honores te vocant, Regia Maximi nostri Secundi Caroli Be-
nignitas, ac imperiosa Maiestas, nostris fauebit votis, que tua commoda ardenter, cau-
sifida aderit tua fidelitas, causidicus etiam aderit in promerendo sublimiori hono-
re tuus fidelis affectus: Qui enim (ait Iustinianus) suis laboribus dia, nocti que laborant,
quare non habeant dignam suæ prærogatiuæ fortunam. Hanc tibi fœlicissimam de-
fidero. Valeas, amice Consul, & amantissime Collega. In hac Platensi Cluacate a.c.

D.D. JOSEPHVS DEL CORRAL
Caluo dela Vanda, olim apud Salmanticenses ma-
tutinus Iustinianei Codicis antecessor; nunc verò
antiquior in Argentina Peruana Can-
cellaria Senator.

SVO AMANTISSIMO CONCOLLEGÆ , DOCTISSIMO IVRISCONSVL^s
to D.D. Petro Frasso, eiusdem Cancellariæ Regij Fisci Patrono
Colendissimo.S.

Cassiod.
Tracatum de Regio iure Patronatus, ac alijs Indicis Regalijs, quem speciali
humanitate, ac benevolentia ad me missisti; ut censorio supercilie, meum
Iudicium proferrem, amicissimus, letabundusque lector accepi; te nunc sci-
tissimum Doctorem, magistrumque docentem spectans, quem pro fœlici sorte,
summaque honoris gloria, Salmanticæ meruerim auditorem; quid ergo notandum
cenferem de eo, quem tantus author omnigena eruditione producit? Neque enim fas
erat, ut sententia nostra in eo corrigendum aliquid inueniret. Attentus ergo, lubens,
que à summis capitum fastigis, ad omnes vñquè syllabas, literalque perlegi, nec
semel sedula indagatione perlustravi, nil non laudabile vidi; In admirationem ac-
census, quod inter tot, ac tanta præcipui tui Fiscalis munere te totum expertentia,
acria, arduaque negotia, quibus apprimè expediris, absque horum præiuditio huic
tractationi vnicè videaris intentus, intactum nihil de totius materiae intimis medul-
lis relinquens.

Etenim dubia, sù quæstiones, quæ obscuriorem tractatum habent, altioremque
exquirunt indaginem, de quibus anceps, & frequens solet esse contentio, præterea,
quæ à te nouiter inuenta, in huius tractatus discussionem possunt incidere, solerti
disputationis lance perpendis, facili deliberatione discurris, & integra iudicij re-
solutione pro Maiestate decidis; nota verò, vulgata, & scita, ut & in eis gratissima
cunctarum rerum nouitas non desit, ex præcipuis immensa lectionis libris, quos im-
probo, indefessoque labore fatigas, in vnum congesta disseris, ac summa facilitate
expedis, ut vix sit aliquis, siue ex veteratis, siue ex recentissimis politioris notæ iuris
nostrí cultoribus, qui à te visus, recognitusque non sit.

Adeò ex iuris Patronatus, sù Regijs, aut Ecclesiastici, & sæculajis materia ex-
cogitari nil possit, quod à te plenè discussum fœlicitè elaboratum, miraque dexte-
ritate digestum non reperiatur.

Opus igitur perfectum, suisque numeris absolutum, in totius literariæ reipubli-
cæ utilitatem cedens, censeo; siue theoreticam speculatione contemplemur, siue pra-
xim exercitatione attendamus: gloriosos nouiter argentiferos, maturosque fructus,
auro, argentoque pretiosiores producens, ex tui viridis, florentisque ingenij celitu-
dine, quæ cum præcipua hæc, propriaque tua sint literarum ornamenta, clariorem,
nobilioremque te reddunt, quam tui nobilissimi, peruetustique sanguinis splendor,
maiorumque lux, & claritas gentilitia, virtutibus illustris, armis insignis, literisque
decora, cum hereditaria hæc, & aliena sint.

Stemmat a nobilitat, regalis purpura, & ostrum;

Vetus atque meritis nobilitatis bonos.

Nam, ut dissertissimus Cassiodorus, illa est propria, & indubitata nobilitas, quæ mo-
ribus, & literis probatur ornata. Cassiod.

Publica igitur, & æterna luce opus hoc dignissimum iudico, & tribunalium, aca-
demiarumque spectationi valde vtile.

Vnde ergo, charissime Petre, & repetitis laboribus authentica fide, & publico te-
stimonio scribas, ut vtrumque dites Orbem; scribe, ut viuas æternitati, tuumque glo-
riosum nomen in cunctis gentibus notum: *Nesciri non potest proles fausta Senatus, quan-*
dò benè noti sunt, qui meritis afferuntur, & abunde cognoscitur, quisquis fama teste, lau-
datur. Ex nostro Musæo Argentino pridiè Kalend. Augusti 1672. Cassiod.

OPTIMO , ATQ VE SAPIENTI
Senatori D. D. Petro Frasso, in Argentina
Curia Fiscalis Regio.

D. D. ANTONIVS DIEZ DE SAN MIGVEL , ET
Solier , in Regio Regum Vrbis Limæ floridiori licæo Primariæ
Pontificij iuris Cathedræ quondam moderator , & tunc
Regius eiusdem Platensis Cancellariae
Auditor. S. P. O.

CVM hoc tuum celebre opus, de Regio Patronatu , mira eruditio-
ne, atque sapientia plenum, & elaboratum perlegi, statim mihi ob-
oculos versatum fuit illud decantatū factum Promether, qui cum Orbis
indiga, aut non diuite luce radiaret, è rota Phœbi fascem reportauit, cu-
ius præclaro splendore terra vndique, & vndiq; resplenduit de claritate
famosa ; non minùs ergò splendore facies lampade pellucida tui sapien-
tis operis sine villa discriminis umbra , non solùm Hyberico hemis-
pherio , sed etiàm exteros, Hispanica priuilegia , Regias Regalias, qui-
bus meritò , & Sancto iure nostri summi , atque potentes AVSTRIA-
CI REGES fruuntur ; & iam ab hoc præsentis Solis cursu possidet in
çum, sempèr fœlix Maximus noster CAROLVS II. quæ quidem af-
fectant ignorare , atque adversari extera Regna , peregrinæ gentes,
remotæ Nationes , inter quas iam peruia , atque distincta, satisque no-
ta patebunt; nullo violato Pontificio iure, servata tamèn Régia , & ciui-
li æquitate; ac proindè de tuo opere concinere potero.

*Vt nèc peniteat curæque , piisque laboris,
Posteritas faciet , quæ tua scripta leget.*

*Iustitia ergò , & æquitas ubi lucent omniā illis decorantur; & sic ut hu-
mano corpore oculis membra diriguntur ; sic ciuili Reipublicæ corpo-
re iustitia , & legibus ciues , qui membra florent, gubernantur ; quam-
obrèm apù d' Ægyptios , Sacerdotes primum omnium iustitiæ servato-
rem per oculos patentes Hieroglyphicum signari compertum fuit , id*
*attestante Politico Platone : Iustitia sp̄culativa , atque vindex est ; necnō
sapientibus Theologis, ex quorum præclaro penu cognoscimus , iusti-
tiā in medio Solis trono positam , cuncta pervagari , omniaq; tan-
quam Solem moderantem dirigere ; & si de humanis ad Diuinā lucem
hauriamus, rectam, atque admirandam Dei prouidentiam in sceptris lu-
minum plenis inditam esse cōperiemus, cum iustitia , & prouidentia
Summus Paren̄ Deus, inoffenso recte rationis pondere, omnia modera-
tur: Iustitia plena est dextera tua. Quid ergò iam sublimè nitet in oculo-
rum obtutibus? Quid prodigiale micat? Nisi gratissima vñitas ; mira lu-
cis concordia; quæ siue ad superos feratur, siue ad ima deprimatur, siue
quoquoversum flectatur, nèc discriben patitur, nèc villa diuersitas vñi-
tatem rumpit, aut amicitiam solvit, aut violat concordiam allicientem
Sponsi amorem: Vulnerasti cor meum, Soror mea, in uno oculorum tuorum , &
in uno crine colli tui; hæc profecto vñitas, vel vt melius loquar, æquitas,*

& iustitia Sponsæ in operando, & meditando, quæ recta vigent ; & res-
puendo, quæ tanquam inimica dedecent, laudibus extollitur, plausibus
celebratur; talis inquam est iustitia, doctrina, & sapientia, quæ in hoc
tuo opere, fulget cum nullum ius ledat potestatum, nullum afferat dis-
crimen, nullam violet concordiam, solvat unitatem, amicitiam violet;
sed Pontifici propria servet iura, nequè adimat Regia ; immò hæc sinè
offensione declarat, sacris characteribus Pontificijs auctorata, & conspi-
cua, patentiaque omnibus male adversis, ægræque ferentibus Regalias
Sacras, Magnifica indulta, Regia priuilegia nostrorum Hispaniæ Re-
gum; & si crines colli Sponsæ ad vinculum colligati sensus, siue rectæ
cogitationes sunt, quæ venustatem animi ostentant, tua profecto placi-
ta in hoc opere declarant pulchritudinē Iustitiae, cuius lumina sunt iura
minime adversa, sed amico fœdere associata. In his ergo placitis ad vnum
placidum vinculum colligatis, resplendent margaritæ, & gemæ tui inge-
nij, impensi laboris, assidui studij, in iudicando, in defensandis litibus, in
cura ærarij sacri, illiusque tutela protegenda, quibus lectis, & perpensis
reperiatur sanè, quod Artemidorus celebrat.

Vifus eram niueos manibus tractare lapillos.

Artemide

Et quos legendos testes appellare, atque invitare fas erit, doctos Senato-
res, peritos Iurisconsultos, graues Theologos, ut quilibet pro suo mune-
re obeundo hos pretiosos Sapientiæ lapides amet, legat, & pleno ditetur
calice; si cum erudito eloquar: *Auri, argenteique venas qui cupis, hic siste, non aliunde magis ditabere.* Cum ergo fructus, & partus tui florentis ingenij, o Meritissime Consul, iam incipias in lucem edere ; qui quidem, si elo-
quium Ambrosij referam, non solùm sunt pignora grata, sed etiam monu-
mentum posteritatis. Hoc opus depromptum est ad laudes, & hono-
res tuos, quibus pretiosi lapides tuorum donorum ineuntium amica fœ-
dera cum Consulari Toga, te magis celebrem, gloriosumque reddent, vt
benè dissertus Cassiodorus : *Gemmarum diuites venæ auri fulgore pretian-* *Cassiod.libra*
tur, & gloria pulchritudinis capiunt; qui à nulla degeneri vicinitate fordescunt; 3. 40.
sic bona merita splendidis Dignitatibus associata alternis præmijs adiu-
vantur, & unius rei facies de addita venustate pulchrescit. Iuxta quem,
quod splendor auri gemmis est, aut quod auro gemmarum fulgor, hoc
sunt merita dignitatibus, hoc dignitates meritis, vt mira se illa consortio
gratissimo condecorent, & conveniuerent. Viue iam in ævum fœlix ad
glorias, & honores Consulares, ad patrios plausus augendos: *Nam quidquid* *Idem lib. 11.*
tibi benemerito creditur, totum hoc mihi collatum esse præ amore erga te fatebor. 12.

VALE.

CLAS

ELARISSIMO VTRIVSQUE IURIS PROFESSORI, CELEBRIORIS
Literaturae simulacro D.D. Petro Frasso, Regio in Argentina Cancellaria Regno-
rum Perù, Fiscali dignissimo,

GRATVLATVR OPERI, ET AMICO D. D. IOANNES XIMENEZ
Lobaton, Calatravensis Ordinis Eques, & in eadem Regia Cancellaria Argentina Sena-
tor, olim apud Salmaticenses Collegij maioris Chonquensis, alumnus.

OMNIA, quæ ex ore tuo profluent, aut calamo exarantur, amantissime, & ami-
cissime Petre, talia sunt, ut nec ex cogitari prudentius, aut disputari acu-
tius, vel certius definiri, statuque possit. Et quamvis tua dictoria, scripta
que semper ita per calleam, nullum sanè est, quod magis admirer, quam hoc opus de
Regio Patronatu Indico; & certè, si illud disquiramus, quis vñquam antè te materiam
hanc tam necessariam, & difficilem in methodum redigit, & ea subtilitate dispo-
suit, & vertate concinnauit? Præcipue dūm h.ec, quæ pro publica scribis utilitate,
eterna sint: *Vnius etatis sunt*, inquit Vegetius, quæ fortiter sunt; quæ verò pro pu-
blica utilitate scribuntur eterna sunt. Singula enim gemmæ inspiciuntur, & om-
nia instar Thesauri materialium selectio. Hucusque Regius Patronatus Indicus erat
in practicę cognitione penè obscurus; quia, eti ab scriptoribus aliqua singularia
loca exten, tamè aliquatenus deserta, & parum salutata, & inculta, donèc in-
genio, genioque tuo, quæ sparsa per omnes, collecto tenes, ex professo tracta-
ta, tot Schedulis Regijs, & melioris nomenclaturæ authoramentis fulcita, atque
vallata; in quo non modicam laudem tibi vendicas; nam cum subtiliter factum
emendas, laudabilius es eo, qui primus inuenit; vt sunt Iustiniani verba: Sic ven-
tilas, sic examinas huius operis documenta, vt nihil alijs addendum relinquas, &
scriptorum tuorum præconia tantò clariora sunt, quantò non à doctiore so-
lum, sed à nobiliori pectore profecta; præfertim cum literarum studium nullus
a quæ commendat, quam ille, qui illud auita nobilitate magis nobilitat, vt doce-
bat Demosthenes; nam vt doctrina, teste Cassiodoro, facile exornat generosum,
quæ ex obscurō nobilēn facit. Sed ex te illud decus emanat, quod Iuliano Impera-
tori accreuit, ex successione falicij Iuliani, clarissimi in nostra iurisprudentia vi-
ri, de quo hæc sunt Spartiani verba: Iuliano Imperatori, qui post Pertinacem Im-
perium est adeptus, proavis fuit Salvius Iulianus, bis Consul, Praefectus urbis, &
Iurisconsultus, quod magis eum nobilem fecit. Et mehercùl mirum est, ita subtilio-
ra eiuscerasti, tanquam si his solum operam impenderes; cum tot pro officio tuo,
alioquin Fiscalibus negotijs impeditus, ac distractus, quæ summo plausu susci-
pis, ita vt erga te silere interim debeat Maximilianus Faust. in suis Consilijs pro-
æario; equidem, quod Plinius Secundus de avunculo suo, tibi optimè accommo-
datur: Miraris, inquit, quod volumen istud, multaque in eo, tam scrupulosa absoluerit;
miraberis si scieris, illum causas actitare, mediumque tempus dissentum, impeditum
que officijs maximis. Maximè cum methodus, ordoque tractandi materiam, ita di-
fertus est intrà cuiusque capitris cancelllos, vt omnia exten suis locis aptè accom-
modata, in quo eruditio, & doctrina magis nitet; nam inuenire præclarè, enuntiare
magnifice, interdum etiam Barbari solent, disponere autem, figurare varie, nisi eruditis,
negatum est. Ut Plinius aiebat. Dicam ergo de tuo volumine, quod de Diuo Thoma
legitur dixisse, vt magis valet habere Chrisostomum super Mathæum, quam Ciui-
tatem Parisensem, vt refert Ioannes Glossator; siquidem ego tua scripta legendo
doctior, & melior futurus essem, iuxta verba Consulti Pauli lib. 4. epitomarum Al-
pheni; cum illud videam esse templum iustitiae, vt loquitur Iustinianus; itidem est lu-
men cordis, speculum corporis, corona prudentum, diadema sapientum, honorifi-
centia Doctorum, clarificantia Rectorum, fidelis socius colloquentis, vas plenum sa-
pientię, via recta eloquentiæ, hortus plenus fructibus, pratum fluens floribus, ma-
re sine fluctibus; & cum in his scribendis maximus labore est, pro eius artifice de re
literaria optimè merito, iuxta eius merita honorando exclamem, motus Rescripto
Arcadij, & Honorij Imperatorum: Quia inquiunt, honoris augmentum, non ambitio-
ne, sed labore ad unum quemque conuenit deuenire; quod tueruntur Saauedra, & Boerius.
Sisto ergo, dūm singulari modestiæ, verecundiæque tuæ obsequor, Vale iurispruden-
tia culmen, & dilectissime Amice,

Veget. lib. 2.
de remilit.
cap. 3.

In leg. 1. §. 6.
in fin. Cod. de
veter. iur. enu-
cleand.

Cassiod. lib.

11. Epist. 7.

Spartian. in
Vita Iulian.

Imperat.

Plin. lib. 3.
Epist. 5.

Plin. d.lib. 3.

Epiſt. 13.

In l. dolum,

Cod. de dol. in
leg. penff. ad
exhib.

In l. 2. §. n^o

autem 20. Co-
dic. de veter.

iur. enu-
cleand.

Proem. sext.

Decret. §. pe-
nult. iunct.

glos. verb. la-
boribus.

In l. contrà
publicam 14.

Cod. de remi-
litar. lib. 12.

Saa. Pol. 23.

Boer. de auth.

magn. Consil.

n. 145.

GRA.

GRATISSIMO CONSULI NOBILI D.

Petro Fraslo, Argenteo Curiæ Fiscali.

D. D. ALPHONSVS DE SOLORZANO ET
Velasco, eiusdem Curiæ Senator, hanc grato, & amico animo
consecrat censuram.

Cassiod. lib.
1.14.
Ibidem.
Antiqua fuit apud veteres Romanos, de superstitione prophanos, celebris consuetudo, qua Apollini mentito Nunini, ingenij opera pro cultu, & Religione sacrabant, ut hoc famoso monumento, contrà temporum iniurias eorum memoria redderetur immortalis, nec vlla ingrata obliuione deleretur. Laudabilis profecto consuetudo, quæ nobis tot illustres, atque sapientes viros ad oculos venerandos proposuit, quorum scripta, eorum nomina gratiosa qualibet florente ætate reddiderunt, incitarunt ad laudes, ad elogia prouocarunt. Iam ergo ad coronidem tuæ fœlicis sortis, o digne Senator, Consul integerrime, tuo sapienti opere de Regio Patronatu in luceni fœlicitè edito, tuam famam perennas, tuæque nobilitati, amatè patriæ, necnon nostræ amplissimæ Hispanæ monumentum posteritatis per illustre extollis, ut qualibet solis plaga, tuum nomen plausibus celebrandum veniat; quando in tanto doctrinæ pondere cum experientia in munere Fisci tractando, viget sapientia cum eruditione, claritas in discursibus, in resolutionibus securitas, & in sententijs indagandis mira perspicuitas, quam nobrem, dum ad sacratiorem Purpuram nostri Maximi Secundi CAROLI hoc opus consecras, tanquam meliori Apollini libas; ex quo quidem gratissimo obsequio mire tua augebitur gloria; *Cum remuneratio*, tuorum meritorum, ut cum Cassiodoro sentiam, iustum dominantis prodit Imperium; patebit sanè nostri Regis. reætitudinis, & meritorum amantis Regalis beneficentia, cum æquitate in honore, & acceptatione tui laboris, & alsidui studij coniuncta: *Apud quem nullum meritum perire nescit, quod quempiam laborasse contigerit.* Nam si inopinata tribuet, magnificeque donabit, quomodo negabit, quod deberi videtur? In tutum profecto in illo omne reponitur meritum, & tua præcipue certa florebunt, quando sunt tam conducentia ad Regias Regalias, magis in posterum declarandas; ut Austriaca Hispana priuilegia, fauores, atque sublimia Indulta concessa Orbi terrarum pateant celebra, non minùs veneranda; nostram etiam augebis gloriam, extolles Consulares Togas, ditabis Consulatus, Curias Regias decorabis, reddes magnificas, & hac ratione tua ipsa gloria cresceret, gloria siquidem honorantis alios non redditur minor, sed maior, cum honore solicitatus amor in gloriam honorantis viuacibus flammis inardescit, tuisque scriptis genium solis imitaberis, qui dum nubem natus accomodam, efficit Parelium, adeoque illam illustrat, ut alter Sol illa videatur resplendere, & quamvis nubem non efficiat Solem, reddit illam instar Solis rotantis comata luce. Sol ergo tuum floret ingenium, quid mirum, nifallor, quod collegas tuos, Consules, Sodales, Senatores, amicos, splendidos facias, illustres reddas, tam grata, atque coniuncta amicitia. Crescat ergo cum splendore tuarum dotum inclita fama sapientiae, atque semper fœlici sydere extra occasum resplendeat.

D.D.D. PETRO FRASSO, REGIAE
Platensis Cancellariæ Senatori perillustri, innu-
merisque titulis Colendissimo.

D. D. IOANNES BAPTISTA DEL CAMPO CARO,
Metropolitanæ Ecclesiæ de los Charcas Decanus, eiusdem Ar-
chiepiscopatus Gubernator, ac Generalis Vicarius, & Provisor;
Sanctæ Inquisitionis Commissarius; Seraphici Ordinis Aposto-
licus Censor, florentissimæ Limanæ Academiæ Decanus Ma-
gister S.M.D. condignam tantò viro fœlicitatem, vt
sibimet optans, dat.

Ferent. And.

Sed quem ego potissimum exoptem nunc mibi, cui hæc narrem, dari

Petrarch.
Dialog. 46.

Primo, ac audiui, de Regio Patronatu, & alijs Regalijs, Regibus Catholicis in Ins-
diarum Occidentalium Imperio, pertinentibus, quæstione (opus sanè aureum) re-
consecisse, doctissimè Consul, in animum extemplo induxi meum, perquām dili-
genti studio, id quæsitare, putans sempèr, labore tanti viri in utroque iure con-
sultissimi, imò, & Sacré Theologiæ moralis facultate versati, perutile ad doctri-
nam, & intellectum instruendum fore; quod sanè de virtute excogitasse Petrarcham
inuenio in illo pulchro dictorio: *Ipsa virtus sibi est titulus.* Nam rùm, vt studio quæ-
ratur, amplectatur amore, exerceatur opere. Id profectò de te, tuoque labore
dictare possem. Ad manus igitur meas peruenit, & legi libenter, & varijs negotijs
adhuc lacepsitus, sinè fastidio perlegi totum, uberrimisque sapientiæ tuę fructibus
meum ditasse CAMPVM, agnoui, perindeque tibi CARVM meum tibi extitisse stu-
dium, inficias non ibo. Haud aliter Iacobus Pamelius Archidiaconus Audomor-
politanus Theologus, cum totum perverustum Tertulianum, tūm de iuris Cæfarei,
Sacréque Scripturę, & Theologiæ rebus agentes, periuolueret; fassus quidem est, per
multum se Tertuliani sapientiæ, & doctrinæ sapore, rōre que irrigatum profuisse, di-
ctante hoc carmine.

Pamel.

Illi verborum fœlia flumina manant.
Ad hæc, non dubitare tua scripta perscrutanti licuit iuris utriusque, & Sacré Theo-
logiæ Principum ad amusim imaginem expressisse, in civili iure Vlpiani, Iassonis, Bal-
di; in Canonico Raymundi Barcinonensis; in Decretalium compilatione, Gratiani
Parisensis Episcopi, Petri Lombardi, vulgo sententiarum Magistri, ac Theologiæ
Principis, fratris in Decreto; ita vt cum præclarri Doctoris D. Petri Frasso, Catho-
lici Orbis florentissimi Musæi, Regalesque Senatus, Iudiciale Prætoria scripta con-
pexerint, duos Iassones, Vlpianos, acclamarint. Quod Plutarchus de perfectissima
imagine Alexandri, quam depinxit Apelles, duobus iam Alexandris gaudere Græ-
ciam, scripsit. Responsa ad obscura quæque tua præclara, dilucidatione darent, ac-
clamareque quisque Prætor posset, quod Lucretius. Deinde quod obscura de re tam
lucida pango.

Lucret.

Carmina Musæo contingens cuncta lepore.
O faxit Deus, amantissimè Doctor, vt capte iam tuæ de Regularibus lucubratio-
nes, quas Perubium Regnum expectat, in lucem, ad maximas controuersias sedan-
das, prodeant; nè cœcutientes tuę doctrinę, arque sapientiæ luce carentes, impingant,
secundusque tuus (quem promittis in primo) labor, fœlix pacis omen sit, vel cum
Ouidio Elegia: *Aptius omen erit. Vale, in æuum viue, ut potè qui non sœculi tui, sed*
omnis æui integerrimi Regalis Fisci Patroni, fideliter causas egisti,

Ouid.

R· A· P·
F· IOANNES DE VIZCARRA
Maldonado,emeritus Seraphicæ Familiæ Lector,
ac Prouinciaæ Sancti Antonij de los Charcas
acclamatiſſimus Minister Prouin-
cialis.

SAPIENTIſſIMO IVRIS CONSVLTO, MERITIſſIMO
Platensis Cancellariæ Regij Fisci Patrono, D.D.Petru
Fratto, salutem plurimam optat.

Vmma animi alacritate, ni dicam miro mentis stupore legi (Humanissime, Sac ter sapiens, & que, ac meritissime Consul) legi inquam volumen aureum de Regio Hispani nostri Toparchæ Patronatu, in quo nil non peritum, nil non eruditione, ac sapientia plenum, inueni. Opus cedro, & ære dignum immortalitati mandatum, tua miranda facundia nota, tam ad Hesperios tractus, quam ad occiduas plagas, & cuius ad Patrocinium Patronatus Regius auolare, quam ad Regiam culmen? Scio Statuarios, & Iconum Artifices, postquam imagines subtili ſtilo, vel penicilli apiculis perpolite concinnabant, eas in publicum theatrum omnium obtutibus exponere, ut quæ notatu pulchra conficerent, singuli ediferent; aſt si Regium opus, si perfectius ſuper columnarum culmina extollebant. Imago Regia ingenij tui acumine dolata, ſtudij affiduitate perpolita, omnium oculis, ni dicam plausibus, exponitur, & propt Regium opus, decens fuit, cuiusnam Tholo erat appendendum, niſi ad columnarum fastigium? Ad columnas Gentilitias, quæ Plus Ultra, ſui cacuminis ad cimam exaratum oſtentant; Hoc ſanè volumine enoluſ imaginem Cesaris Peruntini, & reddis, quæ ſunt Cesaris Cesarī; & quæ ſunt Dei Deo. Aſt amabò, omnia nonne Dei ſi ſunt, & quidquid per Cœli ambitum Stellarum luminibus perlucidum rotatur, & quidquid per telluris Orbem foetibus, & floribus vaieiegans diſtinctum eſt? Ita ſanè Dei notu namquæ ſunt, cuius dominio ſubiacent, cuius reguntur Imperio, cuius ditione noſcuntur ſubmissa. Si ergò Dei ſunt quæque Cesaris Imperium poſſidet, quænam reddenda ſunt Cesarī, quæ non ſint Dei? Illa ſanè, quæ Dei tenentibus vices dilargita ſunt ab Alexandro, Iulio, & alijs, vtique Ferdinandō, & Quinto Carolo Cesarī, & quæ Secundo (faxit Deus ſecundis regnet aūſcipijs) Carolo, Cesarī Secundo reddis, quæ ſunt Cesaris, & quæ iure Patronatus fortitū; & OEconomi instar, qui ad mensam membratim diſteat, minutum diuidit, ut quisque teneat, quod cuique obtigit. Vtrique iuri ius cuique dilargiris facundus, foecundus, elegans, & velut qui Illiadam Homeri paruo nucis concauo occlusit, volumine hoc contines Pontificia diploma- ta, Hispanicum Patronatum, Ecclesiasticas immunitates, Regalia iurā, maiora Austriadum ſtemmata, qualia nec ad Imperatorias infulas, nec ad alterius Monarchiæ gloriam enecta ſunt; hec & alia ē cortice voluminis euſcerata quisque leget; dum legat. Haſtenū nobilissimè Consul, vidi ex Perubicis fodinis pretiosa metalla, argentum, aurum, Smaragdos, & cæteros vniones, veſtū ex proprijs lapidicinis diſfecatas ad Hesperios ditescendos tractus classem portu ſoluere, & Ieto celeuſmate ad Hispalenses Portus applicare; Nunc iam tua iügenia industria ex Argentina hac Vrbe (Platę nomen hec nobilissima Vrbs, Charcarum emporium audit) pretiosiores gazas, Thesauros estimabiliores deportat, vnica tui voluminis aurifodina, Regio vndequaquæ ſigillata lemmate. Haſtenū metalla bruta igne depurata, argento viuo à terrenis depurata ſordibus ditescebat Europeas plagas, iam Europæ Monarchæ di- tef.

P. Hadrian. Floci iam fiat inestimabile illud exotium opus, quod acordi lyra Hadrianus Lizeus attigit cuiusdam Mediolanensis Iacobi Trecia, qui indomitam adamantis duritiam laborandam arte comprobauit; & Philippi IV. Regis Gentilitia insignia, comatos Leones, porrecta Castella, crispatas Aquilas, cæteraque Regalia stemmata insculpsit, coelataque posteritatis in monumentum tradidit. En melioris adamantis coelatura exarata Philippi filij Caroli Secundi insignia de Indiarum Patronatu; en gazarum Indicarum immensa supplex, en Thesaurorum non onyx, achates, pyropus, aut pretiosæ aliæ gemmæ, sed Thesaurus ipse. En Patronatus Patronatum tibi commissum, vi numinis. Non abs re Petro, primo Ecclesiæ lapidi Incarnati Verbi ore datum est, laxare in altum retia, non in piscium capturam, non in vellicationem longinquam per Occeani ambitum; sed ut Ambrosio nectare Ambrosius mellitat: Et si alijs imperatur, ut laxent retia sua, soli tamèn Petro dicitur, duc in altum; hoc est, in profundum disputationum, ut sileat auspicari omen tuum ex nomine, cum & Basilius Seleuce floridus Antistes ad notat discamus, & scripturam, dum tacet, audire. Te tuumque opus sacrarum disputationum pelagus adnotauit, ut cum ceteris datum sit ex Indicis limitibus laxare retia, ast tibi; Petre, soli dicitur, duc in altum, hoc est, in profundum disputationum.

*S. Amb. lib.
4. in Lucam,
cap. 5. prope
fin.*

*Virg. Aeneid.
6.*

*Pier. lib. 42.
fol. 312.*

*Apud Pier.
fol. 315.*

Cant. 44.

*S. Greg. Niss.
pic.*

scilicet iura. Floci iam fiat inestimabile illud exotium opus, quod acordi lyra Hadrianus Lizeus attigit cuiusdam Mediolanensis Iacobi Trecia, qui indomitam adamantis duritiam laborandam arte comprobauit; & Philippi IV. Regis Gentilitia insignia, comatos Leones, porrecta Castella, crispatas Aquilas, cæteraque Regalia stemmata insculpsit, coelataque posteritatis in monumentum tradidit. En melioris adamantis coelatura exarata Philippi filij Caroli Secundi insignia de Indiarum Patronatu; en gazarum Indicarum immensa supplex, en Thesaurorum non onyx, achates, pyropus, aut pretiosæ aliæ gemmæ, sed Thesaurus ipse. En Patronatus Patronatum tibi commissum, vi numinis. Non abs re Petro, primo Ecclesiæ lapidi Incarnati Verbi ore datum est, laxare in altum retia, non in piscium capturam, non in vellicationem longinquam per Occeani ambitum; sed ut Ambrosio nectare Ambrosius mellitat: Et si alijs imperatur, ut laxent retia sua, soli tamèn Petro dicitur, duc in altum; hoc est, in profundum disputationum, ut sileat auspicari omen tuum ex nomine, cum & Basilius Seleuce floridus Antistes ad notat discamus, & scripturam, dum tacet, audire. Te tuumque opus sacrarum disputationum pelagus adnotauit, ut cum ceteris datum sit ex Indicis limitibus laxare retia, ast tibi; Petre, soli dicitur, duc in altum, hoc est, in profundum disputationum.

His à te texitur scutum, quo ius Patronatus Regij protegitur, quid à te, & fidius Regi, & opportunius forentibus litibus, & honorificentius Maiestati Hispanicæ potuit exhiberi? Scutis nobiles Dynastas solent Lacedemonij Reges nobilitare; Scutum iuuenem egregium præstanti munere ditauit Eneas Princeps. Per scuta, quasi per incunabula Regij pueri reptare soliti. Scutis ob armatos iuuenes ad prælia mittere solitæ spartanorum Matronæ per illustres, decantata illa parœmia, aut in hoc, aut cum hoc, nam scutum nobilium Nemnosynon Illustrum decus Heroum ornamentum; Hoc scuto ornas Principum Principem, Regum potentissimum, Imperatorum fortunatissimum, dum eius Patronatum clipei instar munis, roboras, extollis. Numæ tempore scutum de Cœlo lapsum fertur Romæ, & Palladium fusse, quod salutis symbolum interpretati sunt, vel Imperij tutelam, ut Pierij Valeriani censu desumitur. De Cœlo lapsi scutum pro tutela Catholici Imperij à Romæ Cœlo, ubi caput Ecclesiæ insidet, & melioris Numæ pacatis temporibus demissum est, tui ingenij studiosa sedulitate Palladium scutum audit, Minervalis pelta texitur ad Imperij Hispanici tutelam, ad Regij Patronatus protectionem; sileat iam antiquata Gentilitas, de qua attestatur Seruius Neptunum Græcis, Troianis Mineruam in scutis depingere assoluta; sileat & Dijs pro aris, & votis elipeos, & scuta consecrare. En melior imago scuto nobiliori exaratur, nobiliori Numini (Humana Numina Reges Politicorum aula vocitat) in scuto huius voluminis non fuco, non ceruia, aut picturæ carbonibus, sed Pontificum sacris caracteribus expressa, hæc imago indita, Regia picta æternitati, meliori parœmia, quam buccinabar pictor ille de laborata sua picturæ cunctabunda sedulitate. Davidici Regis (cuius Gentilitia stemmata, sicut Hispanici Regis, Leo de Iuda) Lemma decantatum in turri: *Turris David, mille clipei pendent, ex ea omnis armatura fortium.* En Hispanici Principis turris volumen (in turri namquæ, & Ecclesiæ, & cuiusque principatus præsidium, Diu. Gregorius Nissenus intelligi autumabat) turris Petræ soliditati innixa; id ex tuo Petri nomine auspicor, mille clipei pendent, ex illa omnis armatura fortium, protecio legum, defensio Indicæ Regalia, Ecclesiastici fori, & ciuilis concatenatio, Togatæ Nemesis, & pacate Mineruæ indissolubilis societas; Laici & Sacerdotalis iuris amicabilis vno fibula copulata, nexus constricta. Turris sanè, ex qua mille clipei pendent, omnis armatura fortium, cuius ad umbram, fas sit exclamasse lætabundo plausu tibi Regorum potentissimum Hispaniarum Imperium: *Astitit Regina à dextris tuis in vestitu de aurato; seù ex Græcorum scaturigine vertit Hieronymus scutulis exornata, huius voluminis sapientissimis paginis contextis, Saulis Imperij exitus, & ruina, & lamentabilis pernities, ubi clipeus abiectus fuit. Ergo ab opposita fortunæ alea augurari liceat, Monarchiæ Catholicae expectatio miranda ex clipei electione, ex voluminis istius propagatione.* Mirum est,

quod

quod de Mirtillo quodam Alciatus occinit, clipeo ab hostiis iectibus incolument per ingentia Oceani maria, per crispantes pelagi vndas nauigasse, & a littore in littus transnatando, ad portum euatisse subscribendo distichon.

Emblema

160.

In columnen ex acie clipeus me praeficit idem

Naufragum appensus littora adiugat alit.

Fictio fuit, que in te veritatem adumbrat. Hoc clipeo a littore Indico ad Hispanicum portum euadis; hoc clipeo ad Platensem Senatum in columnem, te, & Franciscanum Coetum ab iectibus Regalias Indicas impetentibus defensasti; & ipso veiut nauigio euectus, transas vique ad Hesperios tramites, & ingentes gazzas, estimandas magis, quam perficium Puluinar offers ad manus Principis, cui appulus accedis, velut portui. Labori tuo impendat gratus pro me, & pro totius Religionis nostrae votis, erga quam benevolum te ostentas, pius agis, additus audis, Patronus existis, iura tueris municipalia, priuilegia defendis, Observantiae leges amas, auges & vota. His accensus totum tuum deuolui volumen capita legi, materias penetraui, Pontificias Bullas percepvi, Regalia priuilegia notaui, utriusque iuris miram catenationem aduerti, Doctorum censa cognoui, eruditionem tuam miratus, studium tuum recognoscens, nil in toto volumine non doctum, pium, Catholicum intui. Typis manda, eternitati commendata volumen istud, ad fortius lumen, ad praesidium Catholicorum Patronatus, ad Indianum regimen, ad tui nominis excellentiam. Sic centeo, & tuam precor fuitem, sapientissime Consul, amicissime sapiens. In hoc Franciscano Cognobio Platensis Civitatis 24. Octob. 1672.

DIS

D I S E R T I S S I M O I V R I V M
Moderatori, multis nominibus Consuli vene-
rando, D D Petro Frasso, Regiae Charcarum
Audientiae Fisci cali meritissimo.

R. A. P.

F R A T. IOANNES MANVEL DE
Leon, Ordinis Beatæ Mariæ de Mercede, Re-
demptionis Captiuorum, iam diu celebratus
Magister, ac in Prouincia Cuzcana
ad præsens Prouincialis.

S. P. D.

C Vm tuum opus de Regio Patronatu (ò integerrime Consul) ad mēas perue-
nisset manus, illud summa acceptione excepit, ob illius miram doctrinam,
tām Theologis, quām sapientibus Iurisperitis singularem; necnon vtilitate
diuitem; & quod etiā laude dignum in illo concelebro est, quod int̄ tot, ac
tām diuersas curas distractus, opus hoc pluribus alijs præstans potueris ad ex-
tremam, vsquè lineam peragere; quo quidem præter eminentem sapientiam,
cognoscitur tua eximia virtus, celebreque studium, id attestante disserto Flavio

Fianius.

In superas studio vires virtutibus annos,
Moribus æquales firmaque facta fides.

Proprium ergò opus adest hoc tui muneric. Regie inquam Fiscalię, quām tām
recte geris, magno Regis honore, illiusque Theiauri Regalis vtilitate exerces,
nulli parcens labori, imò totus impensis his magnis curis tanquām fidus Se-
nator, siue Phœbi rota lucere incipiat, siue umbra noctis obnubiletur sepulta.
Vndē cum Regiam causam pertractas nulla admisceretur iniuria circā Ecclesia-
sticum sacrumque ius, sed cum Astrea Virgine tām Regis Imperio, quām Pon-
tificis dominio tribuitur quidquid sancto iure vnumquodque meretur; quām
benē de te hic verba Stoyci placet refert: *Lex legi non miscetur, veraque sua
via it.* Opus ergò hoc maximē desideratum, dūm in lucem auspicatur eden-
dum, fœlicius amabitur; siquidē cum lectione prouentum quisque inueniet,
aut Theologiam spiret, aut Iurisprudentiam calleat, & tunc cum vtilitate pro-
pria tuas laudes attexet; sicut ergò nūnc pro modulo meo libentē illas atte-
xo.

Senec. lib. 6.
de Benefic. c. 6.

Virgil. lib. 2.

Semp̄ hono; nomenque tuum laudesque manebunt.
Permanebunt profecto, cum semp̄ decorum fuerit Scriptoribus, siue Philo-
sophis, siue Iurisperitis, omnibus inquam, vt melius loquar, in omni scientia flo-
rentibus, vt tanquām præclara ingenia honesto quodam æmulationis impe-
tu, aut indagandæ veritatis ardore excitata, cum ies in opinione versatur,
aliquid semper noui afferant, illudque ca:eris tanquām probabilius per-
suadere contendant; Qui quidē si aliquid melius afferant, audiendi
simil, atque laudandi sunt; sin vero minus recte loquantur, industria
saltē laudanda veniet, vt disserte inquit Philosopherum stagyrita fa-
cile Princeps: *Ijs qui opiniones falsas, veritatis cupidi induxerunt,*
et ijs, qui iam adepti sunt, immortales gratias reddendas esse; ratio-
nem

Arist. 1. me-
tha,

nem subdidit Aristoteles: *Quia utpote veritatis inventores, veritatem et latentes
in lucem ediderunt; illi vero inueniendae veritatis extiterunt causa.* Tu inquam
in hoc opere maximè laudandus eris, cùm tot nouas, atque singulares materias
summa veritate, summaque rectitudine tractas, atque de novo sapientia Thea-
sauro profers; Itaque tuum assiduum studium autoritate præditum, cùm
clarissimo generis splendore coniunctum, te celebrem reddet, & sempè
majoribus honoribus, amplioribus Dignitatibus dignum; præcipue erga no-
strum Maximum CAROLVM II. Regem, cui omnibus beneficiendi vo-
luntas Cœlo prolapsa, voluntas inest; quapropter magna spe teneor hos
tuos labores, non iniucundos, sed gratos fore. O faueat fortuna votis, meis-
que præcipue desiderijs aspiret fortuna secunda, sempè optantibus tuas for-
tuitates, & honores. Vale;

O. 1. 2

• • • • •

• • • • •

PRÆCLARO IVRIS PRUDENTIAE
professori, sanguine pariter, ac literis conspicuo,
Consuli unde quaque Sapienti, Domino meo D.
Petro Frasso, in Argenteo Senatu Fiscali
dignissimo.

LICENCIATVS D. GASPAR DE LVNA, REGIORVM CONSILIORVM, ET
eiusdem Senatus Argentini Aduocatus, fidissimus ex aſſe amicus
S. F. O.

Ang. lib. 12. **A** Micorum bona maxime nos delectant, inquit Aurelius, quia amor de prospera dilectio fortuna hilarescit, sicut ingrata sorte moerore amantem tabescit, nec leuamen admittit. Hec est ergo amoris vis, animos delitioso, & firmo nexo deuincire. Cumque meus animus ferè à pubertatis flore, usque ad hęc presentia maiora lustra tuo deuinctus sit, tuis commodis honoris, & laudis, quae de hoc celebri opere oritura conspicit, latatur; & sibi fœlici omne amans pectus auspicatur. Idecirco non impellente foeda adulatio fucata, sed solū aliente meo erga te placido affectu, semper tibi fidissimo comite, siue in sapientium Salamantico Oraculo, siue Regali Matriti Emporio, donec te arripiente iter ad nouum Indicum Emilpherium, ad Regij Fiscalis munus obeundum, tunc etiam simili tecum viam peregi, ne male fidus tuum erga me amorem improba absentia rependerem, indissolubili amicitiae vinculo tuos habito lares. Hęc inquam *Senec. Epist. II.* atsidua, atque amabilis societas; que teste disserit Seneca; cum paulatim descendit ad rectora, arbitrum facit animum pectoris amici, usque ad arcana cordis, quae mutuo repetita inter amicos, videntur, si cum Iulio senti e videar: Socij putandi sunt, quos inter Cic. in res communicata est. Itaque despecta assentationis umbra, fateor me tuos nobiles, atque ingenuos mores, amabile genium, medullitus cognoscere; qua quidem notitia fama mens libenter erigitur, licet florido eloquio nuda, ad tuas egregias animi dotes extollendas.

Cassiod. 2. var. 31. **E**t si publicis debent utilitatibus infudare, qui nomen debere militie, inquit Cassiodorus, egoque cum Iulio militiam voco hanc urbanam viam, quae in curis respondendi, scribendi studijs penè tota consumitur: Non enim solū illos pro Imperio militare, qui gladijs, clipei, & thoracibus armati in hostes, nituntur; sed eos etiam, qui dirimunt pro ambigua facta causarum, suique Patrocinij viribus sèpè publicis in rebus, ac priuatis Mur. lapsa erigunt, labentia reparant, oppressa subleuant, omniaque de munere iure faciunt, finibus suis esse contenta, neque minus humano generi prouident, quam si prelijs, atque vulneribus patriam, atque parentes seruarent; quod etiam Leo & Anthemius Augusti decreuerunt. In hac, inquam, literarum militia, adeò sapientis laurea floruit, non solū cum Imp. in Discipuli munus peragebas; sed etiam quando int̄ Iurisperitos excellentior eminebas, ut omnium gratanti plausu, tum publicis Salamantice liceis, tum forensi Matriti cati 14. atrio, sapiens veneratus fueris. Posteaque maximè celebris in Dignitatibus, quibus tunc functus es; dumque Revisor generalis fuisti, totius ferè Guatimalę territorij; ubi aduoc. cum recte egisses populi causam, populi amorem, & reuerentiam tuo honori conciliasti, divers. nullum detrimentum titulo mercedis falso Regali gaza patiente, aut Regijs diuirijs decr. indic. crescentibus, salua, & inofensa utilitate publica. Adeò ergo tuum in iuribus adoleuit studium, ut uberrimum fructum extuo indefesso labore emanantem exciperes, in tentandis litibus videlicet prudentiam, & in perficiendis felicitatem; ut de te hec referta eloq. verba explanare possem: Diriges vias tuas; hoc est, actiones tuas. Legunt septuaginta; proprabis vias tuas; Quiā Regalia mandata integrerimus Senator amas, illa custodis, nec pateris criminum maculis obtenebrari, quando semper tam fedulo studio conaris, toto decoris splendore ea resulgete: Legum custos, aiebat Cassiodorus, adfuit mandatis Regalibus eloquens. & decorus ornator. Verterem ego, dum te aspicio; decorus Regij Thesauri Auctor, quiā eraria Regia plurimo argento ditata;

taſſi, & in posterum ingentes Thesauros Regio patrimonio ſtabili ſolutione, & firmo tributo, addidisti; te enim in ijs tam arduis negotijs expediendis aſpergit Aurelias, pa- ritèque laudauit dicens: *Causa multorum noſilitar, quando tot bene proposicio, bene age.* *Cassiodo*, re creditur, qui generalibus deſiderijs ad eſſe ſentitur. Vnde non ſolum honoribus tuas *7. Va-* actiones proſperas, ſed etiam diuite argenti vena Regis aeraria cumulas, & fœcundas, *riar. 11.*

Hec que de te meus amor veritatis amans plaudit, dulciori elogio tua per uigil cu- ra modulabitur, lynceum ſtudium plaudet; quodque ſemper impendis in Fiscalium li- tium tutela, quas quidem omnes, aut ferè omnes ſine Altreq; iniuria, ſine crimine iuris, antè alios studiosior, præ cunctis vigiliantior, pro lauro reportati in hoc cumulo cauſarum. Adſit iam fidissimus teſtis hoc præſens opus, cuique cauſam dedit promeritum cuiusdem litis Patrocinium, labente iamiam anno 1669 exhibith, ſœlix prote. Etò lis, fauſtaque contentio (iſi fas eſt dicere) que dum prebuit ad opus exarandum ar- gumentum, tantum meruit habere Patronum; liquidè minime retardante prolixa il- lius ſtudij digreſione proptèr arreptum ad Limam iter integro anno diſtentia, potuisti inconcuſio labore, non ſolum totum hoc opus mira ſapienſia & cruciacione perficere, ſed etiam peragere ſecundam eius materiæ partem; quæ opera iam profeſto una gra- derentur via, niſi curſum comprimeret indigus, atque avarus transferentium calamus. Præter hanc ergo ſummè neceſſaria, & utilia iam perpolita opera, reperio alijs a te fa- cili genio elaboratas materias, circa Decimas, & Primitias Indicas, circa officia renun- tiabilia, aut que prælio comparantur, circa Ianaconas, circa abuſum duplicatæ anno- na, pro funeribus in Regularium Ecclesijs celebratis, de quibus fatis diſfuso calamo fe- cundus tomus ſapienſer diffireret, quin curſum, & genium impigrum, aut tardum ad stu- dia reddat cura aſſidua ciuilis, & criminalis Fiscalia; licet improbus hic labor, alterius Atlantis humeros deprimeſter, vires eneuaret; additis de nouo duplicato pondere of- ficijs, poſquam illius curam fuſcepisti, tum Indorum Patrocinio, cum antea illud cauſi- dius Protector ſubiret, tum etiam non minori fastidio lustrare, quidquid Regij Poto- ſini Oficiales traſtant, aut reſoluunt; utrumque ſane incomportabile pondus, quod fo- lium tuum mirum, celebre ſtudium, ardens zelus, ſuperare, & amplectu potuerit; te nihilominus inuitante ad tua opera elaboranda *Cassiodoro: Alacriter incumbendum Cassio lo-* eſt inchoatis, cum iam vicinitas perfectionis arriferit; quando ſpes effectus etiam laboris *5. Va-* exclusit eſt magnum genus incitamenti credere deſiderata perficere. His ergo tam arduis, & *riar. 17.* inaccessis officijs ſine vitio diſtractus hoc opus elaborasti, quod in alijs (licet Pælæo robore vigerent) inſumeret ſenſus, laſſaret vires, infringeret animos; ſemp̄ amato longioris temporis termino. Quapropter ſpero, quod tam pretioſo labore tui ope- ris noſtra fama immortalis, & inclita Hispana natio floridior ſplendet, neconon haec Peruntina Regna, elata fronte, argento, & auro grauida ampliori gloria fulgebunt, tot- que materijs, quæ ſpeciali cura honori, & ſtatui huius noui opulentij Orbis conſulunt, quas profeſto ſubtili, atque excellenti ingenij acumine percalluisti, alpirante ad illa- rum ſinem firma, & integratate florida, ut mihi tuo fideli ſocio, & amoris catena ſem- p̄ coniuncto, omnibusque peruium eſt te idem fatente, *cap. 44. num. 1.*

Quid ergo referam, aut quale elogium ſublime de tuis integerrimis moribus feram? Plura in unum complector, quod æquali præclaro ſidere lucent cum nobilitate tua; Or- bi enim ipfa luce clarius conſtare video, FRASSORVM ſtripedem Sardico Regno inſig- nē, atque diſfumam eſſe, cunctisque notam, cuius glorio ſam famam maiores tui ad sydera viſque extulerent, tam literis, quam bello famosi. Lucet ergo tua nobilissima familia cla- riſſimis, atque ſtrenuis tuis progenitoribus condecorata, & te magis deaurata fulgebit; auitas namque amplificabis imagines, & tuorum ſeniorum, non ambitionis fastu, ſed vir- turum meritis glorias augebis. Nitesce ergo adhoc ſumens Aurelij conſilium: *Non re- mittas animos conſidentia tuorum, nec credas tibi poſſe ſufficere, quod tibi contigit de illo- rum prædicatione gaudere; plus exigitur bæres bonorum, quando ſine ceſſatione compellitur,* *Cassiodo* qui maiorum virtutibus admonetur. *Adde laudes egregias senioribus tuis, ſequens etas cum aliqua notabili nota ſuccedat; nam ſi glorioſum eſt posteris auitas excellere facultates,* *Apol. c. 2.* *quanto preſtantius bæreditarias augere virtutes?* Et quid mirum, quod tuæ nobili ſirpi tot addas incrementa: *Si nomen quædam ratio emulae operationis inſequitur;* & ne tam Terr. In alto repetito principio, meum assertum prolixus traham, teſtes aduoco tuos *Tom. I.* Apol. c. 2. preclaros fratres, quibus tanquam benemeritis, compta clementia Athalarici *2.* Principis alloquitur: *Omnes quidem benignitas noſtra complectitur;* ſed tales veri- *Cassiodo-* caris teſtimonio prædicamus. Teſtes, inquam, appello, cum ab illuſtri tuorum *9. Va-*

maiorum sanguine Nobiles venerantur, votis, seu suffragijs, quibus gaudetis omnes in Comitijs, & Parliamentis, quolibet decennio celebrandis in Statuente, siue Brasile dicto Militari; que suffragia in eo Statuente solum amant, & ornant Nobiles, Equites, Comites, Marchiores, Duces, Dynastas non verò alia minora sydera atque hoc insigne patrio stemmate, & Aragonie Coronę nobili theatra, segregantur Nobiles, Equites, ab alijs, quorum natalitia tam florido nobilitatis æthere astra minimè lucent. Pro tua ergo gloria, & honore tuorum in lucem afferam tuum fratrem, natu maiorem D.D. Matheum Frasso, nunc munere potentem ab honore Regio Capellani illustris, cui optabili honori, aliis amicus, & decorus Receptoris accessit, Dignitas eisdem in Regio Sacello, post Patriarchalem, prima merito celebrata. Hanc ergo tibi dilectum fratrem, ob egregias dotes prudentiae, scientiae, & virtutum splendores, maximè extulit, & affecit, non minus Regio, quam magnifico honore, noster gratissimus animis, pereconi memoria florens, & regnans Philippus IV. si potentia magnus, pietate maior. Ipsius itaque, post alia, Abbatiam Santissimę Trinitatis de Sacargia, quam hodierna luce possider, contulit; presentatusque poste ab eadem Regia Majestate ad Prioratum Bonorcadum, summissus cum urbanitate repulit Dignitatem; sic ut patrem Episcopalem Mithram Ecclesie Bosanen, summa virtute recusauit constantēr, ut magis illius virtutes radiarent, si cum Emisseno loquar: *Menti prerogativa est, honoris repulsa.* Tandem rotto Sardico Regno Commissarius electus, celebratus legatus est, ut in Curia Regali ad metam, & coronidem reduceret, quidquid in ultima Regni conclavi celebratum aderat, nondum tamè suffragantium voluntate peractum; quodque hoc præsenti sole sapienter sollicitat de ciuis legatione, gloriofa vobis autumo præmia, non à vobis concupita, sed præuenta à Regia CAROLI Majestate, cui cum Ausonio gratuor acque refero: *Spem superas, cupienda præuenis, præstare tibi est, quam nobis optare veloci-*

*Emis-
sen. ho-
mil. des.
Max.*

D.

D.MATTHÆVS FRASSO SACAR:
gensis in Regno Sardiniae Abbas, atque Sacelli
Regijtum Cappellanus, tūm Receptor, fraterno
amori iustè indulgens, fratrem sibi chā il simum
D.D.Petrum Frasso, natu quidēm minimum, sed
sapientia maiorem, & in Argentina Cancellaria
Fiscalem, breui hac oratione noui, & eximij operis
de Regio Indiarum Patronatu commendatri,
ce, alieno ore, seu famæ voce gratu-
labundus alloquitur.

Tracatum tuum, amantissime Frater, de Regio Patronatu, & alijs Indicis
Regijs iuribus summa animi voluptate, & admiratione perlegi, ob admi-
rabilem illius doctrinam, tam Theologis, quam iuris vniuersitatem peritis
perutilem, & singularem: In illo namque ex Sacris Pontificis Decretis, ex Re-
gijs legibus, & placitis tot quæstiones tanto acumine, tam subtili acie ad seue-
ram Astreæ trutinam examinatas perpendis, ac discutis, tot nullius aehuc styloli
batas controuersias in lucis nouæ theatrum ex novi orbis tractu producis, ut ig-
norem, vtrum in interpretandis legibus singularem prudentiam, an in respon-
dendo, ni fraterni affectus teneritudini tribeam, plus quam mortale acumen
obstupescam. Accedit, quod Indicus Regius Patronatus hucusque valde obs-
curus ob Placitorum varietatem, vberrimis sapientiae tuae fructibus mirifice cla-
rescit: & si aliqua ab scriptoribus sunt notata, ita quæ in omnibus diuersa, inge-
nio tuo, & labore collecta tenes, vt de te sit verum illud Claudi: quæ spar-
guntur in omnes, in te mista fluunt. In tuo opere plenissimè quæ hucusque incerta, *Claud. in pa-*
& errantia per omne genus scriptorum vagantur, certissimis limitibus constri-*neg.*
ta, & vnum velut sub obtutum habemus. Nemo ante te huic operi manum ad-
mouere ausus est. *Quisquis enim non plenus literis illud attigisset, sub onere labe-* Petron. *in*
retur, nec concipere, aut edere ralem partum mens potest, nisi ingenti flamine litera- Satyric.
tum inundata, & licet ubique præsto sit scribendi libido, hoc presertim œuo in-
geniorum feracissimo: iamen omnes operis magnitudine territi, humerosque *Tacit. 4. bi-*
oneri subtrahentes, laureolam in alijs querunt, & minora bella minoribus auf- *bor.*
picijs aggrediuntur. Tu solus Petre amantissime, non difficultate vixtus, sed utili-
*tate præfertim Regionum iurium hanc Prouinciam magno, felicique animo sus-
cepisti. Desiderabant multi plenum, & integrum de Regio in Occidentalibus* *Quintil. lib.*
*Indijs Patronatu tractatum: ast tu omnium vota anteuerens illum tanta celeri-
tate confecisti, vt prius in te non fuerit parare bellum, quam gerere, & quamvis* *12. insit. c,*
Augustus voce sibi familiaris, sat celeriter fieri, quod sat bene, dicere solitus sit: nō eo *13.*
minus laudandus sit quisquis quadam felicitate ingenij, uno quasi in limine, &
materiam querit, & camenta iacit, & molem superimponit adificij. Nec est quod *Plutarch,*
quisquam affectus teneritudini, aut fraterno amori erga te meo hoc sinceri animi
iudicium tribuat, liberant me ab hoc crimine eximię tuæ dotes, illæ tuæ vigilæ,
*illud tuum assiduum studium, mihi sempèr admirandum, illa denique in vniuer-
sam literarum Remp. merita omnibus notissima.*

Ceterum, vt suspecta laudatio est, qnq; ex amoris se fonte diffundit, vsquæ fra-
trum laudes sunt etiam sorores, est cur hanc scriptoris telam irato pectine
abrumptæ, ne sollicitè videar modestiæ seu eras veritatis amore violare, liceat
hic tamen animum in scelerati voti licentiam effundere: laudes vt tuas indul-

gentius prosequeret, vellem decus suae fratris exuere: contumax certe & quis-
simarum laudum silentium verecundia magistra stetit, cuius genius eximius est,
laudes suas pro merito sancte lacesere, pro voto studiose spernere, laudum sua-
rum, & Magnes, & Mastix. Mihi vero quanti moderatio tam grauis steterit, quis
Plin. Jun. credet? Tanti penè fuit te fratre non gloriari. Scio enim laudes tuas ingratas
lib. 1. cap. 7. tibi, quia tuas, & alijs forte, quia fratris, ut enim disertè Plinius. Anceps lis, &
lubricus locus est, etiam cum illi necessitas lenocinetur: etenim, si alienæ sèpè laudes
parum & quidam auribus accipi solent, quæ difficile est obtinere, nè molestia videatur
oratio de se, aut de suis differentis. Mihi utique illa amoris illecebra fratris ne-
cessariò laudes tuas lacescit, & arcer, absterret, & mulcet, ut nulla sit sine fellis
ad mistione felicitas. Vale amantissime Frater, & fidelissime amice. Nefteris
videas annos.

APROBACION DEL LICENCIADO DON JOSEPH
*Martinez de Figueira, Abogado de los Reales
Consejos.*

HE visto en virtud de la remisión del Señor Licenciado Don Alonso Rico, Vicario general desta Villa de Madrid, y su Partido, un libro intulado *De Regio Patronatu; ac alijs nonnullis Regalijs Régibus Catholicis in India. sum. Ecccl. uralian Imperio pertinetibus.* Compuesto por el Licenciado Don Pedro Frasso, Jurisconsulto Turritano, Abogado que fue de los Reales Consejos, y despues Fiscal de su Magestad en la Real Audiencia de Guatemala en la Nucua-España, y al presente en la de los Charcas en el Reyno del Perù. Esta lleno de erudicion, y de tanta doctrina, que ay mucho que aprender en él, como mas ampliamente lo refieren en sus elogios, y aprobaciones Ministros della, de la Inquisicion, del Oordinario, del Supremo Consejo de las Indias, y otros Varones doctos, y insignes, que van puestas al principio d'él, que por no repetir omito. Es muy útil, y necesario para los Professores de la Iurisprudencia por el principal assumpto, y por las demás materias, y questiones, que tan docta, y copiosamente trata. No tiene cosa que sea contra la Fe, Santa Madre Iglesia Católica, ni contra buenas costumbres; y assi se le puede dar la licencia que pretende para imprimirla. Madrid, y Julio a 2. de 1676.

*Licenciado Don Joseph Martinez
de Figueira.*

LICENCIA DEL ORDINARIO.

El Licenciado Don Alonso Rico y Villarroel, Consultor del Santo Oficio, Dignidad de Capellan Mayor de la Santa Iglesia de San Justo, y Pastor de la Villa de Alcalá de Henares, y Vicario desta de Madrid, y su Partido, Damos licencia para que se imprima el libro intitulado *De Regio Patronatu*, compuesto por el Licenciado Don Pedro Frasso Fiscal de su Magestad en la Real Audiencia de los Charcas en el Reyno del Perù, atento por la censura dada por el Licenciado Don Joseph Martinez, Abogado de los Reales Consejos, no tiene cosa contra nuestra Santa Fe Católica, y buenas costumbres. Dada en Madrid a 7. de Julio de 1676 años.

*Don Alonso Rico y
Villarroel.*

Por su mandado.

*Don Juan de Velasco,
Notario Público.*

LICENCIA DEL CONSEJO REAL DE LAS INDIAS

DON Diego Enrique, Oficial mayor de la Secretaria del Consejo, Camara, y Junta de Guerra de Indias de la parte del Perù. Certifico que auiendo cometido al Señor Don Antonio de Castro, del dicho Consejo, la ensura del libro que ha compuesto, y remitió el Licenciado Don Pedro Frasso Oydar de la Audiencia Real de la Ciudad de San Francisco en la Provincia de Quito, siendo Fiscal de la de los Charcas, hizo la que se sigue.

He visto de orden de los Señores del Real Supremo Consejo de las Indias el libro intitulado: *De Regio Patronatu, ac alijs nonnullis Regalijs Rigitibus Catholicis, in Indianarum Occidentalium Imperio pertinentibus*, compuesto por el Licenciado D. Pedro Frasso, Fiscal de su Magestad en su Real Audiencia de los Charcas. Y por los elogios de aprobacion, y centuras, que están en él, de los doctos Ministros que su Magestad tiene en aquella Audiencia, escuso dilatarme en la mia, contentandome con decir, que en él enseña, y apoya el Autor muy doctrinamente, no solo el derecho de Patronato q̄ su Magestad tiene en todas las Iglesias Prelacias, Prebendas, y Beneficios Ecclesiasticos de las Indias (q̄ es el principal asunto) sino que sin apartarse de él, haze lo mismo de otras Regalias, y Preeminencias de los Señores Reyes de Castilla en aquéllos dilatados Reynos. Muestra muy bien el Autor, que quien tan entendidas las tiene, las avrà defendido muy exactamente en las ocasiones que le le huiieren ofrecido en el ejercicio de su plaza de Fiscal, y dexa a todos sus sucesores en él muy facil, y llano el camino para hacer lo mismo, mereciendo que su Magestad le honre, promoviendole a mayores puestos, donde las ocupaciones no le embarecen sacar a luz la segunda parte que promete. No hallo en él cosa contraria a nuestra Santa Fe, y buenas costumbres, y ferá de grande utilidad para todos los profesores de la Iurisprudencia. Y assi siento se le puede dar la licencia que pide para darlo a la estampa. Madrid, y Abril a 24. de 1676. El Licenciado Don Antonio de Castro.

Y con vista desta censura, proueyeron los Señores del dicho Consejo en 29. de Mayo proximo passado el decreto siguiente. Dasele licencia para imprimir este libro. Y para que dello conste donde conuenga, doy la presente de pedimiento de la parte del dicho Don Pedro Frasso. Madrid a 31. de Mayo de 1676.

D. Diego Enrique.

EL REY.

POR quanto por parte de vos el Licenciado Don Pedro Frasso, Fiscal de la nuestra Audiencia de los Charcas del nuestro Reyno del Perù, nos fue fecha relación auíades compuesto un libro intitulado *De Regio Patronatu, y otras Regalias* que nos pertenecian en el nuestro Reyno de las Indias Occidentales; el qual estaua aprobado por el Ordinario, y asímismo por el nuestro Consejo de las Indias, y os auia costado mucho estudio, y desvelo. Y para poderle dar a la estampa sin incurir en pena alguna, nos suplicasteis mandassemos conceder licencia para ello, y Privilegio por diez años, ó por el tiempo que fuessemos servido, ó como la nuestra merced fuese. Y visto por los del nuestro Consejo, por quanto en el dicho libro se hicieron las diligencias que la prematica ultimamente hecha sobre la impression de los libros dispone, fue acordado debiamos mandar dar esta nuestra cedula para vos en la dicha razon, y Nos lo tuuimos por bien, por la qual os damos licencia, y facultad para que vos, ó la persona que vuestro poder huiiere, y no otra alguna, podais imprimir el dicho libro, de que de suo se haze mención en todos nuestros Reynos de Castilla por tiempo, y espacio de diez años, que corren, y se quentan desde el dia de la data desta nuestra cedula en adelante, pena que la persona, ó personas que sin tener vuestro poder lo imprimiere, ó vendiere, ó hiziere imprimir, ó vender, por el mismo caso pierdan la impression, con los moldes, y aparejos de ella, y mas incurra en pena de cincuenta mil maravedis cada vez que lo contrario hiziere. La qual dicha pena sea la tercia parte para la nuestra Camara; y la otra tercia parte para el Juez que lo sentenciare; y la otra tercia parte para la persona que lo acusare: con tanto que todas las veces que huieredes de hacer imprimir el dicho libro, durante el tiempo de los dichos diez años, lo traygais al nuestro Consejo, juntamente con el

origen

original que en él fué visto, que vā rubricado, y firmado al fin de el de Domingo Leal de Saavedra, nuestro Escriuano de Camara de los que en él residen, para que se vea si la dicha impression està conforme al original, y traygais fea en publica forma de como por Corrector nombrado por nuestro mandado, se vió, y corrigió la dicha impresion por el original, y se imprimió conforme a él, y quedan impresas las erratas por él apuntadas para cada vn libro de los que así fueren imprentos, para que se tasce el precio que por cada volumen huiieren de hacer. Y mandamos al Impresor que así le imprimiere, no imprimia el principio, ni el primer pliego del, ni entre que mas que vn solo libro con el original al Autor, ó persona a cuya costa lo imprimiere, ni a otra alguua para efecto de la dicha corrección, y talla, hasta que antes, y primero el dicho libro esté corregido, y tasado por los del nuestro Consejo. Y etando hecho, y no de otra manera, pueda imprimir el dicho principio, y primer pliego, y sucesivamente esta nuestra cedula, y la aprobacion, talla, y erratas, pena de caer, e incurir en las penas contenidas en las leyes, y prematicas de estos neutros Reynos. Y mandamos a los del nuestro Consejo, y a otras qualesquier Justicias de ellos, que guarden, y cumplan esta nuestra cedula, y lo en ella contenido. Fecha en Madrid a veinte y dos dias del mes de Agosto de mil seiscientos y setenta y seis años. Y O EL REY. Por mandado del Rey nuestro Señor. Don Geronimo de Egua.

T A S S A.

Y O Domingo Leal de Saavedra Escriuano de Cámara del Rey nuestro Señor, de los que residen en su Consejo. Certifico que auiendose presentado ante los Señores del por parte del Licenciado D. Pedro Frasso, Fiscal de la Real Audiencia de las Charcas en el Reyno del Perù, vn libro intitulado *De Regio Patronatu*, que con licencia de dichos Señores del Consejo ha sido impreso, tassaron cada pliego del a doze marauedis, el qual tiene nouenta y nueve pliegos sin principios, ni tablas, que a los dichos doze marauedis, monta mil ciento y ochenta y ocho, en que se ha de vender en papel: y mandaron que esta tassa se ponga al principio de cada volumen, y que no se venda sin ella. Y para que conste doy la presente en Madrid à seis dias del mes de Mayo de mil seiscientos y setenta y siete años.

Domingo Leal de Saavedra.

F E E D E E R R A T A S.

Pag. 3. col. 1. lin. 50. ut dicit, corrige dici.	Pag. 166. col. 1. lin. 31. p̄dec̄llorum, corrige p̄de celorum.
Pag. 4. col. 2. lin. 9. pr̄mīs, corrige pr̄missē.	Pag. 184. col. 1. lin. penult. formortuō, corrige p̄mortuo.
Pag. 7. col. 1. lin. 30. camarg, corrige cameræ, & lin. 43. mīsi, corrige mīti.	Pag. 185. col. 1. lin. 23. reuuntione, corrige renuntiatiōnem.
Pag. 13. col. 1. lin. 40. dominium, corrige dominū.	Pag. 189. col. 1. lin. 53. Episcopatus, corrige Episcopātus.
Pag. 17. col. 1. lin. 9. scilicet, corrige scilicer.	Pag. 191. col. 2. lin. 21. affirma ns. corrige affirmans.
Pag. 19. col. 1. lin. 27. communem, corrige commūne.	Pag. 190. col. 2. lin. 37. Episcopatus, corrige Episcopātus.
Pag. 20. col. 2. lin. 9. nec quā milibet, corrige nec omniaem.	Pag. 217. col. 1. lin. 30. aliqui, corrige aliqui.
Pag. 28. col. 1. lin. 26. Ecclesīs, corrige Ecclesia.	Pag. cad. col. 2. lin. 3. Episcopicopis, corrige Episcopōpis, & lin. 46. dispositione, corrige dispositione.
Pag. 33. col. 1. lin. 5. testanties, corrige testantis.	Pag. 249. col. 2. lin. 33. supplēns, corrige supplēntes.
Pag. ead. lin. 25. lucrus, corrige luctus.	Pag. 259. col. 2. lin. 21. p̄sentatus, corrige p̄sēntatum.
Pag. 35. col. 1. lin. 6. fid, corrige sic.	Pag. 265. col. 1. lin. 15. per perēm, corrige p̄perēm.
Pag. 56. col. 1. lin. 22. ipſe, corrige ipſi.	Pag. ead. lin. 23. petebamus, corrige petebamus.
Pag. 93. col. 1. lin. 39. idemque, corrige idem quo.	Pag. 282. col. 1. lin. 17. debiat, corrige deuiat.
Pag. ead. lin. 45. etiam, corrige etiam.	Pag. 288. col. 1. lin. 10. cuius, corrige cuiuis.
Pag. 98. col. 1. lin. 1. reuerſus, corrige recursus.	Pag. ead. col. 1. lin. 34. qua, corrige qua.
Pag. 110. col. 1. lin. 15. diminutionem, corrige dimi-	Pag. 347. col. 1. lin. 5. seruandum, corrige servabēdū.
nutionem.	Pag. 374. col. 1. lin. 19. Metaphysicē, corrige Metaphysici.
Pag. ead. col. 1. lin. 7. Rigium, corrige Regium.	Pag. 385. col. 1. lin. 15. triremus, corrige triremes.
Pag. 124. col. 2. lin. 36. varin, corrige varie.	
Pag. 126. col. 2. lin. 34. concedit, corrige concedi.	
Pag. 141. col. 1. lin. 12. statuique, corrige statuique.	
Pag. 155. col. 2. lin. 21. tdeque, corrige idque.	
Pag. 158. col. 2. lin. 16. immiscint, corrige immiscēnt.	
Pag. 163. col. 1. lin. 14. fidelitat̄s, corrige fidelita-	
tis.	

Este libro, intitulado: *De Regio Patronatu Indianarum*, con estas erratas corresponde à su original. Madrid à primero de Mayo de 1677. años.

Lic. D. Francisco Forero
de Torres.

AD.

AD LECTOREM

Volumen hoc, inter varias, atque aſſiduas mei officij curas, concessis ad otium horis, elaboratum, confusæ tuæ (dilecto Lectoṛ) libenter submitto. Quales ergo, & quām magnæ faerint tanti muneriſ diſtraſtiones, quæ meum laborem præpedire potuerunt, in promptu tibi aderūt, ſi inſpicias fidias ſuprā traditas attestationes, & maximè fide dignos, hac in re, integerrimos teſtes. Huic ſane operi peragendo anſam præbuit caſus, qui (iam ferè præterlabente anno 1669.) forſitan accidit; quemque relatum inuenies in frā, cap. 25. & licet non aſſiduē illius ſtudio plenè operam dare potuerim, propter tunc temporis arreptum ad Regum Ciuitatem curſum, vnius anni curriculo ſpatiosum; attamen totus labori intentus, horis præfatis, primo huic tomo finem impoſui; quamuis vix credi poſſit, ut hoc breui temporis ſpatio, abſolueretur. De Regio ergò Indiarum Patronatu, & alijs Regalijs hoc opus peregi, quod qnidem singulari hac methodo tractatam, atque in lucem editum, uſquè ad præſentia tempora meo labore partum, ſolum aſpicies. Hac ergo cauſa, & quo, atque grato animo, placidam viam alijs aperienti, qui fælicius in materiæ quæſtioneſ, ac dubia reſolvant, proſpicies, non tamen rigido ſuperclilio, ſed tuum benignum votum ſibi conciliet aliorum vota, & mihi gratam beneuolentiam acquirat. Accipe iam primitias mei exilis ingenij ferenis oculis; quod (ut autumo) ſi feceris, tibi officioſas grates rependam, breuiterque tuo fauore allectus, inſeruiam ſecundo eiusdem materiæ tomo, iam cępto, nondum verò exarato, in lucem ſpero breui tempore editurum, quem quidem totum elaboratum videbis de Regularibus, ſiue de administratione Sacramentorum, in his Indiarum Regnis, Regularibus concredita; tuo ergò fauore animus ad maiora vires concipiet viuet opus meum, ſi à te laudatum, benignè acceptum, immortale, ſi cum Martiale eloquar, & ſi quid laude dignum inuenieris, beneficium, aut donum eſſe comperies, largè confeſſum, ab illa ſumma, atque æterna Sapientia, quæ ex ore infantium, atque lactentium perficit laudem. Parce Amice Lectoṛ, & vale.

THE
O

D. PETRVS
FRASSO

Gregorius Fesman sculpsit

Matriti Anno 1677.

SYNOPSIS CAPITVM

Huius Voluminis.

CAP. I.

REgij Indiarum Occidentalium Patronatus origo, & concessio traditur; item qualiter inter magnas Regni Regalias referri coepit.

CAP. II.

Continuantur precedentis capituli materia, probaturque denuo, Regium Patronatum esse Regiam in alium non transmisibilem, tradunturque nonnulla de Regalijs.

CAP. III.

Quid sit ius Patronatus? Diuiditur in Ecclesiasticum, & Laicale, qualis natura virtusque sit; an derogationibus, & reservationibus subjiciatur utramque, etiam ad Reges, & Principes pertinens. Indicum an sit Ecclesiasticum, vel Laicale; & an in Hispania Ecclesiastici Patronatus derogatio admittatur?

CAP. IV.

Verus Patronatus qualis sit? an sicut ad ipsius acquisitionem, ita ad eiusdem alienationem, semper sit petendus Ordinarij consensus. In Indijs, ut acquiri posset a particularibus, Regia fuit necessaria permissione; ex reaificatione an acquiratur, quando transfeat in alium de licentia Ordinarij, vel absque ea, & an confiscatis bonis omnibus, confiscetur ius Patronatus?

CAP. V.

Ius Patronatus, an in fideicommissarium in Iherusalem transeat; aliqua traduntur de Patronatu coniugibus ante, vel post matrimonium, spectante; an tutor, sequester, usufructarius, impubes, & presentare valeant; quando in Ecclesiam, vel Compatronum transfertur, an Ordinarij licentia requiratur? Regius Indiarum Patronatus est laicus, non Ecclesiasticus.

CAP. VI.

Episcopi a Clericis, & Religiosis (secundum quintum tempus) eliebantur, traditur forma, qua haec ecclesia celebrabatur; eius loco Regum nominatio per Papam

Tom. I.

confirmando, supposita est, Rex Catholicus ita ad Cathedrales Hispanie Ecclesias nominat.

CAP. VII.

REx Catholicus presentat ad Ecclesias Metropolitanas, & Cathedrales Indiarum, conceditque executoriales, post obtentas, & visas Apostolicas Bullas, ad possessionem Ecclesiarum acquirendam; nullae Literae Apostolicæ executioni traduntur, antequam examinentur in Supremo Consilio; hoc ipsum servatur respectu Patentum, à Generalibus, & Superioribus Religionum expeditarum; & Rescriptorum cuiusvis Tribunalis Hispanie. Indiæ Coronæ Castellæ unitæ sunt.

CAP. VIII.

Prelatus à Rege nominatus, antea possessionem, ad gubernandum Episcopatum admittitur, ex Regio Rescripto; que iste facere possit? Damna multa, Sede vacante, experiuntur; tempore vacationis Regius examinator eligitur. Papa, & Metropolitanus Cathedrali vacanti Visitatorem mittunt; queque sit ipsius potestas.

CAP. IX.

De necessaria Parochorum, aliorumque residentia; & de poena non residentium differitur, traditurque, quid iure nostro Indico in hac materia stabilitum sit,

CAP. X.

Qualis forma in animarum cura, primis temporibus, servabatur in Indijs, queque iure nouissimo prouisa sit. Regulares Pontificia dispensatione admissi ad Sacramentorum administracionem, quovisque Clerici superessent.

CAP. XI.

Nonnulla traduntur, & disputantur circa potestatem, & jurisdictionem Capituli, Sede vacante; agiturque de Canonica institutione presentatis, ex Regio iure Patronatus, necessario ab Ordinario concedenda.

CAP.

Synopsis.

CAP. XII.

Continuatur præcedentis capituli materia, Capitulum Sede vacante, infrà octo dies, tenetur vnuum, aut plures officia, les, seu Vicarios constituere; non potest intrà annum, nisi arctatis literas diuissorias concedere, nequè Dioecesim visitare; fundanturque plura ad illius potestatem pertinentia, etiam iuxta ius Indicum.

CAP. XIII.

Capitulum Sede vacante, extero Episcopo concedit licentiam exercendi, quæ sunt Ordinis, & consecrationis, quæ valeat in aliena Dioecesi Episcopus cum licentia Dioecesani, vel sine ea peragere, refertur multa de potestate dispensandi capitulo spectante, & alia.

CAP. XIV.

EX Bulla Gregor. XIII. possunt Episcopi illegitimos, & mixtos in Indijs ad Sacros Ordines promouere; in hac dispensandi facultate succedit Capitulum, Sede vacante; item in potestate nominandi Interinarios ad Doctrinas, & Cathedralium Præbendas, quando Præbendariorum numerus infrà quatuor conservatur.

CAP. XV.

Capitulum Sede vacante, an, & quando possit Beneficia vnire; quæ requirantur ad vniōnem Beneficij iuris Patronatus; an valeat in eo pensio relevvari; quidque circa hanc apud Nos, se:vetur ex Regio Patronatu.

CAP. XVI.

Regalia colligendi, tervandiq; Cathedralium vacantiū fructus, ac redditus, Regibus, & Principibus competens, plenè traditur.

CAP. XVII.

Precedentis capituli materia continuaatur; In Indijs maximè procedit Regalia colligendi fructus vacantes; traditur illorum distributio; item Decimarum dicitio, & applicatio, iuxta erectiones Cathedralium.

CAP. XVIII.

Regibus Catholicis; an pertineant in Indijs fructus vacantes? Isporum Decimæ à S. Romana Sede eisdem concessæ, temporalesque factæ; an omnino pristinam assumant naturam, Ecclesijs redonatae, ita ut de illis, quæ Prælato spectabant, vacante Sede, Reges disponere non possint;

CAP. XIX.

Concordia inter Reges Catholicos, & primos Indianum Episcopos inita, refertur; in qua Buila concessioris Decimarum, Regibus eisdem à Santa Romana Sede factæ, & ipsarum redonatio, continetur; notitiaque nonnullarum Erectionum predictarum Indianum traditur.

CAP. XX.

SPolia Prælatorum, iure communi, & non ussimo, cui spectent; quid spolijs nomine contineatur? Apud Nos, Clerici Beneficiati an valeant de benis intuitu Ecclesiæ quæsitis disponere; referunturque plura ad spoliorum materiam pertinentia?

CAP. XXI.

In Indijs, quoad spolia ius commune procedit. Regiæ Audientiæ de causis, super spolijs vertentibus, cognoscunt; agitur de inventario à Prælatis antè possessionem confiendo, aliaque necessariæ observantur.

CAP. XXII.

Prælati in Indijs, antequam Ecclesiarum suarum capiant possessionem Iuramentum quoddam Regi nostro exhibent, nec aliter admitti possunt. De alijs nonnullis iuramentis, præcipue de Homagio, plura obiter adducuntur.

CAP. XXIII.

Ecclæsia, à qua Prælatus transfertur ad aliam, à quo tempore dicatur vacare; quæ requirantur, ut translatio perfici possit? Vbi multa de potestate Pontificis in hac materia, & circa beneficialia, expenduntur.

CAP. XXIV.

Consensus translati, saltim tacitus, requiritur ad translationem; an quandoque sine eo effectum sortiatur prouisio, seu mutatio? In Indijs Prælatus, nisi accedat ad Dioecesim, non percipit fructus.

CAP. XXV.

Rex Catholicus, ex Pontificalia concessione, in Indijs Occidentalibus, ad ipsorum conversionem, est quasi Delegatus, vel Commissarius Apostolicus; Laicus priuilegio potest capax reddi ad materias spirituales. Officialis Episcopi an esse possit Sacro Ordine non initiatus; quidque circa hoc, pro Ecclesijs Hispaniæ, à Romana Sede sit indulatum, & an procedat in Indijs?

CAP.

Capitulum

CAP. XXVI.

Capitis precedentis materia continua-
tur; Rex Catholicus obtinet Cano-
nicatus in aliquibus Ecclesijs, exerceatque
Spiritualia in Indijs ex priuilegio Aposto-
lico; agitur de instructionibus Proregibus
datis, ac de clausula, *Alter Nos.*

CAP. XXVII.

Beneficium primum, quando vacare di-
catur per assecutionem secundi; an, &
quæ dari possit dispensatio super incom-
patibilitate Beneficiorum; quidque India-
rum iure in hac materia statutum sit?

CAP. XXVIII.

Ecclæsa, ad quam transfertur Episcop⁹,
à quo tempore definit vacare; quod
tempus Episcoporum Consecrationi sit
præfixum; quot Episcopi ad eam celebra-
dam requirantur; & quid circa hoc obser-
uetur in Indijs?

CAP. XXIX.

Episcopus confirmatus, nondum conse-
cratus, & in possessione existens, quæ
facere possit. Beneficia promoti, quando
statim intelligantur vacare, vel non; quid
quoad hoc Romanæ Curiæ stylus observet?

CAP. XXX.

Beneficia Patronatus vacant in casibus,
in fundatione expressis; quæ vacat per
promotionem, à Rege nostro factam, pro-
videntur ab ipso; ex duobus ad idem Bene-
ficium electis, quis potior sit? Regia preſen-
tatio omnino necessaria ad Beneficia India-
rum; an, & quando institutio teneat absque
Patroni preſentatione.

CAP. XXXI.

Preſentatus ex iure Patronatus, debet
personaliter Ordinario exhiberi, ut
examini subjiciatur; quandoque secus. Pa-
rochiales Ecclesiæ pertinet pro forma, ex-
amen. Expectatiæ non dantur in Beneficijs
Patronatus; quid circa hoc Rex Catholicus
observare soleat?

CAP. XXXII.

Ordinario Ecclesiastico institutionem
preſentato, sine causa denegante, quid
agendum sit? Triplex remedium ad eam ob-

tinendam assignatur; quod tempus Præla-
to ad instituendum, & Patrono ad preſen-
tandum iure communi præscribat; & quid
iure Indico, quo ad Beneficia Regij iuris Pa-
tronatus definitum sit?

CAP. XXXIII.

Patronus; an, & quando possit seipsum;
item dignum, omisso digniori, præsen-
tare? Quis dicatur in hac materia dignior?
Regium Patronatum administrans; an pos-
sit, quem voluerit ex propositis à Prælato,
elgere, propositionesque aliquando non
admittere?

CAP. XXXIV.

Proponitur secundus recursus, quo uti
poterit preſentatus ad institutionem
obtinendam. Laicus Patronus accumulati-
ue cum primo, potest alium preſentare; Pa-
tronii excōmunicati preſentatio an teneat;
item collata in excommunicatum, irregula-
rem, vel apostamat? Regij Patronatus cau-
ſæ ad Tribunalia Regia spectant in Indijs.

CAP. XXXV.

In Regnis Castellæ, & Nauarræ, ac in In-
sulis Canariæ, causæ Regij Patronatus ad
Supremum Cameræ Consilium pertinent.
Regie Schedulae 7. Aprilis 1603. 6. Ianua-
rii 1588. & 17. Martij 1593. in hanc rem
desideratae, ad literam afferuntur. Casus
nonnulli, in Regia Granateni Cancel-
laria, & in eodem Cameræ Consilio, in ma-
terijs Patronatus decisi, qui ad plura con-
ducere possunt, referuntur.

CAP. XXXVI.

Tertius recursus preſentato ex iure Pa-
tronatus; item qualis ex tribus relatis
sit aptior, ad institutionem acquirendam
traditur; ubi plura de Oeconomica Prin-
cipis potestate, recensentur.

CAP. XXXVII.

Proposita capite superiori examinane-
tur; recursus ad Curiam Secularem in
causa Ecclesiastica, sicut conceditur, nega-
ta legitima appellatione; ita, & quando non
admittitur à denegatione institutionis Ca-
nonicæ; procedit etiam recursus in hac
re, nulla data appellatione, quemadmo-
dum in causa merè prophana, continuatur
que materia circa Politicam Principis po-
testatem.

Synopsis.

CAP. XXXVIII.

A Conomica Principis potestas diciatur naturalis defensio, à naturali, si quoque iure orta; adiuvat, non minuit Ecclesiasticam libertatem; estque in Republica summe utilis, & necessaria; alioq̄si passim multa damna, & scandala experiri necesse erat.

CAP. XXXIX.

Materia recursus ad Curiam Sæcularem interponendi per viam violentiæ, continuatur; ad eam tollendam, possunt extra judicialiter inspici acta processus Ecclesiastici. Bulla Cœnæ Domini, Sanctum Tridentinum Concilium, & Rotæ Romanæ Decisiones, quæ prefatum recursum damna-
re videntur, adducuntur, & intelliguntur.

CAP. XL.

Quæ concurrere debeant, ut recursus per viam violentiæ locus sit; iuste interpositum admittit, & probat, omnium ferè Catholicorum Regnum praxis; an, & quando in Ecclesiasticorum visitationibus dari possit?

CAP. XLI.

Regalia cognoscendi per Principem Sæcularem, de violentis Ecclesiastico-
rum spolijs, etiā in re spirituali, passim admissa, in Indijsque observata, refertur.

CAP. XLII.

Ecclasiasticos à Rege, vel Senatu vocatos, ad Curiam accedere oportet; si vocationem spreuerint, naturalitate priuantur, temporalitatesque amittunt in Regno, & quando: quid contineatur in Indijs nomine temporalitatum?

CAP. XLIII.

Praxis expellendi à Regno Ecclesiasticos, in casu veræ necessitatis, ab antiquo servata, traditur; fundaturque, communiter hodiè practicari, & probari in Indijs; referunturque aliqui casus.

CAP. XLIV.

Expulsionis actus quomodo exequendus? Traditur aliud remedium contrâ exemptum seditionis, vel pacis publicæ turbatorem. Regius Fiscalis Regalias, & preeminentias Regis accuratè defendere, ac conservare tenetur; referunturque ca-
sus, qualiter conquesti sunt Principes, cum de diminuendis his actum est.

CAP. XLV.

Ecclasiastici sunt Ciues, & membra Republicæ, ideò Principi Supremo Sæculari obedire, ipsiusque politicas, & communes leges, Sacris Canonibus non repugnantes, servare tenentur, & quomodo?

CAP. XLVI.

Patri Antonino Diana, potestatem ex-
pellendi Ecclesiasticos à Regno, in
Principe Sæculari neganti, respondetur;
probaturque, eundem Patrem, maximè in
Indijs, reliquosque Doctores, nemine
dempto, eam omnino iure defensionis, in
casu veræ necessitatis admittere.

CAP. XLVII.

Précedentium capitum continuatur Re-
galia. Ecclesiastici læsa Majestatis cri-
men: an committat; in eoque, vel alijs atro-
cissimis facinoribus deprehensi, qualiter,
& à quo puniantur?

CAP. XLVIII.

Summaria informatio, in casu expulsionis
Ecclesiastici, vel alio; an, & quando à
Regio Senatu, aut Sæculari Iudice recipi
valeat, ut Superiori mictatur, maximè in
Indijs?

CAP. XLIX.

Exemptus, à Regno per Senatum Re-
gium electus; an possit ab eodem, in-
consulto Principe, restituī? Vbi plura re-
feruntur de exilio.

CAP. L.

De eadem materia disceptatur; iura
Regni in eam expenduntur, traditur
que questionis resolutio.

IN.

INDEX IVRIVM. QVÆ IN HOC VOLVMINE expenduntur, laudantur, illu- strantur, &c.

Ex Decreto.

CAp. Baptizari 3. 5. distinct. cap. 36. nū. 30. pag. 273. cap. 40. n. 15. pag. 309.
Cap. Imperium 5. 10. distinct. cap. 37. n. 19. pag. 286.
Cap. Denique 16. distinct. cap. 50. num. 6. pag. 388.
Cap. Si Episcopus 13. 18. distinct. cap. 42. n. 11. pag. 323.
Cap. Ita Dominus 7. 19. distinct. cap. 37. n. 46. pag. 290. cap. 39. numer. 24. pag. 302.
Cap. In novo 2. 21. distinct. cap. 7. num. 6. pag. 49. cap. 13. num. 9. pag. 95. cap. 37. num. 46. pag. 290. cap. 39. numer. 24. pag. 302.
Cap. 1. 22. distinct. cap. 37. num. 19. pag. 286.
Cap. 2. §. Hæc verò 22. distinct. cap. 37. nū. 46. pag. 290. cap. 39. num. 24. pag. 302.
Cap. Quanquam 6. 23. distinct. cap. 22. n. 5. pag. 164.
Cap. de Syracusanæ 13. 28. distinct. cap. 21. n. 32. pag. 159.
Cap. Præter hoc 6. §. Verùm, versic. Scribit, 32. distinct. cap. 25. num. 46. pag. 196.
Cap. Eos 42. 50. distinct. cap. 22. sub n. 78. pag. 176.
Cap. Nèc emeritis 12. cap. Nullus 13. cap. Obitum 16. cap. fin. 61. distinct. cap. 8. nū. 40. pag. 61. cap. 13. n. 13. p. 96. cap. 33. n. 25. pag. 253.
Cap. Qui à igitur 9. cap. Pastoralis 15. cap. Reatinæ 16. cap. Lectis 18. cap. Hadrianus 22. cap. Cùm longè 25 cap. Sacrorum 34. & seq. 63. distinct. cap. 1. num. 12. pag. 5. col. 1. cap. 6. num. 2. 26. 36. pag. 43. 45. cap. 11. n. 37. p. 83.
Cap. Tibi domino 33. 63. distinct. cap. 22. à nū. 67. p. 169.

Tom. I.

Cap. i. cap. Comprovinciales 4. cap. pena nult. 64. distinct. cap. 28. n. 35. pag. 217.
Cap. Porro 2. 66. distinct. cap. 28. num. 35. p. 217.
Cap. Quorum vices 6. 68. distinct. cap. 7. n. 6. p. 49.
Cap. i. 70. distinct. cap. 30. numer. 13. pag. 228.
Cap. Sanctorum 2. 70. distinct. cap. 9. nū. 22. p. 65.
Cap. Hortamur 8. 71. distinct. cap. 30. nū. 13. p. 228.
Cap. i. in fin. 73. distinct. cap. 13. num. 38. p. 95.
Cap. Gesta 2. 74. distinct. cap. 29. num. 33. p. 225.
Cap. Quoniām 2. 75. distinct. cap. 21. n. 28. p. 159. cap. 28. n. 28. 32. p. 225.
Cap. Iudicatum 5. circā fin. 89 distinct. cap. 25. n. 52. p. 197.
Cap. Si Episcopi 6. 92. distinct. cap. 28. n. 14. p. 215. & n. 20. p. 216.
Cap. Legimus 24. 93. distinct. cap. 7. n. 6. pag. 40. cap. 37. n. 46. pag. 290. cap. 39. n. 24. p. 302.
Cap. Præcipimus fin. 93. distinct. cap. 32. nū. 60. p. 248.
Cap. i. 94. distinct. cap. 26. num. 16. pag. 203.
Cap. i. cap. Denique 5. cap. Si Imperator 11. 96. distinct. cap. 37. n. 46. p. 290. cap. 39. n. 24. p. 302.
Cap. Cùm ad verum 6. 96. distinct. cap. 45. n. 44. p. 350.
Cap. Nobilissimus 3. in fin. 97. distinct. cap. 42. n. 11. p. 323.
Cap. Afros 3. 98. distinct. cap. 30. num. 13. p. 228.
Cap. i. 100. distinct. cap. 28. num. 22. 32. p. 216. & 217.
Cap. Optatum 4. 100. distinct. cap. 22. à nū. 67. 70. p. 169. & 171.

¶ 3

Cap. I.

Iudex Iurium.

- Cap. Si iustus fuerit 30. q. 1. cap. 25. num. 29. pag. 195.
Cap. Quam pio 2. 1. q. 2. cap. 5. n. 25. 26. 27. pag. 37.
Cap. Quis iratus 5. 2. q. 3. cap. 48. n. 40. pag. 370.
Cap. Mennam 7. 2. q. 4. cap. 25. num. 46. pag. 196.
Cap. Mandatis 10. cap. auditum 18. 2. q. 4. cap. 26. n. 1. pag. 201.
Cap. Nos si incompetenter 41. 2. q. 7. cap. 26. n. 1. pag. 201.
Cap. Leges 3. 3. q. 6. cap. 30. n. 13. pag. 228.
Cap. Scitote 2. 6. q. 3. cap. 30. n. 13. pag. 228.
Cap. Pontifices 4. 7. q. 1. cap. 13. n. 1. pag. 179.
Cap. Petijisti 17. 7. q. 1. cap. 3. n. 56. pag. 23.
Cap. Mutationes 34. 7. q. 1. cap. 23. n. 39. pag. 183.
Cap. Scias 35. 7. q. 1. cap. 24. n. 13. pag. 187.
Cap. Sicut alterius 39. in fin. 7. q. 1. cap. 23. n. 49. 50. pag. 185.
Cap. In apibus 41. §. Ecce 7. q. 1. cap. 24. n. 10. pag. 187. cap. 23. num. 47. 49. pag. 184.
Cap. Episcopo 3. & 4. cum seq. 8. q. 1. cap. 6. n. 2. pag. 41.
Cap. Episcopum 7. 9. q. 2. cap. 13. n. 5. pag. 95.
Cap. Cuncta per mundum 17. 9. q. 3. cap. 23. n. 27. 29. pag. 181. & 182.
Cap. Noverint 6. 10. q. 1. cap. 3. n. 30. pag. 20.
Cap. Ea enim 2. §. Item sibi 10. q. 2. cap. 5. n. 25. 26. 27. pag. 37.
Cap. Continua 5. cap. Relatum 14. cap. Sacerdotibus 41. 11. q. 1. cap. 37. n. 46. pag. 290. cap. 39. n. 24. pag. 296.
Cap. Perimus 19. cap. Illud 20. 11. q. 1. cap. 25. n. 46. pag. 116. cap. 38. n. 16. pag. 294. cap. 40. n. 3. pag. 308. cap. 45. à num. 4. pag. 345.
Cap. Magnum 28. 11. q. 1. cap. 45. à n. 4. pag. 345.
Cap. Abiit 14. 11. q. 2. cap. 7. num. 6. pag. 49.
Cap. Si dominus 93. cap. Qui resistit 97. 11. q. 3. cap. 36. n. 28. pag. 280.
Cap. Futuram 15. 12. q. 1. cap. 37. n. 46. pag. 282. cap. 39. n. 24. pag. 302.
Cap. Videntes 16. §. Ipse verò 12. q. 1. cap. 7. n. 6. pag. 49.
Cap. Episcopi 19. cap. Sunt manifestæ 21. 12. q. 1. cap. 20. n. 3. pag. 148.
- Cap. Manifesta 20. & seq. 12. q. 1. cap. 21. n. 32. pag. 159.
Cap. fin. 12. q. 1. cap. 9. n. 22. pag. 65.
Cap. 1. cap. Qui abstulerit 6. 12. q. 2. cap. 23. n. 33. pag. 185.
Cap. Apostoli cos 13. 12. q. 1. cap. 4. num. 11. pag. 26.
Cap. Vobis 23. cap. Concessio 26. cap. Quartuor 27. & seq. 12. q. 2. cap. 17. n. 22. 27. pag. 128.
Cap. Episcopus 34. 12. q. 2. cap. 20. n. 53. pag. 153.
Cap. Hæc huius 38. cap. de Laicis 46. cap. Illud 47. & seq. 12. q. 2. cap. 20. n. 24. pag. 150. cap. 21. num. 15. 28. pag. 157. & 159.
Cap. Charitatem 45. 12. q. 2. cap. 16. n. 44. pag. 122.
Cap. 1. cap. Pontifices 3. 12. q. 3. cap. 20. n. 23. 39. 45. 53. pag. 150. 152. 153.
Cap. 1. & 2. 12. q. 4. cap. 20. n. 3. 23. 39. 45. 53. pag. 148. 150. 152. 154.
Cap. 1. 13. q. 1. cap. 15. n. 35. 39. pag. 114.
Cap. Hinc est 39. 16. q. 1. cap. 1. n. 12. pag. 5.
Cap. Et temporis qualitas 48. 16. q. 1. cap. 27. n. 19. pag. 128.
Cap. Frater 52. 16. q. 1. cap. 23. n. 39. pag. 99.
Cap. Unusquisque 8. in fin. & seq. cap. 12. 22. q. 4. cap. 27. n. 53. pag. 130.
Cap. Quoniam 21. cap. In noua 22. 16. q. 7. cap. 25. n. 52. 54. pag. 197. 198.
Cap. Pię mentis 26. cap. Trigentius 27. 16. q. 7. cap. 3. n. 4. 24. pag. 19. cap. 4. n. 4. 7. 60. pag. 26. 31.
Cap. Filijs, vel nepotibus 31. 16. q. 7. cap. 4. n. 1. pag. 25. cap. 11. n. 38. 42. 46. pag. 83. 84. cap. 30. n. 38. pag. 132. cap. 31. n. 2. 3. pag. 235.
Cap. Decernimus 32. 16. q. 7. cap. 5. n. 16. pag. 36. cap. 11. n. 38. 42. 46. pag. 83. 84. cap. 30. n. 38. pag. 132. cap. 31. n. 2. 3. pag. 235.
Cap. Monasterium 33. 16. q. 7. cap. 4. n. 1. pag. 25. cap. 11. n. 41. 46. p. 83. 84. cap. 33. n. 14. pag. 251.
Cap. Nemini 40. 16. q. 7. c. 5. n. 21. pag. 36.
Cap. Metuentes 32. 17. q. 4. cap. 22. à n. 67. pag. 169. cap. 50. n. 6. pag. 388.
Cap. Vxor Fœlicis 37. 17. q. 4. pag. 388. cap. 50. n. 15.
Cap. 1. 18. q. 1. cap. 20. ill. 23. 39. 45. 53. pag. 150. 152. 153.
Cap. Abbatem 3. & 4. 18. q. 2. cap. 4. n. 2. 12. 18. 30. pag. 25. 26. 28.
Cap. Eleutherus 30. 18. quæst. 2. cap.

Index Iurium.

17. num. 27. pag. 128.
Cap. Relatio 5. & seq. 21. quæst. 1. cap. 27. num. 17. pag. 127.
Cap. Si quis iám translatus 3. 21. quæst. 2. cap. 23. num. 49. 50. pag. 184. 185.
Cap. Si quis laicus 19. 22. quæst. 5. cap. 43. num. 37. pag. 333. cap. 47. numer. 47. pag. 365.
Cap. Nostri 3. 23. quæst. 3. cap. 37. numer. 41. pag. 290.
Cap. Principes 20. cap. Res autem 21. cap. Regum 23. cap. Administratores 26. 23. quæst. 5. cap. 16. num. 2. pag. 118. cap. 37. num. 18. 48. pag. 286. cap. 38. num. 16. pag. 294. cap. 45. à num. 4. pag. 345.
Cap. Sunt quædam 39. 23. quæst. 5. cap. 47. num. 41. pag. 364.
Cap. Si vobis 18. 23. quæst. 8. cap. 42. numer. 11. pag. 323.
Cap. Tributum 22. 23. quæst. 8. cap. 17. num. 27. pag. 128.
Cap. Si quis dederit 41. 24. quæst. 1. cap. 22. sub num. 78. pag. 175.
Cap. Quidam 39. § Luciferiani 24. quæst. 3. cap. 26. num. 6. pag. 202.
Cap. Sunt quidam 6. 25. quæst. 1. cap. 3. num. 41. pag. 22.
Cap. Ad limina 7. 30. quæst. 1. cap. 48. num. 32. pag. 370.
Cap. Nostrates 3. 30. quæst. 5. cap. 22. numer. 79. pag. 176.
Cap. 1. 34. quæst. 1. cap. 48. num. 32. pag. 370.
Cap. Apostolicæ 4. cum seqq. 35. quæst. 9. cap. 27. num. 53. pag. 212.
Cap. Si quis Basilicam 10. de consecrat. distinct. 1. cap. 17. num. 27. pag. 128.
Cap. Sicut 11. de consecration. distinct. 1. cap. 48. num. 32. pag. 370.

Ex Decretalibus.

- Cap. 2. de constitut. cap. 22. sub num. 76. pag. 174.
Cap. Cùm accessissent 8. cap. Ex parte 12. de constitut. cap. 15. num. 6. 8. pag. 119.
Cap. Ex literis 11. de constitut. cap. 24. num. 28. pag. 188.
Cap. Si quando 5. de rescript. cap. 36. num. 28. pag. 280.
Cap. Ad Audientiam 11. de rescript. cap. 13. num. 45. 47. pag. 99.
Cap. Ex parte Decani 33. de rescript. cap. 24. num. 37. pag. 189.
Cap. 1. de postulat. Prælat. cap. 22. sub num. 76. pag. 174.
Cap. Bonæ memoriar. 4. §. fin. de postulat.

- Prælator. cap. 23. num. 22. pag. 181. cap. 30. num. 13. pag. 228.
Cap. 1. de election. cap. 6. num. 2. pag. 41. cap. 30. num. 13. pag. 228.
Cap. Significati 4. de elec. cap. 3. num. 41. pag. 22.
Cap. Cùm incundatis 7. §. Cum verò de election. cap. 25. num. 2. pag. 192. cap. 27. num. 4. 28. pag. 208. cap. 28. num. 14. 20. pag. 215. 216.
Cap. Nostri 9. cap. Transmissam 15. de election. cap. 8. num. 26. pag. 59. cap. 29. num. 17. pag. 222.
Cap. Cùm terra 14. cap. Cùm intèr 18. cap. Innotuit 20. cap. Quod sicut 28. §. Supereo, de election. cap. 6. num. 36. pag. 45. cap. 30. num. 13. pag. 228. cap. 34. num. 10. pag. 260.
Cap. Qualiter 17. de election. cap. 29. numer. 17. pag. 222. & cap. 4. num. 41. & seqq. pag. 29.
Cap. Cùm nobis 19. §. fin. cap. In causis 30. §. fin. cap. 29. num. 31. pag. 224. cap. 33. num. 15. pag. 253. cap. Officij 38. in fin. de election. cap. 29. num. 31. pag. 224. cap. 33. num. 15. pag. 253.
Cap. Bonæ memoriar. 23. de election. cap. 8. num. 42. pag. 62.
Cap. Querelam 24. de election. cap. 5. numer. 17. pag. 36. cap. 7. num. 2. pag. 48. cap. 11. num. 23. pag. 82.
Cap. Cùm dilectus 32. de election. cap. 50. num. 26. pag. 389.
Cap. Cùm de iure 33. de election. cap. 36. num. 32. pag. 281.
Cap. Qui à proptèr 42. de election. cap. 22. num. 79. pag. 176.
Cap. Nihil 44. §. fin. de election. cap. 8. num. 43. pag. 62.
Cap. Cumana 50. de election. cap. 33. numer. 1. 3. pag. 250.
Cap. Sacrosancta 51. cap. Messana 56. de election. cap. 6. num. 30. pag. 44. cap. 25. num. 36. 41. pag. 195. 196.
Cap. Publicatio 58. de election. cap. 34. num. 10. pag. 260.
Cap. 1. & seqq. de translation. Episcop. cap. 23. num. 17. 19. 39. 40. 49. 50. pag. 180. 183. 185. & cap. 24. num. 23. pag. 188.
Cap. 2. §. Sicut, de translat. Episcop. cap. 24. num. 45. pag. 190.
Cap. Ad honorem 4. de author. & vñ pal. lij. cap. 13. num. 33. 34. pag. 98.
Cap. Ex tuarum 5. de author. & vñ pall. cap. 13. num. 28. pag. 97.
Cap. Nisi cum pridem 10. §. Pro defectu, de renuntiat. cap. 33. num. 15. pag. 253.

Cap.

Index Iurium.

- Cap. 2. cap. Licet 3. de supplend. neglig.** cap. 37. num. 48. pag. 291. cap. 44. n. 44. pag. 347.
Prælator. cap. 32. num. 13. 44. 46. pag. 244. 247.
Cap. Si Archiepiscopus 6. & seq. de tem- por. ordinat. cap. 28. num. 35. pag. 217.
Cap. fin. de Cleric. peregr. cap. 30. num- 13. pag. 228.
Cap. 2. de offic. custod. cap. 33. num. 24. pag. 254.
Cap. 1. de offic. & potest. Iudic. delegat. cap. 31. num. 56. pag. 239.
Cap. Nisi 3. de offic. legat. cap. 23. num. 39. pag. 183.
Cap. Translationem 4. de offic. legat. cap. 15. num. 44. pag. 115.
Cap. Dilectus 6. de offic. leg. cap. 3. n. 38. pag. 21.
Cap. Pastoralis 28. §. Cum autem de offic. legat. cap. 42. num. 11. pag. 323.
Cap. Cum ab Ecclesiarum 3. de offic. Or- dinar. cap. 36. num. 30. pag. 280. cap. 40. num. 15. pag. 309.
Cap. Cum vos 4. de offic. Ordinar. cap. 16. num. 11. pag. 119. cap. 20. num. 24. pag. 150.
Cap. Pastoralis 11. §. Præterea de offic. Ordinar. cap. 11. num. 6. pag. 79. cap. 13. num. 11. pag. 96.
Cap. Irrefragabili 13. §. Ceterum de of- fici. Ordinar. cap. 12. num. 45. pag. 91.
Cap. Quoniam 14. de offic. Ordinar. cap. 30. num. 13. pag. 228.
Cap. 2. De maiorit. & obedient. cap. 45. num. 20. pag. 347.
Cap. Solitæ 6. de maiorit. & obed. cap. 22. num. 13. 14. pag. 164. cap. 37. nu-
mer. 19. pag. 286. cap. 39. num. 24.
Cap. Cum olim 14. de maiorit. & obedient. cap. 11. num. 2. pag. 79.
Cap. Cum inferior 16. de maiorit. & obe-dient. cap. 27. num. 22. pag. 210. cap. 14. num. 21. pag. 104.
Cap. Præterea 9. de transact. cap. 4. num. 47. pag. 30. cap. 5. num. 27. pag. 37.
Cap. Mandato 13. de procurat. cap. 24. num. 37. pag. 189.
Cap. Contingit 8. & seq. de arbitr. cap. 3. num. 32. pag. 20.
Cap. 2. de Iudic. cap. 25. n. 54. pag. 198.
Cap. Quantò 3. de Iudic. cap. 4. num. 42. pag. 29. cap. 34. num. 49. pag. 264.
Cap. Cùm non ab homine 10. de Iudic. cap. 37. n. 46. pag. 290. cap. 39. n. 24. pag. 302.
Cap. Nouit 13. de Iudic. cap. 13. num. 33. pag. 98. cap. 37. num. 19. pag. 286.
Cap. Qualitèr. & quando 17. de Iudic. cap. 37. num. 48. pag. 291. cap. 44. n. 44. pag. 347.
Cap. 2. de for. compet. cap. 37. n. 46. pag. 290. cap. 39. num. 24. pag. 302.
Cap. Licet 10. de for. compet. cap. 37. n. 19. pag. 286.
Cap. In pertractandis 3. de iuram. column. cap. 22. num. 68. pag. 170.
Cap. Cùm Ecclesia Sutrina 3. de cauf. pos- sess. & propriet. cap. 5. num. 17. pag. 36.
Cap. Cùm olim 7. de cauf. possess. & pro-priet. cap. 5. num. 17. pag. 36.
Cap. Grauis 11. de restit. spoliator. cap. 10. num. 16. pag. 71.
Cap. Significavit 41. de testib. cap. 4. num. 2. 12. 18. 30. 32. pag. 23. 26. 28.
Cap. Licet 47. de testib. cap. 22. num. 71. pag. 171.
Cap. Inter dilectos 6. de fid. instrum. cap. 41. num. 3. pag. 315.
Cap. Ego N. 4. de iure iurand. cap. 22. à num. 1. pag. 163.
Cap. Et si Christus 26. de iur. iurand. cap. 22. sub num. 77. pag. 174.
Cap. Nimis 30. de iur. iurand. cap. 22. nu-mer. 13. 14. pag. 164. cap. 37. num. 46. pag. 212. cap. 39. num. 24. pag. 302.
Cap. Petito 31. de iur. iurand. cap. 6. n. 38. pag. 46.
Cap. Intellecto 33. de iure iurand. cap. 22. num. 6. pag. 10. cap. 18. num. 37. 40. pag. 137.
Cap. Causam quæ 7. de præscript. cap. 25. num. 41. pag. 196.
Cap. fin. de præscript. cap. 33. num. 15. pag. 253.
Cap. Cum intèr 13. de sentent. & re iudi-catur. cap. 50. num. 26. pag. 389.
Cap. Bertoldus 18. de sentent. & re iudi-catur. cap. 4. num. 45. 46. 48. pag. 29. 30. cap. 7. num. 2. pag. 48.
Cap. Si duobus 7. §. Denique, de appellat. cap. 37. num. 19. pag. 209.
Cap. Præterea 40. de appellat. cap. 40. num. 9. pag. 309.
Cap. Bonæ memoriae 51. de appellat. cap. 24. num. 39. pag. 190.
Cap. Dilecti 52. de appellat. cap. 40. num. 9. pag. 309.
Cap. 1. de Cleric. coniugat. cap. 23. nu-mer. 12. pag. 180.
Cap. 2. de Cleric. coniugat. cap. 25. nu-mer. 52. pag. 197.
Cap. Diuersis fallatijs 5. de Cleric. coniugat. cap. 23. num. 12. pag. 180.
Cap. Quià nonnulli 3. de Cleric. non re-fi-

Index Iurium.

- fident, cap. 27. num. 1. 2. 25. 43. pag. 207. 210. 211.
Cap. Conquerente 6. cap. Ex parte 8. cap. Qualiter 9. cap. Inter 10. cap. Ex tuę 11. cap. fin. & tot. tit. de Cleric. non resident. cap. 9. à num. 1. 29. seqq. pag. 63. 66.
Cap. Referente 7. de Præbend. cap. 27. num. 1. 2. 25. 43. pag. 207. 210. 211.
Cap. Maioribus 8. de Præbend. cap. 5. n. 24. pag. 37. cap. 15. num. 33. 34. pag. 114.
Cap. Adhuc 13. de Præbend. cap. 9. num. 1. pag. 63.
Cap. Præterea 14. de Præbend. cap. 27. à num. 1. 2. 25. 43. pag. 207. 210. 211.
Cap. Cùm secundum 16. de Præbend. cap. 23. num. 33. pag. 183.
Cap. Cùm iam dudum 18. de Præbend. cap. 8. num. 42. pag. 62.
Cap. Dilectus 19. de Præbend. cap. 11. num. 37. pag. 83.
Cap. Vacante 26. de Præbend. cap. 15. num. 44. pag. 115.
Cap. De multa 28. de Præbend. cap. 27. à num. 1. 2. 25. cum seqq. pag. 207. 210. cap. 29. num. 20. pag. 223. cap. 31. num. 38. pag. 238.
Cap. De multa 28. §. i. de Præbend. cap. 11. num. 11. pag. 80.
Cap. Graue 29. de Præbend. cap. 32. numer. 42. pag. 247.
Cap. Extirpandz 30. §. Qui verò, de Præbend. cap. 9. num. 29. & seqq. pag. 73. cap. 27. num. 11. pag. 209.
Cap. Dudum. 54. §. Nos igitur, de Præbend. cap. 27. num. 10. pag. 208.
Cap. fin. de Præbend. cap. 14. num. 25. pag. 104.
Cap. Tua 4. de Cleric. agrot. cap. 14. n. 60. pag. 108.
Cap. i. de institut. cap. 11. num. 10. pag. 80.
Cap. 2. & 3. de institut. cap. 3. num. 27. pag. 20.
Cap. Cum venissent 6. de institut. cap. 2. num. 16. pag. 12.
Cap. i. de concess. Præbend. cap. 31. num. 47. pag. 240.
Cap. 2. de concess. Præbend. cap. 31. num. 46. & seq. pag. 239. Cap. 32. num. 13. pag. 244.
Cap. Proposuit 4. de concess. Præbend. cap. 31. num. 56. pag. 240.
Cap. Qui à 5. de concess. Præbend. cap. 32. num. 44. 46. pag. 247.
Cap. Cùm nostris 6. in fin. de concess. Præbend. cap. 29. num. 18. pag. 223.
Cap. Post electionem 7. §. Ipsius igitur, de concess. Præbend. cap. 11. num. 11. pag. 80.
Cap. Ex tenore 13. de concess. Præbend. cap. 31. num. 47. pag. 240.
Cap. fin. de concess. Præbend. cap. 10. n. 33. pag. 73. cap. 25. num. 49. pag. 197. cap. 31. num. 46. pag. 239.
Cap. 1. & 2. nè Sede vacant. cap. 11. num. 10. 11. pag. 80.
Cap. Quanto 5. cap. Ea noscitur 6. de his quæ fiunt à Prælat. cap. 11. num. 10. pag. 80.
Cap. Pastoralis 9. de his quæ fiunt à Prælat. cap. 15. num. 44. pag. 115.
Cap. vnic. vt Ecclesiastic. Benefic. cap. 11. num. 11. pag. 80. cap. 25. num. 37. pag. 195. cap. 33. num. 24. pag. 254.
Cap. 1. de reb. Eccles. non alien. cap. 5. à num. 25. pag. 37.
Cap. Quæsumus 5. cap. Cùm olim 7. de rerum permitt. cap. 5. num. 24. pag. 37.
Cap. Ad quæstionem 6. cap. fin. de rerum permitt. cap. 5. num. 27. pag. 37.
Cap. 1. de solution. cap. 20. num. 24. pag. 150.
Cap. 1. cum seqq. de pecul. Clericor. cap. 20. num. 3. pag. 148.
Cap. 1. in fin. cap. In officij 7. cap. Relatum 12. de testament. cap. 20. num. 3. 23. 39. 45. 53. pag. 148. 150. 152. 153.
Cap. fin. de succession. ab intestat. cap. 20. num. 23. 39. 45. 53. pag. 150. 152. 153.
Cap. Quanuis 17. de decim. cap. 25. num. 41. pag. 196.
Cap. A nobis 24. cap. Ex parte 27. de decim. cap. 1. num. 12. pag. 5.
Cap. Ex parte 14. de conuers. coniug. cap. 22. à num. 68. pag. 170.
Cap. 2. de stat. Monachor. cap. 11. num. 6. pag. 79.
Cap. Recolentes 3. de stat. Monachor. cap. 7. num. 46. pag. 54.
Cap. Constitutus 6. de Religios. domib. cap. 5. à num. 25. pag. 37.
Cap. Quoniā 3. de iur. Patron. cap. 4. num. 2. 12. 18. 30. pag. 25. 26. 28. cap. 33. num. 15. pag. 253.
Cap. Præterea 4. de iur. Patron. cap. 11. num. 40. pag. 83.
Cap. Quod autem 5. de iur. Patron. cap. 4. num. 3. 39. 41. pag. 26. 29. cap. 5. num. 20. pag. 36. cap. 32. num. 23. 25. pag. 245. cap. 34. num. 5. 10. pag. 25. 26. 260.
Cap. Qui à 6. de iur. Patron. cap. 3. num. 4. 24. pag. 17. 19.
Cap. Ex literis 7. de iur. Patron. cap. 4. num. 45. 46. 48. pag. 29. 30. cap. 5. num.

Index Iurium.

- num. 17. pag. 36. cap. 11. num. 56. pag. 85.
Cap. Illud 8. de iur. Patron. cap. 4. num. 3. 39. 41. pag. 26. 29. cap. 5. num. 20. pag. 36. cap. 10. num. 33. pag. 73.
Cap. Cura 11. de iur. Patron. cap. 3. num. fin. cap. 4. num. 12. 19. pag. 26. 27.
Cap. Cūm sēculūm 13. de iur. Patron. cap. 4. à num. 45. pag. 29.
Cap. Nullus 17. de iur. Patron. cap. 32. num. 6. 11. pag. 143.
Cap. Consultationibus 19. de iur. Patron. cap. 7. num. 2. pag. 48. cap. 11. num. 38. pag. 83.
Cap. Suggestum 20. de iur. Patron. cap. 15. num. 19. pag. 112.
Cap. Præterea 23. de iur. Patron. cap. 3. num. 32. pag. 20. cap. 17. num. 27. pag. 128.
Cap. Cūm autēm 24. de iur. Patron. cap. 3. num. 4. 24. pag. 17. 19. cap. 34. num. 10. pag. 260.
Cap. Cūm nobis 25. de iur. Patron. cap. 4. à num. 2. 12. 30. pag. 25. 26. 28. cap. 11. num. 38. pag. 83. cap. 31. à num. 2. pag. 235. cap. 6. num. 36. pag. 45.
Cap. Per nostras 26. de iur. Patr. cap. 33. à num. 1. pag. 250.
Cap. Cūm dilectus 28. de iur. Patron. cap. 3. num. 24. 38. pag. 19. 21.
Cap. Pastoralis 29. de iur. Patron. cap. 34. num. 2. 10. pag. 259. 260.
Cap. Postulaſti 30. de iur. Patron. cap. 32. num. 44. 46. pag. 247.
Cap. fin. de iur. Patron. cap. 11. num. 56. pag. 83.
Cap. Ex diligenti, de iur. Patron. in antiqu. compilat. cap. 16. num. 15. pag. 120.
Cap. 2. de consecrat. Eccles. cap. 3. num. 32. pag. 20.
Cap. 2. de Eccles. ædific. cap. 4. num. 2. 12. 18. 30. pag. 25. 26. 28.
Cap. Ad audientiam 3. de Eccles. ædific. cap. 3. num. 14. pag. 18. cap. 15. num. 23. 44. pag. 113. 115.
Cap. De his 4. iunct. cap. 1. de Eccles. ædificand. cap. 9. num. 22. pag. 65.
Cap. Non minus 4. de Immunit. Eccles. cap. 44. num. 19. pag. 340.
Cap. Int̄ alia 6. de Immun. Eccles. cap. 50. num. 6. pag. 388.
Cap. Aduersus 7. de Immunit. Eccles. cap. 37. num. 46. pag. 290. cap. 39. num. 24. pag. 302. cap. 44. num. 19.
Cap. Per venerabilem 13. qui filij sint legitimi. cap. 37. num. 19. pag. 286.
Cap. Qualiter 24. de accusation. cap. 26. num. 35. pag. 204.
Cap. Ex diligenti 17. de Simon. cap. 22. num. 26. pag. 165.
Cap. Matthēus 23. de Simon. cap. 5. num. 25. & seqq. pag. 37.
Cap. 2. ne Prałat. vices suas, cap. 11. num. 2. pag. 79.
Cap. Ad abolendam 9. de heretic. cap. 11. num. 2. pag. 79.
Cap. Ad audientiam 12. cap. Significasti 18. de homic. cap. 22. in fin. pag. 168.
Cap. Postulaſti 21. de homicid. cap. 25. n. 46. pag. 196.
Cap. 2. de maledic. cap. 37. num. 48. pag. 291.
Cap. Postulaſti 7. in princ. de Cleric. excommunic. cap. 34. num. 25. pag. 262.
Cap. Sicut vnire 8. de excessib. Prałator. cap. 4. num. 44. pag. 29. cap. 15. num. 8. 35. 39. pag. 111. 114.
Cap. Grauem 15. de excessib. Prałat. cap. 22. num. 5. pag. 163.
Cap. Cūm & plantare 3. §. In Ecclesijs, de priuile. cap. 31. à num. 2. pag. 235.
Cap. Antiqua 23. de priuileg. cap. 13. n. 14. pag. 96.
Cap. Tuę 6. de poenit. cap. 47. num. 47. pag. 365.
Cap. vltim. de poenit. cap. 36. num. 30. pag. 280.
Cap. 2. de sentent. excommun. cap. 22. num. 71. pag. 171.
Cap. Perpendimus 23. de sentent. excommunic. cap. 47. num. 52. pag. 366.
Cap. Cūm Clerici 19. de verbor. signific. cap. 22. num. 5. pag. 163.
Cap. Nouinus 32. de verbor. signific. cap. 47. num. 47. pag. 365.
Cap. Quod non 4. de regul. iur. cap. 48. n. 52. pag. 372.
Cap. fin. de regul. iur. cap. 22. num. 26. pag. 165.

Ex sexto Decretalium:

- Cap. 2. de rescript. cap. 36. num. 39. pag. 281.
Cap. Cūm aliquibus 4. de rescript. cap. 25. num. 26. pag. 195.
Cap. Suscep̄tum 6. de rescript. cap. 23. n. 1. pag. 179.
Cap. Duobus 14. de rescript. cap. 30. num. 29. pag. 231.
Cap. fin. de rescript. cap. 9. num. 1. pag. 63.
Cap. Vt circ̄a 4. de election. cap. 30. num. 13. pag. 228.
Cap. Auaritę 5. de election. cap. 29. num. 1, 7. pag. 222. & cap. 8. à num. 41. pag. 61. Cap.

Index Iurium.

- Cap. Generali 13. de election. cap. 2. num.
1. pag. 9. & cap. 17. num. 27. pag. 128.
Cap. Nemo 15. de election. cap. 14. num.
39. pag. 106.
Cap. Fundamenta 17. de election. cap. 13.
num. 34. pag. 98.
Cap. Cùm ex eo 34. de election. cap. 23.
num. 33. pag. 183.
Cap. Electro. 36. de election. cap. 32. n.
50. pag. 248.
Cap. Si compromissarius 37. de election.
cap. 28. num. 22. pag. 216.
Cap. Quia sèpè 40. de election. cap. 16.
num. 11. pag. 119. cap. 20. num. 24.
pag. 150. cap. 21. num. 15. pag. 157.
Cap. Is cui 42. de election. cap. 8. num. 21.
& seqq. & num. fin. pag. 59. 62.
Cap. 1. de supplend. neglig. Prælat. cap.
12. num. 12. pag. 88. cap. 13. num. 11.
pag. 96.
Cap. Si Episcopus 3. de supplend. neglig.
Prælator. cap. 12. num. 9. pag. 88. cap.
13. num. 13. pag. 96.
Cap. Ecclesiæ 4. de supplend. neglig. Præ-
lat. cap. 8. num. 21. 24. 26. 33. pag. 59.
60. cap. 11. num. 235. pag. 79. 83. cap.
13. num. 13. pag. 96.
Cap. Cùm nullus 3. §. Episcopo, de tem-
por. ordinat. cap. 8. num. 29. pag. 59.
cap. 12. num. 29. pag. 89. cap. 45. num.
24.
Cap. 1. de fil. Presbyt. cap. 13. num. 35.
53. pag. 98. 100.
Cap. 1. §. fin. de fil. Presbyt. cap. 14. num.
11. 20. 24. pag. 103. 104.
Cap. fin. de fil. Presbyt. cap. 14. num.
20. 24. pag. 104.
Cap. 2. de offic. Vicar. cap. 11. num. 235.
pag. 79. 83.
Cap. fin. de offic. Vicar. cap. 11. num. 11.
pag. 80. cap. 13. num. 55. 56. pag. 100.
Cap. fin. de offic. Delegat. cap. 45. num.
24. pag. 348.
Cap. fin. §. 1. de offic. Delegat. cap. 47.
num. 33. pag. 363.
Cap. 2. de offic. Ordinar. cap. 12. num. 45.
pag. 91.
Cap. Cùm Episcopus 7. de offic. Ordinar.
cap. 13. num. 5. pag. 95. cap. 43. num.
55. pag. 335.
Cap. Quamuis 8. de offic. Ordinar. cap.
12. num. 45. pag. 91.
Cap. fin. de offic. Ordinar. cap. 16. num.
11. pag. 119. cap. 20. num. 24. pag. 150.
Cap. 1. de maiorit. & obédient. cap. 11.
num. 2. 35. pag. 79. 83.
Cap. fin. de Procurat. cap. 22. à num. 68.
pag. 170.
- Cap. fin. in princ. de Iudic. cap. 34. num.
49. pag. 264.
Cap. Vltim. de iuram. calumn. cap. 22. n.
67. pag. 169.
Cap. 2. in fin. de exemption. cap. 34. num.
58. pag. 265.
Cap. 1. de prescript. cap. 25. num. 46. pag.
196.
Cap. 2. de sentent. & re iudic. cap. 37. num.
19. pag. 286.
Cap. Romana 3. §. Debet de appellat.
cap. 22. num. 14. pag. 164.
Cap. Cùm de appellationibus 5. de appel-
lation. cap. 39. num. 46. pag. 305.
Cap. 2. de Præbend. cap. 23. num. 27. 29.
cap. 31. num. 56. pag. 240.
Cap. Nè captandæ 3. de Præbend. cap. 31.
num. 46. pag. 239.
Cap. Quamuis 4. de Præbend. cap. 13. n.
45. 47. pag. 99.
Cap. Dudum 14. §. Nos igitur, de Præ-
bend. cap. 2. num. 19. 20. pag. 12. 13.
Cap. Cùm nullus 16. de Præbend. cap. 4.
num. 25. pag. 27.
Cap. Si tibi 17. de Præbend. cap. 24. num.
35. pag. 189. cap. 31. num. 17. pag. 237.
Cap. Si tibi 26. de Præbend. cap. 27. num.
41. pag. 211.
Cap. Licet Episcopus 28. de Præbend. cap.
27. num. 4. 28. pag. 208. 210. cap. 28.
num. 14. 20. 24. pag. 215. 216. cap. 31.
num. 38. pag. 238.
Cap. Præsenti 34. de Præbend. cap. 23. n.
1. pag. 179.
Cap. Quamuis 38. de Præbend. cap. 2. n.
19. & 20. pag. 12. 13.
Cap. vnic. de Cleric. ægrot. cap. 36. num.
32. pag. 281.
Cap. 1. de institut. cap. 11. num. 2. 35.
pag. 79. 83.
Cap. fin. de institut. cap. 11. num. 56. pag.
85. cap. 1. §. Cùm verò, nè Sede vacant.
cap. 11. num. 10. 32. pag. 80. 82.
Cap. 1. de rerum permitt. cap. 12. num.
58. pag. 92. cap. 1. §. Verùm, de stat.
Regular. cap. 22. num. 67. 71. pag. 169.
171.
Cap. vnic. de iur. Patronat. cap. 3. num.
5. 19. 20. 24. pag. 17. 19. cap. 4. num.
12. 41. 45. 60. pag. 26. 29. 31. cap. 32. n.
4. pag. 243.
Cap. Quamquam 4. de censib. cap. 37. n.
46. pag. 290. cap. 39. num. 24. pag. 302.
Cap. 2. de hæretic. cap. 22. num. 71. pag.
171.
Cap. Cùm personæ 7. de priuileg. cap. 2.
num. 13. pag. 12. cap. 20. num. 28. pag.
151.

Index Iurium.

- Cap. fin. de priuileg. cap. 13. num. 14.
pag. 96. cap. 29. num. 8. pag. 222.
Cap. Fœlicis 5. versic. *Si quis verò feuda,*
de poen. cap. 4. n. 64. pag. 32.
Cap. Romana 5. cap. Venerabilis 7. de sen-
tent. excommunic. cap. 13. num. 11.
pag. 96.
Cap. Licet 14. de sentent. excommunic.
cap. 40. num. 9. pag. 309.
Cap. Exiit 3. de verbis. significat. cap. 20.
num. 59. pag. 155.
Cap. 1. de regul. iur. cap. 10. n. 16. pag.
71. cap. 23. n. 10. pag. 180. cap. 25. n.
37. pag. 195.
Cap. Potest 68. de regul. iur. cap. 22. n.
68. pag. 170.
Cap. Cùm quidam 84. de regul. iur. cap.
19. n. 52. pag. 146.
Cap. In pœnis 49. de regul. iur. cap. 22,
à n. 77. pag. 174.

Ex Clementinis.

- Clementin. statutum 7. de election. cap.
16. n. 11. pag. 119. cap. 20. n. 24. pag.
150.
Clementin. per ultim. de election. cap. 21.
n. 28. pag. 159.
Clementin. 1. de supplend. neglig. Prela-
tor. cap. 32. n. 13. pag. 244.
Clementin. dispendiosam 2. de Iudic. cap.
34. num. 49. pag. 264.
Clementin. vnic. de for. compet. cap. 43.
n. 55. pag. 335.
Clementin. 1. Ut lite pendente, cap. 23. n.
27. 29. pag. 181.
Clementin. 1. de probat. cap. 42. num. 11.
pag. 323.
Clementin. 2. de rebus Eccles. cap. 15. n.
17. pag. 112.
Clementin. 2. de Religios. domib. cap. 15.
n. 4. pag. 111.
Clementin. 2. de iur. Patronat. cap. 3. n.
8. pag. 18. cap. 4. n. 61. pag. 32. cap. 30.
num. 34. pag. 232. cap. 34. n. 10. pag.
260.
Clementin. Exiui de paradiſo 1. de verbis.
signific. cap. 20. n. 59. pag. 150.

Ex Extrauagantibus.

- Extrauag. Iniuncte, de election. cap. 28. n.
5. 11. pag. 214. 215.
Extrauag. Vnam Sanctam, de maiorit. &
obed. cap. 37. n. 21. pag. 287.
Extrauag. Saluator, de Præbend. cap. 24.
n. 22. pag. 188.
Extrauag. Execrabilis in princ. & J. Qui

- verò, de Præbend. cap. 27. à num. 1. &
25. 43. pag. 207. 210. cap. 28. n. 24. pag.
216. cap. 31. n. 38. pag. 238.
Extrauag. Detestabile, de Simon. cap. 5. n.
24. pag. 37.
Extrauag. Matthæus, de hæretic. cap. 48.
n. 15. pag. 368.

Ex diuersis Concilijs, &c.

- Concil. Antioch. Can. 24. cap. 20. n. 23. 53.
pag. 150. 153.
Concil. Sardicens. Canon. 1. & 2. cap. 23.
à n. 41. pag. 181.
Concil. Carthag. 111. Can. 48. cap. 23. à
n. 41. pag. 181.
Synod. Roman. sub Symach. Can. 3. cap.
37. n. 46. pag. 290. cap. 39. n. 24. pag.
302.
Concil. Agath. Canon. 33. cap. 20. num.
53. pag. 153.
Concil. Valentini. sub Ioan. 1. Can. 2. cap.
20. n. 27. pag. 151.
Canon. 74. Ecclesiæ Africaniæ, cap. 6. n. 7.
pag. 41.
Concil. Toletan. 8. Can. 4. cap. 20. num.
53. pag. 133.
Concil. Toletan. 16. Can. 9. cap. 43. à n.
37. pag. 333. cap. 47. n. 44. pag. 365.
cap. 50. n. 71. pag. 394.
Concil. Nicen. Can. 15. cap. 23. à n. 41.
pag. 183.
Concil. Tolosan. sub Calix. 11. Canon. 4.
cap. 21. à num. 14. pag. 157.
Concil. Claromont. sub Urban. 11. Can. 1.
cap. 21. à num. 14. pag. 157.
Concil. Lateran. sub Leon X. sess. 9. cap.
37. n. 46. pag. 247. cap. 39. n. 24. pag.
302.
Concil. Coloniens. p. 9. cap. 20. *ibidem.*
Concil. Mexican. §. 24. cap. 17. num. 33.
pag. 128.
Concil. Limens. 11. p. 1. constit. 26. 90.
91. cap. 12. num. 34. pag. 90.
Concil. Limens. 11. pag. 2. §. 2. cap. 9. n.
26. pag. 65.
Concil. Limens. 111. act. 3. c. 9. cap. 12.
n. 34. pag. 90.
Concil. Limens. 111. C. 28. cap. 9. n. 46.
pag. 68.
Synod. Archiepiscop. Regum ann. 1613.
tit. de Cleric. non residentib. lib. 3.
cap. 9. num. 26. pag. 65.
Cap. 14. n. 36. titul. de offic. Sacristar. §. fin.
cap. 12. num. 34. pag. 90.
Capita aliqua erectionum Indiarum pro
Decimarum divisione, cap. 17. à num.
36. pag. 129.

Index Iurium.

Concordia inter Reges Catholicos, & pri-
mos Indiarum Episcopos, cap. 19. a nu-
mer. 2. pag. 140.

Ex Concilio Tridentino.

Session. 2. cap. 4. de reformat. cap. 15. nu-
mer. 23. pag. 113.

Session. 6. cap. 1. de reformat. cap. 9. n. 4.
11. 23. 42. pag. 63. 64. 65. 67. cap. 7. n.
6. p. 49.

Session. 7. cap. 3. de reformat. cap. 9. n. 4.
11. pag. 64.

Session. 7. cap. 4. de reformat. cap. 27. nu-
mer. 1. 2. 25. 43. pagin. 207. 210.
211.

Session. 7. cap. 9. cap. 28. n. 28. 32. pagin.
216.

Session. 7. cap. 10. cap. 11. num. 2. pag.
79.

Session. 7. cap. 13. cap. 31. num. 3. 4. 9.
16. 20. 26. 34. pagin. 235. 236. 237.
238.

Session. 9. cap. 10. de reformat. cap. 12. n.
17. 22. 30. p. 88. 89.

Session. 13. cap. 1. in fin. de reformat. cap.
39. num. 47. pag. 305. cap. 40. n. 48. p.
312.

Session. 22. cap. 11. de reformat. cap. 21. n.
15. pag. 157. cap. 31. numer. 15. pagin.
236.

Session. 23. cap. 1. de reformat. cap. 9.
num. 4. 11. 23. 42. pagin. 63. 64. 65.
67.

Session. 23. cap. 2. cap. 28. n. 28. 32. pag.
216.

Session. 23. cap. 4. cap. 7. numer. 6. pag.
49.

Session. 23. cap. 5. cap. 13. num. 53. pagin.
100.

Session. 23. cap. 10. cap. 11. n. 2. cap. 11.
n. 17. 22. 30. pag. 88. 89.

Session. 23. cap. 16. cap. 12. num. 29. pag.
89.

Session. 24. cap. 1. de reformat. cap. 33.
num. 24. pag. 254. & cap. 22. n. 71. pag.
171.

Session. 24. cap. 3. de reformat. de iusta, &
Salub. cap. 8. n. 38. cap. 31. n. 15. pag.
236.

Session. 24. cap. 5. cap. 13. num. 21. pag.
96.

Session. 24. cap. 6. cap. 13. numer. 29. pa-
gin. 97. cap. 24. num. 43. pag. 190. cap.
29. n. 4. p. 222.

Session. 24. cap. 10. cap. 40. num. 48. pag.
312.

Session. 24. cap. 11. cap. 13. num. 57. pag.
100.

Session. 24. cap. 12. cap. 9. à numer. 4.
11. 23. 42. pag. 63. 64. 65. 67.
cap. 13. num. 38. pagin. 98. cap. 22.
sub numer. 72. 76. 80. pag. 172. 174.
176.

Session. 24. cap. 16. cap. 8. numer. 36.
pag. 60. cap. 11. num. 2. pagin. 79. cap.
12. num. 2. 6. pag. 87. cap. 21. nu. 28. p.
159.

Session. 24. cap. 17. cap. 27. n. 1. 2. 25. 43.
p. 207. 210. 211.

Session. 24. cap. 18. cap. 11. numer. 42.
45. pag. 83. 84. cap. 14. numer. 37.
44. 48. pag. 106. cap. 31. num. 3. 4. 9.
16. 20. 26. 34. pag. 235. 236. 237. 238.
cap. 33. n. 14. p. 251.

Session. 25. cap. 1. de reformat. cap. 23.
num. 33. pag. 183.

Session. 25. cap. 3. cap. 39. num. 18. pag.
301.

Session. 25. cap. 4. cap. 11. num. 56. pag.
85.

Session. 25. cap. 7. cap. 31. num. 46. pag.
239.

Session. 25. cap. 9. cap. 2. nu. 4. pag. 10.
cap. 3. n. 36. & in fin. pag. 21. 23. cap. 5.
num. 18. pag. 36. cap. 7. numer. 2. pag. 48.
cap. 30. num. 38. pag. 232. cap. 31. num.
3. 4. 9. 16. 20. 26. 34. pag. 235. 236. 237.
238.

Session. 25. cap. 16. cap. 9. num. 4. pag.
63.

Session. 25. cap. 20. cap. 37. num. 46. pag.
290. cap. 39. num. 24. pag. 302.

*Ex Bullis, & alijs constitutionibus.
Apostolicis.*

Bull. Gelas. I. incip. *valde mirati*, §. II.
cap. 26. num. 4. pag. 201.

Bull. Alexand. II. Gregor. VII. & Vrban.
II. quibus decimę dantu. Regibus Ara-
gon. cap. 16. num. 59. pag. 124.

Constitut. Gregor. VII. Vrban. II. & Paf-
chal. II. cap. 22. à num. 40. pag. 166.

Vrban. II. resolutio, in Concilio Claro-
montano habita, cap. 15. num. 38. pag.
114.

Bull. Innoc. III. ann. 1206. cap. 6. num. 17.
pag. 42. & cap. 22. numer. 17. pagin.
164.

Bull. Gregor. XI. incipit. *& si à sa-*
cris, capitul. 14. numer. 15. pagin.
187.

Index Iurium.

- Bull. Martin. V. ann. 1429. cap. 39. nū. 42.
p. 298.
- Bull. Paul. II. incipit, *Munera excēdere*,
cap. 49. n. 4. p. 377.
- Bull. Alexand. VI. incipit, *Inter cætera*,
cap. 8. num. 6. cap. 26. num. 19. pagin.
203.
- Bull. Alexand. VI. incipit, *Eximiae deuotio-*
nis, cap. 18. n. 36. 55. pag. 137. & 139.
cap. 19. num. 8. pag. 141. cap. 25. n. 43.
p. 196.
- Bull. Iulij II. incipit, *Vniuersalis Ecclesiæ*,
cap. 1. n. 7. pag. 4. cap. 6. nū. 42. pag. 46.
cap. 32. n. 4. 37. 53. 59. p. 243. 246. 248.
- Constit. Iulij II. Leon X. Hadrian. VI. &
Clement. VII. cap. 29. num. 14. pagin.
223.
- Bull. Leon. X. incip. *Pater eternus*, §. 6.
cap. 3. n. 41. p. 22.
- Bull. Leon. X. incip. *Dam intrâ*, §. 1. cap.
7. n. 6. p. 49.
- Bull. Paul. III. incip. *Romani Pontificis*, cap.
20. n. 29. p. 151.
- Bull. Paul. III. incip. *Romanus Pontifex*,
cap. 20. n. 54. p. 154.
- Bull. Paul. IV. incip. *Postquam Diuina boni-*
tas, cap. 34. n. 28. p. 262.
- Bull. Pij IV. incip. *In suprema*, §. Nihilomi-
nus, cap. 20. n. 57. p. 154.
- Bull. Pij IV. incip. *Cupientes*, cap. 9. n. 29.
30. 33. cum seqq. p. 66.
- Bull. Pij IV. pro iuramento. & professio-
ne Fidei, cap. 22. numer. 73. pagin.
173.
- Bull. Pij IV. incip. *Cum vices*, §. 1. 3. 4. cap.
49. n. 34. p. 380.
- Bull. Pij IV. incip. *In suprema*, cap. 9. n. 13.
p. 64.
- Breue Pij IV. circâ spolia Prelatorum, cap.
21. à n. 35. p. 159.
- Bull. Pij IV. incip. *Decens esse*, cap. 20. n. 17.
p. 150.
- Bull. Pij IV. incip. *Graue Nobis*, cap. 20. n.
29. 35. pag. 151. & 154.
- Bull. Pij IV. incip. *Ex supernæ prouidentia*,
cap. 28. n. 41. p. 217.
- Bull. Pij IV. incip. *De salute*, cap. 9. n. 13.
p. 64.
- Bull. Pij V. incip. *Cupientes*, cap. 9. n. 13. 29.
30. cum seqq. p. 64. 66.
- Bull. Pij V. incip. *Exponi nobis*, cap. 10. n. 9.
10. p. 71.
- Bull. Pij V. incip. *In conferendis*, cap. n.
38. 48. cap. 32. n. 14. pag. 244. cap. 33.
n. 20. p. 253.
- Bull. Pij V. incip. *Romani Pontificis*, cap.
20. numer. 16. 34. 52. pag. 150. 151.
153.
- Bull. Pij V. incip. *Durum ni mis*, cap. 31. n.
6. p. 236.
- Bull. Pij V. contrâ fructores pacis, cap. 39.
n. 48. p. 305.
- Bull. Gregor. XIII. incip. *Officij nostri*, cap.
20. n. 56. p. 154.
- Bull. Gregor. XIII. incip. *Nuper ad Nos*,
cap. 14. à n. 1. p. 102.
- Bull. Gregor. XIII. Clement. VIII. & Ur-
ban. VIII. incip. *Sancta Synodus*, cap. 9.
n. 13. p. 64.
- Bull. Sixt. V. incip. *In conferendis*, cap. 20.
n. 52. p. 153.
- Bull. Sixt. V. incip. *Romanus Pontifex*, cap.
22. n. 74. p. 173.
- Bull. Sixt. V. incip. *Sanctissimus*, cap. 28. n.
15. p. 215.
- Bull. Sixt. V. incip. *In Sacrosan To*, §. 2. & se-
quent. cap. 30. numer. 13. in fin. pagin.
228.
- Bull. Gregor. XIV. pro immunit. cap. 12. à
n. 48. p. 91.
- Bull. Clem. VIII. incip. *Ecclesiastici Ordinis*,
cap. 25. à n. 57. p. 193.
- Bull. Clem. VIII. incip. *In regendis*, §. 7.
cap. 49. n. 13. p. 378.
- Bull. Gregor. XV. incip. *Inscrutabili*, §. 5.
cap. 15. n. 42. p. 115.
- Bull. Coenæ Paul. V. Can. 12. cap. 48. num.
9. Can. 14. 15. 16. cap. 39. à n. 16. pag.
301. Can. 17. cap. 19. n. 53. Can. 20.
pag. 146. cap. 48. n. 5.
- Bull. Vrban. VIII. incip. *Decet Romanum*,
cap. 25. à n. 57. p. 198.
- Bull. Vrban. VIII. incip. *Animarum salu-*
ti, cap. 14 à n. 71. p. 109.
- Breue Vrban. VIII. ann. 1625. cap. 24. à n.
40. pag. 190. cap. 28. n. 7. p. 215.
- Bull. Vrban. VIII. incip. *Pastoralis*, §. 13.
cap. 39. n. 17. p. 101.
- Regul. Cancellar. 20. cap. 33. num. 29. pag.
255.
- Regul. 26. n. 29. f. 17. p. 253.
- Regul. 52. cap. 14. n. 22. p. 104.
- Bull. Innocent. X. incip. *Cum sicut*, cap. 10.
n. 10. p. 71.
- Bull. Innocent. X. incip. *Animarum salu-*
ti, cap. 14. à n. 71. p. 109.
- Bull. Alexand. VII. incip. *Alia pro parte*,
cap. 28. num. 44. pag. 218. cap. 29. à nu-
mer. 42. pag. 225.

Ex Sacra Scriptura.

- Regum lib. 3. cap. 2. cap. 43. num. 7. pagin.
330.
- psalm. 81. cap. 38. numer. 15. pagin.
253.

Index Iurium.

Isaiæ cap. 56. vers. 10. cap. 9. num. 40. pag. 67.
 Ierem. cap. 5. vers. 15. cap. 33. num. 28. pag. 254.
 Ierem. cap. 21. 22. vers. 3. cap. 38. à n. 14. pag. 294.
 Ezech. cap. 3. cap. 33. numer. 28. pag. 254.
 Machabæor. lib. 2. cap. 4. vers. 5. cap. 42. n. 36. pag. 327.
 Actor. Apostolor. cap. 25. cap. 45. nu. 15. p. 346.
 Diu. Paul. 1 ad Corinth. cap. 14. cap. 33. n. 28. p. 254.
 Diu. Paul. 13. ad Roman. & 3. ad Titum, cap. 45. à n. 4. p. 345.
 Diu. Petr. Epistol. 1. cap. 2. cap. 45. à numer. 4. pag. 345.

Ex Digestis.

L. 2. versic. *Novissimæ*, de origin. iuris, cap. 38. n. 13. p. 294.
 L. 1. de constitut. Princip. cap. 30. nu. 14. pag. 229. cap. 38. n. 13. p. 294.
 L. Homo liber. 21. de stat. homin. cap. 23. n. 52. p. 185.
 L. 2. de his, qui sunt sui, cap. 38. num. 35. pag. 297.
 L. Si arrogator 22. de adoption. cap. 25. n. 26. p. 195.
 L. 1. §. Qui es. de offic. Prefect. Vrb. cap. 37. n. 31. p. 288.
 L. Nèc quidquam 9. §. Vbi decretum, de offic. Proconsul. cap. 38. num. 45. pag. 298.
 L. Si forte 17. de offic. Præsid. cap. 24. nu. 35. p. 189.
 L. fin. de offic. Procurat. Cæsar. cap. 42. num. 32. pag. 326. cap. 50. num. 27. p. 390.
 L. Si eadem 3. de offic. Assessor. cap. 15. n. 46. p. 116.
 L. Si quis 7. §. 4. de iurisdic. omn. Iudic. cap. 45. n. 20. p. 347.
 L. fin de iurisdic. omn. Iudic. cap. 49. n. 86. p. 385.
 L. 1. §. Qui Magistratum, quod quisque iur. cap. 26. numer. 20. pagin. 203.
 L. Si eum 10. §. Qui iniuriarum, si quis cautionib. cap. 18. numer. 23. pagin. 135.
 L. 1. de edendo, cap. 26. num. 20. pagin. 203.
 L. Si contrà 29. §. Si filius, de pact. cap. 11. n. 13. pag. 80.
 L. Imperator 8. de postuland. cap. 49. num. 61. p. 383.

Tom. I.

L. 2. §. Ergò, & dux, de his, qui notans tur infam. cap. 8. numer. 18. pagin. 58.
 L. 1. de Procurator. cap. 22. num. 68. pag. 170.
 L. Pomponius 40. §. Quid enim, de Procurat. cap. 19. num. 52. pag. 146.
 L. Si Procuratorem 65. in fin. de Procurat. cap. 24. n. 37. p. 189.
 L. Itèm eorum 6. §. Decuriones, quod cuiusque vniuers. nomin. cap. 25. n. 26. p. 195.
 L. Legatum 10. de cap. minut. cap. 49. nu. 73. pag. 384.
 L. Sed et si 26. §. Si feriæ, ex quib. caus. maior. cap. 41. n. 43. p. 319.
 L. 3. de alienat. Iudic. cap. 14. num. 21. p. 104.
 L. Nam Magistratus 4. de recept. arbitri. cap. 14. n. 21. p. 104.
 L. Insula 9. de Iudic. cap. 49. num. 60. pag. 382.
 L. Itèm veniunt 22. §. Sèd Imperator, de petit. hæredit. cap. 30. num. 14. pagin. 229.
 L. Sicut 3. quib. mod. vñusfruct. amitt. cap. 18. à n. 48. p. 138.
 L. Via constitui 23. §. fin. de servit. rusticor. prædior. cap. 4. numer. 62. pagin. 32.
 L. Si putator 31. ad 1. Aquil. cap. 41. num. 43. p. 319.
 L. Si pignora 30. famil. erciscund. cap. 4. n. 50. p. 30.
 L. Quædam 47. famil. erciscund. cap. 4. nu. 60. p. 31.
 L. Cum in diversis 44. in fin. de Religios. & sumpt. funer. cap. 23. num. 51. pagin. 185.
 L. Proinde 8. si certum petatur, cap. 24. n. 9. p. 188.
 L. Non omnis 19. si certum petatur, cap. 19. n. 43. p. 145.
 L. Deprecatio 9. ad leg. Rhod. de iact. cap. 15. n. 45. p. 116.
 L. Si fideiussor. 29. §. 1. mandat. cap. 24. n. 37. p. 189.
 L. Alienatio 67. de contrahend. empt. cap. 4. n. 62. p. 32.
 L. Si quis domum 9. in princ. locat. cap. 41. n. 43. p. 319.
 L. Fideiussor 26. §. 1. de pignorib. cap. 24. n. 4. p. 186.
 L. Sicut 8. §. Non videtur, quib. mod. pignor. solu. cap. 24. numer. 4. pagin. 186.
 L. Si marito 32. solut. matrim. cap. 49. n. 70. p. 383.

b2

L.

Index Iurium.

- L. Quoties 10. §. Nèc vtique , de administrat.tutor. cap. 44. à num. 22. pag. 340.
- L. 1. de authoritat.tutor. cap. 30. n. 18. pag. 230.
- L. Itèm Vlpianus 14. §. fin.de excusat. tutor. cap. 13. n. 50. p. 100.
- L. Proximè 3. de his, que in testam. delent. cap. 26. n. 4. pag. 201. cap. 44. n. 16. p. 330.
- L. Et hoc 41. de hæred.institut. cap. 26. nū. 4. p. 201.
- L. Per Procuratorem 89. de acquirend. hæredit. cap. 18. numer. 8. pagin. 134.
- L. Cùm fundus 10. de legat. 2. cap. 7. n. 46. pag. 54.
- L. Vnum ex familia 69. §. Si de falcidia, de legat. 2. cap. 25. numer. 26. pag. 191.
- L. fin. in princ.de legat. 2. cap. 36. num. 3. p. 276.
- L. 1. §. Ij quibüs,delegat. 3. cap. 49. num. 19. pag. 379.
- L. Fideicomissa 11. §. Si quis decem , de legat. 3. cap. 19. numer. 45. pag. 145.
- L. Qui habebat 99. de legat. 3. cap. 49. n. 40. pag. 381.
- L. Is cui 11. de aliment.& cibar.legat. cap. 49. n. 73. pag. 384.
- L. Ità legatum 8. de aur. & argent. legat. cap. 18. n. 23. p. 135.
- L. Filius famil. 18. 1. Si à mè 19. ff. ad leg. Falcid. cap. 18. numer. 8. pagin. 134.
- L. Marcellus 3. §. fin. ad Senat. Consult. Trebell. cap. 4. num. 62. pagin. 32.
- L. Qui à proindè 42. §. Restituta , ad Senat. Consult. Trebell. cap. 5. numer. 2. pag. 34.
- L. Servo invito 65. §. Cùm Prètor , ad Senat. Consult. Trebell. cap. 50. num. 26. p. 389.
- L. Qui filium 74. §. Sabinus , ad Senat. Consult. cap. 15. num. 12. pagin. 112.
- L. Nonnunquam 8. in princ.de collat. bonor. cap. 27. n. 53. pag. 212.
- L. Diui 17. de iur.Patronat. cap. 27. n. 53. pag. 212.
- L. fin. de iur. Patronat. cap. 4. num. 60. pag. 31.
- L. Si verò 8. in princ.de bon.libertor. cap. 19. n. 47. p. 145.
- L. 1. §. Decretalis,de successor. edict. cap. 41. n. 43. p. 319.
- L. fin. Quis ordo in bonor possess.seru. cap. 32. n. 44. 46. p. 247.
- L. de pupillo 5. §. Si quis riuos , de nou. operis nuntiat.cap. 36. num. 30. pagin. 280.
- L. 1. de damn.infect. cap. 40. num. 18. pag. 310.
- L. Qui bona fide 13. §. Cùm inter , de damn.infect. cap. 41. numer. 43. pagin. 318.
- L. Qui bona fide 13. §. Si alieno , de damn. infect. cap. 22. num. 68. pag. 170.
- L. Qui bona fide 13. §. final. de damno infect. cap. 36. numer. 39. pag. 281.
- L. Si finita 15. §. Eleganter,de damn.infect. cap. 40. n. 13. pag. 309.
- L. Fluminum 24. §. Itèm videamus , de damn. infect. cap. 19. num. 43. pagin. 145.
- L. Filius fam. 7. §. 1. de donation. cap. 11. n. 13. pag. 80.
- L. Si Patronus 20. in princ. de donat. cap. 19. n. 47. p. 145.
- L. Pater 12. in fin. de manumiss. testam. cap. 25. n. 26. p. 195.
- L. Si aliquam 28. de acquir. poss. cap. 19. n. 47. p. 145.
- L. Index posteaquam 55. de re iudic. cap. 50. n. 26. p. 389.
- L. Quidam consulebant 55. de re iudicat. cap. 13. n. 49. pag. 99. cap. 29. num. 36. pag. 225.
- Leg. Ad cognitionem 13. quib, ex caus. in possess. eatur, cap. 49. num. 15. pag. 378.
- L. 1. §. Quod autèm , de aqua quotid. & astiu. cap. 11. num. 20. pag. 81.
- L. Singulis 6. de except. rei iudicat. cap. 50. n. 26. p. 389.
- L. Si inter me 15. de except. rei iudicat. cap. 19. n. 52. p. 146.
- L. Obligationum 3. §. fin. de obligat. & action. cap. 19. numer. 43. pag. 145.
- L. 1. in princ.de verb. obligat. cap. 31. num. 10. p. 236.
- L. Stipulatio ista 38. §. Si quis ità , de verb. obligat. cap. 18. à num. 48. pag. 138.
- L. Pluribus 140. de verbor. obligat. cap. 24. n. 4. p. 186.
- L. Si debitori 48. de fideiussor. cap. 49. n. 70. p. 383.
- L. Iniuriarum 13. §. 2. de iniur. cap. 45. n. 20. p. 347.

Index Iurium.

- L. fin. de iniur. cap. 49. numer. 15. pag. 378.
 L. 2. de public. Iudic. cap. 49. num. 22. pag. 379.
 L. 3. ad leg. Iul. Peculat. cap. 49. num. 19. ibid.
 L. 1. §. fin. de Quæst. cap. 49. numer. 3. 8. pag. 377. 378. cap. 50. num. 25. pag. 389.
 L. 2. §. 1. de pœn. cap. 49. num. 19. pag. 379.
 L. Relegati 4. 1. Dñni 27. in fin. l. Ad bestias 31. §. 1. de pœn. cap. 49. num. 3. 8. pag. 377. 378. & c. 50. n. 34. pag. 390.
 L. Sine præfinito 23. de pœn. cap. 49. n. 79. pag. 385.
 L. Si diutino 25. de pœn. cap. 49. num. 74. pag. 384.
 L. Fratres 33. de pœn. cap. 49. num. 61. pag. 383.
 L. 3. de interdict. & relegat. cap. 25. num. 26. pag. 195.
 L. 4. in fin. de interdict. & relegat. cap. 49. num. 3. 8. 15. pag. 377. 378.
 L. Exilium 5. de interdict. & relegat. cap. 49. num. 17. ibid.
 L. Relegatorum 7. §. Interdicere, §. In insulam, & seq. de interdict. & relegat. cap. 49. num. 80. pag. 385.
 L. Potest 9. de interdict. & releg. cap. 42. num. 41. pag. 328.
 L. Relegatus 19. de interdict. & relegat. cap. 37. num. 32. pag. 288. cap. 42. num. 40. pag. 328. cap. 49. num. 30. pag. 380.
 L. Ad Imperatorem 26. de appellat. cap. 50. num. 71. pag. 394.
 L. 1. §. fin. quis, & à quo, cap. 2. num. 32. pag. 14.
 L. fin. in fin. de appellat. recip. cap. 30. num. 15. pag. 229.
 L. fin. §. Si quis, de operib. public. cap. 3. num. 15. pag. 18.
 L. pen. §. fin. de var. & extraord. cognit. cap. 49. num. 19. pag. 379.
 L. Forma censuali 4. §. fin. de censib. cap. 19. num. 47. pag. 145.
 L. Si quis in ius 137. de regul. iur. cap. 18. num. 26. pag. 136.
 L. Ad ea 157. l. Non videtur 177. de regul. iur. cap. 45. numer. 20. pag. 347.
- L. Intèr claras 5. de Summ. Trinitat. cap. 25. num. 23. pag. 194.
 Authent. licet alienatio, de Sacrosanc. Eccles. cap. 3. num. 31. pag. 20.
 L. Iubemus 14. in princ. de Sacrosanc. Eccles. cap. 8. num. 41. pag. 61.
 L. In Ecclesijs 11. de Episcop. & Cleric. cap. 30. num. 13. pag. 228.
 L. Quicumque 14. de Episcopis, & Cleric. cap. 8. num. 18. pag. 58. cap. 42. num. 32. pag. 326. cap. 50. num. 71. pag. 394.
 Constitut. Statutimus, de Episcop. & Cleric. cap. 37. num. 46. pag. 290. cap. 39. num. 24. pag. 302.
 Authent. Licentiam, §. Cæteris, de Episcop. & Cleric. cap. 20. num. 23. 39. 45. 53. pag. 150. 151. 153.
 L. Si servus 4. de his, qui ad Eccles. config. cap. 50. num. 6. pag. 388.
 L. leges 7. de legib. cap. 22. sub num. 76. pag. 174.
 L. Imperialis 11. de legibus. cap. 30. num. 14. pag. 229.
 L. fin. de legib. cap. 33. num. 40. pag. 256.
 L. 1. & 2. de mandat. Princip. cap. 30. num. 14. pag. 229.
 L. 2. de iur. & fact. ignorant. cap. 41. num. 43. pag. 319.
 L. 3. si contra ius, vel vtilit. public. cap. 36. num. 28. pag. 280.
 L. 2. de offic. Præfect. Orient. cap. 14. n. 21. pag. 104.
 L. 2. §. Pro limitaneis, de offic. Præfect. Præt. Africæ, cap. 40. num. 13. pag. 309.
 L. 2. de offic. Præfect. vrb. cap. 26. num. 35. pag. 204.
 L. 1. & 2. de offic. Comit. Sacri Palat. cap. 44. num. 16. pag. 339.
 L. 2. de offic. Præfest. August. cap. 26. num. 32. pag. 204.
 L. Justissimos 3. de offic. Rector. cap. 26. num. 35. pag. 204.
 L. Causas 16. de transact. cap. 50. num. 33. pag. 390.
 L. fin. in princ. de error. Aduocat. cap. 50. num. 33. ibid.
 L. 1. si aduers. Fisc. cap. 34. num. 36. pag. 263.
 L. Fisci 3. si aduers. Fisc. cap. 44. à num. 22. pag. 340.
 L. In criminali 5. de iurisdiction. omn. Iudic. cap. 34. num. 53. pag. 265.
 L. fin. vbi Senator, cap. 26. num. 32. pag. 204.

Ex Codice.

L. 3. de Summ. Trinit. & Fid. Catholic. cap. 50. num. 26. pag. 389.
 Tom. I.

Index Iurium.

- L. i. 2. & 5. vbi causæ Fiscal. cap. 34. num. 36. pag. 263. cap. 44. num. 16. pagin. 339.
 L. fin. de inoffic. testam. cap. 18. nu. 8. pag. 134.
 L. Antiquitas 14. de usufruct. cap. 18. à nu. 48. p. 138.
 L. fin. de fid. instrum. cap. 30. num. 26. pag. 389.
 L. Si mulier 22. in fin. ad Senat. Consult. Velleian. cap. 48. numer. 40. pagin. 370.
 L. 2. de heredit. vel action. vendit. cap. 41. num. 43. p. 319.
 L. fin. si seru. exportand. ven. cap. 49. n. 30. p. 380.
 L. Mercatores 4. de commerc. & mercator. cap. 43. n. 42. p. 334.
 L. 2. de donation. inter. cap. 30. nu. 9. pag. 228.
 Authent. Sèd hodie, de donat. inter. cap. 49. n. 21. p. 379.
 L. i. de furt. cap. 19. numer. 52. pagin. 146.
 L. Hac consultissima 8. § fin. qui testam. facer. poss. cap. 31. n. 41. p. 239. cap. 48. n. 40. pag. 379.
 L. Sancimus 17. de testament. cap. 22. n. 72. pag. 172.
 L. Omnium 19. in print. de testament. cap. 36. n. 10. p. 278.
 L. Nèc per se 10. de hered. instituend. cap. 19. n. 52. p. 146.
 L. Vxor patrui 20. delegat. cap. 2. num. 7. pag. 10.
 L. fin. §. Sèd nostra. commun. delegat. cap. 18. n. 37. p. 137.
 L. Consentaneum 8. quomod. & quand. cap. 31. n. 10. p. 236.
 L. Ad solutionem 5. de re iudicat. cap. 50. n. 26. p. 389.
 L. i. de appellat. cap. 22. n. 79. p. 176.
 L. Eos 16. de appellat. cap. 27. n. 1. 2. 25. 43. p. 207. 210. 211.
 L. Præcipimus 32. in fin. de appellat. cap. 22. n. 72. p. 172.
 L. fin. de remission. pignor. cap. 23. n. 52. p. 185.
 L. fin. sentent. rescind. non poss. cap. 50. nu. 77. p. 395.
 L. 2. de crimin. sacrileg. cap. 33. n. 40. pag. 256.
 L. Servus 10. de poen. cap. 49. nu. 80. pag. 385.
 L. Omnes 23. & seq. de poen. cap. 49. num. 63. 74. p. 383. 384.
 L. Si debitor 3. & seq. de sentent. pass. & restitut. cap. 49. n. 70. p. 383.

- L. 2. de petition. bonor. sublat. cap. 8. n. 18. p. 38.
 L. Maioribus 2. quemadmod. civil. muner. cap. 28. n. 12. p. 215.
 L. 2. de his. qui in exilium dati. cap. 49. nu. 65. p. 383.
 L. i. de Metropol. Beryt. cap. 15. nu. 46. p. 116.
 L. vnicā. non licere habitator. Metoc. cap. 30. n. 13. p. 228.
 L. Ius Senatorum 8. de Dignitatib. cap. 2. n. 32. p. 14.
 L. Viros. de Pälal. Sacrār. cap. 26. num. 35. p. 204.
 L. Iis quidem 5. qui militar. poss. cap. 27. n. 21. p. 210.
 L. fin. de cohortalib. cap. 27. num. 21. p. 210.

Ex Authenticis.

- Authent. de hered. & falcid. §. Sancimus. cap. 21. n. 34. p. 159.
 Authent. de Monach. §. Siverò reliquas. cap. 20. n. 59. p. 155.
 Authent. de mandat. Princip. §. Publicorum. cap. 50. n. 15. p. 388.
 Authent. de nupt. §. Nos autem. cap. 27. n. 53. p. 212.
 Authent. quomodo oporteat Episcop. cap. 2. §. Illud. cap. 42. num. 11. pag. 323.
 Authent. vt Iudices sine quo quo suffrag. §. Volumus. §. Necesitatem. cap. 26. n. 35. p. 204.
 Authent. de alienat. emphyteus. §. 1. cap. 4. n. 64. p. 32.
 Authent. vt Fratrum. §. Itaque iuste. & §. Illud quoque. cap. 27. num. 53. pagin. 212.
 Authent. vt differentes Iudices. §. 1. cap. 34. n. 58. p. 265.
 Authent. de Sanctiss. Episcop. per tot. & cap. 9. cap. 7. n. 4. p. 49. cap. 42. n. 11. p. 323.
 Nouell. 24. de Præside Pisidię. §. fin. cap. 26. n. 25. p. 204.
 Nouell. de Moderator. Arab. cap. 26. num. 30. p. 204.
 Nouell. 112. vt Iudices null. relat. cap. 26. n. 35. p. 204.
 Nouell. 131. de Ecclesiastic. titul. §. Interdicimus. cap. 20. n. 23. 39. 45. 53. p. 150. 152. 154.
 Cap. 1. quæ sit cauf. prim. amittend. feud. in usib. feudor. cap. 42. num. 21. pag. 325.

Index Iurium.

Ex iure Hispano Partitarum.

- L. 17. tit. 5. part. 1. cap. 6. num. 15. pag. 41. pag. 122.
L. 18. tit. 5. part. 1. cap. 1. num. 22. pag. 7. cap. 2. numer. 23. 26. 29. pag. 13. cap. 6. num. 27. 36. pag. 43. 45. cap. 16. n. 40. 41.
L. 63. tit. 5. part. 1. cap. 45. num. 20. pag. 347.
L. 65. in fin. tit. 5. part. 1. cap. 42. à num. 1. p. 322.
L. 54. tit. 6. p. 1. cap. 44. nu. 19. pag. 340. cap. 45. n. 20. pag. 347.
L. 56. tit. 6. p. 1. cap. 4. num. 42. pag. 29. cap. 34. n. 49. pag. 264.
L. 57. tit. 6. part. 1. cap. 44. num. 16. pag. 339.
L. 3. tit. 2. part. 1. cap. 50. num. 6. pag. 388.
L. 4. titul. 12. part. 1. cap. 7. num. 46. pag. 54.
L. 1. tit. 15. p. 1. cap. 4. à n. 2. 12. 18. 30. pag. 25. 26. 28.
L. 7. titul. 15. part. 1. cap. 34. n. 11. pag. 360.
L. 8. titul. 15. part. 1. cap. 4. num. 45. pag. 29.
L. 9. titul. 15. part. 1. cap. 4. num. 50. pag. 30.
L. 11. tit. 15. part. 1. cap. 32. num. 4. pag. 243.
L. 13. tit. 15. part. 1. cap. 15. num. 23. 44. pag. 113. 115.
L. fin. tit. 15. part. 1. cap. 4. num. 43. pag. 29.
L. 3. tit. 16. p. 1. cap. 27. à n. 1. 2. 25. 43. pag. 207. 210. 211.
L. 8. tit. 16. p. 1. cap. 32. num. 44. 46. pag. 247.
L. 19. in fin. tit. 16. p. 1. cap. 11. numer. 10. pag. 80.
L. 23. titul. 20. part. 1. cap. 1. n. 12. pagin. 5.
L. 1. & seqq. tit. 21. p. 1. cap. 20. nu. 3. pag. 148.
L. 1. & 5. titul. 1. part. 2. cap. 25. num. 23. pag. 194.
L. 2. titul. 1. part. 2. cap. 15. num. 45. pag. 116.
L. 7. in fin. titul. 1. part. 2. cap. 25. n. 23. pag. 194.
L. 27. titul. 9. part. 2. cap. 49. num. 35. pag. 380.
L. 13. titul. 13. part. 2. cap. 38. n. 17. pag. 294.
L. 16. titul. 13. part. 2. cap. 36. num.

27. pag. 280. cap. 42. num. 15. pag. 324.
L. 5. tit. 15. p. 2. cap. 1. n. fin. pag. 7. cap. 18. n. 40. pag. 137. cap. 22. num. 10. pag. 164.
L. penult. tit. 15. p. 2. cap. 2. num. 29. pag. 14.
L. 2. 6. 7. 8. tit. 1. p. 3. cap. 2. num. 23. 26. 29. pag. 13. 14.
L. 2. 8. tit. 7. p. 3. cap. 42. à num. 1. pag. 322. cap. 45. num. 20. pag. 347.
L. 25. in fin. tit. 16. p. 3. cap. 22. num. 34. pag. 166.
L. 10. tit. 18. p. 3. cap. 1. n. fin. pag. 7.
L. 30. & 52. tit. 18. p. 3. cap. 36. num. 28. pag. 280. cap. 30. n. 14. pag. 229.
L. 31. & 29. tit. 18. p. 3. cap. 7. num. 5. pag. 49.
L. 34. tit. 18. p. 3. cap. 1. num. 29. pag. 7.
L. 18. 19. 20. tit. 23. p. 3. cap. 2. num. 23. 26. 29. pag. 13. 14.
L. 4. tit. 24. p. 3. cap. 50. num. 34. pag. 390.
L. 22. tit. 11. p. 4. cap. 18. n. 23. pag. 135.
L. 12. tit. 18. p. 4. cap. 44. n. 20. pag. 340.
L. 4. tit. 26. p. 4. cap. 22. num. 34. pag. 166.
L. 9. tit. 4. p. 5. cap. 2. n. 29. pag. 14.
L. 33. tit. 14. p. 5. cap. 50. n. 26. pag. 389.

Nouæ Recopilationis Castellæ.

- L. 13. tit. 2. lib. 1. Recop. cap. 44. nu. 9. pag. 338. cap. 50. n. 21.
L. 13. tit. 3. lib. 1. Recop. cap. 6. n. 27. 36. pag. 43. 45. cap. 22. n. 45. pag. 166. cap. 7. n. 11. pag. 49.
L. 14. 18. 25. tit. 3. lib. 1. Recop. cap. 30. num. 13. pag. 228. cap. 7. num. 15. pag. 50.
L. 35. tit. 3. lib. 1. Recop. cap. 37. num. 11. pag. 285.
L. 3. & 8. tit. 5. lib. 1. Recop. cap. 44. n. 16. pag. 339.
L. 1. tit. 6. lib. 1. Recop. cap. 6. n. 27. 36. pag. 43. 45.
L. 2. tit. 6. lib. 1. Recop. cap. 38. n. 17. 27. 43. pag. 294. 296. 298. cap. 41. num. 7. pag. 316.
L. 5. tit. 6. lib. 1. Recop. cap. 3. num. 45. pag. 23.
Remiss. post tit. 6. lib. 1. Recop. cap. 35. num. 13. pag. 269.
L. 18. §. 1. tit. 7. lib. 1. Recop. cap. 38. n. 17. 27. 43. pag. 294. 296. 298.
L. 1. tit. 8. lib. 1. Recop. cap. 44. num. 5. pag. 339. cap. 50. à num. 63. pag. 393.
L. 8. tit. 10. lib. 1. Recop. cap. 38. nu. 17. 27. 43. pag. 294. 296. 298.
L. 29. tit. 4. lib. 2. Recop. cap. 42. à num. 1. pag. 322. cap. 45. num. 20. pag. 347.
L.

Index Iurium.

- L.25. tit.5. lib.2. Recop. cap. 38. num.
17. 27. 43. pag. 294. 296. 298. cap.
50. pag. 392.
- L.25. tit.5. lib.2. Recop. cap. 44. num. 14.
pag. 339.
- L.36. tit.5. lib.2. Recop. cap. 37. n. 3. 30.
pag. 285. 288. cap. 38. num. 17. 27. 43.
pag. 294. 296. 298. cap. 40. num. 29.
pag. 311.
- L.37. 40. 80. tit.5. lib.2. Recop. cap. 38.
num. 17. 27. 43. pag. 294. 296. 298. cap.
40. num. 46. pag. 312.
- Remiss. pōst tit.6. lib.2. Recop. cap. 49.
num. 36. pag. 380.
- L.20. tit.20. lib.2. Recop. cap. 44. num.
14. pag. 339.
- L.7. tit.2. lib.3. Recop. cap. 37. num.
27. pag. 288. cap. 38. à num. 17. pag.
294.
- L.1. 2. tit.1. lib.4. Recop. cap. 2. num.
23. 26. 29. pag. 13. 14.
- L.4. tit.1. lib.4. Recop. cap. 37. num. 22.
23. pag. 287. cap. 44. num. 5. pag. 338.
cap. 50. à num. 63. pag. 393.
- L.6. tit.1. lib.4. Recop. cap. 44. num. 16.
pag. 339.
- L.13. tit.3. lib.4. Recop. cap. 42. à num.
1. 13. pag. 322. 324. cap. 50. à num. 63.
68. pag. 393. 394.
- L.1. 2. 3. tit.14. lib.4. Recop. cap. 7. n.
15. pag. 50.
- L.1. tit.15. lib.4. Recop. cap. 2. num.
38. pag. 15.
- L.3. tit.4. lib.5. Recop. cap. 49. num. 21.
pag. 379.
- L. fin. tit.8. lib.5. Recop. cap. 20. à num.
7. pag. 148.
- L.1. tit.10. lib.5. Recop. cap. 2. num. 23.
26. 29. pag. 13. 14.
- L.3. tit.10. lib.5. Recop. cap. 1. n. fin.
pag. 7.
- L.11. tit.10. lib.5. Recop. cap. 42. à n. 1.
pag. 322. cap. 45. num. 20. pag. 347.
- L.4. 5. tit.16. lib.5. Recop. cap. 50. num.
21. pag. 389.
- L.2. in fin. tit.19. lib.5. Recop. cap. 50. n.
21. ibid.
- L.1. tit.25. lib.5. Recop. cap. 45. num.
20. pag. 347.
- L.2. in princ. tit.19. lib.8. Recop. cap.
49. num. 24. pag. 379.
- L.16. 17. tit.23. lib.8. Recop. cap. 49. n.
34. pag. 380.
- L.9. §. penult. tit.24. lib.8. Recop. cap. 50
n. 8. p. 388.
- L.1. tit.1. lib.9. Recop. cap. 44. num. 16.
p. 339.
- L. 4. §. 4. titul. 2. libr. 9. Recopilat.
- cap. 44. num. 16. pag. 339.
- L.10. tit.7. lib.9. Recop. cap. 44. num. 16.
p. 339.
- L.1. tit.18. lib.9. Recop. cap. 2. numer. 38.
pag. 15.
- L.1. tit.33. lib.9. Recop. cap. 2. num. 38.
pag. 15.
- L.3. tit.3. l. 2. tit.6. lib.1. Ordinam. cap. 6.
num. 27. 36. pag. 43. 45.
- Ex Summar. Nouæ Recopilat. Indiarum.*
- L.4. tit.3. lib.1. Summar. cap. 50. num. 22.
pag. 389.
- L.1. tit.4. lib.1. summ. cap. 1. numer. 19.
pag. 6.
- L.3. tit.4. lib.1. summ. cap. 7. nu. 8. & seq.
pag. 49.
- L.7. tit.4. lib.1. summ. cap. 7. num. 8. pag.
49.
- L.11. tit.4. lib.1. summ. cap. 30. num. 50.
pag. 233.
- L.12. tit.4. lib.1. summ. cap. 30. num. 36.
pag. 232. cap. 32. num. 6. 11. pag. 243.
cap. 11. n. fin. pag. 85.
- L.13. tit.4. lib.1. summ. cap. 30. num. 40.
pag. 232.
- L.14. tit.4. lib.1. summ. cap. 14. n. 51. pag.
107.
- L.19. tit.4. lib.1. summ. cap. 30. num. 28.
pag. 231.
- L.21. tit.4. lib.1. summ. cap. 27. num. 33.
pag. 211.
- L.23. tit.4. lib.1. summ. cap. 10. à nu. 39.
51. pag. 74. 75. cap. 33. numer. 34. pagin.
255.
- L.24. tit.4. lib.1. summ. cap. 10. numer. 52.
pag. 75.
- L.25. tit.4. lib.1. summ. cap. 34. num. 40.
pag. 263.
- L.27. tit.4. lib.1. summ. cap. 33. num. 44.
pag. 256.
- L.28. tit.4. lib.1. summ. cap. 14. num. 33.
pag. 105.
- L.41. tit.4. lib.1. summ. cap. 8. nu. 16. pag.
57.
- L.44. tit.4. lib.1. summ. cap. 15. à nu. 21.
pag. 112.
- L.46. tit.4. lib.1. summ. cap. 4. num. 26.
pag. 28.
- L.47. tit.4. lib.1. summ. cap. 4. numer. 25.
pag. 27.
- L.50. tit.4. lib.1. summ. cap. 34. n. 40. pag.
263.
- L.1. tit.5. lib.1. summ. cap. 18. n. 15. pag.
134.
- L.3. tit.5. lib.1. summ. cap. 24. num. 49. in
fin. pag. 190.

Index Iurium.

- L.10. tit.5. lib.1. Summ. cap.12. num.34.
pag.83.
- L.15. tit.5. lib.1. Summ. cap.33. num.30.
pag.255.
- L.16. tit.3. lib.1. Summ. cap.8. num.16.
pag.57.
- L.18. tit.5. lib.1. Summ. cap.9. num.21.
pag.65.
- L.26. tit.5. lib.1. Summ. cap.8. num.39.
pag.61.
- L.40. tit.5. lib.1. Summ. cap.18. à num.
16 pag.135.
- L.41. tit.5. lib.1. Summ. cap.17. num.1.
pag.125. cap.21. num.10. pag.157.
- L.43. tit.5. lib.1. Summ. cap.9. à num.
43. pag.67.
- L. fin. tit.5. lib.1. Summ. cap.17. num.1.
pag.125. cap.21. num.10. pag.157.
- L.1. tit.7. lib.1. Summ. cap.30. num.25.
pag.230. cap.7. num.15. pag.50.
- L.3. tit.7. lib.1. Summ. cap.21. num.2.
pag.156.
- L.1. tit.8. lib.1. Summ. cap.50. num.67.
pag.394.
- L.13. tit.8. lib.1. Summ. cap.36. à num.
11.15. pag.278.
- L.1. tit.9. lib.1. Summ. cap.30. num.13.
pag.228. cap.10. num.48.51. pag.75.
- L.4. tit.9. lib.1. Summ. cap.27. à num.
30.33. pag.211.
- L.9. tit.9. lib.1. Summ. cap.14. num.33.
pag.105.
- L.12. tit.9. lib.1. Summar. cap.9. num.
27. pag.65.
- L.17. tit.9. lib.1. Summ. cap.20. num.
13. pag.149.
- L.18. tit.9. lib.1. Summ. cap.47. numer.
47.
- L.20. tit.9. lib.1. Summ. cap.44. num.
11. pag.339.
- L.24. tit.9. lib.1. Summ. cap.42. num.3.
pag.322.
- L.28. tit.9. lib.1. Summ. cap.12. numer.
34. pag.90.
- L.19. tit.10. lib.1. Summ. cap.44. numer.
11. pag.339.
- L.20. tit.10. lib.1. Summ. cap.48. num.
48. pag.371.
- L.23.24. tit.10. lib.1. Summ. cap.7. num.
26. pag.51.
- L.34. tit.10. lib.1. Summ. cap.7. à numer.
32. pag.52.
- L.40. tit.10. lib.1. Summ. cap.48. à num.
39.44. pag.370.
- L.47. tit.10. lib.1. Summ. cap.43. num.
56. pag.335.
- L.54. tit.10. lib.1. Summ. cap.10. numer.
54. pag.76.
- L.59. tit.10. lib.1. Summ. cap.14. num.
35. pag.105.
- L.64. tit.10. lib.1. Summ. cap.9. numer.
28. pag.66.
- L.1. tit.11. lib.1. Summ. cap.1. num.12.
pag.5.
- L.40. tit.11. lib.1. Summ. cap.17. num.
34. pag.129.
- L.21. tit.16. lib.1. Summ. cap.24. num.
4. pag.186.
- L.1. tit.1. lib.2. Summ. cap.30. num.14.
pag.229.
- L.5. tit.1. lib.2. Summ. cap.29. num.9.
pag.149.
- L.14. tit.1. lib.2. Summ. cap.31. num.41.
pag.239.
- L.15. tit.1. lib.2. Summ. cap.30. num.15.
pag.229.
- L.16. tit.1. lib.2. Summ. cap.31. num.40.
pag.239.
- L.29. tit.1. lib.2. Summ. cap.7. num.39.
pag.53.
- L.27. tit.1. lib.2. Summ. cap.22. num.4.
pag.163.
- L.30. tit.1. lib.2. Summ. cap.30. numer.
17. pag.230.
- L.1. in fin. tit.2. lib.2. Summ. cap.22. num.
4. pag.163.
- L.9. tit.2. lib.2. Summ. cap.15. num.45.
pag.116.
- L.12. tit.2. lib.2. Summ. cap.6. num.34.
pag.45.
- L.13. tit.2. lib.2. Summ. cap.33. num.18.
pag.253.
- L.27. tit.2. lib.2. Summ. cap.50. num.26.
pag.389.
- L.32. & seqq. tit.3. lib.2. Summ. cap.49.
num.4. pag.377.
- L.1. tit.5. lib.2. Summ. cap.44. num.21.
pag.340.
- L.1. tit.5. lib.2. Summ. cap.44. num.20.
pag.340.
- L.26. tit.6. lib.2. Summ. cap.7. num.12.
pag.50.
- L.11. tit.8. lib.2. Summ. cap.22. num.4.
pag.163.
- L.23. tit.13. lib.2. Summ. cap.17. num.
10. pag.127.
- L.17. tit.14. lib.2. Summ. cap.36. num.
10. pag.278.
- L.48. tit.14. lib.2. Summ. cap.40. num.
28. pag.311. cap.50. n.61. pag.393.
- L.55. tit.14. lib.2. Summ. cap.50. num.6.
pag.388.
- L.56. tit.14. lib.2. Summ. cap.43. num.
20. pag.331.
- L.57. tit.14. lib.2. Summ. cap.42. num.25.
pag.325.

Index Iurium.

- L.60. tit.14. lib.2. Summ. cap.48. num.
45. pag.371. cap.50. num.77. pag.
395.
L.119. tit.14. lib.2. Summ. cap.41. num.
7. pag.316.
L.130. tit.14. lib.2. Summ. cap.49. n.
10. pag.378.
L.fin. tit.14. lib.2. Summ. cap.20. num.
9. pag.149.
L.14. tit.15. lib.2. Summ. cap.40. num.
28. pag.311.
L.16. tit.15. lib.2. Summ. cap.49. num.
10. pag.378.
L.21. tit.19. lib.2. Summ. cap.44. num.
21. pag.340.
L. penult. tit.30. lib.2. Summ. cap.49. n.
71. 77. pag.383.384.
L.1. tit.1. lib.4. Summ. cap.7. num.43.
pag.53.
L.79. tit.2. lib.4. Summ. cap.49. num.
77. pag.384.
L.30. tit.3. lib.4. Summ. cap.26. num.
38. pag.205.
L.33. tit.3. lib.4. Summ. cap.26. num.
39. pag.205.
L.37. tit.3. lib.4. Summ. cap.26. num.
26. pag.204.
L.90. tit.3. lib.4. Summ. cap.26. num.
36. pag.205.
L.91. tit.3. lib.4. Summ. cap.31. num.40.
pag.239.
L.68. tit.4. lib.4. Summ. cap.48. num.45.
pag.371.
Ordinatio 7. & 14. ann.1636. cap.15. n.
45. pag.116.
Ordinat. 30. 39. cap.10. num.51. pag.75.
Ordinat. 31. cap.33. num.18. pag.253.
Ordinat. 98. cap.44. num.21. pag.340.
Ordinat. 17. 19. 25. cap.31. à num.4. pag.
235.
Ordinat. 150. cap.7. num.11. pag.49.
Ordinat. 1. 91. 175. cap.22. num.4. pag.
163.
Ordinat. Audient. Indiar. 64. cap.21. n.
9. pag.157.
Ordinatio alia ann.1563. cap.34. num.40.
pag.263.
Ordinat. 83. cap.44. num.14. pag.339.
Ordinat. Cancell. Vallisoleran. lib.1. tit.
1. & 7. cap.44. num.18. pag.340.
- Ex Rescriptis Regijs.*
- Regia Schedul. 22. Maij 1508. cap.44. num.
31. pag.341.
Concordia Regia 12. Maij 1512. cap.10.
num.22. 29. pag.72. & cap.19. à num.2.
pag.140.
Pragm. Borimes 17. Decem. 1520. cap.42.
num.33. pag.326. & cap.44. num.37.
pag.342.
Schedul. anni 1521. cap.30. num.41. pag.
233.
Schedul. 20. Martij 1532. cap.4. num.22.
pag.27.
Schedul. 13. Nouemb. 1537. cap.27.
num.32. pag.211.
Schedul. 30. Ianuar. 1538. cap.20. à num.
10. pag.149.
Schedul. 3. Octobris 1539. cap.17. num.
14. pag.127.
Schedul. 11. Iunij 1540. cap.34. num.38.
pag.263.
Sched. 13. Februarij 1541. cap.17. num.
33. 48. & seqq. pag.257.
Schedul. 12. Iunij 1541. cap.35 à num.20.
pag.270.
Schedul. 28. Octobris 1541. cap.43. à n.
22. pag.332.
Schedul. 1. Maij 1543. cap.17. num.3.
pag.125.
Schedul. 26. Octobr. 1544. cap.1. num.15.
pag.6.
Schedul. 20. Decemb. 1546. cap.44. num.
33. pag.342.
Schedul. 27. Nouembr. 1548. cap.15. à n.
22. 25. pag.113.
Schedul. 14. Decemb. 1551. cap.17. num.
12. pag.127.
Schedul. 28. August. 1552. cap.17. num.
11. pag.127.
Schedul. 4. August. 1557. cap.15. à num.
22. 25. 26. pag.113.
Schedul. 13. Februar. 1559. cap.50. n. 67.
pag.394.
Sched. 23. Maij 1559. cap.12. n. 34. pag.
90.
Schedul. 29. Nouemb. 1599. cap.36. in fin.
pag.283.
Schedul. 9. August. 1561. cap.10. num.4.
pag.70.
Schedul. 9. Nouemb. 1561. cap.1. num.
15. pag.6.
Schedul. 23. Maij 1563. cap.38. num.17.
pag.294. cap.42. num.26. pag.325.
cap.50. num.76. pag.395.
Schedula anni 1563. cap.34. n. 40. pag.263.
Schedul. 17. Maij 1564. cap.7. num.39.
pag.53.
Schedul. 18. Maij 1565. cap.1. nu. 15. pag.6.
cap.10. num.13. 38. 54. pag.71. 74. 76.
cap.30. num.39. 40. pag.232.
Schedul. 5. Junij 1565. cap.43. à num.42.
pag.370.
Schedul. 11. Nouemb. 1566. cap.26. n.
24. pag.203.
Schedul. 3. Nouemb. 1567. cap.1. num.15.

Index Iurium.

- pag. 6. cap. 10. num. 20. pag. 71. cap. 30.
num. 39. 40. pag. 232.
Sched. 8. Maij 1568. cap. 8. n. 39. pag. 61.
Sched. anni 1568. cap. 26. num. 24. pag. 203.
cap. 44. num. 11. pag. 339.
Schedul. 11. Ianuar. 1569. cap. 24. num. 48.
& seq. pag. 190.
Schedul. anni 1569. cap. 43. n. 56. pag. 335.
Sched. 11. Septemb. 1569. cap. 10. numer.
20. pag. 71.
Sched. 3. Septemb. 1572. cap. 9. num. 25.
pag. 65.
Sched. 3. Martij 1573. cap. 30. nu. 39. 40.
pag. 232. cap. 38. num. 44. pag. 298.
Sched. 29. Martij 1573. cap. 15. à num. 22.
25. pag. 113.
Sched. 21. Aprilis 1573. cap. 49. à num. 76.
pag. 384.
Sched. 1. Dec. 1573. cap. 42. n. 3. pag. 322.
Sched. 10. Dec. 1573. cap. 9. n. 25. pag. 65.
Sched. 13. Dec. 1573. cap. 44. n. 9. pag. 338.
Sched. 1. Iunij 1574. cap. 1. à num. 14. pag.
6. cap. 2. n. 34. pag. 14. cap. 5. n. 40. pag.
39. cap. 7. n. 8. pag. 49. cap. 34. n. 33. pag.
262. cap. 36. n. 41. pag. 281. cap. 37. n.
26. pag. 287. & §. 1. cap. 4. n. 21. pag.
27. §. 2. cap. 14. n. 51. pag. 107. §. 3. cap.
36. n. 2. 11. 12. pag. 277. 278. §. 4. & 5.
cap. 11. n. 49. 60. pag. 84. 85. cap. 30. à
n. 36. pag. 232. §. 9. cap. 10. n. 34. 37.
pag. 73. 74. §. pen. cap. 30. n. 50. pag.
233. cap. 27. num. 30. pag. 211.
Sched. 18. Ianuar. 1575. cap. 17. num. 3. 14.
pag. 125. 127.
Sched. 25. Febr. 1575. cap. 1. n. 15. pag. 6.
Sched. 27. Febr. 1575. cap. 44. n. 11. p. 339.
Sched. 19. Nouemb. 1576. cap. 15. num. 22.
25. 26. pag. 113.
Sched. 24. Iun. 1577. cap. 30. n. 36. 39. p. 232.
Sched. 7. Iun. 1578. cap. 14. n. 51. pag. 107.
Sched. 19. Febr. 1579. cap. 30. n. 32. p. 231.
Sched. vlt. Maij 1579. cap. 9. n. 28. p. 66.
Sched. 19. Septemb. 1580. cap. 32. num. 39.
pag. 246. cap. 27. num. 31. pag. 211.
Sched. 5. Martij 1581. cap. 1. num. 14. pag.
6. cap. 10. num. 38. 54. pag. 74. 76. cap.
17. n. 56. pag. 130. cap. 26. n. 23. p. 203.
Sched. 5. Maij 1581. cap. 26. n. 23. p. 203.
Sched. 26. Maij 1581. cap. 10. num. 34. 37.
pag. 73. cap. 33. num. 18. pag. 253.
Sched. 29. Maij 1581. cap. 17. num. 1. pag.
125. cap. 19. num. 37. 38. 41. pag. 144.
cap. 21. à num. 4. pag. 156.
Sched. 4. Iun. 1582. cap. 30. n. 27. pag. 231.
Sched. 20. Febr. 1583. cap. 9. n. 25. pag. 65.
Sched. prim. Nou. 1583. cap. 11. n. 49. p. 84.
Sched. 6. Decemb. 1583. cap. 10. n. 37. pag.
74. cap. 14. num. 33. pag. 105.
- Sched. 13. Maij 1585. cap. 1. num. 15. p. 6.
Sched. 8. Iunij 1585. cap. 9. à n. 43. p. 67.
Sched. 16. Dec. 1587. cap. 10. n. 54. pag. 76.
Sched. 6. Ianuar. 1588. cap. 35. num. 3. 4.
11. pag. 267. 269.
Sched. 23. Martij 1588. cap. 1. num. 15.
pag. 6.
Sched. 22. Iunij 1588. cap. 1. num. 15. pag. 6.
Sched. 12. Octob. 1588. cap. 14. num. 33.
pag. 105.
Sched. 20. Martij 1590. cap. 8. n. 14. p. 57.
Sched. 27. Maij 1591. cap. 4. n. 25. pag. 27.
Sched. 22. Iunij 1591. cap. 1. nu. 15. pag. 6.
Sched. 28. August. 1591. cap. 10. num. 30.
34. pag. 73. cap. 15. à num. 22. pag. 113.
Sched. 1. Nouemb. 1591. cap. 16. num. 10.
pag. 119.
Sched. 2. Nou. 1591. cap. 7. n. 43. pag. 53.
Schedul. 31. Nouemb. 1591. cap. 20. à n.
15. pag. 150.
Sched. 17. Martij 1593. cap. 25. num. 3. 4.
11. pag. 193.
Sched. 19. Martij 1593. cap. 4. n. 21. p. 27.
Sched. 29. Maij 1593. cap. 7. num. 10. pag.
49. cap. 15. num. 13. pag. 119.
Sched. 29. Decemb. 1593. cap. 36. num. 2.
11. 12. pag. 277. 278. cap. 22. num. 60.
pag. 168. cap. 34. num. 42. pag. 190.
Sched. 22. Iulij. cap. 6. 1595. cap. 48. num.
51. cap. 7. cap. 4. num. 21. pag. 27.
Sched. 22. Iulij. cap. 10. 1595. cap. 22. num.
59. pag. 168.
Sched. 9. Septemb. 1595. cap. 4. n. 25. p. 27.
Sched. anni 1595. cap. 26. n. 24. pag. 203.
Sched. 28. Ianuar. 1596. cap. 9. n. 45. p. 68.
Sched. anni 1596. cap. 26. num. 24. p. 203.
Sched. 7. Aprilis 1603. cap. 35. n. 2. p. 267.
Schedul. 29. Aprilis 1603. cap. 10. num. 38.
34. pag. 74. 76.
Sched. 14. Nouemb. 1603. cap. 33. num.
30. pag. 255.
Sched. 8. Iunij 1606. cap. 24. n. 49. p. 190.
Sched. 7. Decemb. 1608. cap. 8. n. 14. p. 57.
Schedul. 4. Aprilis 1609. cap. 1. num. 15.
pag. 7. cap. 10. à num. 39. pag. 74. cap.
26. num. 24. pag. 203. cap. 33. num. 33.
30. 34. 42. pag. 255.
Sched. anni 1610. cap. 7. num. 25. pag. 51.
Sched. 12. Decemb. 1613. cap. 48. num. 47.
pag. 371.
Sched. 27. Septemb. 1614. cap. 26. num.
39. pag. 205.
Sched. 17. Martij 1615. cap. 33. num. 30.
pag. 255.
Sched. 13. Iunij 1615. cap. 12. num. 64.
pag. 93.
Schedul. anni 1615. cap. 24. num. 22. pag.
118.

Index Iurium.

- Sched. 17. Martij 1617. cap. 12. n. 25. p. 89.
Sched. 16. April. 1618. cap. 33. n. 30. p. 255.
Sched. 24. Nou. 1618. cap. 8. n. 18. p. 58.
Sched. 17. Martij 1619. cap. 1. n. 19. pag.
6. cap. 44. num. 12. pag. 339.
Sched. 17. Maij 1619. cap. 9. n. 34. pag. 67.
Sched. 8. Ianuarij 1620. cap. 34. n. 41. pag.
263.
Sched. 28. Martij 1620. cap. 26. num. 40.
pag. 205. cap. 40. num. 47. pag. 312.
Sched. 6. Iunij 1620. cap. 31. num. 41. pag.
239. cap. 48. à num. 48. pag. 371.
Sched. 9. Febr. 1622. cap. 31. n. 40. p. 239.
Sched. 18. Iunij 1622. cap. 7. n. 37. pag. 52.
Sched. 23. Decemb. 1622. cap. 7. num. 24.
pag. 51.
Schedul. 23. April. 1626. cap. 7. num. 39.
pag. 53.
Sched. primo August. 1626. cap. 7. num.
32. pag. 52.
Sched. 3. April. 1627. cap. 12. n. 39. 40. p. 90.
Sched. 23. Iunij 1627. cap. 17. num. 3. 14.
pag. 125. 127.
Sched. 3. Dec. 1627. cap. 10. n. 17. pag. 71.
Sched. 10. Aprilis 1628. cap. 8. nu. 15. 16.
p. 57. cap. 26. num. 23. pag. 203.
Schedul. 15. Martij 1629. cap. 22. à n. 46.
pag. 167. cap. 30. num. 36. 39. pag. 232.
Sched. 15. Maij 1629. cap. 7. n. 11. 12. p. 50.
Sched. 31. Maij 1631. cap. 1. num. 6. pag.
3. cap. 4. num. 26. pag. 28.
Sched. 3. Dec. 1631. cap. 17. n. 45. p. 129.
Schedul. 12. Februar. 1633. cap. 10. num.
54. pag. 76.
Schedul. 7. Aprilis 1634. cap. 7. num. 15.
pag. 50.
Sched. 10. Iunij 1634. cap. 10. num. 12. 41.
pag. 71. 74. cap. 33. num. 31. pag. 255.
Sched. vltimo Septemb. 1634. cap. 8. num.
17. pag. 58.
Sched. vltimo Decemb. 1635. cap. 4. num.
21. pag. 27.
Schedul. 30. Martij 1636. cap. 4. num. 21.
pag. 27.
Sched. 29. Martij 1637. cap. 34. num. 44.
pag. 264.
Schedul. 11. August. 1637. cap. 10. num. 53.
pag. 76.
Sched. 6. Octobris 1639. cap. 11. n. 54. pag.
84. cap. 36. in fin. pag. 283.
Schedul. 14. Julij 1640. cap. 14. num. 53.
pag. 108.
Schedul. 22. Septemb. 1643. cap. 15. à num.
28. 48. pag. 113. 116.
Schedul. 23. Martij 1644. cap. 10. à num.
55. pag. 76.
Schedul. 30. Iunij 1646. cap. 21. num. 20.
pag. 158.
Schedul. 18. Iunij 1650. cap. 1. num. 20.
pag. 6.
Schedul. 18. Septemb. 1650. cap. 7. num.
21. pag. 51.
Schedul. 13. Decemb. 1650. cap. 10. num.
18. pag. 71. cap. 30. n. 29. 30. pag. 238.
Schedul. 27. Februar. 1652. cap. 1. num.
15. pag. 6.
Schedul. 25. Aprilis 1652. cap. 1. num. 20.
pag. 6.
Schedul. 9. August. 1652. cap. 21. num. 38.
& seqq. pag. 160.
Schedul. 6. Aprilis 1653. cap. 44. num.
40. pag. 342.
Schedul. 30. Iulij 1653. cap. 32. num. 2. pag.
243.
Schedul. 14. Maij 1654. cap. 15. num. 52.
56. pag. 116. 117.
Schedul. 15. Iunij 1654. cap. 1. num. 20.
pag. 6. cap. 22. num. 60. pag. 168.
Schedul. 6. Iunij 1655. cap. 7. num. 22. pag.
51. cap. 48. num. 51. pag. 372.
Schedul. 22. Ianuar. 1657. cap. 35. num. 2.
pag. 267.
Sched. 18. Maij 1657. cap. 42. num. 27. pag.
325. cap. 46. num. 31. pag. 356. cap. 49.
num. 7. pag. 378.
Schedul. 7. Nouemb. 1657. cap. 7. num.
22. pag. 51.
Schedul. 13. Martij 1659. cap. 7. num. 23.
38. pag. 51. 52.
Schedul. 22. Augusti 1659. cap. 10. num.
37. pag. 74. cap. 33. num. 43. 44. pag. 256.
Schedul. 17. Octobris 1659. cap. 7. num.
25. 27. 28. 29. 36. 37. pag. 51. 52.
Schedul. 6. Februar. 1660. cap. 32. num.
41. pag. 246.
Schedul. 21. Iunij 1662. cap. 48. à num. 53.
pag. 372.
Schedul. 19. Septemb. 1664. cap. 7. num.
32. pag. 52.
Schedul. 9. Decembr. 1670. cap. 34. num.
54. pag. 265.
Schedul. 12. Decemb. 1671. cap. 17. in fin.
pag. 131. & cap. 31. in fin. pag. 241. in
fin.

**DE REGIO
PATRONATV,
AC ALIIS NONNVLLIS
REGALIJS, &c.**
**AVCTORE
D. PETRO FRASSO
SARDO, TVRRITANO,
ARGENTINO FISCALI.**

(******)

S V M M A R I V M .

- 1 Indiarum Occidentalium detectio, & acquisitione traditur remissiue.
- 2 Regibus Catholicis à Sancta Romana Sede concessa est facultas Ecclesiasticos mittendi Ministros ad Indos conuertendos.
- 3 Catholica Regina Elisabeth, in ultimo elogio declarauit præfatam concessiōnem ab Alexandro Papa VI. factam.
- 4 Reges, & Supremi Principes, Cathedra- lium suorum Regnorū habent Patronatum.
- 5 Patronatus iste, an ex priuilegio Apostolico, vel tanquam nativus, eis competit.
- 6 Regia Schedula expenditur ad probandum hunc Regium generalem Patronatum in Ecclesijs singulorum Regnorū.
- 7 Regibus Catholicis concessus est priuatius Indiarum Patronatus, Bullaque Iulij Papae II. integra refertur: & numer. 8. 9. & 10. 14.
- 11 Bulla hæc mendos ab alijs tradita, aduer- titur, & emendatur.
- 12 Patronatum, decimas, primitias, & alia Sancta Apostolica Sedes Regibus Catholicis concessit, ob sumptus,

Tom. Prim.

- & labores in acquisitione, & conuer- sione Indorum, actos.
- 13 Bulla concessionis decimarum remissiue refertur.
- 14 Regiae Schedulæ, in quibus de Patronatu Regio fit mentio, expenduntur, & num. 15.
- 16 Beneficia, & officia Ecclesiastica etiam minima, ad ius Patronatus pertinent.
- 17 Hoc ipsum seruatur, sed non generaliter in Cathalonia.
- 18 Imperator Germanicus habet priuilegium nominandi unum Canonicum inquali- bet Cathedrali Alemaniæ.
- 19 Patronatus Regius inter Regalias refertur, & num. 20. cum seqq.
- 22 Imò maxima Regalia, & Regium do- minium appellantur, & n. 23. item præ- cipua Regij Diadematis gemma, n. 24.
- 25 Henricus V. Imperij vires debilitauit, Pa- tronatu relictó.
- 26 Regni maximus decor in his Regalijs consiftit.
- 27 Petrus II. Aragon. Rex, Patronatui in manus Innocentij Papæ III. renun- tiauit, sed generalis Regni Curia con- tradixit.
- 28 Regius Patronatus est à Regia Corona inseparabilis.
- 39 Regiae natura petit à Regio Diade- mate nō disiungi, & separari, & n. 30.

A AR-

ARGUMENTVM.

Regij Indiarum Occidentalium Patronatus origo, & concessio traditur:
Item qualiter inter magnas Regni Regalias referri coeperit.

C A P. I.

Quamvis primis Insularum, & aliorum
Regnorum Indiarum Occidentaliū inven-
tionis, & conquisitionis temporibus, de
qua relatē agunt Lucius Marinæus Siculus
lib. 19. Hisp. cap. 16. Ioan. Petr. Maffæus
in Hisp. Indic. lib. 1. & 8. Ioan. Bodin. de Rep.
lib. 1. cap. 9. Ioan. Nicol. Dolionus in compēd.
Hisp. lib. 4. Gaudent. Merula in Silu. var. lect.
lib. 5. Alph. Alvarez in Spec. Rom. Pontif. cap.
31. Thom. Bozius de stat. Ital. lib. 4. cap. 1. Ca-
mill. Borrell. de prestant. Reg. Cathol. cap. 46.
à n. 217. Anastasi. Germon. de Sacror. immunit.
lib. 3. cap. 13. à n. 30. Petr. Messia in Silu. 4. p.
cap. 1. Marta de iurisd. 1. p. cap. 26. n. 55. Didac.
Valdès de Dign. Reg. Hisp. cap. 12. n. 7 & cap.
19. n. 55. P. Francisc. Suar. tract. de Fid. disp. 8.
sect. 1. n. 8. P. Marian. Histor. Hisp. lib. 26. cap. 3.
Emman. Rodrig. tom. 1. Regul. q. 35. ar. 2. &
art. 1. à princ. q. 52. art. 1. Hieron. Zurita Ann.
Aragon. lib. 3. cap. 4. Anton. Herrera in Hisp.
Gener. Decad. 1. lib. 1. cap. 4. & in descript. Ind.
lib. 1. cap. 1. P. Joseph. Acosta in Histor. natur.
Indiar. per tot. maximè lib. 7. cap. vlt. Francisc.
Lopez de Gomara in sua Hisp. Gener. mox à
princ. & à fol. 10. Inca Garcilass. de la Vega
en sus Comentarios Reales, 1. p. lib. 1. cap. 3. cum
seqq. & 2. p. lib. 1. cap. 5. & passim. Didac. Fer-
nandez en su Historia del Perù. Gonçalo Her-
nandez de Oviedo y Valdès en su Historia
General de las Indias, lib. 2. ca. 5. cum seqq. Ene-
nal Diaz del Castillo en la Conquista de la
Nueva-España, cap. 2. cum seqq. Bernard. Al-
dret. del origen de la Lengua Castell. lib. 1. cap.
22. Seraphin. Freytas de iusto Imper. Lusitan.
Assiatic. cap. 1. à n. 4. & cap. 7. cum seqq.
D. D. Felician. de Vega in cap. Licet ex sus-
cepto 10. de for compet. n. 18. D. Zapata de iu-
stit. distribut. 1. p. cap. 4. num. 18. D. Solorz. de
Indiar. iur. pertot. tom. 1. præcipue, lib. 1. cap. 4.
num. 7. & cap. 16. nu. 78. & 101. & lib. 2. cap.
4. & cap. 23. à num. 5. D. Valençuel. cons. 82.
nu. 69. Ludou. Paramo de origin. Inquisit. lib.
3. de Sum. Ponif. potestat. q. 1. opinion. 4. n. 21.
D. Carrasc. in Recopil. cap. 1. n. 20. & cap. 6. §.
3. à num. 4. Zeuall. commun. contra commun. q.
906. n. 116. 306. & seq. & 309. P. Pellizzar.
in manual. Regula. tom. 2. tract. 8. cap. 3. n. 305.
Anton. de Leon en las confirmaciones Reales.

1. p. cap. 3. n. 7. & cap. 19. n. 38. Roder. Mendez
Silva en su Catalogo Real, foij. 127. D. D. Lau-
rent. Matheu & Sanz, in Supremo Aragonū
Consilio dignissimus Senator, multis nomi-
nibus semper laudandus, & venerandus, de
Regimin. Valent. & cap. 7. §. 3. nu. 206. Marc.
Salmeron Regius Concionat. en sus recuer-
dos, siglo 4. recuerdos. 38. §. 1. & 2. D. D. Hieron.
Camargo in allegat. iur. sobre que se guarde la
cedula del año 1576. que prohibe à los Regulares
de las Indias adquirir bienes, y rentas, n. 18 &
83. Ioan. Alphon. Butron. in memor. sobre que
se cumpla la merced hecha a D. Francisco Piza-
rro, post n. n. 15. Ioan. Blazquez de Mayoral-
go en su perfecta razó de Estado, l. b. 7. in princ.
D. Palafox en las alegaciones en favor del Cle-
ro, y Estado Eclesiastico, y Secular del Obispado
de la Tuela de los Angeles con las Religiones
de Santo Domingo, S. Francisco, y S. Agustín,
sobre las Doctrinas, quæ licet sub aliorum no-
mine circumferantur; illius tamen religiosi.
ac doctis. Prafulis, & Principis esse scimus;
ideoque eum paſsim, vt illarum allegatio-
num Auctorem referemus, alleg. 2. punct. 1. n.
7. & in margin. & alleg. 4. art. 6. n. 179. D. D.
Ioan. Francisc. Montemayorde Cuenca, me-
ritissimus Mexicanus Consiliarius, nosterq;
ex corde amicissimus, in propugnat. pro Reg.
iurisd. post decisiones Hispaniolas, in princ. Mi-
ch. Anton. Francis. de Vrrutigoyti de Eccles.
Cathedral. cap. 32. n. 82. P. Auend. in Theſaur.
Indic. tit. 1. cap. 1. cum seqq. & in addit. ad tom.
1. à n. 10. vbi iuste contra Marifotum, natio-
ne Gallum, de Indiarum Occidentalium fa-
cta à Rege nostro Catholicō occupatione,
malè sentiētem, insurgit; & alijs, amplissima-
fuisset Regibus Catholicis cōcessa facultas,
& iurisdicō designandi, mittendique quos-
cumq; ad Sanctam Catholicam firmandam,
& propagandam Fidem, idoneos Ministros,
& Oratores Ecclesiasticos, ex Pontificia i de-
legatione; vt clarè patet in Bulla Alexan-
tri Papæ VI. ann. 1493. expedita, quam in pri-
mo Schedularum tom. habemus pag. 31. & apud
Cherub. tom. 1. Bullar. pag. 466. illic.

Et insuper mandamus volis (Magnis Ca-
tholicis Regibus Ferdinando, & Elisa-
beth) in virtute sanctæ obedientiæ, vt
sic etiam pollicemini, & non dubitamus
pro vestra maxima deuotione, & Regia
magis

magnanimitate vos esse facturos, ad terras firmas, & Insulas prædictas, viros probos, & Deum timentes, doctos, peritos, & expertos, ad instruendum incolas, & habitatores præfatos in Fide Catholica, & bonis moribus imbuedum, destinare debeatis, omnem debitam diligentiam, in præmissis adhibentes, &c.

Quam postmodum potestatem, & obligationem, ita iniunctam, eadem Catholica Regina Elisabeth, in supremo suæ voluntatis iudicio, quod in eodem Schedularum volumine, pag. 34. legitur, manifestè agnouit, per hæc t verba: Por quanto al tiempo que nos fueron concedidas por la Santa Sede Apostolica las Islas, y Tierra-Firme del mar Oceano, descubiertas, y por descubrir; nuestra principal intencion fue al tiempo que lo suplicamos al Papa Alexandro VI. de buena memoria, que nos hizo la dicha concession de procurar de inducir, y atraer los pueblos dellas, y los convertir à nuestra Santa Fe Catolica, y enviar a las dichas Islas, y Tierra-Firme Prelados, y Religiosos, Clerigos, y otras personas doctas, y temerosas de Dios, para instruir los vecinos, y moradores dellas a la Fe Catolica, y los doctrinar, y enseñar buenas costumbres, y poner en ello la diligencia deuida, segun mas largamente en las letras de la dicta concession se contiene, &c. Hanc ipsam facultatem, ex illa Bulla in specie tradunt, D. Solorçan. de Indiar. Gubern. seu tom. 2. lib. 3. cap. 1. num. 5. D. Villarr. en el Gouierno Eclesastico, 2. p. q. 19. tr. 1. n. 6. Messia de Cabrera in pract. indic. lib. 1. cap. 6. n. 15. D. Palaf. d. alleg. 4. art. 1. n. 2. fol. 228. B. & art. 2. n. 83. P. Auend. in d. Thesaur. Indic. tit. 1. à num. 34. & pertot. (de qua Pontificis Maximi delegatione, iterum, & latius agemus infra cap. 25.)

Licet ergo præfatis Catholicis Regibus nostris, & ipsorum successoribus ea amplissima potestas fuisse mandata; non tamen eisdem plenissimum in omnibus, & singulis prædictarum Indiarum Regnis, Insulis, & Provincijs Patronatus ius fuit indulatum, quamvis alias in vim concessionis Apostolice, in præfata Bulla Alex. VI. factæ, ad omnis terræ detectæ, & detegendæ in eis dominiū, conquiſtionisq; iam aſſequeſtæ, & aſſequedæ nostris Regibus, & eorum successoribus universalis (vt dicit ſolet) eiusdem dominij Patronatus, & tuitio competeret. Supremis enim Principibus, & Regibus suorum ſemper Regnorum, & Principatum generalis, & communis pertinet Patronatus, maxime maiorum Ecclesiarum respectu, quarum etiam dicuntur defensores, & Patroni, Bald. in cap. Quanto 3. in fin. de Iudic. & in proem. Decretal. Greg. vers. Rex pacificus, Ca-

nonistæ omnes in cap. Filii, vel nepotibus, & in cap. Quicunque, cap. Decernimus 16. quæſt. 7. D. Gregor. Lopez in l. 18. in fin. tit. 5. part. 1. D. Couarrub. in regula poſſeffor. 2. par. §. 10. nu. 5. (relatis à Bald. vbi proximè, Archidiac. in cap. Letis 93. diſtinct. vbi Dominic. & Cardinal.) Anton. Corſet. in tractat. de excellent. Reg. quæſt. 34. Carol. de Grassal. de Regal. Franc. tom. 2. lib. 3. Renaat. Copp. de Deman. Franc. lib. 2. tit. 10. & de Sacra Politia, lib. 1. tit. 7. à num. 22. Lancellot. Conrad. in Templ. omn. iudic. lib. 1. cap. 2. §. de magnitudine Regum, nu. 15. Ann. Robert. rerum iudicat. libr. 3. cap. 1. Mart. de iurisdict. 2. part. cap. 40. à numer. 2. Anaf. Germon. de Sacrор. immunitat. lib. 3. cap. 12. à num. 25. Vbi diſputat, an t ex priuilegio id Apostolico, vel tanquam na- tiuum, & Germanum Regibus, & Principibus supremis, eis competat, & de iudult. Cardinal. §. Si vero, num. 14. Francisc. Marc. decis. 90. & decis. 455. num. 30. & dec. 1120. num. 35. part. 1. cum Ioann. Selv. Feral. & alijs, Pe- tr. Cened. ad Decret. collectan. 64. numer. 1. in fin. Francisc. Peña decis. 436. num. 15. & seqq. D. Solorç. dict. lib. 3. cap. 2. à num. 1. Escobar de Pontific. & Reg. iurisdict. cap. 8. à num. 7. 9. 18. 26. & 28. vbi ex Sanct. Trident. Concil. ſeff. 25. de reformat. cap. 9. id comprobat, Barbos. de iur. Ecclesiast. uniuers. lib. 1. cap. 8. num. 84. Petr. de Marc. in concord. Sacerd. & In- per. lib. 1. cap. 12. à princ. & libr. 2. cap. 12. §. 1. & seqq. D. Salgad. de Reg. protecſt. 3. part. cap. 10. num. 232. D. Villarroel. dict. quæſt. 19. art. 1. num. 1. D. Salced. de Leg. Politic. libr. 2. cap. 13. à princ. P. Auendañ. vbi ſupr. tit. 2. num. 52. Didac. Valdés Canon. Palantinus in all. iur. ſobre retener en el Conſejo el Breue de ſu Santidad, en que concedió al Almirante de Caſtilla la presentacion de las Canongias della, nu- mer. 1. & 42.

Quod mihi exprimit exp. eſſe ſatis, Re- gia t Schedula in hoc singularis, huic Regiae Argentinæ Cancellariæ miffa 31. Maij 1631. ibi: El Rey. Presidente, y Oidores de mi Au- diencia Real de la Ciudad de la Plata, en la Pro- vincia de los Charcas; porque quiero ſaber quan- tos Hospitales tienen a ſu cargo los Hermanos del Beato Juan de Dios en las Ciudades, Villas, y Lugares de todo el diſtrito de eſſa Audiencia, y quales ſon de mi Patronazgo Real priuati- ua, & generalmente; y quales ſon de fundacio- nes de personas particulares, aunque la protec- cion, y Patronazgo ſea mio, &c.

Igitur aliquot à prima Noni Orbis dete- ctione, & acquisitione decursis annis, Sum- mus Ecclesiæ Antistes Iulius II. Catholi- corum tunc Regum Ferdinandi, & Ioanne, filiæ precibus inclinatus, plenissimum eis,

& Regibus Castellæ, & Legionis successo-
ribus, Patronatus ius indulxit, ut plenè con-
stat ex Bullæ, in hoc t̄ expedita anno 1508.
in dict. primo Schedularum volumine rela-
ta pag. 33. in hæc verba.

IVLIVS Episcopus, seruus seruorum Dei, ad
perpetuam rei memoriam. Vniuersalis Ec-
clesiæ regiuni, Diuina dispositione licet
immeriti præsidentes, illa præsertim Catholi-
cis Regibus libenter concedimus, per quæ eis
decus, & honor accrescat, ac corundem,
terrarum Regni statui, & securitati op-
portunè consulatur; sane cum paucis ante
temporibus Charissimus in Christo filius no-
ster Ferdinandus Aragonum, etiam, & Si-
ciliæ Rex illusiris, & claræ memoriae Elisa-
bet, Castellæ, & Legionis Regina diutino
Maurorum iugo ex Hispania electo, in Oc-
ceanum penetrantes, ignotis etiam terris sa-
lutiferum Crucis Vexillum intulissent, ut
scilicet quantum in se fuit, verbum illud
ratum facerent, in omnem terram exiuit
sonus eorum; subiugassentesque sub axe igno-
voto, & Insulas, & loca plurima, & in-
ter cæteras, maximi pretij, & populatis-
simam vnam, illique, Nouam Hispaniam,
nomen imposuissent.

8 Nos in ea, vt falsis, & pernici-
sibus extirpatis, vera Religio plantetur,
ad corundem Regis, & Regiæ preces in-
stantissimas vnam Metropolitananam Ay-
guacen. & duas Cathedrales, videlicet, Ma-
guen, & Baiunen. Ecclesiæ cum summa
Christiani nominis gloria, erexitur, & ne
animi noua Fide imbuti, si pium aliquod
opus aggredenterur in instruendis Ecclesijs,
aut locis pijs illud in tali parte Insulæ hu-
ijsmodi facerent, vnde, aut Religioni Chri-
stianæ ibidem recenti, aut temporali, Regum
dominio præiudicium aliquod affiri posset, ac-
cepimusque, quod præfatus Ferdinandus Rex,
qui etiam Castellæ, & Legionis Regnorum
huijsmodi Gubernator Generalis existit, ac
charissima in Christo filia nostra Ioanna, eo-
rundem Regnorum Regina, ac ipsius Ferdi-
nandi Regis nata eis, quod nulla Ecclesia
Monasteria, aut locus pijs, tam in præ-
dictis iam acquisitis, quam alijs acquiren-
dis Insulis, & locis, absque corundem Fer-
dinandi Regis, & Ioannæ Regiæ, ac Regum
Castellæ, & Legionis pro tempore existentium
consensu erigi, aut fundari possint; & cum
expediat eidem Regi Ecclesijs, & Monast-
rijs præfatis personas fidas, & gratas, &
acceptas præesse, ius Patronatus, & præ-
sentandi personas idoneas, tam at Metropo-
litanas, quam alias Cathedrales Ecclesiæ ere-
ctas & pro tempore erigendas, & alia quæ-

cumque Beneficia Ecclesiastica infra annum à
die ilorum vacationis computandum, & ad in-
feriora Beneficia Ordinarijs locorum, & in
euentum, quod præfati Ordinarij infra decem
dies absque legitima causa instituere recusa-
rint, quicumque alias Episcopus, ad eorum re-
quisitionem, presentatum huiusmodi institue-
re posse, concedi summopere capiunt.

Nos attendentes præmia t̄ Insulæ, & præ- 9
dictorum Regnorum cuius Reges Apostolicae
Sedi deuoti, & fideles semper fuerunt decori,
& venustati, ac securitati cedere, ad magnam
instantiam, quam super hoc fecerunt,
ac faciunt, apud Nos præfati Ferdinandus
Rex, & Ioanna Reina, debitum habentes
respectum, habita super his cum fratribus
nostris Sanctæ Romanæ Ecclesiæ Cardinali-
bus deliberatione natura, de illorum Consilio
eisdem Ferdinando Regi, & Ioannæ Regiæ,
ac Castellæ, & Legionis Regi pro tempore
existenti, quod nullus in prædictis acquisi-
tis, & alijs acquirendis Insulis, & locis
maris huijsmodi Ecclesiæ magnas, & lo-
cis statui præfati Regis importantes, alias
quam Ferdinandi Regis, & Ioannæ Regiæ,
ac Regis Castellæ, & Legionis, pro
tempore existentis, expresso consensu, con-
strui, ædificari, & erigi facere possit, ac ius
Patronatus, & præsentandi personas idoneas
ad Ayguacen. & Maguen, ac Baiunen, præ-
dictas, & alias quascumque Metropolitanas,
ac Cathedrales Ecclesiæ, & Monas-
teria, ac Dignitates, etiam in eisdem Ca-
thedralibus, etiam Metropolitanis, post Pon-
tificales maiores, Collegiatis Ecclesijs princi-
pales, ac quæcumque alia Beneficia Ecclesiasti-
ca, & pia loca, in dictis Insulis, & locis, pro
tempore vacatia, videlicet, ac Cathedrales etiam
Metropolitanas, etiam Regularis Ecclesiæ, ac
Monasteria, de quibus cōsistorialiter disponi
debet, infra annum à die vacationis, & corun-
dem propter longam maris distantiam nolis, &
successoribus nostris Romanis Pontificibus ca-
nonice intrantibus. Ad inferiora t̄ vero Bene- 10
ficia huijsmodi locorum Ordinarijs ius vero in-
stituendi personas præsentat as ad inferiora Be-
neficia huijsmodi eisdem Ordinarijs, & si Ordinarij præfati personam præsentatam infra de-
cem dies instituere neglexerint, sex tunc, quilibet
alius Episcopus illarum partium, ad requisitionem
Ferdinandi Regis, seu Ioannæ Regiæ,
aut Regis pro tempore existentis huijsmodi
præfatam personam ea vice instituere libert,
& licite valcat, auctoritate Apostolica,
tenore præsentium concedimus; non obstan-
tibus præmissis, & alijs constitutionibus,
& ordinationibus Apostolicis, cæteris-
que contrarijs quibuscumque. Nulli ergo

De Regio Patronatu Indiarum. Cap. I.

5

omnino hominum licet, hanc paginam nostræ concessionis infringere, vel ei ausu temerario contrarie, si quis autem hoc attentare præsumperit, indignationem Omnipotentis Dei, ac Beatorum Petri, & Pauli Apostolorum eius, se noncerit incursum. Datis Romæ apud Sanctum Petrum, anno Incarnationis Dominicæ millesimo quingentesimo octauo, quinto Kalendas Augusli, Pontificatus nostri anno quinto. P. de Comitibus, registrata apud me Sigismundum.

Hanc Iulij II. Apostolicam concessio-
nen, & Bullam, ad litteram transcripsit D.
Solorç. dict. cap. 2. num. 10. vbi loco quin-
gesimo octauo scripsit, qui agenti no octo-
gesimo mendose sane; sicut etiam legitur &
dignoscitur in citato Schedularum tomo pri-
mo, pag. 34. Ergo loco octogesimo, reponendū
est, octauo, vt observavit similiter P. Auen-
dañ. in dict. thesaur. Indic. tit. 3. cap. 16. nu. 154.
præter eos, de eadem Bulla agunt. D. Gar-
cias Perez Araciel in memorial sobre las Va-
cantes de las Indias, num. 4. & 83. Consulta-
tio Supremi Senatus Indiarum in eadem ma-
teria, art. 2. post litter. I. Betancurt. in memo-
rial sobre que las Prelacias de las Indias se
deñ a Capitulare de ellas, proposit. 3. §. 5. cum
multis doctiss. & amantiss. Limensis Senator,
vbique celebrandus i Pæceptor, & amicus
noster D. D. Ioann. Baptist. Moreto in alleg.
iur. sobre que se execute la executoria de los
diezmos con las Religiones de las Indias, num.
31. D. Villarroel. dict. quest. 19. art. 1. à num.
4. & alij.

Nec solum plenissimum Patronatus ius,
vt iam vidimus; sed etiam decimas, primi-
tias, & alia plura, vt alibi dicemus, Regibus
nostris Catholicis Summi concessere Ponti-
fices, obsumptus maximos, impensas, & la-
bores factos, in Indiarum conquestionibus,
Sancta que, & Catholica fide, in eis firman-
da, promouenda, & amplianda; quæ equidē
his, & similibus concessionibus, gratijsque,
legitima séper, & speciosa ac sufficiēs cau-
sa fuit, vt exprimunt iura in cap. Hadrianus,
cap. In nouo 63. distinet. cap. Hinc est 39. 16. q.
1. fac. cap. à nobis 24. cap. ex parte 27. de decim.
l. 23. tit. 20. par. 1. vbi D. Greg. Lopez gloss.
2. l. 1. cum seqq. tit. II. libr. 1. summ. Azor. in
summ. tit. de decim. num. 13. P. Suar. tom. 1. de
Relig. lib. 1. cap. 14. & 15. & cap. 25. num. 12. P.
Fragos. de regim. Reipub. lib. 2. dist. 4. memb. 7.
num. 360. Balboa in cap. causam, d. præscript.
num. 14. Mar. Cutell. de pri. c. & recent. Ecle-
siar. libertat. lib. 2. quest. 90. in fin. D. Castill.
de tertij, cap. 10. 11. & 12.

De decimis Regibus nostris Catholicis, à
Santa Romana, & Apostolica Sede con-

Tom. I.

cessis, latè agunt causas referentes, ac mo-
tiua Roderic. Suarez allegat. 28. Peña decis.
560. à num. 4. par. 1. Ioan. Garc. de expens.
cap. 9. num. 67. Cabed. devis. 63. à num. 1. part.
2. Lassart. de decim. vendition. cap. 19. num. 32.
Zeuall. de cognit. per viam violent. 2. par. quest.
25. num. 8. P. Azor. I. st. t. Moral. tom. 1. libr.
7. cap. 36. P. Enriquez in Summ. lib. 7. cap. 27.
n. 2. Ansaldo. de iurisdict. par. 2. tit. 4. cap. 5. à m.
8. Camill. Borrell. d. præstant. Reg. Catholic.
c. 59. n. 7. Calixt. Ramirez. d. leg. Reg. §. 31. n.
3. Petr. Barbos. in l. Titia 35. ff. solu. matrim.
nu. 40. in fin. Auendañ. de execuend. mandat.
2. par. cap. 4. num. 20. Thom. Bozius de ruin.
Gentil. lib. 2. pertot. P. Balthas. Chauasius de
not. vera Relig. lib. 4. cap. 4. Barb. de offici.
& potestat. Episcop. 3. part. ill. gat. 121 num. 3.
& de iur. Ecclesiast. uniuers. lib. 3. cap. 26. §. 3.
num. 12. D. Leo decis. 3. à numer. 13. Menchac.
controversi. illustr. cap. 89. numer. 6. Herrer. in
Histor. General. decad. 1. lib. 8. cap. 10. & libr.
6. cap. 19. Roa Albarracino Canonicar. quest.
cap. 5. num. 2. Escobar de Pontific. & Reg. iur.
risdict. cap. 8. num. 16. P. Auendañ. vbi supra,
tit. 2. à num. 45. & 47. D. Solorçan. dict. libr.
3. cap. 1. pertot. vbi num. 6. Bullam & conce-
sionis decimarum quoad Indias refert, &
de iure Indiar. lib. 1. cap. ultim. nu. 88. D. Mos-
cofo in allegat. iur. sobre las Vacantes de las
Indias, num. 3. & 101. Christophor. de Leon
Santos de Ayala in allegat. iur. por el Duque
de Bejar sobre el derecho de dezmar de el Estado
de Capilla, num. 17. D. Larrea allegat. 27. D.
Escalon. en el Gazo filac. libr. 2. part. 2. cap. 32.
qui de varijs decimarum concessionibus
Apostolicis memoriam agunt, nec omnes de
hac nostra indica loquuntur, de ea latius nos
agemus suo loco cap. 19.

Ad præfatam autem Regij Patronatus
Bullam, omnino referendæ sunt nonnullæ
Regiæ Schedulæ, de concessionibus Apo-
stolicis, quoad illud ius mentionem agen-
tes, præcipue & ille annor. 1574. in prin-
cip. pagin. 83. cod. tom. 1. ibi : El derecho
de Patronazgo nos pertenece en todo el Estado
de las Indias, así por auerse descubierto, y
adquirido aquél nuevo Orbe, y edificado en
él, y dorado en él las Iglesias, y Mo-
nasterios á nuestra costa, y de los Reyes Ca-
tolicos nuestros antecessores, como por auer-
senos concedido por Bulas de los Sumos Pon-
tifices. 1581. pagin. 96. illic : Como por
Bulas, y letras Apostolicas. Et 1593. pa-
gin. 88. in illis verbis: Y porque estandome con-
cedido el derecho de Patronazgo por autoridad
Apostolica, &c. & aliæ quam plures. Ex qui-
bus omnino constat, Catholicos Reges no-
stros, in omni hoc Indiarum Occidentalium

Imperio, iustissimè plenario Regij Patronatus potiri iure, in eoque rectè, ac vere esse, & ab omnibus recognosci, ac nuncupari, amplissimos priuatuer, quoad omnes, Ecclesiarum Patronos, ita aperte probatur in dicta Bulla Apostolica, & in Regijs t
 15 Schedulis annor. 1544. 1565. & alijs pag. 102. III. 123. 124. 138. & 167. d. tom. I. & pag. 47. tom. 2. adde alias 25. Februarij 1575. 5. Martij 1581. 3. Nou. mb. 1567. ibi: Nos pertenece la presentacion en las dichas nūstras Indias, de todas las Iglesias, Dignidades, y otros Beneficios Ecclesiasticos, de qualquier calidad que sean; nouissime 4. Aprilis 1609. illuc: Por quanto la presentacion de las Dignidades, Prebendas, y otros qualesquier Beneficios Ecclesiasticos de las Indias Occidentales, me pertenece, como Patron que soy de las Iglesias de las dichas Indias. Et 27. Februarij 1652. Por ser yo (inquit) Patron de essa Iglesia (de la Plata) y de las demás de las Indias, &c. iunctis D. Araciel ubi supra num. 70. D. D. Antonius de la Cueua & Silva, apud D. Moreto ubi supra, n. 40. D. Solorç. dict. cap. I. & seqq. D. Villarroel d. quest. 19. art. I. a princ. & quest. 20. art. 3. num. 92. D. Escalon. dict. lib. 2. part. 2. cap. 33. num. 1. Hieronym. Gonçales ad regul. octau. Cancellar. gloss. 24. num. 154. D. Palafox ubi supra allegat. 3. punct. 2. num. 189. 317. 366. & 374. & allegat. 4. art. I. num. I. & 6. D. Fermosin. de Sed. Vacant. tractat. I. quest. 23. num. 20. Tondut. de pensionib. cap. 25. num. 27. Mich. Anton. Frances de Vrrutigoit. de Eccles. Cathedralib. cap. 16. num. 68. nouiter doctissimus admodum, ac eruditissimus omni virtutum serie ornatus Illustriss. Episcopus Quitensis D. D. Alphonsus de la Peña Montenegro, in per utili, ac mature digesto opere, Itinerario para Parcos de Indios, lib. I. tractat. I. session. 17. num. 6. & sess. 2. à num. I.
 Qui similiter affirmant, & docent, in his Indianum Regnis, & Ecclesijs, omnia Beneficia Ecclesiastica, & etiam officia, quantumvis minima sint, & considerentur ad Regum nostrorum spectare præsentationem,
 16 vt t ex dicta Iulij Papæ Bulla, & Regijs Schedulis clarè patet; quod & in Cathaloniae Principatu observari, licet non generaliter, & ita absolute, testatur t Anton. Oliuan. de iur. Fisc. cap. 3. num. 15. De Germanico Imperatore refertur, priuilegium habere Apostolicum, vt in qualibet Cathedrali Alemaniae Ecclesia vnum valeat nominare, & designare Canonicum, quod priuilegium
 18 se vidisse t affirmat Speculat. tit. de Prebend. §. 2. vers. Septimo, & notant Alberic. in l. bene à Zenone, Cod. de quadrien. prescript.

vers. Sed an Imperator. Præposit. apud Palac. Rub. de Benef. in Curia vacant. §. 9. ad med. Anastas. Germon. de Sacror. immunit. libr. 3. cap. 12. num. 29. & de indult. Cardinal. §. in quibuscumque à num. I. Boer. decis. 32. numer. 8.

Hæc, quam retulimus, Regij Patronatus concessio, & Sanctæ Apostolicæ Sedis gratia, adeo decora, & grata Catholicis Regibus fuit, vt inter magnas Regni Regalias, statim cœperit numerari, & in Regia incorporari Corona. Audi t dictæ Regiæ Sche- 19 dulæ ann. 1574. verba, ibi: Que el dicho derecho de Patronazgo Unico, è in solidum de las Indias, siempre jea reservado á Nos, y á nues- tra Corona Real, sin que en todo, ó en parte pue- da salir de ella, y que por gracia, ni merced, ni porestatuto, n' por otra disposicion alguna, que Nos, ó los Reyes nuestros sucesores bizieremos, no seamos visto conceder derecho de Patronazgo á persona alguna, ni á Iglesia, ni á Monas- terio, ni perjudiciarnos en el dicho nuestro dere- cho de Patronazgo. Ex qua de sumpta est, l. I. tit. 4. lib. I. Summar. & advertunt D. Gar- cias Perez Araciel in memor. sobre las vacan- tes de las Indias, num. 66. 70. Cabed. decis. 63. num. 3. part. 2. D. Solorçan. dict. lib. 3. cap. 3. à num. 21. D. Villarroel dict. art. I. num. 29. & quest. 18. art. 3. num. 30. vbireferitur alia Regia Schedula 17. Martij 1619. quæ hæc continet verba: Por la Regalia que yo tengo adjuuada en el derecho de mi Patronazgo Real, &c.

Quibus addendæ sunt aliæ t nouissime 20
 18. Ianij 1650. quam invenies inclusam, in illa generali Regij Patronatus 15. Ianij 1654. & 25. Aprilis 1652. quæ est Regius ti- tulus Ferdinando de Aguirre Ciui Argenti- no pro officio Calculatoris (vulgò Conta- dor) fabricæ Ecclesiæ Metropolitanæ eius- dem Ciuitatis expeditus, in qua hæc legun- tur verba: Y auiendo semper consul. ado sobre ello por los de mi Consejo de las Indias, y considera- dos, que por la Regalia de mi Real Patronazgo me toca la prouision del dicho oficio de Contador de la Iglesia Metropolitanana de la dicha Ciu- dad de la Plata, sin embargo que hasta aora ha corrido su nombramiento porel Cabildo de ella, &c. De eadem, & simili Regalia, ex con- cessione iuris Patronatus resultante, hoc ipsum t docent Renat. Coppin. de Deman. 21 Franc. libr. 2. tit. 8. numer. 7. Ann. Robert. rer. iudicatar. libr. 3. cap. I. Restaur. Castald. de Imperat. quest. 100. à num. 16. Arnulph. Ruzæus de iur. Regalior. priuile. 26. Aufrer. ad Capell. Tolosan. decis. 165. num. 25. Bobadill. in Pollic. libr. 2. cap. 18. num. 213. Alvar. Valasc. de iur. emp. yt. quest. 50. numer. 23. Ma- strill.

De Patronatu Regio Indiarum. Cap. I.

7

strill. de *Magistratib.* lib. 3. cap. 1. numer. 54. Pareja de *instrum.* edition. tit. 7. resolut. 4. à num. 50. D. Salg. de *Reg. protect.* 3. pars. cap. 10. num. 148. & 226. & de *retent.* Bullar. 1. part. cap. 1. num. 116. & 137. D. Salced. de *leg. Politic.* lib. 2. cap. 11. num. 35. D. Palafox ubi supra, all. g. 4. art. 1. num. 7. & 8. fol. 229.

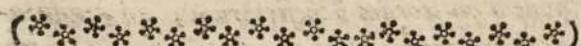
Immo hæc omnes alias precellit Regalias, maximusque ius appellari t debet, l. 18. tit. 5. part. 1. ibi: *Esta mayoria, bona han los Reyes de Espana;* vt loquens de simili Regio Patronatu, quem aliquibus in partibus Aragonum Coronae obtinent Reges nostri, obseruauit Silverius Bernart, in r. p. iur. pro Regis Patronatu, 1. part. §. 8. 1. 21. & nu. 27. & notant D. Palafox ubi iur. allegat. 2. punct. 5. num. 3. in fin. & allegat. 3. part. 1. num. 153. Did. Valdés in dict. allegat. iur. numer. 1. & 23. 42. *Regium Dominium* + invenio hoc ius nuncupatum, à Ramiro Rege in instrumento, de quo infra cap. 5. num. 39. illis in verbis: *Empero retengo part mi el Señorio Real sobre todas las Iglesias,* &c.

Dignorem, & elegantiorem Regij Dia dematis gemmam, nominandi ad Cathedra les + Ecclesiæ Patronatum, post alios relat os infra cap. 7. à numer. 3. vocat Illustris. ac doctiss. D. D. Francisc. Ramos del Mançano, Regis nostri Praeceptor, & in Supremo Castellæ, & Camaræ Consilio, post alia fœliciter per a ta munia, Regius Senator; cui sanè meliori iure quam Tib. Gracco conveniunt verba Velleij Patercul. lib. 2. histor. in princ. illic: *Vir alioqui vita innocentissimus, inge nio florentis, in us propculo sanctissimus, tan tis denique adornatus virtutibus, quantas per fecta, & natura, & industria mortalis condi tio recipit.* En la suplica a su Santidad sobre la prouision de los Obispados de Portugal, propos. 2. num. 18. ubi ex Carol. Sigon. libr. 10. de Rg. Italic. ann. 1122. pag. 256. & Arniseo de iur. Mai stat. lib. 3. cap. 1. num. 13. in fin. refert, Imperatorem Henricum V. Imperij 25 vires, & autoritatem + satis debilitas, Epis coporum omissis electionibus; nec mirum, si quidem pro comperto habeo; decorem, & ornamentum Regium horum supremorum 26 iurium nisi preservatione; vt benè + adver tit Silver. Bernat. dict. num. 27. ex Bossio de Reg. à num. 32. & tit. de Principi, à num. 382. iunctis l. 25. tit. 3. l. 5. in princ. tit. 6. lib. 1. Recopil. cum alijs. Spondan. post Baron. tom. 2. Annal. ann. 1460. num. 6. Hieronym. Zurit. Annal. tom. 4. lib. 20. cap. 23. 31. & 55. P. Marian. Histor. Hispan. lib. 24. cap. 16. & libr. 25. & 25. & lib. 27. cap. 3. Cabrera in Philipp. II. libr. 11. cap. 11. D. Ramos ubi supra à num. 19. & 21. refert, generalem Regni Curiam ægre

ferentem, quod Petrus Aragonum Rex, hu ius nominis II. Ecclesiæ Patronatibus in Innocentij Pape III. manus renuntiasset, reclamasse, de quo + extat memoria apud Lu cium Marinæum Sicul. Histor. Hispan. libr. 10. in Petro I. Aragon. Rege, Hieronym. Zurit. tom. 1. Annal. Aragon. libr. 2. cap. 51. in fin. Mich. Rousell. Histor. Pontificis iurisdictionis. lib. 2. cap. 6. num. 31. Abb. Ioann. Briz Martínez en la Historia de S. Juan de la Peña, libr. 4. cap. 20.

Igitur Regius Patronatus, ita Regaliæ naturam fortitus est, vt omnes omnino ipsi accomodentur regulæ, quibus aliae subi ciuntur, & tenentur; præcipue vt non possit à Regia separari Corona; vt Regia Schedula supra num. 19. relata + exprefse decernit, & observant D. Solorçan. & D. Salgad. ubi supra, Cabed. le Patron. Reg. Coron. cap. 3. numer. 1. & cap. 4. num. 6. cap. 12. num. 6. & decis. 65. num. 3. part. 2. Quid per se fert Regaliarum substantia, & natura, vt bene comple citur, + & exprimit; Regia l. 34. tit. 18. part. 3. Regalias sic describens: *Son cosas que están ayuntadas sie npre al Señorio del Reyno,* Bartholom. Cœropa de seruit. rusticor. prædior. cap. 3. num. 17. illic. Sunt iura quædam propria Regis, eius ossibus affixa, in signum dominij, & superioritatis. Accass. de Ripoll. Variar. resolut. cap. 1. num. 333. Fontanell. decis. 390. num. 2. & Nos latius Cap. seq. ubi num. 6. & 7. & cap. 18. num. 37. & 51. ex cap. Intellecto 33. de iure iurand. & alijs probamus, Regalias, & Regni Patrimonium + alienari, vel diminui non posse, quibus addantur, l. 5. tit. 15. part. 2. ubi D. Gregor. Lopez, verb. *Que nunca,* & in l. 14. tit. 5. ead. part. gloss. 2. & in l. 10. ubi text. tit. 18. part. 3. gloss. 2. textus in l. 3. tit. 10. lib. 5. Recopil. Oldrad. consil. 94. numer. 23. & consil. 95. Andr. de Hern. in cap. 1. qui success. feud. dar. num. 13. D. Couarrub. in cap. 2. quæ uis patrum, de patr. in 6. 2. part. §. 2. numer. 4. Menchac. lib. 1. Illustr. cap. 3. numer. 8. cap. 4. à princ. & cap. 5. num. 25. & de succession. crea tion. lib. 2. §. 18. num. 155. D. Molin. de primogi lib. 1. cap. 3. num. 17. & seqq. ubi Addentes, D. Valençuel. in discurs. star. & belli, 2. part. consil. 2. num. 26. D. Solorçan. de Indiar. Guber nat. lib. 2. cap. 30. num. 83. & lib. 3. cap. 12. num. 50. & in Politic. lib. 3. cap. 32. D. Larrea alle gar. Fiscal. 8. & allegat. 12. à numer. 8. D. Matienç. in dict. l. 3. tit. 10. lib. 5. Recopil. gloss. 2. à num. 9. sum seqq. Ioann. Garc. de Nobilitat. gloss. 1. §. 1. à n. 10. Menoch. de arbitr. cas. 559. & consil. 1. num. 40. & 307. & consil. 2. à num. 274. Cancer. 3. part. Variar. cap. 1. à num. 152. & cap. 13. num. 184. Petr. Gregor. lib. 3. de Republic. cap. 8. à num. 3. D. Alfar. de offic. Fiscal. gloss.

gloss. 34. §. 1. & §. 4. Gundisalu. Villadiego
in prolog. del Fueroygo, l. 2. numer. 50. Bartholom. Humad. in l. 8. tit. 1. gloss. 3. & in dict.
l. 14. tit. 5. part. 2. gloss. 2. Mich. Aguirre de
succession. Regn. Portugall. l. part. num. 159.
Ripa responsor. lib. 1. cap. 1. à numer. 53. Ioann.
Vincent. Ann. allegat. 69. numer. 4. Reynoso
obseruat. 8. à num. 42. Peregrin. de iur. Fisc.
lib. 1. tit. 3. num. 70. Rhenat. Coppin. de do-
man. Franciae, lib. 1. tit. 1. à num. 19. & libr. 2.
tit. 1 & 14. num. 22. Arnold. Clapmarius de
arcan. rerum public. lib. 5. cap. 12. Hugo Gro-
tius de iure belli, lib. 2. cap. 6. à num. 11. & cap.
14. nu. 12. Hotoman. Ill. str. quæst. 1. & de an-
tiquit. iur. Regn. Gall. lib. 1. cap. 9. & libr. 2. in
l. 1 & 7. Maximilian. Faust. in consil. pro ærar.
ordin. 132. 537. 778. cum seqq. & ordin. 1548.
& seq. Christophor. Besfoid. dissert. Politic.
tom. 1. cap. 1. numer. 7. & de Republic. cap. 4. nu-
mer. 15. & tom. 2. dissert. de ærar. cap. 2. sect. 4.
& cap. 6. sect. 3. Henric. Arniseus de iur. Ma-
iistat. lib. 3. cap. 1. à num. 10. & in Politic. lib.
2. cap. 5. Iacob. Bornitus de ærar. lib. 2. cap. 7.
8. & seq. Dominic. Arumæus de iur. public.
tom. 1. discept. 13. Ioann. Bodin. de Republ. lib.
6. cap. 2. Ioann. Althusius Politic. cap. 24. à
num. 35. & cap. 37. à num. 44. Gasp. Klochius
de ærar. lib. 2. cap. 49. Andr. Knichen de iure
Saxonic. non prouoc. gloss. Ducum Saxonicæ,
cap. 7. Tobias Paurmeisterus de iurisdiction.
lib. 2. cap. 4. Petr. Heiguis in Miscell. quæst.
1. part. quæst. 19. Hermanus Latherus de cen-
su. lib. 1. cap. 16. Frideric. Pruckmannus de
Regalib. §. Soluta potestas, memb. 2. cap. 4. ef-
fect. 6. Mieres de maiorat. 4. part. quæst. 1. à nu-
mer. 182. & 226. Barbos de potestat. Episcop. 1.
part. tit. 3. cap. 2. num. 70. & in dict. cap. Intel-
lecto 33. num. 2. vbi Iacob. Cujac. Cabed. de-
cis. 11. & decis. 19. à num. 8. & 12. & decis. 40.
num. 18. & decis. 75. à num. 6. par. 2. Gabr. Pe-
reir. decis. 119. num. 10. Melch. Phoeb. decis.
184. & seq. ver tot. part. 2. Valasc. consult. 132.
à numer. 2. Pont. de potest. Proreg. in tit. de tra-
et. num. 30. D. Castill. de tert. cap. 18. à num.
166. Merlin. Pignatell. controvers. cent. 2. con-
trou. 72. à num. 17. Capic. Latro consult. 75.
num. 204. & alij relati locis citatis, qui etiam
limitant quando ex alienatione rei, ad Co-
ronam Regiam pertinentis, Regno non in-
fertur magnum præiudicium.

S V M M A R I V M .

Quidquid in Principem Sæcularem
Sedes Apostolica confert, si

- Regalia, & Patrimonium ipsius accep-
tantis.
- 2 Beneficia Ecclesiastica Patronata, dicun-
tur Regalia, & de Patrimonio Princi-
pis, cuius est Patronatus.
- 3 Feudum ab Episcopo vel Abate in alium
translatam, non est Regalia, cum spicit
ad priuationem utilitatem.
- 4 Derogationes in Sancto Tridentino Con-
cilio contentæ, non comprehendunt Re-
gios Patronatus.
- 5 Neque illæ, de quibus loquuntur Regulæ
Cancellariæ.
- 6 Alienatio prohibita, à Rege de facto ce-
lebrata, tenet eius vita durante.
- 7 Princeps nequit aliquid in præiudicium
successorum alienare, aut minuere.
- 8 In concessionibus amplissimis, & genera-
libus, non continentur Regaliæ Supre-
me.
- 9 Neque in his, quæ de Regalijs fiunt.
- 10 Quamvis verbis expressis concedantur,
tenet tamen concessio quoad exerci-
tium, & num. 26.
- 11 Nunquam creditur, Principem sibi velle
præiudicare in alto dominio.
- 12 Regaliæ sine legitimo titulo nequeunt
possideri à subditis.
- 13 Non exhibito titulo, cessat possidentis
Regaliæ occupatio, & detentio.
- 14 Fiscus nunquam litigat spoliatus, in his,
in quibus habet intentionem funda-
tam.
- 15 Petente Fisco, debet exhiberi titulus à
possidente Regaliæ.
- 16 Exhibito titulo sufficienti, qui facit
credere possidentem habere ius manuca-
netur possessor in Regalia.
- 17 Regaliæ inferiores, quæ sunt iurisdictionis
possunt in alios transferri, non quæ
sunt dignitatis.
- 18 Regalia suprema nequit Ecclesiæ conce-
di, nisi sit Romana.
- 19 Regalia transmissibilis, licet transeat
in alium, remanet adhuc suprema pe-
nes Principem, & num. seq. numer. 25.
29. & seq.
- 20 Rex concedens facultatem statuendi, non
censetur sibi eandem auferre.
- 21 Duplex Regalia genus datur, & confa-
deratur in Principe.
- 22 Regalia suprema, apud Nos, Mayoria.
appellatur, estque ipsa essentia Mai-
statis.
- 23 Iura, id probantia referuntur.
- 24 Simplex iurisdictionis, merum, & mixtum
imperium, potest præscriptione quæri,
sed non suprema iurisdictionis, & n. 38.

- 25 Concessa Vicario potestate, adhuc apud
 Episcopum remanet maior, ita respectu
 Procuratoris, &c.
 26 Concessa Ciuitate, vel castro, non intelligi-
 tur concessa suprema iurisdictio, licet
 in concessione exprimatur, & num.
 10.
 27 Alioqui desiceret, & diperiret tota excel-
 lenta, & praeminentia Maiestatis,
 & num. 21.
 28 Concessa iurisdictione, quæ concedi potest,
 adhuc is, cui conceditur, subest conce-
 denti.
 29 Quia quantumuis concedatur, remanet
 penes concedentem maior, & num. 19.
 25. & 30.
 31 Regalia suprema potestatis & consimile
 in Ecclesiasticos, & propulsandi iniu-
 rias non potest à Principe distingui.
 32 Princeps dicitur terminus transcendentalis,
 & representatur in omnibus Ma-
 gistratibus, & Officialibus.
 33 Regius Patronatus non potest abdicari à
 Regia Corona, & numer. 34. 35. &
 36.
 37 Princeps dicitur maritus Republicæ.
 38 Regalia suprema non potest præscribi,
 & num. 24.

ARGVMENTVM.

CONTINVATVR præcedentis capitinis materia, probaturque denuo, Regium Patronatum esse Regaliam in alium non transmissibilem, tradunturque nonnulla de Regalijs.

C A P. I I.

Alio deinde ex capite præfatum Regij Patronatus ius, nomen, & naturam adipiscitur *Regalia*, videlicet, quia media Apostolice Sedis gratia, & concessione, in Reges Catholicos Dominos nostros, ipsorumque successores, & Coronam, deuenit; ut supra dictum, & probatum est, quo fit, ut necessario *Regalia* nuncupetur; grātia enim, & Sanctæ Romanæ Sedis liberalitas, natura sua operatur, ut quidquid per eam in supremum sæcularem Principem confertur, acceptantis Principis fiat, & nominetur *Regalia*, ipsiusque patrimonio omnino accrescat, cap. Generali 13. ubi Canonistæ omnes, Archidiacon. num. 1. Ioann. Andr. numer. 4. Ioann. Monach. num. 4. Anton. de Butr. num. 3. Geminian. numer. 9. de elect. in 6. Sixtin. de Regalib. lib. 1. cap. 2. a num. 54. Petr. Barbos. in l. Titia 35. ff. solut. matrimon. numer. 41. Auendañ. de exequend. mand. 2. part. cap. 4. numer. 21. Steph. Aufrer. de potestat. sæcular. regul. 2. numer. 25. Mart. de iurisdict. 2. part. cap. 40. num. 18. Arnulph. Ruzæus de iur. Regal. cap. 2. num. 54. Mastrill. de Magistrat. libr. 1. cap. 3. n. 2. Emman. Rodrig. tom. 2. regul. q. 44. art. 3. in fin. D. Solorç. de Indiar. Gubernat. seu tom. 2. lib. 3. cap. 1. num. 30. Cabed. decis. 63. part. 2. D. Castill. de tertij. cap. 3. num. 30. cap. 11. num. 2. Reynos. obseruat. 50. num. 15. D. Leo decis. 3. num. 30. D. Moscoso in al-

legat.iur. sobre las Vacantes de las Indias, numero. 13. D. Salgad. d^r supplicat. ad Sanctiss. I. part. cap. I. à num. 116. & 141. Petr. Bellug. in Specul. Princip. rubric. 13. num. 38. circ. fin. Vbi ex Bald. in tit. Episcopum, vel Abbatem, vel Abbatissam ; vel dominum plebis feudar. non poss. num. 8. notat, feudum t in alios, per hos translatum , in casibus permisso, non appellari proprie Regalian ; cum hoc ad priuatam pertineat vtilitatem , optimè D.D. Anton. de la Cueva & Silva in allega. iur. por la jurisdiccion Real con las Religiones de las Indias sobre los diezmos, à num. 10.

Hinc oritur, ut paſsim à Doctoribus,
Beneficia hæc Ecclesiastica Patronata, ap-
pellentur Regalia, & de Patrimonio Regis,
ita Silver. Bernart. in respons. iur. pro Regic
Patronat. Cathalon. 1. part. §. 10. numer. 7. ibi:
Quorum Beneficiorum quædam sunt Regalia
Patronata, quorum ius Patronatus, seu præ-
sentandi perrinet ad Comitem Barcinon. siue
sint Prælature, & maiores Ecclesie, ut Me-
tropolitana Archiepiscopatus Tarragon. Cathe-
drales Episcopatum Barcinon. siue minoria
Beneficia usque ad simplicia, Anton. Oliuan.
de iur. Fisc. cap. 13. num. 13. illie: Dominus Rex
Aragonum, & Comes Barcinona habet proui-
ſionem multorum Beneficiorum, qua nanci-
pantur Beneficia Regalia Patronata Iacob.
Cancer. 3. part. variar. cap. 14. num. 32. Exci-
pe, inquit, beneficiasque sunt de Regio Patri-
monio, quæ nun uantur Regalia, siue Patro-
nata, Hieronym. Goncal. ad regul. o. tau. Can-
cellar. gloss. 24. num. 159. Non comprehendam

tur, ait, *Beneficia Regalia, quæ ad Regum collationem pertinent, ex p*ro*p*ri*e*iu*ilegio Apostolico.*

*Camill. Borrell. de p*re*s*ent*. Reg. Catholic.*

*cap. 5. num. 7. ibi: Tertiò dicuntur Regalia Ecclesiæ, sive iura Patronatus, ad collationem, siue nominationem Principum, ac Regum spe*Etania*, & eorum secularium Principum, qui se in eis iurant sedibus vacantibus, in tutela reddituum Ecclesiasticorum, pro*pt* Rex Catholicus, &c. D. Salgad. dict. cap. 1. num. 137. in illis verbis Quare super his Beneficijs Regalibus (hoc est, quibus ad*h*is Regaliorum ius Patronatus, & de Regio Patrimonio sunt) ut cognoscat ipse Rex, &c.*

Ob hancque causam, & quia Regij Patronatus ferè semper onerosam in se rationem continent, ut *suprà traditi*. Autores aduentunt, & quoad nostrum Indianum, satis perspicuum est, ex traditis capite præcedenti, numer. 12. & tradendis infra: Decretum, ac resolutum est, Sat*er*atum OEcumenicū Tridentinum t Concilium, Regum, & aliorum supremorum Principum Patronatus illæsos reliquissim*e*, in sess. 25. d*e*reformat. cap. 9. ibi: Exceptis Patronatibus super Cathedralibus Ecclesijs competentibus, & exceptis alijs, quæ ad Imperatorem, & Reges, seu Regna possidentes, aliosque sublimes, ac supremos Principes iura Imperij in dominijs suis habentes pertinent. Et notarunt Ioann. Seleu. de Benefic. 2. part. quest. 23. num. 48. Didac. Perez in l. 2. tit. 6. l. 1. Ordinam. gloss. 1. Ioann. Sahagun. in cap. fin. d*e* sequib*ra*rat. poss*ess*. & fruct. num. 71. D. Alfar. de offic. Fiscal. gloss. 2. num. 19. Gutierrez. practic. lib. 3. quest. 13. numer. 72. D. Couarrub. pract. cap. 36. nu. 3. Lambertin. de iur. Patronat. & alij apud Cened. ad Decretal. collect. 79. nu. 2. Garc. de Benef. 5. p. cap. 1. num. 219. & cap. 9. num. 118. Silver. Bernart. dict. 1. part. §. 5. à nu. 2. D. Vega in cap. Quant. 3. de iudic. num. 18. Melch. Pelaez de maiorat. 1. part. quest. 51. num. 35. Cabed. de Patronat. Reg. Coron. cap. 10. num. 3. & cap. 12. num. 9. D. Solorçan. dict. lib. 3. cap. 2. à num. 16. Parlador. differ. quotidian. differ. 120. §. 1. numer. 8. vbi id ex leg. 25. tit. 3. & l. 5. tit. 6. libr. 1. Recopil. probat Azeued. in l. 1. & in dict. l. 5. Cardinal. Seraphin. decis. 499. numer. 4. Ricc. in vrax. Ecclesijs. decis. 168. in fin. Oliver Beltramin. in not. ad Alexand. Ludouis. decis. 397. num. 6. Gonçal. vbi supra. gloss. 18. num. 20. & gloss. 24. à num. 158. Barbos. de offic. & notes*tar*. Episcop. 3. part. allegat. 57. à numer. 86. & in dict. cap. 9. Concilij Trident. post n. 71. vbi plures refert D. Salgad. vbi supra. 2. part. cap. 1. num. 64. D. Villarroel en el Gouernu Ecclesiast. 2. v. quest. 19. art. 1. D. Salced. de Leg. Politic. lib. 2. cap. 7. numer. 21. &

cap. 11. à num. 35. & cap. 13. à numer. 3. & 15. Tondut. resolut. benefic. 3. part. cap. 192. numer. 7.

Vnde etiam sequitur, vt quemadmodum Sancti Tridentini Concilij derogationes, quantumvis generales, ad hos Regios Patronatus non extenduntur, ita similiter, nec regulas Cancellariæ eis posse t derogare, aut aliquod inferre præjudicium, vt docent D. Couarr. vbi supra, n. 2. & 6. Garc. dict. cap. 1. num. 219. Barbos. dict. allegat. 57. num. 86. Cabed. dict. num. 3. & 9. & cap. 35. num. 7. Gonçalez dict. gloss. 24. à numer. 152. & gloss. 51. num. 49. P. Castro Palao tom. 2. Moral. tractat. 13. disput. 2. punc*t*. 18. num. 2. Tondut. de pensionib. cap. 25. num. 28. Escobar de Pontific. & Reg. iurisdict. cap. 8. à num. 67. & seqq. & n. 80. refert casum de facto habitum, & obtentum ad fauorem Regij iuris Patronatus.

Ex quibus similiter prouenit iuris Patronatus Regij in alium transferendi difficultas, seu potius impossibilitas, relata præcedenti capite, adhuc prohibitione seclusa: etenim eo*ipso*, quod hoc Patronatus ius suprema Principis consideratur, & reputatur Regalia, ex causis traditis, necessariò succedit alienationis prohibitio. Ceterum namque est, supremas Principum Regalias sua natura alienari non posse, cum sint à Regio diademate inseparabiles, ut dictum, & probatum est cap. præced. numer. 28. & seq. & mox latius dicemus. Si tamen de facto in aliquem quid inalienabile à Rege translatum sit, tantum vita concedentis durante admittitur, & tenet alienatio, non amplius, cum t sit proprium Regni, cap. Intellecto 33. de iure iurand. Bald. consil. 327. num. 6. vol. 1. Petr. Bellug. in Specul. Princip. rubric. 9. numer. 8. Petr. Gregor. de Republic. libr. 3. cap. 8. num. 8. Mastrill. de Magistratib. lib. 1. cap. 13. num. 13. Villadieg. in prolog. del Fuero juz go. l. 2. num. 50. Ioann. Francisc. Capiblanç. de Baronib. pragmat. 8. num. 75. D. Solorçan. dict. libr. 3. cap. 3. num. 23. D. D. Christophor. de Moscoso & Cordoua in allegat. iur. sobre las vacantes de las Indias, numer. 17. 160. & 169. Oliuan. de iur. Fisc. cap. 6. num. 13.

Cum non valeat Princeps possessor in præjudicium successorum quidquam t alienare, Bald. ad tit. depac. constant. §. Amplius consueuerunt, in v*isib*. feudor. Vbi ait, quod si cut non potest eorum iura subvertere, ita nec minuere, ex text. in l. Vxor patrui 20. c. de legat. & conf. 4. lib. 3. & in prælud. feudor. §. Expedita, Silver. Bernart. dict. 1. part. §. 8. numer. 21. Roxas in epitolom. success. cap. 34. à num. 32. Mar. Muta ad cap. 456. Alphons. Re-

gis, à num. 62. tom. 5. Pont. de potestat. Proreg. tit. 1. §. 3. à nu. 33. Capic. Latro consultat. 75. num. 204. Francisc. Merlin. Pignatell. ~~controvers.~~ cent. 2. controuer. 62. à numer. 17. D. Crespi de Valdaura obseruat. 34. num. 38. ex Capic. in inastitut. feud. verb. Feudum dant, Vers. 3. Donat. Anton. de Marin. in obseruation. ad decis. 537. Reuerter. nu. 2. Gabr. Augustin. Rius en su Cristal de la Verdad. Espejo de Cataluna, passim, & §. 42. à num. 2. Barthol. in l. Prohiber. §. P. Planè, ff. Quod vi, aut cl. n. Grammat. decis. 30. & vñt. 28. Capiblanc. de Baroniib. pragm. 8. part. 1. numer. 139. D. Castill. de tert. cap. 17. & cap. 18. à num. 167. & alij, in fr. cap. 18. à num. 36. 51. cap. 1. num. fin.

Ergò ex his omnino infertur primò, in generalibus, & amplissimis concessionis, vel alienationis verbis, has Regalias non + contineri, nec venire, D. Couariub. practicar. cap. 1. num. 10. Martin. Laudens. de Princip. notab. 115. Henric. Rosental. de feud. cap. 5. concl. 14. à num. 1. Mar. Burgius de modo procedend. ex abrupto, cap. 53. num. 4. Petr. Surd. cons. 127. num. 52. & cons. 152. num. 34. Peregrin. de iur. Fisc. lib. 1. tit. 2. num. 75. Mastrill. de Magistrat. dict. libr. 1. cap. 14. Capiblanc. dict. pragmat. 8. part. 1. num. 88. Calist. Ramírez de leg. Re. §. 24. numer. 8. Cancer. 2. part. variar. cap. 2. num. 125. & 3. part. cap. 9. numer. 21. Barbos. in cap. Quod translationem 4. numer. 3. de offic. legat. doctiss. Fontanell. de pact. nupt. claus. 4. gloss. 14. num. 11. D. Larrea allegat. 13. num. 10. Anna allegat. 29. num. 15. Petr. Silva in Prætor. competentiar. numer. 109. Ioann. Laganarius in addit. ad Scipion. Rouit. in pragmat. 1. de auncupio ad num. 4. vers. Posse probile i etiam in fundis proprijs, num. 8. idem Scip. Rouit. decis. 72. numer. 23. & 34. Anton. Merenda controvers. iur. libr. 24. cap. 19. num. 62. D. Crespi de Valdaura obseruat. 1. numer. 212.

Secundò, neque in ea comprehendendi concessione, quæ de Regalijs specificè fit, ob eandem + iam traditam rationem, scilicet, quia sunt à Corona inseparabiles, Luc. de Penn. in l. 1. Cod. de priuileg. Scolar. libr. 12. & in l. 1. Cod. de veteram. Cod. lib. & in l. Quicumq. Cod. de omn. agro desert. libr. 11. Barthol. in l. Prohiber. 3. §. P. Planè, ff. Quod vi, aut cl. n. Grammat. vñt. 28. & decis. 30. Menoch. cons. 604. num. 8. & cons. 962. & cons. 137. Capiblanc. vbi suprà, num. 140. Mutius Surgeant. in Addit. ad Marc. Anton. Surgeant. ipsius fratr. de Præfect. Prætor. seu de Neapol. illustrat. lib. 1. cap. 22. n. 12. priuileg. 42. vers. Septimo, Sixtin. de Regalib. lib. 1. cap. 5. à nu. 76. Rosenthal. dict. conclus. 14. numer. 5. Maximilian. Faust. in cons. pro. & rar. class. 6. ordin. 545. circa

fin. & ordin. seq. Ossasc. decis. 102. num. 4. & decis. 145. à num. 16. Cabed. decis. 40. part. 2. Ciriac. controvers. 178. à num. 13. Lanar. consil. 34. à princip. Capiblanc. vbi suprà, à numer. 139. Ioann. Baptist. Thor. in addit. ad allegationes traditas ab Anell. Salernitan. allegat. 19. ipse Salernitan. decis. 51. numer. 29. Ioann. Francisc. San-Felicius decis. 62. num. 124. Carol. de Tapia decis. Suprem. consil. 3. num. 21. Donat. Anton. de Marin. resol. iur. libr. 2. cap. 170. num. 13. & 15.

Et tertio, id procedere, etiam si verbis expressis Suprema Regalia velit concedi: nisi id accipe, e valeas, quoad exercitium, + & vsum tantum, dict. cap. Quod translationem 4. Surd. cons. 53. num. 13. Peregrin. dict. tit. tul. 2. num. 75. Ferdinand. Boniorus ad Rit. Regni Sicil. cap. 203. Capiblanc. vbi supr. numer. 86. Ludou. Peguer. in prax. ciuil. rubric. 4. num. 2. D. Leo decis. 3. à num. 30. Cancer. dict. 3. part. variar. cap. 3. num. 317. D. Vega in cap. Cum venissent, num. 28. de Iudic. Ioseph. Ramon. cons. 24. num. 14. & cons. 38. num. 32. Accas. de Ripoll. var. cap. 1. à num. 332. Ferdinand. Arias de Mela variar. libr. 2. cap. 17. num. 22. Fontanell. decis. 316. num. 14. & decis. 390. num. 2. & decis. 576. num. r. 16. Numquam enim creditur, velle sibi Principem præiudicare, maxime in superioritate, + & in alto dominio, ex Peregrin. cons. 1. numer. 22. vol. 1. & Cacheran. cons. 3. sub. num. 14. docet Ciriac. controvers. 552. num. 2. & 13. vol. 4.

Vnde constat, quod licet passim in aliquos nonnullas videamus translatas Regalias, ex Regis tamen voluntate, & liberalitate aperta, non aliter; neque enim possunt + a subditis, Regio defficiente titulo, iuste posideri, Afflict. in cap. 1. quæ sint Regal. Theodor. allegat. 41. numer. 1. Ponte decis. 28. num. 30. Fulu. Constant. in l. 1. Cod. de fil. offic. lib. 12. à num. 101. Stayban. cons. 19. num. 7. Ioann. Baptist. Thor. vñt. 25. nu. 93. D. Larrea allegat. 13. num. 10. in fin. & allegat. 77. num. 9. Capic. Galeot. respons. Fiscal. 12. à numer. 132. Ioann. Francisc. del Castillo decis. 107. num. 57. Arias de Mela dict. cap. 17. numer. 22. in fin. Francisc. Reuerter. decis. 344. num. 1. vbi Marinis num. 2. & lib. 1. resolu. iur. cap. 107. num. 19. & lib. 2. cap. 81. num. 13. cap. 170. num. 13. Doctiss. Don Melchior Sisternes de Oblites in allegat. iur. por el Procurador Patrimonial de Valencia con el Sindico de la Ciudad, sobre nueva obra, à num. 15. D. D. Didac. Anton. Yáñez Faxardo in allegat. iur. por la Villa de Baños, con la de Baylen, sobre la jurisdicion, à n. 17. doctissim. Ioann. Magarra, Advocatus Matritensi, in allegat. contraria fol. 2. & seqq. D. Martínez de Alamos, in ea- dem

dem Curia dissertiss. Advocatus in allegat. iur. por la Ciudad de Ronda con la Villa de Cortes, sobre quatro decessas, à num. 21.

Quapropter, si titulum in continentis non exhibeant possidentes, ab his debent statim & mortalite abstinere, cap. Cum persona 7. de priuileg. in 6. D. Couarrub. practic. cap. 17. num. 6. Gratian. disceptat. forens. cap. 441. Cancer. dict. 3. part. var. ar. cap. 14. numer. 43. Capiblanc. vbi suprà, lib. 2. cap. 77. Ciriac. controuers. 178. à numer. 15. 16. 36. & 52. Reuerter. decis. 111. num. 4. & decis. 251. numer. 2. & decis. 344. num. 1. Et ubique Marinis, cum Fiscus nunquam liti assistat & spoliatus, cum habeant in his intentionem fundatam, D. Couarrub. dict. num. 6. Rebus ad leges Gallic. tit. de mater. possess. art. 2. gloss. 2. num. 26. Peregrin. consil. 3. num. 109. vol. 1. & de iur. Fisc. lib. 6. tit. 6. num. 37. & lib. 7. cap. 3. num. 14. & consil. 2. num. 21. cod. lib. 1. Francisc. Marc. decis. 38. part. 1. Menoch. de retinend. remed. 3. numer. 154. quæst. 23. & remed. fin. num. 24. Gutierr. practicar. lib. 3. quæst. 19. num. 18. Auendañ. de exequend. mandat. cap. 1. num. 7. vers. Idem probatur. part. 1. Horat. Montan. de Regalib. in princ. à num. 3. D. Solorçan. de Indiar. Gubern. lib. 2. cap. 28. num. 28. D. Valençuel. consil. 94. num. 87. D. Alfar. de offic. Fiscal. gloss. 16. num. 133. D. Larrea allegat. 5. à num. 13. Giurb. consil. 67. num. 1. Anton. Merend. dict. lib. 24. cap. 35. num. 22. Mar. Cutell. decis. 2. à num. 25. Capic. Galeot. dict. respons. 12. à num. 393. D. Amaya in l. Nullus 60. num. fin. cod. Decurionib. libr. 10. Cancer. vbi proxime, Capiblanc. vbi suprà pragmat. 11. nu. 50. Ioann. Laganarius ad Robit. tit. de feud. num. 2. facit benè. l. 9. tit. 11. lib. 2. Recopil. Garcia de Nobilit. gloss. 8. numer. 7. Gratian. vbi suprà. D. Crespi obseruat. 2. numer. 39. Merlin. Pignatell. controuers. censur. 2. controu. 72. numer. 21. Fab. Marchesius apud Marin. allegat. 5. in fin. D. Balboa Mogro-bejo in allegat. iur. con la Prouincia de Guipuzcoa, sobre pagar derechos de las mercaderias à num. 5. 10. D. D. Roderic. Iurado & Moya in allegat. contra Balthasar Ramirez. Arrendador de la renta de la seda de Granada, num. 8. Valasc. de iur. empyp. quæst. 8. num. 32.

Ideoque, instante Fisco, debet protinus titulus exhiberi ab eo, qui horum aliquid possideat, quod Regaliam sapiat, ac includat, vt notant suprà traditi, adde Alciat. consil. 408. num. 7. Surd. consil. 166. numer. 32. Afficit. decis. 324. à numer. 3. & decis. 392. post. num. 19. & in cap. Imperialm, §. Illud, numer. 32. de prohib. feud. alienat. Luc. de Penn. in l. Quicumque. Cod. de fund. limitroph. lib. 11. Roldano à Vall. consil. 89. à nu. 20. libr. 3. Grammat. decis. 59. num. 15. Bellamer. decis. 17. Ro-

bit. consil. 58. à numer. 6. Ciriac. dict. controu. 178. à num. 13. Galeot. dict. respons. 12. numer. 428. Fulu. Constant. ad tit. Cod. de filijs offic. num. 100. 102.

Quo in casu, qualis qualis titulus, etiam coloratus, talis tamen, qui iudicem inducat ad credendum, possidentem aliquod habere ius ad Regaliam; sufficiens & erit ad manutentionem, & vt locus fiat, cap. Cum venissent 6. de institut. vbi Abb. num. 8. Anton. Capic. decis. 6. num. 10. & decis. 189. Menoch. de retinend. remed. ultim. numer. 24. Achil. de Graff. decis. 5. de restit. spoliator. Sesse de inhibition. cap. 5. §. 10. numer. 19. Capiblanc. vbi suprà. pragmat. 1. num. 255. & in dict. cap. 77. num. 17. Posth. de manutenend. obseruat. 44. num. 29. Pont. consil. 97. num. 19. lib. 1. Fontanell. decis. 463. mer. 11. Barbos. Voto decisiu. 52. num. 19. lib. 2. Marinis locis vbi suprà, D. Vrrutigoit. de intrus. quæst. 71. num. 9.

Licet ergò pasim nonnullas in aliquos translatas videamus Regalias, obseruabis nihilominus, eas non esse de maioribus, & principalioribus, Supremam constituentibus Maiestatem, quæ semper, & omni casu, reservatae intelliguntur, tanquam inseparabiles; sed de minoribus, quæ sèpè solent in alios à Principe transferri, vt dixi; veluti, quæ sunt iurisdictionis Baronibus, Ducibus, Comitibus, & alijs, concessæ; non vero quæ & sunt Dignitatis, D. Amaya in l. 1. & 4. Cod. de bon. vacantib. lib. 10. num. 36. quem sequitur, licet non bene citet, D. Crespi obseruat. 5. num. 155. etiamsi in Ecclesiam & translatio fiat, nisi sit Romana, vt notarunt Peregrin. consil. 1. num. 22. lib. 1. Ciriac. controu. 552. n. 2. tom. 4. Ita bona immobilia Toletana Ecclesiæ tantum liberalitatis causa poterant concedi, non alijs ex decreto Regis Alphonsi VI. Illustriss. D. Præses Chumacero in memorial ad Sanctiss. sobre las diferencias con el Colector de Portugal, fol. 3. versic. La misma ley. Sententiam Peregrin. amplectuntur quam plures apud Bellet. disquis. Clerical. 1. part. tit. de favor. cleric. Reali. §. 3. numer. 14. & 16. licet ipse aliud sentiat, sed consentit, num. 17.

Verum, eo in casu, quo Regalia transmissibles in alium collatæ sunt, suprema adhuc potestas, & dignitas earundem penes ipsum Principem concedentem, & transferentem & remanet, & conservatur, cap. Dudum 14. §. Nos igitur, cap. Quamuis 38. de Præbend. in 6. Camill. de Medic. consil. 147. à num. 5. Ioann. Koppen. decis. 4. part. 2. Ioann. Paul. Xammar. rerum in-

judicatar. 2. part. definit. 116. n. 1. vbi ait, 20 quod Rex concedendo facultatem t statuendi, non censetur sibi eandem auferre, Cald. Percy. de empt. & vendit. cap. 26. numer. 20. Auiles in cap. 1. Præt. gloss. 1. num. 3. Gonçalez ad Regul. octau. Cancellar. §. 2. proem. num. 9. Barbos. in dict. cap. Intellecto, num. 5. & de offic. & potestat. Episcop. 3. part. allegat. 57. num. 9. & alij infra.

Ad quorum intelligentiam supponendum est, in Principe duplex dari, & considerari Regalie genus; aliud supremum, quod vel titulo, Maiestate durante, potest ab ipso separari, & distingui, cum ipsius inhæret ossibus, sitque ipsa Principis persona, & natura, ut infra; patetque ex relatis; aliud minus supremum, quod valet in alias ab eo transferri, manente tamen adhuc in eodem concedente absoluto, & supremo do minio, illiusmet concessæ Regaliz, ita t constat ex latè traditis ab Horat. Montan. de Regalib. in princ. à num. 3. Ioan. Laganar. in addit. ad Ronit. tit. de feud. num. 4. Carol. de Tapia decis. 23. num. 95. & decis. 1. num. 38. ibi: *Horum omnium specialissima ratio est ea, quia licet Princeps possit Regalia concedere, non tamen potest a se aldicare in totum administrationem iurisdictionis, seu potestatis Regie, etiam quoad aliquem locum, vel personam Regni, ut tradit. Auend. de exequend. mandat. lib. 1. cap. 5. num. 2. quia si subuerteret Maiestatem Imperij, quod Principi non licet, Bald. in l. Licet, num. 71. de probat. Hæc Tapia, D. Amay. in l. 3. Cod. de annon. & tribut. lib. 10. à nu. 22. Fulu. Constant. vbi supra, n. 102. Scip. Robit. ad ius Neapolitan. lib. 2. de Official. Constitutione, ea, quæ, n. 40. & seqq. vbi dicit: Regé duplex ius habere in Regno; alterum tanquam dominii specialē castri; alterū tanquam Regé; hocq; esse ius uniuersum in toto Regno; & quod licet concedat alicui plenissimis verbis iurisdictionem, nunquam tamen concessisse censi, illam supremam iurisdictionem, quam, ut Rex, habet.*

Apud Nos hæc suprema Regalia, *Mayoria*, passim appellatur, de qua t memoria extat apud D. Couarrub. prædicar. dict. cap. 1. num. 9. & 10. & cap. 4. num. 1. vbi ait: Supremam hanc potestatem, & iurisdictionem, esse ipsam formam substantialem; & essentiam Maiestatis summae, tam inseparabilem a Maiestate, quantum essentiam rei ab ipsa re, & in cap. Quanvis partum, de part. in 6. 2. part. §. N. a num. 4. & 6. Azeued. in l. 1. tit. 1. lib. 4. Recopil. à num. 2. Bobad. in Politic. lib. 1. cap. 1. à num. 14. Auendañ. vbi supra,

Tom. I.

cap. 1. num. 12. D. Castill. de tert. s. cap. 41. num. 19. ad fin. Cabed. dict. decis. 40. à num. 1. D. Leo. decis. 19. n. 9. lib. 3. Jacob. Coelius de notit. Cardinalat. cap. 15. Congregat. 12. pag. 73. lit. B. & D. Maximilian. Faust. in consil. pro aerar. class. 5. Ordin. 464. versic. Suprema, Dom. Salgad. dict. cap. 1. num. 126. San. Felicius dict. decis. 62. n. 75.

In quod iura habemus t expressa²³ in l. 1. illic: *y por esto mandamos, que ninguno sea offado de esto var, ni impedir en los Llagares de Señorio la juridicion suprema que tenemos en defecto de los Juezes inferiores, l. 2. titul. 1. libr. 4. Recopilat. l. 1. in illis verbis: Con tanto, que quede para Nos, y los Reyes, que despues de Nos reynaren en los Pueblos, que assi fueren donados, y concedida la jurisdicion criminal, y civil: la jurisdicion Suprema, para hazer justicia en apelacion, o agrario, o en otra qualquier manera. Et deinde, ibi: y aunque les sean concedidas por carta, o privilegio alguna de ellas, no las puedan ayer, ni ayar, ni usen d'ellas, ni valga el privilegio, o carta que sobre ello se diere, tit. 10. lib. 5. Recopil. fac. l. 2. 6. 7. & 8. tit. 1. part. 3. l. 9. tit. 4. l. 18. 19. & 20. tit. 23. etdpari. l. 18. tit. 5. part. 1. cum alijs; textus elegans in d. cap. Dudum 14. §. Nos igitur. de Præbend. in 6. Nos igitur, inquit Pontifex, at endetis, quod, et si memorato Episcopo prædictam concessimus potestatem, penes Nos tamen nihilominus remansit maior. Quæ textu peregrinu appellat Thom. Grammi. d. vot. 28. n. 3. vbi & in seqq. mirabiliter loquitur Marcabrun. conf. 99. n. 18. D. Couarr. d. n. 9. & 10. vbi ait, iurisditionem simplicem, merum, & mixtum imperium t præscriptione acquiri posse; modo semper excepta sit, & apud Regem, suprema illa iurisdictio, quæ ve Regia est, & ad Regem querelas, & appellantium causas, ut summum Principem, defert.*

Vnde communiter à Doctoribus notatur, concessa Vicario potestate, eandem, & maiorem apud Episcopum; concessa Procuratori, vel alijs ad præsentandum facultate, eandem t apud Dominum. & Patronum, remanere, Ancharran. conf. 28. num. 4. & conf. 164. antenu. 6. Geminian. in d. cap. Dudum, num. 5. Dec. conf. 129. nu. 2. Hieronym. Gonçalez ad dict. Regul. octau. Cancell. in proem. §. 2. num. 6. & seqq. Paul. Rub. resolut. practic. cap. 36. num. 243.

Igitur in concessione specifica huius, aut alterius Ciuitatis, vel Castri, nequit Princeps, altam illam, & supremam potestatem concedere, etiamsi id t expresse fateatur,²⁶ vt supra dixi num. 10. d. l. 1. tit. 10. libr. 5.

Recopilat. quibus addendi sunt Luc. de Penn. in l. *Quicumque*, 3. Cod. de omn. agro desert. libr. II. & in l. *Contra publicam*, Cod. de re militar. lib. 12. vbi ait, annexa Regie Dignitati, non posse alij demandari, alioqui, inquit, totum esse Majestatis deficeret in Principe concedente; tota enim + excellentia, & praeminentia potestatis Imperij deperiret, quod est omnino caendum; Guillelm. Benedict. in cap. *Raynati*, de testim. verb. *Vxorem*, nomine Adelasiam decis. 2. numer. 319. D. Gregor. Lopez in l. 22. tit. 13. part. 2. gloss. *O le emba gassen*, Auendañ. dict. cap. 5. num. 2. Mastrill. de *Magistratib.* libr. 1. cap. 14. numer. 5. & lib. 3. cap. 2. à num. 34. Cabed. dict. decis. 40. à num. 6. Ramon. dict. cons. 24. nu. 14. vbi addit. concessa iurisdictione, quæ concedi possit, semper Domino Regi concedenti subesse eum, cui + conceditur. August. Beroius cons. 15. num. 14. lib. 1. Petr. Gregor. lib. 47. sintagmat. cap. 21. à numer. 23. Ponte cons. 63. nu. 31. lib. 1. Gasp. Klockius de contributionib. cap. 3. num. 171. Merlin. dict. controvers. 72. à n. 12. D.D. Gaspar de Sobremonte Villalob. in alleg. iur. por la Villa de Villanueva del Ariscal, con el Duque de Veraguas, à num. 10. 13. & in allegat. por la Villa de Setenil, sobre la Vara de Alguazil mayor, à numer. 11.

Itaque, quamvis Supremæ Regaliæ exercitium in alios translatum videamus, ut supra dixi, per suos enim officiales, & Ministros hanc Princeps Supremus exercet, ut in iurisdictione exemplificatur, hec namque immediate per officiales iuste ab ipso electos administratur, nihilominus penes eundem Principem, Supremum iurisdictionis dominium conservatur, ut dicebam + ex dict. l. 1. & 3. dict. tit. 10. adde l. penult. tit. 15. part. 2. l. 9. tit. 4. part. 5. Angel. in l. 1. §. Qui mandat am. ff. de offi. eius, Crauet. consil. 126. num. 4. Cephal. consil. 135. num. 4. & consil. 168. num. 28. Bald. in l. Qui se patris. Cod. vnde liber. & consil. 326. vol. 1. Bellugam in Specul. Princip. rubric. 22. §. Et quia quotidie Marchesan. de commiss. in Apostol. part. 3. §. vnicco, num. 43. Camill. de Medic. dict. consil. 147. à num. 5. Barbos. in l. Competit. 6. Cod. d. prescript. 30. vel 40. annor. à num. 103. alter. Barbos. vot. decisu. 33. nu. 40. lib. 2. Petr. Silu. in Prætor. competentiar. num. 22. vbi ait, quod quamvis Princeps quibuscumque Magistratibus iurisdictionem, & suprema tangentem, cesserit amplissimam; semper tamen, ac operetur in eo illibata, ac præferuata + manet superior potestas, Mich. Moez de

Iturbide in cap. *Fundamenta* 17. de election. in 6. n. 27. D. Melch. de Valenc. tom. 3. illustr. tract. 2. ad rit. delegat. num. 19. Jacob. Coell. & Grammat. vbi supra.

Huius generis est illa Regalia semper veneranda, & obseruanda, petente negotio, potestatis Oeconomicæ in + Ecclesiasticos, & propulsandi iniurias, ac violentias, Camill. Borrell. de *præstat.* Reg. Catholic. cap. 5. num. 7. & 26. D. Salgad. de Reg. protect. 1. par. cap. 1. prælud. 3. nu. 97. Joan. Papon. ad *decisiones Franc.* lib. 1. tit. 4. arrest. 9. vbi addit. & tit. 5. arrest. 29. & arrest. 50. D. Amay. in dict. l. 3. num. 23. Mich. Ferrer. 1. par. obseruat. cap. 13. illic: Quia Princeps non potest sibi auferre Regalias recurrendi ad eum nisi renuntiaret Sedi Regiae, secundum Innoc. in cap. *Cum Venerabilis*, extra de censib. Mastrill. ex eo, de *Magistrat.* dict. lib. 1. cap. 19. num. 3. Jacob. Calic. in *Extran.* Cuiar. cap. 7. num. 71. Oliuan. de iur. Fisc. cap. 11. num. 56. Fontanell. dict. decis. 316. num. 3. & 20. & per tot. D. Matheu & Sanz de *Regimin. Valentia*, cap. 7. §. 1. n. 58. D. D. Didac. Bolero & Cajal, colendissimus semper, & veneradus amicus, & Preceptor, in alleg. iur. por la Villa de Mudiedro, sobre recurso interpuesto para el Rey, à num. 17. Cancer. 2. par. variar. cap. 2. num. 114. & Nos de ea latius infra à cap. 36. cum seqq.

Quo respectu, in omnibus Regiam Regaliam exercentibus Princeps Supremus attenditur, & consideratur, qui ab ipsa non distinguitur iurisdictione, ideo appellatur terminus transcendentalis, per omnes + Magistratus, & Officiales, representatus, ex l. 1. §. 2. ff. Quis & à quo appellat. l. ius Senatorum 8. Cod. de Dignitat. libr. 12. Nata confil. 482. numer. 46. cum alijs, Petr. Silv. vbi supra, num. 2. in fin. & facit l. 2. tit. 1. part. 2.

Hoc omne in nostro Indiarum Regio Patronatu quotidie intuemar; nam licet in multis ipsis exercitium, & administratio pro Regibus, Præsidibus Audentiarum, & alijs demandetur, & committatur, ut dicam infra cap. 34. à numer. 31. non ideo à Regia Corona + abdicatur, tum quia id omnino ab antiquo prohibitum iure nostro + invenimus dict. Reg. Schedul. anni 1574. ibi: Que el dicho derecho de Patronazgo vñico, è in solidum de las Indias siempre sea reservado à Nos, y a nuestra Corona Real, sin que en todo, o en parte pueda salir de ella; y que por gracia, ni merced, ni por estatuto, ni por otra disposicion alguna, que Nos, o los Reyes nuestros Jueces pres biziéremos, no

seanos visto conceder derecho ne Patronazgo a persona alguna , ni à Iglesia , ni à Monasterio , ni perjudicarnos en el dicho nuestro derecho de Patronazgo; dixi supra cap. preced. num. 19.

Tunc etiam , quia vt fundauit , quoties aliquid à Principe alij commissum , & mandatum est , non ideo sibi id ipsum auferre creditar , imò omnino habitualiter , & in foite retinetur ab ipso , vt valeat aliter , & ad placitum disponere , vt in no. 35 stra t materia indies videm us ; adde Ioan. Francisc. San-Felic. dict. decis. 62. numer. 74. & à numer. 17. vbi innominati Autoris referens verba sic ait : Su Magestad embiando un Virrey al Reyno de Napoles , o otro Reyno , no solamente se reserua sus Regalias , y suprema jurisdicion , &c. Et ibi : Por que de otra manera ni al Virrey le faltara cosa ninguna para ser Rey , ni al Rey le quedara ninguna jurisdicion , ni potestad en el tal Reyno . Et num. 75. & seqq. Y esta reservacion , inquit , de las t Regalias , es la cosa que con mas cuidado se ha de zelar , porque es ius personalissimum , & quod immundum affixum ossibus Regis , & ad speciale decus Regis reseruatur , vt dixit insignis Luc. de Penn. i. l. Quidcumque Cod. de fund. limitroph. libr. 11. & exped. t penes ipsum Principen , & non penes alium conservari , 37 quia t Princeps est maioritus Republicae , dicit item in dit. l. Quidcumque colum. 2. hæc San-Felicius , adde ad ultimam hanc clausulam Petr. Gregor. sintagmat. libr. 3. cap. 3. num. 1. D. D. Andr. de Riaño en el memorial , sobre la contribucion de l Estado Eclesiastico en las sisas , num. 12. fac. trad. cap. 18. num. 38.

Ex quibus omnibus etiam descendit , hanc Supremam , & Magnam Regaliam , Regiamque potestatem nullo temporis cur- 38 su t acquiri , aut praescribi posse , vt communiter docent Doctores , l. 1. tit. 15. lib. 4. l. 1. tit. 33. lib. 9. Recopilat. l. 1. tit. 18. eod. lib. 9. gloss. in cap. Volumus 16. quest. 4. Abb. Felin. & alij in cap. Cum non liceat , de prescript. & in cap. Per Venerabilem , ad fin. Qui filij sint legitim. & in cap. Cum nobis , cap. Ad audientiam , de prescription. Bald. ad tit. Quæ sint Regal. num. 3. vbi omnes D. Couarrub. in regul. possessor , 2. part. §. 2. num. 7. D. Gregor. Lopez in l. 6. tit. 29. part. 3. gloss. 4. Azeued. in dict. l. 1. tit. 15. numer. 41. Auend. de exequend. mandat. 2. part. cap. 4. à num. 20. & num. 27. Auiles in cap. 1. Pretor. gloss. 1. à numer. 3. Francisc. Marc. decis. 234. numer. 3. p. 1. Balb. de prescription. part. 2. quest. 1.

Tom. I.

Mastrill. de Magistrat. dist. lib. 1. cap. 19. à princ. idem Bald. in Authent. Quæ actiones , Cod. de Sacrosanct. Eccles. num. 14. & in l. 2. Cod. que sit long. consuet. numer. 2. Rosenthal. de feud. cap. 5. conclus. 16. Capibl. de Baronib. pragm. 8. à num. 74. Peregrin. de iur. Fisc. lib. 1. tit. 2. à num. 60. Ossasc. decis. 3. num. 16. Afflict. in dict. tit. que sunt Regal. à numer. 35. & 49. & in Constitut. Neapol. ea que ad decus , num. 6. Restaur. Castald. de Imperat. quæs. 54. Purpurat. in l. 1. ff. de offic. eius , num. 40. & consil. 16. num. 12. volum. 2. Nata consil. 66. à num. 10. lib. 4. Roland. à Vall. consil. 1. num. 15. & seqq. lib. 2. Mart. de iurisdict. 1. part. cap. 41. num. 3. Mich. Ferrer. dict. 1. part. obseruat. cap. 13. Costa de fact. scient. & ignorant. inspect. 72. n. 11. D. Leo. de is. 82. n. 13. & per tot. Villalob. in ærar. commun. opin. lit. P. num. 298. Cancer. 2. part. Variar. cap. 2. à numer. 112. D. D. Francisc. de los Herreros. in all. gat. iur. contra el Conuento de nuestra Señora de Fisero , sobre pagar derechos de los frutos de sus heredades en los puertos , à num. 10. D. D. Francisc. de Feloaga in all. gat. contraria , à num. 97. vbi num. 98. D. Castill. de tert. cap. 21. à numer. 2. & alias refert. & in specie de præscriptione , quoad ius Patronatus Regij , latius alibi dicemus.

S V M M A R I V M.

- 1 **Q**uae in utroque iure tradantur , non faciliè finiuntur , ideoque potius describuntur .
- 2 **Q**uid sit ius Patronatus , traditur , & num. 3.
- 4 **I**us Patronatus , & ius presentanti , licet differant , pro eoden tamen solente sumi .
- 5 **I**us Patronatus diuiditur in Ecclesiasticum , & laicale .
- 6 **D**iuisio materie incitat mentem , & perspicuum reddit ipsius rationem .
- 7 **Q**uae diuisim agitantur , facilis , & commodius percipiuntur .
- 8 **E**cclæsticum ius Patronatus est , quandò Monasterium , Ecclesia , &c. ex bonis Ecclesiastici construitur , vel datur ; aut quod ratione Ecclesiasticae Dignitatis competit .

- 9 Sic Ecclesiasticum dicitur, quod occasione Ducatus, vel Principatus Ecclesiastici acquiritur.
- 10 Patronatus Capellaniæ pro Missis dicendis, si erigature ex bonis Ecclesiasticis, est Ecclesiasticus.
- 11 Patronatus confraternitatis dicitur laicus, vel Ecclesiasticus, si ex bonis laicorum, vel Ecclesiasticis, respectuè, fundatus est.
- 12 Ecclesiasticus censem. Patronatus à Beneficiario institutus, qui nulla alia bona, præter intuitu Ecclesiæ acquista, habebat.
- 13 Ita etiam fundatus à laico, ex bonis tamen Ecclesiæ.
- 14 Ecclesiæ, ex cuius redditibus habitus est Patronatus, competit ipsius ius, non Rectori aedificanti, vel dotanti.
- 15 Rectori similiter non queritur ius aliquod, ex eo, quod Sacellum, Altare, &c. alicuius familie, ex bonis fidelium reparauit, aut ornauit, sed eiusdem familie remaneat, ut antea.
- 16 Si Clericus Patronatum fundans bona Patrimonialia, & Ecclesiastica habebat, nec constet ex quibus bonis Patronatum instituerit, censetur mixtus.
- 17 Ecclesiasticum iudicatur ius Patronatus, si ex patrimonialibus bonis fundatur Ecclesiæ, & Ecclesiasticis reservatum, laicis semper exclusis.
- 18 Si à laico in Ecclesiasticam personam ius praesentandi transferatur, sibi iure Patronatus reservato, dicitur laicus Patronatus.
- 19 Patronatus Collegio Ecclesiastico perpetuo relietus, est Ecclesiasticus, & n. 20.
- 21 Quod procedit, quando maior Collegarum pars est Ecclesiasticorum; secùs si sit laicorum maior, vel par numerus, & num. 22. declara, & n. 32. & 33.
- 23 Laicale ius Patronatus est, quod à secularium, vel etiam Ecclesiasticarum personarum, bonis trahit originem.
- 24 Unde Patroni, vel sunt Ecclesiastici, vel secularis, iuxta naturam Patronatuū.
- 25 Laicale etiam est ius Patronatus, quando in eius fundatione id adiectum est.
- 26 In constitutione Patronatus licet, quascumque apponere conditiones, etiam contra ius commune, dummodo non repugnant Patronatus naturæ, nec sint impossibilis.
- 27 Secundum ius, competit Ordinario ius instituendi.
- 28 Ex consensu tamen eiusdem potest in alium conferri, Ordinario semper remoto.
- 29 Non verò potest omnino Sedes Apostolica excludi.
- 30 Sic, nec Ordinarius omnis, nisi in Patronatibus, qui sine Episcopo possunt constitui.
- 31 Excludere omnem Ordinarium, est contra substantiam Patronatus, & Ecclesiæ præiudiciale.
- 32 Magis dignum trahit adesse minus dignum.
- 33 In fauorabilibus, reputatur Ecclesiasticus Patronatus pluribus competens, quem cum maior pars, ex Ecclesiasticis componitur per sonis.
- 34 Hoc casu, ex Ecclesiasticorum communicazione semel re habebunt laici ad presentandum.
- 35 Quoad derogationem verò iudicatur laicus, ut non cadat sub regulam de reservationibus, &c. & n. 37. & 53.
- 36 Quod id est, ut facilis laici alliciantur ad fundationes.
- 37 Ecclesiasticus Patronatus comprehenditur sub reservationibus, & regula de mensibus; laicus verò è contra, & num. 35. & 53.
- 38 Papa facile solet Patronatus Ecclesiasticis derogare; et si, id non declarat, non ita laicibus, nisi exprimat, & num. 39.
- 40 Papa potest Tridentino derogare: cum sit Concilio maior, supra omnes leges, contra ius, supra ius, extra ius, potenterque omnia: de cuius iudicio nemo valeat disputer, & n. 41. 42. 43. & 44.
- 45 Similiter potest Regum Patronatus mutare, si id d'positiuè faciat, & n. 46.
- 47 Regis Patronatus non comprehenduntur in generalibus Papæ derogationibus.
- 48 In Hispania non admittitur Patronatus Ecclesiastici derogatio.
- 49 Regius Patronatus potentior, & plenior est alijs particularium.
- 50 Apostolicæ prouisiones Patronatus naturam non mutant, nisi exprimat Papa; immo ex hoc Patronatus confirmatio infertur, quando de Patroni consensu fit institutio, & num. 51.
- 52 Degradatus ad Beneficium Patronatus, à Papa restitutus, non præiudicat Patrono respectu interim presentati, post sententiam degradationis, nisi explicet Papa.
- 53 Patronatus prescritione, aut priuilegio quæsus, impropius Patronatus est, probaturque, hoc modo posse acquiri, & num. 55.

ARGUMENTVM.

QVID sit ius Patronatus ; diuiditur in Ecclesiasticum, & laicale; qualis natura utriusque sit , an derogationibus , & reservationibus subiiciatur utrumque , etiam ad Reges , & Principes pertinens; Indicum , an sit Ecclesiasticum , vel laicale ; & an in Hispania Ecclesiastici Patronatus derogatio admittatur.

CAP. III.

Difficile sane est , quæ in iure tūm Ciuli , tūm Canonico tractantur , vele Philosophorum more , plenē scilicet , † & exactè definire ; quarè potius ea describi , quam definiri possunt , vt optime notauit P. Azor Institut. Moral. part. 2. libr. 8. cap. 1. quest. 2.

Ergo ius Patronatus sic solet à Doctoribus describi : *Est ius quoddam spiritualitati annexum alicui competens honorificum, onerosum, & utile, pro & eo quod cum Diocesani consensu, Ecclesiam construxit, fundavit, vel dedit ipse, vel is, à quo causam habuit, Ioann. Andr. & Anton. de Butrio in rubr. de iur. Patronat. Abb. ibidem, num. 3. Silvest. in Summa, verb. Ius Patronatus, Roch. de Curte de iur. Patron. in princip. à num. 3. Flamin. Paris. de confident. probib. Benefic. quest. 1. num. 136. D. Gregor. Lopez in l. 1. iuncta textu, tit. 15. part. 1. verb. Derecho, à poder, P. Azor Institut. Moral. dict. part. 2. lib. 6. cap. 9. quest. 1. Lambertin. de iur. Patron. 1. part. lib. 1. art. 1. quest. 1. num. 16. Julian. Viuian. eod. tract. 1. part. libr. 1. cap. 2. num. 2. Silverius Bernart. in respons. iur. pro Patronat. Reg. 1. part. §. 4. num. 8. Spin. de testament. gloss. 4. num. 4. Amendol. in addit. ad Vincent. de Franch. decis. 85. numer. 1. P. Sanchez consil. Moral. lib. 2. cap. 3. dub. 48. numer. 2. Barbos. de iur. Ecclesiast. lib. 3. cap. 12. numer. 2. D. Villarroel en el Gouerno Ecclesiast. 2. part. quest. 20. art. 3. numer. 53.*

3 Aliter hoc & ius Patronatus exponunt Emman. Rodriguez tom. 2. Regular. quest. 122. artic. 1. & Ioann. Baptist. Lezan. tom. 1. quest. Regular. part. 2. cap. II. numer. 1. & 5. Sed in idem videntur concurrere , apud quos omnes huius definitionis , seu potius descriptionis partes , latè invenies expositas ; nobis enim indicasse sufficiat.

Hoc in loco obiter notandum duxi , quod quamvis inter se distent ius Patronatus , & ius præsentandi ; tanquam totum à parte , vt per se patet ; sèpè ta-

men pro eodem & sumitur promiscuè , & impropriè , vt colligi licet ex cap. Piæ mentis 16. quest. 7. cap. Quia Clerici 6. cap. Cum autem 24. de iur. Patronat. gloss. 1. in dict. cap. Quia Clerici , Anton. de Butrio notabil. 1. num. 6. Abb. not. 1. Cardinal. in cap. Præterea 23. de iur. Patronat. quest. 1. Paul. de Citadin. in simil. tractat. 1. part. post princ. column. fin. Lambertin. dict. libr. 1. quest. 1. art. 3. num. 3. in fin. & num. 17. Viuian. dict. lib. 1. cap. 2. num. 3. Cabed. de Patron. Reg. cap. 6. num. 1.

Ius itaque Patronatus in genere sumpsum , diuiditur in Ecclesiasticum , & laicale , seu fæculare , vt benè infertur , ex cap. Unico , de iur. Patronat. in 6. vbi repetentes communiter notant , Lambertin. dict. quest. 1. art. 5. Spin. dict. gloss. 4. numer. 16. D. Couarrub. D. Solorçan. Cabed. Lezan. cum alijs locis ubi infra , Laym. in Theo log. Mor. l. lib. 2. tract. 2. cap. 13. n. 4. late Viuian. d. lib. 1. cap. 3. n. 23. & 24. Andr. Vall. de Benef. lib. 1. sis. 4. à n. 10. & 15. cum seqq. Francisc. de Petris cons. 7. n. 3. doctiss. nost. Pat. Mendo de iure Academic. lib. 1. quest. 40. n. 6. 40. cum seqq. Monet. de commut. Ultimar. voluntat. cap. 10. num. 220. Bentancurt. in memorial , sobre que prefieran los naturales de las Indias, propos. 3. §. 5. D. Robles de repreäsentat. lib. 3. cap. 19. à num. 1.

Oportet enim ad clarioris materiae perceptionem , & intelligentiam , eius præmittere diuisionem , quæ natura sua animum & incitat semper , mentem præparat , memoriam reformat , & illustrat , ac perspicuam totam reddit tationem, gloss. in §. Igitur , vers. Easdem , in addit. Silvestr. Aldobrand. in proem. institut. cum ea, que diuisim & exponuntur, commodius , & facilius admittantur , percipiaturque , gloss. 1. in l. 1. ff. de dol. mal. metusque except. vt notauit in puncto Silver. Bernart. d. §. 4. n. 8. latè concius & Salmantinus Sodalis D. D. Petr. Quesada & Pilo , Sardinæ Questor , in allegation. iurium , con el Doctor Matheo Quesada su curador , in fin. iunctis Joseph.

Ludouic. *decis. Lucens. 29. num. 8.* Barzio *decis. 130. num. 69.* D. Leon. *decis. 210,* seu *in respons. iur. post eam decisionem, dub. 2. num. 54.* Fontanell. *de paet. nupt. claus. 5. gloss. 8. part. 9. numer. 34.* & alijs apud Vico Cassagia in *Patrocin. contra D. Gauino Perreto, num. 37.*

Ergo Ecclesiasticum ius Patronatus est, quandò ex bonis Ecclesiasticis Monasterium, Ecclesia, aut Capella construitur, ædificatur, vel dotatur; vel quandò Dignitatis Ecclesiastice ratione com-
8 petit; ut latè, & rectè t ex textu, iuncta gloss. verb. *Presentare, in Clementin. 2. de iur. Patronat. tradunt, & exponunt Abb. in cap. Eam te, in fin. & in cap. Illud, de iur. Patron. Felin. Roch. de Curte, Lambertin. & Paris. apud D. Couarrub. practi- car. quest. cap. 36. num. 2.* D. Gregor. Lop. in l. 7. verb. *Cabildo, & in l. 13. gloss. 7. tit. 15. part. 1.* Silver. Bernart. *dict. §. 4. num. 9.* Spin. *dict. gloss. 4. à num. 5. & 15.* Petr. Cened. *Canonic. quest. 22. numer. 5.* Cabed. *de Patron. Reg. Coron. cap. 1. à num. 10.* Hieronym. Gonçalez *ad regul. octau. Cancellar. gloss. 18. à num. 5.* P. Sanch. con- silior. *Moral. dict. cap. 3. dub. 53. à num. 1.* Guill. Redoan. *dereb. Eccles. non alienand. quest. 31. num. 8.* Seraphin. *decis. 1420. nu- 2.* Alvar. Valasc. *consul. 163. numer. 14.* Nicol. Garc. *de Benefic. 5. part. cap. 1. à nu- mer. 553.* D. Solorçan. *de Indiae. Gubern. lib. 3. cap. 3. à num. 1.* Alexand. Ludouif. *decis. 48. num. 4.* Matth. Burat. *decis. 103. nu- mer. 3.* Ludou. Posth. *post tract. de manute- nend. d. c. s. 286. numer. fin.* D. Vega. *in cap. Quanto 3. num. 27. de iudic. Barbos. de of- fice. & potestat. Episcop. 3. part. allegat. 72. num. 128.* D. Salgad. *de Reg. protect. 3. part. cap. 9. numer. 100.* Paul. Rub. *cum multis resolut. practicab. cap. 56. à num. 75. & cap. 86. numer. 91.* Francisc. *de Petris consil. 7. num. 3.* Lezan. *dict. cap. 11. à num. 1.* Andr. Vallens. *dict. tit. 4. num. 7. & per tot. Vbi ait, esse Ecclesiasticum Patronatum, qui 9 ratione t Ducatus, vel Principatus Ec- clesiastici competit, P. Gabr. Vazquez in opusc. Moralib. tit. de Benefic. cap. 2. §. 1. à num. 1. vbi extendit, & rectè, ad Capel- 10 lanias pro Missis dicendis t institutas, quia si ex bonis erigantur Ecclesiæ, vel alicui pio aggregentur loco, vel Dignitati, similiter ipsarum ius Patronatus nuncupa- bitur Ecclesiasticum; alio verò modò lai-cale, seu sæculare dicetur, ut ex D. Couarrub. benè observat D. Vega *dict. nu- mer. 72. in fin.* D. Valençuel. *consil. 63. à num. 87.**

Quoad confraternitates idem obser- uandum est, nam si ex bonis laicorum sit fundata confraternitas, ipsius Patronatus erit laicalis; si verò t ex bonis Eccle- 11 siasticis, Ecclesiasticus; ad quod, recur- rendum erit, cum casus euenerit Barbos. *de vniuers. iur. Ecclesiast. lib. 2. cap. 11. num. 86.* Duran. *decis. 130.* Clem. Merlin. *decis. 407.* Mich. Anton. Frances de Vrittigoit. *de Eccles. Cathedral. cap. 25. a. n. 177. & 183.*

Ex qua ratione, similiter censetur Ecclesiasticus Patronatus, quandò à Be- neficiario, aut alio Clerico, nulla Pa- trimonialia t bona habente, nisi ex Benefi- 12 cito, & Ecclesiæ intuitu quæsita, funda- tur, Rochus de Curte *vbi suprà, verbo Ius, num. 18.* Lambertin. *dict. lib. 1. part. 1. quest. 8. art. 7. num. 17.* Put. *decis. 228. à num. 1. lib. 2. & decis. 90. libr. 3.* Farinac. *decis. 615. numer. +. part. 1. recent.* Hieron. Gonçalez *dict. gloss. 18. num. per vole.* Loter. *de re Benefic. lit. 1. quest. 28. num. 47.* vbi etiam docet, idem dicendum si à laico fundetur, ex bonis t tamen Ecclesiæ, 13 optimè Petr. Francisc. Tondur. *Canon. re- solut. & quest. 3. part. cap. 193. numer. 6.* Clem. Merlin. *decis. 213. num. 4.* cum mul- tis Garc. *dict. 5. part. cap. 1. num. 593.*

Vnde in hoc casu, quando scilicet, à Beneficiario, vel Rectore Patronatus constituitur, si ex Ecclesiæ redditibus id fiat; Ecclesiam nempe fundando, vel do- tando; Ecclesiæ, cuius t redditibus ædi- 14 ficatio, aut dotatio constructa, aut fa- cta fuerit, Patronatus acquiretur, non Re- ctori, ex cap. 3. de Eccles. ædific. vbi Abb. l. fin. §. Si quis, ff. de operib. public. Lam- bertin. *dict. quest. 8. art. 3. & 2. part. artic. 4. quest. 5. numer. 12.* Mager. *de Aduocat. armat. cap. 18. à num. 120.* Hopping. *de iur. insign. cap. 10. num. 35. 37. 41. 43.* Marc. Anton. Genuen. *practicab. Ecclesiæ, quest. 394. num. 9. & cap. seq. num. 11.* Sic etiam Sacello alicuius familiæ, vel vniuersitatis à Rectore ex fidelium eleemosynis t or- 15 nato, aut meliorato, non queritur Re- ctori ius aliquod, nec in eo poterit sua depingere arma, vel nomina; sed id, eius- dem remanet Domini, cuius erat, Ioann. Francisc. San-Felicius *decis. 283.* Ioan. Bap- tist. Thor. *in supplement. compend. decis. Ver- bo Rectori, iura, & DD. proximæ traditi, ade- de Barthol. in l. 2. §. fin. de operib. public. Cœpol. *tractat. de pictur. cap. 71. num. 10.* Anton. Capic. *decis. 27. num. 41.* Roman. singul. *355.* Ric. *decis. Cur. Archiep. 154. part. 3.* D. Valençuel. *consil. 18. n. 43.**

De Patronatu Regio Indiarum. Cap. III. 19

Verum, si Clericus fundator Ecclesiastica, simul & patrimonialia habuerit bona, nec tamen, ex quibus sit iuris Patronatus facta institutio, constiterit, mixtus censebitur Patronatus; ex Ecclesiastico nempè, & laicali participans, iuxtaque mixti Patronatus naturam, & qualitatem regulabitur, sic ex Rocha dicit. verb. Ius, quest. 4. admittere videtur Pat. Sanchez dict. cap. 3. dub. 53. num. 5. omisso Felino in cap. Ex litteris, num. 3. de constitut. dubitanter loquente: Patris Sanchez sententiam amplectuntur, Vgolin. de offic. Episcop. cap. 51. num. 5. Gonçalez dict. gloss. 18. à num. 10. Garc. dict. numer. 593. in fin. Pirrh. Conrad. in prax. dispensation. Apostolicar. libr. 10. cap. 1. numer. 7.

Ecclesiasticum etiam erit ius Patronatus ex laicalibus bonis, seu patrimonialibus fundatum, si id expressè Ecclesiæ, vel Ecclesiasticis sit reservatum personis, laicis & semper, & omnino exclusis, Abb. in cap. Cum autem, num. 3. & in dict. cap. Eam te, num. 4. de iur. Patronat. Cardinal. consil. 82. num. 1. Roch. dict. verb. Ius, numer. 15. D. Couarrub. dict. cap. 36. num. 2. vers. Distinguitur, Tiraquell. de retract. §. 30. gloss. 1. numer. 31. Ioann. Cochier. ad regul. 40. Cancellar. num. 20. Cabed. de Patronat. Reg. Coron. cap. 5. num. 3. Paris. de resignat. Benefic. lib. 2. quest. 4. numer. 40. Farinac. dict. decis. 615. numer. 5. Barbos. de vniuers. iur. Ecclesiastis, lib. 3. cap. 12. num. 9. Alphons. Narbon. in l. 20. tit. 1. lib. 4. Recop. gloss. 22. num. 32.

Non tamen, quandò solùm à laico facultas in Ecclesiam, vel Ecclesiasticarum personarum potestatem, quoad ius præstandi, transfertur; iure sibi Patronatus reservato, tunc namque laicalis & naturam, & qualitatem induit, rectè Matth. Burat. decis. 103. à num. 5. Tondut. dict. 3. part. cap. 195. num. 10. Cabed. ubi proxime.

Ex quo sit, Ecclesiasticum esse Patronatum illum, qui à laico fundatore perpetuò alicui collegio Ecclesiastico relinquitur, cum in hoc suprà tradita doctrina & verificata inspiciatur, vt ex dict. cap. 24. de iur. Patronat. in 6. probant Dom. Courraub. dict. cap. 36. num. 5. D. Gregor. Lopez in dict. l. 13. gloss. 7. tit. 15. part. 1. Loter. de re Benefic. lib. 2. quest. 10. à num. 42. Lambertin. dict. lib. 1. quest. 1. artic. 8. & 9. P. Sanchez dict. dub. 53. num. 4. Rota decis. 48. à n. 8. v. 5. recentior. quam refert, & sequitur nouiss. nostras Illustriss. Archiepiscopus Tarragon. D. D. Franciscus de

Roxas decis. 274. nnme. 2. D. Sobremonte Villalobos in allegat. iur. por la Villa de Villanueva del Ariscal, con el Duque de Veraguas, sobre la jurisdicion, à num. 30. 31. Ioann. Francisc. San-Felicius decis. 188. numer. 12. ubi ex cap. unico iam relato, §. fin. ait, hoc casu semestre & habere Patronum ad præstandum, vt alij norant; non verò, quando in Clericum transit Patronatus, alio titulo, quam Dignitatis, aut Beneficij ratione, vt advertunt P. Sanchez dict. dub. 53. num. 3. & Spin. de testam. dict. gloss. 4. num. 17.

Quæ de collegio dixi procedunt, quando id à maiori Ecclesiasticorum parte occupatur; eo namque casu Ecclesiasticum rectè dicimus Patronatum; ast, si collegarum maior pars, vel æqualis fuerit laicorum, laicalis & erit, sic ex Lignano in 21 cap. Dilectus 34. de Præ end. Felin. in cap. Ex litteris, de constitut. num. 3. Lambertin. dict. lib. 1. quest. 1. art. 7. docet P. Sanchez dict. dub. 53. num. 7. licet Roch. dict. verb. Ius, quest. 2. dicat, non debere attendi personarum numerum; itaque eo casu Ecclesiasticum esse Patronatum afferit; communem siquidem est in hac materia dictum, & axionia, Ecclesiasticum Patronatum dici, quando Patronorum major pars est Ecclesiasticarum personarum, laicalem verò, seu sæcularem, quando par, vel maior & est laicorum Patronorum numerus, vt notant D. Couarrub. dict. cap. 36. nnn. 5. Lambertin. libr. 2. part. 2. quest. 1. art. 3. num. 1. P. Sanchez dict. dub. 53. numer. 12. Crescent. decis. 3. in princ. de iur. Patron. Gonçalez dict. gloss. 18. à num. 15. Garc. dict. 5. par. cap. 1. à num. 553. Ioann. Francisc. Ferentill. in not. ad Burat. dict. decis. 103. num. 9. Alphons. de Leon de offic. Capellan. 1. part. quest. 4. à num. 1. Ioann. Petrus Monet. de commut. ultimar. volunt. cap. 10. à num. 220. Tondut. Canonic. resolut. 1. part. cap. 87. num. 14.

Laicale verò ius Patronatus dicitur ē contrà, quod à patrimonij sæcularis, vel etiam Ecclesiastice personæ rebus & trahit originem; vt suprà relati pro Ecclesiastico Patronatu simul notant; itaque Patroni, vel sunt Ecclesiastici, vel sæculares, aut laici, iuxta Patronatus & naturam, dict. cap. unico, de iur. Patron. in 6. dict. cap. Cum autem 24. cap. Cum dilectus 28. eod. tit. in Decretal. probant Doctores quotquot, suprà attulimus; adde rursus Flamin. Paris. de resignat. Benefic. libr. 2. quest. 4. num. 40. Paul. Paris. conf. 35. num. 17. vol. 4. Andr. Gambar. de offic. Legat. à Lazer. libr.

3. à num. 413. Ioann. Cochier. ad regul. 40. cancellar. num. 21. Petri. Cened. quæst. Canon. quæst. 22. num. 5. 16. & 34. Peña decis. 653. num. 8. Francisc. de Petris dict. consil. 7. num. 3. Andr. Vallenfis de Benefic. libr. 1. tit. 4. per totum. Cabed. Vbi suprà, cap. 35. num. 3.

Laicale etiam erit ius Patronatus, si fundator ipsius in fundatione adjiciat, quod semper sit laicale, nec alius se in possessione, vel administratione ingerat; quod autem t^h hoc modo recte possit Patronatus, & Capellania erigi, docent Cardinal. Seraphin. decis. 611. numer. 1. & 4. Hieronym. Gonçalez ad Regul. oītāu. Cancellar. gloss. 5. à num. 44. Caualler. decis. 639. à num. 4. Ioann. Mar. Vermigliol. consil. 474. à num. 4. & alij infrà tradendi. Licetè enim fundator in fundationis limine potest conditiones sibi bene visas, apponere, etiam contra ius commune, dummodo non t^h sint impossibiles, & incompatibles cum substantia iuris Patronatus, accedente Ordinarii consensu, Lambertin. de iur. Patronat. 1. part. libr. 1. quæst. 9. Perregrin. consil. 33. à num. 11. libr. 1. & consil. 27. num. 3. libr. 2. Mar. Giarb. ad Messanens. cap. 1. gloss. 2. numer. 37. Ioann. Baptist. Ciarlin. controv. forens. libr. 1. cap. 69. num. 14. Ricc. in prax. Episcop. resolut. 146. part. 1. Anton. Nigr. de laudim. tom. 2. quæst. 7. art. 2. num. 14. Clem. Merlin. decis. 40. num. 12. & decis. 518. num. 3. 4. & 12. Donat. Anton. de Marin. resolut. iur. libr. 1. cap. 224. n. 11. 12. & 15. & per ot. Quintana dueñas singul. tom. 1. tract. 8. singul. 19. numer. 10. Vbi an possit institui Patronatus, vt Capellanus non teneatur recitare Officium Diuinum, Pascaliq. de Sacrific. nouæ legis, quæst. 856. num. 1. D. Roxas decis. 294. numer. 20. & decis. 274. num. 4. D. Crespi obser. 4. num. 278. Mieres de maiorat. 1. part. quæst. 26. num. 38.

27 Vnde, licet Ordinario de iure t^h competat instituere, cap. 2. & 3. de institut. Lambert. libr. 2. part. 3. quæst. 5. artic. 3. à princ. Clem. Merlin. decis. 800. à princip. accedente tamen ipsius consensu, posse in 28 alium institutionem t^h conferri, taliter, vt in ea non se intromittat Ordinarius, docent Lambertin. libr. 1. part. 1. quæst. 9. artic. 1. numer. 69. P. Sanchez consil. Moral. libr. 2. cap. 1. dub. 10. num. 11. Alexand. Ludotif. decis. 4. num. 12. & addit. ad ipsum, decis. 8. in fin. Garc. de Benefic. 1. part. cap. 2. num. 98. Ludouic. Sarau. de iuri. dict. adiunct. quæst. 27. num. 2. D. Crespi obseruat. 91. num. 47. Marin. resolut. iur. libr.

1. cap. 224. num. 8. 9. & cap. 339. num. 2. 6. Seraphin. decis. 774. Franch. decis. 429. Ricc. resolut. 3. part. resolut. 527. Non verò potest omnino Sedem Apostolicam t^h excludere fundator, secundum Ricc. decis. 75. part. 4. Ioann. Baptist. Thor. in compend. decisionum Curiae Archiepiscop. Neapol. part. 2. verb. Fundator, in 3. part. comp. decis. sect. 2. Nec omnem Ordinarium, aut Superiorum Ecclesiasticum, cum hoc Patronatus naturæ repugnet, nisi sit omnino eius qualitatis institutio ipsius, vel Capellania, quæ sine Episcopo, vel alio Ordinario t^h valeat erigi, & fundari; vide latè, ad hanc omnem materiam intelligendam, Gonçalez dict. gloss. 5. à num. 42. ex sententia Sancti Tridentini Concilij sect. 22. de reformat. cap. 9. Ioann. Mar. Vermigliol. consil. 474. à num. 1. Barbosa de offic. & potestat. Episcop. 3. part. allegat. 75. numer. 9. & allegat. 82. num. 29. Lara de Amicis. & Capellan. lib. 2. cap. 1. num. 16. & seqq. Carrillo en la explicacion de la Bula de difuntos, 2. part. cap. 14. numer. 23. optimè cum multis nouiss. Vrrutigoit. de Eccles. Cathedral. cap. 16. à num. 62. Adde cap. Sic quidam 2. cap. Nouerint 6. 10. quæst. 1. cap. 1. de censibus, gloss. in cap. Si quis Basilicam, de consecrat. distinct. 1. Paul. de Citadin. de iur. Patron. 3. part. caus. 2. numer. 74. Cum hoc sit contraria naturam, & substantiam Patronatus, Ecclesiæque præjudiciale, & pactum t^h simile nunquam admittitur, cap. 31. Præterea 23. de iur. Patron. Auth. Sicut alienatio, Cod. de Sacrosanct. Eccles. Marc. Anton. Genuen. practicabil. Ecl. sias. quæst. 341. num. 3. Donat. Anton. de Marin. resolut. iur. libr. 1. dict. cap. 224. à num. 8. & cap. 339. à num. 2.

Verùm, ea, quæ tradita sunt suprà à num. 21. vt scilicet Ecclesiasticum dicatur ius Patronatus, pluribus competens Patronis, cuius maior pars Ecclesiasticis personis constat, procedunt, tantum in favorelibus, non in omnibus; hoc enim casu procedit t^h regula docens, magis 32 dignum trahere ad se minus dignum, iuxta cap. Per tuas 9. cap. Contingit 8. de arbitr. cap. 2. de consecration. Eccles. vel Altar. Christophor. Bessold. consil. 3. cap. 4. tit. 3. num. 6. volum. 1. & consil. 172. numer. 12. volum. 4. Anton. Amat. resolut. 86. à num. 47. vbi plures refert D. Salgad. de supplicat. ad Sanctiss. 2. part. cap. 14. à num. 5. & de Reg. protect. 3. part. cap. 9. numer. 111. prædecessor noster, iam Mexicanus Fisicalis vigilantisimus D. D. Ioann. Francisc. de Esquivel y llarrazza in allegat. iur. con-

contra Don Didac. de Padilla. Cuen Goathemalense n. sobre delitos de seducion, à numer. 64. D. Montemayor Vigil. 27. num. 7. 33 sive Ecclesiastici naturam t assumet in fauorabilibus, ex Flamin. Paris. dere signat. Benefic. lib. 2. quæst. 4. n. 50. Barbos. in dict. cap. unico, de iur. Patronat. in 6. num. fin. & fuit, ante eos, doctrina Abbat. in cap. fin. de iur. Patronat. D. Couarrub. d. cap. 36. num. 5. vt docet P. Sanchez dict. dub. 53. num. 11. Gonçalez dict. gloss. 18. à numer. 9. Ioann. Marin. Belletus d' squisit. Clerical. 1. part. tit. de favor. Clericos. person. §. 16. num. 17.

Vnde in casu præfato laici Patroni ex Ecclesiasticorum commutatione ad præsen- 34 tandum gaudebunt t semestri gloss. in dict. cap. unico, verb. Ecclesiasticus, Silvest. in Sunna, verb. Ius Patronatus, quæst. 6. dict. 2. Angel. ibi, num. 27. Anastas. Germon. de indul. Cardinal. §. Volunus autem, nu- mer. 74. Lambertin. apud Viuian. de iur. Patronat. 1. part. libr. 1. cap. 3. numer. 24. versic. Decimætia, P. Sanchez dict. dub. 53. num. 11. & 13. Barbos. d. offic. & potest. Episcop. dict. 3. part. allegat. 72. num. 131. Ricc. Garc. & alij, ibi relati Ioann. Selva de Benefic. 3. part. quæst. 11. num. 18. Pe- rez de Lara de Anniuersar. & Capellan. dict. libr. 2. cap. 9. num. 15. Andr. Vallensi. de Benefic. libr. 1. tit. 4. num. 11.

Ceterum, quoad derogationem, hoc ius Patronatus semper laicale iudicabitur 35 nè sub regulam Cancellariæ t de reserva- tionibus cadat, Paris. dict. quæst. 4. numer. 50. Marin. Antonin. variar. lib. 1. resolut. 39. num. 10. Put. decis. 157. num. 5. libr. 3. Gonçalez dict. gloss. 18. à num. 8. & 13. vbi plures refert Barbos. dict. allegat. 72. nu- mer. 132. Petr. Francisc. Tondut. Canonic. resolut. 1. part. cap. 87. num. 13. & 2. part. cap. 3. §. 1. num. 16. quorum omnium ea est optima ratio, nè laici ab Ecclesiastum constructione, dotatione, vel Patrona- tus fundatione, retrahantur, & vt faci- 36 lius t ad ea exequenda allicantur, se- cundùm Sanctum Concilium Tridentinum sess. 25. de reformat. cap. 9. ibi: Patronorum iura tollere, niasque fidelium voluntates in eo. rum institutione violare, æquum non est. D. Gregor. Lopez in l. fin. iuncto textu, tit. 15. part. 1. gloss. verb. Gracia, Gonçalez vbi proximi, à num. 3. P. Sanchez dict. dub. 53. à num. 9. Clem. Merlin. decis. 213. à nu- mer. 2. Ricc. decis. 228. part. 2. Escobar a Corro de puritat. & nobilitat. 1. part. quæst. 7. à num. 69. & 73. Anton. Negro de lau- dim. tom. 1. quæst. 4. art. 4. numer. 7. & 18.

Thor. in compend. decis. Cur. Archiep. Neapol. 1. parr. verb. Beneficia, in 1. part. com- pend. decis. in fin.

Ergò generaliter in hac materia pro regula obserua, ius Patronatus Ecclesiasticum sub reservationibus, regula de menti- bus, & alijs comprehendit; laicale verò t 37 neutiquam, vt constat ex gloss. verb. Colla- to, in cap. 2. de Præbend. & Dignitat. in 6. vbi notant omnes Felin. in tract. quando literæ Apostolicae nocent partibus, limit. 3. Cassador. decis. 4. à num. 1. de iur. Patro- nat. D. Couarrub. dict. cap. 36. num. 2. versic. His accedit, Cardinal. Seraphin. decis. 1420. num. 1. Alphons. Hojed. de incompatibil. Be- nefic. 1. part. cap. 24. num. 112. Duar. de Sacr. Eccles. minister. lib. 5. à princip. Ioann. Carrasc. in paraphras. Benefic. cap. penultim. Viuian. de iur. Patron. 1. part. lib. 1. cap. 3. num. 24. Vers. Nona, Garc. de Benefic. 5. part. cap. 1. num. 552. Petr. Cened. ad Sext. collect. 21. num. 3. Mar. Antonin. Variar. d. lib. 1. resolut. 8. numer. 14. Gonçalez dict. gloss. 18. num. 6. Farinac. decis. 541. num. 3. in fin. & decis. 740. num. 2. par. 2. recent. Alexand. Ludouïs. decis. 48. num. 4. Pyrrh. Corrad. in prax. dispens. Apostolicar. libr. 4. cap. 2. num. 22. Dom. Salgad. de Reg. pro- tect. 3. part. cap. 9. num. 101. Ludou. Posth. decis. 286. num. 5. Rot. Rom. apud Tondut. post tractat. de pensionib. decis. 71. num. 14. Clem. Merlin. decis. 87. num. 2. 5. 6. & 11. & decis. 277. num. 1. Tondut. dict. cap. 87. num. 4. D. Roxas decis. 274. num. 3.

Quoad Ecclesiasticum ideo est, quia 38 facile huic t solet Papa derogare, infer- reque præiudicium, etiam si id non expri- mat, cap. Cum dilectus 2. t. iur. Patron. cap. Dilectus 6. de offic. legat. vbi Abb. Cassador. dict. decis. 4. num. 2. Dom. Co- uarrub. dict. ap. 36. num. 5. Hojed. dict. nu- 112. D. Solorçan. de Indiar. Gubernat. lib. 3. cap. 3. num. 12. Gonçalez dict. gloss. 18. à num. 5. Ioann. Griuell. decis. Dolan. 131. numer. 18. P. Sanchez dict. cap. 3. dub. 54. Garc. dict. 5. part. cap. 1. num. 552. Peña de- cis. 543. num. 2. D. Salgad. dict. num. 101. D. Greg. Lop. Spin. & alij, apud D. Salced. de Leg. Politic. lib. 2. cap. 7. numer. 22. & seqq. Pyrrh. Corrad. dict. cap. 2. à num. 22. Marin. resolut. iur. libr. 1. cap. 226. num. 9. & cap. 228. à princ. Vrrutigoit. de Eccles. Cathedralib. cap. 10. num. 45.

Laicali verò non ita, vt dixi, nisi id t exprimat Sanctissimus, vt notant Did. 39. Perez in l. 2. tit. 6. lib. 1. Ordinan. versic. Dubitatur tamen, Lap. allegat. 96. Meno- ch. consl. 9. num. 49. Beroius in cap. 1. de

iur. Patronat. gloss. in Clementin. 2. de Præbend. verb. Apostolicis. D. Couarrub. numer. 1. P. Sanchez num. 2. & 3. locis ubi proxime D. Gregor. Lopez. in l. 13. tit. 15. p. 1. verb. Maguer. Palac. Rub. de Benefic. in Curiā vacantib. §. 11. Rot. decis. 70. in artiq. de rescript. Roland. cons. 46. num. 7. vol. 1. Paschal. de virit. patr. potest. 1. part. cap. 1. numer. 99. Spin. de testam. gloss. 4. num. 44. Azeued. in leg. 5. tit. 6. lib. 1. Recopil. num. 2. Viuian. ubi suprà, vers. vigeſima nona, Marin. dictio lib. 1. cap. 228. num. 1. Capic. Latro consultat. 153. à num. 41. Viu. commun. opinion. lib. 1. tit. 4. de iur. Patronat. num. 16. Barbos. de iur. Ecclesiast. lib. 3. cap. 12. num. 99. Noguerol. alleg. 28. num. 36.

40 Qui san. & quando possit t̄ sua vtendo superiore auctoritate, & potestate Tridentino derogare, tradunt Gonçalez ad regul. octau. Cancellar. gloss. 6. num. 20. Caualler. decis. 601. num. 3. Pyrrh. Corrad. ubi suprà lib. 3. cap. 1. num. 28. Pamam enim Concilio t̄ esse superiorem, probant iura in cap. proposuit. 4. ibi: Qui secundum plenitudinem potestatis de iure possumus suprà ius dispensare, de concess. præbend. cap. significasti, de election. cap. sunt quidam 25. quæſt. 1. Leo Papa X. in constit. Pastor aeternus, §. 6. pag. 576. tom. 1. Bullar. Diuus Thom. opuscul. 19. contrà impugnantes Religion. Caiet. de primat. Summ. Pontific. Turrecremat. lib. 3. Summa Ecclesiastice, Bellarm. lib. 1. controv. tom. 8. per tot. D. Couarrub. lib. 3. var. cap. 6. num. 1. Sayr. in clau. Reg. lib. 3. cap. 10. num. 6. Menoch. consil. 157. num. 11. Victor. de potest. Pap. & Concil. numer. 4. P. Suarez lib. 4. de legib. cap. 6. à num. 2. Ludouic. Param. de origin. Inquisit. lib. 3. de Summi Pontificis potestat. quæſt. 1. num. 41. D. Salced. de leg. polit. lib. 1. cap. 17. §. 1. num. 160. Gabr. à Sancto Vincentio de matrimon. disput. ult. & de censur. disp. 2. num. 91. & disp. 9. num. 113. Iuan Pallares Gayoso, en el memorial sobre no deber contribuir la Iglesia de Lugo en el servicio de Millones, num. 41. nouissimè Illustriss. & nunquam satis laudandus D. Ramos en la respuesta de España al manifiesto de Francia sobre las pretensiones de la Reyna Christianissima, §. 13. & seqq. Acta 95.

42 Vnde passim dici solet t̄ à Doctoribus, Papā esse suprà omnes leges Mancin. de iuram. part. 4. effect. 192. num. 16. Paul. Paris. cons. 5. num. 71. lib. 4. Viu. commun. opin. opin. 369. num. 2. P. Sanch. de matri-

mon. lib. 8. disput. 7. num. 4. & ità Baldus in cap. super de caus. possess. & propriet. dixit, Papam esse contrà ius, suprà ius, & ⁴³ extrà ius, posseque omnia. Dec. consil. 588. nu. 5. cum alijs Capic. Latro consult. 75. à num. 195. Iacobat. de Concil. lib. 10. art. 6. num. 258. Anast. Germon. de indulst. Cardinal. §. Episcopus, à num. 21. Gonçalez ubi suprà in proem. §. 1. à numer. 33. Mastrill. de Magistrat. lib. 1. cap. 2. D. Palafox mox referend. Barbos. de iur. Ecclesiast. lib. 1. cap. 2. num. 182. Vrrutigoiti de Eccles. Cathedralib. cap. 1. à num. 96. Egid. Bellam. consil. 40. Socin. Iun. cons. 31. num. 50. vol. 2. Ioan. Anton. Mangil. de imput. & detract. quæſt. 81. num. 108. idem Bald. in leg. fin. Cod. sentent. rescind. non poss. Giurb. consil. 49. nu. 1. & 2. Grammatic. cons. 2. num. 23. Didac. Valdès ubi infra num. 80. Palac. Rub. de Benefic. in Curiā vacantib. §. 1. vers. Huius potestatis, de cuius iudicio, t̄ & potestate nemo disputat. ⁴⁴ Georg. Mundius cons. 1. num. 23. & consil. 3. num. 74. & consil. 5. numer. 14. consil. 11. num. 32. & seq. vol. 2. ubi plura Petra de potestat. Princip. cap. 1. Menoch. consil. 156. num. 2. Giurb. consil. 49. à num. 1. D. Palafox en el memorial sobre los diezmss de las Indias litter. Bbb. Papæ elo- gia à Sanctis Patribus excepta, præter Barbos. lib. 1. de iur. Eccles. tradunt Ant. Fab. adit. Cod. de Summ. Trinit. & Leotard. de iur. quæſt. 43. num. 47. Hieron. de Laurent. decis. 150. num. 11. & dixi. cap. 29. à num. 35.

Sic similiter potest Summus Pontifex, Regum, & aliorum supremorum Principum derogare Patronatibus, si id t̄ expreſſè affirmet, & declareret, D. Couarrub. ubi suprà à num. 1. & 3. Lambertin de iur. Patron. lib. 2. pars. 3. artic. 11. quæſt. 9. Cened. dict. quæſt. 22. num. 30. & ad Decretal. collectan. 79. num. 2. Cald. Perey. consil. 41. num. 9. Ioan. Selu. de Benefic. 3. part. quæſt. 11. num. 19. Hojed. de incompatibil. 1. part. cap. ultim. numer. 110. Cabed. de Patron. Reg. Coron. cap. 35. num. 7. Reuert. decis. 262. num. 2. infin. Azeued. Perez, & alij, apud Barbos. in cap. dilectus 34. num. 4. de præbend. & dignitat. ubi docet, id à Papa dispositiūnē specificè, ac determinatè fieri debere, non autem conditionaliter. Sim. Barbos. eiusdem frater in repertor. verbo ius Patronatus, pag. 204. non tamen huiusmodi Regij Patronatus in generali Papæ deroga- tione comprehenduntur, vt omnes iam ⁴⁵ t̄ re-

47† relati advertunt; adde Sandæum in tractat. Quando litteræ Apostolicæ derog. Patronat. versic. Ampliatur octauo, Cassan. in Catalog. Glor. Mund. 8. part. consider. 46. Marin. Freccia de subfeud. libr. 3. §. de different. inter feudum Regal. & alia, vers. Trigesima, num. 1. ex regula 40. Cancellar. de qua D. Couarrub. dict. cap. 36. sub num. 2. Azeued. in l. 5. tit. 6. lib. 1. Recopil. num. 3. & in l. 1. num. 6. Barbos. vbi proximè. Ioseph. Ludouic. commun. concl. 42. ampliat. 19. Garc. de Benefic. 5. part. cap. 1. nume. 219. Caud. de Patronat. Reg. Coron. cap. 10. num. 3. & cap. 35. num. 7. Cened. ad Decret. collectan. 79. numer. 2. Gonçalez ad regul. octauo. Cancellar. gloss. 24. numer. 153. Capic. Latr. dict. consult. 153. à numer. 46. Reuerter. decis. 272. num. 2. vbi Marin. numer. 1. quia ob merita concessi videntur, Mohe- dan. decis. 11. de iur. Patronat. num. 1. Rota diuerx. part. 1. decis. 687. num. 2. Borrell. ad Bellug. rubr. 9. vero. Benemeritis donare, Silver. Bernart. in resp. iur. pro Reg. Patron. 1. part. §. 5. num. 17. Tondut. Canonic. resolu. 3. part. cap. 192. num. 8.

In Hispania tamen iuris patronatus Ec-
48 clesiastici derogatio non † solet admit-
ti, neque etiam quoad particulares; immò circa hoc litterarum Apostolicarum sus-
penditur executio, quoties expediuntur,
& exhibentur, vt latè de hac materia tra-
ctantes prosequuntur. D. Couarrub. & Ce-
ned. vbi proximè. Spin. de testam. gloss. 4. nu-
mer. 45. Iacob. Simancas de Catholic. insti-
tut. tit. 45. numer. 35. Ignat. Salced. ad Ber-
nard. Diaz in prax. cap. 54. num. 11. D. So-
lorçan. dict. lib. 3. cap. 2.. num. 2. Silver. Ber-
nart. in respons. iur. pro Reg. Patronat. 1. part.
§. 4. num. fin. in fin. Garc. de Benefic. dict.
5. part. cap. 1. numer. 557. D. Vilarroel en el
Gouern. Ecclesij. 2. par. quæst. 19. art. 1. nu-
mer. 8. Paris. de resignat. Benefic. dict. libr. 2.
quæst. 4. à num. 42. & ex l. 5. tit. 6. libr. 1.
Recobil. & alijs. Docet Didac. Valdès in alle-
gat. iur. pro Eccles. Cathedr. Palatin. sobre-
tener el Breue de su Santidad, en que con-
cedió la presentacion de las Prebendas della al
Almirante de Castilla, num. 14. Tondut.
Canonic. resolut. 3. part. cap. 192. num. 17.
Quod maximè procedit respectu Regij Pa-
tronatus, cum ius † hoc, sit poten-
tius, & plenius, quam particularium, vt re-
ctè docent Palac. Rub. in tractat. de Benefic.
vacantib. in Curia, §. 11. D. Palafox in dict.
allegationib. por el Clero de la Puebla, alleg.
4. art. 1. num. 10. fol. 229. Villian. de iur.
Patron. 1. part. lib. 1. cap. 3. num. 24. ver. 5.
Vigesimaquarta. D. Solorçan. dict. lib. 3. cap.

3. à num. 13. Tondut. de pensionib. cap. 25.
num. 27. D. Vrrutigoit. de competent. quæst.
7. num. 18. qui de nostrorum Hispaniæ Re-
gum Patronatibus loquuntur.

Ex quibus infertur, Apostolicas proui-
siones patronatus naturam non † muta-
re, nisi id expresse decreuerit, & declara-
uerit Papa, Achil. de Grass. decis. Ultim. de
iur. Patron. Ricc. decis. 5. part. 2. & in prax.
iur. Patron. decis. 204. à num. 241. Ioan. Bap-
tist. Thor. in compend. decis. Cur. Arch. Neap.
verb. Trouisones Apostolicæ, in 3. part. com-
pend. decis. sect. 2. Noguerol. allegat. 28. num.
36. Capic. Latro dict. consult. 153. num. 40.
vbi, quod potius fitmant ipsius qualitatem,
quando accedente Patroni † consensu in-
stitutio Apostolica fit, Bellam. decis. 107.
Hercul. Marescot. vriar. lib. 1. cap. 55. num.
18. D. Salgad. de Reg. protect. 3. part. cap. 9.
à num. 27.

Infertur secundò, nullum præiudicium
patrono generari à Papa degradatum per
sententiam restituente, si interim alium lo-
co degradati præfentauerit patronus, nisi
† exprimat Pontifex Maximus, etiam in 52
præiudicium interim præsentati, restitu-
tionem fieri: vt post gloss. in cap. Quamuis,
de rescript. in 6. notant. Rot. decis. 48. de
concess. Præbend. in antiqu. Lambertin. dict.
lib. 3. quæst. 6. art. 8. Peregrin. de iur. Fisc.
lib. 5. tit. 2. num. 41. Selva de Benefic. 2. part.
quæst. 31. num. 9. Sfort. Oddi de restit. in in-
tegr. part. 2. quæst. 98. art. 3. num. 35. Ca-
pic. Latro consult. 62. numer. 66. Illud au-
tem, quod suprà à num. 35. dixi, laicalem
patronatum reservationibus non subijci,
intellige de eo patronatu, qui constructio-
ne, dotatione, aut fundatione quæsusitus
est. Verùm si alia via fuerit acquisitus,
veluti Apostolico priuilegio, præscriptio-
ne † vel consuetudine, prefatis reserua-
tionibus, & alijs regulis subijcietur, sic
D. Gregor. Lopez in dict. l. 13. tit. 15.
part. 1. gloss. 9. Gonçalez in dict. gloss. 18.
nam. 21. vbi plures Rotæ decisiones re-
fert Tondut. Canonicar. question. &
solut. 2. part. cap. 3. §. 2. num. 44. & 3. part.
cap. 192. num. 2. & 5. vbi ait patronatum
† præscriptione, consuetudine, aut priui-
legio quæsitus, esse improprium patrona-
tum.

Quod autem possit ius hoc, con-
suetudine, prescriptione, aut priuilegio †
consequi, & acquiri, probant iura in cap.
Cura 11. de iur. Patronat. Sanct. Tridentin.
Concil. sej. 25. de reformat. cap. 9. D. Gregor.
Lopez in l. 1. dict. tit. 15. part. 1. gloss. 3.
Villian. commun. opin. lib. 1. tit. 4. de iur. Pa-

tron. num. 18. Lambertin. eod. tract. 1. part.
lib. 1. quest. 10. art. 2. à num. 1. & 9. Gigas
consil. 48. num. 11. & consil. 49. num. 18. &
36. Abb. consil. 28. à num. 1. part. 2. Silver.
vbi supra, 1. part. §. 4. num. 15. P. Sanchez
dict. cap. 3. dub. 48. num. 3. cum alijs, Bar-
bos. de offic. & potest. Episcop. allegat. 70.
nu. 17. part. 3. Lezan. tom. 1. Regular. part.
2. cap. 11. num. 4. Cætera in seqq. invenies,
& cap. 5. à num. 40.

S V M M A R I V M.

1. Verus Patronatus est, qui constru-
ctione, dotatione, & territorij Ec-
clesijs ædificandis, datione, acquiri-
tur, & num. 2.
3. Qui expreſſe non excluduntur, sunt ca-
paces iuris Patronatus.
4. Spurius, rusticus, mererix, & quicumque
baptizatus, sunt capaces ipsius, & num.
5. 6. & 7.
8. Ius Patronatus est adiuandum, cum
per illud Ecclesia splendescat.
9. Monasterio acquiritur Patronatus à
Monacho quæſitus.
10. Quidquid Monachus acquirit, Mo-
nasterio acquirit.
11. Ecclesiæ acquiritur Patronatus, si ip-
sius bonis facta sit ædificatio, doca-
tio, &c.
12. In his casibus semper est necessarius Or-
dinarij consensus, & num. 18.
13. Item in alio quocumque alienatio-
nem, vel translationem Patronatus
includente, & num. 38. 41.
14. Ordinarius intelligitur, etiam Vicarius
Generalis facultatem habens, & num.
16.
15. Dummodi sit Ordinarius loci, vbi exi-
ſit Patronatus.
17. Ordinarius consensum denegans ad fun-
dationem Patronatus, potest à Supe-
riore compelli.
18. Deficiente Ordinarij consensu, nequit
Patronatus acquiri, aut alienari,
repellitur Vr. utigoiti, & num. 12.
39.
19. Hic consensus potest ex postfacto inter-
venire, & adhiberi.
20. In Indijs ad Ecclesiæ ædificationem re-
quiritur Regis assensus, nec sit est,

- Proroges consentire, & num. 21.
Expenditur in id Regia Schedula 20.
Martijs 1532.
22. Patronus, in Ecclesia Patronata, ne-
quit impedire Capellæ constructionem,
quod & in Regno nostro procedere in In-
diarum Regnis, afferit Vr. utigoiti, sed
decipitur, & num. 24.
25. Ut Patronatum valeret acquirere ædi-
ficans Ecclesiam in Indijs, necessaria
fuit Regis nostri permisso, & num.
26.
27. Non acquiritur Patronatus à dotante,
vel ædificante, si adſit ipsius expressa
remissio, non tamen sufficit tacita ad
eum excludendum, immo tunc acquiri-
tur, & num. 31.
28. Copulatiue concurrere, an debeant ædi-
ficatio, dotatio, & territorij datio ad
Patronatum acquirendum, vel disiun-
ctiue sit satis, & num. 29. 30.
31. Iipo iure acquiritur Patronatus per ædi-
ficationem cum licentia Ordinarij fa-
ctam, à tempore incœpri operis, & nu-
mer. 32.
33. Per eosdem modos acquiritur Patrona-
tus in Ecclesiæ Regularium, accedente
Apostolico privilegio.
34. Patronatus in Ecclesia Regularium ac-
quisitus, non extendetur ad electionem
Abbatis, Prioris, &c.
35. Ad acquirendum Patronatum in Alta-
ri, vel Capella Regularium, sufficit ip-
ſorum consensus.
36. Ex reædificatione, qua iterum de novo
construitur Ecclesia, vel locus pius pe-
nitius dirutus, acquiritur Patrona-
tus.
37. Quod & in Monasterijs recte procedere
potest, non tamen præiudicatur primo
Patronatu.
38. Patronatus, vt transeat per se, & prin-
cipaliter in alium, requiritur Ordina-
rij consensus, & num. 13. 18. 41.
40. Emphyteusis, vel feudum, vt in alium
transferatur, Domini consensus requi-
ritur.
42. Patronatus participat quid spiritua-
le, estque spiritualitati annexus.
43. Patronatus fit capax laicus per Ordi-
narij gratiam.
44. Laicus non potest vniire Beneficia, nisi
ex priuilegio.
45. Patronatus accessoriæ cum vniuersita-
te bonorum transit in alium sine Or-
dinario.
46. Quia, cum ad principale transferen-
dam non requiratur consensus Or-
di-

- 47 *dinarij; ita neque ad accessorium.*
Cum vniuestate honorum potest transi-
gi de Patronatu, dummodo nihil tem-
porale interveniat, alioquin saperet si-
moniam.
- 48 *Castro vendito, transit in emptorem Pa-*
tronatus Castro annexus.
- 49 *Datis in doren bonis, transit in mari-*
tum Patronatus cis inherens.
- 50 *Creditori traditis iure pignoris bonis*
transit in eum Patronatus, saltem iure
nostro, cum de iure communi aliud di-
cendum videretur, & num. 51.
- 52 *Quando Patronatus transit in maritum*
cum bonis dotalibus, ipse solus præsen-
tat.
- 53 *Ad maritum spectant tam fructus,*
commoditatem realem afferentes, quam
alij; sed quoad hoc ius Patronatus,
distingue, vt num. 54.
- 55 *Confiscatis bonis, ius Patronatus in eis*
competens, non confiscatur a iudice
laico; & quid si habeat compatronos
confisca io sem patiens? & n. 56 57.
- 58 *Ius Patronatus bonorum appellatione*
- non continetur, neque in eorum diuisio-
ne attenditur, & num. 59.
- 60 *Ius Patronatus est in iuidauum quoad sub-*
stantiam, sed non quoad exercitium, &
ius presentandi, & num. 61.
- 62 *Alij tenent, confiscatis bonis, accessoriis,*
& indirecte publicari ius Patronatus,
cum bona transeat cum sua causa.
- 63 *Quo casu non transit in Fiscum Patro-*
natus, sed Ecclesia remanet libera ab
eo onere.
- 64 *Emphyteusis Ecclesiastica non confisca-*
tur, confiscatis bonis, sed reuertitur ad
Ecclesiam, ad liberam ipsius Prælati
dispositionem.
- 65 *Patronatus est seruitus quædan, id est*
dicitur, quasi serua Ecclesia, Patrona-
ta.
- 66 *Ecclesia remanet libera ab onere Patro-*
natus, decendentibus omnibus de linea,
ad quos spectabat.
- 67 *Beneficium annexum confraternitati*
remanet liberum, destruta confrater-
nitate.

ARGUMENTVM.

VERVS Patronatus qualis sit? An sicut ad ipsius acquisitionem, ita
 ad eiusdem alienationem, semper fit petendus Ordinarij consensus.
 In Indijs, vt acquiri posset, Regia fuit necessaria permisso; ex reædifica-
 tione an acquiratur, quando transeat in alium de licentia Ordinarij, vel
 absque ea; & an confiscatis bonis omnibus, confiscetur ius Patronatus?

C A P. IV.

Licet ergo ius patronatus præscriptio-
 ne, consuetudine, aut priuilegio Apo-
 stolico recte valeat acquiri, vt in superiore
 capite dixi; non tamen hoc dicitur verum,
 & pr oprium ius patronatus, cum licet sit
 laicale, ipsius careat prærogatiis, &
 qualitatibns, vt etiam fundai.

Ergo legitimus, & proprius patrona-
 tus erit ille, qui per Ecclesiarum, aut
 Capellarum constructionem, cap. Monaster-
 ium 16. q. 7. dotationem, cap. Filijs, vel ne-
 potibus, ead. caus. & quæst. & territorij Ec-
 clesijs ædificandis dationem, t. acquiritur,
 cap. Abbatem 18. q. 2. cap. significavit 41.
 vbi DD. omnes, de testib. cap. Ad audienc-
 iam 2. de Eccles. ædificand. cap. 3. cap. Nobis

25. de iur. Patr. & ibi repetentes l. 1. tit. 15.
 p. 1. vbi D. Gregor. Lopez gloss. 4. & 7.
 Sanct. Trident. Concil. dict. cap. 9. Abb. con-
 sil. 54. à num. 1. & conf. 59. n. 2. part. 1. &
 conf. 106. n. 4. p. 1. Vgolin. de potestat. Epis-
 cop. cap. 51. num. 6. Leo in Thesaur. for. Ec-
 cleſ. part. 2. cap. 6. n. 25. Viulan. de iur. Patro-
 nat. 1. p. lib. 1. cap. 3. num. 24. vers. Quadra-
 gesima septima, Padill. in l. Altius, C. deser-
 uit. & aqua, n. 2. Spin. de testam. gloss. 4. n. 2.
 28. Francisc. Marc. decis. 1006. n. 6. p. 1. P.
 San. ch. conf. Mor. l. lib. 2. cap. 3. dub. 48. à n. 3.
 Farinac. decis. 615. à n. 1. p. 1. recent. Peña de-
 cis. 34. n. 20. & decis. 257. n. 6. & decis. 436.
 n. 2. Barbos. de offic. & potest. Epis. 3. p. alleg.
 70. à princ. & de Unia iur. Eccles. lib. 3. cap. 12.
 n. 28. D. Valenç. conf. 45. n. 10. Cabed. de
 Patron. Reg. Cor. cap. 2. à princ. Ioan. Francis.
 Ferentill. in not. ad Burat. decis. 1. à nu. 13.

Ascan. Tamburin. de iur. Abbat. tom. 3. dis-
put. 9. quæsto 21. à num. 1. & disp. 15. q. 1.
num. 8. Lezan. tom. 1. Regul. p. 2. cap. 11. nu-
mer. 2. Doctissimus, ac Humanissimus Iuris-
consultus omnigena morū integritate cons-
picuus, mihique amicissimus D. D. Bartho-
lomeus Gonçalez Poueda, Linensis Inqui-
sitor, nuper Matriti celebratus Advocatus,
in memor. ad Regem nostrum pro Academia
Linensi, sobre que a su Rector, y Maestre-Es-
cuela se conceda juridicion priuatiua en to-
das las causas della, n. 6. vli ex l. 16. tit. 7.
lib. 1. Recop. Bobad. in Polit. lib. 2. cap. 18. n.
214. & Scob. de Pontif. & Reg. iurisd. cap. 8.
num. 74. docet Academiarum Patronatum
acquiri ex erectione, & dotatione.

Nec ab acquisitione patronatus, modis
relatis, excluditur aliquis, omnes enim,
nulla personarum obseruata differentia, ad-
3 mitteretur, nisi alias detur alicuius t exclusio,
P. Sanch. d. cap. 3. dub. 70. n. 2. Lambert. de
iur. Patr. lib. 1. n. 1. q. 7. art. 1. Ergo spurius
4 t recte poterit patronatū erigere, & funda-
re cū sit illius capax, cap. Piæ mentis, cap. Tri-
gentius 16. q. 7. Andr. Vallens. de Benf. lib.
5 +. tit. 1. n. 7. Sic etiam t iusticus, Hostiens.
in summ. de iur. Patr. à n. 5. Georg. Mundius
6 cons. 17. n. 228. vol. 1. Meretrix, t ex re-
bus in turpi quæstu quæsitis, post Nauarr.
miscellan. 52. n. 7. Joan. Bapt. Lup. de illegit.
comment. 1. §. 3. n. 30. Gauant. in manual.
Episcop. verb. Ius Patronatus, n. 19. Et qui-
7 cumque t baptizatus, vt ex dict. cap. Piæ
mentis, & d. cap. Trigentius, vbi gloss. verb.
Qui Christianis, cap. Quidcumq; 16. quæst. 7.
Lambert. de iur. Patr. lib. 1. p. 1. q. 7. prin. art.
3. n. 21. cum alijs, docet Didac. Narbon. de
etat. ad omnes actus, ann. 7. q. 22. n. 2.

Ideo passim advertitur, ius patronatus
8 t adiuvandum, cūm per hoc Ecclesia splen-
descat, & augeatur, Ant. Nigr. de laudem. to.
2. quæst. 21. art. 6. n. 9. Igitur si Monachus
9 construat, dotet, aut ædificet, acquires pa-
tronatum; non tamen t sibi, sed Monaste-
rio, Lambert. vbi proxime, q. 8. art. 9. n. 7.
P. Sanch. lib. 7. Decal. cap. 14. n. 4. Lezan.
d. cap. 11. n. 13. ex regulanota, quidquid
10 Monachus acquirit, Monasterio t acquireti.
Ast, si ex bonis Ecclesiæ sit ædificatio facta,
11 t dotatio, &c. ipsi Ecclesiæ quæritur patro-
natus, cap. Apostolicos, vbi gloss. 12. quæst. 2.
Lambert. d. q. 8. art. 7. Joan. Maria Bellet.
disquisit. Clerical. 1. p. tit. de bon. Clericor. §.
2. n. 7. dixi cap. 3. n. 14.

Qui omnes advertunt (& ego semper
suppono, ex iuris patronatus descriptione,
& natura, de qua suprà) eō casu Ordinarij
12 Ecclesiastici accedere debere consen-

sum, dict. cap. Nobis 25. vbi omnes, de iur.
Patronat. dict. cap. Cura 11. cod. tit. cap. 1.
cod. in 6. Tondut. Canonic. quæst. seu resolut.
2. part. cap. 4. §. 9. à num. 12. & 15. Viuian.
dict. lib. 1. par. 1. cap. 1. num. 24. Barbos. de
vniuers. iur. Eccles. lib. 1. cap. 32. numer. 88.
& lib. 3. cap. 12. num. 38. & de potest. Epis-
cop. dict. allegat. 70. num. 20. Peña decis. 255.
num. 8. Lezan. dict. cap. 11. num. 3. Sicut, &
in omni patronatus t alienatione, P. Sua. 13
rez de simon. lib. 4. cap. 28. num. 15. Gra-
tian. discept. Forens. cap. 177. à num. 3. Ioan.
Aloys. Ricc. decis. Cur. Archicp. Neap. 224.
num. 1. part. 1. Georg. Mundius cons. 17. num.
163. 213. & seqq. vol. 1. Guzman de euictio-
nib. quæst. 30. num. 20. Marin. resol. iur. libr.
1. cap. 222. & seq. doctiss. amicus noster D.
Faria ad D. Couarrub. lib. 2. variar. cap. 18. à
num. 117. D. Olea de cession. iur. tit. 2. quæst.
5. num. 3. Gauant. in manual. Episcop. verb.
Ius Patronatus, num. 16. & cap. seq. à numer.
20. dicam.

Quo casu Ordinarius intelligitur etiam
Vicarius Generalis, Sedevacante t ad id fa-
cultatem habens, Lambertin. dict. libr. 1. p.
1. quæst. 2. art. 9. P. Sanchez mox referendus,
Tondut. d. §. 9. n. 16. dummodò sit Ordina-
rius loci, in quo Ecclesia ædificatur, vel do-
tatur; quoties enim dicimus ad fundationem
vel alienationem patronatus, Ordinarij re-
quiri consensum, intelligimus de Ordinario
t loci, non de alio, Viuian. n. 30. Barbos. d. 15
allegat. 70. num. 23. & penult. Lezana nu-
mer. 3. locis vbi proxime, idem Barbos. dict.
cap. 12. num. 41. Massobr. de prax. habend.
concurr. prælud. 7. dub. 7. Pauin. de potest.
stat. Capitul. Sedevacant. part. 5. cap. 2. nu-
mer. 5. non tamen procedit hoc cum Vica-
rio Episcopi, nisi habeat ad id speciale t 16
mandatum, latè Barbos. dict. cap. 12. num.
20. & dict. allegat. 70. num. fin. & alleg. 54.
num. 74.

Qui Ordinarius, si suum consensum
præstare recusauerit, poterit iure optimo
t ad hoc à suo superiore compelli, Pat.
Azor. institut. Moral. part. 2. lib. 9. cap. 3.
quæst. 10. Viuian. libr. 2. cap. 1. à num. 19.
Lezan. dict. num. 3. in fin. ex cap. Nullus 17.
vbi Abb. de iur. Patr. fac gloss. in cap. penult.
verb. Teneantur, de rescript. in 6. Roch. de
Curt. de iur. Patron. verb. Pro eo, quod, n. 12.
Ioan. Selv. de Benefic. part. 1. quæst. 6. n. 24.
Lambert. dict. lib. 1. part. 2. quæst. 1. art. 20.
Menoch. de arbitr. lib. 2. cas. 182. n. 12. Bo-
tillier. de success. ab investit. cap. 2. theo-
rem. 64. numer. 11. Deficiente verò ta-
li consensu, nullatenus poterit Patro-
natus t acquiri, aut alienari, dict. 18
cap.

cap. Nobis 25. Lambertic. dict. lib. 1. quest. 2. art. 3. P. Sanchez consilior. Moral. libr. 2. cap. 3. dub. 48. num. 7. Barbos. Vbi suprà. & allegat. 71. nu. 23. cum alijs relatis; quibus repellitur Vrrutigoit. de Eccles. Cathedr. cap. 16. num. 59. afferens, ex sola Capellæ constructione absque consensu Episcopi acquireti patronatum. ex Duran. decis. 147. num. 1. & Tondut. resol. benefic. I. par. cap. 73. nu. 4. qui id non dicunt.

Nisi ex post facto consensus superveniat; iuris enim certi est, post ædificationem, fundationem, aut alienationem sat est 19 se, t̄ accedere Ordinarij approbationem, vel ratificationem, dict. cap. Cura 11. ibid. Aut Diocesan Episcopi habuerit postea consensum, de iur. Patr. nat. vbi glossa, & DD. omnes, Nauarr. cons. 2. num. 18. lib. 3. sub tit. de iur. Patron. Roch. dict. verb. Pro eo, quod, num. 7. Lambertin. dict. lib. 1. quest. 2. art. 12. & 14. P. Sanchez dict. dub. 48. num. 8. Viuian. commun. opin. dict. lib. 1. tit. 4. num. 34. Reuenter. decis. 123. numer. 2. Tondut. Vbi suprà. 3. part. cap. 192. num. 16. Garc. 12. part. de Benefic. cap. 2. nu. 209. Gabant. Vbi suprà. num. 11. & cap. seq. à num. 30.

In his verò Indiarum Regnis ad Ecclesiæ rum ædificationem, amplius desideratur, 20 nempè Regis nostri gratia, t̄ & consensus; immò hic totam, non Prælati, tribuit facultatem. Cōcessum enim est Catholicis nostris Regibus à Santa Apostolica Sede, vt eis in consultis, ædificari nequeat Ecclesia, vel Monasterium aliquod in Bulla Regij Patronatus tradita suprà cap. 1. à num. 89. in illis verbis. Quod nulla Ecclesia, Monasteria, aut locuspis, sám in predictis iam acquisitis, quām alijs acquirendis Insulis, & locis, absque eorundem Ferdinandi Regis, & Ioanna Reginæ, ac Regum Castellæ, & Legionis, pro tempore existentium consensu erigi, aut fundari possint, &c. Et deinde D. Garcia Perez Araciel in memor. sobre las vacantes de las Indias. sub num. 4. Consult. Supremi Indiar. Consilij in eadem re art. 2. post liter. I. D. Solorç. de Indiar. iur. libr. 2. cap. 20. & de Gubern. India. lib. 3. cap. 23. à n. 31. optimè P. Auendau. in Thesaur. Iudic. tit. 3. cap. 21 16. à num. 154. Vbi quodd̄ t̄ circa hoc Pro reges dispensare non possunt; de quo latius alio loco dicemus. Adde Regias Schedulas 19. Martij 1593. primo Junij 1574. §. 1. pag. 84. tom. 1. instruction. Proreg. cap. 7. pagin. 309. eod. tom. I. impress. Ultim. Decemv. 1635. & 30. Martij 1636.

Ad quod obserua Regiam Schedulam 20. Martij 1532. ab Imperatrice guber nante t̄ expeditam, quæ extat pag. 83. tom. Tom. I.

1. impress. Vbi agens de quodam rescripto Apostolico, quo ius patronatus certis in locis Marchioni del Valle concedebatur, sic concludit: Y porque como veis (Regia Audiencia Mexicanæ loquitur) esto podria ser en perjuicio de nuestro Patronazgo Real, y el no lo debio obtener sin expresso consentimiento de su Magestad, le embio a mandar, &c.

An autem idem sit feruandum, quandò particularis aliquis Capellam construere cupit, dubitari rectè poterit, ex amplissima in ea Bulla contenta prohibitione, cùm tamen communiter obtentum sit, patronum in Ecclesia patronata Capellæ constructionem impedire t̄ non posse, vt sic Diuinus 23 cultus recipiat incrementum, Lambertin. dict. lib. 1. p. 1. q. 3. art. 17. Lezan. insumm. Regular. par. 3. verb. Sepultura. nu. 15. Tondut. Canonic. quest. & resol. 1. part. cap. 73. num. 8. & 2. par. cap. 1. §. 10. nu. 10. Mich. Anton. Frances de Vrrutigoit. de Eccles. Ca thedalib. cap. 16. à nu. 68. vbi docet, etiam inuito Rege t̄ nostro in Indiarum Regnis 24 procedere; in quo certè dicitur.

Immò, vt ædificantes Ecclesiæ, Monas teria, & Hospitalia (Regio præcedente consensu) patronatum acquirere possent, necesaria t̄ fuit Regia facultas, & permisso, 25 quemadmodum dum legimus in Regia Sche dula 9. Septembbris 1595. quæ talis est: El Rey. Por quanto por parte de vos el Reuerendo en Christo Padre, Obispo de la Iglesia Catedral de la Prouincia de los Charcas, se me ha suplicado mandasse, quando alguna persona de su propria hacienda quisiese fundar algan Monasterio, o Hospital, Hermita, o Iglesia, o otra obra de piedad en la dicha Prouincia, mi Audiencia Real de ella no se entremetiesse en querer ysar del Patronazgo, y lo dexassen libre al Prelado, y fundador. Y visto por los de mi Consejo de las Indias, lo he auido por bien: y por la presente declaro, quiero, y es mi voluntad, que en las obras pias sobredichas, o qualquiera dellas, que de aqui adelante se instituyeren, y fundaren en la dicha Prouincia de los Charcas, se cumpla la voluntad de los fundadores, y que en aquella conformidad tengan el patronazgo de ellas las personas a quien nombraren, y llamaren, y vos la juridicion que os permite el Derecho: Y man do a la dicha mi Audiencia de los Charcas, que contra lo suso dicho no vaya, ni passe en manera alguna. Fecha en San Lorenzo a 9. de Setiembre de mil y quinientos y nouenta y cinco. Ex qua, & alia 27. Maij 1591. desumitur l. 47. titul. 4. libr. 1. sum mar. de hac ultima Regia Schedula vigesimo septimo Maij mentionem agunt. Dom.

Vega in cap. Quanto 3. de Iudic. num. 17. & post eum, D. Solorçan. ubi suprà, libr. 3. cap. 3. numer. 52. quibus in locis hoc ipsum, 26 quod t̄ nos firmamus, docuere; & iterum D. Solorçan. cap. 15. nu. 22. supponit etiam id ipsum Regia Schedula 31. Maij 1631. cuius verba refero suprà cap. 1. n. 6. Adde l. 46. tit. 4. eod. lib. de Cathedralibus In- diarum loquentem.

Definit tamen in casibus superioribus ac- quiri patronatus, quando edificantis, do- tantiive ad sit expressa patronatus remissio, 27 non verò hoc casu t̄ tacita præiudicabit, Rota diuersor. decis. 167. num. 4. par. 2. & in antiquis, decis. 5. de iur. Patronat. Lambert. dict. lib. 1. par. 1. quæst. 2. art. 5. nu. 12. Rota apud Tamburin. post. tract. de iur. Abbat. tom. 3. decis. 29. nu. 2. & tom. 1. de iur. Abb. disp. 7. quæst. 5. num. 18. Tondut. dict. 2. part. cap. 4. §. 9. à num. 12.

28 Vtrum autem, illa tria t̄ copulatiuè, vel disiunctiuè concurrere, sufficiat ad ius patronatus obtinendum, nempè fundatio- nem, constructionem, dotationem, & terri- torij dationem; disputat cum multis Ascan. Tambur. dict. quæst. 5. à num. 16. & d. tom. 3. decis. 28. à num. 1. ubi nu. 2. Affi- mat Ro- 29 ta, aliquid t̄ ex his concurrere, esse suffi- ciens ex magis communi sententia; D. Greg. Lopez in l. 1. tit. 15. par. 1. gloss. 5. maxime, quoad ius patronatus honorificum; non ve- 20 rò quoad ius t̄ eligendi, præsentandique, ex dict. cap. Nobis 25. docent Lambert. dict. lib. 1. part. 1. quæst. 11. art. 7. nun. 5. Leo in Thesaur. For. Ecclesiast. par. 2. art. 16. num. 72. Mantic. decis. 244. num. 1. Vvesenbec. con- sil. 48. à num. 9. vol. 1. Georgius Mundius conf. 17. nun. 219. vol. 1.

In ædificante tamen, dotante, &c. neces- faria non est iuris patronatus expressa re- servatio ad illud acquirendum; cùm ip- sum quæsitum intelligatur per ipsam 31 t̄ ædificationem. Ordinarij consensu, & li- centia factam, D. Greg. Lop. in d. l. 1. gloss. 6. in fin. Menoch. conf. 90. num. 10. Gonçal. ad regul. o. Fan. Cancell. gloss. 9. §. 1. num. 9. Themud. decis. 282. n. 4. p. 3. Ricc. collectan. 1680. & decis. Cur. Archiep. Neap. 224. n. 10. p. 1. Garc. de Benefic. 5. p. cap. 9. n. 55. Clem. Merlin. decis. 31. num. 1. & decis. 60. n. 1. Si- mon Barbos. in repertor. verb. Ius Patrona- tus, pag. 205. Tondut. d. cap. 73. n. 4. Duran. decis. 147. num. 1. Marin. resol. iur. lib. 1. cap. 224. à num. 13.

32 Quod operatur ius ipsum t̄ à tempo- re incepti operis, ex cap. Significavit 41. de testib. Paris. de confid. Benefic. prohib. q. 28. n. 231. Rot. in antiqu. & diuersor. ubi suprà.

Lambertin. d. lib. 1. q. 2. art. 4. nu. 12. Sta- phil. de liter. gratiæ, cap. de prærogat. iur. Pa- tron. n. 5. Garc. d. cap. 9. num. 45. & seqq. Ant. Nigr. de laudem. tom. 2. d. q. 22. num. 10. Tondut. d. 3. part. Canon. Benefic. quæst. cap. 144. num. 3.

Eodem modo, per illud medium edificationis, scilicet, aut dotationis in Regu- larium Ecclesijs potest plenum ius Patro- natus acquiri, si cum hoc concurrat simul t̄ Apostolicum priuilegium, non aliter,³³ d. cap. Nobis 25. §. 1. iunct. gloss. verb. De sua iurisdictione, de iur. Patron. ubi Abb. nun. 9. Hostiens. col. 2. & Ancharr. num. 16. D. Couarr. in regul. possessor. 2. p. §. 10. nu. 3. ubi de communi testatur, Lambert. lib. 2. part. 1. q. 5. art. 1. à num. 10. Put. decis. 356. num. 3. lib. 2. Peña decis. 436. num. 3. (ubi docet ex hoc patronatu t̄ non quæri ius³⁴ eligendi Abbatem, Priorem, vel alium) Fa- rinat. decis. 421. nu. 2. part. 2. recentior. Fer- entill. in not. ad Burat. decis. 1. num. 15. Tamburin. de iur. Abbat. dict. tom. 1. disp. 7. quæst. 5. num. 2. Tondut. ubi proxime, 3. part. cap. 192. Quæ procedunt, quando de acquirendo in tota Regularium Ecclesiæ patronatu tractatur: secus, si tantum in ali- quo Altari, vel Capella prætenditur; eo namque casu sufficiens erit Regularium t̄ 35 interuenire legitime consensum, Paul. Pa- ris. conf. 35. num. 10. lib. 4. & resolutum re- fert Ferentill. ubi proxime, num. 17. Tam- burin. d. quæst. 5. num. 15.

An autem, ex reædificatione hoc ipsum ius possit quæri, dubitari posset, & verius est, ex ea acquiri, qua iterum Ecclesia, vel locus pius penitus dirutus, construitur, & redintegratur de novo, non ex alia, hac in- fieriore; voluntate t̄ Ordinarij interue- uiente, gloss. in cap. Quoniam 3. verb. Fun- daiores, de iur. Patronat. D. Greg. Lopez in dict. l. 1. gloss. 3. in fin. Gratian. discept. Forens. cap. 177. à n. 25. Garc. d. cap. 9. n. 51. Cæsar. Caren. resol. Forens. resol. 28. num. 1. Beltramin. in not. ad Ludouis. decis. 397. n. 5. Barbos. de offic. & potest. Episc. dict. allegat. 70. à num. 6. Vbi plures cumulat, & de uni- uers. iur. Ecclesiast. d. cap. 12. n. 32. Noguer. allegat. 28. n. 13. & deinde Mart. vot. 29. n. 5. Ricc. collectan. 1559. Ioann. Baptist. Thor. in compend. decis. Cur. Archiepisc. Neapol. 1. part. verb. Ius Patronatus, in fin. 1. p. com- pend. decis. Cabed. ubi supr. cap. 30. num. 4.

Quæ & in Monasterijs accidere, & pro- cedere possunt; nàm si ità dirutum propo- natur, & egens Monasterium, vt nullo mo- dò conservari, & reædificari valeat, ni- si nouo admisso fundatore, & conseruatori, be-

benè poterit ius patronatus induci, & ad
mitti t à primo distinctum, si aliud ha-
beat; vt notarunt Emmam. Rodrig. tom. 2.
Regul. quæs. 49. art. 7. Peyrin. apud Lezan.
quæst. Regul. tom. 2. verb. Monasteria Regula-
ria, num. 28. Cabed. à num. 5.

Sic etiam requirendus est, vt suprà te-
tigi, Ordinarij consensus, vt ad alium t
ius patronatus transeat, & transferatur P.
Suarez de Religion. libr. 4. de simon. cap. 23.
num. 15. Ferret. confil. 343. à nu. 2. P. Azor.
2. part. Moral. institut. lib. 6. cap. 20. quæst.
5. Barbos. de offic. & potestat. Episcop. dict. 3.
part. all. gas. 71. à num. 12. Viuian. commun.
opinion. dict. lib. 1. tit. 4. à num. 8. P. Sanchez
confil. Moral. lib. 2. dict. cap. 3. dub. 76. nu-
mer. 3. Francisc. Marc. decis. 1136. part. 1.
Alex. Raudens. variar. cap. 19. num. 2. & 4.
Tamburin. de iur. Abbat. tom. 3. disput. 9.
quæs. 23. num. 5. Ricc. collectan. 754. Thor.
in compend. decis. Cur. Archiepisc. Neapolit.
dict. 1. part. ve b. Donatio. Francisc. Reuert.
decis. 123. num. 2. vbi Donat. Anton. de Ma-
rin. nun. 1. Tondut. Canonic. resolut. 1. part.
cap. 54. num. 7. vbi docet, aliter factam in
39 alium translationem nullius esse t mo-
menti, ex cap. Quid autem s. cap. Illud 8. de
iur. Patronat. Gracian. dict. cap. 177. à num.
3. Sic etiam, vt emphyeutis, vel feudum de
vno in alium transferatur, domini consen-
sus t attenditur, & requiritur, Ciriac. con-
trou. 4. tom. controu. 568. numer. 26. 27. &
controu. 549. num. 22.

Quapropter in hac omni materia has
duas observa generales conclusiones. Pri-
mam, quod quoties ius patronatus princi-
paliter, & per se, inter viuos, vel ultima
voluntate in alium confertur, requirenda
est Episcopi licentia, nec aliter facta va-
41let t translatio, dict. cap. Illud 8. de iur.
Patronat. cap. 3. nico, eod. in 6. Abb. ind. cap.
Illud. vbi Cardinal. D. Gregor. Lop. in l. 8.
tit. 15. part. 1. verb. Otorgamien o, Ferret.
confil. 133. & seq. Marin. Frecia de subfeud.
lib. 3. verific. Tertia formula, num. 10. pag. mi-
bi 407. Lambertin. dict. lib. 1. par. 2. art. 17.
quæst. 5. nu. 5. D. Molin. de primogen. lib. 1.
cap. 24. num. 13. latè P. Sanchez dict. cap.
3. dub. 76. num. 3. Giurb. decis. 84. num. 13.
Tondut. de pension. cap. 17. num. 19.

Rationem reddit P. Sanchez, qui lai-
cus ius patronatus habere non potest per
42 se; cum t participeret quid spiritua-
litatis, cui est annexum, cap. Quanto 3. de
iudic. l. 56. tit. 6. part. 1. Anastai. Germon.
de sacror. immunitat. lib. 3. cap. 4. num. 48.
& cap. 19. num. 61. P. Petri. Gambacurt.
de immunitat. Eccles. libr. 7. cap. 6. numer. 5.

Tom. I.

in fin. Lambertin. dict. lib. 1. quæst. 1. artic.
2. sub numer. 5. Rota decis. 2. de iur. Pa-
tronat. in antiqu. Alexand. Sperell. decis. 180.
num. 42. Farinac. in prax. quæs. 8. num. 20.
Garc. de Benefic. 5. part. cap. 9. num. 6. Ciar-
lin. controvers. Forens. lib. 1. cap. 17. num. 90.
Alvarez de Valazco de priuileg. miserab.
personar. 2. pars. quæst. 8. num. 296. Tambu-
rin. post tractat. de iur. Abb. tom. 3. decis.
106. num. 6. Reuerter. decis. 346. numer. 2.
in fin. Valeton. de transact. tit. 3. quæst. 6.
num. 40. Sim. Barbos. in repertor. verb. Ius Pa-
tronatus, pag. 203. Illustriss. D. Episcop. Qui-
tens. in suo Itinerario para Parrocos de In-
dios, lib. 1. tract. 1. sess. 4. num. 5.

Ideoque Episcopi desideratur assensus,
in quo consistit gratia, qua t median. 43]
te laicus patronatus efficitur capax, l. fin.
dict. tit. 15. part. 1. ibi: Sufre Santa Iglesia, e
consiente, que los legos ayan algun poder en
algunas cosas espirituales, assi como en po-
der presentar Clerigos para las Eglésias, que
es cosa espiritual, o allegada con espiritual,
esto fizó por fazerles gracia, e merced. D.
Gregor. dict. verb. Otorgamiento. Lambertin.
de iur. Patronat. lib. 3. quæst. 10. princ. artic.
1. Viuian. eod. tract. 1. part. lib. 1. cap. 3. num.
23. Alexand. conf. 75. num. 35. in fin. lib. +.
Francisc. Marcus decis. 1133. num. 3. part. 1.
P. Sanchez dict. numer. 3. & 6. Cabed. de
Patronat. Reg. Coron. cap. 1. nun. 4. Peña de-
cis. 255. num. 8. Alexand. Sperell. dict. decis.
180. num. 41. Ciarlin. dict. cap. 17. numer.
90. Carol. de Tap. decis. 18. num. 4. & 5. D.
Araci in memorial sobre las Vacantes de las
Indias, numer. 44. Andr. Vallens de Benefic.
lib. 1. tit. 4. n. 9. Mich. Ant. Frances de Vr-
rutigoit. de Eccles. Cathedral. cap. 16. numer.
113. Sic etiam vnire beneficia laico, nisi
ex priuilegio Apostolico, non t com. 44]
petit. cap. Sicut vnire 8. de excessib. Prælat.
Silver. Bernart. in respons. iur. pro Regio Pa-
tron. 1. par. 5. num. 23. in fin.

Secundam verò, quod si ius patrona-
tus alicui accessoriè, veluti cum vniuer-
sitate bonorum vendita, donata, &c. con-
cedatur, non petatur Ordinarij licen-
tia, t & consensus, cap. Ex literis 7. 45]
cap. Cùm seculum 13. de iur. Patronat.
cap. Cùm Beroldus 18. de sentent. & re iudic.
l. 8. d. tit. 15. p. 1. cap. 1. de iur. Patron. in 6.
Reuerter. decis. 123. numer. 2. vbi Mari-
nis in observation. numer. 1. & resolut. iur.
libr. 1. cap. 221. à num. 1. Hermofill. in
l. 15. tit. 5. par. 5. gloss. 4. à nu. 2. noster
D. Faria ad D. Couarrab. lib. 1. variar. cap.
13. à n. 17. & lib. 2. cap. 18. n. 104. Thomi.
Delbe. de immun. Eccl. to. 2. cap. 17. dub. 14.

C 3. num.

num. 4. D.Olea de cession. iur. tit. 3. quæst. 8. num. 26. D. Araciæ in memor. sobre las Vacantes de las Indias, num. 31. Cuius ratio ea est ab omnibus redditæ, quia quando ius patronatus accessoriè in animum conferatur, super eo non videtur aliquis initus contractus, sed solum super omni vniuersitate temporali. Vnde quemadmodum ad principale transferendum astensus non creditur + necessarius, ita neque ad accessorium, ita Panormitan. in dict. cap. Ex litteris 7. D. Couarrub. lib. 2. variar. cap. 18. num. 6. D. Gregor. Lopez in dict. l. 8. gloss. 4. & per tot. Lambertin. qui testatur de communii dict. lib. 1. quæst. 1. art. 2. D. Molin. dict. cap. 24. à numer. 8. P. Sanchez dict. dub. 76. num. 2. & in pœcept. Decalog. lib. 2. cap. 19. à num. 5. Decian. consil. 17. à num. 5. volum. 3. Peragrin. consil. 87. num. 3. volum. 3. & consil. 18. à num. 2. vñiam. 5. Morot. consil. 33. numer. 5. Francisc. Marc. decis. 145. num. 2. part. 1. Anton. Fabr. ad cit. cod. de pignor. desinit. 11. num. 6. Hermosilla in l. 15. tit. 5. part. 5. gloss. 4. & 5. Ciarlin. dict. cap. 17. num. 92. Ioann. Griuell. decis. D. Istan. 37. num. 16. Giurba decis. 84. dict. numer. 13. & ad Messanens. cap. 1. gloss. 2. num. 47. vbi suo more, multos congesit, Maceratens. libr. 1. variar. resolut. 29. n. 19. & resolut. 40. nu. 5. Alexand. Raudens. variar. resolut. cap. 19. num. 28. Anton. Nigro de laudem. tom. 2. quæst. 33. num. 5. & quæst. 20. num. 91. Barbos. de potestat. Episcop. 3. part. allegat. 71. à n. 1. 7. & sequentib. & in Clementin. 2. de sentent. & re iudicat. numer. 11. Ricc. Spin. Cald. Surd. Azor. Garc. Cened. & Mart. apud Simon Barbos. in report. verb. Ius Patronatus, pag. 205. Tamburin. de iur. Abb. tom. 3. disput. 9. quæst. 23. numer. fin. Noguerol. allegat. 36. numer. 26. Gauant. in Manual. Episcop. verb. Ius Patronatus, numer. 20. D. Salgad. in Labyrinth. creditor. 3. part. cap. 5. à num. 1. D. Olea de cession. iur. tit. 3. quæst. 8. num. 26. D. Roxas decis. 99. num. 10. & decis. 223. numer. 12. Valeron. de transact. dict. quæst. 6. num. 41. & seq. Andr. Vallens. vbi suprà num. 9. Cabed. de Patronat. Reg. cap. 7. à num. 7.

Addit etiam Valeron, vbi proximè, cum vniuersitate bonorum rectè de Patronatu transfigi posse, non verò de eo, aliquid quo + temporali interueniente, quin sapiat simoniam cap. Preterea 9. de transact. P. Ioseph. Gibalic. de simon. quæst. 20. consecutar. 15. numer. 2. Verific. Terrie, pro iure Patronatus, P. Suarez de simon. cap. 51. à n. 6. Lambertin. dict. lib. 3. quæst. 9. artic. 6.

Flamin. Paris. de confident. benefic. prohib. quæst. 28. nu. 187. Padill. in l. Iubemus. C. de transaction. à num. 14. Valeron vbi suprà. num. 40. Ciarlin. controv. forens. lib. 1. controv. 107. num. 82. & seq.

Ex quibus sequitur, vendito Castro, in emptorem trahere ius Patronatus, +⁴⁸ Castro annexum, dict. cap. Ex litteris 7. de iur. Patronat. Vbi Innoc. l. 9. tit. 15. p. 1. D. Gregor. in dict. l. 8. gloss. 8. & in l. 68. tit. 18. part. 3. gloss. 8. D. Couarrub. dict. cap. 18. num. 8. D. Molin. dict. cap. 24. num. 18. P. Suarez tom. 1. de Religion. dict. lib. 4. de simon. cap. 28. à num. 12. Cardin. Mantic. de contract. lib. 4. tit. 12. commun. opin. lib. 1. dict. tit. 4. de iur. Patronat. numer. 19. Lambertin. eod. tractat. dict. lib. 1. quæst. 5. art. 15. nu. 3. Boer. decis. 322. nu. 14. Ricc. decis. 116. p. 4. Thor. in compend. decis. Cur. Archiep. Neapol. verb. Ius Patronatus, in 3. p. comp. decis. sect. 2. Ant. Monach. decis. Florent. 72. n 30. 40. & seqq. Rota Roman. post tractat. Statut. Pac sic. de Saluan. interdict. decis. 100. num. 1. Anton. Nigro de Linden. tom. 2. quæst. 20. numer. 91. Lezan. tom. 1. Regal. d. ct. cap. 11. num. 8. Tamburin. dict. tom. 3. de iur. Abbat. disput. 9. quæst. 23. num. 4. Gibalin. de vniuers. negotiat. libr. 4. cap. 4. consecutar. 7. num. fin. Marin. vbi suprà. à num. 5. Cabed. vbi suprà, cap. 3. num. 3.

Datis in dotem bonis, quibus inhæret ius patronatus, dari patronatum, & trahere + in maritum, D. Melin. dict. cap. 24. num. 3. Spin. de testament. gloss. 4. ⁴⁹ num. 113. Azeued. in l. 7 tit. 3. lib. 6. Recopil. & in l. 9. tit. 5. lib. 1. num. 43. Giurb. ad Messanens. dict. gloss. 2. numer. 51. Baeza de non meliorand. filiab. ration. dot. cap. 26. num. 1. & de decim. sus. cap. 23. à numer. 18. Parlador. quotid. different. 120. nu. 22. Marescot. variar. lib. 1. cap. 30. num. 15. Griuell. decis. 37. à num. 21. Fontanell. de pœctis nuptial. claus. 6. gloss. 1. part. 3. à num. 3. Creditori traditis bonis iure pignoris, in eum. + transferri Patronatum, maxime nostro iure, dict. l. 9. tit. 15. part. 1. vbi gloss. 2. notat etiam gloss. fin. in dict. cap. Cum Bertoldus. de re iudic. Pinell. in l. 2. c. de rescind. vendit. part. 2. cap. 2. num. 2. Hugo de Cels. cons. 23. num. 1. Vincent. de Anna allegat. 109. Hermosilla in l. 15. tit. 5. part. 5. gloss. 5. num. 6. & 9. Ricc. decis. 12. part. 1. num. 4. Parlador. rer. quotid. libr. 2. cap. fin. 5. part. §. 4. à numer. 54. Barbos. de vniuers. iur. Eccles. libr. 3. cap. 12. numer. 237. Anton. Nigro dict. tom. 2. quæst. 9. art. 2. num. 25. ex Iasson. in l. Creditori, ff. de non. oper. nuntiat. facit l. Si pignori 30. fan.

ercisc. Zenallos commun. contr. commun.
quest. 740. à num. 1. commun. opinion. vbi
suprà. num. 28. D. Amay. in l. 2. Cod. de De-
curion. lib. 10. numer. 52. Fontanell. de paet.
claus. 7. gloss. 3. part. 5. num. 38. Nouar. libr.
1. Forens. quæs. 146.

Licet, iure communi attento, aliud di-
51 cendum videatur, videlicet, ut + pe-
nès debitorem patronatus exercitium re-
maneat, ut cum D. Greg. Lopez vbi proximi-
mè, Ioseph. Ludouic. de iur. Patronat. con-
clus. 42. fall. 3. docent Giurb. dict. gloss.
2. num. 44. Griuell. vbi supr. num. 5. & 8.
Fontanell. claus. 6. gloss. 1. part. 3. numer. 2.
ex cap. Bertoldus, de re iudicat. Garc. de Bene-
fic. 5. part. cap. 5. num. 10. & cap. 6. num. 7.
Reynoso obseruat. 37. num. 37. Addit, rur-
sus Giurb. num. 43. cum multis, in maritum
ius patronatus fundo dotali inhærens,
minimè transire, cùm solum ad eum re-
rum dotalium commodum reale spectet,
Abb. in cap. fin. d. concess. Præbend. num.
8. Felin. in cap. Cum olim, de maiorit. & obe-
dient. num. 2. D. Molin. dict. cap. 24. numer.
32. Camill. Borrell. controu. 61. à num. 10.
Sed contraria sententia est communior,
52 scilicet, + ut marito ius patronatus ac-
quiratur, quoties rebus dotalibus adhæ-
ret, taliter, ut solus ipse præsentet, Roch.
de Curt. de iur. Patronat. verb. Ipse, vel is,
quest. 28. Spin. de testam. gloss. 4. à numer.
112. Gutierrez. de tutel. 3. part. cap. 29. nu-
mer. 3. Sahagun. in cap. Quarto 3. de iudic.
à num. 11. Lara de Anniuers. & Capellan.
libr. 2. cap. 3. numer. 29. Parlador. dict. dif-
ferent. 120. num. 22. D. Castill. de usufruct.
cap. 36. num. 36. D. Sarmient. seleçtar. libr.
3. cap. 3. in fin. latè Garc. de Benefic. 5. part.
cap. 9. §. 1. à num. 177. & numer. 179. res-
pondet: Fundamento suprà in contrarium
tradito, quòd cùm maritus sit rerum do-
talium dominus, debent ad eum perti-
nere, non solum fructus commoditatem
53 realem afferentes, sed etiam + omnes
alij, Mantic. de tacit. & ambig. conuention.
lib. 2. tit. 30. num. 27. Barbos. in l. Diuor-
tio 8. §. Si viro, num. 57. ff. solut. matrim.
Ioann. Griuell. dict. decis. 37. num. 21. vbi
distinguit, & recte, inter ius patronatus
54 + ratione personæ competens, & illud,
quod rei, vel territorio inhæret; ut pri-
mum non transeat in maritum, fideicom-
missarium vniuersalem, & alios, secun-
dum verò transeat, ità etiam distingunt,
D. Molin. dict. cap. 24. numer. 3. & 32. vbi
Addentes, Gutierrez dict. cap. 29. num. 3.
ad med. optimè Fontanell. dict. claus. 6.
glos. 1. p. 3. à princ. & cap. seq. à n. 5.

Quid autem dicendum sit in ea que-
stione à multis ventilata? vtrum scilicet
confiscatis bonis, ius patronatus in eis
comprehensum, confiscatum censeatur?
Plures tenent eo cau non confiscari ius
patronatus, si confiscatio fiat à iudice lai-
co; + ea ratione, quia hic non potest
de re spirituali disponere, ita P. Azor.
Inst. tur. Moral. tom. 2. lib. 6. cap. 20. Lam-
bertin. de iur. Patronat. lib. 3. quest. 8. Iul.
Clar. in prax. crimin. libr. 5. §. fin. quest.
78. numer. 8. vbi Baiard. Farinac. in prax.
quæs. 25. numer. 151. Guid. Pap. decis. 341.
Iacob. Simanc. de Catholic. institut. tit. 9. à n.
95. P. Ioseph. Gibalin. de vniuers. negotiat.
lib. 6. cap. 2. num. 16. vbi agit de eo casu;
nempè quando + patronus, cuius bo-
na confiscantur, habet compatronos, vel
aios post se vocatos; ad quod est gloss.
in Clementin. Pastoralis, de re iudic. & cap.
Filijs 16. quest. 7. Peregrin. de iur. Fisc. li-
br. 5. tit. 1. de publicat. bonor. numer. 72. &
121. & cons. 87. num. 1. volum. 3. & cons.
157. num. 6. volum. 5. Giurb. ad Messanens.
dict. gloss. 2. num. 46. ferè innumeri apud
P. Sanchez in præcept. Decalog. dict. lib. 2.
cap. 19. num. 5. Sebaſt. Guazin. de confiscat.
bonor. conclus. 13. limitat. 32. per tot. Petr.
Caball. resolut. crimin. cas. 40. à numer. 1.
Vincent. Carroc. de excus. bonor. quæsit. 1.
quest. 10. principal. à numer. 1. Carpan. ad
nouas Constitut. Mediolan. cap. Omnia,
num. 429. vbi ita decisum refert Martin.
Laudens. de Fisc. quest. 4. Plot. consil. 30.
num. 18. Cabed. de Patronat. cap. 33. à nu-
mer. 2.

Id ipsum docent quamplures, etiam
si + confisatio bona mobilia, & im-
mobilia comprehendat, Baiardus d. quest.
78. num. 26. Peregrin. dict. num. 72. Guazin.
vbi suprà. num. 4. Giurb. dict. num. 54. in fin.
quia, vt ait num. 41. ius patronatus bono-
rum + appellatione non continetur, nec
etiam est in bonis, Bald. consil. 1. volum. 3.
& consil. 32. volum. 1. Rota consil. 3. numer.
34. Abb. in dict. cap. Ex literis, numer. 12.
Anton. Fabr. ad tit. Cod. de pignorib. d. finit.
11. num. 6. Neque in eorum + diuisio-
ne attenditur, cap. 1. de iur. Patronat. Al-
douin. consil. 8. numer. 3. Peregrin. consil. 32.
num. 6. & consil. 34. num. 3. vol. 1. & consil.
18. num. 2. vol. 5. Felicius de societat. cap.
29. num. 82. Giurb. d. num. 41.

Cum fit + individuum, dict. cap. 1.
de iur. Patronat. ubi gloss. & in cap. Pie
mentis 16. quest. 7. 1. Quædam mulier 42.
in fin. ff. famil. erescund. Et iterum in l.
fin. ff. de iur. Patronat. Bald. in dict. cap.
Quan-

Quanto 3. de iudic. numer. 2. D. Co-
uarrub. libr. 3. variar. cap. 19. num. 5.
Ioseph. Ludouic. de iur. Patronat. con-
clus. 42. in fin. Lambertin. de iur. Patro-
nat. 1. part. libr. 1. quest. 3. artic. 1. nu-
mer. 2. Henric. Rosental. de feud. cap. 6. nu-
mer. 3. Polidor. Rip. tractat. de indiuid.
& diuid. sect. 22. num. 10. Gonçalez ad
Regulam octau. Cancellar. gloss. 45. §. 1.
num. 65. Francisc. Matc. decis. 145. num.
1. part. 1. Giurb. dict. gloss. 2. num. 40.
Ciarlin. controvers. Forens. lib. 1. cap. 17.
numer. 96. Saltem quoad substantiam, li-
cet quoad + ius presentandi, & eius
exercitum diuiduum sit, Clementin. plu-
res, de iure Patronat. Bald. D. Couarrub.
& alij relati Ioann. Corras. in commentar.
ad l. Vix. ff. de seruitutib. numer. 11.
Marc. Anton. Genuens. practicabil. Ec-
cles. quest. 393. Marin. resolut. iur. libr.
1. cap. 229. numer. 14. Statal. Pacific.
de Saluian. interdict. inspect. 3. cap. 2. num.
606. Reuerter. vbi infra, num. 5.

Alij contrarium docent, videlicet,
quod confiscatis bonis, indirecte, & ac-
cessoriè publicatur ius patronatus, cum
bona + transeant cum sua causa, l.
Via constitui 23. §. Si fundus, ff. de jer-
uit. rusticor. predior. l. Alienatio 67. ff. de
contrah. emption. l. Marcellus 3. §. fin. ff.
ad Senat. Consult. Trebellian. Camill. de
Medic. consil. 4. numer. 19. Arias de Me-
sa lib. 1. variar. cap. 3. num. 10. Hanc
sententiam fundant D. Molin. dict. cap.
24. num. 26. Mieres de maiorat. 3. part.
quest. 11. num. 9. Guazin. vbi supra, nu-
mer. fin. Peregrin. dict. tit. 1. numer. 72.
in fin. & numer. 121. P. Sanchez dict.
cap. 19. num. 10. vbi plures refert, &
num. 8. Caball. dict. cas. 40. num. 5. & 9.
Carpan. in dict. cap. Omnia, num. 433.
Giurb. dict. gloss. 2. num. 54. Medic. dict.
num. 19. Ioseph. Ludouic. dict. concl. 42.
declarat. 13. Ioann. Baptist. Thor. in com-
pend. decis. verb. Ius Patronatus, part. 1.
Tondut. de pensionib. cap. 35. numer. 24.
Reuerter. decis. 123. num. 3. vbi Marin.
in obseruat. num. 2. Ricc. in prax. iur. Pa-
tronat. resolut. 196. Quod verius, & se-
curius est, quo casu ius patronatus non
transit in Fiscum, sed Ecclesia remanet
libera ab eo onere, sub Prælati po-
testate, D. Molina dict. cap. 24. num. 27.
D. Gregor. Lopez in dict. l. 8. gloss. 8.
Simanc. d. tit. 9. n. 95. & alij apud Sanchez
dict. cap. 19. num. 16. Guazin. vbi supra,
num. 17. & alij ex relatis pro contraria
sententia, qui similiter docent, aliud es-

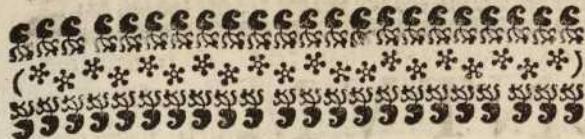
se, quando ab Ecclesiastico confisatio
celebratur, tunc enim etiam specificè de
patronatu facta procedit, & tenet gloss.
in dict. cap. Filijs 16. quest. 7. D. Molin.
num. 26. Spin. num. 115. Giurb. numer. 54.
locis vbi supra, & alij.

Limita tamen in emphyteusi Ecclesia-
stica, quæ non confiscatur, confiscatis bo-
nis + in quibus sita est, sed reuertitur⁶⁴
ad Ecclesiam, ad liberam ipsius disposi-
tionem, iuxta Barth. in l. si finita 15. §.
Si, de vestigalibus, quest. 2. vbi Roman.
de damn. infect. per text. in Authent. de
alienat. emphyt. §. 1. facit optimus
textus in cap. Fœlicis, versc. Si que-
rò feuda, de pœn. in 6. Luc. de Penn. in
l. 1. Cod. de petit. honor. sublat. libr. 10.
Affict. decis. 282. num. 13. & in cap. 1.
§. Præterea, si vassall. gloss. 3. num. 88.
quest. prima caus. benefic. amitt. Gigas de
crimin. lœse. Maior. libr. 2. quest. 6. Me-
dic. consil. 166. numer. 71. Cabed. cap. 33.
num. 8.

Dixi. Ecclesiam remanere liberam, quia
dum est patronatu affecta, dicitur quasi ser-
ua, cum sit patronatus + seruitus que-
dam, DD. in cap. Significauit 41. per text.
ibi, de testib. Sanct. Concil. Trid. sess. 25. de
reformat. cap. 9. Bald. cons. 26. libr. 1. Alex.
cons. 16. vol. 1. Lambertin. dict. libr. 1. quest.
6. in princ. num. 3. & art. 3. à num. 3. & fa-
cit, quest. 1. art. 11. à num. 1. Roch. verb. Et
dotauit, num. 2. Menoch. cons. 90. n. 1. Ma-
card. deprobat. concl. 585. na. 2. Did. Valdès
alleg. iur. pro Eccles. Cathedr. Palansin. so-
bre retener el Breve, que se concedió al Almi-
rante de Castilla, parapoder presentar en las
Canongias della, num. 52. Simon Barbos. in
repet. verb. Ius Patronatus, pag. 203.

Sic etiam remanet libera + Ecclesia⁶⁵
à patronatu, decendentibus omnibus de li-
nea, ad quos spectabat, Farinac. decis. 53. n.
5. part. 2. recent. Ricc. in prax. 4. par. resolut.
345. Fr. Hyatinth. Donat. rerum Regul. tom.
1. trat. 14. quest. 80. Mich. Anton. Fran-
ces de Vrrutigoit. de Eccles. Cathedr. cap. 16.
à num. 195. & cap. 25. num. 450. ex Barth. in
l. Inter stipulantem, §. Sacram. num. 11. vbi
Iass. numer. 30. ff. de velor. obligat. & Ric-
ciull. lucubration. Ecclesiast. libr. 1. cap. 20.
in fin. docet, beneficium annexum + con-
fraternitati, hac destructa, liberum rema-
nere, sicut remanent alia iura rea-

lia, D. Roxas decis. 99. nu-
mer. 18.

S V M M A R I V M.

- 1 IUS Patronatus transit in Fideicommissarium vniuersalem.
- 2 Sed contraria sententia est communior: distingue, ut num. 4.
- 3 Ex testanties iudicio Ordinarij accedente consensu, transit Patronatus in Fideicommissarium.
- 4 Ius Patronatus vxori, ratione propriæ personæ competens, non transit in matrimonium.
- 5 Regina Regni proprietaria præsentat, non maritus, quando ratione Regni competit Patronatus.
- 6 Ius Patronatus, constante matrimonio quæstum, communicatur inter coniuges, ideoque soluto matrimonio uterque coniux consequitur partem, & numer. 8.
- 7 Verum eo durante maritus patronatum administrat, sicut alia bona.
- 8 Ius patronatus, quod alter coniugum antè matrimonium obtinebat, non communicatur.
- 9 Vxor, seu vidua tenutaria, post annum lucrus pleno iure bona mariti p̄emortui pro securitate dotis possidens, potest præsentare; secùs intrà annum luctus, qui à pleno iure non possidet, & numer. 12.
- 10 Patronatus à Barone, vel possessore maioratus, feudi, &c. institutus, ipsius familiæ, non Baroniæ, vel maioratui acquiritur, si hic in aliam familiam transeat, nisi aliud ex mente fundatoris Patronatus appareat.
- 11 Tutor, curator hæreditatis iacentis, sequester, usufructuarius, &c. an posse sint præsentare.
- 12 Impubes, & septennio maior possunt præsentare, & ab ipsis nominatus, præfertur præsentatio à tute, & numer. 16.
- 13 Quoties constat, quis sit verus Patronus, tunc ab eo præsentatus præfertur præsentatio à quasi possessore; secùs si vere non constet.
- 14 Præsentatus à quasi possessore, non remonetur, licet postea ius eius euincatur.

- 19 Collatio facta ab eo, qui est in quasi possessione conferendi, tenet.
- 20 Quanlò Patronatus permutatione, vel alio titulo in Ecclesiam transfertur, non requiritur Ordinarij consensus, & num. 21.
- 21 Secùs si ab una Ecclesia in aliam transeat; quia tunc est necessarius, & reditum ratiō.
- 22 Item quando unus Patronatus cum alio permittatur, & num. 24. 25.
- 23 Inter duas Ecclesias est licita permutatio de ipsarum bonis, dato Rectorum consensu; quod limita, si aliquid interveniat temporale, qui à tunc sapit sermonam, & num. 27.
- 24 Similiter potest in compatriorum transferri Patronatus, sine Episcopo.
- 25 Consensus ab ordinario requisitus potest præstari etiam extra Diocesim; item ex postfacto durante vita transferentis, non tamen eo mortuo, & num. 31.
- 26 Quæ tamen procedunt respectu laicalis Patronatus, non respectu Ecclesiastici, qui non potest donari.
- 27 Raymundas Aragoniæ Rex alias Ecclesias, decimas, & primitias Cathedrali De tosæ, concessit.
- 28 Hoc ipsum de alijs fecit primò Sanctius Rex; traditur hunc Regem sagitta per eussum in obſidione Hosensi perijſſe.
- 29 Rex Iacobus I. hoc omne firmavit postmodum,
- 30 Ecclesiarum nomine hoc loco intelligitur ius Patronatus, & num. 38. 39.
- 31 Sic intelligenda donatio à Regina Petronilla Ildephonso filio facta, & numer. 39.
- 32 Ex dictis hoc ius Regium Patronatus videbatur esse Ecclesiasticum, sed contrarium, ut verius defenditur, & numer. 41.
- 33 Reges nostri, ubi decimæ non sufficiebant, proprijs bonis Ecclesias dotarunt, ac construxerunt.
- 34 Laicalis Patronatus creditur, etiam à Clerico, & bonis Ecclesiasticis institutus, si laicus in possessione inuenitur, & perseverat præsentandi.
- 35 Reges nostri, ut laici Patroni in administratione iuris patronatus Indiarum, sunt versati.
- 36 Ad cognoscendam Patronatus naturam multum subsequita obſeruatio, & praxis influit.
- 37 Patronatus per priuilegium Apostoli, cum laico concessus in aliquibus laicis, in alijs Ecclesiasticus appetat.

ARGVMENTVM.

IVS Patronatus, an fideicommissarium vniuersalem transeat; aliqua traduntur de Patronatu coniugibus antè, vel post matrimonium, spectante; an tutor, sequester, vsusfructuarius, impubes, &c. præsentare valeant; quandò in Ecclesiam, vel compatronum transfertur, an Ordinarij licentia requiratur? Regius Indiarum Patronatus est laicalis, non Ecclesiasticus.

C A P. V.

Alia præcedenti proxima est dubia quæstio; utrum scilicet ius Patronatus t. in fideicommissarium vniuersalem transeat? Ludovic. Roman. in l. Si Patroni, ff. ad Senat. Consult. Trebell. quem sequitur, & ab aliorum impugnationibus defendit. D. Molin. dict. libr. 1. de primog. Hispanor. cap. 24. à num. 18. ubi Addentes, num. 7. Peregr. de fideicommissar. artic. 6. num. 37. Ioann. Aloys. Ricc. in prax. iur. Patronat. decis. 179. num. 142. & decis. Cur. Archiepisc. Neapol. 101. part. 3. Ioan. Baptist. Tho. in compend. decis. Cur. Archiepisc. part. 2. verb. Ius Patronatus, in 3. part. compend. decis. sect. 2. & plures apud Zevallos commun. contr. commun. quæst. 717. à num. 1. Francisc. Marcus decis. 1134. numer. 1. part. 1. P. Molin. de iustit. & iur. tractat. 2. disput. 188. in fin. Gutierr. detul. 3. part. dict. cap. 29. num. 15. cum alijs docent, in fideicommissarium vniuersalem transire, cum in eum transeant iura omnia realia, & personalia; & hoc ius soleat cum bonorum vniuersitate transire, ut supra fundam.

Sed contraria sententia t. est communior, & ferè ab omnibus approbata, ex autoritate textus, in l. Quia proinde 42. §. Restituta, ff. ad Senat. Consult. Trebell. restituta hæreditate, inquit Paulus iura sepulchrorum apud hæredem remanent. Hanc defendant Barthol. Alberic. Paul. Castrens. Alexand. Iass. Curt. Iun. Dec. Cagnol. Imol. Rip. Bolognet. Crauet. Abb. Eman. Acosta. Gill. Benedict. Gemin. Curt. Sen. Ferret. Decian. Roch. de Curt. Lambertin. Anton. Gomez. Guid. Pap. Dom. Couarrub. Polit. Odd. Trentacinq. Simon de Pratis. Crass. Peregrin. & Intrigliol. relati, & sequuti à Vincent. Fufar. de substitut. quæst. 634. num. 2. quem perperam pro sua adducunt sententia, Ad-

dent. ad D. Molin. dict. num. 7. alios quamplures refert, & sequitur Giurb. d. gloss. 2. num. 45. & 53. Barbos. in cap. 1. à num. 10. de iur. Patron. Ioann. Ayllon. ad Anton. Gomez 1. part. variar. cap. 5. num. 31. Amicus noster D. Faria ad D. Couarrub. lib. 2. variar. cap. 18. à num. 117. Nicol. Garc. de Benefic. 5. part. cap. 9. à num. 17. & numer. 19. ubi ait, ex testantis iudicio t. & voluntate, Episcopi accidente licentia recte in fideicommissarium posse ius Patronatus transire, refertque aliquas Rotæ decisiones communem probantes sententiam, adde D. Gregor. Lopez in dict. l. 8. tit. 15. part. 1. gloss. 4. Zeuall. ubi supra, num. 3. Spin. de testament. gloss. 24. num. 15. Mieres de maior. 3. part. quæst. 11. num. 9. Ioann. Bott. conf. 3. num. 32. Peregrin. ubi supra, à num. 35. commun. opinion. lib. 1. tit. 4. de iur. Patron. num. 36. Galp. Anton. Thesaur. quæst. Forens. lib. 1. quæst. 11. num. 5. Ioann. Griuell. dict. decis. 37. numer. 6. & 9. quam pulchram appellat Fontanell. de pact. nuptial. claus. 6. gloss. 1. par. 3. num. 13. remissiù D. Olea de cession. iur. tit. 3. quæst. 8. à num. 20. Caldas consil. 7. num. 38. Loter. de re Benefic. libr. 2. quæst. 11. à num. 29. Ciarlin. controvers. 1. à num. 40. Noguerol. allegat. 28. à num. 60. Maldonad. & Prado ad D. Molin. libr. 1. cap. 24. à num. 5. distinguit tamèn, & recte Griuell. num. 21. ut supra notavi; quod aut t. est ius Patronatus, quod per se possit stare, & competit ratione personæ, & non transit in fideicommissarium; aut competit ratione rei, & territorij, & tunc transit cum ipsa re, vel territorio. Ergò hæc sententia tanquam magis communis in hoc casu admittenda, & sequenda erit, cap. præced. num. 54. dixi.

Ex quibus sequitur, ius patronatus vxori, ratione propriæ personæ t. competens, ad maritum non pertinere, debe reque ipsam præsentationes concedere, non maritum. D. Molin. dict. cap. 24. num. 5

32. & seqq. ubi Addentes Cabed. de Patronat. Reg. Cor. cap. 27. à num. 5. Barbos. in d. l. Diuortio 8. §. Si vir. num. 57. Palac. Rub. in cap. Per vestras. in princ. §. 43. numer. 10. 6. Vbi, quod Regina Regni proprietaria + debeat praesentare, non Rex. P. Sanchez consil. Moral. lib. 2. dict. cap. 3. dub. 71. numer. 29. Gutierr. dict. cap. 29. num. 4. Garc. dict. cap. 9. num. 24. & 185. Sahagun. in d. cap. Quanto 3. numer. 26. Burgos de Paz in proem. legum Taur. num. 5. Lara de Anniversar. & Capellan. lib. 2. cap. 3. num. 29. ex Abbat. & Immol. in cap. fin. de concess. Præbend. Didac. Perez in l. 4. tir. 4. lib. 5. Ordin. vers. Sexto fundatur, Sanchez ubi suprà. num. 30. Baeza de decim. cap. 23. num. 21. Giurb. dict. gloss. 2. num. 47. Fontanell. d. gloss. 1. var. 3. num. 12. Sim. Barbos. in repertor. verb. Ius Patronatus, pag. 204.

Acquisitum vero, constante matrimonio, inter coniuges + communicatur, Ioan. Garc. de coniugal. à quæst. num. 165. Dom. Matienç. in l. 5. tit. 9. lib. 5. Recopilat. gloss. 4. num. 5. Giurb. ad Messanens. dict. gloss. 2. num. 37. Gutierr. dict. cap. 29. num. 5. Baeza de non meliorand. filiab. ration. dot. cap. 26. num. 2. & de decim. dict. cap. 23. à num. 17. Nam licet sit individuum, ut dicebam, superiori cap. numer. 60. exercitium tamen eius individuum est, ideoque soluto matrimonio uterque coniugum + suam consequetur partem, D. Couarrub. lib. 3. variar. cap. 13. num. 5. Spin. de testament. gloss. 4. num. 63. Palac. Rub. in rubric. de donation. inter, §. 62. num. 23. P. Sanchez dict. dub. 71. num. 31. Garc. Baez. & Matienç. ubi proxime.

Matrimonio autem durante, marito, 9 qui alia bona + administrat competit patronatum exercere, ex Garc. Palac. Rub. & alijs. P. Sanchez ubi proxime, numer. 32. Ferr. Manriq. de preced. quæst. 34. numer. fin. Anton. Nigro de laudem. tom. 2. quæst. 9. art. 2. numer. 3. Quid autem dicendum de Patronatu, quem alter ex coniugibus, ante matrimonium obtinebat, an hoc sequuto communicetur? Non communio cari, + ex supra relatis constat, docetque in specie Marius Muta ad consuetudin. P. normit. num. 78. Contrarium tamen docet Giurb. dict. gloss. 2. num. 47. ubi ita decisum refert; tu interim cogita, & si vis, non recedas à prima sententia, quæ cum superioribus convenit.

Obiter hoc loco observa, mulierem post annum luctus, pleno iure mariti prædefuncti bona, quoisque ipsi dos solvatur, possidentem, fructusque suos facientem,

iuxta aliquorum Regnum Coronæ Aragonæ Foros, quo casu + tenutaria appellatur; Beneficia Vacantia, de iure patronatus in bonis mariti, praesentare posse; scilicet intra annum luctus, cum tunc pleno iure + non possidebat, fid Thom. Mies res in constitution. Hac nostra, numer. 292. quem refert, & sequitur Acaz. de Ripoll. variar. cap. 10. num. 55. & 401. Francisc. Ferrer. in eadem constitut. Hac nostra, tempor. 1. num. 24. Fontanell. de pact. nuptial. claus. 7. gloss. 3. var. 5. num. 38.

Potest etiam disputari, an patronatus à feudi possessore, vel alio simili fundatus, feudo an familiæ ipsius fundatoris, casu, quo ad alium, extræ familiam deueniat feendum? Et dicendum est, à feudatario, Barone, aut alio quoquis constitutum, seu institutum patronatum, tanquam à particulari quæsitum, iudicandum, ita ut familiæ fundatoris spectet; nisi alius + appareat ex ipsius mente, ita ex Andr. de Isern. in cap. 1. de contract. inter mascul. & femin. ubi Afflict. docet Marc. Anton. Genuenf. practicabil. Eccles. quæst. 351. à princip. Marin. resol. iur. lib. 1. cap. 221. à num. 8. & seqq.

An autem, & quando possint praesentare tutor, curator + hereditatis iacentis, sequester, usufructuarius, custos bonorum, depositarius, &c. Vide D. Molin. dict. cap. 24. num. 4. P. Sanchez dict. dub. 71. num. 32. Felin. in cap. Cum Bertoldus, de sentent. & re iudic. num. 30. Innoc. in cap. Examinata, de iudic. Silver. Bernart. in resp. iur. pro Reg. Patronat. 1. part. §. 16. num. 29. & seq. Roch. de Curt. verb. Ipse, vel i., quæst. 32. numer. 71. Francisc. Marc. decis. 4. numer. 2. & decis. 443. num. 1. part. 1. Petr. Gregor. syntagma. iur. lib. 23. cap. 3. num. 14. Gutierr. de tute. cap. 7. à numer. 16. Vbi ita iudicatum tradit Garc. de Benefic. 5. part. cap. 6. à num. 1. Sahagun in cap. ultim. de sequest. poss. num. 64. ubi ita se vidisse testatur, Reynol. obseruat. 37. num. 38. Barbos. de vniuers. iur. Ecclesiast. dict. libr. 3. cap. 12. à num. 230. Ferro Manriq. de preced. dict. quæst. 34. numer. fin. Sim. Barbos. in repertor. verb. Iuris Patronatus, pag. 205. column. 1. ubi plus.

Nota tamen unum septennio maiorem bene posse praesentare, eoque casu + ab ipso nominatum praesentato à tute præferri. Vide Paul. de Citadinis in tractat. de iur. Patron. part. 7. num. 20. Ioann. Franc. San. Felic. decis. 176. num. 3. Gutierr. dict. cap. 29. num. 7. Ricc. in prax. iur. Patronat. resolut. 194. num. 11. Mantic. decis. 140. num. 11. Ioann. Baptist. Ciarlin. controu. Forcns. biv.

lib. 1. cap. 1. num. 82. Cald. Pereyr. in l. Si curatorem, verb. Cum non ab similis, numer. 34. Cod. de in integr. restitut. minor. & de nominat. emphyt. quæst. 4. num. 7. Garc. de Benefic. 5. part. cap. 9. numer. 186. Cened. ad Decretal. collect. 5. num. 6. Gauant. in manual. Episcop. verb. Ius Patronatus, num. 63. Narbon. de ætat. ad omnes actus requisiſ. ann. 7. quæſt. 22. num. 9. & seqq. cum multis Simon Barbos. dict. verb. Iuris Patronatus, pag. 204. col. 2. Sic similiter potest 36 impubes præsentare, omisso tuteore, ex cap. Decernimus 16. quæſt. 7. docent Lara in compend. vitæ homin. cap. 18. numer. 51. Barbos. in cap. Ex eo 32. num. 5. de electione. vbi Mich. Moez de Iturbide num. etiam 5. Narbon. de ætat. ad omnes actus requisiſ. ann. 7. quæſt. 22. à numer. 10. Cabed. vbi infr. cap. 27. à num. 4.

Adverte etiam, quod quoties verè conſtat, aliquem esse legitimum patronum, ab eo præsentatum præferri nominato à quasi possessori iuris patronatus; tuncque dici proprietatem absorbere posſessionem; alias obtinere debere t à quasi possessori præsentatum, cap. Que clam 24. de electione, cap. Cum olim 7. & cap. Cum Ecclesia Sutrina 3. cum alijs, de causa possess. & propriet. cap. Consultationibus 19. cap. Ex litteris 7. de iur. Patron. Abb. in dict. cap. Consultationibus, nu. 9. Dec. consil. 127. numer. 1. Rot. diversor. decif. 167. num. 10. part. 2. Alexand. Raudens. variar. cap. 19. num. 20. Farinac. decif. 735. num. 1. & decif. 180. per tot. 1. part. posthum. & decif. 374. num. 4. 1. part. & decif. 274. num. 7. 2. part. in nouiss. Garc. dict. 5. part. cap. 5. num. 4. Ferdinand. Brancia, apud Donat. Anton. de Marinis allegat. 60. num. 7. Reynoso obſervat. 66. 4. Clem. Merlin. decif. 110. num. 5. & decif. 356. à num. 2. Vbi, quod non removetur præsentatus ab eo, qui est in quasi possessione præsentandi, licet postea 18ius t eius euincatur, Alexand. consil. 75. num. 46. lib. 4. Menoch. consil. 90. num. 125. Roland. consil. 47. num. 28. libr. 1. Reynoso dict. obſervat. 66. num. 14. Cabed. de Patronat. cap. 34. numer. 8. Adde ex Sanct. Trident. Concil. ſeff. 25. de reformat. cap. 9. Ricc. in prax. iur. Patronat. decif. 153. num. 47. Gonçalez ad Regul. octau. Cancell. gloss. 18. num. 23. Tondutum Canonic. resolut. part. 1. cap. 87. numer. 8. Simon Barbos. in repertor. verb. Iuris Patronatus, pag. 205. col. 1. & verb. Præsentatus, pag. 275. Sic eriam, vt præsentatio, 19tenet collatio facta t ab eo, qui est in

quasi possessione conferendi. Rota in an-
tiq. decis. 14. alias 575. de iure Patronat. D. Did. Anton. Frances de Vrrutigoit. in tractat. de intrusion. quæſt. 28. numer. 17. & seqq. Ferdinand. Brancia apud Mar-
tin. allegat. 60. num. 6. & 7.

Illud autem, quod superiore cap. num.
12. fundai nempè ad translationem iuris
patronatus in alium, Ordinarij requiri
consenſum, limita etiam, quandò in Ec-
clesiam, vel pium locum fit translatio;
tunc namque Prælati non est necessaria
facultas, cùm eo t casu res redeat ad 20
propriam naturam, vt ex dicto cap. quod
autem 5. cap. illud 7. de iur. Patronat. &
cap. unico eod. in 6. patet; & docent com-
muniter Abb. in dicto cap. illud num. 7.
Roch. de Curt. dict. verb. Ipſe, vel is, &
quo num. 30. Geminian. & Franc. in dicto
cap. unico, D. Gregor. Lopez in dict. leg.
8. tit. 15. part. 1. gloss. 6. Layman. moral.
part. 2. lib. 6. cap. 20. quæſt. 5. Lamber-
tin. de iur. Patronat. part. 2. lib. 1. quæſt.
1. art. 2. & 3. commun. opin. lib. 1. tit.
4. de iur. Patronat. num. 9. Francisc. Marc.
decis. 1136. part. 1. P. Sanchez dicto cap.
3. dub. 76. num. 3. D. Molin. dicto cap.
24. num. 13. Ferret. consil. 343. num. 5.
Gratian. discept. forens. cap. 177. num. 3.
Burgos de Paz consil. 31. num. 17. Bar-
bos. de offic. & potest. Episcop. 3. part. al-
leg. 71. num. 11. & 26. Duran. decis.
463. lib. 2. Tondut. Canon. resolut. 1.
part. cap. 54. num. 13. & 2. part. cap. 4. §.
9. num. 17. Tamburin. de iur. Abbat. tom.
1. disput. 9. quæſt. 2. num. 1. & tom. 3.
disp. 9. quæſito 23. num. 6. vbi, quod
etiam per permutationem potest in Ec-
clesiam t transferri ius patronatus finezzi.
Episcopi licentia, & interuentu, cap. ne-
mini 16. quæſt. 7. Roch. vbi suprà num. 28.
P. Azor. dicto cap. 20. quæſt. 5. & 6. Ciar-
lin. dicto cap. 1. num. 22. nouis. D. Rojas de-
cis. 99. num. 10. & decif. 223. num. 12.
Gauant. vbi infrà num. 23.

Quæ limitatio locum non obtinet, quan-
dò ab una Ecclesia in aliam fit translatio;
quoniam, licet verum sit, quod ex eo, quod
hæc fiat in locum pium, non sit Episcopi
necessaria authoritas, & consensus, iuxta
ea, quæ proximè fundai, requiritur ta-
men ex parte Ecclesiæ alienantis, vel alio
titulo transferentis; cùm non possit t in- 22
consulto Prælato, alienare, ita in indiui-
duo. Lambertin. dicto quæſt. 1. art. 10. num.
9. P. Sanchez dicto dub. 76. num. 5. Barbos.
de offic. & potest. Episcop. dict. 3. part. alleg.
71. num. 27. Gauant. in manual. Episcop.
ver-

verb. *Ius Patronatus*. num. 24. dixi dict. superiore cap. à num. 12.

Quemadmodum, quando unum ius patronatus cum alio (temporali aliquo non interveniente) permutatur; ob eandem rationem Praelati debet + accedere consensus. P. Filliuc. de stat. Clericor. tract. 45. cap. 11. numer. 26. P. Ioseph. Gibalin. de simon. quest. 20. conlectar. 15. numer. 4. nouissimè doctus Eniman. Roman. Valeron. intractat. de transaction. tit. 3. quest. 6. num. 8. ubi ait: Quod licet simoniae cesseret scrupulus, quando spirituale pro alio æquè spirituali creditur, aut commutatur, non tamen hæc beneficij, aut iuris spiritualis, vel spiritualitati annexi permutatio + valet, citrè Episcopi autoritatem fieri, cap. Quæsumus 5. ubi DD. cap. Cum olim 7. de rer. permuat. cap. Maioribus 8. de Præbend. Extraaug. Cum detectabile, de simon. Pat. Suarez lib. 4. de simon. cap. 32. P. Azor. Institut. Moral. dict. part. 2. libr. 6. cap. 20. quest. 4. & 7. P. Sanchez dict. cap. 3. dub. 38. per rot. & dub. 88. & seq. P. Gibalin. ubi supra, ques. 13. num. 5. Lambertin. dict. lib. 1. part. 2. quest. 3. art. 2. num. 9. Garc. de Benefic. 11. part. cap. 4. num. 56. Spin. de testim. gloss. 7. num. 33. Barbos. de vniuers. iur. Ecclesiast. lib. 3. cap. 15. à nu. 173. alter Barbos. frater in repertor. verbo, *Ius Patronatus*, pag. 203.

Eo itaque casu licita est permutatio, & 25 transactio præfata solemnitate + interveniente, non aliter, vt iure expressum habemus in cap. Ad questiones 6. cap. fin de rer. permuat. cap. Constitutus 6. de Religios. domibus, cap. Quam pio 1. quest. 2. cap. Matthæus, de simon. cap. Hoc ius 2. §. Item sibi invicem 10. quest. 2. cap. 1. de reb. Eccles. non alienand. & notant P. Suarez dict. lib. 4. cap. 51. & princip. Anastas. Germon. de Sacror. immunitat. lib. 3. cap. 19. num. 43. Petr. Gregor. de Benefic. cap. 41. nu. 2. obieter D. Solorzan. de Indiar. Gubernat. lib. 2. cap. 14. num. 58. Barbos. in cap. Constitutus, de transact. num. 2. Ricc. in prax. decis. 7+ num. fin. Mantic. decis. 201. num. 2. Ciarlin. dict. lib. 1. cap. 39. num. penult. Valeron. d. quest. 6. à num. 6.

Immò, iuris rigore inspecto, inter duas Ecclesiast. vel Ecclesiarum Rectores de ipsarum bonis, licita est permutatio, utriusque dato + consensu dict. §. Item sibi invicem, Ricc. dict. decis. 74. n. 3. Barbos. de offic. & porest. Episcop. 3. n. all. g. 95. n. 55. ubi id posse authoritate ordinaria, affirmat, latius P. Gibalin. de vniuersa negotiation. libr. 4. cap. 8. conlectar. 9. numer. 3. P. Azor. Institut.

Tom. I.

Moral. dict. lib. 6. cap. 20. quest. 6. Tambur. de iur. Abb. dict. dispuz. 9. quæfit. 23. numer. 6.

Non verò tenet quandò aliquid interuenit temporales; tunc namque permutatio, aut transactio + simoni am sapit, cap. Prae-27 terea 9. de transact. dict. cap. fin. de rer. permuat. dict. cap. Constitutus, de Religios. domib. Mar. Mutu decis. 41. num. 9. P. Sanchez dict. cap. 3. dub. 23. & passim P. Castro Palao 3. par. Moral. disp. 3. de simon. punt. 19. à princ. P. Dian. 4. part. Moral. tract. 4. resol. 157. Thom. Zerol. in prax. Episcop. verb. Simonis, à princ. Valeron. dict. quest. 6. num. 7. & à princ. Tondut. Canonic. resol. i. part. cap. 96. num. 25 & de pension. cap. 18. num. 6.

Denique, Episcopo, aut alio non vocato vel requisito, potestius patronatus in compatriorum donationis, cessionis, aut alio titulo transferri; cum tunc novum grauamen + Ecclesie non inferatur, gloss. in cap. Ex 28 insinuatione, de iur. patronat. & in Clement. Plures, verb. Libere, eod. tit. & in cap. Nemini 16. quest. 7. Cald. Pereyr. consil. 7. num. 54. Anton. Nigr. de land m. 10. n. 1. quest. 12. art. 1. num. 11. Gratian. discept. Forens. cap. 577. n. 37. Lambert. de iur. Patron. 2. part. lib. 1. q. 1. princip. art. 12. Achil. de Grass. decis. 10. de iur. Patronat. Rot. Roman. apud Pacific. post tractat. de Saluian. interdict. decis. 174. Marin. resolut. iur. lib. 1. cap. 230. à num. 4. Batbos. in cap. unico, de iur. Patronat. in 6. vide Burgos de Paz consil. 31. à num. 15. D. Olea de cession. iur. tit. 2. quest. 5. num. 3. aliud rimantes, sed non rectè Sim. Barbos. in repertor. verb. ius Patronatus, pag. 205. col. 2.

In casibus verò, in quibus Ordinarij assensus requiritur observa, hunc + posse præstare Episcopum, etiam extrà propriam Diœcesim existentem, vt decisum refert Ioann. Aloys. Ricc. decis. 7. num. 1. part. 3. & ex eo, Ioann. Baptist. Thor. in compend. decisionum Cur. Archiep. Neap. 2. par. verb. Assensus, in 3. par. compend. decis. sect. 2.

Item, ex post facto, similem assensum præstare posse Ordinarij donationi, & alij alienationi, viuente + tamen donante, aut alio titulo alienante, Marc. Anton. Genuens. in prax. Archiepiscop. Neapol. cap. 63. num. 21. Ricc. decis. 224. part. 1. Thor. in dict. compend. decis. Cur. Archiep. 1. part. verb. Assensus, in 1. part. compend. decis. dixi capite precedenti, num. 19. Ceterum, eo mortuo, neùquam + interponi posse, vt cum Camerar. Surd. & alijs docet doctiss. Cap. Galeot. controvers.

D

lib.

lib. 1. controu. 1. num. 107. & 122. Hec autem respectu laicalis patronatus procedunt, non vero in patronatu Ecclesiastico, qui donari non potest, Melch. Phœb. decisi. 185. num. 3. part. 2. & eo relato Simon Batbos. verb. Ius Patronatus, in repert. pag. 203. col. 3. quos videas.

Donationis titulo (ut obiter id attin-
gamus) aliquas Ecclesias una cum decimis, & primicijs, quas Apostolico obtinebat, priuilegio, Ecclesiae Pontificali Dertosæ vnitas, donatas, & concessas à Rege, vel potius tunc Principe Aragoniaæ tantum, Raymundo anno 1151. constat, ex instrumento à Silverio Bernart. tradito in respons. iur. pro Regio Patronu. 1. part. §. 7. num. 4. ibi: Concedi (inquit Raymundus) Domino Deo, & Ecclesie sanctæ Deigenitricis Mariæ, quæ quondam apud Dertosan celebris Sedes Pontificalis fuit, & omnes decimas, & omnes primicias omnian fructuum, & animalium.

Quod etiam prius, quoad aliquarum Ecclesiarum valorem, fecerat eius pater Sanctius Rex (hic obfideone Hoscenti sagitta percussus, viriliter obiit, Beuter. in Chronic. lib. 2. cap. 8. Carbonell. in Chronic. libr. 1. cap. Del Ry Don S.cho, è de sos fets, que fea) Hieron. Zurit. lib. 1. Annal. Aragon. cap. 31. idem Silver. dict. 1. part. §. 1. num. 4. D. Araciel in memor. sobre las Vacantes de las Indias, sub nome: 6. ubi late in margin. Totumque hoc approbavit, & confirmauit Magn. Rex Iacobus huius & nominis pri-
mus, extat instrumentum apud Silver. d. 1. part. §. 9. num. 2. per hæc verba: Item con-
cedimus, &c. cum lezdis, pedaticis, salinarijs, & ripaticis cum Ecclesijs, infra iam dicta lo-
ca constratis, & construendis cum decimis, &
primicijs. & cum omni iure Ecclesiastico, &c.
Dat. in o'stione Perinsule 3. onis Septem-
bris 1225. referunt Beuter. dict. lib. 2. cap. 1. Bernardin. Miedes in Histor. Iacob. Reg. lib. 1.
cap. 16.

Hinc nota, donationis Ecclesiarum no-
mine, contineri, & intelligi ipsum ius patro-
natus; qui enim Ecclesiam donat, ius, quod in
ea obtinet, patronatum & nempè, concede-
re, & transferre creditur, Lambertin. de iur.
Patron. dict. p. 2. libr. 1. quest. 1. princ. art. 9.
à num. 1. & 17. iuxta textum in cap. Si plu-
res 16. quest. ultim. notat Silver. dict. 1. par.
§. 11. num. 22.

Quo lucem & accipit donatio facta à
D. Regina Petronilla, vidua præfati Regis
Raymundi Berengarij, Comitis Barcinon.
filio suo Ildephonso, Aragonum Regi, Bar-
cinon. 14. Kalend. Iul. 1164. millis verbis:

Ego Petronilla, Dei gratia, Aragonensis Re-
gina, & Barcinonæ Comitissa, vxor que fui
Venerabilis Raymundi Berengarij, Comitis
Barcinonenſis, & Principis Aragon; dono, &
concede tibi dilecto filio meo Ildephonso, Re-
gi Aragonum, & Comiti Barcinon. qui in
testamento eiusdem viri mei (Raymundi Be-
engarij) vocaris Raymundus, & omni poste-
ritati tuae, omne Regnum Aragonum integri-
ter, Ciuitates quoque, & Caſtas, Villas, &
Ecclesijs, & Monasteria, terras, &c. Silver.
d. 1. p. §. 7. n. 4. Carbonell. in Chronic. cap.
De la donacio fera per Dona Petronella Regina
de Aragó, &c. Ergo in hac donatione, loco
Ecclesiarum, & Monasteriorum, intellige,
iura Patronatus, & quibus in illis vtebatur 38.
Regina, ut iterum notauit Silver. dict. n. 4.
ibi: Et aduerte circa predicta, quod Ecclesia in
huiusmodi instrumentis adductis in praesenti
§. sumitur pro iure Patronatus, quia, prout
supra in §. 4. deduximus, in priuilegio Urba-
ni, de quo agimus, Ecclesia pro iure Pa-
tronatus sumitur, & ponitur in eo, & ea
propter donationem hanc Petronillæ, & alia
similia instrumenta facta, & firmata per
prædecessores eiusdem, continentia in se ver-
bum Ecclesiarum, solùm intelligere debemus
dispositionen iuriis Patronatus earum indu-
cere dictum verbum.

Hec Silverij nota alia prædecessorum
Regum similia supponit instrumenta, & re-
cte; sunt enim plura, præcipue illud Ra-
mimi Regis Petronillæ patris, quo Ara-
gonum Regnum una cum eadem Petro-
nilla in præfatum Raymundum Berenga-
rium, Comitem Barcinon. fuit transla-
tum, nuptijs celebratis; reservatis tamen
Regi concedenti supremo in Ecclesijs
nonnullas dominio, & alijs iuribus, ut
patet ex eo instrumento, in illis ver-
bis: Empero retengo para mi el Señorio
Real sobre todas las Iglesias de mi Reyno,
sobre el Monasterio de San Salvador de
Leyre, al qual d'yo graciosamente aquella mi-
tad de aquel mi olluar de Arasines, (ò Aras-
mas) por el espaldas que allí tomé, que era de
Lope Ioan; y sobre el Monasterio de San
Iuan de la Peñz, y sobre el Monasterio de
San Vitorian, y sobre todas las Iglesias
Parochiales, y mas propriamente sobre San
Pedro de Ceresa, con sus pertinencias de
Pertusa, de San Urbin, y de Santa Cecilia;
y aunque te dé el Reyno, empero no
dexo mi dignidad. Hecha la carta en Iaca,
&c. De hoc agunt Beuter. in Chronic. lib. 2. cap.
11. Siluer. d. §. 7. n. 3. Zurit. lib. 1. cap. 53. qui
affirmant, hoc instrumentum hodiè servari
in Archivo de Monte-Aragon.

Ex hucusque traditis in hoc, & superioribus capitibus, iam inferri, & deduci videtur, quid dicendum sit in principali questione, quoad Regium ius Patronatus; quamvis enim videbatur concludendum ad Ecclesiastici patronatus na-
turam hoc referendum t' esse, præcipue id Regia illa Schedula anni 1574. tom. 1. impress. pag. 83. contenta, expressè docente, ibi: *Como sabeis el derecho de el Patronazgo Ecclesiastico nos pertenece en todo el Estado de las Indias.* Cum qua aliae multæ concordant, & etiam, quia à Summo Pontifice, vt à supremo Ecclesiastico potestatis fonte, proueniat, sicut ea-
dem Regia Schedula exprimit, ibi: *Como por auersenos concedido por Bulas de los Santos Pontifices, vt dixi supra cap. 1. iuncto Ioann. Andr. in cap. 2. de Prelend. in 6. vbi dicit, ius patronatus laico ex pri- uilegio à Sancta Apostolica Sede conces- so, pertinens, esse Ecclesiasticum; adde que tradunt D. Solorçan. de Indiar. Gu- bernat. lib. 3. cap. 3. num. 67. & per tot. D. Palafox in deserv. Canon. 4. part. num. 29. Ex quibus, id tenere Mag. Aragon. 2. 2. quest. 62. art. 2. afferit D. Episcop. Zapata de iustit. distribut. 2. part. cap. 14. num. 15. quamuis in eo id ego inuenire non potui nouiss. Betancurt. in memor. so- bre que prefieran en las Prelacias los natu- rales de las Indias, proposit. 3. §. 5.*

Nihilominus tamen, contrarium vi- detur verius, & communius; præcipue expensis fundamentis t' & rationibus in superioribus iactis, vt de simili Regio Pa-
tronatu loquentes, & differentes, docent Siluerius Bernart. in respons. iur. pro Regio Patronat. 1. part. §. 4. num. 16. Georg. Cabed. de Patronat. Reg. Coron. cap. 1. nu-
mer. fin. D. Salced. de Leg. Politic. lib. 2. cap. 7. num. 29. & de hoc nostro Indico id sentiunt D. Solorçan. dict. libr. 3. cap. 3. num. 7. D. Zapata dict. cap. 14. à num.
42 16. qui addunt, Reges nostros t' Ca-
tholicos, non solùm ex redditibus deci-
marum Ecclesiæ omnes dotasse, & con-
struxisse; Torquemad. in Monarch. In-
dian. lib. 19. cap. 30. & seqq. Herrer. in
descript. Indiar. pag. 79. D. Palafox en el
memor. de los diezmos, liter. B. Sed etiam
sepiissimè, vbi illæ non supersunt, ex
proprijs suæ Coronæ bonis redditus an-
nuos in stipendium, & sustentationem Ec-

clesiarum, & ministrorum, assignare; Thom. Bozius de sign. Ecclesie Dei, lib. 4. cap. 2. & lib. 2. sign. 87. 89. cap. 8. Martin Delrio in adagial. Sacr. cum alijs relatis à Dominis D. Anton. de Castro, & D. Pe- tr. Fernandez Mifiano in allegat. iur. por la Iglesia de Toledo, sobre el crecimiento de la sal, n. 25. iunctis Crescen. decis. 9. Achil. de Grassi. decis. 1. sub tit. de iur. Parr. Put. decis. 228. lib. 2. & decis. 90. lib. 3. Mo-
heda. decis. 9. in fin. de iur. Patron. Peña decis. 653. num. 8. vbi D. Didac. Ant. Fran-
ces de Vrrutigoit. in not. marginal. Paul. Duran. in discurs. seu decis. 285. n. 64. Mas-
card. de probat. concl. 960. n. 12. Clem. Merlin. decis. 87. num. 8. Joan. Maria Bellet. dis-
quisit. Cleric. 1. p. tit. de bonis Cleric. §. 10. n.
9. Petr. Francisc. Tondut. Canonic. quest. 1.
part. cap. 87. num. 11. Afferentibus, laica-
le præsumi t' ius patronatus, etiam à Clerico fundatum, & ex bonis Ecclesia-
sticis; quoties laicus invenitur, & perse-
uerat in possessione præsentandi. Addit
etiam D. Solorçan. cum D. Zapata vbi pro-
xime Reges nostros Catholicos, in huius-
modi Regi; Patronatus exercitio, & admi-
nistratione, vt laicos patronos t' semper
fuisse versatos, sicut etiam quotidiana do-
cet praxis; per haecque observantiam, &
perseuerantiam, declaratum iam esse se-
cularem; in hac enim materia multum in-
fluit, & prodest, subsequuta obseruantia,
ad dignoscendum t' patronatus naturam,
& qualitates, vt late fundant Stephan.
Gratian. discept. Forens. cap. 521. num. 19.
Farinac. decis. 482. à num. 6. par. 1. recent.
Ioan. Baptist. Ciarlin. controuers. Forens. lib.
1. cap. 1. num. 17. cum alijs. Cæs. Catena re-
sol. Forens. resol. 10. numer. 1. 19. & 22.
Paul. Rub. resolut. practicab. cap. 86. num.
91.

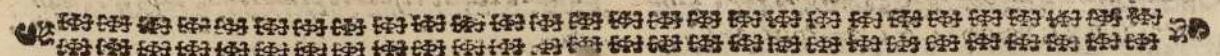
Licet non ineptè dici posset cum Cæs.
Lambert. de iur. Patronat. 1. part. libr. 1.
quest. 10. princip. artic. 3. num. 1. ius pa-
tronatus, per priuilegium Apostolicum
laico t' concessum, in aliquibus præto-
gatiis Ecclesiasticum, in alijs laicale, cen-
teri; ex quibus responderi posse arbitra-
bar Regiæ Schedulæ, & alijs supra tradi-
tis, præcipue cùm dicatur hoc ius patro-
natus Ecclesiasticum, ex eo quod ipsius
administratio, & exercitium verze-
tur circà materias Ec-
clesiasticas.

S V M M A R I V M.

- 1 Ex Episcoporum electionis formæ, vñque hodie servatæ, traduntur.
- 2 Canonici, & Religiosi Episcopos eligebant, secundum quintam electionis formam, & num. 8.
- 3 Metropolitanus, Rege certiorato, Cathedrals vacanti deputabat visitatorem, qui de electione Prælati curaret, & num. 15. 36. 37.
- 5 Rex, quemnam cuperet visitatorem delegari, parefaciebat.
- 6 Hic visitator etiam intercessor vocabatur.
- 7 Expenditur in hoc Africanae Ecclesiæ Canon.
- 8 Ad hanc electionem Clerici Ciuitatis, Monasteriorum, & rusticarum Parochiarum concurrebant.
- 9 Cives, & nobiles laici præsentes esse debebant.
- 10 Visitator ad omnes orationem habebat pro electione.
- 11 Electus Metropolitano exhibebatur pro examine suscipiendo, & n. 12. 13.
- 14 Iterum celebrabatur electio, dato impedimento in electo.
- 16 Petrus II. Aragonum Rex hanc electionis formam emendandam, ante alios, decreuit, & num. 18.
- 17 Rex iste Romæ ab Innoc. III. fuit co-

- ronatus anno 1206.
- 19 Iussit tamen Rex, electum Regi in signum fidelitatis praesentari, & n. 21.
- 20 Innocenc. III. approbauit hanc formam, referuntur eius literæ.
- 22 Regum nominatio per Papam confirmanda, loco præsatæ electionis supposita est.
- 23 Sed in Germania, & alijs Ecclesijs, adhuc ille mos servatur.
- 24 Rex Catholicus nominat ad Cathedrales, & Papa confirmat, & num. 25. 26. 27. 30.
- 28 Romana Ecclesia magno prosequitur favore Regem Catholicum, propter suam, & suorum Ministrorum Religionem & num. 29.
- 31 Rex Catholicus in Hispania regulariter non praesentat ad inferiora Beneficia.
- 32 Papa, non solet reprobare à Rege in Episcopos nominatos, & num. 35.
- 33 Rex Catholicus ad nominationem magna adhibita deliberatione procedit, & num. 34.
- 36 Regius assensus ex iure antiquo, etiam cessante privilegio, requirebatur, in Episcoporum electionibus, & num. 3. cum seqq. & 37.
- 38 Romana Ecclesia semper solet Regium assensum expectare.
- 39 Reges, eo iure, etiam bona Episcopalia interim detinebant, quod à Remensi Concilio coercitum fuit.
- 40 Nominatus à Papa, vel alio, potest non admitti, si sit suspectus, & num. 41. 42. 43.
- 44 Quid agendum, si à Rege nominatum Papa non admisserit.

A R G U M E N T U M.

Episcopi à Clericis, & Religiosis (secundum quintum tempus) eligebantur ; traditur forma, qua hæc electio celebrabatur ; eius loco Regum nominatio , per Papam confirmanda , supposita est. Rex Catholicus, ita nominat ad Cathedrales Ecclesijs Hispaniæ.

C A P. VI.

Episcoporum electiones , à primis nostræ Redemptionis temporibus , varias , & diuersas fuisse , facile est animaduertere. Sex enīa refert tempora † do-

ctus Petrus Rebuffi. in quibus distincta , & omnino diuersa electionis , & nominationis observabatur forma , in notat. ad Conord. Francie , tit. de election. derogat. in princip. quam transcritit , & refert P. Anton. Dian. 10. part. Moral. trait. 1. resol. 8. in fin. Ergo alijs omissis , quintum tempus (hoc enim , &

& sextum, ad nostrum pertinet institutum) Canonicis Cathedralium, & Religiosis Archiepiscoporum, & Episcoporum t. concedebat electiones, cap. Sacrorum 34. & seq. 63. distinct. cap. Episcopo 3. & 4. cap. Plerique 8. quest. 1. cap. 1. de elect. & passim.

Igitur vacante Ecclesia, Regeque certiorato, Metropolitanus, vel ex suffraganeis antiquior Episcopus, Metropolitanana vacante iuxta tradita infra cap. 8. à num. 36. interim monitus, eidem deputabat Episcopum visitatorem, qui protinus, inter alia, curaret de noui successoris quanto tò t. citius electione; formam autem in hoc servandam, ex alijs latè tradit Pat. Dian. vli proxime resolut. 2. & eo non citato, nouiter describit eandem, dicitissimus, ac doctiss. Archiepiscopus Parisiensis Petrus de Marca in concord. Sacerdotij, & imperij. lib. 6. cap. 3. §. 4. & 11. & libr. 8. cap. 15. §. fin. & cap. 22 à princip. quam, quia recta dispositione delineatam, aspicio, ad iuriumque intelligentiam satis aptam, referam, talis est.

Sede igitur t. vacante (inquit Marca) Clerus Ciuitatis Regem admonebat, eam vacare, quò libertatem eligendi ab eo imparavet; literæ præterea scribebantur ad Metropolitanum pro eadem causa, qui precibus itidem suis Regem adibat, simulque poscebat, ut t. Rex patesceret, quemnam Episcopum delegari cuperet visitatorem in Ecclesia vacante. Origo huius instituti, nimirum, ut Episcopus quidan ad Ecclesiam vacantem dirigatur, qui electionem quantocuyus fieri procuraret, petenda est à Concilio Africano, ubi Episcopi illi vocantur t. Intercessores, quos verò Sanctus Gregorius Visitatores, nominat (en verba Canonum Africanæ Ecclesiæ in Codic. Canonum Afric. Eccles. diuersor. Concilior. Can. 74. tom. 1. Concilior. pag. 945. Item t. constitutum est, ut nulli intercessori licetum sit Cathedram, cui intercessor datus est, quibuslibet populorum studijs, vel seditionibus retinere; sed dare operam, ut intrà annum eisdem Episcopum prouideat, quod si neglexerit, anno exempto, interuentor alias tribuitur.)

Data eligendi licentia (prosequitur Marca) Clerus, & populus illius Ecclesiæ conueniebant ad celebrandam electionem Cleri autem vocabulo comprehenduntur, non solum Clerici Ciuitatis, sed etiam Clerici Monasteriorum, t. Presbyteri rusticarum paroeciarum, qui Vicarios suos mittebant cum litteris, quæ consensu suos testaren-

Tom. I.

tur, ac illorum, qui in eorum paroecis habitabant, Ciues quoque, & nobiles t. laici Ciuitatis in hoc cœtu praesentes esse debebant, Vnde eruitur interpretatio horum vocabulorum, alioqui obscurorum, quæ leguntur in decretis Celestini, & Leonis Pontificum Romanorum, qui ad hoc, ut elec^{tio} legitima censi possit, volunt, ut in eam consentiant vota ciuium, desideria populorum, Honoratorum arbitrium, electio Clericorum, Ordinis consensus; id est, consensus Cleri, & populi totius Diocesis, qui heic describitur secundum varias hominum conditiones.

Visitator à Metropolitanano delegatus orationem ad eos t. habebat, & coram legi iubebat, Canones, & Decreta Pontificum Romanorum, in quibus forma electionum continetur, & cuiusmodi homo debeat esse is, qui eligendus est. Post factam electionem, presente Visitatore, decretum eius scripto tradebatur, & ab omnibus Electoribus subscribebatur; ac deinde die à Metropolitanano indicta ad eum deferabatur, à certo electorum numero, qui si dem ficerent eorum, quæ acta erant, & Metropolitani presentie fissere se debebat t. electus pro examine: Interim apud Regem id agebatur, ut ipse consensum suum praestaret in gratiam electi.

Metropolitanus datis ad Compronimiales Episcopos, ad Electum, & Vicarios electorum literis, utrosque ad diem, quam edicebat, & ad certum locum, euocabat, ad examinandum decretum, & virtutes t. Electi; quodsi in varias personas se vota partium diuisissent, Metropolitanus eum præferebat, qui maioribus studijs iuabatur, & meritis; id est, eum quem maior pars eligebat, & qui capax in primis videbatur. Dein Electum examinabat, ut inteligeret, an aliquo t. impedimento Canonicoprohiberetur eius electio, utrum ea doctrina prædictus esset, quæ Episcopo necessaria est, & utrum in professione Fidei Catholicæ crederet, si quod in eo impedimentum t. reperiretur, electio repudiabatur, & Electores iubebantur, nouam electionem celebrare. Hæc Marca dict. libr. 6. cap. 3. §. 4. ex Hinckmar. in formul. 11. in calce, tom. 2. Concilior. Gallicæ; quod spectant, quæ deinde dicit. cap. 22. §. 1. ex ordinatione Caroli Calvi, ibi tradita, resultant; dicit enim Regis mandatum ita: Si aliquis Episcopus t. interim obierit, Archiepiscopus ipsi sedi Visitatorem secundum Sacros Canones deputet, &c. quibus addendi sunt, de hoc ipso

D3

trat.

tractantes, l. 17. sit. 5. p. 1. vbi D. Gregor. Lopez, Corset. de potestat. Reg. quæst. 11. versic. Item valet, P. Marian, lib. 24. Histor. cap. 16. in fin. Anton. Thesaur. decis. 131. num. 11. in fin. Palac. Rub. de Benefic. in Curia vacantibus, §. 8. in fin. & §. 9. in princip. Nicol. Garc. de Benefic. 5. par. cap. 1. à num. 216. Bursat. cons. 126. vol. 2. Betancurt. in memor. sobre que las Prelacias de las Indias se d'en a Capitulares de ellas, proposit. 3. §. 1. in fin. Cabed. de Patron. cap. 37. numer. 3. Prudent. de Sandoual in Chron. Reg. Alphons. VII. Imper. Hisp. cap. 54. D. Salgad. de Reg. Protect. 3. part. cap. 10. num. 235. Mich. Anton. Frances de Vrrutiguit. de Eccles. Cathedralib. cap. 3, num. 165. Hieron. Zurit. apud Barbos. de iur. Eccles. vniu. lib. 1. cap. 8. à n. 79. & alij.

Quem Episcoporum electionis modum, relaxato interim alio superioribus temporibus, aliquibus in paribus, minus rectè observato; in quo omnino assensus, & Consilium Regum debebat præcedere, quo deficiente, non permittebatur electio; omnium primus introduxit, obser-
16 uauitque magnus ille noster + Aragonum
17 Rex, Petrus II. qui post peractam + Ro-
mæ sui Coronationem ab Innocentio III.
anno 1206. de qua extat Bulla, seu con-
stitutio huius Summi Pontificis VIII. in or-
dine, pag. 86. tom. 1. Bullar. æterna lege san-
cuit, vt deinceps in Regnis suis libera-
18 Episcoporum esset electio, assensu + Re-
gio minimè requisito; id est, in expecta-
ta etiam eligendi licentia: ne tamen ius
illud prorsus abijceret, edixit, vt post-
quam facta fuerit electio; Regi in sig-
19 num fidelitatis Regiæ exhiberetur + elec-
ctus, præsentareturque. Quod factum adeò
Pontifici Innocentio gratum fuit, vt præ-
fatum eximij Regis edictum literis ad Epis-
copos vniuersos in Aragonum Regnis
constitutos expeditis, confirmauerit in hunc
modum.

20 **I**nnocentius, &c. Archiepiscopis, + Epis-
copis, & alijs Ecclesiærum Prælatis, &
vniuersis Clericis in Regno Aragonensi con-
stitutis. Solet annuere, &c. vsque impartiri.
In literis siquidem charissimi in Christo filij Pe-
tri, Illustris Regis Aragonensis, sic de verbo ad
verbū perspeximus contineri. Petrus Dei
gratia, Rex Aragonensis, Comes Barchino-
nensis, & Dominus Montis Pessulanæ, Ve-
nerabilibus in Christo Tarragonensi Archiepiscopo,
& vniuersis Episcopis, Aboatis, cæte-
risque Ecclesiærum Prælatis, & eorum Conven-
tibus in R. gno, & dominio nostro constitutis
æternam in Domino salutem Regi Regum,

per quem Reges regnant, reuerentiam de-
bitam exhibentes, & sponsæ eius San-
ctæ, videlicet Ecclesiæ, integrum liber-
tatem conservare volentes, pessimam consue-
tudinem à Nobis hæc tenus obseruatam, qua
electionem Prælatorum sine nostro consilio,
& assensu procedere non permittebamus amo-
re Dei, & Sanctæ Ecclesiæ, & pro reme-
dio animæ nostræ, & parentum nostrorum, re-
laxamus; vobisque, & vniuersis successori-
bus vestris, & Conuentibus in omni iuri-
dictione nostra constitutis, liberam eligendi
facultatem per Nos, & per omnes successo-
res nostros, assensu Regio minimè requisito,
in perpetuum indulgemus. Hoc solum Nobis,
& successoribus nostris reservantes, vt libe-
rè, & canonice electus + in signum Regiæ
fidelitatis, Nobis, & successoribus nostris
debeat præsentari, &c.

Nos igitur devotionem Regiam in Do-
mino commendantes, & approbantes, in hac
parte statutum ipsius, illud autoritate
Apostolica confirmamus, & præsentis scrip-
ti patrocinio communimus. Nulli ergo, &c.
nostræ confirmationis, &c. si quis autem,
&c. Datum Corneti 3. Kalend. Nouemb. ann.
decimo, &c. Hæc rectè observavit Stephan.
Balazius in addit. ad Petr. de Marca, dict.
lib. 8. cap. 10. in fine, qui affirmat, rege-
stum Innocentij III. à Francisco Bosque-
to, Episcopo Monspeliensi sibi ostensum,
vidisse, obiter Abb. Ioan. Bris. Martinez
in histor. Regum Aragon. seu Sancti Ioan-
nis de la Peña, lib. 4. cap. 20.

Cæterum, quia praxis illa nimis scrupu-
losa, ambitionique erat exposita, nouissimis temporibus abrogata, & aboli-
ta fuit, illiusque loco, Regia supposita
+ nominatio, seu presentatio, per San-
ctissimum Romanum Pontificem appro-
banda, confirmandaque (exceptis Germa-
niæ, & nonnullis alijs Ecclesijs, in quibus
adhuc hodie antiquus seruatur mos, Col-
legia enim Canonicorum eligunt Episco-
pum, electumque + confirmandum Pontifi-
ci Maximo exhibent, Anastas.) Germon. de
sacror. immun. lib. 3. cap. 12. num. 40. P.
Azor. institut. moral. lib. 3. part. 2. cap.
28. quæst. 3. Roderic. Acuña in cap. 2. di-
stinct. 23. num. 8. Iul. Labor. var. lucubrat.
tom. 1. tit. 4. cap. 15. num. 23. Paul. Lay-
man. de Prælat. Eccles. elect. cap. 15. quæst.
161. P. Dian. dict. tract. 1. resol. 7. in fin.
Barbos. dict. cap. 8. num. 73. vt latè refe-
rentur Petr. Rebuff. dict. tit. de election. deroga-
rat. à princ. P. Dian. dict. resolut. 8. in fin.
Petr. de Marca dict. lib. 6. cap. 9. §. fin.
Barbos. vbi proxime à num. 74. conducit,

D. Greg. Lopez in leg. 18. tit. 5. part. 1. gloss. 1. Palac. Rub. vbi supra, §. 8. infin.

Talis est, qua Reges nostri Catholici in Regnis, & Prouincijs suis in Prelatorum nominationibus, fruuntur. Nominant tamen, & præsentant ad omnes Metropolitanas, & Cathedrales Ecclesiæ, personas sibi benè visas, ex eis maxime, quas ipsis Senatus Regij proponunt, illasque postmodum Summo Pontifici Romano confirmandas, & approbandas, exponunt; ut latè de hac materia ex professo agentes, tradunt quamplures, quos nouissimè congesit Illustris. & omni æuo celebrandus, venerandusque Salmantinus Preceptor, Senator, & Regis nostri Magister D.D. Francisc. Ramos del Mançano in humili ad Sanctis. D.N. Alexandrum Papam VII. supplicatione, pro nominatione Episcoporum Regnum Lusitanie, Catholico Regi nostro competenti, proposit. I. à num. 1.

Verum, quoniam illa supplicatio doctissima non est omnibus obvia, licet à nullo non desideretur, auctoritates in ipsa traditas referam. Igitur primò ponit sapientissimus Senator eas, quæ de iure patronatus Ecclesiastici Lusitanie, & nominationis Episcoporum agunt ita; Cabed. de Patronat. Reg. Coron. cap. 37. Pereyr. de man. Reg. tom. 1. concord. 28. numer. 76. Barbos. in cap. Cum terra 14. numer. 7. de electione. & de iur. Ecclesiast. lib. 1. cap. 8. num. 82. & de offic. & potest. Episcop. part. 1. tit. 1. cap. 3. n. 29. Roderic. Acuña in cap. Qui Episcopus 2. n. 8. 23. distinct. & in cap. Rheatina 16. n. 1. cap. Cum longe 25. n. 1. & seqq. 6. 3. dist. Anton. Dian. 10. p. tract. 1. resol. 8. Michael Rousellius in Hist. Pontif. iurisdict. lib. 2. cap. 6. num. 26. Vers. Portugaliae, Ludouic. Muñoz in vita Bartholom. Martyrum, Archiepiscop. Bracarens. libr. 1. cap. 9. & seqq. & Magni illius Ludouic. Granatens. lib. 1. cap. 9. cum seqq.

Deinde illas, quæ ad ius patronatus, & nominationem ad Episcopatus Hispanie tamen in communi, in hunc modum; post dict. cap. Cum longe 25. vbi gloss. & DD. 63. distinct. Palac. Rub. Couarrub. & alios Balboa in cap. Cum Eccles. Sutrina, numer. 33. & 50. de caus. possess. & propriet. Barbos. in dict. cap. Cum terra 14. numer. 7. & de offic. & potestat. Episcop. dict. 1. part. tit. 1. cap. 3. numer. 29. & in dict. cap. Cum longe, numer. 2. & dict. lib. 1. de iur. Ecclesiast. cap. 8. num. 74. Salgad. de Reg. protect. 3. part. cap. 10. num. 223. & seqq. Salced. de Leg. Politic. lib. 2. cap. 11. numer. 25. & 31. Pareja de instrum. edit. tom. 1. tit. 2. resol.

3. num. 12. & 32. Solorçan. tom. 2. libr. 3. cap. 4. num. 28. & seqq. Ramirez de Prado in not. ad Luitprand. Cronic. numer. 97. Alphonse de Soto in Schol. ad regul. 40. num. 12. Beroius in cap. Quoniam 3. num. 16. & seqq. de iure Patronat. Praeses Castejon de Primat. Toletan. 2. tom. in Archiepise. Fonseca, pag. 952. Scobar de Pontific. & Reg. iurisdict. cap. 8. num. 7. & seqq. Laudmeyerius de Cleric. Monarch. lib. 2. cap. 29. Michael Rousellius in Histor. Pontific. iurisd. lib. 2. cap. 6. num. 26. & seqq. & cap. 7. numer. 34. Abbas Pyrrhus in notitijs Sicilian. Eccles. tom. 1. cap. de election. Praeful. num. 9. Gaspar. Schifordeguer. ad Fabr. lib. 3. tractat. 30. quest. 3. & 4. ex Historicis Marian. lib. 24. cap. 16. & lib. 25. cap. 5. Zurita tom. 4. lib. 20. cap. 23. 31. & 55. Lazar de Mendoça de origin. Dignit. Hispan. lib. 1. cap. 6. & 9. Dauila de Ecclesia Salmantic. in Theatr. Ecclesiast. & cap. 9. & 11. & libr. 3. cap. 18. Baron. tom. 8. Annal. ann. 681. num. 69. Hucvsque Ilustr. Ramos.

Quibus, si libet, addere tamen poteris, l. 18. tit. 5. part. 1. & ibi D. Gregor. Lop. gloss. Antigua costumbre, vbi testatur, se Apostolicas literas, & concessiones, super hoc vidisse, l. 3. titul. 3. l. 2. titul. 6. lib. 1. Ordinam. vbi Didac. Perez l. 1. tit. 6. l. 13. tit. 3. lib. 1. Recopil. vbi Azeued, Cassan. in Catalog. Glor. Mund. 5. part. consid. 24. speit. 99. Cæf. Contard. i. templ. iudic. lib. 1. cap. 2. numer. 15. Restaur. Castald. de Imperat. quest. 100. num. 16. Ioan. Selv. de Benfic. 2. part. quest. 23. num. 44. P. Azor. Instit. Moral. 1. part. libr. 5. cap. 14. & 2. part. lib. 10. cap. 7. quest. 4. Carol. de Grassal. de Regal. Franc. lib. 2. iur. 3. Scobar. à Corro de paritat. & nobilitat. 1. part. quest. 7. num. 84. D. Alfaro de offic. Fiscal. gloss. 2. à num. 17. Ioann. Cochier. ad regul. 2. Cancellar. numer. 17. Nauarr. in cap. Nullam 18. quest. 2. Emman. Rodrig. tom. 2. Regul. quest. 122. art. 3. & 4. & in Summ. 1. part. cap. 106. à num. 1. Quintan. Dueñas in suo Ecclesiastico. libr. 1. cap. 5. Bobadill. in Politic. lib. 2. cap. 18. nu. 215. & 223. & 141. D. Salced. dict. lib. 2. cap. 17. à num. 46. & cap. 13. à num. 1. & cap. 14. à num. 21. Zeuallos commun. contra commun. quest. 897. num. 307. & seqq. 379. 397. 401. 465. 475. & 1000. Vazquez Mench. controvers. illustr. libr. 1. cap. 22. à num. 14. & lib. 2. cap. 51. num. 38. Gutierrez. practic. lib. 3. quest. 13. num. 72. & anonic. lib. 2. cap. 11. num. 2. nост. P. Mend. de iur. Academic. lib. 1. num. 159. quest. 7. §. 5. D. Ara-

Araciell. in memor. sobre las Vacantes, num. 70. 154. Camill. Borrell. de præstant. Reg. Catholic. cap. 50. Garcia de Loays. in not. ad Concil. Toletan. XII. cap. 6. Spin. de testam. gloss. 4. num. 13. Corset. de potest. Reg. quæst. 55. Mart. de iurisd. 2. part. cap. 40. num. 13. vbi ait, quod Ecclesia Romana mag-
28 no fauore prosequitur Regem & nostrum Catholicum, qui propter suam, & suo-
rum ministrorum Religionem, ea maiori
fruitur potentia, ditione, & magnitudi-
ne, quam nemo hucusque Rex, vel Im-
perator fuerit consequutus, & 4. part. cent.
1. cas. 40. num. 7. Lambert. de iur. Patron.
1. part. quæst. 11. limit. vbi de priuilegijs
Apostolicis alijs Regibus concessis, Bald.
in leg. rescripta 7. Cod. de precib. Imperator.
offerend. Anastas. Germon. de sacror. im-
munitat, lib. 3. cap. 12. à num. 30. & de in-
dult. Cardinal. §. in quibuscumque à num.
5. Barbos. de offic. & potestat. Episcop. 3.
part. allegat. 57. num. 88. Francisc. Peña,
decis. 436. num. 15. vbi D. Vrrutigoit. in
not. relato Zurita tom. 1. annal. lib. 2. cap. 51.
P. Dian. dict. tom. 10. moral. tractat. 1. re-
sol. 7. Magist. Lezan. tom. 1. regular. part. 2.
cap. 11. num. 17. Gonçalez. ad regul. octau.
Cancell. gloss. 24. à num. 153. Garc. de be-
nefic. 5. part. cap. 1. à num. 718. Rennat.
Coppin. de doman. Franc. lib. 2. tit. 8. num.
7. & de sacra politia in præfat. à num. 10.
Cened. quæst. Canonicar. quæst. 22. numer.
27. Oliuan. de iur. fisc. cap. 13. num. 49.
Betancurt. in memorial. sobre que las Prela-
cias de las Indias, se dèn à Capitulares dellas,
proposit. 3. §. 4. D. Moscoso. vbi infra num.
30. Did. Valdès. in alleg. iur. pro Ecclef. Ca-
thedral. Palantin. sobre retener el Breue de su
Santidad, en que concedió la presentacion de
las Canongias della al Almirante de Castilla,
num. 2. 25. & 38. D. Palafox en el memo-
rial sobre no deuer concurrir los Ecclesiasticos
a la pagada de los millones, num. 67. Ioan. Bap-
tist. Iñigo en el memorial de la justificacion,
que assisse a la Metropolitana de Zaragoza
en los pleyos con la Iglesia del Pilar, impresso
anno 1556. §. ultimo, litt. NN. & OO.
Simon Barbos. in repertor. verb. Reges His-
panie, pag. 333. Mich. Anton. Frances de
Vrrutigoit. de Ecclef. Cathedral. cap. 3. num.
165. & cap. 7. num. 51. & cap. 25. à num.
142. D. Louaton. in disc. iuridic. sobre no
auer obedecido las Cedulas Reales el Arçobis-
po de Granada, num. 10. not. 72. & num.
35. not. 89. Martin Maguer. de aduocat. ar-
mat. cap. 9. num. 658. & cap. 11. num. 24.
vbi ex Auctore relationis de Hispania in
Thesauro politico Italica lingua edito, ita-

Regis nostri Catholici potestatem, & mag-
nitudinem refert ibi.

Della grandezza & del Rè Di Spagna bastarà
à dire questo solo, che con una sola parola²⁹
(piace) puo in un punto conferire senza alcun
danno suo, o di alteri cinquanta, seffanta.
cento, e fino cento cinquanta mille scuti deen-
trata, nominando alcuno Arcivescovo di To-
ledo, Seuiglia, o Vicario de Burgos o di altra
Chiesa importante, cosa che non puo far altro
Principe, &c. D. Moscoso, vbi infra num.
203. Aduerte tamen, quod, licet Reges
nostri Catholici in Hispaniarum partibus
ius & habeant ad nominationem, & præ-
sentationem Archiepiscopatum, Episco-
patum, & his similium, ex Pontificum
Romanorum priuilegijs, vt multi ex iam
relatis Doctoribus notant, ex cap. Messa-
na 56. cap. Sacro Sancta 51. de election. iun-
ctis Joan. Andr. in cap. 2. de prebend. in 6.
num. 7. Speculator. tit. de prebend. §. re-
sist. num. 7. Mart. dict. cap. 40. num. 18.
& dict. cas. 46. num. 7. Palac. Rub. in in-
troduc. rubr. de donat. inter num. 24. Ca-
bed. de Patronat. Reg. Coron. cap. 37. num.
fin. Garc. dict. 5. part. cap. 1. num. 217.
Scob. de pontific. & Reg. iurisdict. cap. 8.
num. 25. P. Marian. dict. lib. 24. cap. 16. in
fin. D. Salgad. dict. cap. 10. à num. 233. D.
D. Christophor. de Moscoso, & Cordo-
ua Supremi Castellæ Senatus celebrandus
Senator in allegation. iur. sobre las vacan-
tes de las Indias, iam diu edita à num. 22.
cum alijs, qui asserunt, priuilegia hec Six-
tum IV. & Hadrianum VI. Pontifices Maxi-
mos concessisse Roderic. Mendez Silua en
su Catalogo Real, fol. 124. vbi ait, hoc ius
Regibus Catholicis Ferdinando, & Elisa-
beth, à Sancta Sede Apostolica fuisse in-
dultum ann. 1482. iunctis traditis sup. cap.
1. à num. 4. Non tamen regulariter & ad 31
alia inferiora beneficia præsentant, quorum
respectu non dicuntur patroni, nec habere
ius patronatus, Gonçalez, vbi supra gloss.
10. num. 13. & ex eo, Barbos. dict. allegat.
57. num. 89.

Hasque personas à Regibus nostris Ca-
tholicis in Episcopos designatas, appro-
bat semper, & confirmat Apostolica San-
cta Sedes, vt indies experimur, nec & re-
probare, respuerere que solet, aut debet, ni-
si vrgens adsit, & concurrat causa, vel de-
fectus, ita D. Ramos, vbi proxime num.
19. in id referens Alphons. Sot. ad regul.
40. num. 12. Dominic. Soto, de instit. &
iur. lib. 30. quæst. 6. artic. 2. conclus. 8. Re-
buff. ad concordat. Franc. sub. tit. de Regia
ad prælatur. nominat. pag. 556. Innoc. in
cap.

cap. quod sicut, de electione. Cardinal Paleot. de consultat. Saer. Confessor. 4. part. quest. 1. §. secundò sciendum, Michael Realiellius lib. 2. Hislor. Pontific. iurisdict. cap. 6. à num. 20. & lib. 5. cap. 3. num. 29. Salced. lib. 2. de leg. Politic. cap. 11. à num. 43. P. Sanchez consilior. moral. lib. 2. cap. 1. dub. 8. à num. 8. Scobar. dict. cap. 8. à num. 19.

Nec mirum; magna siquidem adhibita deliberatione, & personarum diu penitatis, & perpensis meritis, ad nominationem nem t' accedunt Reges nostri, ut benè obseruauit Anastasi. Germon. dict. lib. 3. de sacror. immunit. cap. 12. num. 40. in illis verbis: *Vtinam omnes tale ius (nominandi) habentes, tales nominationes facerent, vt Philippus Hispaniarum Rex, & verè Catholicus; non enim statim nominat, neque ad cuiuscumque preces; sed natura adhibita deliberatione, habitoque personarum delectu; tales offert viros Pontifici Maximo, non in Hispanijs solùm, sed etiam in Indijs, & in Neapolitano, & Sicilianensi Regno; qui Episcopali dignitate meritò ab omnibus digni existimentur, & ob hanc unam potissimum causam, semper putavi, omnia t' illi potentissimo Regi fæliciter succedere; refert eum Zeuall. commun. contra commun. quest. 897. num. 475. & post ipsum, Barbos. de vniuers. iur. Ecclesiast. lib. 1. cap. 8. num. 89. D. D. Andreas Riaño, en el memorial sobre la contribucion del Estado Ecclesiastico en las feras, sub num. 106. adde leg. 12. tit. 2. lib. 2. sum. & meritò, dictum Clementis Papæ VIII. in laudem huius Catholicissimi Principis D. D. Philippi II. prolatum in Consistorio, auditæ ipsius morte. Ninguno supo jamas (inquit) hazer mercedes con tanta igualdad, y repartir lo que Dios le auaia dado tan bien, como se parecio en las prouisiones, y presentaciones de las Iglesias, y Obispados; pues entendiendo, quanto importa al servicio de Dios, que semejantes personas tuviessen merecimientos para ello, los auaia nombrado sin ningun respeto, mas de lo que mercian sus buenas partes, Balthas. Porreño en los dichos, y hechos deste Rey, cap. 9. fol. 73.*

Tum etiam, ex alia ratione à P. Pedro Gamba curta adducta, nempè t' quia Sancta Sedes Apostolica longe posita præsentatorum vitam, ac mores minus perspectos habere solet, inque informationibus ad eam missis quiescens, eos, quos illi Reges nominant, ferè probare, ac confirmare consuevit; nisi aliquando aliunde aliud illi constet, id quod contingit raro,

Gambacurt. de immunit. Ecclesiast. lib. 6. cap. 9. num. 8. & ex eo D. Solorçan. de Indiar. gubernation. lib. 3. cap. 7. n. 9.

Immò, quod plus est, quo cumque etiam cessante nominationis priuilegio, ex more vetere, iam diu t' in Catholica Ecclesia, 6 recepto, Regis assensus in Episcoporum electione necessarius erat, (iuxta tradita supra num. 16.) ex text. in cap. quia igitur 9. cap. Principali 15. cap. Reatina 16. cap. Leétis 18. cap. Cun longè 25. 63. dis. cap. Cun terra 14. in fin. cap. Cum inter 18. cap. Innotuit 20. cap. Quod sicut 28. de elect. cap. Nobis 25. de iur. Patronat. ionctis leg. 2. tit. 6. leg. 3. tit. 3. lib. 1. Ordinan. leg. 18. tit. 5. leg. 1. in fin. tit. 15. part. 1. quos congregavit D. Ramos, vñi supra, proposit. 2. num. 11. relatis præterea Gregor. Magn. lib. 1. Epist. 35 & Ieq. Graian. in cap. Hinc est 39. 16. quæs. i. Ioanne VIII. Epistol. 260. Innoc. III. lib. 1. Decret. ad Aden. Episcop. Ioun. Carnotens. Epist. 54. 60. 89. & 104. Diu. Bernard. Epistol. 282. ad adamic. Reg. Francor. Boetio Episcop. lib. 1. heroicar. quest. de iur. Sacror. tit. de Regatib. num. & seqq. Filefaco de sacra Episcopor. auctorit. cap. 7. §. 6. & 7. Francisc. Turret. ad Epistol. 104. Iuonis Carnotens. in not. ad illa verba, non vult electioni assensum prætere, Hugon. Menard. in not. ad Sacrament. Diu. Greg. pag. 302. Innocent. Cyronio in paratitl. de electione. Germon. de sacror. immunit. lib. 3. cap. 11. num. 20. & cap. 12. Iul. Labor. lucubration. 1. tom. tit. 4. cap. 15. à num. 23. Mario Cutell. lib. 2. de immunit. Ecclesiast. quest. 63. D. Salgad. de Reg. protect. 3. part. cap. 10. num. 229. D. Salced. de leg. Politic. lib. 2. cap. 11. num. 8. Pyrrho Abate Netino de assens. Reg. in utriusque Sicilia Episcopatib. tom. 1. notit. Sicil. Eccles. cap. De electione. præsul à num. 4.

Extant etiàm de hoc assensu fundamen-
ta t' aliqua apud Angel. consil. 23. Anton.
Thesaur. decis. 131. Menoch. in comment. 37.
nondum editis de iurisdict. Ecclesiastic. &
secular. tom. 2. lib. 3. cap. 29. Marc. Anton.
Montium in allegat. pro Reg. & economatu. Ioseph. Ripamontium lib. 10. histor. patriæ,
pag. 756. & decis. 4. lib. 2. pag. 162. Cabreram in D. Philippo II. lib. 7. cap. 11. & 12.
& lib. 9. cap. 22. Herrer. in controvers. Me-
diolan. cap. 6. facit Ponte in manuscript. de
iurisdiction. tit. 10. Robit. ad pragmat. 4.
de citat. cap. 5. Vincent. Anna all. 59.
Amat. varia. resolut. 72. num. 27. D. Solor-
çan. lib. 3. de Indiar. gubernat. cap. 11. à
num. 33. & cap. 12. à num. 8. Gutier. practi-
car.

car. lib. 3. quest. 13. num. 72. Hæc D. Ramos, vbi eum num. præcedenti retulimus, ad-diditque, Romanam Ecclesiam assensum
38 Regium, vel Principum semper t expe-
 stare solitam in Episcoporum electionibus,
 ex Innoc. III. lib. 1. epistol. Decret. ad Eden.
 Pictauens. Episcop. Diu. Bernard. epistol.
 282. & ex text. in cap. petitio 31. de iure
 iurand. quoad rem vtitur Hostient. in summ.
 de election. §. quis possit, post num. 5. vers.
 Ideo dixi, quia si à Principe temporali:

Addé diligentissimum nec spernen-
 dum Petrum de Marca in concord. Sacerdos.
 & Imper. dict. lib. 8. cap. 10. in princ. & cap.
 22. §. 1. vbi Iuonis Carnotensis referens
 verba dict. epistol. 104. ad Paschalem Pa-
 pam, super electione Galeonis pro Episco-
 patu Beluacensi, ibi: Rex non vult electioni af-
 sensum præbere, nec electo bona Episcopalia di-
 mittere, ait tunc temporis nec solum Regum
39 consensum requiri, sed apud t eos Epis-
 copalia bona interim detineri; donec hoc
 à Rhemensc Concilio sub Calixto, coer-
 citum fuit, & vide Stephan. Baluz. in addit.
 addict. cap. 10. & ad cap. 21.

Quo in casu, quando nempè Regius
 assensus tantum desideratur, potest à Prin-
 cipe, electus, & nominatus à Papa, aut alio,
 non admitti, si ipso suspectus t infidusque vi-
 detur, D. Ramos vbi proximè, num. 10. ex
 Tristan. Calcho, lib. 16. hist. patriæ, Io-
 seph Ripamontio lib. 2. hist. à patr. & in
 hist. Ecclesiast. Mediolanens. 2. part. lib. 5.
 Gomez Toletan. in vir. Cardinal. Ximenez,
 lib. 6. facit leg. 3. ff. de offic. Prefect. vigil.
 leg. interclaras 5. Col. de Summ. Trinitat. &
 Fid. Cathol. & iuxta Diu. Greg. in cap. graui-
 bus 5. 3. quest. 7. exempla apud Paul. Io-
 uium lib. 2. hist. pag. 39. & lib. 43. pag.
 526. Zurit. tom. 5. lib. 1. c. 36. in prin. & tom.
 6. lib. 6. cap. 6. Francisc. Belcarum Episc.
 Meteni. lib. 5. rerum Gallicar. n. 32. Cabrer.
 in Philip. II. lib. 12. cap. 28. & lib. 13. cap.
 12. & iunge extraq. Super gentes de consue-
 tud. inter commun. vbi Barbos. num. 3. & de
 offic. & potest. Episcop. 3. part. allegat. 50. nu-
 mer. 234. secund. Lugdunens. impref. & de
 iur. Ecclesiast. lib. 1. cap. 5. num. 14.

Et magis in specie (prosequitur D. Ra-
41 mos) quod Rex possit t non admittere
 Episcopos sibi suspectos, Innoc. in cap. su-
 per his 17. num. 8. in fin. de accus. vbi Pa-
 normit. & in cap. 1. & cap. quod sicut 28. de
 election. adde gloss. verbo Diuersorum Regno-
 rum, in extrauagant, execrabilis Ioann. XXII.
 de preb. nl. Salgad. 3. part. de Reg. protest.
 cap. 10. num. 240. & de supplicat. 1. part.
 cap. 2. num. 50. Salced. de leg. Politic. lib. 2.

c. 8. n. 31. & c. 11. n. 10. quibus adde Martin.
 Vranium in cap. petition. 3. de testib. Barbat.
 consil. 11. n. 4. & 9. lib. 1. Afflict. ad constitut.
 Regni in prelud. quest. 18. num. 7. Prob. de
 iure Regalia, ques. 35. num. 10. Schrader. de
 feud. part. 9. cap. 5. num. 43. Suarez alegat. 8.
 num. 14. Rebuff. ad concord. Franc. tit. de
 Reg. nominat. pag. 560. vers. Sed si semel, &
 consil. 189. num. 6. Hieron. Gigas de crimin.
 lese Maiestat. ques. 21. num. 30. Scip. Ro-
 uit. ad pragmat. 5. de civitas. num. 7. Cabed. de
 Patronat. Reg. Coron. cap. 37. num. 5. Mi-
 chel. Rousell. lib. 2. hist. Tontific. iuris-
 dict. cap. 5. num. 25. Schifordeguer. ad Fa-
 br. lib. 3. trutat. 30. quest. 3. Analta. Ger-
 mon. de sacerdot. immunit. lib. 3. cap. 11. à
 num. 21. & 24. Solorzan. dict. lib. 3. cap. 4.
 num. 33. & seqq. Mar. Mut. ad cap. Regni Si-
 cil. tom. 3. cap. 21. à num. 35. Baiard. ad Cla-
 run. §. fin. ques. 36. num. 6. Petr. Greg. ad
 tit. de election. cap. 5. num. 21. & cap. 19.
 num. 15. vers. Potest etiam. Viuian. de iur.
 Patronat. lib. 2. cap. 9. num. 20. Menoch. in
 M. S. d. iurisdiction. Ecclesiast. moral. lib.
 6. cap. 14. vers. Q. æres. Bellet. disquisition.
 Clerical. 1. part. tit. defauor. Clericor. person.
 §. 5. num. 5. Hæc D. Ramos.

Quibus t addendi sunt, præter Bul-
 lam Regij iuris patronatus sup. cap. 1. à nu-
 mer. 7. traditam præcipue num. 8. ibi: Et
 cùm expeditat eidem Regi Ecclesijs, Monaste-
 rijs prefatis personas fidas, & gratas, &
 acceptas præesse, Ioan. Igneus in leg. necessa-
 rios, §. Non alias, ff. ad Senat. Consult. Syl-
 lan. num. 325. ex Gemin. & alijs, Mart. de
 iurisdiction. 2. part. cap. 40. à num. 26. D. Co-
 uarr. in regulapossessor. 2. p. §. 10. nu. 5. circia
 fin. Camill. Borrell. de praestant. Reg. Cathol.
 cap. 50. num. 19. Francif. Marc. decis. 355. n.
 5. & decis. 1392. n. 4. p. 1. & Regio t nomine
 in electum obijcere, vt retractetur elecio, 43
 denegeturque confirmatio, aut admissio,
 Palac. Rub. in introduct. Rubric. de donat. in-
 ter. num. 29. & in tractat. de benefic. in Curia
 vacantibus, §. 9. in fin. Azeued. in leg. 1.
 tit. 6. lib. 1. Recopil. num. 2. Cabed. de Patro-
 nat. Reg. Coron. cap. 37. num. 5. Petr. de Bai-
 sio in director. election. part. 1. cap. 6. Scobar
 de Pontific. & Reg. iurisd. cap. 8. num. 35.
 Ludou. Sarau. de iurisdiction. adiunct. quest. 30.
 num. 4. Pareja de instrum. edition. tit. 2. re-
 solut. 2. à num. 85. Bellet. vbi supra, tit. de
 disciplin. Clerical. §. 15. num. 22. Narcif. Pe-
 ralt. de la potestat secularen, los Ecclesiastichs,
 cap. 11. à princ. Quid vero agendum sit, si Pa-
 pa à Rege prætentatum non confirmauerit,
 remisiue t tetigit D. Solorçan. vbi supra n. 44.
 202

S V M M A R I V M .

- 1 **R**eges Catholici Domini nostri habent plenis i num Patronatus ius in Dominio Indiarum Occidentalium, & num. 7.
- 2 Præcipuus Patronatus fructus in beneficiorum consistit præsentationibus.
- 3 Maxime ad Metropolitanas, & Cathedrales Ecclesiæ.
- 4 Episcopi nominati, & confirmati, appellantur Sanctissimi Summi Sacerdotes, Antistites Summi, & Apostolorum successores, & num. 5 6.
- 5 Regiæ schedulæ referuntur, de Regio Indiarum Patronatu quoad Cathedrales Ecclesiæ, mentionem agentes.
- 6 Nominatus à Rege Catholicō ad Ecclesiam Cathedralem illiō exhibetur Summo Pontifici confirmandus.
- 7 Sinē literis Apostolicis non conceditur Episcopatus possessio præsentato.
- 8 Præter literas Apostolicas, sunt necessariae aliæ executoriales ad possessionem acquirendam, & num. 14.
- 9 Regia Rescripta circa hoc adducuntur.
- 10 Literæ Apostolicæ retinentur, executio denegatur, quoque in Regio Consilio sint examinatæ.
- 11 Hoc ipsum in Regno Franciæ obseruantur.
- 12 Apostolicæ literæ antequam recognoscantur, non habent vim legis.
- 13 Nuntij Apostoli exhibent Regi literas, & commissiones suas, antequam illos videntur.
- 14 Regiæ schedulæ dant formam exequendi patentes Generalium, & aliorum Superiorum Religionum.
- 15 In hoc procedit Rex Catholicus, virtute Apostolicæ delegationis.
- 16 Regia Rescripta referuntur, quibus deciditur, nullas patentes, aut literas Apo-

stolicas exequi debere, antequam in Regio Indiarum Consilio fuerint examinatae, & num. 22. 24. 25. 27. 28.

- 23 Rex noster Catholicus eligit Commissarium Generalem Sancti Patris Francisci pro Indiarum Provincijs.
- 26 Papa non dividit Episcopatus, non vocato Principe territorij.
- 29 Patentes ad regimen inter ius Religio- num spectantes, non recognoscuntur in Supremo Indiarum Consilio.
- 30 Hæc omnis forma à Regijs scelulis data, omnes Religiones Indicas comprehendit.
- 31 Tituli, & patentes Magisteriorum à Superioribus Religionum emanantes, recognoscuntur in Supremo Consilio.
- 32 Tituli isti debent esse de numero, alioqui non obtinent executionem, & num. 33.
- 34 Patentes à Patre Generali Societatis Iesu datae, non recognoscuntur in Supremo Consilio; sed hoc in dubium renouatur, & num. 35. 36. 37.
- 38 Valida sunt gesta virtute literarum Generalium, antequam fuerint examinatae, licet deinde suspendantur.
- 39 Rescripta, & schedulæ aliorum Tribunali Hispaniæ, non habent executionem in Indijs, nisi sint ab ipsarum Consilio examinatae.
- 40 Indiarum regimen à prouidentia Supremi Consilij pendet.
- 41 Rex noster Catholicus Regna sua perdiuersa Consilia moderatur, & regit.
- 42 Non potest unum Consilium in alterius iurisdictione quidquam decernere, nisi proprio Consilio vocato.
- 43 Indiarum Regna Castellæ Coronæ sunt unita; habent tamen leges, quibus regantur, & num. 44.
- 45 Regna æquè principaliter unita propria priuilegia, & foros conseruant.
- 46 Unio, vel est æquè principaliter facta, vel accessoriæ, & num. 45.
- 47 Rex noster quando aliquid decernit, vti- tur Tribunalí proprio Regni, circa quod determinat, alioqui veluti exteris Princeps iudicatur.

ARGUMENTVM.

REx Catholicus præsentat ad Ecclesiæ Metropolitanas, & Cathedrales Indiarum, conceditque executoriales, post obtentas, & visas Apostolicas Bullas, ad possessionem Ecclesiæ acquirendam, nullæ literæ Apostolicæ executioni traduntur, antequam examinentur in Supremo Consilio; hoc ipsum seruatur respectu Patentum à Generalibus, & Superioribus Religionum expeditarum, & Rescriptorum cuiusvis Tribunalis Hispaniæ; Indiæ Coronæ Castellæ vnitæ sunt.

C A P. VII.

Cæterum, licet capite præcedenti, num. 24. generaliter in omnibus Regnis, Regibus nostris Episcoporum concesserimus nominationes, fortiori tamen iure, & ratione eisdem, in his Indiarum Occidentalium partibus, ipsas competere, extraditis *sprà cap. 1.* euidentius appetet. Habent enim in eis (præter absolutū, generale, & commune terrarum omnium dominium, cuius gratia ad maiores Ecclesiæ ius obtinent præsentandi, ut dixi, & fundauit, dicit. cap. 1. num. 4.) speciale, & plenissimum patronatus ius à Sancta Apostolica Sede indultum, ad Metropolitanas, & Cathedrales Ecclesiæ, nominandi, seu præsentandi, vt constat in Bulla Iulij Papæ II. dicit. cap. 1. tradita num. 7. ibi: *Ac ius Patronatus, & præsentandi personas idoneas ad Aguacen, & Maguen. ac Baiunen. prædictas, & alias quascumque Metropolitanas, ac Cathedrales Ecclesiæ, &c.*

Cuius præcipuus fructus in Ecclesiærum, ac beneficiorum tum consistit præsentationibus, vt latè docent ex cap. consultationibus 19. de iur. Patron. cap. Bertoldus 18. vers. Licet, vbi gloss. de sentent. & re iudic. cap. querelam 24. vers. Nos igitur, de election. Sanct. Tridentin. Concil. sess. 25. de reform. cap. 9. cum alijs, Abb. in dicit. cap. consultationibus, num. 3. gloss. fin. in dicit. cap. Bertoldus, Felin. in cap. cùm olim, de maiorit. & obed. Calderin. consil. 19. in fin. de iur. Patron. Rot. sub eod. tit. decis. 7. in nou. Roch. de Curt. in simili tractat. verbo *Ius*, num. 8. Lambertin. 1. part. lib. 2. quæst. 1. artic. 2. D. Molin. deprimeg. lib. 1. cap. 24. num. 2. Cassador. decis. 3. num. 7. sub tit. de pensionib. Alexand. Raudens. variar. resolut. cap. 19. num. 27.

Siluer. Bernart. in respons. iur. pro Reg. Patronat. 1. part. §. 16. num. 30. & §. 15. num. 39. Azeued. consil. 9. num. 2. Hercul. Marescot. lib. 1. variar. cap. 55. num. 15. Garc. de benefic. 5. part. cap. 1. à num. 690. & cap. 5. num. 2. Farinac. decis. 615. num. 7. part. 1. recent. D. Solorzan. lib. 3. de Indiar. gubernat. cap. 3. num. 38. D. Valenç. consil. 188. num. 10. Gizarel. decis. 34. num. 8. vbi addent. Ioan. Aloy. Ricc. decis. Cur. Archiep. Neapol. 201. num. 1. part. 1. Menoch. consil. 90. num. 123. Reynoso obseruat. 37. num. 4. & obseruat. 66. num. 7. D. Araciæl. in memor. sobre las vacantes de las Indias, num. 80. vbi latè Cabed. de Patronat. Reg. Coron. cap. 13. num. 2. Mar. Giurb. ad Messianens. cap. 1. gloss. 2. num. 48. Beltram. in not. ad Ludouif. decis. 77. num. 11. Petr. de Marc. in concord. Sacerdot. & Imper. lib. 8. cap. 22. §. 7. & cap. 24. §. 4. & 5. Anton. Merend. lib. 24. controu. iur. cap. 35. num. 7. Andr. Vallens. de benefic. lib. 1. tit. 4. num. 22. Pareja de instrum. edition. tit. 2. resol. 3. num. 17. D. Villarroel. nel goiuern. Ecclesiast. 2. part. quæst. 19. art. 1. num. 21. Georg. Mundius consil. 17. num. 226. vol. 1. D. Palafox in dictis allegationib. all. g. 3. punct. 2. num. 174. in fin. fol. 147. Did. Valdés in allegat. iur. pro Eccles. Cathed. Palantin. sobre retener el Breue de su Santidad, en que concedió la presentacion de las Canongias della al Almirante de Castilla, num. 15. & 24. D. Fermosin. de Sed. vacant. tractat. 1. quæst 4. à num. 103. & quæst. 23. num. 4. & 17. cum seqq. Simon Barbos. in repertor. verbo Beneficiorum collatio, D. Ramos vbi supr. cap. præced. proposit. 1. n. 3. qui plures refert.

Inter quas maximæ tum esse dignoscitur, qua Reges nostri in Prelatorum ad Ecclesiæ Metropolitanas, & Cathedrales potiuntur nominatione; quod præcipue ex ea ap-

apparet consideratione, quòd isti ità nominati, & designati, à Sancta iam Apostolica Sede confirmati, *Sacratissimi, Santissimi* 4. simique incipiunt denominari, vt in *Auth. de Sanctissim. Episcop. collat. 9. Summi item*
5. t Sacerdotes, & Antistites Summi, latè Ferdinand. de Mendoz. ad Concil. Illiberitan.
lib. 2. cap. 30. postprinc. Apostolorumque
6. t successores, cap. in nouo 2. dist. 21. cap. Quorum vices 6. distinct. 68. cap. Legimus 24. distinct. 93. cap. Absit 14. 11. quest. 2. cap. Videntes 16. §. Ipse verò 12. quest. 1. Sanct. Concil. Trident. sess. 6. cap. 1. & sess. 23. cap. 4. Leo Papa X. in sua const. Dùm intrà 22. §. 1. & seqq. pag. 586. tom. 1. Bellar. Cardin. Bellarmin. de controv. Christian. Fidei. tit. 1. controv. 3. & lib. 4. de Roman. Pontific. cap. 25. P. Suarez lib. 4. depoenit. 2. part. disp. 25. seit. 1. num. 12. Bald. in leg. siue pars, Cod. de dilation. Andr. Barbat. in proem. Clementin. num. 6. Lancellot. Conrad. in templ. omnium indic. lib. 2. cap. 5. num. 5. Corn. consil. 83. num. 8. vol. 2. Camill. Borrell. in sum. decisionum, tit. 6. num. 4. Christophor. Bessold. consil. 195. num. 86. & seqq. & num. 93. vol. 4. Mauric. Alced. de præcellent. Episcop. Dignit. 1. part. cap. 8. num. 3. D. Vega in cap. Decetimus 11. num. 14. de iudic. & in cap. 4. §. De adulterijs. num. 44. eod. Scacc. de sent. & re iudicat. gloss. 12. num. 27. Ioann. Aloys. Ricc. in prax. 2. part. resol. 203. num. 2. & resolut. 211. num. 2. D. Solorzan. de Indiar. gubernat. lib. 3. cap. 7. à num. 2. Barbol. in Pastoral. 1. part. tit. 1. cap. 1. num. 29. & seqq. & in cap. 2. detranslat. Episcop. num. 12. Mexia de Cabrera en la practic. iudic. lib. 1. cap. 5. num. 3. Scobar à Corro de puritat. & nobilitat. 1. part. quest. 3. §. 3. à num. 82. D. Carrasco. in Recopilar. cap. 5. num. 12. P. Dian. 10. part. Moral. tract. 1. resol. 7. D. Villarroel en el gouerno Ecclesiast. 2. part. quest. 11. art. 1. num. 29. D. Palafox. in defens. Canon. 2. part. num. 4. & in allegationib. por el Clero de la Puebla de los Angeles con las Religiones sobre las Doctrinas, alleg. 2. punct. 3. num. 2. & allegat. 3. punct. 2. num. 314. fol. 180. & in memorial sobre los diezmos de las Indias, lit. Cgg. Illustrissim. D. Montenegro in suo Itinerario, lib. 1. tract. 10. in prolog. num. 1. P. Francisc. Amico de iur. & iustit. tom. 5. disp. 5. num. 9. latè, & plenè Nobilis Gauinus Vico Caßlagia, concius meus in patrocin. contra D. Gauinum Petreto, de Sanctionibus Archiepiscopi Turritani sinistre sententem, à num. 1. Franc. Vrson in mem. ad Regem nostrum sobre la prouision de las resultas Ecclesiasticas à n. 2. Illustr. Limens. Archiepisc. D. D. Petrus

de Villagomez, omni virtutum integritate, & humanitate conspicuus. *en el informe sobre las Salutaciones de los Predicadores*, fol. 9. litter. P. D. Montemay. de Cuenca in Pro-pugnat. pro iurisdic. Reg. post decisiones His-paniolæ, §. 23. à num. 13. & seqq. Michael Ant. de Vrrutigoit. de Ecclesijs Cathedralib. cap. 1. à num. 18. & cap. 2. à num. 68. Igitur Catholici Reges t nostri in his Indiarum Regnis, & partibus eam plenissimam ad Ec-clesias Metropolitanas, & Cathedrales no-minandi, ac præsentandi Prælatos, habent facultatem, vi concessionis Iulij Papæ II. & aliorum, vt dictum est; in cuius executionem sunt quamplures Regiæ Schedulæ expeditæ, hoc ipsum supponentes, & referentes; Præcipue t illa anni 1574. sèpiùs relata, qua communiter ab omnibus Regijs Patronatus Generalis nuncupatur; hæc itaque, §. 1. pag. 84. tom. 1. impress. sic se habet: *E otros*, que no se pueda proveer, ni instituir Arçobispado, Obispado, Dignidad, Canongia, Racijs, Media racion, Beneficio Curado, ni simple, ni otro qualquier Beneficio, o officio Ecclesiastico, o Religioso, sin consentimiento, o presentacion nuesta, o de quien tuuiere nuestras veces. Ex qua, & alijs totus, tit. 4. lib. 1. summar, legum Indiarum componitur; in hoc maximè leg. 3. iunctis D. Solorçan. dict. lib. 3. cap. 4. num. 25. & 27. Camill. Borrell. de præstant. Reg. Catholic. cap. 50. num. 4. & 29. D. Zapata de iustit. di-stributiu. 2. part. cap. 14. à num. 10. & cap. 9. à num. 18. D. Alfar. de offic. Fiscal. gloss. 2. à num. 17. & 20. D. Escalon. in Gazophil. lib. 2. part. 2. cap. 32. & seq. D. Carrasco, ubi suprà, cap. 6. §. 2. num. 14. Frater Anton. Remesal. en la histor. de Chiapa, y Guat. nala, lib. 3. cap. 12. D. Villarr. dict. quest. 19. art. 1. à prin. D. Palafox, ubi sup. 4. p. n. 29. P. Auend. in thesaur. Indic. tit. 13. cap. 3. num. 20. & 25. & cap. 4. num. 47. & alijs.

Qua propter à Rego nostro ità nominatus, aut præsentatus Romano statim Pontifici Summo, vnà cum t Regia præsentatione confirmandus exhibetur; vt necessarijs pre-missis, Apostolicisque expeditis literis, ad Archiepiscopatus, vel Episcopatus adipiscendam; pergit possessionem, hæc enim nō conceditur, nisi Apostolicarum litterarum traditione facta, vt præter talia iura probat Regia Schedula 29. Maij 1593. pag. 301. tom. 1. in illis verbis: *Pues ni es cierto, que los Obispos toman possession en las Indias de sus Iglesias, sin Bullas.*) Nec his solùm ità accep-tis, vt possessionem obtineat indiget proui-sus; immò executorialum litterarum ex-hibitione adstringuntur, que de Apo-stolicarum t in Supremo Indiarum

Consilio,cognitione, seu inspectione attestantur,& vt executioni, tradantur , necessitatem imponat; quibus omisis Episcopatus possessio non acquiritur , vt benè inferatur,& advertitur ex celebri Reg.Sched.15.

Marty 1629. generaliter ad omnes India rum Prouincias missa, vt illarum Prælati ad Regij iuris Patronatus , & legis 13. tit. 3. lib. 1. Recop. observationem iuramento constringantur,ibi:

12. *y si los proueidos + estuieren en las Indias , embiaran los dichos mis Secretarios los executoriales de los Arçobispados , y Obispados a los dichos mis Virreyes , o Gouernadores donde residieren (adde l. 26. titul. 6. libr.2. Summar. & ordinat. 150. ann. 1636.) a los quales assimesmo mando , que no les entreguen los dichos executoriales , ni en su virtud les den la possession de los Obispados , sin que primero hagan el juramento dicho.*

Clarius apparec hoc ipsum in formula executorialibus literis contenta , quæ sic concludit : *y visto por los de mi + Consejo de las Indias , y las dichas Bulas , lo he tenido por bien , y asi os mando a todos , y a cada uno de vos , segun dicho es , que veais las dichas Bulas originales , o su traslado signado , y conforme al tenor dellas deis , y bagais dar al dicho N. la possession del dicho Obispado , y le tengais por tal Obispo de essa Prouincia , y le dexeis , y consentais hazer su oficio Pastoral por si , y sus Vicarios , y Oficiales , y vsar , y exercer su jurisdicion , por si , y por ellos , en aquellos casos , y cosas , que segun Las Bulas , y conforme a las leyes de estos Reynos lo puede , y debe hazer , haziendole acudir con los frutos , rentas , y diezmos , reditos , y otras cosas , que como a Obispo de esse Obispado le pertencieren , conforme a su ereccion , y orden que tengo dada , &c. iunctis D. Solorzan. dict. lib. 3. cap. 12. num. 14. D. Villarroel. dict. quæst. 19. art. 1. num. 15. fac. P. Auendañ. in addit , ad primum tomum Thesaur. Indic. num. 50. in fin. Anton. Thesaur. decis. 131. numer. 11. & seq. Oliuan. de iur. Fisc. cap. 15. num. 37. & cap. 10. num. 4. Sesse tom. 2. decis. in epistol. ad Regem nostrum , numer. 14 fin. Vbi ait , hoc priuilegium + Ioann. Pamam XXII. concessisse(de quo mentionem agimus cap. 22. num. 16.) Pareja de instrumen. edition. tit. 2. resolut. 3. num. 13. Dom. Fermosin. de Sed. vacant. tract. 1. q. 6. nu. 18.*

Semper itaque ad cuiuscumque Apostolici Rescripti executionem hoc præcisè , in istis maximè Indianum partibus , requiritur , vt in Regio Indianum Consi-

lio primò examinentur literæ , & exequi debere mandetur ; alioquin in Regijs ipsorum Audientijs , & ab alijs + sæcularibus¹⁵ iudicibus retinentur , & in præfatum Consilium originaliter mittuntur , l. 1. & tot. tit. 7. lib. 1. Summar. Reg. Schedul. 7. Aprilis 1634. & alia plures probant , tom. 2. impress. contentæ , pag. 44. & seqq. l. 29. & 31. tit. 18. p. 3. l. 1. cum seqq. tit. 14. lib. 4. Rec. D. Couar. præt. cap. 35. art. 2. Azeu. in l. 14. tit. 3. lib. 1. Rec. Didac. Perez in l. 29. tit. 4. lib. 2. Ordin. Menoch. de arbitrar. lib. 1. q. 72. num. 10. Parlador. lib. 2. rer. quotid. cap. 22. par. 1. §. 7. Soto de Secret. tegend. memb. 3. quæst. 2. Cened. incap. Si quando, de rescript. collect. 3. num. 2. vbi Barbos. & incap. Cum teneamur, de Præbend. D. Solorzan. dict. libr. 3. cap. 25. num. 42. Eman. Rodrig. tom. 2. Regular. quæst. 35. art. 2. doctiss. D. D. Laurent. Matheu & Sanz de Regin. Valentia, cap. 7. §. 2. num. 198. sapientiss. D. D. August. del Hierro. Senatus Castellæ dignissimus. Consiliarius, in allegat. iur. contra los quemataron al Embaxador de Inglaterra, sobre la inmunidad. num. 15. P. Auendañ. in Thesaur. Indic. tit. 2. num. 91. & tit. 5. numer. 337. alij nouiss. apud D. D. Didac. Lobaton in dict. discurs. sobre no auer cumplido las cedulas Reales el Arçobispo de Granada, numer. 34. not. 284. vbi refert Hieronym. Llamas in instrut. confess. 1. part. cap. 7. num. 19. qui ita loquitur : *Ab immemoriali Reges Hispanie examinant literas Apostolicas , sic gratia , sicut iustitia , cum omni reverentia , & subiectione , solum , ne dolosæ suspectæ furtiæ + ac subreptitiæ sint ; hoc cedit in obsequium Apostolicæ Sedis , & finis limites non exceduntur , hoc non damnant Summi Pontifices , nec censuræ ventant. Marchesan. in prax. Vtri usque signatur. tom. 1. fol 367. num. 2. vbi Rotæ decision. refert Anton. Merend. controvrs. iur. lib. 23. cap. 25. numer. 26. D. Salgad. de supplicat. per tot. maxime 1. part. cap. 9. ex l. 25. cum seqq. tit. 3. lib. 1. Recopilat. Pareja de instrum. edit. tit. 4. resol. vnic. §. 1. à princip. D. Salced. de Leg. Polit. lib. 2. cap. 6. 7. & 8. D. Montemayor in decisionib. Hispaniol. vigil. 22. à num. 23. Didac. Valdès in allegat. iur. pro Eccles. Cathedral. Palantin. sobre retener un Breue de su Santidad , en que concedió la presentacion de las Canongias de ella al Almirante de Castilla, nu. 83. D. Moreto vbi eum sèpè retuli à num. 53.*

Hoc ipsum in Gallia, Germania, & Benearni Prouincia observatur ; Bullarum enim suspenditur + executio , donèc à Regum¹⁶ iudicibus cognoscantur , Petrus de Marca in

inconcord. Sacerd. & Imper. libr. 2. cap. 12. §. 8. antè fin. & libr. 3. cap. 1. §. 7. & libr. 6. cap. 28. §. 10. in fin. vbi docet Pontificias Bullas legum vim + obtinere non posse, quo usque Regi, seu illius Ministris fuerint ostensæ; adde D. Fermosin. de Sed evançant. tractat. 1. quæst. 6. num. 18. P. Auend. in addit. ad 1. tom. Thesaur. Indic. num. 69. Immò Apostolicos Nuntios suis literis, & 18 + commissionibus vti non posse, nisi postquam Regi fuerint exhibitæ, Marca. dict. lib. 6. cap. 31. §. 2. 4. 5. & 8. Gabr. à Sanct. Vincent. decensur. disput. 4. quæst. 9. §. 14. num. 270. Illustriss. D. D. Ioann. Chumazero, & Carrillo in memor. ad Sanctiss. sobre la suspension de la Nunciatura de Espana, circa princ.

19 Circà literas, vulgò, Patentes + Generalium, & aliorum Superiorum Religionum, & Brevia Apostolica eisdem spectantia, pro Indianum Occidentalium partibus liberanda, in easque mittenda, sent quædam Regiæ Schedulæ speciales, formam cum ipsis servandam continentes, ac declarantes; in qua re Apostolicæ delegationis virtute 20 procedere Reges + nostros tenet Emmam. Rodrig. tom. 1. regular. q. 35. art. 2. §. Advertendum, & innuit P. Auendañ. vbi infrà, n. 47. in fin. concluduntque satis aperte verba concessionis Alexandri Papæ VI. suprà cap. 1. num. 2. tradita.

Ergò die 18. Septembris ann. 1650. expedita est Matriti Schedula Preregibus, Audientijs, Præsidibus, Gubernatoribus, & alijs Iudicibus, &c. Indianum iniungens: Que 21 de + ninguna manera (verba sunt Regij re scripti) dexeis vñar en effas Provincias de qualesquier Breues de Roma, y patentes de los Generales, y demás Superiores de las Religiones, que no fueren passadas por mi Consejo de las Indias, sino que los recojais, y remitais a él; y porque conviene a mi servicio, y al derecho de mi

22 Real Patronazgo + que esto se observe, &c. De hac materia latè agunt D. Solorzan. de Indian. gubern. libr. 3. cap. 26. num. 29. Betancurt. in memor. sobre que prefieran los naturales de las Indias, proposit. 3. §. 7. diligentiss. noster P. Auendañ. in additionib. ad primum tom. Thesaur. Indic. à num. 47. vbi late, visis hac, & alijs infrà referendis Regijs Schedulis, ipsam tractat; eas tamè non refert. Hęc ad longum memorata, & servari mandata inveniuntur in alia 6. Junij 1655. & licet paulò post die 7. Novembris 1657. in ea, quæ superius citatas continet, ad instantiam, & supplicationem R. P. Fr. Alphonsi de Prado, Indianum Generalis Commissarij, Ordinis S. P. N. F. obtenta dictum fuerit,

in Schedulis præfatis minimè comprehendi, & contineri patentes, ab ipso Commisario Generali, Regia in Curia existenti, & successoribus in officio à Rege nostro creandis (nominat enim vnum Catholicus Rex + noster, ex tribus à Regio Indianum Consilio ei oblatis, Dom. Solorzan. dict. lib. 3. cap. 26. nu. 41. & clariùs in Politic. libr. 4. cap. 26. versi. 7. en esta, pagin. 730. P. Auendañ. vbi suprà, numer. 51. circa fin.) expeditas, vel in posterum librandas. Nihilominus per aliam die 13. Martij 1659. in qua omnes iam traditæ sunt inclusæ, expedita illam, 7. Nonembbris 1657. reuocata fuit, resolutumque, vt etià + Patentes, à præfato Commissario Generali, & successoribus suis expedienda, ex tunc Regio Indianum Consilio recognoscenda exhiberentur, nec aliter executionem obtineant, P. Auendañ. d. num. 51. in fin.

Quas tamè omnes intelligi, & interpretari secundām eam, quæ die 23. Decembris 1622. ad Comitem de Priego, Marchionem de Gelbes, Nouæ Hispaniæ tunc Proregem, missa fuit nouiter die 17. Octobris iam + relati anni 1659. ussum est, ea 25. ad literā in ipsa scripta exequi. Ergò eo die 23. Decembris 1622. Regia Schedula expeditur Matriti, quæ aliarum annor. 1610. 6. Junij 1620. 18. Junij 1622. mentione facta, ita concludit, & exponit: Con declaracion que hago, que de aqui adelante se han de presentar en el dicho mi Consejo las patentes que tocaren a extinguir alguna Provincia, o criarla de nuevo (cùm neque Pontifici Summo facile possit assentiri, quandò Episcopatus diuidere + inconsulto Principe territorij Domino, decernit iuxta Petr. de Marca in 26 concord. Sacerd. & Imper. lib. 4. cap. 13. §. 3. & lib. 2. cap. 8. à princ.) fundar Conuentos, embliar Visitadores Generales, o Provinciales, passages de Religiosos, nombramientos de Presidentes para los Capitulos, o qualquiera otra, que tuviessen nouedad en su Religion, y no fuere en las cosas que tocaren al governo ordinario della; ex qua desumitur l. 24. tit. 10. lib. 1. Summar. l. fin. tit. 7. dict. lib. 1. Summar. l. 23. d. tit. 10.

Y en quanto a las patentes de nombramientos de personas para las Presidencias de los + 27 Capitulos, porque puede tener inconveniente, que se sepa los que han de presidir en ellos, estas las presentaran cerradas, y sobreescritas, para que se dé testimonio de auerlas presentado, y se les bueluan en la misma forma; sino fuere que + el dicho mi Consejo tenga noticia, de que el General de la mis-

ma Orden, ha sido mal informado, y que ay algunos excessos, ó respectos particulares, que remediar; porque en tal caso, es mi voluntad, que se abran, y reconozcan, que se aduiera al dicho General de lo que se ofreciere, para que prouca lo que conuenga al gouernno de su Religion.

Ex quibus iam pater, eas patentes, quæ ad Ordinarium, & interius tendunt Religionum regimen, non esse + necessarium

Supremo Consilio manifestare. Vnum hic obiter nota, predictam ultimam Regiam Schedulam 17. Octobris 1659. continere, vt ea omnia in illa expressa æqualiter omnes Religiones comprehendant; ita, vt illarum aliqua quid singulare non obtineat, ibi: *Se guarde, y cumpla lo establecido en ellas en todas + las Religiones, sin que en uno, ni en otro se singularize ninguna, y que obseruen en todo, y por todo lo contenido en esta.*

Adverte etià titulos Magisteriorum à 3¹ Generalibus Religionum + subditis suis concessos, & missos, in Supremo Indiarum Consilio primò videndos, presentari debe-re, & ab eo facultatem obtineri; vt con-sequi valeant executionem; obtinentes 3² tamè eos titulos de + numero esse debent, non supernumerarij; hoc enim prohibi-tum est; audi nouam Regiam Schedulam 19. Septembbris 1664. ad Comitem Sancti Stephani Peruanum Proregem missam, ibi: *Quanto quiera, que por auto de vista, pro-ueido por los del dicho mi Consejo, se acordó se diese passo a las dichas presentaturas, pa-reció, que respeto de que los Magisterios de los dichos quatro Religiosos eran supernume-rarios, y estar dispuesto por Cedula mia de pri-mero de Agosto de 1626. que los Generales de la dicha Orden de San Agustín, ni otros, 3³ no puedan dar + mas que aquellos que son del numero, proueyendolos en las vacantes le-gitimas, se retuviessen en el dicho mi Consejo, l. 24. tit. 10. lib. 1. Summar.*

Illud autem, quod noster P. Auendañ. ubi suprà, num. 48. in fin. & numer. 66. cum D. Solorzano affirmat, non videtur absolu-tè certum; nempe, patentes, & literas à Pa-tre Generali + Societatis datas, non esse Regio Indiarum Consilio exhibendas; ea ratione, quòd nihil turbidum habeat ho-ruin Religiosorum gubernatio; ideoque non est, cur Regia se potestas immisceat.

35 In primis + namque D. Solorzan. d. cap. 26. num. 36. non ita deliberatè, vt P. Auen-dano supponit, id affirmat; solum asserit, se nunquam vidisse Visitatorem Societatis lite-ras, seu patentes ad Supremum Senatum

delatas; quod non est dicere absolute, pa-tentes à Generali emanatas, in Consilio non esse exhibendas, solum enim ad Visitatorum literas Dom. Solorzano, dictum se exten-dit, neque ex eo licet inferre, regulas, & prohibitiones suprà traditas, in literis So-cietatis non procedere, cùm etiam id, quod de Patribus Visitatorum affirmat D. Solor-zan. ex eo, quòd ipse non viderit, ceslet; cùm alijs hoc videre potuit.

Secundò, non + est impossibile præfa. 36 tum Reuerendissim. Sanctæ Societatis Ge-neralis, aliquandò decernere posse, vt aliqua Indiarum Prouincia, extinguatur, aut de nouo erigatur, causa legitima id suadente, vt Religiosi mittantur in Indias domus, aut Collegium aliquod ædifice-tur, & quibus in casibus, & alijs, qui pos-sunt euenire, necessaria est Regis nostrilici-entia, & permisso, vt patet in dict. Regia Schedula 17. Octobris 1659. iam tra-dita.

Tertiò denique, in ea non + exci-37 pitur Societatis Religio, immò expresse comprehensa videtur, in illis verbis, iam suprà relatis: *La cedula que en esta va in-serta (illa 23. Decembbris 1622.) se guarde, y cumpla lo establecido en ella en todas las Religiones, sin que en uno, ni en otro se singularize ninguna, y que obseruen en todo, y por todo lo contenido en esta.* Hęc dubium me red-dunt, alijs videat.

In eodem loco disputat P. Auendañ. an ea, quæ virtute literarum Generalium in Regio Consilio non examinatarum, seu registratarum, gesta sunt, valida habean-tur, si ex post facto suspendantur literæ, & in Regium Consilium mittantur, & tenet + valida reputari, ex rationibus ibi rectè 38 expensis, quibus solum adjiciam clausu-lam Regiæ Schedulæ 13. Martij 1659. quia reuocata fuit illa ad supplicationem R. P. Fr. Alphonsi de Prado concessa, vt supra dixi, quæ loquens de his, quæ medio tempore acta fuere sic concludit: *y por la presente declaro, que todo lo que se huiiere obra-do en virtud de patentes dadas por el dicho Comisario General de S. Francisco, que no estuieren passadas por el dicho mi Consejo, despues de la fecha de la Cedula arriba inserta, se queda en su fuerça, y vigor, auiendo usada de ellas en tiempo habil, sin que en ello se pueda poner obs-taculo, ni impedimento alguno, que asi es mi voluntad, &c.* Quæ tamen in eo casu solum procedere videntur, nè fraude interim pandatur via.

Nec solum, quoad Generalium, & Su-periorum Religionum patentes, præfata ex-hi-

De Regio Patronatu Indiarum. Cap. VII. 53

hibitio in Supremo Indiarum Consilio facienda procedit; sed etiam respectu aliorum + rescriptorum Regionum, in alijs Consilijs, & Senatibus Regijs expeditorum. Ergo diuersis Schedulis prouisum, & decretum est, ut alijs mandatis Regijs in his Regnis denegetur, aut suspendatur executio, si in praefato Indiarum Consilio exhibita non fuerint, & ab ipso facultas obtenta, vt executioni mandentur: patet ex Regia Schedula 17. Maij 1564. pagin. 114. tom. 2. impress. & 23. Aprilis 1626. D. D. Didaco de Portugal, huius Argentinæ Cancellariæ Præfidi meritissimo, misa, ibi: *Por la qual os mando, no consintais se cumpla ninguna cedula, provision, ni otro despacho de ningun Tribunal, ni Consejo sin estar passado por mi Consejo Real de las Indias, &c. l. 29. tit. 1. lib. 2. Summar. iuncto D. Montemaior in decisionib. Hispanol. Vigil. 23. à numer. 39.*

40 Quod sane summa cum + ratione prouisum videtur; tota enim huius Novi Orbis machina, ab alta magnorum, ac sapientum virorum, qui Supremo Indiarum Consilio sunt destinati, prouidentia pender, & cura. In qua, si alijs Tribunalibus quidquam, eo inconsulto, & non vocato, decernere liceret, non modicam Prouinciae, & subditi, ipsis incogniti, paterentur iacturam, & ob eamdem causam non raro rebus, ac personis minus accommodatam experientur gubernationem.

Ergo mirabili Consilio, & prouidentia Rex noster Catholicus totum suum Hispanicum Imperium, ex Regnis, & amplissimis compositum Prouincijs, ac ditionibus, per varia, & distincta moderatur Tribunalia; in Suprema ipsius Curia existentia, Regna 41 quædam, + & Principatus vnicuique designans. Vnde Castellæ, & Legioni alijs que Prouincijs ipsis adiectis, assignatum est proprium Castellanorum Consilium, sic similiter Aragonum Coronæ; Neapolitanorum, Siculorum, & Mediolanensium Regnis, amplissimo etiam Indiarum Imperio, &c. vt iampridem rectè obseruauit P. Adam Contzent. lib. 7. Politicor. cap. 13. §. 12. ibi: *In Hispania singularum gentium Consilia sunt separata. Hinc illa diueritas est: Nam est Consilium Italicarum rerum, quo res Neapolitanæ, Siculæ, Mediolanenses, diliguntur. Consilium Belgicum, Indicum, Bellicum; singula Regna Hispania sua diuersa Consilia habent, &c. vbi addit, Romanorum ingenium hanc gubernationis formam non fuisse assequutum, Borrell. de præstant. Re-*

Tom. I.

gis Catholic. cap. 66. & de Magistrat. edit. libr. 1. cap. 8. optimè sapientissim. amantissim. Praeceptor meus D. D. Petrus de Porres Enriquez in allegat. iur. por la Princesa de Melito, con el Duque de Pastrana su hijo, sobre las cuentas de la Cu- raduria, à num. 19. & alij infra.

Quæ ita composita, & disposita sunt, vt vnum Consilium in alterius dominio, & iurisdictione nihil per se + valeat ope- 42 rari, nisi proprij illius dominij Tribunalis alcita ad id auctoritate; alioqùi sine effe- ctu erit, optimè P. Suarez de legib. libr. 8. cap. 26. num. 5. D.D. Hieron. Leo, decis. 2. numer. 32. & ijs non relatis, la- te D. Valençuel. cons. 160. per tot. maximè à num. 31. & 37. D. Matheu & Sanz de Re- gimin. Valençae, cap. 8. §. 9. num. 127. optimè Salmantinus Praeceptor meus heu, D. Francisc. de Puga Feijoo in eruditiss. iur. allegat. pro Andrea Mondina, sobre ser declarado por Noble, numer. 43. Memo- riale sobre la precedencia de el Presidente de Hazienda a Consejero de Estado, num. 159. in fin. ex quo suprà iam tradita depen- det resolutio; scilicet Regias Schedulas ab alio, quam Indiarum Consilio, eo non vocato. emanatas, nullam in eis execu- tionem obtinere: huc spectant tradita cap. 25. à num. 60.

Nec interest, Indiarum Occidentalium Regna Castellæ, & Legionis Coronæ fuisse + vnta, & annexa, vt constat ex pluri- 43 bus Schedulis Regijs tom. 1. impress. pag. 58. & seqq. l. 1. tit. 1. libr. 4. Summar. Schedul. Reg. 2. Nouemb. 1591. de qua in- fra cap. 20. n. 13. ibi: *De las di bas Indias de mi Corona de Castilla, iunctis D. Solorz. de Indiar. iur. libr. 2. cap. 21. num. 5. & libr. 3. cap. 1. num. 47. & de Gubernat. libr. 2. cap. 30. num. 4. & lib. 3. cap. 25. num. 15. Ignat. Lassart, in addit. ad tractat. de decim. vendit. in praefat. num. 20. D. Va- lençuel. cons. 82. num. 69. & seq. D. Car- rasc. in Recopilat. cap. 1. numer. 20. Pareja de instrum. edition. tit. 2. resolut. 9. à nu- mer. 57. Carleual. de iudic. tit. 1. disput. 2. num. 829. D. Moret. in allegat. iur. sobre el cumplimiento de la executoria de los Diezmos de las Indias, n. 64. Memor. sobre deber prece- der el Presidente de Hazienda a Consejero de Estado, impresso año 1616. post num. 135. fol. 16. Quoniam quantum ad rem, de qua agimus, consideranda erunt, tanquam se- parata, vel æquè principaliter vnta, seu + incorporata; cum Regum no- 44 strorum aperta sit, & explicita mens, volen- tium, aliorum Tribunalium Regiæ Coronæ*

rescripta, in Indiarum terris, nisi sint in Supremo eorum Consilio examinata, non esse exequenda.

Dixi, *æquè principaliter*; quia Regna ita vñita, & incorporata, ferè in omnibus, tanquam discreta iudicantur, & habentur; cùm 45 vñumquodque + sua priuilegia, & foros conservet, retineatque; & in quolibet illorum Rex noster independenter ab alio, consideretur ex doctrina Barthol. in l. Si conuenierit, §. Si nuda, ff. de pignor. action. & in l. Damni, §. Si is, qui, ff. de damn. infect. & in tractat. Tiberiadis rubric. de Insula, Bald. in l. Cunctos, num. 1. ad med. Cod. de Summ. Trinit. & Fid. Cathol. Plat. in l. Neminem, in fin. Cod. de Decurionibus. lib. 10. Rip. in l. 1. num. 16. ff. de legat. 1. Casfaneus in consuetud. Burgund. rubric. de success. bastard. rubric. 8. num. 41. Didac. Perez in l. 18. tit. 3. lib. 1. ordinam. gloss. Quenningus, Burgos de Paz in l. 1. Taur. num. 45. Lancellot. Gallia. ad consuetud. Alexandriæ, in præfat. numer. 24. Mich. Aguirre in apolog. 4. part. à numer. 53. Borrell. in summ. decisionum, tom. 1. tit. 43. nu. 158. Concius noster D. Hieronym. Oliues, Supremi Aragonum Consilij Fiscalis, in commentar. ad leges Sardiniæ, & Caroram de lo-
gu. in proem. numer. 19. D. Salgad. de Reg. protect. 3. part. cap. 9. à num. 116. Afflict. ad Constit. Sicil. lib. 3. rubric. 23. numer. 3. Nicol. Anton. Gizzarelli. decis. 42. num. 23. & 29. Salced. ad Bernard. Diaz in prax. cap. 54. n. 24. D. Valençuel. cons. 33. n. 14. & cons. 79. n. 39. & cons. 82. à n. 79. Gab. Pe reyr. decis. 2. D. Solorz. de Indiar. iur. lib. 3. cap. 1. num. 47. Selsè decis. 113. D. Leo dict. decis. 2. num. 32. Hieron. Gonçal. ad regul. octau. Cancellar. gloss. 5. §. 7. numer. 122. Brito in caus. maior. Reg. Coron. quest. 1. num. 13. & 20. Mieres, & Pareja vbi infr. Ioann. Paul. Xammar. rerum iudicatar. 1. p. definit. 20. num. 22. D. Matheu de Reginin. Valent. cap. 8. §. 8. à num. 369. D. Feloag. in allegat. iur. por el Monasterio de la Virgen de Fitero Regni Nauarræ, à numer. 114. D. D. Francisc. Enriquez de Ablitas in alleg. iur. por Geronimo de la Torre, con Domingo Saenz de Viteri, sobre reuocar la remission de la causa al Iuez Mayor de Vizcaya, è intelligencia de la l. 16. tit. de los priuilegios de aquella Provincia, numer. 39. D. Larrea allegat. 10. à num. 23. D. Porres vbi suprà, num. 21. Caned. decis. 89. part. 1. Guid. Pap. decis. 265. D. Crespi observat. 15. à numer. 43. Mich. Anton. Frances de Vrrutigoit. de Eccles. cathedralib. cap. 8. numer. 18. & 118. D. Ramos en la respuesta de

España al Manifiesto de Francia, sobre las pretensiones de la Reyna Christianissima, §. 13. & seqq. not. 144. fol. 131. Libellus, cui titulus, Escudo de Estado, y Justicia contra las pretensiones de la Reyna de Francia, art. 5. pag. 132. & 178. qui de varijs Regnorum vñionibus loquuntur, quando *æquè principaliter* vñita sunt, simulque tractant de vñionibus Regnorum + accessoriis fadis, 46 in quod adeundi sunt etiam, post text. in cap. Recolentes 3. de stat. Monachor. l. Cùm fundus 10. ff. de legat. 2. l. Non dubito 8. §. 1. ff. de captiu. & poss. lim. reuers. & que ibi trahunt scribentes l. 4. tit. 12. part. 1. vbi D. Gregor. Lopez gloss. 5. Aym. Crauet. de antiq. temp. 4. part. numer. 56. Clapler. in sua centur. cas. 1. quest. vnic. à num. 13. Fulv. Constant. ad tit. Cod. de Clasic. numer. 259. Cabed. de Patronat. Reg. Coron. cap. 40. num. 3. Burgos de Paz vbi suprà, Aui-
les in cap. Praetor, verb. Islas, Bortell. in Summ. decis. dict. tom. 1. tit. 17. numer. 9. Mieres de maiorat. 3. part. quest. 8. à num. 21. Pareja dict. resol. 9. à num. 57. Barbos. in l. Cùm Praetor 12. §. fin. à numer. 226. ff. de Indic. Peregrin. decis. 1. Gratian. dis-
cept. Forens. cap. 9. Ioann. Baptis. Iñigo en el memorial de la justicia que assiste a la Metropolitana de Zaragoça en los pleytos con la Iglesia del Pilar, impresso año 1656. §. 12. à num. 152. amicus noster Mexicanus Senator D. D. Ginesius Morote Blazquez Dauila en el Patrocinio de la Orden de Al-
cantara, num. 90. alter Burgos de Paz que-
stion. civil. 6. num. 19. Memor. ad Regem D. N. ann. 1616. editum, sobre la precedencia de el Presidente de Hazienda à Consejero de Estado, num. 21. Ignat. del Villar respons. 7. par.
3. num. 14. & alij.

Ex quo sequitur, quod si quid fieri Rex noster decernit, & iubet, in altero horum Regnorum *æquè principaliter* vñitorum, debeat ad id proprij illius Regni Senatus vti manu, & potestate; per quam determinare, exequi, & mandare poterit, quod si bi benè visum fuerit; alias si id ipsum in consulto proprio illius Regni Senatu, fieri desiderauit, sciat simili se imperatiuo rescripto vti facile non valere, sed potius deprecatorio, ac si esset, quo ad illud Regnum alienus Princeps, + & exterus; vt singulariter notare videtur Gabr. Pereyr. dict. decis. 2. per totam, vbi agit de literis executorialibus à Rege nostro Castellæ, tanquam Castellæ, & in Castellæ Consilio, expeditis, & Portugalæ missis; non tanquam à Rege Portugaliæ, neque in ipsius Senatu concessis; & num. fin. ita conclu-
dit.

dit: Unde eo casu (quando nempe, tanquam Rex Portugaliae in proprio Consilio quid decernit) non literae requisitoriae expediri debuerant, sed sententia verbis imperatiuis concepta, tanquam à proprio Principe, contravassallum lita; verba enim deprecantia, & requirentia, denotant requirentem non esse dominum, nec Principem illius territorij, in quo litterae mandantur executioni, cum alieno indigeat auxilio; additouiss. D. Crespi ubi supra, a num. 83. post hæc scripta visum. D. Porres Enriquez ubi supra, num. 23. quibus iunge, quæ ex P. Vazquez concessit P. Didac. Tello. in manifest. sobre que los Procuradores de Cortes lleven votos decisivos, §. 3. in fin. lit. B. en donde funda tambien, quanto deben los Reynos conquistados al Rey conquistador, y sus descendientes.

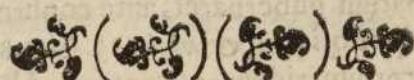

S V M M A R I V M .

- 1 Prelatus nominatus ad Cathedralem Ecclesiam, ante confirmationem, & literarum Apostolicarum exhibitionem, ipsius solet gubernationem exercere, virtute Regij Rescripti, De Ruego, y Encargo.
- 2 Regium hoc deprecatorium Rescriptum, an obliget Capitulum, ut admittat Gubernatorem, & numer. 41. cum sequentibus.
- 3 Archiepiscopus Bracharensis ob distantiam a Romana Curia, antè confirmationem, ad Ecclesiam gubernandam fuit admissus.
- 4 Regium Rescriptum, quo admittitur nominatus refertur.
- 5 Hæc administratio, non à nominatione; sed à præfato Rescripto pendet.
- 6 In hoc procedit Rex noster Catholicus, ex Pontificia facultate.
- 7 Nominatus sic admissus, est veluti Visitator à Capitulo deputatus, vel administrator à Pontifice permisus, & num. 8. & 35.
- 8 Administrat temporalia simul, & spiritualia, & num. 29.
- 10 Potest Vicarium, seu officialem constitutere, & num. 22.
- 11 Quod & recepta consuetudine approbatum est, & num. 12. 13.
- 14 Sede vacante, damna plurima experientur;

tur; ideo prouisum, ut nominatus ad administrationem admittatur, referunturque Regiæ Schedulae, & n. 15. 17. 20.

- 16 Sede vacante, ex Regia facultate examinator nominatur, qui ideo Regius appellatur.
- 18 Principis indignationis pœna maxima aliquando ad mortem extenditur, & num. 19.
- 21 Papa aliquando vacanti Cathedrali Ecclesiæ Visitatorem assignat.
- 23 Hic ordinariam exercet iurisdictionem; Beneficiaque ad libram Episcopi collationem pertinentia, consert, & numer. 24. secus alij Visitatores, num. 40.
- 25 Omniaque potest iste à Papa deputatus, quæ Episcopo viuo competunt; sed non valet immobilia alienare, & numer. 27.
- 26 Episcopus electus, & confirmatus, potest Beneficia conferre.
- 28 Potest etiam dimissorias, & commendatarias literas ad ordines obtinendos concedere.
- 30 Non tamen potest per se ordines conferre nisi sit Episcopus.
- 31 Si sit Abbas, conferet ibi eos ordines, quos potest suis subditis.
- 32 Metropolitanus, etiam vacanti Cathedrali, ex causa potest mittere Visitatorem, & num. 33. 34.
- 35 Ita etiam Capitulum ipsum, & legatus valent Visitatorem deputare, & num. 7.
- 36 Antiquior ex suffraganeis Episcopus, habet idem ius respectu Metropolitanæ Ecclesiæ.
- 37 Similiter ad Metropolitanum, vel ad antiquiorem Episcopum respectuè, spectat curare, ut Comprouinciales Episcopi in suis Ecclesijs morentur.
- 38 Sede suffraganei plena, an & quando possit Metropolitanus eam visitare?
- 39 Quid apud Nos circa hoc prouisum sit.

ARGUMENTVM.

Prælatus à Rege nominatus, antè possessionem, ad gubernandum Episcopatum admittitur, ex Regio Rescripto; quæ iste facere posse? Damna multa, Sede vacante, experiuntur; Tempore vacationis Regius examinator eligitur; Papa, & Metropolitanus Cathedrali vacanti Visitatorem mittunt? Quæque sit ipsius potestas.

C A P. VIII.

Interim tamèn, dùm quæ tradita sunt
suprà cap. præcedenti, à num. 9. perficiuntur, peragunturque, ità à Rege nostro nominatus ferè semper ab eodem t ex Pontificia ad hoc ipñ facultate demandata, admonetur, vel iubetur, vt ad Ecclesiæ cui Prælatus eligitur, vel præsentatur, statim perget, accedatque gubernationem, Regijs in id Capitulo, Sede vacante, deprecationis, vulgo, *De Rægo*, y *Encargo*, litteris directis, quibus Rex illud rogar, quantum prouiso, Sanctæque Sedi Apostolicæ exhibito, vices committat suas, vt interim, & dùm in Romana Curia expediuntur literæ, manifestanturque in Capitulo per se, ea exequi possit omnia, quæ ipsæ capitulo, vacante sede, licet, D. Villarroel en el Gouierno Ecclesiastic. 2. part. quæst. 14. art. 1. numer. 50. P. Auendaño in Thesaur. Indic. tit. 13. n. 20. 40. 42. & 47. & tit. 2. num. 39. Betancurt. in memor. sobre que prefieran los naturales de las Indias, propofit. 4. §. 4. D. Nicol. Rodrig. Fermosin. Austuricens. Episcop. in tractat. de Sed. vacant. tractat. 1. quæf. 5. num. 12. & seqq. ubi licet dubitet ex Extraugant. In iunctæ de election. An t ex Regio deprecatorio Rescripto Capitulum, sede vacante, teneatur gubernatorem admittere; nihilominus numer. 24. & seq. docet, casum hunc in ea Extranaganti non esse comprehensum, & nñm. 28. refert Archiepiscopum Bracharen. ob distantiam t a Romana Curia, admissum fuisse, vt Archiepiscopatum gubernaret, antè confirmationem Apostolicam, & num. 33. & 38. Deprecatorium itidem rescriptum ad literam ponit, num. 2. sicut D. Villarroel dict. num. 50. per hæc verba.

* **E**L REY. Venerable t Dean, y Cabildo. Sede vacante, de la Iglesia Cathedral de la

Ciudad de N. de las Provincias de M. por la buena relation, que tengo de la persona, letras, y vida de O. he tenido por bien de presentarle a su Santidad para essa Iglesia, y Obispado, que está vacío por muerte de P. y sus Bulas se despacharan, y embiarán contada brevedad, para que pueda exercer su oficio Pastoral. Y porque en el entretanto conviene al servicio de Dios, que aya persona que tenga a cargo el gouierno de ese Obispado; y el dicho electo Obispo lo podrá hacer con la comodidad, y cuidado que se requiere, os encargo, que queriendo el dicho electo Obispo encargar de ello, le recibais, y dexéis gobernarn, y administrar las cosas de ese Obispado, y le deis poder, para que pueda exercitar todas las que vos podriades hacer Sede vacante en el entretanto que se despachan, y embian las dichas Bulas, &c.

Ex quibus intelligendus t est Simon Barbos. in repertor. verb. Episcopi electi. pag. 129. quatenus ex Themud. decis. 318. n. 12. p. 3. docet, electos Episcopos per Regem, antè Summi Pontificis confirmationem, & antequam Bullæ expediantur, possessionemque actualem, & corporalem capiant, administrare non posse, vt procedat, quòd non possint ex vi electionis, seu præsentationis tantum; secùs per medium Regis deprecationem, & Capituli, Sede vacante, commissionem, & facultatem; adde D. Fermosin. ubi proxim. Sbroz. de Vicar. Episcop. lib. 1. quæf. 46. num. 15. Gabant. in manual. Episcop. 1. part. verb. Vicarius Generalis. num. 1. ita intelligendos.

Hæc potestas, & præminentia Regi nostro indulta, & concredita à Sancta Roma na t Sede, vt præsentatum, & electum statim possit ad Ecclesiæ gubernationem mittere, quando aliud deficeret ius, ex eo solùm videbatur concessa, & permissa, quòd in Alexandrina Bulla Catholicis Regibus, & successoribus suis sit demandata facultas, iniunctaque necessitas, mittendi Mi-

Ministros ad Indorum conversionem necessarios, ibi: *Viros probos, & Deum timentes, doctos, peritos, & expertos ad instruendum Incolas, & habitatores prefatos in Fine Catholica, & bonis moribus imbuendum, destinare debeatis, omnem debitam diligentiam in praemissis adhibentes, &c.* quæ retuli cap. I. num. 2. hoc enim multum ponders habet in ordine ad eum finem, ut recte in punto ratiocinatur: vel in hoc solùm fundat eam potestatem, noster Pat. Auendañ. Vbi proxime, num. 42.

⁷ Et eo casu, virtute + Regij Rescripti, de Riego, y Encargo, in gubernationem, & administrationem Episcopatus suppositis, est veluti Visitator à Capitulo ipso deputatus, in quem totam suam transstulit facultatem. D. Solorzan. de Indiar. Gubernat. libr. 3. cap. 4. num. 35. & cap. 13. numer. 88. Aut

⁸ generalis Administrator + Pontificia permisus, & receptus autoritate, ex eo quod sancti Sedes animadvertat, id Regem nostrum Catholicum, non ex se, sed ex gratia, & concessionis Pontificis, operari; iuxta gloss. in cap. Ecclesiæ 4. §. 1. verb. Ab alio, de supplend. neglig. Prælator. in 6. D. Solorzan. dict. cap. 4. à num. 51. Vbi addit, hoc quotidiè in Hispania practicari; conferunt etiàm, quæ tradit de Pontificis tolerantia, P. Auend. in dict. Thesaur. Indic. tit. 2. num. 71. Qui administrator, vel gubernator, in casu iam relato, temporalia simili + & spiritualia exercet, officiale, siue Vicarium + constituit, vt ex Oldrad. cons. 9. num. 4. & seq. docet D. Solorz. à num. 52.

¹¹ Vel tandem, ea visitatio, gubernatio, seu administratio præsentato, & nominato, ex iam + recepta consuetudine competit, semora etiàm Capituli, Sede vacante, delegatione, vt ea omnia facere, & exequi valeat; quemadmodum electis Episcopis Regni Lusitanie + accidit, ante Pontificis confirmationem, vt notant gloss. in cap. Nihil 44. §. fin. verb. Ultra Italianam, de electione. Oldrad. Vbi supra, num. 5. Cardinal. Tusc. liter. c. concl. 8 24. num. 1. & lit. P. concl. 384. Vbi de Episcopo Ecclesiæ Brachar. loquitur, D. Fermolin. dict. quæst. 5. numer. 1328. & 38. & quod in Indiarum + Regnis in Episcopos nominati id faciant ex consuetudine, advertit D. Solorzan. dict. cap. 4. num. 37. & 40. & d. cap. 13. num. 112. delegatione data.

¹⁴ Quod sanè conueniens satis visum est; vt saltem hoc medio, dumque aliud efficacius non excogitur, & invenitur, continuis vacantiis Sedium occurratur excelsibus, quos ferè semper in eis contingere + & ex-

periri, docent Regiæ Schedulae 20. Martij 1590. 7. Decembris 1608. & alia passim. Hac vltima Limensis Archiepiscopus monetur, vt quoties in Ecclesiarum suffraganea. rum Capitulis, Sede vacante, maxima negligencia, in ordinataque rerum gubernatio dignoscatur, ipse Metropolitanus se interponat, & quod iustius, & magis conveniens visum fuerit, exequatur, ibi: Que pues por el derecho Canónico está proueido, y ordenado lo que el Metropolitanano puede, y debe hazer auiendo negligencia, o mal gouierno en las Sedes Vacantes; que llegando, y sucediendo el caso, vseis del dicho derecho, y jurisdiccion, que por él se os dà, para el remedio de estos daños, procurando que los dichos Cabildos procedean en todas sus acciones como conviene. De qua agunt D. Felician. de Vega in cap. Cæterum 5. de iudic. à numer. 32. Vbi ait, plures querelas se admisisse adversus capitula Ecclesiarum suffraganearum, dum Vicarij officio in Limensi Diœcesi fungeretur, in casibus, quibus allegata fuit iniustitia administratione negligentia; & quamuis aliquando per viam violentiae fuit habitus ad Regalem Cancellariam recursus, nihilominus causas deuolutas fuisse, vt non obstante appellatione interposita, mandata exequentur, D. Solorzan. dict. lib. 3. cap. 7. à num. 33. & cap. 12. num. 114. D. Villarr. en el Gobierno Ecclesiast. 1. part. q. 2. art. 8. à nu. 30. & quæst. 1. sub num. 90. D. Fermolin. de Sed. Vacant. tractat. 1. quæst. 8. num. 3. & quæst. 12. num. 7.

Sic etiàm apud Nos data maxima negligencia in Capitulo, Sede vacante, Episcopatus Sancti Laurentij de la Barrana, Se natuique nostro relata, pro officio nostro petimus, Regiam prouisionem, de Riego, y Encargo expediri, Capitulo, Sede vacante, huius Argentinæ Diœcesis, illius Metropolitanus directam, vt remedium damno, secundum Sacros Canones, & Schedulam adhiceret; quia expedita, servatis servandis, tandem Metropolitanus in Visitatorem illicius Episcopatus nominavit Mag. Don Ioannem Luque & Saldaña, & licet de hac resolutione conquestus fuerit Mag. D. Franciscus Alvarez de Toledo & Gatica, præfata Ecclesiæ Decanus; in quo rotum Capitulum conservabatur, & causam per viam violen- tiae.

Hoc ipsum + benè exprimit, & sentit 15 Regia Schedula 10. Aprilis 1628. eidem Limensi Archiepiscopo missa, quo etiam denuò ob eandem causam, Regius + examinator examinibus oppositorum assignatus est, in generalique Regij patronatus Sche du-

nator examinibus oppositorum assignatus est, in generalique Regij patronatus Schedula 15. Junij 1654. continetur, per hæc verba.

EL REY. Muy Reuerendo en Christo Padre, Arçobispo de la Iglesia Metropolitana de la Ciudad de los Reyes de las Provincias del Perù, de mi Consejo; y Venerable Dean, y Cabildo de la dicha Iglesia, auiendo reconocido con larga experientia muchos inconuenientes en el modo que han tenido algunos de los Cabildos de las Iglesias de esas partes, en Sedevacantes, en examinar, y aprobar las personas que se oponen para los Beneficios Curados, y Doctrinas de Indios; y teniendo entendido, que assi conuiene al servicio de Dios nuestro Señor, y bien de las almas de los naturales: y deseando, como deseo, cumplir en esta parte con obligacion tan grande, y precisa, como es, que en los dichos Beneficios, y Doctrinas se pongan tales personas quales conuiene: He acordado, que para que esto se consiga, mis Virreyes, Presidentes, y Gouernadores de las Prouincias de esas partes, à cuyo cargo está la ejecucion de mi Real Patronazgo, nombren una persona Eclesiastica de letras, ciencia, conciencia, y experientia, que se halle presente, sin voto, con los Examinadores de los dichos Cabildos Sedevacantes, al tiempo de los examenes; de que me ha parecido avisarlos, y rogaros, y encargaros, como lo hago, que por la parte que os toca lo guardéis, y cumplais, para que a imitacion vuestra hagan lo mismo los demás Cabildos de las otras Iglesias de las Indias, à quienes escriuo en esta misma conformidad, que en ello, demás de que nuestro Señor será servido, yo recibire particular contentamiento. De Madrid à 10. de Abril 1628. l. 41. tit. 4. lib. 1. Summar. l. 16. tit. 5. eod. Betancurt. in memor. sobre que las Prelacias de las Indias se dèn a Capitulares dellas, propos. 3. §. 1. in fin.

A qua non multum differt alia Regia Schedula generalis, die ultimo Septembri, Matriti expedita ann. 1634. eam, quia observatione dignam reputo etiam ad literam refero, talis est.

EL REY. Por quanto † de mucho tiempo a esta parte se han tenido, y tienen en mi Consejo de las Indias diuersas relaciones de mis Virreyes, Audiencias, y Ministros de las Provincias de ellas, y de otras personas zelosas del servicio de Dios nuestro Señor, y del bien publico, de los graves daños, e inconuenientes que resultan, de que los

Cabildos de las Iglesias Cathedrales gouvieren en las Sedes vacantes sus Diœcesis; porque de ordinario se diuiden en vandos, y parcialidades, y causan escandalo, y alboroto, no solo en el Estado Ecclesiastico, sino entre el Secular, proueyendo, y ordenando muchas cosas en perjuicio del bien comun, y de los Indios, contra quien se hacen grandes vexaciones, y en algunas partes se han querido tomar toda la mano en las cosas de justicia; obligando a sus Vicarios, y Iuezes Comissarios hagan lo que les ordenan, conforme a su gusto, y proposito, sin que pueda auer en ello satisfacion cumplida, por el largo tiempo, que se passa en auer Prelado legitimo, que lo remedie; y assimismo la assistencia del Coro, y celebracion de los Diainos Oficios, no es qual conuiene; porque como todos los Capitulares gouvieren, hacen lo que quieren, sin que aya quien se atreua a corregirlos, ni apuntarles sus ausencias, que todo obliga a procurar su breue, y eficaz remedio.

¶ Y auiendo visto por los de mi Consejo de las Indias, he tenido por bien de dar la presente, por la qual ordeno, y mando a mis Virreyes de las Prouincias del Perù, y la Nueva-España, y a mis Presidentes de las Audiencias de ellas, y Gouernadores de qualchequier partes de las dichas mis Indias, que en el entretanto que sobre lo que a esto toca, se dà la orden que mas conuenga, procuren cada uno en su distrito, que se escusen todos los daños referidos, y los demás que huuiere, y se ofrecieren entiempo de Sedevacante, interponiendo para ello su autoridad, y assistencia, de que tengan particular cuidado, y de avisarme de lo que en en ello huuiere. Fecha en Madrid a postro de Setiembre de 1634.

De alia 24. Nouembris 1618. extat mentio apud eundem D. Villarrol. dict. quest. 2. num. 28. in qua; vt refert, poena adjicitur † de perder la gracia de su Magestad, que es¹⁸ graue, y pocas veces vista, vt ibi advertit, & 2. part. quest. 12. art. 5. num. 115. adde l. 2. Cod. de petitionib. bonor. sublat. lib. 10. ant ē finem, ibi: Indignationem nostri Numinis sustinebit, l. Quicumque 14. in fin. Cod. de Episcop. & Cleric. l. 2. §. Ergo, et si Dux, ff. de his, qui not. infam. iunctis D. Solorzan. de Indian. Gubernat. lib. 2. cap. 23. num. 8. & lib. 4. cap. 12. num. 79. Oliuan. de iur. Fisc. cap. 12. num. 21. Nouar. decis. 34. num. 2. Mar. Giurb. consil. 32. à num. . Capiblanc. post tractat. de Baronib. singular. 156. Guazin. de defens. reor. defens. 33. cap. 8. Fulgos. consil. 191. num. 1. D. D. Didac. Altamiran. en la defensa de el Duque de Arschot, numer. 667. D. Gregor. Lopez in l. 2. tit. 18. part. 3. verbo Malediction.

cion, Farinac. in prax. quæst. 19. num. 34. Menoch. de arbitrar. cas. 320. num. 5. & cas. 365. num. 4. Caball. resol. crimin. cas. 30. Pont. de potest. Proreg. tit. 2. de abundant. Ciuit. §. 7. num. 5. vbi Thor. in not. Intrigliol. singul. 114. D. Salgad. de Reg. protect. 2. part. cap. 4. num. 168. P. Auen-dan. in Thesaur. Indic. tit. 5. cap. 4. à numer. 19. que poena + aliquando mortis natura-lis metas includit, & complectitur, Hor-tens. Caualcan. de Brach. Reg. 2. part. num. 256. Fulgos. dict. consil. 191. num. 2. latè Knichen. de iur. Saxon. cap. 5. à num. 2. Capic. Galeot. controuers. lib. 1. cap. 17. num. 35.

Quarè, vt huic damno in aliquo me-dicina applicaretur iamdiù, etiàm in alijs Hispaniarum Ecclesijs obtentum est, gu-bernationem, & administracionem Epis-copatum prouisis, & presentatis ad eos, recta ratione + committi, & iniungi, dum Summi Pontificis confirmatio expectatur, & Apostolice literæ in capitulo exhiben-tur, vt Doctores iam citati aduertunt, & declamat, & nouissime D. Fermosin. vbi suprà, quæst. 5. num. 38. referentes se ad Ioan. Garc. de expens. cap. 20. num. 13. in fin. vbi re ista bene percepta, & confide-rata, sic iuste, ac recte concludit: Solent enim Canonici, Sede vacante, in conferendis of-ficijs multa officia, non dicam rependere, sed verè vendere; dum amicis, fratribus, paren-tibus, cognatis, & alijs multò his carioribus officia solicitant. Vtinam Dominus noster Rex, Sede vacante, gubernationem susciperet, scio, rem futuram Reipublicæ saluberrimam, D. Villarr. dict. quæst. 1. art. 10. à num. 90. sanè, vt sentio, profero, dum hæc scri-bo, multa his non inferiora experimur; nec solùm in hac Metropolitana Argenti-na Ecclesia, sed etiàm in alijs Cathedrali-bus totius iurisdictionis, & territorij no-stræ Cancellariæ; omnes enim eodem tem-pore sunt legitimo Prælato destitutæ, à Sedibusque vacantibus gubernantur, vel potius turbantur.

Aliquando etiam Summus Ecclesiæ 21 Præfus vacanti Cathedrali solet + asig-nare visitatorem, seu administratorem (quod tamè nunquam in his Indiarum partibus factum vidimus, nec audiui-mus) quo facit capitioli cessare potestatem, & iurisdictionem, cap. is cui 42. de elec-tion, in 6. Is cui, inquit, procuratio, seu administra-tio Cathedralis Eccl siæ plena, & libera in spiritualibus, & temporalibus, à Sede Apostolica (cui soli hoc competit) est

commissa; potest alienatione bonorum immo-bilium dumtaxat excepta, omnia, que iurisdi-ctionis Episcopalis existunt, & que potest Electus exequi confirmatus, liberè exercere, cap. Ecclesiæ Cathedrali 4. in prin. & §. 1. de supplend. negligent. Prælator. cod. lib. Rebuff. in tractat. nominat. quæs. 8. num. 29. Hieron. Gigas depensionib. quæs. 65. à num. 5. Boer. decis. 2. num. 29. Paul. Fusc. de visitat. lib. 1. cap. 2. sub num. 20. Fran-cisc. Marc. decis. 972. num. 1. part. 1. Bar-bos. in dict. cap. 4. & in dict. cap. is cui 42. à num. 2. & de offic. & potest. Episcop. 3. part. allegat. 50. num. 7. & allegat. 133. à num. 1. & de vniuers. iur. Ecclesiast. lib. 1. cap. 2. num. 152. Mich. Moez de Yrbide. in dict. cap. is cui, à num. 1. D. Fermos. quæs. 12. à num. 5.

Qui visitator potest Vicarium, + aut 22 officiale nomina-re, & designare, Ro-man. cons. 506. nu. 13. Iacob. Sbroz. de Vi-car. Episcop. quæs. 62. lib. 1. Stephan. Quar-ant. in summ. Bullar. verb. Capitulum Sede vacante, num. 13. in fin. & ordinariam + 23 exercere iurisdictionem, Cardinal. in Cle-mentin. 2. de rescript. quæst. 1. Sbroz. vbi proxime, Camill. Borrell. controuers. 70. num. 22. Francisc. Marcus vbi suprà. Va-cantiaque + Beneficia, ad liberam Epis-24 copi collationem pertinentia, conferre, dict. cap. 4. de supplend. negligent. Prælator. Rebuff. in prax. tit. de deuolut. numer. 99. Cardos. in prax. verb. Visitatio, num. 14.. Barbos. in dict. cap. 4. num. 7. & seq. & al-legat. 133. à num. 28. Vbi dat rationem, quia hic + ita à Papa deputatus, omnia po-test, quæ Episcopo viuo, & confirmato competenter, dict. cap. Is, cui 42. & dict. cap. 4. Atqui Episcopus electus, + & 26 confirmatus posset Beneficia conferre, cap. Nostri 9. cap. Transmissam 15. de electione, in dict. cap. 4. cum alijs igitur; non verò poterit, + ad immobilium 27 procedere alienationem, dict. cap. Is, cui, iunctis, supra traditis, Gutier. de iuram. con-firmat. 1. part. cap. 50. à num. 9. Gratian. discept. Forens. cap. 196. à num. 12. Muñoz de Scobar de ratiocin. cap. 19. à num. 33.

Similiter potest + commendatitias li-28 teras, vulgo, Dimissorias, vel Reuerendas, ad obtinendos in aliena Dioce-sis. Ordines, con-cedere, Gutier. Canonicar. libr. 2. cap. 17. num. 29. ex eo, quod ipsi spiritualium + 29 & temporalium sit commissa administra-tio, dict. cap. Is, cui, in qua hæc inclu-duntur, cap. Cum nullus 3. §. Episcopo, de temporib. ordinat. lib. 6. ibi: Episcopo autem in remotis agente, ipsius in spiritualibus

Vicarius Generalis; vel Sede vacante Capitulum, seu is ad quem tunc temporis administratio spiritualium noscitur pertinere; dare possunt licentiam ordinandi, ubi gloss. verb. Seu is, Franc. num. 1. Geminian. numer. 3. Staph. de lit. grat. tit. de Rescript. in form. Breu. à num. 23. Rebuff. in prax. tit. de form. Vicariat. num. 48. Francisc. Peña de cts. 255. numer. 2. Ricc. in prax. for. Ecclesiast. resol. 18.

Non verò poterit per se t' ordines ipsos conferre, nisi sit Episcopus, Roderic. Acuña in cap. Quamuis 4. 68. distinct. num. 1. D. Solorzan. de Indian. Gubernat. lib. 3. cap. 4. num. 56. Barbos. in dict. cap. Is, cui, à num. 1. Moez ibidem, à numer. 1. optimè Felin. in cap. Ean te 7. num. 8. in princ. de rescript. Vbi ex Dominico ità singulariter suprà tradita limitat, ibi: Ità puto inferri posse ex notabili decisione Dominic. in cap. Is, cui ibi; vidi dubitari, de elect. in 6. Vbi dicit, se respondisse t' in facto, quod Abbas datus administrator Ecclesiae cathedrali vacanti, potest conferre subditis illius Ecclesiae illos ordines, quos Abates possunt subditis suis; quod nota, quia singulare.

Hæc, quæ iam tradimus, procédunt quando à Pontifice Summo constituitur administrator, seu Visitator Ecclesiae Cathedrali vacanti; non t' verò, quando à Metropoliitanu dependet electione, & iurisdictione; hunc enim mittere posse Visitatorem, & Administratorem, quoties in Capitulo, Sede vacante, suffraganearum Ecclesiarum in spiritualium, vel temporalium exercitio, & administratione maxima concurrit t' negligentia, necessitas, vel causa; constat ex dict. cap. 4. per totum; de supplend. negligent. Prælator. in 6. Habito priùs, super t' hoc iudicio, vt textus declarat, quemadmodum, & ab eodem Capitulo, aut t' à Legato poterit deputari; vt notat ibi gloss. in §. 1. verb. Ab alio, gloss. in Clement. 1. §. 1. verb. Capituli, de heretic. Abb. in cap. Cùm olim, numer. 2. de maioritat. & obedient. Pat. Molin. de iustit. tom. 5. tractat. 5. disput. 11. numer. 17. Pat. Azor. Institut. Moral. part. 2. libr. 3. cap. 34. vers. Decimotertio. Francisc. Pauin. de potestat. Capital. Sede vacans. part. 1. quest. 7. à num. 1. Moez de Iturbide in cap. Si Episcopus 3. de supplend. negligent. Prælator. in 6. à num. 40. Rebuff. in prax. Benefic. dict. tit. de devolut. num. 65. Anton. Fabr. ad lib. 1. Codic. tit. 2. definit. 9. num. 1. Barbos. in dict. cap. 4.

Donat. Anton. de Marin. resolut. iur. libr. 1. cap. 1. num. 52. P. Auendañ. in Thesaur. Indic. tit. 13. num. 59. & tit. 19. num. 23. D. Fermos. dict. quest. 12. à num. 8.

Quid autem dicendum sit, si Metropolitanana Ecclesia vacet, & in eius gubernatione, vel administratione maxima appareat negligentia, & necessitas? Et videtur remedium adhibendum, t' ad antiquorem pertinere Episcopum, iuxta sententiam Sancti Tridentini Concilij de reformat. sess. 24. cap. 16. illic: Etsi Ecclesia ipsa Metropolitanana fuerit, aut exempta, Capitulumque, vt praefertur, negligens fuerit, tunc antiquior Episcopus ex suffraganeis in Metropolitanana, &c. iunctis Anton. Cucho Institut. Maior. lib. 2. tit. 8. de offic. Vicar. num. 39. Ioan. Francisc. Leo in Thesaur. for. Ecclesiast. 1. part. cap. 10. n. 7. Zerol. in prax. Episc. verb. Capitulum Sede vacante, 1. part. § 3. Sbroz. de Vicar. Episcop. lib. 1. quest. 58. Barbos. de vniuers. iur. Ecclesiast. lib. 1. cap. 32. num. 56. & in collectan. Concil. in dict. cap. 16. num. 33. P. Dian. 8. part. Moral. tractat. 4. resolut. 55.

Eodem modo ad Metropolitanum, & ob eius defectum, aut absentiam, ad antiquorem t' Episcopum spectat curare, vt³⁷ Comprouinciales Episcopi in suis morentur Ecclesijs, & Diœcetibus, secundum eundem Barbos. in Collect. ad Concil. sess. 23. de reformat. de residentia Prælator. numer. 11. & ità decisum refert ex Armeniar. in addit. ad Recopil. legum Nauarræ, lib. 2. titul. 25. l. 2. §. 2. sub tit. Vtrum Episcopi possint se absentare à suis Episcopatib. numer. 5. & 6. idem Barbos. de offic. & potest. Episcop. allegar. 53. num. 5. in fin. Sanctarell. variar. resolut. quest. 4. num. 7. Ex quibus sequi videtur, iure antiquo, de quo suprà cap. 6. à num. 2. antiquiori Episcopo pertinere Metropolitanæ vacanti Ecclesiæ interim Visitatorem mittere, ad ea, quæ ibi tradidi.

An verò Metropolitanus mittere valeat Visitatorem suffraganorum t' Episcopatibus, Sede plena? Affirmatiè decernit Sanctum Tridentinum Concilium dict. sess. 24. de reformat. de iusta, ac saluberr. election. Prælator. cap. 3. ibi: A Metropolitanis verò, etiam post plenè visitatam propriam Diœcesim, non visitentur Cathedrales Ecclesiae, neque Diœceses suorum Comprouincialium, nisi causa cognita, & probata in Concilio Prouinciali. Ergo causa cognita, & probata in Prouinciali Concilio, permittit Tridentinum, non ali-

aliter Stephan. Vucyns (ad quem se refert Barbos. in d. cap. 3. num. 8. in fin.) ad Constitut. 24. ex iure antiquo desumptas, per Concilium Trident. innovatas, constit. 17. num. 7. P. Auendan. in Thesaur. Indic. dict. tit. 13. num. 59.

Quod apud nos omnino seruari iussum est per Regiam t Schedul. 8. Maij 1568. pag. 117. tom. 1. impress. in hunc modum:

EL REY. Muy Reue endo en Christo Padre, Arçobispo de la Ciudad de los Reyes de las Prouincias del Perù, del nuestro Consejo. Por parte de Fray Hernando de Barrionuevo, Obispo de la Ciudad de Santiago de Chile, me ha sido hecha relacion, que vos os entremetéis a empiar Visitadores a visitar los Obispados sufraganeos de este Arçobispado, siendo contra derecho, de que él recibia agrario, y me fue suplicado vos encargasse, no los embiasedes al dicho Obispado, pues no lo podiades hazer, ó como la mi merced fuese. Lo qual visto por los de nuestro Consejo de las Indias, fue accordado, que denia demandar dar esta mi Cedula para vos: yo tuvello por bien; por la qual vos ruego, y en cargo, que veais lo suso dicho, y cerca de ello guardéis, y hagais guardar lo contenido en el Santo Concilio, que ultimamente se celebró en la Ciudad de Trento, sin que dello excedais por manera alguna. Fecha en la Villa de Madrid à 8. de Mayo de 1568. ex qua est desumpta l. 26. tit. 5. lib. 1. Summar. ita: Que los Arçobispos guarden lo determinado en el Concilio de Trento, en quanto a visitar a los Obispos sufraganeos.

Igitur Administrator, & Visitator à Metropolitano missus, in casu negligentiae Capituli, Sede vacante, poterit omnia exercere, quæ ad iurisdictionem, & administrationem concernunt; non tamè poterit t Beneficia ad liberam Episcopi collationem spectantia, conferre, vt notat gloss. in dict. cap. 4. & Doctores supra relati; sive accipiendus, & intelligendus est textus in dict. cap. Is, cui 42. & in cap. Obitum 17. cap. fin. 61. distinct. ex Boer. dict. decis. 2. num. 29. & Barbos. in dict. cap. 4. à num. 1. & in dict. allegat. 133. à num. 1. ubi late. Absoluto iam hoc capite, ad manus habui doctissimam quandam iuris allegationem, à sapientissimo D. D. Bernardino Almansa, tunc Sancti Dominici Archiepisco, qui postea Ecclesiam Metropolitanam Noui Regni Granatensis fœliciter rexit, ibique pietate summa, ac omnis virtutis, & sanctitatis laude conspicuus floruit, vt plenè testatur ipsius vita, quæ typis man-

Tom. I.

data circumfertur, & veneratur, peractam; Edita fuit in lucem allegatio illa, post annum 1629. super administratione præfatæ Ecclesiæ Sancti Dominici, ab Archidiacoно euildem, Francisco Serrano & Varacz prestita, tanquam Gubernatore, & Administratore nominato, tūm à D. Archiepiscopo Oviedo, iam ad Quitensem Ecclesiam translato; tūm etiam à D. D. Fr. Ferdinand de Vera, dictæ Ecclesiæ Sancti Dominici tantum electo Archiepiscopo, & ante possessionem in Episcopum Cuzquensem promoto; in qua, inter alia, dum agit de administratione, & gubernatione à Prælatos presentato, ante possessionem exhiberi solita in Indijs, virtute delegationis Capituli, Sede vacante, & Rescripti, de Riego, y en cargo, hæc profert verba, num. 25.

¶ Yno le escusara el dezir, que el Señor Arçobispo no se iba a entrometer de su autoridad en la administracion de la Iglesia de Quito, sino solo a gouernarla por orden de su Magestad, con permission, y nombramiento del Cabildo, en Sede vacante; porque t 4º no puede el dicho Cabildo darle la tal administracion, porque seria en fraude del cap. Qualiter, de election, como lo dice admirablemente la glossa de el dict. cap. Auarietie, (de election. in 6.) por estas palabras. Nota insuper principalem effectum huius Capituli; quod licet, Sede vacante, Capitalum habeat administrationem in spiritualibus, & temporalibus, & ean possit alij committere; non tamè potest committi electo, vt administret, tanquam procurator, vel OEconomus, alias fieret fraus ad cap. Qualiter, allegatum. Y la misma glossa, verbo OEconomus, dicitur, cui res Ecclesiastica gubernanda mandatur, per text. in l. Iubinies, circa princ. Cod. de Sacrosanct. Eccles. Conforme a lo qual, me ha hecho grandissima dificultad la costumbre tan ordinaria, que ay en las Indias, de que los Obispos electos se van sin Bulas Apostolicas, concedula, que llaman de Gobierno, para que el Cabildo, en Sede vacante, les encargue la administracion. Esta materia es muy odiosa, y costó muy gran pesadumbre a vn Santo Arçobispo, con una cedula de reprehension que le embiaron, por auer propuesto esta dificultad a su Santidad, y assi no trato de abondar mas que este punto. Hæc D. Almansa.

Quæ verba sanè acria sunt, & acriosa maximè, si tanquam a tanto Indico Præfule prolata, considerentur. Dicendum tamè est, Prelatum religiosissimum, hanc materiam non omnino calluisse. Ita-

F

que

que licet verum sit, iure communi, electum
421 ante confirmationem nullo titulo se in-
gerere posse Ecclesiae, ad quam eligitur, ad-
ministrationi, cap. Qualiter 17. cap. Bonae
memoriae 23. de electione, cap. Auaritiae 5.
eod. in 6. cap. Cum iam dudum 18. de Prä-
bend. cum alijs late Melch. Loter. de re Be-
neficiar. l.b. 2. quæst. 13. à numer. 1. Peirinis
de Religios. subdit. tom. 1. quæst. 1. cap. 31. §.
11. vers. Dico quinto, Iul. Labor. lucubrat.
variar. tom. 1. tit. 4. cap. 45. num. 6. & alij
apud Barbos. de iur. Ecclesiast. lib. 1. cap. 19.
num. 247. de offic. & potest. Episc. 3. p. alleg.
57. num. 214. & in dictis capitibus Quali-
ter, & Auaritiae, num. 2.

Secùs esse iure speciali, & ex dispensa-
43tione t. Apostolica, cap. Nihil est 44. §.
fin. de electionib. ibi: Ita quòd interim valde
remoti videlicet ultra Italiam constituti, si
electi fuerint in concordia, dispensatio
propter necessitates Ecclesiarum, & vtilita-
tes in spiritualibus, & temporalibus adni-
nistrent, vbi gloss. & Barbos. num. 5. relatis
Oldrabo conf. 9. & Cardin. Tuscho lit. c.
concl. 44. numer. 5. gloss. etiā in dict. cap.
Qualiter, verb. Administrationi. Nos au-
tem versamur in hoc secundo casu, vt latè
cum P. Auend. & alijs probauimus suprà à
num. 1. cum seqq.

Illiud etiā, quod in prefato loco re-
fertur, illic: Costó muy gran pesadumbre a un
Santo Arcobispo, con una Cedula de reprehen-
sion que le embiaron, por auer propuesto esta
dificultad a su Santidad. Distat prorsus à vera
historia, siquidem memoriale Sæcissimo ex-
positū, ab illo semper venerando, & cōmēdan-
do Antistite, cuius ibi mentio fit, nō hoc con-
tinebat; quod in dictis verbis supponitur,
sed quòd Indiarum Episcopi Ecclesiarum
capiebant possessionem, sīc literis Apo-
stolicis; en verba Regiae Schedulæ suprà
memoratae, que est 29. Maij 1593. eam-
que habemus tom. 1. impress. pag. 301. (de
qua memoriam egi suprà cap. præced. numer.
10.) Se dió un memorial a su Santidad, en que
dezia, que los Obispos en las Indias tenian
possession de las Iglesias sin despachar Bulas.
Et ibi: Pues no es cierto, que los Obispos to-
man possession en las Indias de sus Iglesias
sin Bulas, como dize en su relacion. Ex qui-
bus omnino patet, auctoritatem, & intelligentiam
D. Almansa, iam relata, praxi, ac
consuetudini hucvsque in Indijs servatae, à
principio huius Capitis traditæ,
non officere.

S V M M A R I V M.

- 1 **P.** Arochi ad personalem residentiam te-
nentur.
- 2 Hæc actu, non habitu concurrete de-
bet.
- 3 Residentia est inseparabilis ab animarum
cura.
- 4 Parochus tenetur materialiter, & forma-
liter residere, sed probabilius est suffice-
re materialiter, & num. 5.
- 5 Quæ sit formalis, & quæ materialis re-
sidentia, & num. 7.
- 6 Prelatus non potest Parochum à residen-
tia excusare.
- 7 Papa an, & ad quod tempus possit in re-
sidentia dispensare?
- 8 Apostolica dispensatio, sīc consensu
Ordinarij, an sit nullæ?
- 9 Residendi necessitas est à iure Divino
inducta.
- 10 Quid agendum, quando Parochus ha-
bet duas Parochias?
- 11 Referuntur iura, quæ ad residentiam
compellunt.
- 12 Superiores Regulares tenentur ad resi-
dentiam.
- 13 Prelati possunt Parochis duos, vel tres
menses absentiae in anno concedere, ex
causa.
- 14 Ordinarij licencia ad hos menses, an sit
necessaria? & num. 17.
- 15 Hi menses possunt esse continui, vel in-
terpollati, non ex horis, sed ex diebus
compositi.
- 16 Ad fructuum restitutionem pro rata te-
netur sīc causa se absentans, etiam
antè sententiam, & num. 20.
- 17 Parocco debentur alimenta, quando re-
sider, alias secūs.
- 18 Alimenta Parochi seruientis Ecclesiae
reparationi præferuntur.
- 19 Fruetus à Parocco non residente restituti-
in Ecclesiae, aut fabricæ, vel pau-
perum vsus impenduntur, & num. 25.
26. 27.
- 20 Metropolitanus potest erogare fructus
suffraganei non residentis.
- 21 Regularibus Parochis non residentibus
cadem pena irrogatur.

- 29 Praelatus potest compellere Parochos ad residentiam sub pena priuationis Beneficij.
- 30 Hodie ad priuationem Beneficij monitio, & sententia requiruntur, & nam.
31. 33.
- 32 Non residentia est modus amittendi Beneficium.
- 34 Capitulum, Sede vacante, potest procedere ad priuationem Beneficij, ob non residentiam.
- 35 Beneficio de facto priuarus potest per viam violentiae ad Regia Tribunalia recursum habere.
- 36 Parochus debet ter in Beneficij loco citari, quando personaliter non comparet; alioquin, si presens sit, unica sufficit citatio, & num. 38.
- 37 Post tertiam citationem, per sex menses differtur priuatio.
- 39 Parochus similiter per censuras, & fructuum sequestrationem potest ad residentiam compelli: item pena pecunaria, & num. 40.
- 41 Praelatus Canonicis, ex causa potest quatuor menses absentiae concedere.
- 42 Hodie Praebendarij ultra tres menses non possunt a suis Ecclesijs abesse.
- 43 Quid circa hoc apud Nos resolutum sit,
& num. 44. 45.
- 46 Ex Concilio Limensi per unum mensem in anno tantum, & hunc interpollatum, possunt Praebendarij abesse.
- 47 Sententia, qua quis Beneficio priuatur, si ritè lata est, non habet effectum suspensuum.

ARGUMENTVM.

DE Necessaria Parochorum, aliorumque residentia, & de poena non residentium, differitur; traditurque, quid iure nostro Indico in hac materia stabilitum sit.

C A P . I X .

EX His, quæ proximè precedenti capite retigimus; videlicet ad Metropolitanum, & eo absente, vel deficiente, ad antiquorem Episcopum pertinere, curare, ut in suis commorenent Ecclesijs, & Dioecesibus Comprouinciales Episcopi, descendere licet ad Parochorum residentiam; vt non nulla interim circa eā, præcipue, quæ quoad hæc Regna specialia sunt, attingamus.

Nulli dubium est, Parochos, & Rectores (apud Nos Doctrinarios) ad personalem residentiam teneri, tot. tit. de Cleric. non resident. cap. fin. de re script. in 6. cap. Ad hæc 13. de Praebend. & Dignit. cap. Sanctorum 2. 70. distinct. cum alijs, Martin Bonacini. in tract. de oner. & obligat. Beneficiarior. ad residentiam, punit. 2. à num. 1. D. Vega in cap. Postulasti 14. de for. competent. num. 3. D. Solorz. lib. 2. de Indiar. Gubernat. cap. 25. num. 9. Garc. de Benefic. 3. p. cap. 2. à princip. vbi plura Barbos. de Paroch. cap. 8. Aloys. Ricc. Collectan. 1591. Emman. à Saâ, verb. Residentia, num. 1. Narbon. in l. 20. tit. 1. lib. 4. Recop. gloss. 2. num. 207. P. Dian. 3. p. Moral. tract. 4. res. 156. Tambur. vbi infr. que s. 1. à n. 1. & seqq. D. Episc. Montenegr. in suo Itiner. lib. 1. tract. 2. in prolog. à n. 2. & sess. 1. à n. 2. P. Auend. in Thesaur. Ind. tit. 14. n. 4. & tit. 16. n. 6. Quæ omnino & actu interuenire, concurrere, & adimpleri debet, non

habitu, P. Azor. Inst. Mor. p. 2. lib. 6. cap. 8. qu. 8. Hieron. Gonç. ad regul. 8. Cancell. glof. 6. à n. 89. Alcan. Tambur. de iur. Abb. tom. 1. disp. 14. q. 3 Pyrrh. Corrad. in prax. dispens. Apostol. lib. 5. c. 7. n. 7. Diciturque ab animarum & cura, inseparabilis, Barbos. d. 3. cap. 8. à n. 1. Petr. Francif. Tond. benefic. ref. 1. p. cap. 42. n. 3. Card. Zapat. sobre la obligacion de residir, 1. p. concl. 9. à princ.

Et licet valde probabilis sit sententia Ioan. Sanch. selectar. disp. 47. n. 2. pro se citantis Graf. Corduv. Hostiens. Silvest. &c. docentis & Parochum iuxta mentem S. Trid. Concilij less. 7. de refor. cap. 3. & less. 23. cap. 1. teneri, residere in propria Parochia, non solum materialiter; id est, per habitationem; sed etiam formaliter; id est, personaliter exercendo munus suum; adhibito tamè aliquo in auxilium, si sit nimis gravatus; idque sub poena; vt residere ita omittens, non faciat fructus suos. Nihilominus tamè probabilius videtur de rigore iuris, Parochum non teneri formaliter residere, sed sufficere, quod resideat materialiter, modo prædicto, ita Vgolin. de post. Episc. cap. 15. n. 3. Garc. de Benef. d. cap. 2. à n. 53. P. Dian. d. resol. 156. P. Pellizz. in manual. regul. tract. 8. cap. 4. sect. 4. n. 123. P. Auend. d. tit. 16. n. 6. Dummodo non sit diminuta administratio, ex Tridentin. sess. 25. de reformation. cap. 16. Paul. Fusc. de Visitat. lib. 2. cap. 2. n. 28.

Vnde secundum hanc probabiliorem sententiam, sat est, Parochum per intercessum sentiam + residere, quatenus interessentia à verà residentia differt. Residentia enim vera + est formalis assistentia, & administratio: interessentia + verò est idem, quod materialis residentia, gloss. vbi DD. in cap. Vnico, de Cleric. non residentib. in 6. Cæs. de Grass. decis. 116. alias decis. 5. numer. 3. de Præbend. Cassador. decis. Vnica, de Cleric. non resident. Rota apud Melium post addition. ad Castill. de alimento. decis. 129. n. 9. vide D. Episc. Quiten. vbi infra & tract. 11. sess. 2.

A præfata residentia nullum Prælatus, nisi in casibus à iure expressis, + excusare valet, Barbos. cum alijs in cap. de cætero 7. num. 3. de Cleric. non resident. Paulin. Bertius in præx. criminal. Regular. tit. 4. cap. 34. nu. 12. Corrad. dict. lib. 5. cap. 6. nun. 10. & d. cap. 7. vbi n. 3. Agit, an, & quando Papa, & + ad quod tempus, possit circa residentiam dispensare, ad quod vide Put. drcis. 233. lib. 3. Rebuff. in præx. Benefic. p. 4. q. 8. nun. 1. Tambur. vbi infra, quæsito 4. n. 11. Barbos. in cap. Dilectus 14. n. 3. de Cleric. non resid. & de Paroch. d. cap. 8. n. 2. Tondut. d. 1. p. cap. 36. n. 2. Barthol. Gauant. in Manual. Episc. verb. Residentia, n. 2. vbi ex Bulla Pij Papæ III. anno 1564. quæ extat, tom. 2. Bullar. pag. 10131. docet, Apostolicam dispensationem + sine Ordinarij consensu, etiam ratione studij, nullam esse, quo ad residentiam.

Est enim hæc residendi obligatio, absolutè, à iure Diuino + inducta, quoad Superiores Prælatos, Rectores, vel Parochos, animarum curam habentes, ut ex Sanct. Trid. Concil. sess. 23. de reform. cap. 1. vbi Barbos. n. 3. innumerous referens, docent Gig. de resident. Episc. cap. 3. à n. 17. idem Barbos. in cap. 3. de Cleric. non resident. nu. 4. & de Paroch. d. cap. 8. à princ. & de offic. & potestat. Episc. 3. p. all. g. 57. n. 71. Affl. & decif. 289. vbi Vrsill. Ioan. Baptist. Thor. in compend. decis. Curiæ Archiepisc. Neapol. verb. Residentia, p. 1. in fin. p. 1. compend. decis. Tondut. vbi suprà, 3. p. cap. 168. n. 6. P. Francisc. Pellizz. vbi suprà, tract. 9. cap. 5. n. 14. Mich. Ant. Franc. de Vrrutig. in tract. de Eccles. Cathed. c. 29. n. 36. Iacob. Coell. de notit. Cardinalat. cap. 14. circè fin. vers. Eo quæ magis, pag. 41. D. Montenegr. vbi suprà, lib. 1. tract. 2. in prolog. n. 2. Ascan. Tamburin. de iur. Abbat. tom. 1. disput. 14. quæsito 2. num. 3. vbi quæsito 1. à num. 10. resolvit, quid observandum sit, quando Parochus duas + habet Parochiales, aut administrandas Ecclesiæ, ex Sacra Cardinalium Congregatione, quam ibi, simul cum con-

sultatione ad literam refert. Sacræ verò Congregationis responsio, & decisio talis est:

Congregatio Concilij censuit, teneri eos residere in loco, in quo sita est Ecclesia Parochialis; & ideo, si ea intra mœnia Ciuitatis sit, ibi ipsos residere oportere. Quod si Parochiani, qui extrâ Ciuitatem habitant, ob locorum distantiam, seu difficultatem, patientur incommoda in percipiendis Sacramentis, & Diuinis Officijs audiendis, succurrendum illis esse remedio, cap. Ad audientiam, de Ecclesijs ædificand. & decreti Concilij, session. 21. cap. 4. vbi plura tradit Barbos. in Collectan.

De necessaria ergò residentia, à suprà traditis exhibenda, quantumvis supremam prærogatiuam, etiam Cardinalatus, obtineant, sunt notissima iura, pœnas etiam + non residentium continentia, in præfato Sancto Tridentino Concilio sess. 6. de reformat. cap. 1. & sess. 23. cap. 1. & sess. 24. cap. 12. etiam d. reformat. in Constitutionibus Pij Papæ IV. quæ incipit: In futrema, tom. 2. Bullar. pag. 131. Gregor. XIII. Clement. VIII. à Sanctissimo Vibano Papa VIII. renouatis, & approbatis in sua constitut. 12. Decembri 1634. quæ incipit: Sancta Synodus, tom. 4. Bullar. pag. 202. & in alia constitut. eiusdem Pij IV. incipiente: De salute gregis, pag. 19. eod. tom. 2. Bullar. & Pij V. quæ incipit: Capientes, pag. 261. eod. tom. 2. iunctis Gig. Affl. Vrsill. Thor. Barbos. & alijs, suprà traditis, & infra tradendis.

Eodem modò, Superiores Regulares ad residendum tenentur in suis + Monasterijs, & domibus respectiue, Ludou. Mirand. in Manual. Regular. tom. 2. quæs. 9. artic. 5. Peyrin. tom. 2. de Prælat. quæs. 1. cap. 7. numer. 27. P. Sanchez in Decalog. libr. 6. cap. 2. numer. 55. Magist. Lezan. in Summ. quæs. Regular. 1. part. tom. 1. cap. 18. num. 12. & tom. 2. par. 4. verb. Residentia, in princip. P. Pellizzar. dict. tractat. 9. cap. 5. num. 14. Fr. Ioann. Enriquez in Summ. sess. 39. quæs. 4. Doctiss. Petr. de Marca in concord. Sacerdot. & Imper. libr. 4. cap. 10. in fin.

Iura tamè superiùs tradita, Metropolitanis, & alijs Prælatis concedunt, + ex iusta causa duos, aut ad summum, tres menses absentiae, in quolibet anno, Parochis indulgere, ut latè exponunt Barbos. in dict. sess. 23. cap. 1. numer. 15. ex Valentia tom. 3. disputat. 10. quæs. 3. punct. 5. versicul. Secundò certum est, Less. de instit. lib. 2. cap. 34. dub. 29. num. 155. Sanctarell.

variare. resolut. quæst. 4. num. 5. Mauric. Alced. in prax. Episcop. 1. part. cap. 6. nu. 12. Peyrin. num. 31. Lezan. verb. Residentia, & P. Pellizzar. num. 14. in fin. locis, ubi proxime, P. Ioseph. Gibalin. ubi infra, nu. 2. & 3. Illustriss. D. Episc. Quitens. in suo Itinerario para Paracos de Indios, lib. 1. tract. 2. sess. 1. à num. 10. idem Barbos. de offic. & potestat. Episc. d. 3. p. alleg. 53. n. 8. & in cap. Relatum 4. de Cleric. non resident. num. 5. Vbi dis-

putat, an ad hos duos + menses, à Sancto Tridentino Concilio concessos, Episcopi, aut alterius Prælati, sit necessaria licentia; & tenet requiri, cum causa cognita siht indulgendi, ex Sacra Cardin. Congreg. à Nicol. Garcia relata de Benefic. d. 3. part. cap. 2. n. 23. in 1. declarat. & 9. p. cap. 2. n. 259. in 2. dubio, & alijs, quidquid in contrarium dicant, non + requiri Prælati licentiam, Nanarr. in Manual. cap. 25. num. 121. P. Azor. Institut. Moral. 2. part. lib. 7. cap. 4. q. 1. 9. & 10. Francisc. Leo in Thesaur. for. Ecclesiast. part. 3. cap. 1. à num. 19. P. Sanch. de Matrimon. lib. 3. disput. 31. numer. 11.

18 Hi verò duo, aut tres menses, + contineui, vel interpollati, non ex horis, sed ex diebus computantur, P. Castro Palao tractat. 7. part. 9. §. 10. num. 9. ex Garc. dict. cap. 2. part. 9. num. 313. P. Pellizzar. tom. 1. Manual. Regular. tractat. 5. cap. 8. sect. 3. num. 160.

Addit rursus Barbos. in d. cap. 1. à num.

1917. Episcopos, & alios + Beneficiarios, curata Beneficia possidentes, & absque causa legitima se absentantes, pro rata temporis, quo absunt, ad fructum teneri restitucionem; quod iura iam relata expressè cauent, & docent Valent. dict. punet. 5. vers.

Quinto certum est, Less. d. dub. 29. num. 157.

Garc. d. 3. p. cap. 2. n. 26. Sanctar. d. q. 4. n. 1. Alced. d. cap. 6. n. 11. idem Barbos. dict. alleg. 53. n. 93. D. Montenegro ubi supra, sess. 2. à princ. cum alijs, quos refert. Etiam

20 ante + ullam sententiam, Valent. d. punet. 5. vers. Præterea hinc etiam, P. Azor. d. cap. 6. q. 2. Sanctarell. d. q. 4. num. 4. Ioann. de Driedo de libert. Christian. lib. 2. cap. 4. D. Couarr. variar. lib. 3. cap. 13. Toletus instrut. Sacerd. lib. 5. cap. 4. n. 1. Posselin. de offic. Curat. cap. 1. n. 32. vers. Tertiò. Vgolin. de offic. Episcop. cap. 15. §. 4. n. 2. P. Ioseph. Gibalin. in Synops. censurar. verb. Residentia, num. 1. ubi de Urbani Papæ VIII. constitutione supra tradita mentionem agit.

21 Parochi namque alimenta + debentur, quando residet, & onus implet Beneficij, alias fecis; quæ ex quo altari non servit, cessat ratio, & dicta alimenta præstantur non

Tom. I.

propter indigentiam, sed propter seruitum, Petr. Surd. conf. 62. à num. 11. Cauacan. decis. 22. num. 23. par. 2. Cened. ad Decretal. Collect. 253. sub num. 1. Ripa respons. 1. de consuetud. num. 7. Alexand. Sperell. decis. 67. num. 6. facit l. 18. tit. 5. lib. 1. summar. Lanfranc. Zachias de salar. & merced. quæst. 13. num. 10. Et alimenta Parochorum + servientium templorum præferuntur reparationi, ex cap. 1. & 4. de Eccles. edificand. iuncto cap. de his, eod. vbi Abb. cap. fin. 12. q. 1. Nauarr. de redditib. Eccles. q. 1. monit. 36. n. 4. Piaslecius in prax. Episcop. p. 2. cap. 3. Surdus d. cons. 62. à princ. Paul. Fusc. de visitat. cap. 10. nu. 16. Alvar. Valasc. consult. 179. à num. 12. Gutierr. allegat. 10. n. 16. Aloy. Ricc. decis. 21. num. 1. p. 4. Sperell. d. decis. 67. n. 4. & seq.

Quos fructus ita restitutos, in Ecclesiæ, aut fabricæ usus, vel etiam pauperum + impendendos, decernit Sancta Synodus Tridentina in d. cap. 1. versic. Si quis autem, vbi Barbos. à numer. 21. & in dict. allegat. 53. num. 150. Garc. dict. cap. 2. nu. 30. & n. 146. vbi Sacrae Congregationis tradit declarationem, Barthol. Gauant. in Manual. Episc. verb. Residentia, n. 5. & verb. Parochorum residentia, num. 31. & verb. Archiepiscopus, num. 4. Vbi ex Bulla Pij IV. iam relata, Archiepiscopo + concedit frumentus suffraganei, sine causa non residentis, Ecclesiæ, aut pauperibus erogare, Tondut. d. 1. part. cap. 42. num. 5.

Apud Nos, hoc ipsum decretum est, portionem nempe illam salarij, qua Doctri- narij ob absentiam priuantur, in Ecclesiæ usus, vel aliam piam causam + conuerti, ex Regij Schedulis 3. Septembri 1572. pag. 132. tom. 1. impress. 10. Decembr. 1573. & 20. Februarij 1583. pag. 150. tom. 2. ex quibus, & alijs sumatur l. 12. tit. 9. lib. 1. Summ. consonat Concilium Limense II. part. 2. num. 11. pag. 39. ibi: Que los Cu- ras + no dexen sus ourjas, aunque sea por breue tiempo; y si biziieren ausencia sin licencia del Prelado, por cada dia de la ausencia pa- guen quatro pesos. Y el que con licencia, por alguna causa biziere ausencia, no cobre el estipendio de aquel tiempo, mas sea de la Iglesia, o pobres: en lo qual tambien se aduerte, y encarga la conciencia a los Superiores de los Religiosos; concordat cap. 1. Synodal. Archiepiscopatus Regum, anni 1613. ti- tul. de Cleric. non residentib. libr. 3. Pat. Auendañ. in Thesaur. Indic. tit. 18. numer. 76.

Quamvis hanc salarij partem, Indo- rum + communitati primò applicaret que-

dam Proregis D. D. Francisci de Toledo, ordinatio (quæ quoad hoc fuit derogata) per hęc verba: *Si biziieren ausencia de sus Doctrinas, lo que se montan en la tal ausencia, y falta de Sacerdotes, se aplica para la Comunidad de los dichos Indios, a cada Pueblo por lo q̄ le toca, y no para su Magestad.* De qua mentio fit in dict. Regia Schedula 20. February 1583. ibi: *Y Don Francisco de Toledo nuestro Visorrey, que fue de esas Provincias, dió orden, que quando biziessen alguna ausencia se les descontasse pro rata, y lo que de esta manera se descontasse, se quedasse en la caxa, &c.* Sic practicatum videimus in Doctrina de Caissa die 28. Februarij 1671. fac. L. 13. tit. 5. lib. 1. Summ.

Hæc eadem poena Regularibus Doctrinarijs non residentibus imposita † est, vt insinuat præfatum Limense Concilium, & clariū decidit Regia Schedula ultim. Maij 1579. pag. 151. eod. tom. 2. quæ talis est.

EL REY. Presidente, y Oidores de la nuestra Audiencia de S. Francisco de la Provincia de Quito: Por parte de el Obispo de essa Provincia me ha sido hecha relacion, que en la orden que está dada, para pagarse el estipendio de las Doctrinas, está mandado, que al Sacerdote que no residiere, se le quire cada dia vn tanto, porque por el temor de la pena los Sacerdotes no faltén de las Doctrinas; y que aunque esto se ha executado con los Clerigos, por el fauor que con los dichos Religiosos tienen, no se ha ejecutado con ninguno de ellos, por lo qual los naturales de essa Provincia padecian mucha falta de Doctrina, suplicandonos proueyésemos, que la dicha pena se execute assísmo en los dichos Religiosos, en las ausencias que biziessen, ó como la nuestra merced fuese. Lo qual visto por los del nuestro Consejo de las Indias, juntamente conciertos recaudos que sobre ello se presentaron, lo auemos tenido por bien; y os mandamos, que luego como vieredes essa nuestra Cedula proueais, que la dicha pena se execute assísmo en los dichos Religiosos, por las ausencias, que así biziieren de las dichas Doctrinas, segun, y como se ejecuta en los Curas Seculares por la dicha causa, lo qual así hazed, y cumplid, sin poner en ello impedimento alguno. Fecha en Aranjuez a postro de Mayo mil quinientos y setentay nueve. Ex quæ defumitur l. 64. tit. 10. lib. 1. Summar.

Similitèr Parochos Prelatus sub Beneficij priuationis poena † ad residentiam potest compellere, cap. Conquerente 6.

vbi Innocent. & Abb. num. 1. cap. Qualiter 9. cap. Inter quatuor 10. cap. Extuæ 11. de Cleric. non residentib. cap. Extirpandæ 30. §. Qui verò, de Præbend. & Dignitat. Sanctiss. Tridentin. Concil. dict. cap. 1. Pius Papa IV. in Constitut. Cupientes, pag. 22. & Pius V. in relata Constitut. incipiente, similitèr, Cupientes, pag. 261. tom. 2. Bullar. Bernard. Diaz in prax. criminal. cap. 54. Garcia de Benefic. dict. cap. 2. num. 135. & 139. & numer. 179. in. 17. & seq. declaracionibus (qui disputat, an ipso facto priuatus † existat Parochus non residens? Ex 30 dict. §. Qui verò. Sed hodiè ex dict. cap. 1. Concilij Tridentini sententia, & monitio † requiritur, vt advertit Pat. Gibelin. 31 in Synops. ceſurar. verb. Residentia, num. 2.) Armendariz in addit. ad Re opilar. legum Nauarreæ, lib. 2. tit. 23. l. 2. §. 2. de resident. vel absent. Parochor. numer. 146. Barbos. dict. allegat. 53. à num. 76. Gonçalez ad Regul. octau. Cancellar. gloss. 6. num. 258. Roa Albarracin. Canonic. quest. cap. 3. num. 2. Vbi inter alios, non residentiam ponit † modum amittendi Bene-32 ficia, late idem Barbos. de offic. Paroch. dict. cap. 8. à numer. 71. Quod etiā procedit tempore pestis cum periculo vitæ, Hyacinth. Donat. rerum Regular. tom. 1. part. 1. tractat. 1. quest. 35. numer. 8. P. Dian. 3. part. Moral. tractat. 4. resolut. 174. Pat. Pellizzar. in Manual. Regular. tractat. 5. cap. 9. numer. 11. & cap. 12. num. 19. ex Marth. de iuri dict. 4. part. cas. 73. & Duard. Illustrissim. Montenegro vbi infrà, libr. 5. tractat. 4. sett. 18. num. 1. qui Sacrae Congregationis declarationem tradit.

Ad quam poenam priuationis † imponendam proceditur facta priùs Rectori, seu Doctrinario monitione, cap. Ex parte 8. vbi Abb. num. 3. dict. cap. Inter quatuor 10. & seq. cap. fin. de Cleric. non residentib. Cardinal. Mantic. decis. 12. numer. 1. & decis. 67. numer. 6. Garc. dict. cap. 2. à numer. 127. Flamin. Paris. de resignat. Benefic. libr. 1. quest. 10. à num. 62. Ricc. decis. Cur. Archiepiscop. 208. à princip. part. 2. & collectan. 803. Rebuff. in prax. Benefic. 2. part. tit. de dispens. de non resid. num. 12. Dom. Solorz. de Indiar. Gubernat. lib. 3. cap. 15. à num. 37. vbi Regias Schedulas in id expendit, Barbos. in d. cap. Ex parte 8. n. 2. & in d. cap. Ex tuæ 11. à num. 3. Thor. incompend. decis. Cur. Archiepisc. Neapol. 1. part. verb. Residentia, in fin. 1. p. comprehend. decis. Bellet. dif-

disquisit. Clerical. part. 2. tit. de pœn. clericorum. §. 34. num. 15. Gauant. in manual. Episcop. verbo Capitulum Sede vacante, num. 41. 34 vbi id ipsum + Capitulo Sede vacante, tribuit, & recte, & verbo Parochorum residencia, num. 32. Tondut. beneficial. resolut. dict. 1. part. cap. 42. à num. 6. D. Montenegro, ubi supra, sess. 6. à num. 1. & in fin. vbi Regiam Schedulam 17. Maij 1619. in hunc modum refert: Que por ningunas culpas, ni delitos, aunque excedan a los de un Clerigo incorregible, se quiten los Beneficios, sin que preceda conocimiento de causa, y se fulmine proceso. Addit rursus D. Solorzano, ubi proxime, de facto priuatos + iustæ ad Regia Tribunalia recursum per viam violentiæ habere.

Itaque priuationis Beneficij causa per citationis remedium debet expediri; ter 36 in Beneficij faciendam loco, si personaliter non valeat citari. dict. cap. Ex tuae 11. vbi Abb. n. 10. & consil. 22. part. 1. Cardin. Seraphin. decis. 27. num. 22. & decis. 290. num. 4. & decis. 1346 num. 2. & 4. & decis. 1366. Cardin. Mantic. dict. decis. 12. num. 2. & dict. decis. 67. num. 4. Garc. dict. cap. 2. à num. 156. Genuens. in pract. cap. 112. Bellet. ubi sup. num. 15. Post vltimam citationem + sex debent currere menses ante priuationem, ut in eis se valeat, si vult, defendere absens, Abb. in dict. cap. Extuae 11. à num. 10. & 13. Seraph. dict. decis. 1346. num. 3. & 15. Mantic. dict. decis. 67. num. 4. & dict. decis. 12. num. 2. Garcia dict. cap. 2. num. 154. Bellet. dict. num. 15. in fin. Tondut. dict. cap. 42. à num. 6. Marin. resolut. iur. lib. 1. cap. 307. à num. 3. vbi Rotæ decis. refert his seruatis, instantibus nobis pro officio nostro, à Prælato huius Diœcesis Beneficijs de Carangas, & Chocaya priuati fuerunt ipsorum Doctrinarij iamdiu absentes; & alij de nouo in eis prouisi.

Si verò præfens sit, & inueniri potest; 38 tunc vnica sufficit + citatio, nec expectantur præfati sex menses, ut omnes relati obseruant Mantic. dict. decis. 67. num. 5. Seraphin. dict. decis. 1346. num. 5. Garcia, dict. cap. 2. num. 155. Salced. ad Bernard. Diaz, dict. cap. 54. in fin. Bellet. ubi proxim. num. 16. Quid dicendum, si in partibus remotis, veluti in Hispania degat Parochus, sciturque in quo loco; an sit personaliter citandus? Vide Gammam decis. 15. vbi Flores de Mena in addit. Amat. resol. 33. Zenuall. commun. contra comm. quæst. 809. à num. 15. D. Montemayor vigil. 26.

Itém per censuras Ecclesiasticas, & fru-

ctuum sequestrationem possunt Parochi ad residentiam + compelli, dict. cap. Extuae 39 11. §. Contræ eos, Trident. dict. cap. 1. & dict. sess. 6. cap. 2. Barbos. in dict. cap. 1. & de offic. & potestat. Episcop. dict. allegat. 53. à num. 7. Bellet, dict. §. 34. num. 11. & sub pecuniaria pœna, quæ tamè dimidiam non excedet, ne vltra biduum + à 40 sua absint Ecclesia. Garc. dict. cap. 2. num. 23. vbi decisum refert, Armendariz, & Selua apud Barbos. in dict. cap. 1. num. 50. & 61. nè omissa residentia, vel data in ea negligenter summa, quid peius contingat, Gabriel. a Sanct. Vincent. de censur. disp. 4. quæst. 9. §. 1. num. 195. illic: Tertia causa exterior heresis est Pastorum negligentia, ex qua sequitur seminatio Zizaniarum in Ecclesiæ campo. Vnde de istis dicit Dominus per Isai. 56. Speculatori eius cæci omnes, nescierunt universi canes muti, non valentes latrare, videntes vana, dormientes, & amantes somnia.

Sic etiàm potest Episcopus, ob causam, Canonicis licentiam concedere, ut per quatuor + menses possint à sua Ecclesia abesse; sic referunt decisum Armendariz. in addit. ad Recopilat. legum Nauaræ, dict. tit. 23. de resident. rubr. an Canonici, vel alij habentes dignitates teneantur residere in suis Ecclesijs, num. 86. & 124. Garc. dict. cap. 2. num. 408. Barbos. dict. allegat. 53. num. 123. & 145. P. Paulo Comitol. respons. mor. lib. 1. quæst. 59. num. 2.

Hodiè Dignitates, & Canonici, simul que, è Portionarij in Metropolitana, vel Cathedrali residere tenentur, nè vltra tres + menses à suis Ecclesijs possunt abesse, 42 Sanctum Tridentinum Concilium, sess. 24. de reformat. cap. 12. vers. Præterea obtinentibus, vbi Barbos. à num. 53. & allegat. iam citata 53. à num. 8. & 107. & in dict. cap. 1. num. 15. Stephan. Yueyms, ad constitutiones 24. ex iure antiquo desumptas, & per Concil. Tridentin. innovatas conslit. 11. cap. 88. cum seqq. P. Azor. dict. 2. part. lib. 7. cap. 3. Paris. de resignat. benefic. lib. 10. quæst. 10. num. 62. Armendariz, dict. tit. 23. in relat. rubric. num. 8. Vgolin. de offic. & potestat. Episcop. cap. 9. Math. Burat. decis. 19. num. 1. & decis. 473. num. 4. Possessio. de offic. Curat. cap. 1. num. 2. Ricca. dict. collectan. 1591. Tamburin. dict. disp. 14. quæsto 1. à prin. & num. 4. cum seqq. Tondut. dict. cap. 42. num. 5. Vrrutigoit. de Eccles. Cathedral. cap. 29. num. 85.

Apud Nos, omnino + Dignitatibus, 43 Canonicis, Portionarijs, Parochis, vel Doctrinarijs residendi onus iniunctum est, nec ta-

facilè possunt à suis Ecclesijs , sinè Ordinarij licentia ex causa graui concessa, abesse; ea tamen limitatione , & circumstantia, vt, si termino assignato finito , adhuc durer absentia, vel sinè licentia absint , possit Præbenda , vel Doctrina vacans declarari, ut alij valeat conferri , seruatis seruandis, ita resoluti Regia Schedula 8. Iunij 1585. quæ sic se habet.

44 *L R E R.* Muy Reverendo † en Christo Padre, Arçobispo de la Metropolitana Iglesia de la Ciudad de los Reyes de las Prouincias del Perù, de mi Consejo; ya sabeis, quan conueniente cosa es, que los Prebendados, Dignidades, Canonigos, Racioneros, Capellanes, y otros Ministros Ecclesiasticos assistan en la Iglesia, assi para que sea mejor seruida, como por el ornato, y decencia de las cosas del Culto Diuino; y porque he sido informado, que algunos de los sobredichos, y aun de los Curas, è Beneficiados de las Parroquias, è Pueblos hazen largas ausencias, con pequeñas ocasiones, è por esta causa mucha falta, la qual facilmente se dissimula, por respecto de repartir entre si los demás Prebendados lo que monata el estipendio, è parte que de los diezmos cabe al ausente.

Os ruego, y encargo, que no deis licencia a ningun Prebendado de los de vuestra Iglesia, ni Cura de las demás de vuestra Dioceſi, para hazaer ausencia della, sin causa muy urgente; pues los negocios que se ofrecieren, se podrian cometer, y encargar a otras personas; y a los que se ausentaren sin licencia, ò teniendola, se detuuieren mas del tiempo que se les huuiere concedido(en lo qual, como está dicho, aneis de aduertir, y tener mucho la mano) vacaveisles las Prebendas, ò Beneficios que tuvieren, procediendo en ello conforme a derecho, è darmel heis aviso en todas ocasiones de lo que en esto ouiere, para que yo presente à aquellas Dignidades, y Beneficios personas, que los siruan. Fechá en Barcelona à 8. de Junio de 1585. leg. 43. tit. 5. lib. 1.

In hac eadem materia est optima Regia Schedula 28. Ianuarij 1596. ad hanc nostram Regiam Cancellariam Argentinam 45 † missa, qua eidem facultas conceditur, se interponendi, ne Præbendarij, Canonici, aut alij Ecclesiastici, à suis Ecclesijs absint, aliquo que se conferant; audi verba Regij Rescripti iam memorati, quæ digna omni sunt obseruatione, ibi: *Muy bien fizistes, mandar boluer al Racionero Lobato de la Doctrina de Chucuyro, en que le auia proueido el Cabildo, y lo seré, que no permitais que se prouean Prebendados, sino que assistan en la Iglesia,*

para que se sirua con la autoridad, y decencia que se requiere.

In Limensi tamè Concilio III. cap. 28. in fin. pag. 169. statutum habemus particulare, vt Præbendarij huius Regni non amplius, quam per mensem † vnum, atque 46 hunc interpolatum, & per dies, non per horas computandum, possint ab Ecclesia absentari, in illis verbis: *Præterea idem in Ecclesia Cathedrali Præbendā obtainentes, non amplius, quam per mensem, atque hunc interpolatum, ac per dies, non per horas computandum ab Ecclesia abesse possint; quod tamè accepi, vbique non seruari, sed qui contrarium admiserint, ipsi videant, vt rectè expendit nouissimè noster P. Auendaño in Thesaur. Indic. tit. 18. num. 58.*

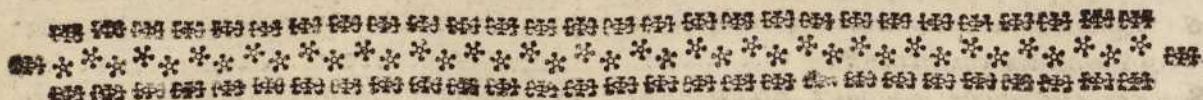
Denique in hac materia aduerte, & obserua à sententia, qua quis Beneficio, Præbenda, aut Doctrina priuatur, si iuris ordine seruato lata sit, non dari quoad effectum † suspensuum appellationem. *dict. cap. Con-47 querente 6. de Clericis non residentib. Sancti Tridentin. Concilium, dict. cap. 1. versic. Quod si per editum, vsquè in finem, & sess. 21. de reformat. cap. 6. ubi Barbos. num. fin. Cardin. Seraphin. dict. decif. 1346. num. 1. & 6. Garc. dict. cap. 2. à num. 191. Belet. ubi supra num. 19. Quarant. in summ. Bul- lar. verbo Archiepiscopi auctoritas, versic. Quinto quero. D. Solorzan. dict. lib. 3. de In- diar. gubernat. cap. 15. num. 51. D. Salgad. de Regia protection. part. 2. cap. 15. à num. 8. vi- de infra, cap. 40. à num. 49.*

S V M M A R I V M.

- 1 *Ecclesiastici, etiam minus idonei, ad materia spirituales aliquas pri- mis temporibus, admittebantur in In- dijs.*
- 2 *Episcopi esse cœperunt in eis post quintum annum conquestionis.*
- 3 *Rex Catholicus curabat virtute delega- tionis Apostolicae, de nominatione Ec- cleiasticorum, ad spiritualium admini- strationem, & num. 7.*
- 4 *Laici, & Commendatarij, illis tempori- bus, spiritualibus nonnullis sese im- miscebant.*
- 5 *Regulares, ex Pontificia dispensatione admissi sunt ad animarum Curam, quois-*

- quousque Clerici superessent.
- 6 Rex Catholicus, an valeat sine Episcopo Parochum constituere?
- 8 Rex Catholicus non solet Ecclesiasticos mittere ad Sacra menta ministranda, nisi ubi Episcopi in promptu non sunt.
- 9 Bulla Pij V. Regularibus facultatem concedens, exercendi officium Parochi in Indijs, procedit, ubi est Parochorum defectus, & num. 10.
- 11 Episcopi nulla beneficia, vel officia possunt prouidere, & conferre, absque Regia presentatione, & num. 14. 27.
- 12 Sacra menta nequeunt administrari, deficiente iurisdictione ab ordinario danda.
- 13 Primis temporibus, Episcopi idoneos Sacerdotes sine Canonica institutione destinabant, urgente necessitate.
- 14 Hi intra biennium Regiam presentationem obtinere debebant, alioquin eo claps, alijs substitueantur eodem onere, liberum tamen erat Regi alium presentare, ibidem num. 20. 25. 31.
- 15 Admissus ad beneficium sine presentatione, eo deponitur, & num. 14.
- 16 Restituitque Ecclesiam, & fructus, ut intrusus.
- 17 Salario etiam, ipso facto priuatur.
- 18 Scandala, & nullitates resultant ex administratione, absque presentatione, & iurisdictione celebrata, & num. 19.
- 21 Regium Rescriptum circa relata, traditur.
- 22 Regi Catholico, in Indijs, spectat omnium Beneficiorum, & Dignitatum Ecclesiasticarum presentatione.
- 23 Collatio seu institutio Canonica non indulgetur, deficiente Regia presentatione.
- 24 Prælatus administrandi facultatem cedit presentato, nomine Regis, & num. 28.
- 25 Regij gratia Prælati, quoties in Cathedrali deest numerus quatuor Præbendariorum, possunt interim alias loco deficiunt, usque ad eum numerum, nominare.
- 29 Refertur forma quæ seruabatur in Insulis Indianum, in prouisione Beneficiorum, secundum concordata.
- 30 Beneficia, à Rege in titulum, ab alijs, amobilia ad nutum conferebantur; nec in alio unum ab alio distinguebatur, & num. 31. 33.
- 33 Pronostio de Beneficio vacaturo, non fit.
- 34 Nono iure, ad beneficij prouisionem ponuntur edicta.
- 35 Nulla Beneficia Curata, absque concursu, possunt conferriri.
- 36 Ex approbatis in concursu duos Prælatus, magis idoneos Proregi, vel Præfidi, proponerat.
- 37 His, & alijs, absente Rege, praesentant in Indijs.
- 39 Tridentinum in Parochialibus Patronatus seruatur.
- 40 Nouissimo iure, Beneficia Curata in titulum conceduntur, & Prælatus tres magis dignos proponere tenetur, & num. 39. 42. 46.
- 41 Adhuc nihilominus, additur clausula, anno iliter ad nutum.
- 43 Indorum linguam omnino callere tenentur oppositores.
- 44 Interinarij minus recte Sacramento administrare solent.
- 45 Terminus sufficiens ad beneficiorum prouisionem debet assignari, & num. 62.
- 46 Examinatores anno quolibet debent designari.
- 48 Hispani in Indijs natis, alijs debent præferri, scæteris paribus.
- 49 Patronatum administrans potest, quem voluerit ex propositis à Prælato, præsentare.
- 50 Non potest à Prælato proponi, qui non fuerit in concursu approbatus.
- 51 Hoc procedit in beneficij Clericorum, sed non in his quæ Regularibus conferuntur.
- 52 Prælato licet duos, vel unum proponere, deficiente trium oppositorum numero, quod, & in Regularibus seruatur, & num. 53.
- 54 Parochus Indorum tenetur Hispanis, & alijs in Doctrina existentibus administrare.
- 55 Parochus ab Indis, præter stipendium assignatum, nihil potest extorquere; referatur nouissima Schedula, & num. 56.
- 57 Parochus tenetur parochianis celebrare Missas, nec pro eis potest stipendum recipere, & num. 59. limita ut num. 60.
- Hebdomadarius Cathedralis, non potest Missam alijs debitam, etiam alteri applicare.

ARGUMENTVM.

QValis forma in animarum cura, primis temporibus, seruabatur in Indijs. Quæque iure nouissimo prouisa sit, Regulares Pontificia dispensatione admissi ad Sacramentorum administrationem, quo usque Clerici superessent.

CAP. X.

PRioribus Indiarum Occidentalium conquestionis temporibus, Ecclesiastici quotquot ocurrabant, licet et alias minus idonei iudicarentur, spiritualium materias aliquas in Indorum exercebant utilitatem; nulla tunc Episcoporum (qui non erant, cœperunt enim et nominari, & mitti ad Novam Hispaniam quarto, aut quinto anno post Indiarum conquestionem ex Gomera, D. Palafox in dictis allegationib. alleg. 2. punct. 1. num. 13. notat) & num. 5. in fin. in margin. vbi refert primum Episcopum Tlascalen. fuisse Frat. Iulianum Garces, Dominicanum; & Frat. Ioannem Zumarraga Franciscanum in Ecclesia Mexicana perita, aut obtenta licentia; totum enim hoc ex Regis Catholici administratione, & nominatione pendebat, vel eorum, quibus ipse vices suas hac in parte commisserat, virtute Delegationis et Apostolicæ, & ex alijs rationibus, quas referunt, & probant Emman. Rodrig. quest. Regular. tom. 1. quest. 35. artic. 2. & D. Solorzan. de Indiar. gubernat. lib. 3. cap. 15. à prin. & num. 6.

Maximè, cum aliquandò laici, & etiam et Commendatarij, aliquique Catholici, opportunè sese his rebus immiserent, ut benè exprimit Regia Schedula executive 9. Augusti 1561. pag. 154. tom. 1. impress. ibi: Porque todas las confusiones, que avia en el entendimiento, y prouision de las cosas espirituales deessa Nueva-España, dependian de quererse seguir por lo primero, que sebzia en tiempos, que no avia Obispos, ni a obispos, sino doze Religiosos, que avian ido a esas partes, quando no se podia hazer otra cosa, y que en aquel tiempo el Encomendero, y el Frayle, y el Espanol se entremetian en lo espiritual, porque no avia otros que lo hiziesen, & posteá facit D. Solorzan, vbi supra, lib. 2. cap. 24. à num. 29.

Ideoque, quo usque Clerici superessent

ad animarum Curam per agendum, admisi sunt interim et Regulares ex Pontificum Leon X. Adrian. VI. & Paul. III. concessionibus, ac dispensationibus, ad instantiam, & supplicationem Regum nostrorum obtentis, vt referunt Fr. Ioan. de Torquemad. in Monarch. Indiar. lib. 1. cap. 1. & seqq. Fr. Ioan. Baptist. in aduentent. confess. Indor. à fol. 172. vbi Bullas enumerat Fr. Augustin. de Auila lib. 1. hist. Mexican. cap. 4. Fr. Anton. Remefall. in hist. Goathem. lib. 11. cap. 5. & 6. Herrer. in hist. general. D. Solorzan. lib. 3. de Indiar. gubern. cap. 16. num. 11. D. Palafox, vbi suspræ, allegat. 4. artic. 2. num. 47. Betancurt. in memorial, sobre que prefieran los naturales de las Indias, proposit. 3. §. 7.

Dubitare non incongruè obiter hinc posset, ex proximè dictis, an scilicet, ex eo quod totum hoc negotium ex Regis nostri administratione, nominatione, & dispositione procedere, ex D. Solorzano diximus, virtute Delegationis Apostolicæ, de quæ latius agimus, cap. 25. à num. 4. possit Catholicus Princeps, absque et Episcopo, Parochum, aut Doctrinarium constituer? Et licet posse videantur docere Emman. Rodrig. dict. quest. 35. artic. 11. P. Pellizzar. in manual. Regular. tom. 2. tras etat. 8. cap. 3. num. 304. P. Angel. Maria Verricelli, questionum moral. tom. 1. tratas. 1. quest. 98. §. 37. à num. 239. certius, & verius est, prædictæ et Delegatio-⁷nis virtute, mittere quidem posse Regem, nostrum Religiosos, & alios Ecclesiasticos, vt in Indiarum Occidentalium partibus, vbi Episcopi adhuc non sunt, valeant Sacmenta administrare; non verò, vbi iam in promptu et sunt Episcopi, nec id⁸ facere solere; ita erunt intelligendi Patres iam relati, & iterum Emman. Rodrig. dict. quest. 35. artic. 2. Ludouic. Mirand. in manual. Regular. tom. 1. quest. 42. artic. 6. P. Auendañ. in thesaur. Indic. tit. 1. 2. num. 272. & seq. & in addit. ad tom. se-
cunda. apn-

cundam, num. 323. & tit. 17. num. 23. 27.
 Quemadmodum decisum habemus in
 terminis Bullæ Pij Papæ V. t̄ quæ incipit,
Exponi nobis, pag. 219. tom. 2. Bullar. con-
 cedentis Regularibus Rectoris officio fun-
 gi, in partibus Indiarum Occidentalium,
 in locis, vbi Parochorum defectus fuerit,
 non verò vbi, ipsorum copia datur, vt Sa-
 cra Cardinalium Congregatio declarauit,
 in causa Angelopolitana iurisdictionis in-
 ter D. Episcopum Palafox, & Patres So-
 cietas Iesu, extatque declaratio in Bulla
Sanctissimi Innocençij Papæ X. 14. Maij
 1648. pag. 288. tom. 4. Bullar. dub. 3. per
 tot hæc verba: *Terriò, an Bulla Pij V.* 34. in
 ordine, tom. 2. Bullarij; concessa instance, &
 supplicante Serenissimo Rege Catholico, non
 ad petitionem Regularium, sit reuocata, in
 Bullis Summorum Pontificum, in quibus
 exemptiones Regularium mitigantur? Res-
 pondit: *Agendum cum Sanctissimo, an*
 velit declarare, Bullam non esse reuocatam;
 illam tamè non suffragari, nisi in locis, vbi
 est defectus Parochorum, & pag. 293. resol.
 16. ibi: *Bulla Pij V.* 34. in ordine, tom. 2.
 Bullarij suffragatur Regularibus in locis, in
 quibus est defectus Parochorum.

Post tempus verò Episcopi Indiarum
 partibus destinati, & assignati, præter-
 missa Regia præsentatione, beneficia, aut
 officia t̄ vlla prouidere non poterant, sed
 quoties vrgebat necessitas, Sacerdotes
 idoneos cum facultate, & iurisdictione
 (quæ deficiente per Ordinarium indulta) ne-
 12mo potest regulariter t̄ Sacramenta admi-
 nistrare, *Reg. Sched. 10. Junij 1634.* ibi:
Pues ninguno puede cuidar desta ocupacion
(de Curas) Christianamente, sin licencia del
Obispo, D. Palafox, vbi sup. allegat. 4. ar-
tic. 2. num. 40. & artic. 4. num. 147. D.
Episcopus Quitensis in suo itinerario para
Parrocos de Indios, lib. 1. tractat. 1. seg. 2.
num. 1. & 5. iunctis Abb. in cap. auctorita-
te, num. 7. de instit. Barbos. de potest. Epis-
cop. allegat. 72. à num. 175. doctif. &
amantis. Don Francisc. de Palacios in al-
legat. iur. por Fr. Geron. de Valderas sobre el
oficio de Vicario General de la Merced, à nu-
mer. 9.) & absque institutione Canonica
ministrandi fidelibus Sacramenta t̄ desti-
nabant, grauamine addito, vt intrà bien-
nium à Regia Catholica Maiestate veram
obtinenter nominationem, & præsen-
tationem, sinè qua nullum poterat in perpe-
tuum consequi beneficium, dixi cap. 30. à
num. 38. probantque Regia Schedula 18.
Maij 1565. pag. 102. tom. 1. impreff. vbi
reprehenditur, seu aduertitur t̄ Limensis

Archiepiscopus, quià finè Regia præsenta-
 tione in titulum perpetuum contulit bene-
 ficium, D. Solorçan. dict. lib. 3. cap. 15. nu-
 mer. 12. D. Villarroel en el gouern. Eccle-
 siastic. 2. part. quæst. 19. artic. 1. num. 22.
 & 23. vbi aliam Regiam Schedulam anni
 1573. refert, qua fuit beneficij possessione
 t̄ depositus, ad eam sine Regia præsenta-
 tione admissus; idem D. Solorzan. dict. lib.
 3. cap. 3. num. 17. & num. 15. vbi, quod ali-
 ter prouisus Ecclesiam, & fructus, vt in-
 tritus t̄ restituit D. Alfar. de offic. Fiscal.
 gloss. 2. num. 19. D. Vrrutigoit. de intra-
 sion, quæst. 34. num. 3. ex cap. 1. de Regul.
 iur. in 6. cap. Grauis, 11. de restitut. spolia-
 tor. Est & optima Regia Schedulanouissi-
 mè expedita 3. Decembbris 1627. in illis
 verbis: *Y los nuestros Virreyes, Presidentes, y*
Audiencias acudan à la ejecucion dello, qui-
tando de hecho t̄ el salario à los Doctrineros,
que no estuieren legitimamente nombrados,
conforme al derecho de nuestro Patronazgo, y
que los Superiores Religiosos entiendan, que
sino guardan la dicha orden, se proueerán las
Doctrinas en Clerigos que las siruan. Eam re-
fert D. Palafox in allegat. iuris porel Clero de
la Puebla, allegat. 3. fol. 150. num. 192. &
alleg. 2. punct. 1. num. 10. & punct. 2. num.
25.

Immò ex hoc solùm t̄ scandala, & nul-
 litates oriri, docet Regia Schedula 13. De-
 cembbris 1650. ibi: *Y sin jurisdicion, y presen-*
tacion estan administrando (Regulares) à es-
condidas, de que resultan grauas escandalos, y
nulidades; notauitque D. Episcopus Guá-
xaquensis D. Bartholom. de Benavides in
consultatione ad Proregem Nouæ Hispaniæ
D. Comitem de Saluatierra, facta 24. Maij
1646. illic: Ninguno de los dichos t̄ Vica-
rios estaua, ni està presentado por el Patro-
nato Real, ni aprobado porel Prelado, ni con
jurisdicion para administrar, como lo hacen à
Indios, Espanoles, y mezcla de todas san-
gres, en grauissimo perjuicio de las almas, y
total nulidad de los Sacramentos, y otros
muchos absurdos en derecho, & ibi: Y es
cierto, que à no auerles yo dado mi jurisdicion
estos tres años passados, porescusar tan lasti-
mosas, y sacrilegas nulidades, administran-
rian sin ella.

Præfato autem biennij tempore, antè
 præsentationis Regiæ obtentionem decur-
 so, tenebatur Prælatus t̄ alios, eodem cum
 onere, deputare ad beneficij seruitium,
 qui itidem in Sacramentorum cessabant ad-
 ministratione, biennio finito, & præsen-
 tatione Regia non exhibita, substitueban-
 turque rursus alij, eadem forma, & sic
 de

de cæteris, vt latius appareat in Regia Sche-
dula 3. Nouembris 1567. in alia 11. Septem-
bris 1569. inserta, pag. 91. tom. 1. impress.
que talis est.

L RET. Muy Reverendo † en Christo Pa-
dre, Arçobispo de la Ciudad de Me-
xico, de la Nueva-España, de nuestro Con-
sejo; bien sabeis, ó decueis saber, como yo
mande dar, y di una mi cedula firmada de
mi mano, y refrendada de Francisco de Eras-
so, nuestro Secretario del tenor siguiente. **EL**
R EY. Por quanto Nos somos informados, que
en las nuestras Indias, Islas, y tierra firme
del mar Occeano, algunas personas, que tie-
nen Indios encomendados, y tambien nues-
tros Oficiales Reales, y justicias dellas, han
tentado de pretender presentar los Indios de sus
Encomiendas, y los dichos Oficiales, y justi-
cias en los Pueblos, que están en nuestra Real
Corona, y por otra parte en estos mismos Pue-
blos, y en otros de Españoles, y en otras par-
tes han tentado algunos Prelados poder hacer
institucion, y colacion de los Beneficios Ecle-
siasticos, sin presentacion nuestra.

Y porque esto es contra nuestro derecho, y
22 preeminencia Real, à quien pertenece † la pre-
sentacion en las dichas nuestras Indias de to-
das las Iglesias, Dignidades, y otros Benesi-
cios Eclesiasticos, de qualquier calidad que
sean (hoc ipsum deductum fuit in concor-
diam die 8. Maij 1512. Burgensi in Ciui-
tate factam, inter D. Regem Catholicum,
& Episcopos de Santo Domingo, la Con-
cepcion, y Portorrico, de qua infrà, num.
29.) para que de aqui adelante se sepa lo que
en esto se ha de hazer, y se escusen los dichos
excessos, y pretensiones, por la presente encar-
gamos a todos, y qualquier Prelado de las
dichas nuestras Indias, à cada uno en su Dio-
cesi, que sin presentacion † nuestra, no hagan
colacion, ni prouision de ninguna Dignidad,
ni Beneficio de qualquier calidad que sea, y en
los Lugares donde conuiniere auer Curas, pue-
dan los dichos Prelados dar el titulo de Cura al
clerigo, ó Beneficiado por Nos presentado, y
24 darle poder † de administrar los Santos Sacra-
mentos, y hazer las otras cosas al oficio de Cu-
ra pertenecientes.

Y tenemos por bien, que auiendo en algun
Pueblo necesidad de Clerigo beneficiado, por-
que no aya dilacion en la Doctrina Christiana, y
en la administracion de los Sacramento; confes-
siones, y otras cosas necessarias para la ins-
trucción de nuestra Santa Fe Católica, y pro-
uecho de las almas, que auiendo la dicha ne-
cessidad, los Prelados puedan dar licencia † a
los dichos Clerigos, para administrar los di-

chos Beneficios, sin hazerles dello Canonica
institucion, poniéndoles termino de dos años,
dentro de los quales presenten las dichas licen-
cias, con aprobacion de sus Prelados ante Nos,
en el nuestro Consejo de las Indias, para que
á ellos, ó á quien mas fueremos seruidos, pre-
sentemos á los dichos Beneficios, y por virtud
de la dicha presentacion les hagan los dichos
Prelados la colacion, y Canonica institu-
cion de los tales Beneficios; y no trayendo la
dicha presentacion dentro del dicho termino,
los dichos Prelados remuevan los tales Cleri-
gos, y dèn la dicha licencia á otros Clerigos con
la misma obligacion de llenar la dicha presen-
tacion dentro de los dichos dos años.

Y porque por nuestras cedulas està hecha
merced á los Prelados † de las Iglesias de las
dichas nuestras Indias; que auiendo falta de
Ministros en las dichas Iglesias, puedan ellos
poner los que faltaren hasta numero de qua-
tro; y porque los proueydos de los dichos Obis-
pos han tenido descuido de embiar por nuestras
presentaciones, declaramos, y mandamos, que
dentro de los dichos dos años sean obligados los
assi proueydos de llenar presentacion nuela-
ante los dichos Prelados de la Preuenda de que
ansi fuere proueydo por el tal Prelado; el qual
termino passado, no auiendo llenado la dicha
presentacion los dichos Prelados, los remue-
van, y pongan otros en su lugar, obligando-
les a llenar la dicha presentacion dentro del
dicho termino, los quales dichos Prelados dèn
sus cartas para Nos, en que dèn razon de la
calidad de sus personas, vida, y letras, pa-
ra que Nos siendo seruido les hagamos la di-
cha presentacion, ó presentemos a las personas
que entendamos conuenir para el servicio de
Dios nuestro Señor, lo qual mandamos que
cumplan ansi los proueydos hasta aqui, como
los que proueyeren de aqui adelante hasta el di-
cho numero de quatro, conforme á las dichas
nuestras cedulas.

Y ansi mismo mandamos, que si algunos
Clerigos estuviieren por los tales Prelados pro-
ueidos hasta aora, sin la dicha nuestra presen-
tacion, que les haga llenarla dentro de los di-
chos dos años: y no la llenando, ponga otros
en su lugar con la misma obligacion de llenar-
la, como dicho es. Y mandamos, que esta
nuestra cedula, y lo en ella contenido sea
guardado, y cumplido en todo, y por todo,
como en ella se contiene en las dichas nuestras
Indias, Islas, y tierra firme del mar Occeano;
y que los Prelados que en ellas huiiere, tengan
cuidado de la guarda, y cumplimiento della.
Fecha en el Escorial á 3. de Noviembre de
1567. años. YO EL REY. Por mandado de
su Magestad; Francisco de Eraso.

Y porque mi voluntad es, que la dicha nuestra Cedula suso incorporada sea guardada, y cumplida, vos encargo, y mando, que la veais, y cumplais en todo, y por todo, segun, y como en ella se contiene, y declara; y guardandola, y cumpliendola de aqui adelante, no proueereis ninguno de los Beneficios de este Arçobispado, ni bareis t^e colacion, ni Canonica institucion de ellos para en caso que no los presentemos, ni en otra manera, sino que tan solamente dareis licencia al Clerigo que os pareciere suficiente, y qual conviene, para que administre los Santos Sacramentos, y haga el oficio de Cura en el entretanto que Nos mandamos proueer el tal Beneficio a quien fuermos seruido; y dareis orden, que dentro de los dichos dos años de termino, en la dicha nuestra Cedula contenidos, embien, y traygan al dicho nuestro Consejo de las Indias el nombramiento, que assi fizieredes al tal Beneficio, juntamente con vuestra aprobacion, para que por Nos visto, proueamos, y nombremos a él a la persona que mas fuermos seruido. Y vos, en virtud de la dicha presentacion, t^e bareis colacion, y Canonica institucion del tal Beneficio a la persona que por Nos fuere nombrada. Lo qual queremos, y es nuestra voluntad, que se guarde, y cumpla, y de como assi se haze, nos dareis aviso. Fecha en Madrid à onze de Setiembre 1569. años.

Ante hoc tempus, invenio t^e conditum fuisse en Burgos 8. Maij 1512. inter D. Regem Catholicum Ferdinandum, & D. Reginam Ioannam eius filiam ex vna, & Episcopos Insularum de Sancto Domingo, la Concepcion, y Puerto-Rico, ex alia parte; quod Beneficia ab illis prouisa Ecclesiastica, intra annum cum dimidio, per Reges ipsos, & illorum successores appareret approbata, alioquin eo effluxo tempore absque ratificatione, iterum vacarent, vt alij possent conferri, ibi: Con tal condicion, que los tales hijos de vecinos dentro de año y medio despues que sean prouidos, sean obligados de llevar ratificacion, y aprobacion de sus Altezas, y de sus sucesores de los tales Beneficios, la qual presentaran ante el Vicerrey, y Gouernador, y Iuezes de apelacion, que son, y fueren en las dichas Islas; è no la llevando, el dicho termino passado, ipso facto vaquen, y sus Altezas, y sus sucesores puedan presentar otras nuevas personas a los tales Beneficios, que assi vacaren. De hac concordia extat memoria apud Dom. Moscofo in memorial sobre las Tom. I.

Vacantes de las Indias, numer. 74. Et infra cap. 19. à num. 17.

Similiter temporibus illis Beneficia Ecclesiastica animarum curam habentia, ex facultate Regia Prælatis, & his, qui Patronatum Regium administrabant, impartita prouidebantur; amobilitè tamè ad nutum; aliter ac observabatur t^e in his, quæ immedia- 36 tè à Regibus nostris obtinebantur: Ea enim in titulum concedebantur perpetuum, notwithstanding Reg. Sched. 28. Augusti 1591. pag. 101. eod. tom. 1. & aliq. late D. Solorz. dict. lib. 3. cap. 15. n. 8. D. Villarroel dict. arr. 1. à num. 21. Nec in alio hoc modò prouisi, ab illis per Prælatos, Protagos, & Præfides nominatis, distinguebantur; cùm t^e vterque eisdem frueretur emolumentis, & stipendijs, d. Reg. Sched. 28. Augusti, ibi. Sin que rengan mas que los otros Beneficiados, sino fuere en quanto à no ser amobiles ad nutum, como los que no fueron presentados por mi, D. Solorz, d. cap. 15. n. 13. l. 22. tit. 4. lib. 1. summ.

Nihilominus in illis casibus, quandò Prælati Sacerdotes idoneos, necessitate cogente, Ecclesijs administrandis praficiebant, nominabantquè cum eo grauamine, Regiam præsentationem intra biennium obtainendi, liberum Regibus nostris erat t^e eisdem Ecclesijs, & Beneficijs alios, etiàm non nominatos, assignare, & præsentare; hoc ipsum ex Regia permissione, & gratia quoad Dignitates, & Canonicos ad Metropolitanas, & Cathedrales Ecclesijs nominandi, obserbabantur, quoties in eis quatuor Præbendariorum numerus ad Diuina exercenda Officia desigiebat. Hi enim ita à Prælatis interim designati, iuxta tradita cap. 14. à n. 50. & Doctrinarij, & Parochi, intra biennium ad Regiam præsentationem, & titulum acquirendum, Regem nostrum Catholicum adibant; quo elapo, non obtenta præsentatione, remouebantur; alijque sustituebantur, vt præfactæ Regiae Schedulae aperte decidunt.

Ergò ex iam citata 28. Augusti, & alijs infra referendis, Sanior cœpit observariforma, per eas itaque resolutum, & inslum est, vacatione Beneficij Curati euéniente (nec aliter poterat de ipsius tractari prouisione, cùm fieri t^e non possit de vacaturo, cap. fin. de concess. Præbend. cap. Illud 7. de iur. Patronat. Roman. conf. 465. Lambert. de iur. Patron. 1. p. lib. 2. art. 6. q. 1. à n. 3. Viulan. eod. tractat. part. 2. lib. 5. D. Solorzan. dict. lib. 3. cap. 15. nu. 56. Et dixi cap. 31. à num. 46.) Teneri Prælatos ad ipsius prouisionem t^e peragendam, in Metropolitana, vel Cathedrali Ecclesia, & in vacationis loco, seu Beneficio affigere edicta, 34

vt Sæculares Clerici accedere, opponi, & admitti possint, ex Reg. Schedula generali anni 1574. §. 9. de qua infra 26. Maij 1581. pag. 97. & 28. Augusti 1591. pag. 101. tom. I. impr. i. am enim ex hoc iure, quod est secundum Tridentin. Conc. & alia, nullam Beneficia tamen curata absque concursu valent conferri quantumvis digni, & docti sint oppositores (excipit Beneficia Regularia, de quibus alibi) Zerol. in prax. Episcopo, 2. part. verb. Doctor, §. 1. P. Lessius de iustit. & iur. lib. I. cap. 34. numer. 82. Gonçalez ad Regul. octau. Cancell. gloss. 4. numer. 86. Garc. de Benefic. 9. par. cap. 2. n. 103. Paris. de resignat. Benef. lib. 8. quest. 9. numer. 87. Didac. Valdes in allegat. iur. pro Eccles. cathedral. Palanis. sobre retener un Breve de su Santidad, en que concedio la presentacion de las Canongias de ella al Almirante de Castilla, num. 58. milla apud Barbos. in Collectan. ad Trident. Concil. §§. 7. de reform. cap. 13. num. fin. D. Episcopus Pefia Montenegro in suo Itinerario, libr. 4. tractat. I. seff. 2. num. 6. Ex quibus, examine, & concursu peracto, & in eo approbatis, Prelato 36 tamen duos, magis idoneos tamèn, Proregi, Praesidi, aut alijs Regi; Patronatus iura, & administrationem exercentibus, proponere liceret (hi enim petuntur, & queruntur ad 37 praestandum assensum, absente Rege, tamen vero Patrono, D. Solorzan. dicit. cap. 15. numer. 7.) vt ipsorum alterum eidem Praetato praesentatum, instituendum exhibeat, dict. §. 9. prefatae generalis Schedulae anni 1574. pag. 85. eod. tom. I. in illis verbis.

¶ De todos los demás que al Prelado pareciere ser competentes personas para el tal oficio, ó Beneficio, auiendo los examinado, e informado de sus costumbres, y suficiencia, nombre dos, los que le pareciere mas competentes para el tal oficio, ó Beneficio; y la nominacion de los dos así nombrados se presente ante nuestro Vizorrey, ó ante el nuestro Presidente de nuestra Audiencia Real, ó ante la nuestra persona, que en nuestro nombre tuviere la Gouernacion superior de la Prouincia donde el tal Beneficio, ó oficio vacare, ó se huiiere de proveer, para que de los dos nombrados elija uno. Idem determinat dict. Reg. Sched. 26. Maij 1581. & 6. Decembri 1583. pag. 95. eod. tom. I. & 22. Augusti 1591. ad D. Comitem de Alva, Peruanum Proregem missa, adde D. Zapata de iustit. distribut. cap. 14. num. 16. D. Montemayor add. cis. Hispaniol. vigil. 43. à princ. D. Solorz. d. cap. I. n. 87. In commendam tantum, & amobilitè tamen ad nutum, non in titulum perpetuum, ex iuribus iam

allatis, & DD. iunctis Reg. Schedulis ann. 1567. & 5. Martij 1581. pag. 96. 18. Maij 1565. pag. 102. eod. tom. I. & 29. Aprilis 1603.

Nouissimis tandem temporibus, per Regiam Schedulam 4. Aprilis 1609. additum, & prouisum est, ut omnia Beneficia curata, per edicta, examine præmisso, iuxta Sanctum OEcumenicum Tridentinum Concilium, quod communiter in Parochialium patronatus tamen seruatur, prouisione, Clem. Merlin. decis. 198. numer. 3. per Prorege, Audientiarum Praesides, & alios, ex Regia ad id facultate delegata in titulum prouideantur perpetuum, sicut omnes Cathedra- lium, & Metropolitanarum Ecclesiarum per ipsum Regem prouidentur Canonicatus, Dignitates, Portiones, &c. ut quotidie seruari videmus; eo addito, ut Praelati teneantur, ex approbatis per examen, & concussum tamen tres nominare, & proponere, ut illorum unus à Prorege, vel Praeside valeat presentari, & eidem remitti Praelato instituendus, quo possit legitimè Sacra menta administrare, D. Solorzan. dict. cap. 15. à nu. 14. & n. 30 & 32. causam advertit, cur adhuc hodiè clausula ad nutum tamen obilitè, apponatur, & cap. 20. à nu. 42. latè. D. Palafox in dictis allegationib. allegat. 2. punct. 1. num. 16. 19. & punct. 2. num. 7. & allegat. 3. punct. 1. num. 22. & punct. 2. nu. 168. & seq. & nu. 175. & alleg. 4. propos. 1. à nu. 2. ex Reg. Sched. 10. Iunij 1634. de qua alibi, & d. alleg. 4. art. 4. num. 149. D. Episcop. Quitens. in Itinerario para Parochos de Indios, lib. I. tract. I. seff. 2. n. 4. Betancurt. ubi supra, §. 7. in fin. en Schedulæ verba.

EL REY. Por quanto tamen la presentaciò de las 42 Dignidades, Prebendas, y otros cualesquier Beneficios Eclesiasticos de las Indias Occidentales me pertenece, como Patron, que soy de las Iglesias de las dichas Indias, y por el titulo de mi Patronazgo Real, que se platica en ellas está dada la orden, que se ha de tener quando van can cualesquier Beneficios Curados en nombrar personas para que los sirvan en el intencion, y assimismo para las Doctrinas de los Pueblos de Indios: y como quiera que se ha tenido la mano en no proveer de acá las dichas Doctrinas, por lo mucho que conviene, que las personas que las huiieren de seruir, tengan las partes, y requisitos necessarios para seruir las, y que sepan tamen la lengua de los Indios, que huiieren de Doctrinar, y que de esto nadie pue de tener mas conocimiento que los Prelados, y personas que gouvieren en mi nombre en las Trouncias de las Indias los Beneficios Curados de

de los pueblos de Espanoles se han proueido por presentacion mia ; y aunque siempre se ha procedido en la prouision de estos Beneficios con toda justificacion , echando mano de las personas , que siruen en esas partes , en conformidad de las informaciones de parte , y oficio , que se presentan , con parecer de los Virreyes , Prelados , y Audiencias , y Gouernadores , y por relaciones , y aprobaciones suyas .

Mas todavia , por no tenerse entero conocimiento de las personas que assi se proueen , y la relacion , y aprobacion que los dichos Virreyes , Prelados , Audiencias , y Gouernadores hazen , es con mucha generalidad , y sin considerar los meritos de cada pretendiente en compania de los demas ; y assi se procede en esto con menos claridad de lo que conviene , por no saber qual es mas digno , ni todas vezes el que es merecedor de una Canongia es aproposito para administrar los Sacramentos : y considerandose estos inconvenientes , y la variacion que pue de auer en las relaciones , e informaciones , que los pretensiones traen , y presentan , mezcladas con fruores , e intercessiones , y juntamente lo mucho que convien , que los Beneficios se prouean con la brevedad que el Derecho Canonico dispone de Curas propietarios ; porque las personas que siruen t en el interim , no miraran por el bien espiritual de sus feligreses , con el amor , y cuidado que los proprietarios , adde Didac. Gregor. Homil. 14. in Ioann. ad illud Ioan. 10. Mercenarius fugit , quia mercenarius est , illuc : Mercenarius nullo zelo acceditur , quia dum solum exteriora commoda querit , interiora gregis damna negligentem paritw , Barrad. dict. loco . Y la dilacion que suele auer en la prouision de los dichos Beneficios .

Y auiendo conferido , y consultado por mi Consejo Real de las Indias , he acordado , y resuelto de ordenar , y mandar , como por la presente ordeno , y mando , que de aqui adelante en vacando en las dichas mis Indias Occidentales , y Islas de ellas qualesquier Beneficios Curados , assi de los Pueblos de Espanoles , como de los Indios , que se llaman Doctrinas , los Arquibispes , y Obispos , en cuyo distrito vacaren , pongan edictos publicos para cada uno , t con termino competente , para que se vengan a oponer , expressando en los dichos edictos , que esta diligencia se hace por orden , y comision mia , y admirido los opositores , y auiendo precedido el examen conforme a derecho : el qual examen se ba de hazer en

Tom. I.

concurso de los mismos opositores , como se hace en estos Reynos en las Iglesias donde se proueen por oposicion , nombrando Examidores t cada año , conforme a lo que manda el Santo Concilio de Trento ; y de los assi examinados en esta forma , escojan los Arquibispes , y Obispos tres , los mas dignos , para cada t uno de los dichos Beneficios , prefiriendo siempre los hijos de padre , y madre Espanoles , nacidos en aquellas Provincias , siendo igualmente t dignos , a los demás opositores de los nacidos en estos Reynos , y estos los propongan a los Virreyes , Presidentes de las Audiencias , o Gouernadores de su distrito , para que de ellos escojan uno , el que les pareciere mas t aproposito , y le presenten en mi nombre , para que con esta presentacion le d la collacion el Arquibispo , o Obispo a quien tocare , sin que los Prelados puedan proponer , ni propongan otro alguno , sino fuere de los t opuestos , y examinados , y de estos , como està dicho , los mas dignos ; aduirtiendo , a que los que se propusieren , y presentaren para las Doctrinas de Indios sepan su lengua , para que en ella los puedan doctrinar , y predicar , y tengan los demas requisitos necessarios .

Todo lo qual es mi voluntad , que se entienda , y cumpla en los Beneficios Curados , y Doctrinas que se proueyeren t en Clerigos , y no en las Doctrinas , que estan , o estauieren a cargo de Religiosos , porque en las prouisiones de estas se ha de guardar lo que està proueido , o se proueyere adelante : y mando a mis Virreyes , Presidentes , y Oidores de mis Audiencias Reales , Gouernadores , y otras mis Justicias , y Luezas , y encargo a los Arquibispes , y Obispos de las dichas mis Indias Occidentales , Islas , y Tierra Firme del mar Oceano , guarden , y cumplan , y hagan guardar , y cumplir , y executar , cada uno en lo que le tocara , esta mi cedula , y lo en ella contenido , sin embargo de qualquier orden , uso , y costumbre , que aya en contrario , que assi es mi voluntad . Fecha en Madrid a quatro de Abril mil y seiscientos y nueve años , l. 23. tit. 4. libr. 1. Ordinat. Suprem. Consil. ann. 1636. cap. 30. 39. l. 1. titul. 9. libr. 1. Summar.

Observa tamén , quoties vnu tan-
tum , vel duo concurrunt oppositores per
acto t examine , terminoque concursus
finito licere Prelato , illum vnum , vel
duos tantum examini expositos , & in
eo probatos , nominare , id Regis
permittentibus Rescriptis , ex dicta Re-
gia Schedula proxime tradita , & alijs

probant D.Solorzan dict.cap. 15.num.24.
D.Montemayor dict.vigil.43.a numer.1.l.
24.dict.tit.4.lib.1.Summ.

53 Hoc ipsum, quoad Regulares † Doctrinarios, permisum videtur in Regia Schedula 11. Augusti 1637. in responsione supplicationi Religionum Nouæ Hispaniae data; talis fuit supplicatio: Que si en algunas Doctrinas de diuersas, y dificultosas lenguas no huiere mas que un Religioso apto, e idoneo, se aya de presentar al Virrey, como està dispuesto para los Clerigos por el mismo Patronazgo Real. Audi resolucionem: No ha lugar hazer declaracion en quanto a esto en comun; y quando suceda el caso, informen al Virrey, que enterado de la falta de sujetos, presentara al que le propusieren, si fuere idoneo, o proueera lo que mas conuenga.

Itém nota, Regias Schedulas decide-re, ad Indorum beneficia, & Doctrinas presentatos, & Canonicam institutionem 54 obtinentes, teneri similitèr † Hispanis, & alijs in Doctrinarum residentibus distri-ctu, Diuina ministrare Sacra menta, dict. Reg. Schedul. 14. Nouembris 1603. ad D. Marchionem de Montes-Claro missa, & 12. Februarij 1633. ad D. Marchionem de Cerralvo, Nouæ Hispaniae Proregem, 16. Decembris 1587. pagin. 100. in fin. tom. 1. impress. P. Auendañ. in Tvesau. Indic. tit. 16. a num. 21. D. Palafox in dictis allegationibus, allegat. 3. punct. 2. numer. 220. fol. 159. l. 54. tit. 10. libr. 1. Summar.

Sic etiām decisum est, Parochos, & Doctrinarios ab Indis Parochianis, nihil recipere, aut extorquere posse, præter 55 † stipendum, aut salarium, ex Regis tributis assignatum, quod ad congruam sufficiens est sustentacionem, cap. 38. In- struction. Proregum, pag. 322. cod. tom. 1. ibi: Tambien ordenareis, que los dichos Cu-ras no lleuen camaricos, comidas, yerba, ni leña, ni otra cosa semejante de los In-dios, sino solamente el salario que les es-tuviere tassado, y señalido. Regia Schedula 23. Martij anni 1644. ad D. Comitem de Salvatierra, Nouæ Hispaniae Prore-gem missa, ibi: Para que no se hagan re-partimientos de Indios, ni paguen derechos algunos a Doctrineros Clerigos, ni Frayles, sino son los de los aranceles. In quod, est etiam noua quadam Regia Schedula 21. Junij 1662. de Doctrinarijs Regularibus loquens, in hunc modum.

EL REY. Por quanto † en mi Real 56 Consejo de las Indias se ha denegado a los Religiosos de la Orden de San Francis-co de la Provincia de Yucatán la confirma-cion que pidieron en el de las Actas, que instituyeron en el Capitulo Provincial, que celebraron por el mes de Mayo del año pas-sado de seiscientos y cincuenta y siete, en el qual señalaron Indios para el servicio de los Conventos, y Iglesias de la dicha Provini-cia, y las limosnas, y contribuciones con que auian de asistir a los Religiosos Doc-trineros, y los derechos que auian de pagar por sus entierros, velaciones, y Bautismos; y auiendose reconocido el perjuicio que se sigue de grauar a los Indios con nuevas im-posiciones, y que los dichos Religiosos no tienen facultad para ello, por ser contra lo establecido por derecho, y por los Concilios Mexicano, y Limense, y en perjuicio † de mi Real Patronato, he resuelto despachar la 57 presente.

Por la qual mando a mis Virreyes, Pre-sidentes, y Audiencias, y Gouernadores de mis Indias Occidentales, y encargo a los Prelados de ellas, que cada uno en su dis-trito ponga todo cuidado en entender el modo con que proceden los Religiosos Doc-trineros con sus feligreses, y si los grauan en servicios personales, o llenan estipendios en mas cantidad de lo que les es permitido por la disposicion de los dichos Concilios, y de las cedulas que sobre esto estan despachadas, y si les obligan a que les hagan limos-nas inuoluntarias, y que euyden mucho de que no excedan de lo referido, usando para ello de los medios establecidos por derecho dentro de los terminos de su obligacion, y oficio, y que me dencuenta del estado que esto tuuiere, y de lo que en razon de ello se obrare, cumpliendo en todo con lo que por derecho, y cedulas mis tengo encargado, y es tan de su obligacion. Fecha en Buen-Retiro a veinte y uno de Junio 1662. años.

Ex dictis etiām collige, pro Missis, quas Parochi, & Doctrinarij Parochianis † tenentur celebrare iuxta, tradita à Sil- uiu in 3. part. quæst. 83. artic. 1. quæri-tur 17. Villalobos in Summ. 1. par. tract. 8. dub. 14. num. 5. Ioann. de la Cruz in di-rector. Confessar. part. 2. de Sacrific. Mis-sæ, quæst. 1. dub. 8. conclus. 3. Pat. Dian. 2. part. Moral. tractat. 14. resolut. 26. in princ. Tamburin. in method. celebrand. Mis-s. lib. 2. cap. 2. §. 16. P. Auend. d. tit. 16. n. 6. non posse eos emolumenta, vel stipendum † recipere, ex Sacrae Cardinalium Cor-gregationis declaratione, quam tradit Pat. 59

Auendañ. vbi proximè, n. 7. & P. Dian. 4. part. moral. tractat. 4. resol. 232. Latus 11. part. tractat. 7. resolut. 27. & tractat. 8. resolut. 67. vbi alias tradidit declarationes, P. Di- castill. de Sacrament. tom. 1. tractat. 4. disp. 4. dub. 23. num. 436. Aloys. Ricc. decis. 201. part. 4. Ioan. Baptist. Thor. in compend. decis. Cur. Archiepisc. Neapol. 2. part. verbo Paro- chus, in 3. part. compend. decis. sect. 2. Zachar. Pascalig. qui etiam de eadem Sacrae Congre- gationis declaratione mentionem agit, de Sa- crific. nouæ legis, quest. 907. num. 1. & quest. 909. à num. 2. Qui tamè limitat proximè tradita, quando offerens, & tribuens stipen- dium, celebrantis sciebat obligationem, & nihilominus, vult adhuc illud soluere, vide Rodrig. in summa, part. I. cap. 252. conclus. 1. Henriquez lib. 9. cap. 22. num. 6. Sic etiam 61 Hebdomadarius Ecclesiæ Cathedralis non potest Missam alteri applicare, quando in ea hebdomada onus Missæ alij debita concur- rit, Ricc. decis. 13. part. 3. Thor. vbi supra, verbo *Hebdomarius*.

Tandem circà illud, quod refert, Regium Rescriptum, suprà traditum, num. 45. illic: *Contremino competente.* Nota omnino, esse nouissimam & Pontificiam declarationem, duo specialia obseruanda, continentem. Er- gò licentiatus Don Emmanuel de Peñalosa & Mansilla, huius Metropolitanæ Argentinæ Ecclesiæ, tunc Canonicus Doctoralis; nunc verò meritissimus Thesaurarius, multis sa- nè nominibus vir commendandus, mihique amicissimus, aliqua proposuit Sacrae Cardi- nalium Congregationi Sancti Tridentini Concilij interpretum, decidenda dubia, anno 1659. inter alia, primum, & tertium sunt hæc.

An quem ad modum Episcopus edictum ad examen, & prouisionem Parochialium, cum ter- mino decem dierum proponendum potest ex arbitrio, cap. 18. sess. 24. de reformat. sibi relicto prorrogare; possit etiam ad quatuor, vel sex dies minuere, & abbreviare?

An quando in duabus Ecclesijs edictum proponitur, currat, ex quo primum affixum sit, vel an expectandum erit, quod labatur terminus, ex quo ultimo præfixum est; ita quod, si non expectetur, prouiso sit irrita, & nulla.

Quibus Congregatio Sacra die 28. Iu- lij 1662, in hunc modum respondit: *Ad primam dubitationem, distulit resolutionem.*

Ad III. censuit, esse expectandum la- sum eius termini, ex quo resultat longius spa- tium temporis ad comparendum, dummodo non excedat tempus præscriptum in Bulla Pij V. in conferendis.

Tom. I.

Et die 26. Augusti eiusdem anni 1662. iterum proposito dubio 1. Sacra Congregatio re diligenter examinata cen- suit, Eminentissimorum Patrum Senten- tias ad Sanctissimum Dominum nostrum referendas.

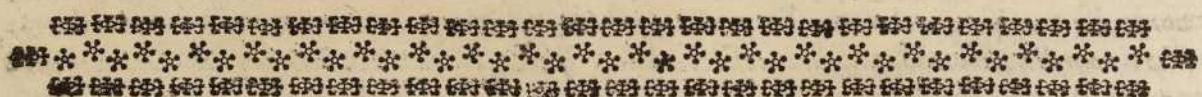
Et die 30. Iunij 1663. facta relatio- ne Sanctissimo, Sanctitas sua dixit expedi- dire, ut dictus terminus non possit ab Epis- copis abbreviari, nisi usque ad dies quin- que, & ita decrevit in posterum obserua- ri. Nota itaque hæc, quia facile alibi non inuenies.

S V M M A R I V M.

- 1 **D**ictores referuntur, qui ex professi- trahant de potestate, Capituli, Se- de vacante.
- 2 **C**apitulum, Sede vacante, succedit in omni- bus, quæ sunt ordinariæ iurisdictionis Prælati, in spiritualibus, & tempora- libus.
- 3 **H**oc ius seruatur omnino in Indijs.
- 4 **C**apitulum, Sede vacante, Episcopi pœ- mortui Prælatus dicitur.
- 5 **C**apitulum, Sede vacante, succedit in his, quæ sunt meræ necessitatis; non in his, quæ sunt liberalitatis, & num. 10.
- 6 Non succedit in delegata iurisdictione, quæ priuilegio, aut commissione Aposto- lica competit Prælato, nisi iure com- muni specialiter concessa sit, & numer. 9.
- 7 Romana Curia dirigit dispensationes ma- trimoniales Episcopo viciniori non Capi- tulo.
- 8 **C**apitulum, Sede vacante, non succedit in temporali iurisdictione.
- 10 Neque in potestate concedendi Benesi- cia, ad liberam Episcopi collationem per- pertinentia, & num. 5. limita, ut num. 18.
- 11 **C**onferre in hoc casu, dicitur donare.
- 12 **C**apitulum, Sede vacante, non potest do- nare.
- 13 **D**onare non permittitur ei, qui habet li- beram administrationem.
- 14 **P**resentatio respectu presentati dicitur donatio.
- 15 **B**eneficia deuoluta an possit Capitulum, Sede vacante, conferre, & num. 16.

- 17 Capitulum Sede vacante non potest praesentare Beneficium iuris Patronatus Episcopo competentis.
- 19 Conferendi possessio acquiritur ex unica collatione effectum sortita.
- 20 Praesentandi possessio ad manutentionem ex unica præsentatione effectum sortita, queritur.
- 21 Quod procedit, et si in quadraginta annis casus non euenerit.
- 22 Præsentationes plures effectum sortitæ, probant Patronatum.
- 23 Multiplicatæ dicuntur præsentationes ad minus duas.
- 24 In præsentationibus, & collationibus attenditur ultimus status: limita, ut num. 25.
- 26 Capitulum, Sede vacante, an succedat in iure incacerandi Canonicos, & Dignitates?
- 27 Capitulum, Sede vacante, succedit in iurisdictione procedendi cum adjunctis.
- 28 Canonicus, qui est Rector, non potitur Beneficio adjunctorum, si, ut Rector, delinquit.
- 29 Episcopus procedit sine adjunctis, toto Capitulo delinquentे.
- 30 Nisi contra Episcopum delinquit; tunc ad Superiorum remittitur causa.
- 31 Adjuncto delinquentе, alius vocatur in adjunctum.
- 32 Capitulum, Sede vacante, succedit in institutione facienda præsentatis ex iure Patronatus.
- 33 Beneficia Patronatus non reservantur, ut alia.
- 34 Quæ sint Beneficia liberæ collationis;
- 35 & quæ necessariae institutionis. Collatio necessaria concedenda in Beneficijs, Patronatus dicitur propriæ institutionis; licet promiscue collatio libera pro institutione sumatur, & numer. 36.
- 37.
- 38 Praesentare propriæ ad ius Patronatus spectat, & num. 39.
- 40 Institutione pertinet ad Ordinarium Ecclesiasticum.
- 41 Hæc omnino debet ab ipso concedi, cum sit actus necessarius, & num. 42. 43. Dicaturque actus iustitiae. num. 44.
- 43 Ordinarius, stante Patroni præsentatione, tantum iuriis habet in Beneficio Patronatus, quantum Papa in reservatis.
- 46 Quatuor concurrere debent, ut actus necessarius relatus procedat.
- 47 Quid sit institutio?
- 48 Dicitur eriam confirmatio.
- 49 Regia Rescripta ad proxime tradita referuntur.
- 50 Institutione potest differri, & denegari causa legitima interveniente, & num. 60.
- 51 Hæc tamèn debet ab Ordinario probari.
- 52 Quis sit iudex competens, ad impedimentum oppositum cognoscendum?
- 53 Linguae Indorum imperitus non admittitur.
- 54 Ordinarius tenetur aperire causam denegationis institutionis.
- 55 D. Episcopus Balbastrensis improbat, contrarium docens.
- 56 Non idoneus, & incapax non debet admitti; quod apud Nos facile accidere non potest, sed casum coniecat D. Viljar, & num. 57. 58. 59.

ARGUMENTVM.

NOnnulla traduntur, & disputantur circà potestatem, & iurisdictionem Capituli, Sede vacante; agiturque de Canonica institutione, præsentatis ex iure Patronatus, necessario ab Ordinario concedenda.

C A P. XI.

Potestatem vniuersam, & iurisdictionem Capituli, Sede vacante, prosequi, non est nostri instituti; de ea enim ex professo tractatus scripsere Rodobaldus Parinus, Joan. Francisc. Pauinus, D. Episc. Nicolaus Fermos, quos, & alios Auctores infra refe-

rendos, latius quam nos, hanc materiæ tractantes, adire poteris, quois opus fuerit, casusque contigerit. Nos itaque ea tantum attingere curabimus, quæ nostro tractatu*iudicauerimus* opportuna, materiæ intelligentiæ in communi necessaria; quæque in his Indiarum Ecclesijs, & Regnis inveniuntur specialia.

In primis igitur obseruandum est, quocumque titulo, & causa vacante Ecclesia Metropolitana, vel Cathedrali, Capitulum eius Ecclesiae Episcopi, aut Prælati vice fungi, succedere que in omnibus, quæ sunt tibi Ordinariae iurisdictionis, & administrationis eiusdem Prælati, tam in spirituallibus, quam in temporalibus, præterquam in casibus à iure expressis, vel qui ex aliqua concludente ratione, pro expressis habentur, cap. Cùm olim 14. de maiorit. Et obed. cap. 2. ne Prælat. vices suas, cap. Ad abolendam 9. de hæretic. cap. penultim. Et ultim. de supplend. negligent. Prælator. in 6. cap. 1. de maiorit. Et obed. cap. 1. de institut. cap. 2. de offic. Vicar. eod. lib. Sanct. Trident. Concil. sess. 7. cap. 10. sess. 23. cap. 10. Et sess. 24. cap. 16. de reformat. Abb. in dict. cap. Cùm olim. ubi Butr. num. 15. gloss. in Clemens. 1. de hæretic. verbo Capituli, Federic. de Sen. consil. 16. num. 2. P. Azor. tom. 2. institut. moral. lib. 3. cap. 37. quest. 6. Stephan. Quarant. in summ. Bullar. verbo Capitulum Sede vacante, ubi Prosper. Augustin. in not. Emman. Rodr. in summ. lib. 3. cap. 55. à prin. Pauin. de potestat. Capitul. Sed. vacant. part. 2. quest. 1. num. 6. Et quest. 2. num. 14. Iacob. Sbroz. de Vicar. Episcop. lib. 1. quest. 15. Et 16. Loter. de re benefic. lib. 2. quest. 2. à num. 24. Iacob. Mandell. consil. 61. num. 9. P. Sanchez de matrimon. lib. 8. disput. 2. num. 10. Parif. de resignat. Benefic. lib. 7. quest. 23. à num. 26. D. Feliciano de Vega in cap. At si Clerici, §. De adulterijs, à num. 49. Et in cap. Cæterum 5. num. 32. de iudic. Francisc. Marc. decis. 92. num. 1. part. 1. Et decis. 560. num. 3. part. 2. Farinac. decis. 166. num. 1. part. 1. in posthum. Gutier. Canon. lib. 1. cap. 11. num. 10. Azeued. consil. 11. num. 14. Nicol. Garc. de benefic. 5. part. cap. 7. à num. 2. Alexand. Sperell. decis. 111. à num. 39. D. Valenç. consil. 107. num. 5. 13. Et seq. Barbos. de offic. Et potest. Episcop. 2. part. alleg. 36. num. 9. Et 3. part. alleg. 132. num. 21. Et allegat. 92. in fin. Et de vniuers. iur. Ecclesiastic. lib. 1. cap. 32. numer. 104. ubi plures refert. Et in cap. Vnico, de maiorit. Et obed. in 6. num. 4. Et de Canon. Et Dignit. cap. 42. num. 61. Anastas. Germon. de indult. Cardinal. §. Tám ratione, num. 40. Ioan. Petr. Monet. de commut. Ultim. volunt. cap. 5. num. 414. Rota Roman. apud Posth. post tract. de manut. decis. 194. num. 2. & apud Petr. Francisc. Tondut. post tract. de pensionib. decis. 80. n. 39. Et decis. 1. num. 1. P. Dian. 7. part. moral. tract. 2. resol.

3. Et 8. part. moral. tract. 4. resolut. 1. Et 3. Et per tot. tract. Camill. de Laratha consil. 5. num. 11. Ioan. Baptist. Ciatlin. controu. forens. lib. 1. cap. 46. num. 10. Andr. Valenç. de benefic. lib. 1. tit. 10. num. 1. Gabr. à Sanct. Vincent. de censur. disput. 1. n. 360. circa fin. Bottilier. de success. ab intestat. cap. 2. theorem. 64. num. 4. Barthol. Gauant. in Manual. Episcop. verbo Capitulum Sede vacante, num. 51. Ludou. Sarau. de iurisdiction. adianctor. quest. 17. num. 13. Pius Viues in discurs. Apologet. pro immunit. Ecclesiast. lit. A. pag. 69. Quintanadueñas post quintum Ecclesiæ præcept. singul. 2. num. 4. D. Araciell. ubi infra, num. 152. D. Fermosin. de Sed. vacant. tract. 1. quest. 1. à num. 4. Simon Barbos. in reperior. verbo Capitulum, Sede vacante, pag. 43. Reynos. obseruar. 8. à num. 38.

Quæ etiam in his Indiarum partibus obseruantur, in quibus, quoad hoc commune tibi ius, & Sanctum Tridentinum Concilium procedunt, latè D. Solorzan. de Indiar. gubernat. lib. 3. cap. 13. à num. 2. D. Vega locis ubi proxime, Machad. de perfect. Confess. tom. 2. lib. 4. part. 4. tract. 1. document. 6. num. 2. Christophor. Roa Albaracin Cuzquens. Canonicus, in questio- nib. Canonic. cap. 1. num. 12. P. Auend. in Thesaur. Indic. tit. 19. num. 31. Et 39.

Et à ratione, & respectu communiter dici solet, Capitulum Sede vacante tibi Prælatum Episcopi præmortui esse, ut aduer- tit D. Fermosin. dict. tractat. 1. quest. 15. num. 5. iuncto Sbroz. de Vicar. Episcop. lib. 1. quest. 15. num. 4. Et lib. 2. quest. 110. num. 3. Et 14.

Intellige tamè Capitulum succedere in iurisdictionalibus, quoad ea, quæ solum tibi sunt meræ necessitatis, non quæ libera- litatis, atque hic est unus ex casibus à iure expressis, in quibus, scilicet in quo, Capitulum, Sede vacante, vicibus non fungitur Episcopi, iuxta gloss. in dict. Clement. 1. de hæretic. verbo Capituli, Abb. in cap. His, quæ, num. 3. in fin. de maiorit. Et obed. Lambertin. ubi suprà, lib. 1. quest. 2. prin. part. 9. num. 4. 5. Et 13. Azeued. dict. consil. 11. num. 14. 15. Et 26. D. Solorzan. dict. cap. 13. num. 23. Garc. dict. cap. 7. à num. 51. latè Rot. Roman. apud Tondut. ubi suprà à num. 40. Barbos. dict. allegat. 132. num. 22.

Non verò succedit in delegata iurisdic- tione, quæ specialiter tibi ex priuilegio, aut commissione Pontificis, spectabat Episcopo, & Prælato, cap. 2. de stat. Monachor.

cap. *Pastoralis* 11. §. *Præterea de officio Ordnar. gloss. in dict. Clement. 1. verbo Capituli, & notant Abb. in dict. cap. Cum olim quæst. 5. de maior. & obedient. & in dict. cap. At si Clerici 4. §. De adulterijs, num. 16. de iudic. Roman. consil. 506. à num. 4. Marc. Anton. Genuens. in prax. Archiepisc. Neapol. cap. 87. num. 7. & 29. Sahagun in cap. *Quoniam Abbas*, de officio delegat. in respons. ad 3. argum. Ioan. Petr. Monet. de commut. Ultim. voluntat. cap. 8. num. 186. & seqq. Meroll. tom. 3. disput. 7. cap. 7. dub. 1. n. 15. relati à P. Dian. 5. part. Moral. tract. 14. resolut. 29. & dict. tract. 4. resolut. 2. Vbi, ex eo id etiā probat, quia Roma
7 na Curiæ stylus t semper dirigit dispensationes matrimoniales Episcopo viciniori, non Capitulo, ut etiā obseruat D. Fermosin. dict. tract. 1. quæst. 2. num. 10. & 13. quibus addendi sunt Francisc. Marc. dict. decis. 92. num. 2. (Vbi num. 1. ex cap. Verū n. 7. de for. compet. docet, Capitulum Sede
8 vacante t non succedere in temporali iurisdictione) & decis. 44. num. 7. & dict. decis. 560. num. fin. part. 2. Ric. collectan. 2487. & decis. Cur. Archiep. Neap. 38. & 44. part. 1. Ioan. Baptist. Thor. in compend. decis. Cur. Archiepisc. part. 1. verbo *Vicarius, Gauant.* Vbi suprà, Garc. dict. cap. 7. à num. 39. D. Solorzan. dict. cap. 13. num. 5. D. Valenç. dict. consil. 107. num. 10. & seq. Franc. Leo in *Thesaur. for. Eccles.* tit. de *Vicar.* part. 1. cap. 10. num. 8. versic. Capitulum. Azeued. dict. consil. 11. à num. 4. & 8. Ciarlin. dict. cap. 46. num. 16. Albarracin. dict. cap. 1. num. 24. Barbos. dict. lib. 1. de *vniuers. iur. Eccles.* cap. 32. num. 58. Vbi declarationem Sacrae Congregationis adducit, Sarau. dict. quæst. 17. à n. 1. & 8. idem Barb. de officio. & potest. Episcop. 2. part. allegat. 36. num. 10. & dict. 3. part. allegat. 92. num. 17. & dict. cap. 42. de *Canon.* num. 104. & in cap. Illa 2. num. 26. n^o Sed. vacant. Botillier. Vbi suprà, cap. 2. theoremata. 64. num. 6. Simon Barbos. Vbi suprà, pag. 43.*

Nisi sit iure communi specialiter concessa, in hac enim recte t succedit Capitulum, cum id iure singulari ex privilegio, & commissione speciali, non competit Episcopo, sed à communi iure, licet specialiter, Petr. Cened. ad sextum collect. 4. num. 3. & in *practic. Canon.* quæst. 26. num. 28. D. Solorz. num. 12. Garc. num. 38. Vbi suprà, Euaman. Rodrig. tom. 1. Regular. quæst. 61. artic. 9. Piafec. in prax. Episcop. tit. de electione. num. 6. Francisc. Leo, Vbi suprà, num. Genuens. dict. cap. 8. 87. num.

30. Sbroz. dict. lib. 1. quæst. 16. num. 1. & lib. 2. quæst. 135. num. 4. Pauin. de potest. cap. Sede vacante. 1. part. prin. quæst. 10. P. Dian. dict. 8. part. tractat. 4. resolut. 66. in fin. & resolut. 7. vers. Nec obstat, D. Fermosin. Vbi suprà, & quæst. 10. à numer. 12.

Nequè etiā succedit in potestate t concedendi beneficia ad liberam Prælati collationem pertinentia, cap. 2. ne Sed. vacante. ibi: Cum nusquam inueniatur cautum in iure, quod Capitulum vacante Sede fungatur vice Episcopi in collationibus Præbendarum, cap. 1. §. Cum vero eodem in 6. cap. Quantò 5. & cap. Eanoscitur 6. de his quæ fiunt à Prælat. sine consens. Capitul. cap. 1. de insitut. leg. 19. in fin. tit. 16. part. 1. gloss. in cap. Hi, quæ, de maiorit. & obed. P. Molin. de iustit. & iur. tract. 5. disput. 11. num. 11. tom. 6. Pauin. Vbi suprà, 2. part. prin. quæst. 1. Zerol. in prax. Episcop. verbo Capitulum. §. 5. Francisc. Marc. decis. 93. & decis. 801. num. 6. & decis. 972. in prin. part. 1. Francisc. Leo in *Thesaur.* 1. part. cap. 10. num. 8. Gonçal. ad *Regul. octau. Cancellar.* in proem. §. 4. num. 35. & gloss. 9. §. 1. num. 77. P. Dian. dict. tract. 4. resolut. 1. in prin. & resolut. 25. & seq. Barbos. dict. lib. 1. de iur. Eccles. cap. 32. num. 109. & depotest. Episcop. alleg. 72. num. 182. Christophor. Suelues consil. 31. num. 3. part. 2. semic. 1. D. Fermosin. dict. tract. 1. quæst. 23. à num. 2. 14. 16. & 925. à num. 3. P. Auedañ. in addit. ad prim. tom. *Thesaur.* Indic. num. 91. Donat. Anton. de Marin. resolut. iur. lib. 2. cap. 13. num. 1.

Conferre enim in hoc t casu, donare est, 11 cap. *De multa* 28. §. 1. ibi: *Ad quem prioris spectat donatio; de Præbend. & Dignitat. cap. fin. de officio. Vicar.* in 6. Vbi gloss. verbo *Liber.* cap. Post electionem 7. §. *Ipsius igitur, de concess. Præbend. cap. 1. & 2. ne Sede vacant. cap. Vnic.* Ut *Ecclesiæ. Benefic.* Andr. Vallens. de *Benefic.* lib. 1. tit. 11. num. 1. & lib. 2. tit. 20. num. 13. vers. *Quia collatio.* Philip. Cammerat. respons. decisio. 17. num. 2. P. Dian. dict. resolut. 1. in fin. & dict. resolut. 25. Capitulum autem, Sede t vacante, do-12 nare non potest, Azeued. consil. 9. num. 1. & 4. Gratian. disceptat. forens. cap. 303. à num. 10. Barbos. de offici. & potest. Episcop. dict. 3. part. allegat. 71. num. 24. P. Dian. dict. tract. 4. resolut. 54. in fin. princip. idem Barbos. de iur. Ecclesiæ. Vniuers. dict. lib. 1. cap. 32. num. 111. neque enim permittitur donationis munus exercere, cui liberat ad-13 ministratio conceditur, leg. Cont. à 29. §. Si filius. ff. depat. leg. *Filius fam.* 7. §. 1. ff. de do-

donat. ex dict. gloss. verb. Libera, Azued. dict. consil. 9. num. 5. Donat. Anton. de Marin. resolut. iur. lib. 1. cap. 121. num. 11. Pinell. de bon. matern. 3. part. num. 56. Scobar de ratiocin. cap. 24. à num. 4. Paul. Galerat. de renuntiat. tom. 1. lib. 3. cap. 4. Guiuerr. de tutel. 2. part. cap. 6. D. Olea de cession. iur. tit. 2. quest. 6. num. 24.

Sic simili ter præsentare, certo modo, respectu præsentati dicitur t̄ donatio, vt notant Roch. de Curt. de iur. Patronat. in rub. num. 9. Abb. in dict. cap. fin. de concess. Præbend. num. 5. Lambertin. de iur. Patronat. 1. part. lib. 2. quæst. 1. prin. art. 3. Siluer. Bernart. in respons. iur. pro Rg. Patronat. 1. part. §. 4. num. 4. P. Fragoi. de regimin. Republic. lib. 7. disput. 14. §. 8. num. 9. Marin. dict. 121. num. 11.

An autem possit Capitulum t̄ Sede vacante, deuoluta beneficia conferre? Dubia est quæstio, Abb. in cap. 2. n̄e Sede vacant. Zerol. in prax. Episcopor. verb. Capitulum, 5. in fin. & alij videntur tenere, posse conferre; sed hodiè ex constitut. Pij Tapæ V. & Regul. 2. Cancellar. contrarium procedit, & omnia vacantia t̄ beneficia Episcopo reseruantur, vt ex ipso Abb. in cap. Cūm olim 2. de maiorit. & obed. vbi Felin. Ioan. Monach. in cap. Quamquām, de election. in 6. & alijs multis, docet Garc. de benefic. 5. part. cap. 7. num. 53. Andr. Vallens. dict. lib. 1. tit. 10. num. 3 & lib. 2. tit. 20. num. 13. Similiter Capitulum, Sede vacante, non poterit præsentare beneficia iuris patronatus t̄ Episcopo competentis, vt optimè aduentunt Meroll. tom. 2. disput. 7. cap. 7. dub. 11. num. 135. & eo relato P. Dian. dict. tract. 4. resol. 29. in fin. quos sequitur D. Fermosin. de Sede vacant. dict. tract. 1. quæst. 24. num. fin. ex alijs Ioan. Petr. Moneta de commut. ultim. ir. voluntat. cap. 10. num. 393.

Limita tamē, suprà tradita, quandō Capitulum in possessione inuenitur conferendi hæc beneficia, ad liberam Episcopi collationem spectantia, tunc namque t̄ recte ea poterit conferre, ipsi suffragante possessione, Cardin. Seraphin. decis. 237. Paris. de resignat. benefic. lib. 7. quæst. 23. num. 40. & seq. vbi dicit, ex vnica collatione effectum t̄ sortita, conferendi possessionem acquiri, gloss. in cap. Cūm Ecclesia, verb. Trium, de caus. possess. & propriet. Abb. in cap. Bonæ memorie 4. de postulat. Prælator. Dec. consil. 126. Ferret. consil. 2. Gauant. in manual. Episcop. verb. Ius Patronatus, num. 9. Marin. vbi suprà, lib. 2. cap. 13. num. fin.

Sic etiam præsentandi possessio, quoad

manutentionem t̄ ex vnica præsentatione 20 effectum sortita, quæritur, argum. leg. 1. §. Quod autem, ff. de aqua quotid. & aestiu. gloss. in cap. Si Verbi 12. de iur. Patron. & in dict. cap. Cūm Ecclesia Sutrina, verb. Trium, de causa possession. & propriet. vbi Innoc. & Abb. num. 22. Rip. num. 91. Rebuff. num. 10. Cardin. num. 3. Calderin. consil. 13. de iur. Patronat. D. Couarrub prætic. cap. 14. num. 2 & in Regul. possess. 2. part. in prin. num. 6. Roch. vbi suprà, verb. Competens, num. 34. Gutierrez. prætic. lib. 3. quæst. 42. num. 46. Garc. 5. part. de benefic. cap. 5. num. 59. Put. decis. 192. lib. 1. & decis. 136. in fin. lib. 3. Borrell. in fin. m. decisionem, tit. 32. num. 216. Treuilar. decis. 54. part. 2. Cabed. de Patronat. Reg. Coron. cap. 6. in prin. Gonçal. ad Regul. octau. Cancellar. gloss. 18. à num. 85. & gloss. 45. num. 37. Petr. Sua in prætor. competent. num. 65 vbi ex Tiberio Corneto in prætic. indicat. lib. 3. cap. 3. num. 24. refert decisionem Seraphin. 4. Inlij 1567. Zeuall. commun. contra commun. quæst. 717. num. 4. Ricc. decis. 6. num. 6. part. 3. & collectan. 1454. Thor. in compend. decis. Cur. Archiepisc. Neapol. 2. part. verb. Juris præsentandi in 4. part. compend. decis. se 7. 2. Paul. Zachias quæst. Medico legal. lib. 10. decis. 64. num. 11. Paul. Christin. decis. 131. num. 6. vol. 4. Carol. Marant. controv. tom. 3. respons. 44. num. 34. & respons. 46. num. 6. Alexand. Raudens. variar. cap. 19. num. 18. Noguerol. allegat. 28. num. 137. Posth. de manuten. obseruat. 32. num. 16. Barbos. in cap. Consultationibus 19. à num. 5. de iur. Patronat. & in dict. cap. Ecclesia Sutrina, num. 10. & de iur. Ecclesiast. lib. 3. cap. 12. num. 188. Gratian. disceptat. forens. cap. 310. num. 76. & cap. 368. num. 19. Reynos. obseruat. 66. à num. 8. & obseruat. 62. num. 14. Donat. Anton. de Marin. in not. ad Reuter. decis. 485. n. 1. Pareja de instrum. edition. tit. 2. resolut. 3. num. 20. Capic. Latro consultat. 153. num. 42. Rota apud Ioan. Paul. Melium, post ad. dition. ad Castill. de aliment. decis. 35. à num. 2. D. Ramos in supplicat. ad Sanctis. propos. 1. num. 5. Farinac. in posthum. decis. 256. num. 2. part. 1. & decis. 179. num. 2. & in nouis. 1. part. decis. 224. num. 2. & 6. & part. 2. decis. 174. num. 1. & decis. 726. num. 3. & decis. 758. num. 4. Clem. Merlin. decis. 4. num. 3. & decis. 450. num. 3. & decis. 492. num. 3. & decis. 641. num. 5. & decis. 407. num. 8. vbi dicit, sufficere, & 6 in quadraginta t̄ annis casus non euenerit, Barbos. dict. cap. 12. num. 82. & in cap. Cūm d. Beneficio, de Træbend. in 6. num. 15. vbi Rotæ de-

cisionem tradit D. Vrrutigoit. de competent. quæst. 72. num. 29. & plures præsentationes effectum t̄ fortitæ probant patronatum, Barbos. vbi proximè, nun. 80. Ricc. in prax. for. Eccles. resol. 127. nun. 2. & decis. 6. Cur. Archiepiscop. num. 6. part. 3. multiplicatæ t̄ autem dicuntur, ad minus duæ, vt docent Caualcan. decis. 17. nun. 2. part. 2. Maceratensi. lib. 1. variar. resol. 109. num. 37. Ricc. dict. resolut. 127. in fin. Barbos. dict. cap. 12. num. 81. & 114. & de offic. & potestat. Episcop. 3. part. allegat. 72. num. 31. Alphons. de Leon de offic. Capellan. 2. part. quæst. 4. num. 48. Noguerol. dict. allegat, 28. num. 8. nèc villo alio modo præsentandi possessio acquiritur, quām per præsentationem, cap. Querelan 24. vbi DD. de election. Narr. consil. 3. de iur. Patronat. Cabed. vbi supra, num. 2. in fin.

In materia, namque præsentationis, & 24 collationis vltimus t̄ semper attenditur status, Abb. consil. 54. part. 1. Federic. de Semis consil. 334. Put. decis. 190. & 193. lib. 2. Burfat. consil. 324. à num. 3. Roland. consil. 47. num. 26. lib. 1. Lambertin. de iur. Patronat. part. 2. lib. 2. artic. 6. quæst. 10. Capic. Latro dict. consil. 153. num. 8. Reuerter. decis. 485. num. 2. Aliud dicendum erit, si lis mota t̄ super patronatus proprietate proponatur, ex cap. Consultationibus 19. de iur. Patronat. cap. Querelam 24. de election. gloss. in dict. cap. 19. vbi Abb. num. 1. & 4. Innoc. Anan. & repetentes, Garcia dict. 5. part. cap. 5. num. 7. Anton. Merend. controversial. iur. lib. 24. cap. 35. à num. 6. & 14.

An autem Capitulum, Sede vacante, 26 succedat in iure incarcandi t̄ Canonicos, & Dignitates, alias ve personas eiusdem Capituli, dubitari rectè potest, Ioan. Papon. in decisionib. Franc. lib. 1. tit. 3. arrest. 3. affirmat, non succedere; ex eo quod ad id Episcopi est necessarius consensus, refertque decisum contra Capitulum Niuercense, quod Canonicum absque Episcopo detrudit in carcere, & meminit Aloys. Ricc. decis. 880. verl. Limita secundò, in collestan. Quod tamèn procedit quoad Gallicanas Ecclesias, in quibus Sanct. Trid. Concil. non est vsu receptum, non verò quoad Nos, vt benè aduertit Ludou. Sarab. de iurisdict. adiunctor. dict. quæst. 17. num. 4. & 28. & quæst. 33. num. 13.

Igitur apud Nos, certum, & indubitatum est, Capitulum, Sede vacante, in iurisdictione procedendi cum adiunctis t̄ succedere, cum id Episcopo non speciali commissione, & priuilegio, sed ex Sacrosancto Tridentino Concilio, quod est veluti

commune ius, competit; vt ex Sacrè Congregationis declaratione, de qua Farinac. ad Concil. Tridentin, sess. 24. cap. 16. §. Dubitatum fuit, & Marcill. lib. 4. tit. 3. cap. 3. lit. K. docet Sarau. dict. quæst. 17. num. 35. & quæst. 23. & quæst. 32. num. 5. in fin. Iacob. Sbroz. de Vicar. Episcop. lib. 2. quæst. 145. seu in addit. ad dict. quæst. 145. Barbos. de Canon. & Dignitat. cap. 28. num. 12. D. Solorzan. de Indiar. gubernat. lib. 3. cap. 14. à num. 84. & num. 88. ait, Beneficio adiunctorum t̄ non potiri Canonicum, qui simul Rector est, si vt Rector delinquat, D. Episcop. Francisc. Araujo in suis decisionib. Moralib. de stat. Ecclesiast. tractat. 2. quæst. 20. & dub. 6. facit D. Montemayor in decisionib. Hispaniolæ, vigil. 2. per totam.

In hac materia adiunctorum, obiter obserua, toto Capitulo delinquentे, contrà illud Episcopum solum t̄ procedere posse nullis adhibitis adiunctis; cum supponatur totum Capitulum deliquisse, Cardinal. Seraphin. decis. 1050. num. 6. qui licet addat, eo casu ad superiorem, propter scandalum, remittendam causam, loquitur quandò totum Capitulum delinquit contrà Episcopum, nè fiat iudex in causa propria; secùs quandò t̄ cùm eo non est lis, vt per totam 30 decisionem firmat, adde Farinac. ad session. 25. Concil. Triden. cap. 6. vers. In dicto, Marcill. dict. lib. 4. tit. 7. cap. 20. lit. N. Sarab. vbi supra, quæst. 5. num. 4. sed quid agendum, si adiunctus delinquat; & tunc alium t̄ non delinquentem ab Episcopo in adiunctum vocari, docet Sarab. quæst. 6. num. 11. in fin. & dict. quæst. 17. à num. 1. & 8. iunctis Borrell. in summ. decisionum, 1. part. tit. 43. num. 2. Gaspar. Valasc. in leg. Imperium, ff. de iurisdict. omn. iudic. vol. 1. n. 282. Vrrutigoit. de Eccles. Cathedralib. cap. 30. num. 170. vbi quod hoc priuilegium est ampliandum.

Verùm, licet Capitulum, Sede vacante, non succedat in potestate concedendi beneficia ad liberam Episcopi collationem pertinentia, vt dixi supra num. 10. succedit tamèn in iurisdictione, & facultate concedendi ea, quæ necessariam important institutionem, hæc sunt illa omnia, quæ iuris patronatus nuncupantur, & ad aliorum præsentationem t̄ conferuntur: Ergò in hac iurisdictione succedit Capitulum, cap. 31. de Sed. Vacante in 6. latè Calderin. consil. 3. Abb. in cap. Cùm olim de maiorit. & obed. vbi Felin. Rebuff. in prax. benefic. tit. de deuolue. num. 57. Camill. Borrell. controversial. 70. à num. 20. Ricc. decis. Cur. Archiepisc. 38. part.

part. Farinac. cum alijs, decis. 166. à num. 5. part. I. in posthum. Andr. Vallens. de benefic. lib. I. tit. 5. à num. 3. & seqq. & tit. 10. à num. 1. & 6. Ioan. Petr. Monet. de com- mut. ultimar. voluntat. cap. 10. num. 398. Barbos. de iur. Eccl. s. vniuers. lib. 3. cap. 12. num. 209. & lib. 1. cap. 32. num. 95. D. Fer- mosin. dict. quest. 23. num. 9. 19. & seq. Si- mon Barbos. in repert. verb. Capitulum Sede vacante. Vnde hæc beneficia, licet Sede va- cante, videntur non referuantur, sicut alia, quia in his aliter dicitur concordatum & ex sola iuris patronatus concessione, ut alias ratiocinatur Ioan. Cochier. ad Regul. 2. Cancellar. num. 9. & 17. & Petr. Franc. Ton- dut. quest. Beneficial. 2. part. cap. 3. §. 3. num. 2. & 3.

Ad cuius clariorem intelligentiam ad- uertendum est, liberè Episcopi collationis beneficia esse, quæ ipi independenter & ab alio competunt, quæque iure suo vtens, cui vult confert; quo in casu actus ille propriè collatio dicitur: Necessariè vero institutio- nis dicuntur ea beneficia, quorum prouisio- nes à tertio; veluti à patrono, & nominante, incipiunt; nec prouisio tota ab Episco- po, aut Ordinario Ecclesiastico pendet, vt 35 infra dicam; qui actus verè & institutio appel- latur, cap. I. de institut. in 6. Abb. in cap. Ex frequentibus, num. 7. ad med. & in cap. auctoritate, num. 7. in prin. eod. tit. in Decre- talib. Garc. de benefic. 4. part. cap. I. num. 4. Farinac. decis. 308. num. 8. part. I. re- cent. Matth. Burat. decis. 551. num. 7. vbi Ioan. Francisc. Ferentill. in not. num. 14. Clem. Merlin. decis. 36. num. 2. & alij in- frā.

Licet promiscuè, & minus propriè per 36 & sapè collatio dici soleat, institutio præ- sentato facta, Mart. de iurisdiction. 2. part. cap. 40. num. 19. & 24. D. Valençuel. consil. 87. num. 20. Quo in sensu frequenter dici solet, Regem nostrum Catholicum in aliquibus suorum Regnorum parti- bus, beneficia & conferre, pro eo quod est præsentare, nominareve, Mart. vbi pro- ximè, Duard. in Bull. Cœnæ, lib. 2. Canon. 15. num. 59. P. Dian. 1. part. Moral. tractat. 2. resol. 63. in fin. D. Salced. de leg. Politic. lib. 2. cap. 13. num. 43. contrarium tamen, ex cap. H'nc est 16. quest. 1. cap. Dilectus 19. de Præbend. cap. Adrianus 63. distinet. & alijs, sic intelligendis, & Boetio Episc. heroi- car. quest. de iur. Sacro, lib. I. tit. 1. de Regul. à num. 6. docet D. Garcia Perez Araci in all. gal. iur. sobre las vacantes de las Indias, num. 59.

Ergo quoties præsentationis fit mentio,

ad ius patronatus & animum dirige; propriè enim præsentare ad patronos spectat, & in Beneticis iuris patronatus, ipsius significa- 38 tio verificatur, cap. Consultationibus 19. cap. Nobis 25. de iur. Patronat. cap. Filiis 3 I. cap. Decernimus 32. 16. quest. 7. Lambertin. de iur. Patronat. 2. part. lib. 2. art. 1. quest. 3. prin. à num. 1. Siluerius Bernart. in respons. iur. pro Reg. Patron. 1. part. §. 11. num. 20. & §. 15. num. 39. Clem. Merlin. vbi suprad., qui addit verbum & instituere propriè præ- 39 sentationi, seu prouisioni ad patronorum præsentationem factæ conuenire; instituere verò ad Ordinarium Ecclesiasticum & spe- 40 ciat, in personas, à patronis nominatas, & præsentatas, cap. Præterea 4. cum seqq. de iur. Patron. Abb. in cap. I. de institut. Ma- ximilian. Faust. in consil. pro ærar. class. 4. ordin. 357. in fin. Andr. Vallens. de benfi- dict. lib. 1. tit. 5. a prim. Duaren. eod. tractat. lib. 3. cap. 1. & 4. tom. 1. part. 2. Carol. de Tapia decis. 18. num. 1.

Hæc itaque institutio, quæ à Rege no- stro, vel alio, ex iure patronatus præsenta- to, competit, debet omnino ab Ordinario Ecclesiastico ministrari, & concedi, statim, ac præsentatus offertur & exhibetur, se- 41 cundum text. in cap. Monasterium 33. dict. caus. 16. quest. 7. illic: Liceatque illi, cui vo- luerit, &c. iuncta gloss. verb. Malus. D. Co- uarrub. in regulapeccatum 2. part. §. 7. num. 4. D. Zapata de iustit. distribut. 2. part. cap. 12. num. 7. & 9. Azeued. consil. 9. num. 11. & alij.

Ideò dicitur actus iste collatio & necel- 42 saria, cum coactè reluctantque Prælato, ad patroni instantiam, & diligentiam debeat institui, dict. cap. Decernimus, Sanct. Trident. Concil. sess. 24. de reformat. cap. 18. P. Pe- tr. Aragon. 2. 2. quest. 63. de accept. personar. artic. 2. versic. Quinta conclusio illi, ad quos, Lap. allegat. 95. in fin. Ioan. Andr. & Domini- nic. in cap. Si confirmationem, de election. in 6. Mag. Bañez in Theolog. Moral. tom. I tra- ctat. 11. quest. 21. in fin. Iulian. Viuian. de iur. Patronat. part. 2. lib. 12. cap. 2. num. 1. & seqq. Azeued. dict. consil. 9. num. 10. & 12. Zerol. in prax. Episc. verb. Capitalum, §. 6. Barbos. de offic. & potest. Episcop. 3. part. al- legat. 72. num. 175. & 178. D. Solorzan. de Indiar. gubern. dict. lib. 3. cap. 12. num. 33. P. Dian. dict. 8. part. Moral. tractat. 4. resolut. 25. per totum, & resol. 26. D. Salg. de Reg. pro- tekt. 3. part. cap. 10. num. 235. Andr. Vallens. dict. lib. I. tit. 10. num. 5. vbi dicit, illam col- lationem & necessariam dici, ad quam Ordi- 43 narius tenetur, & potest compelli, quæque incipit à tertio, veluti à patrono, aut man- dan.

dante, vel nominante, non autem, quando totus actus dependet ab Ordinarij potestate. Anton. Merend. controvrs. iur. lib. 13. cap. 4. num. 5. ad med.

Et in hoc casu, suppositis suprà traditis, institutio hæc dicitur + actus iustitiae, quia velit, nolit Ordinarius, vnum semper habilem repertum, & idoneum tenetur instituere, Ventrighiol. in prax. rerum notab. part. 2. annot. 14. §. 1. num. 15. cum alijs relativis à P. Castr. Palao, tom. 2. tract. 13. de Benefic. Ecclesiast. disp. 2. punct. 30. num. 4. Philip. Cammerat. respons. decisiu. 17. num. 3. Donat. Anton. de Marin. resol. iur. lib. 2. cap. 13. num. 1. in not. ad decis. 485. Reuertery, num. 1. Cæsar Argell. de acquirend. possess. quest. 20. art. 4. à num. 25. Tondut. resolut. Beneficial. 1. part. cap. 87. num. 2. vbi addit, quod stante Patronorum laicorum præsentatione, habet + Ordinarius tantum iuris, quantum Papa in Beneficijs reservatis, sicquè omni mora omissa debet concedi immissio, ex Argell. vbi proximè, Barthol. Gauant. in manual. Episcop. verb. Capitulum Sede vacante, num. 34.

Proximè traditis, de necessaria institutione danda loquentibus, addendi sunt P. Azor 2. part. institut. moral. lib. 6. cap. 22. quest. 1. Farinac. decis. 481. num. 6. in fin. part. 1. recent. Math. Burat. decis. 547. numer. 6. vbi Ferentill. lit. A. procedere affirmat, maximè quatuor + concurrentibus necessarijs requisitis; vacatione scilicet, Beneficij, existentia iuris Patronatus, habilitate præsentati, & præsentatione, tempore legitimo facta, ex dict. cap. Monasterium, dict. cap. Decernimus, cap. Bertholdus, vbi Abb. num. 12. de reiudic. cap. Dilectus, vbi gloss. vers. Plus iuris, de offic. delegat. Farinac. decis. 337. num. 1. part. 2. recent. & decis. 674. num. 3. in fin. & decis. 256. num. 1. part. 1. & decis. 181. num. 1. part. 2. nouis. Merend. vbi proximè, P. Auend. in Thesaur. Indic. tit. 19. num. 42. & ita decisum à Rota, præter casum à Farinac. traditum, in Burgi S. Sepulch. Benefic. 4. Iulij 1625. coram R. P. D. Merlino, & in Barchin. Benefic. tradit. Donat. Anton. de Marin. resolut. iur. lib. 1. cap. 69. num. 6. alias Rotæ decisiones inuenies apud Ferentill. dict. lit. A.

Nec male infertur, & deducitur, institutionis expensa, & attenta natura, ac definitione, per quam dicitur; quod sit + translatio iuris non libera à superiore facta, ex qua plenum ius datur instituto, ita Abb. in dict. cap. Autoritate, à num. 5. iunct. gloss. in cap. 1. de regul. iur. in 6. Viian. dict. lib. 12. cap. 1. Parlador. differentiar. quotidiana. diffe-

rent. 1 20. num. 7. Garc. dict. 4. part. cap. 1. num. 4. Barbos. d. et. allegat. 72. num. 1. 174. & seq. & de iur. Ecclesiast. vniuers. dict. lib. 1. cap. 32. num. 96. in fin. vbi ait, hanc institutionem, similiter + confirmationem P. Azor dict. lib. 6. cap. 27. quest. 1. Ascan. Tamburin. de iur. Abbat. tom. 3. disput. 9. questio 22. num. 1. Andr. Vallens. dict. lib. 1. tit. 6. num. 1. & tit. 4. num. final. in prin.

Quæ omnia satis manifesta sunt iure nostro inspecto. Ergo materia hæc in generali Regij iuris Patronatus Schedula. anni 1574. §. 4. pag. 84. tom. 1. impress. sic traditur: Auenciales presentado la prouision + original de nuestra presentacion, sin dilacion alguna le harà prouision, y Canonica institution, y le mandará acudir con los frutos. In hac Argentina Cancellaria aliam specialem habemus 1. Nouembris 1583. qua caueatur, vt Ordinarius Ecclesiasticus, pretextu, quod Canonicus præsentatus ad Magistralem Canonicatum idoneus non videbatur, cuius qualitatis dicebatur esse Præbenda, nihil opponat super idoneitate, sed statim cum admittat, ibi: Por la qual os rogamos, y encargamos, que veais el titulo, y presentacion, dado al dicho Antonio Baptista, y en virtud d'el le recibais à ella en lugar del dicho Alonso de Arceo, sin ponerle en ello impedimento alguno, ni hazer nouedad, so color de ser Magistral la dicha Canongia, porque assi es nuestra voluntad, &c.

Nisi aliquid in personam obijciatur præsentati, quod legitimè valeat institutionem impedire, aut differe; quo in casu + recte poterit Episcopus, vel alius Ecclesiasticus 50 Ordinarius, eam suspendere, vel denegare, Aloys. Ricc. in prax. iur. Patron. resol. 142. à princ. D. Salgad. vbi infra, num. 303. Philipp. Cammerat. respons. decisiu. 18. num. 10. Tenebitur tamen + id impedimentum probare verè, gloss. indict. cap. Monasterium, verb. Malus, Magist. Aragon. vbi supra, dict. vers. Quinta conclusio illi ad quos, D. Solorzan. dict. lib. 3. cap. 3. num. 36. (vbi etiam agit, & querit quisnam erit + competens iudex ad impedimenti obiecti cognitionem) D. Zapata dict. num. 7. D. Salgad. de Reg. protect. dict. 3. part. cap. 10. numer. 214. D. Villarroel en el Gouern. Ecclesiast. 2. part. quest. 19. artic. 3. pertot. Sic debet non + admitti linguae imperitus, vt notat D. Solorzan. dict. lib. 3. cap. 15. num. 86. & nos alibi.

Ex quibus necessario sequi videtur, Episcopum, vel alium quemlibet Ordinarium, Canonicam + institutionem denegantem, de-

denegationis teneri exprimere, & manifestare causam: tūm, vt eam probare, & iustificare compellatur: tūm etiam, vt pars grauata opportuno sibi valeat vi remedio, vt dicemus *infra*, cap. 32. & sequentib. & probat aperte Regia Schedula 6. Octobris 1639. *infra* cap. 36. in fine relata, illic: *El Arçobispo se auia escusa do de darles la possession, sin auer dicho lo que le auia mouido.* Quibus omnino 55 conciuitur sententia + nostratis Dom. Episcopi Barbastrensi. D. Didac. Anton. Frances de Vrrutigoit, in tractat. de competent. quæf. 36. numer. 19. nullo tanè fundamento docentis, Episcopum non teneri causam denegatae collationis in Beneficio Patronatus aperire, & renuntiare.

Itaque, in hoc casu sufficiens videatur impedimentum, ad presentato institutionem denegandam, si non + sit idoneus, & capax, cap. Ex literis 7. ibi: *Dummolo alias sit idoneus, cap. fin. illic: Si ei aliquod non obstat impedimentum, de iur. Patronat. cap. fin. de institut. in 6. Sanct. Trident. Conc. sess. 25. cap. 4. de reformat. ibi: Ad hoc liceat Episcopis præsentatos à Patronis, si idonei non fuerint, repellere, gloss. in cap. Nullus 17. de iur. Patronat. Ricc. in prax. iur. Patronat. decis. 159. num. 73. & seq. & eo relato D. Salgad. dict. cap. 10. num. 214. & seq. D. Solorzan. dict. cap. 15. à num. 86. vbi numer. 87. ait, circā præsentatorum idoneitatem in nostro casu, non facile institutionis denegationem practicari; quia semper + examinati, & approbati præsentantur, & nominantur, Dom. Villarroel dict. artic. 3. num. 6. & seq. vbi causa coniectat, in quo bene possit Ordinarij approbatio, & examen + concurrere, & eiusdem post præsentationem, reprobatio, quæ ego admitterem respectu præsentatorum ad Beneficia curata, quæ per concursum conferuntur; non in eis, quæ absque concursu dantur, maximè 59 cùm hi præsentati valeant + examen subire, latè Paul. Fusc. de visitat. Eccles. lib. 2. cap. 10. num. 10. & in Regijs ad Canoniciatus, & Dignitates titulis apparet.*

Ad superiora habemus de iure nostro prefatam Regiam Schedul. ann. 1574. §. 5. quæ sic decidit: Excepto teniendo 60 + aliqua excepcion legitima contra la persona presentada, y que se le pueda probar, y si sin excepcion legitima, o opiniendo alguna que legitima sea, no se la aprobando el Tom. I,

Prelado le dilatar le prouision, è institution, è possession, sea obligado à le pagar los frutos, y rentas, costas, è interesses, que por la dilacion se le recrrecieren, vnde defumpta est l. 12. tit. 4. lib. I. Summar.

S V M M A R I V M.

- 1 **V**icarius Capituli, Sede vacante, debet ab eo mandatum habere, ad institutionem concedendam.
- 2 **C**apitulum, Sede vacante, *infra* dies octo tenetur Officiale, seu Vicarium eligere.
- 3 **H**is diebus decursis, antè electionem, devoluitur hæc ad Superiorem mortaliterque peccat Capitulum.
- 4 **A**n possit Capitulum purgare moram? & num. 5.
- 5 **S**i electus sit minus idoneus, poterit Metropolitanus alium deputare Vicarium.
- 6 **L**icet Tridentinum, casum tantum mortis exprimat, idem dicendum, et si per translationem vacet Ecclesia.
- 7 **C**apitulum succedit in iurisdictione per mortem Prælati, vel per alium vacationis casum.
- 8 **S**i Prælatus à Paganis detineatur, vel dum in remotis agit, eius Vicarius decedat, succedit Capitulum in iurisdictione, & num. 10. vbi limitatio traditur ad præcedentia.
- 11 **C**apitulum procedit ad electionem Vicarij, postquam translatus præstat translatioi consensum.
- 12 **E**piscopo excommunicato, non succedit Capitulum in iurisdictione, neque Metropolitanus, sed ad Pontificem devoluitur, & num. 13.
- 14 **S**ed probabile est, ad Capitulum pertinere.
- 15 **C**apitulum potest restringere, limitare, aut dividere iurisdictionem inter plures, tempore electionis Vicarij.
- 16 **C**apitulum potest, ad libitum, Vicarium, vel Vicarios nominatos, remouere.
- 17 **C**apitulum intrà annum vacationis non potest literas dimissorias ordinandis concedere, & num. 18. 22. 23. post annum potest, & num. 29.

- 19 *Arctatis potest intrà annum ; & quis dicatur arctatus , & num. 20. 21.*
- 24 *Capitulum potest intrà annum licentiam extero Episcopo concedere , ut ordines conferat.*
- 25 *Dimissoriæ literæ à Capitulo concessæ vim obtinent , etiam post aduentum Episcopi , re integræ.*
- 26 *Capitulum intrà annum testimoniales literas de idoneitate concedit , quibus standum est , & num. 28.*
- 27 *Literæ dimissoriæ , & testimoniales differunt.*
- 30 *Episcopo in remotis agente ipsis Vicarius , vel Capitulum has literas concedit.*
- 31 *In remotis agere creditur , quando ultra montes est.*
- 32 *Vel si sit à scismaticis , aut infidelibus detentus.*
- 33 *Eo casu illorum seruus fit.*
- 34 *In Indijs nullus Episcopus alterius subditos Ecclesiasticos ab quibus literis admittit.*
- 35 *Capitulum intrà annum à visitanda Diœcesi abstinet , post annum rectè visitat , & num. 36 37.*
- 38 *Vicarius Capituli , licet non sit ei specialiter concessum , visitat Diœcensem.*
- 39 *Canonici , & Dignitates , non possunt hoc casu esse Visitatores.*
- 40 *Quod etiam iure nostro cautum habemus.*
- 41 *Capitulum , Sede vacante , potest licentias Confessarijs Clericis ab Episcopo datas renocare.*
- 42 *Non verò concessas Regularibus , ubi ratio differentia , & num. 41.*
- 43 *Episcopus successor etiam Regularium licentias potest suspendere.*
- 44 *Capitulum , Sede vacante , potest ferre censuras.*
- 45 *Cessationem à Diuinis decernere , & numer. 46.*
- 47 *Capitulum , Sede plena , hoc priuilegio non potitur in Indijs.*
- 48 *Capitulum , Sede vacante , cognoscit an delictum sit comprehensum in Bulla Gregoriana , licet contrarium sentiat Marius Italia , & numer. 49.*
- 50 *Præfata Bulla Gregoriana intelligitur.*
- 51 *Ecclesiasticus hoc casu , an teneatur stare processui à laico facto.*
- 52 *Capitulum , Sede vacante , locationes , & nominationes officiariorum sine causa , non potest renocare.*
- 53 *Quod , & Gallorum Rex iure Regalæ in administrationem vacantis Ecclesiæ succedens , observat.*
- 54 *Intellige dictum de locatione , quando successoris præjudicium non datur , alias secus.*
- 55 *Capitulum , Sede vacante , licentiam concedit ad ædificationem Ecclesiæ , ut ius Patronatus acquiratur.*
- 56 *In Indijs ad Ecclesiæ ædificationem Regius assensus est necessarius.*
- 57 *Capitulum , Sede vacante , concedit nouitio licentiam pro renuntiatione successionis facienda.*
- 58 *Capitulum , Sede vacante , admittit Beneficiorum permutationes ; ast si sint Beneficia iuris Patronatus , Patroni requiritur consensus , ibidem etiam si in Curia Romana fiat permutatio , num. 60.*
- 61 *Limita si ad sit Ecclesiæ utilitas , & num. 62.*
- 63 *In Indijs procedit permutatio in Beneficijs , que ibidem prouidentur , non in concessis immediatè à Rege nostro , & num. 64.*
- 65 *Permutatio an fiat sine Prælatorib.*
- 66 *Beneficium Patronatus per permutacionem vacans , non requirit nouam presentationem.*
- 67 *Permutatione declarata nulla , non redit ad pristinum Beneficium permutans , si inuito Patrono fuerit facta.*

ARGUMENTVM.

Continuantur præcedentis capituli materia; Capitulum, Sede vacante, infra octo dies tenetur vnum, aut plures Officiales, seu Vicarios, constituisse; non potest intra annum, nisi arctatis, literas dimissorias concedere, neque Diœcesim visitare; fundanturque plura, ad illius potestatem pertinentia etiam iuxta ius Indicum.

C A P. XII.

PRæcedenti capite dixi, Capitulum Sede vacante in iurisdictione, & facultate succedere, iam relatam in eo conferendi, & concedendi præsentatis à Patronis institutionem necessariam, quam per se ipsum, vel suum Officiale, seu Vicarium, vel alium ad id legitime designatum exercere poterit. Itaque, si eam per Vicarium exercet, eo casu necessarium erit speciale Capituli, Sede vacante, mandatum, non tamen aliter, secundum traditos infra cap. seq. a num. 55. ac proinde quoties dicimus Vicarium, Sede vacante, hoc, vel illud posse, intelligi oportet, ex facultate, & iurisdictione ipsi à Capitulo concessa, & demandata.

Ad quod sciendum est, defuncto Archiepiscopo, vel Episcopo, infra dies octo à morte ipsius, aut mortis scientia, Capitulum in tota succedens iurisdictione ordinaria, ut dixi capite præcedenti à num. 2. & seqq. Vicarium, seu Officiale suum idoneum tamen eligere, & deputare teneri, ex prescripto Sancti Tridentini Concilij sess. 24. cap. 16. de reformat. ibi: Item Officiale, seu Vicarium infra octo dies, post mortem Episcopi constituere, vel existentem confirmare omnino tenentur. Francisc. Pauin. de potestat. Capit. Sed. vacante, 2. part. princip. quæst. 10. à numer. 1. Thom. Zerol. in prax. Episcop. verb. Capitulum, §. 3. Bartholom. Gauant. in Manual. Episcop. verb. Capitulum Sede vacante, num. 3. & 4. Ricc. in Collectan. ad dict. cap. 16. Concil. Trident. quæ est 1602. Nicol. Garc. de Benefic. 5. part. cap. 7. numer. 6. & 9. part. cap. 2. num. 8. vbi Sacr. Congregat. declarationem refert in princip. Barbos. in dict. cap. 16. Concil. & de offic. & potestat. Episcop. 3. part. allegat. 54. num. 163. in fin. & de uniuers. iur.

Tom. II.

Eccles. libr. 1. cap. 32. numer. 28. & sequentib. Dom. Solorzan. dict. libr. 3. cap. 4. num. 48. Dom. Valençuel. cons. 107. num. 15. Ioann. Petr. Monet. de commut. ultimar. voluntat. cap. 5. num. 493. Pat. Dian. 8. part. Moral. tractat. 4. resolut. 36. Pat. Auendañ. in Thesaur. Indic. titul. 19. numer. 15. Vbi addit. preter deuolutionem, quam tamen causare ob negligentiam poterit Capitulum, sub mortali ad id teneri; licet titul. 12. tradidisset, etiam post id tempus, recte posse Vicarium tamen constituere, & purgare morram, ex Barbos. de potestat. Episcop. dict. allegat. 54. num. 163. in fin. vbi id ex Quarant. in Summ. Bullar. verb. Capitulum Sede vacante, §. Duodecimo quæro, versic. Primò, pag. 142. Ricc. post resolut. 505. in notabil. de materia Vicar. à Capitul. Sed. vacant. versic. Primò. Quibus tamen omnino adhæremus præcipue id praxi suadente communi, ut notant Garc. dict. cap. 7. num. 7. Ricc. dict. Collectan. 1602. versic. Licet possit, Barbos. dict. cap. 32. num. 31. & supra, nouiss. D. Fermosin. de Sed. vacant. tractat. 1. quæst. 8. numer. 3. Vbi de praxi testatur Pat. Dian. dict. tractat. 4. resolut. 55. 65. & 71. Si autem infra eos octo dies de Vicario Capitulum non prouiderit, vel eum minus idoneum elegerit, recte Metropolitanus poterit in suffraganea Ecclesia alium tamen nouiter deputare, ex Sanct. Trident. Concil. dict. cap. 16. & DD. iam relatis, adde Marc. Anton. Genuens. in prax. Archiepiscop. Neapolit. cap. 70. num. 6. Barbos. dict. cap. 32. num. 55. Quarant. verb. Archiepiscopi authoritas, num. 36.

Et licet Sancti Concilij verba, tantum de mortis casu tamen mentionem agant ibi, post mortem Episcopi. Idem dicendum est, quandò alio modo, veluti per Episcopi translationem, vacat Ecclesia; cùm eadem utilitas, & ratio concurrat, ut bene

expendit, noster P. Auendañ. d. tit. 19. num. 14. antè medium, & D. Fermosin. id ipsum supponit dict. tractat. 1. quæst. 7. num. 10. cùm in omni Episcopi iurisdictione succedat Capitulum, nèc solum ex naturali ipsius morte; sed etià t ex depositione, & translatione, nisi interim de alio prouideat Papa, gloss. in cap. Si Episcopus, verb. Mortem, de supplend. neglig. Prælator. in 6. Pat. Dian. dict. tract. 4. resolut. 4. similitè succedit, si sit à paganis captus, t & detenus, dict. cap. Si Episcopus 3. Item si dum in remoris agit, Vicarius ab eo deputatus, t decedat, Ioann. Petr. Monet. de commut. Ultimar. voluntat. cap. 5. à num. 416. P. Dian. dict. resolut. 4. D. Fermosin. dict. tractat. 1. quæst. 2. num. 17. cum alijs. Limita; vt non succedat Capitulum in fructus Ecclesiæ, à qua transfertur Episcopus ad aliam, quandò erat consuetudo, vt pertinerent in casu mortis, ità Archidiac. num. 8. Geminian. num. 5. Egid. num. 2. in cap. In apibus. §. Eccè 7. quæst. 1. Rot. decis. unic. de translat. Episc. in antiq. & apud Cens. post tract. de censib. decis. 176. num. 11.

Hocque in casu nullatenus expectatur, vt translatus Episcopus secundæ Ecclesiæ possessionem adipiscatur, ad hoc, vt Capitulum ad Vicarij deputationem procedat, cùm sufficiat translationi t translatum suum præbere consensum, Farinac. decis. 475. num. 6. in fin. part. 1. recent. Vbi Sacrae Congregationis Concilij refert declarationem, & responsum, Barbos. dict. lib. 1. de vniuers. jur. Ecclesiast. cap. 19. numer. 37. Francisc. Marc. decis. 1098. part. 1. Scip. Robit. consil. 32. à num. 2. vol. 2. D. Valenç. consil. 190. nu. 10. & seqq. P. Dian. d. tract. 4. resolut. 33. Tondut. resolut. beneficial. p. 2. cap. 4. §. 6. num. 14. Machad. de perfect. Confess. tom. 2. lib. 4. part. 4. tract. 1. document. 5. num. 7.

Non tamèn succedit Capitulum, nèc 12 Metropolitanus in t Episcopali iurisdictione, Episcopo excommunicato, cap. 1. de supplend. neglig. Prælat. in 6. sed ad Pontificem t deuolvitur, Gemin. & DD. in dict. cap. 1. Quarant. in dict. verb. Archiepisc. auctorit. numer. 22. Sed probabile est, ad Capitulum deuolui, nè dispendum t Ecclesia quoad iurisdictionalia patiatur, dum Sedes Apostolica consulitur, ità Ioan. Petrus Monet. de commut. Ultim. volunt. cap. 5. num. 417. ex P. Sanchez de Matrimon. libr. 3. disputat. 30. num. 5. In hac itaque Vicarij Generalis designatione potest Capitulum restringere, limitare, aut dividere iurisdictionem inter duos, t vel

plures, si causa interveniat legitima, aliquotque sibi reservare casus, vt latè notant, & advertunt Stephan. Quarant. vbi supra, num. 4. & 15. versic. Item erit observandum, P. Molin. de instit. tractat. 5. disp. 11. à num. 1. Pauin. dict. 2. part. quæst. 10. Petr. Anton. Lazar. quæstion. Canonicar. seu de monitor. sect. 1. quæst. 7. num. 5. Gutierrez Canonicar. lib. 1. cap. 11. num. 10. D. Solorzan. dict. lib. 3. cap. 13. num. 46. D. Valençuel. consil. 192. num. 6. Pialec. in prax. Episcop. 1. part. cap. 1. num. 13. Ioann. Mar. Nouar. in Summ. Bullar. tir. Capitulum Sede vacante, num. 15. Garcia dict. cap. 7. num. 26. & nu. 37. Vbi Sacrae Congregationis Concil. tradit declarationem, Barbos. dict. cap. 32. num. 33. & seq. & dict. allegat. 54. num. 165. Ricc. decis. Cur. Archiepisc. Neap. 193. part. 4. P. Dian. dict. tract. 4. resolut. 61. & seq. Ioann. Baptist. Thor. vbi infrā, Gauant. dict. verb. Capitulum Sede vacante 12. nouiss. Emmanuel Alvarez Pegas resolut. fo- rense. cap. 18. à num. 1. Eidemque Capitulo ad libitum t omnino licet hunc Vicarium, vel Vicarios nominatos, removere, vt decisum refert Ricc. vbi proxime, decis. 178. & ex eo Thor. in compend. decisionum Cur. Archiepisc. Neapol. 2. part. verb. Capitulum, in 3. part. compend. decis. sect. 2.

Non tamèn potest Capitulum, Sede vacante, intrà annum a die vacationis t li-
teras reuerendas, seu dimissorias ordinandis
concedere, cap. Cùm nullus 3. §. Episcopo, de
temporib. ordinat. in 6. iuncto Sancto Tri-
dentino Concilio, sess. 9. de reformat. cap.
10. ibi: Non liceat Capitulis Ecclesiistarum Se-
de vacante infrā annum a die vacationis, &
ordinandi licentiam, aut literas dimissorias,
seu reuerendas, vt aliqui vocant, tam ex iuri-
ris communis dispositione, quam etià cu-
iusvis priuilegi, aut consuetudinis vigore
alicui, qui Beneficij Ecclesiastici recepti, siue
recipiendi occasione arctatus non fuerit, con-
cedere; & sess. 23. cap. 10. Zerol. dict. verb.
Capitulum, num. 1. D. Solorzan. dict. cap. 13.
num. 14. Garc. d. 5. part. cap. 7. n. 95. Ricc.
in prax. resol. 106. Ioan. Petr. Monet. de com-
mut. Ultimar. volunt. cap. 10. numer. 137. &
164. Barbos. in dd. capitibus Concilij, & d.
cap. 32. num. 114. & 116. Quintana dueñ.
vbi infrā, singul. 4. per tot. Marin. vbi infr.
cap. 181. num. fin. in fin. P. Auendañ. in ad-
dit. ad prim. tom. Thesaur. Indic. numer. 91.
post annum verò eas literas t rectè con-
cedit Capitulum, Sede vacante, vt iura, &
DD. relati docent.

Nisi arctatus sit, qui t eas consequi, 19
&

& impetrare desiderat, ut Sanctum Concilium limitat, ibi: *Arctatus non fuerit*. Idest ille, qui aliquid sub certa poena, facere tenetur; is enim dicitur *arctatus*, Ricc. in prax. aur. resol. 96. Garc. d. cap. 7. nu. 98. Barbos. d. cap. 32. num. 126. P. Sanch. cons. Moral. lib. 7. cap. 1. dub. 20. nu. 37. Quintanadueñ. singular. tom. 1. tract. 6. singul. 5. num. 2. 3. cui recte poterit Capitalum intrà annum concedere dimissorias, nè poenam incurrat, ita respondisse Sacram Concilij Congregationem, refert Garc. 3. part. de Benefic. cap. 4. num. 17. Gauant. dict. verb. Capitalum Sede vacante, num. 29. hancque limitationem latè probant Viuian. de iur. Patron. lib. 6. cap. 6. à numer. 55. Bernard. Diaz in prax. crimin. Canon. cap. 53. num. 5. Ioann. Mar. Nouar. vbi suprà, num. 33. Barbos. dict. cap. 32. num. 125. Moneta dict. cap. 10. num. 164. & 180. Ricc. & Thor. vbi infra, Gauant. vbi supr. num. 26. Ioann. Baptist. Ciarlin. controuers. forens. lib. 1. cap. 38. num. 52. & seqq. vbi ait, arctatum dici, habentem ætatem & legitimam ad ordines suscipiendos, non vero, si non habet ætatem legitimam, & cap. 46. nu. 11. Pyrrh. Corrad. in prax. dispensat. Apostolicar. lib. 4. cap. 4. num. 14. Machad. de perfect. Confessar. tom. 2. lib. 4. part. 4. tractat. 1. docum. 7. num. 1. & ex eo P. Dian. dict. tract. 4. resolut. 41. in princip. & resolut. 63. qui, & alij ex relatis docent, neque ad primam tonsuram & intrà annum, excepto casu re-lato, (& quandò laici expectant à patrone præsentari, ex Sacræ Congregationis declaracione, quam refert Barbos. vbi suprà, n. 118) eas literas concedere licere, ex d. S. Episcopo, Sim. Maiol. de irregularit. lib. 4. cap. 5. decis. 184. D. Valenç. d. consil. 107. n. 2. Ric. d. resol. 106. Monet. d. n. 137. Barb. d. n. 116. iterum Ricc. Collectan. 1142. ver-sicul. Amplia secundò, & decis. 23. Cur. Archiepisc. & decis. 30. Rendin. receptar. sententiar. titul. 10. num. 1. Thor. in compend. decis. Curiæ Archiepiscop. Neapol. verbo Capitalum, part. 1. in fin. part. 1. compend. decisionum, Pat. Auendañ. dict. titul. 19. num. 66. ad medium, vbi de pra-xi generali Indiarum & testatur. Vide Quintanadueñ. tom. 1. singular. dict. tractat. 6. singular. 4. à num. 3. qui aliud docet Nouar. quæst. forens. part. 2. quæst. 78. Benè tamèn poterit Capitalum alicui Episcopo licentiam dare infra & annum ordines conferendi, vt infra dicemus cap. seq. à num. 1. P. Dian. dict. tract. 4. resol. 73. Marin. vbi infra cap. 155. à num. 9.

Literæ hæ dimissoriæ, per noui Epis-Tom. II.

copi adventum, re integræ, non t de- 25 finunt vim obtinere, cùm adhuc durent; licet urbaniæ facturus est, qui eas obtinuit, si his non vtatur, vt consultit Gu-tierrez Canonicar. libr. 2. cap. 17. numer. 12. Gonçalez ad Regul. octau. Cancellar. gloss. 12. numer. 37. Petr. de Ledesma in Summ. part. 1. tractat. de Sacrament. Or- din. cap. 8. conclus. 4. Monet. dict. cap. 10. num. 179. Barbos. dict. cap. 32. num. 129. Pat. Dian. vbi suprà, resolut. 41. circè fi- nem. Quintanadueñ. vbi suprà, singul. 8. n. 4. Thom. Valasc. tom. 1. alleg. 5. n. 13.

Testimoniales vero literas, de idoneitate petentium attestantes, etiā intrà annum optimè concedit Capitalum; imò t eas tenetur expedire, Nauarro 26 consil. 19. sub titul. de temporib. ordinat. in antiq. & in nou. consil. 27. Pat. Molin. dict. disput. 11. num. 4. versic. Quamuis, Martin Bonacin. de Sacrament. disputat. 8. quest. vnic. punct. 4. num. 24. Eman. Ro- drig. in Summ. tom. 1. cap. 71. num. 19. Barbos. de Canonic. cap. 42. numer. 122. & de potestat. Episcop. 2. part. allegat. 7. nu- mer. 16. Pat. Dian. vbi proxime, resolut. 42. Marc. Anton. Genuens. in prax. Archie-piscop. cap. 87. num. 15. Ciarlin. dict. cap. 46. num. 12. D. Fermosin. dict. tractat. 1. quæst. 20. num. 12. Pyrrh. Corrad. d. lib. 4. cap. 6. n. 15. vbi differentiam inter has & 27 literas, & dimissorias, assignat; quibus lite-ris testimonialibus & omnino standum, & 28 credendum est, Francis. Merlin. Pignat. con- trouers. forens. cont. 2. cap. 91. à n. 1. 7. & 15.

Quod ex eo procedit, quia eo casu Ca-pitulum Ordinarij locum obtinet, cùm succedat Episcopo in omni ordinaria iu-risdictione, & potestate, vt dixi suprà cap. præced. à numer. 2. Ordinario autem & 29 has literas concedendi ius spectat, vt do- cent suprà relati, & exprimit Sacræ Con-gregationis declaratio sub die 1. Iulij 1591. ibi: *Congregatio Concilij censuit ius conce-dendi literas commendatarias, sine quibus ex decreto Concilij, cap. 16. sess. 23. de reformation. Clericus peregrinus ad Diuina celebranda, & Sacra menta administra-na, admitti non debet, esse obtainendas ab eo, qui huiusmodi Clerici ordinarius fuerit, Donat. Anton. de Marinis obseruat. iur. libr. 2. cap. 181. num. 3.*

Si autem Episcopus in remotis agat, ipsius Vicario, aut Capitulo & harum li-terarum spectat concessio, dict. cap. Cùm nullus 3. vbi latè scribentes, & Barbos. numer. 16. Sbroz. de Vicar. Episcop. lib. 2. quæst. 41. Zerol. in prax. Episcop. 7. 2. 30

verb. *Vicarius*, §. 4. P. *Azor*. *Instit.* *Moral*. part. 2. lib. 3. cap. + 5. quæst. 7. *Vgolin*. de offic. *Episc.* cap. 4. §. 7. vers. *Quinto dimissorias*, Ioan. Petr. *Monet*. de commut. *Ultim. volunt.* cap. 5. à n. 416. *Marin.* d. cap. 181. num. 5.

- 31 In remotis verò agere + creditur, quando vlt̄rā montes est, *Ricc.* in *prax. aur. ref.* 18. *Barbos*. de potest. *Episc.* d. alleg. 54. num. 98. iudicis arbitrio id relinquit, *Menoch.* de arbitr. cas. 222. n. 26. vel si sit ab infide-
- 32 libus, + & scismaticis detentus Episcopus, vt DD. citati notant, adde *Vrrutigoit*. de *Eccles. Cathedr.* cap. 3. n. 41. *Monet*. vbi suprà, & n. 418. Quo casu + servus eorum sit, gloss. verb. *Libertati*, in d. cap. Si Episcopus, de supplend. neglig. *Prælator*. in 6. *Arnald. Albertin.* in rubric. de hæretic. q. 8. n. 16. *Franch.* decis. 268. *Capic. Latro* consult. 97. num. 22.
- 33 In his Indiarum Regnis, Regijs Schedulis ab antiquo, prouisum est, vt nullus Prælatus alterius subditos Ecclesiasticos in
- 34 suo Episcopatu + admittat, deficiente testimonialium literarum exhibitione, & attestatione, precipue illa 23. Maij 1559. pag. 119. tom. 1. impress. quæ talis est.

EL REY. Reuerendo en Christo Padre, Obispo de la Provincia de Guatemala, de nuestro Consejo, à Nos se ha hecho relacion, que los Clerigos que ay en el Obispado de Chiapa, viendo que en esse ay mas apruechamiento, se van à él, y dexan el seruicio de las Iglesias que tienen à cargo, desamparado, y que vos los recibis, à cuya causa no queda en el dicho Obispado de Chiapa el seruicio que es necesario para el Culto Diaino; y que demas dello, algunos de los Clerigos que se van del, se ausentan por no ser castigados de su ruin vida. Y porque conuiene, que en esto aya remedio, vos ruego, y encargo, que de aqui adelante no recibais en esse Obispado ningun Clerigo que residiere en otro Obispado de esas partes de las Indias, sino lleuare licencia del Prelado en cuyo Obispado huiiere residido, y dimissoria, y aprobacion del; antes si algunos fueren à esse Obispado sin el dicho recaudo, los bagais bolarer al Obispado donde huiieren salido; que por la presente mandamos al nuestro Presidente, y Oidores de la Audiencia Real de los confines, que prouean, que los Clerigos que se ausentaren del dicho Obispado de Chiapa, o de otro qualquier Obispado de esas partes, y fueren à esse Obispado de Guatemala, no sean admitidos en él à Beneficio, ni Prebenda alguno. Fecha en la Villa de Valladolid, &c. l. 28. tit. 9. l. 10. tit. 5. lib. 1. Summ. Concil.

Limenf. II. part. 1. Constit. 26. 90. & 91. & *Concil. Limenf. III. ait. 3. cap. 9. Synod. Archiepiscop. Limenf. anni 1613. sub tit. de offic. Sacræ, §. fin. fol. 24.*

Similiter in his Indiarum Ecclesijs, & Regnis, intrà + annum vacationis Capitulum, Sede vacante, à visitanda Dioceſi abstinet, ex *Regia Schedul.* 17. *Martij* 1617. de qua D. *Solorzan*. d. lib. 3. cap. 13. num. 17. D. *Villarroel* en el *Gouierno Ecclesiast.* 1. p. quæſt. 2. art. 8. num. 27. P. *Auend*. dict. titul. 19. num. 23. & seqq. post annum verò legitimè ad id procedit secundum + communem praxim, & ius. P. *Molin*. d. disp. 11. num. 7. P. *Azor*. d. lib. 3. cap. 37. q. 5. *Barbos*. d. 3. p. de offic. & potest. *Episc.* allegat. 133. à n. 9. & 14. & alleg. 73. n. 24. & de *Canonic*, cap. 42. à nu. 67. & de iur. *Eccles.* lib. 1. cap. 32. à num. 67. & 70. & in *Collectan. Concil.* *Trident.* sess. 24. de *reformat.* cap. 3. n. 8. (vbi limitat, vt tunc de- 37 mun possit Capitulum + Sede vacante vi- sitare Dioceſim, quandò ab vltima Præla- ti visitatione annus effluxit; quod sane ne- cessariò in id, quod iure nostro servatur ex d. *Reg. Schedul.* incidit) *Marescot*. *variar.* resolut. lib. 2. cap. 15. num. 14. P. *Dian*. vbi suprà, resolut. 13. *Francisc.* *Leo in Thesaur.* for. *Ecclesiast.* 1. part. cap. 10. num. 8. versic. *Decimò*, Ioann. Mar. *Nouar.* vbi suprà, num. 6. addit rursus *Barbos*. vbi proxime, dict. cap. 32. num. 68. relata *Sacræ Congrega-* *tionis declaracione*, & *Garc.* in addit. ad tra- *Etat. de Benefic.* 5. p. d. cap. 7. num. 29. *Vica-* *riatum Capitularem* hanc visitandi Dioceſim 38 facultatem + rectè exercere posse, licet id specialiter ei non sit à Capitulo conces- sum, D. *Fermosin*. cum alijs, dict. tract. 1. quæſ. 12. à num. 6. & 9. & quæſ. 22. num. 14. Pat. *Auendañ*. vbi suprà, & numer. 30. ait, eo casu *Canonicos*, vel *Digni-* *tates Visitatoris* officio fungi + non posse, in quod habemus specialem *Regiam Sche-* *dulam*, datam Matriti 3. Aprilis 1627. huic Argentinæ Audientiæ missam, quæ sic se habet.

EL REY. Presidente, y Oidores + de mi Audiencia Real, que reside en la Ciudad de la Plata de la Provincia de los Charcas. He sido informado, que aunque está ordenado, y manda lo, que no salgan à hacer visitas los Prebendados de las Iglesias de las Indias, las salen à hacer muy de ordinario, y que resultan de ellas muy grandes inconvenientes; porque demas de deixar de seruir sus Iglesias, el Prelado da las dichas visitas à los Prebendados que

que acuden à su gusto, y voto en el Cabildo, sin buscarles mas meritos. Y en Sede vacante se concierto los dichos Prebendados, y al que resiste las cosas injustas que se proponen, le dan una visita; y en siendo Prebendado el Visitador ordinario, no se defienden los Clerigos, è Indianos, sobre quien carga todo, y por el decoro que se dueve a la Dignidad, no se declaran muchas cosas contra ellos.

Y porque de la manera de visitas que se han introducido, resultan grandes inconvenientes, esto con mas daño en el tiempo de las vacantes, porque entonces se hace negociacion, para que salgan à visitar las personas que residen en los Cabildos de las Iglesias, deniendo esto resistir; porque siendo Prebendado el Visitador, procede con mas independencia, y superioridad, sin que sean desagraviadoss los Indianos, ni satisfechos los Clerigos, y faltan al esplendor, y decencia que se dueve tener en las Iglesias Cathedrales, y que esto mesmo sucede, y se dueve escusar, no estando vacantes las Iglesias. Y para que se escusen los dichos danos, por cedula mia de la fecha dese Embio à mandar à los Prelados de las Indias, y à los Cabildos en Sede vacante, que no embien Prebendados à hacer las dichas visitas, sino que precisamente guarden lo dispuesto por la sobredicha cedula, y al servicio de Dios, y mio, y bien de los Indianos, conviene que assi se haga, os mando assistais à lo sobredicho por los medios mas legitimos que os pareciere, para que la sobredicha cedula se cumpla. Fecha, &c. quæ generalis fuit, vt appareat ex transumpto tradito a D. Villarroel, vbi supra, num. 15.

Potest etiam Capitulum, in Sede vacante, licentias confessarijs Clericis ab Episcopo prædefuncto datas, iuste & reuocare, ipsosque denuò examini subjcere, non verò poterit idem cum Regularibus exercere, Emman. Rodrig. tom. I. Bullar. fol. 36. vbi priuilegium a Clem. IV. Papa Dominicanis Fratribus concessum refert, cuius aliæ Religiones sunt particeps, Fagundez de precept. Eccles. 2. part. lib. 7. cap. 2. nu. 26. & 28. Angel. Bossius de Iubilao, sect. 3. §. 1. cas. 2. à num. 47. vbirationem differentiæ, & disparitatis & inter vtrumque causum afsignat, P. Lugo de Sacram. Pœnit. disput. 21. sect. 3. §. 2. num. 62. P. Pellizzar. in Manual. Regul. tract. 8. cap. 3. num. 44. P. Dian. dict. tract. 4. resol. 48. & 3. part. tract. 2. resol. 27. & dict. 8. part. tract. 7. resol. 94. Lezan. consult. 40. num. 59. tom. 4. Barbos. ad concil. Trident. sess. 23. de reformat. cap. 15. num. 44. P. Francisc. Bordonus in consil. regul. resolut. 36. quest. 4. à numer. 24. D. Fermosin. dict. tract. 1. quest.

21. num. 6. cum seqq. P. Auendañ. in dict. Thesaur. Indic. tit. 12. num. 339. & in addit. ad primum tom. num. 91. Aliud dicendum quoad Episcopum successorem, qui etiam & Regularium licentias rectè poterit reuocare, D. Fermosin. num. 9. cum alijs iam relativis.

Censuras rursum iuste potest Capitulum & Sede vacante, ferre, P. Auil. de censur.

5. part. disp. 2. dub. 1. conclus. 1. pag. 255. P. Hurtad. cod. tract. in communi, diffic. 4. num. 10. P. Dian. dict. tract. 4. resolut. 11. cessationemque à Diuinis imponere, cap. Irrefragabili 13. §. Cæterum, de offic. ordin. cap. Si Canonici 2. cap. Quamvis 8. cod. tit. in. 6. gloss. in dict. cap. 2. P. Auil. vbi proxime 6. pars. disp. 2. dub. 1. conclus. 1. pag. 308. P. Dian. dict. resol. 11. in fin. Menoch. de arbitr. lib. 2. cent. 2. cas. 180. Ludou. Sarab. de iurisdict. adiunctor. quæ. 33. num. 37. quando id ei ex possessione & competit, vt ibi notat Did. Mexia de Cabrera in prat. 46. indic. lib. 2. cap. 11. num. 14. relato Bonacina, vbi addit. Cathedrales Indiarum Ecclesiæ, plena & Sede, hoc priuilegio 47. non potiri, D. Fermosin. de Sed. Vacant. tractat. 3. quæ. 8. num. 43. & 48.

Eodem modo Capitulum ipsum in Sede vacante, aut eius Vicarius Generalis, cognoscere poterit, àn delictum & sit ex comprehensionis in Bulla Gregoriana, vt reus non valeat Ecclesiæ immunitate gaudere, P. Peregrin. de immunit. cap. 3. num. 33. P. Dian. 6. part. Moral. tract. 1. de immunit. resolut. 30. vers. Quæro primò Pascalig. in not. ad Lauretum de Franchis in cōtrouers. inter Episc. & Regular. 2. p. quæs. variar. quæs. 29. nu. 2. licet contrarium & teneat Marius Italia 49. lib. 1. de immunit. Eccles. cap. 6. §. 1. num. 42. ex eo quod priuatue Episcopis videatur ea facultas à Pontifice concessa, in dict. Bulla, ibi: Ad quos (Episcopos) solos, & non ad alios Episcopis inferiores, etiam si alias Ordinarij sint, aut nullius Diaconesis, aut conservatores, ab hac Sede specialiter, vel generaliter deputati. Hoc enim & ad alios Regularium Superiores, &c. pertinet; non ad Capitulum Sede vacante, in omni Episcopi iurisdictione ordinaria succedens, vt dixi: Quæ cognitione Episcopo pertinebat, etiam antè Bullam Gregorianam, Farinac. de Immunit. cap. 22. num. 369. Robadill. in Politic. lib. 2. cap. 19. numer. 40. Barbos. de pensionib. quæs. 8. num. 49.

An autem hoc casu processui, à laico Iudice facto, stare & teneatur Ecclesiasticus, inquire posset, Giurba cons. 50. à numer. 2. videtur affirmare; sed contrarium

docent P. Peregrin. dict. cap. 3. num. 2. Ricc. in prax. tom. 2. resol. 185. num. 3. & collect. 1792. Ambrosin. de immunit. cap. II. num. 12. Mar. Ital. dict. cap. 6. §. 1. num. 79. Farnac. consil. 168. num. 22. & in append. de immunit. cap. 22. num. 373. Guazin. de defens. reor. defens. I. cap. 30. num. 7. Castro Palao tom. 2. tract. II. de reuer. debit. loc. sacr. disp. vnic. punit. 13. num. 9. P. Dian. 5. part. tract. I. resolut. 9. Pascalig. vbi proxime, num. 4. quod est communius P. Pellizzar. in manual. tract. 8. cap. 5. num. 44.

Locationes verò per Episcopum defunctum factas reuocare, aut officios ab eodem nominatos, sinè causa, & causæ cognitione ab officiorum exercitio t remouere, non potest Capitulum, Loter. de re Benefic. lib. 2. quest. 2. num. 25. Loyfeau in tractat. de offic. lib. 5. cap. 5. num. 44. & cap. 6. num. 46. cum alijs Rota Romana apud Tondut. post tractat. de pensionib. decis. 80. per totam, maxime, num. 12, 13, 15, 16, 27. & seqq. & num. 31. vbi Sacre Congregationis declaratio traditur, & num. 33. & 46. adde Gratian. disceptat. forens. cap. 37. numer. 17. & cap. 606. num. 1. Ludou. Bell. consil. 166. num. 5. Donat. Anton. de Marinis resolut. iur. lib. 2. dict. cap. 181. à num. 4. & 7. sic etiā eas t Gallorum Rex iure Regaliæ succedens in vacantis Ecclesiæ fructus, & administrationem, impugnare non potest, Tournetus, in sua recollect. arrest. Benefic. lit. B. num. 8. & ex eo Tondut. resolut. Benefic. 2. part. cap. 3. §. 13. num. 29.

Hæc tamèn, quæ de locatione tradidi, intelligerem, quandò t successoris præiudicium in locatione non datur; eo namque interueniente, non tenetur Capitulum, aut successor colono stare, leg. *Siquis domum 9. ff. locat. Rot. decis. I. de locat. in nou. Bald. consil. 255. lib. I.* & in cap. I. qui successor. teneantur, Reynof. obseruat. 8. num. 42. Paul. Bellon. de potest. eorum, quæ in contin. fiunt, lib. 2. cap. 71. à num. 4. Rota Roman. apud Statil. Pacific. post tract. de Saluian. interdict. decis. 210. num. 3. licet antè Sanctum Tridentin. Concil. sess. 25. cap. II. de reformat. aliud visum fuerit Abbati, & Dec. apud Antonin. Amat. resol. 29. num. 3. vbi de solutionibus anticipatis, à colono factis in præiudicium successoris Prælati, agit. Quid si Prelatus ad decem annos res Ecclesiæ locauerit? Vide gloss. in Clementin. I. verb. Locationes, de rebus Eccles. non alienand. Abbat. in cap. ultim. in prin. n.º Prælati vices suas, Dec. consil. 204. Reynof. obseruat. 70. num. 14.

Ad Ecclesiæ ædificationem etiā Ca-

pitulum, Sede vacante, licentiam concedit, vt patronatus ius t acquiri possit, vt notant Calderin. consil. 3. de iur. Patronat. Lambertin. eod. tract. lib. I. part. 2. artic. 9. Viuian. part. I. lib. 2. cap. I. num. 2. Garc. de Benefic. 5. part. cap. 9. num. 79. cum alijs P. Dian. dict. 8. part. Moral. tractat. 4. resol. 54. & 68. Barbos. de offic. & potestat. Episcop. dict. 3. part. alleg. 70. num. 32. & de vniuers. iur. Ecclesiast. lib. I. cap. 32. num. 88. verū hæc in his Indiarum Regnis ab solutè non procedunt, cùm in eis, vt ædificari valeant t Ecclesiæ, Regis nostri requiratur assensus, sinè quo nullatenus edificatio conceditur, vt supra cap. 4. num. 20. dixi, & alibi latius trado.

Similitèr potest Capitulum t nouitio, pro renuntiatione successionis facienda, licentiam concedere, P. Sanchez in Decalog. lib. 2. cap. II. num. 4. & lib. 4. cap. 38. num. 17. & lib. 7. cap. 5. num. 67. vbi plures refert Barbos. de vniuers. iur. Ecclesiast. lib. I. cap. 42. num. 251. & de offic. & potest. Episcop. dict. 3. part. allegat. 99. num. 5. & de Canonic. & Dignitatib. cap. 42. num. 90. Carol. Anton. Bottilierius de succession. ab intestat. cap. 2. theorem. 64. num. 3. P. Pellizzar. in Manual. Regular. tract. 2. cap. 9. num. 37. vbi, quod etiā præstat hanc facultatem Episcopus nondum consecratus.

Beneficiorum permutations t eodem modo potest Capitulum, Sede vacante, admittere, & probare; iusta tamèn interueniente, & concurrente causa, patronique consensu, si ea sint iuris patronatus, vt quotidie in his Indiarum Prouincijs experimur, probantque, cap. I. de rer. perm. in 6. & DD. ibi, gloss. in Clementin. vnic. de rer. perm. Ferret. in addit. ad Guid. Pap. decis. 374. Viuian. de iur. Patronat. 2. part. lib. 12. cap. 5. num. 22. & 28. Cochier. de perm. Benefic. cap. 19. num. 10. & seq. P. Azor inst. Moral. tom. 2. lib. 3. cap. 38. quest. 8. D. Couarrub. practic. cap. 36. num. 9. P. Sanchez consilior. Moral. lib. 2. cap. 3. dub. 38. à num. 7. P. Dian. dict. tract. 4. resolut. 29. P. Castro Palao tom. 2. tract. 13. disput. 6. punct. 2. §. 3. num. 5. Garc. de Benefic. II. part. cap. 4. à num. 75. vbi plures refert Noguerol. allegat. 28. num. 85. Rebuff. consil. 38. num. 6. & consil. 93. num. 14. vbi ait, id maximè procedere t in Regum patronatibus, Flam. Paris. dere signat. lib. 13. quest. 4. num. 19. Mohedan. decis. 8. de iur. Patronat. Cabed. de Patronat. Reg. Coron. cap. 11. num. 5. latè Donat. Anton. de Marin. resolut. iur. lib. I. cap. 69. vbi optimam Ro-

tex Romanæ decisionem affert. Ricc. in prax. resolut. 192. & decis. Cur. Archiepisc. Neapol. 46. part. 4. Ioan. Baptist. Thor. incompend. decisionum Curiæ Archiepiscop. Neapol. 2. part. verb. Laicus Patronus, in 3. part. compendij, ubi ait, id procedere, licet in 60 Curia † Romana fiat permutatio, Cabedo ubi proxime, num. 4. Tondut. resolut. Beneficial. 1. part. cap. 32. à num. 25. & 2. part. cap. 4. §. 8. à num. 22. ubi limitat, nisi ad sit magna Ecclesiæ utilitas; tunc namque sine patrono † etiam procedit permutatio, Rodano. dreb. Eccles. non alienand. quæst. 19. num. 41. & quæst. 31. num. 10. sic intelligendus Paul. Fusch. de visitator. lib. 2. cap. 28. num. 22. in fin. & Rebuff. in prax. Benefic. 3. part. de perm. num. 43. dicentes, patrōni consensum non esse † expectandum, vel si fiat in manibus Papæ, ut aduertunt Franchus in dict. cap. Vnico de rer. perm. in 6. Parif. consil. 4. à num. 25. Viuian. de iur. Patronat. 3. part. lib. 14. cap. 2. num. 24. Garcia, dict. 11. part. cap. 3. num. 24. Ricc. dict. decis. 46. num. 4. Francis. Reuerter. decis. 94. num. 2. adde ad principalem questionem nostrum P. Auendañ. in Thesaur. Indic. tit. 19. à num. 38. & 54. ubi de Capitulo, Sede, vacante sermonem instituit, Vnu. commun. opinion. lib. 1. tit. 4. de iur. Patronat. num. 32. D. Solorzan. de Indian. gubernat. lib. 3. cap. 3. num. 18. & 19. ubi solum apud Nos admittit permutationes eorum † Beneficiorum, quæ in his Regnis prouidentur, non verò eorum, quæ à Rege nostro immediate conceduntur.

Sed Regia Schedula 13. Iunij 1615. de qua D. Solorzan. dict. num. 18. in fin. multum † vrget, praxis tamèn quotidiana aliud obseruat; quoad Præbendas verò, demque D. Solorzan. tenet D. Villarroel, en el gouuern. Ecclesiast. 2. part. quæst. 19. artic. 2. à num. 1. & 4. An autem † sine Prælato fieri valeat permutatio? D. Solorzan. dict. cap. 3. num. 20. in fin. atffirmat se vidisse aliquando factas permutationes, Prælatis in consultis, maximè in Curia Regia existentibus, qui de permutatione conuenerant, nouisque ad Præbendas permutatas presentationis literis expeditis, quod tiām testigat, & sequutus est P. Auendañ. dict. tit. 19. num. 44. ad medium, ad Regij iuris Patronatus privilegium id referens, sed an sit verè appellanda permutatio illa, sic in Curia facta, alius videat.

Quandò autem media permutatione iuris patronatus vacat Beneficium, non † requiritur noua presentatio; sicut; quandò vacat per mortem, sed tantum patroni con-

sensus, qui præsentationis loco habetur, sic Felin. in cap. cùm Bertoldus, de sentent. & re iudic. Roch. de Curte de iur. Patronat. verb. Honorificum, in prin. Lambertin. cod. tractat. lib. 2. part. 1. quæst. 6. art. 6. num. 37. & à num. 42. Abb. in cap. cùm dilectus, de iur. Patronat. P. Sanchez, dict. lib. 2. cap. 3. dub. 55. à num. 1.

Si autem fuerit nulla permutatio declarata, contradicente patrone facta, tunc permutans non poterit ad pristinum redire beneficium, ex quo, † eo inuito, ad permutacionem processit, Federic. de perm. Benefic. quæst. 6. & 7. num. 12. & 13. Gigas de pensionib. quæst. 23. num. 5. Garc. dict. 11. part. cap. 3. num. 30. Marin. dict. cap. 69. num. 17. 67

S V M M A R I V M.

1. **C**apitulum, Sede vacante, extero Episcopo concedit licentiam exercendi, quæ sunt Ordinis, & Consecrationis.
2. Quod protestatione præcedente fit, nō Episcopo ius aliquod queratur.
3. Hoc casu Episcopus Capituli sigillo uti debet.
4. Quæ tamē Episcopus exequi non poterit, deficiente Capituli licentia.
5. Episcopus in alterius Diœcesi non potest Pontificalia exercere, absque licentia Ordinarij, & num. 6. 7.
8. Episcopus in aliena Diœcesi sine licentia, non potest prædicationis munus subire.
9. Prædicandi priuilegium per uniuersum Orbem, quod habent Episcopi, procedit, data Diœcesani licentia.
10. Metropolitanus non potest extero Episcopo facultatem dare celebrandi in suffraganei Diœcesi.
11. Metropolitanus nihil potest in Diœcesi suffraganei, nisi in casibus à iure concessis.
12. Metropolitanus non potest suffraganeo inhibere, non viso processu.
13. Nec beneficia illius conferre, quæ sunt liberæ collationis, quandò est ab hostibus captus.
14. Episcopus sine licentia potest in aliena Diœcesi celebrare, absque baculo, & numer. 17. & uti vestibus Pontificalibus, num. 18.

- 15 Hoc priuilegium competit etiā Cardina-
libus.
- 16 Cardinalis non Episcopus Episcopi gau-
det priuilegijs, propter excellentiam Digni-
tatis.
- 19 Episcopus exterus non subditur Dioce-
sano, nisi in specie habeat commissionem
a Papa, secūs de iure communi, & num.
20.21.
- 22 Episcopus celebrans in aliena Diœcesi uti-
tur Episcopali benedictione.
- 23 Episcopus electus, nondūm confirmatus,
non utitur priuilegio celebrandi in aliena
Diœcesi, absque licentia.
- 24 Episcopum non occidit, qui electum tan-
tum Episcopum occidit.
- 25 Sic electus, nondūm confirmatus, subest
Inquisitoribus, in causis hæresis; secūs si
sit confirmatus.
- 26 Archiepiscopus in aliena Diœcesi cele-
brans, non utitur pallio, licet de licen-
tia Diœcesani celebret; quamvis aliud
sentiat Venero, & num. 27.
- 28 Dantur tamēn duo casus, in quibus in
aliena Diœcesi utitur pallio.
- 29 Capitulum, Sede vacante, dispensat super
irregularitatibus, ex delicto occulto.
- 30 Capitulum, Sede vacante, dispensat in
omnibus casibus, in quibus iure commu-
ni competit Ordinario, dispensare.
- 31 Data summa necessitate, etiā in casi-
bus Pontificijs dispensat.
- 32 Episcopus potest eam facultatem dispensan-
di delegare.
- 33 Episcopus in sua Diœcesi potest, quæ Pa-
pa in toto Orbe, aliquibus exceptis, &
num. 34.
- 35 Capitulum, Sede vacante, dispensat quoad
Ordines minores, & beneficium simplex
cum illegitimis.
- 36 Capitulum, Sede vacante, an dispensem cū
illegitimis, quoad Canonicatum in Ec-
clesia Cathedrali, & num. 38.
- 37 Episcopus, an hoc facere possit? & num.
38.
- 39 Illegitimi, an sint capaces pensionum, quæ
loco beneficij dantur; & an illarum, quæ
quid tantum temporale important? & num.
45.
- 40 Incapax beneficij, est incapax pensionis de
stylo Curiae.
- 41 Papa spurio scienter pensionem conferens,
cum eo dispensat.
- 42 Religiosi Papæ priuilegio, sunt pensionis
capaces.
- 43 Sic Papa infanti scienter beneficium con-
ferens, videtur cum eo dispensasse.
- 44 Princeps scienter infami donans, creditur
cum eo dispensare.
- 46 Pensio in aliquo temporali consistens, non
vacat per matrimonium, vel militiam.
- 47 Pensio non venit nomine Beneficij in odio-
sis, alias secūs, & num. 48.
- 49 Plures referuntur circā dispensationem, ex
sola Principis prouisione, quando sciebat
defectum prouisi, & num. 50.
- 51 Papa salutando excommunicatum, videtur
illum absoluere.
- 52 Princeps, contrahendo in casu prohibito,
præsumitur dispensare.
- 53 Capitulum, Sede vacante, non potest ille-
gitimos ad Sacros ordines promouere.
- 54 Episcopum, quando procedit ad ordinan-
dos illegitimos in casu permisso, multa
considerare oportet.
- 55 Vicarius Capituli, Sede vacante, exequitur
quidquid potest Capitulum, si ad id ha-
beat speciale mandatum, & num. 56.
- 57 Capitulum dispensat in interstitijs.

ARGUMENTVM:

Capitulum, Sede vacante, extero Episcopo concedit licentiam exer-
cendi, quæ sunt Ordinis, & Consecrationis; quæ valeat in aliena
Diœcesi Episcopus cum licentia Diœcesani, vel sinè ea peragere; re-
feruntur multa de potestate dispensandi, Capitulo spectante, & alia,

CAP. XIII.

IN sua vacante Ecclesia valet similiter Ca-
pitulum, Sede vacante, viciniori, aut

alij extero Episcopo potestatem exercendi
ea, quæ sunt Ordinis Episcopalis committe-
re, & ea omnia, quæ Consecrationis t ministerium exposcunt, cap. Pontificis 4.7.
quaest. i, illic: *Vicinorum usque ad recipiendam*

sanitatem, Episcoporum auxilia subrogantur, vt latè exponunt Nauarr. consil. 44. num. 4. de temporib. ordinar. Iacob. Put. decis. 407. num. 2. lib. 2. Rebuff. in prax. Benefic. tit. de deuolut. num. 66. Stephan. Quarant. in Summ. Fullar. verb. Capitulum, Sede vacante, sub num. 1. vers. Subiectitur congrue, pag. 133. P. Azor inst. Moral. lib. 3. part. 2. cap. 37. vers. Octano, Francis. Marc. decis. fin. num. 2. part. 1. D. Solorzan. dict. lib. 3. de Indiar. Gubernat. cap. 13. num. 16. P. Henriquez in Summ. lib. 10. cap. 22. Gauant. in Manual. Episcopor. verb. Capitulum, Sede vacante, num. 50. Garc. de Benefic. 5. part. cap. 7. num. 93. Barbos. de Vniuers. iur. Ecclesiast. lib. 1. cap. 32. num. 89. D. Valenç. consil. 107. num. 4. Ioan. Maria Belletus disquisit. Clerical. 1. part. tit. De iurisdict. Abbatis Sancti Michaelis de Clussa, §. Unico, num. 13. pag. mibi 482. Quintanaduenias tom. 1. singular. tractat. 6. singul. 6. à num. 3. D. Fermosin. de Sede vacante, tractat. 1. quæst. 5. num. 14. & quæst. 19. num. 26. vbi declarationem Sacrae Congregationis refert, de qua, Garcia dict. num. 93. Michael. Anton. Frances de Vrrutigoit. de Ecclesijs Cathedralib. cap. 11. num. 34. dixi cap. preced. num. 24.

2 Quod tamè omne, protestatione præmissa, exequi debet Capitulum, nè extali commissione, & facultate extero Episcopo vocato ius aliquod quæsumtum t credatur, capituloque, seu illius Dioecesi, præiudicium generetur, sic Abb. in cap. His quæ, de maiorit. & obed. num. 3. Quarant. vbi suprà in prin. dict. pag. 133. D. Valenç. consil. 107. num. 4. D. Solorzan. dict. cap. 13. num. 16. Ioan. Paponius in decisionib. seu arrestis Franc. lib. 1. tit. 9. arrest. 2. vbi ait, Episcopum ita vocatum, t Sedis vacantis, & vacantis sigillo vti, debere; habet enim capitulum tunc proprium sigillum, vt ex cap. In nomine patris, in fin. 73. distinct. gloss. in cap. 2. de fid. instrum. Vuesemb. consil. 211. num. 40. Euerard. de fid. instrum. cap. 12. num. 4. cum alijs, probat Theodor. Hopping. de iur. sigillor. cap. 4. num. 53.

3 Huc spectare videntur, quæ tradit Zcharias Pascaligus de sacrific. nouæ legis, quæst. 1003. num. 5. dum ait, Episcoporum defectus, vel potius parentiam, per viciniores Episcopos suppleri, quod intellige, vt dixi, de capitulilicentia, eo verò non requisito, seu t non consentiente, ad ea procedere neutiquam poterit exterus Episcopus, ex his, quæ ipse Pascalig. docet; quandò t nempe unus Episcopus, in alterius Dioecesi aliquid (extra celebratio-

nem) exequi desiderat, quæst. 1229. & Petr. de Marca inconcord. Sacerdotij, & Imperij, lib. 4. cap. 8. §. 1. infin. & lib. 5. cap. 15. §. 3. Ut optimè probat in specie textus in cap. Episcopum 7. 9. quæst. 2. per hæc verba: Episcopum non debere in alienam irruere Ciuitatem, quæ illi probatur non esse subiecta, neque in regionem, quæ adeius curram, minimè noscitur per inire, ad aliquid ordinandum, neque Presbyteros, aut Diaconos constituere, ad alios Episcopos pertinentes, nisi forte cum voluntate, & testimonio propriæ regionis Episcopi, cap. Cum Episcopus 7. de offic. ordin. in 6. Barbos. ad Concil. Trident. sess. 6. cap. 5. de reformat. num. 2. Ioan Mar. Nouar. de grauaminib. vassallor. tom. 1. grauam. 285. num. 7. Ricc. decis. Curiæ Archiepiscop. Neapol. 28. num. 4. part. 2. & decis. 188. num. 10. adde Sanct. Trident. Concl. dict. sess. 6. cap. 5. & sess. 14. cap. 2. de reformat. Barbos. de potestat. Episcop. alleget. 6. à n. 1. Vrrutigoit. vbi suprà, cap. 32. n. 32. latè fundantes Pontificalia t sinè Dicecesani facultate, & consensu, exerceri non posse, D. Crespi obseruat. 15. num. 29. Gabr. à Sancto Vincentio de censur. disput. 6. à num. 91. vbi ait, Pontificalia exercere intelligi t cum Mitra, Baculo, & Pallio, &c. Dança in pugn. Doctor. tom. 1. tit. de Exilio, 7. num. 56. P. Dian. 2. part. Moral. tractat. 6. resol. 35. & 4. part. tractat. 4. resol. 143. infin. Gauant. in Manual. Episcop. verb. Functiones Episcopales, à num. 11. licet aliud sentire videantur Layman. in quæst. Canon. cap. 17. num. 224. Alced. in prax. Episcop. 1. part. cap. 13. num. 88. Ioan Vanshel in Clement. 1. de priuileg. relati à Dian. vbi prox.

4 Vnde, ex dictis rectè sequitur, in aliena Dioecesi Episcopum sinè ipsius propriæ Prælati licentia, prædicationis t munus subire non posse, vt docent in puncto, post gloss. verb. Monendo, in cap. Scriptum 1. 6. quæst. 3. Tusch. de visitat. lib. 2. cap. 20. num. 23. in fin. Genuens. in prax. cap. 58. Ricc. decis. Curiæ Archiepiscop. Neapol. 180. à num. 1. part. 2. & in prax. Eccles. decis. 543. Thor. in compend. decisionum Cur. Archiepiscop. Neapol. 1. part. verb. Episcopus, in fin. part. 1. compendij decis. optimè Gratian. discept. forens. cap. 393. à num. 9. vbi, quod priuilegium Episcoporum, vt per vniuersum t Orbem valeant prædicare, iuxta illud Math. 9. & Marc. ultim. & cap. In novo, distinct. 21. intelligit, nisi ab Episcopis alienarum Dioecesum prohibeantur, quasi potestas prædicandi intelligatur in propria Dioecesi, non in aliena, D. Palafox, in de-
f. ns.

fens. Canonic. sobre pedir licencia los Padres de la Compañía al Ordinario para predicar, part. 2. num. 15. Thor. vbi proximè Barbos. de offic. & potestat. Episcop. 3. part. alleg. 76. num. 3. & in Collectan. ad Concil. Trident. sess. 4. desret. de Canon. script. num. 3.

¹⁰ Immò nèc Metropolitanus † extero Episcopo in suffraganei Dioecesi celebrandi licentiam potest concedere, taliter, ut omnino eum Suffraganeus teneatur admittere, ut docent Pascaligus, vbi proximè, quæst. 1244. à num. 1. Mauric. Alced. de præcel. lent. Episcop. Dignitar. part. 1. cap. 13. numer. 79. qui à nihil in Suffraganeorum Dioecesis potest, nisi sit à iure † concessum, vel per appellationem deuolutum, ex cap. 1. de supplend. neglig. Prælator. cap. Pastorlis, de offic. ordinar. cap. Romana, cap. Venerabilis, de sentent. excommun. in 6. Quarant. vbi supra, verb. Archiepiscopi auctoritas, num. 12. Barbos. in dict. cap. Pastoralis, num. 3. D. Solorzan. dict. lib. 3. cap. 9. à num. 41. Gratian. disceptat. forens. cap. 655. num. 19. Marc. Anton. Genuensi. in dict. prax. cap. 70. n. 7. D. D. Laurent. Matheu & Sanz de Reginin. Valentia, cap. 8. §. 8. num. 364. Marin. lib. 1. resolut. iur. cap. 19. à aprin. Quintanadueñas tom. 1. singular. tractat. 2. singul. 13. num. 4. P. Pellizzar. in Manual. Regul. tract. 9. cap. 3. num. 69. D. Crespi dict. obseruat. 15. num. 39. Vrrutigoit. de Eccles. Cathedralib. cap. 11. num. 51.

¹¹ Sic Metropolitanus, causa ad eum devoluta, non † viso processu, non potest Suffraganeo inhibere, Ricc. decis. Cur. Archiepis. Neapol. 50. part. 4. Ioan. Baptist. Thor. in dict. compend. decis. eiusdem Curiæ, verb. Archiepisc. part. 2. in 3. part. compend. decis. sect. 2. nèc eo † ab hostibus capto, beneficia ad illius liberæ collationis pertinentia, conferre, ex cap. pen. de supplend. neglig. Prælator. in 6. Vrrutigoit. dict. cap. 11. num. 50.

¹² ¹³ Celebrare autem in aliena Dioecesi, (absque Baculo) sinè Ordinarij licentia, posse Episcopum, est communis † sententia ex priuilegio, cap. fin. de priuileg. in 6.. per quod, quandò à proprijs Sedibus, & Dioecesis absunt, conceditur Episcopis cum Altari Viatico, seu portatili, vñilibet celebrare, fac. cap. In his 30. de priuileg. Ricc. decis. 218. part. 3. Ioan. Baptist. Thor. in compend. decisionum Curiæ Archiepiscopalis Neapol. 2. part. verb. Missa, in 3. part. compend. decis. sect. 2. Frat. Iuan Enriquez, in summ. sess. 39. quæst. 7. Michael Anton. Frances de Vrrutigoit. vbi supra, cap. 5.

num. 286. & cap. 29. num. 109. vbi, quòd Cardinalibus hoc etiàm † competit priuilegium, P. Dian. 4. part. Moral. tractat. 4. resolut. 15. D. Crespi dict. obseruat. 15. numer. 39. Cardinalis enim non Episcopus, † propter dignitatis præcellentiam, Episcopi gaudet priuilegijs, Barbos. de Vnivers. iur. Ecclesiast. lib. 1. cap. 4. à num. 77. P. Dian. 5. part. Moral. tractat. 2. resolut. 48. Machad. de perfect. Confess. tom. 2. lib. 4. part. 7. tract. 3. docum. 7. num. 5. D. Vrrutigoit. in tractat. de intrusion. quæst. 119. num. 11.

¹⁴ Quarè cùm hoc privilegium Episcopis ex Pontificia liceat facultate, & gratia, rectè eo casu Ordinarij licentia non † est necessaria, ità Alced. dict. cap. 13. num. 8. facit gloss. in cap. Qui à nos, de auctore. & vsupall. verb. In aliena, & in dict. cap. fin. Zerol. in prax. verb. Episcopus, part. 1. numer. 35. Barbos. de potestat. Episcop. 2. part. alleg. 27. num. 64. Pascalig. de sacrific. nouæ legis, quæst. 1229. à num. 2. & quæst. 1230. num. 3. & 6. vbi, quòd vti possit † vestibus Pontificalibus, & quæst. 5 15. à num. 2. & 5. & quæst. 789. num. 7. additque, dict. quæst. 1229. num. 4. eo casu, exterum Episcopum Dioecesano † non subdi, etiàm vt delegato, Sedis Apostolicae, nisi delegatio sit in specie ad ipsum extensa, & porrecta.

¹⁵ Licet aliud esset dicendum, de iure antiquo; per id enim Episcopus, immò Metropolitanus, in aliena delinquens Dioecesi † à proprio Dioecesis Episcopo, corrigebatur, nisi tamè Ordinarius ille esset Metropolitanus Suffraganeus, tunc enim absurdum esset, vt inferior superiorē cognosceret, gloss. celebris, in cap. 1. verb. Causa 3. quæst. 6. Abb. in cap. Cùm inferior, demaorit. & obed. Iul. Clar. lib. 5. sententiar. §. fin. quæst. 35. num. 14. Quod hodiè secūs est † ex Sancto Tridentino Concilio, sess. 24. de reformat. cap. 5. vbi Barbos. Ricc. resolut. præct. cap. 211. Ludou. Sarab. de iurisdict. adiunct. quæst. 22. num. 19. Merlin. Pignateli. controvers. forens. centur. 1. cap. 69. num. 15.

¹⁶ Aduerte rursùs, quòd quandò Episcopus in aliena Dioecesi ex priuilegio, dict. cap. fin. de priuileg. in 6. celebrat, non impeditur, quominus vti possit † Episcopali benedictione, scilicet verbis illis, Sit nomen Domini benedictum, itàque rectè illa profere poterit, ità Emman. Rodrig. in summ. tom. 4. cap. 67. de Episcop. n. 2. Pialec. in prax. Episc. 1. part. cap. 2. num. 3. Ricc. in prax. aur. resolut. 203. num. 5. Barbos. de offic. & potestat.

23. *Vellat. Episcop. dict. allegat. 27. n. 64. Pas-*
 calig. & alijs ex supra relatis; notatque de-
 nique Pascaligus quæs. 1228. à num. 1. &
 2. eo priuilegio Altaris Viatici, seu porta-
 tilis, frui non posse Episcopum & electum,
 nondum confirmatum, benè tamen confir-
 matum, adhuc non consecratum, & dict. q.
 1229. a. n. 1. docet, non occidere & Episco-
 sum, qui tantum electum occidit, sic simili-
 tèr in causis hæresis Inquisitoribus subest
 Episcopus electus, nondum confirmatus; li-
 cèt secus & si sit confirmatus, quamvis ad-
 huc non sit consecratus, ex P. Sanchez de
 Matrim. lib. 8. disp. 2. n. 11. & alijs, Sco-
 bar. del Corro de solicitantib. 1. p. q. 2. n.
 9. Farinac. de hæres. q. 186. §. 5. nec in ex-
 communicationem, Can. 11. Bullæ Cœnæ
 incidunt, qui aliquid ibi expressum contrà
 Episcopum electum tantùm, facit Tolet. in
 Summ. lib. 1. cap. 25. n. 8. Gabr. à Sanct. Vin-
 cent. de censur. disp. 4. q. 9. n. 245. Marin. re-
 sol. iur. lib. 1. cap. 18. n. 6. Barbos. de iur.
 Eccles. lib. 1. cap. 9. n. 26.

26. Tandem in hac materia vnum observa,
 scilicet, quod si sit Archiepiscopus, qui in
 aliena Ecclesia, & Dioecesi celebrat, non
 poterit pallio vti, etiam si illius Ordinarij
 concurrat licentia, quia eo vti tantum in sua
 Prouincia permittitur à iure, non & alibi,
 secundùm g. off. in Clem. fin. de priuileg. vbi
 Cardinal. n. 6. Abb. in cap. Ex tuarum 5. &
 cap. Cum sit. de auctorit. & vfu pall. num. 3.
 Mauric. Alced. d. cap. 13. n. 74. Barbos. de
 iur. Eccles. vniu. lib. 1. cap. 7. num. 108. P.
 Azor instit. Moral. 2. p. lib. 3. cap. 34. Pa-
 cian. de probat. lib. 2. cap. 29. à n. 22. & 56.
 Alvarez de potest. Pontific. cap. 15. n. 2. Ho-
 ping. de iur. insign. cap. 2. n. 383. quidquid
 & sentiat Venero in examin. Episcop. lib. 4.
 cap. 10. n. 17. cui benè respondet Pascaligus
 vbi suprà, q. 1238. a. n. 4.

28. Duostamèn casus excipies, in quibus be-
 nè poterit pallio vti in aliena Prouincia
 Archiepiscopus; alium & quandò aliquem
 suorum consecrat Suffraganeorum, & aliū
 quandò proprios ordinat Clericos; eoque
 casu rursus, concurrere debet, quod com-
 modè ad Ecclesiam sibi suppositam, acce-
 dere non possit; simulque Dioecesani licen-
 tia, cap. Ex tuarum 5. de aut. & vfu pall. ibi:
Nos tamèn de speciali gratia indulgemus ti-
bì; ut si necessitate aliqua præpeditus ad Ec-
ccliam tibi subiectam, accedere forte nequie-
ris pro consecrandis Suffraganeis tuis, vel Cle-
ricis ordinandis, & ad Ecclesiam alienam, propo-
ter hoc, te contigerit declinare, dummodo is, ad
quæ Ecclesia pertinet, id permittat, utendi pal-
lio in prædictis casibus liberam habeas facul-

Tom. I.

tatem, Pascal. d. q. 1238. n. 3. cum seqq. & fin.

Prosequamur materiam nostram, Capitu-
 lo similitèr, in Sede vacante, super irregu-
 laritatibus, & suspensionibus, ex delicto
 occulto prouenientibus, dispensandi ius & 29
 competit, excepta ea irregularitate, quæ ex
 homicidio prouenit voluntario, & exceptis
 alijs ad forum contentiosum deductis, ita
 cum S. Trid. Conc. sess. 24. de reform. cap. 6.
 Federic. de Senis cons. 3. & 4. P. Suar. de
 censur. disp. 41. sess. 2. n. 13. relat. à P. Pe-
 regr. de immun. Eccl. cap. 3. n. 33. Cened. ad
 Sext. Collect. 4. n. 3. Enriq. in Summ. lib. 14.
 cap. 20. §. 1. in fin. Pauin. de Sed. Vacant. 1. p.
 q. 30. Garc. de Benef. 5. p. cap. 7. n. 41. P. Auil.
 de censur. disp. 10. dat. 6. Ricc. in prax. Eccl.
 1. p. resol. 456. & 265. D. Felic. de Vega in
 cap. Arts. Clerici 4. §. de adulterijs. à n. 51. de
 indic. D. Solorz. d. lib. 3. cap. 13. n. 13. &
 cap. 20. n. 39. Baldell. tom. 2. lib. 1. disp. 48.
 n. 22. Meroll. tom. 3. disp. 7. cap. 7. dub. 1. n.
 26. Rodrig. in Summ. d. tom. 1. cap. 71. n. 5.
 & 25. D. Valenç. cons. 107. n. 12. Gabr. à
 Sancto Vincentio de censur. disp. 10. à num.
 107. P. Dian. d. tract. 4. resol. 7. & part. 7.
 tract. 2. resolut. 3. Ioann. Petr. Monet. de
 commut. ultim. volunt. cap. 5. num. 428.
 Roa Albarac. Canonic. quest. cap. 1. nu-
 mer. 26. D. Fermosin. d. tract. 1. quest. 19.
 à num. 16. Donat. Anton. de Marin. resolut.
 iur. lib. 1. cap. 287. n. 7. & cap. 105. num.
 fin.

Quarè, in hac re pro regula nota, in
 omnibus casibus, in quibus ordinario
 communi iure dispensat Episcopis, in eis
 & similiter potest Capitulum, Sede va-
 cante, vt latè probant Nauarr. consil. 28.
 & 31. de tempor. ordinat. Federic. de Se-
 nis consil. 30. & 40. Abb. in cap. Cùm
 olim, de maioritat. & obedient. Rebuff.
 in prax. titul. de devolut. num. 64. Cam-
 ponill. in diuers. iur. Canon. rubr. 11. cap.
 13. à num. 80. Francisc. Pauin. depotest. Ca-
 pitul. Sed. Vacant. 3. part. cap. 1. numer. 3.
 Sayr. decis. 34. de temporib. ordinat. Pat.
 Suarez de censur. sess. 5. disput. 50. D. Ve-
 ga vbi proxime, D. Solorzan. dict. libr. 3.
 cap. 20. num. 39. Ricc. Collectan. 946. &
 in prax. variar. 2. part. resolut. 118. num.
 1. & 3. p. resol. 255. à n. 1. & tom. 1. resol.
 456. D. Villarroel. enel Gouiern. Eccl. ast.
 1. part. quest. 9. art. 6. num. 41. P. Angel.
 Mar. Verricalli apud P. Auendañ. in The-
 saur. Indic. in addit. ad secund. tom. n. 330.
 in princ. & tit. 19. à num. 66. Marin. libr.
 1. cap. 168. num. 4.

Et etiàm, in omnibus casibus Pontificijs,
 quandò adest & necessitas, nec est facilis 31

- (vt in Indijs) ad Papam reuersus, Meroll.
dict. cap. 7. dub. 1. n. 12. P. Sanch. de Matrimon. lib. 2. disp. 40. num. 14. vbi docet,
32 Episcopum posse t eam facultatem generaliter delegare, supponens in hoc eam ipsum habere, & lib. 8. disput. 9. P. Suarez de legib. lib. 6. cap. 15. latè D. Salgad. de retent. Bullar. 1. part. cap. 1. §. vnicō, à nu.
62. D. Andr. de Riaño en el memorial sobre la contribucion del Estado Eclesiastico en la fisa, num. 32. P. Dian. dict. 8. part. Moral. tract. 4. resol. 9. vt est certum; Episcopus enim in sua Dioecesi potest, qua Papa in toto Orbe, si modò ea excipias, quæ ad
33 vniuersæ Ecclesiæ t statum pertinent, vt res Fidei definire; nisi ei specialiter aliquid per Papam reservetur: argum. text. in cap. Ad honorem 4. de auctorit. & vnu pall. & in cap. Nouit 13. in fin. de iudic. vt ex Abulensi. Victor. Sot. Gambar. Nicol. de Cusa, Veracruz, Enriquez, Aragon, & alijs docet P. Sanchez de Matrimon. lib. 1. disput. 61. num. 3. & lib. 8. disput. 9. num. 3. P. Suarez tom. 4. de penit. disput. 25. sect. 1. & de legib. lib. 6. cap. 14. nu. 6. Barbos. de potest. Episcop. 2. part. alleg. 1. num. 6. Ioann. Petri. Moneta de commutat. ultimar. voluntat. cap. 5. num. 350. Moura de incantationib. sect. 2. num. 7. & 9. relato P. Suarez de Indulgent. disput. 55. sect. 2. Quintana dueñas tom. 1. singul. tract. 7. singul. 19. n. 1. Emmar. Alvarez Pegas r. solut. forens. cap. 13. num. 5. Simon Barbos. in repertor. verb. Episcopus, pag. 129.
- Sic similiter, Episcopus obtinet in sua Ecclesia generaliter, quæ t Summus Pontifex in omnibus Orbis Christiani, cap. Fundamenta 17. in princip. de election. in 6. Diu. Thom. 2. 2. quest. 39. artic. 3. in corpore, & 3. part. quest. 8. art. 1. Bellarmin. de Roman. Pontific. lib. 4. cap. 25. & de controuers. Christian. tom. 2. controu. 3. Baron. tom. 1. Annal. ann. Christi 32. num. 6. Enriquez in Summ. lib. 3. de penit. cap. 1. §. 5. Fagundez in quinque Ecclesiæ Praecept. 2. part. lib. 7. cap. 1. nu. 22. Balboa in cap. 2. de Iudic. à num. 5. Didac. Valdès in allegat. iur. por la Iglesia de Palencia, sobre retenor el Breue, en que se concedió al Almirante de Castilla la presentacion de las canonigas de aquella Iglesia, num. 44. Hieronym. de Prado Verastegui en la defensa Canonica por la jurisdicion Eclesiastica, y justificacion de lo obrado por el Arçobispo de Granada, sobre restituir la multa de mil ducados impuesta por la Chancilleria Real de ella al Canonigo Don Francisco de Peralta Calvillo, art. 4. num. 320. Papæ Dioecesis est 10-

tus Orbis, gloss. in cap. Fælicis, §. fin. de paen. in 6. Gonçal. in proem. regul. 8. §. 2. n. 46. Barbot. de pens. q. 3. n. 11. q. 4. n. 8. ideo vbi que crucem ante se refert, cap. Antiqua 23. de priuilegiis. vbi Barbos. n. 4. & d. q. 4. n. 9. pallio semper, & vbi que vtitur, cap. Ad honorem 4. de auctorit. & vnu pall. Acuñ. in cap. Pallium 6. n. 2. distinct. 100. Loter. de re Benefic. lib. 1. q. 22. à num. 20. Enriq. in Sum. lib. 10. cap. 31. in princ. Barbos. de iur. Eccles. lib. 1. cap. 2. n. 76. & d. q. 4. nu. 10. D. Salced. de Leg. Polit. lib. 2. cap. 15. n. 1.

Ex quibus sequitur, quoad ordines minorres, & Beneficium simplex cum illegitimis recte posse Capitulum, t Sede vacante, 35 dispensare; cum id Episcopo de iure ordinario communis coperat, cap. 1. defil. Presb. in 6. ita D. Vega in d. §. de adulterijs, n. 53. & 95. D. Solorz. d. lib. 3. cap. 13. n. 13. Pat. Suar. d. disp. 50. de censur. sect. 5. n. 6. Sayrus decis. 34. de tempor. ordin. Barbos. vbi supr. alleg. 45. n. 25. & de vniuers. iur. Eccles. lib. 1. cap. 32. n. 81. & ad Concil. Trid. sess. 13. de reform. cap. 7. à n. 8. P. Dian. d. tractat. 4. resol. 6. Gabr. à Sanct. Vincentio de censur. disp. 11. n. 126. & 155. Campanill. in diuers. iur. Canonic. rub. 11. cap. 13. n. 81. Zerol. in prax. 1. part. verb. Capitulum Sede vacante, vers. Secundo quero, Barthol. Gauant. in Manual. Episc. eodem verb. nu. 43. verb. Illegitimi, n. 9. Roa Albarrac. d. cap. 1. num. 12. & 26. Ricc. Collectan. 880. vers. Amplia tertio, Simon Barbos. in repertor. verb. Episcopus, pag. 130. P. Auendañ. dict. titul. 19. à n. 66. Nec contrarium docent Prof. per. August. in addit. ad Quarant. verb. Capitulum Sede vacante, vers. Secundo quero, pag. 134. & Monet. de commut. ultim. voluntat. cap. 5. n. 428. relati à Dian. vbi proxime, immò bene perpensi idem, quod communis sententia, tenent, & latius, quam alij in hac materia procedit Monet. loc. cit. Si autem queras, an Capitulum t Sede vacante, valeat dispensare cum illegitimis, quoad Canoniciatum in Cathedrali Ecclesia? Hoc pendet ab alia quæstione: an t scilicet 36 Episcopus hec possit, in qua affirmat Ioan. Andr. in cap. Ir. qui, de fil. Presbyt. n. 3. vbi Geminian. n. 6. Ancharr. n. 1. Franch. n. 6. Calderin. cons. vnic. eod. tit. Ioann. Selu. de Benefic. 3. p. q. 61. in fin. Nauarr. cons. 4. eod. tit. de fil. Presbyt. Gambar. de offic. Legat. à Later. lib. 7. rubr. 1. q. 8. n. 161. P. Suar. d. disp. 50. sect. 5. n. 6. Campanill. d. rub. 11. cap. 13. num. 82.

Sed rectius negatiuam t tueruntur opinionem, ex Sanct. Trident. Concil. dict. sess. 38 24. de reformat. cap. 12. Ioann. Monach. in d. cap.

cap. Is. qui, num. 7. Rebuff. in prax. benefic. tit. de dispens. super defect. natal. n. 10. Maiol. lib. 1. cap. 8. n. 10. cum alijs Gabr. à Sanct. Vincente. de censur. disput. 11. num. 126. Gauant. vbi suprà, num. 47. Barbos. dict. allegat. 45. num. 31. Ergò cùm hoc non liceat Episcopo, nec Capitulo licebit.

39 An autem, & quandò pensionum, quæ t loco beneficij dantur, sint capaces, vel non illegitimi, videre poteris apud Roderic. Acun. vbi infra, num. 6. Nauarr. consil. 11. n. 2. substit. de temporib. ordinat. P. Azor institut. Moral. lib. 8. cap. 7. quest. 6. Rot. dinnerfor. decis. 425. part. 1. Rebuff. in prax. tit. de dispens. ad plur. benefic. num. 65. D. Vegam in dict. §. de adulterijs, num. 95. P. Sanchez in Decalog. lib. 2. cap. 28. num. 35. & seq. Garc. de benefic. 1. part. cap. 5. à num. 115. & 152. Tondut. de pensionib. cap. 31. num. 6. & seq. & cap. 43. num. 11. Ciarlin. controvrs.

40 forens. lib. 1. cap. 114. num. 5. qui dicunt t de stylo Curiæ, incapacem beneficij esse etiàm incapacem pensionis, Hieronym. Gigas de pensionib. quest. 16. Gambar. de potestat. Legat. à later. lib. 3. n. 284. D. Matheu & Sanz de Regin. Valentia, cap. 8. §. 9. n. 133. Andr. Val. lens. de benefic. lib. 4. tit. 1. à num. 7. vbi limitat, in Papa spurio pensionem, sciente eum esse spurium conferente, aut cōcedente; quia tunc quoad hoc t cum ipso dispensare creditur, Gigas dict. quest. 16. n. 11. Rot. d. decis. 425. 1. part. diuers. sic etiàm Papæ auctoritate pensionum sunt capaces t Religiosi, Sot. de instit. & iur. lib. 9. quest. 7. art. 2. concl. 2. Arag. 2. 2. quest. 100. art. 4. P. Sanchez in Decal. lib. 7. cap. 29. n. 94. Tambur. de iur. Abb. tom. 3. disp. 9. quæs. 25. n. 6. Lezan. consulto 32. à num. 2. Did. Valdès in alleg. iur. sobre retenere en Breue de su Santidad, en que concedió al Almirante de Castilla la presentacion de las Canongias de Palencia, n. 91. vbi refert, que el Papa Greg. XV. diò Breue al Conde de Monterrey, para sacar el tercio de 60. Beneficios curados de 90. que tiene de su presentacion en el Obispado de Orense, y darle a quien quisiese legos, casados, solteros, i'gitimos, incapaces, inhabiles, &c. eadem auctoritate possunt matrimonia contrahere, latè P. Sanchez de matrim. lib. 8. disp. 8. à num. 6. noster P. Mendo in stater. opinion. dissert. 12. quest. 3. num. 37. Emanu. Rodrig. tom. 1. Regular. quest. 25. art. 2.

41 Similiter infanti sciens Papa t beneficium conferens, in necessariam consequentiam, cum eo dispensat, ex peregrina doctrina Geminiani in cap. Si eo tempore de rescript. in 6. num. 5. Bald. in leg. impetrata, Cod. sentent. rescind. non poss. num. 6. Imol. in leg. quidam consulabant. ff. de re iudicat, vbi Alexand.

num. 7. Selu. de benefic. dict. 3. part. quest. 8. num. 42. Clem. Merlin. decis. 40. num. 21. Paul. Rub. resolut. practicabil. cap. 89. num. 222. & seq. & num. 225. vbi refert, Bald. consil. 446. num. 7. lib. 5. docentem, Principem t ex certa scientia infami donantem, cum eo dispensare videri, ex quo vult, donationem valere.

Limita suprà tradita, quandò pensio, vt quid temporale, t consideratur, non vero 45 tanquam beneficium, in beneficij titulum data, & reseruata, iuxta ea, quæ docuit Abb. ex textu ibi, in cap. Ad audientiam de rescript. n. 2. cap. Quamuis 4. de Præbend. in 6. Ro doan. de Simon. Mental. pere. 3. cap. 11. n. 5. ton. 15. tract. Paul. Roman. de pensionib. Ecclesiast. cap. 10. num. 19. illic: Pensio consilit in sola temporalitate, & principaliter respicit commodum temporale, Bald. in dict. cap. Ad audientiam, Palest. de noth. & spur. cap. 58. num. 4. Gigas de pensionib. quest. 30. num. 3. & quest. 21. num. 1. P. Sanchez consilior. Moral. lib. 2. cap. 3. dub. 46. num. 19. Camill. de Medic. consil. 2. num. 85. Gonçalez ad Regul. oltan. Cancellar. gloss. 5. §. 5. num. 16. Carol. de Tapia decis. 15. à num. 10. P. Dian. 4. part. Moral. tract. 4. resol. 153. Pascal. decis. Moral. 207. à num. 1. & 6. D. D. Didac. Frances de Vrrutigoit. in tractat. de competent. quæs. 95. num. 4. in fin. & num. 23. cum seq. Gabriel à Sanct. Vincent. de censur. disput. 4. quæs. 9. §. 22. num. 297.

In quibus terminis procedit doctrina docens, pensionario militi effecto, aut uxori rem ducente, pensionem t non vacare, Paul. 46 Roman. vbi sup. cap. 3. num. 4. Caccialup. cod. tractat. de pension. Ecclesiast. quæs. 15. à num. 1. Gigas vbi proximè, quest. 55. num. 4. Nota etiam, in odiosis t nunquam beneficij nomi ne, pensiones venire, dict. cap. Quamuis 4. Rebuff. in tractat. de pacific. possessor. quæs. 114. & tractat. nominat. quæs. 9. num. 36. Paris. de resignat. benefic. lib. 1. quest. 10. num. 6. 9. & lib. 2. quest. 15. n. 11. & lib. 11. quest. 4. n. 31. Gabr. à Sanct. Vincent. de censur. disp. 5. n. 71. Gonçalez dict. gloss. 5. §. 5. n. 2. Barb. in dict. cap. Quamuis 4. num. 3. & de appellat. verb. Beneficium, n. 2. Licet alijs beneficij nomine t comprehendatur pensio, in titulum 48 spiritualem, & perpetuum concessa, & data a P. Suarez de censur. disp. 27. sect. 1. num. 15. D. Couarrub. pract. cap. 36. n. 10. Salced. ad Bern. Diaz in prax. c. 54. n. 12. Sebastian Cæsar. de Ecclesiast. Hierarch. p. 3. disp. 14. §. 10. Bonac. de Simon. q. 4. §. 13. à princ. Garc. 1. 1. p. 1. 3. n. 8. Cab. de Patr. Reg. cap. 29. num. 5. Circa dispensationem prouisi ex sola Principis gratia, & prouisione, si t sciebat ipsius 49

- defectum, ad l. *Quidam consulebant s 7 ff. de re iudic. vide gloss. in Clement. Si summus 4. verb. Approbare, de sent. excom. Oldr. conf. 330. Bald. in l. *Humanum*, c. de legib. Abb. in cap. *Nostri*, & in cap. *Transmissam*, de elect. Ant. Gabr. de *præsumpt. concl. 8. Rebuff. in prax. Benefic. tis. de dispensat. ex defect. natal. n. 9. Menoch. de *præsumpt. lib. 2. præsumpt. 20. n. 32. Julian. Viuian. de iur. Patron. 2. p. lib. 6. cap. 4. n. 37. Flamin. de resign. Benefic. lib. 4. q. 3. n. 64. Ioan. Francisc. del Casti. llo decis. 125. à n. 20. Scip. Robit. decis. 82. n. 8. Alexand. Sperell. decis. 115. n. 1. & n. 14. & seq. vbi etiam ex *præsumpta* Princi. 50 pis t voluntate creditur, dispensare Grammat. decis. 18. à n. 8. Scip. Gentilis de iurif. dict. lib. 1. cap. 28. Donat. Anton. de Marin. in not. ad *Reuert. decis. +37. n. 2. & lib. 1. resol. iur. cap. 168. n. 16. D. Palaf. in defens. Canon. sobre que los Padres de la Compañia deben pedir licencia al Ordinario para Predicar. 3. p. n. 95 D. Moscofo in memor. sobre las vacantes de las Indias, n. 104. Pichard. in rubr. instit. de interdict. n. 12. Fr. Hyacint. Donat. rerum Regul. tract. 1. de legib. in genere, q. 8. n. 8. p. 1. tom. 1. & tom. 2. tract. 5. q. 30. n. 5. Barbol. in repert. verb. Papa promouendo, pag. 269. Alvar. Pegas resol. forens. cap. 18. à n. 27. facit etiam textus in l. *Ideas Vlpianus* 14. §. fin. vbi gloss. ff. de excusat. tutor. 51 Ita salutando Papa t excommunicatum, illum præsumitur absolvere, gloss. in cap. Si quando, verb. *Salutationis*, de sentent. excom. Pyrrch. Corrad. in prax. dispensat. Apostol. lib. 2. cap. 4. n. 33. Contrahendo Princeps 52 in casu prohibito, dispensare t creditur, Andr. de Isera in cap. 1. quid si inuestit. n. 3. ex l. pen. eod. de donation. inter. Camill. de Laratha conf. 2. n. 50. Camill. de Medic. conf. 30. n. 37. Rota Romana apud Ioann. Paul. Melium post addit. ad *Castill. de aliuept. decis. 52. n. 6. dixi cap. 30. n. 9. & seqq.*****
- 53 Ad sacros verò ordines t Capitulum Sede vacante non potest illegitimos promouere, cum hoc Summo tam Pontifici licet, nec Episcopis permisum inveniatur, vt constat ex d. cap. 1. de fil. Preslyt. S. Trid. Conc. sess. 23. cap. 5. cum alijs iuribus à Roderic. de Acuña relatis in cap. *Apostolica 12. distinct. 56. n. 1. P. Suar. d. disput. 50. de censur. sect. 5. à num. 1. D. Vega in d. §. de adulterijs, n. 93. Garc. de Benefic. 7. p. cap. 2. à n. 51. D. Villarr. en el Gouern. Ecclesiast. 1. p. q. 9. art. 6. n. 2. Roa Albarrac. d. cap. 1. n. 12. Illustriss. D. Epitc. Peña Montenegro in suo *Itinerar. lib. 1. tract. 1. sect. 19. à n. 1. Immo t quandè Episcopus ad illegitimos ordinandos in casu permisso procedit,**

multa considerare debet, vt rectè notauit Escobar à Corro de puritat. & nobilit. 1. p. q. 3. §. 3. n. 89. & latius cap. seqq. Nota tamè hoc, quod fundauimus, & alia omnia, quæ Capitulo, Sede vacante, concessimus, ipsius Vicarium Generalem exequi non posse, nisi ad id t habeat speciale mandatum, ab eodem Capitulo emanatum, vt iam dixi ex cap. fin. de offic. Vicar. à 6. diuersisque in materijs latè probant Abb. in cap. fin. de concess. Pœbend. num. 5. Ioan. Selu. de Benefic. 2. p. q. 14. Emman. Rodrig. in *Summ. d. cap. 71. nu. 5. Paris. de resignat. Benefic. lib. 9. q. 7. n. 32. Meroll. d. ton. 3. disp. 7. cap. 7. du^h. 1. n. 34. Camill. Borell. de Magistrat. edict. lib. 1. cap. 1. nu. 99. Garc. de Benefic. 5. p. cap. 8. n. 181. Ioan. Corras. eod. tract. 2. p. cap. 8. Narbon. de appellat. Vicar. ad Episcop. 1. p. n. 213. & seqq. P. Dian. d. 8. p. Moral. tract. 4. resolut. 6. in fin. Barbos. de iur. Ecclesiast. Uniuers. lib. 3. cap. 12. n. 210. & claus. 35. nu. 40. Tondut. Benefic. resol. 1. p. cap. 118. num. 5. & 36. D. Archiep. Tarrac. Rojas decis. 99. num. 9. P. Auend. d. tit. 19. n. 81. Et quod non possit conferre t Beneficia, nisi id sit specialiter commissum, ex d. cap. fin. docent. Borell. vbi supra. Lambert. de iur. Patron. 1. p. lib. 2. art. 3. q. 4. & p. 2. lib. 2. art. 21. n. 3. P. Ioann. Baptist. Fragol. de Regin. Reipubl. 1. 7. disp. 14. §. 8. n. 9. Andr. Vallens. de Benefic. lib. 1. tit. 5. à n. 1. & tit. 11. à n. 1. Ricc. in prax. Eccles. 1. p. resol. 171. & in decis. Cur. Archiepisc. Nsap. 140. p. 1. Ioan. Baptist. Thor. in compend. decis. eiusdem Curiae, 1. p. verb. Vicarius. Mich. Moez de Iturb. in cap. Qui ad agendum de procurat. in 6. sub n. 1. Donat. Ant. de Mar. resol. iur. lib. 1. cap. 229. n. 7. & cap. 121. n. 11. Alvar. Pegas dict. cap. 18. n. 11.*

Dispensat etiam Capitulum, t Sede vacante in interstitijs; hoc enim Episcopo ex iure communi, Sancto nempe Concil. Trid. licet, vt patet ex sess. 24. de reform. cap. 11. Ergo in eo succedit Capitulum, ita Quarant. d. verb. Capitulum Sede vacante, vers. Decimo, pag. 140. Mart. de iurisdiction. 2. p. cap. 9. n. 13. D. Solorz. d. lib. 3. cap. 13. n. 11. D. Valenç. d. conf. 107. n. 17. vbi Sacræ Congregationis declarationem refert P. Sanch. de matrim. lib. 3. disp. 29. num. 14. Aloys. Ricc. in prax. for. Ecclesiast. decis. 715. alias resol. 483. n. 6. Barthol. Gauant. in manual. Episc. verb. Capitulum Sede vacante, n. 28. Barbos. de iur. Ecclesiast. Uniuers. lib. 1. cap. 32. n. 128. & de offic. & potestat. Episc. allegat. 18. num. 6. Roa Albarracin. d. cap. 1. num. 25.

S V M M A R I V M.

- 1 Apostolicum Rescriptum extat in Indijs, ut Illegitimi, & Mixti ad Sacros possint ordines promoueri.
- 2 Rescripti verba referuntur.
- 3 Capitulum, Sede vacante, potest virtute, prefati Rescripti dispensare.
- 4 An hodie procedat Breue hoc data ministrorum Ecclesiasticorum copia & & num. 5.
- 5 Finis Rescripti impletur in coadiutorum, seu socrorum Doctrinariorum personis, & num. 40.
- 6 Rescriptum hoc tantum loquitur de Illegitimis, & Mixtis, qui ex Hispanis, & Indis, vel ex Hispanis tantum generantur.
- 7 Ex Hispanis, & Aetypibus, seu Mulatis, nati ab hoc Rescripto exclusi videntur. Sed vide infra à num. 71.
- 8 Dispensandi facultas ex se est favorabilis, & potest extendi.
- 9 Dispensatio est odiosa, ideoque procedit solum in casu, de quo loquitur, & num. 11.
- 10 Non extenditur de casu ad casum, neque de maiori ad minus.
- 11 Dispensatio ad omnes Dignitates non trahitur ad Beneficia curata.
- 12 Dispensatus ad etatem, Ordines, & Sacerdotium, non censetur dispensatus ad Beneficia curata.
- 13 Ut obtineat Beneficium curatum illegitimus, debet expresse in dispensatione contineri, & num. 17.
- 14 Hoc casu Papa Concilio generali derogatur.
- 15 Omnes defectus debent exprimi, ut dispensatio valeat illos complecti.
- 16 Episcopus circa haec non dispensat, quia nequit Concilio generali derogare, & num. 21.
- 17 Episcopus potest cum illegitimo dispensare, ad ordines minores, & Beneficium simplex, & num. 24.
- 18 Si Episcopus ex Pontificia facultate dispensat, debet de hac per literas constare Apostolicas.
- 19 Beneficij nomine, ex proprietate sermonis, omnia Beneficia continentur limi-

Tom. I.

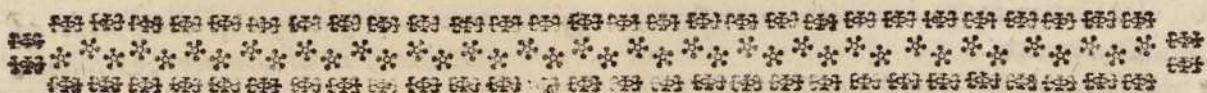
ta, vt num. 25. 27.

- 26 Nisi constet expresse in literis de dispensatione, non procedit, quia deficit concedentis intentio.
- 28 In dispensatione horam illegitimarum summa deliberatione, & cura procedi oportet, & num. 29.
- 30 Hi per leges Regias à Tabellionum, & alij officij arcentur; item ne ad Sacros Ordines admittantur, & numer. 31.
- 32 Capitulum, Sede vacante, ob necessitatem potest ad tempus Parochiales Ecclesias commendare.
- 33 Dum de prouidendo Rectore tractatur, interinarius ab Ordinario delegatur, & num. 34.
- 34 Ordinarius, si differat proprietarij prisionem ultra quatuor menses, peccat.
- 35 Patroni consensus non est necessarius ad interinarij nominationem, & numer. 39.
- 36 Constitutio Synodalis Metropolitanæ Regum, intelligitur.
- 37 Interinarius iste, iure communis, proprius Vicarius appellatur.
- 38 Non requiritur, quod necessarium sit legitimus.
- 39 Regia Schedula 22. Iunij 1591. inteligitur, & num. 42.
- 40 Vicarius foraneus quis, & à quo constituitur?
- 41 Interinarius potest à Capitulo, Sede vacante, nominari.
- 42 Iurisdictio Episcopo à Sancto Tridentino circa concursum data, est ordinaria.
- 43 Capitulum, Sede vacante, succedit in augmentis iurisdictionis ordinariæ.
- 44 Capitulum, Sede vacante, quoad Beneficia Indorum, idem potest, quod Episcopus.
- 45 Interinarius debet esse idoneus; sed tempore nominationis examini non subiicitur, & num. 49.
- 46 Episcopus, deficiente Præbendariorum numero infra quatuor, potest usque ad eum numerum alios idoneos Sacerdotes substituere, & qualiter, & num. 52.
- 47 Regia Rescripta in hoc referuntur.
- 48 Aliud traditur, quo iniungitur, ut Prælatus ad hoc accedat cum scientia Troregis, vel Præsidis.
- 49 Capitulum, Sede vacante, similiter potest ad istorum electionem procedere, deficiente numero.
- 50 Verbum, Prælatus, Capitulo, Sede vacante, accommodatur.

I 3.

C 4.

- 56 Capitulum, Sede vacante, succedit in commutatione ultimarum voluntatum.
- 57 Poteſt etiam prorogare executionem ultimarum voluntatum.
- 58 Parochus, non poteſt ſibi ſubſtitutum eliger, cum id ſolum Epifcopo competat limita, num. 61.
- 59 Requiritur ad id ſpecialis idoneitas, de qua cognoscit Epifcopus.
- 60 Parochus in propria Eccleſia, dicitur Prelatus.
- 61 Parochus in Eccleſijs non curatis, poteſt ſibi ſubſtitutum nominare.
- 62 In Beneficijs Patronatus laicalis, poteſt fin' Patrono Rector conſtituere ſubſtitutum; ſecūs ſi ſint Patronatus Eccleſiaſici.
- 63 Capellanus ad Miffas obligatus, poteſt ſubſtitutum deputare.
- 64 Contrarium docuit Riccius; & qualiter intelligatur, & num. 65.
- 66 Parochus Eccleſiae Patronatæ debet ſeruientes Eccleſie nominare, non Patronus.
- 67 Quod tamē in Regio Patronatu non procedit.
- 68 Cauſe ſuper hoc agitandæ, ad Regium Patronatum, non ad Eccleſiaſticum, ſpectant.
- 69 Parochis, in aliqua Vniuerſitate literis operam dare volentibus, iure comuni, poterat Capitulum, Sede vacante licentiam concedere.
- 70 Sed poſt Sanctum Tridentinum Concilium non poteſt, neque etiam Epifcopus.

ARGUMENTVM.

EX Bulla Gregorij XIII. poſſunt Epifcoli illegitimos, & Mixtos in Indijs, ad Sacros Ordines promouere; in hac diſpensandi facultate ſuccedit Capitulum, Sede vacante; itēm, in poteſtate nomi- nandi Interinarios ad Doctrinas, & Cathedralium Præbendas, quandō Præbendariorum numerus infrā quatuor conservatur.

C A P. XIV.

APUD Nos autēm, in materia diſpenſationis illegitimorum, de qua in cap. precedenti diximus, extat t̄ Apoſtolicum Reſcriptum, à Sanctissimo Gre- gorio Papa XIII. horum Regnorum Archiepiscopis, & Epifcopicis anno 1576. con- ceſſum, per quod indulgetur eis fa- cultas, & auctoritas cum illegitimis, & Mixtis, vulgo Mefizos; ex Hispanis, nempē, & Indis, velex ſolis Hispanis habi- tis, diſpensandi, uſque ad Sacros Presby- teratus Ordines; & ut itā diſpensiati, alta- ris ministerio inſervire, Verbum Dei præ- dicare, ac Indorum audire valeant confeſſiones, ibi:

Quod ſi, cum filiis ex Hispanis t̄ & In- dis, ac ex Hispanis tantum in illis partibus co- mmonantibus, ſpurijis, & illegitimis geni- tis. Et ibi: Nos igitur, p̄emissis cauſis addu- citi fraternitati uestræ, & uestrorum unicuique qua- tēnus vnu qui que uestrum, conſideratis priuſ diligenter circumſtantij vniuersis, que circa idoneitatem promouendorum ſacri- at-

tendandæ, cum p̄edictis defectum (ut p̄efer- tur) patientibus Diæceſanis ſcilicet uestrīs, ſi aliaſ idonei, & iuxta decreta Concil. Trident. qualificati fuerint, & dictum idioma loqui, & intelligere ſciuerint, ſuper quibus conſcientiam uestram oneramus, Clericali caractere inſigniri, & ad omnes etiā Sacros, & Presbyteratus ordines promoueri, & in illis, ſic promoti, & in altaris ministerio, ministrare, ac Verbum Dei p̄edicare, & confeſſiones audire poſſint, gra- tis diſpensare valeatis, auctoritate Apoſtolica tenore p̄eſentium facultaten concedimus. Quod ad literam referunt D. Solorz. d. lib. 3. d. Indiar. Gub. cap. 20. n. 27. & n. 39. ex- tendit ipſius facultatem t̄ ad Capitulum, Sede vacante, cum in omnibus, que ſunt iuri- dictionis ordinariæ, & à iure cōmuni ſuc- cedat Epifcopo; hoc enim quoad Indos, & Indiarum Regna ius commune recte dicti poteſt, Dom. Villarroel en el Gouier. Eccleſiaſtic. 1. part. quæſt. 9. art. 6. numer. 12. & deinde, Christophor. Roa Albarracin. Canonicus Cuzquensis, Canonicar. quæſtion. cap. 1. numer. 13. vbi de eo latē agunt, Dom. Vega in cap. Arsi Clerici 4. ſ. de adulterijs, à num. 126. de indicio. P.

- P. Auendañi. in *Thesaur. Indic.* tit. 19. à numer. 67. D. Montenegro *vbi infra*, lib. 1. tractat. 1. sess. 19. num. 12.
- 4 Vbi etiā docet, hodiè locum t̄ habere prefatum Breue Gregorianum, quoad beneficia curata Indorum, licet non sit ministrorum penuria, qui Indorum idioma calent, quod fuit fundamentum, & motiuum præcipuum concessionis illius, cùm saltē aliquæ reliquæ perseuerent. Illustris. Episcop. Quitens. D. Montenegro en su itinerario para Parochos de Indios, lib. 5. tractat. 1. session. 5. & sess. 6. num. 6. & lib. 3. tract. 8. session. 1. num. 10. & passim, adde doctrinam Castr. Palao, tom. 1. tract. 3. disput. 4. part. 2. §. 11. Quintanadueñas tom. 2. singular. tractat. 7. de Indicis priuileg. singul. 4. num. 9. & 10. circā t̄ que, dubitant, & merito, D. Vega, *vbi supra*, num. 127. D. Villarroel num. 44. & tenacius Albarracin. num. 16. premente maxime Concilio Limensi III. action. 2. cap. 33. in fin. in illis verbis: *Quandoquidem, & illorum(ministrorum) iam diudum copia exereuerit, &c. & num. 17.* addit Albarracin. finem
- 6 Apostolicum recte impleri, in t̄ coadiutorum, seu sociorum Doctriniorum personis, absque eo, quod illi socij illegitimi ad curata beneficia principaliter admittantur; quāmis quoad hoc dissentiat etiā, P. Auendañi. *vbi supra*, num. 70. sed minus recte, vt in praxi quotidiana huius, & Novæ Hispaniæ Regnorum, quotidie obseruamus.
- 7 Illud autem omnino nota, Bullam prædictam solū t̄ loqui, & procedere in his illegitimis, & mixtis, qui ex Hispanis, & Indis, vel Hispanis tantum, generantur, vt patet, ibi: *Quod si cùm filijs ex Hispanis, & Indis, ac ex Hispanis tantum in illis partibus commorantibus, spurijs, & illegitimis genitis; vt interim excludas penitus ab hoc indulto t̄ & priuilegio, ex Hispanis, & Aetopis, seu Mulatis susceplos;* hos enim non complectitur Apostolica concessio, nec ipsa venit amplianda, cùm sit dispensatio, sed vide *infra*, à num. 71.
- 8 Näm, licet facultas dispensandi ex se t̄ sit fauorabilis, & valeat extendi, Gambar. de auctorit. Legat. à Lare e, lib. 7. tie. de dispens. Legator. circā matrimon. à num. 46. P. Suarez de legib. lib. 6. cap. 17. num. 11. Ioan. Gutierr. de matrimon. cap. 124. num. 3. Petr. Francif. Tondut. de pensionib. cap. 43. à num. 1.
- 10 Dispensatio tamē t̄ ipsa, præcipue circā illegitimos, est odiosa, Gambar. *vbi proximè*, lib. 10. num. 224. Hojed. de incom-
- patibilit. benefic. 2. part. cap. 12. num. 74. ex Rot. & Paris. Alexand. Ludouis. decis. 353. num. 9. *vbi Beltramin. liter. D. Francis. Peña* decis. 619. num. 2. & 3. Zeuall. commun. contra commun. quæs. 829. num. 6. Tondut. dict. cap. 43. num. 4. & 6. Petr. Surd. consil. 453. num. 4. D. Valenç. consil. 159. à num. 14. D. Matheu & Sanz de Reginin. Valent. cap. 7. §. 2. num. 59.
- 11 Ideoque in casu, de quo t̄ loquitur, solum procedit, cap. 1. §. fin. desil. Presbyt. in 6. P. Suarez, *vbi supra*, à num. 2. & cap. 11. num. 10. Sayr. de censor. lib. 6. cap. 11. à num. 16. P. Azor institut. Moral. 2. part. lib. 7. cap. 33. quæs. 6. P. Auil. de censor. part. 7. disput. 3. dub. 6. vers. Quartò notandum est, pag. 327. Hojed. dict. 2. part. cap. Ultim. à num. 67. Gratian. discept. forens. cap. 397. num. 48. Garc. de Benefic. 1. part. cap. 6. à num. 58. Christophor. Roa Albarracin. Canonicar. quæs. dict. cap. 1. num. 17. Nec ad alium t̄ extenditur, aut de maiori ad minorē protrahi potest, vt probant proxime relati, Hostiens. & alij in cap. Postulasti, de rescript. Caputaquens. decis. 8. in fin. part. 1. Salas de legib. disputat. 20. selt. 10. P. Sanchez de matrimon. lib. 8. disput. 1. Ludouic. dict. decis. 353. num. 15. Petr. Surd. decis. 268. à num. 20. & dict. consil. 453. num. 4. D. Valenç. dict. conf. 159. à num. 19. Monet. de distribut. quotid. 2. part. quæs. 14. à num. 5. Tondut. dict. cap. 43. num. 6.
- 12 13 Vnde euenit, dispensationem ad Dignitates omnes, non trahi t̄ ad beneficia curata, nisi de illis sit facta specialis mentio, ex Felin. in cap. Veniens. col. 1. de accusat. Marsil. singul. 193. incipit, Bastardus, Tiraquell. de nobilit. cap. 15. Paleot. de noth. & spur. quæs. 58. Lup. de illegitim. comment. 1. §. 3. à num. 28. docet Tondut. dict. cap. 43. num. 19. adde Petr. Gregor. lib. 16. singulat. cap. 10. num. 19. P. Azor dict. 2. part. lib. 6. cap. 3. quæs. 6. Ioan. Mar. Bellet. desquisit. Clerical. 1. part. de disciplin. Clericor. §. 3. num. 35. & seq. Zeuall. *vbi supra*, num. 15. addit rursus Tondut. num. 9. ex Rebuff. Garc. & Pyrrh. Conrad. dispensatum t̄ ad etatem, Ordines, & Sacerdotium, non censi. 14. 15. 16. li. dispensatum ad beneficia curata.
- Debet enim t̄ expressè à Papa id conce. di, & exprimi, vt simile beneficium valeat obtinere illegitimus, néc aliter indulsum creditur, ex Suarez, Sayr. & alijs, Garc. de Benefic. 7. part. cap. 1. num. 45. & 51. Tondut. Canonicar. resolut. 1. part. cap. 8. num. 2. & 3. part. cap. 200. num. 27. estque in spe. cie Bullar. Gregor. XI. in ordin. 8. pag. 289. tom. 1. cùm sit necessarium t̄ Generali Con-

cilio derogare, ut ex Rebuff. in prax. Benefic. tit. de dispens. ex defect. natal. num. 24. docet Corrad. in prax. dispensat. Apostolicar. lib. 3. cap. 1. à num. 20. Gratian. dict. cap. 397. num. 36. vbi num. 37. loquens de dispensatione illegitimi, ad obtinendum Beneficium, aut Dignitatem in Ecclesia, vbi similem ipsius pater possidet, ait: *Propterèa non sufficeret dispensatio super defectu natum ex Presbytero, neque habilitas ad quæ-*

17 *cunque Beneficia obtinenda, nisi in specie tibi de hac fieret mentio, etiam si dicat Papa de plenitudine potestatis, & ex certa scientia, super plentes omnem defectum,* Tamburin. de iur. Abbat. tom. 1. disput. 5. quest. 18. à num. 3.

Vnde fit, quod quoties in dispensando concurrunt plures defectus, debeant tibi omnes proponi, & exprimi, ut eos omnes Pontificalia dispensatio complectatur, cum quilibet specifica indigeat gratia, & dispensatione, alioquin non erit in omnibus dispensatus; maximè, cum aliqui soleant dispensandi voluntatem difficultem reddere, Gratian. vbi proximè, à num. 39. P. Auila dict. 7. part. disput. 3. dub. 6. vers. Quarto, pag. 327. Tamburin. dict. quest. 18. num. 2.

Ex quibus infertur, Episcopum circa 19 præfata dispensare tibi non posse; nam, licet tibi iure communi possit ad ordines minores, & 20 simplex tibi beneficium, cum illegitimis dispensare, cap. 1. & sive de fil. Presbyter. in 6. vbi omnes, Petr. Gregor. dict. num. 19. Belletus dict. §. 3. num. 25. Vicius. de iur. Patron. lib. 6. cap. 4. num. 24. Pyrr. Corrad. dict. cap. 1. num. 8. Clem. Merlin. decis. 278. num. 4. cum alijs; non tamen potest ad aliæ 21 beneficia, cum non tibi valeat generali derogare Concilio, aut Apostolicas infringere constitutiones, cap. Cùm inferior 16. dem. iorit. & obed. leg. 4. ff. de recepr. arbitr. leg. 3. ff. de alienat. iudic. leg. 2. Cod. de offic. Preff. Orient. Velasc. de iudic. perfect. rubric. 9. annot. 6. num. 4. late Gratian. dict. cap. 397. à num. 33. P. Suarez de legib. lib. 6. cap. 15. a princ. P. Dian. 9. part. Moral. trattat. 6. miscellan. resol. 40. Si autem id, ex Pontificia delegatione, & facultate intendat, hoc tibi ex literis Apostolicis debet constare, sine quibus non potest procedere, ex Regul. 52. Cancellar. tom. 4. Bullar. pag. 28. iunctis D. Molin. de primog. lib. 2. cap. 7. num. 56. Ludouij. decis. 287. à num. 4. cum seqq. & ex Rot. & Paris. dict. decis. 353. num. 9. vbi Beltramin. in not. Pyrr. Corrad. vbi supra, lib. 1. cap. 6. à num. 1.

22 Nè interest tibi nomine beneficij ex proprietate sermonis, omnia beneficia com-

prehendi, Dec. in cap. Postulasti, nam. 12. de rescript. Innoc. in cap. fin. de Præbend. numer. 1. Staphil. de liter. gratiæ, tit. de modo, & form. impetrand. §. 1. à num. 2. Frechill. in cap. Admonet, de renuntiat. num. 3. quiā respondetur, in hoc casu non procedere; tibi, quiā, in dict. cap. 1. additur, obtinere tibi beneficium, cui cura non inninet animarum, tibi etiā, quiā versamur in materia stricta; quo casu nomine beneficij non veniunt tibi Dignitates, & Beneficia curata, cap. fin. de Præbend. cap. Cùm in illis 16. eod. in 6. Abb. in dict. cap. Postulasti, num. 2. vbi Felin. num. 4. Staphil. dict. §. 1. num. 1. Frechill. dict. num. 3. Sahagun. in cap. Adaures, num. 3. de rescript. Garc. de benefic. 1. part. cap. 6. à num. 38. & 49. Francisc. Marc. decis. 535. part. 1.

Rationem reddit Garcia, num. 50. ex dictis iuribus, quiā si non constat expresse in literis Apostolicis, deficit tibi intentio concedentis, si loquimur in Pontificia dispensatione, Dec. num. 13. Staphil. à num. 1. Frechill. & Sahagun. vbi supra, Quintanadueni. Ecclesiastic. lib. 1. cap. 13. num. 14. nisi literè motu proprio tibi concessæ fuerint, Francisc. 27 in dict. cap. Cùm in illis, num. 5. Abb. in cap. Cùm in cunctis, §. 1. de elect. num. 8. Felin. in dict. cap. Postulasti, num. 13. limit. 6. Staphil. num. 6. P. Sanchez de matrimon. lib. 8. disput. 1. num. 5. Gambar. de offic. & author. Legat. lib. 7. num. 157. Maiol. de irregularit. lib. 1. cap. 9. num. 2. Garc. dict. cap. 6. num. 57. 61. & 64.

Hæc, inter alia, mecum considerabam, nè assentiri possem, gratiæ hoc anno 1671. factæ, in personam cuiusdam filij Presbyteri, ex Mulata, seu muliere ex genere Atyopum, procreati, habilis sane, ac acutus ingenij, quæ dispensatus fuit à Capitulo, Sede vacante, huius Metropolitanæ Ecclesiæ Argentinæ ad Sacros Presbyteratus Ordines, & Beneficia curata, tibi iure proprio, quatenus Capitulum in iurisdictione successit: tibi etiā, ex facultate ipsi communicata mortis tempore ab ultimo Prelato, qui ad decennium proximè futurum, Apostolicam dispensandi facultatem habebat, certis casibus, hoc, de quo loquimur, non expresso, decennioque decurso à tempore expeditionis literarum Apostolicarum: tibi denique, ex eo, quod notarius quidam affirmauit, Prelatum defunctum, ad Sacros Ordines, & Beneficia in voce cum hoc illegitimo dispensasse, post tres annos, attestatione in scriptis de hac dispensatione, data.

Denique in hac questione, & materia ob-

obserua, quæ dixit noster P. Auendañ. *vbi proximè, num. 69.* omni cura + attendendas quoad hos Mixtos, seu Mestizos, eorum parentum qualitates, & naturam præcipue, ut hi animarum curæ deseruire possint, cùm rarò in eis illa inueniatur morum integritas, & idoneitas, qualis ad hoc Sanctissimum ministerium, à Tridentino Concilio desideratur; audi nostrum Auendañ. ibi: *Et quidensi de eis loquamur, qui ex Indis, & Europæis mixtum progeniti sunt, quos vulgo Mestizos, dicimus, paucissimi + bacvsque inuenti sunt, qui ea morum maturitate, & vita candore præfulserint, vt ijs valuerit tutò ministerium Parochiale committi; maternus enim sanguis ad vitia pronus, & paternus incontinentia originis vitiatus, quid nisi vitiosam referant pronitatem, vt marito de Zoilis istis, dicere possimus, quod alias Martialis, rem magnam facturos, si boni sint: Et verò homines isti per leges Regias + ab officijs tabelionum, & publicis arcentur, ne nisi speciali dispensatione, ad eadem admittuntur, & paulò post, ibi: Quomodo ergò ad tacros Ordines, & Pastoralem curam, omn' usm diuinorum diuinissimam, iuxta Diu. Dionisi Vulgatissimum effatum, sinè aliquo Diuinæ gratiæ miraculo (quod quidem debeat ab ijs, ad quos id spectat diligenti explorari examine) idonei esse possint, coram Deo, & hominibus bona suo genuina muneri prouidentes? Iuxta quod Regij etià Consilij Indiarum prouidentia aduigilauit, dum per plures Schedulas, quæ extant, tom. 1. impressar. pag. 172. & seqq. & tom. 4. pag. 344. cauetur, nè tales ad Sacros + admittantur ordines, & nè promotis Beneficia curata, etià Indorum, conferri possint. Hec P. Auendañus, quibus fatis de eo Rescripto Apostolico.*

Præterea, ob necessitatem licetè potest Capitulum, Sede vacante, + ad tempus Parochiales Ecclesiæ com mendare, vt latè fundant P. Molin. *de iust. t. tractat. 5. disput. 11. num. 11.* P. Azor institut. Moral. part. 2. lib. 3. cap. 38. quæst. 8. Rebuff. in prax. benefic. tit. de deuolut. num. 78. Francif. Marc. decis. 1238. part. 1. Francif. Pauin. de potestat. Capitul. Sed. vacant. part. 2. quæst. 3. Garc. de benefic. part. 9. cap. 2. num. 14. & seq. Azeued. consil. 9. à num. 15. & per tot. P. Dian. dict. tractat. 4. resolut. 32. Barbos. de iur. Ecclesiast. dict. lib. 1. cap. 32. numer. 94. Gauant. in Manual. Episcopor. dict. verb. Capitulum, Sede vacante, num. 37. Rota Romana apud Tondut. post tractat. de pensionib. decis. 80. num. 44.

Quod in his Indiarum Ecclesijs, & Provincijs notum est, praxisque quotidiana id

docet; potest + enim in eis Episcopus Beneficia curata, & Indorum Doctrinas, ex facultate à Regio patronatu concessa, interim commendare, dum de prouidendo Rectore, vel Doctrinario tractatur, assignato rursus pro quatuor tantum mensibus salario, Reg. Schedul. 6. Decembbris 1583. pag. 95. tom. 1. impress. ibi: Con que no pase este tiempo de cuatro meses. De lo que mas sirviere, no aya de gozar, ni llenar salario alguno, & 12. Octobris 1588. Ad Proregem Peruanum ad instantiam Cleri huius Argentinæ Dioecesis Missa, illic: Se les pague el salario, que hubieren de auer, è tuviere los sales Beneficios, è Doctrinas, rata por cantidad, el tiempo que los sirvieren porel dicho nombramiento, como no pase de cuatro meses, leg. 38. tit. 4. leg. 9. tit. 9. lib. 1. summar. P. Auendañ. in dict. Thesaur. Indic. tit. 17. num. 31. vbi ait, Prelatos + peccare, sivlrà id tempus prouisionem proprietarij differant, D. Solorzan. dict. lib. 3. cap. 15 num. 52. vbi latè, & numer. 53. vbi, quod ad interinarij + nominationem, & constitutionem patroni confensus non expectantur, leg. 59. tit. 10. Cod. lib. 1. summar. D. Episcop. Quitens. in suo itinerario para Parrochos de Indios, lib. 1. tractat. 3. session. 2. num. 18.

Secundum quæ accipienda, & intelligenda est + constitutio Synodalis Archiepiscopatus Regum, anno 1613. per Illustriss. D.D. Bartholomæum Lobo Guerreiro, tunc Archiepiscopum facta, sub titul. de Clericis non residentib. cap. 2. iuncto 1. lib. 3. fol. 44. F. quæ docet, dato casu vaccinationis doctrinæ per mortem Doctrinarij, aut alio modo, Visitatorem Ecclesiasticum Provinciæ, aut Vicarium eiusdem, interim Clericum approbatum animarum curæ supponere posse, & debere; donèc Prælatus de Doctrinario proprio prouideat, item, quod tali interinario nominationis testimonium tradatur, vt eius virrute in Regio gubernio salarij debita, secundum occupationis tempus, ei persoluatur portio: Y en lo queto- ca al Synodo, y estipendio de la tal Doctrina, se acudira con testimonio del nombramiento al gouierno, para que se le haga pagar lo que huviere servido, conforme al tiempo que se huviere ocupado. Tempus ergò hoc, erit quatuor mensium, etià si largius spatium, & tempus in Sacramentorum consumperit administratione, vel minus salarium erit per soluendum, si antequam quatuor effluxerint mentes, de Rectore Doctrinæ prouideatur, secundum Schedulas Regias iam relatas.

Hic interinarius, sic prouisus, & sup-

po-

37 positus, secundum t̄ commune ius propriē Vicarius appellatur, de quo, & forma ipsius electionis, vel nominationis agit Sanctum Tridentinum Concilium *seff. 24.* de reformat. cap. 18. per hęc verba: *Debeat Episcopūs t̄ statim habita notitia vacationis Ecclesiae, si opus fuerit, idoneum in ea Vicarium, cum congrua eius arbitrio fructuum portionis assignatione, constituere, qui onera ipsius Ecclesiae sustineat, donec ei d̄ Rectorē prouidea- tur, Sanctis. Piùs Papa V. in sua Bulla, in conferendis beneficijs, §. 1. pag. 218. tom. 2. Bullar. In quod est etiā Sacrae Congregationis, ad literam, declaratio, apud Garc. de benef. 9. part. cap. 2. num. 13. cu- ius similiter extat mentio, & huius rei con- grua explanatio, apud Barbos. de offic. & potestat. Paroch. cap. 2. à num. 31. & depo- test. Episcop. 3. part. allegat. 59. num. 24. & allegat. 60. à num. 1. & allegat. 72. num. 18. & in collectan. ad Concil. Tridentin. in dict. cap. 18. à num. 30. Ioan. Anton. Mas- sobr. in prax. habendi concurs. requisit. 1. dub. 1. & 2. De eadem materia est alia eiusdem congregationis declaratio, apud ipsum Garc. dict. cap. 2. num. 8. versic. Secundò, & versic. Tertio Iacob. de Grass. in aur. decis. 10. num. 16. part. 2. lib. 2. cap. 26. Francif. Leo in Thesaur. for. Ecclesiast. 2. part. cap. 18. num. 52. Ricc. in prax. for. Eccles. decis. 575. in 1. edit. & resol. 495. num. 3. in 2. edit. Viuian. de iur. Patronat. 2. part. lib. 8. cap. 8. D. Palafox in dictis allegationibus, alleg. 4. artic. 4. num. 148.*

Vnde sequitur, huius Vicarij deputa-
39 tionem ad solum Episcopum, seu t̄ Præla-
tum spectare, ex cap. Nemo de incep. 15. de
election. in 6. (quod tamè sex menses
designat, iunct. Abbat. in capitul. fin.
de translat. Episcop. num. 13.) & dict. cap.
18. Concil. & dict. Bull. in conferendis, §. 4.
Barbos. in dict. cap. 18. num. 31. & in dict.
cap. 2. num. 33. vbi ex Armendar. in addit.
ad Recopil. legum Navarræ, lib. 1. tit. 18. leg.
7. de Episcop. num. 86. sic decisum tradit.
40 Qui interinarius non debet esse t̄ necessariò
legitimus, cùm etiā illegitimo valeat hęc
cura committi, D. Solorzan. dict. lib. 3. cap.
20. num. 35. D. Villarroel en el Gouern. Ec-
clesiastic. 1. part. quest. 9. art. 6. num. 45. Roa,
Albarracin. dict. cap. 1. à num. 16. D. Epis-
cop. Quitens. vbi suprà, lib. 1. tract. 1. seff.
5. num. 4.

41 Ex quibus intelligo t̄ Schedulam 22. Tu-
nij anni 1591. pag. 167. tom. 1. impress. qua-
tenus resolut Vicariatus prouisionem ad
solos Prælatos pertinere, quę talis est: *EL*
REY. Por quanto, perreneciendome, como me

pertenecে, por derecho, y *Bula Apostolica*,
como a Rey de Castilla, y Leon el Patronazgo
de todas las Iglesias de las Indias Occiden-
tales, y la presentacion de las Dignidades, Ca-
nonigas, Beneficios, Oficios, y otras quales-
quier Prebendas Ecclesiasticas dellas, he pro-
nunciado los Beneficios que me ha parecido conve-
nir, y en algunas presentaciones se ha puesto, que
presento al Beneficio y Vicaria, no siendo, como
no ha sido, mi intencion perjudicar la jurisdic-
cion de los Prelados; y porque mi voluntad es,
que si en virtud de las dichas presentaciones
algunos de los Beneficiados exieren la juris-
dicion, como Vicarios, la dexen à prouision,
y voluntad de los dichos Prelados; por
la presente mando à los tales Beneficiados, qua-
lesquier que sean, que con las dichas presenta-
ciones tuvieren las dichas Vicarias, que no las
exerzcan mas, y las dexen à la voluntad, y pro-
uision de los Obispos; los cuales sin embargo de
las dichas presentaciones, quiero que las pro-
uean, segun, y como deuen, y pueden hazer,
fecha. &c.

Nisi intelligas, t̄ hanc Regiam Schedu-
lam de Vicariato foraneo, eo nempè, qui in
Prouincijs, Doctrinarijs solet iniungi, &
committi, vt quotidiè experimur, quod
sanè magis placet, cùm id litera præfatæ
Schedulæ satis suadeat; Hic ergò Vicarius
foraneus ab Episcopo, & eo mortuo, so-
let à vacante t̄ Sede, in certis Diœcesis
partibus, vel ad certos actus, deputari,
gloss. in Clem. 2. de rescript. verb. Foraneo,
vbi Ancharran, & Cardinal. & in cap. 1. de
offic. Ordinar. verb. Foraneus, lib. 6. Fran-
cisc. Marc. decis. 317. num. 17. part. 1. D.
Cuarrib. practicar. cap. 4. num. 8. vers. Est,
& ad idem Iacob. Sbroz. de Vicar. Episcop.
lib. 1. quest. 13. Barbos. in collectan. ad Con-
cil. Tridentin. dict. seff. 24. cap. 16. num. 2.
& seff. 25. dereformat. cap. 3. num. 7. & de
Canonic. & Dignitat. cap. 42. num. 33. Car-
din. Palest. in Archiepiscopal. Bononiens. 6.
part. tit. de Visitat. versic. ultim. Rota Ro-
mana apud Tondut. post tract. de pensionib.
decis. 1. num. 3. Quintanadueñas post quin-
tum Ecclesiæ præceptum singul. 2. num. 6.
Sbroz. de Vicar. Episcop. lib. 1. quest. 3. num.
30. & quest. 13. à num. 2.

Sic similitér poterit Capitulum, Sede
vacante, cùm succedat in omnibus iurisdi-
ctionis, & potestatis Ordinariæ Episcopo,
hos interinarios t̄ nominare, vt benè con-
cludit Sacrae Congregationis declaratio, ad
supplicationem, & instantiam Capituli To-
letanæ Ecclesiæ ann. 1577. facta, Sede Ar-
chiepiscopal vacante, ibi: Secundò, is Vi-
carius loquitur de Vicario Generali, à Ca-
pi-

pitulo electo) sic constitutus obilit illa omnia munia, quæ Concilium sess. 24. cap. 18. statuit obeunda ab Episcopo, seu eius Vicario, cùm Parochialis Ecclesiæ vacatio contigerit. Tertiò, & in specie statim habita notitia vacationis Ecclesiæ, & antequam nullum faciat examen, constituit idoneum in ea Vicarium cum congrua fructuum portionis assignatione reseruatis reliquis fructibus ipsi, quibus verè debebuntur, hic autem Vicarius sic positus eiusdem Parochialis onera sustinebit, donec de Rectore prouideatur. Docent Garc. dict. cap. 2. à num. 6. & 8. cum seqq. vbi num. 7. ex gloss. in leg. 1. Cod. nè liceat posteriorib. verb. Specialiter, P. Molin. de iustit. tract. 5. dict. disput. 11. num. 11. P. Sanchez de matrim. lib. 2. disput. 40. num. 14. docet, iurisdictionem Episcopo à Concilio datam + circā 45 concursum Parochialium esse ordinaria, ideoque in ea rectè Capitulum, Sede vacante, succedere, vt dicebam; & cum Valer. Reginald. in praxi for. paenitent. lib. 30. tract. 3. num. 241. Barbos. de offic. & potestat. Episcop. dict. all. gat. 60. num. 3. cùm sit certum succedere etiam in augmentis ordinariæ + iurisdictionis, vt ex Butrio in cap. Cùm in cunctis de electione, Gemin. in cap. Quamquam, num. 3. eod. tit. in 6. Felin. in cap. Verum, de for. compet. num. 3. Quarant. in Summ. Bullar. verb. Capitulum, Sede vacante, vers. Subsequenter, pag. 131. docet Sarab. de iurisdic. adiunctor. quæf. 17. n. 12. facilit ad primum, P. Auendañ. vbi supra, tit. 19. à num. 31. vbi ait, quoad Indorum beneficia + curata Regij patronatus, idem posse Capitulum, Sede vacante, quod Episcopus potest.

48 Obserua etiā in hac materia, quod licet interimarius Vicarius + debeat idoneus constitui, vt patet ex Sancto Concilio, ibi: Idoneum in ea Vicarium, ex Bullâ prefata Pij V. dict. §. 1. & dict. cap. 1. & 2. Synodal. & declarat. Sacrae Congregationis, iā relatis, non tamē constitutionis, seu nominationis + tempore, examini subiectur, sed antecedenter debet Prælato, aut Capitulo, esse idoneus, Messobr. apud Barbos. de Paroch. dict. cap. 2. num. 32. P. Auendañ. in Thesaur. Indico, tit. 17. num. 31.

50 Ex quibus inferri posse videtur, vt quemadmodū Episcopus + deficiente, aut diminuto Præbendariorum, seu Canonorum in Ecclesia Cathedrali numero, infrā quatuor, potest vsquæ ad eum numerum idoneos Clericos substituere, sufficienti eidem assignato stipendio, ex fructibus, & redditibus vacantium Præbendarum, dum tamē portionem proprietarijs applicatam non

superet, in Regia Schedula generali 1. Iunij 1574. §. 2. ibi: Quando en algunas + de las Iglesias Catedrales de las Indias no huiiere quattro Beneficiados por lo menos residentes, proueidos por nuestra presentacion, y prouision, y Canonica institucion del Prelado, por estar las demas Prebendas vacantes, o estando proueidas, por estar los Beneficiados ausentes, aunque sea por legitima causa, por mas de ocho meses; el Prelado, entre tanto que Nos presentamos, elija à cumplimiento de quattro Clerigos, sobre los que huiiere proueidos residentes de los mas habiles, y suficientes que se opusieren, o pudieren hallar, para que siruan al Coro, Altar, è Iglesia, y de Curas si fueren menester en la dicha Iglesia, en lugar de las Prebendas vacantes, o de los ausentes, como dicho es, y la dicha prouision no serà en titulo, sino ad nutum amobile, y no ternan sillas de Beneficiados en el Coro, ni ternan voto en Cabildo. E auiendo quattro Beneficiados, o mas en la Iglesia Catedral, los Prelados no se entrometan a prouicer ninguna Prebenda, ni poner substituto en ella, así en las que vacaren, como en las de los que estuviieren ausentes, si no darnos han noticia, para que Nos presentemos, y proueamos lo que conuenga, pag. 84. & 7. Iunij 1578. pag. 90. tom. 1. impressa ibi: E Nos deseando, que sobre lo suso dicho se prouea, y remedie, por la presente vos encargamos (Episcopo loquitur) y mandamos, que quando acacie, que en la dicha Iglesia no huiiere à lo menos numero de quattro Beneficiados instituidos, y residentes, vos nombreis hasta numero de los dichos quattro Beneficiados, en lugar de los que faltaren, a algunos Clerigos de buena vida, y exemplo, y de la habilidad necessaria, para que siruan en la dicha Iglesia, como lo harian, y devrian hazer los Canonicos, y Beneficiados della; à los quales señalaréis salario competente de los frutos que pertenecieren a la mesa Capitular, & in fin. ibi: Y estareis aduertido, que el salario que aueis de señalar, no exceda de la porcion ordinaria que cupiere à los otros presentados, è instituidos, Sched. 1. Iulij 1567. eadem pagina, & 3. Nouembris eiusdem anni inserta in alia 11. Septembri 1569. pag. seq. ibi: Y porque por nuestras cedulas està hecha merced à los Prelados de las Iglesias de las dichas nuestras Indias, que auiendo falta de Ministros en las dichas Iglesias, puedan ellos poner los que faltaren hasta numero dc quattro, ex quibus formatur, leg. 14. tit. 4. lib. 1. Summar. in qua Regia Schedula 1. Iulij aduertitur, vt nunquam Prælatus ad horum + interinariorum nominationem accedat, & etiā si Præbendæ vacantes dentur, nisi numerus qua- 51 tuo.

tuor Beneficiatorum , deficiat.

Adde rursus aliam nouissimam Schedu-
lam Regiam 14. Iulij 1640. quæ extat apud
D. Villarroel, ad eiusque supplicationem, &
instantiam expedita en el gouern. Ecclesiast.

1. part. quest. 5. artic. 5. num. 25. quæ itèm
(inter alias) continet circumstantiam hucvſ-
que omissam ; videlicet, vt nominandus, &
supponendus in deficientium locum, nomi-
netur cum Proregis, aut Præsidis assensu, ibi:

53 Rvistro por los de mi Consejo de las † Indias,
con lo que en esta razon dixo, y pidió el Licen-
ciado Don Pedro González de Mendoza, mi
Fiscal en él, os ruego, y encargo obligueis, y
apremieis al dicho Dean, y Maestre-Escue-
la à que acudan al servicio del Culto Diuino,
y demás cosas, que tienen obligacion, por ra-
zon de sus Prebendas, sin que dexen de hazerlo, ni
les pueda seruir de escusa el ser Comisarios de la
Inquisicion, y Cruzada; y sino lo cumplieren, y
executaren, les vacareis las Prebendas, avisando-
me de lo que en esto dispusieredes. Y quando al-
gun Canonigo biziere ausencia, y faltare al
servicio della, no quedando numero de quattro,
nombrareis à su cumplimiento los que fueren
menester, con comunicacion del dicho mi Presi-
dente, que sean Clerigos virtuosos, y de las
partes que se requieren, para que siruan en el
interin, hasta que bueluan los proprietarios, se-
ñalandoles porcion suficiente de la parte que les
tocare à los ausentes, que assi es mi volun-
tad. Fecha en Madrid, &c. De hac mate-
ria, & Schedula agit P. Auendañ. licet hoc
singulare notandum, non aduertat, in The-
saur. Indic. tit. 18. à num. 14.

54 Ità etiàm licite possit id ipsum † exe-
qui Capitulum, Sede vacante, tūm quià
dicit. Regia Schedula, verb. Prælatus, vt titur,
quòd equidèm Capitulo † accommodatur;
55 tūm, quià Capitulum id potest, quod Epis-
copus, vt aiebat, P. Auendañ. tūm etiàm,
quià hoc omne Episcopo iure iam ordina-
rio, & communi Indiarum competit, in
quod, vt dixi succedit Capitulum.

Sic etiàm succedit Episcopo in com-
56 mutatione † vltimarum voluntatum, in his,
quibus poterat Episcopus, vt latè per
Ioan. Petr. Monet. de commutat. vltimar.
voluntat. cap. 5. à num. 427. & num. 428. in
fin. docet, ex Marc. Anton. Cuch. insti-
tution. maior. lib. 2. tit. 9. num. 82. Ca-
pitulum, Sede vacante, executionem vlti-
marum † voluntatum posse prorogare,
cum succedat in execuzione testamenti, &
compulsione, executorum ipsius, D. Coua-
rrub. in cap. Ioannes, penult. de testament.
num. 2. vbi Abb. Cardinal. & Ancharr.
Graff. de succession. §. fin. seu vol. 2. artic.

executores vltimar. voluntat. num. 18. Ioan.
Jacob. à Canib. in simili tractat. part. 1.
num. 24. Pauin. de offic. & potestat. Capitul.
Sed. vacant. part. 2. quest. 7. à princ. Marc.
Anton. Cuch. vbi suprad à num. 81. Monet.
dict. cap. 5. num. 415.

Hoc in loco non incongruè quari poter-
rit, an Parochus in suo possit Beneficio, &
Doctrina Vicarium constituere, qui interim
valeat suas vices supplere? Et certum est, id
Parochum non posse, sed quoties † neces-
fitas vrserit, substitutum, & Vicarium no-
minare, ab Episcopo nominandum, & consti-
tuendum esse, vt ex Ioan. Andr. & Franc.
in cap. Cùn ex eo, de election. & decis. Rotæ
Romanae coram Cardinal. Seraphin. 639.
num. 2. docet Zachar. Pascaligus de sacrific.
nouæ legis quæ. 1138. num. 1. & 2. sic in-
telligendus Ciarlin. controvrs. forens. lib. 1.
cap. 38. num. 32. Eo enim casu substitutio fit
in animarum cura, ad quam specialis, requi-
ritur idoneitas, de qua ad Episcopum † spe-
59. Etat cognoscere, tanquam vniuersalem in
propria Dioceſi Pastorem, vt prædicti ag-
noscant, licet alias Parochus in propria †
Ecclesia quoad alià, dicatur Prælatus, cap.
In Apibus 7. quest. 1. cap. Tua 4. de Cleric.
ægrot. Abb. in cap. Decernimus de iudic. P.
Suar. de Religion. tract. 1. lib. 2. cap. 1. num.
6. Fr. Hyacint Donat. in prax. Regular. 3.
part. tract. 9. quest. 3. num. fin. Barbos. de
offic. & potestat. Paroch. cap. 9. à num. 1. &
num. 13. Gonçal. ad Reg. Octau. Cancell. gloss.
6. à num. 100. Sim. Barbos. in repertor. verb.
Ecclesiæ Parochialis, pag. 108. Ricc. in
prax. for. Eccles. 4. part. resol. 305. à num. 2.
Ciarlin. controvrs. forens. cap. 228. à n. 12.
addit tamèn Seraphin. num. 4. in Ecclesijs
non † curatis, secùs esse, vt etiàm obter-
nauit Lapns allegat. 5. num. 8. in Beneficijs
Patronatus distinguit † etiàm Julian. Viulan.
61 de iur. Patron. 1. part. lib. 1. cap. 3. num. 24.
vers. Quadragesima, vbi ex Lambertin. ait,
Rectorem Ecclesiæ Patronatus laicalis pos-
se in ea finè consensu Patroni Vicarium con-
stituere; non tamèn posse, si sit patronatus
Ecclesiastici; secùs autem erit in Capellano
ad missarum onus obligato, hic enim † be-
nè poterit in eo substitutum deputare, cùm
ad id solùm substituat, in ordine ad cele-
brandam Missam, in qua nulla alia idonei-
tas, quàm Sacerdotalis potestas requiritur,
ita Pascalig. dict. quest. 1138. num. 3. P.
Dian. 4. part. Moral. tractat. 4. resol. 87.
quàmuis contrarium † renuerit quoad hoc
64 Riccius in prax. tom. 1. resol. 340. à Dian.
relatus, nempè Capellanum hoc casu ad
Missas dicendas nominare substitutum non
pos-

65 posse; quod intelligendum est, quandò in Capellaniae fundatione t expressè dispositum est, vt Capellanus per se celebrare debeat, non per alium substitutum, vt ex Sacre Congregationis declaratione, tenet P. Dian. *vbi proxime in fin. & Pascalig. dict. num. 3.*

66 Illud hic prætermittendum non putauit, Parocho nempè in Ecclesia Patronata administrante, servientium, seu seruitorum Ecclesiæ ipsi competere t electionem, non Patrono, ut ex cap. Postulati 30. vbi DD. de iur. Patronat. docuit Cabed. de Taronat. Reg. Coron. cap. 12. numer. 2. & ex eo Barbos. in dict. Cap. Postulati, num. 3. Hieronym. Gig. de personibus, ques. 23. num. 10. & his relatibus nouissime doctus Emman. Roman. Valeron de transaktionib. tit. 3. quest. 6. num. 32. vbi ita se in facto obtinuisse affirmat.

67 Quæ tamèn in Regio Patronatu t non video procedere; si seruitorum, aut servientium nomine illos intelligas ministros inferiores omnes, qui cum Regio stipendio, seu decimarum portione suis incumbunt officijs; siquidem ex eo quidquid prouidendum veniat, quantumvis minimum sit, Regi nostro, & eius ministris competit prouidere, ut ex traditis licet agnosci. Ex quo etiàm sequitur, causas super his agendas ad Regia t spectare tribunalia, non ad Ecclesiastica, contrà id, quod firmavit Valeron *vbi proxime;* quod tamèn rectè procedere poterit in particularium Patronatibus.

68 An autem possit Capitulum, Sede vacante, Parochis in aliqua vniuersitate literis operam dare volentibus, licentiam concedere, quæri poterit? In quo non est dubium de iure communi t ei licere; ceterùm post Sanctum Tridentinum Concilium, ad Parochiales Ecclesias magis idoneos per concursum admittens, nullatenus poterit Capitulum, Sede vacante, eam licentiam indulgere, quemadmodum t nec Episcopus potest, Garc. de Benefic. 3. part. cap. 2. num. 84. Barbos. in Collectan. ad Concil. Tridentin. sess 5. cap. 1. num. 61. & seq. & de offc. & potestat. Paroch. cap. 8. numer. 27. Zerol. sic intelligendus in praxi Episcop. verbo Capitulum Sede vacante, §. 2. Illustrissim. D. Quitens.

Præsul. vbi suprà libr. 1. tractat. 2. set. 1. numer. 6. Pyrrh. Corrad. in prax. dispensat. Apostolicar. libr. 5. cap. 7. num. 1. vbi Sacrae Congregationis declarationem 22. Februario 1590. refert D. Fermosin. de Sed. vacante, tractat. 1. ques. 18. à num. 4. usque in finem.

Ea tamèn, quæ suprà numer. 7. & 8. tradidimus, & Gregorianum Breue, de quo ibi, intelligi, ac interpretari posse videntur, secundum alia Romanorum Pontificum indulta, Indiarum Regnis, & habitoribus concessa; quæ quidem latam, equam, ac benignam à Sancta Apostolica Sede, meruerunt interpretationem, Summorumque Pontificum explanarunt mentem. Ergò t Sanctissimi Urbanus Papa VIII. in Bulla incipiente: *Animarum saluti* 15. Septembri 1629. ad annos virginis, & Innocentius Papa X. precedentem in alios viginti annos prorogans in sua constitutione, quæ eodem modo incipit 1. Martij 1649. Patribus Sanctæ Societatis Iesv, inter alia, facultatem dispensandi ad matrimonia cum Neophytis concedentes, dum Neophy whole explicant, sic decernunt.

Et insuper, quia t à nonnullis dubitatum, seu habitatum fuit; an omnes Indigenæ illarum Regionum oriundi, ac naturales, & Christianorum Indigenarum, & Baptizatorum filij, etiàm in eorum infancia Baptizati, iure Neophyti appellari possint & Idcirco tenore earundem præsentium decernimus, & declaramus, omnes t oriundos, seu naturales supradictarum omnium, tñ Orientalium, quam Occidentalium partium: Imò etiàm, si Ätiopes, Angolani, vel quarumuis aliarum transmarinarum Regionum, eriadisi Christianorum filij, ac infancia Baptizati, vel etiàm inter se, vel cum Europeis mixtum progeniti sint, ad concessionis huiusmodi effectum, esse, & intelligi debere Neophy whole, dicto que Præbyteros cum huiusmodi, ut vel matrimonio coniungi, vel in iam contracto remanere possint, siue eorum alter tantum, siue etiàm uterque inde oriundus, &c. Harum literarum meminit Pat. Anton. Quintanadueñas singul. tom. 2. tract. 6. singul. 2. & ultim.

S V M M A R I V M.

- 1 Capitulum, Sede vacante non potest Beneficia vniire, seu supprimere. Contrarium verius, & n. 8.
- 2 Per unionem extinguitur, & supprimuntur Beneficium, quod alteri unitur.
- 3 Capitulum, Sede vacante, non potest extinguere Beneficium, neque Episcopi potestatem minuere, & num. 13.
- 4 Beneficiorum suppressio regulariter, est prohibita, limita ut num. 7.9.
- 5 Similiter dismembratio, aut diuisio Beneficij regulariter, non admittitur limita, ut num. 47.48.
- 6 Suppressio ad cultus Diuini diminutionem; noua erectio ad augmentum, tendit ipsius.
- 10 Capitulum, Sede vacante, legitima interueniente causa, tenetur supprimere Beneficia.
- 11 Capitulum, Sede vacante, nullibi inuenitur prohibitum, supprimere Beneficia.
- 12 Doctor presumitur tenere sententiam, ultimo loco traditam.
- 14 Unio per quam Beneficij titulus omnino extinguitur, non potest fieri à Capitulo, quia praeiudicaretur Episcopale ius.
- 15 Capitulum, Sede vacante, potest dissolue re unionem ab Episcopo factam, causa interueniente.
- 16 Qui potest vniire, potest dissoluere.
- 17 Capitulum non potest assentiri unioni, ab Episcopo sua Mensæ factæ.
- 18 Apud Nos, ad Beneficij unionem, requiritur Regius assensus.
- 19 Hoc ipsum procedit in omnibus Patronatibus.
- 20 Patrono inuito, fit diuisio Parochiae, si ad sit causa, & num. 23.
- 21 In Indijs diuidendi Beneficia facultas conceditur; negaturque ad suppressionem, & num. 22.23. Limita in Doctrinis Indorum, numer. 28.31.47. 48.
- 24 Dismembratione Beneficij iuris Patron-

- natus facta, utriusque partis remaneat Patronus, qui primo Patronatum obtinebat.
- 23 Diuisio Beneficij facta sine causa, non tenet, fitque restitutio cum fructibus, num. 27.
 - 26 Rigium Rescriptum ad praecedentia adducitur.
 - 29 Fructum diminutio est legitima causa supprimendi.
 - 30 Salarium Doctrinæ unitæ, & suppressæ, in Regio ærario retinetur, & numer. 32.
 - 33 Quartæ à Doctrinarijs persoluendæ reformari iubentur Regio Rescripto.
 - 34 Monasteria ob exiles fructus, & redditus, possunt vniiri.
 - 35 Beneficiorum, ac Dignitatum diuisiones, iure communi, Sedi Apostolicæ videntur reservatae, & num. 39.
 - 36 Ieronis Carnotensis Episcopi verba, expenduntur in hoc, & intelliguntur, & num. 37.
 - 38 Urbani Papæ II. verba in hanc rem, referuntur, & num. 40.
 - 39 Diuus Bernardus pro eadem sententia traditur.
 - 41 Iudicia à Romana Sede prolatæ, si ex equitate Diuini Petri non fuerint, quam vim obtineant, & num. 43.
 - 42 Diuus Leo Maximus circa hoc expeditur.
 - 44 Pontifici Summo spectat diuidere Diacones.
 - 45 Principi verò Sæculari territorij diuisio.
 - 46 Princeps potest unam Ciuitatem in duas diuidere ad libitum; & contra.
 - 49 Resignatio Beneficij Patronatus, inuito Patrono, fieri nequit.
 - 50 Si eo inuito fiat, aperitur via ipsi, ad iterum presentandum.
 - 51 Pensio reservari non potest in Beneficio Patronatus; & redditur ratio, numer. 52.
 - 53 Papa, sine Patrono, potest in particularium Patronatibus pensionem reservare.
 - 54 Beneficia Regij Patronatus, non possunt resignari.
 - 55 Neque in ipsorum Salarijs reservari pensiones.
 - 56 Rescriptum Regium in hoc adducitur.

ARGVMENTVM.

Capitulum, Sede vacante, àn, & quandò possit Beneficia vnire; quæ requirantur ad vniōnem, vel resignationem Beneficij iuris Patronatus; àn valeat in eo pensio reservari; quidque circā hæc apud Nos servetur, ex Regio Patronatu.

C A P. XV.

DEniqùe circā potestatem, & iurisdictionem Capituli, Sede vacante, inquirendum se offert; àn Beneficiorum vniōni, seu suppressioni valeat + eius auctoritas acommodari? Hæc quæstio satis dubia apud Doctores refertur, P. Azor. Institut. Moral. part. 2. lib. 3. cap. 38. quæst. 9. cum multis affirmat, præcipue cum Francisc. Pauin. de potestat. Capituli Sede vacante, part. 2. quæst. 3. num. 17. Capitulum vniendi, & supprimendi Beneficia facultatem non habere; quoniam per vniōnem, & suppressionem + Beneficium, quod alteri vnitur, extinguitur, & supprimitur. Capitulum autem supprimere, extinguere, vel alienare Beneficium non potest; cùm eo facto Episcopi auctoritas, & potestas + minueretur; tunc siquidem Prælatus vnius tantum Beneficij conferendi ius haberet; cùm antè vniōnem, & suppressionem, ad duo Beneficia potestatem habeat; hoc ipsum tenuit Merolla tom. 3. disputat. 7. cap. 7. dub. 14. num. 147. iunctio D. Fermosin. de Sed. vacant. tract. 1. quæst. 26. per totam, & à num. 6.

Maximè, cùm regulariter + Beneficiorum sit prohibita suppresa, Clementin. Quia contingit, de Religios. domib. Petr. Andr. Gambar. de potestat. Legat. à Later. libr. 5. cap. de potestat. Legat. in eundo, num. 28. Anton. Fab. ad titul. Cod. de Sacro/anci. Eccles. definit. 74. Borgnini. Causalcan. decis. 4. num. 8. part. 2. Put. decis. 209. num. 5. libr. 2. Velasc. de priuileg. pauper. 1. part. quæst. 12. à num. 1. Marthatom. 6. decisionum, §. Ecclesia, cap. 31. Vbi quod etiā regulariter + non sit, aut admittitur dismembratio, aut diuisio Beneficij, in quod videntur Maximilian. Faust. in consil. pro ærar. class. 4. Ordin. 357. Ioann. Petr. Monet. de communat. Ultimar. voluntat. cap. 5. à num. 312. & cap. fin. numer. 113. & 117. & de distributione. quotid. ques. 1. cap. 5. num.

mer. 29. Pat. Dian. infra referend. resolut. 50. Christophor. Suelves consil. 62. numer. 3. part. 1. Tendit enim, + & vergit ad cultus Diuini diminutionem, ideo odiosa; sic ut noua erectio ad eiusdem augmentum, ideo fauorabilis, cap. Cùm accessissent 8. cap. Ex parte 12. de constitut. vbi DD. Loter. de re Benef. libr. 1. quæst. 28. à numer. 78. Petr. Gregor. de Benefic. cap. 19. Rota diuersor. decis. 557. numer. 5. libr. 1. Alexand. Ludouisi. decis. 483. numer. 1. Gratian. disceptat. for. cap. 614. numer. 4. & 16. Monet. vbi suprà, dict. cap. fin. à numer. 54. Michael Anton. Frances de Vrrutigoit. de Eccles. Cathedralibus, cap. 8. numer. 14. nisi magna adsit + Ecclesiæ necessitas; tunc namque suppresa iuste admittitur, Pat. Azor. dict. libr. 3. cap. 30. quæst. 11. 13. & seq. Garcia de Benefic. 12. part. cap. 1. vbi latè Ludouisi. vbi suprà, & ibi Beltramin. in not. Monet. dict. cap. fin. num. 113. & 154. & passim Suelves dict. consil. 62. nu. 4. cum alijs Velasc. vbi suprà. num. 3.

Contrarium vero, tenent alij quamplures, docentes Capitulum + Sede vacante, rectè vnire, & supprimere posse Beneficia ex eo, quod ipsum in tota Episcopi iurisdictione succedat, exceptis casibus à iure expressis. vbi suprà cap. 11. à numer. 2, latè fundati, at à vnire, & supprimere Beneficia, est actus iurisdictionis, Episcopo in sua Dioecesi iure communi ordinario competens, cap. Sic ut vnire 8. vbi omnes, & Barbos. numer. 3. de excessibus Prælator. dict. cap. Cùm accessissent 8. dict. cap. ex parte 12. de constitut. Rebuff. in prax. Benefic. vbi de vniōnibus, numer. 22. Pat. Azor. dict. 2. part. libr. 6. cap. 28. quæst. 6. Paul. Falc. de Visstat. libr. 2. cap. 2. numer. 19. Petr. Cened. ad Decretal. Collectan. 87. num. 3. Garc. dict. 12. par. cap. 2. numer. 62. Pat. Sanchez in Decalog. libr. 7. cap. 29. à num. 147, idem Barbos. de officiis. & portac.

- Episcop. 3. part. alleg. 66. num. 3. Monet. vbi supra, cap. 5. num. 404. iusta scilicet interueniente, t ac legitima causa, sine qua supprimere, aut vnire non potest. Bald. in dict. cap. cum accessissent, num. 8. vbi Abb. num. 4. vers. Aut non subest, Felin. num. 17. Dec. num. 43. de constitut. Ludouis. dict. decis. 483. num. 2. immo ea interueniente,
- vnire, ac supprimere t cogitur Beneficia, Mandos. ad Regul. 12. Cancellar. quæst. 6. number. 4. Fusc. dict. lib. 2. quæst. 26. num. 20. in fin. Gratian. discept. forens. cap. 278. number. 11. & dict. cap. 614. num. 2.
- Nullibique Capitulo prohibitum t reperitur. Ergo sic concludunt P. Azor, sibi contrarius, dict. lib. 6. cap. 29. quæst. 9. Emman. Rodrig. in Summ. tom. 1. cap. 71. num. 16. Garc. dict. 12. part. cap. 2. num. 67. P. Sanchez dict. lib. 7. cap. 29. num. 255. vbi plures cumulat Auctores, ex Suarez in tract. Visitat. cap. 6. num. 9. Simon Barbos. in Repertor. verb. Capitulum, Sede vacante, P. Dian. 8. part. Moral. tract. 4. resolut. 31. vbi sententiam suam non satis aperit, in hanc tamèn inclinare videtur; eamque tenere illud principium docet, asse-
rens illam t sententiam Doctorem sequi, quæ ultimo loco tradita est, vt ex leg. Qui filium 74. §. Sabinus, vbi gloss. in fin. ad Senat. Consult. Trelelian. notant Bald. in Authen. ext testamento, Cod. de collationib. Pa-
lac. Rub. in cap. Per vestras, §. 14. num. 1. de donat. inter. Menoch. de præsumpt. lib. 2. præsumpt. 71. à num. 45. Anton. Thesaur. decis. 51. num. 5. in fin. Gratian. discept. fo-
ren. cap. 689. num. 27. & cap. 799. num. 57. & cap. 825. num. 11. & cap. 873. nu-
mer. 3. Ioan. Garc. de nobilitat. gloss. 6. nu-
mer. 38. vers. Qua ratione, D. Valenc. consil. 97. num. 197. Francis. Ferrer. in Constitut. Cathalon. hac nostra 3. tempor. declarat. 1. num. 67. Capic. Galeot. contro-
uers. lib. 2. controvers. 69. num. 5. Pareja de instrum. edition. tit. 1. resolut. 3. §. 3. nu-
mer. 142. D. Morote en la defensa de la Or-
den de Alcantara, num. 140. Montero à Cucua in præfat. ad Lectorem in suis decisio-
nib. num. 28. & decis. 49. num. 10. Quæ se-
cunior, & communior videtur. Dummo-
do t Episcopali nihil detrahatur iurisdi-
ctioni, vt inquit P. Sanchez vbi proxime, iunctis P. Azor dict. 2. part. lib. 3. cap. 38. quæst. 9. Pauin. de potest. Capitul. Sed. va-
cante, 2. part. quæst. 3. à num. 17. Barbol. de iur. Ecclesiast. Vniuers. lib. 1. cap. 32. num. 93. vbi declarationem Sacrae Congrega-
tionis adducit, & num. 112. & dict. allegat. 66. num. 5. & in dict. cap. Sicut vnire, num.

etiam 5. Simon Barbos. ipsius frat. vbi sua-
pra, pag. 43. Qui etiam docent, eam t vni-
onem per quam Beneficij titulus omnino sup.
14 primitur, non posse à Capitulo fieri, quia
Episcopali iuri preindicaretur in conferen-
do illo Beneficio; notat etiam Monet.
vbi supra, cap. ultim. à num. 117. &
119.

Eodem modo Capitulum, t Sede va-
cante, vunionem Ecclesiae ab Episcopo fa-
ctam recte, causa interueniente, poterit
dissoluere, ea ratione, quia, qui potest t
vunionem facere, ipse eam potest dissolue-
re, vt docent Rebuff. in dict. prax. Bene-
fici. tit. de resoc. vniōn. à num. 15. P. Azor
dict. cap. 29. quæst. 5. vers. Quæres, in Colle-
gium, Garc. dict. cap. 2. num. 302. & ex
alijs, Ioan. Petr. Monet. vbi supra, cap. 11.
num. 354. vunioni tamèn t ab Episcopo suæ
17 Mensæ factæ, non potest Capitulum assen-
tiri, Clement. si vna, de reb. Eccles. non alien-
nand. Garc. dict. cap. 2. num. 68. & à n. 168.
vbi Sacrae Congregationis declaratio refer-
tur. Monet. dict. cap. 11. num. 353. & de di-
stribut. 1. part. quæst. 5. num. 29.

Quoad Nos tamèn, hæc omnia extra
quæstionem sunt, siquidem ad ipsorum t exe-
cutionem Regius obtinendus est assensus,
quod & alijs particularium Patronatibus
accidit, in quibus suppressioni, vel vnu-
oni non est locus, nisi Patroni t consentiant,
cap. Sugest. in 20. de iur. Patronat. D. Coua-
rrub. practicar. cap. 36. num. 11. Nauarr.
consil. 3. num. 2. sub tit. de iur. Patron. P. Azor
dict. 2. part. lib. 6. cap. 28. quæst. 12. & lib. 3.
cap. 12. (vbi quod in iuto Patrono fit Paro-
chiae diuisio, t si ad sit causa) P. Sanchez dict.
lib. 7. cap. 29. n. 168. P. Fragos. de Regim. Rei-
publ. part. 2. lib. 9. disp. 20. §. 6. num. 13. Vnu.
commun. opinion. lib. 1. tit. 4. de iur. Patronat.
num. 32. vers. Item vnuio, Peña decis. 293. in
fin. vbi D. Vrrutigoit. in addit. margin. Bar-
bos. qui id ex Sacro Trident. probat Conci-
lio, de Canonic. & Dignitat. cap. 3. in fin. Ma-
gis. Ioan. Baptis. Lezan. tom. 1. Regular. part.
2. cap. 11. num. 6. Nostras D. D. Laurent. Ma-
theu & Sanz de Regim. Valent. cap. 8. §. 8. n.
377. Tamburin. de iur. Abbat. tom. 3. disput.
15. quæsto 1. num. 8. & quæst. 3. num. 4.
Tondut. de pensionib. cap. 25. num. 28. & seq.
vbi de Regio Hispaniar. Patronatu loquitur,
D. Fermosin. de Sed. Vacant. dict. tractat. 1.
quæst. 26. à num. 1. & tractat. 2. quæst. 3.
num. 13. Cabed. de Pationat. cap. 12. num. 4.
Igitur in his Indiarum Occidentalium
Regnis Regium Patronatus ius admini-
strantibus, diuidendi Beneficia. t ne-
cessitate cogente, facultas conceditur,
vnien-

vniendi vero, seu supprimendi appetet de-negata, in Regijs Rescriptis 27. Nouembris 1548. 4. August. 1557. pag. 94. tom. 1. im-
22 press. ibi: Por ende yo † vos ruego, y encargo
que os informeis particularmente de la neces-
idad que ay de diuidir estos Beneficios; y ha-
llando, que la ay, proueais lo que vieredes
conuenir, que para ello os damos licencia, y
facultad, &c. 29. Martij 1573. & 28.
Augusti 1591. ex quibus formatur leg. 44.
tit. 4. lib. 1. Summar. per hęc verba: Que
se puedan diuidir los Beneficios, auiendo ne-
cessidad, y no se consinta su union, ni su-
ppression, Reg. Sched. 18. Nouemb. 1576.
ibi: Porque los Religiosos, que tienen Doc-
trinas, suelen querer diuidir algunos Parti-
dos, y juntar otros; y quedando por Patron
de todos, no se dese haver sin nuestro con-
sentimiento, ó de la persona que por Nos gouern-
nare, es nuestra voluntad, que en estos casos
se junte el Virrey, Presidente, y Gouerna-
dor con el Prelado, y dēn en ello la orden
que les pareciere conueniente, D. Palafox in
dictis allegationib. alleg. 3. punt. 2. num.
340. fol. 187. quoad dismembrationem, ac
diuisionem Beneficij, legitima † causa con-
currente, iunge cap. Ad Audientiam 3. de
Eccles. adiffic. leg. 13. tit. 5. part. 1. Tri-
dentin. sess. 2. cap. 4. de reformat. Abb. in
cap. Ex parte not. 1. de rescript. Card. Seraphin. decis. 1062. & decis. 428. D. Gregor.
Lopez in dict. leg. 13. Garc. de Benefic. 12.
part. cap. 3. à num. 3. Velasc. de priuileg.
pauper. 1. part. quest. 12. num. 26. & seqq. Gi-
gas de pensionib. quæs. 23. num. 7. Ripa res-
pons. 21. Cabed. vbi supra, cap. 10. num. 5.
quo casu, dismembratione facta, benefi-
cij iuris Patronatus, vtriusque partis † re-
manet Patronus, qui primo Patronatum
obtinebat, Petr. Gregor. de Benefic. cap.
15. num. 3. Maximilian. Faust. in consil. pro-
œrario, class. 4. ordin. 357.

Si autem sine † necessitate Beneficij
facta fuerit diuisio, iure non subsistet, vt
recte licet animaduertere in præfata Sche-
dula Regia 29. Martij anni 1573. pag. 93.
dict. tom. 1. quæ loquitur in Capitulo, Se-
de vacante. Itaque Guathemalensi Cathe-
drali Ecclesia vacante, ipsius Capitulum
cuidam Doctrinæ, quæ proprium obtine-
bat Doctrinarii, alium nouum adiunxit,
nec de Patroni interuentu aliqua extar-
mentio, Prior, propriusque Doctrinarius,
seu Rector recursum ad Regiam Audien-
tiam interposuit, nec tamen obtinere po-
tuit, vt nouus adiunctus ab administra-
tione, & animarum cura abstineret. Er-
gò Regem nostrum Catholicum consul-

Tom. I.

uit, ab eoquę prædictam Regiam Sche-
dulam est consequutus; perquam totius
Beneficij possessioni, & fructibus fuit
restitutus, deictusque ab eo, quem no-
uitè Capitulum introduxerat, nomina-
ueratque, renocatis rursus, seu potius
annullatis actis, circā hoc in Regia Au-
dientia, & Capitulo factis; nescio an quia
ea omnia, spreto Patrono acta fuerant,
ibi:

Y visto por los † de mi Consejo de las 26
Indias, y ciertos autos pronunciados sobre
lo susodicho por la nuestra Audiencia Real
de essa Provincia, en que declararon no auer
hecho fuerça el dicho Cabildo en poner el di-
cho Cura; porque por auto pronunciado por
los de el dicho nuestro Consejo, fueron re-
nuocados, y dados por ningunos, y de nin-
gun valor, ni efecto, fue acordado. Le ha-
gais acudir (antiquiori Doctrinario) con
todos los frutos, y rentas al dicho Benefi-
cio, y Curato pertenecientes, y que con él
le son debidos desde el dia que se le hizo la
institution, y colacion, &c. iunctis Thom.
Zerola in prax. Episcop. 1. part. verbo
Vnio, §. 8. & Gratian. disceptation. fo-
ren. cap. 614. numer. 6. Dicentibus vnio-
nem sine legitima † causa factam, re-
nuocari cum fructuum restitutione. 27

Verum licet hęc iure ita proce-
dant; nouissimo tamè Rescripto Regio
reformata in aliquo apparent. Ergò Sche-
dula Regia generali 22. Septembris 1643,
decisum, & resolutum est, necessitate ob
Indorum † diminutionem interueniente 28.
(consonant tradita à Cardinal. Mantic.
decis. 87. numer. 1. 3. & 4. Par. Azo-
re dict. libr. 6. cap. 30. quest. 11. &
12. Cardinal. Seraphin. decis. 1345. nu-
mer. 1. Garc. de Benefic. dict. 12. part.
cap. 1. numer. 2. Alexand. Ludouil. de-
cis. 483. num. 3. vbi Beltramin. num. 8.
Monet. de commutation. Ultimar. voluntat.
cap. Ultim. numer. 148. dicentibus legi-
timam † vniendi, seu supprimendi cau-
sam esse, fructuum diminutionem) ip-
sorum Doctrinas recte supprimi, & vni-
ti posse, à Regio Patronatu legitimè pri-
mò cognito, & cum Ordinario Ecclesiastico
agitato, seu collato; vtrum expeditat
an non: ea Beneficia, seu Doctrinas vnire,
vel supprimere, & casu quo id facere expe-
ditat iubet præfata Schedula Regia, sala-
rium, seu † stipendum in Regio œrario Do-
ctrinæ vniendæ assignatum, eidem œrario
applicari, & in eo detineri, per hęc verba:
Y por que tambien se me ha hecho relacion,
que por la diminucion à que han venido

K 3

los

31 los Indios † se podrian escusar algunas Doctrinas, agregando vnas à otras, con que se escusauan muchos de los dichos Synodos, ó estipendios, os encargo lo ajusteis. (Proregibus, Præsidibus, & alijs Regium Patronatum excentibus directa est,) y si hablaredes se puede hazer asi, precediendo primero los informes conuenientes, q̄ se lo justifiquen, y la conferencia con el Prelado Eclesiastico, y los demás requisitos, que se expressan en las Cedulas que tratan de mi Real Patronazgo, lo executareis, dando orden, que los Synodos de los Doctrineros,

32 que se reformaren, y extinguieren † entren, y queden en mis caxas Reales, para que con la relacion que me aveis de embiar de las que son, y cabeza en que está cada repartimiento, y lo que montan los dichos Synodos (como os mando lo bagais) yo resuelva lo que de ellos se ha de hazer, que para que los Arçobispos, y Obispos con quien, como queda dicho, os comunicareis sobre todo lo referido, acudan por su parte a su cumplimiento, y moderen las quartas, † que lleuan á los dichos Doctrineros, de que he entendido se quexan, y toman pretexto para los dichos excessos; les encargo por Cedula de la fecha desta, lo hagan asi, prouyendo para lo uno, y otro lo que fuere menester, desuerte, que los dichos naturales sean sobrelleuados, y tengan la doctrina, enseñanza, y lo demás necesario para su educacion, y buenas costumbres; y de lo que fuere resultando de vuestro nuevo cuidado, y diligencias me dareis aviso. Fecha en Zaragoza, &c. Sic executum vidimus, non semel.

34 Sic etià Monasteria duo, aut plura propter exiles, † & tenues fructus, vel redditus, vniri posse, absque tamèn licentia Episcopi (vt id interim observes) docent Emman. Rodrig. tom. 3. Regular. quest. 80. artic. 1. & 2. Peyrinus tom. 1. priuilegior. in Constitut. 2. Iulij 11. num. 8. Fr. Hyacint. Donatus rerum Regular. tom. 1. part. 2. tractat. 1. quest. 31. Magister Lezan. tom. 2. Regular. verb. Monasteria, num. 41.

35 Communi verò, & antiquo † iure Dignitatum, & Beneficiorum diuisiones, & vñiones Sanctæ Apostolicæ Sedi reservata, ac pertinere videntur, secundùm decisionem, textus in cap. Maioribus 8. de Præbend. & Dignitat. vbi omnes notant dict. cap. Sicut vñire 8. de excessib. Prælator. iunctis Lancellot. de vñionib. §. Non tamèn, Pat. Azor. dict. libr. 6. cap. 28. quest. 6. Garc. dict. 12. part. cap. 2. §. 1. à num. 60. nouiss. amantissimus Præ-

ceptor meus D. D. Emmam. Gonçalez Tellez ad Concil. Illiberitan. libr. 2. cap. 45. circa fin. P. Fragos. dict. §. 6. à princip. D. D. Laurent. Matheu dict. cap. 8. §. 8. numer. 373. cum alijs, infra tradendis.

Quod satis † innuere videtur Ivo Carnotensis Episcopus Epistol. 238. illic: 36 Nec in hoc ressimus, quin possit Sedes Apostolica Parochiarum amplitudinem minorare, aut breuitatem dilatare, si utilitas Populi Dei ita exigat. Quæ verba retulit Doct. Petrus de Marca in Concord. Sacerdot. & Imper. lib. 4. cap. 13. §. 3. Verius tamèn, † ac certius videtur, Ivo- 37 nis sententiam, & conclusionem traditam, ad maiores Ecclesias, nempè ad Cathedrales, & alias esse referendam, iuxta dict. cap. Sicut vñire 8. vt patet ex Iureti relatione, Urbani Papæ II. iudicium † in Concilio Claramontano, in 38 hanc rem prolatum, referentis, in not. ad præfatam Iponis Epistolam; quam transcripsit Stephan. Baluzius in addit. ad Marcam, vbi proximè, in princip. Sunt autèm Iureti, verba hæc: Dominus Papa (Urbanus) imperato silentio, erectus in pedes coram omni Concilio, ex Authoritate Apostolica, Decretis Pontificalibus certioratus est, licere sibi facere ex uno Episcopatu duos, & ex duobus vnum; similitèr Abbatias, cæterasque Congregationes, dictante ratione æquitatis, quolibet modo sibi melius videbatur, aut coadunare posset, aut disiungere, & quidquid in dominium, & patrocinium Sanctæ Romanae Ecclesiæ suscipere vellet, nullus eius auctoritati obviare posset, quæ & à prædecessoribus suis facta ostendit, & ipse in præsenti Concilio, nullo contradicente, fecit.

Consonat Diuus Bernardus Epistol. 131. ad Mediolanenses, ibi: Potest † Romana Ecclesia nouos ordinare Episcopatus, vbi habentes non fuerant, potest eos, qui sunt, alios deprimere, alios sublimare, prout ratio sibi dicauerit; ita vt de Episcopo Archiepiscopum creare liceat, sicut è conuerso, quem refert Petr. Cenedo vbi infra.

Advertit rursus Baluzius, notanda esse verba illa, dictante ratione † æquitatis; quæ explicanda ait, secundùm sensum, & interpretationem Iponis, ibi: Si utilitas Populi Dei ita exigat, & nullum inde schisma contingat: Iudicia enim à Romana Sede prolatæ, nullius sunt momenti. quæ † ex 41 æquitate Beati Petri lata non sunt; id est, quæ Canonica æquitate non nituntur. Hæc Baluzius.

Hoc ipsum, postremò relatum, proficitur Marca, dict. lib. 4. cap. 6. §. 3. ex Sancto Leone Maximo Papa I. Sermon. 3. in Anniversar. id comprobans, ubi hæc: Dicitur t à Domino Beatisimo Petro; Tibi dabo claves Regni Cœlorum, & quaecumque solueris super terram, erunt soluta, & in Cœlis: transiit quidem etiam in alios Apostolos vis istius potestatis, & ad omnes Ecclesiæ Principes decreti huius constitutio commeauit, sed non frustrâ vni commendatur, quod omnibus institutatur; Petro enim ideo hoc singulariter creditur, quia cunctis Ecclesiæ Rectoribus Petri forma p̄ponitur (adde Gregor. XV. in Bulla, incip. Inscrutabili, §. 5. pag. 421. tom. 3. Bullar.) manet ergo Petri priuilegium, ubi ex ipsis æquitate fertur iudicium. Adiicit Marca; Hunc locum ita edifferit Hincmarus Rhemensis, qui est epistolæ auctor (eius nempè, quam Carolus Caluus ad Hadrianum Papam II. scripsit, de qua ibi Marca) ut pa. 43 teat ea iudicia, quæ t Canonica æquitate non nituntur, nullius esse momenti; Vtpotè, quæ priuilegio Petri destituta sunt, cuius priuilegij perpetuò debet esse indiuulsa comes Beati Petri sinceritas, & æquitas, ita Marca.

Itaque Pontifici Summo quoad t spiritualia Diœcesum, & Parochiarum spectat diuidere, vel abbreviare terminos, vt ex proximè relatis satis aperte constat; quibus addenda sunt iura, præter iam tradita, in cap. Translationem 4. de offic. legat. cap. Vacante 26. de Præbend. Hostiens. in cap. Cum contingat, num. 1. de for. compet. ubi Butr. num. 11. Abb. num. 18. Bellamer. num. 13. Mandos. in rub. de dispens. ad plura benefic. Sot. de iustit. & iur. lib. 3. quæst. 6. art. 3. Cened. ad Decretal. collectan. 87. à num. 1. Duaren. de Benefic. lib. 5. cap. 6. Valer. Reginald. in prax. for. pœnit. lib. 30. tract. 3. num. 299. Garc. de benefic. dict. 12. part. cap. 2. à num. 60. Barbos. de potestat. Episcop. 3. part. allegat. 50. num. 5. & de iur. Ecclesiast. lib. 1. cap. 20. num. 2. & in dict. cap. Sicut vniire, à num. 2. Hojed. de incompatibil. benefic. 2. part. cap. 1. & seqq. D. Salgad. de supplicat. ad Sanctis. 1. part. cap. 14. à num. 11. P. Suarez de Diuin. Cultu, lib. 1. cap. 9. & 10. Don Philipp. de Moncada in Matriensis Curia primarius Aduocatus, in allegat. iur. por la Ciudad de Truxillo con Don Alonso Messia de Prado, y la Villa de Villamessia, sobre el termino, y jurisdiccion de las Caualleras, num. 170. Mich. Moez de Iturbide in cap. Consuetudinem 1. num. 5. & 21. de consuetud. in 6. Illustris. D. Episcop. Quiens. en su Itinerar. para Parochos de Indios, lib. 1. tractat. 1. seff. 4. num. 9. D. Crespi de

Valdaura obseruat. 15. num. 100. in fin. & alij relati cap. 27. à num. 10. & 17.

Quod originem trahit à Dionisio Papa; hic enim Parochiarum diuisiones induxit, circiter annum salutis CCLXII. vt patet in ipsius Epistola 2. ad Seuerum Episcopum, tom. 1. Concilior. pag. 191. & refertur in cap. 1. 13. quæst. 1. cap. Pastoralis 9. de his quæ fiunt à Prælat. iunctis Nauarr. in cap. Placuit depœnit. distinct. 6. P. Suar. ubi supra, & lib. 1. de Religion. cap. 21. num. 4. Polidor. Virgil. de rerum inuentorib. lib. 4. cap. 9. à princ. Roderic. Acuña in cap. Illud 4. distinct. 80. Cened. ad Decretal. collectan. 104. num. fin. Paul. Fusc. de visitat. lib. 2. cap. 2. à num. 1. Hieronym. de Monte Brigia de finib. regund. cap. 13. num. 4. Barbos. dict. lib. 1. cap. 20. à num. 1. Moncada ubi supra à numer. 169. D. Gonçalez Tellez ubi proxime. Seuerinus tamèn Binus in not. ad dictam epistolam Dionisi, aduertit, primò fuisse ab Euaristo Papa diuinas Parochias, singulasque singulis Presbyteris assignatas, verum Valeriani inualecente persecutione, à suis Ecclesijs, & Sedibus exclusos, & relegatos fuisse Parochos, donè denuò fuerunt à Papa Dionisio restitutæ Parochiæ, quod etiam notauit in vita Euaristi tom. 1. Concilior. pag. 61. versic. Hic titulos in urbe Roma, & tenent Polidor. Virgil. ubi proxime, & alij.

Apud Nos Diœcesum terminos, & limites, quoad spiritualia Rex Catholicus designat, & diuidit, ex facultate eidem à Sancta Romana Ecclesia permissa, vt ex Anton. de Herrer. in Histor. General. Indiar. decad. 7. lib. 6. cap. 7. refert D. Solorzan. de Indiar. Gubernat. lib. 3. cap. 5. num. 12. iunctis D. Araci. in memor. sobre las vacantes de las Indias sub num. 4. in facto, & post num. 83. & 126. Vrrutigoit. de Eccles. Cathedral. cap. 3. à num. 166.

In cuius executionem latæ sunt ordinaciones 7. & 14. Supremi Indiarum Consilij ann. 1636. de hac Ecclesiarum, & Diœcesum diuisione, ab ipso Consilio pleno facienda, agentes, quæ referuntur in leg. 9. tit. 2. lib. 2. Summ. per hæc verba: Que los del Consejo tengan cuidado de diuidir siempre el estado de las Indias; lo temporal en Virreyatos, Chancillerias Reales, Caxas Reales, Adelantamientos, Gouernaciones, Alcaldias Mayores, Corregimientos, Alcaldias Ordinarias, y de la Hermandad, y Concejos; lo espiritual en Arçobispados, Obispados, Abadias, Parroquias, y Dezmerias, y Prouincias de Religiones, desuerte que lo temporal se corresponda con lo espiritual,

Quoad temporalia verò sacerdotali Supremo Principi iure suo t competet limitum, & terminorum separatio, & divisione, in proprio territorio, & dominio, leg. Deprecatio 9. ff. ad leg. Rhod. de iact. DD. in cap. Duo sunt, cap. Imperatores 96. distinct. Marin. Frecchia de subfend. cap. Quis dicatur Comes, num. 34. Boerio consil. 74. à num. 1. facit gloss. in cap. 1. verb. Diuiss Imperiali iudicio, distinc. 10. Hieronym. de Monte vbi supra, cap. 2. num. 11. Marc. Anton. Peregrin. lib. 1. variar. tit. 1. de iurisdic. Ordinar. & Deleg. num. 105. Giurb. consil. 89. num. 3. D. Castill. de tert. cap. 18. à num. 161. & cap. 41. n. 2. D. Salgad. vbi suprà per tot. cap. Camill. de Medic. consil. 21. n. 17. Camill. de Larath. consil. 3. n. 11. Petr. de Marca vbi suprà, lib. 4. cap. 13. §. 3. & in 2. præfat. 1. §. 12. Laudens. in tract. de primog. nu. 299. Moncada loco citato, num. 171. quibus addere poteris pro illustratione, dict. 1. Deprecatio 9. Zeall. commun. contra commun. quæst. 576. & quæst. 906. à num. 24. Bellug. in specul. Prin: ip. rubric. 14. §. Veniamus, num. 6. D. Solorzan. de Indiar. iur. lib. 2. cap. 21. num. 19. & 52. & lib. 3. cap. 3. num. 46. Mendoza de pacl. lib. 1. cap. 15. num. 25. Vazquez Menchac. in præfat. controvers. illustr. num. 25. & lib. 1. cap. 20. Penn. in leg. Cùm nequæ Cod. de Incol. lib. 10. Iass. in leg. Cunctos populos, Cod. de Summ. Trinit. num. 10. Tap. in rub. de constit. Princip. num. 81. Merlin. controvers. centur. 1. cap. 13. num. 35. gloss. iuncto text. in leg. fin. Cod. de quadrien. præcrip. verb. Principis. D. Chumacero in memorial. ad Sanctis. sobre las diferencias con el Colector de Portugal, fol. 7. versic. Tautique, D. Isidor. Aparicio Gilart, sodalis meus in memor. pro Oppido de Peniscola, num. 19. lit. G. Mieres de maiorat. 4. part. quæst. 1. num. 229. Giurb. consil. 1. à num. 16. D. Amaya lib. 1. obseruat. cap. 1. Maximilian. Faust. in consil. pro ærar. class. 4. ordin. 281. & class. 5. ordin. 462. Messam. variar. lib. 3. cap. 34. numer. 7. amantif. Praeceptorem D. Retes lib. 2. de interdict. & relegat. in leg. Relegatorum 7. §. Relegatorum 18. Ità Rex Catholicus in Regno suo Prouincias, & terminos diuidit, leg. 2. tit. 1. part. 2. illic: E èl solo es otros podes-
roso de partir los terminos de las Prouincias, e
de las Villas, vbi D. Greg Lop. dict. leg. 9.
tit. 2. lib. 2. Summar. Ludou. Messia ad leg.
Tolet. 9. part. fundam. 2. num 53. D. Salgad.
dict. cap. 14. à num. 9. Moncada vbi suprà, nu-
mer. 172. potestque, & aliis quicumque
Principes unam t Ciuitatem ad libitum in
duas diuidere, & è contrà, leg. 1. Cod. de Me-
tropoli. Serit. lib. 11. vbi gloss. Aut. ut iudi-

ces sine quoquo suffrag. §. Illud, leg. Si eadem 3:
ff. de offic. Assessor. vt notant proxime addu-
cti latè Doctiss. Blasius Gundisaluu à Ribe-
ro, Matritensis celebratus Aduocatus, in d. sc-
urs. Apologetic. por el Senado de Mecina
contra la Ciudad de Palermo, à num. 5.

Ex quibus iam appareat resolutio quæ-
stionis; nempe, vt secundum Regias Sche-
dulas Capitulum, Sede vacante, t necessi-
tate urgente, diuisioni, & dismembratio-
ni Beneficij rectè accedere posse; vnde non
videtur in his Regnis tenenda opinio D.
Fermos. dict. tractat. 1. de Sede Vacante, quæf.
26. num. 1. 2. 3. & 7. afferentis Capitulum,
Sede vacante, dismembrationem t Benefi-
cij facere non posse; licet in alijs Prouincijs
contrarium dici valeat, secundum ali-
quos suprà traditos: suppressioni vero, seu
vnioni non posse regulariter, nisi in casu pre-
fatæ Regiae Schedulæ anni 1643. in Doctri-
nis Indorum tantum loquentis, cum etià Episcopis id generaliter sit interdictum.
Tandem in hac materia quæri poterit an in
Patronatus Regij Beneficijs resignatio ad-
mittatur? Sanè in alijs Patronatibus t inui-
to Patrono, aut non interueniente, resigna-
tionem factam nullius esse momenti, docent
communiter Doctores ex gloss. in Clement.
vnic. verb. Manibus, de renuntiat. Cabed. de
Patronat. Reg. Coron. cap. 10. num. 1. Hiero-
nym. Gigas de pensionib. quæf. 23. à num. 4.
Vivian. de iur. Patronat. lib. 13. cap. 10. nu-
mer. 76. Gratian. disceptat. forens. cap. 835.
n. 2. Garcia de Benefic. 11. part. cap. 3. à num.
23. Calderin. consil. 2. in fin. de rer. permu-
tat. Tondut. de pensionib. cap. 62. num. 27
Rota apud Donat. Anton. de Marin. reso-
lut. iur. lib. 1. cap. 69. num. 9. immò t ape-
ritur via Patrono, ad iterum præsentandum,
Gratian. Garc. & Marin. vbi proxime, cum
teneat resignatio in præiudicium resignan-
tis, gloss. in cap. Quod in dubijs, de renuntiat.
verb. In manum, Garc. de Benefic. 2. part.
cap. 3. num. 220. Reynos. obseruat. 5. num. 17.
sed contrarium verius, vt num. 39. ex In-
noc. in dict. cap. Quod in dubijs, num. 1.
Abb in cap. Ad aures de his quæ vi, num. 7.
Garc. num. 223. Cabed. decis. 23. num. 9.
part. 2. docet.

Qui etià docent, in eis pensionem re-
seruare non t posse; quia pensio sine Patro-
no imposta, & reseruata, ipsius Patroni fa-
cultatem, & potestatem t minuit, Tondut.
vbi infra, num. 14. in fin. & num. 32. facit
etià optima Regia Schedula 14. Maij in-
fra referenda, in fine, ibi: Pues de lo contrario
(de permitir pension) seria perjudicado mi
Real Patronazgo. Papaverò in particularium
pa-

- Patronatibus (sed raro facit) absque laici
 53 Patroni ter consensu, pensionem potest re-
 feruare, Paris. de resignat Benefic. lib. 2.
 quest. 4. num. 14. Cassador. decis. 3. de iur.
 Patronat. Rota diuener. decis. 902. part. 4.
 Ricc. in prax. for. Ecclesiast. decis. 201. Car-
 dinal. Seraphin. decis. 1264. Tondut. de
 pensionib. cap. 25. num. 1. & 3.

- Quoad Nos, res est extrà controuersiam,
 54 Patronatus Regij Beneficiat ressignari non
 posse, vt latè tradit noster P. Auendañ. in
 Thesaur. Indic. tit. 19. à num. 56. Nec in fa-
 larijs, seu stipendijs Doctriniorum pen-
 siones ter admitti, vel permitti, ex Regia
 Schedula 14. Maij 1654. quam referre
 placuit, quia non est omnibus nota.

56 **E**L REY. Conde de Saluatierra, Pariente, ter
 Gentil-Hombre de mi Camara, mi Virrey,
 Gouernador, y Capitan General de las Pro-
 vincias del Perù. El Obispo de la Iglesia Ca-
 tedral de la Ciudad de Guamanga, en carta
 de 17. de Julio del año passado de 1652, refiere,
 que algunos Curas de aquel distrito han tra-
 tado de que se les dé Coadjutor, y deniendose
 guardaren esto lo que dispone el derecho, con-
 trauiniendo à mi Real Patronazgo, han he-
 cho dexacion de sus Beneficios, y puesto edicto
 á ellos, reservando para si una pension en el
 Synodo de los Beneficios, y por auer hecho esto
 antes que el dicho Obispo entrasse en el dicho
 Obispado, no auia querido alterarlo hasta
 darmel quenta dello, para que mandasse lo
 que mas conuiniesse, y que él tenia por cosa
 no conforme á derecho, que un Cura dexasse
 su Beneficio, y una pension en él, y la llevase-
 se sin trabajar, quando yo dava los Synodos,
 para que dellos se sustentassen, y no hizies-
 sen molestias à los Indios.

X auiendo visto por los de mi Consejo
 Real de las Indias, ha parecido ordenaros, y
 mandaros, como lo hago, que luego que reci-
 bais esta, dispongais se reduzgan estos Benefi-
 cios á su primer instituto, no dexando en pie
 la pension, ó pensiones que en ellos se huui-
 ren puesto, sino que los que siruieren los Be-
 neficios, percibian enteramente toda la cantidad
 del Synodo que les toca: ordenando, que para
 lo de adelante no se hagan, ni constiuant seme-
 jantes reservas, ni permitir estas nouedades, si-
 no que se guarde, y obserue lo que por derecho
 está dispuesto; pues de lo contrario seria perjudi-
 cado mi Real Patronazgo, con consequencias tan
 dañosa. Fechada en Aranjuez á 14. de Mayo
 1654. años.

S V M M A R I V M.

- 1 D. Solorzanus huius capituli materiam latè tractat.
- 2 Reges, & Principes sunt Protectores, & Patroni Cathedralium suorum Regnum.
- 3 Ecclesiarum bona protegunt etiàm, & defendunt, & num. 4.
- 5 Episcoporum defunctorum bona custodi-
re, ad Regiam spectat Dignitatem.
- 6 Ecclesia Pastore viduata sub Regis con-
seruatur protectione.
- 7 Rex Catholicus Protector, & Defensor Ecclesiarum, Prælatorum, ac Benefi-
ciorum, appellatur.
- 8 Sic etiàm est Sancti Tridentini Concilij
Protector.
- 9 Legisque Christi Domini principalior pro-
pugnator.
- 10 Orbis Christiani defensor.
- 11 Ordinario regulariter competit Beneficij
vacantis, etiàm Patronatus, custodia.
- 12 Quod cessat respectu Beneficiorum Pa-
tronatus ad Reges, & Principes spe-
ctantis.
- 13 Quoniam in his Regulæ Ordinariae non
procedunt.
- 14 Reges Galliæ colligere, & seruare fa-
ciunt fructus Ecclesiæ vacantis, & n.
17. Sic apud Neapolitanos, Lusitanos,
Polonos, &c. & num. 25. 26.
- 15 Qui deinde in vsus eiusdem Ecclesiæ, vel
in alios pios conuertuntur, sed aliud in
Ecclesia Carnotensi seruatur, & num. 18.
- 16 Vacante Ecclesia, Beneficia, & Præben-
das conferunt Reges Galliæ, quod ab
Usurpatione, aut consuetudine, trahit
originem, & num. 22. 23.
- 19 Feudus vassallo vacans cum redditibus à
domino occupatur.
- 20 Decimæ sunt temporales, licet ius perci-
piendi eas, sit spirituale.
- 21 Tanquam temporales eleemosinis, aut subi-
sidij non subiçuntur.
- 24 Rex Galliæ iure Regaliæ Beneficia con-
ferens, non requirit Papæ consensum; se-
cùs, quando extra Regaliæ ius præsen-
tat.
- 27 Antiquo more, spolia, & morientis Epis-
copi bona Imperatorum utilitatibus occu-
pabantur, & num. 43.

- 28 Hoc Fridericus II. damnauit, eaque Ecclesijs, & ipsarum Prelatis dimisit.
- 29 Ante eum, id ipsum decreuit Otto IV. quoad mobilia, & se mouentia.
- 30 Regalia ius, apud Gallos, vocatur, quod iporum Reges obtinent, Sede Episcopali vacante, & num. 48.
- 31 Hoc ius ab Anglia trahit principium.
- 32 Estque duplex; aliud spirituale in Beneficiorum collatione; aliud temporale, in fructuum perceptione consistens, & num. 36.
- 33 Ius hoc durat, quousque successor Episcopus fidelitatis praestat iuramentum.
- 34 Quid aupd eos, hoc casu sit inuestitura, & num. 35.
- 37 Regalia ius habet locum, vacante Ecclesia, etiam per translationem.
- 38 Rex percipit fructus Capellæ vacantis iuris Regaliae.
- 39 Patroni in Cantabria fructibus Beneficij vacantis, tempore vacationis, fruuntur.
- 40 In Regnis Hispaniae eadem, iure antiquo, seruabatur praxis, colligendi, ac custodiendi vacantis Ecclesiæ fructus.
- 41 Hoc ius Regi nostro, an ex consuetudine,
- vel priuilegio Pontificio competit? & num. 54.
- 42 Ex his bonis, & fructibus nihil sibi percipit Rex noster, & num. 52.
- 43 Iure antiquo Prelati defuncti bona ad Regiam Coronam pertinebant.
- 44 Inuentarium fieri debet bonorum Prelati defuncti, & Ecclesiæ vacantis.
- 45 Hoc inuentarium Iudicis Sæcularis interuenit fit; licet alij contrarium defendant, & num. 46.
- 47 Regalia, similiter apud Nos, appellatur, hæc custodiendi facultas.
- 49 Hodie tamè apud Hispaniam hæc Regalia, ut plurimum cessat.
- 50 Similiter apud Cathalonicos vocatur Regalia, & num. 51. 53.
- 55 Motuum sententia dicitur pars illius, consertque ad intelligentiam.
- 56 Narrativa priuilegi Tapa, probat.
- 57 Decimæ, primitæ, & iura conferendi, spectant Regi nostro in Cathalonicis Principatu, & num. 58.
- 59 Pontifices Romani reseruntur, qui has decimas concessere.
- 60 Item Doctores de his concessionibus agentes.

ARGUMENTVM.

Regalia colligendi, seruandique Cathedralium vacantium fructus, ac redditus, Regibus, & Principibus competens, plenè traditur.

CAP. XVI.

Materiam huius disceptations plenè, & latè tractatam, quoad Nos, reperties apud D. Solorzan, lib. 3. de Indiar. Gubernat. per integra capita 11. & 12. nihilominus ex his, quæ ibi traduntur, nonnulla hoc capite, & seqq. attingam; reliqua, cum casus contigerit locis relatis videnda, & obseruanda sunt.

Ergò ad disputationem hanc in memoriam reuoca, quæ supra, cap. 1. num. 4. dixi: Videlicet, Reges omnes, & Principes Catholicos, in proprijs Dominijs, & Regnis Ecclesiistarum, & Episcopatum esse protectores, defensores, & Patronos ex sententia textus in cap. Principes 20. cap. Res autem 21. 23. quæst. 5. Palac. Rub. in introduct. rubr. de donat. inter vir. & uxor. num. 24. Cabed. decis. 84. num. 2. part. 1. D. Valenç,

consil. 196. num. 57. cum alijs, ibi traditis.

Ex cuius principio, & iuris necessitate, aut obligatione similiter sequitur, earundem Ecclesiistarum bona t ipsosmet Principes protegere, defendere, ac custodire teneri, debereque, ut ex iuribus proximè relativis notant, D. Valençuel. Palac. Rub. num. 28. vbi supra Cabed. dict. decis. 84. & de Patronat. Reg. Coron. cap. 37. num. 7. Petr. Marca, in concordia Sacerdot. & Imperij, lib. 4. cap. 9. §. 5 & lib. 8. cap. 22. à princ. & §. 7. cum seqq. & antè eos, fuit doctrina Speculator. in tit. n° Sede vacante, ad fin. vbi docuit, aliquos Principes Sæculares Episcopali, Sede t vacante, habere guardiam, custodiā, & administrationem bonorum Ecclesiæ, etiam iure Regaliae ad bonum finem, docent Franc. Marc. decis. 90. num. 6. & decis. 98. part. 1. & decis. 44. à num. 8. & decis. 560. part. 2. Barbos, ac iur. Ecclesiastic. Univer. lib.

5 lib. 1. cap. 8. num. 86. P. Dian. 8. part. Moral. tract. 5. resolut. fin. vers. Ad secundum, Tondut. resolut. Beneficial. 2. part. cap. 3. §. 13. num. 7. qui notant similiter, prædefun-
di Episcopi bonorum + custodiam, nè interim rapinis, & latrocinijs pateant, ad Re-
giam spectare Dignitatem, Cabed. dict. decis. 84. num. 1. D. Solorzan. dict. cap. 12.
num. 15. & alij infra, sicque communiter dici solet, Ecclesiam Pastore + viduatam,
sub Regis protectione conseruari, vt ad-
uertunt Affict. ad constit. Neapol. lib. 3 ru-
bric. 28. num. 1. & eo relato, D. Solorzan.
dict. cap. 12. num. 10. & cap. 11. num. 43.
Cabed. dict. decis. 84. num. 2. & dict. cap. 37.
num. 7. & 8. D. Valençuel. dict. consil. 196.
num. 58. Barbos. dict. cap. 8. num. 87.

Quæ omnia Regi nostrō Catholico, ma-
ximè conueniunt, qui verè protector, &
7 defensor + Ecclesiarum, Prælatorum, &
Beneficiorum, Beneficiorumque paſsim
appellatur, & experitur Pereyr. de man.
Reg. cap. 7. a num. 1. Acuña in cap. Hadria-
nus 63. distinct. num. 5. & his relatis, optimè
Cæſar. Caren. resolut. forens. resolut. 1. nu-
mer. 22. iunctis gloss. in Clement. vnic. de re-
nuntiat. verb. Manibus, cap. Ad hæc, de
offic. Archidiac. Cabed. de Patronat. Reg.
Coron. cap. 10. num. 1. & 3. addit. rursus
Carenā num. 23. ex Bobadill. lib. 2. Politic.
cap. 18. num. 135. & 194. Flores de Mena
variar. lib. 1. quæst. 4. num. 35. & 62. Bar-
bos. in collectan. ad Concil. Tridentin. sess.
25. de reformat. cap. 2. num. 3. D. Salgad. de
Reg. protect. 1. part. cap. 1. prælud. 2. numer.
73. D. Palafox en el memorial sobre los diez-
mos de las Indias, sub liter. Z. versic. Halla-
se practicado in margin. Azeued. consil. 37.
num. 11. & in leg. 2. tit. 6. lib. 1. Recopil.
Regem + nostrum Catholicum Sancti Tri-
dentini Concilij esse verum defensorem, vt
alijs paſsim obſeruant, D. Solorzan. dict.
lib. 3. cap. 3. num. 67. idem Barbos. dict. sess.
25. cap. 20. num. 15. & de iur. Ecclesiast. lib.
2. cap. 11. a num. 57. & de pensionib. quæst.
6. num. 6. vbi ait, eius decreta in vniuerso
Regno custodiri iuſſisse Regem Catholicum
D. N. D. Philipp. II. ex Herrer. in ipso. lib.
6. cap. 1. ann. 1564. Emman. Rodrig. tom. 2.
Regul. quæst. 63. art. 19. Valdès de Dignit.
Reg. cap. 22. num. 5. & alijs, D. Salced. de leg.
Polit. lib. 2. cap. 7. num. 8. P. Dian. 4. part.
Moral. tractat. 1. resolut. 77. Bullis maxi-
mè in id expeditis, per Summos Pontifices
Pium V. & Gregor. XIII. vt notant Flores
de Mena dict. num. 62. Ludou. Sarab. de in-
riſdict. adiunctor. quæſ. 30. num. 32. & ante
eos, Paz. in prax. tom. 2. prælud. Ultim. no-

uissime D. Montemayor. ad decisiones H' ſpa-
mol. vigil. 2. num. 27. Legis Christi Domi-
ni + & ipsius Ecclesiæ principalem propug-
natorem, eum appellant, Ioan. Redin. de
Maiſtat. Princip. verb. Imperatoriam, nu-
mer. 3. D. Valençuel. consil. 99. num. 27.
Ioan. Scobar à Corro de puritat. & nobi-
litat. 2. part. quæſ. 1. gloss. 5. num. 45. D.
Salgad. de Reg. protect. 1. part. prælud. 2. a
num. 72. & de ſupplicat. ad Sanctis. 2. part.
cap. 1. Pareja de instrum. edit. tit. 2. resolut.
2. num. 45. Did. Valdès in allegat. iur. pro
Eccles. Cathedral. Palantin. ſobre retenér yn
Breue de ſu Santid, en que concedió al Almi-
rante de Castilla la presentacion de las Canon-
gias della, a num. 1. Pallares Gayoso in me-
morial. ſobre no deuer contribuir la Iglesia de
Lugo en el ſeruicio de Millones, num. 38. in
fin. D. Hieronym. de Prado Verastegui, in
defens. Canonic. por la jurisdiccion Ecclesiastica
de la Metropolitana de Granada, y ſobre
reſtituir la multa de mil ducados, que im-
puso la Real Chancilleria al Canonigo D. Fran-
cis. de Peralta Caluillo, art. 3. num. 257. in
fin.

Immò totius Orbis Christiani Protector
+ constituitur in Regia Schedula primo No-
uemb. 1591. tom. 3. impress. pag. 435. & seq.
ibi: Principalmente, auiendo ne encargado, ſin
poderlo excusar de la defensa de toda la Chris-
tianidad, demás de la de mis Reynos, &c. Nec
interēſt, regulariter Beneficij vacantis.
etiam iuris Patronatus, custodiam ordinatio
Ecclesiastico + competere, ſicut eidem
spectat collatio, cap. Cum vos plerunque 4.
vbi gloss. penult. & final. de offic. iudic. Or-
dinari. vbi DD. cap. fin. codem tit. in 6. vbi
dicit Abbas, non eſſe alibi, vt refert Anton.
Thesaur. decif. 131. num. 5. cap. Quia
ſæpe 40. de electione, eod. lib. Clementin. ſtatutum eod. Francis. Marc. dict. decif. 90. a num.
1. Julian. Viuian. de iur. Patronat. 1. part. lib.
1. cap. 3. num. 24. versic. Decima septima,
D. Solorzan. dict. cap. 12. a princ. Barbos. de
offic. & potestat. Episcop. 3. part. allegat.
72. a num. 16. Cabed. de Patronat. cap. 25.
a num. 1.

Quoniam hoc + non procedit, in Bene-
ficijs, & Patronatibus, ad Supremos Prin-
cipes, & Reges, ſpectantibus, Cardin. Za-
uarell. in dict. cap. Cum vos plerunque 4.
Thesaur. vbi proxime, in quibus ordinariae
iuris + regulæ ceſſant, & non ſeruantur, D.
Valençuel. dict. consil. 196. num. 52. D. So-
lorzan. dict. cap. 12. num. 41. Mich. Anton.
Frances de Vrrutigoit. de Eccles. Cathedralib.
cap. 16. num. 170. In quod bene expendi
poſſe arbitror. Regiam Schedulam 29.

*Maij 1593. pag. 301. tom. 1. in qua referuntur Præbendarum Indiarum vacantium redditus ad Regium pertinere Patronatum, ibi: *Y las vacantes, que para esto pidio* (Dignitatum intellige, ut principio Schedulae constat) *demas de seren perjuicio de mi Patronago, &c.**

Praxis hæc colligendi, & custodiendi Ecclesiæ vacantis fructus, & redditus, Gallis est omnino communis, & ordinaria; faciunt enim colligere, & seruare vacantium Ecclesiæ fructus, & prouentus Galliæ Reges, vt latè tradunt Petr. Rebuff. in concord. Franc. tit. de Reg. ad prælaturas nominat. gloss. verb. In manibus, & gloss. & bodiè nimis, Rhenat. Copin. de sacra politia, lib. 3. tit. 3. num. 3. Ann. Robert. rerum iudicatar. lib. 3. cap. 1. Francif. Marc. dict. decis. 90. & decis. 93. à num. 1. & 9. part. 1. & decis. 44. num. 8. vol. 2. Zeuall. commun. contrà commun. quæst. 897. num. 244. Arnulph. Ruzeus de iur. Regalior. iur. 2. non tamè sibi, sed, vt ipso in eiusdem Ecclesiæ utilitatem, vel alios pios & vsus conuertant, vt ex Philip. Probo d. Regalib. quæst. 52. num. 4. Copin. vbi proxime, lib. 1. tit. 3. num. 7. & tit. 7. à num. 15. & Fabric. Bleinian. de Benefic. lib. 1. cap. 9. num. 36. refert D. Solorzan. dict. cap. 12. num. 80. licet aliud videbatur affirmare, num. 9. ex eisdem Auctoribus, quos habuit à D. Garcia Perez Araciel in memorial, sobre las vacantes de las Indias, num. 40. vbi in id expressum textum adducit, in cap. Ex diligenci de iur. Patronat. in antiqu. compilat. apud Anton. Augustin. & num. 75. & à D. D. Christophor. de Moscoso & Cordoua in simil. memorial, num. 197. latius de hac re discitat Petr. Marca locis iam relatis, præcipue, dict. cap. 22. §. 3. 7. 10. & 11. & cap. 24. §. 7. vbi ait, Gallorum Regem, vacante Sede, Beneficia, & Præbendas & conferre solere, vt etiam omnes ferè relati notant, idque Sanctum Regem Ludouicum fuisse executum.

Et in §. 1. dicti cap. 22. ex Caroli Calui prescripto, cuius verba refert, ait; præxim ordinariam esse, vt visitator à Metropolitanus Ecclesiæ vacanti missus, & assignatus, iuxta ea, quæ tradidi, sup. cap. 6. num. 3. vnâ cum comite, idest, Sæculari iudice, custodiat Ecclesiæ vacantis bona, donèc sit nouus Prælatus, cui restituantur; hæc sunt verba Caroli ordinationis, si aliquis Episcopus interim & obiecit; Archiepiscopus ipsi sedi Visitatorem, secundum Sacros Canones deputet, qui vnâ cum comite ipsam Ecclesiam, nè predetur, custodiat, usquedam, &c.

In Carnotensi verò Ecclesia Galliæ Rex, potiori iure videtur potiri, refert enim Marca vbi proximè, dict. cap. 22. §. 6. Vacante Ecclesia iurisdictionem, & omnia bona & temporalia, fructusque ex eis perceptos, sibi Regem retinere, & quique ex Præbendis resultant, ponitque ad literam Regij mandati verba in hunc modum, sicut *seu das vassallo vacans, interim & cum suis redditibus à domino licet occupatur, & propter defecum hominis, ut vulgari nostræ patriæ verbo vntamur, de iure, & generali consuetudine Regni nostri per dominum, quosque supervenias persona, quæ illi seruiat, licet detinetur, sic nos, & nostri antecessores, vacante Ecclesia Carnotensi, & temporalem iurisdictionem, & bona temporalia accipimus, & nostros facimus omnes fructus, qui proueniunt ex eisdem. Non solum autem nostram potestatem in bonis Episcopilibus exercemus, immo bona temporalia Præbendarum, & Dignitatum, siue sit iurisdictio temporalis, siue alia bona temporalia, quæ possint ad aliquem pertinere cum vacante præbenda, vel Dignitate, concedimus, & de eis, prædicto tanen modo disponimus, nostro iure, & §. 7. addit. decimas & esse temporales, licet ius eas percipiendis sit spirituale gloss. in cap. Is, cui de sentent. excommunic. in 6. & in cap. Cùm M. verb. Percepunt. de constitut. Gratian. discept. forens. cap. 296. num. 50. & cap. 238. num. 22. Barbos. in leg. Titia, num. 41. ff. solut. matrim. Rodoan. de spol. Clericor. quæst. 4. à num. 14. Garcia de expens. cap. 9. à num. 90. D. Castill. de tert. cap. 10. num. 6. & cap. 11. num. 6. August. Barbos. de iur. Ecclesiæ. lib. 3. cap. 26. §. 2. num. 3. Sefsè, decis. 162. à num. 20. Gabriel à Sanct. Vincent. de cen' ur. disput. 4. quest. 9. §. 21. numer. 292. Cabed. de Patronat. Reg. cap. 15. num. fin. idèqne, & vt temporales eleemosynis, ac subsidijs non subiiciuntur, Soto de iur. Titia, & iur. lib. 10. quest. 4. art. 3. Barbos. in dict. leg. Titia, num. 42. in fin. Garc. vbi sup. dict. cap. 9. num. 99. P. Molin. de iuslit. & iur. tractat. 2. disp. 663. num. 10. Reynos. obseruat. 50. num. 16. D. Araciel, numer. 162. D. Moscos. num. 19. vbi sup. Lara de Capellan. lib. 2. cap. 6. num. 17. Zeuall. de las fuerças, 2. part. quest. 25. num. 24. D. Castill. de tert. cap. 16. num. 14.*

Nota tamè illud, quod ex Gallis Auctoriis retuli, scilicet, ipsorum Regem, vacante Sede Episcopali, Præbendas, ac Beneficia conferre solere, ab usurpatione & originem trahere; eam namque Gallorum Regem facultatem usurpasse, docent Archidiacon. in cap. Imperium 10. di-

23 *Hinc. Ioann. Monach. in cap. 2. de Præbend.*
in 6. Jacob. Cujac. ad lib. 3. feudor. tit. 1. an-
tē med. alij à consuetudine eam t pro-
uenire affirmant, Rhenat. Coppin. dict. ti-
zul. 7. à num. 11. Ruzaeus vbi suprà, in præ-
fat. versicul. Quanta fuit. Carol. de Grafs-
al. lib. 2. iur. 1. ex gloss. in cap. Concilia 17.
distinction. verb. Reuerentiam, Ioann. Andr.
ad Specularor. titul de Præbend. §. Resstat, vt
referunt Dom. Araciell num. 169. & Dom.
Moscofo à numer. 32. locis vbi suprà, Petr.
Francisc. Tondut. resolut. Benefic. dict. cap. 3.
§. 13. num. 1. & num. 34. cum seqq. adver-
tit, quod quando Franciæ Rex Dignitates,
 24 *& Beneficia, iure Regaliæ, t confert ea*
absolutè concedit, non expectato, aut re-
quisito Papæ consensu; quando verò solùm
ipse nominat, & præsentat extrà ius Rega-
liæ, Papæ competit, & spectat prouidere,
& confirmare.
 25 *Similem praxim t coiliendi, & servandi*
vacantis Ecclesiæ fructus, & redditus, pra-
cari apud Polonos, Pedemontanos, Lu-
sitanos, Neapolitanos, & alias gentes, no-
tant Rebus ff. de pacific. possess. numer. 294.
Bleinian. dict. lib. 1. cap. 9. num. 36. German.
Forgeto de iur. Regaliæ. num. 2. Coppin. de
doman. Franc. lib. 2. tit. 9. à numer. 3. Ann.
Robert. dict. cap. 1. Petr. Gregor. Sintagm.
lib. 15. cap. 12. num. 25. & lib. 17. cap. 8.
Afflct. & Cabed. vbi suprà, Valdès de Digni-
tat. Reg. cap. 22. num. 12. Consultat. Su-
premi Indiarum Consil. sobre las vacantes
dellas, artic. 2. lt. C. D. Valençuel. dict. con-
sil. 196. à num. 54. vbi de praxi quo ad-
 26 *hoc t à Neapolitano Prorege seruata,*
testatur; de qua etiàm Thom. Carleual.
de iudic. lib. 1. tit. 1. num. 344. D. Solor-
zan. dict. cap. 12. num. 10. & seqq. & n. 28.
Anton. Thesaur. dict. decif. 131. à numer. 8.
vbi eius filius Gasp. Anton. in addit. Dom.
Moscofo vbi suprà, num. 31.

In Imperio autem mos erat antiquus,
 27 spolia, & bona t morientis Prælati Impe-
 ratorum vtilitatibus occupare, & invadere;
 quem Fridericus II. damnauit, Ecclesijsque
 28 dimisit, atque concessit t ea omnia, vt pa-
 tet ex sua constitutione ann. 1213. facta,
 confirmataque postea anno 1219. quam re-
 fert Petr. Marc. dict. lib. 8. cap. 23. §. 1. per
 hæc verba: *Illum quoque dimittimus, &*
refutamus abusum, quem in occupandis bonis
decedentium Prælatorum, aut etiàm Eccle-
siarum vacantium nostri consueuerunt ante-
cessores, committere, pro motu propriæ vo-
luntatis, omnia nos spiritualia vobis (Hon-
orio Tertio loquitur, cui dirigitur con-
stitutio) & alijs Ecclesiarum Prælatis re-

Tom. I.

liquimus liberè disponenda, vt quæ sunt
 Caesaris Cæsari; & quæ Dei Deo, recta distri-
 butione reddantur.

Quod, quoàd mobilia t bona, & se 29
 mouentia decretum fuerat à suo antecesso-
 re. Otto enim IV. anno 1200. vt ibidem, re-
 fert Marca §. 2. præfata bona successoribus
 Prælatis libera dimisit, vt clarè denotant
 Procerum Germaniæ, & Cleriverba, ad
 Innocentium III. Pontificem Maximum di-
 recta, ibi: *Prauam illam consuetudinem,*
quam Imperatores antecessores sui (Ottonis)
in occupandi rebus mobilibus, vel semouen-
tibus decadentium Episcoporum, vel Abba-
tum, Principum hucusq; seruauerunt; peni-
tus, extirpans, nos Ecclesiasticos, Principes ex
bac indebita vexatione, Regali benevolentia
liberos dimisit, & decadentium bona suis suc-
cessoribus servanda, liberaliter statuit. Hæc
ad cap. 20. etiàm spectant.

Apud Gallos prærogatiua, & facultas,
 qua ipsorum Reges, Sede Episcopali va-
 cante, fruuntur, vocatur t ius Regaliæ, vt 30
 notant Galli Auctores, & præter Proh. Ru-
 zæum, Robert. & Blainian. vbi suprà, de eo
 agunt Boer. decif. 32. num. 9. Coppin. d. lib.
 1. d. Sacra Politia, tit. 8. & libr. 2. d. doman.
 Franc. tit. 9. Duaren. de Benefic. libr. 3. cap.
 11. Ioann. Papon. in decisionib. seu arrest.
 Franc. lib. 2. tit. 3. vbi arrest. 1. de origine, &
 natura huius iuris Regaliæ tractat; asseritque
 t ab Anglia trahere principium, illudque 31
 fundasse maximè Regem Philippum, cog-
 nomento pulchrum, & in appendice, ad dict.
 tit. 3. iure. 3. affirmat, Gallorum Reges duo
 Regaliæ genera t in hac parte obtinere; alte 32
 rum spirituale, quod Beneficiorum importat
 collationem; & alterum temporale, in fru-
 tuum Ecclesiarum perceptione consistens.

Quod ius eo usq; durare dicitur, do-
 nèc t successor Episcopus investiatur, iu-
 ramentumque præstet fidelitatis, Tondut.
 dict. §. 13. num. 2. & per totum, Petr. de
 Marca latè, & plenè dict. lib. 8. cap. 22. §.
 4. & 5. & cap. 24. §. 7. exprimuntque clara-
 rè verba Regis Philippi Augusti, ad bel-
 lum Sacrum proficisciatis, ann. 1190. Regi-
 né matri, & Auunculo suo Rhemensi Ar-
 chiepiscopo, Regni Gubernatoribus consti-
 tutis, præcipientis; vt Regalia retineant, do-
 nèc electus Episcopus consecratus fuerit, il-
 lic: *Regina t autem, & Archiepiscopustan-*
dit Regalia in manu sua teneant, donec electus
consecratus sit, vel benedictus, & tunc Regalia
sine contradictione reddantur. Hæc bonorum
redditio, acceptio, vel receptio, apud eos
in uestitura appellatur, quæ aliquando ad om-
nia Episcopi defuncti bona redditusq; Sede
 34
 35

vacante, decursos, extendebatur. Verum
36 posterioribus temporibus ad solam + Regaliam admittitur, ut latè prosequitur Marca dict. cap. 22. per omnes eius paragrapbos, vbi §. 2. etiā advertit, perspē eam acceptancem, & investituram à Regis manu suscipere prouisum, refert: que quemdam Monachum, factum Episcopum, Episcopatus noluisse admittere administratio- nem, donec à Rege ipso fuerit investitus, ex Epistola Diui Bernardi 170. ad Regem Ludouicū VII. missa, ibi: *Electio rite celebrata est, electus fidelis est; non autem esset fidelis, si vestra, & non per Vos, habere vellet. Nec dūn prorsus se intromittit de aliquo; quamquam invitatio Clerici, & Populi, & oppressorum affectio, & vota bonorum, id ab eo vehementissimè flagitarint.*

Huic Regaliæ iuri, etiā aperitur via
37 per translationem Episcopi + ad aliam Ecclesiā. Igitur, eo catu à die prestiti consensu, ius incipit Regaliæ, vt notauit Stephanus Graciano dict. forens. cap. 296. num. 51. Vnde Tondut. dict. 2. part. cap. 3. §. 13. à numer. 10. de hoc Regaliæ iure loquens, ait, illud locum habere, & effectum fortiri, non solum per mortem Prelati, sed etiā per ipsius translationem; durat autem donec à novo prouiso iuramentum praestetur fidelitatis, Marca dict. cap. 22. §. 3. & alij supra Dom. Moscofo post num. 60.

Ex quibus iam intelligitur, quod pa-
sim à Doctoribus supponitur, & elicitor,
38 Capellæ nempē + iuris Regaliæ vacantis fructus Regem percipere, & habere, Arnulph. Ruzenus de iur. Regalior. priuil. 300. à numer. 1. Restaur. Castald. de Imperator. quest. 10. num. 29. Egid. Magist. in tractat. de Regal. cap. 4. & seqq. Carol. de Grassal. de Regal. Franc. libr. 2. iur. 1. Boer. dict. num. 9. D. Solorzan. dict. cap. 12. numer. 41. D. Valençuel. dict. consil. 196. numer. 52. Hoc ipsum Cantabris accidere videtur; tra-
ditur enim, ac refertur + in particularium Patronatibus Cantabriæ, fructus Beneficij vacantis Patrono pertinere, ita D. Ara- ciel ubi supra, num. 131. ibi: *Resto se practica en quantos Patronazgos ayer Vizcaya, donde aunque no ay a reservado el Patron expresamente las vacantes, las lleva; porque solo fue señalar congrua a los Beneficiados, y Mi- nistros.*

In Hispanicis Regnis, secundum pris-
cum ius, servatur eadem praxis colligendi
40 + custodiendi vacantis Ecclesiæ fructus, ex antiqua consuetudine, de qua testatur l. 18. titul. 5. part. 1. in illis verbis: *An-*

gua costumbre fue de Espana, è dura toda via, è dura oy dia, que quando fina el Obispo de algun lugar, que lo fazen saber el Dean, è los Canonigos al Rey, &c. è que le encomiendan los bienes de la Iglesia, è el Rey debegelo otorgar, è enviarlos a recabar, vbi Dom. Gregor. Lopez gloss. 3. & in l. 11. tit. 15. eadem part. gloss. 4. vbi dubitat. Vtrum hoc Reginostro ius + ex consuetudine competit, vel permittatur à Sancta Romana Sede, ob distantiam ab illa, & utilitatem Ecclesiæ prouenientem, dict. l. 18. recte in hoc expen- dit, Dom. Solorzan. dict. cap. 12. numer. 7. & 8. & num. 15. vbi quod nihil ex his bonis + sibi Rex noster percipit, Pa- lac. Rub. de Benefic. in Curia Vacantibus, §. 10. Gutierrez practicar. question. libr. 2. quest. 49. num. 4. Cabed. dict. decis. 84. à num. 1. Lassant. de decim. vendit. cap. 19. num. 48. Ioseph. Selsse de inhibition. cap. 10. §. 1. à num. 31. Villadiego. in Politic. cap. 5. §. 20. num. 107. Zeuall. de las Fuer- gas, 2. part. quest. 78. num. 13. Dom. Ara- ciel ubi supra, à num. 140 & 155. Dom. Salgad. de supplicat. ad Sanctissim. 1. part. cap. 1. à num. 117. & cap. 10. numer. 20. & melius num. 68. Carlénal. de Iudic. dict. numer. 344. Mich. Moez de Iturbide in cap. Generali 13. de election. in 6. à num. 1. Ro- deric. Mendez Silva in Catalog. Reg. pag. 101. vbi ait, Prelatorum defunctorum + bona ad Regiam Coronam antiquitus per- tinuisse; quoysque Rex Alphonsus XI. anno 1254. ea dimisit successoribus.

Qui rursus Doctores, supposita in Rege nostro facultate, vel etiā necesse-
itate custodiendi, & colligendi Episcopi
prædefuncti bona, docent, de eis inuen-
tarium omnino fieri debere (iure enim
sanctum est, successorem + in custo-
dia bonorum Ecclesiæ vacantis illo-
rum descriptionem facere teneri, cap.
Charitatem 12. quest. 2. Abb. in cap. Ut
præteritæ, in fin. de election.) Sæcularis
Iudicis interventu, & eorum custodiam
penè fidum deponi sequestrum, vt deinde
facilius creditoribus valeat satisfieri,
& ne sæculares Iudices ab Ecclesiasticis
+ vim, & molestias patientur, in Re-
gio Castellæ Senatu Regias, & stylatas
literas dari solere; late notant nostri su-
pra traditi, quibus addendi sunt Pereyr.
decis. 95. numer. 16. & de man. Reg. 1.
part. concord. 8. numer. 214. Curia Phi-
lippica 1. part. §. 5. num. 27. nouiss. Sim. Bar-
bos. in repertor. verb. Episcopi bona, pag.
131.

46 Licet contrarium + quodad inventarij confectionem teneant, Augustin Barbos. de iur. Ecclesiast. vniuers. lib. 1. cap. 8. num. 88. ex Martha de iuri dict. 4. part. cas. 122. à numer. 14. Francisc. Marc. decis. 105. part. 1. P. Dian. 4. part. Moral. t. actat. 1. resolut. 110. & iterum 8. part. tractat. 5. resolut. ultim. relato P. Fagund. de contractib. libr. 6. cap. 4. num. 14. docentes per Ecclesiasticum fieri debere; est enim quoad nos indubitatum, vt fiat per saecularem.

Similiter in Hispaniarum Regnis hæc 47 potestas, & prærogatiua vocatur + Regalia ad Regem nostrum Catholicum Ipe-
ctans, vt testantur Camill. Borrell. de præ-
stant. Reg. Cathol. cap. 5. num. 7. illic: Tertiò dicuntur Regalia Ecclesiæ, vel iura Patrona-
tus ad collationem, siue nominationem Prin-
cipum, ac Regum spectantia; & eorum sa-
cularium Principum, qui se intromittunt Se-
dibus vacantibus in tutela reddituum Ec-
clesiasticorum, de quibus Ioann. Monach. in
cap. Generali, de electione in 6. & in cap. 2.
de Præbend. in 6. & nouissimè Arnulph.
Ruzeus de iur. Regalior. in prefat. part. 2.
& Philip. Prob. in tractat. eiusdem tituli,
quest. 1. in fin. ponit est Rex Catholicus,
hæc Borrell. adde Dom. Araciel ubi su-
præ, post num. 112. & num. 139. cum seqq.
Consultat. Suprem. Consil. dict. artic. 2.
lit. E. & H. Mich. Moez in dict. cap. Gene-
rali, num. 1. Gabriel. à Sanct. Vincent. de
censur. disputat. 4. quest. 2. §. 3. numer. 33.
Ex quibus iam animadvertisit, vt suprà
notauit, Episcopali Sede + vacante, ius
Regalia locum habere, & docent Cardinal.
Seraphin. decis. 1353. nn. 7. Barbos. dict.
cap. 8. nn. 87. D. Valençuel. dict. consil. 196.
num. 58.

49 Hodie tamè in Hispania nostra, vt
plurimum. hæc + colligendi, & seruan-
di fructus vacantis Regalia, cessat, cùm
hoc ad Reuerendam Cameram Apostoli-
cam spectet, vt notauit Supremus India-
rum Senatus dict. art. 2. num. 7. ibi: Y la
especie de Regalia, que por costumbre anti-
guia tenia la Dignidad Real de mandar guar-
dar, y tener en custodia los frutos de las
vacantes, hasta que se entregassen al futo-
ro sucesor, como se refiere en la ley de la
Partida, la ha perdido esta Corona, que co-
mo pertenecen las vacantes à la Camara
Apostolica, por su Colector se guardan, y ad-
ministran.

50 De hac praxi, & Regalia Potentissi-
mo Regi nostro in Cathalonie Principa-
tu pertinente; extat + memoria in qua-
dam illius Senatus Consultatione die 15.

Tom. I.

Februarij 1551. Invictissimo Imperato-
ri, Hispaniarum Regi nostro Carolo V.
directa, ferè omnes Principatus Catha-
lonici Regalias complectente, quam ad
literam tradit nostras Narcis. Peralta in
tractat. de la potestat Secular en los Ecle-
siastichs, per la Economica, y Politi-
ca, post cap. 15. fol. mihi 80. ibi: Ha-
bet Maiestas vestra custodiam Ecclesia-
rum vacantium de suo Patronatu Regio,
Ec.

51 Latius refertur + in motu cuius-
dam sententiæ ipsiusmè Senatus Catha-
lonici die 2. Augusti 1577. latæ, cui sex-
decim interfuerunt Doctores, ac Senato-
res, quam etiam tradit idem Peralta.
cap. ultim. post num. 6. fol. 112. illic:
Constat inter cæteras Regalias, quas ha-
bet Maiestas Regia in dicto Principatu es-
se, quod vacantius Beneficijs de suo iure
Patronatus, habeat Dominus Rex custo-
diam ditorum Beneficiorum, non ut fru-
ctus + suos faciat, nec de illis disponat;
sed tantum, ut per suos Ministros dictos
fructus conseruet futuro + successori, ex 53.
qua consuetudine maxime, sicutibus tot,
& tantis subsidijs præstitis Sanctæ Sedi
Apostolice per Comites Barcinonæ, & Re-
ges Aragonum, præsumitur priuilegium
dictæ + Sedis Apostolice, dictis Regibus 54.
concessum, præcessisse, Ec. iunctis (quoad
hoc priuilegium rectè præsumptum) Bu-
tr. in cap. Ad Apostolicam, de his, que
fiant à Prælat. numer. 17. Barbat. inter
consilia Alexand. consil. 74. numer. 21.
volumen. 4. eodem Alexandro consil. 6.
numer. 5. volumen. 1. Curt. Iunior con-
sil. 58. numer. 18. Ponte consil. 8. num. 7.
tom. 2.

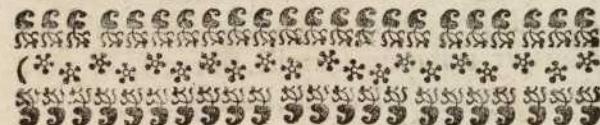
55 Quod motuum, maxime in antiquis
multum insuit, & confert (vt id obiter
notemus) cùm dicatur pars + sententiæ,
& ipsam declarare, latè Hieronym. Ma-
gon. decis. Florent. 47. numer. 10. & decis.
54. num. 1. & decis. 132. num. 16. nostra-
tes Silver. Bernart. in respons. iur. pro Re-
gio Patronat. 1. part. §. 2. num. 6. (vbi etiam
ait, ex Mohedan. decis. 260. numer. 3. DD.
in cap. Cùm à nobis, de testib. narratiuam +
priuilegiij Papæ probare) Sesse decis. 314.
num. 79. & decis. 334. num. 2. Ioseph. Ram.
consil. 45. Ioann. Petr. Fontanell. decis. 287.
num. 18.

56 In simili materia Ecclesiastica, quam
Reges nostri in Cathalonico obtinent Prin-
cipatu, affirmant aliqui, etsi aliunde
de Apostolica concessione non constaret,
sufficere + illud allegare priuilegium, quod 57

ei rei sat videbitur, immemoriali probata possessione, Oliuan. de iur. Fisc. cap. 13. nam. 8. ex Barth. in 1. Cùm de in rem verso, num. 3. ff. de usur. Silver, Bernart. in respons. iuris pro Reg. Patronat. 1. part. §. 10. 58 num. 6. & seqq. Decimæ, inquit, t & primaria, & iura conferendi, & eligendi pertinenter, & semper pertinuerunt Comitibus Barcinon. ex vi privilegi Apostolici de quo licet aliter non constet, sufficit allegare illud, & in memorialem possessionem, probare, nec requiritur alia privilegij probatio.

Cæterum, quoad decimas, & primicias, Regi nostro Catholico aliquibus in partibus Aragonum Coronæ pertinentes, allegatio, & defensio illa necessaria non est; constat enim, notumque est omnibus t Summos Pontifices Alexandrum II. (qui anno 1061. creatus fuit Papa) Gregorium VII. & Urbanum II. eas Regibus Sancto anno 1073. & Petro I. eius filio anno 1095. & ipsorum successoribus indulsisse, approbasseque concessionem à prefato Alexandr. II. factam; horum Pontificum nempe Gregor. & Urban. Bulæ referuntur integræ inter allegationes iuris super redditibus, & fructibus Ecclesiæ Indiarum vacantibus editas, de quibus suprà hoc cap. & seqq. post Concordiæ instrumentum infra cap. 19. à num. 2. traditum fol. 14. & seqq. de eisque indultis, & concessionibus t memoriam agunt Beuter. in Chronic. lib. 2. cap. 8. Silver. vbi suprà, 1. part. §. 2. à princip. Zurit. libr. 2. Annal. Aragon. cap. 50. Miedes Histor. Reg. Iacob. lib. 1. cap. 9. Valdès de Dignit. Reg. cap. 20. à num. 25. Petr. Gregor. 2. part. Sintagmat. lib. 17. cap. 7. numer. 22. Illeſc. lib. 5. Histor. Pontific. in vita Petr. I. Aragon. Reg. fol. 275. D. Valençuel. contra Venetos, 3. part. num. 202. Calixt. Ramirez de leg. Reg. §. 31. num. 30. Petr. Bellug. in Specul. Princip. rubric. 13. versic. R. stat, numer. 14. vbi Camill. Borrell. Bobadill. in Politic. lib. 2. cap. 18. num. 146. Luc. Martin. Sicul. rer. Hispan. libr. 8. cap. 13. Cabed. decis. 63. num. 4. part. 2. D. Leo decis. 3. num. 10. Mich. Ferrer 3. part. obseruat. cap. 278. Emman. Rodrig. tom. 2. Regular. quæſt. 44. artic. 3. in fin. Pat. Marian. de reb. Hispan. libr. 10. cap. 2. Francisc. Tariſa de Regib. Hispan. in vit. & fact. Alphons. VI. D. Araciſl sub num. 6. D. Moscoſo post numer. 151. Rota Romana in una Valentina de Gandia, coram Pampilio 2. Iunij 1599. quam referunt D. Araciſl dict. num. 6. in margin. numer. 90. & seqq. D. Moscoſo num. 150. remiſſiūe D. Solorzan.

dicit. libr. 3. cap. 1. num. 11. D. D. Laurent. Matheu & Sanz de Reginin. Valent. cap. 2. §. 5. à numer. 21. Seraphin. decis. 1293. D. Castill. de tert. cap. 36. Noguer. alleg. 39. n. 29. nouissim. doctiss. amicus meus D. Moreto, iam Limensi. Senator. in allegation. iur. sobre el cumplimiento de la Real excusitoria de los diezmos con las Religiones de las Indias, num. 49. Siluer. Bernart. in respons. iur. pro Regio Patronat. 1. part. §. 1. num. 3. 8. Carbonell. in Chronic. lib. 1. del Rey en Perse, & de les sues gentes.

S V M M A R I V M.

- 1 **R**egalia colligendi fructus vacantes procedit, maximè in his Indiarum Regnis.
- 2 Fructus hic custodiuntur, & colliguntur, tanquam proprijs Regis nostri, & n. 16. 17.
- 3 Rescripta Regia circa hanc fructuum collectionem expedita, expenduntur.
- 4 Qualiter iure antiquo vacantis portio distribuebatur.
- 5 Nouo iure, in tres solet æquales partes diuidi, & qualiter applicentur.
- 6 Traxis hæc ab anno 1617. obseruantur.
- 7 Rescriptum Regium anni 1642. iubet, unam harum partium in Hispaniam aportari, quod adhuc durat.
- 8 Regium Rescriptum refertur, quo solet futuro Praelato alia pars concedi.
- 9 Ex eo, quod soleat Rex noster, hanc Prælato applicare, non remanet ad strictus cum omnibus id facere.
- 10 Vario circa hoc versatus est Rex noster, nec uniformiter concessit.
- 11 Tertia vacantis pars, Ecclesiæ vobis applicari solita, ipsius ædificationi, aut reædificationi aliquando assignatur.
- 12 Eidem similiter quandoque nouenæ partes, ærario Regio debitæ destinantur, & num. 14. 20.
- 13 Duæ nouenæ decimarum partes in electionibus, Regi nostro reseruantur, & num. 26. 27. 41. 50.
- 15 Regis officiales colligunt has nouenas partes, et si Ecclesijs assignatae sint.

- 16 Rex noster in vacantis collectione, gratis versarur, licet possit hos fructus sibi acquirere, & num. 2. & 17.
- 18 Reges, & Princes vacantium fructibus gaudentes, pacto, aut priuilegio Apostolico acquisuisse, credendum est.
- 19 Funeralium quartae, vacantis nomine non continentur.
- 21 Decimae omnes in quatuor aequales partes diuiduntur, & n. 37. 49.
- 22 Antiquo iure, etiam in quatuor partes diuidebantur, sed distribuebantur alterius.
- 23 Praelato una ex quatuor partibus; altera Mensæ Capitulari assignatur, & numer. 24. 38. 49. 54.
- 25 Reliquæ duæ partes in nouem aequales, quas nouenos appellamus, diuiduntur, & num. 40.
- 27 Pacto potest in Patronatus fundatione aliquid ex fructibus Patrono reseruari.
- 28 Una nouena pars cum alterius dimidia Ecclesiæ fabricæ applicatur, & n. 46. 51.
- 29 Alia nouena cum dimidia Regio Hospitali, & numer. 47. 51.
- 30 Hospitale in qualibet Parochia fundari iubetur.
- 31 Reliquæ quatuor nouenæ partes Rectribus Parochialium assignantur certa forma, & n. 42. 45. 52.
- 32 Quandoque quatuor partes valorem in erectionibus designatum superant, Mensæ Capitulari applicatur excessus, & n. 44. 52. 53.
- 33 Sacrista percipit octauam partem, ex quatuor Parochis applicatis, & n. 43.
- 34 Regia R. scripta ad superiora traduntur, & num. 48.
- 35 Hoc totum continent erectiones omnes Indiarum.
- 36 Erectionum litera circa superius relata traditur.
- 55 Nibilominus erectionum litera non omnino seruatur, licet seruari passim iussum sit, & num. 56.
- 56 In cuius executionem auctor, proxima Argentina Cathedrali sinistre introductam emendari petijt.
- 57 Cathedralis Ecclesia est etiam Parochialis.

ARGUMENTVM.

PRæcedentis Capitis materia continuatur; in Indijs maximè procedit Regalia colligendi fructus vacantes; traditur illorum distributio; item decimarum diuisio, & applicatio, iuxta erectiones Cathedralium.

CAP. XVII.

Regalia, quam capiti superiori tradidi, procedit maximè, & sine controvertia, in his Indiarum Regnis, & Provincijs. In eis enim Catholico Regi nostro + collectio, custodia, & administratio fructuum decimalium, Episcopali Sede vacante, competit, l. 41. Que los frutos, inquit, de los Prelados, en Sede vacante, se metan en la caxa Real, l. fin. Que los Oficiales Reales de las Indias cobren las Sede vacantes, y expolios de los Obispos, y los tengan en las caxas, por quanto aparte, tit. 5. lib. 1. Sum. optima Reg. Schedul. 29. Maij 1581. tom. 2. impres. pag. 46. de qua infra, cap. 19. à n. 37. late D. Solorz. de Indiar. Gubern. cap. 12. Noguer. alleg. 26. à n. 22. D. Villar. en el Gouern. Eccl. 2. p. q. 20. art. 3. n. 79. D. Escalon. en el Gazophil. 2. p. lib. 2. cap. 33. à n. 1. & ante eos D. Araciel, Consult. Suprem. Indiar. Consil. & D. Moscos. loc. relat.

Tom. I,

cap. præced. Thom. Auend. & D. Leo Pinell. in alleg. iur. sobre la v. tante del Cuzco, à num. 32. addunt rursus D. Araciel nu. 154. Consult. art. 2. n. 8. & D. Moscos. n. 139. hos fructus + vacante Sede, de cursos percipi, colligi, & custodiri per Regios Oficiales, non ab solutè in custodiam, vt in Regnis Castellæ obtinebat, ex lege Partitæ; sed tanquam proprios Regis, de quo infra cap. seq. agemus.

In hanc materiam plures, diuersis téporibus, expeditæ sunt Reg. Sched. Regijs Indiarum Officialibus + curâ hanc, & custodiâ committentes, vt patet ex vna 1. Maij 1543 à qua generalis ad omnes Indiarum Regias Audientias desumpta est ordinatio anni 1563. in hunc modum: Y porque Nos tenemos ordenado, que auiendo Sede vacante por fallecimiento del Obispo, o Prelado de la dicha Provincia, se meta en nuestra caxa Real la parte de los diezmos, que conforme à la erección auia de auer, y le pertenecia al tal Prelado: Mandamos, que cada, y quando

L 3. que

que lo tal sucediere, los dichos nuestros Oficiales Reales lo cobren, y metan en nuestra Real caxa, y lo tengan en ella por quenta aparte, y nos dén aviso siempre de la cantidad, que huiiere caido de ello, para que Nos proveamos lo que mas conueniente sea al servicio de Dios nuestro Señor, y nuestro; alias 18. Ianuarij 1575. & 23. Junij 1627. ad Proregem Nouæ Hispaniæ missa, vt curaret, antiquani, circa hoc, Ordinationem (quæ est supra relata) observari illic: Y dè orden à los Oficiales Reales de Mexico, y à los demás de su distrito, que cobren las vacantes de los Obispados de aquella tierra, y los expolios, y lo tengan en su poder por quenta aparte, y auisen lo que se ha hecho de las passadas, ex quibus formatæ sunt leges supra citatæ, dict. Consultat. Suprem. Consil. dict. artic. 2. liter. Q. sub num. 15. Domini Araciel num. 154. & Moscofo numer. 62. & 139. post eos, D. Solorzan. dict. cap. 12. numer. 12.

Totum hoc ex fructibus decimalibus, vacante Ecclesia, à Regis Officialibus collectum, & seruatum, prioribus temporibus, in duas & quales diuidebatur partes, quarum 4 t' vnam ipsi Ecclesiæ vacanti gratioſo titulo, vt ex ea ipsius necessitatibus, & neceſſarijs commode prouideretur, concedebant Reges nostri, alteram verò futuro Prælato, eisdem titulo, & cauila, assignabant, vt patet ex Regia Schedula 3. Decembri 1631. in illis verbis:

Auiendo los Señores Reyes mis progenitores desde que se descubrieron las Indias acostumbrado à hacer merced à las Iglesias, así Metropolitanas, como Cathedrales de ellas, quando vacan por sus Prelados, de la mitad de lo que valen sus rentas pertenecientes al Prelado desde que quelan vacas, hasta que su Santidad da el fiaſt à sus sucesores, para que con lo quemontasse la mitad de las dichas vacantes, se fuesen proueyendo de todas las cosas de que tuviessen necesidad para el servicio del Culto Diuino: y de la otra mitad à los Prelados nueuamente el gidos, &c. traditur post d. consult. Supremi Senatus, fol. 12. & à D. Solorz. dict. cap. 12. n. 33. innuit D. Moscofo num. 53. & comprobatur ex his, quæ iuxta alias Provincias, & tempora obseruata referunt D. Solorz. Vbi proxime, n. 20. & seq. & n. 30. cum alijs, & gid. Gonçalez Dauila in Theatr. Ecclesiast. in Ecclesia Querensi, fol. 41. Narr. Garc. & alij.

Nono tamèn iure, quo adhuc nunc utimur al'ud obseruatur. Ergo hodi' tota vacantis Ecclesiæ portio, & summa, quæ Prælato spe-

etabat, in tres æquales t' solet diuidi partes. 5 Prima ipsi vacati Ecclesiæ, vt eam valeat in viſus necessarios conuertere. Secunda futuro Prælato, vt facilius possit Apostolicas obtinere literas; sumptus itineri necessarios facere; & omnia ad Pontificale disponere: Tertia, denique pijs viſibus assignari solet, vt patet ex p[re]fata Regia Schedula, in illis verbis:

Por estar ya las dichas Iglesias sin tanta necesidad como à sus principios, de algunos años à esta parte les he ido haziendo merced de la tercia parte de las dichas vacantes, y otra tercia parte à los Prelados para el despacho de las Bulas, y hacer su viage à sus Iglesias, y preuenirse de Pontifical; y la orrateria parte de las dichas vacantes he reseruado para disponer de ella en obras pias, D. Solorzan. dict. cap. 12. numer. 33. 47. 81. & seqq. & ante eum D. Moscofo Vbi supra, numer. 56. Vbi ait, hoc servari t' ab anno 1617. D. Escalon. dict. cap. 33. num. 2. & num. 5. affirmat ex Regia Schedula 14. Octobris 1642. decretum fuisse, hanc nouissimam partem in pios viſus t' distribuendam in Hispaniam adsp[ort]ari, vt indies observari videmus, eodem fine; vt felicet pijs applicetur, causis, & viſibus; nec par erat, aut viſum fuit, in alios expendi, secundum ea, quæ aduertit Gasp. Anton. Thesaur. in adit. ad Anton. eius patr. decis. 131. in fin.

Rescriptum Regium, quo illa tercia vacantis pars futuro t' concedit solet Prælato, sic ferè sempèr concipitur.

EL R EY. Oficiales de mi Real hazienda de la Ciudad de N. en la Provincia de M. por parte de B. à quien h[ab]e[re] presentado para el Obispado de la Ciudad de P. se me ha representado los grandes gastos que ha de tener, así en el despacho de sus Bulas, como en el de los Pontificales, y viage que ha de hacer para llegar a su Iglesia; suplicantome, que para poder acudir à esto fuese seruido hacerle merced de la tercia parte de la vacante de aquel Obispado. Y auiendo visto en el Consejo de Canara de Indias, y consultadosene sobre ello, lo he tenido por bien; y así os mando auerigüéis, y sepais lo que han valido todos los frutos, y rentas del dicho Obispado desde el dia que vacó por fallecimiento de R. su ultimo Prelado, hasta el en que su Santidad concediere el fiaſt de él al dicho B. y le acudireis con la tercia parte de lo que esto montare, que con testimonio de ello, y una carta de pago, y esta mi Cedula, mando se os reci-

reciba, y pase en quenta lo que assi le dieredes, y pagaredes, sin otro recaudo alguno, que assi es mi voluntad, &c. Nota obiter, de hac vacantis parte Prælato concessa, posse ipsum ad libitum disponere, & testari, tanquam de bonis Patrimonialibus; cum a Regia prouenant liberalitate, ita ex Sacrae Congregationis declaratione notant, & docent D. Solorzan. de Indiar. Gubern. lib.3. cap.10. num.78. Barbos. de potest. Episc.3. part. alleg. 114. num.10. vers. Dñm Mætriti, Auendañ. & D. Leo, Pinell. in alleg. sobre la vacante del Cuzco, num.34.

Non tamèn ex eo, quod Catholicus

- 9 Rex noster t huismodi passim conferat largitatem, & gratiam, adstrictus reannet, eandem alijs Prælatis impartiri, & concedere; pender enim à libera Principis voluntate, & liberalitate, qui potest gratiam facere, vel negare, vt sèpè accide et solet, & notant D. Araciæ, num.11. & 167. Consult. Suprem i Indiarum Consilij artic.2. lit. R. & artic.3. fol.9. & seq. D. Moscoso à num.113. 121. & 143. locis relatis capite superiori, Auendañ. & D. Leo, Pinell. in alleg. sobre la Vacante de la Iglesia del Cuzco, à num.33. qui etiàm aduertunt t circà hoc varie prouisum, non uniformiter, exemplaque referunt, & post eos D. Solorzan. dict. cap.12. num.42. Gratiæ autem à Rege in his bonis factæ iuri de la Mesada non subiiciuntur, nisi specialiter in gratia dictum fuerit, leg.23. tit.13. lib.2. Summar.

Nonnumquàm similiter tertiam illam vacantis partem, quæ Ecclesiæ vñibus necessarijs ferè destinatur, eiusdem t Ecclesiæ ædificationi, aut etiàm reædificationi specialiter inuenio assignatam in Regia Schedula 28. Augosti 1552. pag.140. tom.1. illic: El repartimiento que hizieredes, aueis de tener aduertencia, que ha de serlo que faltare, sobre lo que huiiere valido, y valiere la parte, que de la Sede vacante deesse Arcobispado su Magestad hizo merced, y limosna para el edificio deessa Iglesia; y ansiismo lo que valiere la parte, que conforme à la erección de la fabrica de ella, y qualquier otras mandas particulares, que ayan hecho, o hizieren para ello. Hec Hispanus Princeps de Mexicanæ Ecclesiæ ædificatione agens.

- 12 Aliquando etiàm noto, duas t nouenas partes Regio patrimonio in decimarum diuisione referuatas (de quibus infra, num. seq. 26. 27. 41. & 50.) Ecclesiarum ædificationi fuisse concessas, in Regia Schedula 14. Decembri 1551. pag.141. eod. tom. in illis verbis: Y por quanto yo h' hecho merced à la dicha Iglesia aport tiempo de quatro años de los dos no-

uenos à Nos pertenecientes en el dicho Obispado, conforme t à la erección d's, para que se gasten, y distribuyan en las obras, y edificios de la dicha Iglesia; mi voluntades, que los dichos dos nouenos entren en la tercera parte, que á su Magestad cupiere, è huiiere de contribuir para la obra de dicha Iglesia, conforme à lo suso dicho.

In Regia Schedula 18. Januarij 1575. pag. 171. eodem, ibi: Y que se podrian aborrar los dos nouenos de los diezmos, de que t acostumbramos à hacer merced à las Iglesias, por estar bien cumplida la causa porque se les hace la dicha merced, &c. Octobris 1539. pag.200. Aora, inquit, yo soy informado, que po auer Nosotros hecho merced à las dichas Iglesias para la edificacion dellas por cierto tiempo de las dichas dos nouenas partes, no entendéis en cobrallas, quæ iterùm repetitur pag.305. tom. 3. in qua deciditur, vt nihilominus exactio, & collectio harum t nouenarum partium 15 fabricæ Ecclesiarum applicatarum per Regios officiales fiat, D. Araciæ. ubi supra, sub num.93.

Ex quibus satis aperte patet, non solum in hac Vacantis Ecclesiæ fructuum t collectione, custodia, & administratio, gratis omnino Catholicum Regem nostrum per suos officiales versari, vt iam diximus, & benè aduertit D. Escalon. dict. cap.33. num. 2. iuste insurgens in sinistre suspicantes, quamvis contrarium affirmare, & exequi t non sit omnino improbabile, supposito Apostolico privilegio, Regibus nostris indulto, quo illis decimæ omnes Indiarum, ex quibus vacantis portio componitur, concessæ fuerunt, de quo infra, cap.19. à numer.7. & 8. vt notarunt Consultat. 5. C. & D. Moscoso passim, & post num.145. dicit: No es menos cierto, que està desobligado V. Magestad de gastar las vacantes en obras pias; porque aunque en ellas se han empleado, y consumido, y V. Magestad por su clemencia, y grande atencion al Culto Diuino, llenado de su natural, y del exemplo de sus mayores, ha hecho lo mesmo. Desto no se infiere obligacion, porque no se induce de lo que pende de voluntad, &c. dict. Consult art.3. num.3. ibi: Y la mas verdadera, y juridica resolucion, es la que se ha consultado à V. Magestad sobre la distribution de la vacante de los Charcas, y que en ella, y en las demás pued. V. Magestad distribuirlas como quisiere, & ante eos D. Araciæ. post num.167. in illis verbis: Demás, que no siempre V. Magestad ha hecho merced de las Vacantes à la Iglesia, y al sucesor, antes algunas veces se ha quedado V. Magestad con ellas, y distribuidolas como hazienda Real su-

saya, & deinde, vbi exempla retulit.

Vnde obseruare licet, quod quoties dicitur, & affirmatur, Secularem Principem, ut Angliae, Francie, & alios Reges, fructuum vacantium sibi referuisse partem, pacto, aut Pontificio id acquisuisse priuilegio, & credendum est, ut de Episcoporum Spolijs in Regno Siciliae, quo ad Regem nostrum infra cap. 21. a num. 45. attingam, & de pactione fundationis Ecclesie tempore initia, dixi cap. 3. num. 26. & notant in specie ex cap. Eleuterius 30. 18. quest. 2. cap. Praeterea 23. de iur. Patronat. D. Araciel. num. 35. & seqq. Consultat. Suprem. Senat. artic. 2. lit. C. D. Moscoso a num. 31. locis vbi supra, & post illos D. Solorzan. dict. lib. 3. cap. 22. num. 38. D. Escalon. dict. cap. 33. num. 3. qui num. 4. ex D. Solorzan. vbi proxime docet, fructuum Vacantis Ecclesie nomine decimales tantum contineri redditus, non funeralium & quartam, verum etiam sene, pretèr prefatam tertiam vacantis partem, proprias nouenas portiones Ecclesiarum & aedificationibus assignare, ut ex dictis Regis Schedulis & alijs sat is constat.

Cæterum, ut hæc decimarum pars, quæ Prælato assignata est, & persoluitur, ex qua, ut dixi, vacante Sede, a tempore mortis, vel translationis Episcopi, usque ad fiat, & confirmationem Summi Pontificis in successoris personam, portio presentis discep- tationis componitur, radicis, & melius percipiatur, obseruandum est, in omnibus t. Indiarum Cathedralibus Ecclesijs, stabili- tum, & concordatum esse; ut ex decimis, quas Parochiani omnes Diœcesis pendunt, fiat, & constituantur una summa, vel acer- vus, aut cumulus, qui aliquibus deductis, in quatuor equeales partes distribuitur (aliter iure & antiquo distribuebantur decimæ, etiam in quatuor partes diuisæ, ut patet ex cap. Vobis 23. cap. Concesso 26. illic: In qua- tuor partes diuidat, quarum unam sibi ipse re- tineat, alteram Clericis, pro officiorum suo- rum sedulitate distribuat; fabricis terram, quartam pauperibus, & peregrinis habeat fi- deliter erogandam, cap. Quatuor 27. & seq. cum alijs 12. quest. 2. notauit Consult. Suprem. Indiar. Consil. art. 1. a num. 1. alia iura refert Marin. resolut. iur. lib. 1. cap. 81. a num. 22. & 27. & capit. seq. num. 24. adde leg. 19. tit. 20. part. 1. Beroi. consil. 3. a num. 40. lib. 1. Valasc. consult. 179. a princ. D.D. Francisc. de los Herreros, in allegat. sobre los gastos de la administracion de las ren- tas de imales de Cordoua, num. 4.)

Harum prima Ecclesie Prælato & spe-

ciat; secunda Mensæ Capitulari, ad con- gruam Dignitatum, Canonorum, & alio- rum & sustentationem; Aliæ vero duæ par- tes & ex quatuor relatis, eodem modo in nouem equeales, quas communiter, Nouenos appellamus, diuiduntur, quæ ita distribuun- tur. Duæ integræ Catholico Regi nostro & in signum supremi terræ dominij, & iuris Pa- tronatus illius, referuantur, quod & redi- fieri potuit, ex dict. cap. Preterea 23. de iur. Patronat. dict. cap. Eleuterius 18. quest. 1. cap. Tributum 23. quæs. Ultim. cap. Si quis Basilicam, vbi gloss. verb. Sub tributaria, de consecrat. distinct. 1. ex cap. Generali 13. §. fin. vbi gloss. verb. Fundatione, de electione, in 6. & alijs D. Marmolejo vbi supra, fol. 2. pag. 2. & fol. 7. vers. En quanto al tercero, dict. Consultat. 5. C. dict. art. 2. num. 1. D. Gre- gor. Lopez in leg. 23. tit. 20. part. 1. gloss. Ultim. Betancurt. in memorial. sobre que los Capitulares de las Indias sean proueidos en las Prelacias dellas, propos. 3. §. 5. D. Araciel. num. 85. & 107. & ex Rote decisione 2. In- nij 1599. in vna Valentina de Gandia, co- ram Pamphil. & alijs; latè D. Moscoso a num. 151. D. Palafox en el memorial sobre los diezmos de las Indias sub liter. Z. versic. Y aunque, & seq. D. Moreto in allegat. iuris, sobre el cumplimiento de la Real execu- ria de los Diezmos, num. 34. fac. trad. cap. 3. a num. 25. & passim.

Vna nouena pars & cum alterius dimidia fabricæ Cathedralis, tanquam Parochialis, & etiam fabricæ aliarum Parochialium His- panorum Diœcesis, alia etiam nouena pars & cum dimidia alterius nouenæ partis Regio Hospitali, pauperum curationi, & suspen- tationi destinato, quod quidem in qualibet t. Parochia fundari iubetur. Relique vero quatuor nouenæ partes Parochis Cathedra- lis & Ecclesie, & Parochialium Diœcesis respectuè, forma infra exponenda, spe- ciant, nisi valorem, & numerum in Erectio- nibus designatum, excedant; hec ultimæ quatuor nouenæ partes; quo in casu & por- tioni, seu partiilli in prima decimarum di- uisione, Capitulari Mensæ debitæ, accres- cit excessus, additur tamè Parochis gra- uamen, ut ex quantitate, & massa, ex dictis quatuor nouenis partibus percepta, octauam Sacristæ & eiusdem Parochiæ per- soluant. Hec omnia facile reperties in Ca- thedralium erectionibus disposita, diuisa, & ordinata; vide Concilium Mexicanum, §. 24. fol. 8. vbi Mexicanæ Ecclesie Erectio refertur, Fr. Anton. Remesal. in Histor. Chiapensis. & Goathemal. lib. 3. cap. 12. 13. & 14. qui Goathemalensis Ecclesie integrum

ponit erectionem D. Villarroel en el Gouern. Ecclesiastic. 2. part. quest. 18. art. 4. ad num. 5. vbi Cuzquensis Ecclesiae tradit erectionem, in Hispanum versam idioma, in qua cap. 25. & seqq. de hac decimarum divisione agitur; id ipsum tractant Regia Schedula Talaueræ 13. Februarij 1541. & aliae, pag. 112. & 200. tom. I. impress. ex quibus formatur l. 40. tit. 11. lib. I. Summar. per hec verba.

34 Que † los diezmos que se cobraren en cada Iglesia, se dividian en cuatro partes; las dos para el Prelado, y Cabildo por mitad, las otras dos se subdividian juntas en nueve partes; y de estas, las dos sean para el Rey, y las tres para la fabrica, y Hospital por mitad, y de las cuatro se paguen los Curas, y lo restante dellas se agregue à la Mesa Capitular, para la paga de las Prebendas, conforme à la erección, iuntis D. Araciel ubi supra, num. 8. D. D. Anton. de la Cueua & Silua in allegat. iur. sobre retener en el Consejo de las Indias el pleyto de los diezmos, a num. 5. D. Solorzan. post illos, dict. lib. 3. cap. 4. num. 15. & seqq. D. Escalon. dict. 2. part. lib. 2. cap. 32. §. 1. P. Auendañ. in Thesaur. Indic. tit. 2. num. 50.

35 Et quod hoc ipsum † continetur in alijs erectionibus Indiarum, traditur in quadam relatione, sacada de las Secretarias del Consejo, que anda con los memoriales hechos sobre las vacantes de las Indias, post Consult. Suprem. Senat. fol. 9. & seq. y se haze especial mencion de las erecciones de Santo Domingo, Portorrico, Dariel, Cuba, Mexico, Venezuela, Guatemala, Yucatan, Cartagena, Lima, Plata, Cuzco, Arequipa, y Rio de la Plata.

Quod omne ita relatum, sanè melius ad sensum patebit, litera erectionis quoad hoc, fideliter, † relata, quod facio libenter, maximè, quia facilis non est omnibus desiderantibus erectiones videre, illarum inspectio, addo rursus omnes ferè Cathedralium erectiones in decimarum divisione conuenire. Ergò quām retuli Ecclesiae Goathemalensis, sic se habet.

Quod omnium decimarum, tam Cathedralis, quam aliarum Ecclesiarum dictæ Ciuitatis, & Dioecesis fructus, & prouentus, in 37 quatuor † aequales diuidantur partes, quarum 38 unam Nos, & successores † nostri Episcopi perpetuis futuris temporibus pro honore Pontificalis habitus sustentando, & vt decentius, & iuxta Pontificalis officij exigentiam statum nostrum sustentare valeamus, absque aliqua diminutione pro nostra, & successorum nostrorum Episcopali mensa habeamus.

Decanus vero, & Capitulum, & reliqui mini-

stri Ecclesiae, quos desuper assignauimus aliam quartam † partem, modo præmisso inter eos dividendam, habeant, à quibus partibus, licet ex commissione Apostolica, & longi temporis usu, moribus, & consuetudine approbata eadem Catholica Maiestas tertiam partem (tertias in Hispania vulgariter nuncupatam) habere, & recipere integraliter consuevit. Volens tamen ipsa Maiestas erga nos suæ liberalitatis dexteram porrige propt̄ extendit, circa alias partes, qualitatibus infra expressis, Nos, & Episcopos successores, & Capitulum præfatos, ut magis debitores tanto munere referatos, efficeret, & vt pro eadem, & Regis eiusdem successoribus preces effundere teneremur, in nostra, & dictæ Ecclesiae nostræ, & Capituli in sua quarta decimarum parte liberos, & exemptiones in futurum esse voluit.

Reliquas † vero duas partes, iterum in numero dividendas partes decernimus, quarum duas eidem Maiestati Serenissimæ in signum superioritatis, & † iuris Patronatus, ac ratione acquisitionis dictæ terræ, futuri perpetuis temporibus percipiendas, & levandas applicamus. Hæc capita erectionis concordant, cum relatis, à ferè omnibus Indiarum erectionibus desumptis, in supra tradita relatione, dict. fol. 9. illud vero, quod sequitur non est ibi fideliter scriptum, sed mendosè.

Dereliquis vero septem partibus, bifariam duximus esse faciendam divisionem, quarum quatuor † de dictis, septem omnium decimarum Parochiæ nostræ Cathedralis Ecclesiae, pro dictis duobus Rectoribus, in eadem nostra Ecclesia, vt dictum est, præficiendis, cum omnibus primijs eiusdem Ecclesiae Parochiæ applicamus. Ita tamè quod dicti Rectores præstare teneantur † octauam partem dictarum quatuor partium, sic illis applicatarum, dictæ nostræ Ecclesie Sacrifice, qui teneatur iuxta morem defferuire.

Volumus autem quod si successu temporis portio cuiuslibet dictorum Rectorum, quæ modo præmisso percipi debet, summam centum viinti aureorum Castellanorum (pesos vulgariter nuncupatorum) excesserit, quod id, quod super exercuerit † reliquis Canonicatibus, portionibus, dimidijs portionibus, & alijs officijs nostræ Ecclesie Cathedralis, vt dictum est superius, applicetur.

In singulis vero Parochialibus Ecclesijs, tam dictæ Ciuitatis, quam torius † nostræ Dioecesis quatuor partes prædictæ dedictis septem, Beneficijs unicuique dictarum Ecclesiarum erigendis, & creandis applicentur. Declarantes etiam simili modo, octauam partem dictarum quatuor partium sic dictis Beneficijs applicanda-

rum, Sacrifice huins Parochialis Ecclesiae dictæ Ciuitatis, & Dioecesis nostræ esse tribuendam. Adde Regiam Schedulam 23. Novembris 1566. pag. 110. tom. 1. illic: Por ende yo vos mando, que proueais, y deis orden Vos los dichos nuestros Presidentes, y Oidores, como à los dichos Curas se acuda con la parte de los diezmos que les pertenece, y se les aplican por las dichas erecciones. Et aliam 13. Februarij 1541. pag. 112. eodem tomo, de qua infra, num. 48. & seqq.

Similiter tres partes restantes, ex septem partibus supra dictis, in duas iterum partes diuidantur, quarum unam scilicet medietatem trium dictarum partium cuiuslibet dictorum oppidorum Ecclesiae fabricæ liberè & applicamus. Reliquam vero partem, videlicet medietatem trium dictarum partium Hospitalibus cuiuslibet etiam dictorum & oppidorum assignamus; ex qua portione ita Hospitalibus applicata eadem Hospitalia teneantur Hospitali principali existenti, ubi Cathedralis fuerit Ecclesia, decimam soluere. Hæc Remesal. dict. lib. 3. cap. 14. num. 1. & 4. D. Villarroel. dict. artic. 4. num. 5. cap. 25. 26. 27. 28. & 33.

Nunc referre oportet Regiam illam, & celebrem Schedulam datam Talaueræ 13. Februarij anno 1541. quæ hæc omnia componit, & exprimit, ibi: Y porque ellos (Parochi) tengans sustencion competente, prouereis, que hecha la division se arrienden por si los diezmos de la dicha Parroquia, para que se haga dellos la division que se deue hazer, conforme à la ereccion de la Iglesia Catedral; conviene à saber, que de los diezmos de la Parrochia de la Iglesia Catedral saquen las dos partes & de quatro, para el Prelado, y Cabildo, como la ereccion lo dispone, y de las otras dos se bagan nueue partes. Las dos nouenas & dellas sean para Nos: y de las otras siete, las tres sean para la fabrica & de la Iglesia Catedral, y Hospital, que en essa Parroquia aueis de dar orden que aya, y las otras quatro & nouenas partes, pagado el salario de los Curas, que la dicha ereccion manda, lo restante dellas prouereis que se dè al Mayordomo, que fuere puesto por el Cabildo, para que se haga dello lo que la ereccion dispone, y junte con la otra quartaparte de los diezmos, que pertenece & à la Mesa Capitular, de lo qual todo, que al dicho Cabildo perteneciere, tendreis cuidado de proueer, como sepaguen las dotaciones, y salarios de las Dignidades, Canongias, y raciones, y medias raciones, y otros oficios, que por la ereccion estan erigidos, y criados para servicio de la Iglesia Catedral.

Y en la dicha Parroquia, que ansi biziere-

des, despues del dicho arrendamiento de sus diezmos sacareis & tambien dellos las dos quartas partes para el Prelado, y Cabildo; y de las otras nueue, que se hacen de las dos quartas, sacarse han ansimesmo los dos nouenos, para Nos, y los otros tres de los siete gastarse han en la fabrica de la dicha Iglesia Parroquial, y en el Hospital, que ha de auer en la dicha Parroquia; por manera, que el vn noueno, y medio sea para la fabrica, y el otro para el Hospital; y los otros quattro nouenos, que quedaren, aueis de gastare en sustentar los Clerigos, y Ministros que se han de poner en las Iglesias, para la administracion de los Santos Sacramento, y servicio dellas, y no otra cosa. Hæc Regia Schedula traditur etiam in dicta relatione, fol. 10.

Verum, licet hæc omnia ita in Cathedralium erectionibus recta ordinatione disposita inueniantur; nihilominus aliud in hac Argentina Metropolitana Ecclesia, quoad nouenarum partium designatam divisionem, & obseruatum video; audioque idem, in alijs nonnullis Cathedralibus practicari, quo iure, nescio. Igitur in ea inualuit abusus, ut nouena pars cum dimidia, quæ generaliter fabricæ assignata est, integraliter à tota decimalum massa, & quantitate desumpta, ex omni que Dioecesi collectarum composita, Metropolitanæ Ecclesiae fabricæ applicatur, & in ipsius distribuitur usus; ceteris Parochialibus Dioecesis Ecclesijs ab ipsa exclusis.

Hoc ipsum quoad Regia Hospitalia admittitur; nam Hospitalie in hac Regia Curia fundatum totam integrum nouenam partem cum dimidia, ex vniuerso Dioecesis decimalum aceruo desumptam, sibi percipit; nec aliorum Hospitalium, ceteris in oppidis, aut Ciuitatibus Dioecesis fundatorum, subuenit necessitatibus. Denique in portione Parochis secundum erectionem assignata, non solum eis, qui in Metropolitanæ Ecclesia, sed, & his, qui in alijs Hispanorum Parochijs Sacramenta administrant, contraventionis effectus obseruat atque dignoscitur; non enim ipsis quatuor nouenæ partes persoluuntur, sed eas omnes sibi acquirit, & percipit Mensa Capitularis.

Quæ omnia, quia erectionibus aduersantur, & derogant, quas omnino & seruari, & exequi iubent, quamplures Regiae Schedulae, precipue illa 5. Martij 1581. pag. 89. tom. 1. & Sanctæ Sedis Apostolicae, Catholicorumque Regum nostrorum pias, & quas impugnant mentes, ac liberalitates, reformati, & in debitos deduci, ac reduci-

terminos pro nostro Fiscali munere. in hac Argentina Cancellaria petimus iam diu. Ceterum, quia ardua res, ac grauis nimis visa fuit, eamque agrè ferre Præbendarios, & alios agnouimus, aliquorum placita admissentes, ac laudantes, pro tunc in causa cessavimus, testimonioque actorum extracto Catholicum Regem, ac Dominum nostrum consuluiimus, in diesque rescriptionem præstolamur. Vide in fine huius cap.

Libellus itaque, quem in medio protulimus, concludebat decimarum divisionem, & applicationem, quoad nouenas partes iam relatas, sic iuxta erectionis formam esse faciendam; vt fabricæ Cathedralis Ecclesiæ,

57 tanquam Parochialis (Cathedralis enim est simil Parochialis, vt patet ex supra traditis, Alexand. Ludouic. desis. 493. num. 6. Mich. Anton. Frances de Vrutigoit. de Eccl. Cathedralib. cap. 21. num. 17. & experientia patet) una nouena pars cum alterius dimidia debeat persolui; earum scilicet decimarum, quas eiusdem Cathedralis Parochialis pendunt parochiani, non amplius, & eodem modo solui debeat nouena pars cum dimidia fabricæ Ecclesiæ Parochialis cuiusvis Ciuitatis, vel Oppidi Dioecesis; veluti, fabricæ Parochialis de Potosi, Oruro, Cochabamba, Tarija, &c. ex decimis à Parochianis talium oppidorum respectiè, solutis; hoc est fabricæ Ecclesiæ Parochialis de Potosi, nouena pars cum dimidia decimorum, à parochianis de Potosi solutarum; fabricæ de Cochabamba, nouena pars cum alterius nouenæ partis dimidia decimarum, à parochianis de Cochabamba solutarum, & sic de ceteris.

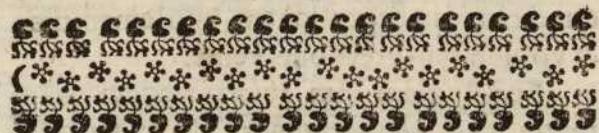
Item, vt Hospitali Regio in hac Ciuitate Argentina constructo, tantum concedatur alia nouena pars cum alterius dimidia decimarum, à parochianis huius Ciuitatis impensarum, non verò ex omnibus decimis in vniuersa Dioecesi solutis, & collectis. Et Hospitalibus oppidorum de Potosi, Oruro, Cochabamba, Tarija, &c. similis portio; id est illa, quæ conflatur, & resultat ex nouena parte cum dimidia alterius nouenæ omnium decimarum, à parochianis illorum Oppidorum respectiè, traditarum. Ita, vt quemadmodum Hospitalie huius Ciuitatis vnam nouenam partem cum dimidia alterius percipit, & consequitur, ex decimis à parochianis præfatæ Ciuitatis solutis; ita similiter reliqua Hospitalia in ceteris Oppidis constructa consequi, & percipere debent aliam nouenam partem cum dimidia alterius, ex decimis à Parochianis prædicto-

rum Oppidorum respectiè impensis, principali Hospitali decima soluta iuxta erectionis tenorem.

Et tandem, vt Parochis omnibus quatuor nouenæ partes applicentur, hoc modo; Parochis Cathedralis Ecclesiæ ex decimis parochianorum Cathedralis tantum; Parochis de Potosi, Oruro, Cochabamba, Tominæ, &c. aliæ quatuor partes, ex decimis parochianorum de Potosi, & aliorum Oppidorum respectiè, & sic de alijs; cum eo tamen onere, vt Sacrista cuiuslibet Parochiæ octauam partem ferat; ex illis quatuor nouenis Parochis assignatis, resultantem, quod omne in executionem, implementum, & voluntatem erectionis venit.

Sed Regiam iam rescriptionem quam supra, num. 56. tetigimus, & expectabamus, obtinere meruimus, eamque acceperimus hodie 9. Decembris 1672. qua iubemur, item prosequi iuxta libellum nostrum: En Rescriptum. La Reyna Gouernadora. Licenciado Don Pedro Frazzo, Fiscal de la Audiencia Real de la Ciudad de la Plata en la Prouincia de los Charcas. En carta de 30. de Enero de 1670. dais quenta, de que la Iglesia Metropolitana deessa Ciudad, contruiendo á lo dispuesto por su ereccion, de todos los diezmos del Arçobispado, aplica enteramente noueno, y medio á la fabrica della, sin gozar las Parroquiales de la porcion que les cabe, y otro noueno, y medio al Hospital deessa Ciudad, y los demás de las Villas de su distrito no perciben cosa alguna, y que los quatro nouenos restantes se incorporan en la Mesa Capitular, para aumento de las porciones de los Prebendados, y no se da parte en ellas á los Curas de la Catedral, ni Parroquiales de dichas Villas, como està ordenado por su ereccion; y respecto desto pedisteis se hiziese la division en conformidad della, y no en la forma referida, de que se mando dar traslado, y en mucho tiempo no se pudo conseguir que se notificasse, por no auerse querido juntar los Prebendados a Cabildo para ello, y con atencion al daño que destra observancia se le seguiria, suspendisteis la diligencia, como constaua del testimonio que remistis. Y auiendo visto en el Consejo Real de las Indias, con lo que en razon desto dixo, y pidio el Fiscal en él, ha parecido responderos profigais el negocio referido, conforme á la petition que presentasteis en la Audiencia deessa Ciudad, cerca de que se guarden el capitulo de la ereccion de la Iglesia Metropolitana della, que trata de la distribucion de los diezmos, sin agrario de las fabricas, y Hospitalares de los Lugares del Arçobispado, ha-

ziendo que ante todas cosas se cite à los Ma-yordomos de sua renta , y demas interessados en ella , para que parezcan en la Audiencia , y aleguen lo que los conuenga , y sean oídos en justicia , procediendo en todo , conforme à derecho , hasta sentenciar se la causa - y otorgar las apelaciones à las partes que las interpusieren , y de lo que se obrare en esta ma-teria , me dareis quenta en la primera oca-sion que se ofrezca . De Madrid à 12. de Diziembre de 1671. YO LA REYN A. Por mandado de su Magestad. Don Ga-briel Bernardo de Quiros.

S V M M A R I V M.

- 1 **R**egi nostro Catholico, àn pertineant fructus vacantes?
- 2 **Q**uestio hæc latè disputata fuit anno 1617.
- 3 Iterum de eadem disceptatum proponitur, anno 1635. & qua occasione.
- 4 Regium decretum refertur, quo super hac materia informari iussit Rex noster.
- 5 Ergo nihil ex solemnī, & antiquo iure derogari decissum fuit.
- 6 Fundamenta iuridicā tunc temporis in medium prolata, breuiter recensentur.
- 7 Decimæ Indiarum Castellæ Regibus, ab Alexandro Papa VI. concessæ fuerunt.
- 8 Decimæ sūnt temporales, quando Do-mino temporali conceduntur, & num. 29.
- 9 Eamdem naturam retinent, licet Ecclesias redonatæ fuerint.
- 10 Vacante Ecclesia cessat concessionis, & redonationis ratio, ideo Regi donan-ti fructus vacantes spectant, & num. 11.
- 11 Redonatæ fuerunt decimæ à Regibus Ca-tholicis in alimenta Prælatorum, & num. 31.
- 12 Alimentandi vita cessante, cessant ip-sius alimenta.
- 13 Portio futuro Prælato, ex fructibus vacantibus à Rege concessa, ab ipsius Regia liberalitate, varie, ac volunta-riè processit.
- 14 Voluntaria concessio, & gratia, ad similia obligationem non inducit.
- 15 Fructus aecursus à tempore(fiat) sue san-ctitatis Prælato restitui, ex officio in

Regio rescripto iubetur.

- 16 Quingenta millia marapetina ex Re-gio ærario Prælato soluantur, quan-dò decimæ non sufficiunt ad con-gruam, & num. 17.
- 18 Praxim banc seruatam se vidisse, testa-tur Auctor.
- 19 Quantitas hæc in ærario retinetur, de-cedente Prælato, cui soluebatur.
- 20 Ergo idem dicendum de parte fructuum, cuius loco quantitas illa subroga-tur.
- 21 Camera Apostolica, vli percipit fru-ctus vacantes, nihil futu o Prælato reseruat, & num. 23. in fin.
- 22 In Indijs Rx Catholicus successit in hoc ius Cameræ Apostolicae pertinens, & num. 27.
- 23 Subrogatus in locum alterius, censetur unus cum eo, sapitque naturam sub-rogati, & num. 27.
- 24 Sedes Apostolica, quandò erigit Epis-copatum, & illius decimas distribuit, retinet earum applicationem, tempore vacationis.
- 25 Camera Apostolica regulariter percipit fructus vacantes.
- 26 Quod tamè in Indijs non pro edit, nec in eis de illis disponit.
- 28 Concessio decimarum Prælati facta per-petua, & irrevocabilis deber censi, & num. 35.
- 29 Decimæ Ecclesijs redonatæ pristinam videntur assumere naturam, licet dum apud dominum temporalem, retinen-tur, temporales iudicentur, & num. 30.
- 32 Ecclesia nunquam moritar.
- 33 Principum mos est, etiam id quod omni-i iure debetur, gratia, & liberali-tatis titulo concederè.
- 34 Non videtur rectè consuli Regibus no-stris, fructus vacantes licet ipsis per-tineant, in usus prophaneos expendere posse.
- 36 Reges, Regni posseffores, successoribus præiudicium inferre non possunt.
- 37 Alienatio à Rege de re Regni factate- net, eius vita durante, & num. 51.
- 38 Patrimonium Regium est dos in aliena-bilis Regni.
- 39 Dotis dominium ciuale apud maritum; verum autem, apud uxorem considera-tur.
- 40 Reges Hispaniae iuramento obstringun-tur, de bonis Regni, non alienandis.
- 41 Clausula quædam testamenti Regis Phi-lippi IV. D. N. in hoc assertur.

- 42 Reges Hispanie in testamentis, donatio-
nes de bonis Regni factas, semp̄ re-
uocant.
- 43 Regis Philippi III. D. N. vltima dispo-
sitio traditur.
- 44 Declarant enim, eas à libera ipsorum vo-
luntate non procedere.
- 45 Regi nostro in Valentino Regno, priuile-
gio Apostolico, spectat Ianitorem no-
minare, qui sententias Ecclesiastici in
causis decimarum exequatur.
- 46 Quod licet per Reges Ecclesiasticis fue-
rit cessum, non potuerunt Coronæ pre-
iudicare, & num. 47.
- 48 Hec gratia Regibus indulta, in quolibet
illorum videtur repetita, & n. 49.
- 50 Quod Regibus, & successoribus in Reg-
no datur, non transmittitur ad hæredes
- 52 Regis donatio, & concessio circ̄ fructus
vacantes, successoribus non obest.
- 53 Rex acquisitor, in his, quæ acquirit, po-
test successoribus præiudicare; intelli-
geat num. 54.
- 55 Indiarum Regna Castellæ, & Legionis
Regibus, ac Coronæ concessa fuerunt.
- 56 Ita etiā illarum decimæ Ecclesiastice.
- 57 Corona semper est una, & numquam mor-
ritur.

ARGUMENTVM.

Regibus Catholicis àn pertineant in Indijs fructus vacantes? Ipsarum decimæ à Sancta Romana Sede eisdem concessæ, temporalesque fa-cte, àn omnino pristinam assumant naturam, Ecclesijs redonatae; ita ut de illis, quæ Prælato spectabant, vacante Sede, Reges disponere non possint?

CAP. XVIII.

Hoc loco se offert differenda quæstio
illa, àn scilicet Regi nostro + Catho-
lico desuper traditæ vacantis portio, iure
proprio, in Indiarum Regnis competat; ta-
litè, vt eam valeat in v̄lus quosvis, etiā
prophanos impendere? Sanè annis præteri-
tis satis dubia aliquibus visa fuit materia
hæc, & disceptatio, ad eius ergo decisionem,
& resolutionem + anno 1617. iuris allega-
tiones doctissimas scripsere Domini D. Pe-
trus de Marmolejo, Supremi Indiarum Sena-
tus Consiliarius, & Garcia Perez Araci, in
eodem, dum hoc disputari contigit, Fisci
Patronus; diuersimodè tamē in effectu. Et
anno 1635. Regij mandati occasione, quo
resolutum fuit, huiusmodi portionem va-
cantem in Ecclesijs Indiarum in septem
partes + distribuendam, hoc modò, vt vna
Prælato futuro, altera Ecclesiæ, & reliquæ
quinque partes sumptibus classis, vulgo, de
Barlovento, applicarentur; agitata, & dispu-
tata fuit iterum quæstio, in lucemque pro-
ditum aliud memoriale iuridicum à D. D.
Christophoro de Moscoio & Cordoua, tunc
eiusdem Consilij Fisci Patrono elucubra-
tum, ac simili quædam ipsius Senatus Con-
sultatio, iussu Regio, iuribus, ac rationibus
roborata; misit enim Senatus Catholicus

Tom. I.

Rex, ac Dominus noster decretum hoc: Es-
ta + materia es de mucha consideracion, y para
poderla resoluer, holgare que el Consejo declare
el hecho con particularidad, y diga su parecer en
derecho, y me lo embie todo. Hoc ipsum simili
mandato decreuit dict. anno 1617. vt nota-
uit D. Araci num. 1. & D. Moscofo nu. 56.
locis ubi supra, quibus tandem resolutum
fuit, vt nihil ex solemni, & antiquo + iure
derogaretur, idest, vt in posterum liceret
Regi nostro distribuere, ac disponere de
his bonis, sicut ab initio factum, & dispo-
nitum invenimus; in utilitatem scilicet Ec-
clesiarum, Prælatorum, & piorum usum D.
Palafox ubi infra, Thom. de Auendaño,
& Dom. Pinell. in allegat. iur. pro D. Epis-
copo Ocon, sobre la vacante del Cuzco, num.
32. Dom. Solorzan. libr. 3. de Indiar. Gu-
bernac. cap. 12. à numer. 29. tradens usque
in finem capit. fundamenta in præfatis
allegationibus pro, & contraria allata, &
re-solutionem sumptam, qua adhuc utimur,
vt dixi. Et licet materia hæc iam decisa,
usque recepta, & latè ventilata invenia-
tur apud Dom. Solorzan. ubi proxime,
cum retulimus; non videtur absolum di-
cta fundamenta + breuitè recensere; sal-
tim per modum indicationis, ac relatio-
nis ad præfatum caput. 12. additis rur-
sùs nonnullis in eo omissis, ab eisdem
tamē Dominis in medium prolatis. Ergo ad

M

pro-

probandum Regem Catholicum Dominum nostrum facultatem omnino habere, eam vacantis partem in usus quovis, etiam prophanos distribuendi, licet securius, iustius, ac tanto, Catholicico Principe dignius sit, illam usibus semper pijs, ut fieri solet, applicari; dictum fuit.

- Primo, quod omnes + It. diatum decimæ 7 Ecclesiastice Apostolica concessione ab Alexandro Papa VI. indulta, cuius litera, infra cap. sequent. traditur, Regibus Castellæ pertinere coeperunt, tanquam bona temporalia, & ipsorum Regalia, ex dictis supra cap. 2. à num. 1. (Ex quo enim datae fuerunt 8 Domino temporali, factæ dicuntur + temporales, l. Per procuratorem 89. in fin. ff. de acquirend. hereditat. ibi: *Quia castrenia esse mutatione personæ desierunt, l. Filius famil. 18. in fin. illic: Fiatque hereditas, post restitutionem, l. Si à me 29. ibi: Quia incipio postea, quasi Fideicommissarius id recipere, ff. ad leg. Falcid. l. fin. in fin. Cod. de inoffic. testament. Cum neque (inquit) nomen pecunij permaneat, Surd. consil. 525. num. 4. in specie Castill. in l. 6. Taur. gloss. De qualquiera calidad, & in l. 13. verb. Veinte y cuatro horas, Velasc. de iur. emphiteut. q. 17. num. 15. Soto de iust. & iur. libr. 9. quæst. 7. artic. 1. in fin. & lib. 10. quæst. 4. artic. 3. Pat. Molin. eod. tractat. tom. 3. disp. 663. num. 9. Barbos. in l. Titia. nu. 41. ff. solut. matrimon. Oliuan. de iur. Fisc. cap. 11. num. 43. Zeuall. commun. contr. commun. q. 822. à num. 67. & in tractat. per viam violent. 2. p. q. 25. n. 21. Selsè decis. 162. n. 19. & 21. Grat. discept. forens. cap. 238. n. 59. D. Castill. de tert. cap. 11. à n. 1. D. Salgad. de supplicat. ad Sanctiss. 1. p. cap. 1. n. 141.) Calixt. Ramirez de leg. Regia, §. 31. nu. 4. Garc. de Benef. 1. p. cap. 2. n. 29. Paul. Christin. decis. 225. à n. 6. D. Leo decis. 3. à n. 13. Rodr. Suar. alleg. 28. Bobadill. in Politic. lib. 2. cap. 18. n. 146. D. Amay. in l. Si quando, C. de bon. vacantib. lib. 10. à n. 30. D. Larr. alleg. 83. n. 9. Fontanell. de pact. claus. 4. gloss. 13. p. 2. nu. 58. Mager. de aduoc. armat. cap. 9. à num. 797. Garc. de expens. cap. 9. à n. 91. & 97. nouissimè meus amantissimus, & sapientissimus Limensis Senator, D. Moreto in alleg. iur. sobre el cumplimiento de la Real ejecutor de los diezmos con las Religiones de las Indias, n. 32. 38. D. D. Francisc. de los Herreros in alleg. iur. con el Cabildo de Cordoua, sobre los gastos de la administracion de los diezmos, n. 47. eamque naturam, + & qualitatem retinent, et si deinde Ecclesijs, aut ipsarum Praelatis fuerint donatae, Roland. à Valle conf. 89. n. 28. lib. 2. Cabed. de Parron. Reg.*

Cor. cap. 50. à n. 2. vbi plura; ac proinde + vacante Ecclesia, cum cesset causa, & ratio cōcessionis, recte posse Regem nostrum eam partem in usus quovis distribuere, dicendum videtur, D. Solorzan. dict. cap. 12. à num. 36. D. Araciel in princ. à n. 4. & art. 1. à princ. & n. 115. D. Mosc. à num. 2.

Secundo, id ipsum procedere ex eo quod decimæ istæ Ecclesijs fuerunt redonatae in alimenta, + & congrua Prælatorum sustentationem, ut clare patet ex Cathedralium erectionibus, & instrumento donationis, seu concessionis decimatarum Praelatis factæ, quod refertur infra cap. seq. à n. 2. Ergo vita Praelati alimentandi + cessante per mortem, aut translationem ad aliam Ecclesiam, cessare debent alimenta, & pertinere ad Regem concedentem, D. Araciel à num. 94. & à n. 123. D. Marmolejo fol. 3. Consultat. Supremi Senatus art. 2. n. 10. & seq. & art. 3. post n. 3. D. Mosc. à n. 97. & post omnes, D. Solorz. d. cap. 12. à n. 38.

Tertiò probari assumptū, quoniām præstationes Regiæ, de his bonis, & redditibus factæ, Ecclesijs, ac Praelatis successoribus + voluntariæ, & ex mera Regum liberalitate fuere, semper secundū Regium arbitrium, & voluntatem, gratio, & lucrativo titulo concessæ, non uniformes, sed variæ secundū necessitatem, & indigentiam. Igitur + nullam in posterum possunt obligationem inducere, sed semper Regibus liberum erit concedere, vel in alios usus impendere, D. Arac. à n. 112. 136. & 164. vbi plura exempla, & casus refert, & post n. 167. Consult. S. C. art. 2. n. 15. & seqq. & art. 3. fol. 9. à n. 1. D. Mosc. post n. 113. 115. 121. & seq. 129. 140. & seqq. D. Solorz. à n. 42. & dixi supr. cap. 17. n. 9. Auend. & D. Pinell. vbi infr. à n. 33. doctiss. Ioan. Serra concius nost. Don Alphonsus de la Serna, & D. Enriquez de Abilitas in alleg. iur. por el Cōde de Parcent, con el señor Fiscal del Consejo de Aragon, n. 128. Riber in discurs. Apolog. por el Senado de Mecina, n. 99. D. Balboa in alleg. iur. con la Prouincia de Guipuzcoa, sobre derechos, à n. 5. (Aliud observatur respectu fructuum, à tempore fiat suæ Sanctitatis Collectorum; hos enim in Reg. Sched. quæ executorialis appellatur, de qua cap. 7. à num. 11. ex officio semper, + etiam non petitos restitui, & tradi iubetur, ibi: Haziendole acudir con los frutos, y rentas, diezmos, reditos, y otras cosas, que como à Obispo de esse Obispado le pertenecieren, conforme à su creacion, y orden que tengo dadas; ex D. Solorz. vbi supr. cap. 5. num. 58. Auendañ. & D. Pinell. in allegat. sobre la vacante del Cuzco, à num. 48. D. Araciel num. 157. vbi

Vbi Regiam Schedulam or dinariam executo rialem refert, l. 1. titul. 5. libr. 1. Summar.

Hec retulit D. Solorzan. quibus addendum est; quod vbi pars decimarum Prælato in erectionibus assignata, ad congruam ipsius alimentationem non est sufficiens. Regia ordinatione t' ab initio prouisum est, vt ea portione Regio ærario applicata, & à Regijs officialibus collecta, tanquam bonis patrimonialibus administrata, Prælato in alimenta ex præfato ærario, & pecunijs Regis quingenta milia marapetina solvantur. D. Araciel in princip. à num. 9. & à nu. 84. Consult. S. C. dict. art. 2. num. fin. & art. 3. n. 4. D. Moscofo à n. 47. & 172. n. 52. vbi ait:

En diez y siete de Noviembre del año de 634. se proneyó por auto t' que se le diese al Obispo de Cartagena la administracion de los diezmos que pidió, renunciando las quinientas mil maraudis que se le pagauan en la caxa Real; huc spectat, quod dixit Vazquez Menchac. illustr. lib. 2. cap. 89. num. 8. in fin. ibi : Sic & in latissimis Indorum Regionibus, quas Principes nostri Potentissimi subegerunt, & prudenter, sanctissimeque gubernant, cessant decimæ. Ecclesiæ vero congrua dote illustratur, & aliture earum ministri; & nos vidimus hoc

t' observari in Episcopatibus Funduren. Nicaraguens. & alijs in Noua Hispania; quorum Prælati, ea quantitate contenti, decimarum partem Regijs Officialibus dimittebant, l. 40. tit. 5. libr. 1. Summar.

Quæ præstatio, & solutio, defuncto Prælato, non amplius persolvitur; sed tanquam Regium Patrimonium t' in eodem ærario servatur, & administratur, d. Consult. S. C. artic. 2. n. fin. ibi: *Como en los Obispados de las Indias, en que no ay diez nos sufficientes para la congrua del Obispo, Vuestra Magestad de su Real hazienda, y caxa le dà, y aplica quinientas mil maraudis, y en muriendo el Obispo, cessa el darlas, y la cantidad del tiempo de la vacante Vuestra Magestad la distribuye. Et dict. nu. 4. & alij suprà. Ergo idem dicendum erit de parte illa decimarum,*

Prælato assignata, & loco illorum t' marapetinorum subrogata: Assi en los Obispados (prosequitur Consultatio d. n. fin.) que se dotan con diezmos, que son hazienda de V. Magestad, las vacantes las ha de distribuir, y disponer de ellas como quisiere, como en los Obispados de las quinientas mil maraudis. Et d. n. 4. ibi: Porque como en los Obispados que V. Magestad dota en quinientas mil maraudis, en generos de quintos, y otra hazienda Real, y no en la de genero de diezmos, por no auerlos,

Tom. I.

no abdica V. Magestad de si el derecho que tiene en las quinientas mil maraudis, en muriendo el Obispo, como es notorio; pues no las paga nadie V. Magestad, sino la Caxa está libre; assi en la dotacion en genero de diezmos, que se aplican con la misma calidad de alimentos, no abdica V. Magestad el derecho que tiene, antes le conserva, siendo lo uno, y lo otro de Vuestra Magestad, y assi de una misma naturaleza.

Deindè ex eo probari videtur conclusio, quod vbi Sedes Apostolica sibi partem vacantem percipit, & acquirit, ex ea t' nihil successori Prælato reservat. Ergo cum in Indiarum Regnis hoc ius non obtineat Reuerenda Camera Apostolica, ut dixi cap. 19. à num. 41. & Rex noiter Catholicus in eo t' succedere videatur; non erit adstrictus partem aliquam persolvere, & relinqueret; sed si facit, voluntarie id facere, dict. Consult. S. C. art. 3. n. 4. in marg. D. Mosc. num. 112. illic: *Y vemos, que su Santidad en los Reynos que tiene espolio en Italia, y Espana (excepto Portugal, y Navarra) lleva todas las vacantes, sin reseruar algo para el sucessor, y Vuestra Magestad se subrogó en las Indias en este derecho, con hazerlo Señor de los diezmos. Et subrogatus in locum alterius, censerur t' unus, & idem sapit naturalm eius, in cuius locum subrogatur, l. Si eum, §. Qui iniuriarum, ff. Si quis cautionib. l. Si ita legatum 8. de aur. & argent. legat. l. 22. tit. 11. part. 4. D. Molin. de primog. libr. 4. cap. 4. à n. 24. D. Valençuel. cons. 69. à nus mer. 255. Surd. decis. 19. numer. 4. & decis. 306. num. 4. Cephal. cons. 615. à num. 2. lib. 5. D. Castill. detert. cap. 4. à n. 12. Reynos. observat. 54. num. 2. Galleg. in Bull. Cruciat. cap. 9. dub. 164. Por lo qual en rigor, ninguna parte se debe al sucessor, y la que le aplica Vuestra Magestad, es por gracia; refert ad probandum, quod nihil successori reservat Camera Apostolica, Azor. Instit. Moral. 2. p. lib. 8. cap. 4. quest. 1. Mol. de iustit. & iur. disput. 147. num. 12. & alios fac. D. Solorz. dict. cap. 12. num. 75. D. Palafox en el memorial sobre los diezmos de las Indias, sublit. Z. vers. Y en la administracion. in marg. D. Steph. de Prado, inter primarios Matritenses Advocatos celebratus in alleg. iur. por Don Pedro Ladron de Gueuara, con Carlos Dari, sobre el uso de un priuilegio, à numer. 46. Auendafi. & D. Pinell. supr. à numer. 46.*

Fortiori argumento, ad præcedentia, ut videtur Supremus Senatus d. n. 4. in margin. lit. D. in hunc modum: *Porque el Pontifice, y la Sede Apostolica, quando se erige, y*

fundat una Iglesia, y por el Pontifice se le aplican † los diezmos, diuidiendolos en las quatro partes que se refieren en el cap. Concesso 26. ibi: *Redditus, & oblationes fidelium in quatuor partes diuidat quarum unam sibi ipsi retineat, alterutram Clericis, pro filiorum suorum sedulitate distribuat; fabricis tertiam, quartam pauperibus: idem inc.* Quatuor, cum seqq. 12. quæst. 2. dixi cap. Superiori, numer. 22.

Y como la quarta que se aplica al Obispo es para su alimento, y congrua, y mientras viue, no abdica de si el Summo Pontifice la administracion, y distribucion de aquellos frutos de la quarta in perpetuum, y para siempre, sino mientras el Obispo viue; por que muerto el, luego † la Camara Apostolica, y el Fisco los cogen, y se distribuyen por los Pontifices, como està arriba declarado en el articulo primero, numero undezimo, y final. Y como respeto de los Summos Pontifices, quando ellos aplican la quarta parte de los frutos decimales al Obispo, no es esta aplicacion, y donacion perpetua, sino muy temporal; assi hecha por Vuestra Magestad, y la Dignidad Real la aplicacion de la quarta parte, no es perpetua, sino muy temporal; pues Vuestra Magestad, y la Corona sucedio en los diezmos de las Indias, en el mismo derecho, que tenia, y tiene el Pontifice, y la Camara Apostolica; & qui in ius † alterius succedit eodem iure ut debet, verba sunt Pauli Iuris consulti, & referuntur in l. Qui in ius 137. de regul. iur. Et num. 6. in fin. addit satis concludenter: Porque si fueran bienes Ecclesiasticos, y huaiieran † mudado la naturaleza que tenian de ser Patrimonio Real en hacienda Ecclesiastica, y fueran de la Iglesia, y Obispo futuro, el Pontifice, como dueño, y administrador, y dispensador uniuersal, que es de todos los diezmos Ecclesiasticos, pudiera aplicarlos para su Camara, y Fisco, como lo ha hecho en todas las vacantes, ni V. Magestad pudiera estornuar; empero como no son bienes Ecclesiasticos, sino que siempre se han conservado por hacienda, y patrimonio Real, assi puede Vuestra Magestad impedir, que la Camara Apostolica los goze. De lo qual se infiere, que no ha abdicado V. Magestad de si el derecho que tenia, y tiene en los frutos de las vacantes, por auer hecho la aplicacion de los diezmos, para la dotacion de las Iglesias, y congrua del Obispo.

Pro contraria tamèn sententia adductum fait, & fundatum, decimarum donationem, & concessionem Cathedralibus Indiarum 28 Ecclesijs, & Prælatis factam, fuisse † perpetuam, a tantæ Majestatis fonte proma-

nata, ac proinde videri irretractabilem. D. Marmolejo in d. alleg. fol. 4. pag. 2. vers. Lo primero, & fol. scq. D. Arac. post n. 116. & seq. D. Moic. n. 68. referunt in argumentum, vt respondeant. D. Solorzan. dict. cap. 12. à num. 53. P. Ant. Quintanadueñas singular. tom. 2. ad quintum Ecclesiæ præceptum, singul. 12. num. 7.

Secundò, quod licet verum sit secundum communiores opinionem, tempora-
lium bonorum indu naturam, & qualita-
tem decimas Apostolico priuilegio obten-
tas, dum † apud Reges, & Principes reti-
nentur, aliud esse si Ecclesijs, vel Ecclesi-
sticis fuerint redonatae; quia tunc † pri-
stinam assumunt conditionem, Dom. Ara-
ciel ubi proximè, & D. Solorzan. à num. 63.
referunt, iunctis cap. Ab exordio 25. distinct.
1. si vnuus 28. §. Pactus nè peteret, ubi DD.
ff. de pact. Atfici. decis. 201. num. 10. gloss.
in cap. Ab exordio, ubi etiàm text. 35. di-
stinct. Ciarlin. controvers. cap. 50. numer.
17.

Tertiò, nihil officere, quod Prælatis,
veluti in alimenta, & loco congruae susten-
tationis sint a signata decimæ, cum hoc sit
tantum causam, siue intentionem con-
cessionis factæ, vel facienda notare, in-
dicare; non † modificare ad alimentorum
naturam, maxime à re ipsa, incipiente dona-
tione, non à personis, considerataque non
ipsis, sed Dignitatibus facta. D. Marmolejo fol.
4. & 6. & tradunt D. Moscofo num. 69. &
Consult. S. C. art. 3. nu. n. 1. D. Solorzan. à
num. 67.

Quartò, quia dato quod argumentum
præfatum aliquid, quoad Prælatos, opere-
tur, non debet quoad partem Ecclesiæ appli-
cari solitam, procedere; quæ † nunquam
moritur D. Moscofo n. 106. D. Solorzan. à
n. 72. iunctis Bald. & Angel. a pud Martin.
Maguer. de aduocat. armat. cap. 16. nu. 841.
Alciat. lib. 6. parerg. cap. 17. Langleo libr. 5.
semestr. cap. 1. Sefsè decis. 149. cum alijs re-
latis cap. 23. num. 37.

Quinto, quod ideo gratiæ, & liberalita-
tis titulo vacantis pars soleat concedi, quia
sub custodiā, & manu Regum bona hæc
deducta sunt; ipsorumque mos sit † etiàm
in eo, quod omni iure debetur; ita loqui, &
respondere, D. Araciell n. 122. D. Solorz.
à n. 76. D. D. Ant. de Castro, & D. Petr. Fer-
nandez Miñano in alleg. iur. por la Iglesia de
Toledo, sobre el crecimiento de la sal, n. 10. D.
Castill. de tert. cap. 18. n. 148.

Tandem, quod licet concedatur iure
aliquo his bonis Reges nostros posse potiri,
tandem non videtur, salva omnino † confi-
cien-

cientia, eis consuli posse, ea liberè, & absolu-
tè pro arbitrio, in usus quoslibet, etiàm
prophanos valere expendere. D. Solorzan.
dict. cap. 12. à num. 78. iunctis relatis à D.
Moscofo num. 86. post num. 144. & 197. &
seqq. Hæc prò contraria opinione expensa
fuere.

Verùm, quoniàm argumentum illud su-
prà traditum, in donatione, & concessione
decimarum Ecclesijs, ac Prælatis facta, fun-
35 datum; vrgens esse + videbatur, inspectis
principiis illius verbis, ibi: Los hazen mer-
ced, gracia, y donacion desde agora para siem-
pre jamás, de los diezmos a sus Altezas
pertenecientes, de las dichas Islas, &c. Ut
patet *infra* cap. seq. num. 7. responsum fuit,
quòd licet admitteretur, factam fuisse in
perpetuum, ac respectu proprietatis; non
alimentorum ratione, Prælatorum vita du-
rante, adhuc non officere.

Quoniàm Reges concessionis Autho-
res, successoribus suis præiudicium + infer-
re non potuere, in præfata decimarum do-
natione; hæc enim, non ipsis concedentibus
tantum, sed etiàm successoribus Regibus
donatæ, ac indulxæ fuere à Sancta Romana
Sede; vt patet in Bulla *infra* tradita, cap.
seq. nu. 9. in illis verbis: Nos igitur, qui eius-
dem Fidei exaltat onem, & augmentum, nostris
potissimè temporibus, supremis desideramus af-
fectibus, pium, & laudabilem propositum ve-
strum plurimè in Domino commendantes, hu-
iusmodi supplicationibus inclinati, yobis, &
successoribus vestris, pro tempore existentibus.
&c. Et postea: Decimam huiusmodi percipe-
re, ac licite, & liberè lenare valeatis, authori-
tate Apostolica, tenore præsentium, de specia-
lis dono gratiæ indulgemus, &c. D. Moscofo
ubi supra, num. 2. & 165. Notissimo nàm-
que iure stabilitum est, Regem, alienatione
facta de re ad Patrimonium Regium spe-
ctante, successoribus præiudicium inferre
non posse; sed tenere tantum alienationem,
37 + alienantis vita durante, cap. Intellecto 33.
de iur. iurand. l. fin. §. Sed nostra, Cod. com-
mun. delegat. Bald. consil. 327. num. 6. vol. I.
Speculat. tit. de inscrum. edit. §. Nunc au-
tem, in fin. Palac. Rub. de Benefic. in Curia
vacant. §. 8. ad medium, Petr. Bellug. in Spec-
cul. Princip. rubr. 9. numer. 8. Villadiego in
prolog. Del fuero juzgo, l. 2. num. 50. Roland.
consil. 2. num. 102. volum. 1. Decian. consil.
25. num. 2. volum. 1. & consil. 2. n. 123. vol.
2. Reynof. cum alijs obseruat. 8. numer. 43.
Mastrill. de Magistratib. lib. I. cap. 13. num.
13. Petr. Gregor. de Republic. libr. 3. cap. 8.
num. 3. ibi: Rursùm bona, que committuntur
Principi à Republica, subiecta restitutio-

sunt, proinde alienari non possunt in preiu-
diciam successorum in Regno; exemplo eorum,
quaæ a priuatis restituenda, distrahi ab illis
nequeunt. Capibanc. de Baronib. pragm. 8.
num. 75. Confaltat. Suprem. Indiar. Senat.
art. 3. à num. 5. D. Moscofo num. 17. à num.
157. & 190. dixi cap. 2. à num. 7. & cap. 1.
n. fin. latè Barbos. in dict. cap. Intellecto, num.
2. Sic vassallus in feudo nihil disponit, per
quod successori præiudicium inferat, Treut-
ler. conf. 23. num. 161. consil. 72. à num. 12.
& 27. Gibalin. de usur. lib. 4. cap. 3. art. 6.
à nu. 10. Giurb. defud. §. 2. gloss. 7. n. 15. D.
Rojas decis. 143. sub n. 3. Melius ad D. Castil.
dealment. cap. 68. n. 1.

Est enim Patrimonium Regium, dos Reg-
ni inalienabilis in successorum + Regum
præiudicium, Rhenat. Coppin. de doman.
Franc. lib. 2. tit. 1. n. 2. illic: *Lege Julia* dos est
marito inalienabilis, ita Regum Coronæ Pa-
trimonium individua Reipublicæ dos. Et tir.
14. n. 23. ibi: Regem cum Regno eandem ratio-
nem habere, quam tutor cum pupillo, curator
cum adolescenti, maritus cum uxore, Petr. Gre-
gor. d. cap. 8. n. 4. dicens (adde Luc. de Peñ.
in l. Quicumque, C. de omn. agr. desert. lib. II.
Mieres de maiorat. 4. p. q. I. nu. 54. Cabed.
de Patron. Reg. Coron. cap. 9. à num. 1.) Sub-
indè bona Reipublicæ Principi data sunt pro-
dote, pro oneribus ferendis; quarè exemplo re-
rum dotalium, tanquam sponsus eius non po-
test ea distrahere, vel consentiente populo, vt
nequæ maritus dotalia non estimata, con-
sentiente uxore, & quanvis dominium + ciuile
dotis dicatur esse penè maritum; tamèn ve-
rum dominium est dotalium rerum penè uxo-
rem, eodem modo, & dotales Reipublicæ res
in dominio proprio sunt eiusdem, D. Moscos.
à nu. 14. & n. 159. comprobat ex eo, quòd
Reges ad Regnum, vel Principatum ve-
nientes, se in auguratione + iuramento ob-
stringunt, de bonis Principatus dominij
non alienandis, l. 5. tit. 15. p. 2. d. cap. Intel-
lecto 33. de iur. iurand. Petr. Gregor. d. cap. 8. n.
5. huc spectat clausula, quædam testamenti
Catholicissimi Regis, & Dñi nostri, Philippi
IV. de quo *infra*, fol. 29. ibi: Conformandom +
con las leyes de mis Reynos, que prohiben la
enagenacion de lo: bienes de la Corona, y
Señorios de ellos. Et Reges Hispaniae +
in suis testamentis, ad conscientie exone-
rationem, sempè declarare solent, dona-
tiones, seu alienationes, siquas de his bonis
fecerint, nullius esse momenti, vt patet ex
clausula 27. testamenti Regis Catholici D.
N. D. Philippi III. apud Melchior. Phœb.
decis. 184. num. 34. tom. 2. per hæc ver-
ba.

¶ Iten, por quanto † la Señora Reyna Católica Dona Isabel mi rebisabuela, en su testamento dixo, y declaró, que todas las gracias, y mercedes que auia hecho de cosas tocantes à la dicha Corona, y Patrimonio Real fuesen nungunas, y de ningun valor, ni efecto, y afirmó, no auer procedido de su libre voluntad. Por ende yo, conformandome con lo dispuesto en el dicho testamento, de que assimismo hizieron mencion el Emperador mi Señor; y el Rey mi Señor, y padre en los suyos, mando, que la clausula que está allá, sea guardada, y cumplida inviolablemente, como en ella yá contenido. Y digo demas, y declaro, que si alguna merced h̄e yo hecho, ó hiziere de cosa de la Corona Real, de qualquiera de nuestros Reynos, y Señorios, ó aprobaré, ó confirmare cosa en superjuicio, lo reuoco, y doy por ninguno, y de ningun valor, y efecto; y para que dello no se pueda persona ninguna aprouechar en tiempo alguno, por quanto † no ha procedido, ni procederá de mi libre voluntad. D. Moscofo dict. num. 159. & post eum, D. Solorzan. dict. cap. 12. num. 50. & 51. Hęc eadem clausula refertur nouissimè in testamento Pijsimi, & Religiosissimi Regis, ac verè parentis nostri, & D. D. Philippi IV. 14. Septembris 1665. facto circā fin. in transumpto meo, fol. 33.

Quod sanè recte firmatur hoc exemplo; in Regno Valentino Regi nostro competit portarium, seu Ianitorem † nominare, qui sententia: in causis decimarum, à Iudice Ecclesiastico latas executioni tradat, vt patet ex cap. 4. & 13. sub rubric. de decim. in for. Valent. & refert D. D. Franc. Hieronym. Leo decis. 3. num. 27. Hoc ius Catholicus Rex Ferdinandus, primò, mòx eius nepos Inuitissimus Imperator Carolus V. Ecclesiasticis renuntiarunt; dubitatum fuit, circā hanc renuntiationem, & non † nocere Regibus successoribus probatum est à prefato D. Leon. vbi proximè: Licet enim (inquit) Catholicus Rex Ferdinandus, & Inuitissimus Imperator Carolus V. hanc gratiam fecerint Ecclesiasticis, tamè derigore iuris iurisdictione erat, & est hodiè Domini Regis in causis decimarum Regni Valentiae, iuxta ea, quæ latè tradit Bellug. rubric. 13. vers. Restat, à num. 5. usque ad finem, & suprà latè probauimus nu-

mer. 12. cum seqq. & ita potius † ex gratia, quam de iure hoc factum fuit, quæ gratia non nocet Regibus successoribus, iuxta ea, quæ tradit idem Bellug. dict. rubric. 13. in §. tractemus, num. 40. post medium, fol. 86. colum. 3. his verbis. Primò, quia istud ius decimarum, & Summi Pontificis autoritate, & concessione pleno iure transiit in Principem, & eius suc-

cessores, & sic in quolibet † successore videtur facta fuisse noua concessio, ad hoc l. Antiquitas, 48 cum gloss. Cod. de usufruct. Nam hoc est quodammodo quædam res relata, vel data dicto Regi Iacobo, & data † eius successoribus, & sic bina concessio, ad hoc l. stipulatio ista habere lice- 49 re, §. Si quis ita, ff. de verbis. oblig. Maxime, quia hoc, quod Regibus, & successoribus datur, non † transmittitur ad hæredes, sed pro successoribus in Regno conseruatur, & in quolibet est 50 eorum ius, ad hoc notatur in cap. licet, de voto, iuxta l. Si in annos, ff. quib. mod. ususfruct. anitt. & sic de isto † iure dictus Rex Iacobus, nisi ad tempus, non poterit disponere, quæ in pun- 51 cto expendit dictis. D. Moscofo n. 175. & 189. & seq. docte, & plenè alleg. iur. por Do- 52 nī Maria de Vera Varco y Gasca (quæ tribuitur D. Iosepho Gonçalez, Iurisprudentię forensis luminari maiori, ac aeterno Hispanie nostræ ornamento) contra la Condesa de Casarrubios, sobre vna encomienda, à num. 229. Et in specie, quod Rex ius ad eam vacan- tem habens, illudque dimittens † non præiu- dicet successoribus Regibus; sed tantum si- bi, dum viuit, & regnat; docuit Fabric. Blei- nian. de Benefic. lib. 1. cap. 9. num. 40. lo- quens de eo iure, quod Reges Franciæ in suis Regnis obtinent, ibi: Has tamè remissio- nes iuriis Regaliae, nedùn temporalium; sed, & spiritualium respectu, personales esse, nec ultrà vitam concedentia n, seu impetrantium, extendi, docet Broda, post Louet. in liter. R. arrest. 56. & inter cetera profert argumentum, ex cap. Veniens, extrà de translat. utiturque Paris. Senatus, arresto 1. Iulij 1599. cui, & alia pleraque arresta adde ex Charonda in lib. 1. Pandect. tit. 17. Quibus eiusmodi remis- sionum Regiarum, siue compositarum Episco- pis, vel Ecclesijs, ratio semper ab eod. in Se- natu habita non est, iisque non obstantibus iuriis Regaliae locus fuit concessus, ut potest aduersus Andagauens. 23. Iulij 1573. Piëta- uens. 24. Decemb. 1574. Niuernens. in so- lemnibus Paschatis anno 1564. & sic de reliquis, de quibus etiam Choppin. in dict. tit. 9. lib. 2. de doman. Franc. num. 8. & passim; quem retulit diligentis. D. Moscofo, vbi suprà num. 180. & post eum, D. Solorzan. dict. cap. 12. num. 52.

Nec interesse videtur, Regem acquisi- torem in his, quæ adquirit, successoribus posse præjudicare, & legem, quam † voluerit bonis, vel etiā Regnis quæsitis da- re. Manent. consil. 43. num. 13. 76. & seqq. & consil. 44. à num. 14. Cyriac. controvers. 23. num. 4. Gratian. discept. forens. cap. 405. numer. 1. melius ad D. Castill. de aliment. cap. 68. num. 3. Duard. ad Bull. Cen. libr. 2. Can.

Can. 15. cap. 19. numer. 93. D. Camargo in allegat. iur. sobre que se observe la Cedula del año de 1576. num. 82. Illustriss. D. Chumacero in memor. ad Sanctiss. sobre las diferencias con el Colector de Portugal, fol. 3. verific. La misma ley, doctus Gabr. Anton. Bosler. Advocatus Cathalanus, mihi amantissimus in allegat. iur. por Don Joacinto Martínez de la Raga con el Conuento de la Puridad de Valencia, sobre un fideicomisso, à numer. 27. Petr. Gregor. lib. 7. de Republic. cap. 5. num. 14. & cap. 9. num. 3. relatus à D. Molcofo num. 75. quia, vt respondet à num. 184. hoc procedit, quando ipsi tantum fuit Regnum,

54 vel quid aliud acquisitum, non quando tibi, & successoribus concessum, & quælibet supponitur; quemadmodum Indiarum Regna, ad Reges omnes, & Coronam Castellæ, & Legionis pertinere cœperunt, per concessiones Apostolicas; vt patet in Bulla Alexandri Papæ VI. ann. 1493. ibi: In terris, cum omnibus illarum dominij, Cittatis, Castris, Locis, & Villis, iuribusque, & iurisdictionibus, ac pertinentijs vniuersis, Vobis, heredibusque, & successoribus vestris Castellæ, & Legionis Regibus, in perpetuum tenore

55 presentium, &c. Et ipsarum t decimæ Ecclesiasticae, vt dixi supra n. 36. confirmata que exemplo eorum, quæ proximè tradidimus ex Beliug. & D. Leon. Corona autem Regia semper est vna, & eadem, nunquamque t moritur, D. Molin. de primogen. libr. 4. cap. 11. num. 47. Cabed. de Patronat. Regiae Coronæ, cap. 9. num. 3. & ex optima Baldi doctrina consil. 159. num. 5. volum. 3. D. Salgad. de Reg. protection. 1. part. cap. 2. à num. 41.

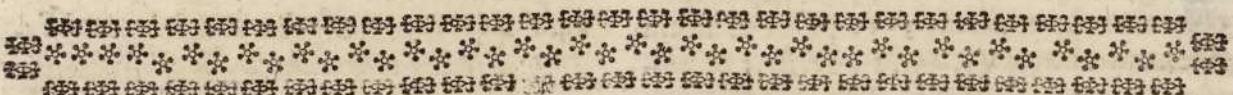

S V M M A R I V M .

- 1 *Inter Reges Catholicos, & primos Indiarum Episcopos, concordia quædam inita fuit.*
- 2 *Refertur concordia, ac resolutionis instrumentum, anno 1512. factum, & numer. 28.*
- 3 *Indiæ per concessionem Apostolicam ad Reges Catholicos spectant, & numer. 4.*
- 5 *Eadem priuilegia Catholicis Regibus indulta, quibus Portugalliae Reges fruuntur in India Orientali.*

- 6 *Primi Indiarum Episcopi referuntur, & num. 31.*
- 7 *Decimæ Indiarum Catholicis Regibus pertinentes ex concessione Apostolica Translati, & Ecclesijs earundem, redinantur.*
- 8 *Bulla concessionis decimarum affertur.*
- 9 *Concessio hæc Regibus Catholicis, & ipsorum successorius facta est.*
- 10 *Dummodo dos sufficiens Ecclesijs, & Ecclesiasticis ex bonis Regijs assignetur.*
- 11 *Lateranensis Conciliij derogatio exprimitur in Bulla.*
- 12 *Decimæ redonatae qualiter diuidantur ex Regia voluntate.*
- 13 *Episcopi, ad concordia firmitatem suos & successorum nomine obligantur, & n. 26. 27.*
- 14 *Dignitates, & alia Beneficia Ecclesiastica, ex concordia Regia præsentatione conceduntur.*
- 15 *Qui admitti debeant ex concordia ad hæc Beneficia.*
- 16 *Prævio examine, & concursu, prouidentur.*
- 17 *Ratiabitio, & approbatio Regia debet impetrari à prouiso, & intra quod tempus.*
- 18 *Concordatum etiam fuit circa habitum Ecclesiasticorum, ordines conferendos, & festa servanda, & n. 19. 20.*
- 21 *Decimæ ex quibus speciebus percipi debeant.*
- 22 *Hispalensis Archiepiscopus, ex concordia Metropolitanus horum Episcopatum Indiarum constitutus per se, vel per alios potest in ipsis residere.*
- 23 *Quid obseruari oporteat circa extractionem auri ab Indijs.*
- 24 *Indi non conueniantur, tempore quo mineralium exercitio detinentur.*
- 25 *Nemo ratione primæ tonsuræ, in causa ciuili absque pœna Regium forum declinet.*
- 29 *Vnde desumptum fuit hoc instrumentum, traditur.*
- 30 *Erectionum nonnullarum Indiarum refertur notitia, à Supremo earundem Consilio recognita, & n. 33. 34.*
- 32 *Decimæ personales non soluuntur in Indijs.*
- 35 *Aliæ quamplures Cathedrales sunt in eis, præter in notitia, & relatione traditas.*
- 36 *Cathedrales totius Orbis, qui referant.*
- 37 *Regia Schedula 29. Maij 1581, que con-*

- continet vacantis Ecclesiæ fructus se-
cundum ius Canonicum distribui, in-
telligitur, & num. 38. 39. 42. 48.
49.
40 In Indijs nunquam ius Canonicum ser-
natum traditur quoad vacantis di-
stibutionem, & num. 51.
41 Camera Apostolica in Indijs non ad-
mittitur ad fructus vacantes, neque
ad spolia.
43 Non attenditur, quod præter intentio-
nem, & aliud agens, quis profert.
44 Confessio incidenter, & ad alium fi-
nem facta, non præiudicat.
45 Verba enuntiatiua, non inducunt dispo-
sitionem.
46 Rex noster recte aliud decidere poterit
circa fructus vacantes, si ei spectant,
- licet in prefata Schedula deliberate
contrarium decreuisset.
47 Optimus textus in hoc expenditur.
48 Prefata Schedula, quoad spolia tan-
tum procedit.
50 Ius Canonicum hodie, quoad vacantes
fructus, sunt nouæ constitutiones Apo-
stolicæ.
51 Hæc non admittuntur in Indijs, & nu-
mer. 40.
52 Contraria, & se excludentia, in eodem
actu nunquam concurrunt.
53 Usurpans bona Ecclesiastica, ad perso-
nam Ecclesiasticam pertinenti aligatur
censura Bullæ Cœnæ.
54 Hec non procedit contrà usurpantes
fructus vacantes, & redditur ratio.

ARGUMENTVM.

Concordia inter Reges Catholicos, & primos Indiarum Episcopos ini-
ta, refertur; in qua Bulla concessionis decimarum, Regibus eidem
à Sancta Romana Sede factæ, & ipsarum redonatio, continetur, no-
titiaque nonnullarum erectionum prædictarum Indiarum, traditur.

CAP. XIX.

Hoc capite decreui transcribere instru-
mentum concordie, seu resolutionis
inter Catholicos Reges Ferdinandum, &
Ioannam eius filiam ex una, & antiquiores
Indiarum Episcopos, partibus ex alia ini-
tum, in quo continentur Bullæ concessionis
decimarum Ecclesiasticarum per Sanctam
Sedem Apostolicam eidem Ferdinando, &
Elisabeth Regibus Catholicis, & corum
successoribus indultæ; item earumdem de-
cimarum redonatio, postmodum Indicis
Ecclesijs Cathedralibus per prefatos Prin-
cipes facta, & alia nonnulla; quod omne,
qui ad plura conducit, sœpè desideratur;
non tamè potest facilè ad manus haberi,
ideò que libenter offero.

T In Dei nomine + amen. Manifiesto
sea à todos los que el presente instrumento de
capitulacion, è ordenacion vieren, como el
ano del nacimiento de nuestro Señor Iesu Chris-
to de mil è quinientos è doce años, en la in-
dicion quinta decima, à ocho dias del mes
de Mayo en el año nono del Pontificado de
nuestro muy Santo Padre Julio, por la Dini-

na Prudentia Papa Segundo, en presencia
de mi Francisco de Valencia, Canonigo de
Palencia, Notario publico por la autoridad
Apostolica, è Secretario del muy Reverendo
en Christo Padre, Obispo de Palencia; los
muy altos, è muy poderosos Principes Don
Fernando, Rey de Aragon, è de las dos Si-
cilias, è de Ierusalen, Rey Catolico, è Do-
ña Juana su hija, Reyna de Castilla, è de
Leon, &c. nuestros Señores de la una parte,
è cada uno de sus Altzas por si, y en su
nombre por la mitad, que respectivè le pertene-
ce de las Islas, Indias, y Tierrasfirme del mar
Oceano, por vigor + de las Bulas Apostoli-
cas à sus Reales Magestad por el Papa 3)
Alexandro Sexto de felice recordacion conce-
didas: cuyos tenores de verbo ad verbum, uno
despues de otro se sigue, è son tales. Hoc lo-
co inferuntur; primò + Bulla concessionis
Indiarum, ann. 1493, quarto Nonas Maij.
Secundò alia Bulla de eadem prima conce-
fione, potioribus clarisulis, ac firmitatibus
agens, eiusdem anni sexto Kalendas Octobris,
& tertio Bulla, qua prefatis Regibus Ca-
tholicis eadem + conceduntur privilegia,
quibus potiuntur in India Orientali Reges
Portugallie, quinto Nonas Maij prefati an-
ni 5)

ni 1493. quas inuenies apud D. Solorzan.
de Indiarum iure, lib.2. cap. 24. à numer.

16.

Con los Reuerendos (prosequitur instrumentum) en Christo Padres, Don Fray Garcia de Padilla, Obispo de Santo Domingo, è Don Pedro Suarez de Deza, Doctor en Decretos, Obispo de la Concepcion, que son en la Isla Espanola, è Don Alonso Manso, Licenciado en Theologia, Obispo de la Isla de San Juan, como electos t Obispos en las Iglesias Catedrales por nuestro muy Santo Padre Julio Segundo, en las dichas Islas nuevamente criadas, y erigidas por si, y en nombre de los Obispos sus sucessores, que despues dellos fueren en las dichas Iglesias, è de las otras personas, à quien toca lo de suyo contenido, de la otra parte assentaron, è capitularon lo siguiente. Primeramente, que sus Altezas, porque los dichos Obispos con su Clerecia tengan cargo de rogar a nuestro Señor por sus vidas, y Reales Estados, è por sus animas, quando dese mundo partieren, è de los Reyes que en sus Reynos sucedieren, è de los Fieles Christianos, que adquiriendo, y descubriendo las dichas Insulas murieron, les hagan merced, gracia, y donacion desde t aora para siempre jamas de los diezmos à sus Altezas pertenecientes de las dichas Islas, è han por b en que los lleuen, segun, è por la forma que a sus Altezas pertenecen, è los han llevado por concession, y donacion, que dellos les hizo el Papa Alejandro VI. de felize recordacion, como parece por la Bulla, que sobre ello su Santidad à sus Altezas concedio, cuyo tenor es este que se sigue.

Alexander t Episcopus, seruus seruorum Dei. Charissimo in Christo filio Ferdinandu Regi, & Charissimæ in Christo filie Elisabeth, Reginæ Hispaniarum Catholicis, salutem, & Apostolicam benedictionem. Eximiæ deuotionis sinceritas, & integra fides, quibus nos, & Romanam reuerimini Ecclesiam, non indignè merentur, vt votis vestris, illis præsertim, per quæ circa Catholicæ Fidei exaltationem, ac Insidelium, & Barbarorum nationum depressionem libentius, & promptius intendere valeatis. Sanè pro parte vestra Nobis nuper exhibita petitio continebat, quod vos pia ducti deuotione, pro Fidei Catholicæ exaltatione summopere desideratis (propt: iam à certo tempore citr: à, non s: magna impensa vestra, ac laboribus facere coepistis, & indies magis facere non cesastis) Insulas, & partes Indiarum acquirere, & recuperare, vt in illis quacunque damnata secta abiecta, colatur, & veneretur Altissimus, & quia pro recuperatione

Insularum, & partium prædictarum vobis necessè erit graues subire impensis, & grandia pericula perferre, expedit, vt pro conseruacione, & manutentione dictarum Insularum, postquam per vos acquisitæ, & recuperatæ fuerint, ac perferendis impensis ad conseruationem, & manutentionem prædictas necessarias, decimas Insularum prædictarum ab illarum incolis, & habitatoribus pro tempore existentibus exigere, & leuare possetis; quare pro parte vestra nobis fuit humiliter supplicatum, vt in præmissis vobis, statuite que vestro opportune prouidere de benignitate Apostolica dignaremur.

Nos igitur, qui eiusdem Fidei exaltationem, & augmentum nostris potissimè temporibus supremis desideramus affectibus, plium, & laudabile propositum vestrum plurimum in Domino commendantes, huiusmodi supplicationibus inclinati, vobis, & successoribus t vestris pro tempore existentibus, vt in Insulis prædictis ab illarum incolis, & habitatoribus etiam pro tempore existentibus, postquam illæ acquisitæ, & recuperatæ fuerint (vt præfertur) assignata prius t real t: 10. & cum effectu iuxta ordinationem tunc Diaconorum locorum, quorum conscientias super hoc oneramus Ecclesijs in dictis Insulis erigendis per vos, & successores vestros prefatos, de vestris, & eorum bonis dote sufficiente, ex qua illis Presidentes earamque Reatores se commode sustentare, & onera dictis Ecclesijs pro tempore incumbentia perferre, ac Culrum Diuinum ad laudem Omnipotentis Dei debitè exercere, iuraque Episcopalia perfoluere possint, decimam huiusmodi percipere, & licite, ac liberè valeatis autoritate Apostolica tenore præsentium de speciali dono gratiæ indulgemus. Non obstantibus t Lateranen Concordiæ, ac alijs constitutionibus, & ordinationibus Apostolicis, cæterisque contrarijs quibuscumque. Nulli ergò omnino hominum liceat banc paginam nostræ concessio- nis infringere, vel ei ausu temerario contrarie, si quis autem hoc attentare præsumperit indignationem Omnipotentis Dei, ac Beatorum Petri, & Pauli Apostolorum eius senauerit incursum. Datis Romæ apud Sanctum Petrum anno Incarnationis Dominicæ millesimo quingentesimo primo, sexto decimo Kalendas Decembri, Pontificatus nostri anno decimo, Adrianus. Registrata, apud me Adrianum.

Los cuales diezmos, es voluntad de sus Altezas, que t se partan por los dichos Obispos, Iglesias, Clerecia, fabricas, y Hospitalles, & otras cosas, que adelante iran especificadas. E los dichos Obispos por si, y par sus

13 sus + successores, y en nombre de sus Iglesias, y Clericia prometen desde aora, que guardaran, è cumpliran lo susodicho, y lo ade- lante contenido. E con expressa condicion, que lo assi guardaran, y cumpliran, les haren sus Altezas la dicha gracia, y donacion, y no de otra manera. Quintanaducu. in Theolog. Moral. tom. 2. ad quatuor Eccles. pracept. singul. 12. num. 6. D. Moscoso vbi sup. cap. Preced. num. 74. Betancurt. sobre la precedencia de los naturales para las Prelaciones, §. 5. prop. 3. D. Moreto in allegat. iur. sobre el cumplimiento de la executoria de los diezmos de las Indias, num. 31. 36. & alij agunt de hac donatione

14 Item, que las + Dignidades, Canongias, Raciones, y Beneficios, que assi aora, como de aqui adelante seran criados, è instituidos conforme à la ereccion hecha de las dichas Iglesias, assi en las Catedrales, como en las otras todas de las dichas Islas Espanola, è de San Juan, assi esta primera vez, como todas las otras, que aconteciere vacar, sean à presentacion de sus Altezas, como cosa del Patronazgo Real.

15 Item, que todos + los otros Beneficios que vacaren, ò se proueyeren despues desta primera nominacion, è prouision, se prouen à hijos legítimos de los vecinos, è habitadores, que hasta aora, è de aqui adelante han passado, ò passaren destos Reynos à poblar en aquellas partes, y de sus descendientes, y no à los hijos de los naturales de allà, antes que fuesen à poblarlos Christianos. Y esto hasta que otra cosa sus Altezas, ò sus successores determinen, è prouean sobre ello, y que estos sean proueidos

16 por suficiencia, precediendo + oposicion, y examen al modo de los hijos patrimoniales de el Obispado de Palencia; contal condicion, que los tales hijos de vecinos dentro + de año, y medio, despues que Sean proueidos, Sean obligados de llenar ratificacion, y aprobacion de sus Altezas, y de sus successores de los tales Beneficios, la qual presentaran ante el Vicerrey, y Gouvernador, y Juezes de apelacion, que son, ò fueren en las dichas Islas; no la llevando el dicho termino passado, ipso facto vaquen, y sus Altezas, y sus successores pue-
dan presentar otras nuevas personas à los tales Beneficios, que assi vacaren, pero todavía conforme à lo susodicho.

17 Item, que por + virtud de la Bula de nues-
tro muy Santo Padre Julio Segundo, concedida para la declaracion del habito que han de traer los Coronados, los dichos Obispos hagan luego la dicha declaracion desta manera: Que traygan Corona abierta tan grande como un Real Castellano al menos, y el cabello de dos dedos bajo de la oreja, que sea algo mas lar-

go, siguiendo muy poco ázia tras, y la ropa de encima sea tauardo, ò capuz cerrado, ò lo- ba cerrada, ò abierta, qualquisiere: contanto, que sea la ropa tan larga, que al menos con un palmo llegue al empeine del pie; y que as- si las ropas de encima, como las otras apa- rentes, no sean coloradas, ni verdes claras, ni amarillas, ni de otra color deshonesta.

Item, que los + dichos Obispos, ni sus sucesores en las dichas Islas no puedan ordenar de Corona à ninguno, sino supiere ha- blar, ni entender Latin, ni puedan ordenar al que tuviere dos, ò tres hijos varones mas del uno; porque no es de creer, que ninguno querrá todos sus hijos para Clerigos; y esta con- dicion se guarde con los que mas hijos tien- ren.

Item, que en + el guardar de las Fiestas, se guarden las ordenadas por la Iglesia, y no otras algunas, aunque sean por promessas, y votos, y que en los Synodos no se acrecienten mas Fiestas de las que oy se guardan en la dicha Isla Espanola; y que si quisieren acrecen- tarmas Fiestas de las que oy se guardan en la dicha Isla Espanola, sea solamente para que la Iglesia las solemnize, y no para que los Christianos las guarden; porque segun las cali- dades de las haziendas de las dichas Islas, de otra manera no se podrian sustentar en ellas los Christianos.

Item, que los dichos Obispos han de llenar los diezmos conforme à la Bula, + concedida por nuestro muy Santo Padre, y no han de llenar diezmos, ni otra cosa alguna de oro, ni plata, ni de otro ningun minero, ni de perlas, ni de piedras preciosas; y que lo que le per- tiene conforme à la Bula, lo llenen en fru- tos, como en Castilla, y no en dineros, como se ha llenado algun tiempo. Y que por esta cau- sat, ni por otra alguna no apartaren los Indios, directe, ni indirecte de aquello que aora haren, para el sacar del oro, antes los animaran, y aconsejaran, que sirvan mejor, que hasta aquí en el sacar del oro, diciendoles, que es para hazer guerra à los Infieles, y las otras cosas, que ellos vieran que podrán aprouechar, para que trabajen bien.

Item, que el Arçobispo de Seuilla Me- tropolitano de las Iglesias, è + Obispados de las dichas Islas, ò su Fiscal, puedan estar, y re- sidir en qualquiera de los dichos Obispados, y exercer las cosas, que como Metropolitano le pertenezcan conforme à derecho, y que no pue- da poner por oficial el dicho Metropolitano à ninguno de los Prelados de las dichas Is- las.

Item, que + ningunas personas de qualquier calidad, condicion, preeminencia, y digni- dad,

dad que sean, no puedan sacar oro, ni traer personas que lo saquen, sino estuviieren sometidos à la jurisdicion de sus Altezas, y à las ordenanças que allá se guardan, ó guardaren por los legos. Y quanto à sacar, y fundir del oro, y pagar los derechos, que à la sazon pagaren por el dicho oro que sacaren.

24 Item, que los que tuvieren t Indios en las minas, ni los Indios que en ellas anduvieren, durante las demoras, no pueden ser conuenidos, ni traídos, ni arrestandos, ni llamados por sus causas, ni agenas, durante el dicho tiempo, por ningun Iuez; porque esto se les da por inducias de pan, y vino coger, por quanto aquél es fruto de la tierra, y se ha de dar en lugar del otro, segun que se dà en Castilla.

25 Item, en las causas t ciuiles los que exigieren por la Corona, pierdan los Indios, y lo que tuvieren en las minas señalado, seyendo la causa profana; que seyendo Ecclesiastica, bien se puede ventilar ante el Iuez Ecclesiastico, sin incurriren pena (Adde Bald. in l. Barbarius 3. ff. de offic. Prætor. num. 26. D. Crespi obseruat. 5. num. 139.)

26 Y los dichos t Don Fray Garcia de Padilla, Obispo de Santo Domingo, y Don Pedro Suarez de Deza, Doctor en Decretos, Obispo de la Concepcion, y Don Alonso Manso, Licenciado en Theologia, Obispo de la Isla de San Juan, visto, y entendido todo lo en esta Capitulacion contenido, è cada cosa, è parte dello, lo otorgaron, è oyeron por bien, por si, y en nombre de los t Obispos, que les sucedieren en las dichas sus Iglesias, è de los que fueron proueidos en las Dignidades, Canongias, è Raciones, y otros Beneficios, que assi suspensos, como no suspensos en ellas se crian. Y prometieron, y se obligaron en quanto a ellos toca, y atañe de lo guardar, è cumplir enteramente, y hazer que las otras personas, à quien estos assi de presente, como de futuro, toca, ó tocar puede, que lo guarden, è cumplan sin ninguna falta. El qual otorgamiento fizieron en presencia del muy Reverendo, y muy magnifico Señor Don Juan de Fonseca, Obispo de Palencia, Capellan Mayor, y del Consejo de sus Altezas, y en sus manos prometieron, como legales, y fieles Prelados, y scientificos, y honestos varones de guardar, y cumplir todo, y cada cosa, y parte dello, è aora, ni en ningun tiempo no venir contra algo de todo lo susodicho. En testimonio de lo qual otorgaron este instrumento en forma autentica. Dado en la Ciudad de Burgos a ocho dias del mes t de Mayo de mil e quinientos e doce años, è por mas firmeza firmaron aqui sus

nombres, à lo qual fueron presentes por testigos los nobles Señores, Lope de Conchillos, Secretario de la Reyna nuestra Señora, è el Licenciado Zapata, y el Doctor Carvajal del Consejo de su Alteza, llamados, y rogados.

E yo Francisco de Valencia, Canonigo de Palencia, Notario publico por la autoridad Apostolica, à todo lo que dicho es, en uno con los dichos testigos, presente fui, è vi firmar sus nombres à los susodichos muy Reverendos Señores Obispos en mi registro. Por ende este publico instrumento de capitulacion, y assiento de mano agena, fielmente fizie escriuir, è con este mi signo, è nombre acostumbrados lo signe, è subscribi. En testimonio de verdad rogado, è requerido. Francisco de Valencia, Apostolico Notario.

Hoc instrumentum, præfatas Apostolicas Bullas ad literam continens, traditur inter iuris allegationes, & Supremi Indianum Consilij consultationem super fractibus, t & redditibus vacantibus Ecclesiasticis Cathedralium earundem annis 1617. & 1635. editas, quarum superioribus capitibus mentionem egimus; post quod concordia modum monumentum Bulla Regij iuris Patronatus Indianum refertur à Sanctissimo Iulio Papa II, Regibus Catholicis Ferdinando, & Elisabeth, & eorum successoribus indulta, quam supra, cap. 1. à num. 7. tradidi, id est que hoc loco non inseritur; transcribam tamen Relationem t erectionum nonnullarum Ecclesiasticarum Indianarum, in Supremo ipsarum Consilio examinatam, quæ aliquando necessaria, vel utilis esse poterit, ex eo, quod cuiusvis erectionis tempus, & Auctor adducitur, in hunc modum.

Estas clausulas (intellige eas, quas retuli, cap. 17. à num. 37. quæ de decimaru divisionibus loquuntur) como van puestas se hallan en la erección de la Iglesia de Santo Domingo de la Isla Española, otorgada por t Don Fray Garcia de Padilla en Burgos a 31. 12. de Mayo de 1512. En la de San Juan de Puerto Rico, otorgada por D. Alonso Manso, en Sevilla à 26. de Setiembre del mismo año. En la de nuestra Señora de la Antigua del Darien, que oy está en Panamá, por Don Fray Vicente de Peraza, en Burgos a primero de Diciembre de 1521. En la de Santiago de la Isla de Cuba, otorgada por Don Fray Juan de Ubire, en Valladolid à 8. de Março de 1533. En la de Venezuela por Don Rodrigo de Bastidas. En Medina del Campo à 4. de Junio de 1523. Estas erecciones como mas antiquas, donde la primera clausula dize, omnium decimaru fidibus, tam predialium, quam

quām personalium. Lo qual se quitò en las que despues se otorgaron, por auerse declarado por cedula de 12. de Julio de 1530. y de 22. 32 de Junio de 1541. que en las Indias † no se cobren diezmos personales.

Sin estas palabras, sino con las que van puestas las clausulas referidas, se hallan en la erección de la Iglesia de Mexico, otorgada por Don Fray Iuan de Zumarraga, en Toledo año de 1534. En la de Guatemala, otorgada por Don Francisco Marroquin, en Mexico à 20. de Octubre 1537. En la de Yuca-tan, otorgada por Don Fray Iulian Garces, en la misma Ciudad, dia, mes, y año. En la de Cartagena, otorgada por Don Geronimo de Loaysa, en Valladolid à 28. de Junio de 1538. En la del Cuzco, otorgada por Don Fray Vicente de Valuerde, en aquella Ciudad à 4. de Setiembre de 1538. En la de Lima, otorgada por el dicho Don Geronimo de Loaisa, en aquella Ciudad à 17. de Setiembre de 1543. En la del Rio de la Plata, otorgada por Don Fray Iuan de Barrios, en Aranda de Duero à 10. de Enero de 1548. En la de la Ciudad de la Plata por Don Fray Tomas de San Martin, en Madrid à 13. de Febrero de 1553. aunque esta no tiene las Clasulas tan à la letra, porque seremite en algo à la erección de Lima.

Todas conforman, aun con la letra de las tres clausulas primeras, y con lo que va puesto de la quarta, en lo demás de la qual varian algunas. Y dos de las Iglesias de Arequipa, y Truxillo (esta otorgada por Don Fray Francisco de Cabrera, en aquella Ciudad à 14. de Setiembre de 1616. La otra otorgada por D. Fray Pedro Perea, en Arequipa à 11. de Octubre de 1619.) En la primera clausula, donde dize redditus, &c. Y por lo queen los pareceres antecedentes se alegan las erecciones de las Iglesias

33 de las Indias, se han † reconocido por el Consejo las que aqui se citan para verificar estas clausulas, las cuales † están confirmadas por la de 34 una Real cedula de 13. de Febrero de 1541. que hablando con el Arçobispo de Santo Domingo, como Presidente de la Audiencia, sobre el sustento de los Clerigos le dice assi; y porque, &c. hanc Regiam Schedulam retulimus, supra cap. 17. a num. 48.

Adnerte tamén in hac relatione, vt dixi, aliquarum Cathedralium erections referri, non omnium, sunt enim † in his occidentalibus Indijs alię quamplures Cathedrales, & Episcopatus, quos commemorat, & obseruat D. Solorzan. de Indiar. Gubernat. lib. 3. cap. 4. num. 6. tradunt etiā Barbosa de offic. & potestat. Episcop. tit. 1. cap. 7. in fin. & post vot. decis. 15. lib. 1. in edit. Lugdun. ann. 1636. & Pirrh. Corrad. in prax.

dispensat. Apostolicar. post lib. 10. pag. 570. sed non ita fideliter, vt D. Solorzan. quem nouissimè laudat, & sequitur Mich. Anton. Frances de Vrrutigoit. de Eccles. Cathedralib. in fin. cap. 35. & operis, pag. 642. & seqq. qui tres ultimi totius orbis † Christiani referunt Cathedrales, ex D. Solorzano, Don Didac. Philip. de Albornoz en su cartilla politica, verb. Religion in fin. Don Ludouic. de Betancurt. & Figueroa in memorial. sobre que los Capitulares de las Indias sean prouidos en las Prelacias dellas, proposit. 4. §. 3. in princ.

His tamén, quæ capitibus † superioribus, quoà redditus, & fructus vacantes, à Rege nostro Catholico in his Indiarum Regnis administrandos, distribuendos, ac pro arbitrio suo iure applicandos, tradidimus, acriter obstat Regia Schedula 29. Maij 1581. tom. 2. impreß. pag. 46. & infra, cap. 21. num. 4. tradita, quatenus in ea acceditur, hos fructus vacantes ad Renerrandam Cameram Apostolicam non pertinere, sed quoà eos ius seruari Canonicum, ibi: No se han pedido, ni mandado tomar para la Camara Apostolica los Espolios de los Prelados dellas, que han fallecido, ni las Sede vacantes, por guardar † en esto el derecho Canonico, & posteà illic: Que en esto no se haga novedad alguna, y que los dichos Espolios, y Sede vacantes se distribuyan, conforme à lo que se dispone en el derecho Canonico. Igitur apertè constat, in horum redditnum applicatione, & a signatione nihil Regem nostrum posse decerne-re, sed ius ipsum Canonicum obseruandum, & sequendum, quod promiscue Ecclesiæ, aut futuro successori hos videtur reseruare fructus, iuxta tradita infra, cap. seqq. à num. 23.

Hoc Regium Rescriptum integrè re-latum inter iuris allegationes supè his redditibus vacantibus editas, ac sepè cita-tas, post Concordiae instrumentum suprà traditum, folio 11. etiā inuenitur, varièque intelligitur, & interpretatur † ab ip-sarum Auctoribus à D. Araciell post num. 121. & à num. 158. in consultat. S. C. art. 3. à num. 8. à D. Moscofo num. 48. & à nu- 39 123. ex eo, quòd sit omnino indubitatum, † ac certum in praxi, nunquam in Indijs, quoà redditus, & fructus vacantes ius Ca-nonicum fuisse admissum.

Afferunt ergò Regis Catholici ani-mum, & voluntatem in eo rescripto prin-cipaliter versari circà excludendam † Ca- 41 meram Apostolicam ab Spolijs, & vacan-tibus Indiarum, vt patet, ibi: No se han

pedido, ni mandado tomar para la Camara Apostolica los espolios de los Prelados de ellas que han fallecido, ni las Sedes vacantes, por guardarse en esto el derecho Canonico; y porque somos informados, que aora nuevamente algunas personas han procurado, y procuran aner de su Santidad, ó de su Nuncio Apostolico, que reside en estos Reynos, poderes, y Bulas para cobrar los espolios, y Sede vacantes, embiamos á suplicar á su Santidad mande proueir, que en esto no se haga nouedad alguna, y q los dichos espolios, y Sede vacantes se distribuyan conforme á lo que dispone el Derecho + Canonico. Et postea, ibi: Os mandamos, que luego que recibais esta Cedula os informéis, y sepais, que personas tienen en essa tierra poderes, y Bulas Apostolicas para cobrar los dichos espolios, y Sede vacantes, y embiareislas á mi Consejo, &c.

42 Non autem ad decidendum super iure frumentum vacantium; cum de hoc certioratus non fuerit Rex noster, neque consultus, D. Arac. p. st. n. 158. illic: Por que no se le consulto, ni fuerciorado del. Consult. S.C. d. n. 8. Y se d' spichò, inquit, en virtud de un auto ordinario sin consulta de V. M.

43 Et quod præter intentionem, deliberatione + deficiente aliud agens, dixit Princeps, non debet attendi, l. Non omnis 19. ff. de reb. credit. l. Obligationum substantia 3. §. fin. de oblig. & action. l. Fluminum 24. §. l. e videamus, ff. de dunn. infect. Montero à Cueua in respons. pro vxoris amit. 3. p. n. 205. post decis. 45. D. Franc. de Puga Feijoo in doct. ff. iur. alleg. pro Andrea Mondina, sobre ser declarado por Noble, n. 90. D. Valenç. cons. 9. n. 23. Barbos. axiom. 12. n. 7. & de pension. q. 6. n. 26. Gonçal. al Reg. 8. Cancell. glos. 45. §. 1. n. 35. Surd. decis. 250. n. 7. & cons. 311. n. 67. docens ex Marfil. & Salicet. confessione

44 + incidenter, & alium finem factam non præ iudicare, Ludou. Cencius decis. 148. n. 14. Noguer. alleg. 25. n. 262. Cabed. de Patron. Reg. Coron. cap. 49. n. 9. D. Mosc. n. 130. & 125. dixerat: Esto fue por palabras enunciadas no dichas principalmente, y para decidirlo (id quod exprimit Regia Schedula quo ad fructus vacantes) y dellas no se puede + inducir disposicion, l. Pater filium 38. §. Fundum Titianum, ff. de leg. 3. iunctis Barth. ibid. D. Molin. de prim. lib. 1. cap. 5. n. 14. Surd. cons. 294. Farin. decis. 10. n. 8. p. 1. nouiss. D. Calfan. cons. 50. n. 10. Paul. Bellon. de potest. eorum, quæ in continenti fiunt, lib. 2. cap. 6. n. 11. Pereyr. de man. Reg. tom. 2. cap. 67. n. 13. Angian. de leg. lib. 2. controu. 15. n. 6. D. Camargo in alleg. iur. sobre que se guarde la Cedula del año 1576. que prohibe á las Religiones de las Indias adquirir raizes, y rentas, n. 11.

Tom. I,

D. Petr. de la Escal. Guevara, primarius Matrit. Advoc. in alleg. iur. por Miguel Fernandez, arrendador de las alcabalas de Malaga, con Juan Baptista Caro, n. 7. D. Balthas. de Oña, & D. Gabr. de Moncada, doctis. Matrit. Advoc. in alleg. iur. por Francisco Lopez Pinto, recaudador de la renta del azucar de Granada, con Diego Mendoza Percyra, n. 36. D. D. Ant. de Castro, & D. Petr. Fernand. Mifano in alleg. iur. por la Iglesia de Toledo, sobre el crecimiento de la sal, sub num. 52.

Imò, et si certioratus, consultusque D. Rex id decreuisset, adhuc non officere afferunt; 46 cum valeat deinde aliud decidere, ac iubere, si ei ad illos fructus ius competit, D. Arachel, in illis verbis. Y quando se huiera consultado, no importa mas porque si entonces parecio conuenir aquello, esto no perjudicara, si despues se juzgasse no ser necesario (expede + sin 47 gulariter text. in l. Forma censuali 4. §. fin. ff. de censib. ibi: Si quis veniam petierit, ut censem fibi emendare permittatur, deinde post hoc impetratum cognoverit, se non debuisse hoc petere, quia res emendationem non desiderabat; nullum ei præiudicium ex eo, quod perit, ut censem emendaret fore, saepissime rescriptum est, l. Si vero 8. in princ. ff. de bon. libertor. l. Si Patronus 20. in princ. de donat. l. Si aliquam 28. ff. de acquir. possess. Mar. Cutelli in alleg. iur. por D. Joseph Gambela, con el Conde de Sediño, sobre la encontrada de Romangia, n. 27. cum alijs) y con mas conocimiento de causa se viesse, que estas vacantes pertenezcan á V. M. iugestad, y que no es preciso guarda se el derecho Canonico, sino que estan á su Real distribucion: y assino ay sino ver si V. Magestad tiene algun derecho, porque si le tuviere bien cierto es, que la Cedula que se trae no le pudo quitar, ni deteriorar, si pararle perjuicio en manera alguna.

48 Deinde affirmant, eam Regiam Schedulam, tantum esse intelligendam, + quo ad spolia, in quorum administratione vere ius commune Canonicum observatur; non quo ad redditus, & fructus vacantes, qualiter distribui solent, quamvis in effectu ferè semper idem ius etiam in eis sit practicatum, quatenus + successoribus Prælatis, & Ecclesijs applicati sunt; non quidem ex iure Canonico, sed potius ex Regum voluntate, & gratia, D. Mosc. n. 127. Consult. S.C. n. 10. ibi: Porque aunque se huiera despachado con consulta de V. M. el efecto que podian tener aquellas palabras, es solo en los espolios, y en ninguna manera se pueden entender en las Sede vacantes, & ibidem in marg. lit. I.

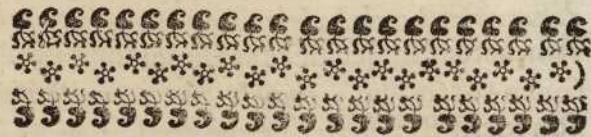
Deniq; Ecclesijs, & Prælatis successoribus applicari non posse fructus vacantes; secundu

præfatum Regium Rescriptum, ex eo videatur convinci, quoniām hodiē ex Romano-
rum Pontificum & constitutionibus, & de-
cisionibus Reuerendæ Cameræ Apostolicæ
hi fructus in Hispania, & alijs Regnis assig-
nantur, ut trado *infra cap. seq. à numer. 29.*
Itaque quoād hoc prædictæ constitutiones
sunt ius Canonicum, hoc autem omnino ex-
cluditur in Indijs, ex eodem Rescripto, &
alijs; imò vt nullo & modo admittantur
Apostolicæ literæ circā id obtentæ, & expe-
ditæ, præfata Regia Schedula decidit, ac
determinat, ut per se patet. Ergo ex ea
non potest affirmari, ipsum, quod principa-
litè excludere, & prohibere & intendit,
induci, & permitti, cùm sint prohibere, &
admitti contraria, seque invicem exclu-
dant, *l. Pomponius 40. §. Quid enim, ff. de
Procurator. l. Si inter me 15. ff. de except. rei
indicat. l. 1. Cod. de furt. cap. Cùm quid una
via 84. de regul. iur. in 6. l. Nec per se, Cod.
de hæred. instituend. cum alijs, iunctis Surd.
consil. 230. num. 13. & consil. 435. num. 15.*
Gratian. *discept. forens. cap. 891. num. 18.* Se-
sè decif. 28. n. 11. Carol. de Tap. decif. 16.
num. 22. & notavit Consultat. S.C. dict. art.
3. n. 14. illic: Viene à ser en estos Reynos (Ca-
stellæ intellige, vbi consultatio, & Regia
Schedula prefata, formatæ fuerunt) el dere-
cho Canonico posterior proprios motus en fuer-
ça de ley, demanera, que están ya excluydas las
Iglesias, y futuro sucessor, y admitido el Fis-
co, y Camara Apostolica. De que se sigue, que
distribuyendo aora las vacantes por lo dispu-
sto porel Derecho Canonico nuevo, no se ha de
dar al Obispo, ni à la Iglesia, sino à la Camara
Apostolica, la qual tiene V. Magestad ex-
cluida por la misma Cedula, y otras. D.D.
Petr. Berrocal *in alleg. iur. por el Duque de
Hijar, con el Real Fisco, sobre conjuracion, nu-
mer. 72.*

Vnum hoc loco observandum dixi, nem-
pè, quod licet bona Ecclesiastica usurpan-
tes, ad personas Ecclesiasticas, ratione Ec-
clesiarum, ac Beneficiorum pertinentia, ex-
53 communicationem & Bullæ Coenæ can. 17.
incurrant, ibi: *Quivè iurisdictiones, scilicet fru-
ctus, redditus, & prouentus ad Nos, & Sedem
Apostolicam, & quascumque Ecclesiasticas
personas, ratione Ecclesiarum, Monasterio-
rum, & aliorum Beneficiorum Ecclesiasticorum
pertinentes, usurpan, vel etiam quavis occa-
sione, vel causa sine Romani Pontificis, vel a-
liorum ad id legitimam facultatem habentium
expressa licentia, &c. iunctis Vgolin. num. 1.
Duard. q. 3. n. 13. Souf. disp. 86. n. 2. Bonac.
cinc. punct. 2. n. 2. in d. Canon. eodem Bonac.
de leg. disp. 10. q. 2. punct. 1. num. 3. Suar. de*

censur. *disput. 21. sect. 2. num. 95.*

Ea tamè non ligantur, qui fructus va-
cantes Ecclesiarum & usurpant, cùm hi de
facto ad personas Ecclesiasticas nō spectent,
vt cum Cardin. Tolet. in Sum. lib. 1. cap. 28.
n. 3. notat Gabr. à S. Vincent. de cens. disp. 4.
q. 9. §. 22. n. 298. in fin. ibi: *Quocirca Tolet.
Vbi suprà, quem plures sequuntur, tenet; quod
usurpans bona Ecclesiarum vacantium bac ex-
communicatione non ligetur; ratio illius est,
quia in hoc Canone non excommunicantur usur-
pantes quæcumque bona Ecclesiastica, sed solum
pertinentia ad personas Ecclesiasticas, ratione
Beneficiorum, Ecclesiarum, & Monasterio-
rum; bona autem Ecclesiarum vacantium non
pertinent ad personas Ecclesiasticas, &c.*

S V M M A R I V M.

- 1 *D*olores referuntur, qui latè de spo-
lijs Ecclesiasticis agunt, & nu-
mer. 4.
- 2 *Constitutiones Apostolicæ diuersæ expe-
ditæ sunt super spolijs.*
- 3 *Beneficiatorum spolia iure communi, Ec-
clesiæ, vbi decedunt, acquiruntur, &
num. 23.*
- 4 *Plures abhorrende Prælaturas, nè testandi
facultate priuarentur.*
- 5 *In Regno Valentiæ bona mobilia Clerico-
rum intestatorum, Archiepiscopo spe-
ctant.*
- 6 *In Hispania Sæculares Ecclesiastici Epis-
copo inferiores testari possunt.*
- 7 *Lex Regni hoc exprimens, refertur.*
- 8 *Hoc ipsum seruatur in Indiarum Provin-
cijs, & n. 10. 11. 12.*
- 9 *Indiæ ad Castellæ Coronam spectant.*
- 10 *Clericorum intestatorum bona in In-
dijs, sicut laicorum, à Indice bono-
rum defunctorum colliguntur, & n. 15.*
- 11 *Spolium in hac materia, quale, quomodo-
que describatur.*
- 12 *Bona omnia, post Prælati obitum reper-
ta, ad spolia pertinent.*
- 13 *Non autem ea, de quibus iustè in vita
disposuit Prælatus.*
- 14 *Spolio non fit locus, nisi post mortem
Prælati.*
- 15 *Antiquitas obtinebat, ut una suppli-
electili electa, quæ lactuosa appellabatur,
nihil amplius intenderet Camera
Apostolica.*

Simi-

- 21 Similem, loco canonice, eligebat Episcopus de bonis Beneficiati, quod adhuc aliquibus in partibus seruatur; & num. 22.
- 23 Prælatorum spolia, iure communi, Ecclesijs, ubi decedunt, applicantur.
- 24 Iura de his, & vacantibus fructibus loquentia, intelliguntur, & num. 25.
- 26 Fructus vacantes, quando futuro Prælato acquiruntur, intelligitur non proprio, sed administratorio nomine.
- 27 Capitulum, Sede vacante, de his futuro Prælato rationem reddit.
- 28 In his bonis semper manutenetur Ecclesia, quæ habet intentionem fundatam.
- 29 Hoc ius commune, per Constitutiones Apostolicas derogatum est, spoliaque Cameræ applicata.
- 30 In Hispania hoc nouum ius quando admissum fuit, & n. 32.
- 31 Spolium extenditur ad bona Episcopi titularis, quando intuitu Ecclesiæ quæsita proponuntur.
- 33 Propter spoliorum reservationem referunt, Græcos à Sancta Romana Ecclesia recessisse; impie namque nimis Collectores agebant.
- 34 In Gallia percipit Camera Apostolica Episcoporum spolia.
- 35 Bulla Pij Papæ V. quoad ornamenta, paramenta, &c, in Gallia non admittitur.
- 36 Prælatus, etiam si testandi habeat facultatem, de his paramentis oblatis Ecclesia non disponit.
- 37 Relata de spolijs Prælatorum, procedunt in Hispania, licet isti sint ex Regularium ordinibus assumti.
- 38 Regularis Episcopus in eadem acquirendi, & retinendi sibi incapacitate, remanet; cum paupertatis voto sit strictus, & num. 39.
- 40 Non tamèn subiicitur Superioris Regularis obedientia.
- 41 Quidquid acquirit Regularis Episcopus, Monasterio, a quo exiit, acquirit mero iure.
- 42 Non recuperat bona antè professionem renunciata, licet alij contrarium defendant, & num. 43.
- 44 Regularis Episcopus retinet bona intuita Ecclesiæ quæsita, ut valeat illa in usus destinatos distribuere.
- 45 Et hoc respectu dicitur bonorum capax.
- 46 Si autem tempore mortis aliqua supersint, tanquam spolia Cameræ Apostolicæ acquiruntur, nisi habeat testandi facultatem, & disponat.
- 47 Duplex dispensatio requiritur in Episcopo Regulari.
- 48 Ad disponendum de bonis patrimonialibus, aliund' quæsitis, unica dispensatio sufficit.
- 49 Religiosus professus non potest revocare testamentum antè professionem factum; factus verò Episcopus potest, & num. 50.
- 51 Spoliorum nomine, non continentur bona antè Episcopatum acquisita, vel alio titulo habita, & numer. 52.
- 53 De his bonis potest Episcopus ad libitum disponere.
- 54 Prælati poterant decimam bonorum partem in Ecclesijs, & pia loca distribuere, ex Bulla Pauli Papæ III.
- 55 Quam tamèn revocauit Pius Papa IV.
- 56 Regularium extræ claustra decedentium bona ad Cameram Apostolicam pertinent.
- 57 Extræ residentiam decedentium bona, quando ad eam tenentur, Cameræ acquiruntur.
- 58 Religiosi à Religione electi bona spolia non continentur.
- 59 Monasterium succedit in bonis, à Religioso quæsitis antè Episcopatum,

ARGUMENTVM.

SPOLIA Prælatorum, iure communi, & nouissimo, cui spectent; quid spolij nomine contineatur. Apud Nos, Clerici Beneficiati, àn valeant de bonis intuitu Ecclesiæ quæsitis, disponere? Referunturque plura ad spoliorum materiam pertinentia.

CAP. XX.

Spoliorum nunc aggrediar materiam; non quidem plenè totam ipsius tractationem attingens; hoc enim prorsus est à mea destinatione alienum; maximè t cùm de ea late agant Nauarr. Guilielm. Rodoan. Pontan. & alij, per integros tractatus; aliquos concessit, & edidit Iulius Cæs. latiūs, ex Rodoan. P. Azor, & alijs, Bonacin. tom. 2. tractat. de contractib. disp. 3. quæst. vltim. Mar. Muta ad Capita Regni Sicil. Regis Alphonſi, cap. 478. tom. 5. Stephan. Quarant. in Summ. Bullar. verb. Spolium Clericorum, Filliuc. de stat. cleric. tract. 43. de spolijs, D. Solorzan. de Indiar. Gubernat. lib. 3. cap. 11. Thom. Zerol. in prax. Episcop. 2. part. verb. Spolium. Mag. Ioann. Baptist. Lezan. quæst. Regul. tom. 2. verb. Spolia Regularium, Ricciuīl. Incubrat. Ecclesiast. lib. 2. cap. 10. à n. 7. Vbi quod sint diuersæ, quoad spolia t constitutiones, secundum varietatem Provinciarum, Michael Frances de Vrrutigoit. in tract. de Eccles. Cathedralib. cap. 32. n. 126. & alij plures, qui adiri possunt; sed solū, vt ea indicare valeam, quæ huic opusculo necessaria, & in Indiatum Regnis praxi tradita, agnosco, & experior.

Non loquor in præsenti de Clericorum Beneficiatorum spolijs, & bonis, quæ Ecclesijs, vbi deceidunt, iure t communi attento, acquiruntur; cùm de eis, Beneficij intuitu quæsitis testari, aut disponere non valeant, cap. Episcopi. 19. c. Sint manifestæ 21. 12. q. 1. cap. 1. 12. q. 4. cap. 1. cum seqq. 12. q. 5. cap. 1. cum seqq. de pecul. cleric. cap. Cùm in officijs 7. cap. Relatum 12. de testam. l. 1. cum seq. tit. 21. p. 1. vbi D. Greg. Lop. De quibus t Clericorum, & Regularium spolijs, latè differunt D. Couarr. in d. cap. Cùm in officijs 7. D. Solorz. d. cap. 11. n. 4. Carol. de Grass. de effect. Clericat. effect. 31. n. 1. & 6. Marc. Ant. Genuen. tractabil. Ecclesiast. quæst. 446. num. 3. Camill. de Medic. cons. 12. à n. 5.

Nicol. Garc. de Benefic. 2. part. cap. 1. à numer. 8. & 12. & 5. part. cap. 1. num. 594. Quarant. & Lezan. vbi proxime, Zerol. dict. verb. Spolium, vbi, §. 1. de Prælatis loquens ex Gomez de Breuib. numer. 17. ait, plures Prælaturam t abhorre, nè testandi priuentur facultate. Bartholom. Gabant. in Manual. Episcop. 1. part. verbo Spolia Clericorum, Pyrrh. Corrad. in prax. dispensat. Apostolicar. libr. 10. cap. 1. Cardinal. Seraphin. decis. 594. numer. 15. Petr. Francisc. Tondut. quæst. Beneficium, 3. part. cap. 197. Alcan. Tamburin. de iur. Abbat. tom. 3. disput. 16. Pat. Sanchez consilior. Moral. libr. 2. cap. 2. dub. 56. Menoch. consil. 223. à princip. noſt. D. Faria ad Tom. Couarrub. libr. 1. variar. cap. 15. num. 51. nouissim. Ioann. Maria Vermigliol. consil. 366. num. 1. & seqq. Illustrissim. Crespi observat. 51. num. 2. & 5. vbi num. 6. Affirmat hodiè in Regno Valentiae servari, vt Clericorum t intestatorum bona, mobilia, iura, & actiones Archiepiscopo querantur Valentino quoties Ecclesiæ intuitu quæsita probantur, & obseruat. 35. n. 14. D. Leo decis. 156. n. 2.

Ceterum, quod de Clericorum spolijs dictum, & fundatum est in Hispania nostra non servatur, in ea enim Ecclesiastici omnes Seculares t Episcopis inferiores iure testantur ex antiqua iam consuetudine admissum, in l. f. 1. tit. 8. lib. 5. Recopil. per hæc verba: Por quanto en estos Reynos ay costumbre t muy antigua, que en los bienes que los Clerigos de Orden Sacro dexaren al tiempo de su muerte, aunque sean adquiridos por razon de alguna Iglesia, o Iglesias, o Beneficios, o rentas Ecclesiasticas, se suceda en ellos ex testamento, y ab intestato, como en los otros bienes, que los otros Clerigos tuieren patrimoniales, auidos por herencia, o donacion, o manda, mandanos, que se guarde la dicha costumbre. De qua etiam testantur D. Couarrub. vbi supra, num.

nam. 9. & libr. 1. variar. cap. 15. numer. 12. vbi Dom. Faria num. 52. D. Sarmient. de reddit. Ecclesiae 4. p. cap. 1. à n. 8. D. Molin. de primogen. lib. 2. cap. 10. num. 26. & seqq. & numer. 54. P. Molin. de iust. & iure, tom. 2. tractat. 2. disputat. 147. Rodon. quæst. 4. Filiuc. cap. 7. num. 9. 22. & 26. vbi suprà. Pat. Azor. 2. parc. Moral. libr. 8. cap. 4. versic. Ex his intelligitur. Dom. Matienç. in dict. l. fin. gloss. 4. Dom. Palafox in dictis allegationibus, allegat. 4. artic. 7. num. 228. Alvarad. de conjecturat. ment. defunct. libr. 2. cap. 1. numer. 7. in fine, versic. Et quid, Petr. Barbofa in l. Diuorio 8. in princip. 2. part. numer. 59. ad med. cum seq. solut. matrimon. Melchor Mieres de maiorat. 1. part. quæst. 1. à num. 52. Auendañ. respons. 19. à num. 7. Dom. Castillo de usufruct. cap. 79. numer. 7. in fine, Azeued. in dict. l. fin. numer. 1. Pat. Sanchez consil. moral. libr. 2. cap. 2. dub. 15. numer. 7. Dom. Solorzan. dict. libr. 3. cap. 10. num. 11. Dom. Valençuel. consil. 98. num. 30. Garc. dict. 2. part. cap. 1. à num. 11. Gabr. Pereyr. decis. 95. à num. 21. Augustin. Barbol. de offic. & potestat. Episcop. 3. part. allegat. 114. numer. 6. vbi plures refert Corrad dict. libr. 10. cap. 1. numer. 3. Dom. Crespi dict. observat. 51. num. 4. Dom. Leo Pinell. in defens. pro Dom. D. Gabriel. Gomez Sanabria, sobre el casamiento de su hija, num. 103.

Hoc ipsum seruatur in t. India-
rum Prouincij; tum ex dict. l. fin. quæ
in eis procederet, & locum haberet, quan-
dò alia specialis non daretur, & concur-
reret, eam ipsam facultatem indulgens,
l. 5. ibi: Que se guarden en las Indias las
leyes, y pragmáticas de Castilla, confor-
me à la ley de Toro, en lo que no estuie-
re determinado por las de esta Recopilacion,
titul. 1. l. fin. titul. 14. libr. 2. de el
Summar. iuncto, Dom. Villarroel en el
Gouierno Eclesiastico, 2. part. quæst. 12.
artic. 4. num. 75. iunctis Arnulph. Ruz.
de Regal. privileg. 16. in fin. & Fulu.
Constant. ad tit. Cod. de Classic. numer.
159. afferentibus Regaliam vnius Regni
extendi ad Prouincias illi vnitatis.

Tum etiàm, quia speciali iure sancti-
tum est, dictam legem t. in Indijs ser-
uari, & Ecclesiasticos Seculares, ex te-
stamento, & ab intestato successores ha-
bere posse, in bonis intuitu Ecclesiae quæ-
fitis, in Regia Schedula 30. Ianuarij 1538.
qua de Præbendarijs Ecclesijs loquitur,
& alia 2. Nouembris 1591. pagin. 130.

tom. 1. impress. Hæc ultima sic se ha-
bet.

EL R E Y. Por quanto yo he sido in-
formado, que ha acaecido t mu-
chas veces, que muriendo algun Clerigo en
las Indias ab intestato, el Prelado en cuyo dis-
trito muere, se mete en todos sus bienes, en
perjuicio de sus herederos: demas de ser es-
to mucho impedimento para hacer bien por
sus almas, y descargat sus conciencias; y
entre las otras leyes de estos Reynos, que por
mi mandado se recopilaron està una, que el
Emperador, y Rey mi Señor, que està en
gloria hizo en las Cortes de Valladolid el
año de veinte y tres, y despues fue por mi
mandado confirmada el de 66. que es de el
tenor siguiente.

¶ Por quanto en estos t Reynos ay
costumbre muy antigua, que en los bienes,
que los Clerigos de Orden Sacro dexaren al
tiempo de su muerte, aunque sean adqui-
ridos por razon de alguna Iglesia, o Iglesias,
o Beneficios, o rentas Eclesiasticas, se
suceda ex testamento, y ab intestato como
en los otros bienes que los dichos Clerigos
tuviieren patrimoniales, auidos por heren-
cia, o donacion, o manda, mandamos, que se
guarde la dicha costumbre.

Por la presente mando à mis Virreyes,
Audiencias, Gouernadores, y otros qua-
lesquier mis Inexes de las dichas Indias de
mi Corona t de Castilla, que guarden, y
cumplan, y hagan guardar, y cumplir, y
executar lo contenido en la dicha ley, por
quanto mi voluntad es, que se guarde, y
platique en las dichas Indias, y que los
dichos Prelados no se embaracen, ni entre-
metan en los dichos bienes. Fecha en el Par-
do à dos de Noviembre de mil y quinientos
y nouenta y un años. Ex quibus dessumpta
est, l. 17. tit. 9. libr. 1. Summar. D. So-
lorz. dict. cap. 10. num. 11. & 12. & d. cap.
11. per totum.

Ex quo etiàm dimanat, Clerico-
rum intestatorum t bona quæcumque,
quemadmodum laicorum, in casibus à
nistro iure permisis, per Sæcularem,
specialeaque Iudicem bonorum defun-
ctorum, collectioni assignatum, colli-
gi, custodiri, & in Hispaniam, vel a-
liam Prouinciam mitti, vt successori-
bus tradantur legitimis; ex Regia Sche-
dula 31. eiusdem mensis Nouembris, & an-
ni 1591. pagin. 396. eodem primo tomo
relata, per hæc verba.

¹⁵ E L R E Y. Don † Garcia de Mendoza mi Virrey, Gouernador, y Capitan General de las Provincias de el Perú, ó à la persona, ó personas à cuyo cargo fuere el go- uieno de ellas : Porque he sido informado, que algunas veces acaece, que los Prelados se meten en todos los bienes de los Clerigos, que mueren ab intestato, y descomulgan à los Corregidores, si se apoderan de ellos pa- ra meterlos en las caxas de los difuntos, conforme à la orden que sobre ello está da- da, à lo qual no conviene, ni se debe dar lugar, os mando proueais, y deis or- den en que los bienes de los Clerigos que de aqui adelante murieren se metan en la di- chia caxa de difuntos, de la misma manera, que si fuesen de legos, sin hazer diferencia muriendo ab intestato ; pero en caso que mueran con testamento, bareis que se entre- guen à sus albaceas, y herederos, sin que los dichos Prelados se entrometan en ello. Fe- cha en el Pardo à treinta y uno de Noviem- bre de mil y quinientos y nouenta y un años.

Ergò sermo noster erit de Prelato-

¹⁶ rum spolijs; quæ sunt + bona Ecclesiasti- ca, ab eis intuitu Ecclesiæ immediatè, vel mediate quæsta, & ante eorum mortem ius- tè ab eisdein non impensa, nec distributa; vt ex Nauarr. de spol. Ecclesiast. §. 1. re- fert. Dom. Solorzan. dict. cap. 11. num. 1. Rodoan. quæst. 1. num. 7. Martin Bonacini. punct. 1. num. 1. locis vbi suprà. Pat. Azor. Institut. Moral. 2. part. libr. 8. cap. 1. quæst. 2. Seraphin. dict. decis. 594. à nu- mer. 15. & 18. Gabr. Pereyr. dict. decis. 95. num. 4. Bertrand. consil. 21. volum. 3. Me- dic. dict. consil. 12. num. 3. Vermigliol. dict. consil. 366. à num. 1. Pyrrh. Corrad. dict. cap. 1. num. 5. & 12. ex Bulla Pij V. anni 1567. quam ad extensum ponit num. 13. incipiente, Romani Pontificis prouidentia, & eam habemus apud Laert. Cherubin. tom. 2. Bullarum, pag. 237. Zerol. dict. ver- bo Spolium, §. 3. ex Bulla Pij IV. inci- piente, decens esse, pag. 28. eodem tom. 2.

¹⁷ Bullarum. Vbi docent bona + omnià re- perta post Prælati obitum ad spolia per- tinere, Tondut. dict. cap. 197. numer. 3. Non verò ea, de quibus in vita iustè dis- posuerint Prælatus; hęc namque spolio ¹⁸ + non continentur, Rodoan. de spol. Ecclesiast. quæst. 6. num. 12. Medic. vbi suprà, num. 4. Vermigliol. dict. consil. 366. num. 3. & consil. 326. num. 4. vbi addit, spolijs ¹⁹ + non esse locum, nisi post Prælati mor- tem.

Temporibus verò anterioribus, ali- quibus in partibus obtinebat, vt Came- ræ Apostolice, cui hodiè spolia spectant (vt dicam intrà) vna tantum + suppeli- lectili elecia, nullum deinde superesset ius; quæ suppellex *luctuosa* appellabatur, vt advertunt Nauarr. vbi suprà, §. 9. nu- mer. 6. Dom. Valençuel. dict. conjil. 98. nu- mer. 33. Maur. Alcaid. de præcellent. Epis- cop. Dignit. 1. part. cap. 14. num. 11. Pare- ja de int' ument. edition. tit. 5. resolut. 5. nu- mer. 11. Dom. Crespi dict. obseruat. 51. nu- mer. 3. qui nonnullis Episcopis adhuc ho- diè noctis tribuit; intelligendus, tamèn + eit de Episcopo respectu Beneficiati ²¹ mortui, de cuius bonis, rem aliquam mo- bilem eligit, quæ etiam *luctuosa* appella- tur, & subrogatur, *loco Canonice portionis*, Episcopo debitæ; & seruatur aliquibus + in partibus Hispaniæ, vt testantur Barbos. dict. 3. part. de offic. & potest. Episcopi, alle- gat. 86. num. 5. ex Nauarr. dict. §. 9. num. 7. & Pat. Molin. dict. disput. 147. a num. 17. Arias de Mesa var. libr. 2. cap. 8. d num. 19. P. Azor. vbi suprà, cap. 4. q. 5.

Hæc Prælatorum spolia, iure com- muni attento, + Ecclesiæ applicantur, ²³ vbi ipsi decedunt, Concil. Antiochen. Can. 24. pag. 513. tom. 1. Conciliar. cap. Placuit, cap. Pontifices 12. quæst. 3. cap. Sacerdotes, cap. Quicumque 12. quæst. 4. cap. Statutum 18. quæst. 1. vbi gloss. cum alijs, Auth. Licentiam, §. Cæteris, Cod. de Episcop. & Clericis, Nouell. 131. de Ecclesiastic. titul. §. interdicimus, cap. 1. in fin. de testament. cap. fin. iunct. gloss. fin. de success. ab intestat. Dom. Solorzan. dict. cap. 11. num. 3. ex Rodoan. & alijs, Pat. Azor. Institut. Moral. 2. part. libr. 8. cap. 4. quæst. 2. Mar. Muta dict. cap. 478. numer. 26. Petrus de Marca in concord. Sacerdot. & Imper. libr. 8. cap. 18. § 6. & seqq. & §. fin. vbi bona nota Stephan. Baluzij, Tamburin. dict. disputation. 16. quæsto 1. à num. 1. Pat. Azor. vbi suprà, cap. 3. quæst. 14. adde, quæ tradidi suprà cap. 16. & seq.

Et licet + iura in cap. Hæc cuius 38. ²⁴ vbi gloss. verbo Successionis, cap. Non li- ceat 48. 12. question. 2. cap. Quia sepe 40. de election. libr. 6. ibi: Bona à Præ- latis ipsorum dimissa, vel vacationis tem- pore obuenientia, quæ in utilitatem ipsa- rum Ecclesiarum expendi, vel futuris de- berent successoribus fideliter reservari. cap. Præsenti 9. de offic. Ordinar. eodem i- br. cap. Cùm vos 4. eodem in Decretali- bus, Clementin. Statutum, de election. gloss.

gloss. per text. ibi, in cap. 1. verb. Prædecessori de solut, iunctis alijs traditis à D. Solorzan. dict. cap. 11. num. 5. Sessè de inhibit. cap. 1. §. 8. num. 20. Marca dict. lib. 8. cap. 23. §. 3. gloss. in dict. Nouell. 131. §. Interdicimus, verb. Probatur, Noguerol. allegat. 26. num. 6. Tondut. resolut. Benefic. 2. part. cap. 3. §. 13. num. 3. videantur hæc bona, successionemque, seu vacantis Ecclesiæ fructus, successori futuro in ea reseruare, & applicare.

Intelligenda tamèn sunt singula singulis referendo; nempè, vt spoliorum & successio Ecclesijs; vacantis redditus, & fructus futuro reseruentur Prælato; non, vt ipso proprio acquirantur nomine, sed Ecclesiæ, & tanquam ipsius & administrator, & dispensator ea distribuit, dict. cap. Relatum 12. de testam. vbi D. Couarr. num. 2. & 3. & num. 5. ait, Capitulum nouo successori rationem & redditum (adde in id ipsum Consil. Valent. sub Ioan. Papa I. habitum, ann. 524. Canon. 2. pag. 819. tom. 3. Concilior, de quo Petr. de Marca in concord. Sacerdot, & Imperij, dict. lib. 8. cap. 18. §. 5.) P. Molin. dict. disput. 147. num. 8. Petr. Surd. consil. 333. num. 23. Rodoan. dict. tract. de Spol. Clericor. quæst. 1. num. 11. & quæst. 5. num. 3. & quæst. 8. §. Ad maiorem, num. 13. D. Solorzan. dict. cap. 11. num. 5. Barbos. dict. alleg. 114. num. 8. Noguerol. dict. alleg. 26. num. 9. Garcia dict. 2. part. cap. 1. num. 89. D. Moscoso vbi infrà, num. 45. D. Garcia Perez Araciel, in simil. memorial, num. 79. & 160.

Vndè in his bonis, Ecclesia sempè habet fundatam intentionem, & in quacumque disceptatione, & actione etiàm in summa-
risimo interim & debet manuteneri, & conseruari ex sola iuris assentia, cap. Cùm per-
sonæ 7. de priuileg. in 6. iunctis gloss. in No-
uell. 131. de Ecclesiastic. titul. §. Interdic-
mus, verb. Probatur, Hercul. Marescot. va-
riar. lib. 1. cap. 11. num. 1. D. Solorzan. dict.
cap. 11. num. 12. Gratian. disceptat. Forens. cap.
441. num. 22. & cap. 870. num. 8. Ludouic.
Posth. post tractat. de manutenend. decis. 607.
num. 8. dixi cap. 2. num. 14.

Hoc tamèn ius commune Canonicum aliquibus in partibus & derogatum est per Bullas Pauli III. ann. 1542. quæ incipit: Ro-
mani Pontificis, tom. 1. Bullar. pag. 744.
Pij IV. ann. 1560. Graue Nobis, tom. 2. pag.
8. & aliorum Summorum Pontificum, Episcoporum spolia, & redditus vacantis Re-
uerendæ Camerae Apostolicæ applicantes,
de quibus latè agunt Nauarr. in dict. tract. de
spol. §. 5. & §. 9. num. 4. & §. 10. & con-

sil. 6. à num. 1. sub titul. de donat. P. Molin
na dict. disput. 147. à num. 10. D. Solorzan.
dict. cap. II. à num. 18. Tambur. dict. disput.
16. quæsto 1. num. 2. Bursat. concil. 126. à
num. 67. vol. 2. Consultatio Supremi Con-
silioj Indiar. sobre las vacantes dellas, artic.
1. in fine in margin. & art. 2. num. 7. lit. G.
Rodrig. Mendez Silua en su Catalog. Real,
fol. 124. B. vbi ait; Reuerendam Came-
ram Apostolicam, quoad Hispaniam & hoc
ius induxisse anno 1497. de hac praxi, &
materia etiàm differunt Garc. de Benefic. 2.
part. cap. 2. num. 91. Valdès de Dignitat.
Reg. cap. 22. num. 12. Petr. Cened. ad Decre-
tal. Collectan. 12. num. 3. Filliuc. de stat.
Clericor. tit. 43. cap. 6. num. 7. P. Azor insti-
tut. Moral. 2. part. lib. 8. cap. 4. quæst. 1. &
1. part. lib. 12. cap. 10. quæst. 7. in fin. addit.
que etiàm ad bona & Episcopi titularis 31
spolium extendi, quando ea intuitu Eccle-
siæ sunt acquisita, Mauric. Alced. dict. cap.
14. num. 12. Barbos. dict. allegat. 114. à
num. 30. Pareja dict. tit. 5. resol. 5. num.
19.

Vt patet in Castellæ Prouincijs, & Ec-
clesijs. In eis enim & Camera Apostolica, & 32
eius nomine Collectores ad hoc destinati,
& electi, Archiepiscoporum, & Episcopo-
rum colligunt, & acquirunt spolia, & bona;
non tamèn se extendunt ad aliorum Ec-
clesiasticorum successiones, ex generali illa-
rum consuetudine, iam diù lege approbata,
vt dixi suprà num. 7. notantque nostrates
hucusque traditi, P. Molin. D. Solorzan. nu-
mer. 18. 21, & seq. Sessè cap. 10. §. 1. à num.
32. D. Valençuel. num. 33. Alced. dict. 1.
part. cap. 16. num. 11. Pereyr. à num. 1. lo-
cis vbi suprà, Francisc. Bursat. dict. consil.
126. à num. 86. vol. 2. Fontanell decis. 227.
num. 18. Nauarr. vbi sup. §. 14. P. Azor in-
stitut. Moral. part. 2. lib. 8. quæst. 1. cap. 4.
P. Filliuc. vbi suprà, cap. 7. num. 24. D.
Moscoso in memorial, sobre las vacantes de
las Indias, num. 112. Hieronym. Gonçalez
ad Regul. octau. Cancellar. gloss. 51. num. 72.
Cardinal. Tusc. lit. S. conclus. 369. num. 8.
& num. 6. ex Bellamer. refert, quod in Gal-
lia dicunt, quod propter spoliorum reser-
vationem in Græcia factam, recesserunt Græ-
ci à Sancta Romana Ecclesia, qui à nempè 33
impiè nimis Collectores agebant, hoc
etiàm tradidit D. Solorzan. num. 25.

Sic etiàm in prædictæ Gallie Regnis,
quoad Archiepiscoporum, & Episcoporum 34
& tantum spolia Camera Apostolica admittit-
tur, Tondut. resolut. Beneficial. 1. part. cap.
95. num. 24. & num. 22. refert in eis Reg-
nis non procedere Bullam Pij V. ann. 1567.
tom.

tom. 2. *Ballarum contentam*, pag. 237. quæ incipit, Romani & Pontificis prouidentia, 35 quoad ornamenta, paramenta, & alia Ecclesiastica apud Clericos, post eorum mortem reperta, Ecclesijs applicanda, de qua Nauarr. *vbi supra*, §. 8. De quibus paramentis, & alijs, etiā si Prælatus testandi habeat sa-
36 cultatem, disponere t̄ non valet, si Ecclesiæ fuerint oblata, ex eadem Bulla, vt aduentunt Nauart. dict. §. 8. P. Azor, & alij apud Filii. *vbi supra*, cap. 4. num. 4. & cap. 6. num. 3. Bonacin. dict. quæst. vlt. punct. 2. §. 3. à num. 1. Zerol. dict. verb. *Spolium*, §. 21. 2. part. prax. *Episcop.* Tamburin. dict. disput. 16. quæsito 2. num. 2. quoad Galliæ tamē con-
suetudines vide Marca, dict. lib. 8. cap. 22. §. 9. & fin. & addition. Stephan. Baluzij ad cap. 18. eiusdem libri octavi.

Quæ omnia de Prælatorum spolijs relata, quoād nos, in Castellæ Prouincijs, procedunt etiā t̄ in Prælatis ex Regularium Ordinibus assumptis, ut p̄fati DD. & alij pas-
37 sim docent; nām licet post Episcopatus ac-
quisitionem, remaneat Regularis Prælatus
38 in eadem t̄ incapacitate retinendi, & acqui-
rendi sibi bona, in qua primò existebat, iux-
ta cap. *Statutum* 18. quæst. 1. sic intelligen-
39 dum; cūm adhuc paupertatis t̄ voto sit ad-
stricitus, gloss. in cap. *Quorundam*, verb.
Mendicantium, de elect. in 6. & in cap. *Mon-
achis*, verb. *Discedere* 16. quæst. 1. & in
cap. *Vnico*, verb. *Legimus* 18. quæst. 1. D.
Thom. 2. 2. quæst. 88. art. 2. ad 4. & quæst.
185. art. 8. ad 3. & 4. sentent. distinct. 38.
quæst. 1. art. 4. & quæst. 1. ad 5. & ibi, D.
Bonaventura art. 2. quæst. vlt. ad fin. Bald.
in auth. *licentiam*, Cod. de *Episcop.* & *Cleric.*
num. 3. *vbi Paul.* Castrenſ. num. 2. Iass. in
auth. *ingressi*, num. 15. Cod. de *Sacr. Sanct. Ec-
cles.* P. Suarez de *Religion.* tom. 4. tract. 8. lib.
3. cap. 16. à num. 4. P. Molin. de *iustit.* &
iur. tom. 1. disp. 140. Graff. de *effect.* *Clericat.*
effect. 4. num. 112. 125. Argell. *vbi infra*,
quæst. 3. num. 1019. Zach. de *scalar.* quæst. 49.
num. 12. D. Araujo *vbi infra*, num. 6. & 13.
Ricc. in *prax.* decif. 596. à num. 1. Tondut. Ca-
non. cap. 109. num. 7. P. Sanchez in *Decalog.*
lib. 6. cap. 6. num. 8. D. Gregor. Lopez in *leg.*
26. tit. 7. part. 1. gloss. fin. pertext. ibi, D.
Molin. de *primog.* lib. 2. cap. 10. à num. 26. *vbi*
addent. Emmam. Rodriguez quæst. *Regular.*
tom. 2. quæst. 48. ars. 3. & quæst. 69. art. 4.
P. Pellizz. *vbi infra* tract. 4. cap. 1. num. 23.
& cap. 2. à num. 36. Fab. de Anna *vbi infra*,
Mart. de *succes.* leg. tom. 2. part. 4. quæst. 1.
art. 4. à num. 12. Barbos. dict. alleg. 114. nu-
mer. 19. late P. Dian. 12. part. *Moral.* tract.
de *consecrat.* *Episcop.* resolut. 106. & 3. part,

tractat. 2. resolut. 61. idem Barbos. in cap.
Vnico 18. quæst. 1. *vbilate*, & in cap. Cūm
olim 14. num. 10. de *privileg.* Corrad. in *prax.*
dispens. Apostol. lib. 10. cap. 4. à nu. 2. Alced.
dict. 1. part. cap. 14. num. 5. Pareja de *instrum.*
edition. dict. tit. 5. resol. 5. num. 8. Pereyr. dict.
decif. 95. pertot. Garc. de *Benefic.* 7. part. cap.
10. a num. 89. Ferdinad. Brancia, *vbi infra*
nouis. Maldonando *vbi infra*, verf. Sed bis mir-
nimè obstantibus, qui plures refert. Non ve-
rò subiicitur superioris Regularis t̄ obe-
dientiæ; eum enim ab illa exiuit Episcopa-
tus Dignitas, Abb. in cap. Cūm olim, el 2. de
privileg. num. 7. Francisc. Merlin. Pignatell.
controvers. cent. 1. cap. 69. num. 10. qualiter
autem hoc intelligatur, tradit ex D. Thom.
2. 2. quæst. 84. art. 11. ad *quarum doctis.* &
amantif. præceptor meus D. Retes in *rele-*
cation. c. 12. de *don.* Prælator. sub n. 30. P. Dian.
vbi proxime, P. Sanchez *vbi sup.* lib. 5. cap. 2.
num. 9. Zach. *vbi sup.* num. 11. D. Gregor.
Lopez in *leg.* 65. tit. 5. part. 1. gloss. 2.

Immò mero iure, t̄ adhuc quidquid ac-
quirit, monasterio, à quo exiuit, acquirit,
Fab. de Anna consil. 45. a num. 84. Ioan. Fran-
cisc. Andreolus *controu.* iur. *controvers.* 396.
num. 20. vel Episcopatui, secundum Barbos.
in dict. cap. Cūm olim 14. num. 10. & in au-
th. *licentiam*, num. 6. Cod. de *Episcop.* & *Cleric.*
D. Valenç. consil. 74. num. 21. & confil.
190. num. 19. D. Araujo *vbi infra*, numer.
18. Capic. Latro decif. 193. à numer. 31.
Ludouij. decif. 476. à num. 1. *vbi limitat.*
Burat. decif. 643. num. 17. *vbi in optimo ca-*
suiloquitur: & ex hac ratione bona t̄ ante
professionem renuntiata non recuperat,
Fab. de Anna *vbi proxime*, Marius Cutell. de
donat. tract. 1. discur. 2. particul. 3. num. 132.
Scip. Rouit. decif. 10. *vbi ita* decifsum refert,
Barbos. de *Vniuers.* iur. *Ecclesiast.* lib. 1. cap.
42. à num. 242. Bottillier. de *succes.* abin-
test. part. 2. theorem. 73. à num. 2. P. Pellizzar.
in *Manual.* Regul. tract. 2. cap. 9. num. 24.
Andreol. dict. *controvers.* 396. pertot. & à nu-
mer. 7. quidquid t̄ in contrarium sentiant
Molfes. consil. 1. vol. 3. & consil. 39. vol. 1. 43
Philipp. Pasch. de *viribus patr.* potestat. 1. part.
cap. 3. num. 98. quibus satisfacit Andreol.
vbi proxime, à num. 1. Marin. resol. iur. lib. 2.
cap. 46. num. 18. P. Dian. *vbi proxim* 2, viden-
di P. Sanchez in *Decalog.* lib. 7. cap. 11. num.
6. idem Marin. dict. lib. 2. cap. 185. num. 5.
cum seqq.

Ad hūc tamē bona t̄ omnia Ecclesiæ
intuitu, & ratione obvenientia detinent
Prælati Regulares, vt (sicut alij seculares)
in v̄sus distribuant destinatos, iuxta Dignita-
tis, & officij naturam, & obligationem, vt
44

- relati Authores supponunt, quo respectu dici solet, Monachum Episcopum factum,
 45 vt alium quemlibet, t̄ bonorum fieri capa-
 cem, ex dict. cap. Statutum, Andreol. dict. con-
 trouers. 396. num. 6. Corrad. ubi supra, à
 num. 3. Argell. de acquir. possess. quæs. 3. nu-
 mer. 1062. & seqq. Camill. Salern. ad con-
 suet. Neapol. si moriatur, pag. 73. in fin.
 Alexand. Ludouis. decis. 401. num. 7. Garc.
 de Benefic. 7. part. cap. 1. num. 89. P. Dian.
 dict. 3. part. tract. 2. resol. 50. Quapropter,
 46 si tempore mortis t̄ bona aliqua Episcopi
 ex genere Regularium supersint, ad Came-
 ram Apostolicam, tanquam spolia, per-
 tinent, nisi ab eadem testandi impetraverit
 facultatem; quo casu duplex necessaria erit
 dispensatio, propter duplex t̄ concurrens
 impedimentum; Episcopalis scilicet Digni-
 tatis, & talis Dignitatis, in persona Regu-
 lari incapaci. Ast si tantum de bonis patri-
 monialibus aliundè quæsitis velit testari,
 47 vnica quoad t̄ regularitatem sufficiet dis-
 pensatio, latè de hac omni materia D. Co-
 uarrub. in cap. Cùm in officijs 7. de testam.
 num. 8. Granut. theorem. 13. P. Sanchez nu-
 mer. 11. Barbos. à num. 23. (vide eundem
 de potest. Episcop. 3. part. allegat. 114. & in
 cap. 2. de testament. à num. 9. & in cap. Cùm
 olim 14. à num. 10. de priuileg. & de Canonic.
 cap. 19. num. 17.) Alced. dict. cap. 14. à nu-
 mer. 25. D. Molin. Pareja num. 16. locis ubi
 supra, Emman. Rodrig. tom. 3. quæst. regu-
 lar. quæs. 69. art. 4. Soccin. Iun. consil. 89.
 lib. 1. Carol. de Tapia in Auth. ingressi, Cod.
 de Sacrosanct. Eccles. cap. 1. num. 32. Pyrrh.
 Corrad. in prax. dispensat. Apostol. lib. 10.
 cap. 4. num. 7. Argell. infra num. 34. Her-
 mosill. in leg. 1. tit. 4. part. 5. gloss. 4. num. 8.
 Farinac. decis. 87. num. 2. part. 2. recent. Lu-
 douil. decis. 109. num. 5. Gratian. discept. fo-
 ren. cap. 363. num. 15. cap. 880. num. 10. 24.
 48. Pereyra dict. decis. 95. num. 7. Simon
 Barbos. in reportor. verb. Episcopi. pag. 131.
 Adde etiā hoc in loco, quod licet Reli-
 giosus iam in Religione professus non t̄ va-
 leat reuocare testamentum, antè professio-
 nem factum. Abb. in cap. In præsentia, de pro-
 bat. num. 61. Gutierr. Canoncar. quæst. lib.
 49 2. cap. 1. num. 37. assumptus tamèn t̄ Episco-
 pus legitimè illud euertit, aut reformat, Iass.
 post Barth. in dict. Auth. ingressi, ubi etiā
 Tapia dict. cap. 1. num. 67. Molfess. dict. con-
 sil. 1. num. 21. & rectè aduertit nouis. Ioseph.
 Maldonad. & Prado in not. ad D. Molin. de
 primog. dict. cap. 10. num. 28. vers. 1. in fin.
 Marin. ubi sup. P. Dian. ubi supra, vide Bar-
 bos. de offic. & potestat. Episcop. 3. part. alle-
 get. 99. num. 15. & dict. allegat. 114. sub num.

21. & in summ. decision. Apostolicar. Colle-
 ctan. 633. num. +6. & in dict. cap. vnic. &
 in Autr. licentiam, num. 6. Cod. de Episcop.
 & Cleric. & alios supra traditos.

Spoliorum tamèn nomine non conti-
 nentur ea bona, quæ Episcopus defunctus t̄
 ante Episcopatum acquisiuit, quæque aliun-
 dè, & ex proprio patrimonio, non Episco-
 palis Ecclesiæ intuitu, & occasione est adep-
 tus. Pyrrh. Corrad. in prax. dispensat. Apo-
 stolicar. dict. lib. 10. cap. 1. à princ. & num.
 6. ubi Rotæ Romanæ ad literam refert de-
 cisionem, Barbos. de Vniuers. iur. Ecclesiast.
 lib. 3. cap. 17. num. 62. & decision. Apostoli-
 car. collect. 678. & de appellat. verbor. appella-
 lat. 247. Tondut. resolut. Benefic. 1. part.
 cap. 95. num. 21. & 3. part. cap. 197. num.
 5. latè Pereyr. dict. decis. 95. per tot. & à nu-
 mer. 5. D. Crespi dict. obseruat. 51. num. 7.
 sed solū, quæ t̄ exprimunt Bulla Pij V. fu-
 prà relata, incipiens: Romani Pontificis pro-
 uidentias, ann. 1567. pag. 237. tom. 2. Bullar.
 Sixt. V. quæ incipit: In conferendis, ann. 1590.
 eod. tom. Bullar. pag. 676. & alię in hanc ma-
 teriam expeditæ, Vincent. Filliuc. de stat.
 Clericor. dict. tract. 43. de spol. Ecclesiast. cap.
 3. à num. 1. D. Couarr. in cap. 1. de testam.
 num. 11. & lib. 2. Variar. cap. 1. à num. 3.
 Cardin. Mantic. de coniectur. lib. 2. tit. 2. nu-
 mer. 4. D. Molin. dict. lib. 2. cap. 10. num.
 27. Emman. Rodrig. tom. 4. Regular. quæst.
 67. num. 34. Camill. de Medic. consil. 11. nu-
 mer. 4. & alij supra.

Igitùr de illis bonis, quæ antè Episco-
 patum possidebat, & obtinebat sacerdotalis
 Episcopus, rectè poterit t̄ ad libitum dispo-
 nere, vt iam diu decretum fuit in Consil. An-
 thiochen. sub Julio Pap. I. Canon. 24. pag. 513.
 tom. 1. Concilior. ibi: Est enim iustum, & apud
 Deum, & homines, acceptum, vt Episcopus
 propria, quibus velit relinquat: conferunt,
 Concilium Agathen. Canon. 33. tom. 3. pag.
 715. relatum, in cap. Episcopus 34. 12. quæst.
 2. & Concil. Toletan. 8. Canon. 4. pag. 780.
 D. Thom. 2. 2. quæst. 185. art. 6. Rectè Iusti-
 nianus Imperator in dict. Nonell. 131. de Ec-
 clesiast. titul. cap. 13. seu §. interdicimus, ibi:
 In illis enim solūmodi rebus licentiam eis
 alienandi, aut relinquendi, quibus voluerint
 damus, quas antè Episcopatum probantur ha-
 buisse, post Episcopatum vero, quæ ex genere
 sibi coniuncto ad eos deuolutæ sunt, quibus
 ab intellecto, usque ad quartum gradum succede-
 re poterunt, Imol Barbat. & Abb. in cap. Quia
 nos, de testam. Napodan. Sebastian. Neapo-
 litan. in consuetud. Neapol. si quis, vel si qua,
 num. 247. pag. mihi 147. adde Rodoan. de
 spol. Ecclesiast. quæs. 15. à num. 13. 30. cum
 seqq.

seqq. Vermigliol. consil. 345. n. fin. & cons. 346. num. 12. ex dict. cap. 1. de testam. Caldas consil. 48. Menoch, consil. 382. à num. 2. D. Molin. dict. num. 27. vbi Add. Barbos. de offic. & potestat. Episc. dict. alleg. 114. à num. 9. Sim. Barbos. ipsius frater in repertor. verb. Episcopus. pag. 131. Pereyr. decis. 75. & dict. decis. 95. num. 5. Sot. de iust. quæs. 4. art. 3. D. Sarmient. de reddit. Ecclesiæ 3. part. cap. 3. num. 4. P. Molin. dict. disp. 147. num. 1. Alced. dict. cap. 14. num. 2. D. Solorzan. dict. cap. 10. à princ. Marcabrun. consil. 37. num. 86. & consil. 75. num. 119. Spin. de testament. gloss. 14. num. 12. Lassart. de gabell. cap. 19. num. 49. Pareja dict. resolut. 5. à num. 2. Petr. de Marca in concord. Sacerdotij, & Imperij, dict. lib. 8. cap. 18. §. 6. Bellet. disq. Cleric. tit. de bon. Cleric. §. 14. num. 3. D. Faria vbi suprà à num. 54.

Et quamvis ex Bulla Pauli III. ann. 1548. incipiente, Romanus Pontifex, pag. 773.

54 tom. 1. Bullar. Prælatos t decimam bonorum partem Ecclesijs, & locis pijs relinquerre posse appareat, ibi: Volumus, decernimus, & declaramus, quod Archiepiscopi, Episcopi, Prælati, & personæ huiusmodi de rebus, ac bonis eorum, à nobis, vel à dicta Sede facultatem testandi, seu disponendi non habentes, decimam partem tantum rerum, & bonorum eorumdem mobilium, & immobilium, & se mouentium, ac pecuniarum Ecclesijs, Monasterijs, Hospitalibus, & pijs locis capiendi, & acquirendi facultatem huiusmodi habentibus, tantum per viam institutionis heredum, seu donationis, vel legati in vita, seu in morte relinquere, & Ecclesiæ Monasteria, Hospitalia, & pia loca huiusmodi, seu illorum Rectores non nisi decimam partem huiusmodi capere, seu acquirere possint, & ad hoc Ecclesijs, & Hospitalium, & aliorum piorum locorum huiusmodi priuilegia, facultates, concessiones, gratias, literas, & indulta quæcumque reducimus, ac moderamur.

Post tempus verò Pius Papa IV. ann. 1560. in iàm citata Bulla incipiente, Graue Nobis, tom. 2. Bullar. pag. 8. id t reuocauit, & irritauit, vt in dict. Pauli constitutio ne recte obseruauit Angelus Cherubinus, èn Pij verba: Tenore præsentium decernimus, & declaramus, omnia, & singula, testamenta, donationes, in illis, vel mortis causa factas, codicillos, legata, & quæcumque alia in ultimis voluntatibus, per quoscumque Ecclesijs Prælatos, etiàm si Patriarchali, Archiepiscopali, vel Episcopali præfulgeant dignitate, ac quorumuis. Monasteriorum cuiuscumque Ordinis, Abbates,

seù Commendatarios, aut Presbiteros, & alias quascumque Ecclesiasticas personæ prædictas, & quascumque alias, quæ ex bonis, & redditibus Ecclesiasticis, & Beneficiorum fructus percipiunt, alsque nostra, seù eiusdem Sedis speciali licentia, & facultate quomodolibet quæ in futurum ab illis quocumque prætertu, aut quæsito colore, etiàm in fauorem Hospitalium, & aliorum piorum locorum huiusmodi, de dictis redditibus, fieri, condi, & restari, seù relinquiri, aut quouis ultimæ voluntatis titulo disponi contigerit, nulla irrita, & inania, inutilida, & nullius prorsus roboris, vel momenti fore, & esse, ac nemini, neque etiàm Hospitalibus, & pijs locis præfatis, &c. Vnum obitèr hoc loco obserua, Regularium extrà claustra decedentium t bona tanquam spolia, semper ad Reuerendam Cameram Apostolicam pertinere, ex Bulla Gregorij Pape XIII. quæ incipit, officij nostri, la 3. tom. 2. Bullarum, pag. 410. quam ad literam inuenies apud Alcan. Tamburin. de iur. Abbat. dict. disp. 16. quæst. 5. & apùd Quarant. in summ. Bullar. dict. verb. Spoliun Clericorum, pag. 485. de qua præter eos, agunt Nauarr. consil. 80. subtit. de Regul. lib. 3. edit. 1. & in 2. consil. 17. sub. tit. de stat. monachor. P. Suarez tom. 4. de Religion. tract. 8. lib. 3. cap. 2. num. 30. P. Sanchez in Decalog. lib. 7. cap. 33. num. 9. P. Azor dict. lib. 8. cap. 3. quæst. 15. P. Pellizzar. in Manual. Regul. tract. 6. cap. 10. num. 28. Bonacin. dict. quæst. ultim. punct. 2. §. 4. à num. 1. Zerol. in prax. dict. verb. Spolium, §. 7. Beillet. disquisit. Cleri al. 1. part. tit. de bon. Clericor. §. 8. num. 2. Tondut. Canonicar. cap. 197. num. 2. D. Araujo de stat. Ecclesiast. tract 3. quæst. 28. dab. 3. num. 19. Fontanell. decis. 227. num. 19. Lezan. tom. 1. Regulari. cap. 16. num. 20. & seqq. & num. 31. & tom. 2. verb. Spolia Regularium à num. 1. Filliuc. vbi suprà. cap. 6. num. 8. vbi limitat, & num. 1. Barbos. in summ. decis. Apostol. Collect. 72. num. 4. D. Solorzan. dict. lib. 3. cap. 11. à num. 99. vbi num. 104. & seqq. docet in Hispania, & Indijs hoc non procedere.

Eodem modo, bona t extrà residen-
tiam decedentium, quando ad ipsam tenen-
tur, spoliorum nomine ad Cameram spectant
Apostolicam, ex constitutione Pij Papæ IV.
incipiente, in supremâ militantis, §. & ni-
hilominus 3. pag. 132. tom. 2. Bullar. Ioan.
Francisc. Leo in Thesaur. for. Ecclesiast. lib.
3. cap. 3. num. 50. notant Joann. Maria Bel-
letus disquisition. Clerical. 2. part. tit. de pœnis
Clericor. §. 34. num. 12. Filliuc. qui eam con-
stitutionem tradit, de stat. Clericor. tract. 43.
cap.

cap. 8. num. 21. P. Pellizar. in Manual. Regular. tom. 2. tract. 7. cap. 6. sect. 2. numer. 58 108. Non tamen spolio continentur Religiosi bona, à Religione electi, Aloy. Ricc. decis. 245. pag. 4. Ioan. Baptist. Thor. in compend. decis. Cur. Archiepiscop. Neapolit. verb. Bull. a. 2. part. in 3. part. compend. decis. sect. 2. P. Dian. 7. part. tract. 12. resol. 4. & alij passim.

Sed quid dicendum de bonis Religiosi, quae antè Episcopatum obtinebat; excipio Franciscanos Monachos, qui bona possidere non possunt, *cap. Ex ijt 3. de verbor. significat. in 6. Clement. Ex ijt de Paradiſo, eodem tit. à sp̄ctent ad Cameram Apostolicam, tanquam spolia, àn in eis succedat Ecclesia, ex iure communi, àn verò Monasterio, à quo 59 exiuit, adquirantur? Et verius est, in eis tamen Monasterium succedere, iuxta memoriam, descriptionem, vel inuentarium, antè consecrationem factum, cùm bona post eam acquisita Ecclesiae, aut Cameræ Apostolicæ secundum Provinciarum modum, post mortem acquirantur, & sp̄ctent, sic ex Auth. de Monach. §. si verò relinquens P. Sanchez in Decalog. liv. 7. cap. 3. 2. n. 8. Emmam. Rodr. q. Regul. tom. 2. quæst. 55. art. 6. & cauetur in constitution. Apostolicis Alexand. IV. const. 5. t. 5. & Clement. IV. cons. XI. vt notarunt Ludouic. à Valle in prax. Collector. Apostolicæ Hispan. 1. part. cap. 8. à num. 5. & Ioan. Paulus Xammari. rerum iudicatar. 2. part. definit. 110. num. 13. & 14. adde Ferdinand. Brancia apud Marin. allegat. 63. num. 8. Barbos. de offic. & potestat. Episcop. 1. part. tit. 1. cap. 4. num. 16. vbi de Regulare ex Ordine Prædicatorum in Episcopum a sumpto, agit.*

SV M M A R I V M.

- 1 In Indijs, quoad spolia, ius commune seruatur, idoque Ecclesijs acquiruntur, & num. 6. 21.
- 2 Camera Apostolica ex spolijs nihil capit.
- 3 Neque buxusque in his Regnis admissa est, & num. 5.
- 4 Regia Schedula 29. Maij 1581. refertur.
- 7 In Indijs, præmissa supplicatione, literarum Apostolicarum suspenditur execu-
tio, & in Hispaniam mittuntur, & n. 8. 9.

- 10 Praxis circa collectionem, & custodiam spoliorum adducitur.
- 11 Hec eadem seruatur in Hispania, licet ad Cameram Apostolicam spectent, spolia.
- 12 Hoc fit maxime, nè interim bona diri-
piantur, & rapinis exponantur, &
num. 13.
- 14 Ab antiquo pœnis prohibitum, nè laici
ci his bonis se immisceant, & num. 15.
- 16 Hec prohibitio, & pœnae Canonibus
contentæ, quando procedant.
- 17 Regiæ Indianorum Audientiæ de causis
circa spolia vertentibus, cognoscunt.
- 18 Fiscales Regij, his causis interesse de-
bent, & num. 19.
- 20 Praetores, seu Correctores, aliquando bas
causas tractasse, traditur, in quod ad-
ducitur Regium rescriptum.
- 21 Ecclesiæ in his bonis succedunt, soluto
prius ære alieno, ideque, quod supereft
propriè est spolium, & num. 22. 23.
- 24 Succedens in spolia, tenetur ad pensio-
nes super his bonis impositas, & num.
fin.
- 25 Pontificale Ecclesiæ seruatur indemne,
licet bona creditoribus defuncti non
sufficiant.
- 26 Emolumenta sigilli, & condemnatio-
num, àn spolijs nomine continentur?
- 27 Hec, ad Capitulum, Sede vacante, perti-
nere aliqui docent.
- 28 Contrarium verius, vt sp̄ctent futuro
Prælato, & num. 31.
- 29 Ergo de his Capitulum successori ratio-
nem reddit.
- 30 Declaratio Sacrae Congregationis in spe-
cie, refertur.
- 32 Inuentarium facere debet, tempore, quo
quis ad Episcopatum euelitur, de bonis
antè possessionem acquisitis.
- 33 Quod etiam seruari debet, in casa trans-
lationis ad aliam Ecclesiam.
- 34 Inuentario non facto, omnia bona in-
tuitu Ecclesiæ quæsita, præsumun-
tur.
- 35 Breue Apostolicum affertur, quo deci-
ditur spolio cedere, quidquid inuenta-
rio in specie comprehensum non est,
licet loco speciei inuentariatæ supposi-
tum sit, & num. 36.
- 37 Camera Apostolica, tanquam ab inten-
tione devoluta, capit bona Prælati de-
functi.
- 38 Optima Regia. Schedula anni 1651. re-
fertur, quæ formam in inuentarijs
Prælatorum seruandam præseribit, &
num. 40.

- 39 Regio Patronatui expedit, hanc formam obseruari.
 41 Fiscalis Regius territorij citari, & interuenire debet ad inuentarij huiusmodi confectionem.
 42 Si concurrere non possit, nominat, qui eius nomine interueniat, & num. 44.
 43 Item dico Præbendarij Ecclesiæ, ad quam accedit Prælatus, concurrunt.
 45 Rex Catholicus plenius ius habere videatur, quoad spolia, & fructus vacantes, in Regno Siciliæ, ex priuilegio Apostolico, & nu. 46.49.50.51.52.
 47 Huius Regni propositio, & consultatio circa spolia, refertur, & Regia, ad illam, responso, & num. 48.
 53 Rex Catholicus in eo Regno, loco Cameræ Apostolicæ, successit.
- 54 Hoc idem, quoad Indias, respectu frumentorum vacantium, affirmat D. Mosco.
 55 Unde quoad hoc, in eis immutatum videtur ius Canonicum.
 56 Regia Curia, in Siciliæ Regno, audita Prælati morte, spolijs capit possessionem.
 57 Habet enim in illis bonis intentionem fundatam.
 58 Facit etiam bonorum inuentarium, alias tenetur de suo.
 59 Super his bonis gratias facere solet Rex noster, tanquam Patronus, & num. 60.
 61 Succedens in locum Cameræ Apostolicæ, tenetur ad ea, ad quæ ipsa tenetur, & num. 24.

ARGUMENTVM.

IN Indijs, quoad spolia, ius commune procedit. Regiæ Audientiæ de causis super spolijs vertentibus cognoscunt; agitur de inuentario, à Prælatis ante possessionem conficiendo; aliaque necessaria obseruantur.

CAP. XXI.

SED quidquid sit, quoad alia Regna, & Prouincias, in his Indianum Occidentalium Ecclesijs, & partibus, quantum ad Prælatorum spolia, ius commune seruatur, per quod ipsorum bona, & spolia + Ecclesijs, vbi decedunt, referuantur, D. Solorzan. de Indiar. Gubernat. lib. 3. cap. 11. num. 22. & cap. 22. num. 38. ex Nauarr. in dict. tractat. de spol. §. 10. & §. 14. vbi de nostris Indijs mentionem agit, Noguerol. alleg. 26. à num. 4. D. Villarroel. en el Gouern. Ecclesiast. 2. part. quæst. 20. art. 3. num. 79. D. Escalon. en el Gazofilac. 2. part. lib. 2. cap. 33. num. 4. P. Auendaf. in Thesaur. Indic. tit. 4. à num. 38. Nec Reuerenda Camera + Apostolica quidquam ex eis percipit, leg. 3. tit. 7. lib. 1. Summar. D. Araciell vbi infra, à num. 121. Consultatio Supremi Indianum Consilij, de qua postea, & alijs infra. Quamvis circa hoc, idest, vt Camera + Apostolica, in Indianum Regnis (vt in Hispania) admitteretur quoad Prælatorum spolia; Nunctios Apostolicos in Regia Matritensi Curia residentes, non parum laborasse, ex Anton. de Herrera in Histor. General. Indian. decad. 4. lib. 5. cap. 1, obseruavit D. Solor-

zan. dict. cap. 11. num. 26. & seq. vbi Regias Schedulas, de hoc agentes, congregatis, & numer. 29. Noguerol. dict. alleg. 26. num. 21.

Quod omne bene comprehendit celebris Regia Schedula supra cap. 19. à num. 37. relata. Data en el Escorial 29. Maij 1581. Ecclesiistarum vacantium fructus Cameræ Apostolicæ non applicandos, complectens, tom. 2. Impress. pag. 46. per hæc verba. EL REY. Presidente, y Oidores de la nuestra + Audiencia Real, que reside en la Ciudad de Mexico de la Nueva España; yá sabeis, que despues que los Sumos Pontifices passados, y nuestro muy Santo Padre, á suplicacion de los Catolicos Reyes mis abuelos, y del Emperador mi Señor, y Padre, que esté en gloria, è nuestra, erigieron, è instituyeron Obispados en essa Nueva España, y en las otras Prouincias de las nuestras Indias, no se han pedido, ni mandado tomar para la Camara Apostolica + los espolios de los Prelados dellas, que han fallecido, ni las Sede vacantes, por guardar en esto el derecho Canónico.

Y porque somos informados, que aora nuevamente algunas personas han procurado, y procuran auer de su Santidad, ó de su Nunctio Apostolico, que reside en estos Reynos,

6 poderes, y Bulas para cobrar, y recibir espolios, y Sede vacantes en las dichas nuestras Indias, y que por virtud de ellas se entremeten, y quieren entrometer a cobrartlos; y embiamos a suplicar a su Santidad, manda proueer, que en esto no se haga nouedad alguna, y que los dichos espolios, y Sede vacantes se distribuyan conforme a lo que se dispone t en el Derecho Canonico, y se reuoquen los poderes, y Bulas, que para la cobrança de ellos están dadas, y tenemos por cierto, que su Santidad informado dello, lo mandará así proueer.

7 Os mandamos, que luego que recibais esta nuestra cedula os informeis, y sepais, que personas tienen en essa tierra poderes, y Bulas Apostolicas para cobrar los dichos espolios, y Sede vacantes, y auiendo ante todas t cosas suplicado de ellas para ante su Santidad, no consentireis, ni dareis lugar a que vjen dellas, ni cobren los dichos espolios, y Sede vacantes, ni hagan otra cosa alguna en perjuicio de la dicha costumbre, y embiareis los poderes, y Bulas originalmente al nuestro Consejo de las Indias en los primeros naus que vinieren a estos Reynos, para que auendolos visto, si fuerentes, que se deuan cumplir, se haga así, y no lo siendo, se informe de ello a su Santidad, para que lo mande proueer, y remediar como convenga, y lo mismo bareis t sic npre que semejantes Bulas, y poderes se lleuaren a essa tierra tocantes a esto; porque así conviene al servicio de Dios nuestro Señor, y aumento del Culto Diuino. Fecha, &c. de qua latè agunt D. Garcias Perez Araciel in memor. sobre las vacantes de las Indias post numer. 121. & 158. D. Moscofo in simil. memor. à n. 123. cum seqq.

9 Quod Bullæ, & aliæ literæ Apostolicæ circà spolia, & fructus vacantes Indiarum expeditæ in Hispaniam t antè executio- nem mittantur, docent ordinatio Regiarum Audientiarum ann. 1563. & alia ordine 64, ann. 1596. quæ inter iuris allegationes, sobre las vacantes de las Indias editas, circumferuntur, adde tradi- ta cap. 7. à nu. 15. Ergo praxis horum Regi- 10 norum t ordinaria in hac materia talis est. Regij Officiales, Gubernatores, Prætores, vel ipsæmet Regiæ Audientiæ, statim atque Prælatus decedit; immò vbi morti proximus refertur; bonis omnibus colligendis, aut custodiendis, spoliorum nomine se se immis- cent; donec causa cogrita, post Prælati obi- tum discernantur, quæ verè bona ad spolia spectent, quæque non l. 41. & fin. tit. 5. lib. 1. Summar.

11 Quæ t & in Castellæ Prouincijs, licet Tom.I.

ad Cameram Apostolicam bona, & spolia pertineant, observantur, vt tradunt Boua- dill, in Polieic. lib. 2. cap. 18. n. 180. D. Sol- lorz. d. cap. 11. à nu. 28. 42. & seq. Cabed. decis. 84. p. I. & de Patron. Reg. cap. 37. n. 7. Hac itaq; præventione, & diligentia, in tu- 12 to t bona collocantur, & sequestrantur; a- lioqui rapinis, & latrocinij exposita, faci- lè diriperentur, vt per se pè accidere audi- mus, & se testé præbet ocularem D. Solorz. Vbi præxim; additque rursus nu. 31. idipsum iampridem t in Summorum Pontificum obitu contigisse, P. Auend. in Thesaur. Indic. 13 dict. tit. 4. num. 39. & in addit. ad primum tom. num. 91.

Quamvis id, quo ad laicos maximè, pœ- 14 nis grauioribus prohibitum, t ab Urbano II. invenimus anno 1095. in Concilio Cla- ramontano Canon. 1. quod videre poteris, apud Stephan. Ea uizum in addit. ad Petri de Marca in concord. Sacerdotij, & Imperij, lib. 6. cap. 31. & repetit. lib. 8. cap. 18. & ab Innocentio Papa II. ut ibidez referit ex Marca d. cap. 18. §. fin. addit item Baluzius à Calixto II. deinde confirmatum in Conci- lio Tolosano ann. 1119, quod ibi ad exten- sum restituit, Canon. 4. ibi: Primicias, deci- mas, oblationes, & cimiteria, domos etiā, & bona cetera t deficientis Episcopi, & Cleri- corum a Principibus, & quibuscumque laicis diripi, & teneri penitus interdicimus, qui verò perinaciter ista præsumperant, ab Ec- clesiæ luminibus, tanquam sacrilegi, arcean- tur; hec Calixt. Papa, iunctis cap. Quia sa- pè 40. de elect. in 6. cap. Hec cuius 38. cap. de laicis, cap. Illud 12. quest. 2. Trident. sess. 22. de refor nat. cap. 11. & notauit Consultat. Supremi Indiarum Consilij, sobre las va- cantes, art. 2. lit. A. quæ tamèn t sunt in- 16 telligenda, & procedunt. quando Princeps, & laici occupant, & tenent illa omnia, vel aliqua sibi, non quando, vt Ecclesiæ, credi- toribus, & legitimis successoribus, reser- vantur, & custodiuntur.

Neque his, quæ diximus, solùm Regiæ In- diarum Audientiæ intendunt. Verum- etiā, creditorum, famulorum, & omnium interesse habentium, t & pretendentium 17 admittunt actiones, & petitiones, de eo- rumque iuribus cognoscunt, creditoribus respōdere, & satisfacere decernunt, ex bo- nis spoliorum nomine recollectis per Eccle- sian succedentem, vel spolia interim tenen- tem, secundum Rotam Romanā, Bellamer, Redoan, & Castill. apud Addentes ad Dom. Molin. de primog. lib. 1. cap. 10, numer. 24. in princ. Gutierrez. practic. lib. 2. q. 94. in fin. Sesse decis. 325. à numer. 6, & de inhibit.

cap. 10. §. 1. num. 38. D. Olea de cession. iur. tit. 3. q. 9. num. penult. Giurba ad Messenens. cap. 12. gloss. 5. num. 19.

Quæ omnia cum Audientiarum Fiscalibus maximè agitari † solent, licet enim, ut plurimū Ecclesiæ succedentes in iudicium creditores vocent, præcipue tamè Fiscalium muneri incumbit, has causas, & lites prosequi, ac defendere, vt in D. Iphi- natu † observari etiam inveni apud Franc. Marc. decis. 111. n. fin. p. 1. ibi: Veruntamen d. syl' o Curie Parlamenti, ex quo bona spolijs sunt reducta sub sequestro ad manus Delphinales, F scus sustinet Vicem O Economi, seu Curatoris, contra quem experintur creditores, & tradunt eorum summarias petitiones, & petunt se allocari in eorum gradu, secundum antiquitatem temporis, & prioritatem hypothecarum.

Et Nos, ita sumus experti, tūm in Regia Goathemalensis Audientia, in spolio D. Episcopi Nicaraguensis. D. Fr. Ioann. Andr. de la Torre, ex Franciscana Familia Patris: tūm in hac Argentina in spolijs Dom. Archiepiscopi D. Fr. Gasparis de Villarroel, huius Metropolitanæ Ecclesiæ Præfulis, & DD. Episcoporum D. Fr. Bernardini de Cardenas Ciuitatis Sancti Laurentij de la Barranca, & D. Fr. Martini de Montalvo, Pacentis Ecclesiæ Prælatorum.

Inmò Prætoribus invenio aliquandò facultatem datam; sed non omnino modam, ex bonis spolijs creditoribus, causa cognita † solvendi in Regia Schedula data, en Zaragoça 30. Junij 1646. Cuzquensi Corre- tori missa, quæ talis est.

EL RER. Mi Corregidor de la Ciudad del Cuzco de las Prouincias del Perù, por parte del Dean, y Cabildo de la Iglesia Catedral de essa Ciudad se me ha hecho relacion, que por autos de vista, y reuista de los de mi Consejo Real de las Indias están aplicados los espolios que quedaron por muerte de los Arzobisplos, y Obisplos de esas Prouincias para la fabrica de las Iglesiæ Catedrales, mediante lo qual pertenecian à la de essa dicha Ciudad los bienes, que quedaron por fallecimiento de Don Fray Fernando de Vera, Obispo que fue de ella: suplicóne, que por que hasta aora no se le auia acudido con ellos, fuese servido de mandar se le entre- gassen à la dicha Iglesia. Y auendose visto por los de el dicho mi Consejo de las Indias, he tenido por bien dar la presente, por la qual os ordeno, y mando, que proueais lo que convenga, para que todo lo que queda de los espolios del dicho Don Fray Fer-

nando de Vera, despues † de auer pagado las deudas que legítimamente deniere, se entregue à la dicha Iglesia de essa Ciudad, para que se conuerta en cosas de su mayor beneficio, y utilidad, como de mi parte se lo encargareis al Dean, y Cabildo de ella, y que me avisen de los efectos en que se gastare; en cuya execucion pondreis particular cuidado, cumpliendo las ordenes que sobre esto os dicere mi Virrey de esas Prouincias, à quien ordeno lo mismo; y mando que de esta mi Cedula tomen la razon mis Contadores de Quetas, que residen en el dicho mi Consejo. Fecha, &c.

Ita que Audientia Regiæ spoliorum materijs se immiscint, & custodiri, conservare que faciunt bona † & iura omnia, quo- vs quæ libera à creditoribus evadant, Francisc. Marc. decis. 90. n. 5. p. 1. Aat. Thesaur. decis. 131. n. 5. D. Solorz. d. cap. 11. à nu. 37. & 46. & lib. 4. cap. 3. num. 34. P. Auend. dict. tit. 4. à num. 38. & 43. & in addition. ad tom. 1. num. 91. Tuncque, quod superest verè, & propriè spoliū dicitur, ad Ecclesiæ succedentem † spectans, deductis nem- pè debitis, & expensis, cæterisque, quæ fuerint necessaria pro servientibus, seu seruitoribus, & ministris, ac incumbentibus one- ribus, cap. Terrenit 2. vbi DD. de fidei suffor. cap. fin. §. Porro, de offic. ordinari. in 6. Francisc. Marc. decis. 436. num. 2. part. 1. Emman. Rodrig. in Summ. part. 2. cap. 34. conclus. 4. & tom. 1. Regular. quæst. 30. art. 11. Addit. ad Quarant. in Summ. Bullar. verbo Spolia Clericorum, pag. 485. Zerol. in prax. Episcop. 2. part. verbo Spolium, §. 20. D. Solorzan. dict. cap. 11. num. 47. Camill. de Medic. consil. 12. à num. 10. Re- doan. de spol. Ecclesiæ. quæ. 10. à num. 33. Gutierr. practic. lib. 2. quæst. 94. numer. fin. Mich. Reynoso observat. 42. num. 15. Carle- ual. de iudic. sit. 3. disp. 29. num. 16. P. Auen- dañ. vbi suprà. num. 39. D. Valençuel. consil. 51. num. 61. vbi ait Cameram Apostolicam, vel Ecclesiæ succedentem in spolia, ad pensiones † super eis bonis, & fructibus impositas, teneri; addit rursus D. Solorzan. vbi suprà. n. 60. quod licet sint multi creditores ex bonis spolijs dimittendi, taliter, vt ipsorum aestimationem superent, Pontificale † tamè defuncti Prælati Ecclesiæ sponsæ integrum sempè reservatur.

De emolumentis sigilli, condemnationibus pecuniarijs, & alijs ex iurisdictione, va- cante Ecclesiæ, prouenientibus, quid dicen- dum? an hæc spolijs nomine † continetur, venit disputandum. Hanc quætionem mo- uet Thom. Zerol. d. verb. Spolium, §. 23. & re.

resolvit, hęc omnia ad Capitulum Sede vacante, cui omnis t̄ iurisdictio defertur, vt dixi cap. 11. à n. 2. pertinere. Idque probare conatur, ex gloss. verb. Reservari, in cap. Quia s̄p̄ 40. de elect. in 6. vbi Archidiac. & Geminian. dicitque notandum.

Sed contrarium est verius, & in praxi seruatum; vt non specient ad Capitulum Sede vacante, emolumenta hęc; sed futuro t̄ reseruentur successori, & Prälato, extext. in hoc expresso, in Clement. penult. de elect. vbi Abb. num. 3. fac. cap. Hęc, cuius 12. q. 2. cap. Quoniam quidam 75. distinet. Trident. Concil. sess. 24. de reform. cap. 16. in princ. D. Couarr. in cap. Relatum 12. num. 4. & 5. de testam. vbi ait, de eis Capitulum t̄ nouo successori rationem redditurum, Innoc. in cap. 1. & Eccles. Benefic. Cardof. in prax. indic. verb. Capitulum, nu. 11. Zerol. sibi contrarius in dict. prax. Episcop. 1. p. verb. Capitulum, §. 3. Barbos. de vniuers. jur. Eccles. lib. 1. cap. 32. num. 27. Tondut. resolut. Benefic. 2. part. cap. 3. §. 13. à num. 5. & 6. Simon Barbos. in repertor. verb. Capitulum, pag. 43. Gauant. in Manual. Episcop. verb. Capitulum Sede vacante, in addit. num. 15. vbi de Sacrae Congregationis mōx tradenda declaratione mentionem agit.

In quod habemus Sacrae Congregatio-
nis Cardinalium declarationem die 5. Ap-
rilis 1627. in causa, ad hanc Argentinam
Metropolitanam Ecclesiam spectante, ha-
bitam; per hęc verba: Emolumenta, tem-
pore t̄ vacationis Sedis Episcopalis prouen-
ientia ex iurisdictione, & sigillo, aut alias,
vndequare; nēc ad Vicarium, nēc ad Ca-
pitulum spectant; sed debent futuro t̄ suc-
cessori reservari, si ad Episcopum, Ecclesia
non vacante, pervenissent, ex Aldan. incom-
pend. Canonicar. resolut. lib. 3. tit. 8. num. 18.
Barbos. ad Concil. sess. 25. de reformat. cap.
11. num. princ. Ricc. Collectan. 874. Ioann.
Baptist. Thor. in compend. decisionum Curiae
Arebicp. Neapolit. 1. part. verb. Capitulum,
in fin. 1. part. compend. decis. D. Fermosin. de
Sed. vacant. tract. 1. q. 3. n. 6.

Denique, vt ea omnia, quae in Superiori-
bus tradidi, æquiūs, & securiūs procedant;
proutum, & decretum est, vt tempore quo
quis ad Episcopatus fastigium euehitur, re-
rum, quas ex proprio patrimonio, aliove
32. quouis titulo acquisiuit, inventarium t̄ con-
ficiat, in quo res ipse, actiones, & iura con-
tineantur; sic ex communi iure disponitur,
in cap. Manifesta 20. cap. Sint manifesta
21. 12. quæst. 1. cap. de Syracusanæ 28. dis-
tinct. ibi: Præsentis temporis habita rerum
descriptione, substantiam, &c. Speculat.

Tom. I.

lib. 2. titul. de instrument. edit. §. Dictio,
num. 13. Abb. in cap. 1. de testament. num.
9. vers. Tamen Episcopus, Menchac. con-
trou. Illustr. cap. 105. num. 13. Mauric. Al-
ced. de præcellent. Episcop. Tignit. 1. part.
cap. 14. num. 15. D. Solorzan. & alij, apud
Pareja de instrum. edition. tit. 5. resol. 5. à n. 5.
& à n. 30. vbi ait hoc inventarium fieri de-
bere, quotiès t̄ ad nouum Episcopatum 33
fuerit translatus Episcopus, Barbos. de offic.
& potestat. Episcop. 3. part. dict. alleg. 114.
num. 15. Vbi docet, si id non fecerit, præ-
sumi contrà t̄ Prälatum, quod nihil ha- 34
buisset, & omnia intuitu Ecclesie acquisi-
uisset, ex Anthon. de bæredib. & falcid.
§. Sancimus, Innoc. in cap. Cùm in officijs
7. de testament. num. 5. Abb. in repet. cap.
Cùm esset, cod. tit. num. 24. Paul. Castrenz.
consil. 225. in fin. libr. 2. Cardin. Tusc.
lit. S. conclus. 368. num. 3. Menchac. con-
trouers. Illustr. dict. cap. 105. numer. 35. Ca-
mill. Borrell. in Summa decis. titul. 6. à
num. 35. Pat. Azot. vbi supra, cap. 3. quæst.
4. & 12. Dom. Couarrub. in cap. 1. eodem
num. 9. Cened. in Collectan. ad idem caput,
quæ est 145. Decretal. numer. 2. Azeued.
in l. 6. titul. 2. lib. 1. Recopilat. à num. 8.
Marth. de success. legal. tom. 1. 3. part.
quæst. 3. artic. 5. à num. 19. Cabed. dict.
decis. 84. num. fin. part. 1. Pyrrh. Corrad.
dict. lib. 10. cap. 1. num. 6. vers. Ita tamèns
Noguerol dict. allegat. 26. num. 17. & seq.
Menoch. de præsumpt. lib. 3. præsumpt. 51.
num. 23. & præsumpt. 53.

In quorum executionem, & nē lo-
cum sibi vindicaret fraus quædam, quæ
tunc vigebat, expeditum est Breue quod-
dam Sanctissimi Pij Papæ IV. iussu, &
ad Hispaniarum Collectorem missum, vt
quidquid, post Prälati mortem, in bonis
ipsius fuerit inventum, inventario non
expressum, spolio cederet; licet in lo-
cum, t̄ in inventario contentorum, alia
invenirentur subrogata bona, quae reue-
rà inventarij tempore, Prälato specificè
non spectabant; supponit enim Breue
nonnullos Prälatos, loco eorum bono-
rum, in inventario contentorum, & tra-
ctu temporis consumptorum; alia substitue-
re, vt eodem fuerentur priuilegio, quod
omnino improbat Papa: Hoc Breue inven-
tis apud Ludouic. à Valle in praxi Colle-
ctoria Apostolicæ Hispaniar. 1. part. cap. 8.
num. 8. & tale est.

Dias Papa IIII. dilecte filii, salutem, &
postolicam benedictionem. Cùm sicis No-
bis nuper innotuit, nonnulli executores testa- 36
men-

mentorum, & heredes nonnullorum Prælatorum Regnum Hispaniarum prætendant, diversa bona, non inventariata, & per eosdem Prælatos, post concessam eis facultatem huiusmodi adquisita, & de quibus ipsi Prælati testandi, aut alias disponendi facultatem non habebant, loco nonnullorum bonorum, ut præfertur, inuentariatorum, quæ ad præsens non ex art, & per eosdem Prælatos, dum viuerent, consumpta fuisse, dicuntur occupare. & retinere velle, in maximum Cameræ Apostolice detrimentum. Nos eiusdem Cameræ indemnitat, quantum cum Deo possumus, prouidere volentes, tibi per præsentes committimus, & mandamus quatenus tu, vel à te deputati sub collectores, bonis, per eosdem Prælatos, ut præfertur, legitimè inuentariatis, quæ ad præsens, vel pro tempore, casu occurrente, extare reperiētur, executoribus, seu heredibus præfatis per eos, iuxta i. forum Prælatorum voluntatem, & alias, prout iuri fuerit disponendis, realiter, & cù effictu dimissis, reliqua omnia, & singula ipsorum Prælatorum bona mobilia, & immobilia, quæ in inuentario præfato cōprehensa non sunt & de quibus testandi, aut alias disponendi facultatem non habuerint, cùm ad eandem Cameram tanquam + ab intestato deuoluta, legitime spectent, & pertineant, nostro, & eiusdem Cameræ nomine, & alias, iuxta facultates tibi in similibus attributas percipiās, exigas, & recuperes, onnes, & singulos illorum detentores ad ea robis consignandum, & relaxandum, ac contradictores quoslibet, & rebelles, per censuras Ecclesiasticas, & penas pecuniarias, ac alia opportuna iuris remedia, & appellacione postposita, per subcollectores Ecclesiasticos, à te deputatos compescēdo, inuocato etiam ad hoc, si opus fuerit auxilio brachij secularis, non obstantibus præmissis, ac constitutionibus, & ordinatioibus Apostolicis contrarijs quibuscumque, aut si aliquibus communiter, vel diuisim ab Apostolica sit Sede indulatum, quod interdici, suspendi, vel excōmunicari non possint, per literas Apostolicas non facientes plenam, & expressam, ac de verbo ad verbum de indultro huiusmodi mentionem. Dar. Romæ apud S. Petrum sub annulo Piscatoris die 10. Iunij 1560. Pontificatus nostri ann. prim. Cæ. Glorierius.

Apud Nos, circà inuentarium Prælatorum est nouissima, & optima quedam Reg. Schedula, data Matriti 9. Augusti 1652, in ea descriptionis, & inventarij Episcoporum præscripta est forma, à qua nullo + modo licet discedere, præcipitque, ut Audientiarū Regiarum Fiscales, si fieri possit, personaliter, aut aij eorum nomine inuentario interfici, quam, ut facilius inuenias hoc loco transcribo.

EL REY. Por quanto siendo conueniente, que en los inuentarios que hacen los Arçobispos, y Obispos de mis Indias Occidentales quando llegan à tomar la possession de las Iglesias en que han sido presentados, aya la buena forma que se requiere, para q los interessados en ellos, y la causa publicat engan entera satisfaccion, y por auerse experimentado algunos incôuenientes de hacerse los tales inuentarios sin assistencia de mis Fiscales, y sin interuencion de las tales Iglesias. Visto en mi Consejo de las Indias, con las noticias que se hallaró de algunos casos particulares, que por lo passado han sucedido, y lo que acerca dello dixo mi Fiscal en él, siendo conueniente, que en esto aya regla vniversal, y juridica, assi por lo que toca + al derecho de mi Real Patronato, como al de las Iglesias, y particulares interessados, he resuelto, que de aqui adelante precisamente todos los Arçobispos, y Obispos de las Indias antes de tomar la possession de sus Iglesias hagan + sus inuentarios de todos los bienes, y haziendas muebles, y raizes, y otros qualesquier que verdaderamente sean suyos, y se hallaren al tiépo de hacerlos, para que las evaluaciones, y precio de las cosas que se inuentariaren se hagan con toda justificacion, y no se puedan suponer bienes que no sean bienes propios suyos al tiempo de hacerlos.

Es mi voluntad, que se hagan con citacion de los Fiscales de mis + Audiencias Reales, en cuyo distrito estuviere el Arçobispado, o Obispado, y que interuengan, y se hallen presentes a ellos los mismos Fiscales en las partes donde residen, y donde no, las personas que ellos + nombraten, que han de ser de toda satisfacion, y confiança, y buena conciencia, juntamente con dos Prebendados de sus Iglesias, que quiero, y mando + interuengan, y se hallen tambien presentes à los dichos inuentarios, y los dichos Arçobispos, y Obispos han de declarar en ellos todas las deudas legitimas con que entonces se hallaren, y de què proceden. Y ruego, y encargo à los dichos Arçobispos, y Obispos, que hagan los dichos inuentarios en la forma referida con la legalidad que conviene, y à sus Prebendados que asistan à ellos. Y mando à mis Virreyes, Presidentes, y Oidores de las dichas mis Indias, Gouernadores y otros qualesquier mis Juezes, y Justicias, que dñ las ordenes necessarias para que se cumpla lo contenido en esta mi cedula, poniendo en ello particular atencion, y cuidado, y en q asistan à hacerlo los mis Fiscales en las partes que se pudiere hazer, y donde + no fuere posible por la larga distancia, sin hazer flete à sus plazas elijan personas, que se hallen presentes quando se hagan los inuentarios, y quede un traslado autorizado juntamente con otro desta mi Cedula, en el Archivo de cada Audiencia, y otro en el

el de la Iglesia, para que siempre que convenga conste, y del recibo desta, y de como se va ejecutando se me avisara en las ocasiones que se ofrecieren. Fecha, &c.

Plenius ius, quo ad hanc spoliorum materialiam, & vacantium Ecclesiarum redditus, habere videtur Catholicus Rex noster, in Siciliæ Ecclesijs, & Regno. In eo enim in Episcoporum defunctorum spolijs, & vacantium Ecclesiarum fructibus, & prouentibus, donèc novus investiatur, Prælatus omnino se intromittit, ex facultate ei à Santa Romana & Sede concessa, ut Rex Alphonus testatur. Igitur supplicatione per ipsum sicularum Regnum, proposita anno 1452 super his spolijs aliter applicandis, in hunc modum.

Ité n, perche t morendo li Prelati la Regia Corte suole apprendere le loro spogli, sub colore Sedis Apostolicæ, per tanto suplica il derto Regno, che detti spogli stanodati à loro Ecclesiæ, cui de iure spettano, è la Regia Corte non se ingrerat in illis. Ità responsum dedit Rex Alphonus: Regia Mæltas, non consuevit de his, absque prouisione t Apostolica se aliquatenus intromittere, atque in futurum taliter se habebit, quod non erit locus iustæ querelæ, vt tradit Mar. Mata ad capita Regni Siciliæ Regis Alphonsi, cap. 478. tom. 5. vbi plura.

Et clarius apparere videtur, ex clausula cuiusdam priuilegij, quod ibi n. 10. refert exped. T. Toleti 6. Iulij 1502. in quo Catholicus Rex, ad Ioannem Archiepiscopum Panormitanum scribens, cui de spolijs factarem t testandi concederat, hoc habetur: Cùm de iure spolia Prælatorum Regni Siciliæ spectent ad futuros Prælatos, & ad Ecclesiæ, seu ad Cameram Apostolicam, attamen de consuetudine antiqua, in eodem Regno observata, cuius memoria in contrarium non existit, ac priuilegio felicis recordationis t Regi Alphonso patruo nostro, per Sedem Apostolicam concessso, in recompensationem, o fagentorum millium ducatorum, quos in recuperatione Provincie Marchæ Anconitanae de suis proprijs pecunijs, exposuit, sive alio priuilegio, seu gratia Regibus præfati nostri Regni Siciliæ concessis, Curia nostra t est, & fuit in possessione, vel quasi, capiendo spolia Prælatorum dicti Regni in eodem Regno, int alibi morietum, &c. de quo priuilegio testantur etiam Ferdinandus Bonior. in d. cap. 478. & Anton. Xibecca super compendio Regiæ Monarchiæ, ver. Altera præterea præminentia est, quos ibi citat ipse Muta.

Imò (prosequitur) cùm aliter effet per Summum Pontificem data potestas quidam fratri Tom. I.

Bartholo Munsano, Vicario Catinen sis Ecclæ, ob mortem Episcopi Cataniæ, recipiendi, & recuperandi nomine Summi Pontificis, & Apostolice Cameræ, fructus, redditus, & prouentus, decimas, census, & emolumenta dicti Episcopatus; & vellet executorias dicti Brevis, fuit anno 1486. prouisum per Proregem, ut patet ex notatis in registro Antonij Monachi, Regi Secretarij in Regia Cancellaria hoc modo.

Nos autem recte considerantes, ad Regiam Curiam, eiusque officium, & dignitatem pertinere, ac spectare, defuncto cuiusvis Cathedrales Ecclesiæ Pastore, & alio nondum autoritate Apostoli, a prouiso, spolia, & quæcumque bona dicti Episcopatus, Sede vacante, apprehendere, & detinere, ad usque alterius noui Prælati creationem; ab executoria prefattis Brevis exclusimus, & vobis abdicamus potestatem omnem, & facultatem recipiendi, & habendi fructus, redditus, & prouentus, decimas, census, obventiones, & emolumenta ad Catinensem Ecclesiam quomodocumque spectantia & pertinentia, &c.

Ex quibus, & alijs firmat prefatus Marius Muta, loc. cit. a n. 20. Regium Patrimonium t in eo Regno, loco Cameræ Apostolicæ successisse (hoc idem quo ad Regem nostrum in his Indiarum t Regnis, ex eo quod ipsi sint decimæ à S. Sede concessæ, docet D. Mosc. vbi supr. n. 113. addens rursus, & n. 100. 123. circà id, ob eam t causam, in aliquo immutatum esse ius Canonicum in Indijs statim, Prælati audita, vel intellecta t morte, Regiam Curiam spolij capere possessionem à n. 11. In his bonis t ipsam habere fundatam intentionem à n. 15. & 22. teneri eandem, quæ etiam vocatur secretum, bonorum facere t inventarium, alias de suo obligari à n. 63. Regem nostrum t super spolijs gratias facere solere n. 62. hæc spolia ad ipsum, & vacantium Ecclesiarum fructus super quibus gratiae sunt, tanquam t Patronum spectare n. 6. 10. & 24. & alia notata digna, quæ omnia, ab his, quæ tradidimus de nostris Indijs, non multum distant. Adde denique, quenicumque in locum Cameræ Apostolicæ succendentem, t ad ea omnia teneri, ad quæ ipsa teneretur, Abb. & alij apud Card. Tusc. lit. 5. conclus. 368. n. fin. Paul. Castrensi, conf. 207. à n. 4. & à n. 2. lib. 1. P. Azor. vbi sup. cap. 3. q. 3. Bonacini, punct. 3. à n. 4. Rennat. Coppin. de doman. Franc. lib. 2. cap. 9. n. 11. Camill. de Medic. conf. 12. n. 10. 13. & 15. Vermiglio. d. conf. 366. n. fin. D. Arac. vbi supr. à n. 110. & 135. D. Solorz. d. lib. 3. cap. 12. n. fin. D. Olea de cession. iur. tit. 4. q. 9. n. 36.

S V M M A R I V M.

- 1 Prælati tempore consecrationis, Sanctæ Apostolice Sedi fidelitatis iuramentum præstant.
- 2 An hoc iuramentum per Procuratorem valeat exhiberi & nam. 66. 67. & seq. 80.
- 3 An consecrationem præcedere debeat iuramentum?
- 4 Iuramentum in ingressu Regij officij præstandum personaliter exhiberi debet.
- 5 Beneficiati, & alijs superioribus iuramento adstringuntur, & subjiciuntur.
- 6 Cap. Grauem 15. de excessib. Prælato. intelligitur.
- 7 Prælati antè possessionem quoddam Regi nostro exhibent iuramentum, & nu. 45. cum seqq.
- 8 Nec aliter admittuntur ad Pastorale munus, fructuumque perceptionem.
- 9 Ex iure antiquo Hispano Prælati tanquam vassalli fidelitatis iuramentum tenentur præstare.
- 10 Hoc iuramentum dissimile est ei, de quo agimus.
- 11 Iuramentum fidelitatis Regi præstandum, Reginæ, non viro, præstatur, quandò ipsa est Regni Domina.
- 12 Iuramentum fidelitatis fæmina non præstat.
- 13 Prælati temporalia à Rege obtinent in Hispania; ideo eorum causa iuramentum præstant, & num. 20.
- 14 Prælati casu, quo temporalia à Rege accipiunt, quoad ea ipsius iurisdictioni subsunt.
- 15 Prælati Imperatori iuramentum præstant.
- 16 Iuramentum à Prælato præstandum à Ioanne Papa XXII. originem trahit.
- 17 Expenditur in hoc optimum Innocentij Papæ III. rescriptum.
- 18 Unde infertur, ab eo tempore hoc iuramentum in Hispania admissum.
- 19 Item à Sancta Romana Ecclesia approbatum.
- 20 Prælati, quandò à Rege obtinente temporalia, eorum respectu ab alijs vassallis non distinguuntur, & n. 13.

- 21 Hoc iuramentum ex priuilegio Ioannis Papæ, ad homagium videtur extende-re D. Salcedo.
- 22 Quod procedere posse videatur, quarens promiscue unum pro alio accipi solet cùm inter se differant, & numer. 23.
23. 24.
- 26 Homagium nequeunt præstare Prælati, neque ratione temporalium, & num. 27.
- 28 Gregor. VII. Urban. II. & Paschal. II. Pontifices prohibuere homagia, quoad Ecclesiasticos.
- 29 Quod tamè tempore præfati Passchalis non omnino admissum fuit in Gallia, Anglia, & Germania.
- 30 Iwonis Carnotensis Episcopi verba in hoc expenduntur.
- 31 Tempori, ac occasione cedendum.
- 32 Galliæ Reges deinde homagium repulere, saltim quoad Prælatos feuda non possidentes.
- 33 Homagium aliquid irreuerentiae, ac indignitatis secum affer.
- 34 Qua forma præstetur homagium, refertur.
- 35 Iniquissimum dominorum inferiorum desiderium, iuramentum sibi præstari flexis genibus, volentium.
- 36 Doctores adducuntur, qui de hoc homagio, & eius forma agunt, & numer. 38.
- 37 Vrsus Ursinus Nolæ, & Atripaldae Comes, Ferdinando Regi Catholico homagium præstat.
- 39 Ratio prohibitionis à Pontificibus factæ, traditur.
- 40 Prohibitiones præfatorum Pontificum ad literam referuntur, & numer. 41.
- 43.
- 42 Ligium idem est, quod homagium, & unde dictum.
- 44 Verba Episcoporum Rhemensis Prouinciae circè eandem prohibitionem, adducuntur.
- 45 Iuramentum à Prælati in Indijs coram Tabellione præstandum, quid continere debeat, & n. 47. 51. 52. 55. 62.
- 46 Regia Schedula 15. Martij 1629. refertur.
- 48 Due nouenæ partes in decimarum divisione Regi nostro reseruantur, & numer. 53.
- 49 Decimæ Indiarum Regi Catholico concessæ à Sancta Romana Sede.
- 50 Prælati Indiarum tenentur Canonicanam collationem præsentatis à Regio Patronatu, concedere, & n. 56.

- 54 Iuramentum hoc quo tempore præstandum, & num. 57. 58. 61.
- 59 Regius Patronatus semper indemnisservandus.
- 60 Hic Patronatus ab Ecclesia Romana concessus fuit.

- 63 D. Villarroel iuramentum à se præstitum, affert.
- 64 Galliae Prælati stola ad collum posta, & manu ad pectus iurare solent.
- 65 Prælati feuda à Rege possidentes, si iuramento contraveniant, qualiter puniendi.

ARGUMENTVM.

Prælati in Indijs, antequam Ecclesiarum suarum capiant possessionem iuramentum quoddam solemniter Regi nostro exhibent, nec aliter admitti possunt. De alijs nonnullis iuramentis præcipue, de homagio, plura obiter adducuntur.

CAP. XXII.

Ivramenti tractatio, quam hoc loco expono, non spectat ad id fedelitatis iuramentum, quod consecrationis tempore Prælati Sanctæ Apostolicæ t Sedi præstare, & exhibere tenentur, cuius materia latè tractatur in cap. Ego N. 4. de iure iurand. vbi Canonistæ omnes antiqui, Barbos. num. 2. Francisc. Leo Thesaur. for. Ecclesiast. 2. part. cap. 10. num. 15. Lancelot. Conrad. in templ. omnium iudic. lib. 2. cap. 4. num. 8. Rodoan. d. rebus. Eccles. non alienand. quæst. 13. num. 51. Lælius Zanchus de priuileg. Eccles. priuileg. 67. in princ. P. Azor instit. Mor. part. 2. lib. 3. cap. 30. quæst. 3. Petr. Cened. ad decretal. Collectan. 108. num. 1. D. Solorzan. de Indiar. Gubernat. lib. 3. cap. 6. à numer. 1. & 12. Machad. de perfect. confessar. tom. 2. lib. 4. part. 6. tract. 2. docum. 6. num. 2. doctilism. Petr. de Marca in concordia Sacerdot. & imper. lib. 6. cap. 7. §. 7. in fin. P. Dian. 12. part. Mor. tract. de consecrat. Episcop. resolut. 57. D. Archiepiscop. Almansa in allegat. iur. sobre la administracion del Arçobispado de Santo Domingo, hecha por los Gouernadores nombrados por sus antecesores en èl, à num. 29.

2 Qui etiàm disputant, t àn possit hoc fedelitatis iuramentum per procuratorem, ad id destinatum, exhiberi? De quo latè P. Sanchez in Decalog. lib. 2. cap. 5. à num. 7. D. Solorzan. dict. cap. 6. & à num. 4. Ioan. Papon. in decisionib. Francæ lib. 2. tit. 3. arrest. 1. Garcia de Benefic. 3. part. cap. 3. à num. 73. vbi Rotæ decisionem adducit D. D. Felician. de Vega in cap. Postulasti, de iudic.

num. 7. Camill. Borrell. de præstant. Reg. Catholic. cap. 64. à num. 90. Azeued. in leg. 21. tit. 7. lib. 3. Recopil. num. 2. Christophor. Bessold. concil. 233. num. 18. vol. 5. P. Pelizzar. in Manual. Regul. tract. 5. cap. 10. num. 3. Barbos. in dict. cap. Ego N. num. 2. Iacob. Cancer. 2. part. variar. cap. 2. à num. 280. & 284. in fin. & 3. part. cap. 10. num. 44. Ioan. Petr. Fontanell. de pæst. nuptial. claus. 4. gloss. 10. part. 1. à num. 18. & in addit. ad prim. tom. num. 2. P. Dian. dict. resol. 57. vers. Verum! Ex his t aliqui aduertunt, iuramentum hoc consecrationem præcedere debere, Borrell. dict. cap. 64. num. 134. Anton. Oliuan. de iure Fisc. cap. 10. num. 4. Papon. arrest. 1. Nota obiter, iuramentum t ab officium Regium ingredientibus præstandum, iuxta ordinat. 1. 91. 175. anni 1636. leg. 27. tit. 1. leg. 1. in fin. tit. 2. leg. 11. tit. 8. lib. 2. Summ. iunctis Aponte de potest. pro reg. tit. de assens. R. g. §. 5. num. 21. Gail. obseruat. lib. 1. cap. 36. à num. 13. Mastrill. de Magistr. lib. 5. cap. 6. num. 108. D. Valençuel. consil. 190. num. 21. D. Solorçan. in Politic. lib. 5. cap. 14. Cancer. 3. part. variar. cap. 13. num. 3 28. Fontanell. de pæst. nupt. claus. 4. gloss. 10. part. 1. num. 110. Aluarez de Velsc. de iudic. perfect. rubric. 14. annot. 3. & rubric. 9. annot. 2. in fin. personaliter exhiberi debere, non per procuratorem, Bardaxi. de offic. Gubernator. cap. 4. col. 3. D. Crespi obseruat. 15. num. 9. in fin. adde D. Montemayor ad decisiones Hispaniol. vigil. 50. num. 20.

Non etiàm agimus de eo iuramenti genere, cui Beneficiati t & Dignitates à Superioribus Præfulibus curata, & alia Beneficia obtinentes, ac recipientes, subiiciuntur, & ad.

adstringuntur secundum iura in cap. Cum Cle-
rici 19. vbi Barbos. & repetentes, de verbo-
rum signific. cap. Quamquam 6. 23. distinct.
Grauen 15. de excessib. Prælator. (hoc vlti-
mum, non de homagio, seu t hominio, nisi
latomodo, sed de fidelitate intellige, Mart.
de iurisdict. 4. part. cent. 1. cas. 43. num. 11.)
Rebuff. in prax. Benefic. tit. requisita in liter.
Collect. num. 2. latè Garcia dict. cap. 3. Bar-
bos. in cap. fin. de regul. iur.

Sed solum de illo, quod t Regi nostro
Catholico Prælati omnes, antequam Epis-
copatus adispicantur possessionem (idem
dic quoad Archiepiscopatum) secundum
nuper editam Regis nostri dispositionem
(licet antiquitù post possessionem etiam
præstabatur) facere tenentur; nec aliter Pa-
storale obtinent, & exercent t munus, fru-
ctusque Ecclesiæ, cui proficiuntur, acqui-
runt, ac percipiunt, quam huiusmodi iura-
mento præstito. Sed antequam hoc refera-
mus, præmittere oportet, iure antiquo
Hispano, Prælatos, quatenus sub vassalli t
nomine comprehenduntur fidelitatis iura-
mentum, ut alios Regibus teneri præstare
(dissimile t est etiam hoc, illi, de quo agi-
mus,) ut bene probat textus in leg. 5. tit. 15.
part. 2. in illis verbis: E desto deuen fazer
omenaje los mas honrados omes del Reyno, que
son, y fueren, assi como los Prelados, e los ricos
omes, &c. vbi D. Gregor. Lopez, verb. Pre-
lados, Aluarez Velasc. consult. 100. num.
fin. Carol. de Grass. in prelud. de effectibus
Clericat. num. 376. Tap. de potestat. princip.
sacul. §. 3. n. 13. D. Salgad. de Reg. protec. 1.
part. cap. 1. prelud. 2. num. 61. Hieronym.
Zeuall. in prolog. de cognit. per viam violent.
num. 99. D. Salced. de leg. Politic. lib. 1. cap.
4. num. 27. & lib. 2. cap. 12. num. 3.

Obserua tamè fidelitatis iuramentum,
vel homagium Regibus exhibendum; præ-
stari debere Reginæ, non viro, quando ipsa
est Regni Domina, t & Regina, vt notant
Neuizan. consil. 40. num. 2. Burgos de Paz,
apud Ioan. Garc. de nobilitat. gloss. 1. §. 1.
num. 45. Fab. Capic. Galeot. controu. lib. 1.
controuers. 55. num. 17. iuxta ea, quæ dixi de
iure Patronatus Reginæ Regni dominæ per-
tinenti, cap. 5. num. 6. Fœmina autem t iura-
mentum hoc præstare non potest, quia per
eam illius natura non valet explicari, vt post
alios docent Faquin. controuers. iur. lib. 7.
cap. 4. Capic. Latro consult. 75. num. 93.

Ratio præfatae legis Regni ea est, quia
in Hispianarum Regnis communiter Prælati
à Regibus t nostris temporalia posident,
& obtinent, quorum causa illud iuramentum
exhibit, vt expendit D. Gregor. Lopez

dict. verb. Prelados, ex Innoc. III. in cap.
Nimis 30. de iur. iurand. & cap. Solitæ 6. de
maiorit. & obed. Iacob. Calicus in Mar-
garita Fisci, dub. 8. versic. 17 s. Anton. Oliuan.
dict. cap. 10. num. 1. ibi: Ecce quod Prælati in
hoc Regno, & plures personæ Ecclesiastice
possident bona tempore alia, etiam Alaudalia
Franca, & libera, quæ sunt doles ipsarum Ec-
clesiarum, & Beneficiorum, horum bonorum
occasione Prælati omnes huiusmodi boia pos-
sidentes in Regno, tenentur præstare fidelita-
tem Domino Regi, &c. Borell. dict. cap. 64.
num. 61. Carol. de Grass. & Tap. vbi suprà.
D. Solorzan. dict. cap. 6. num. 54. & alij in-
frâ: qua etiam ratione, quia nempè à Rege
Ecclesiastici temporale t accipiunt, ipse
cognoscit inter eos quoad illa bona, cap. Ni-
mis 30. de iure iurand. gloss. verb. Iure, in
cap. Romana, §. debet, de appellat. in §. gloss.
verb. Suscipiunt, in cap. Solitæ, de maior. &
obedient. Sarau. de iurisdict. adiunctor. quest.
30. num. 13. sic etiam Imperatori præstant
hoc iuramentum t Prælati, iuxta gloss. fin.
in cap. Nullus 22. quest. 5. D. Gregor. Lo-
pez, & Borrell. num. 5. locis vbi proxime.
Vnde Episcopi in feudo, non ut Episcopi
sed tanquam Barones procedunt D. Couar-
rub. præt. cap. 4. num. 2. Abb. Felin. & alij
in cap. Solitæ, de maiorit. & obed. Cancer. 3.
part. variar. cap. 13. num. 345. Francisc.
Marc. decis. 454. num. 10. part. 1. Grass. de
effectib. Clericar. effect. 1. num. 513. Mastrill.
de Magistrat. lib. 2. cap. 8. num. 34. Barbos.
de iur. Ecclesiast. lib. 1. cap. 39. §. 2. à num.
130. Oliuan. vbi suprà, cap. 20. num. 3.
Tamburin. de iur. Abbat. tom. 3. disput. 12.
quest. 1. à num. 7. D. Matheu vbi infra, Mart.
de iurisdict. 4. part. cas. 89. à num. 5. Gabr.
à Sanct. Vincent. de censur. disp. 4. quæs. 9.
§. 16. num. 277. Bellet. disquis. Clerical. 1.
part. tit. de favor. Clericor. personal. §. 1. num.
14.

Quæ iuramenti, quoad Prælatos, neces-
sitas, & obligatio à Ioannis Papæ XXII. pri-
uilegio, t & concessione originem trahit,
vt notarunt Joseph Sess. tom. 2. decisionum in
Epistol. ad Regem nostrum, num. fin. Barda-
xi in for. de Prælatur. num. 10. & post eos,
D. Salgad. dict. num. 61. & seq. D. Salced.
dict. num. 27. & dict. cap. 12. num. 16. &
alijs relatis, D. Montemayor in propugnacul.
pro Reg. iurisd. post decis. Hispaniol. §. 19. in
fin. In quod etiam potest t rectè expendi
rescriptum eiusdem Innocentij III. ante pre-
fatum Ioannem Papam XXII. suprà biscen-
tum annos, Apostolicam Sedem gubernan-
tis, ad omnes Regni Aragonie Prælatos
missum, anno 1206. cuius literam retuli-
mus,

mus, cap. 6. num. 20. præcipue in illis verbis: *Hoc solùm nobis, & successoribus nostris reseruantes* (inquit Petrus Aragonum Rex) *vt libere, & Canonicè electus in signum Regie fidelitatis nobis, & successoribus nostris debet præsencari.* Hacque Petri Regis relata litera, prosequitur Innocentius III. *Nos igitur deuotionem Regiam in Domino commendantes, & approbantes in hac parte statutum ipsius, illud auctoritate Apostolica firmamus, &c.* Ex quibus duo apparent, alterum ab antiquo t̄ huiusmodi fidelitatis exhibendæ praxim in Hispania obseruatum, & alterum, eam esse t̄ à Sancta Romana Se-
de, ex tunc saltim approbatum, & confir-
matum.

Quòd autem fidelitatis iuramentum à Prælatis Hispaniarum Regibus exhibendum, temporalium ratione, vt dixi (quo in casu Prælati ab alijs vassallis, quoad hoc t̄ non distinguuntur, sed tanquam laici reputantur, Bouadill. in *Politic.* lib. 2. cap. 18. num. 64. & ex eo D. Solorzan. dict. cap. 6. num. 54. in fin. D. Regens Matheu & Sanz de Reginin. *Valentia*, cap. 8. §. 8. num. 281. non vt Episcopi, & Prælati, vt in optima specie docent Francisc. Marc. decisi. 454. numer. 11. part. 1. Andr. Gail. obseruat. lib. 1. obseruat. 30. à num. 1. & 6. & de pace pu-
blic. lib. 1. cap. 8. à num. 8. Francisc. Nig. Ciriac. controv. tom. 4. controuer. 552. à num.
21. 23.) ad homagium, seu hominum t̄ etiā extendeit, ex dicto priuilegio Ioann. Papæ XXII. D. Salced. dict. cap. 4. num. 27. verū hoc solūm procedere poterit. quatenus
22 promiscuè vnum pro alio t̄ referri, & adi-
23 ci soleat (cum inter se t̄ differant Henric. Bocerus de *inuest. feud.* cap. 4. à num. 7. & seqq. Bessold. de *consil.* 233. num. 18. in fin. vol. 5.) vt ipse deindè notat, num. 29. ex Cor-
set. de *potes.* Reg. 4. part. num. 2. Mascard. de *probat.* conclus. 1404. num. 1. optimè Marca, ubi suprà lib. 1. cap. 21. §. 7. ubi ait, hodiè quoad Episcopos vtrumque confun-
di, cùm t̄ nullum aliud iuramentum, quam fidelitatis præstent, tametsi feuda ad homa-
gium quoquè adstringant, & §. fin. Hieron. Portoles in *schol.* ad Molin. verb. *Homagium*, & aduertit Fontanell. in addit. ad *primum tom.* de *pact.* nupt. num. 25. Ideò-
que t̄ tantum de fidelitate, qua Prælati, & subditi Regi obedientiæ ratione præstare te-
nentur, accipiendus est, vt in dict. num. 29.
se explicat, non de homagio, expreſſe enim contradicunt t̄ iura in cap. Ex diligent. 17.
in princ. de Simon. & cap. fin. de regul. iur.
cùm hoc Principibus ſecularibus, etiā temporalium t̄ ratione nequeant Ecclesia-

ſtici exhibere, Innoc. in cap. *Solitis*, de ma-
ior. & obedient. Abb. in cap. *Veniens*, de ac-
cusat. Bessold. consil. 172. num. 21. vol. 4. &
alijs in fin.

Homagium t̄ itaque, quoad Ecclesiasticos, à praxi recelsit, Gregorius enim VII. primò, mox Urbanus II. ac tandem Paschalis II. Romani Pontifices illud Regibus, & alijs Principibus laicis præstare prohibuere, vt latè, & elegantè pluriē exponit, & refert Marca ubi suprà, lib. 4. cap. 13. §. 1. & lib. 6. cap. 7. §. 8. & cap. 23. §. 1. ante fin. & lib. 8. cap. 21. §. 4. licet prefa-
ti Paschalis Papæ tempore adhuc Galliarum in Regnis non fuerit omnino t̄ admis-
fa prohibitio, quemadmodum, nec in An-
glia, & Germania; tradit enim dict. cap.
13. §. 1. Iuonis Episcopi Carnotensis ver-
ba in epistol. 190. ad eundem Paschalem missa, contenta, quibus probatur, Radulfum Remensem Archiepiscopum, fidelita-
tem per manus (quod est homagium) Regi præstissime, Iuone ipso ex Pontificijs decre-
tis contrarium instantे, ac suadente, an-
nuit tamè, quia expedierit. En verba
Episcopi Iuonis: Sed reclamante t̄ curia ple-
nariam pacem impetrare nequiuimus, nisi pra-
dictus Metropolitanus per manum, & Sa-
cramentum eam fidelitatem Regi faceres,
quam prædecessoribus suis Regibus Franco-
rws antea fecerant omnes Remenses Archi-
episcopi, & cæteri Regni Francorum quam-
libet Religiosi, & Sancti Episcopi, quod
persuadentibus, & impellantibus totius Cu-
riæ Optimatibus. & si propter mandatorum
rigorem minus licebat, factum est tamè, quia
Ecclesiastice paci, & fraternæ dilectioni, sic
expediebat. Obserua, ex hoc loco obiter
consilium non spernendum, tempori, ac
t̄ occasione aliquando cedendum. summa rei
ratione posthabita, & lib. 8. cap. 21. §. 5.

Posterioribus tamè temporibus Gal-
lia Reges homagij obseruantiam, & praxim
ferè repulere, saltē t̄ quoad Prælatos, qui
feuda non possidebant, vt idem Marciano-
tauit, dict. lib. 8. cap. 21. §. 7. in princ. illic:
Reges tamè Francorum videntur facilius fle-
xiſſe, vt morem gererent destinatis Pontifi-
cum Romanorum, quoad homagia; non magis,
ac obsequuti ijsdem fuerant, quoad solemnitas
Inuestiturarum; Dimiserunt enim solemnitas
homagij, &c. retinuerunt tamè
quoad Episcopos, qui feuda possident late
Rhenat. Coppin. de *sacra politia*, lib. 1. tit.
7. à num. 22.

Homagium ergo t̄ irreuerentiæ, ac in-
dignitatis aliquid secum adfert, quod equi-
dēm Ecclesiastica Dignitati omnino aduer-
ſa-

§ 4 sari, & opponi videtur; qui enim t illud
 facit, flexis genibus, manus suas manibus
 eius, cui illud exhibet, & prestat, ſup-
 ponere tenetur (actio ſanè à Sacerdotali
 munere aliena prorsus) leg. 4. tit. 26. part.
 4. ibi: Fincando el vafallo los hinojos ante
 el Señor, è due meter ſus manos entre las su-
 yas del Señor, leg. 25. in fin. tit. 16. part. 3.
 Marcard. dict. conclus. 1404. nu. 2. D. Co-
 uarrub. in cap. Quamuis pactum 1. part. §.
 1. à num. 3. de pact. in 6. Oliuan. de iur. Fisc.
 cap. 9. n. 6. Hugo de Celso in repertor. verb.
 Feudo, verlic. 5. Mart. de iuriſdict. 4.
 part. centur. 1. cas. 43. numer. 2. Marca dict.
 cap. 21. §. 7. Menoch. de arbitrar. lib. 2. cas.
 577. centur. 6. Fontanell. de pact. nuptial.
 dict. claus. 4. gloss. 10. part. 1. num. 15. do-
 cens ex alijs, iniquissimum, & insolentif-
 sum fore Dominorum inferiorum t desiderium,
 qui vellent, iuramentum ſibi praefari
 genibus flexis, ex Grau. consil. 517.
 Surd. consil. 172. num. 12. agit etiam de hoc
 homagio, t & ipsius formula, latè Thom.
 Michael de iuriſdict. conclus. 57. Kaichen. de
 iur. territor. cap. 3. num. 162. & in Enclop.
 cap. 3. Mathias Stephan. de iuriſdict. lib. 2.
 part. 1. cap. 7. num. 212. Camill. Borrell.
 dict. cap. 64. num. 34. 37. & seq. 57. & seq.
 vbi de praefito in Regno Neapolitano Ca-
 tholico Ferdinandο ab Vrlo Vrsino, Nolæ,
 Atripalde Comite, & nun. 81. cum. seqq.
 Monterroſi. in practic. tract. 7. fol. 204. pre-
 ter ſuprà traditos dehomagio, ſeu homenage,
 latè agunt Petr. de Bella Pertic. tract. de iu-
 ram. fidelitat. Iacob. de Sancto Georg. in
 tractat. de Homagijs Speculat. de feud. §.
 nunc de homagio, Cafarius lib. 1. Histor. il-
 lustr. miraculor. cap. 23. Dionis. Dorleans ad
 Tacit. lib. 3. pag. 373. num. 3. Andr. Gail.
 de Arreſt. Imper. cap. 7. num. 10. Henric.
 Rosent. de feud. cap. 6. conclus. 85, à num. 5.
 Caluin. de verb. iur. verb. Homagium, D.
 Solorzan. de Indiar. Gubernat. lib. 2. cap. 23.
 à num. 12. Auendañ. de exequend. mandat. 2.
 part. cap. 27. à num. 7. Mieres de maiorat. 1.
 part. quæſt. 22. num. 58. D. Valençuel. con-
 fil. 168. nun. 15. & 37. Portoles ad Molin. §. homagium Cancer. 3. part. variar. cap.
 10. à num. 39. & cap. 13. num. 361. & 2.
 part. cap. 2. à num. 280. D. Olea de cession.
 iur. tit. 3. quæſt. 6. num. 25. P. Didac. Tello
 en el manifesto, ſobre que los Procuradores de
 Cortes lleuen votos deciſuos, §. 5. ſub liter. M.
 N. Maximilian. Faust. in consil. pro aerar. or-
 din. 141. 188. 290. & paſsim.

Apertiū huius prohibitionis à Roma-
 nis Pontificibus factæ, præcipue ab Urba-
 no II. rationem ex Rogerio Heuedeno re-

tulit Marca, dict. cap. 21. §. 4. afferit enim
 Heuedenus, t Summum Pontificem in Con-
 cilio Claromontano, & deinde in Romano
 differuisse, execrabilè prorsus eſſe, vt ma-
 nus, qnq; eò honoris, & Dignitatis perue-
 nere, vt signo ſuo Deum creent, qui crea-
 uit vniuersa, quæque eum offerunt Deo Pa-
 tri pro omnium hominum ſalute, quod ipſis
 quoque Angelis non licet; indignum, in
 quām, prorsus eſſe, vt hæ manus ad eam
 ſeu ſocordiam, ſeu ignaviam dimittantur,
 vt imperio ſubijciantur earum manuum,
 quas noctū, & interdiu coinquant obſcen-
 ni contactus, rapinae, & iniusta effuſio ſan-
 guinis humani.

Gregorij autem VII. ptohibitio talis eſt:
 Ut clericus à laico t nunquam iuſtificetur, nec
 pro terra, nec prò alijs rebus, quas ab illo te-
 neat, nec ſibi hominatum faciat; ſed omni-
 nò, que ab eo teneat, ſibi antequam vllam
 patiatur iniuriam, dimittat, Urbani itidem
 II. hæc: Nè Episcopus, vel Sacerdos t Regi,
 vel alicui laico in manibus ligiam fidelita-
 tem faciat, (ligium intellige, quaſi illius, t
 cui iuramentum praefitum fuit, ſubditus,
 & ligatus, ex Clement. Pastoraliſ, §. quod si
 panitio ibi, homoque ligius, & vassillus,
 iuncta gloss. de re iudicata, cap. Ex diligenti
 17. de Simon. cum multis Borrell. dict. cap.
 64. num. 26. & 47. cum seqq.) Eodem quo-
 que argumento vſus eſt Paſchalis II. nàm
 prædecellarum ſuorum ſtatutis aemulatus,
 eandem ptohibitionem renouauit Latera-
 nensi in Concilio, ibi: Patrum t noſtrorum
 decreta renouauimus ſancientes, & interdi-
 centes, nè quisquam omnino Clericus homi-
 nium laico faciat.

Inquam rem, recte etiam Marca exper-
 dit verba Episcoporum t Remensis Prouin-
 ciæ, è Synodo Carifiacensi anno 1358. scri-
 bentium ad Ludouicum Germaniq; Regem,
 ibi: Nos Episcopi Domino consecrati non fu-
 mus huimodi homines ſeculares, vt inva-
 ſallatico debeamus nos cuilibet commendare:
 & infra; manus enim chrismate ſacro perun-
 ita, que de pane, & vino, aqua mixto; per
 orationem, & Crucis ſignum conficit corpus,
 & Christi ſanguine Sacramentum, abominabi-
 le eſt quidquid antè ordinationem fecerit, vt
 per ordinationem Episcopatus ſeculare tan-
 gat villo modo Sacramentum.

Quidquid ergo ſit de his, que hucusquæ
 tradiſimus, apùd Nos omnino obſeruatur,
 quod Prælatus quilibet, cum ad ſuę Eccle-
 ſia capiendam accedit possessionem, iura-
 mentum t coram tabellione, & testibus te-
 neatur emittere, nullam ſe Regijs iuribus,
 & tributis facturum fraudem, nec etiam in
 per-

perceptione, & solutione duarum nouenarum partium, ex fructibus decimalibus arario Regio, patrimonioque assignatarum se impedimento futurum, in nulloque Regio Patronatui præindicaturum, immo, illum sempèr quoàd omnia ipsius capita integraliter obseruaturum: vt præter Regiam Schedulam anni 1602. & legem Regiam Nouæ Recopilationis Castellæ, quæ est 13. tit. 3. lib. 1. quas refert D. Solorzan. dict. cap. 6. num. 48. & post eum D. Villarroel ubi infra, à num. 15. D. Almansa rbi supra, num. 28. P. Auendañ. in Thesaur. Indic. tit. 13. n. 70. & seqq. D. Montemayor in dict. propugnacul. §. 1. 9. a num. 15. latius exponit, & exprimit Regia Schedula 15. Martij 1629. de qua mentionem facit D. Solorzan. ibidem, num. 52. estque hæc.

rechos, y rentas Reales, que en qualquiera manera me pertenezcan, ni la de los dos nouenos que t me están reservados en los diezmos de las dichas Iglesias de las Indias, sino que antes lo dexaran pedir, y gozará las personas, à cuyo cargo fuere su colrança llanamente, y sin contravencion alguna. 53

Por la presente mando al Presidente, y los de mi Consejo de las Indias, que de aqui adelante, quando yo presentare á su Santidad qualesquieras personas, para que sean proueidas en qualesquier Arçobispados, y Obispados de las Indias, estando en estos Reynos, antes que les sean entregadas las cartas t de presentacion, que para ello se despacharen, dèn orden que hagan juramento solemne por ante Escrivano publico, y testigos, que no irán, ni contravendrán en tiempo alguno, ni por ninguna manera contra el dicho mi Patronazgo Real, sino que le guardaran, y cumpliran como en él se contiene llanamente, y sin impedimento alguno, y que en conformidad de la dicha ley 13. no impedirán, ni estoruarán t el uso de mi Real juridicion, ni la cobrança de mis derechos, y rentas Reales, que en qualquiera manera me pertenezcan, ni la de los dichos dos nouenos, sino que antes les ayudarán para que los recojan llanamente, y sin contradicion alguna, y que harán t las nominaciones, instituciones, y colaciones, que están obligados conforme al dicho mi Patronazgo; y hecho el dicho juramento, le entregue á mi Secretario, para cuyo oficio se despacharán las dichas presentaciones, al qual assimesmo mando, que antes que las entreguen á las personas, que fueren proueidos, estando en estos Reynos, como queda dicho, ó á los que en su nombre acudieren á su despacho, cobren el dicho juramento, y que sin entregarcele no les dèn las dichas t presentaciones. 55

46 **E**L REY. Por quanto t he sido informado, que estando dispuesto, y ordenado por diferentes cedulas de los Reyes mis Señores padre, y abuelo, que santa gloria ayan, que antes que los Prelados, que fueren elegidos para las Iglesias de las Indias, y sean recibidos en ellas, y se les dé la possession, ayan de hacer, y hagan juramento de que guardarán t mi Patronazgo Real, y no irán, ni contravendrán contra lo en él contenido; en su cumplimiento ha anido gran descuido, y a muchos de los dichos Prelados se les ha dado la possession de los Obispados sin hacer el dicho juramento, de que se pueden seguir grandes inconvenientes, como son no guardar lo que por dichas cedulas, y Patronazgo Real está dispuesto, intentado impedir el uso de mi Real juridicion, y la cobrança de mis derechos Reales, y los dos nouenos t que tengo reservados de los diezmos, que por concession Apostolica t me están concedidos en las dichas Iglesias, y que rehusan de hacer las nominaciones, e instituciones, y colaciones que están t obligados, conforme al dicho mi Patronazgo Real. 56

Y porque á mi servicio, y conservacion de mi Real juridicion, y buena gounernacion de las Indias, conviene que se guarde, y cumpla lo que está dispuesto en razon, de que los dichos Arçobisplos, y Obisplos antes que sean recibidos, y se les dé la possession de los Obispados, para que fueren presentados, hagan el dicho juramento de que guardarán, y cumplirán en todo, y por todo el dicho t mi Patronazgo Real, y que juntamente le hagan en conformidad de la ley 13. tit. 3. lib. 1. de la nueva Recopilacion, como se hace en estos Reynos, que agora nueuamente la he mandado obseruar, de que no impedirán, ni estoruarán el uso t de mi juridicion Real, ni la cobrança de mis de-

57
rías, y Oidores de mis Audiencias Reales de las dichas mis Indias, y a mis Gouernadores dellas de las partes donde residieren los dichos Arçobisplos, y Obisplos, que no llevando certificacion del dicho mi Secretario del dicho mi Consejo, á quien tocaré, que han hecho el dicho juramento, no les dèn las possessions dellos. Y si los proueidos estuvieren en las Indias, embiarán los dichos mis Secretarios los executoriales de los Arçobisplos, y Obisplos á los dichos mis Virreyes, y Gouernadores donde residieren, a los cuales assimesmo mando, que no les entreguen los dichos executoriales, ni t en su virtud les dèn la possession de los Obispados, sin que primero hagan el dicho juramento por ante Escrivano Publico, y testigos, que dello dñe, y fecho, se la dñe, y embien al dicho mi Consejo, para que se guarde en él, y que tengan los vnos, y los otros parti- 58

cular cuydado de que lo sobredicho se cumpla precisa, y puntualmente. Fecha en Madrid a 15. de Março de 1629. que nouissimè iubetur seruari per aliam Regiam Schedulam expeditam 25. Octobris 1667.

Circà Regium Patronatum à Prelatis omnibus, & alijs omnino t obseruandum in nihiloque diminuendum, est Proregibus speciale instructionum capitulum, quo id eis prorsùs iniungitur, tom. I. impress. Schedular. pag. 310. cap. 10. ibi: Assimismo os encargo tengais muy particular quenta con la conservacion del derecho de mi Patronazgo Real, guardando vos, y haziendo que los Prelados, assi Ecclesiasticos, como de las Ordenes, no quebranten, sino que antes le guarden, segun, y como ha sido concedido à los Reyes de Espana por la Santa t Sede Apostolica, y se declaran en las prouisiones, que sobre ello por mi estandadas, sin permitir, ni dar lugar à que los Prelados se embarazen, ni metan en lo que no les pertenece, como algunos lo han intentado, Reg. Sched. ann. 1593. pag. 88. eod. tom. & nouissimè Reg. Schedul. 15. Junij 1654. ibi. Poniendo en ello el cuydado, desvelo, y atencion, que conviene, para que mi Real Patronazgo en ninguna Prouincia, ni con ningun pretexto pueda ser perjudicado, ni ofendido, antes en todas partes tenga el deuido cumplimiento, &c.

Formam autem huiusmodi iuramenti praestandi ponit D. Villarroel en el Gouier-Ecclesiastico, 2. part. quest. 19. articul. 1. à numer. 15. vbi refert Regium rescriptum, quod communiter executoriales appellamus, in quo exhibendi iuramenti clausula in hunc modum repetitur: Haziendo primero el dicho Obispo t juramento ante Escritorio Publico, de que guardara mi Real Patronazgo, y no irá, ni vendrá en cosa alguna t contra lo en él contenido, y que en conformidad de la ley 13. tit. 3. lib. 1. de la nueva Recopilacion, no estoruará, ni impedirá la cobrança de mis derechos, y rentas Reales, que en qualquier manera me pertenezcan, ni la de los dos nouenos, que en los diezmos del dicho Obispado me están adjudicados por concession Apostolica, &c. Y no lo haziendo, no le dareis la dicha possession, &c.

Et num. 16. ad longum tradit iuramentum, quod in praecedentium t executionem ipse praestitit in Regum Ciuitate, antequam ad propriam proficeretur Ecclesiam, illic: El Señor Obispo de Chile D. Fray Gaspar de Villarroel, en cumplimiento d'este executorial Real, juro a Dios, y a la Cruz, & in verbo Sacerdotis, segun forma de derecho de guardar, y cumplir el Real Patronazgo, y co-

do lo demas que en este executorial se contiene, y manda por su Magestad; y que si assi lo fiziere, Dios le ayude, y al contrario le condene, y à la conclusion d'este juramento, dixo: Assi lo juro, amen, y lo firmo, à quien soy fee, que conozco, &c.

Vnde iuramentum hoc dissimile omnino est illi, quod in Gallie Regno praestare solent Galli Prelati; hi enim t stola ad collum posita, & manu ad pectus, iurare solent, vt ex Ioan. Ferrald. in tract. de iur. & privileg. Regn. Francor. num. 25. & Arnalpho Ruzao de iur. regal. num. 14. quos impugnat, & refert Marta de iurisdict. dict. cas. 43. num. 14. obseruauit D. Solorzan. dict. cap. 6. num. 51.

Tandem obserua, quod si Prelati nostri feuda à Rege recipientes iuramento contraueniant, ratione feudi, & ipsius respectu in eos proceditur t tanquam contrà proditores, vt aduertit Borrell. dict. cap. 64. num. 99. vbi sita olim obseruatum fuisse in personam Magni Magistri Equitum de Alcántara, ex Oldrad. consil. 93. & Anton. Scappo de iure non script. lib. 1. cap. 6. in fine refert. Post hæc scripta ad manus meas peruenit disputatio quedam à doctissimo D. D. Fr. Ioanne de Sandoval & Zapata, Episcopo Chiapensi, electo iam, & translato ad Ecclesiam Goathemalensem, in causa propria edita; optimis fundamentis fulcita, authoritatibus, & rationibus non communibus roborta, & absoluta, circà materiam, suprà, num. 2. traditam, nempè, à iuramentum fidelitatis à Prelatis Sanctæ Romane Ecclesiæ exhibendum, valeat per procuratorem praestari? maximè Presule aliò translato; quam in lectoris gratiam ad literam referre decreui; tūm quia omnem questionis difficultatem penitus euacuat; tūm etiā, quia allegatio hæc doctissima desideranti facile non est obvia. Eidem omnino subscripsere Domini Ioann. de Ybarra Mexicanus Senator, Goathemalensisque Cancellariæ visitator, D. Mathias de Solis Ulloa & Quiñones, Ioannes Maldonado de Paz, & D. Ferdinandus de Castilla & Ribera, eiusdem Cancellariæ Consiliarij. Item alij doctissimi viri, videlicet Otto Prebendarij illius Cathedralis; Septem Patres Dominicani; decem Franciscani; Tres Augustiniani; Sex Ordinis Sanctæ Mariæ de Mercede, & tres Iesuitæ. Quo obtentum fuit, vt praefatum iuramentum per procuratorem praestaretur die 13. Junij 1623. in manus D. D. Ioannis de la Serna Archiepiscopi Mexicani, cui hoc à Sancta Sede fuerat commissum. En iuris responsum.

Q V Æ S T I O E S T .

VTRVM IVRAMENTVM FIDELITATIS, ET FIDEI PROFESSIO,
que Episcopo alio translato per Bullam translationis iniunguntur, ab eo possint per
procuratorem exhiberi, vel necessariò præstari debeant personaliter?

66

Dubitationem hanc animis inseruerunt
iij, qui Sacrae Congregationis Cardina-
 lium declarationes (*ut par est*) magnificen-
 tes duas offerunt in praesenti pro parte nega-
 tiua, super Concil. Trid. sess. 24 cap. 12. Pri-
 ma est, ad illa verba: Orthodoxe Fidei sue
 publicam facere professionem (per se ip-
 sum:) Afferit Congregatio: Et si absens + ac-
 cedat ad Ecclesiam. Secunda. Dubitanti, in
 facturi publicam fidei professionem ad for-
 man huius capitii, si sint absentes, possint il-
 lan emittere per procuratorem? Non possunt
 (respondit Congregatio) sed debent professio-
 nem emittere per se ipsos. Quibus addunt
 illud, quod Rota decidit in causa Carthaginensi
 15. Februarij anno 1588. ibi: Quià certum
 est huiusmodi iuramentum debere corporaliter
 præstari; ut tradunt D.D. in cap. Ego
 N. de iure iurand. ubi Abb. n. 6. Qui ibi id
 solum probat ex illo verb. Hac quod in iura-
 mento fidelitatis profertur, dñm Euangelia
 Sancta tagendo, is, qui iurat, iurando ait: Sic
 Deus me adiuvet, & haec Sancta Dei Euangeli-
 alia: Huic, & alijs assentiens Nicol. Garcia
 tom. 1. de Benef. 3. p. cap. 3. dub. 12. nu. 74.
 Professionem fidei non posse per procurato-
 rem fieri affirmat, pro se adducens Zerol. 2.
 p. verb. Fidei professio, eiusdem sententiae vi-
 detur Thom. Sanch. in Sum. 1. p. lib. 2. cap. 5.
 num. 7. ubi (etsi Beneficiariis consentiat) de
 Episcopis alio translatiis negat: et si mitius
 agat esse erans, se credere id fieri non posse.
 Qui & alio nititur fundamento, ex verbis
 ipsius Bullæ committentis certo Episcopo, ut
 prædictum iuramentum, & si lei professionem
 nomine ipsius Summi Pontificis acceptet de-
 sumpto. Quod loco primi argumenti pro hac
 opinione constituo in hanc formam. Pontifex
 Summus in sua Bulla iuramenti, sic ait: Ne
 propter hoc ad Sedem Apostolicam acce-
 dendo, laborare cogatur (scilicet Episcopus)
 volentes parcere laborib⁹, & expensis, fra-
 ternitati vestre cōmittimus: At si posset per
 procuratorem præstari, non opus esset laborib⁹,
 & expensis parcere, nec alicui vices suas Pon-
 tificem committere, ut nomine ipsius acceptet,
 sed posset Episcopus Romano procuratori pote-
 statem dare, ut sui nomine Pontificis manibus
 prædictam fidei professionem omittat. Er-
 gò non potest per procuratorem præstare.

Et hinc argumento ex inductione illius vo-

Tom. I.

cis, personaliter adducto, alia, illaque non les-
 sia in huius partis confirmatione nadiungo.

Primum, quià quando lex instituit actum citè
 aliqua solemnitate, ab ipsa lege inuenta, so-
 lemnia illa est de substantia actus principa-
 litè exhibendi, que si absit, & omittatur
 redditur actus nullus; sed personalis exhibitio
 iuramenti fidelitatis est a lege inuenta ad so-
 lemniatem actus iurandi fidelitatem Summo
 Pontifici, fidemque Deo Optimo, & Maxi-
 mo profidem: Ergò illa si absit, & omit-
 tatur, redditur actus nullus: Ergò nec debet
 omitti, nec potest abesse.

Secundum, quià iuramentum est obligatio
 Religionis, que non contrahitur nisi abeo, qui
 Cultum Deo præbet, eique hunc Religionis
 actum præstat: Ergò oportet, ut sit actus eius,
 qui per iuramentum obligatur: Ergò iura-
 mentum est actio personalis, scilicet eius obli-
 gatio: ac consequenter personaliter, & non
 per alium debet exhiberi.

Quod & confirmatur ex D. Thom. 2. 2. q. 98.
 art. 2. ad 4. argumentum, ubi expressè ait, ibi:
 Iuramentum est actio personalis. Ut huius
 rei veritatem brevi (de dicto tam in ordine) se-
 cundum mei sensus existimationem proferam,
 sic unica eaque (meo videri) vera, & ut arbitror
 omnibus plausibilis, & a vestrīs Dominatio-
 nibus grato animo acceptanda conclusio.

CONCLVSIΟ.

Episcopus alio translatus, cui iuramentum
 fidelitatis, & fidei professio, per Bullam
 translationis, & confirmationis iniungun-
 tur, ea potest per procuratorem; ad ea + specia-
 le mandatum habentem, præstare. 67

Hanc assertionem absq; formidine alterius
 partis grauissimi tuentur utriusque classis
 D.D. expressis iuribus nitentes, quibus regu-
 lariter profertur, quod quicquid potest quipia
 facere per se ipsum, potest per procuratorem, &
 ita factum obligare non procuratorem, sed
 eum, cuius nomine ita factum est. Quod ex na-
 tura rei, ita esse constans, & perpetuum, in-
 dè apparet: quod iura Canonicae, & epissimè om-
 nia huiusmodi iuramenta absqueulla obliga-
 tionis dubitatione recipiunt, magnificant, &
 concorditer approbant, ut constat in cap. Tibi
 Domino 63. distinet, ubi id gloss. verb. Et iu-
 rare, singulari animaduersione declarat,
 & in cap. Optatum 100. distinet. ubi iura-

P.

men-

mentum per scripturam missum, & propria subscriptione munitum, & illud, quod per procuratorem praestatur, & equiparantur, & ibi gloss. verb. Aliquem, & in cap. Metuentes 17. q. 4. ubi gl. verb. de praesenti, & idem habetur in cap. Periculo, §. Versum, de stat. Regul. 6. & inc ap. ultimo, de iuramento calumniæ in 6. Ergo huiusmodi iuramenta ex natura rei validas sunt, & ita praestita vi sua obligantia. Hæc consequentia probatur: Quia si hic modus iurandi per alium obligandi vim non sortiretur per ius humanum non posset fieri validus: oportet enim, ut tale ius humanum omnia necessaria supponat ex natura rei ad valorem iuramenti.

Quod & omnes D.D. ijs locis, iuribusq; ad id probandum adductis assenerant, ut fundamentum adstruant prædictæ assertionis. Quibus addunt illud in cap. In pertractandis, de iuram. calumn. & in l. Qui bona, §. Si alieno, ff. de damno infecto, & alia quamplura allegat Conar. ut hoc ipsum prober, in cap. Quamuis pastum, 1.p. §. 5.n. 8. & facit regula iuris 68. in 6. ibi: Potest t̄ quis per alium, quod potest facere per se ipsum. Ita sentiunt Nauarr. lib. 1. cons. tit. de Summa Trinitate, consil. 4.n. 2. & lib. 2. rit. de iure iurando, cons. 11.n. 2. Card. Tusc. tom. 4. lit. I. concl. 530. ubi adducit l. Ius iurandum, §. fin. ff. de iure iurando, cum ibi notatis, & eadem lit. I. concl. 537. & alibi s̄ep̄ P. Ledesm. 2.p. Sum. tit. 1. cap. 4. concl. 10. diffic. 6. Azor. tom. 2. Instit. Moral. 2.p. lib. 7. cap. 2. §. Sex queritur, qui adducit, l. 1. ff. de procurat. & cap. Qui per alium, & cap. Potest quis, de Præbendis in 6. & Thom. Sanch. in Sum. lib. 2. cap. 5.n. 7. existimat posse fieri à Beneficiarij professionem per procuratorem, & specialiter in lib. 3. cap. 13. n. 17. M. Suan. to. 2. de Relig. lib. 2. cap. 31. P. M. Raph. de la Torre tom. 2. de Relig. in q. 89. D. Th. disp. 12. M. Soto de iust. & iur. lib. 8. q. 2. art. 2. ad 4. §. Per hæc, & Card. Caiet. 2. 2. q. 98. art. 2. in argum. 4. D. Thom. & omnes ij, qui de iuramento in communi sermonem instituunt, qui nec pauci, nec modicæ notæ sunt, & auctoritatis.

Et prima(eaque validissima) buius assertio ratio est: Quia non maior, neque prior consensus requiritur ad iuramentum; ac alium quemcumque quavis ratione personali contractum. Sed quilibet alias contractus potest per procuratorem ad id speciale mandatum habentem perfici ex natura rei. Ergo, & iuramentum praestari. Maior constat a simili in matrimonio, quod in mutuo coniugum expresso, vero, ac proprio consensu consistit, & per procuratorem ante Concil. Trident. & post illud non solum in ratione contractus, sed etiam

(quod maius est) in ratione Sacramenti gratian conferentis efficitur (ut est vera sententia multorum) & tenent Rebello de obligat. iustitiae, 2. part. lib. 2. q. 5. num. 9. Ioann. Gutierr. in suo de matrimonio, cap. 43. num. 10. alijs summae notæ, & auctoritatis in hac parte pro se allegatis. Tenui, & ego, & publicè defendi, dum anno 1609. materiam matrimonij Vallisoleti in Hispania, discipulis in Primaria Theologiæ Cathedra D. Thomam 3. p. quest. 4. 2. art. 3. interpretando dictasse, ex multorum sententia, & præcipue ex cap. fin. de procuratoribus in 6. & specialius ex cap. Ex parte 2. de conuersione coniugatorum, ubi matrimonium contractum per internuntios, dicitur omnino indissolubile, nisi per ingressum Religionis: quæ indissolubilitas prouenit matrimonio rato inter fideles, ex ratione Sacramenti, ut habetur cap. Quantò, de diuertijs, vnde constat etiam in ratione Sacramenti à contractu ex institutione Christi Domini inseparabilis, fieri posse per procuratorem, & internuntium. Quo exemplo vtitur Cardin. Caietanus, ut maioris primæ propositionis veritatem edoceat, 2. 2. D. Thomæ quest. 98. artic. 2. cuius verba (quia magnam redolent auctoritatem, & constantem continent veritatem) in medium profero, qui explicans ibi solutionem ad 4. argumentum, ubi Sacer, & Angelicus Doctor, ait: Iuramentum esse actionem personalem, Caietanus sic eius mentem ostendit: non sis tamè (inquit) ita rudis, ut sic accipias iuramentum esse actionem personalem, quod nullo pacto possit exhiberi per alium: Quoniam constat, quod contrahere matrimonium est non minus actio personalis, & tamè potest per alium contrahi, per verba de praesenti. Sed intellige, quod sicut coniugio facit quisactionem personalem alterius dicendo. Ego nomine Martini accipio te in coniugem, ita in iuramento potest dicere: Ego nomine Martini iuro sic fuisse, vel esse, vel fore. Et tunc ille solus, cuius nomine iuratur, tenetur ex vi iuramenti. Iea Caietanus; quæ forma expressa est specialiter in iuramento fidelitatis, quod habetur in cap. Tibi Domino 63. distinct. gloss. verb. Et iurare. Quia ibi interuenit intentio iurandi ex parte principalis, qui iurat, qui quamvis per alium postea iuret, ipse est, qui iurat, quia aliis non nisi nomine ipsius, cuius vicem iurando gerit, iuramentum profert, & parum refert, quod propria, vel aliena lingua, quæ solum instrumentum est actionis iurandi, id fiat, dummodo assensum præbat, & potestatem speciali iurandi alteri tribuat, qui sua met voluntate illum ad iuramenti impletionem ad-

69 adstringat: Quia, t̄ quod ex mandato specia-
li per procuratorem sit, verè dicitur fieri à
parte principali: cap. fin. de procurator. in 6.
Ergò, si æqualem consensum postulat actio iu-
randi, ac aliis quicunque quavis ratione per-
sonalis contractus, & quivis alius potest fieri
per alium, similiter, & iuramentum fiet;
ac ita factum vim iuramenti habebit, & ra-
tionem obligandi eum, qui illud per procura-
torem præstiterit, ac si ipsem̄et principalis
immediatè per se ipsum iuramentum præ-
stasser. At iuramentum fidelitatis, fideique
professio, nequè maiorem consensum postulant,
nequè magis personalem actionem insinuant,
quam ij alij contractus, qui per procurato-
rem præstiti vim habent obligandi eum, qui
principaliter per procuratorem contrahit; vt
in quocumque contractu constat. & constitit
in matrimonio: Ergò similiter fieri potest per
procuratorem; factumque sic iurantem ad obli-
gationem adstringet.

Hanc minorem probbo. Quia eadem ferè
forma, quam ex Caetano retuli, pro quocum-
que iuramento, & contractu matrimonij ha-
betur in gloss. cap. Tibi Domino, verbo Et iu-
rare, de speciali iuramento fidelitatis, sic ibi:
Hoc iuro in animam Domini mei, quod ipse
hoc servabit; vel sic: Domin⁹ meus iurat per
me, quod hoc servabit. Sic Deus ipsum adiu-
uet. Ergò sicut illa possunt per procuratorem
fieri, ita potest & hoc fidelitatis iuramentum.

70 Ultimò specialiter probbo, ex cap. Opta-
tum 100. distinction. Vbi Episcopus Agri-
pinensis per suum Nuntium à Ioanne Pa-
pa pallium postulauit, qui illud ei, ob has
causas non concessit, & quia fidem Catholi-
cam ad plenum + in epistola non exposuerat;
& quia nec vniuersalium Conciliorum, nec
Decretalium Romanorum Pontificum, ullam
mentionem fecerat, & quia in epistola non subs-
criperat, & quia nec alium nuntium miserat,
qui pro eo iuraret, ibi: Nec aliquem, qui hanc
iureiurando firmaret miseris. Ergò si Episco-
pus ille, Fidē Catholicam ad plenum in epistola
exposuisset, & vniuersalium Conciliorum, &
Romanorum Pontificum Decretalium, men-
tionem fecisset, & in illa epistola subscrip-
sisset, & aliquem, qui hanc iureiurando
firmaret, misisset, fidei professionem ad pal-
lij susceptionem necessariam Pontifex accep-
tasset, & optatum pallium Episcopo contul-
isset. Ergò, si hæc omnia observauero in iu-
ramento debitæ fidelitatis, & fidei profes-
sione, & quod ius ipsum postulauerat, &
quod mihi in præsentiarum per Bullam trans-
lationis iniungitur, adimplebo. Ergò ali-
quem mittere possum procuratorem, & inter-
nuntium, qui hanc iureiuranda fidei

professionem firmer, & meo nomine iuræ
speciali mandato. Ergò sicut illud, si debito
fieret ordine, Pontifex acceptasset, sic vos
Illustrissimi Dñi, quibus à Pontifice Summo
per Bullam iuramenti, iuramentum commit-
titur, ut eius loco, & nomine illud ac-
ceptetis, hoc modo factum acceptare poter-
ritis: & ego illud in manibus vestris per
procuratorem, & internuntium speciale
mandatum deferentem præstare.

Si tamè huic determinationi obijciat,
quis id, quod quasi pro limitatione Couar-
rubias loco citato in fin. illius §. 5. sub-
notat, videlicet: Quod si lex requirat iu-
ramentum fieri, aut præstari propria manu,
illud per alium præstari non posse,
etiam cum speciali mandato; sed de hoc
iuramento (de quo est disceptatio) persona-
liter præstanto, est huiusmodi lex (ut ex
Illustrissimorum Cardinalium declarationi-
bus constituit in principio) aut illa deduci-
tur de Summi Pontificis voluntate, ex ver-
bis ipsius Bullæ, quam velut inductiæ, &
arguitiæ (quod aiunt) induxerat Thomas
Sanchez: Ergò per alium fieri nequaquam
potest.

Quicquid sit de Illustrissimorum Cardi-
nalium + Congregationis declarationibus, 71
& quem legis habeant vigorem, & de illis
verbis Pontificis, quæ nullam, nequæ legis
præceptiæ, nequæ expressæ Summi Pontifi-
cis voluntatis habent insinuationem (de qui-
bus satis dicemus in solutionibus argumen-
torum) presenti obiectioni propter auctorita-
tem doctissimi Couarrubias, summan difficult-
atem scaturienti respondeo: Quod quia in
aliquibus causis ad pleniorum earum ex-
aminationem, & partium satisfactionem,
ita visum est expedire, sic frequentè præ-
cipitur, ut propria manu iuramentum ex-
libeatur frequentiusque id exigi solet, in
iuramento assertorio, & judiciali, ut col-
ligitur ex cap. 2. detestibus, & ex cap. Li-
cet 2. eodem tit. vbi id notant Abbas, & Fe-
linus, & alij, ex cap. Si vero 2. de sentent. ex-
comin. & cap. 2. de hereticis in 6. vbi glos-
sa, verbo Proprijs, quæ necessitas testifican-
di, & iurandi propria manu, & persona ver-
bis expressis debet iniungi, & quibus fieri
debeat, ibi Doctores ostendunt, & Couarru-
bias loco citato: At vero in iuramento pro-
missorio, si quandoquæ præsentia exigitur,
ideo solùm exigi solet propter specialē re-
uerentiæ significationem, solemnitatē actus,
& obedientiæ manifestationem ei, cui iu-
ratur; qua ratione iuramentum fidelitatis
præstandum esse propriam manu, & persona
à vassallis dixit Baldus, ut resert Couarrub.

Sed hoc duplii limitatione debere intelligi multorum est sententia Doctorum. Unus sit Magist. Suarez tom. 2. de Religion. libr. 2. de iur. promis. cap. 31. num. 7. Prima, si possit personaliter adesse, qui iurare tenetur. Secunda, quod non sit legitimè impeditus, ita ut commode i plam, cui iuramentum debet prestari, adire non possit. Quibus alijs adducunt aliam: Quod ille, cui iuramentum tum praestatur, non contradicat. Ut habetur in c. 1. §. Veram, de stat. Regul. in 6. Quod ita verum esse plures, quos citat Conuar. existimant, etiam in eo casu, quo lex iuramentum propria manu exhiberi præcipiat. At in nostro fidelitatis iuramento præstanto (quod propriè promissorium est) præsentia (si exigetur) ideo similiter esset, ut specialem reuerentiæ significationem, & obedientiæ manifestationem vobis Illustr. D. Archiepiscopo Mexicanico, & Episcopo Taxcalensi, quibus, vel cui libet Dominationum vestiarum iuramentum committitur, loco Summi Pontificis illud acceptatur, exhibeam; & cum id præstare nequaquam possim (prædictas limitationes attendatis) sicut summa rerum omnium, & temporalium, & spiritualium iactura, quæ pastoris absentiam necessariò consequi ostendit Spiritu Sancto è Cœlo emissio Sacra Trident. Synod. sess. 24. cap. 1. de resident. Prælator. Pecuniae enim, quæ in tam longo terrarum diversarum spatio, & itinere plus quam mille milliarum, hoc est, trecentas leguas, deberent expendi: propriam facultatem, & decimalem portionem (quæ hodie tenuissima est) in magna quantitate superarent. Oves quibus (ut invigilarem, & assisterem, illa, qua possem vigilantia, & diligentia, paternoq; affectu prouiderem, Rex noster pius, ac Catholicus huius Novi Orbis per uigil custos, & prouidus gubernator, hic me misserat) graui periculo manerent expositæ, Sacramento Confirmationis, eis multis abhinc annis necessariò priuarem, Pontificalibus officijs, Sacrorum Ordinum collatione, Sancti Olei, & Chrismatis consecratione, alijsque plurimi missi spiritalibus subsidij, destitutas relinquem: cum meæ curæ, regimini, & gubernationi tres sunt Episcopatus modò commissi Chiapensis, Guattemalensis, & Verapaz, & quia teneræ sunt oves, temeraria effe illarum desertio, & ab eis per tam longum tempus absentia, vitam ipsam mortis non leui periculo exponerem labioso, ac protracto itineris spatio, varijs qualitatum temperamentis, & summo iam calore, summo item frigore, vicissitudine quamdam immoderata, & intemperata affecto, & ipsa Episcopalis auctoritas, quæ ita debet condecorari, & venerari ab omnibus, omnium contemptui traderetur, dum varia-

rum Regionum gentes, multarum Diocesis Ecclesiæ, quas adire necesse est; festinatione in eundo, & redeundo necessaria, summa cum earum molestia, & expectatione (nè dixerim scandalo, vel saltim adiuratione) transirem. Quæ omnia si Summus Pontifex intelligeret: suo paterno ita moueretur affectu, ut nequè iniungeret Vobis Dominis, ita distantibus, iuramentum præstari à me, tam grauitè impedito, nequè fieri per procuratorem aliquo modo contradicteret, quod & conjectura pietatis ipsius, in tanta rerum omnium inuersione, incommodis, & impedimentis, facit intelligi. Ergo etiamsi lex esset, quæ illud sic expressè fieri iniungeret (quod nullibi constat) ab illius impletione, eæ tanè exactæ rationes quemlibet æqua interpretatione libera rent. Nullam enim legem (cum quilibet rationabilis esse debat, & possibilis temporis, locoque conveniens, ut auctor est Isidorus, & D. Thomas interpretatur 1. 2. quest. 95. articul. 3. & rectè tradit August. Paren. lib. 3. confes. cap. 37.) cum tam evidenti rerum, proprio incommodo, & probabili vitæ periculo, quemquam obligare ratio ipsa persuadet, & res ipsa iure suo postulat, & proprio ore clamasset, si loqui liceret.

Alias impossibilis esset, & impossibilia præciperet, moraliter loquendo: quæ enim nimis difficulta, impossibilia iura ipsa communi vocant affatu, sicut & quæ impossibilia sunt, difficulta nominantur: quod de paterna tanti, ac Summi Pastoris clementia, nè suspicari quidem potest. Et inde manifestè colligo, quia t nulla lex 72 humana per se strictius obligat, quam lex aliqua naturalis, & diuina. Sed eæ aliqui etiam sub mortali obligantes, non obligant cum probabili vitæ periculo. Ergo etiam nulla lex humana in eo casu per se loquendo obligat. Minorem doctè probat Mag. Soto lib. 1. de iust. & iur. quest. 6. art. 4. & patet in lege naturali de satisfaciendo creditori, aut de reddendo deposito, & in lege Diuina de facienda integra peccatorum confessione, in qua, si vitæ imminet periculum aliquod peccatum cœlare quis poterit, nè tunc confessio erit formaliter diminuta, tantum moraliter. Item Dauidi licuit, & Matthathiæ, ut probabili vitæ periculo uterque occurreret; illum panibus à lege prohibitis vesci: hunc Sabbato pugnare contraria legem, & ille accusatur à Christo Domino, Matthæi 12. hic à Diu. Thom. 1. 2. question. 100. articul. 8. ad ultimum. Ergo lex hæc humana (etiamsi esset, quæ iu-

ramentum fidelitatis personaliter propria manu, & persona fieri iniungeret) cum tam probabili vita periculo, & aliarum rerum temporalium, & spiritualium discrimine, nollet obligare: de quo alijs subtilius, breuius, & praestantijs. M. Valentia tom. 2. in 1. 2. Tiu. Thom. disp. 7. q. 5. punct. 6. §. 4. & M. Suarez tom. de legibus, lib. 3. cap. 30. n. 6. & Co- uarrub. ipse in fine illius, §. Consentit in his, ibi: Quæ nullius, vel modici sunt præiudicij; cum Cardinali in Clement. 1. de iure iurando, notabili 21. Cuius autem erit præiudicium, si iuramentum fidelitatis, & fidei professionem (de quibus propria manu, & personaliter praestantis, nulla est lex, præceptio, aut aliter faciendi prohibito) per Procuratorem praestitero. Nullus sane: imò multorum damnum, & præiudicium, vt diximus, si non ita fiat: & hanc legis temperationem laudat P. Thomas Sanchez lib. 3. sue Summae, cap. 13. n. 25.

Ex quibus, ut animaduersione dignum, & ad huius conclusionis complementum infero: quod cum non expresse (ut diximus, & expressius dicemus) personalis exhibitio iuramenti fidelitatis præcipiatur, nec de hoc aliqua sit specialis lex, aut præceptio, relinqu debet quantum ad hoc, quod personaliter, vel per Procuratorem praestetur, dispositioni iuris communis, cuius nulla facta est correctio in Concilio Tridentino, nec alibi: Et quod non mutatur expresse; quarè itare prohibetur? I. Præcipimus, Cod. de appellationibus, & I. Sancimus, Cod. de testamentis. Nec per sub additos intellectus, & illatas verborum expositiones correctio, aut noua præceptio, (quæ strictissimi iuris est) & inducenda: est communis doctrina, qua ut afolet dexteritate utitur Ioannes Gutierrez lib. 3. prædicarum, quæst. 15. num. 35. & item suo de matrimonio, cap. 43. num. 11. ubi probat, matrimonium per procuratorem, post Concilium Tridentinum, relictum esse dispositioni iuris communis, iuxta textum in cap. fin. de Procuratoribus in 6. Quia per Concilium non est expresse correctum, neque nuncupatum requiri præsentiam personalem contrahentium, & pars per huiusmodi Procuratorem præsens esse dicitur, & respondere; sic in præsenti, ubi Concilium Tridentinum expresse, nec tacite, præcisè, nec individuo præcipit, huiusmodi iuramentum fieri personaliter. Sessione enim 24. cap. 12. sic ibi. Prouisi etiam de Beneficijs quibuscumque, &c. & infra. Prouisi autem de Canonicatibus, & Dignitatibus in Ecclesijs Cathedralibus, non solùm coram Episcopo, & eius officiali, sed etiam in capitulo idem facere teneantur. Ubi si vellet præsentiam personalem expresse percipere, & ius

commune corrigeret, id exp̄ssisset. Et in Bulla Pij IV. omnibus, qui Cathedralibus, & Superioribus Ecclesijs præficiuntur, iuramentum, & fidei professio his solūm verbis præcipitur. Publicam t̄ orthodoxæ fidei professionem 73 facere, sequè in Romanæ Ecclesiæ obedientia permanuros spondere, & iurare teneantur, & paulo inferius, iuxta hanc, & nō aliam formam professionem prædictam solemnitè fieri auctoritate Apostolica tenore præsentium, districte præcipiendo mandamus; neq; in Bulla Sixti V. que incipit, Romanus Pontifex, ann. 1585. ubi de visitatione liminum t̄ Apostolorum constitutionem edidit, aliquod 74 verbum de iuramento personaliter, & non alio modo, præstanto, pronuntiat, neq; in Bulla translationis, & confirmationis, neque in ea, qua iuramentum vobis committitur, personalis additio nuncupatum, exp̄sse, præcise, & in individuo præcipitur, quod deberer fieri, non solū nō, ut iuris communis in totum constaret correlio, sed tantum in parte: ut sumitur ex Barr. in l. Si constante, ff. solut. matrim. n. 39. & Tiraquel. in præfatione ad tract. nu. 62. & communiter ita iuri spiriti loquuntur. Ubi ergo de huiusmodi iuramento personali in his omnibus mentio inest, Nullibi sane. Quod quidem cum id præstare voluerint Romani Pontifices exp̄sse conscribi, & exactè notari, dilicidè poni, minimè prætermississe noscerentur. Ergo signum potis inum est, quo hoc iuris communis dispositioni relinquatur. Ergo Episcopus alio translatus iuramentum fidelitatis, & fidei professionem, per procuratorem secundum iuris ordinem in conclusione, adactū, & in nullo exp̄sse, exactè, ac dilucide correctum, facere potest: quod est facere per se ipsum: quia ut supra diximus, quod ex mandato speciali per procuratorem fit, verè dicitur fieri à parte principali. Ergo si, & ego per procuratorem fecero, & per me ipsum facere indicabor.

Quare, & fecere t̄ alij, ut refert idem Thom. Sanch. tom. I. Sum. lib. 2. cap. 5. n. 7. §. Maior autem illis diebus, quibus haec scribebat, Episcopus, scilicet de Malaga, qui per procuratorem præstitit iuramentum in manibus Episcopi de Guadix, qui solū triginta leuis distat à Diocesi Malacitana. Qui ut faceret retulit, alium Episcopum similitè per procuratorem eam fidei professionem emisisse. Quod est maximè considerandum, attentaria rerum, terrarum, & aliarum circumstantiarum qualitate, & quod viri doctiss. sacrarum Canonum obseruantissimi, & Ecclesiæ Romane, & eius Summo Præsidi, & Patrum Patri subiectissimi, non sine magno consilio (tota Hispania spe-ctante) fecerunt.

SOLVVNTVR OBJECTA.

Adea, quæ in principio obiecta difficultatem extulerant, suo ordine satisfaciā. Et primō ad locum Sacri Concilij Trid. sess. 24. cap. 12. de reform. Respondeo: Quod in illo loco, & verbis Concilij, nequè unum est verbum significans, hanc Fidei professionem, & iuramentum necessariō debere fieri per propriam personam, ut diximus satis clare, & exacte supr. §. Ex quibus. Etsi hoc Sacra Il-
76 lustrisimorum Cardinalium + Congregatio interpretetur, ut per duas declarationes ibi ci-tatas videtur ostendi. Afferro primō: Quod adhuc sub iudice lis est; an tuismodi declara-tiones vim habeant obligandi, in forma legis, vel solūn sint doctrinal. s. Quod et si Nicolaus Garc. tom. 1. de Benef. in proem. & Fr. Emm. Rodrig. tom. 1. q. Regul. q. II. art. 6. & 2. con-trā aliquos Theologos eas defendant, & eis, ut se nī nīs observantes ostendant, nē dixerim ostentent, vi in legis absolute attribuant M. Suar. inter eas personas, & communitates, quibus data est potestas ferendi leges, nequè Cardinales extrā suas Ecclesiās, nej; ut in illa Congregacione conuenientes, enumerat: imò cō-sulto videtur eorum mentionem omittere, tom. de legib. lib. 4. cap. 3. 4. 5. & 6. & expre-sse, ait: Nullam communitatēm prætēr ab eo enumeratas potestatem habere condendi leges. Et in 3. p. D. Th. tom. 4. disp. 28. sect. 6. Expressē ait, quasdam barum declarationum alijs opponi, & se inuicēm cōtradicere, & M. Salas, quem magni facio, ob vitæ puritatem, & doctrinæ integritatem, quem agnoui, & vnicē tractavi, tom. 2. de legib. quæst. 87. tra-ctat. 14. disp. 21. sect. 12. §. Sextō colligunt, ex sententia doctiss. Canonistarum aduertit eas Cardinalium declarationes, ut in iudicio ad-stringant, necesse esse, ut in forma authentica exhibeantur, scilicet, vel per Breue Papæ, vel per monitorium Auditoris Cameræ, vel per episto-lam alicuius Cardinalis Sacrae Congregationis, vel partibus citatis per transumptum, ex regis-tris ipsius Congregationis desumptum, sigillo Secretarij munitum. Quarum conditionum, nēc vnam habent eæ declarationes, quæ per manus aliquorum seruntur, quæ ignorantur à pluribus, sciuntur à paucis, & de earum cer-ta, & authentica auctoritate dubitatur à Doctoribus, literis, & pietate præstantibus, cum necessario vniuersaliter ferri deberet. Quia le-ges sacratissimæ, quæ constringunt hominum vitas, intelligi ab omnibus debeant, l. Leges, C. de legib. & constit. & extra de postulatione Prælatorum, cap. Ad hæc, & cap. Cognoscen-tes, de constit. quod etiam de legibus ipsis Pon-

tificijs, id ipsum M. Soto affirmat libr. 1. de iust. & iur. q. 1. art. 4. & præcipue de ijs, quæ irritos faciunt aliquos contractus, qui sine no-tabili damno priuatarum personarum, fieri, aut rescindi non possunt, quales essent eæ de-clarationes, si legis virtutem haberent. De quo Thom. Sanch. tom. 3. de matrim. lib. 8. disp. 2. n. 10. vbi ait (cuidam respondens argumento.) Nec obstat declaratio Cardinalium in con-trarium adducta, quia de ea non constat au-thenticè, nequè illi necessariō standum est, quamvis magnam auctoritatem habeat. Ita & M. Medina 1. 2. q. 90. art. 4. §. Quod si quis, & sic cùm Sacrum Concilium nibil ha-beat expressum, quod necessarium esset (ut dixi-mus) si iuramentum propria manu, & perso-na exhibendum vellet iniungere: & Cardina-lium Congregationis declarationes non ita cer-tum sit, an vim habeant obligandi sub forma legis, ex nullo capite personalis potest exigere Fi-dei professio, & iuramentum fidelitatis.

Secundō respondeo. Quod nequè Sacrum Concilium, nequè eius (modo sit legis latua in-terpretatio Cardinalium Congregationis de-claratio, Episcopos comprehendunt, nequè de eis, sed de Beneficiarijs, de quibus Sancta Congregatio fuerat interrogata, est instituta, determinatio. Lex + enim pœnalis, ad id, de 77 quo non est expressa mentio facta, extendi non debet ex lege: etiam de simili ad simile, & multò minus de persona ad personam, ut est communis iuris doctrina, ita gloss. in cap. In pœnis 49. de Regul. iuris in 6. dicens: Quod de pœnis non arguimus ad similia, quia pœ-næ proprium catum non excedunt. Ita Bu-trius in cap. Ultimo, de consuetudine, n. 57. & 58. & benè Castro lib. 1. de leg. pœnali, cap. 7. documento 7. Hoc etiam tenet, & omnium di-cit esse commune M. Molina tractat. 2. de iust. & iur. disp. 176. §. quarti, & multò mi-nus ad Episcopos ex lege, lex illa debet exten-di, iuxta illud in cap. P. cricalosum, de sentent. excommunic. in 6. & etiam si illos Concilium comprehendat, illius præceptio plenè adimple-tur; & lex ipsa perfectè servatur, si per Procu-ratorem iuramentum præfetur, quod id ipsum est, ac solemniter facere, & per se ipsos adhi-bere, iuxta id, quod satis diximus in conclusio-nis probationibus, & dicemus inferius.

Illa autem Rotæ decisio, in nullo habet vim legis, nequè apud aliquem eæ decisiones hunc habent vigorem; cùm iuxta causarum varias rationes, rerum diuersarum diuersas item cir-cunstantias, & earum partium ab similes pro-bationes, iudices illi supremi quidem, & era-ditione, & auctoritate, iuxta cuiusq; sensum (in quo cuique datum est abundare) iudicium ferat. Etsi adhuc iuxta illas prudenter faceret,

qui rem omnimodo similem, si casu euenerit, agnoscens, deficiente lege, ubi licitum est, à similibus ad similia procedere, iudicauerit: ea tamè non de Episcopis, & in tām sublimi Dignitate constitutis decidit, sed de quodam Carthaginensi Thesaurario, inter quos est maxima dissimilitudo personarum, & Dignitatum. Quod attendendum est, etiam ab ijs, qui leges pœnales vellent extendere de casu ad casum omnino similem, id fieri non posse, de persona ad personam, ita dissimilem, & quæ tām sublimibus priuilegijs gaudet in ire. De quo M. Suarez, tom. de legib. lib. 6. cap. 3. num. 7. & cap. 4. num. 11.

Ad illud, quod quasi pro doctrinali propositione allegat illa Rotæ decisio, scilicet. Quià certum est huiusmodi iuramentum debere corporaliter præstari? Respondeo iuxta suprà dicta in ipsius conclusionis prolatione, sumendo iuramentum tūm ex natura rei, tūm ex singulare, & humano præcepto.

Ad id autem ex Abbe in comprobatione huius, quasi doctrinalis, propositionis in decisione Rot. allegatum in cap. ego N. de iure iurando, num. 6. ubi, & citat Andream. Respondeo: Quod præterquam, quod ad ius iurandum realis contractus alicuius rei sacræ, aut Euangeliorum, nullatenus ad substantiam iuramenti desideretur, ut est vera sententia Couarrub. in cap. Quamvis pactum, de pactis, 1. part. §. 1. num. 1. qui alios citans dicit esse communio rem, & veriorem sententiam, pro qua facit text. in cap. Etsi Christus, de iure iurando, ubi per illa verba: Testis est mihi Deus; iuramentum inducitur, assi per Sacra Dei Euangelia iuratum est, cum id tantum in iuramento exigatur, quod Deus in testimonium vocetur, ita & Zanallus in suis practicis commanib. contrà communes, quest. 407. & Magister Sanchez, tom. 1. summ. lib. 3. cap. 1. num. 3. Præter hoc autem, quod verissimum est, illud verbum hæc, ob cuius vim Abbas illud asseuerat, non ita personalem actionem, & actuallem, & realen contactum Euangeliorum exigit, per illum ipsummet qui iurat: ut per alium, scilicet per procuratorem (quod est per se ipsum facere) non possit exhiberi: ut manifeste constat in cap. Tibi Domino 63. distin. ubi iuramentum fidelitatis constat exhibitum per procuratorem, & sine illius capit. & iuramenti, & verba habentur expressa; sic Deus me adiuvet, & hæc Sancta Dei Euangelia. Ergo si hoc verbum, hæc, contactum personalem exigeret: vel hic non fieret iuramentum per procuratorem: vel sic illud per procuratorem præstanto, aliter iuraret Othon, & qui eius nomine Domino Papæ Ioanni præstisit iu-

ramentum, alio modo præstaret: vel sic præstitum à Domino Papa non acceptaretur, ubi glossa verbo Et iurare, id expressius ostendit, & formam iurandi per procuratorem expressit. Quod & suprà in probatione conclusionis expressimus.

Ad argumentum M. Sanchez, per inductionem adductum, ex verbis Bullæ Pontificis. Respondeo, esse argumentum per illustrationem minus efficax, quam opus erat, ut tantum rigorosam obligationem nobis omnibus imponeret Thomas Sanchez, qui ab ea Beneficiarios, & alias Cathedralium Eccliarum Dignitates exemerat, & nobis, suo solùm verborum Pontificis in Bulla iuramenti, voluntario intellectu, per solam inductionem illato, communis iuri (sine iure, vel aliquo Pontificis verbo expresso, quo exactè, & dilucide ius commune corrigetur) correctionem velit inducere; quod vitandum esse, etiam iure, quod fieri posset, omnes Doctores admittunt, ex cap. Cum dilectus, de consuetudine, & glossa ibi verbo Iuri communi. Præterquamquid, si Pontifex, ut laboribus parceret, & expensis: non ad se ipsum accedere cogit: laboribus parcat, & expensis, ut non ad alium (cum tanta laborum molle, expensarum magnitudine, terrarum peragratione, ne dicam peregrinatione, propriæ gentis, & aliarum, per quas est iter agendum, summa defatigatione, & illarum omnium, quarum mihi à Deo cura commissa est desertione, simili cum Episcopalis Dignitatis dispendio, & vita propria periculo) inbeat personaliter accedere. Quod & ex ipsius Summi Pontificis verbis, paternam benignitatem redolentibus, colligitur, quod benignè parceret, si id certò sciret, & benignè ferret, si spē pietatis paternæ ab ijs incommodis, proprijs periculis, & aliorum dannis me ipsum, & meos liberans, huiusmodi iuramentum, & fidei professionem, per alium, cum omnibus à iure requisitis exhibeam. Quod est (ut diximus) per me ipsum exhibere. Cuius oppositum creditur ex benignitate Pontificibus assueta, nonuisse: sed potius sic interpretatumiri, si ad illum fieret recursus in hoc casu, ijs circumstantijs affecto: & eius intentio colligi potest ex ipsiusmet verbis, & modo iuramentum committendi, ibi: Volens parcere laboribus, & expensis. Quæ illa moderatione subintelligi possunt, licet non exprimantur: quod tantisperceret laboribus, proprijs expensis, rerumque, & personarum incommodis, & non cumentis, quibus non intelligimus eius paternam voluntatem, & pietatem opponi: ad hanc etiam, si legem de hoc sic faciendo condidisset: sicut non intelligimus legem Ecclesiæ,

& præceptum de Missa die festo audienda, necessitate subueniendi proximo grauitè infirmanti opponi, & legem, & præceptum ieiunandi, aliqua infirmitate, vel saltè debilitate laboranti, ad quod creditur legislatorum, ex benignitate obligare noluisse. Credo & ego me ad hoc, scilicet, ut iuramentum personaliter exhibeam: etiam si posset, noluisse ipsius circumstantijs temporis, loci, & itineris, laboris, incommodi, & personæ obligare, & verba eius sic subintelligi debere, & si non exprimantur. De quo M. Suarez, dict. de legib. lib. 6. cap. 7. Et quando de alterutra legis (sic esset) interpretatione dubitaretur, quæ benignior est, esse sequendam, & hanc fuisse legislatoris voluntatem, monemur intelligi, cap. In pœnis, de reg. iuris in 6. ibi. In pœnis benignior est interpretatio facienda, & cap. Eos 50. & cap. Si quis dederit 24. quest. 1.

79 Ad alia duo argumenta. Respondeo, & primò, ad primum, quòd si de invaliditate actuum, ex defectu formæ, vel solemnitatis à iure inuentæ, excitaretur sermo: longissima protraheretur disceptatio. De quo unus, qui mihi instar mille esse solet, M. Suar. consulatur, tom. de legibus, lib. 5. fere per totum. Breui tamè argumento, in hac re satis difficulti, & quod ad eius intimam difficultatem enodandam, intimèque enucleandam occasionem parat. Respondeo: Quòd non + omnis forma actus, etiā à lege inuenta, & ordinata substantialis est: sàpè enim solemnitas, etiā à lege præcepta, actui est accidentalis; ut in Sacramentis constat, & specialiter in matrimonio, cap. Nostrates 30. quest. 5. & in sententia ferenda, ex leg. 1.c. de appellationib. & in electionibus, cap. Quid propter, de electione. Omissio autem huius formæ accidentalis, non tollit substantialiam actus, neque illum annullat, sic in præsenti, assentia personalis, licet esset ad solemnitatem actus, à lege inuenta: illa tamè non substantialis est, siquidè ab illo actu potest separari, sicut in omni actu, ubi iuramentum præcipitur, tanquam de solemnitate testimonij, cap. Tuis, de testibus: & quia per partes potest renunciari; inde noscimus, non esse de substantia actus, quia absolute loquendo separari potest ab actu. Ita Petrus Caull. centuria 1. casu 69. ubi multos Doctores, pro huius doctrinæ confirmatione adducit. Sic ab omni contractu, quantumvis personalem exigat actionem, vel iuramentum, separari potest persona iurantis, & contrahentis, dummodo consensus, qui necessarius est, & substantialis, ad validitatem contractus, non deficiat. Ergo signum est, tunc

præsentiam personalem non esse de substantia actus, ut constat de matrimonio, & alijs, ut diximus ex cap. fin. de procurat. in 6. & in præsenti iuramento fidelitatis, præterquam quod ita sit, sicut in alijs contractibus (ut plurijs diximus) unum habet speciale, (& quod scrupulosè dubitabitibus, maxime securitatis esse potest) quod nullibi huiusmodi actio, ut præsentialis præcipitur + expresse, clare, exactè, dilucide, & determinatè, neque tanquam substantia, neque tanquam solemnitas, ad substantiam actus substantialiter necessaria, ut diximus, §. Ex quibus; & sic minor illius argumenti negatur. Cui addo, quòd quando iuramentum in Bulla translationis iniungitur, non additur clausula irritans, vel annulativa, (ut aiunt) si sine illa forma, vel præsentia corporali iuramentum præstetur, quod proprium signum substantiae, formæ, sed solemnitatis substantialis est: ut ait Felinus in cap. Cum dilecta de rescriptis, num. 6. §. Quintum signum, vel saltim quod aliser fieri non possit, quæ simplex dicitur prohibitio, sed solùm sic ait ibi, in Bulla translationis: Volumus autem, quod antequam regimi- ni, & administrationi dictæ Ecclesie de Guatema, te in aliquo immisceas, in manibus Venerabilium Fratrum nostrorum Archiepiscopi Mexicanæ, & Episcopi Tlaxcalensis, seu alterius eorum, professionem fidei Catholicæ, iuxta unam expresse facias, & fidelitatis debitæ solitum præstes iuramentum iuxta alteram. An vero id fieri debeat personaliter, necn e? Nullo modo præcipit, neque in aliquo, pœnam actus irriti imponit, si non personaliter præstetur. & illa verba Sacri Concilij Tridentini, session. 24. cap. 12. Nec illis possessio suffragetur, non de iuramento personaliter præstanto (de quo nec unum verbum protulit, ut supra diximus) debent, nec possunt intelligi, sed iuxta subiectam materiam, & verba præcedentia, solùm ad effectum acquirendi fructus intelligitur, non ut possessio irrita sit, ut intelligunt Nauarro, Flamin. & alijs, quos ingenuè sequuntur Nicol. Garc. tom. I. de Benefic. 3. part. cap. 3. num. 33. Emmanuel Rodriguez in summa, tom. I. cap. 119. Azor, & Ledesma locis citatis. Quod signum est personalem assentiam non esse de substantia actus fidelitatis iurandæ, ac fidei profundiæ, sed tantum de solemnitate, quæ potest omitti, & abesse, & omissa, actus non redderetur invalidus: ut tradit gloss. in Clement. I. de iure Patron. verb. Inhibentes, & Felin. in cap. Ex parte, de constitut. limitat. 2. Unde manifestè colligo, quòd huiusmodi præsentiae, & personalis exhibitio iuramenti, etiā si præ-

ciperetur à lege (quæ non exp̄rēsē p̄cipitūr, vt s̄p̄ ostendim̄s) quamvis ad solemnitatem actus pertineret, accidentalis esset, non substantialis, vel verbis utar Felic. cap. Cūm dilecta, de rescript. leuis est solemnitas, sinē qua actus (dummodo consensus iurantis p̄ficitur, eo modo, quo iure ipso disponitur, scilicet per procuratorem, & internuntium, qui secundū formam p̄scriptam, in cap. Tibi Domino 63. distinct. gloss. verb. Et iurare, illud exhibeat) licitus, validus, firmus, & constans, omnique solemnitate, quæ iure ipso requiritur, & p̄cipere consueuit, ornatus euadat.

Ad secundum argumentum. Respondeo, concedendo, quod iuramentum sit obligatio Religionis ad Deum, cūm ei iuramentum p̄ficitur, vt communissima est Theologorum, & Canonistarum doctrina, & quod sit actio eius, qui iurat. At iuramentum inter homines, & homini ab homine factum, quantumvis sit personæ vinculum, & obligatio ex virtute Religionis proueniens, & personalem videatur actionem postulare, fieri potest per procuratorem, qui eius, cuius nomine iurat, mandatum habeat, vt satis diximus, & nifallor, manifeste ostendimus.

Ad confirmationem ex D. Thom. Respondeo, ibi D. Thomam, non agere de hoc modo iurandi, an scilicet per se, vel per alium personaliter, vel per procuratorem fieri possit? Sed quod ita sit actio personalis, id est, suæ ipsius, cuiuscumque personæ, quæ iurat, propria actio, & obligatio: vt non transeat ad alios, vel hæredes, vel de Ciuitate, & Collegio, vt ex contextu illius solutionis ad quartum, constat, ibi: Ad quartum dicendum, quod iam iuramentum est actio personalis; ille qui de nouo fit Ciuis alicuius Ciuitatis, non obligatur, quasi iuramento ad obserienda illa, quæ Ciuitas seruatura iuravit, tamè tenetur, ex quadam fidelitate, ex qua obligatur, &c. Et ita Doctorem Sanctum interpretatur Caietanus, ibi, & Soto lib. 8. de iust. & iur. quest. 2. art. 2. ad 4. & est vera sententia multorum, quam tenuit Abb. in cap. Veritatis, num. 3. de iure iurando, & multi alijs, quos referunt, & sequuntur Couarr. cap. Requisiti, num. 2. de testament. & de pactis, 1. part. §. 5. num. 4. Anton. Gomez, tom. 2. variar. cap. 14. num. 19. & Gutierrez de iurament. 3. part. cap. 12. num. 7. & alijs. Etratio est, quid iuriandum, est personæ & vinculum, & obligatio voluntariè assumpta, ex virtute Religionis, ex quavi, & modo se obligandi, nequit huiusmodi obligatio ad aliam transferri personam, & ita in hoc sensu dixerat D. Thom. quod

iuramentum est actio personalis, id est, non ad alium translata ex vi propria iuramenti.

Atsi, de quo nostra est dissensio, & disputatio sit sermo, & de hoc velimus D. Thomam ibi differuisse, cūm quasi uniuersali propositione aliunde petita, & doctrinaliter adducta argumento quarto respondeat, proferendo sic: Quod quiā iuramentum est actio personalis. Respondeo secundo. Quod huiusmodi iuramentum fidelitatis, & fidei professio, quantumvis personalis actio sit, iuxta formam communiter receptam in iure, possunt per procuratorem p̄fici, & per illum quisque obligare personaliter, id est, suam sic ligare personam, ac si ipse per ipsum personaliter, & propria manu iurasset, sicut in matrimonio contingit, cuius contractio personalissima (vt ita dicam) actio est. Ita Caietan. hic, cuius verba expressa, & tanti Doctoris sapientiam, & D. Thomæ veram intelligentiam scaturientia, supra in probatione conclusionis adduximus.

Nisi velit aliquis sic aliter D. Thomam interpretari, quod iuramentum est actio personalis. Ita, vt sine consensu proprio, & actione eiusdemmet personæ, quæ iurat, seu, quæ iurare tenetur: hoc est, sine eius specie, li mandato, iuramentum p̄fici non possit. Cum eo autem sic, (vt satis diximus) utram.

AD DEI GLORIAM. ET honorem.

ITÀ sentio, ita existimo, ita arbitror, pro vera determinatione debere defendi: non solum probabilem probans aliquorum sententiam, sed peritiorum, virorum assertione amplectens. Nihilominus tamè meam in hoc determinationem subiçio, & Sanctæ Romanae Ecclesiæ, eiusque Supremi Pastoris correctioni, & aliorum melius me indicantium iudicio: & quid cūm restanti momenti discutitur, & de animæ periculo agitur, in quo, quod tutius, sanctius, & securius est, esse tenendum monemur, cap. Ad audientiam, & cap. Significasti, de homicidio. Testor coram Deo, & Angelis eius, id me velle, idque in animo esse sequendum, si alijs Doctores (erunt quidem quam plurimi) aliter censuerint, & docuerint: quorum doctrinae meam sat cognitam ruditatem, vt deo, submitto. Maximè Dominationum Vestrarum Illustrissimi Domini: quibus est hoc modo commissum, iudicio, censure, & pietati, me ipsum, & mea offero, ea, quæ possum, & teneor humilitate. Sic Deus me adi-

iuuet. Guattemala 3. de Dizembre 1622. Ioannes Episcopus de Chiapa electus, & Gouvernator de Guattemala.

S V M M A R I V M .

- 1 **B**eneficium propriè vacat per obitum Beneficiati.
- 2 Quod procedit, licet antè possessionem contingat obitus.
- 3 Quo casu Ecclesia vacat per prius, non autem dicitur viduata.
- 4 Beneficiatus, licet resurgat, non habet regressum ad Beneficium.
- 5 Lazarus resuscitatus àn rumperet testamētum, &c.
- 6 Matrimonium morte unius coniugis soluitur, & an iterum coualefacat, coniuge defuncto resuscitante & num. 7.
- 7 Casus in hac re habitus, refertur.
- 8 Adulterium non committit, qui cum mortua copulam habet.
- 9 Beneficium vacat per professionem Beneficiati in aliqua Religione emissam.
- 10 Beneficia non vacant per professionem Militum Sancti Iacobi, Alcantarae, & Calatravae, & reddituratio.
- 11 Beneficium vacat per matrimonium; licet non sit carnali copula consummatum, & num. 13.
- 12 Hoc etiam procedit respectu pensionum.
- 13 Qui matrimonium contrahit nulliter, non amittit Beneficium, intellige, vt num. 16.
- 14 Per translationem Episcopi ad aliam Ecclesiam, vacat prima.
- 15 Episcopus eodem tempore non potest duabus Ecclesijs coniugij vinculo esse adstrictus.
- 16 Prælatus cum Ecclesia contrahit spirituale matrimonium.
- 17 Pontifici Summo de iure Diuino solùm competit hoc coniugium separare, & num. 22.
- 18 Concubitus Episcopi consecrati dicitur adulterium.
- 19 P. Vasquez hanc dissoluendi spiritualis matrimonij facultatem videtur Pontifici negare.
- 20 Pontifices hucusque approbant ex causa Episcoporum translationes, & remotiones, & num. 44.

- 25 Prælatus ad aliam Ecclesiam translatus non dicitur de novo matrimonium contrahere.
- 26 Translatus ad aliam Ecclesiam non potest ad primam redire, nisi ex Pontificis voluntate.
- 27 Papa dicitur Dominus Beneficiorum, habereque in Beneficialibus absolutam potestatem.
- 28 Beneficia omnia sunt de iure positiva, ideo eorum potestas residet penè Papam.
- 29 Verius est, Papam esse solūm administratorem vniuersalem, ac dispensatorem Beneficiorum.
- 30 Expenduntur in id Diui Bernardus, & Thomas, & num. 31.
- 32 Hoc ipsum probatur ex proprio Pontificis ore.
- 33 Beneficiorum, Ecclesiarum, ac rerum ipsarum dominium penè Christum Dominum residit.
- 34 Ecclesia non dicitur vacare mortuo Pontifice, cùm sponsus eius, & caput Christus Dominus sempervivat, & num. 36.
- 35 Papa est vniuersalis Ecclesiæ Pastor à Christo Domino relictus.
- 36 Metropolitana, ac Cathedralis Ecclesia nunquam moritur.
- 37 Quid sit translatio?
- 38 Episcopus sine Papa non potest translationem celebrare.
- 39 Episcopus ad aliam Ecclesiam se transferens sine Papa, quam pñnam incurrat?
- 40 Antiqua iura migrationes ambitu, & auaritia factas improbant.
- 41 Iura hæc ad literam referuntur, & num. 43.
- 42 Legitima causa interueniente fit à Papa translatio, & num. 23.
- 43 Prima Ecclesia, à qua transfertur Episcopus, à quo tempore vacet?
- 44 Aliqui docent non vacare primam donec secundæ sit adopta possessio.
- 45 Alij verius tenent, vacare primam, ex quo translatio est approbata à Papa, & num. 48.
- 46 Prælatus translatus quoad primam Ecclesiam habetur promortuo.
- 47 Translatus ad aliam Ecclesiam nihil commune habet cum prima.
- 48 Translatio ad secundam Ecclesiam natura sua operatur extinctionem primæ.
- 49 Quæ omnia procedunt consensu translati interueniente.
- 50 Leg. fin. Cod. de remission. pignor. in suo causa dicitur singularis, qui de ea agunt.

ARGUMENTVM.

Eccllesia, à qua Prælatus transfertur ad aliam, à quo tempore dicatur vacare? Quæ requirantur, vt translatio perfici possit? Vbi multa de potestate Pontificis in hac materia, & circà Beneficialia, expenduntur.

CAP. XXIII.

Non paucain superioribus diximus de Sede vacante; sed quia persæpè solet contingere vacatio Sedis per Prælati ad aliam Ecclesiam translationem, non absolum, & alienum erit, aliqua loco, de eo vacationis genere recensere. Nam licet verum sit, propriè, & verè Ecclesiam, & Beneficium dici vacare per Prælati, vel Rectoris obitum, esseque tunc primum, & præcipuum vacandi modum, cap. Suscep-
tum 6. de rescript. in 6. cap. 2. cap. Præsenti 34. de Præbend. eod. lib. cum alijs, Petr. Gregor. de Benefic. cap. 32. à num. 1. Francisc. Pauin. de potest. Capit. Sed. Vacant. Præ-
lud. 7. num. 4. Loter. de re Benefic. lib. 3. ques. 8. num. 19. Garc. de Benefic. II. part. cap. 2. à princ. Hieronym. Gonçalez ad Regul. octau. Cancellar. gloss. 15. à num. 3. &
§. 1. n. 2. Barbos. de offic. & potest. Epis-
cop. 3. part. allegat. 57. num. 22. 198. &
seq. & allegat. 72. num. 7. Carol. de Tapia
decis. 18. num. 8. P. Auendañi. in Thesaur. In-
dic. tit. 19. num. 6. D. Vrrutigoit. in tra-
ctat. de intrusione. quest. 113. num. 3. licet sit
mors ciuilis, Staphilæus de Grat. expedit.
tit. de var. mod. vacatur. num. 92. Mich.
Reynof. obseru. 5. num. 5. modò iure possi-
deret, non de facto, Seraphin. decis. 667. à
num. 2. Giurb. consil. 19. num. 53.

Etiā si antè possessionem Beneficij, vel
2 Episcopatus obitus t accidat Rebuff. consil.
48. Nauarr. in tractat. de orat. cap. 8. num.
29. Put. decis. 360. à num. 1. lib. 2. Gonçale-
lez dict. §. 1. num. 24. & 33. Garc. vbi su-
præ, 4. part. cap. 2. in princ. num. 14. Tapia
dict. num. 8. cum seqq. quo in casu, vt priùs,
3 dicitur vacare Beneficium, & t Ecclesia,
non viduata, gloss. in Clement. 1. verb. Col-
latio, vbi Vitalin. num. 43. vt lit. pendent.
Gonçalez dict. gloss. 15. §. 2. à num. 2. Vi-
uian, de iur. Patronat. part. 2. lib. 8. cap. 8.

num. 7. Iacob. Put. decis. 148. alias 200.
lib. 1. Barbos. in cap. Si electio 26. de elect.
in 6. num. 3. & voto decis. 4. num. 42. lib.
1. Ioan. Baptist. Ciarlin. controvers. forens.
lib. 1. cap. 216. num. 10. Garc. de Benefic. 5.
part. cap. 1. num. 549. Thom. de Auenda-
ño primarius Limensis Aduocatus, & D. Leo
Pinell. in allegat. iur. pro D. Episcop. D. Al-
phons. Ocon, sobre la vacante del Cuzco, nu-
mer. 6.

Taliter, vt si miraculosè Beneficiatus
resurgat iam defunctus, ad Ecclesiam, quam
obtinebat, t non habebit regressum, Pauin.
dict. prælud. 7. num. 4. & ex eo Barbos. dict.
allegat. 57. num. 199. Gonçalez dict. gloss.
15. n. 6. Cened. cum multis ad Decretal. Colle-
ctan. 171. n. 7. Guazin. de defens. reor. defens.
39. cap. 1. à num. 13. facit gloss. Acurfij in
leg. Ex his 4. ff. de legib. vbi querit, àn La-
zarus resuscitatus t rumperet testamentum, 5.
& quæ circà hoc scribunt Doctores. Gram-
mat. decis. 103. num. 118. Muscatell. in prax.
7. part. gloss. sententiam, num. 47. Thor.
3. part. Compend. verb. Insufflatio post princ.
adde Paludan. in 4. distinet. 38. quest. 4. ar-
tic. 4. in fin. in illis verbis: Sèd ad hoc (argu-
mentum) ipsimet respondent, & bene, quia
sicut non est inconueniens post matrimonium
consummatum, alterum mori, & sic matri-
monium t solui, & nihilominus si mortuus 6
suscitaretur, posset t contrahere cum alia,
prima viuente; sic non est, &c. relatum à
nostro amantissimo Præceptore D. D. Em-
man. Gonçalez Tellez in nou. comment. ad
Concil. Illiberitan. lib. 2. cap. 30. in fin.
optimè Alphonf. Moute de incantation.
seit. 2. cap. 14. à num. 25. vbi refert casum t
de facto habitum, iunctis Barth. in leg. Näm
adea, ff. de legib. Egid. in leg. 1. Cod. de Sa-
crosanct. Eccles. part. 6. §. 3. num. 5. Ci-
riac. controvers. 4. à num. 83. P. Azor institut.
Moral. tom. 1. lib. 12. cap. 7. quest. 1. Ca-
ball. resolut. crim. cas. 257. num. 4. Iul. Clar.
in §. Testamentum quæs. 86. Did. Perez in
lib.

lib. 1. tit. 1. lib. 5. Ordin. pag. 23. Marienço in rubric. tit. 1. gloss. 1. lib. 5. Recop. num. 84. Barbos. in cap. Super illa 4. à num. 2. de secund. nupt. Girond. de priuileg. à num. 1282. & 1291. ex quibus deduci posse videtur adulterium non committere eum, qui cum foemina t mortua, iam à matrimonio per mortem separata, copulam habuit; vide quæ tradit P. Dian. 9. part. Moral. tractat. 9. resolut. 1. & 11. part. tract. 5. resol. 46. in fin. iunctis P. Pellizzar. in Manual. Regul. lar. tom. 1. tract. 4. cap. 3. sect. 4. num. 70. & alijs, quos ibi refert.

Itaque licet, ut dixi, Ecclesia vacet verè, & propriè per obitum Prælati, non ideo deest aliud medium, per quod vacatio possit accidere (interim omitto, & excipio alios plures, à Doctoribus pañim traditos vacandi Beneficia modos, ut per professio- nem t Religiosi; nisi sint de illis, quæ per professio- nem non vacant, ex cap. Beneficium 1. de regul. iur. in 6. Emman. Rodrig. tom. 1. Regular. quæs. 37. artic. 1. Barboi. dict. allegat. 57. num. 288. P. Sanchez in Deca- log. lib. 7. cap. 29. num. 1. & 8. Garc. vbi infra, cap. 9. P. Francisc. Pellizzar. in Ma- nual. Regular. tractat. 3. cap. 4. à num. 49. vbi ex P. Sanchez vbi proximè, num. 6. ait, per professio- nem t Equ. tum Sancti Iaco- bi, Alcantaræ, & Calatravæ non vacare Beneficia, quia non sunt veiè Religiosi, nec mundo, ut alij, moriuntur. Late amicissi- mus, & Preceptor noster Don Francisc. Na- uarro in all. gat. iur. por el Conde de Niebla con el Conde de la Ribera, sobre una Encomienda, num. 19. Barbos. de potestat. Episcop. alleg. 12. num. 46. alter Barbos. in repertor. verb. Militare, pag. 243. vbi plures, & alij pañim. Item t per matrimonium, cap. 1. vbi

gloss. cap. Diversis fallacijs 5. de Cleric. con- jugat. Garc. de Benefic. 11. part. cap. 8. in princ. & 1. part. cap. 5. à num. 108. Camill. de Medic. consil. 2. à num. 107. Ricc. in prax. 1. part. resol. 211. P. Sanchez de ma- trim. lib. 7. disput. 42. num. 4. Ricciul. de person. extra grem. Eccles. existent. lib. 7. cap. 1. Donat. Anton. de Marin. resolut. iur. lib. 1. cap. 60. à num. 1. Simon. Barbos. in re- pertor. verb. Beneficium primum, pag. 33.

quamvis non sit carnali copula consumma- tum, Aufrer. in addit. ad Capell. Tolosan. de- cis. 240. Carol. Anton. Bottilierius de suc- cess. ab intell. cap. 2. theorem. 74. num. 12.

14 Gigas de pensionib. quæst. 54. qui etiam t af- firmant idem, quoad pensiones, late Andr. Vallenf. de Benefic. lib. 2. tit. 23. à num. 1. Scobar de puritat. & nobilit. 1. part. quæst. 4. §. 7. num. 57. & 70. Barbos. de offic. &

potestat. Episcop. dict. allegat. 57. num. 202. D. Vrrutigoit. dict. tractat. de intrusion. quæst. 98. num. 2. & 15. addit. rursùs Sco- bar dict. num. 70. ex Cardin. in Clement. gratiæ descript. & Rebuff. in tract. nomi- nat. quæst. fin. num. 14. matrimonium t nullum contrahentem non amittere Benefi- cium Ecclesiasticum, quod tamè intelligi- git, quando fuit nullitas t ex defectu Bene- ficiati in consensu, aut si iste fuit vi obtenu- tus, &c. vide Ricc. lib. 1. prax. Eccles. resol. 212. Marin. vbi suprà, num. 4. Barbos. de iur. Ecclesiast. lib. 2. cap. 14. à num. 16. Ric- ciull. de iur. personar. lib. 7. cap. 2. à num. 11. D. Olea de cession. iur. tit. 2. quæst. 5. num. 10.

Igitur per Episcopi translationem ad aliam Ecclesiam t vacare primam, nemo est qui valeat iustè dubitare, cap. 1. & 3. de translat. Episcop. ut notant Rebuff. in prax. Benefic. tit. requisita ad collationem, num. 52. Gonçalez dict. gloss. 15. num. 48. Barbos. post antiquiores, in dict. cap. 3. num. 5. cum eodem tempore t duabus Ecclesijs spiri- tualis coniugij vinculo nequeat esse obnoxius Episcopus, Massobr. in prax. habend. concurs. requisit. 1. dub. 9. à num. 16. Barbos. de offic. & potestat. Episcop. dict. 3. part. alleg. 119. num. 10. D. Fermosin. de Sede va- can. tractat. 1. quæst. 2. num. 23. cum alijs. Contrahit enim Prælatus spirituale t ma- trimonium cum Ecclesia, cui præst, cap. Inter corporalia 2. ibi. Spirituale coniugium, quod est inter Episcopum, & Ecclesiam, cap. fin. de translat. Episcop. vbi Abb. num. 39. cap. Cùm inter 21. de election. cap. Sicut vir. 11. cap. Sicut alterius 39. 7. quæst. 1. P. Sua- rez tom. 3. de Religion. lib. 1. cap. 16. num. 2. P. Azor inst. Moral. part. 2. lib. 3. cap. 29. quæst. 3. vers. Quæstio igitur est. Seba- stian. Cæsar de Ecclesiast. Hierarch. part. 1. disp. 6. de Episcop. §. 2. num. 24. Lambertin. de iure Patronat. 2. part. lib. 2. art. 9. quæst. 3. num. 3. Valer. Reginald. in prax. for. pa- nitent. lib. 30. tractat. 3. num. 257. D. Ve- gga in cap. Atsi Clerici 4. §. de adulterijs, nu- mer. 89. de iudic. D. Solorzan. de Indiar. Gu- bernat. lib. 3. cap. 13. à num. 99. Barbos. in dict. cap. 2. num. 5. P. Diana latè 12. part. Moral. tract. de consecrat. Episcop. resolut. 51. Palac. Rub. in repe. rubric. de donat. in- ter. §. 66. num. 21. Scobar deratiocin. cap. 39. num. 13. Ioan. Domin. Gait. de credit. cap. 4. quæst. 11. n. 2030. Betancurt. in me- mor. sobre que los Capitulares de las Indias sean prueidos en las Prelacias dell as, propos. 4. §. 7. in fin. Tondut. Benefic. resol. 2. part. cap. 3. §. 13. num. 11. latè D. Archiepilcop. D. Ber- nardin. Almansa in allegat. iur. sobre la ad- mi-

ministracion del Arcobispado de Santo Domingo, hecha por los Gouernadores nombrados por sus antecessores en él, à num. 8. cum seqq. doctiss. Petr. de Marca in concord. Sacerdotij. & Imperij, lib. 6. cap. 8. à princip. & §. 1. ubi ex Innoc. III. docet, soli Pontifici Romano t ex iure Diuino cōpetere auctoritatem separandi coniugium spirituale, quod ab Episcopo cum Ecclesia contractum est. D. Villarroel en el Gouierno Eclesiastico, 1. part. q. 1. art. 13. n. 74. Didac. Vald. in alleg. iur. por la Igles. de Palencia, soireretener el Breue de su Santidad, en que concedio al Almirante de Castilla la presentacion de las Canongias della, n. 44. & 47. Ioann. Baptist. Luperus de illegit. comment. 1. §. 5. n. 92. (ubi ex Farinat. de delict. car. quest. 138. n. 70. p. 2. docet Episcopi consecrati concubitum t esse adulterium) Zachar. Pascalig. de Sacrif. nouæ Legis, quest. 859. num. 7. D. Fermos. d. q. 2. n. 24. P. Auend. d. tit. 19. à n. 6. cum seq. Ioan. Baptist. In. go en el memor. de la justificacion que assiste a la Metropolitana de Zaragoza en los pleitos con la Iglesia del Pilar, impresso año 1656. §. ultim. lit. M. Thom. Auend. & D. Pinell. supr. n. 26.

Itaque Episcopus à coniugij vinculo non potest eximi, nisi Sanctissimi accedat t absolutio, & libertatio, ut proxime relati textus, & Doctores latè advertunt; quibus addendi sunt, cap. Bonæ memoriae 4. §. fin. in fin. de postul. Prælat. ibi: A vinculo, quo tenebatur Colocen. Ecclesia, absoluente, Hostiens. ubi infrà, Ioan. Monach. in cap. Generali 13. n. 10. de elect. in 6. Ioan. Andr. in cap. Quod ob gratiam, n. 1. in princ. de regul. iur. eod. libr. Abb. conf. 101. n. 7. p. 2. & in cap. fin. n. 13. de translat. Episc. Bañez de iustit. & iur. q. 63. art. 2. Francisc. Marc. decis. 1100. Mauric. Alced. in prax. Episcop. 1. p. cap. 3. n. 91. Farinat. decis. 475. n. 1. p. 1. recent. D. Solorz. n. 84 & D. Villarr. ubi proxime, D. Cardin. Zapat. en el discurso de la obligacion de los Prelados 1. p. concl. 13. num. 7. P. Vazquez 3. p. tom. 3. disp. 241. Barbos. d. alleg. 119. n. 4. & de iur. Ecclesiast. vniuers. lib. 1. cap. 2. n. 141. Mich. Anton. Frances de Vrutig. de Eccles. Cathedral. cap. 3. num. 20. & cap. 6. num. 157.

Et licet P. Vazquez ubi proxime, eam dissolvendi spiritualis matrimonij Pontifici Maximo videatur t negare potestatem; ipsum intelligit ex verbis, & sententia Abbatis in cap. fin. num. 13. de translat. Episcopi. D. D. Christophor. de Moscoso & Cordoua in memor. sobre las vacantes de las Indias, n. 61. per hæc verba: Anque el P. Gabriel Vazquez en la 3. p. tom. 3. disp. 241. niega al

Papa esta potestad, porque es de derecho Diuino la indissolubilitad, y los Concilios, y autoridades de Santos que pondra hacen fuerza, y reconoce la dificultad Nauarrete en el disc. 28. vers. No se quitaria en la conservacion de Monarquias; los Pontifices han admitido las renunciaciones, y aprobado t las translaciones; porque la Iglesia es una, y residir en esta Ciudad, o en aquella pende de su arbitrio, y de la atencion que tienen a lo que mas conviene al bien publico. Considero sutilmente Abad en el cap. fin. num. 13. de translat. Episcop. ibi: Placet mihi, quod efficiatur intuitus Prælatus alterius Ecclesie, quia non dicitur de novo t matrimonium contrahere; Ecclesia enim vniuersalis est unum corpus mysticum; Unde ex quo semel consensit Episcopari in hac Ecclesia vniuersali, non potest resistere Papa, si pro bono publico vult cum transferre ad aliam Ecclesiam particularem, quia sola in his alteratur locus, non autem dignitas respectu Ecclesie vniuersalis. D. Cardin. Zapata in memorial, sobre la obligacion de la residencia, concl. 3. n. 7. p. 1.

Qua verò interveniente ita prima Ecclesia manet libera, vt ad eam Episcopus idem per se redire non possit; sed solum ex Pontificis t voluntate, & dispositione, Hostiens. in summ. de translat. Episcop. num. 6. Gofred. ibidem, etiam num. 6. Calderin. cons. fin. in princip. de translat. Episcop. Abbas dict. num. 13. cuius verba refert, & sequitur Barbos. dict. alleg. 119. num. 6. & 8. & D. Cardinal. Zapata dict. num. 7. Farinat. ubi suprà. Hoc enim omne à summa illa procedit potestate, & auctoritate, quam Sanctissimus in Beneficialibus, rerumque omnium spiritualium dispositionibus obtinet; per quam communiter dici soleat, Pontificem Maximum in Benefcialibus t esse absolutum dominium per cap. Cuncta per modum 17. quest. 3. cap. 2. de Præbend. in 6. Clementin. 1. vt lit. pendent. Archidiacon. in cap. 1. in fin. 16. quest. 7. Parit. de resignat. Benefic. lib. 2. quest. 4. num. 34. Petr. Cened. Cononic. quest. quest. 22. à num. 1. Aeneas de Falconib. in tract. de reservat. prælud. 2. num. 2. Silver. Bernat. in respons. iur. pro Regio Patronat. 1. p. §. 4. in fin. & §. 5. n. 18. Peña decis. 22. n. 3. & decis. 572. num. 8. & decis. 610. numer. 4. Cæs. Argell. de acquirend. possess. quest. 19. artic. 1. num. 41. D. Solorzan. dict. lib. 3. de Indiar. Gubernat. cap. 2. num. 17. & cap. 5. num. 48. Gonçalez ad Regul. octau. Cancellar. §. 1. proœm. numer. 33. Viuian. de iur. Patronat. libr. 1. numer. 197. Bald. in l. fin. C. sentent. rescind. non poss. Surd. cons. 333. n. 2.

Marcabrun.de Anguillis conf. 23.num. 283.
Ascan.Tamburin.de iur Abbat. ton. 3. in
decis. Rota 20. à numer. 12. Ioann. Baptist.
Afin.in paxi iud. §. 7. cap. 5. limit. 39.
num. 3. Rot.Roman.apud Pacifico.post tract.
de Saluian.i terd. decis. 199. num. 2. Ioann.
Petr.Monet.de commut.vlim. v lant. cap. 5.
n. 99. Alexand.Sperelli. decis. 154. num. 41.
Paul.Rubeus resolut.practicabil.cap. 86. n.
100. & 110. Francisc.Reuterter. decis. 485.

28 num. 2. in fin. vbi ait, omnia Beneficia esse t
de iure positio eorumque potestatem pe
nès Summum Pontificem reside re, & decis.
272. num. 2. vbi Donat.Anton.de Marin.in
obseruat. num. 1. & lib. 1. resolut. iur. cap.
228. à num. 1. Didac.Valdes in allegat. iur.
pro Eccles.Cathedral. Palantin. con el Almi
rante de Castilla, sobre retener el Breue en que
se le diò facultad de presentar las Canongias
della, n. 80. Reynos. olseru. 12. n. 17. vbi ait,
hoc interligi, clave discretionis precedete,
& clave iustitiae non errante, ut dixit gloss. in
cap. Quantò, de iureiar. & in cap. Non est,
de voto, ex text. in cap. Manet 24. q. 3. D.
Rojas decis. 217. nu. 3. & decis. 318. n. 3.

Nihilominus alij rectius, ac verius sen
tientes, licet in Ecclesijs, earumque rebus,
& dispositionibus omnimodam Romano
Pontifici Summo tribuant potestatem, & iu
risdictionem, non tamè illum ipsarum Do
minum appellant, & profirentur; sed solum
29 t administratorem dispensatoremque illa
rum, d. c. ip. 2. de Præbend. in 6. I. Clement. 1.
in fin. vt lit. pendent. cum alijs Diu. Bernar
dus ad Eugen. Pap. lib. 3. de consid. cap. 1. ibi:
30 Dispensatio tibi t credita est, non data posses
sio; si pergis usurpare banc, contradicit tibi
qui dicit; meus est orbis terræ, & plenitudo
eius; possessionem, & dominium cede huic; tu
curam illius habe, pars tua hæc, ultra ne ex
tendas manum, Diu. Thom. 2. 2. q. 100. art. 1.
ad 7. illic: Quamvis enim res Ecclesiastica
sunt eius (Pape) ut principalis dispensatoris
31 t non tamè sunt eius, ut domini, & posse
ssoris, vbi Cardin. Caiet.

Audi hoc ipsum ex proprio Pontificis
Maximiore, D.D. Francisc. Sarmient. Sa
cri Palatij Auditor, opusque suum in lucem
edendum Pontifici Pio V. offerens lib. 1. se
lectar. cap. 8. num. 25. ibi: Ex his etiam in
tellige, Romanum Pontificem in Ecclesijs,
cum ad regimen Ecclesiarum, & publicam uti
litatem Beneficia sunt constituta, plenissimam
potestatem habere, non tamè ita absolute, vt
Dominus omnino Beneficiorum dicatur; licet
aliqui id velint, quod adulantium commentum
est; vt sepiissime Sanctissimus D.N. Pizs V.
42 dicere solet, qui non t. Dominos Beneficio-

rum, sed dispensatores, se, & alios Romanos
Pontifices profitetur.

Quibus addendi sunt Archidiacon. in
cap. 1. de Præbend. & Dignitat. in 6. Petr.
Bellug. in Specul. Princip. rulric. 13. §. tra
ctemus, num. 20. Pat. Leonard. Less. de iu
stit. & iur. lib. 2. cap. 34. Palac. Rubeus
in tractat. de Benefic. in Curia Vacantib. §. 1.
vers. Hanc etiam, & §. 4. in princ. Paris. de
resignat. Benefic. lib. 8. quæst. 7. à num. 4. P.
P. Molin. Sanchez. Dicastill. Caramuel. Fra
gof. Sot. Azor. & alij, quos congesit, &
sequutus est Pat. Diana 11. part. Moral.
tractat. 13. resolut. 14. vers. Sed Papam, vs
què in finem, P. Suarez, & alij apud Hiero
nym. Zeuall. in tractat. de las fuerças, in
proœm. cap. 6. num. 12. & seq. Pereyr. decis.
95. num. 1. in fin. & de man. Reg. 2. pari.
cap. 61. num. 27. Pinell. in Rub. C. de rescind.
vendit. 1. pari. à nu. 20. Cened. in Collectan.
ad sext. Collectan. 71. num. 1. Silver. Bernart.
vbi supr. §. 4. in fin. Carol. Anton. Botti
lier. d. cap. 2. theorem. 74. Gigas de pension.
quæst. 6. à num. 1. Fr. Hyacint. Donat. rer.
Reg. l. rom. 1. p. 2. tract. 14. quæst. 27. num.
2. & quæst. 23. à num. 1. Garc. de Benefic. 1.
p. cap. 5. n. 274. & 5. p. cap. 1. à princip. Fil
liuc. de stat. cleric. tract. 41. cap. 2. à n. 2. &
tract. 45. cap. 5. à n. 14. Fabric. Bleynian. de
Benefic. lib. 3. cap. 3. n. 26. D. Valenç. conf. 4. n.
161. & conf. 63. n. 94. P. Sanch. iterum. con
sil. Moral. lib. 2. cap. 2. dub. 35. n. 7. M. Ara
gon. 2. 2. q. 62. art. 2. vers. His suppositis. Me
noch. cons. 112. n. 6. Leo in Thesaur. for. Ec
cles. cap. 15. n. 27. P. Gibal. de Uniuers. nego
tiat. lib. 4. cap. 8. art. 2. à n. 2. Param. de ori
gin. Inquis. lib. 3. de Sum. Pontif. potest. q. 1.
opin. 4. n. 112. Mantic. decis. 76. n. 2. D. Ca
rralc. in Recopil. cap. 6. §. 4. n. 7. Clem. Mer
lin. decis. 775. à n. 20. & decis. 764. nu. 12.
& decis. 702. M. Lezan. consult. 50. nu. 80.
Tondut. de pension. cap. 2. n. 6. Capic. Latro
consult. 153. n. 18. Narcis. Peralt. de la po
testat Secular. cap. 3. n. 14. D. Garc. Per. Ara
ciel in memor. sobre las vacantes de las Indias;
n. 33. D. Mofcof. in simil. memor. n. 6. & 7.
Consult. Supr. Ind. Conf. ann. 1617. in ea
dem materia, art. 1. lit. E. & art. 3. sub. n. 6.
Pius Vives vbi insr. lit. A. pag. 37. Rota
apud Melium post addit. ad Castill. de alimen
tis. 16. n. 26. Mich. Moez de Iturb. in cap.
8. de rescript. in 6. n. 12. D. Vrrutig. in tra
ctat. de Intrasion. q. 12. n. 15. alter Vrrutig.
de Eccles. Cathedralib. cap. 6. nu. 20. & cap.
11. num. 18. & cap. 14. nu. 7. Sim. Barbos.
in repertor. verbo Papa. pag. 269. & pag.
271.

Ratio horum est, quam supra traditæ au
tho-

thoritates supponunt quia Beneficiorum, & Ecclesiarum, ipsarumque rerum dominium non obtinet Papa, cum penes Christum + Dominum resideat, cap. Qui Christi 1. cap. Qui abstulerit 6. 12. quest. 2. cap. Cum secundum, de Præbend. cap. Cum ex eo, de electione. in 6. Sanct. Trident. Concil. sess. 25. de reformat. cap. 1. cum alijs, ut notarunt Innoc. in cap. Cum super, de caus. possess. & propriet. P. Sanch. in Decalog. libr. 6. cap. 6. numer. 9. Tanner. apud Dian. vbi supra, vers. Hoc etiam, Abb. in cap. Non minis, num. 6. de Immunit. Ecclesiar. Pontan. de spol. Ecclesiast. lib. 1. num. 69. Rodoan. eod. tractat. quest. 9. num. 6. Afflict. decis. 361. num. 24. D. Beltran de Gueuar. in propag-
nac. contrà Venetos, assert. 1. §. 6. numer. 53. D. Valençuel. contrà eosdem, 1. part. nu. 16. Genuens. praticabil. Ecclesiast. q. 446. num. 3. Palac. Rub. in tractat. de Benefic. in Cariac vacantib. §. 1. in fin. Clement. Merlin. dicit. decis. 702. num. 13. Roa Albarracin Canonicar. quest. cap. 12. num. 4. plures apud D. Solorzan. dicit. lib. 3. cap. 11. num. 11. Pius Viues in discurs. Apologet. pro Immunitat. Eccles. lit. 2. in fin. pag. 37. amantiss. Praeceptor meus Don Francisc. de Palacios in allegat. iur. por el Colegio de San Hermengildo de Sevilla con el Real Fisco, num. 26. Dom. Balboa in alleg. iur. por el Estado Ecclesiastico, num. 144. Rota Romana apud Ioann. Pallares Gayoso. Canon. Eccles. Cathedral. de Lugo, en el memorial sobre no deber contribuir aquella Iglesia en el servicio de millones, nu. 4. Consultatio Supremi Indiarum Consiliij dict. art. 1. lit. D.

Ex quo dimanat, mortuo Pontifice Summo, non dici Ecclesiam + vacare, quia eius Sponsus, & Caput Christus Dominus nunquam moritur, ut notant gloss. in Clement. Nè Romani, de electione. verb. Non consona, & in cap. 1. verb. Sede vacante, de schismat. in 6. Borgasius de irregularit. tit. de dispensat. Concil. in 3. part. à num. 2. Contilorus de Canonizat. Sanctor. cap. 7. à num. 19. relatus, & sequutus à Mich. Anton. Francisc. de Vrrutigoit. de Eccles. Cathedral. cap. 3. num. 59. in fin. Vitalin. in dict. Clement. Nè Romani, num. 37. Loter. de re Beneficiar. lib. 1. quest. 35 Ultim. num. 43. licet Papa sit vniuersalis + Ecclesie Pastor à Christo Domino relictus, Michael de Anino de unitat. ouil. cap. 11. numer. 3. & 9. Læl. Iordanus de Romanæ Sedis origin. cap. 7. num. 11. D. Valençuel. contrà Venetos, 6. part. à num. 114. sic etiam, ut n. 36 117. notar, non dicitur Sedes Apostolica + mortua, licet decepar Papa, cap. Si gratiouse s. de rescript. in 6. Authent. quomod. oportet Tom. I.

Episcop. §. Licentian, Mandos. ad Regal. 1. Cancellar. quest. 10. nu. 15. & Regul. 3. quest. 14. n. 4. Flamin. Paris. de resignat. Benef. lib. 5. q. vlt. n. 232. Gambaro de potest. Legat. & Later. lib. 9. à n. 27. Iacobat. in tractat. de Concil. lib. 6. art. 4. n. 4. Alexand. cons. 120. sub n. 4. lib. 1. & in l. In Annalibus, C. de legat. Mar. Mut. ad capita Regni Siciliae Federic. cap. 78. n. 424. tom. 2. pag. mili 157. Iacob. Cohellius de notit. Cardinal. cap. 16. priuile. 16. vers. Quæ verò, pag. mili 171. Ioan. Bapt. Iñigo vbi supra, lit. N. & O. vbi idem, ex d. cap. Si gratiouse docet quoad + Metropo- 37 litanas, & Cathedrales Ecclesias; quæ nun- quam moriuntur, dixi cap. 18. n. 32.

Translatio, ergo (reuertamur ad questio-
nem) qua interveniente, primam Ecclesiam
vacare dicimus, si alicuius personæ de una
Ecclesia + ad aliam Canonica transmutatio; 38
vt benè definiunt Hostiens. vbi supr. in princ.
Tondut. d. 2. p. cap. 4. §. 6. n. 10. & 11. vbi
notat Episcopum per se eam exequi + non 39
posse, sed solùm per Sedis Apostolice au-
toritatem, vt dixi ex o. 1. de transl. Episc. ibi:
Translationes Episcoporum, & Sedium muta-
tiones, cap. Nisi 3. de offic. legat. cap. Frater
52. 16. q. 1. cap. Mutationes 7. q. 1. idem
Tondut. vbi proxime, 3. p. cap. 129. n. 1. P.
Azor. Inst. Mor. p. 2. lib. 4. cap. 35. Bar-
bos. in d. cap. 1. n. 3. & d. 3. p. de offic. &
potest. Episc. alleg. 50. n. 5. & de iur. Eccles.
vniuers. lib. 1. cap. 2. n. 141. Vrrutig. vbi
supr. cap. 7. n. 4. D. Moscol. in menor. sobr.
las vacantes de las Indias, n. 209. Si autem
ipsam Romano inconsulto Ponifice teme-
re fuerit aggressus, temeritatis suæ poenam
luet Episcopus, ab utraque + Ecclesia, à 40
qua nempe, & ad quā depositus, cap. Quan-
to 3. de translat. Episc. Tond. d. §. 6. n. 12.

Has ergo migrationes, & mutationes am-
bitu. & auaritia factas, & que quotidie cele-
brabantur, antiqua iura, + & Canones im-
probant, de quibus sunt accipiendi, & intel-
ligendi. Canon. 15. Concil. Nisen. tom. 1. Con-
cil. pag. 344. ibi: De Ciniitate ad Ciniaten + 42
non Episcopus, non Presbyter, non Diaconus
transferatur, Canon. 21. Concil. Antioch. sub
Iul. I. pag. 512. cod. tom. illic: Episcopus ab
alia Parochia nequaquam migret ad aliam,
nec sponte sua prorsus insiliens, nec vi coactus
a populis, nec ab Episcopis necessitate com-
pulsus, maneat autem in Ecclesia, quam pri-
mitus a Deo sortitus est, nec inde transmi-
gret, secundum pristinum in hac rē terminunt
constitutum. Concil. Carthagin. III. Canon.
48. pag. 713. eodem Concil. Sardicens. pag.
526. eod. to. 1. cuius primus Canon sic se ha-
bet: Hosius Vrbis Cordubæ Episcopus dixit:

Non tam mala consuetudo, quam perniciosissima rerum corruptela est, ex ipsis fundamentis penitus extirpanda; nō cui liceat à parva Ciuitate in aliam migrare; eius enim causae prætextus est manifestus, propter quem talia tentantur. Nullus enim Episcopus adhuc inueniri potuit, qui à maiori Ciuitate in minorem transire studuerit; vnde constat, eos ardenti plura habendi cupiditate succendi, & magis arrogantiæ seruire, ut videantur maiorem habere potestatem, & Canon. 2. vbi bona nota, quæ huic rei occasionem dedisse Eusebium Nicomedensem, advertit cap. Episcopas 7.q. 1.

Clariū † Papa Pelagius II. à Benigno Archiepiscopo consultus, an secundum Canones licite forent Episcoporum translationes respondit: Quod in Canonibus legitur; non decere Episcopum de Ciuitate ad Ciuitatem transire, vel transferri; non de his dicitur, qui aut vi expulsi, aut necessitate coacti; aut auctoritate maiorum hoc agunt; sed de his, qui anaritiæ ardore inflammati sponte sua profiliunt, & potius ambitioni, quam utilitati Ecclesiæ seruire, & qui ut dominationem agant insistere cupiant; tradit Petr. de Marc. in concord. Sicerd. & Imper. lib. 6. cap. 8. §. 4.

Verum, si causa concurrat legitima, iurecè hęc translatio fit Pontificia auctoritate; licet non quævis sufficiens ad hoc iudicanda erit, sed tantum illa, qua † Ecclesiæ simul, & personæ utiliter prouideatur; ut bene suadent verba Cardinalis Bellarmij apud D. Fermosin. relata de Sede vacante tractat. 1. quæst. 2. num. 25. & extensiū apud D. Villarroel. en el Gouierno Ecclesiast. 1. part. quæst. 1. artic. 13. numer. 50. & notant Socrat. Histor. Ecclesiast. libr. 7. cap. 35. & 39. Theodoret. in ead. Histor. libr. 5. cap. 4. & 8. vbi exempla traduntur, Marca vbi suprà, & lib. 3. cap. 14. §. 6. tit. 2. à num. 31. & 37. Nouiss. Magist. Gregor. Argaiz en su Corona Real de España. cap. 18. vers. Dize que el transito, pag. 80. vbi optimam Decretalem Papæ S. Anteri ad Hispaniæ Episcopos missam refert circiter ann. 232. sed apud me regnauit hic Papa ann. 238. creatus enim fuit in Sardinia patria nostra anno salutis 237. ita in Bullar. Magn. tom. I. pag. 6.

Supposito ergo, quod per Prælati Canonice ad aliam Ecclesiæ translationem, inducit in prima Sedis vacatio, succedit dubium, à quo scilicet † tempore ea admittatur, gloss. in cap. Si quis iam translatus 21. q. 2. verb. Translatus. Lud. Rom. conf. 345. n. 17. Felic. in cap. Eam te, n. 8. de rescripto. Ioan. Yañez Parlador. differ. quotid. different.

120. num. 12. & plures relati à Farinac. decis. 475. num. 3. part. 1. recent. à Garc. de Benefic. 11. part. cap. 6. num. 40. à P. Dian. 8. part. Moral. tract. 4. resol. 33. in princ. à D. Fermosin. dict. quæst. 2. à num. 19. & in rubric. de translat. Episcop. à num. 11. & 13. & à D. Villarroel dict. quæst. 1. art. 14. numer. 15. tenent, primam Ecclesiæ non vacare, donèc Episcopus translatus † secun. 46 de adipiscatur possessionem; & ita in Gallie Regno seruari, testatur Tondut. dict. cap. 4. §. 6. num. 16.

Sed communior, & verior sententia affirmat, per solam Prælati translationem ad aliam Ecclesiæ à Papa approbatam & admissam, etiam sine possessione, vacare primam, sic ex cap. In apibus 41. §. Eccè 7. quæst. 1. & alijs iuribus infra tradendis, docent Ioann. Monach. in cap. Generali 13. post num. 10. vbi Philip. Prob. de elect. in 6. Abb. cap. fin. de translat. Episc. n. 13. & in cap. Cùm novis, de elect. not. 9. & consil. 101. per rot. vol. 2. D. Greg. Lop. in l. 3. tit. 16. p. 1. gloss. 1. en. in fin. in hanc etiam inclinant Francisc. Patin. de potest. Capit. Sed. vacant. prælud. vls. n. 7. & part. 2. quæst. 8. n. 30. P. Azor. instit. moral. 2. p. lib. 3. cap. 12. q. 9. Farin. vbi sup. n. 16. D. Solorz. de Indiar. Gubern. lib. 3. cap. 13. à n. 80. vbi licet dubius procedere videatur, tandem nn. 86 hanc admittit Garc. d. cap. 6. n. 39. D. Valenç. conf. 190. à n. 11. Scip. Robit. conf. 32. à n. 2. vol. 1. D. Fermos. d. q. 2. à nn. 19. vbi ait, primam Ecclesiæ vacare à tempore, quo † in Romana Dataria ad secundam admittitur translatio, & n. 23. respondet gloss. in d. cap. Si quis iam translatus. Sic etiam Farin. d. n. 16. & P. Dian. d. resol. 33, vers. Sed puto, & in fin. adde Machad. de perfect. Confess. tom. 2. lib. 4. p. 4. tract. 1. docum. 5. n. 3. Grat. discept. forens. cap. 127. à n. 45. Andr. Vallen. de Benef. lib. 2. tit. 25. n. 43. Menoch. de arcitr. cas. 185. n. 32. D. Villarr. vbi sup. n. 29. Frances de Vrratig. de Eccles. Cathed. cap. 7. à n. 89. P. Auend. in d. Thesaur. Indic. tit. 19. à n. 6. 11. & seqq. Gonçal. ad Regul. 8. Cancell. d. gloss. 15. n. 48. & quamvis nn. 49. insinuare videatur, primam Ecclesiæ non vacare, donèc sint Bullæ expedite, & Capitulo presentate, in fin. ait, hoc procedere, non quoad primam Ecclesiæ, sed quoad secundam, ad quam transfertur promotus, ut postea nos dicemas. Præfata sententia ea est ratio, quoniam in illo casu, quo ad primam Ecclesiæ, à tempore approbationis Pontificiæ promisus, seu translatus Prælatus por mortuo † habetur, ut probant iura in dict. cap. In apibus 41.

41. §. Eccē , versic. Translatus , cap. Si quis iām translatus 21. quæst. 2. cap. Sicut alterius in fin. 7. quæst. 1. cap. 2. de translation. Episcop. gloss. verb. Moriatur , in cap. Si cui 36. de Træbend. libr. 6. Alciat. consil. 1. num. 25. lib. 1. Paquin. dict. prælad. fin. num. 7. Arnulph. Ruzæus de Regalior. priuileg. 41. numer. 3. Vincent. de Anna allegat. 92. à num. 3. Fabr. de Anna consil. 14. à num. 8. Dom. Solorzano dict. cap. 13. numer. 76. & 87. & cap. 7. num. 47. Gratian. disceptat. forens. cap. 296. num. 16. Dom. Valençuel. dict. consil. 190. à num. 7. Mauric. Alced. de p̄ecellent. Episcop. Dignitat. 1. part. cap. 3. num. 91. Vrrutigoit. de Eccles. Cathedral. cap. 11. à num. 23. & alij ; vndē dici solet , ad aliam Ecclesiam translata
 50 tum nihil commune habere + cum prima , à qua transfertur , dict. cap. Si quis iām translatus , Dom. Valençuel. ubi proxime , num. 12. & consil. 74. num. 27.
 51 Translatio enim ad secundam + Ecclesiam ex vi sola translationis primæ , à qua , operatur extincionem , argument. text. in l. Cùm in diuersis 44. in fin. ff. de Religios. & sumptib. funer. ibi : Cùm autem impetratur , ut reliqua transferantur , definit locus Religiosus esse , vt ex Albert. Brun. in tractat. de permanentib. conclus. 3. num. 78. notat in specie D. Valenç. dict. consil. 190. num. 20.

Quod prouenit ex consensu Prælati translationi præstito ; id enim + operatur consensus natura , vt omnino ei standum sit , l. Homo liter. 21. ff. de stat. homin. l. fin. Cod. de remission. pignor. ibi : Qui semel consensit alienatio ni hypothecæ (quæ lex singularis in casu + suo appellatur à Baldo ibidem , & est menti tenenda , ad quam vide Dom. Coquarrubias libr. 3. variar. cap. 12. num. 2. Negusant. de pignorib. 3. membr. part. 6. num. 21. Ioann. Anton. Trigon. singul. 83. num. 5. Petr. Surd. consil. 513. numer. 7. & decis. 163. ubi Hodiern. numer. 1. Vincent. Carroc. de excussion. honor. 1. part. quæst. 8. Gratian. discept. forens. cap. 38. num. 15. & seqq. Cancer. 3. part. variarum , cap. 21. num. 212. Fontanell. decis. 588. num. 6. Noguerol allegat. 22. numer. 23. Dom. Salgad. in Labyrinth. creditor. 3. part. cap. 13. §. Unico , per totum.)

S V M M A R I V M.

- 1 **C**onsensus translati requiritur ad translationis effectum, & n. 9.
- 2 Dùm expectatur consensus , remanet pri- mæ Ecclesie Prælatus.
- 3 Ad primæ Ecclesie vacationem suf- ficit tacite intervenire consensum iltum.
- 4 Translationem admisisse creditur , si nouæ Ecclesie nomine appelletur trans- latus.
- 5 Itèm si alio quoniam signo animum suum explanet.
- 6 Consensisse creditur , ex quo translatus ad secundam Ecclesiam gubernandam per- git.
- 7 Coniecturis probatur consensus transla- tioni adhibitus.
- 8 Sponsalia videntur contracta per promo- tum , eo ipso quod præsentationem ad- misse.
- 9 Consensus præstitus ad secundam Eccle- siam , inducit prime renuntiationem.
- 10 Nihil interest , banc renuntiationem præ- cedere , vel subsequi Papæ approbacio- nem quoad hoc.
- 11 Papa transfert , non petito translati con- sensu , causa legitima interveniente.
- 12 Papa , sicut solas confirmat Episcopos , ita potest compellere , acceptare.
- 13 Episcopus potest in aliam Ecclesiam tranferri pro bono pacis.
- 14 Itèm eius depositio ob eandem causam pos- test à Papa probari.
- 15 Translati consensus non expectatur , quando ad ipsius preces transfertur.
- 16 Translatus , ex consuetudine Hispaniae , primam Ecclesiam administrat , dùm ad secundam non accedit , limitate nu- mer. 19.
- 17 Sed de iure communi aliud dicendum.
- 18 Postquam approbat à Papa translatio , non potest translatus in prima Eccle- sia administrans ipsius Beneficia con- ferre.
- 19 Nec fructus eo tempore decursos perci- pere.
- 20 Hi fructus à tempore fiat , spectant fu- turo successori.
- 21 Etiam si litteræ Apostolicæ non sint ex- peditæ ,

- 24 Quando intelligatur perfecta Papæ, aut alterius Principis gratia, per verbum Fiat, & n. 32.
- 25 Prælatus non debet, ut talis tractari, donec gratiæ scriptura fiat.
- 26 Ex Romanæ Curiæ stylo, ad effectum conferendi Beneficia, habetur prouisus pro translato statim.
- 27 Qui de hoc stylo memoriam agunt.
- 28 Stylus hic facit ius.
- 29 Sed communi iure aliud dicendum videtur, & redditur ratio, & numer.
- 30.
- 31 Primus Episcopatus vacat à tempore, quo à vinculo absoluitur translatus.
- 33 Concordantur Doctores circa vacationem primæ Ecclesiæ antè, vel post secundæ possessionem.
- 34 Sententia, vel quid aliud iudiciale, à Vicario post translationem Episcopi factum, non valet; licet translationem ignoret.
- 35 Collatio Beneficij à Vicario reuocato, reuocationem ignorante facta, tener.
- 26 Ratio differentiæ inter utrumque casum refertur, & num. 37.
- 38 Reuocatio nunquam presumitur.
- 39 Capitulum, Sede vacante, incipit administrare à tempore approbationis Pontificiæ, & num. 42.
- 40 Refertur circa hoc noua declaratio Pontificia, & num. 41.
- 43 Octo dies à Concilio assignati ad Vicarij constitutionem, incipiunt à die noctis translationis, & n. 44.
- 45 Translatus antè possessionem secundæ Ecclesiæ, & post approbationem translationis, est Episcopus; sed nullum actu possidens Episcopatum, & n. 47.
- 46 Vagantes Episcopi erant sine actuali Episcopatu.
- 48 Indiarum Episcopi, non percipiunt fructus quoisque personaliter ad suas Ecclesiæ accedant.
- 49 Regium rescriptum in hoc refertur.

ARGUMENTVM.

Consensus translati saltim tacitus requiritur ad translationem; an quandoque sine eo effectum sortiatur prouisio, seu mutatio? In Indijs Prælatus, nisi ad Diœcesim accedat, non percipit fructus.

CAP. XXIV.

EX Traditis ergò in precedenti capite observandum est, ad vacationem primæ Ecclesiæ, per translationem ad aliam requiri necessariò translati consensum, & voluntatem; nam sine ea effectum non sortiri translationem, notat gloss. in cap. Post electionem 7. verb. Confirmationem, de concession. Præbend. Ioann. Monach. & Philipp. Prob. ubi eos capite Superiori, retulimus Abb. dict. consil. 101. Farinac. dict. decis. 475. num. 4. Dom. Valençuel. dict. consil. 190. num. 11. Rota Roman. apud Cenc. post tractatum, de censib. decis. 177. D. Fermosin. n. fin. dict. quæst. 2. à numer. 26. & alij ibidem relati. Quapropter quoisque translati pendet assensus, primæ Ecclesiæ non desinit ipse esse Prælatus. Farinac. decis. 278. num. 2. part. 2. recent. Massobrius in prax. habendi con-

curſ. Regular. 1. dub. 9. à num. 14. Barbos. de offic. & potestat. Episcop. 3. part. alleg. 119. num. 9.

Qui tamèn consensus, ad hanc inducendam vacationem, nedum expressus, sed etiàm & tacitus sufficiens erit, veluti si translatus nouæ Ecclesiæ nomine, & Dignitate & se subscribat, quo præcedentem videtur approbare, & admittere translationem, argument. text. in leg. Sicut 8. §. non videtur ff. quib. mod. pign. vel hypoth. solu. ibi: Sed si subscriperit, consensisse, leg. Fideifisor. 26. §. 1. ff. de pignorib. leg. Pluribus 140. ff. de verb. obligat. Iass. in leg. Si ita stipulatus 126. §. Chrisogonus, eod. tit. Mantic. de tacit. & ambig. lib. 11. tit. 31. à num. 37. Siluer. Bernart. in respons. iur. pro Regio Patronatu, 1. part. §. 7. num. 4. & §. 10. num. 20. Noguerol. dict. allegat. 22. à num. 19. D. Salgad. dict. §. vnico, optimè, leg. 21. in fin. tit. 16. lib. 1. sum.

Vel si quoquis alio signo, aut actu suam ex-

- exponat, & explanet tu voluntatem, latè, & benè Mascard. deprobat. conclus. 183. num. 23. D. Gregor. Lop. dict. gloss. pen. in fin. Gratian. dict. cap. 296. à num. 24. Loter. de re Beneficiar. lib. 1. quæst. 12. num. 21. D. Solorzan. dict. cap. 13. à num. 87. & seq. vbiait, in Indiarum Regnis induci primæ Ecclesiæ vacationem, ex quo promotus tu ad secundam gubernandam, virtute Regiæ Schedulæ de ruego, y encargo ad id missæ per gat, vbi latè, & numeris sequentibus P. Auendañ. dict. tit. 19. num. 13. Farinac. dict. decis. 475. num. 6. Tondut. resolut. Beneficial. 2. part. cap. 4. §. 6. num. 15. vbi docet conjecturis præstum fuisse tu consenatum probari, Sarau. de iurisdict. adiunctor. quæst. 8. à num. 1. D. Villarroel en el Gouier. Ecclesiæ. dict. 1. part. quæst. 1. art. 14. à num. 33. 38. & 50. & à num. 44. probat, per Regiam nominationem, seù præsentationem admissa sponsalia videri tu contrahi per promotum, quæ spirituale matrimonium perfectum operantur, Summi Pontificis confirmatione accedente, ex Abbat in cap. 2. de translat. Episcop. num. 39. P. Azor tom. 2. lib. 6. cap. 16. quæst. 3. Lap. allegat. 75. Lambertus. de iur. Patronat. lib. 2. part. 2. art. 9. quæst. 3. num. 3. addit rursùs, num. 48. ex Mauric. Alced. (licet ex Gratian. ibi: Mendosè affirmetur) interim omnia in suspenso esse, quoisque possessionem nouæ Ecclesiæ adipiscatur translatus; sed verius dicendum, hoc procedere, donec tu translationi per Papam factæ consentiat, leg. Proinde 8. ff. si certum per ut. Arnuph. Ruzeus de iur. regalior. priuileg. 41. num. 21. Menoch. de arbitrar. dict. cas. 185. num. 31. & seq. Gratian. dict. cap. 296. num. 49.
- Id enim tu omnne, primi Episcopatus renuntiationem, & secundi admissionem, ex se significat, & denotat, vt ex dict. cap. In apibus. §. ecce, vbi gloss. aduertit Abb. dict. consil. 101. num. 3. & 4. Ioan. Monach. in dict. cap. Generali 13. num. 5. Ioan. Anton. Massobr. dict. regul. 1. dub. 9. num. 4. Farinac. vbi proximè à num. 5. id ipsum docent, Francisc. Marcus decis. 1100. par. 1. Gratian. dict. cap. 296. num. 16. Barbos. dict. allegat. 119. num. 7. vbi sacrae Congregationis declarationes refert, D. Villarroel, & alij supra, dict. art. 14. à num. 32. Quam renuntiationem, siue precedere, siue tu subsequi Papæ approbationem, & confirmationem supponamus, eumdem operari quoad hoc effectum, rectè notant Lambertin. dict. lib. 2. art. 5. quæst. princip. Cassador. decis. 3. à num. 2. de renuntiat. Gratian. num. 17. D. Solorzan. à num. 96. vbi proximè.
- 11

Excipe tamè, nisi causa adsit legitima, ob quam etiàm invitum, & renuentem velit Papa transferre, quo in casu etiàm tu non requisito, vel petitò translati consensu, à translationis tempore inducta creditur, & causata vacatio, Abb. in dict. cap. Cum nobis de election. not. 9. & in cap. vlt. de translat. Episcop. num. 13. D. Gregor. Lop. vbi supra l mol. in cap. Clericis, de vit. & honest. Clerico. Genuens. Practicab. Eccles. quæst. 287. D. Solorzan. dict. cap. 13. num. 98. Paris de resignat. Benefic. lib. 3. quæst. 18. num. 14. Farinac. vbi supra à num. 6. Barbos. in dict. cap. 2. de translat. Episcop. num. 7. D. Fermosin. dict. quæst. 2. num. 26. & seqq. sicut enim solius Papæ est Episcopos confirmare; ita eius est præcipere, & compellere tu eos accepture, ex cap. Scias 7. quæst. 1. P. Sanchez in Decalog. lib. 4. cap. 8. num. 38. Flamin. Paris. dict. num. 14. Fr. Hyacinth. Donatus rerum Regular. tom. 2. tractat. 10. quæst. 19. num. 5. & part. 3. tractat. 10. quæst. 20. num. 3. Barbos. in cap. 1. de Cleric. non resident. num. 3. Barbat. consil. 1. num. 106. vers. Decimo nono adduco lib. 3. Iul. Ferret. de ferijs num. 19. qui asserunt, pro bono pacis Episcopum in aliam tu Ecclesiam posse transferri; & à propria remoueri, immò depositionem Episcopi iniuste factam posse tolerare tu Papam, ob bonum pacis, docent Roman. consil. 332. num. 130. in fin. Barbat. dict. consil. 1. sub eod. num. 106. Fusc. verb. pax. conclus. 173. num. 11. & 13. Nouel. tract. crimin. cap. fin. numer. 16. 18. & 67. Guazin. de pac. & treg. 1. part. quæst. 8. num. 4. & 28. vbi ait ex Nozell. & Roman. Ecclesiam de facto tolerasse depositionem quorumdam Episcoporum, ob bonum pacis.

Itèm si translatio ad aliam Ecclesiam, ad transferendi preces, & postulationem fiat, ex eo quod antecedenter, eius consensu adhibitus animaduertitur, dum se Pontificis voluntati prouum, & humilem tu exhibet, sic Ioan. Andr. in cap. Quid ob gratiam de regul. iur. in 6. num. 5. Farinac. dict. decis. 475. num. 6. ex alijs, D. Fermosin. dict. quæst. 2. num. 22. Adde Tiraquell. de iur. constit. 3. part. limit. 30. num. 11. Roland. consil. 19. num. 34. lib. 1. Sarmient. reddit. Eccles. part. 1. cap. 3. num. 3. Catalc. decis. 42. num. 16. lib. 1. Gutierrez. in cap. Quamvis pactum de pac. in princ. num. 59. Guid. Pap. decis. 23. num. 12. alleg. iur. por. Doña Maria de Vera y Galca con la Condesa de Casarrubios, sobre una Encomienda, num. 93.

Verum, licet prima Ecclesia vacare di-

- catur à translationis tempore , à Summo Pontifice approbatę , vt iam dixi ; interim tamen , & dum translatus ad secundæ Ecclesiæ accedit possessionem , primam , & eius Diœcesim administrare , in eaque iurisdictionem exercere , admittitur secundum
 17 t̄ coasuetudinem in Hispanię Regnis , & Ecclesijs hucusquè seruatam , de qua Nicol. Garc. de Benefic. dict. 11. part. cap. 6. num. 41. D. Solorzan. dict. cap. 13. num. 77. & cap. 7. num. 48. Machad. de perfect. confes. dict. tom. 2. part. 4. lib. 4. tract. 1. docum. 5. num. 3. P. Auendañ. dict. tit. 19. num. 8. licet iuxta
 18 t̄ commune eius t̄ aliud dicendum esse affirmet D. Solorzan. dict. cap. 13. num. 86. iunctis Rot. apud Farinac. dict. decis. 475. num. 6. in fin. Barbos. de iur. Ecclesiastic. Vniuers. lib. 1. cap. 19. num. 37. Tondut. dict. 2. part. cap. 4. §. 6. num. 14. ut ex infra dicendis clariūs apparebit.
- Limitant tamēn Autores prædicti ; quādō prouisus ad primam vacantem Ecclesiā , post sui antiquioris Prelati translationem , eius iam possessionem t̄ acquirit , & capit , aut ad eam gubernandam , virtute Regiæ Schedulæ de ruego , y encargo ad horum Regnorū Episcopatus accedit ; tūc namquè omnino cessare ea administratio , & iurisdictio dicitur , quam translatus exercebat. Nēc itēm hic medio illo tempore , post translationem à Papa approbatam , & antē secundi Episcopatus possessionem , poterit t̄ vacantia prime Ecclesiæ Beneficia conferre , Garcia dict. cap. 6. num. 42. D. Solorzan. dict. cap. 13. num. 77. sicut nec frustus eo t̄ tempore decursos suos facere , cū spectent ad futurum successorem à tempore
 21 fiat t̄ suæ sanctitatis : Extrauag. Saluator. in fin. de Præbend. Abb. in cap. Nostri , & in cap. Transmissam de electione. Paris , vbi supr. lib. 1. quest. 6. à num. 27. 38. & 69. Petr. Barbos. in leg. Diuortio 8. part. 2. à num. 44. ff. solut. matrimon. Garc. dict. num. 41. & 2. part. cap. 2. num. 91. D. Araciel in memor. sobre las vacantes de las Indias , num. 156. D. Moscoso in simil. memor. num. 104. vbi Regiam Schedulam anni 1615. refert , qua declaratum fuit , pertenecer al Obispo de Truxillo los frutos desde el fiat de su Santidad , D. Solorzan. dict. lib. 3. cap. 5. num. 46. & cap. 7. num. 48. & cap. 13. num. 77. & dixi cap. 18. à num. 15. & alibi Auendañ. & D. Pinell. infra , à num. 38.
- Quæ omnia æquè procedunt , quāmvis super traslatione t̄ non sint ad hūc literæ Apostolice correcte , & expedite , cū simplex Papę voluntas , verbis declarata , translationem addmittens , & confirmans ,

suf ficiens sit , vt translatus credatur , & primam Ecclesiā vacare , ex dict. cap. 2. & 3. de translat. Episcop. iunct. Bald. in leg. Humanum. in fin. Cod. de legib. & in leg. Cū apud Cod. de commun. seru. manumis. & Mafcard. dict. conclus. 183. à num. 35. qui ait , ex hoc solūm verb. Fiat gratia , à Pontifice Summo , in signatura prolato , ipso factō intelligi concessionem , t̄ & gratiam fuisse perfecitam ; quia solo viuæ vocis oraculo Papæ , ea perficitur , taliter , vt non evanescat concedentis morte , etiā literis non expeditis , ita Arehidacon. Ioan. Andr. & Geminian. in cap. fin. 21. quest. 1. Mafcard. vbi proxime.

Non tamēn interim t̄ debet , vt Prelatus tractari , donēc gratia scriptura Apostolica probetur , & constet Nauarr. consil. 1. de priuileg. & in cap. Accepta , de restitut. spoliator. opp. 8. num. 30. Emman. Rodrig. tom. 1. Regular. quest. 7. art. 5. Graff. decisionum 1. part. lib. 1. cap. 13. num. 51. Fr. Hyacinth. Donatus , rerum regular. 1. part. tract. 2. quest. 3. num. fin. Maximè consideratur gratia perfecta in casu relato , ad effectum conferendi Beneficia translati , statim enim habetur t̄ pro translato , Episcopus ex Romane Curię stylo , vt vacantia Beneficia , si quę sunt valeant conferri , pr̄cipue addito à sanctissimo indecreto (vt fieri solet) vt Beneficia vacent , quemadmodū obseruatur in casu , quo quis Beneficia obtinens , in Episcopum assumitur , vt dicemus cap. 29. à num. 21. & probant t̄ stylum gloss. in Clement. prima , 27 verb. Collatio in fin. vt lit. pend. Cardinal. consil. 10. num. 4. Roman. consil. 345. num. 17. verl. In Romana vero Curia Mandos. ad eundem Roman. consil. 335. in 1. edit. cum alijs Farinac. dict. decis. 475. à num. 19. stylus iste t̄ Curia facit ius , cap. Ex literis 11. 28 de constitut. Cald. Pereyr. quest. forens. lib. 2. quest. 38. num. 2. Gutier. Canonic. lib. 1. cap. 33. num. 35. in fin. Ioan. de Amicis consil. 42. num. 2. Francisc. Merlin. decis. lucens. 68. num. 9. Garcia de Benefic. 1. part. cap. 5. num. 23. & 87. Ceuall. de cognit. per viam viol. part. 2. quest. 135. num. 4. Barbos. in dict. cap. Ex literis num. 3. & de pensionib. quæs. 5. num. 16.

Licet aliud dicendum videatur iuris rigore inspecto ; deficiente t̄ enim eo stylo secundum veriorem sententiam translati Episcopi Beneficia vacant , post adeptam secundæ Ecclesiæ possessionem , sicut dicemus de Beneficijs nouitè in Episcopum electi infra , cap. 28. à num. 14. sic procedunt Ioan. Andr. in dict. cap. Cū in canclis , num. 42. verl. Ante consecrationem , vbi Bu-

Butrius in §. cùm verò, num. 10. Agid. numer. 24. Farinac. vbi proxime, num. 3. in fin. 30. & num. 18. vbi quòd ideo est, quia t̄ hæc solum per alterius Beneficij incomparabilis assecurationem vacant, cap. 27. à num. 1. Episcopatus verò statim ac à prime Ecclesiæ vinculo, à Papa absolutus t̄ est Prelatus, Barbos. dict. allegat. 119. num. 11. D. Femosin. dict. quæst. 2. num. 23. in fin. cum alijs supra traditis, cap. preced. num. 47.

Si autem scire cupias, an, & quando intelligatur gratia perfecta per t̄ solum verbū fiat à Principe prolatum, vide Bald. in dict. leg. Cùm apud Cod. d. commun. seru. manus. & in leg. Humanum, Cod. de legib. D. Molin. de primogen. lib. 2. cap. 7. num. 51. vbi Addent. & lib. 3. cap. 3. à num. 21. P. Molin. de iusit. tom. 3. disputation. 599. à num. 3. Arnulph. Ruzatum de iur. Regal. priuileg. 4. num. 14. & primileg. 45. num. 6. Vincent. de Franch. decis. 62. num. 2. Francisc. Marc. decis. 512. num. 4. part. 1. Emman. Barbos. ad ordinat. Lusitan. lib. 2. tit. 39. num. 2. Ricc. decis. 206. num. 5. part. 2. Ioan. Gutier. alleg. 1. num. 6. & lib. 2. practicar. quæst. 74. in princ. & lib. 2. Canonicar. cap. 17. num. 4. Azeued. in leg. 2. tit. 7. lib. 5. Recopil. num. 13. Cabed. decis. 3. num. 6. part. 1. D. Hieron. Leo, decis. 38. num. 2. lib. 3. D. Castill. tom. 5. controuers. cap. 67. num. 64. Cancer. 3. part. variar. cap. 3. num. 165. Camill. de Caratha. cons. 2. à num. 2. & consil. 106. à num. 12. Francisc. Mar. Prato discept. forens. cap. 49. à num. 17. Capic. Latro decis. 154. à num. 5. & per tot. & consult. 108. post num. 40. Paul. Bellon. de potestat. eorum, quæ in contin. fiunt, lib. 2. cap. 109. num. 2. Capic. Galloot. respons. Fiscal. 7. num. 2. Carol. de Tapia decis. 8. à num. 1. tom. 2. D. Moscoso dict. num. 104. D. Crespi obseru. 5. à num. 179. 288. & seqq. & obseruat. 37. à num. 41. & obseruat. 38. nouis. Ioseph. Maldonado, & Prado in not. ad eundem D. Molin. dict. cap. 7. num. 57.

Vnde Mascard. vbi supra, num. 33. concludit, ita esse intelligendos, & conciliandos Doctores in hac materia varie loquentes, vt qui affirmant requiri secundi t̄ Beneficij possessionem ad primi vacationem, intelligentur de minoribus Beneficijs Episcopatu inferioribus; qui verò sine possessione dari vacationem docent, accipiendo de Episcopatus, & alijs maioribus Dignitatibus ita etiam referunt, & tenere videntur D. Solorzan. dict. cap. 13. num. 80. & seqq. Gratian. dict. cap. 296. num. 35. D. Villatobel dict. art. 14. num. 55. P. Dian. dict. resol. 33. vers. Sed patro, & ante eos, Hostiens.

in summ. de translat. Episcop. num. 6.

Ex quibus infertur, quod si interim officialis, seu Vicarius Episcopi translatetiam translationem a Pontifice factam ignorans, ferat sententiam, vel quid aliud iudiciale operetur, mero iure t̄ erit nullum, cum iam eo tempore sit omnino abdicata iurisdictio, & potestas ita Calderin. consil. 10. de sentent. & r. iudicat. Mascard. num. 15. D. Solorzan. num. 81. Gratian. à num. 17. locis vbi proxime, D. Valenç. consil. 190. à n. 10. P. Dian. dict. vers. Sed puto, ad medium, Iul. Labor. luculration. Variar. tit. 4. de electione. Canonic. cap. 25. n. 17. cum alijs. Vide tamèn Ludouic. à Valle, Auend. & D. Pinell. infras.

Non tamèn idem dicendum est de collatione præsentato à Patrono facta à Vicario reuocato, reuocationem tamèn ignorante, hæc enim procedit, t̄ & valet, cap. Si tibi absenti 17. vbi omnes notant, de Træbend. in 6. Anastas. Germon. de indult. Cardina. §. tibi quoad Vixeris, à num. 60. & 73. Boer. decis. 347. num. 12. Vincent. Carroc. decis. 72. num. 14. ex Calderin. consil. 4. de offic. legat. Marin. resolut. iur. lib. 2. cap. 174. num. 5. Ludouic. à Valle in trax. collector. Hispan. 2. part. cap. 2. Auendañ. & D. Leo, Pinell. vbi infras. num. 23. D. Almansa, vbi eum sèpè retulimus, num. 150. argum. leg. Si forte 17. ff. de offic. Praesid. quo vtuntur, Boer. & Carroc. num. 1. vbi proxime refertque ita decimum in Rotis Romana, & Padua, Ioan. Papon. ad decisiones Francias. lib. 2. tit. 2. arrest. 4. Ratio in promptu est, quia in primo t̄ casu est omnino abdicata iurisdictio à translationis tempore, in secundo vero non ita, donec de reuocatione certioretur officialis, seu Vicarius; vt etiam patet in procuratoribus, & alijs absentium, vel etiam prætentum mandatis vtentibus; eorum enim acta tenent, licet sint ipsorum mandata reuocata, si interim t̄ reuocationis actus notus factus non fuerit, leg. Si procuratorem 65. in fin. ff. de procurat. leg. Si fideiussor. 29. §. 1. ff. mandat. cap. Mandato 13. de procurator. cap. Ex parte Decani, vbi DD. de rescript. & in Clement. 1. de renuntiat. & vbi que gloss. Cancer. 2. part. Variar. cap. 14. à num. 173. D. Ludouic. Cassanate consil. 9. num. 31. Mar. Giurb. decis. 79. numer. 20. ad med. vbi plures, quos refert, & sequitur D. Salgad. in labyrinth. creditor. 1. part. cap. 36. num. 34. Vincent. Carroc. vbi proxime, cùm nunquam præsumatur t̄ reuocatio, Menoch. de præsumpt. lib. 2. præsumpt. 36. num. 1. Anton. Thelaur. decis. 107. num. 4. Giurb. & D. Salgad. vbi proxime.

Ex hucusque traditis apparet, iam in

principali quæsito resolutio, ut ne mpe pri-
ma Cathedralis Ecclesia, à qua Prælatus
transfertur, vacet ab eo tempore, quo trans-
latio fuit fortita effectum per Summi Pon-
tificis approbationem, & consensum à trans-
lato præstatum; taliter, ut Episcopalis va-
cantis Sedis t ad Capitulum spectet ad-
ministratio, aut ad alium eius loco, cap. Bonæ
memorie 51. vbi Dec. num. 37. de appellat.
Abb. in cap. Irrefragabili, n. 2. de offic. ordin.
D. Solorzan. dict. cap. 13. num. 86. Ludouic.
Posth. decis. 194. num. 2. Quod iam nouis-
simè declaratum inuenimus à Pontifice Sum-
mo t in Breui, de quo ibi mentionem facit
D. Solorzan. tanquam relato à Mauric. Al-
ted. in præ. Episcop. 1. part. cap. 3. num. 94.
cui tamè assentiri omnino non videtur, immò dubius prosequitur, & euadit, verùm de
eo Breui, sic scribit Barbos. de offic. & po-
test. Episcop. 3. part. allegat. 54. num. ibi: Se-
cundùm ultimam impress.

Hodiè tamè aliter se res babet, nam S.
D. N. Urbanus VIII. in sua constitutione in-
cipit: Nobis nupèr, sub dat. 20. Martij
1625. de consilio S. R. E. Cardinalium Con-
cilij Tridentini Interpretum, quibus negotium
mature, ac diligenter examinandum, & sibi
referendum commisit, declarauit Ecclesiam,
& qua Episcopus de suo consensu transfertur
ab eo tempore t vacare, quòd idem Episcopus
ab illius vinculo in existentis tempore Roma-
ni Pontificis Consistorio absoluatur; etiàm an-
tè expeditionem literarum Apostolicarum,
vel adeptam secundæ Ecclesie possessionem;
posteaquam verò ex testimonio, scù documento
Secretarij Sacri Collegij, vel alio modo bu-
iussmodi absolutionis notitiam Episcopus trans-
latus habuerit, illico eum ab exercitio ordi-
nariæ iurisdictionis abstinere debere, eamque
in Capitulum transire; ita vt statim Capitu-
lum t eadem iurisdictione uti, Sedem vacan-
tem publicare, atque Officiale, sed Vicari-
rium ad Consilij Tridentini præscriptum con-
stituere possit, & debeat. Adde eumdem
Barbos. in cap. 1. de translat. Episcop. num.
5. vbi sacræ Congregationis Episcopor.
14. Decembbris 1624. ad literam refert, quæ
est eadem, quam Sanctissimus in Breui re-
lato anno sequenti approbavit, & de offic.
& potestat. Episcop. dict. 3. part. allegat. 119.
num. 7. & in votis decisivis, vot. 123. à num.
12. & de iur. Ecclesiast. lib. 1. cap. 19. num.
37. & de Canonic. cap. 42. num. 32. De hac
ipsa declaratione agunt Tondut. Beneficial.
resolut. 2. part. cap. 4. §. 6. num. 13. & D.
Fermosin. dict. quest. 2. num. 22. Massobr. in
præ. habendi concurs. requisit. 1. dub. 9.
Auendañ. & D. Leo Pinell, in allegat.

iur. sobre la vacante del Cuzco, à num. 24.

Secundùm quæ videtur t esse declara-
tio Sacræ Congregationis Concilij, quam 43
ex Prospero Augustino, in not. ad Stephan.
Quarant. in Summ. Bullar. verb. Capitu-
lum Sede vacante, pag. mibi 144. referunt
Nicol. Garc. de Benefic. dict. 11. part. cap. 6.
num. 39. D. Solorzan. dict. cap. 13. num. 84.
D. Villarroel dict. quæst. 1. artic. 14. num.
55. determinans, ac decidens, octo dies,
qui ex Sancto Tridentino Concilio sess. 24. cap.
6. assignantur ad Vicarij constitutionem
computandos esse t à die scientiæ transla-
tionis Episcopi per Papam factæ, & admis-
sæ. 44

Vnde non malè infertur ex proxime in
superioribus dictis euenire, quòd post
translationem à Sanctissimo factam, & ap-
probata, & antè secundæ Ecclesie, ad
quam transfertur promotus possessionem;
erit quidem translatus Episcopus; sed t nul-
lum actu possidens specialem Episcopatum, 45
iuxta text. in cap. 2. §. Sic etiā in de translat.
Episcop. in illis verbis: Cùn quis Episco-
pali præditus Dignitate, nullus tamè Ec-
clesie posse esse Episcopus, Hostiens. vbi
suprà, num. 6. quo supposito non erit ab-
sonum, neque monstruosum, vt D. Villa-
arroel, videbatur dict. art. 14. num. 19. da-
ri quidem Episcopum sine actuali Episco-
patu, vt de vagantibus Episcopis t obiter
scripsit, & optimè D. D. Ioan. Anton. de
Otalora Gueuara, de irregularit. prouen-
ient. expænit. public. part. 2. excurs. 2. num.
9. pag. 152.

Passimque contingere potest, & solet,
vt Episcopatus t à primo vinculo absolu-
tus amittat primæ Ecclesie fructus ab abso-
lutionis die, & secundæ, ad quam fuit trans-
latus, etiàm eos, qui sibi competunt ab eo-
dem die, si antè secundæ Ecclesie posses-
sionem decedat, vt in facto accidisse notat D.
Fermosin. dict. quest. 2. num. 21. & iterum,
num. 24. in fin. vbi addit, id contingere ex
natura translationis, & consensu translati,
maximè in Indijs, vbi præter id, quòd in eis
perspè sint translationes longissimæ, na-
vigationes, & itinera penè infinita; speciali
iure decretum est, vt nullatenus Prælati
Episcopatus reditus, & emolumenta per-
cipiant, quàm t si personaliter ad suas Ec-
clesias, & Dioceses accedant ex Regia Sche- 48
dula 25. Ianuarij 1569. tom. 1. impress. pag.
171. per hæc verba.

E L REY. Venerables t Deanes, y Cabil- 49
dos de las Iglesias Catedrales, ansi de la
ciudad de Santo Domingo de la Isla Espan-
ola,

la, como de todas las otras Iglesias Cathedrales de las nuestras Indias, Islas, y tierra firme del mar Oceano, y a cada uno, y qualquier de vos, à quien esta mi cedula fuere mostrada, ó su traslado de Escrivano Publico; sabed, que Nos presentamos à esas Iglesias à los Prelados, que en ellas van, y que los tales Prelados acaece muchas veces no ir à residir en sus Obispados, ni Arquispaldos; y estando sin ir à residir en ellos, se les acude con los frutos corridos, y despues sin auerido à ellos tornar à ser promouidos de los dichos sus Obispados, y otras veces acaece morirse antes de llegar à ellos, y que conuendria darse algun medio en ello; de manera, que esas dichas Iglesias no fuesen defraudadas, ó como la mi merced fuese: lo qual visto por los de mi Consejo de las Indias, fue acordado, que deuiamos mandar dar esta nuestra cedula para vos, è yo tuvelo por bien. Porque vos mando à todos, y cada uno de vos, segun dicho es, que ningun Prelado de aquellos, a quien Nos presentamos à esas Iglesias, no acudais con los frutos corridos de sus Obispados, hasta que vayan à ellos à residir personalmente; lo qual haced cumplir, sopena que se cobrará de vuestras personas, y bienes los frutos, que ansi se les huviieren entregado. Fecha, &c. Ex qua, & alia 8. Iunij 1606. desumpta est, leg. 3. tit. 5. lib. 1. summar. ita: Que no se acuda à los Prelados con los frutos de sus Iglesias, hasta que residan en ellas personalmente, Ludouic. Betancurt. in memorial. sobre que las Prelacias de las Indias se dèn à los Capitulares dellas, proposit. 4. §. 4. Thom. Auendañ. & D. Leo Pinell. in allegat. iur. pro D. Episcopo D. Alfonso Ocon, sobre la vacante del Cuzco, à num. 42.

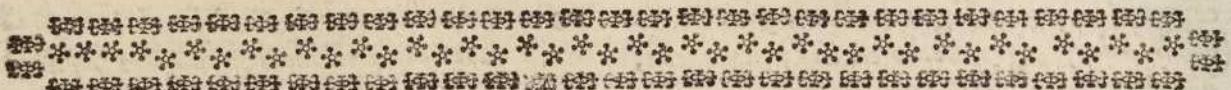

S V M M A R I V M .

- 1 **C**Asus, qui huic tractatui ansam præbuit, refertur.
- 2 Beneficium vacat, quando ipsius possessor Episcopatus adipiscitur possessionem.
- 3 Regia voluntas tantum inspicienda est, in prouisione Beneficii Regij Patronatus.
- 4 Rex Catholicus in Indiarum Regnis consideratur, quasi Apostolicæ Sedis Delegatus, vel Commissarius. & num. 6. 7. 10. 14. 15. 16. 67.
- 5 Doctores referuntur, qui hanc senten-

- 8 tiam tueruntur, & numeris seqq. num. 44.
- 9 Rex Catholicus in Indiarum conuersione, visitur Ecclesiastica potestate, & n. 9. 18.
- 11 Ex delegatione namque Apostolica Pontificis vices gerit.
- 12 Domini, D. Martinus Enriquez Nonce Hispaniae: & D. Franciscus de Toledo, Regni Peruani eodem tempore Proreges nominantur.
- 13 Pius Papa V. hanc probauit electionem.
- 17 Post Pontificem, Regi Catholicico spectat conseruare, & augere Ecclesiam Americae.
- 19 Rex in his, quæ in Ecclesia obtinet, habet iurisdictionem, tanquam Episcopus. & num. 30.
- 20 Unde resolutum in eis materijs à Rege, habetur, ac si à Papa fuerit decretum. & num. 21.
- 22 Rex Catholicus in Indijs est Papæ minister.
- 23 Potest etiam appellari Dei Vicarius, & Magnus Prætor, & num. 24.
- 25 Qui his contradicit, Papæ contradicere, videtur, cui potius, quam Regi exequenti tribuenda sunt, & num. 26.
- 27 Rex nibil ex se spiritualitatis consert, sed id à Papa dimanat, & num. 31. 32. 33. 34.
- 28 Nominare ad Beneficia Patronatus est spiritualitatis administratio.
- 29 Per Regem dicitur spiritualitatem transire, sicut aqua transit per canale lapidem.
- 35 Presentatio a Rege procedit, institutio ab Ecclesiastico, & num. 36.
- 37 Beneficium Ecclesiasticum nequit obtinendi sine Canonica institutione.
- 38 Ecclesiasticus suspensus, interdictus, vel excommunicatus, nequit instituere, licet mitia, vt num. 39.
- 40 Suspensus, excommunicatus, hereticus, vel de gradatus potest ordines conferre.
- 41 Spiritualis potestas non cadit in latum.
- 42 Regi Catholicico fuit concessum præfatum priuilegium a primis Indiarum temporibus.
- 43 Verba Alexandri VI. in hoc referuntur.
- 44 Doctores citantur, qui agunt de hac Bulla.
- 45 Secularis nequit spiritualia administrare.
- 46 Papam tamen potest ipsum ad hoc capace reddere, & num. 47. 48. 49. 51. 56.
- 50 Rex Francie dicitur dominus Beneficiorum sui Regni,

- 52 Episcopus potest in Officiale suum vulgo Prouisor constituer adhuc Sacro Or-
dine non condecoratum.
- 53 Qui tamèn non sit ipius cognatus.
- 54 Dummodò sit saltè n primæ tonsuræ.
- 55 Ergo à fortiori Papapoterit sacerdalem
capacem facere ad spiritualia.
- 57 In Hispaniæ tamèn Ecclesijs Officialis
debet esse sacris condecoratus, ex priuilegijs Pontificijs.
- 58 Verba Summorum Pontificum circà hoc
referuntur, & num. 59.
- 60 Hec priuilegia in quibus Hispaniæ Ec-
clesijs procedant.
- 61 Castellæ, & Legionis nomine, quæ Regna
contineantur?
- 62 Hispaniam, ex alijs, in duodecim Regna
diuidit Hoppingius.
- 63 Bullæ illæ, an ad Indiarum Ecclesijs ex-
tendantur? & num. 66.
- 64 Indicum Imperium, Castellæ, & Legio-
nis Regni unitum.
- 65 Patris Antonij Quintanaduñas lap-
sus aduertitur.

ARGUMENTVM.

Rex Catholicus, ex Pontificalia concessione, in Indijs Occidentalibus, ad ipsarum conuersionem, est quasi Delegatus, vel Commissarius Apo-
stolicus. Laicus, ex priuilegio, potest capax redi ad materias spiri-
tuales. Officialis Episcopi, an esse possit Sacro Ordine non initiatu, quid-
que circà hoc prò Ecclesijs Hispaniæ à Romana Sede sit indultum? Et an pro-
cedat in Indijs?

CAP. XXV.

Nunc autem casum in hac nostra Regia Argentina Cancellaria t de facto habitum, in medium disputandum propo-
nam, qui equidem huiusmodi scribendi materiam, ansam præbuit. Catholicus er-
gò Rex noster Hispanus D. D. Franciscum
de Borja, huius Metropolitanæ Argentinæ Ecclesiæ Decanum, in Tucumanens. nomi-
nauit Episcopum. Decanatu verò, per præ-
fatam nominationem vacanti, Archidiaco-
num, Archidiaconatui immediatam Digni-
tatem; ac tandem ultimo loco vacanti Ca-
nonicatu, Portionarium Don Ferdinandum
de Bohorques, præsentauit. Hic à Capitulo,
Sede vacante, Regio suæ præsentationis ti-
tulo exhibito, in Canonicum recipi in fine
 anni 1669. petijt. Cæterum Capitulum Re-
gio viso rescripto, & solita veneratione ad-
misso, ipsius differendam executionem fore,
quousque D. Decanus prædictus ad Episco-
patum promotus, vacuam suam Sedem re-
linqueret, decreuit. Don Ferdinandus er-
gò se grauatum asserens, ad Metropolitanum Iudicem Ecclesiasticum appellationem
emissit, cui tamèn Capitulum recusauit de-
ferre, quapropter per viam violentiæ, &
recursus in Regio Argentino Senatu cau-

sam introduxit, vim sibi illatam esse, appella-
tionis denegato remedio affirma ns, &
proponens; meque Fisci Patronum pro Re-
gio Patronatu, & præsentationis præfatæ
executione adiutorem vocauit. Prætendit
enim sui Canonicatus possessionem non esse
suspendendam, in præsentique casu dari De-
canatus vacationem, admissa iam ad Tucu-
manens. Episcopatum nominatione Regia,
etiam antè huius effectuam possessionem, &
Pontificiam confirmationem; ac proinde
omnes prædictos iam prouisos, & Regias
admissas obtinentes præsentationes, suas af-
sequi debere Dignitates; vt tandem ipse
Don Ferdinandus Canonicatus valeat adi-
pisci possessionem, & collationem; quæsiūm
fuit, quid de iure respondendum?

Sanè in hoc casu ex traditis, cap. 28. &
num. 14. facilis videtur responsio; funda-
vimus enim ibi secundum commune ius, &
generalem Doctorum sententiam, tunc so-
lum t primum vacare Beneficium, & Digni-
tatem, cum ad Episcopatum translatus,
vel promotus ipsius est adeptus posses-
sionem, ex cap. Cum in cunctis 7. §. Cum vero,
de electione, cum alijs ibidem relatis; cum au-
tem in præsenti appareat D. Decanum Tucu-
manens. Ecclesiæ nondum acquisiuisse pos-
sessionem, nec Apostolicas ad id necessarias
literas recepisse; immò nec Regiam præsen-
ta-

tationem à Pontifice Summo fuisse approbaram, videtur D. Ferdinandum in suo recursu non omnino bonum ius fouere.

Nihilominus tamèn, licet hæc iure communi generaliter attento locum habeant, recteque procedant, adhuc quoad casum huiusmodi nostrum, non minimam videntur continere difficultatem; ex eo præcipue, quod versamur in beneficij Regij iuris Patronatus, in quibus supposita Apostolica concessione, & gratia in Reges Catholicos collata, voluntas + tantum, & dispositio Regia inspicienda, servadaq; est, quoad hoc extraditis cap. 30. n. 2. eo maximè addito, quod Catholico Regino nostro, in his Indiarum Occidentalium Regnis concredita sit Ecclesiastica, seu spiritualis gubernatio, consideraturque ipse, quasi Sancte Romanæ, & Apostolicæ Sedis + Cōmissarius, vel Delegatus, ex Summorum Pontificum concessionibus, indultis, & priuilegijs, cum plenaria potestate, & facultate disponendi in eis quidquid æquius, melius, & tutius ipsi vilum fuerit circa spiritualem gubernationem in ordine ad spirituale augmentum fidelium, & infidelium consequendum, & promouendum, conuersionemque Indorum in praefatis his partibus existentium, obtinendam.

Hanc partem, + & conclusionem defendant constantē Fr. Ludouicus Miranda in *Manual. Prelat. Romæ ann. 1612. in lucem edito*, Sanctissimoque Paulo Pape V. dicato, tom. 1. q. 42. art. 6. ibi: Et dico, quod supradicti Reges Hispaniarum non id faciunt sua auctoritate, & potestate ordinaria, ut potè qui comparsum habeant, quod ipsa de per se non se extendit ad spirituale, & quod rerum omnium spiritualium dispositio tantummodo ad Romanum spectat Pontificem; sed faciunt id ex delegatione, & speciali commissione eorumdem Romanorum Pontificum, qui attendentes ad spirituale augmentum fidelium, & infidelium existentiū in illis partibus, supradictos Reges suos Legatos, & Commissarios fecerunt, atque constituerunt, & dominia illorum Regnorum illis concederunt, cum plenaria potestate administrandi in ipsis, & disponendi non solum temporalia, verum etiam spirituale, ad supradictum finem, &c.

Quæ iterum refert quest. 43. artic. 2. vbi ex monumentis sui Ordinis Seraphici, ait: Alexandrum Papam VI. constituisse supradictos Hispaniarum Reges, ad hunc effectum, suos Commissarios, + & Delegatos cum plenitadine potestatis ad disponendum, & ordinandum in supradictis Regnis omnia, quæ pertinent ad iurisdictionem spiritualem, quantum ad effectum mittendi ibidem

Tom. I.

Predicatores, & Confessores, & Ministros idoncos, & Frat. Ioann. Baptist. in aduentent, Confess. Indor. 2. part. fol. 177. pag. 1. ibi: Unde hoc priuilegium, & indultum non tam ad ipsos Mendicantes pertinet, quam ad Regem Catholicum, qui ex speciali indulto Alexandri VI. & aliorum Pontificum, Legatum + Apostolicum in his terris agit; ad quem pertinet de idoneis Ministeris, quos voluerit, & sibi visum fuerit, prouidere, &c. Doctissimus Seraphin. Freytas de iusto Imper. Lusitan. Asiatic. cap. 7. num. 3. illic: Reges Hispaniae à Romano Pontifice delegati ad Indiarum + conuersionem, non laicali, sed Ecclesiasticae vntuntur potestate, & numer. 9. Emmam. Rodrig. tom. 1. Regularium questionum 35. art. 2. & quest. 56. art. 11. Alphonsi, à Veracruce in declarat. Bullæ Alexandri VI. Pat. Ferdinand. Rebell. de obligat. iustit. part. 2. lib. 18. quest. 32. nn. mer. 8. Ioann. Focher. in Itinerar. ad Indiarum conuersion. 1. part. cap. 7. versic. Quart. & cap. 11. & 12. Ioan. Silva in animadversionibus pro gubernat. Indiar. fol. 7. D. Solorzan. de Indiar. Gubernat. lib. 3. cap. 2. à num. 33. & 37. Christophor. Roa Albaracin. Canonicar. quest. cap. 4. num. 6. in illis verbis: Et cum Catholicissimi nostri Hispaniarum Reges duplii ex capite + iurisdictionem exercant in America, & ex iure Patronatus, & ex Pontificis Maximi Delegatorum officio, ut doctè tradit, &c.

D. Garc. Per. Araciel in menor. sobre las vacantes de las Indias, p. 83. Particularmente, inquit, que V. M. s. considera en las Indias por mas que Patron, y como Delegado + de la Sede Apostolica, y a quien iste cometidas las veces de su Santidad en todo lo Ecclesiastico, asi por + Bulas, como por costumbre. Quod deinde confirmat ex eo, quod electis, & prouisis in Proreges Nueç Hispanie, & Regni Peruani eodem + tempore Dominis D. Martino Enriquez, & D. Francisco de Tole- do, Summus Pontifex probauit electiones, Regique Catholicó Domino nostro gratias egit, advertitque nonnulla eis committéda pro Sancti Euangeli prædicatione, &c. il- lic: El Papa Pio V. embid a su + Magestad las gracias de que huiesse escogido tales per- sonas, de las cuales se podian prometer los buenos sucessos, que despues se experimentaron, y que para la predicacion del Euangilio les aduirtiesse las cosas que alli le apuntava, en que reconoció, que todo lo tocante a ello corria por cuenta + de los Señores Reyes de Castilla, y les pertenecia, y tocava el asadir a ello.

D. Don Christophorus de Moscofo & Cordoua, in simili memorial. num. 114. ibi:

R

E

Y es tan conjunto al Pontifice V. M. en las
 35 Indias, que se tiene por Delegado † suyo, por
 ser muy concerniente al Paronazgo, y buen
 gouierno temporal, y Ecclesiastico de aquel Im-
 perio, D. Villarr. en el Gouiern. Eccles. 1. p. q.
 2. art. 8. a. n. 23. & 2. p. q. 12. art. 5. n. 82. &
 quæst. 20. art. 3. num. 92. D. D. Ioann. Pala-
 fox & Mendoza in Defens. Canonic. sobre que
 los Padres de la Compañia deben pedir licencia
 al Ordinario Ecclesiastico para Confesar, y Pre-
 dicar, 5. p. n. 24. per hæc verba: Porque sin
 16 reparar, que V. M. es Legado † de los Pon-
 tifices Romanos, para disponer la paz Eccle-
 siastica, y gouierno espiritual en las Provincias
 de las Indias Occidentales, por concession
 Apostolica. &c. & repetit in allegation. por
 el Clero de la Puebla de los Angeles, allegat.
 4. punct. 1. à num. 3. & allegat. 2. punct. 4.
 num. 1. vbi inter alia, hæc invenies verba: El
 segundo, porque nadie puede dudar, que despues
 de la Suprema Cabeza, que es el Pontifice, per-
 tenece a la gran Religion, Piedad, y santo Ze-
 lo de los Catolicissimos Reyes de Espana, Seño-
 res nuestros, y a su Consejo Supremo de las In-
 37 dias el aumento, y conservacion † de la Igles-
 ia de la America, vbi id probat, ex Gonçal.
 ad Regul. 8. Cancell. gloss. 5. §. 7. n. 173. Do-
 ctil. P. Francisc. Pelliz. in Manual. Regul.
 tom. 2. tract. 8. cap. 3. n. 305. P. Angel. Maria
 Verricelli quæst. Moral. tom. 1. tract. 1. q.
 98. §. 37. num. 239. & seqq. Doctissimus,
 & sempèr venerandus Illustriss. Quitensis
 Episcopus D. D. Alphons. de la Peña Mon-
 tenegro in suo Itinerario, lib. 1. tractat. 10.
 sess. 4. num. 4. nostras amantiss. D. D. Ioann.
 Francisc. de Montemayor & Cuenca in pro-
 pugnacul. pro Reg. iurisdic. post diuisiones
 Hispaniol. §. 28. n. 5. vbi cum Freytas, & D.
 Solorzan. docet, hanc iurisdictionem à Re-
 ge nostro, quasi Delegato Apostolico, exer-
 18 cendam esse † Ecclesiasticam, nouiss. P.
 Auendañ. in Thesaur. Indic. tit. 1. n. 159. &
 tit. 2. n. 4. & 126. & tit. 4. num. 100. vbi,
 vt solet, mature, & prudenter loquitur, iun-
 ge tradita à Cald. Pereyr. conf. 5. num. 3. &
 18. D. Castill. de tertijis, cap. 12. à nu. 3. &
 32. D. Larr. allegat. Fiscal. 27. n. 13. & nu.
 10. in fin. ex Bald. in l. fin. Cod. Sinè cens. vel
 reliq. & D. Gregor. Lop. in l. 51. tit. 6. p. 1.
 verb. Por razon, iuncta gloss. verb. Pontifex,
 in l. fin. §. Ab huīsmodi, ff. de munerib.
 19 & honorib. docet, in his, quæ † Rex no-
 stros in Ecclesia obtinet, habere iurisdictionem,
 tanquam Episcopum, vide eum ibi cap.
 34. num. 43.

Ex quibus sequitur, quòd quidquid in his
 gubernationis Ecclesiasticae materijs Reges
 nostros disponere, arbitrari, ac resolvere

contigerit idem † erit, ac si ipsi Romani 20
 Pontifices disponerent, ac resolvarent;
 cùm in hac parte vices eorum gerant Re-
 ges, vt animadvertiscant, & docent proximè
 traditi, ex doctrina Ioann. Andr. in cap. 2.
 de Præbend. in 6. iunctis Staphil. de liter.
 gratia, & iustitia, tit. de form. mandat. de
 prouidend. form. 3. à nu. 10. gloss. in cap. Val-
 dè, verb. Representetur, 94. distinct. Gon-
 çalez vbi supr. D. Araci loco citato, num.
 34. illic: Particularmente si se aduierte,
 que todo quanto en esta parte obrare el Prin-
 cipe Seglar, no es en virtud, y poder pro-
 prio, sino en virtud, y en nombre de la Se-
 de Apostolica, cuya autoridad, y jurisdic-
 cion † està representando; y assi esta no se 21
 muda, aunque el ministerio, y medio por cu-
 yas acciones se explica, y executa, sea Se-
 glar; y assi es visto, y se debe considerar to-
 do como hecho, y obrado por la misma Sede
 Apostolica, D. Solorzan. dict. lib. 3. cap. 20.
 num. 33. Dom. Alfar. de offic. Fiscal. glos.
 2. num. 19. vbi ait, Regem nostrum in
 his rebus † esse Papæ Ministrum prop-
 ter indultum, Marth. de iurisdic. 4. part.
 centur. 1. cas. 46. num. 23. P. Dian. 3. part.
 Moral. tractat. 1. de Immunit. resolut. 65.
 in fin. Magist. Lezan. in sua Turri Danidi-
 ca, cap. 4. num. 211. D. Palafox dict. allegat.
 4. artic. 1. num. 4. D. Solorzan. dict. cap. 2.
 numer. 41. vbi ex D. Gregor. Lopez in l. 1.
 tit. 1. part. 2. dicit posse † appellari Re-
 gem nostrum Dei Vicarium, l. 7. in fin. d.
 tit. 1. p. 2. l. Inter claras 5. C. de Summ. Tri-
 nitat. l. 1. & 5. cod. tit. & part. Cardin. Bel-
 larmin. de offic. Princip. lib. 1. cap. 7. in fin.
 Petr. Gregor. de Republic. lib. 6. cap. 5. Dom.
 Moscos. cum alijs in discurs. legal. contra el
 Marques del Aguilas, y consortes, por el de-
 sacato q̄ tuvieron en Palacio el año 1635. con-
 tra D. Juan de Herrera, n. 5. Adde D. Thom.
 de regimin. Princip. apud Ioann. Francisc.
 San-Felic decis. 62. num. 41. vbi etiam
 refert D. Greg. Lop. in d. l. 1. & in l. 5. glos.
 1. & 2. D. Felic. de Veg. in cap. Cùm non ab
 homine 10. n. 15. de iudic. Gabr. Pereyr. de-
 cis. 22. n. 6. & de man. Reg. cap. 34. à nu. 1.
 Carol. de Tap. decis. 1. Supr. Consil. n. 2. Mar.
 Cutell. de prisca. & recent. Eccles. libertat.
 lib. 2. q. 14. n. 23. ex Bald. in Auth. hoc am-
 plius, vers. An filij Regis, C. de fideicomm.
 optimè Scobar à Corro de puritat. & no-
 bilitat. 2. part. quæst. 1. gloss. 2. num. 4. Ho-
 norat. Leotard. de iur. q. + 3. n. 46. Zeuall.
 de cognit. per viam violent. gloss. 3. num. 3.
 & commun. contra commun. q. 897. n. 374.
 Sim. Barb. in repertor. verb. Reges, pag. 333.
 D. Montemayor vbi supr. §. 18. à n. 2. Si-
 mi-

24 militèr, vocari posse t̄ Magnum Prætorem, ex Alvar. Velasc. consult. 79. n. 2. D. Salg. de Reg. protet. 1. p. cap. 1. prælud. 1. à n. 40. vbi plura congessit, & præl. 3. n. 45.

Quapropter mandatis, & resolutionibus Regis in hac re adversantem, & contradicentem ipsi Pontifici Summo t̄ contradicere, docet Miranda dict. art. 6. concl. 2. & dict. q. 43. art. 6. Papæ enim mandanti potius, ac verius, quam Regi exequenti totum

26 hoc tribui t̄ oportet, argum. l. Pater 12. in fin. ibi: Solam enim electionem filio concessit; ceterum ipse manumisit, ff. de manumiss. vindict. l. 3. ff. de interdict. & relegat. l. Vnum ex familia 69. §. Si de falcidia, ff. de legat. 2. l. Si arrogator 22. ibi: Quia hoc non iudicio eius ad eum pervenit, sed principali prudenter, ff. de adoption. l. Item eorum 6. §. Si Decuriones, ff. Quod cuiusque vniuers. nomin. cap. Cum aliquibus 4. de rescript. in 6. cum alijs, iunctis D. Molin. de primog. lib. 2. cap. 4. à num. 3. Crauet. cons. 144. Roland. à Vall. cons. 86. à n. 25. lib. 1. D. Araci. vbi supra sub n. 22. D. Valenç. cons. 69. n. 55. 83. & seqq. & cons. 93. à n. 12. Carpio de execut. testam. lib. 2. cap. 17. n. 13. Sard. decis. 292. n. 9. & decis. 297. n. 1. Arias de Mesa variar. lib. 2. cap. 26. n. 12. & cap. 28. à n. 8. Barbos. de pension. q. 2. n. 31. in specie, D. Palafox dict. alleg. 4. art. 4. n. 151. Fontanell. decis. 459. num. 15. D. Olea de cession. iur. tit. 3. q. 3. n. 14. doctiss. & Religiosiss. Iurisconsultus amicus, & Preceptor meus D. D. Didac. Andr. Rocha, Limens. Questor, in lib. d. Immacul. Deipar. Concept. cap. 16. n. 6. ad med.

Itaque in his casibus omnibus, & alijs; & quoties ad Dignitates, & Ecclesiastica Beneficia Catholicus Rex noster presentat, 27 ex se nihil dat, t̄ aut confert spiritualitas (spiritualitatis t̄ enim administratio est, ad iuris Patronatus Beneficia nominare, & præsentare, Bald. cons. 77. volum. 1. Francisc. Pauin. de potest. ut. Capit. Sed. Vacant. 2. part. princ. quæs. 5. n. 3. Iacob. Sbroz. de Vicar. Episcop. lib. 2. quæs. 110. n. 1. D. Episcop. Montenegro d. lib. 1. tract. 1. sess. 4. n. 16.) Sed id omne à Summo Pontifice dimanat. Vnde per Regem ipsum spiritualitatem dicimus transire, sicut aqua transit per canale

29 t̄ lapideum, notant ex cap. Si iussus fuerit 30. 1. q. 1. vers. In canali lapideo nibil generatur, Ioann. de Lignan. in cap. Dilectus 34. in fin. de Præbend. Ripa in cap. Decernimus, à num. 47. de Iudic. Carpio de executoribus testament. lib. 1. cap. 6. n. 17. Marth. d. 4. p. centur. 1. cas. 46. n. 12. & num. 13. ait, quod quando t̄ Rex ex priuilegio Papæ Eccle-

siaistica confert Beneficia, Ioco Episcopi subrogatur, ad tradita supr. n. 19. fac. Fontanell. decis. 309. n. 14. cap. 34. n. 43.

In quod observa multum optima Innocentij verba, in cap. Quod sapèr, de electione in princ. ibi: Dicimus, quod ex investitura t̄ Regum, vel electione, non habeant investitutum ab eis aliquod ius spirituale; puta, quod possent conferre Ecclesiastas, vel Canonicatus, vel ordinare Clericos, vel huiuscmodi; potestatem autem horum recipiebant à confirmatore, t̄ vel 32 consecratore, vel quocumque alio ministro speciali, & Ecclesiastico, Rebuff. in tract. nominat. q. 15. nu. 10. vbi ait: Laicum habere ius conferendi Beneficia, ex priuilegio Papæ, & si confert, non conferre t̄ aliquod ius spirituale; quia ipse non habet, sed investitus consequitur ius t̄ spirituale à confirmatore Ecclesiastico. Vnde dici solct. nominationem, & presentationem ad Regem; institutionem, & collationem ad Ecclesiasticum t̄ pertinere, 33 Bonifac. Vitalin. in Clement. vnic. de concess. Præbend. Anastas. Germon. de indult. Cardinal. §. In quibuscumque, n. 13. Camill. Borrrell. de præsident. Reg. Catholic. cap. 50. à n. 32. Cabed. de Patron. Reg. Coron. cap. 26. n. 3. & dixi cap. 11. n. 38 & seqq.

Quod autem Ecclesiasticum Beneficium, seu collatio, & institutio ipsius conferri non t̄ valeat, nisi à Prælato, vel alia persona 36 Ecclesiastica, docent iura in cap. Messana 61. cap. Sacrosancta 51. de electione, cum alijs, Pat. Paul. Comitol. respons. Moral. lib. 1. quæst. 68. Garc. de Benef. 1. part. cap. 2. n. 32. Gonçalez d. gloss. 5. n. 10. Ricc. Collect. 1042. vers. Quarto requiruntur, Tamburin. de iur. Abbat. tom. 1. disput. 5. quæs. 22. à num. 10. D. Vrrutigoit. in tract. de intrusion. quæs. 64. num. 2. & quæs. 115. num. 22. Nec similiter obtineri Beneficium t̄ sine Canonica institutione, seu collatione, cap. 1. de regal. iur. in 6. cap. vnic. vt Ecclesiast. Benef. Loter. de re Benef. lib. 3. quæs. 8. à n. 16. Cardin. Seraphin. decis. 611. num. 2. P. Sanchez cons. Moral. lib. 2. cap. 1. dub. 10. num. 11. Lara de Anniversar. & Capellan. lib. 2. cap. 1. n. 16. Barbot. in d. cap. 1. de regul. iur. vbi plura P. Dian. 5. part. Moral. tract. 1. resolut. 23. vers. Sèd his, Pareja de instrument. edition. tit. 5. resolut. 7. num. 5. D. Vrrutigoit, vbi proxime, quæs. 25. num. 3. & quæs. 71. num. 15. & seq. & quæs. 94. n. 12. & q. 97. n. 10. & q. 105. à n. 5. & 9. Aluar de Velasc. de Iudic. pers. rubr. 9. annot. 12. §. 2. n. 25. D. Episcop. Montenegr. vñ. sup. n. 2. sess. 4. tract. 10. dixi cap. 10. n. 12. & seq.

Limita tamèn, quando Prælatus, aut alius Ecclesiasticus suspensus, interdictus, aut

38 excommunicatus inuenitur ; his namquè terea instituendi facultas denegatur, D. Couar. in cap. Alma mater, p. 1. r. deit. §. 7. n. 9. de sentent. excommun. Riciull. de person. extra grem. Ecclesiæ existentib. lib. 4. cap. 3. num. 1. D. Virutigoit. vbi proximè quæst. 2. num. 29. Gabr. à Sanct. Vincent. de censur. disput. 5. num. 80. Vbi nihilominus ait, Episcopum suspensum posse ter conferre, quandò specialiter à collatione non est suspensus; similiter, licet sit suspensus, excommunicatus, hę reticus, vel degradatus poterit ter Ordines concedere, ac conferre, ex Diuo Thom. in 4. distinçt. 25. quæst. 1. artic. 2. late Barbos. de offic. & potestat. Episcop. 2. part. allegat. 3. num. 3. P. Dian. 12. part. Moral. resol. 6. 1.

41 Superiorum ratio facile appetet, quia spiritualis potestas non ter cadit in laicam, dict. cap. Sacrosanta 51. cap. Causam, quæ 7. de prescription. cap. Quamuis 17. de decim. docent Marc. Anton. Genuens. practicabil. quæst. 39. nu. 1. Marecot. lib. 1. variar. cap. 95. à num. 19. Gutier. practic. lib. 1. q. 15. num. 2. & lib. 2. Canon. cap. 21. à n. 64. Ses- sè decis. 162. n. 20. Monet. de decim. cap. 5. q. 3. n. 17. D. Castill. de tert. cap. 10. nu. 5. Reynos. obseruat. 50. à n. 4. Barbos. de iur. Ecclesiast. lib. 3. cap. 26. §. 2. n. 2. D. Alman- sa vbi infrà, num. 43. P. Azot. Institut. Moral. 2. part. lib. 10. cap. 7. quæst. 3. Petr. Barbos. in l. Titia, ff. solut. matrimon. num. 46. Rodericus Suarez allegat. 8. à num. 11. Gabr. à Sanct. Vincent. vbi proximè, disput. 1. num. 391. cum alijs. Præfatum ergo singulare, & summe notandum priuilegium Regiae Castellæ, & Legionis Coronæ, à pri- 42 mis ter iam Indiarum Occidentalium ac- quisitionis, & possessionis temporibus in- dultum, & concessum fuit à Pontificibus Ro- manis, præcipue ab Alexandre Papa VI. in Bulla anno 1493. tom. 1. Bullar. Cher- bin. pag. 466. & ton. 1. Schedul. impress. pag. 31. de qua late agunt DD. citati, maxi- mè in illis verbis, §. 7. ibi : Insupèr 43 mandamus ter Vobis (Catholicis Regibus Ferdinando, & Elisabeth, hęc verba diri- guntur) in virtute sancte obedientiae, vt (sicut pollicemini, & non dubitamus pro- vestra maxima deuotione, & Regia magna- nimitate, Vos esse facturos) ad Terras Fir- mas, & Insulas predictas viros probos, & Deum timentes, doctos, peritos, & exper- tos ad instruendam incolas, & habitatores præfatos in Fide Catholica, & bonis mori- bus imbuendum, distinare beatatis, omnem debitam diligentiam in premissis adhiben- tes, &c. adde de eadem clausula differen-

tes, P. Pellizzar. dict. tractat. 8. cap. 4. num. 85. Didac. Mexia de Cabrera in practic. iu- dic. lib. 1. cap. 6. à num. 14. P. Auend. in The- saur. Indic. d. tit. 1. n. 34.

De hac etiā Alexandrina Bulla, & concessione Regibus nostris Apostolicam ter legationem ad Indorum conuersionem, 44 mittendique probos viros, & Apostolicos Oratores, Magistrosque idoneos faculta- tem indulgente, prēter supradictos tra- stant, Cardinal. Bellarmin. de Roman. Pon- tific. lib. 5. cap. 2. in fin. D. Gregor. Lopez in l. 2. tit. 23. part. 2. gloss. 3. per tot. & in fin. Salas de legib. disput. 7. sect. 4. num. 31. P. Molin. de iustit. & iur. tractat. 2. disp. 105. P. Rabeli. dict. quæst. 23. sect. 2. num. 7. Miffeus Histor. Indic. lib. 1. pag. 18. P. Acosta de Procurand. Indor. salut. lib. 3. cap. 2. Caeteran. Sot. Victor. Anton. à Cordub. Bañez, Valencia, & alij apud D. Solorzan. de Indiar. iur. lib. 2. cap. 23. à numer. 5. & cap. 24. num. 18. vbi plures refert, quos ha- buit à Camili. Borrell, quem non citat, & lib. 3. cap. 1. n. 13. & lib. 1. cap. 6. num. 73. Borrell. de præstant. Regis Cathol. cap. 46. à n. 224. Freyt. d. cap. 7. num. 9. Anastas. Ge- mon. de Sacrari. Immun. lib. 3. cap. 13. num. 30. Francisc. Vargas in tractat. de Episcop. iurisd. confirmat. 10. Gomer. in Histor. In- diiar. Occid. 1. part. in princ. Petr. Mexia in silu. part. 4. cap. 1. D. Vega in cap. Licet ex suscepito 10. de for. compet. num. 18. Barbos. de offic. & potest. Episcop. 1. p. tit. 3. cap. 2. à n. 41. P. Angel. Maria Verricelli vbi supr. tom. 2. tract. de missionib. tit. 13. sect. 8. P. Auend. dict. cap. 1.

Nec quicquam ter interesse poterit, si ali- quis dicat (vt quosdam aliquandò dixisse audiuiimus) Reges nostros, ut potè laicos, & sæculares Principes, de rerum spiritua- lium, & Ecclesiasticum administratione, dis- positione, gubernationeque cognitionem habere non posse : Quoniam, licet ex se, & natura sua verum sit regularitè, tamèn supremus Ecclesiæ Romanæ Præfus, eos quantumvis ter laicos, & sæculares, capaces, 46 & idoneos ad causas, & materias spirituales, & Ecclesiasticas administrandas, adipisci- das, exequendas, iudicandas, disponendas- vè constituere potest, vt sepènumerò fa- ctum esse cum Principibus, & Dynastiis, Im- perij iura obtinentibus invenimus, ex cap. Præter hoc 6. §. Veram, versic. Scribit hoc, vbi gloss. verb. Duci, 32. distinçt. cap. Mennam 2. quæst. 4. cap. Petimus 19. cap. Istud 20. 11. quæst. 1. cap. Postulasti 21. de homic. cap. 1. de præscript. in 6. gloss. in cap. Bene quidem, 96. distinction. verbo

laico, & verb. *Tr. et. Romanam*, docent
Abb. in cap. *Decernimus* 2. num. 6. Rip. na.
34. 40. & 73. Mantua n. 14. de *Iudic.* idem
Abb. in cap. *Quantò* 3. eodem, Cardinal. in
cap. *Perpendi nus*, *oppos.* 7. n. 6. *desent.* *excom.*
Monach. in cap. 2. de *Præbend.* in 6. vbi con-
cludit, *jura* & *spiritualia*, ut conferendi Be-
neficia Ecclesiastica, possidendi decimas, &
similia, esse quæsibilia per laicum priuilegio
Apostolico. *Rebuff.* in *prax.* *Benefic.* lib. 1.
cap. 15. num. 9. ibi: *Interdum collatio* & *Be-*
neficij Ecclesiastici sit à *laicis* ex priuilegio,
Petr. *Greg.* lib. 17. *sintagm.* nu. 18. vbi ait;
laicos etiàm conferre Beneficia Ecclesiasti-
ca ex priuilegio, immò, & & mulierem, cap.
fin. de *conces.* *Præbend.* ex *Hostiens.* Ioann.
Andr. & Felin. in cap. *Delicto*, de *testib.* Sil-
uer. Bernart. in *respons.* *jur.* pro *Reg.* *Patr.* 1.
p. §. 6. n. 2. & §. 4. à n. 5. D. Araciel in *d.*
memor. n. 24. & 57. Bald. Ancharr. Ioann.
Andr. & alij, in d. cap. 2. de *Iudic.* vbi Dec.
n. 5. & *conf.* 134. Alexand. *conf.* 74. à n. 8.
volum. 4. idem Bald. in l. *R. scripta*, C. d: *pre-*
cib. *Imperat.* *offer.* *Aufrer.* de *poteſtat.* *ſecul.*
regul. 1. *fallent.* 1. n. 1. Hieron. *Grat.* *conf.*
61. à n. 22. *vol.* 1. Barthol. Cassan. in *consue-*
tudin. *Burgundi.* e. *rub.* 1. §. 5. D. Couarrub.
practic. cap. 31. n. 4. & in cap. *Alma mater*,
1. p. §. 11. n. 3. in *fin.* de *sent.* *excomm.* in 6.
D. Beltran de Gueuar. in *propugnac.* *contrà*
Venetos, *assert.* 1. §. 7. n. 41. Carol. de Gras.
de *effeſtib.* *Clericat.* *effeſt.* 1. à n. 32. Martin.
Laudens. de *prinil.* & *r. script.* *quæſ.* 2. An-
ton. *Corſet.* de *poteſt.* *Reg.* 2. p. q. 11. Sayr. de
censur. lib. 1. cap. 5. n. 15. Enriquez *tom.* 2.
lib. 13. *tit.* de *excomm.* cap. 24. P. *Suar.* *aduers.*
Reg. *Angliae*. lib. 4. cap. 2. num. 11. Nauarr.
conf. 73. de *sent.* *excommun.* *Salas de legib.* q.
95. *disp.* 8. *tract.* 14. *ſet.* 19. num. 94. Men-
chac. de *success.* *creat.* lib. 3. §. 22. à n. 58.
Marth. de *iurisdict.* 2. p. cap. 40. à n. 2. & 46.
p. cas. 64. num. 18. Bañez 2. 2. q. 67. art. 1.
dub. 6. *conclus.* 2. Bobadill. in *Polit.* lib. 2.
cap. 18. à n. 43. Francisc. Ansald. de *iurisdict.*
2. p. tit. 4. cap. 5. num. 3. Anastas. Germon. de
indule. *Cardinal.* §. *In quibuscumque*, n. 6. Nic-
col. Boer. *decif.* 32. Emman. Rodrig. *tom.* 1.
Regul. q. 56. art. 11. Menoch. de *retinend.*
possess. *remed.* 3. n. 35. Decian. *conf.* 119. à n.
116. Duar. de *Benefic.* lib. 3. cap. 11. Palac.
Rub. de *Benefic.* in *Cur.* *vacant.* §. 9. *antè fin.*
Paul. Christin. *decif.* 21. nu. 1. *volum.* 1. (vbi
50 ait, Regem Franciæ esse dominum & Bene-
ficiorum sui Regni) Barbot. in *dict.* cap. *De-*
cernimus, à num. 6. & de *offic.* & *poteſt.* *Epis-*
cop. 3. *part.* *allegat.* 109. num. 4. & in cap.
Præterea 4. de *iur.* *Patronat.* num. 2. & de
iur. *Ecclesiastic.* *vnivers.* lib. 1. cap. 2. n. 100.

Tom. I.

& cap. 39. §. 2. num. 192. Hieron. Gonçal.
ad *Regul.* 8. *Cancellar.* glos. 23. à num. 18. P.
Dian. 1. p. *Moral.* *tract.* 2. de *Immunit.* *resol.*
113. & 7. p. *tract.* 10. *resol.* 1. *verſ.* *Decimò,*
Carol. de *Tap.* *devis.* 18. n. 1. & 3. Ascan.
Tambur. de *iur.* *Abbatissar.* *tom.* 4. *disp.* 32.
q. 4. n. 2. Pyrrh. Corrad. in *prax.* *dispensat.*
Apostol. *lib.* 9. *cap.* 4. *nu.* 6. Ludou. Mirand.
dis. *quæſ.* 43. *art.* 2. Ioan. de la *Cruz* in *di-*
re. *for.* *conſcienc.* 1. p. q. 3. *art.* 1. *concl.* 3. Dom.
Araciel vbi *supr.* n. 23. & 27. D. Villarr.
en el *Gouieren.* *Ecclesiast.* 2. p. q. 18. *art.* 4. n.
52. & seq. Bellet. *disquis.* *Cleric.* 1. p. *tit.* de
fauor. *Clericor.* *person.* §. 1. à n. 35. Gabr. à
Sanct. Vincent. de *censur.* *disp.* 4. *quæſ.* 9. §. 6
16. num. 275. D. Salgad. de *Reg.* *poteſt.* 1. p.
cap. 1. *prel.* 3. n. 131. Mich. Reynol. *obſeru.*
54. n. 3. Sarab. de *iurisdic.* *adiunctor.* q. 30. n.
6. Narcis. Peralt. de *la* *poteſtat* *ſecular* en los
Ecclesiasticbs, cap. 5. nu. 3. D. D. Laurent. Ma-
theu & Sanz de *Regim.* Valent. cap. 7. §. 2.
n. 3. vbi à n. 1. & 57. & §. 1. n. 208. ex Pe-
tro Bellug. in *Specul.* *Princip.* *ruſtr.* II. §. Vi-
dendum, à n. 17. in *fin.* *docet*, ex *concessio-*
ne & *Apostolica ſecularem Iudicem* de cau-
ſis aliquorum Ecclesiasticorum cognoscere
in eo Regno; Pareja de *instrum.* *edit.* *tit.* 2.
resol. 2. n. 39. D. Montemayor in d. *propug-*
nacul. pro *Regia iurisdic.* §. 20. n. 3. & §.
28. à num. 6. D. Cresp. de Valdaur. *olſeruac.*
53. à n. 35.

Idque ea ratione comprobatur Miranda
d. *art.* 2. n. 3. si Episcopus sua *poteſt* autho-
ritate, & *iurisdictione* *Officialem* & ſutim, 52.
vulgò, *Prouſor*, adhuc *Sacro* non decora-
tum ordine, ad causas Ecclesiasticas nomi-
nare, *glosſ.* in *dict.* cap. *Benz* quidem, verbo
Præter Romanum, ſecundūm *vnam opinio-*
nem; in quod videntur esse iura, in cap. *Iudi-*
catum, *circà fin.* 89. *diſtinct.* cap. *In nona*
16. *quæſt.* 7. cap. 2. de *Cleric.* *coniugat.* *Abb.*
in *dict.* cap. 2. de *Iudic.* num. 12. vbi Felin.
num. 6. Dec. num. 120. & seqq. Ripa n. 116.
Lel. Zanchus de *prinil.* g. *Ecclef.* *prinil.* g.
83. num. 19. plures apud Petr. Cened. in
Collectan. ad *dict.* cap. 2. de *Iudic.* numer. 5.
D. Felician. de *Vega* ibid. num. 149. Maiol.
de *irregular.* lib. 1. cap. 31. num. 11. Dom.
Solorzan. de *Indiar.* *Gubernat.* lib. 3. cap. 8.
num. 38. & seq. Iacob. Sbroz. de *Vicar.*
Episcop. lib. 1. cap. 31. per tot. & num. 12.
Alphonſ. Hojed. de *incompatibil.* *Benefic.* 2.
part. cap. 10. n. 11. Garc. de *Benefic.* 5. p. cap.
8. à n. 2. D. Valenç. *conf.* 101. à n. 67. Carp. de
execut. *testam.* lib. 1. cap. 6. n. 25. Barbos. in
fin. modò non fit *Prælati* cognatus (ut in-
terim hoc observes) prohibitum namquæ
& est in personam *Episcopo* coniuncta Pro- 53;
R. S. 91

uisoris officium conferre, Rebuff. in l. fin.
Cod. de Decurion. lib. 10. num. 1. Elius Dan-
ça in pugna Doctorum, tit. de qualit. official.
cap. 1. num. 85. Ioann. Francisc. Capiblanc.
de Baronibus, pragmat. 5. num. 186. Nouar.
de gruamin. v. allor. com. 1. grauam. 198.
num. 4. vbi Sacrae Congregationis declara-

54 tionem refert. Dummodò t̄ si saltēm pri-
mæ tonsura, & non omnino laicus; nam si sit
prositus laicus, aliud dicendum videtur, ex
cap. Quoniam 21. dict. cap. In nona 22. 16.
quæst. 7. d. cap. 2. de Iud. Ioann. Andr. Ge-
minian. & Franch. in cap. vnico, de Cleric.
coniug. t̄. in 6. Abb. in cap. Sanè, not. 1. de
offic. Vicar. & in dict. cap. 2. nu. 12. Rebuff.
in prax. Benefic. tit. de for. Vicar. Episcop. à
num. 35. Marth. dict. 4. part. cent. 1. cas. + 6.
num. 13. Garc. d. cap. 8. à num. 1. P. Dian. 8.
part. Moral. tractat. 4. resolut. 59. Barbos.
de offic. & potestat. Episcop. 3. part. allegat.
54. à num. 4. Gauant. in Manual. Episcop.
1. part. verb. Vicarius Generalis, numer. 5.
Quintanadueñ. post quint. Eccles. Praecep.
tractat. 11. de censur. Ecclesiastic. singul. 1.
D. Almansa in allegat. iur. sèpè citata, sobre
la administracion del Arçobispado de Santo
Domingo, à numer. 41. D. Fermolin. de Sed.
vacant. tractat. 1. quæst. 6. à num. 22. Alvarez
Pegas resolut. forns. cap. 18. à numer. 7. A
55 fortiori id ipsum t̄ Pontificem Summum
decernere, & constituere posse, dicendum
est, vt ait Mirand. vbi supr. proxime tradi-
tam sententiam sequuntur etiàm D. Alfar.
dict. gloss. 2. à numer. 18. D. Vega in dict. cap.
Quanto 3. de iudic. num. 58. & 92. D. Villa-
troel en el Gouern. Ecclesiast. d. 2. p. q. 12.
art. 5. n. 94. & ex cap. In Synodo 63. distinct.
cap. Mennam 2. q. 5. cum alijs. D. Larrea d.
alleg. Fiscal. 27. num. 13.

Suprà traditis iuribus, & Doctoribus
docentibus Pontificem Summum t̄ laicum
ad materias, & causas spirituales regulariter
capacem, & idoneum constituere posse, ad-
dendi sunt Segur. Daual. in director. Iudic.
Ecclesiast. p. 2. cap. 11. n. 2. Spin. de testa-
ment. 11. p. rubr. n. 47. Guillelm. Rodoan.
de reb. Eccles. non alienandis, quæst. 63. n. 7.
Carol. de Grass. de effectib. clericat. effect. 1.
num. 566. Marc. Anton. Genuens. practicab.
Ecclesiast. quæst. 732. Mirand. dict. quæst. 42.
art. 6. concl. 1. Cabed. de Patronat. Reg. Co-
ron. cap. 1. num. 4. & decis. 47. num. 5. part. 2.
D. Solorzan. lib. 3. cap. 2. à num. 44. & cap.
27. num. 60. Cancer. 3. part. variar. cap. 5.
à num. 116. D. Salgad. de supplicat. ad San-
ctiss. 1. p. cap. 1. n. 1+1. Reynol. vbi suprà, re-
liqua in seqq.

Ad proximè tradita, de Officialis, seu

Prouisoris nominatione in personam in Sa-
cris non constitutam facienda, dummodò
sit saltēm primæ tonsuræ, adverte; id iure
communi, & secundūm ordinariam Regno-
rum praxim regulariter procedere; secūs
esse t̄ in Hispaniæ Ecclesijs, in quibus ex 57.
Bulla Sanctissimi Clementis Papæ VIII.
que incipit: Ecclesiastici Ordinis, ad postula-
tionem, & supplicationem status Ecclesia-
stici Regnorum Castellæ, & Legionis die 1.
Febrarij ann. 1601. Romæ edita; quam post-
modum Sanctissimus Urbanus VIII. die 16.
Decembris 1623. approbavit, per constitu-
tionem incipientem: *Decet Romanum Pon-
tificem; decretum est, Vicarium Episcopi,*
vel alium quemcumque ab eo in spirituali-
bus constitutum Iudicem, necessariò esse
debere lacris initiatum; nec aliter valide,
ac licite censuras, & reliquos officij actus
exercere. Audi Clementis VIII. verba.

Harum serie t̄ perpetuò statuimus, & 58
ordinamus, vt nullas posthac in perpetuum
Officialis, seu Prouisoris, vel Vicarij Genera-
lis, seu Iudicis ordinarij alicuius Archiepis-
copi, vel Episcopi, aut alterius personæ iuri-
sictionem Ecclesiasticam obtinentis in dictis
Regnis Castellæ, & Legionis munericibus fun-
gi, aut ad ea munera eligi, aut deputari possit,
qui in aliquo saltēm ex Ordinibus Sacris non
fuerit constitutus; ac propterea Venerabilibus
Fratribus Archiepiscopis, & Episcopis, &
alijs iurisdictionem Ecclesiasticam obtinen-
tibus in dictis Regnis Castellæ, & Legionis,
districte præcipiendo mandamus, ne de-
inceps quempiam in aliquo saltēm ex Sacris
Ordinibus non constitutum, in eorum Officiali-
lem, Prouisorem, aut Vicarium Generalem,
seu Iudicem ordinarium deputent, eligant, as-
sumant, & admittant, vel retineant, nihilomi-
nis omnes, & singulas deputationes, elec-
tiones, assumptiones, admissiones, ac dispensatio-
nes ad huiusmodi munera, aut aliquod illorum
de quibusvis personis in aliquo Sacro Ordine
non constitutis quādocumque, & per quoscum-
que faciendas, nullas, & invalidas, ac nullius
roboris, & momenti fore, sicque per quoscumq;
Iudices ordinarios, & delegatos, etiàm causa-
rum Palatiij Apostolici, ac S. R. E. Cardinales
etiàm de Latere Legatos, Nuncios, sublata eis,
& eorum cuilibet, quauis aliter iudicandi, &
interpretandi facultate, & auctoritate, iudi-
cari, & definiri debere, ac irritum, & inane, se
secūs super his à quoquam quauis auctoritate
scienter, vel ignorantè contigerit attentari,
decernimus, &c.

Hec omnia postquam retulit Sanctissi-
mus Urbanus VIII. subiungit: *Præinser-
tas t̄ dicti Clementis predecessoris literas,* 59
om-

omnia & singula in eis contenta Apostolica auctoritate tenore praesentium perpetuo approbamus, & confirmamus, illis que in uiolabilis Apostolicæ firmitatis robur adiicimus, decorantes præinsertas, ac præsentes literas semper, & perpetuo validas firmas, & efficaces existere, & fore, suosque plenarios, & integros effectus sortiri, & obtinere, ac ab omnibus, & singulis, ad quos nunc quomodolibet spectat, & pro tempore spectabit, in uiolabili-
tè obseruari debere, sicque, & non aliter per quoscumque iudices ordinarios, & delegatos etiam causarum Palatij Apostolici Auditores ubique iudicari, & definiiri debere, ac ir-
ritum, & inane, si securus super his à quocum-
que, quavis auctoritate scienter, vel ignoran-
ter fuerit attentatum, &c. non obstantibus,
&c. Harum literarum Apostolicarum meminit P. Anton. Quintanadueñas, dict. tra-
ctat. 11. de cens. Ecclesiast. sing. 1. num. 2.
cum duobus seqq.

- 60 Deinde sing. 2. a princ. aduerit, prefa-
ta indulta Apostolica in omnibus Castellæ,
& Legionis Regnum Ecclesijs, quas ibi
enumerat, procedere; non autem in Pro-
vincijs, & Ecclesijs Lusitaniæ, Cathaloniæ,
Aragoniæ, Valentiæ, Nauarræ, Insularum-
que Canariensium; tūm quiā postulatio, &
supplicatio illa à statu Ecclesiastico, ex Ec-
clesijs Regnum Castellæ, & Legionis con-
gregato, tantum interposita fuit; tūm etiām,
quiā proximè nominata Regna, sub illis
Castellæ, & Legionis & non comprehendun-
tur, licet Hispaniarum nomine continean-
tur; adde, quæ late concessit de hac mate-
ria ipse Quintanadueñas tom. 1. tractat. 7.
singul. 26. Hispaniam enim in duodecim &
61 Regna diuidit, ex Damian. à Goez tom. 2.
rerum Hispaniæ, pag. 1237. Theodor. Hop-
ping. de iur. insign. cap. 6. num. 445. iunge
que tradidi, cap. 7. à num. 41.

- Ex quibus inferri posse videtur, eas
Apostolicas literas ad Indiarum Ecclesijs
protrahi & non posse, nām licet Indiarum
63 imperium Castellæ, & Legionis & Regnis sit
64 vnitum, vt retuli dīct. cap. 7. à num. 43. non
tamèn Ecclesiastici Indiarum in postulatio-
ne suprà memorata, quæ his indoltis causam
dedit, interuenere; Insulæ Canarienses Ca-
stellæ Regno similitè sunt vnitæ; & nihil
minus in eis non procedere dictas Bullas, fir-
mat Quintanadueñas, ibi proxime, num. 1.
licet deinde antè finem numeri dubius ver-
setur; dum enim exprimit Ecclesijs Regno-
rum Castellæ, & Legionis, de quibus Bullæ
loquuntur, inter eas refert Canariens. ibi:
Migdonensi, & forsan Canariensi; fallitur
65 deinde Pater iste, dum inter Castellæ, &

Legionis Ecclesijs ponit & Tarragonensem;
hèc enim ad Cathalonie Principatum spe-
rat, estque ipsius Metropolis.

Ergo in Indijs standum & est communi
iuri ex Quintanad. dict. sing. 2. num. 2. in fin. 96.
illic: *Vnde in omnibus alijs Hispaniæ Diœce-
sibus, vt in Lusitania, Aragonia, Cathalo-
nia, & alijs extra numeratas, necnon in om-
nibus alijs extra Hispaniam, standum est iuri
communi. Nunc autem referre hoc loco li-
bet verba docti. & Religiosissimi Ioann. de
Silua, ex Seraphica Religione Patris, vbi
eum retulimus, supra num. 8. tūm quiā opti-
ma ad materiam huius capititis; tūm etiām,
quiā liber ille communiter haberi non po-
test, ergo sapientissimus Pater Regi nostro
Catholico loquens à folio 5. sic prosequi-
tur: *Per quanto en aquellos Estados (de las In-
dias) fuera de ser Rey en lo temporal, como
en eos (de Castilla) por la comun manera de
Monarquia, es V. Magestad Patron, Pro-
curador, y como Legado & de todo lo espiri-
tual, que fue el fin que llamò el zelo, y Chris-
tiandad de los Reyes Catolicos a conquistas
tan estrañas, y peregrinas, en quelos Sunos
Pontifices los nizieron como sus Vicarios, y
lo mismo a los Reyes de España sus sucesores.*
Et deinde, fol. 6. postquam retulit Pontifi-
ci, ex necessitate officij iniunctum esse onus,
per ducendi omnes ad cœlestes sedes, ita
concludit: *Ella misma obligacion corre, y está
en la misma fuerça en los inclitos Reyes de
Castilla, y sus sucesores, en quanto toca a
la conuersion, y manutención de las Indias,
como consta del tenor de la Bula de Alexan-
dro VI. que comienza, cognoscentes vos. Por
lo qual se ve claro, que los dichos Reyes son
inmediatos administradores de la predicacion,
y conuersion de los naturales de las Indias; por-
que para este fin fue elegida su industria Real,
y su especial prouidencia, solicitud, y cui-
dado, para que con todo ello acudan a este ne-
gocio de principal intento, como lo dīcta allí
el Papa. De lo qual tambien se colige, que V.
Magestad goza en las Indias de mayor dere-
cho que el derecho del Patronazgo concede al
Patron, porque goza de oficio de Delegado del
Papa para el dicho fin de la conuersion de los
Indios; y assi aprieta mas esta obligacion
a los Reyes de España; pues se ve claro auer
su Santidad descargado en este particular su
conciencia, y obligacion, y puestola en la di-
gencia, y cuidado desta Corona.**

Adde in corroborationem simile à no-
stro amantissimo concollega Goathema-
lensi, iam Mexicano Senatore D.D. Ginesio
Morote Blasquez Dauila traditum, in Pa-
troncin. de la Orden de Alcantara, à num. 92.
illic:

ilic: Que en quanto à la jurisdicción que su Magistral exerce en las Ordenes Militares, es Ministro superior, con dependencia de la Silla Apostólica, sin perjudicarse en esto la soberanía de ser mayor Monarca, antes bien, en caso que fuera capaz de aumento su Real grandeza, la recibía con el ejercicio de la jurisdicción de las Ordenes Militares, cuyo felicísimo Prelado perpetuo, y Augustissima Cabeza se reputa, siendo como Vicario General del Pontifice, ó su Capitan Generalissimo en estas Sagradas Milicias, ex Reinos, obseruat. 54. num. 18. in fin. Angel. Manriq. tom. 3. Annal. Cisterc. cap. 3. fol. 189. & alij.

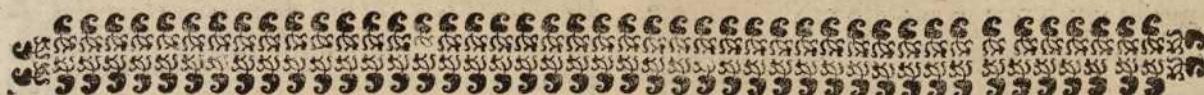

S V M M A R I V M .

- 1 Papa potest se sacerularis Principis iudicio subiçere, sed non in omnibus, & num. 2. 3. ubi declaratur.
- 4 Papa in causa sua Dignitatis potest esse index, secùs quando ipsius personam tangat.
- 5 Laicus iurisdictionem Ecclesiasticam exercens, non iure proprio, sed ex Papae delegatione, id facit.
- 6 Qui huic Papae potestati resistunt merentur Luciferiani appellari.
- 7 Rex Catholicus ex Papae priuilegio est Canonicus in aliquibus Ecclesijs sui Regni, & num. 8. 9. idem de Rege Franciae, num. 11.
- 10 Rex Catholicus in Cathalonia confert aliqua Beneficia ex priuilegio Apostolico.
- 12 Marchio de Astorga fruitur quotidiani distributionibus in Ecclesia Legionensi.
- 13 Rex Catholicus in Indijs est primus Motor conuersionis infidelium, & Comestabilis exercitus Dei, & num. 14.
- 15 Romanus Pontifex, per se, obire Orbem non potest; et curam alijs demandat, & num. 17. 18.
- 16 Laici aliqui populos, ac Reges, ad fidem Catholicam converterunt.
- 19 Papa non potest Regularibus imperare iter facere ad infideles, nisi sint Societas Iesu.
- 20 Verbum Debo, importat necessitatem.

- 21 Pontifici Maximo ex officio competit omnes homines ad carlestes sedes perdere.
- 22 Papa potest infidelium terras, & Regna Catholicis donare, ut habitatores ad Catholicam fidem reducantur.
- 23 Regiae Schedulae referuntur, quæ hanc Regis Catholici obligationem denotant.
- 24 Aliæ expenduntur, in quibus gubernationis spiritualis facultas Regi indulta, agnoscitur, & num. 40. 42.
- 25 Instructiones Proregibus datae debent omnino obseruari.
- 26 Proreges tenentur Senatorum vota admittere, sub mortali, & num. 27.
- 28 Alias ad damna obligantur, interim tamen facta tenent, & num. 29.
- 30 Consiliarij debent sua vota sine fermidine proferre.
- 31 Proreges Indianorum quasi absoluta vtuntur potestate.
- 32 Facultas, quam obtinent quoad Senatores, est limitata.
- 33 Nullum fuit declaratum, quod sine mandato Regio aliqui Proreges exequuti fuerunt.
- 34 Capicuus Latro intelligitur.
- 35 Proreges nequeunt summarias informationes, ad Reges animum informandum, recipere, contra Senatores.
- 36 Facilè enim inuenirent testes in quocumque crimen.
- 37 Roboam Regno priuatur, qui audire noluit consilium eorum, qui sibi dati fuerant.
- 38 Instructionibus limitatur, & temperatur facultas Proregibus data, per clausulam Alter Nos.
- 39 Hæc clausula magis ad decorum, quam ad exercitium adjici solet.
- 41 Praesentatio Regia omnino necessaria ad Beneficia Ecclesiastica Indianorum.
- 43 Etiam ad quæcumque minima officia Ecclesiæ.
- 44 Rex Catholicus habet plenissimam potestatem in Beneficialibus, ex Apostolico priuilegio.
- 45 Schedulae, quæ agunt de re spirituali in Indijs, quasi mandata Apostolica admittuntur, & num. 46.

ARGUMENTVM.

C Apitis præcedentis materia continuatur. Rex Catholicus obtinet Ca-
nonicatus in aliquibus Ecclesijs, exerceatque spiritualia in Indijs, ex
priuilegio Apostolico ; Agitur de instructionibus Proregibus datis,
ac de clausula Alter Nos.

CAP. XXVI.

NOn solum potest Romanus Pontifex laicum, præcipue Principem, ad cau-
fas, & materias Ecclesiasticas, capacem, &
competentem reddere, ac constituere, vt
diximus, & fundauimus præcedenti capite, sed
etiam inuenimus t eum aliquandò sacerdotalium
Principum se iudicio submittentem, in
cap. Nos si incompetenter 2. quæst. 7. secun-
dum intellectum P. Suarez aduersus Regem
Angliae, lib. 4. cap. 7. à num. 1. 8. & seqq.
Cardinal. Bellarm. de Roman. Pontific. lib. 2.
cap. 29. Ludouic. Peguer. dict. 92. num.
16. Decian. lib. 5. criminal. cap. 52. num. 4.
Francisc. Ansaldo. de iur. sd. ct. 1. part. cap. 2.
num. 16. P. Dian. 7. part. Moral. tractat.
10. miscellan. resolut. 3. vers. 4. iunctis, cap.
Mandatis 10. cap. Auditum 18. 2. quæst.
4. Cùr ergo hoc idem quæd causas spiri-
tuales, iuxta ea, quæ suprà, cap. præcedenti,
tradidimus aliorum respectu disponere non
poterit? Maximè cùm t alteri vices suas in
se ipsum (secundum aliquos) valeat delega-
re, qui iudicium faciat, sententiamque ferat
in Papam, licet non in omnibus, vt nuper
notauit Ioann. Driedos de libertate Christian.
lib. 1. cap. 15. per hæc verba.

Insuper, & secundum Tribunal fori ex-
terioris, potest Papa suas vices delegate, seu
committere alicui, qui poterit iudicare ipsum
se se iudicandum subiectum illi; qui ex de-
legata, seu ex commissa sibi potestate, poterit
in ipsum Papam iudicium facere, & senten-
tiam condemnationis ferre, non quidem t in
omnibus, sed in his solum, quæ potest per se
ipsum iudicare; proinde in causis, quæ ver-
tuntur inter personam Papæ, & alium quem-
cumque; vt si rapuit, occidit, aut commisit
aliud graue crimen, potest condemnari ad resti-
tuendum, & satisfaciendum parti læsæ, & in
cap. 16. in princ. Narcis. Peralt. dict. cap. 5.
& iuxta hæc accipe Bald. in leg. vnica, cap.
Né quis in propr. caus. num. 2. vbi etiam

Barthol. Innoc. in cap. Ex parte, de verbis. sig-
nific. Iass. in leg. Qui iurisdictioni preeft,
num. 10. de iurisdictione omn. iudic. D. Gueuara
in propugnacul. assert. 2. §. 2. nun. 70. di-
stinguentes Papam t in causa sue Dignita-
tis posse esse iudicem (adde leg. Et hoc 41. ff.
de hereditib. instit. leg. Proxime 3. ff. de his,
quæ in testam. delentur) secùs, quandò tan-
git propriam personam, Gabriel à Sancto
Vincent. de censur. disput. 1. num. 128. &
disput. 4. quæf. 9. num. 206. in fin. & num.
207. intellige tamè relata secundum P.
Suarez sententiam, vbi suprà, num. 6. scili-
cet, quoad externum iudicium humanum,
posse Papam se submittere alterius iudicio,
tanquam arbitro, non tanquam proprio iu-
dici iurisdictione utenti in ipsam personam
Papæ; iunctis, D. Felician. de Vega in cap. Si
diligenti 12. de for. compet. num. 52. & seq.
Melch. Loter. de re Beneficiar. lib. 1. quæst.
ultimo, à num. 52. & 56. Duard. ad Bullam
Cœne, lib. 1. quæf. 2. num. 38. Barbos. de iur.
Ecclesiast. lib. 1. cap. 3. num. 186. & alijs, su-
prà. Sedes namque Apostolica omnes iudi-
cat; à nemine iudicatur, Gelaf. Papa leg. In
sua constitut. Valde mirati, §. 11. pag. 16.
tom. 1. Bullar. cum alijs, latè Barbos. in cap.
Licet 6. num. 6. de electione.

Aduertè etiam in comprobationem om-
nium suprà traditorum, & ipsorum maiorem
declarationem; Papam nunquam laicis con-
cedere iurisdictionem Ecclesiasticam (quan-
dò concedit) iure proprio; idest, vt eam
exerceant, & administrent laici, iure t pro-
prio tanquam in eis radicatam, sed solum
virtute Delegationis Apostolicae, qua ipsi
capaces sunt; vt rectè notant Menchac.
dict. lib. 3. de success. creation. §. 22. num.
60. Iul. Clar. lib. 5. sententiar. §. fin. quæst.
41. vers. Sèd quid dicendum, Segur. Daua-
los vbi sup. 1. part. cap. 2. num. 4. Cautcan.
1. part. decision. verbo Iurisdictione Ecclesiasti-
ca Ordinari t, & verbo Clericus potest con-
ueniri, D. Gueuar. vbi proxime, assert. 1. §. 7.
à num. 39. Mich. Reinos. obseruat. 54. num.

3. cui Potestati Pontificiae non est aliquo modo resistendum, aut de tali Dignitate Ecclesiastica iudicandum; qui enim talia faciunt, præ ambitione, & superbia, Pontifici Summo non obedientes, Luciferiani appellari merentur, de quibus Diu. Isidor. lib. 8. ethymolog. cap. 5. & habetur in cap. Quidam, §. Luciferiani 24. quest. 3. ita Læl. Jordan. de Romanae Sedis orig. cap. 12. num. 23. & post eum, D. Valençuel. contrâ venetos, 5. part. num. 151.

Præcedentium aptum habemus exemplum, in personam Catholici Regis nostri ab antiquo executum. Ergò Rex Catholicus Dominus noster & priuilegio Apostolico in nonnullis Regni sui Ecclesijs Cathedralibus est Canonicus, veluti in Toletana, Legionensi, & Burgensi, vt notarunt Narr. consil. 2. num. 17. ad med. sub tit. de iur. Patronat. lib. 3. Roder. Toletan. lib. 6. cap. 14. Anton. Fabricius de pensionib. lib. 3. tit. 12. num. 19. Valdes de Dignitat. Reg. cap. 14. à num. 14. Palac. Rub. de Benefic. in Curia vacantib. §. 9. antè fin. D. Araci. in memorial. sobre las vacantes de las Indias, num. 28. & 52. D. Solorzan. dict. lib. 3. cap. 2. num. 45. Barbos. in cap. Cùm M. 9. nam. 15. de constitut. Scobar de Pontific. & Reg. iurisdict. cap. 24. §. 2. num. 107. Ludouic. Sarau. de iurisdict. adiunctor. quest. 1. num. 37. Mich. Anton. Frances de Verutigoit. de Eccles. Cathedralib. cap. 5. à num. 76. In Barchinonensi, & Gerundensi, post Oliuan. vbi infra, & Barbosa vbi proxime Vrrutigoit. dict. cap. 5. num. 77. Anton. Oliuan. de iur. Fisc. cap. 13. num. 4. & 6. vbi affirmat se vidisse Regem nostrum Philippum III. Castellæ, & II. Aragoniæ sui Canonicatus in Barchinonensi Cathedrali Ecclesiæ apprehendere possessionem, ibi.

Ecclesia Barchinonæ est numerata, habet enim quadraginta & Canonicos, & unus de numero est Dominus Rex Aragonum, & Comes Barchinonæ, assignatur eidem stallus, siue exedra in Choro, seu in peristillis, & datur locus in Capitulo, vt habeat ius suffragij cum alijs Capitularibus; quod vidi hodie obseruari 22. Maij 1599. quo die Philippus II. Rex Aragonum, & Comes Barchinonæ, post præstitum iusiurandum in Aula Regia, & receptionem à tribus stamentis ibi congregatis, ingressus est Ecclesiam Barchinon. & accepit possessionem sui Canonicatus, & fuerunt cum eo seruata, ea, quæ seruantur in quolibet alio, qui recipitur in Canonicum, & in fratrem; hæc sunt signa Canoniæ spiritualis, cap. Dilectus filius, de Praebend. &c.

Quod omne primo in dict. num. 6. &

21. ex priuilegio Apostolico contingere fundauerat, & rursus, num. 16. refert, in Cathaloniæ Principatu, ex dicto Apostolico priuilegio, Dominum & nostrum Regem conferre quædam Ecclesiastica Beneficia, absque interuentu Episcopi, aut alterius Praelati, ibi: Sunt quædam Regia Beneficia, quæ ad collationem quamdam, & nominationem ipsius Regis, Comitis Barchinonæ, pertinent, & liberam prouisionem, ac dispositionem; neque vlla in illis requiritur Episcopi, aut alterius Ordinarij, in cuius districtu sunt, habita institutio, prouisio, sed ipsius Regis nominatio, & electio vim habet collationis, &c. De Rege Franciæ, affirmant Carol. de Grassal. de Regal. Franc. lib. 2. iur. 1. & P. Dian. 1. part. Moral. tractat. 2. resolut. 6. in princ. Ioan. Ferrald. de iurib. & priuileg. Reg. Franc. priuileg. 7. Boetius Episc. heroic. question. de iur. sacro, lib. 1. num. 42. D. Araci. vbi sup. num. 27. & 51. obtinere aliquos & Canoniciatus, ipsorumque distributionibus quotidianis frui, quemadmodum accidit Marchioni de Astorga, & in Legionensi Cathedrali Ecclesia, vt notauit D. Araci vbi proxime Barbos. de potestat. Episcop. alleg. 72. num. 75.

Ex quibus omnibus D. Solorzan. dict. cap. 2. à num. 37. rectè inferre videtur, Bulas Apostolicas, quoad Indiarum Occidentalium Regna, Indorumque conuerzionem, Sanctam Catholicam Fidem stabiliendam, fundandam, promouendamque Regibus nostris Hispanis concessas, & indultas, consti- tuere eos in huiusmodi muneribus, exercitijs, reliquisque spiritualibus, non solùm Vicarios, aut Delegatos Apostolicos, verum etiam primum, ac præcipuum & Motorem conuerzionis, & prædicationis infidelium, ac veluti Comestabilem exercitus Dei, Prædicatorumque verbi Divini; item prædicta commissione, & iussione in Alexandri Bulla comprehensa, totum gubernationis Indiarum, Indorumque conuerzionis pondus Regis & humeris Sanctam Apostolicam Sedem imposuisse, vt rectè aduertit num. 34. & seqq. quæ optimè confirmat doctissim. Freytag. dict. cap. 7. num. 2. in fin. vbi ita: Quis dubitat quin Romanus & Pontifex, cùm ipsi per se Orbem obire non liceat, eam curam alijs demandare, & possit, & debeat? Nequè, vt eant solùm, sed vt destinent ipsi, ac mittant quos idoneos iudicauerint, & cap. fin. num. 8. vbi ex Maffeo, lib. 1. Histor. Indic. pag. 8. & lib. 10. pag. 239. & lib. 12. pag. 285. & Barrio decad. 4. lib. 9. cap. 21. refert, aliquos laicos ferro potius, quam & literis innutritos, velut Apostolicos Nuntios, populos, & Reges

ges ad fidem Catholicam conuertisse P. Acosta (à quo habuit, quę docuit Freitas dict. num. 2. in fin.) de procurand. Indor. salut. lib. 3. cap. 2. P. Luzena in vir. Sanct. Francisc. Xauier. lib. 3. cap. 1. In quod expende textum in cap. Valdè 1. 94. distinct. ibi: *Vt vbi præsentes esse non possumus* (ait Pontifex Symmachus) *nosta per eum, t cui præcipimus, representetur autoritas, vbi gloss.* verbo *Præcipimus*, P. Auendañ. in Thesaur. Indic. tit. 2. cap. 5. num. 40. obserua tamē, Papam imperare non posse Regularibus ad infideles iter facere, Patribus Iesuitis t exceptis, P. Sanchez in Decalog. lib. 1. cap. 2. num. 48. Ribadeneyr. de institut. Societatis, cap. 20. Meroll. tom. 2. disput. 4. deleg. cap. 4. collor. 4. num. 10. in fin. Fr. Hyacint. Donat. rerum Regular. tract. 10. quæst. 16. in fin. tom. 2.

Clariū id ipsum depromit, t ex ipsa Alexandrina Bulla, in verbis illis: *Mandamus vobis in virtute sancte obedientie; t deinde destinare debeat, t omnem debitam diligentiam in præmissis adhibentes; quæ in se necessitatem t important, leg. 1. §. Qui magistratum, ff. Quod quisque iuris, leg. 1. vbi DD. ff. de edendo, gloss. in Clementin. 2. verbo Debet, de stat. Monachor. Ioan. de Anania consil. 85. in princ. plures apud Surd. consil. 81. num. 14. Math. Burat. decis. 547. num. 5. Clemen. Merlin. decis. 432. num. 6. cum alijs.*

Pontifici namquæ t Summo ex Pastorali competit officio, omnes homines, tam fideles, quam Catholicos, quam etiā hæreticos, verbo, & exemplo per se, aut per alios, ad cœlestes sedes perducere, Diu. Bernard. lib. 3. de consider. ad Eugen. Pap. ibi: *Curandum tibi summopere est, vt qui non sapiant, sapiant; t qui sapiant, non despiciant; t qui despiciere resipiscant, vt recte notauit Paulus Rubeis resolution. practicabil. cap. 86. num. 117. Frat. Ioann. Silua en sus aduentencias para el buen gouierno de las Indias, fol. 6. in fin. ibi: Y sobre todos, el Sumo Pontifice, y Vicario de Christo, que tiene la suprema, y mas soberana potestad en el mundo, està mas obligado que todos à procurar, no solo que todas sus ovejas, y subditos vivan en Christiandad; mas tambien deue hazer quanto pudiere, porque los Infieles, y Gentiles vengan à la Fe, y conocimiento de Dios, & fol. seq. illic: Y assi està el Summo Pontifice obligado precisamente à procurar la conuersion de los Infieles, y Gentiles, aplicando para este Soberano fin los medios mas conuenientes, proporcionados, y poderosos para conseguir lo que sea possibile. Ideoque, vt id valeat t consequi-*

iuste poterit infidelium terras, & Regna Regibus donare Catholicis, vt latè Barbos. de offi. t potestat. Episcop. I. part. tit. 3. à num. 32. t 41. Ludou. Paramo de origin. Inquis. lib. 3. de Summi Pontificis potestat. quæst. 1. ofin. 4. à num. 1. Mich. Anton. Frances de Vrrutigoit. de Eccles. Cathedra lib. cap. 32. num. 81. qui cum multis fundant, Papæ potestatem super fidelibus, & infidelibus.

Prafatam necessitatem, & obligacionem, ex Pontificis rescriptis ortam, & in nostros Catholicos Reges diffusam, agnoscunt planè, t & passim ipsi, exprimiturque in literis Regijs, vt patet in Schedula Regia 5. Maij 1581, pag. 274. tom. 1. impress. in illis verbis: *Por que entendiendo la obligacion que tenemos de proveer, que estos Reynos, y Provincias de las nuestras Indias, sean bien regidos, y gouernados en lo espiritual, y temporal, &c. 16. Decembris 1587. pag. 100. eod. tom. illic: Por el cumplimiento de la gran obligacion, en que nuestro Señor me ha puesto, &c. & 10. Aprilis 1528. ibi: Y descando, como deseo cumplir en esta parte con la obligacion tan grava, y precisa, como es, que en los dichos Beneficios, y Doctrinas se pongan tales personas, quales conuienc, &c. P. Auendañ. in Thesaur. Indic. tit. 1. à princ. t num. 34. 41. & seqq.*

Nunc in predicatorum omnium compunctionem aliquas t Regias Schedulas libet expendere, quæ de materia hæc loqui videntur. Ex quibus aperte elicuntur, & deducuntur, rerum spiritualium gubernationem, quatenus ad finem prafatum spectat, Regiae voluntati, & dispositioni esse commissam, quod, vt semper dixi, intelligendum est privilegijs, & concessionibus Apostolicis. Id maximè infertur ex tribus Regiarum instructionum capitibus, Proregibus Peruanis, & Nouæ Hispanæ traditi assuetarum, quæ expeditæ sunt annis 1568. pag. 164. 1595. cap. 4. pag. 308. t 1596. cap. 3. pag. 326. tom. 1. impress. in quibus hæc verba inuenies:

Y por que, aunque la gouernacion espiritual de aquellas Provincias toca principalmente à los dichos Prelados, à quien se la encargo, con lo qual descargo mi Real conciencia, deseo mucho, &c. Regia Schedula II. Nouembris 1566. pag. 98. eodem tomo, cap. II. eiusdem instructionis anni 1595. pag. 311. in fin. facit etiā Regia Schedula 4. Aprilis 1609. quam traxi, cap. 10. num. 43. in illis verbis: Que sepan la lengua de los Indios que huieren de doctrinar, y que desto nadie puede tener mas conocimiento que los Prelados, y personas que gouernan en mi nombre las Provincias de las Indias, &c.

25 Has autem instructiones, tamen seruari debere Proreges, & ad ipsarum obligari obseruantiam, docet optimus textus in Nouell. seu constitut. 24. de Præside Pisidiae, collat. 10. cap. fin. ibi: Cognoscant, quo tandem modo Trouincias eos gubernare conuenit, visum nobis est, non tantum signa eis praebere administratiois in codicilis, (vt vocant) sed etiam modum prescribere seruandum, quo Prouinciam administrant, ut ad hæc intentis oculis, propriam dirigant administrationem; iunctis Francisc. de Ponte de potestat. Proreg. tit. 1. num. 1. & tit. 7. §. 6. num. 3. Mastrill. de Magistrat. lib. 5. cap. 6. num. 146. & 267. Calixt. Ramirez de leg. Reg. §. 11. num. 5. D. Valenç. consil. 177. num. 42. D. Solorzan. de Indiar. Gubernat. lib. 2. cap. 4. à num. 76. & cap. 7. à num. 19. & lib. 4. cap. 9. num. 60. D. Palafox in dict. defens. Canonic. 7. part. num. 57. P. Auendañ, in Thesaur. Indic. tit. 3. num. 85. Did. Philipp. Albornoz en su cartilla Politica, verbo Armas, versic. La causa, in fin. (vbi aduertit aliquando oportere has non seruari instructiones) Anton. de Ballis variar. tractat. lib. 2. quæst. 10. num. 39. qui rursus adiicit ex 3. Regum, cap. 12. & excap. Ecclesia 16. quæst. 1. cap. Denique 7. quæst. 1-26 Treregnes tamen habere Consiliarios à Rege constitutos, quos sequi deberent, & non ad eorum ipsos trahere gesta, Berart. in specul. visitat. cap. 9. num. 28. leg. 37. tit. 3. lib. 4. summ.

Immò illos tamen sub mortali Con-
27 siliarios sequi, docent Cardin. Paleot. de Sacro Confessor. 1. part. quæst. 3. art. 5. & 6. Ribadeneyra de Principe Christian. cap. 24. Aragon. de iustit. & iur. quæst. 60. in explicat. art. 2. Ioann. Francisc. San-Felic. decis. 62. num. 84. ad omniaque tamen obligari damna, licet interim validum tamen sit, quod factum
28 fuerit, nisi mandati fines supereret, ex Ramirez, vbi supra, num. 7. D. Solorzan. Bonadill. Pont. & Mastrill. refert D. Crespi obseruat. 12. num. 13. in fin.

Quod omnino aperire Consiliarij, &
29 Senatores tamen Regij, cum de iustitia admini-
stranda, ac distribuenda agatur, propone-
re, & docere ratione officij, & prestatu iu-
ramenti, tenentur, omnique formidine dempta libere sua vota pronuntiare; solita tamèn, ac debita urbanitate, & mode-
stia, Luc. de Penn. in leg. Quidque 57. Cod.
de Decurionib. lib. 10. San-Felic. latè dict. de-
cis. 62. num. 66. Carol. de Tapia decis. 3. Su-
pren. Consil. à num. 102. facit Nouella con-
stitutio de moderat. Arabie, coll. 10. verum,
vt hoc recte consequi, praxique tradi val-
eat, magna in his Indiarum partibus indi-

get negotium reformatione, ac emenda-
tione, propter tamen absolutam (vt ita dicam) 31
Proregum authoritatem, & potestatem, qua
etiam solent in Senatores vii, cum sit lis-
mitata ad certos casus, quam quoad hoc
obtinent; nec valeant speciali Regis nostri
deficiente mandato, tamen legitimè ad carcera-
tionem, suspensionem, vel priuationem, 32
aut quid simile procedere, ex leg. fin. Cod.
vbi Senatores, vel Clarissim. leg. 2. Cod. de of-
fic. Præfect. Argut. Mastrill. & Capiblanc.
vbi infra, latè San-Felic. vbi supra, à num.
62. Carleual. de indic. disp. 2. num. 1112.
& 1233. adde tradita à Conciubus nostris
D. D. Francisc. Vico in Schol. ad cap. 36.
tom. 1. tit. 1. pragmatic. Sardinia, D. D. Ioan.
Dexart ad Capita Curiarum, lib. 3. tit. 1. de
offic. Proreg. à num. 5. exemplaque refert
San-Felic. in quibus nullum declaratum,
fuit, quod ex abrupto, tamen & de facto non
nulli Proreges Neapolitani, Siciliani, ac
Mediolanenses exequuti fuere, Tapia dict.
decis. 3. Nec de his Senatoribus, sed de alijs
Officialibus Regijs tamen agit, Capic. Latro
consultat. 47. num. 50. 81. & 84. lib. 1. 34

Nequè ad informandum tamen Regis nostri 35
animum possunt Proreges summarias reci-
pere informationes contrà Senatores, pre-
ter instructionum formam, quas debent
penitus obseruare, vt dixi cap. Qualiter,
& quando 24. de accusation. leg. 2. Cod. de of-
fic. Præfect. vrb. leg. Inflissimos 3. Cod. de offic.
Rector. dict. leg. 2. Cod. de offic. Præfect. Au-
gustal. Authent. vt indices sine quoquo suffrag.
§. volumus, & §. Necessitatem, Nouell. 112.
vt iudic. nullare relatio, leg. Viros, Cod. de Palac.
Sacrор. lib. 12. Mastrill. de Magistr. lib. 5.
cap. 6. num. 134. Capiblanc. vbi infra, num.
35. San-Felic. vbi supra, à num. 110. Ta-
pia, num. 14. 71. & 78. facile enim inueni-
rent tamen aduersus Consiliarios, & Ministros 36
iuste, & recte procedentes, in quodcumque
crimen testes, optimè Ponte de potestat. Pro-
reg. tit. 3. §. 7. de election. official. num. 42.
San-Felic. num. 78. Tapia, num. 13. vbi sup-
ra, Ioann. Baptist. Thor. in notis ad Pont.
dict. num. 12. vbi se refert ad Carrab. fin-
gul. 174. de sindicat: incipit, Officiales Re-
gij, ita intelligenda, leg. 90. tit. 3. lib. 4.
summ.

Addit preterea Ballis vbi proxim. num.
41. Roboam Regao priuatum, quia tamen eorum, 37
qui sibi dati fuerant, audire noluit consi-
lium, cap. Ecclesia 7. 16. quæst. 1. vbi id tradi-
tur ex Diu. Hieronym. ad cap. 3. Esaiæ, D.
Solorzan. emblemata. 48. num. 37. facit Luc.
de Pen. in leg. Omnes, Cod. de Decurionib. lib.
10. San-Felic. à num. 106. & 113. Tapia,
num.

nam. 67. vbi proximè. Capiblanc. de Baranib. pragmatic. 1. num. 17. (vbi refert Regem Federicum non habuisse heredes, quia finè consilio statuebat) ob hanc sanè causam plures vidimus priuandos; alia similitè adducere poteramus in horum comprobacionem, his temporibus visa, & observata, sed omittimus consultò. Igitur
 38 his instructionibus t̄ suprema Proregum facultas, & authoritas temperatur, & minuitur, quam ipsis concedere videtur clausula illis Rescriptis Regijs, ac codicillis adiecta: Alter Nos, l. 30. tit. 3. lib. 4. Summ. vt notarunt in specie Francisc. Reuerter. decis. 107. numer. 2. ad medium, San-Felic. dict. numer. 113. num. 124. Tapia numer. 20.
 22. & 68. & à num. 100. & 115. D. Crespi num. 18. locis vbi supr. qui aiunt, eam clausulam, & facultatem, ad decorum magis, quam t̄ ad exercitium apponi solere; in quod rectè expendi potest Regia Schedula 17. Septem. r. 1614. Esquilacensi Principi missa, que dūm de facultate Proregibus data circā delictorum, & poenarum remissionem agit, itā concludit: Y porque esta facultad se os dà para quanto a la autoridad del cargo que llenais, y por la confiança que tengo de vuestra persona, aunque entiendo, que usareis de ella con la consideracion que se requiere, he acordado de os aduertir, que no uséis de la facultad, sino fuere en casos de rebelion, y que conuenga mucho a mi servicio, y al sossiego, y quietud de la tierra,
 l. 33. tit. 3. lib. 4. Summ. Itēm alia 8. Aprilis 1581. Comiti de Alva, Neapolitano, vel Siciliano Proregi, scripta, quam tradit P. Dian. 6. part. Moral. tractat. 6. miscellan. r. solut. 3. pōst medium, in illis verbis: Quanto a lo primero, tiene entendido, que por tiempo auido en este Reyno, que ha titulo de a autoridad, que en su privilegio se les dà, llamandolos, Alter Nos, dispensan en muchas cosas extraordinarias, siendo para ello tambien prouocados de los C. asejeros, que cerca de ellos assisten, dandole à aquella parabra una inteligencia absoluta; y aunque en vuestra instrucion se dice harto claro, que la dicha clausula se pone mas por autorizar en lo publico la persona del Virrey, que porque en virtud de ella se pueda dispensar en pragmatica, ni orden firmado de mi mano; toda via he querido tornaros a aduertir aqui de mi intencion, con ordenarlos, que no se exceda de ella. D. Vega in cap. Atſi Clerici 4. ſ. de adulterijs, de indic. numer. 79. Gregor. Cid Carriazo in discurs. sobre el valor de lo obrado por el Virrey de Cerdña, sub lit. X. pag. 9. alioqui eandem, quam Catholicus Tom.I.

Rex noster, ex vi illius, haberent potesta-
 tem Proreges, vt notant de ea clausula
 latè agentes, Belluga in Specul. Princip. ru-
 bric. 25. num. 1. Ponte dict. titul. 1. num. 1.
 & consil. 55. num. 46. tom. 1. Bardaxi de of-
 fice. Gubernator. quæſt. 5. num. 51. Hieronym.
 Portolès ad Molinum, verb. Rex, numer.
 291. Oliuan. de iur. Fisc. cap. 4. num. 58.
 Iacob. Cancer. 3. part. Variar. cap. 3. num.
 329. Selſe decis. 175. numer. 5. & in
 tractat. de inhibition. cap. 1. §. 5. num.
 10. & 102. Marant. de ordin. indicior. 5.
 part. princip. num. 9. Camill. Borrell, de
 præstam. Regis Catholici, in præfat. num.
 60. Menoch. consil. 52. Milanens. decis.
 56. à num. 72. Franch. decis. 165. num. 2.
 Pett. Surd. consil. 281. numer. 1. Camill.
 de Medic. consil. 23. numer. 7. Mastrill.
 de Magistrat. libr. 3. cap. 10. allegar. pro
 Dom. Aloys. Mastrill. numer. 12. & lib.
 5. cap. 6. à numer. 25. 146. & 245. Mar.
 Giurb. consil. 19. à numer. 19. & 27.
 Gnbriel. Berart. dict. cap. 9. à num. 1.
 Ponte de pofestat. Proreg. titul. 1. num.
 1. Donac. Anton. de Marinis resolut. iur.
 libr. 2. cap. 10. num. 5. ad medium, Ta-
 pia dict. decis. numer. 20. Capic. Latro
 consultat. 47. numer. 21. libr. 1. & nu-
 mer. 36. Pius Viues in discurs. Apolo-
 getic. pro Immunitat. Eccles. lit. M. pa-
 gin. 13. & pagin. 16. lit. T. in fin. Pri-
 marius Matritensis. Advocatus doctissim.
 Blasius Gundisalvus à Ríbero in discurs.
 Apologetie. por el Señor de Mecina, con-
 tra la Ciudad de Palermo, pōst numer. 31.
 Tasson. de Antefacto, verſic. 2. observat.
 2. numer. 10. Pat. Dian. vbi supr. Dom.
 Crespi observat. 5. num. 72. Dom. Mon-
 temayor obitèr in propugnat. Pro Reg. iu-
 risdiction. pōst decisiones Hispaniolæ, §. 32.
 à num. 19. San-Felic. vbi supr.

Circa spiritualem gubernationem In-
 diarum, quam suprā tradidimus, expen-
 de t̄ etiā Regiam Schedulam 28. Mar-
 tij 1620. que dūm de Regia ad Preben-
 das, & Beneficia Ecclesiastica præsen-
 tatione, & nominatione, necessaria agit;
 hanc spiritualem gubernationem cum tem-
 porali in Regio Patronatu collocat, ibi:
 Que el titulo legitimo que tiene razón de
 el principio formal, y substancial de poder
 ser uno Prebendado, o Parroco de las In-
 dias, es la presentación hecha en nom-
 bre t̄ de su Magestad, o por quien ten-
 ga poder suyo para ello, y que así se
 procure conservar el Patronazgo Real, en
 materia que tanto importa, y esté indi-
 vidualmente t̄ con el gouerno espiritual,

40

41

y temporal, que esto se guarde aun en las Sacristias, y otros tñ oficios de las Iglesias, extat apud Dom. Solorzan. dict. lib. 3. de Indiar. Gub. cap. 2. nu. 33. & in specie expendit D. Palaf. in alleg. iur. por el Clero de la Puebla de los Angeles, con las Religiones sobre las Doctrinas, alleg. 2. punct. 5. n. 2. fol. 62. in not. (adde tradita supr. cap. preced. num. 14.)

Qui latius in materia prosequens, alleg. 4. art. 2. n. 83. fol. 231. suppositis Romanorum Pontificum concessionibus, & priuilegijs, Catholicis Regibus nostris Hispanis indultis, etiam à primis Indiarum Occidentalium acquisitionis temporibus, eoque, quo in illos plenum Patronatus ius fuit translatum, non dubitauit asserere, & affir-
mare ipsos Reges in præfatis Indiarum tñ Regnis, plenissimam in Beneficialibus ha-
bere potestatem, vt communiter dici solet de Summo Pontifice, in cap. 2. de Præb. in 6. D. Greg. Lop. in l. 1. tit. 16. p. 1. gloss. A quién quisere, Hieron. Gabr. conf. 200. n. 1. lib. 1. vbi latè Abb. conf. 57. vol. 2. Dec. conf. 341. Cassador. decis. 3. de Præb. Gonçalez ad Regul. 8. Cancellar. in proœm. §. 1. num. 31.

Aliud non spernendum, nec omitten-
dum tradit prædictus Illustriss. semperque
venerandus D. Palafax in d. allegat. d. alle-
gar. 4. art. 1. n. 5. & in dict. defens. Canonic.
4. part. nu. 37. nempe omnes Regias Sche-
dulas à Regibus Catholicis Dominis no-
stris, quoàd hanc spiritualem gubernatio-
nem, & materiam à Sancta Romana Sede ip-
sis demandatam, expeditas, quæ omnino ad
Indorum conversionem, in eisque firman-
dam Sanctam Catholicam Fidem, tendunt,
& diriguntur, veluti mandata Apostolica à
Sanctissimo tñ emanata venerandas, ac
habendas esse, quod alij ante ipsum do-
cuerant, Frat. Anton. Remesal. en la Historia
de Chiapa, y Guatemala, lib. 8. cap. 13. pag.
474. loquens de Schedulis, & prouisioni-
bus Regijs, ad fauorem Religionum, ac Re-
ligiosorum datis, quibus eis onus admini-
strandi Sacramenta, in Indiarum Regnis in-
iungitur, sic concludit: Y si aora son priuilegios Apostolicos todas las Cedulas Reales concedidas por los Reyes de España en fauor de los Religiosos; & paulò post ibi: Y se-
gun esto, la Cedula que se sigue tendrá
fuerza de breve Apostolico, y como tal se
ha de tener, y respectar, Frat. Ioann. Gri-
jalva in Histor. Sanct. Augustin. etat. 2.
cap. 16. fol. 93. D. Solorzan. dict. libr. 3.
cap. 16. nu. 22. Frat. Alphons. à Veracruce
apud Frat. Ioann. Baptist. in aduertent. Con-

fess. Indor. fol. 304. cum seqq. nouiss. Pat.
Auendañ. in Thesaur. Indic. in addit. ad
tom. 2. num. 285. & seq. ad quæ videtur
respicere, quod docuit, D. Villarroel en el
Goubern. Ecclesiastic. 2. part. quest. 12. ar-
tic. 5. num. 80, vbi ait, Regias Schedulas
tñ in rebus Ecclesiasticis ad personas Ec-
clesiasticas missas, quoàd eas, vim legis
obtinere.

S V M M A R I V M.

- 1 **P**rimum Beneficium vacat ipso iure per acquisitionem secundi incompatibilis, & n. 3. 25.
- 2 **Q**uinque tempora circa hoc aduertuntur.
- 3 Secundum acquisitum intelligitur, data pacifica ipsius possessione.
- 4 Beneficia incompatibilia sunt, quæ re- quirunt personalem residentiam.
- 5 Duo Canonicatus nequeunt simul in una persona concurrere.
- 6 Parochialis regulariter Canonicatum excludit.
- 7 Beneficij secundi acquisitionio primi renuntiationem inducit.
- 8 Limita, quando unum Beneficium obtinetur in titulum, & aliud in coadiutoriam.
- 9 Vel quando Sanctissimi dispensatio da- tur.
- 10 Dispensatione Pontificalia interveniente sufficit in digniori residere Bene- ficio.
- 11 Quando cum Canonicatu Parochialis accessoriè concurrit, non obligat residenzia in ea.
- 12 Hæc Parochialis eo casu non confertur concursu.
- 13 Obtinens plura Beneficia dignius tene- tur sequi in celebrando.
- 14 Accedens ad Diocesim, vbi a uer- sum Breuiarium admittitur, non te- netur eo uti, nisi ibi perpetuo ma- neat.
- 15 Per dispensationem licet retinere, quæ alias non poterant.
- 16 Tlures Episcopatus possunt ab uno Epis- copo possideri; scilicet possunt dari plu- res Episcopi in una Ecclesia media dis- pensatione.

- 18 Papatus nequit supprimi, cum sit de irre Diuino.
- 19 Episcopus unus potest assignari absque dispensatione duabus Ecclesijs, Apostolica ordinatione unitis.
- 20 Ecclesia una potest duos Episcopos habere, unum Principalem, alterum Coadjutorem.
- 21 Obtinens duas Præbendas in una Ecclesia an duas voces, & distributiones habeat? Vbi, an quis possit duplice salario fruiri?
- 22 Episcopus nequit super incompatibilitate dispensare, & reddituratio.
- 23 Quid, data urgenti necessitate, & numer. 24.
- 25 Decisio cap. de multa 28. de Præbend. aucta fuit per Sanctum Tridentinum Concilium.
- 27 Beneficij primi vacantis possessio an tradi posse, & iussus presentatio dari a Patrono, non vocato primo possessore, & num. 28. 46.
- 29 Incompatibilitas impedit duorum Beneficiorum reientionem; non ipsorum acquisitionem.
- 30 Rescripta Regia in hoc omne expenduntur, & n. 31. 3. 2. 3. 3.
- 34 Beneficium primum potest retineri per duos menses a die possessionis secundi.
- 35 Blasius Flores Diaz de Menai intelligitur.
- 36 In Gallia post annum vacat primum Beneficium.
- 39 Beneficij primi vacatio cessat, mota lite intra duos menses.
- 40 Praeterea pacificam possessionem, requiritur ad vacationem primi Beneficij, quod percipientur fructus secundi.
- 41 Beneficium primum non vacat, quando secundi fructus sunt ad tempus alteri reseruati.
- 42 Fructus mediæ temporis primi Beneficij non lacratur obtinens secundum.
- 43 Quam penam incurrit, qui utrumque Beneficium retinere presumit?
- 44 Beneficium primum quando possit conferri, adhuc non adepta secundi possessione.
- 45 Secundum stylum Curiae Romanae statim conseruntur Beneficia promoti.
- 46 Collatio potest indulgeri, non vocato primo possessore, & n. 27. 28.
- 47 Papæ electio habet vim confirmationis.
- 48 Flaminius Parisius intelligitur, qui dixit, cessare Beneficij vacationem, ante possessionem, & n. 49. 50. 51.
- 52 Tribunalia Suprema ex eisdem actis solent mutare sententiam.
- 53 Iura aliqua in hoc expenduntur.

ARGUMENTVM.

Beneficium primum quando vacare dicatur per afflictionem secundi? an, & quæ dari possit dispensatio super incompatibilitate Beneficiorum?

CAP. XXVII.

Consequens iam videtur hoc in loco de priorum Beneficiorum amissione, & vacatione, per aliorum incompatibilium afflictionem agere; non quidem latè, & diffusè, vt ipsa materia patitur; sed quatenus opportunè ad hanc nostram attinet; præmittendo præcipue aliqua necessaria, vt ita melius, & facilius intelligi valeant, quæ apud Nos servantur.

Communis ergo in hac questione, secundum iura nouissima, est conclusio, per secundum incompatibile Beneficium t ipso iure vacare primum, cap. de multa 28. de Præb. & Dignit. cap. Qui à nonnulli 3. de Cleric. non resid. extrauag. execrabil. §. Qui verò, de Præb. Sacros. Trid. Concil. sess. 7. de reform. cap. 4. & sess. 24. cap. 17. l. 3. tit. 16. p. 1. conducunt etiam text. in cap. Referente 7. cap. Præterea

Tom. I.

14. eod. tit. de Præb. & Dignit. Nauar. cons. 25. n. 2. eod. tit. Abb. in d. cap. Qui à nonnulli, n. 4. Cardinal. cons. 3. n. 3. Cassad. decis. 1. n. 1. de constit. Paul. & mil. Verall. decis. 293. p. 2. Ioan. Selu. de Benef. 3. p. q. 2. n. 23. & q. 28. Benedict. Capra regul. 90. à n. 1. & 22. Dueñas regul. 71. à n. 1. Hieron. Gonçal. ad regul. 8. Cancell. gloss. 15. à n. 19. vbi ex iuribus iam relatis quinque distinguit t tempora, & secundum d. cap. de multa, & d. cap. 4. s. Concil. Trid. tenet, & fundat hanc conclusionem; ita etiam distingunt iuxta eadem iura, Didac. Spin. in specul. t. Islam. gloss. 3. à num. 74. Aloys. Ricc. vbi infra, à num. 1. Valer. Reginald. in prax. for. penitentiari. lib. 30. tractat. 3. num. 309. Andr. Vallens. de Benefic. lib. 3. tit. 1. num. 7. optimè D. Valençuel. consil. 83. n. 132. vbi ait, hodiè absquè electione, t ipso iure vacare priora Beneficia, & textibus iam citatis, &

ex cap. i. vbi Franc. not. 3. de eo, qui mittitur in poss. lib. 6. cap. Cum in cunctis 7. vbi gloss. & communiter Doctores, de electione. Clement. Gratiae, de rescript. P. Azor. Instit. Moral. p. 2. lib. 6. cap. 13. quæs. r. Gutier. conf. 10. à n. 4. latè Garc. de Benefic. 11. p. cap. 5. à princ. & n. 100. cum seqq. Barbos. in dict. cap. 4. Concilij. num. fin. & locis vbi infra, Pyrrh. Corradus in prax. dispensation. Apostolicar. lib. 6. cap. 4. n. 3. & seqq. Francisc. Peña decis. 303. à n. 1. & 4. D. Villarroel en el Gouvern. Ecclesiast. 1. p. quæst. 1. artic. 14. n. 25. D. D. Didac. Anton. Frances de Vrrutigoit. in tract. de intrusion. q. 46. à princ.

4 Assecutionem autem secundi Beneficij intellige per pacificam & ipsius possessio-
nem, non aliter, ut ex dict. cap. Cum in cun-
ctis 7. §. Cum vero, vbi Abb. ex Dec. nu. 5.
iuncto cap. Licet Episcopus 28. de Præbend.
in 6. cum alijs docent Oldrad. conf. 14. Ro-
man. conf. 335. n. 1. & conf. 341. n. 17. Na-
uarr. conf. 18. num. 3. de Præbend. Rot. decis.
61. in nou. optima gloss. in Clement. 1. vt lit.
pendent. d. verb. Collatio, vbi Cardin. n. 18.
Imol. num. 19. in fin. Bonifac. Vitalin. nu.
73. Bernard. Diaz in prax. cap. 48. vbi Sal-
ced. in not. Lambert. de iur. Patronat. lib.
2. part. 1. quæs. 6. art. 16. Flamin. Paris. de
resignat. Benefic. lib. 3. quæs. 1. n. 129. Car-
dinal. Seraphin. decis. 483. num. 5. & decis.
953. P. Azor. vbi proxime, q. 9. Gratian.
discept. forens. cap. 296. à n. 1. D. Solorzan.
de Indiar. Gubern. lib. 3. cap. 13. nu. 78. Flo-
res Diaz de Mena variar. lib. 1. quæs. 13. à
n. 1. Gonçalez d. gloss. 15. §. 2. num. 9. vbi
explicat, quæ dixerat h. co supr. citato, n. 9.
& seqq. & n. 42. in eadem gloss. 5. in princ.
& gloss. 14. n. 78. Ricc. in prax. for. Eccles.
decis. 393. nu. 12. vbi deciſum per Sacram
Conciliij Trident. Congregationem aduer-
tit Thom. Zerol. in prax. Episcopor. verbo
Vacatio, §. 1. Mauric. Alced. in simil. prax.
Episcop. 1. p. cap. 3. num. 91. Andr. Vallens.
dict. lib. 3. tit. 2. nu. 5. Garc. d. cap. 5. n. 84.
in tertia, & sexta declarationibus, ibi rela-
tis, & n. 114. & fin. Armendariz in addit.
ad Recopil. legum Nauarræ, lib. 4. tit. 7. de
pluralitat. Benefic. nu. 14. & seqq. Francisc.
Marc. decis. 1120. in fin. p. 1. Matth. Burat.
decis. 19. à n. 3. vbi Ferentill. n. 18. ita deciſum
refert Peña decis. 61. à num. 3. & decis.
204. n. 8. & decis. 308. à n. 1. Barbos. de of-
fici. & potest. Episc. 3. p. alleg. 62. n. 3. & 28.
& alleg. 72. n. 13. & in dict. cap. 4. num. 3.
& 4. & in dict. cap. 17. eiusdem Concilij.
num. 9. 31. & 53. & in dict. cap. de multa.
28. n. 6. & seqq. Petr. Franc. Tondut. resolut.

Benefic. 1. p. cap. 27. n. 43. & 47. & cap. 47.
n. 27. & 2. p. cap. fin. §. fin. n. antepen. Rot.
Rom. apud eundem post tract. de pensionib. de-
cis. 7. D. Fermos. de Sed. vacan. tract. 1. q. 2.
num. 20.

Quod accipiendum, & intelligendum
est, quandò vtrumque Beneficium persona-
lem requirit residentiam; eo namquæ casu
verè, & propriè dicuntur incompatibili-
tia, & se invicem excludentia Beneficia, Ber-
nard. Diaz d. cap. 48. vbi Salced. Lap. alleg.
116. à n. 2. vbi Mandos. lit. B. & alleg. 117.
Feder. de Sen. conf. 120. & conf. 135. Cassa-
dor. dict. decis. 1. de constitut. Verall. decis.
294. à n. 1. lib. 2. P. Paul. Comitol. respons.
Moral. lib. 1. q. 73. Franc. Marc. decis. 1161.
à n. 1. p. 1. Camill. Borrell. in Summ. decision.
tit. 21. n. 11. & 83. Alphons. Hojed. de in-
compatibil. Benefic. 1. part. cap. 13. à n. 13.
& cap. 17. nu. 35. Perez de Lara de Anni-
uersar. & Capellan. lib. 2. cap. 7. num. 15.
Garc. dict. cap. 5. num. 84. Ricc. dict. num. 12.
& in decis. C. r. Archiepiscop. Neapol. 226.
n. 7. p. 4. Barbos. in d. cap. 4. Concilij. n. 2.

Vt duobus accidit & Canonicatibus, qui
simil non possunt concurrere, cùm unus
alium excludat, Garc. d. n. 84. & num. 381.
Ricc. d. decis. 393. per tot. Barbos. in d. cap.
17. n. 20. & d. alleg. 62. n. 28. Lara d. n. 15.
Clement. Merlin. decis. 6. nu. 8. Burat. d. de-
cis. 19. n. 2. Sic & similitè Parochialis re-
gularitè Canonicatum expellit, Ricc. de-
cis. 240. d. 4. part. Ioann. Baptist. Thor. in-
compend. decisionum Curiæ Archiepiscopalnis
Neapol. p. 2. verb. Parochialis, in 3. p. com-
pend. decis. sect. 2.

Immò per ipsam alterius incompati-
bilis Beneficij obtentionem, primo & om-
ninò renuntiasse creditur, gloss. in Clement.
gratios. verb. Renuntiare, de rescript. vbi
Imol. n. 13. Innoc. in cap. In noſtra, n. 2. eod.
tit. in Decretal. Burat. decis. 499. nu. 1. vbi
ita bis fuisse deciſum per Rotam, affirmat,
Gratian. decis. 155. n. 20. Limita & tamèn, ni-
fi duo incompatibilia Beneficia obtinean-
tur, vnum in coadiutoriam, & aliud in titu-
lum, iuxta tradita à Gonçalez vbi supra,
gloss. 5. §. 9. à n. 94. Garc. de Benefic. 4. p. cap.
5. à n. 123. Mich. Ant. Frances de Vrrutig.
de Eccles. Cathedral. cap. 32. n. 116.

Vel si Sanctissimi accidit dispensatio, qui
solus potest super pluralitate Dignitatum,
Canonicatuū, & aliorum incompatibilium
Beneficiorum dispensare, quovsque & ce-
dat, vel decebat dispensatus, cap. Dudam
54. §. Nos igitur, de Præb. gloss. in cap. Quia
in tantum 5. eod. tit. & in dict. cap. de multa.
verb. Per Sedem, & in cap. 1. de consuetud. in

6. verb. Absque dispensatione, & in cap. Ordinarij, de offic. Ordinar. verb. Sui Beneficij, eod. lib. & in cap. Non potest, verb. Apostolicæ Sedis, de Præb. eod. lib. Felin. in cap. Et si Clerici, §. Adulterijs, de Iudic. n. 5. Ioan. An dr. in cap. Literas, de concess. Præbend. Cassador. decis. 3. de constitut. Put. decis. 430. n. 1. Lambertin. de iur. Patronat. d. 1. p. lib. 2. art. 15. quæst. 7. Capra d. regul. 90. à num. 44. & 143. Dueñas dicit. regul. 71. num. 2. Hojed. d. 1. p. cap. 71. num. 29. & 2. p. cap. fin. n. 50. P. Sanch. late Consilior. Moral. lib. 2. cap. 2. dub. 5. n. 2. & dub. 6. per tot. Vallens. de Benefic. d. lib. 3. tit. 9. n. 3. Lara, & Gratian. vbi suprà Ricc. d. decis. 393. numer. 5. & seqq. Gonçalez dicit. gloss. 15. §. 2. num. 92. cum multis D. Valenç. conf. 51. num. 39.

Eoque in casu sat erit, ità dispensatum, & prouisum in digniori + residere Dignitate, & onera alterius Ecclesiae per alium adimplere, cap. Extirpande 30. §. Qui verò, de Præbent. vt notant Geminian. in cap. Non potest, §. Illud, num. 11. Franc. num. 5. de Præb. in 6. Abb. in d. §. Qui verò, nu. 5. Imol. n. 8. Rebuff. in prax. Benef. tit. de dispensar. de non residend. nu. 28. Lancell. Conrad. in Templ. omn. iudic. lib. 2. cap. 3. nu. 9. Ciem. Merl. decis. 122. n. 3. vbi ità in Rota mana decisum tradit, & decis. 354. nu. 17. Ferdinand. Brancia apud Donat. Anton. de Marinis allegat. 51. num. 12. D. Roderic. de Mandiaa & Parga en el memor. sobre que por su Dignidad de Maestre-Escuela de Salamanca no debe acompañar con otros canonigos à los Comissarios de la Ciudad, que van con Legacias, num. 37. cum alijs Barbos. in dict. cap. 17. Concilij, n. 29. vbi etià ait, ità fuisse decisum, & in cap. Ex parte 6. nu. 15. & 17. de offic. Vicar. cum Garc. de Benefic. 3. p. cap. 2. n. 179. in declarat. 12. docet, habentem Canoniciatum, & independenter + ab illo, & accessoriè Parochiale non teneri in Parochiali residere, sed tantum in Canoniciatu, & ità Sacram Congregationem declarasse apud Garc. vbi proximè, & in casu prædicto, Parochialis ità vnta concursu + non confertur. Barbos. de iur. Ecclesiast. vniuers. lib. 3. cap. 16. à num. 16. Gonçalez vbi suprà. gloss. 5. §. 7. num. 13. Garc. vbi suprà. 9. part. cap. 2. num. 193. idem Barbos. in summ. decis. Apostol. collect. 340. num. 9. & de Paroch. cap. 2. à num. 18. & 152. in fin. Mich. Anton. Frances de Vrrutigoit. de Eccl. Cathedral. cap. 8. num. 94.

Sic habens plura Beneficia, in celebrando, & recitando, dignius tenetur + sequi, ex Diu. Thom. quodlibet. 1. art. 13. Molfes.

Tom. I.

1. p. tract. 5. cap. 2. num. 47. Martin. Bonac. de Horis Canonic. disp. 1. q. 3. punt. 1. nu. 9. cum alijs. Zachar. Pascalig. de Sacrific. nouæ Legis, quæst. 273. num. 5. P. Suar. libr. 4. de Horis. cap. 23. num. 6. Filiuc. trattat. 23. cap. 7. q. 1. n. 221. Q. atanadueñ. singular. tom. 1. tract. 8. singul. 7. à nu. 7. Vrrutigoit. d. cap. 8. n. 395. (nota obitèr, accedentem ad aliam Diocesim, vbi dimersum Breuiarium admittitur, non pesse + eo vti ad recitandum Horas Canonicas, nisi ibi perpetuò manere debeat. Martin. Benacin. de Hor. Canon. d. quæst. 3. punt. 1. à n. 7. Ioann. Egid. in Decalog. cap. 7. dub. 14. n. 4. Barthol. à Sanct. Faust. de Hor. Canon. lib. 2. q. 120. Scob. à Corr. eod. tract. q. 3. §. 1. num. 15.) Omne ergò suprà traditum A. apostolica operatur dispensatio, qua data, & supposta retinerilicet, quæ alijs + non poterant, 16. Speculat. titul. de dispensat. in princip. Ollodrad. consil. 327. à numer. 1. facit gloss. in cap. Ventum est, verb. Non possum 1. quæst. 1. Tiraquell. de retract. lignag. §. 32. gloss. vni- ca. num. 59. Matth. Burat. dicit. decis. 19. nu- mer. 8.

Eodem modo ex Apostolica dispensatione plures possunt ab eodem Episcopo obtineri Episcopatus; sicut + plures Episcopi in vna Ecclesia, cap. Relato 5. cap. Illud 6. 21. q. 1. Mandol. in rubr. de dispensat. ad plura Beneficia, Sot. de iust. & iur. lib. 3. q. 6. art. 3. Hojed. de incompatibilit. Benefic. 2. part. cap. 1. cum seqq. Barbos. in Collectan. ad Sanctiss. Concil. Trident. sess. 7. de refor- mat. cap. 2. à num. 1. plenè Don Philipp. de Moncada, in Matritensi Curia celebratiss. Advocatus, qui in ætatis flore, mundi pom- pa abiecta, in Capuccinorum Religione sancte obiit, in doctiss. iuris allegat. por la Ciudad de Truxillo, con D. Alonso Messia de Prado, y la Villa de Villanueva, sobre el terri- torio, y jurisdicion, à n. 170. Mich. Moez de Iturbide in cap. Consuetudinem 1. de consuet. in 6. num. 5. & 21. Mich. Anton. Franc. de Vrrutig. vbi suprà. cap. 6. n. 107. & à n. 181. vbi latè D. Crespicio servat. 15. numer. 100. Monet. de commun. Ultimar. voluntat. cap. 12. à num. 39. & 66. cum seqq. vbi addit. Pa- patum + supprimi non posse, cum sit de iu- re Diuino. 18.

Si verò due fuerint Ecclesiæ vnitæ ex A- postolica ordinatione, eis restè vnu Epis- copus absq; noua dispensatione assignatur; cum ambæ pro vna omnino + reputentur, ex cap. Et tēporis qualitas 16. q. 1. notant An- charran. in cap. 1. n. è Sede vacante. Caccia- lup. in tract. de Unionib. cap. 2. Gratian. dis- cept. forens. cap. 655. Gonçalez vbi suprà. 19.

S 3. gloss.

gloss. 5. §. 7. num. 21. Virutigoit. dict. cap. 8. à num. 122. & à num. 391. vbi, quèd pef-
20 sit vna t Ecclesia duos Episcopos, vnum
principalem, & alterum coadiutorem eodē
tempore habere, ex cap. non autem 7. q. 1.

Si aliquis ex dispensatione Pontificia in
vna Ecclesia duas habet Præbendas, vbi
cuilibet ius vocis, & distributionum, per se
21 competit, habebit nē duplēm vocem, t
& distributionem? Vide Ioann. Andr. Card.
Abbat. n. 6. Felin. num. 2. in cap. Cismolim, in
princ. de re iudic. D. Couarr. lib. 3. cap. 13.
n. 6. Hojed. de incompat. Benef. 1. p. cap. 12. à
n. 15. Reynof. cum alijs, obseruat. 27. n. 17.
Itēm. an, & quandò duas militias, officia, &
munera quis obtinere valeat, & duplēi sa-
lario frui, vide l. Ijs quidēm 5. C. Qui mili-
tar. poss. & l. fin. C. de cohorte alib. lib. 12. Are-
tin. in cap. 3. de probat. Plat. in l. 3. C. de Dign-
itatib. eod. lib. Reuerter. decis. 308. vbi Ma-
rin. & lib. 1. resolut. iur. cap. 312. San. Felic.
decis. 328. Galeot. in differt. post primum
resp. Fisc. à n. 71. Camill. de Curte de feud.
2. p. cap. 1. à n. 156. Ioann. Baptist. Thor.
in compend. 1. p. verb. Salarium duplex, & in
supplement. eod. verbo.

Episcopus autēm, aut alijs Prælatus, su-
pēr ea Beneficiorum incompatibilitate, vel
22 pluralitate non valeat dispensare; cūm t non
possit Generalis Concilij per se derogare
constitutioni, secundūm text. in cap. Cūm in-
ferior 16. de maiorit. & obed. & gloss. in cap.
Dilectus 19. de Præbend. verb. Cūm se facul-
tas obtulerit, gloss. in d. cap. de multa, verb.
Per sedem, & in cap. 1. verb. Absque dispen-
satione, de consuetud. lib. 6. & alias suprà re-
latas D. Couarr. de sponsalib. 1. part. cap. 6.
§. 10. n. 11. P. Suarez de legib. lib. 6. cap. 15.
à n. 6. Rebuff. in prax. Benef. tit. de dispens. ad
plura Benefic. num. 29. Marth. de iurisdict. 2.
part. cap. 38. num. 18. Ricc. decis. 105. part. 4.
Francisc. Monald. conf. 73. à num. 8. lib. 1.
Cancer. 3. part. variar. cap. 3. nu. 338. Ro-
bit. in Pragmat. 1. de Guidatico, nu. 55. Ca-
piblanc. de Baronib. cap. 31. num. 13. Farin.
decis. 310. à num. 1. part. 2. recentior. Ioann.
Griuell. decis. Dolan. 89. n. 17. & seq. Quinta-
nadueñ. tom. 1. singular. tractat. 6. singu-
lar. 13. num. 3. Garc. de Benefic. 11. part. cap.
5. à num. 337. Ioann. Baptist. Thor. in com-
pend. decisionum Curiæ Archiepisc. Neapol.
2. part. verb. Episcopus, in 3. part. compend.
seit. 2. Barbos. dict. allegat. 62. numer. 18.
P. Dian. 9. part. Moral. tractat. 6. miscell.
resolut. 40. & 10. part. tractat. 14. resolut.
3. versic. Quero etiam, Vrrutigoit. vbi
suprà, cap. 34. num. 61. Marianus de Iu-
liano ad Ritus Regn. Siciliæ, cap. 149. q.

17. in fin. apud Marcellum Conuersanum,
Simon Barbos. in repertor. verb. Episcopus
non potest, pag. 129. in fin. nouiss. Libellus,
cui titulus est, Escudo de Estado, y Justicia
contra las pretensiones de la Reyna de Fran-
cia, artic. 5. versic. El orden del mundo, pag.
124. An autēm, data urgente t necessi-
tate valeat Episcopus dispensare? Affir-
mant Hostiens. & Abb. in dict. cap. Demul-
ta, Ioann. Selva de Benefic. 4. part. quæf. 7.
num. 29. Rebuff. d. tit. de dispens. ad plura
Beneficia, n. 30. Contrarium tamē t. cmu 24
multis tenet Andr. Valens. de Benefic. lib. 3.
tit. 9. num. 3. in fin.

Quare hodiè ex Sacrosancti Tridentini
Concilij præscripto, in dict. cap. 4. (per-
quod t aucta, & extensa est dict. cap. de mul-
ta 28. de Præbend. decisio, vt ex Sacrae Con-
gregationis declaratione docet Gonçalez
vbi suprà. gloss. 15. in princ. num. 17. & 19.
Quamvis anteā dubitauerit Rota decis. 483.
à n. 4. & decis. 484. nu. 4. part. 1. diuerjor.
iunctis Nauarr. conf. 10. à num. 1. & confit.
24. & 25. de Præbend. Parif. de resignat. Be-
neficior. lib. 3. quæf. 1. à num. 132. Hojed.
d. 1. p. cap. 16. in princ. & cap. 17. num. 39.
cū seq.) omnia Beneficia Curata, Dignitates,
& simplicia personale requirentia resi-
dentiam, vt sunt Canonicatus, Portiones in
Cathedralibus, & Collegiatis, & alia que-
cumque, etiā Capellaniæ, quæ ex funda-
tione, vel consuetudine residentiam petunt,
semper, & vbiq; per secundi obtentionem
t ipso iure vacare primum, vt cum quatuor 26
Rota decisionibus firmat, & docet Gonçal.
vbi proximè à num. 15. alias Sacré Congre-
gationis Concilij iuxta d. cap. 4. & d. cap.
17. retulit Matth. Burat. decis. 473. num. 2.
Barbos. d. 3. p. de offic. & potest. Episc. alleg.
57. n. 201. optimè D. Salg. de Reg. protect. 3.
p. cap. 7. à n. 78. & à n. 4. agit, an primum
Beneficium ipso iure per secundi incompati-
bilis assecutionem vacans, conferri pos-
sit, & eius possessio tradi, non t vocato, aut
citato primo possessore secundūm Benefi-
ciū obtinente? Et rectè componit DD. va-
riè in materia loquentes, de quo etiā tra-
ctat Cardin. conf. 132. n. 7. Hojed. d. 1. p. cap.
4. à n. 6. & cap. 13. n. 59. Flores Diaz de Me-
na variar. lib. 1. q. 13. n. 26. D. Vrrutigoit. de
intrus. q. 80. n. 3. & 10. q. 82. n. 2. & q.
79. à n. 5. & q. 87. n. 17. Vbi etiam agit, an
presentatio à Patrono possessore t non vo-
cato, dari possit, de quo Rota in antiqu. decis.
9. de iur. Patron. Roman. conf. 375. in fin.
Parif. conf. 47. n. 3. lib. 4. Paul. Christin. de-
cis. 131. n. 6. vol. 4. quos observa ad cap. Li-
cet Episcopus 28. de Præbend. in 6.

Hinc aliud nota, incompatibilitatem ex Sacro Tridentino Concilio traditam, semper obstat duorum, pluriumve Beneficiorum incompatibilium retentioni, non vero illorum + acquisitioni; bene enim potest Beneficiatus secundum Beneficium acquirere, Hieron. Gabr. consil. 193. à num. 6. vol. 1. Cardinal. Seraphin. decis. 774. numer. 2. vbi pluriēs per Rotam, & etiā per Sacram Tridentini Congregationem decisum affirmat Clemen. Merlin. decis. 6. num. 9. & decis. 46. num. 19. & decis. 122. num. 4. & decis. 354. à num. 17. Garc. dict. 11. part. cap. 5. à num. 270. Buratus decis. 102. à num. 1. & decis. 248. num. 3. Rota Romana decis. 601. num. 5. part. 4. & decis. 337. num. 10. 8. part. recent. & apud Tondut. post tract. de pensionib. decis. 7. num. 8. & decis. 49. num. penult. & decis. 83. num. 4. Ioan. Francisc. Ferentill. ad Burat. decis. 19. num. 18.

Secundūm quæ est de iure + nostro tex-
tus in Regia Schedula generali Patronat. Re-
gis 1. Iunij 1574. §. penult. pag. 86. tom. 1.
impress. ibi: r queremos, y es nuestra voluntad,
que ninguna persona en las Provincias de las
Indias pueda tener, ni obtener, ni ocupar dos
Dignidades, o Beneficios, o oficios Ecclesiasticos
en una Iglesia, ni en diferentes; y por
tanto mandamos, que si alguno fuere con nues-
tra presentacion para qualquiera Dignidad,
Beneficio, o oficio, antes que se haga la col-
lacion, y prouision, renuncie + el que antes tu-
uiere, & Reg. Sched. 19. Septembri 1580.
pag. 105. eod. illic: r porque nuestra voluntad
es, que de aqui adelante se escusen, y sepaís
lo que en semejantes casos se ha de hazer, esta-
reis aduertido, que ningun proueido no pueda
tener mas de una Dignidad, o Beneficio; y
assi ordenareis (Archiepiscopo loquitur) que
el que tuviere Prebenda, o Canongia la sirua,
sin poder tener otra cosa, sino fuere queriendola
dejar + por seruir alguno de los dichos Bene-
ficios, y en el tal caso gozara del, en que fuere
proueido solamente, sin llevar cosa alguna de
la dicha Prebenda, y esta orden hareis se guar-
de precisamente. Id ipsum antiquiori tempo-
re prouisum inuenio, in Regia Schedula 13.
Nonembris 1537. pag. 103. eod. Por ende (ait)
yo vos encargo, y mando os informes de los Cle-
rigos que tienen semejantes Capellanias, y
Beneficios, y los compelais a que elijan + lo
uno, o lo otro, de tal manera, que solamente ten-
gan aquello que pueden seruir. &c. leg. 4. tit.
9. lib. 1. sum. leg. 21. tit. 4. eod.

Ergo a die pacificæ possessionis secundi
Beneficii incompatibilis, utriusque retentio
duorum mensum spatio + permissa est (licet
Flores de Mena perperam dict. quæs. 13. nu-

mer. 2. dicar, illico teneri primum Benefi-
cium dimittere, assequentem secundum; nisi
pro illo + illico prædictum intelligat tem-
pus); Cassador. decis. 9. numer. 2. deicau-
posse. & propriet. Gabriel. dict. consil. 193.
num. 8. Mascard. dict. conclus. i 83. num. 47.
Farinac. decis. 657. num. 1. part. 2. recent.
Garcia dict. 11. part. cap. 5. num. 55. & à nu-
mer. 100. Burat. decis. 175. num. 9. Andra
Vallenf. dict. lib. 3. tit. 2. num. 5. & à num.
1. Sim. Barbos. in repertor. verbo Beneficium
primum, pag. 33. Augustin. Barbos. dict. al-
legat. 57. num. 201. Tondut. Benefic. resolut.
1. part. cap. 27. num. 44. & 2. part. cap. fin.
§. fin. num. antepen. & 3. part. cap. 183.
num. 8. vbi ex Loueto in recollection. arrest.
lit. G. num. 5. in fine, & ibi addit; asserens, in
Gallia primum Beneficium + incompatibile
post annum vacare, Rota Romana apud eum
dem post tractat. de pension. decis. 7. num. 7.
Clemen. Merlin. dict. decis. 6. num. 10. &
11. vbi ait, quod omnino + tenetur primum
Beneficium dimittere post illud duorum
mensum tempus, Cassador. decis. 1. de consti-
tut. Lap. dict. alleg. 116. num. 3. Cardinal.
Mantic. decis. 356. num. 4. Tondut. dict. §.
fin. num. fin. & eo elapo, a dictæ posses-
sionis principio, primum + vacare creditur,
Cassad. & Mascard. vbi proximè, Garc. dict.
cap. 5. à num. 51. & num. 114. Burat. decis.
102. num. 2. & decis. 121. num. 2. & decis.
175. num. 15. Ferentill. in not. ad eundem
decis. 19. num. fin. Vallenf. dict. tit. 2. num.
6. & 12. vbi, quod controversia mota super
Beneficio intra duos menses præfatos, ces-
sat primi Beneficij + vacatio, & num. 10.
addit requiri etiam, vt pacificam posses-
sionem habens, percipiat fructus omnes, vel
illorum + maiorem partem, ideoque si alte-
ri sint reseruati fructus ad certum tempus,
non amittere + interim primum Beneficium,
qui a esset sine effectu possessio, cap. Si tibi
concessio 26. de Præbend. in 6. vbi gloss. Abb.
& DD. & in dict. cap. De multa, & in dict.
cap. Cum incunctis, §. 1. Corras. 1. part. cap.
10. num. 8.

Non tamè fructus medijs temporis pri-
mi Beneficij secundum assequens lucrabitur,
aut illos, absque poena poterit + colligere;
nisi id faciat, vt seruentur, & ne pereant;
Geminian. consil. 106. num. 10. Burat. decis.
233. num. 13. addit, quæ tradidi de transla-
to ad aliam Ecclesiam, supra cap. 24. num.
20. cum seqq.

Si autem utraque Beneficia simul reti-
nere, & obtinere aliquis presumperit, utro-
que secundum ultimum + tempus, dict. cap.
De multa, & Sancti Tridentini Conciliij, pri-
ua.

uabitur, ut relati superius, & tempora distinguentes notant, per verba predicti Concilij, dict. cap. 4. ibi: *Quicumque de cetero plura Curata, aut alijs incompatibilia Beneficia Ecclesiastica, siue per viam unionis ad vitam, seu commendae perpetuae, aut alio quocumque nomine, & titulo contra Sacrorum Canonum decreta, & nominatum contra constitutionem Innocentij III. in cap. De multa de Præbend. recipere, ac simul retinere præsumserit, Beneficijs ipsis iuxta illius constitutionis dispositionem, ipso iure, etiam eiusdem Conciliaris constitutionis rigore priuatus existat,* leg. 3. tit. 16. part. 1. vers. Otroſi el que ouiesſe, Bernard. Diaz in prax. crimin. cap. 58. verbo *Beneficiaplura vbi Salced.* Valer. Reginald. in prax. for. pænitentiar. lib. 30. tractat. 3. num. 309. Garc. dict. 11. part. cap. 5. num. 7. & 76. cum seqq. Ioan. Gutierrez. consil. 10. à num. 4. Barboſ. in cap. Eum, qui 18. de præbend. in 6. num. 3. Velasc. de priuileg. paup. 1. part. quæſ. 12. num. 30. Tondut. de pensionib. cap. 52. num. 5. D. Vrrutigoit. de Intrusion. quæſt. 117. num. 2.

Et licet Joseph. Mascard. dict. conclusion. 183. à num. 15. cum Egid. Cremon. in cap. *Quod ob gratiam, de regul. iur. in 6.* Hostiens. in summ. de translat. Episcop. numer. 6. Calderin. consil. 10. deſentent. & reindicat. & alijs doceat priora promoti Be-
44 neficia statim rite posse & conferri, quamuis secundi Beneficij adhuc non fuerit pofſionem assecutus promotus, id tamen intellige secundum distinctionem, quam poſtea, num. 33. facit, & nos retulimus, cap. 24. num. 33.

Itèm secundum Romanæ Curiæ stylum, quem similitè tradidimus dict. cap. 24. numer. 26. dummodò etiam adſit, & concurrat præstitus translati translationi conſensus, vt diximus ibidem, num. 1. per quem ad eum finem, primum Beneficium vacare creditur; nempe, & vt alij possit conferri, vt bene probare videntur glossæ in cap. Post electionem 7. verbo Confirmationem, de concess. Præbend. & in cap. Licet Episcopus 28. verbo Non vocato, de Præbend. in 6. vbi etiam, 45 quòd collatio poſſit fieri non & vocato primo poſſessor, Cardin. in Clement. 1. vt lit. pend. num. 20. in fin. Calderin. consil. 1. de translat. Episcop. Dec. in cap. Cùm incunctis 7. S. Cùm verò, num. 5. de election. Abb. consil. 101. num. 2. lib. 2. Mascard. vbi suprà, num. 17. Gratian. dict. cap. 296. num. 2. Gonçal. dict. gloss. 15. §. 1. à num. 39. P. Sanchez in Dec. log. lib. 2. cap. 26. à num. 7. & 12. Barboſ. in dict. cap. Licet Episcopus, num. 8. D. Vrrutigoit. de intrus. quæſt. 79. à num.

5. & ſi fiat à Papa prouisio statim videtur collatum Beneficium; cum Papæ t electio vim confirmationis obtineat, Alexand. Spe-
rell. decif. 173. num. 77. Iul. Lauor. Variar. lucubration. tit. 4. cap. 25. ſub num. 18. &
20.

Hinc cauendum t est à Flamin. Paris. de resign. Beneficior. lib. 7. quæſt. 23. à num. 46. docente, Beneficij ab Episcopatu inferio-
ris ceſſare vacationem per ſolam ipſius pro-
uisionem, antequam eius fit capta poſſeſſio; dummodò tamē ſint literæ neceſſarie ex-
pedite, ſecundum Rotæ decisionem, quæ eſt
182. num. 3. part. 2. diuersor.

Quoniām licet verum fit, ita per Rotam uiffe decisum; recessum & tamē ſuit poſt modūm ab ea ſententia, & resolutione in ea-
dem cauſa per ipsam met Rotam (en grado
de reniſta) ut notarunt Francisc. Pauin. de
offic. & potestat. capitul. Sede vacante. præ-
l. 1. 7. num. 14. Gratian. diſceprat. forens. cap.
127. num. 48. Quarant. in ſumma Bullar.
verbo Capitulum Sede vacante, num. 13. &
eſt ſecundum mentem Hostiens. vbi ſuprà,
num. 6. Gonçal. dict. gloss. 15. in princ. num.
49. & §. 2. à num. 87.

Vel etiam poterit & intelligi Parisius, quòd
ceſſet vacatio per prouisionem quoad Pa-
pam, vel alium conferentem; nàm quotiēs
Summus Pontifex, vel alius facultatem ad
id habens à Sancta Sede, abſenti Eccleſiam
confert, quoad ipſum conferentem, dicitur
non vacare ea Eccleſia; verè enim dici po-
teſt, quòd ſit Eccleſiae de Beneficiato prouisum,
ſed ſolū quoad hunc prouisum, donèc
ipſius poſſionem assequatur; ideoque
quoad diuersos t dicitur vacare, Paul. & mil.
Verall. decif. 291. lib. 1. Borrell. in ſumma de-
cifionum, tit. 21. num. 24.

Et ex dictis proximè etiam obſerua. Su-
premis Tribunalibus, vt Rotæ, & alijs simi-
libus permiffum ſempè, & datum videri, vt
exeſdem & actis ſuam poſſint mutare, &
reformare ſententiam, vt notarunt Ludo-
uic. Gomez ad Regul. Cancellar. regul. de
triennal. poſſeff. quæſtion. 5. vbi mirabiliter
de hoc in terminis Rotæ Romanæ loquitur,
Gratian. etiam, dict. cap. 127. num. 49.
Menoch. consil. 59. D. Larrea decif. Grana-
tens. 47. num. 52. Cephal. consil. 310. Boer.
decif. 69. num. 22. Ioan. Petr. Fontanell. de-
cif. 573. num. 21. Petr. Silua in Prætorio com-
petentiar. à num. 12. facit optimus textus
apud Iuſtinian. Imperator. in Authent. de
nupt. §. Nos autem ibi:

Nos autem & in conſtitutionum compo-
ſitione multa quidem, & alia de iſtis decreuimus,
quæ exiſtimauimus oportere; nunc conſilijs
per-

perfectioribus causam considerantes, etiam quædam corrigerem, non aliorum solummodo, sed etiam quæ nobis ipsis sancta sunt; non enim erubescimus, siquid melius etiam horum, quæ ipsi prius diximus, ad inueniamus, hoc sanctire, & competentem prioribus imponere correctionem; nec ab alijs expectare, corrigi legem. Authent. ut fratrum filij, §. Itaque iuste corrigentes, & §. Illud quoque, adde Papinianum in leg. Nonnunquam 8. in princ. ff. de collation. bonor. leg. Diui 17. ff. de iur. Patronat. cap. Apostolico 4. cum seqq. 35. quæst. 9. ex D. Ambros. lib. 3. de offic. cap. 12. cap. Unusquisque 8. in fin. & cap. Non semper 12. ex Concil. Toletan. 8. cap. 2. cap. Incommutabilis 9. 22. quæst. 4. Frat. Ioan. de la Puente in Conuen. Monach. lib. 3. cap. 6. §. 10. & Sacris literis relatis, Iudic. cap. 16. Ierem. cap. 26. Ionæ, cap. 3. Regum, lib. 4. cap. 20. D. D. Andr. de Riaño en el memorial, sobre la contribucion del Estado Eclesiastico en la sisra, à num. 255. Doctis. D. D. Mich. de Monfaucon in Supremo Rei Dominicae meritissimus Fisci Patronatus, primo in Aduocationis munere acclametissimus, in allegat. iur. per Iuan Estuan Doria, y Pablo Sauli con Don Joseph Strata, num. 188. vide optimum locum apud Illustris. mihiique amantissimum, omni recommendatione maiorem D. D. Pauum de Ribera, nunc Mexicanæ Ecclesiae Presulem doctissimum, ac prudentissimum, in appendic. Apolog. ad tractat. de probabilitat. Canonizationis Concept. Virginis Mariæ, à num. 344. vbi plura obseruat digna ex Diuo Augustino, & alijs, docet late D. Crespi obseruat. 22. à numer. 220. cum seqq. Magist. Marquez en el Gouernador Christiano, lib. 2. cap. 35. §. 2.

S V M M A R I V M.

- 1 Ecclesia, ad quam transfertur Episcopus, à quo tempore vacare desinat.
 - 2 Communi iure, per solam Papæ approbationem Ecclesiæ vacatio cessat.
 - 3 Ideò Ecclesia, Episcopum habens confirmatum, etiam sine possessione, non dicitur vacare, & numerio.
 - 4 Copinus, & Paponius afferentes, Episcopum electum posse Vicarium constituere antè possessionem, intelliguntur.
 - 5 Hodie quousquè in Capitulo exhibeantur

- Apostolicæ literæ, durat vacatio, & num. 11.
 6 Antequam hoc fiat, nequit Episcopus Beneficia conferre.
 7 Sufficit tamen ad hoc literarum Apostolicarum testimonium.
 8 Ergo Capituli, Sede vacante, durat iurisdictio, donec literæ exhibeantur, & admittantur, & num. 9. 10.
 12 Archiepiscopus factus Episcopus, & confirmatus perdit primam Dignitatem.
 13 Intellige quoad usum pallij; potest tamen titulo Archiepiscopi denominari.
 14 Beneficia promoti ad Episcopatum, vacant aucta Episcopatus possessione.
 15 Hoc ipsum procedit quoad pensiones.
 16 Communi iure non erat incompatibilis Episcopatus cum pensione.
 17 Hodie tamen datur incompatibilitas ex decretis Pontificijs.
 18 Verall. Gratian. & alij intelliguntur in hac materia, & num. 19.
 20 Beneficia promoti vacant lapsò tempore consecrationi preffixo.
 21 Si adhuc ea administret dicitur intrusus, & num. 31.
 22 Inhabilis fit adea, & si ipsa impetrata est nulla impetratio, & num. 23.
 24 Beneficia vacant promoti; si per eum sterterit quominus possessio acquiratur.
 25 Consecratio non est tempus ad possessionem praefixum.
 26 Tres menses assignantur ad consecrationem à die Pontificiae confirmationis.
 27 Post hos tenetur Prælatus ad fructuum restitutionem, si non consecratur, & num. 29.
 28 Si intra totidem menses id neglexerit, Episcopatu deponitur, & num. 30.
 32 Limita, nisi adsit legitimum impedimentum.
 33 Beneficia non vacant, si post tres menses datur Pontificia dispensatio.
 34 Quot Episcopi ad consecrationem requirantur.
 35 Tres de iure Divino requiri docent aliqui, & aliter factam esse inualidam, & numer. 4. 8. 51. 52. 54.
 36 Alij, non esse definitum, de fide requiri tres, & num. 50.
 37 Ideo Pontificis autoritate unum Episcopum posse alium consecrare, & numer. 55. 59.
 38 Apostoli constitueret, ut Episcopus a tribus consecraretur.
 39 Tapa ex causa potest in hoc dispensare,

- & num. 55. 59. licet contrarium, numer. 49.
- 40 Aliquando concessum, ut duo Episcopi, & alius in Dignitate Ecclesiastica constitutus, possent consecrare Episcopum.
- 41 In Indijs ex priuilegio, unus Episcopus cum duabus Dignitatibus potest consecrare, & num. 56. 57.
- 42 Bulla Apostolica ad literam, & qui de ea agunt, referuntur, & num. 43.
- 44 Sine literis Apostoliciis an valeat Episcopus consecrari?
- 45 Praeter Bullam Pij Papae IV. relatam solet alia Episcopis indulgeri.
- 46 Sacerdos simplex ex Papae commissione, an valeat Episcopum consecrare?
- 47 Verba quædam doctissimi D. Caramuelis referuntur.
- 53 Corepiscopus non est verus Episcopus.
- 58 Romæ declaratur, consecrationem ab Episcopo, & duobus assistentibus, post licentiam à Sanctissimo obtentam, & antè ipsius notitiam, esse validam, quoad Sacramentum, & impressionem characteris.

ARGUMENTVM.

Ecclæsia, ad quam transfertur Episcopus, à quo tempore desinat vacare? Promoti Beneficia quandò vacant? Quòd tempus Episcoporum consecrationi sit præfixum? Quot Episcopi ad eam celebrandam requirantur, & quid circà hoc obseruantur in Indijs?

CAP. XXVIII.

Proxima præcedenti videtur esse questio illa, quam hoc loco proponendam, & resoluendam duxi; quonam, scilicet à tempore vacare desinat secunda Ecclesia, ad quam transfertur Episcopus; seu quam nunc primùm ad eam nominatus, & presentatus adipiscitur; similiterque, quandò huius Beneficia quæ antè Episcopatum obtinebat, vacare dicantur?

Quoàd primam ergò partem breuitè respondendum puto, quòd licet verum sit, communiiure inspeccio, per solam Pontificis Maximi prouisionem, seu admissionem, Sedis Episcopalis cessare vacationem, promoto, seu confirmato acquiri iurisdictionem, eique licere Beneficia conferre, antè Episcopatus possessionem; accedente tamen translationi, seu approbationi promoti consensu, ex Abb. in cap. Transmis. 15. num. 3. de election. Felin. in cap. Né Dei, de Simon. num. 2. Oldrad. consil. 194. Cardinal. Tusc. liter. V. conclus. 4. num. 1. qui dicit, tamen vacare Ecclesiam habentem Episcopum Confirmatum, quamuis adhuc non sit possessionem adeptus, Ioan. Selua de Benefic. part. 3. quest. 40. Rota decis. 182. num. 3. part. 2. diuersor. Gratian. discessat. forens. cap. 127. à num. 45. Hieronym. Gonzalez ad Regul. Octau. cancellar. gloss. 15. §.

2. à num. 80. Ludou. Sarabia de iurisdictione adiunctior. quest. 17. num. fin. in fine iuxta, quæ intellige t̄ tradita à Rhenat. Coppin. de Sacra Politia, lib. 1. tit. 6. num. 10. & Paponio in decisionib. Franciæ, lib. 2. tit. 2. in appendic. arrest. vltim. dicentibus Episcopum electum, & prouisum, antè possessionem posse Vicarium constituere, & hunc omnia facere, quæ ad Vicarij officium pertinent, & ita iudicatum fuisse anno 1541.

Hodiè tamè illud iceslat, & quoysque Bullæ, seu literæ Apostolicæ t̄ expeditæ, & in Capitulo ostensæ, executionique mandatae sint, durat Sedis vacatio, secundum Extraag. iniunctæ, de election. inter commun. Rebuff. in prax. Benefic. tit. de Simon. in resignat. num. 11. P. Azor institut. Moral. part. 2. lib. 3. cap. 29. quest. 9. versic. Ceterum, Quarant. in Summ. Bullar. verbo Capitulum, Sede vacante, num. 13. Paris. deregnerat. Benefic. lib. 8. ques. 5. num. 33. Gonçalez vbi proxime, à num. 81. Ricc. in prax. for. Eccles. decis. 476. edit. 1. & in 2. edit. resolut. 500. Henriquez consil. 29. num. 4. Farinac. decis. 475. à num. 1. part. 1. in postum Thom. Auendaño, & D. Leo Pinell. in alleg. pro D. Episcop. Ocon, sobre la vacante del Cuzco, à num. 18. Barbos. de offic. & protestat. Episcop. 3. part. allegat. 54. num. 160. & seq. Ioan. Petr. Monet. de commut. vltim. voluntat. cap. 10. num. 401. Sarau. dict. quest. 17. num. fin. Andr. Vallens. de Benefic. lib.

lib. 1. tit. 9. num. 13. vbi consequenter docet, antè hoc Episcopum t Beneficia conferre non posse, D. D. Nicol. Fermos. de Sede vacant. tract. 1. quæst. 6. à num. 13. & 17. vbi, & num. 18. & 21. tenet literarum Apostolicarum t authenticum testimonium esse sufficiens, vt eo exhibito, recte valeat Capitulum nouo Prælato possessionem concedere; facit Breue Urbani Papæ VIII. anno 1625. cap. 24. num. 41. traditum in illis verbis: Ex testimonio, seu documento Secretarij, &c.

Vnde sequitur, hoc iure Capituli, Sede vacante, durare potestatem, t & iurisdictionem, donèc Prælatus novus sit Episcopatus possessionem adeptus; vt aduertunt Rebuff. vbi supra, & tit. de foro Vicar. num. 20. & alij iam relati, adde Pauin. de potestat. Capitul. Sede vacante, 2. part. quæst. 10. num. 19. D. Villarroel en el gouern. Ecclesiast. 1. part. quæst. 1. art. 14. à num. 16. & 30. D. Fermolin. dict. quæst. 6. nam. 27. cùm verè usquè ad id tempus Sedes dicatur t vacare, & pro vacante habeatur, Hostiens. in cap. Cùm olim 12. de restit. spoliator. Feulin. consil. 40. num. 4. Barthol. Gauant. in Manual. Episcop. verbo Capitulum Sede vacante, num. 23. & alij supra. Ex quo etiàm infertur, non sufficere, quòd t Ecclesia sit de Prælato prouisum, ac de eo à Papa facta confirmatio, Bonifac. Vitalin. in Clement. 1. de heretic. num. 176. sed requiri etiàm, quòd de sua promotione sint expeditæ, & præsentatæ Bullæ, vt cessare possit t vacatio, & novus Episcopus administrare, Vicarium, seu officialem constituere, &c. dict. extrauag. iniunctæ, Abb. in cap. Qualiter de election. not. 1. Vitalin. Quarant. amicus noster doctis. Carrillo in discurs. iuridic. en defensa de la consagracion del Señor Obispo del Paraguay, discurs. 3. num. 29. & alij vbi proxime.

Si autèm à Papa confirmatus Episcopus (vt in interim notes) primo erat Archiepiscopus, post confirmationem, t & confirmati consensum, priorem perdit Dignitatem, vt ex Bald. in leg. Cùm antè Cod. de nupt. notauit Ferdinand. Fornarius apud Donat. Anton. de Marinis allegat. 12. num. 3. ex sententia textus in leg. Maioribus 2. Cod. quemadmod. civil. muner. indicantur, lib. 10. intellige tamè quoàd usum Crucis, & Pallij; bene autèm poterit Archiepiscopali titulo t denominari, vt ex Sacra Rituum Congregationis declaratione 16. Octobris 1604. tenet Gauant. in Manual. Episcop. verbo Archiepiscopus in addit. num. 3.

Ad secundam verò partem supra pres-

positam, quandò nempè vacare dicantur Beneficia eius, quiad Episcopatum assumptus est; dico, tunc vacare, quandò Episcopatus fuerit quæsita possessio; adepta enim illius possessione t regulariter vacare prouisi Beneficia, docent iura, in cap. Cùm in cunctis 7. §. Cùm vero, vbi gloss. & communiter DD. de election. cap. Licet Episcopus 28. de Præbend. in 6. cap. Siqui Episcopi 6. 92. distinct. vbi gloss. & in cap. De multa 28. verbo Post receptionem, de Præbend. & Dignitat. vbi Abb. & in Clement. 1. vt lit. pend. num. 3. & in dict. §. Cùm vero, num. 3. Oldrad. consil. 14. Roman. consil. 335. num. 1. & consil. 341. num. 17. Cardinal. Seraphin. decis. 110. num. 1. Caputaq. decis. 401. num. 4. Paul. Emil. Verall. decis. 400. num. 1. lib. 2. Ioan. Cochier. ad regul. 24. Cancellar. num. 26. Emman. Rodrig. in summ. part. 2. cap. 10. in fin. D. Solorzan. de Indiar. Gubernat. lib. 3. cap. 13. à num. 79. Camill. Borrell. in summa decisionum, tit. 21. a num. 33. Aloys. Riccius collectan. 866. in fin. & in prax. for. Eccles. resol. 434. Paris. de resignat. Benefic. lib. 5. quæst. 1. num. 26. Gratian. disceptat. for. resol. cap. 296. à num. 1. Mauric. Alced. in prax. Episcop. 1. part. cap. 3. à num. 91. Garc. de Benefic. 11. part. cap. 6. à num. 1. Iul. Labor. lucubrat. variar. tit. 4. de election. Canon. cap. 25. num. 19. Barbos. in dict. §. Cùm vero, num. 29. & in dict. cap. De multa, numer. 20. & de offic. & potestat. Episcop. 3. part. allegat. 57. a num. 67. P. Sanchez consiliator. Moral. lib. 2. cap. 2. dub. 30. num. 1. P. Dian. 12. part. Moral. tract. de consecrat. Episcop. resolut. 55. in fin. Andr. Vallens. vbi supra, lib. 2. tit. 23. num. 2. vers. Decimo quarto, & tit. 25. à num. 45. usque in finem tituli, Mandos. ad regul. 26. Cancellar. quæst. 4. num. 4. Ferentill. in not. ad Burat. decis. 464. à num. 11. Tondut. Benefic. resolut. 2. part. cap. 1. §. 4. num. 102. & vbi infra. Magister Lezan. consult. 32. num. 22. vbi ex Gig. de pensionib. quæst. 56. ex Garc. de Benefic. 1. part. cap. 5. à num. 110. idem t docet, quoàd pensiones, & consult. 50. num. 1. Tondut. de pensionib. cap. 73. à num. 1. 5. 6. & 10. Quod procedit etiàm respectu promoti ad Cardinalatum, Bull. Sixti V. quæ incip. Sanctissimus, pag. 632. tom. 2. Bul. lar.

Licet iuret communi, non esset cum Episcopatu pensionis incompatibilitas, secundum tradita à Loter. de re Benefic. lib. 1. quæst. 40. num. 9. hodie ex Decretis Summorum Pontificum, & stylo Romanae Curiæ t datur, Vgolin. de potestat. Episcop. cap. 1. §. 1. num. 3. vers. At quid de pensionibus Paris. de

de resignation. Benefic. lib. 3. quæst. 1. num. 8.
& 78. sicutque intelligendi, & accipiendi t.
¹⁸ *sunt Emil. Verall. decis. 213. num. 1. lib. 2.*
Gratian. disceptat. forens. cap. 286. num. 66.
& cap. 550. num. 3 2. Barbos. dict. allegat.
57. num. 71. Cardoso in præ. iudic. verbo
Pensio. num. 19. Ricciull. & alij apud Vrrutigoit.
de Eccles. Cathedralib. cap. 32. num. 16.
Sim. Barbos. in repertor. verbo Beneficia promoti, pag. 33. & verbo Pensio vacat. pag.
285. vbi alios citat.

Et quamvis Mathæus Buratus decis. 473.
num. 1. cum Gabriele, Caputaq. & alijs affir-
mare videatur, per promotionem, & af-
sumptionem Beneficiati ad Episcopatum,
¹⁹ *Beneficiorum induci vacationem; intellige*
tamèn, t eum loqui, & ipsius procedere di-
cum, secundùm ea, quæ dixerat, & funda-
uerat, in decis. 102. num. 1. iuncto Ferentillo
ad eundem, dict. decis. 464. lit. A; nempe,
vt id locum habeat post adeptam Episco-
patus possessionem.

Limita tamèn prædicta, nisi lapsus sit tempus consecrationi præfixum, & assignatum; eo namque casu, etiam sine Episcopatus possessione (cum pro possesso quoad hoc habeatur) priora t Beneficia vacare, docent ex dict. cap. Cùm in cunctis 7. §. Cùm vero, vbi gloss. verbo Tempore, & in Clement. 1. vt lit. pend. verbo Collatio. Innocent. in dict. §. Cùm vero, num. 4. Abb. num. 6. Ol- drad. vbi suprad. à num. 4. Achil. de Graff. decis. 1. de promoto. Cassidor. decis. 2. de con- stitus. Capra regul. 90. num. 33. Cochier. num. 26. Mandos. in ead. regul. 24. Cancel- lar. quæst. 4. num. 6. Anastas. Germon. de indul. Cardinal. §. Si vero ille, num. 24. Emil. Verall. dict. decis. 401. num. 3. lib. 2. Borrell. dict. tit. 21. num. 87. Flamin. Paris. deresignat. Benefic. lib. 6. quæst. 2. num. 121. ex extrauag. ad regimen, de Præbend. Burat. dict. decis. 473. num. 1. Gonçalez dict. gloss. a 15. num. 53. Barbos. in dict. §. Cùm vero, num. 29. ex Sancto Tridentino Concilio, sess. 7. cap. 9. & sess. 23. cap. 2. de reformat. Clem. Merlin. decis. 151. num. 7.

Si autem interim ea nihilominus admi-
²¹ nistraret promotus, verè dicitur t in illis Be-
 neficijs intrusus, Petr. Francisc. Tondut.
 resolut. Beneficial. dict. 2. part. cap. 1. §. 9.
 num. 38. & de pensionib. cap. 73. num. 2. &
 ex alijs DD. Didac. Anton. Frances de
 Vrrutigoit. in tractat. de Intrus. quæst. 3.
²² num. 13. ad eaque t hac ratione fit inhabi-
 lis, cap. Si compromissarius 37. de election. in
 6. & si ea impecrationi subijciantur, & de fa-
²³ esto illa impecraverit, nulla intrusionist men-
 tione facta, impecratio erit nulla, Felin.

in cap. Postulati de rescript. Rebuff. in re-
 gul. de subrogand. colligantib. part. 2.
 gloss. 4. num. 26. Ioan. Selu. de Benefic. 3.
 part. quæst. 11. Garc. eod. tractat. 11. part.
 cap. 10. à num. 224. Andr. Vallens. lib. 2. tit.
 24. num. fin.

Idem dicendum, si per promotum ste-
 terit, quominus Episcopatus sit posses-
 sionem consequens, cum hoc etiam t casu
 quoad Beneficiorum vacationem, pro pos-
 sessore sit habitus, dict. cap. Licet Episco-
 pus 28. de Præbend. in 6. ibi: *Vel per te ste-*
*terit, quominus haberes eamdem (posse-
 sionem) extrauag. execrabilis, §. Qui vero,*
*illic: Vel per eos omni dolo, & fraude cessanti-
 bus, quominus habeant possessionem, steterit,*
ead. tit. inter communes, Abb. in dict. §. Cum
vero Alphon. Hojed. de incompatibilit. Be-
neficior. 1. part. cap. 4. num. 15. vbi aliquas
Rotæ decisiones tradit. Gutierr. dict. consil.
10. à num. 2. cum seqq. Borrell. dict. tit. 21.
num. 35. Farinac. decis. 475. num. 14. & 17.
in fin. part. 1. recent. Garcia dict. 11. part.
cap. 5. num. 100. vbi latè, Vallens. vbi suprad.
lib. 3. tit. 2. à princ. Tondut. dict. 2. part. cap.
1. §. 6. num. 17. decisum refert. Ioan. Fran-
cisc. Ferentill. ad Burat. decis. 19. num. 18.
licet promoto iam t consecrato nullum sit
*præfinitum tempus ad possessionem adipis-
 cendam, vt docent Garc. vbi proximè, cap.*
6. num. 12. & D. Solorzan. dict. lib. 3. cap.
8. num. 37.

Si autem queras, quodnam sit t tempus
 ad consecrationem Episcopi obtainendam
 assignatum? Dico breuitè, esse trium mense-
 rum à Pontificia confirmationis die compu-
 tandum; postquos ad fructuum t restitutio-
 nem tenetur Prælatus, & si intrà totidem
 menses rursus eam consequi neglexerit, Epis-
 copatu t deponitur, cap. Quoniam 2. 75. 28.
 distinct. ibi: *Placuit Sanctæ Sinodo intra tres*
menses fieri ordinationes Episcoporum; nisi
fortè inexcusabilis necessitas coegerit tempus
ordinationis amplius protelari, cap. Quoniam
2. 100. distinct. Sanctum Tridentin. Consil.
sess. 7. cap. 9. & sess. 23. cap. 2. de reformat.
illic: Ecclesijs Cathedralibus, seu superioribus
quocumque nomine, ac titulo præfetti, etiam si
Sanctæ Romanæ Ecclesiæ Cardinales sint, si
munus consecrationis intra tres menses non
fusceperint, ad fructuum perceptorum resti-
tutionem t teneantur; si intrà totidem men-
ses postea id facere neglexerint, Ecclesijs ipso
iure t sint priuati, Vgolin. de potest. Epis-
cop. cap. 2. num. 2. Loter. de re Beneficiar.
lib. 3. quæst. 26. num. 53. P. Azor dict. 2. part.
institor. Moral. lib. 3. cap. 30. quæst. 1. P.
Sanchez consil. Moral. lib. 7. cap. 1. dub. 15.
num.

nam. 13. Pat. Dian. dict. 12. part. Moral. tractat. de consecrat. Episcop. resolut. 55. Barbos. de offic. & potestat. Episcop. 2. part. allegat. 1. à nun. 39. Petr. Francisc. Tondut. de pension. cap. 73. numer. 3. & 23. Dom. Frances de Virutigoit. de intrusione. quest. 3. num. 14. Vbi quod ter est intrusus post tempus datum priora Beneficia administrans.

32 Si vero legitimum ter concurrat impedimentum, cessat poena supra tradita, ut ex Chalcedonensi Concilio, Canon. 25. legitur in dict. cap. Quoniam 2. 75. distinct. Vgolin. de consecrat. Episcop. cap. 1. §. 2. Flamin. Paris. de resignat. Beneficior. libr. 11. quest. 13. numer. 11. Leyva in Examen Episcop. libr. 10. cap. 8. num. 4. & alij proximè traditi; Barbos. in dict. cap. 2. Concilij Tridentin. num. 3. Nota tamèn, quod si datur Pontificia dispensatio ultra tres menses, Beneficia ter alias vacantia, retinentur, Pat. Sanchez, cum multis, de marimon. lib. 8. disp. 1. num. 24. P. Dian. dict. resol. 55. circa fin.

Congruenter etiam hoc loco queri poterit; quot Episcopi ter ad novi electi consecrationem concurrere debeant? Sane hec questio satis dubia videtur; alioquin enim tenent ad Episcopi consecrationem tres Episcopos requiri de iure Diuino, adeoque ter consecrationem alter factam esse invalidam, ita ex cap. 1. cap. Comprouinciales, cap. penultim. 6. & distinction. cap. Porro 66. distinction. cap. Archiepiscopus, cap. Ne Episcopi 7. de temporibus ordinat. Pat. Azor. dict. 2. part. Institut. Moral. libr. 3. cap. 30. quest. 3. versic. Quaret item quispiam, Cardinal. Bellarmin. de not. Eccles. libr. 4. cap. 8. Pat. Sanchez dict. dul. 15. à numer. 26. cum multis relatis à doctissim. Episcopu Dom. Don Ioann. Caramuel. in tractat. de probabilitat. Epistol. 4. à numer. 145. Vbi tradit Pat. Laurent. Brancatum asserentem, non esse definitum ter de Fide, ad consecrationem Episcopi plures Episcopos requiri; verum, quia verba Dom. Caramuelis plura complectuntur, aliquaque de consecratione Episcopi Paraguaniensi. D. D. Bernardini de Cardenas, viri doctissimi, & sanctissimi, tetigit, referam ea infra.

Alij verius docent, authoritate Summi Pontificis fieri posse, ut unus ter tantum Episcopus valeat alterius consecrationem

Tom. I.

persicere; ex eo quod non Christus Dominus sed Apostoli constituta, vt Episcopus a tribus ter consecraretur Episcopis, ita Pat. Azor. Vbi proxime Aegid. Coninch. tom. 2. disput. 20. dub. 9. concl. 5. Paul. Laym. in Theolog. Moral. lib. 5. tractat. 9. cap. 5. num. 1. versic. Nota, Sebastian. Cæs. de Ecclesiast. Hierarch. 1. part. disputat. 6. §. 2. num. 8. vbi ait, ex causa, in hoc ter Papam seppe dispensasse, vt fecit Gregorius I. in Anglia; Gregor. XIII. cum Patriarcha Aetopie; Ioann. Selu. in select. Canon. cap. 2. num. 10. vbi attestatur, fuisse ter concessum per Sacram Rituum Congregationem 2. Octobris 1601. electo Usseleñt. in Sardinia (Patria nostra) ve posset consecrari Episcopus, a duabus Episcopis, & alio in Dignitate Ecclesiastica constituto, Barbos. in dict. cap. 2. num. fin. Leandr. de Sacrament. tom. 2. tract. 6. disput. 6. quest. 4. Martinon. eod. tractat. tom. 2. disput. 67. sect. 2. num. 21. cum alijs. P. Dian. dict. 12. p. Moral. tract. de consecrat. Episcop. resolut. 31. & passim. D. Episcop. D. Francisc. Araujo in suis decision. Moralib. tractat. de stat. Ecclesiast. tractat. 3. quest. 21. diffis. 1. & 2. latè doctiss. Don Alphons. Carrillo. Matritensis Advocatus, amicus meus, in discurs. iuridic. en defensa de la consagracion del señor Obispo del Paraguay, discurs. 3. sub num. 2. cum seqq. fol. 37. vbi alios refert.

Quoad nos materia hec difficultate caret. In Indiarum enim Occidentalium Regnis Sanctissimus Pius Papa IV. ad supplicationem Catholici Regis Domini nostri Philippi II. die 11. Augusti 1562. dispensauit, ut unicus ter tantum Episcopus, vel Archiepiscopus, cum duabus Dignitatibus, vel Canonicis duobus, novos Episcopos valeat consecrare, vt quotidie videamus; Bulla autem concessionis, talis est.

Pius Papa IV. ad perpetuam ter rei memoriā. Ex superna prouidentia Mai statis, cuius universa dispositione reguntur, ad Supremum Apostolatus apicem, meritis licet interribus euocati, non solū universum Oiile Dominicanum vigilantiae nostrae creditum, verum etiam singulos singulorum eius gregum quantumlibet terrarum, marisque distantiā remotorum Pastores, undeque contemplēmur; & vt ad officium Pastorale electi, illud quanto citius sublati quibuslibet iuris, factique obstaculis, ad Dei laudem, & animarum sue cura commissarum sa-

T

145

larem exequi possent, nostrae cooperatio-
nis ministeriam, praesertim dum id Catho-
licorum Regum vota requirant, quantum
Nobis ex alto permittitur, saepeabiliter
adhibemus. Sane, Charissimus in Christo,
filius noster Philippus, Hispaniarum Rex
Catholicus, Nobis nuper exponi fecit, quod
in Occidentalibus Indijs, Nouaque His-
paniae Regno, propter recentem illorum
populorum ad Fidem Orthodoxam conuer-
sionem rare Sedes Episcopales in tan-
ta terrarum amplitudine adhuc institu-
ta reperiuntur; unde fit, ut post elec-
tionem Prælatorum ad illas vacantes fa-
ctam, sufficiens Episcoporum numerus ad
munus consecrationis illis exhibendum in-
fra tempus de consecrandis Episcopis à
iure statutum, eo adunari nequeat; Qua-
rè præfatus Philippus Rex Nobis humili-
tè supplicari fecit, quatenus in præmis-
sis oportuni prouidere de benignitate A-
postolica dignaremur.

Nos igitur Sacrorum Canonum
æquitatem à nemine vltra, quam præsta-
ri possit, exigere perpendentes, ac omnes,
& singulos Venerabiles Fratres Archie-
piscopos, & Episcopos in Indijs præfatis
constitutos, qui hactenus predicto nume-
ro Prælatorum competenti ad id non ad-
hibito alias tamè ritè suscepserunt, ab
huiusmodi excessu, ac suspensionis, alij
que Ecclesiastici sententijs, censuris, &
penis, per eos propterea incursis. Apo-
stolica autoritate tenere præsentium ab-
soluentes, secundum per irregularitatem,
quam inde contraxerint; & quod mu-
nere præfato, sic per eos suscepso, suis
que, & Presbyteratus ordinibus, ac Of-
ficio Pontificali uti, & in illis etiam in
Altaris ministerio ministrare, ac suis,
& in Metropolitanis, & Cathedralibus Ec-
clesijs præesse libere, & licite valeant,
& specialis dono gratiæ dispensantes, hu-
iusmodi supplicationibus inclinati, uni-
uersis, & singulis, quos ad Cathedra-
les etiam Metropolitanas Ecclesijs in In-
dijs præfatis nunc, & pro tempore insti-
tutas illarum vacatione occurrente Canoni-
cè eligi, & assumi contigerit, ut deinceps
perpetuis futuris temporibus, post eo-
rum electionem, & assumptionem huius-
modi, nullo aliò sibi obstante Canonico
impedimento, à quocumque maluerit Catho-
lico Antistite, gratiam, & communio-
nem Apostolicæ Sedis habente, accitis,
& in hoc sibi assistentibus duobus, vel

tribus in Dignitate Ecclesiastica constitu-
tis, scù Cathedralis, aut Cathedralium,
aut Metropolitarum Ecclesiarum Canonicis
prædictum consecrationis munus recipere va-
leant.

¶ Ac eidem Antistiti, ut idem
munus illis auctoritate p̄fā a. impendere li-
berè possit plenam, & liberam auctoritate, &
tenore præsentium facultatem concedimus, &
indulgemus. Non obstantibus quibusvis Apo-
stolicis, ac in Provincialibus, & Synodalibus
Concilijs editis Generalibus, vel Specialibus
Constitutionibus, & Ordinationibus, nec-
non Ecclesiarum ijsarum iuramento, con-
firmatione Apostolica, vel quavis firmi-
tate alia rotoratis, Statutis, & consue-
tudinibus, ceterisque contrarijs quibus-
cumque. Et quia difficultè foret præsen-
tes literas ad singula quæque loca, in qui-
bus eis vtendum erit, deferri, Volumus,
& præfata auctoritate deceruimus, illo-
rum transumptis, etiā impressis, manu
Notarij publici subscriptis, & sigillo ali-
cuius personæ in Dignitate Ecclesiastica
constitutæ munitis, eandem prorsus fidem,
etiam in iudicio, & extra, ac ubique ad-
hibendam esse, quæ ipsi præsentibus ad-
hiceretur, si fuerint exhibite, vel ostend-
a. Dat. Romæ apud Sanctum Marcum
sub Annulo Piscatoris die 11. Augusti
1562. Pontificatus nostri anno tertio. Cæ-
sar Glorierius.

Hanc Pij Quarti Bullam t ad lite- 43
ram ponit Dom. Villarroel en el Go-
uierno Ecclesiastico, 1. part. question. 1.
articul. 9. numer. 31. & de ea iterum
mentionem agit, quest. 4. articul. 2.
numer. 49. de eadem testantur Dom. So-
lorzani. de Indianum Gubernation. libr. 3.
cap. 6. numer. 36. & 38. Machad. de
Perfect. Confessor. tom. 2. libr. 4. part.
6. tractat. 2. document. 6. à numer. 4.
Pat. Diana 12. part. Moral. dict. re-
solution. 31. & dixerat id ipsum cum
Dom. Solorzano, & Machado 8. part.
Moral. tractat. 1. resolution. 31. ver-
sicul. Unde in Indijs. Illustrissim. Dom.
Don Alphons. de la Peña Montenegro
meritissim. Quitens. Episcop. in doct.
Itinerario para Parochos de Indios, libr.
5. tractat. 1. session. 24. Pat. Auendañ.
in Thesauro Indico, titul. 13. à numer.
26. Vbi, àn t sine literis Apostoli- 44
cis valeat quis consecrari; ad casum in
personam predicti Dom. Don Ber-
nardini de Cardenas, valde disputa-
tum,

tum, & in addition ad tom. 2. à num. 70. vbi Breue Apostolicum à Sanctissimo Alexandro VII. die 27. Februarij 1660. expeditum invenies, per quod fuit Sacré Congregationis Concilij Tridentini confirmata declaratio de mense Decembris anni 1657. facta, quam in fine huius capituli transcribemus, & numer. 45. cum sequentibus, prædictarum additio-
num, prosequitur hoc ipsum; de quo facto etiam loquuntur Dom. Solorzan. in Politic. Indian. libr. 4. cap. 7. versic.
Lo que estos dias he visto, vsquè in finem, Pat. Dian. dict. 12. part. resolution. 58. & sequent. Dom. Villarroel dict. quæst. 1. artic. 9. & 10. Dom. Caramuel, vbi infra, Dom. Araujo dict. quæst. 21. difficult. 2. à numer. 10. addit rur-
sùs Dom. Villarroel dict. artic. 9. num. 31. præter illam Papæ Pij IV. iam tradi-
tam dispensationem, & gratiam pro Indijs Occidentalibus concessam, indul-
gere solere aliam nouam in personam cuiuslibet noui Prælati proposita ad id Summo Pontifici supplicatione refert-
que ibidem, quam illi concessit Sanctissimus Vrbanus Papa VIII. eam videre po-
teris, & num. 44. cum seq.

An autem simplex + Sacerdos ex Papæ commissione valeat Episcopum con-
secrare, querunt Doctores, & licet antiquioribus aliquibus videantur posse, re-
centiores tamen negant, ex Diuo Tho-
ma in 4. distinction. 25. quæst. 1. articul. 1. ad 3. contrà Paludan. Durand.
& alios. Pat. Azor. dict. libr. 3. cap. 3.
quæst. 4. Pat. Vazquez in 3. part. Diu.
Thom. tom. 3. disput. Ordin. Sacrament.
disputation. 243. cap. 6. numer. 58. Pat.
Cast. Palaus tom. 4. tractat. 27. punct.
14. numer. 12. Bernal. de Sacrament. dis-
putat. 49. sect. 3. nu. 3. P. Dian. dict. 12.
part. resol. 25. D. Villarroel d. art. 9. à num.
21.

Sed nunc videto iam + locum do-
ctissimi Dom. Caramuelis in dict. tra-
ctat. de probabilitat. Epistol. 4. numer.
145. cum duobus sequentibus. Hæc sunt ip-
sius verba: Sèd veniamus ad praxim, tres
Episcopos de iure Diuino requiri; adeoque
consecrationem Episcopi ab uno factam +
esse invalidam docuerunt Bellarmin. lib. 4.
de notis. Eccl. cap. 8. Bernal. de Sacra-
ment. disputat. 49. section. 2. numer. 5.
Vazquez disputat. 243. Sèd hunc aliqui
adducunt pro contraria. Pro hac sententia
citat etiam Diana, Coninchium, Philibertum,
Tom. I.

Marchinum, Caietanum, Ochaganiam,
Isembertum, & alios.

Hanc opinionem esse probabilem tenet Hallier. de sacris electionibus, part. 2. artic. 2. §. 1. & sequentibus, eandem Dia-
na part. 10. resolut. 29. esse communio-
rem fatetur; eandem Castrus Palaus tom.
4. tractat. 27. punct. 14. num. 13. esse
certam existimat; inquit enim; existimo
consecrationem Episcopi ita necessariò à
tribus Episcopis faciendam esse, ut + ne-
queat Pontifex in hac parte dispensare, &
vni tantum consecrationem committere, eam-
que postea rationibus grauissimis fulcit.
Hanc doctrinam suprà omnem probabilita-
tem videtur constituere, Pat. Laurentius
Brancasi tom. 3. disputat. 8. artic. 4. nu-
mer. 88. & 89. dicens, non + esse defini-
tum de fide ad consecrationem Episcopi plu-
res requiri. Ergo hæc doctrina tantum non
est de fide. Et postea agens de eo, qui non
à tribus fuisse consecratus, ait; nequè pro
Episcopo haberem sic ordinatum. Sanè tres
Episcopos requiri videtur tradidisse Paulus
1. ad Timoth. 4. 14. dicens: Noli ne-
gligere gratiam, quæ est in te, quæ data
est tibi per prophetiamcum impositione ma-
nuum Presbyterij: vbi nomine Presbyterij
cætum Episcoporum intelligit. Clarius lo-
quitur Sanct. Anicetus Papa in epistola,
in qua de Sanct. Iacobi Minoris in Hiero-
solymitanum Episcopum ordinatione dis-
serit; fortia verba sunt hæc. Patet profe-
ctò, eam formam instituente Domino tradi-
didisse non minus quam + à tribus Epis-
copis debens Episcopum ordinari. Nota il-
lud statuente Domino. Nota illud patet,
illud etiam non minus, quam à tribus, cens
sunt ergo esse certum, & indubitatum tres
vt minimum Episcopos ex iure Diuino requi-
ri; tam certam esse supponit hanc doctri-
nam noster Matritensis Damasus Papa, &
Sanctus, vt Corepiscopos, non esse Episco-
pos veros pronuntiet, qui à ipsi ab uno
tantum Episcopo ordinantur, & quidem in-
sulæ, & inefficaciter argumentaretur. Con-
sonat Ioannes Papa Tertius in epistola, quæ
habetur tom. 2. Conciliorum, & præci-
pue istis verbis; omnia quæcumque Ma-
xima Concilia affirmant, illum non esse
Episcopum, qui minus quam + à tribus
Episcopis, Metropolitani etiam autorita-
te, fuerit factum, sed quæ sunt illa Con-
cilia Maxima & Generalia, & quidem Ni-
cænum, Carthaginense, & Arelatense.
Diana, Vazquez Bernal, & alij Doctores
allegant.

Hæc omnia producere volui, ut videat
lector pius, an sit in tota Morali Theo-
logia probabilis aliqua opinio, quæ mai-
orem autoritatem habeat, quam hæc, &
an aliqua maioribus periculis exposita,
quam opposita, quæ est nullo modo tutæ,
& à multis etiam nunc vix creditur mi-
nus probabilis? At illam nihilominus in
55 praxi + amplexi sunt prudentissimi Sum-
mi Pontifices, nam Gregorius Primus in-
dulxit Anglis, ut consecratio fieret ab uno
Episcopo; cuius nouæ, & in praxi minime
tutæ opinioni Gregorius XIII. insi-
stens, concessit Patriarchæ Aethiopæ, ut
ab uno Episcopo consecraretur, ut habet
Enriquez libr. 10. de ordination. cap.
24.

Hanc etiam opinionem reduxit ad pra-
xim Pius Quartus, ut ait Machadus tom.
2. libr. 4. part. 6. tractat. 2. document.
56 6. numer. 4. & 5. Prudens + hic Pon-
tifex, ha dispensado en las Indias, para
que con solo un Obispo, y dos Dignidades,
o Canonigos que le assistan se pueda cele-
brar la consagracion de el Obispo nuevo.
Praga in Bohemia Abbatii Straouieni, qui
erat Episcopus Suffraganeus ad vitam me-
liorem translato, Illusterrimus Don. Io-
sephus Conti suffectus est, concedente Ale-
jandro VII. ab uno tantum Episcopo, &
duobus Abbatibus consecratus. Sed & po-
stea Eminentissimus Princeps Archiepisco-
pus Pragensis, cum hoc probabili, & hoc
certo Episcopo alium etiam Episcopum con-
secravit.

Præterea anno 1657. electus + Epis-
copus de Assumpta ad Prouinciam Para-
guay perrinente, licentiam petiit à Sanctissi-
mo Domino nostro Alejandro VII. ut ab
uno Episcopo consecraretur; concessa fuit
hæc licentia; sed antequam ad prefati elec-
ti perueniret notitiam, à quodam ille E-
piscopo, duobus assistentibus Canonicis, fuit
consecratus, & declaratur Romæ + à San-
cta Congregatione die 15. Decembris 1657.
supradictam Consecrationem Episcopi Para-

guayensis, quantum spectat ad Sacra-
mentum, & impressionem characteris fuisse
validam; quantum vero spectat ad lici-
tam, &c. & 16. Februario 1658. San-
ctissimus Dom. nost. declarationem hanc
confirmavit per Apostolicas literas in for-
ma Brevis. Vide Pat. Laurentium Branca-
tium tom. 3. disputat. 8. artic. 4. num.
77.

Sed quam est certum, hunc Taraqua-
yenesis Annuntiatæ esse verum Episcopum?
Respondeo esse mere probabile; sed liberè
Brancatius ibidem numer. 89. & tamèn
liber hic est Romæ impressus apud Mas-
cardum, Superiorum permisso, hoc anno
1662. attende. In huiusmodi fateor (ait
ille) standum esse Decretis Romanorum Pon-
tificum, ideoque retuli tantum argumen-
ta, & responsones, quæ pro, & contrà
possunt adduci; eis tamèn adhæcere non
curo, nequè pro Episcopo + haberem sic or-
dinatum. Progredior. Si Brancatius non 59
habet illum pro Episcopo: Ergo nequè alios
Episcopos, si quis ipse consecraverit: Er-
go nequè habebit pro Sacerdotibus quot-
quot ipse ordinauerit. Ergo nequè pro
veris missis quotquot hi dixerint: Er-
go nequè pro Sacramentalibus Confessio-
nibus quotquot ab his auditæ. Terribi-
lia sunt hæc, & tamèn deducta legi-
time. Quæ omnia sunt vera, si opinio, quam
Pontifices sunt sequuti, sit falsa. Ergo si
in re tam gravi, & periculosa. Grego-
rio I. Gregorio XIII. & Pio IV. & tan-
dem Sanctissimo Dom. nost. viris sapienti-
simis, doctissimis, & prudentissimis, li-
cuit sequi opinionem minus probabilem, mi-
nus antiquam, & minime tutam in pra-
xi, vel invito D. Tagmano, licebit omni-
bus iu rebus minoris momenti, illorum
vestigijs insistere, & sequi opinionem pro-
babilem. Hæc Dom. Caramuel. Bulla au-
tèm Sanctissimi Alexandri Papæ VII.
infra cap. seq. num. fin.
traditur.

(())

S V M M A R I V M.

- 1 Episcopus confirmatus, licet non sit consecratus, iurisdictionalia exercet, & Beneficia consert, &c. & n.2.
- 3 Reprobatur Marius Ital. contrarium tenens.
- 4 Sic etiam potest dispensare in irregularibus, in quibus Episcopi consecrati dispensant, quidquid sentiat D. Fermosinus, & n.5.
- 6 Episcopus hic Episcoporum gaudet priuilegijs, estque verus Episcopus confirmatione sequuta, & n.7.
- 8 Utitur Altari portatili, seu viatico, quod non potest, si est tanum electus, & num. 9.
- 10 Beneficia promoti non vacant, si Pontificis dispensatione retinentur.
- 11 Quo in casu literae Apostolicae super hoc expediantur.
- 12 Hec dispensatio, etiam ad Beneficia Patronatus laicorum extenditur.
- 13 Quando hic Episcopus dispensatus ad aliam Ecclesiam transfertur, ut retineat Beneficia, noua indiget dispensatione.
- 14 Si sit ad pensiones dispensatio, solet in eadem consistoriali Schedula indulgeri.
- 15 Duo, vel plures Episcopatus possunt ab uno cum dispensatione obtineri.
- 16 Sic inuenimus, duos Episcopos eiusdem Sedis, inter se conuentos, ut altero mortuo, superstes insolidum maneat Episcopus.
- 17 Beneficia non vacant, quandea obtinens ad Episcopatum titularem, vel in partibus infidelium existentem, promouetur.
- 18 Episcopatus, an vacet per affectionem Beneficij, vel Dignitatis incompatibilis? & n.20.
- 19 Episcopus Regularis debet Sanctissimo exprimere, se esse talem ad Beneficium obtainendum.

- 21 De stylo Curiae Romanae, ante possessionem secunde Ecclesie, conferuntur Beneficia vacanta: Reservuntur, qui agunt de hoc stylo, n.27.
- 22 Vere, & effectualiter dicitur vacare primum Beneficium, secuta secundi possessione.
- 23 Per prouisionem, & collationem Papae, vacare desinunt Beneficia, ante possessionem.
- 24 Idem procedit per Collationem a Cardinali factam, ex indulto.
- 25 Communiter in Episcopatum promoti, non denegant, sed consentiunt.
- 26 Si promoti detur dissensus, nihil operatur Beneficiorum prouisio.
- 28 In promotionis actu dicere solet Papa, vacare promoti Beneficia; ideo vacant.
- 29 Idem stylus sernatur in Curia Romana, quoad pensiones.
- 30 Quando appetat de voluntate Papae, vel alterius, omnino transferre voluntis etiam invitum, vacant Beneficia ante possessionem, n.34.
- 31 Maxime, si detur Ecclesiae utilitas, vel alia iusta causa.
- 32 Multa bona in uitio conferantur.
- 33 Cessatque regula docens, neminem cogi invitum crescere.
- 34 Promotus, ab omni vinculo, quo tenebatur, intelligitur absolutus, data Principis voluntate, de qua non licet disputare, & n.35.
- 36 Item videtur dispensatus super omnem macula impediente.
- 37 Regularis potest cogi a Papa, Episcopatum admittere, & n.40.
- 38 Non tamquam potest a suis Superioribus compelli.
- 39 Regularis tenetur obedire Superioribus Religionis, in his, quae sunt secundum suas constitutiones.
- 41 Regularis Episcopus aliò translatus tenetur primae Ecclesiae relinquere omnia bona, ex redditibus illius questiata.
- 42 Bulla Sanctissimi Alexandri Papae VII. in causa Episcopi Paraguaniensis, de qua capite praecedenti ad literam traditur.

ARGVMENTVM.

Episcopus confirmatus, nondum consecratus, & in possessione Episcopatus existens, quæ facere possit; Beneficia promoti quandò statim intelliguntur vacare, vel non; quid circà hoc Romanæ Curiæ stylus observet?

CAP. XXIX.

Circà ea, quæ de Episcoporum consecratione in præcedenti capite dixi, interim hic obserua; confirmatum Episcopum, & in possessione Episcopatus existentem, licet adhuc non sit consecratus, iurisdictionalia rectè & exercere posse, secundum veriorem sententiam, ex cap. Nostri 9. cap. Transmissam 15. cap. Qualiter 17. de electione. cap. Auaritiæ 5. eod. titul. in 6. D. Couarrub. lib. 3. variar. cap. 16. num. 6. Cuchus Institut. Maior. lib. 4. tit. 4. nu. 58. P. Sanchez de Matrimon. lib. 8. disput. 2. num. 11. & in Decalog. libr. 4. cap. 38. num. 7. Mauric. Alced. de præcellent. Episcop. Dignitat. 1. part. cap. 3. num. 59. Dom. Felician. de Vega in cap. Verum 7. de for. competent. num. 7. vbi ex Barbos. mōx referendo, indiferentè docet, posse Episcopum & hunc excommunicare, interdicere, corrigere, punire, Synodus conuocare, Beneficia conferre, Ecclesiæ minores vnire, & diuidere, voti, & iurisurandi vincula solvere, & aliquorum peccatorum absolutionem sibi reservare, iudicialaque exercere; Garcia de Benefic. 5. part. cap. 4. num. 243. Azeued. in Curia Pisana, lib. 1. cap. 13. à numer. 9. Carol. Anton. Bottilierius de succession. ab intestat. cap. 2. Theoremat. 64. numer. 2. Barbos. de offic. & potestat. Episcop. 1. part. titul. 1. cap. 4. à numer. 7. & reprobato Mario Italia contrarium & disserente, de Immunit. Eccles. libr. 1. cap. 6. §. 1. numer. 88. (iunge Camill. de Larathia consil. 87. à numer. 68.) tenet idem Pat. Dian. 6. part. Moral. tractat. 1. resolution. 30. versic. Quæro secundò, Pat. Peregrin. de Immunitat. cap. 3. numer. 39. Pat. Suarez tom. 5. disputation. 41. section. 2. num. 7. vbi ait, & hunc Episcopum dispensare posse in irregulatibus, in quibus possunt Episcopi, ex

Sancto Tridentino Concilio session. 24. de reformation. cap. 6. Gabriel. à Sancto Vincent. de censur. disputat. 1. num. 360. cum Alced. in prax. part. 2. cap. 6. num. 39. & alij; quidquid t̄ fentiat Dom. Fermolin. de Sede vacant. tractat. 1. quæst. 5. num. 7.

Quorum ratio illa est; quoniām licet adhuc non sit consecratus, nihilominus tamē per Pontificiam confirmationem, & Ecclesiæ possessionem, Episcopum & gaudet priuilegijs. Tanner. question. Moral. tractat. 2. quæst. 48. Gauant. in Manual. Episcopor. verb. Episcopus, num. 10. Verè enim & Episcopus quoād Dignitatem est, confirmatione sequuta, dict. cap. Nostri 9. & dict. cap. Transmissam 15. vbi gloss. ideo poterit, vt alij & Episcopi consecrati, Altari portatili, seu viatico vti, vt ex cap. fin. de priuileg. in 5. Pat. Suarez de censur. disputat. 28. section. 2. num. 7. cum alijs, docet Zachar. Pascalig. de Sacrificio nouæ Legis, quæst. 1228. num. 2. vbi num. 1. Hæc & electo tantum Episcopo deneget, vide, quæ tradidi cap. 13. à num. 23. eodem vtuntur Carmelitæ ex Bulla Sixti IV. & Dominicanæ ex Bulla Innocent. IV. ex Emmanuel. Rodriguez, Quintanadueñas tom. 2. singular. tractat. 6. de Indicis priuileg. singular. 10. numer. 4. 5. 6. & 7. Pascalig. decis. Moral. 53. num. 2. & decis. 54. num. 3. vbi de alijs Regularibus tom. 1. Pro Patribus verò Societatis Iesu in partibus Indiarum extat Bulla Urbani VIII. quæ incipit: Animarum saluti, ann. 1629. & Innoc. X. ann. 1649. de quibus Quintanadueñas dict. tractat. 6. singul. ultim. vide Pascalig. quæst. 636. à num. 1.

Itēm vacare desinunt promoti Beneficia, (prosequamur institutum, & quæstionem propositam) si pro ipsorum & retentione sit à Pontifice Summo obtenta dispensatio, quæ sapenumero solet

let concedi, maximè quandò Episcopus tenues habet prouentus, & fructus, Abb. in dict. cap. Cūm incunclis 7. §. Cūm vero, de election. num. 3. Staphil. eus de varijs vacat. modis. §. Secundus modus, num. 3. Cardinal. Seraphim. decis. 91. Anastas. Germon. de indulst. Cardinal. dict. §. Si vero illa, num. 35. Hieronym. Gigas de pensionib. quæf. 56. à num. 3. D. Couarrub. practicar. cap. 36. num. fin. Put. decis. 438. num. 1. lib. 2. Verall. decis. 411. lib. 2. Borrell. vbi suprà, num. 12. & 85. Cochier. in dict. regul. 24. num. 26. Gonçalez dict. gloss. 15. num. 53. in fin. D. Valençuel. consil. 51. à num. 19. Tondut de pensionib. cap. 73. num. 14.

- Quo in casu dispensatus iste super hoc
11 literas Apostolicas tenuerit expedire, Put.
decis. 327. Cochier. dict. num. 26. extendi-
12 turque huiusmodi dispensatio, t etiam ad
Beneficia iuris Patronatus laicorum, D. Co-
uarrub. dict. cap. 36. num. 12. Barbos. de
offic. & potestat. Episcop. 3. part. allegat.
72. num. 11. Si autem hic dispensatus, vt re-
tineat Beneficia, sit Episcopus ad aliam t
Ecclesiam denuo translatus, vt ea valeat
conseruare, & obtinere, noua indiget Pon-
tificia dispensatione, alioqui vacabunt, Re-
buff. in prax. Benefic. tit. de dispensat. ratio-
ne etat. vers. Defectu prædicto, num. 6. Franc.
Marc. decis. 1161. à num. 1. part. 1. P. San-
chez consilior. Moralium, lib. 2. cap. 2. dub.
30. num. 7. Mauric. Alced. dict. 1. part. cap.
3. num. 86. Barbos. dict. 3. part. allegat. 57.
num. 69. quandò autem pensionum conce-
14 datur retentio, tunc isthac dispensatio t in
eadem Consistoriali Schedula debet, & so-
let indulgeri, ex constitutionib. 6. Iulij II.
Leonis X. Hadriani VI. & Clement. VII. de
quibus Loter. dere Beneficiar. lib. 1. quæf.
41. num. 8. Cardin. Ottobon. decis. 239. num.
13. apud Tondut. de pensionib. cap. 73. nu-
mer. 10.

- Nec tantum incompatibilia Beneficia
alia cum Episcopatu possunt retineri ex
Pontificis gratia, & dispensatione, verum.
etiam Episcopatus t duo vel plures, vt dixi,
cap. 27. num. 17. sic inuenimus eodem tem-
pore t eiusdem Sedis duos Episcopos; Con-
uentumque inter eos, vt societatem ipsius
Episcopatus retinerent ambo, ea lege, vt al-
tero mortuo, qui superstes esset, insolidum
maneret Episcopus, apud Socrat. lib. 5. His-
tor. Ecclesiastice, cap. 5. Nicephor. lib. 12.
cap. 3. & Sozomen. lib. 7. cap. 3. eiusdem His-
toriae, notauitque Ferdinandus Mendoza ad
Concilium Illiberitan. lib. 1. cap. 1. versic.
Sed quamquam, in fin.

Similiter Beneficiorum cessat vacatio,

quandò quis ad Episcopatum titularē, vel
alium in partibus infidelium existentem, no-
minatur; ex eo, quod talis t Episcopatus
possessionem acquirere non valeat prouis-
sus, ex qua vacatio contingat, Regula 26.
Cancellar. & docent Nauarr. consil. 14. num.
3. de election. Mandos. in dict. Regul. 26. Can-
cellar. quæf. 4. num. 5. Cochier. dict. n. 26.
Staphil. de liter. gratiæ, tit. de qualitat. &
stat. Benefic. §. Huiusmodi, num. 15. Flamin.
Paris. de resignation. Beneficior. lib. 3. quæf.
1. à num. 89. & quæf. 6. num. 49. Achil. de
Grass. decis. 2. de election. Signordi. consil. 8.
per tot. Granut. ad Simonet. quæf. 27. num.
7. Gratiā. discept. forens. cap. 191. à num.
6. 8. Garc. de Benefic. dict. 11. part. cap. 6. à
num. 1. & 44. Ricciull. lucubration. Eccle-
siast. lib. 2. cap. 9. Barbos. dict. allegat. 57.
num. 74. quem, & alios sequitur, Ferentill.
ad Buratum dict. decis. 464. num. 13. & eos
& se ipso relatis, idem Barbos. in & §.
Cūm vero, num. 29. in fin. vbi latè, & deci-
sionum Apostolicarum, collectan. 61. num. 31.
Clem. Merlin. decis. 151. num. 8. Frances de
Vrrutigoit. de Eccles. Cathedralib. cap. 4.
num. 152. & cap. 32. num. 15. & 118.

Sed versa vice potest queri, an Episco-
patus vacet per Dignitatis, aut alterius Be-
neficij incompatibilis t assecutionem? Pone
enim fructus, & redditus alicuius Episcopatu-
tus, ita tenues esse, vt congrue, & decenti
Episcopi sustentationi non sufficiant, & hac
de causa, (vel quia Prælatus a suo exulat
Episcopatu, vel alia legitima interuenit) ex
Pontificis dispensatione, Episcopum hunc
absolutè aliquam obtinuisse Præbendam,
quod multoties potest accidere, cap. Cūm
nostris 6. in fin. de concess. Præbend. vbi Abbe.
num. 4. & 7. & in cap. Ecclesia vestra 2. de
election. num. 3. & consil. 101. num. 6. part.
2. Lambertin. de iur. Patronat. 1. part. lib.
2. quæf. 7. art. 16. cum alijs Garc. dict. cap.
6. à nu. 44. Perez de Lara de Aniuersar. &
Capellan. lib. 2. cap. 7. num. 16. vbi Nauar. &
alios refert; Quo in casu aduerte, Episcopum
hunc, si Regularis fuerit, id est, ex Regula-
rium instituto, & professione, in Episcopum
assumptus, id exprimere t debere, Sanctissi-
moque in supplicatione proponere, ne alias
gratia, & dispensatio nulla, & irrita sit;
Emman. Rodrig. quæf. question. Regular. tom. 2.
quæf. 58. art. 5. cum Rebuff. & alijs D. Villa-
rroel dict. 1. part. quæf. 3. artic. 4. nu-
mer. 64.

Respondeo in huiusmodi præmissa spe-
cie, Episcopatum t non vacare per Digni-
tatis, aut alterius Beneficij acquisitionem,
nec ad ipsum extendi, cap. De multa 28. de
Prae-

Træbend. & Dignitat. sic Abb. in dict. cap. cùm nostris, num. 4. Nauarr. dict. consil. 14. num. 3. Alphons. Hojed. de incompatibilit. Beneficior. 1. part. cap. 4. num. 12. Garcia vbi proximè, num. 43.

Aduerte tamèn, hæc, quæ dicta sunt de vacatione Beneficiorum per Episcopatus possessionem, in puncto iuris procedere, de stylo autem Romanæ Curæ non seruari, vt alibi dixi, in ea enim solet Papa statim post prouisi gratiam iam admissam, ipsius Beneficia conferre, non t expectata secundæ Ecclesiæ possessione, Cassador. decis. 2. de constit. Ioan. Andr. in Clement. 1. vt lit. pend. verb. collatio, vbi licet eam damnet coniuetudinem, non esse ab ea recedendum, docet, Mandos. in dict. Regul. 26. quest. 4. num. 4. Rota decis. 233. num. 1. part. 1. diuerstor. Gratian. discept. forens. dict. cap. 296. num. 3. & 5. vbi addit, tunc verè, & effectualiter primum vacare Beneficium, 22 quandò t secundi est adepta possesio, vel quandò prouisus in ea capienda moram committit, & per eum stat, quominus illam assequatur, vt suprà tetigi, Auend. & D. Pineli. in alleg. sobre la vacante del Cuzco, num. 51.

Obserua etiàm hoc in loco, Beneficiorum cessare similitèr vacationem statim, 23 per Papæ prouisionem, t & collationem illorum, etiàm nondum adepta possesione, cùm in his non duret vacatio, vsque ad literarum Apostolicarum exhibitionem, vt de vacante Cathedralis diximus, cap. 24. num. 40. ita Rota decis. 13. & 14. de Præbend. in antiq. Put. decisi. 146. num. 4. lib. 2. Simonet. de reseruat. quest. 55. cum seqq. Gonçalez dict. gloss. 15. §. 2. num. 31. & in 24 princ. num. 121. vbi idem docet, quoàd t collationem à Cardinali vigore indulti factam, Cardinal. Seraphin. decis. 110. Christophor. Suelues consil. 25. part. 2. Semicent. 2. Petr. Francisc. Tonduti de pensionib. dict. cap. 73. num. 21.

Quod omnè ex eo dimanat, quoniàm 25 communiter ita t in Episcopatum promoti non denegant, sed illicò consentiunt; & ita ad nouam promotorum Beneficiorum collationem, & prouisionem procedit Summus Pontifex, cùm iustè præsumat, eos velle promoueri, ita Gratian. vbi suprà, num. 10. Cæterùm, si prouisi concurrat dissensus, 26 nihil t de Beneficijs facta prouisio operabitur, Calderin. consil. 1. de translas. Episcop. versic. Non obstar, quod Papa, Gratian. dict. num. 10. De prædicto autem Romane t Curæ stylo, à Pontifice obseruato, 27 preter proximè traditos, agunt Cardi-

nal. Seraphin. dict. decis. 110. à princ. Hieronym. Gigas de pensionib. quest. 56. num. 3. cùm multis Canill. Borrell. dict. tit. 21. num. 35. Anastaf. Germon. dict. §. Si verò illa, num. 21. latè Ferentill. vbi suprà, à num. 11. Barbos. dict. allegat. 57. à numer. 68. & in dict. §. Cùm verò, numer. 29.

Nèc solùm ex ea præsumptione, quam Papam habere proximè fundauimus, id procedit, verumetiam, quia in prouotionis, vel translationis actu decernere, affirmare, ac exprimere soleat, prouisi, vel promoti t vacare Beneficia, seque, vt vacantia ea alijs conferre, vt benè aduertunt Cassador. dict. decis. 2. de constitut. Seraphin. dict. decis. 110. num. 2. Alced. dict. cap. 3. à num. 76. Barbos. & Ferentill. vbi proximè, latè cum multis Garc. dict. cap. 6. à num. 6. 9. & 10. Tondut. dict. cap. 73. num. 16. Rot. diuerstor. dict. decis. 233. num. 1. & 2. Hunc t eumdem stylum, quoàd pensiones seruari in Romana Curia docent, Hercul. Mariscot. variar. resolut. lib. 2. cap. 18. num. 33. Flamin. Parif. de resignat. Beneficior. lib. 3. quest. 1. num. 8. & 78. Barbos. dict. allegat. 57. num. 73. Tondut. vbi proximè, num. 21. Garc. à num. 24.

Similitèr à principio, & antè posses-
sionem vacare credimus Beneficia priora,
etiàm nondum translati, seu promoti ex-
pectato consensu, quandò t omnino ap-
paret de Ecclesiæ Principis, vel alterius
ad id potestatem habentis, voluntate. Si
enim Papa, aut alijs, etiàm renuentem,
& inauitum promouere, & transferre de-
cernit, dicendum erit, primùm omnino,
quòd obtinebat vacare Beneficium, Ioan.
Monac. in cap. Generali 13. de election. in
6. Ioan. Andr. in cap. Quòd ob gratiam, de
regul. iur. eod. Abb. in cap. fin. de postu-
lat. Prælator. Gratian. dict. cap. 296. à nu-
mer. 14. latè, & benè Mich. Reinos. ob-
seruat. 51. à num. 6. 25. 34. & seqq. & per-
tot. & num. 15. ex Flamin. Parif. de re-
signat. Benefic. lib. 5. quest. 3. num. 122.
135. 137. ibi: Et seq. 174. & quest. 18.
num. 18. docet, Episcopum cogi posse re-
nuntiare, transferrique posse inuitum ra-
tione scandali, vel propter personæ peri-
culum, malitiam plebis, malam vitam, &
alias iustas causas, quod sàpè pro Eccle-
siæ vtilitate potest contingere, (aut alia de
causa) hoc enim præ omnibus t debet ap-
probari, cap. Cùn nobis olim. 19. §. fin.
cap. In causis 30. §. fin. cap. Officij 38. in
fin. cum alijs, de election. Imol. in cap.
Clericis, de vit. & honestat Clericor. Marc.
An-

- Anton. Genuens. practicabil. Ecclesiast.
quest. 287. Multa t' enim bona inuitis con-
feruntur, cap. Et qui emendat 11. 45. di-
stinct. In his ergo casibus, eo ipso considerari,
& admitti deber vacatio, Hostiens. in
summ. de translat. Episcop. num. 6. vbi iait,
33 tunc illam t' cessare regulam, quæ docet,
neminem cogi posse inuitum crescere, cap.
Gesta 2. 74. distinct. ex Barth. in leg. fin.
ff. de his, qui sunt sui, Gratian. Vbi suprà,
num. 55. & à num. 62. docet, quòd quan-
dò de Principis appetit voluntate ex cer-
tā scientia, vel alia clausula transferentis,
& promouentis, eo casu promotum, &
34 translatum statim dici t' ab omnibus, qui-
bus ad primum Beneficiū tenebatur, ab-
solutum, Boer. de potest. Legat. à Later. num.
74. & concludit Gratian. num. 63. de his
per Papam, vel Principem assumptis cum
35 t' clausula prædicta, non esse disputandum,
36 cùm etiā intelligatur dispensatum t' super
omni macula impediente, quandò hoc de
pertinentibus ad Principem est, ex leg. Qui-
dam confulebant 57. in fin. ff. de re iudicat.
gloss. fin. in Clement. 2. de rescript. & in Cle-
ment. si summus 4. de sent. excommun. latè
ad materiam, Menoch. de præsumpt. lib. 2.
præsumpt. 20. num. 2. & 32. Roder. Suarez
allegat. 12. num. 24. vbi plura, D. Couar-
rub. incap. Alma mater 1. part. §. 7. nu. 2.
P. Sanchez de matrim. lib. 8. disput. 4. num.
2. Giurb. de feud. §. 2. gloss. 8. num. 32.
Acass. de Ripoll. Variar. cap. 2. num. 141.
& seqq. D. Palafox in defens. Canon. sobre
que los Padres de la Compañía deuen pedir li-
cencia al Ordinario, para confessar, y pre-
dicar, licet huic operi subscribat Ferdinandus Ortiz de Valdés 3. part. num. 95. D.
Fermosin. in cap. Si quis contrà 4. de for. com-
pet. quæst. 9. num. 4. nouissimè Emman. Al-
uarez Pegaf. resolut. forens. cap. 18. à num.
27. adde, quæ dixi, cap. 3. num. 44.
- Religiosus t' etiā potest à Summo
37 Pontifice cogi Episcopatum admittere, &
acceptare, P. Sanchez in Decalog. lib. 6.
cap. 2. num. 49. P. Pellizzar. in Manual.
Regular. tractat. 4. cap. 4. num. 85. & num.
84. docet, hoc t' onus à suis Superioribus
38 imponi non posse, quoniā Superiorum il-
lius potestas est in ordine ad bonum com-
mune Religionis, non autem ad bonum
39 commune Ecclesiae; subditus t' verò obedi-
re tenetur tantum Superioribus Religionis
in his, quæ sunt secundum ipsius Regulas, &
pertinentia ad ipsas, ex Diu. Thom. 2. 2.
quæst. 185. art. 2. Sot. de iustit. & iur. lib.
10. quæst. 2. art. 2. §. 3. P. Sanchez vbi proxi-
mè Magist. Lezana tom. 1. Regular. cap. 4.

nam. 18. sicque intelligendos Doctores af-
serentes, Religiosos teneri Prælato obedi-
re ad Episcopatum acceptandum obligan-
ti, vt procedant respectu t' Summi Ponti-
ficiis, non in alijs Prælatis. Nota etiā hic,
Religiosum factum Episcopum, & aliò
deinde translatum, priori t' Ecclesiæ tene-
ri bona omnia ex redditibus eiusdem quæsi-
ta relinquere, ex P. Suarez tom. 4. de Reli-
gion. tractat. 8. lib. 3. cap. 16. num. 24. do-
cet P. Pellizzar. dict. tract. 4. cap. 2. num.
185. versic. Ceterum.

Bulla autem Sanctissimi Alexandri Pa-
pæ VII. de quæ dixi suprà capite præcedenti,
num. 44. talis est: Alexander Papa VII. ad
futuram t' rei memoriam: Alias pro parte 42
Vener. Fratris Episcopi Ciuitatis Assump-
tionis nuncupatae, Provincia Paraguensis
in Indijs Occidentalibus, Congregationi Ve-
nerab. Fratrum nostrorum S. R. E. Cardina-
lium Concilij Tridentini Interpretum exposi-
tum, quod ipse Episcopus possessionem Ec-
clesiae Ciuitatis Assumptionis huiusmodi
apprehendisset, & se à Venerabili etiā
Fratre Episcopo Tucumanensi consecrari cura-
set, non præsentatis literis Apostolicis pro-
visionis, & pæfessionis sue in Episcopum
eiusdem Ecclesiae, quæ tamè reuera concessæ
prius, & expeditæ fuerant; de qua ipsa con-
cessione, & expeditione præuisis aliquibus in-
formationibus aliqualiter constabat, quòdque
consecratio huiusmodi ab uno predicto Epis-
copo Tucumanensi, assistentibus duobus de
Capitulo Canonicis, peracta fuisset, non exhi-
bito Apostolico dispensationis indulto, quod
tamè re ipsa prius concessum fuerat, & sub
aliquali huiusmodi concessionis notitia, aut
saltèm præsumptione (quia scilicet Sedes
Apostolica solita sit circa numerum Episco-
porum dispensare cum Episcopis consecrandis
in Indijs) prænarrata consecratio facta fue-
rat. Ac quæsto primo, an predicta pos-
sessio non præsentatis literis Apostolicis ap-
prehensa, fuerit legitima? Secundo, an præ-
narrata consecratio, ut suprà peracta fuerit
valida?

Predicta Cardinalium Congregatio, die
quidem 1. Septembbris 1657. respondit ad pri-
mum, non fuisse legitimam. Ad secundum
verò eadem Congregatio die 15. Decembris di-
cti anni, rematurè discussa, secundum eas,
quæ proponebantur, respondit, supradictam
consecrationem Episcopi Paraguariensis, quan-
tum spectat ad Sacramentum, & impressio-
nem characteris, fuisse validam. Quantum
verò spectat ad licitam executionem ordinis
fuisse irritam, & inanem, & Episcopum ita
consecratum, ac respectuè consecrantem in-
di-

digere absolutione, ac dispensatione? Quarè pro parte eorundem Ciuitatis Assumptionis, & Tucumanensis Episcoporum Nobis humiliè supplicatum est, ut eorum statui opportune in præmissis prouidere de benignitate Apostolica dignaremur. Nos igitur specialem eisdem Episcopis gratiam facere volentes, & eorum singulares personas à quibusuis excommunicationis, suspensionis, & interdicti, alijsque Ecclesiasticis sententijs, censuris, & pœnis à iure, vel ab homine quavis occasione, vel causa latis, si quibus quomodolibet innodatae extiterint, ad effectum præsentium dumtaxat consequendum harum serie absoluentes, & absolutas fore censentes, huiusmodi supplicationibus inclinati, de memoratorum Cardinalium Consilio, ipsos Ciuitatis Assumptionis, & Tucumanensis Episcopos, & eorum singulos à censuris, & pœnis Ecclesiasticis quibuslibet per eos, occasione consecrationis, sicut præmittitur, persætæ, quoquomodo respectiue incursis, & quas ipsi incurrisse dici, censi, prætendi, vel intelligi possent, auctoritate Apostolica tenore præsentium absoluimus, & plenariè liberamus.

Accu(e)isdem Episcopis, & eorum singulis super irregularitate per eos, præmissorum occasione quomodolibet contracta, ita quotidilla, & eisdem præmissis non obstantibus, dummodo non aliud Canonicum respectuè obstat impedimentum. Clericali charactere, quo alias ritè insigniti fuerunt, illiusque priuilegijs uti, ac in susceptis per eos pariter ritè quatuor Minoribus, necnō Sacris Subdiaconatus, Diaconatus, & Presbyteratus Ordinibus, etiā in Altaris ministerio ministrare, Episcopaliaque munia obire, exequi, & exercere libere, & licite possint, & valeant, auctoritate, & tenore præsentium dispensamus. Non obstantibus præmissis, necnō Apostolicis, ac in Vniuersalibus, Provincialibusque Concilijs, Generibus, vel specialibus constitutionibus, & ordinationibus, cæterisque contrarijs quibuscumque. Volumus autem, ut dicti Episcopi penitentiam, quam eis respectiue Sacerdos idoneus propter præmissa imposuerit, omnino ad impleant, alioquin præsentes quoad absolutionem eis in foro conscientiae nullatenus suffragentur. Datum Romæ apud Sanctum Petrum sub annulo Piscatoris die 27. Februario 1660. Pontificatus nostri anno 5.

S.Vgolinus.

S U M M A R I V M.

- 1 **Q**uæstio suprà, cap.25. à num.3: proposita, continuatur.
- 2 **B**eneficium Patronatus vacat in casibus à fundatore dispositis.
- 3 **R**egia præsentatio dicit semper contentum in ea præsentari Beneficio vacanti, & num.4.
- 5 **B**eneficia promoti concedit Rex Catholicus ex iure Patronatus.
- 6 **I**tem idem obseruat in alijs Regnis suis, quando vacant per promotionem à se factam.
- 7 **A**d hæc Beneficia præsentat etiā alienigenas, licet sit statutum, ut hi ad Beneficia Regni non admittantur.
- 8 **I**n hoc casu dispensare creditur.
- 9 **P**rinceps, quando donat concubinæ, videtur dispensare cum lege prohibente.
- 10 **S**icut cum celebrat contractum prohibitem.
- 11 **P**apa, promouendo spurium ad ordines, & Beneficia, creditur dispensare.
- 12 **D**eputando excommunicatum, videtur illum absoluere.
- 13 **Alienigenæ, & exteri possunt statuto ab officijs, & Beneficijs arceri.**
- 14 **R**escripta Regia habent paratam executionem.
- 15 **N**on possunt suspendi per supplicationem, & recursum, nisi damnum sit irreparabile.
- 16 **R**egia mandata exequuntur in Regno Neapolitano, causa cognita.
- 17 **E**tiam si geminata sint,
- 18 **Q**uae veniant in consequentiam non attenduntur.
- 19 **E**piscopus ad aliam Ecclesiam translatus administrat interim in prima.
- 20 **C**essat tamè accidente ad eam, nouiter prouiso, & num.22.
- 21 **E**tiam virtute Rescripti Regij deruego, y encargo.
- 23 **A**póstolicæ literæ in Indijs per se non habent paratam executionem.
- 24 **O**btinent tamè eam à literis Regijs executive libus. & num.25.
- 26 **N**ulle literæ Apostolicæ sunt necessariae in Indijs ad Dignitates, Canonicas, & Beneficia, exceptis Cathedralibus.

- 27 Pronisus ad Beneficium per Proregem, vel aliam renouetur accedente prouiso per Regem ipsum.
- 28 Regium rescriptum in specie refertur.
- 29 Duobus eodem die ad officium prouisum à Rege, & ab alio eius nomine, praferatur à Regen nominatus.
- 30 Pinguis ius habet prouisus à Rege, quam ab alio.
- 31 Duobus prouisum à Papa, & Ordinario, si neuter possideat, admittitur à Papa electus.
- 32 Duabus solutionibus in ærario faciendis concurrentibus, de mandato Regis, & iussu alterius Tribunalis; praefertur quæ à Regio mandato procedit.
- 33 Duabus officialibus concurrentibus, generali, & speciali, praefertur in actu speciali.
- 34 Inter Patronos, quis potior sit in accipienda Candela, si una tantum est danda?
- 35 Patronus est honorandus, & præferendus in sessionibus, Tace, &c.
- 36 Regia præsentatione exhibita, debet statim institui præsentatus.
- 37 Institutio dicitur necessarius actus.
- 38 Sinè Regia præsentatione, nequit Beneficio assignari Rector, & num. 41, 42.
- 39 Regia rescripta in hoc afferuntur.
- 40 Regi nostro competit præsentare ad omnina Beneficia Indiarum, etiam minima.
- 42 Institutio sinè Patrono facta, est nulla.
- 43 Collatio nulla non turbat possessorem in sua possessione.
- 44 Item, que conceditur ad præsentationem nullam.
- 45 Collatio alias nulla tenet, & accedente Patroni consensu.
- 46 Similiter si Patronus non reclamat intrà tempus ad præsentandum datum.
- 47 Actus collationis, medio illo tempore, in pendenti consideratur.
- 48 Cessante reclamatione Patroni, extuncta est collatio.
- 49 Dato impedimento in persona præsentantis, iuste negatur, vel differtur collatio.
- 50 Item, quando post tempus in præsentatione assignatum, exhibetur præsentatio.
- 51 Pronisus debet statim se ad seruendum conferre.

ARGUMENTVM.

Beneficia Patronatus vacant in casibus, in fundatione expressis; quæ vacant per promotionem à Rege nostro factam, prouidentur ab ipso; Ex duobus ad idem Beneficium electis, quis potior sit? Regia præsentatio omnino necessaria ad Beneficia Indiarum; an, & quandò institutio teneat absque Patroni præsentatione?

CAP. XXX.

P Rosequor itaque quæstionem, ac difficultatem, *suprà cap. 25. à num. 3.* propositam, & excitatam. Ergo si prouisum, ordinatum, dispositumque fuerit à Catholico Rege nostro, tanquam Pontificis vices gerente, omniumque Indiarum Ecclesiarum vniuersali Patrono, priora Beneficia, & Dignitates, post alterius incompatibilis acceptationem effectuam, vel presumptam, vacare; statim eius dispositioni, & voluntati in hac parte, standum erit, secundum doctrinam Petri Rebuff. *in prax. Benefic. tit. de dispensat. ratione etat. ver-*

*bo Incompatibilitia, num. 6. Nauarr. consil. 8. de Præbend. num. 1. & 3. Gutierrez consil. 1. num. 1. & consil. 2. num. 1. Caputaq. de cis. 290. à num. 1. part. 2. Hieronym. Gonçalez ad Regul. Octau. Cancellar. gloss. 15. numer. 130. ubi docet, ipso iure, statimque vacare à Patronatus Beneficium in omnibus casibus, in quibus fundator illius ita dispositus fuerit, D. Palafox *in allegationibus por el Clero de la Puebla, con las Religiones, sobre las Doctrinas allegat. 4. artic. 2. num. 107.* adde tradita, *cap. 3. à num. 26.**

Quod autem ita sit dispositum, & prouisum à Rege nostro, patet in præsenti, (& in alijs similibus casibus quotidie evenientibus) primò ex eo, quod eo ipso, ac promoto-

tus fuit in Regia Matritensi Curia in Episcopum Tucumanens. prædictus Decanus, præsentauit in eadem Catholicus Rex Hispanus ceteros omnes, quos *suprà retuli*, cap. 25. num. 1. alium Decanatu, sequentem Archidiaconatui, & sic de alijs, in quauis Regia præsentatione affirmans, nominatum, & comprehensum in ea, præsentari per ipsum Dignitati, & Beneficio t̄ vacanti. Igitur manifestè apparet de Regia voluntate, esleque eam, vt translati, seū promoti Beneficium vacet, data saltē p̄sumptiuē illius, qui promouetur, acceptatione ad secundum Beneficium, Dignitatem, vel Episcopatum, cap. seq. num. 42.

Maxime, cum eo actu promotionis, seū præsentationis decernat Princeps, explicetque voluntatem suam, *vacuam t̄ esse*, *vel vacantem Dignitatem*, ad quam nouiter nominat, & præsentat prouisum, seū nominatum proferens; iuxta ea, quæ fundavi, ac tradidi, cap. Praecedenti, num. 28. si enim hoc contingere, & obseruari ab antiquo scimus in Romana Curia, quoniā Summus Pontifex plenissimam in Beneficialibus habens dispositionem promoti, aut translati acceptationem intelligens, vel p̄sumens, ita in nominationis, vel translationis actu pronunciet, vel exprimat; quare id ipsum Regi Catholicō, eandem habenti potestatem in horum Regnorum Beneficijs, permīssam tamē, & demandatam, ex Pontificum Romanorum concessionibus (notari ex alijs, cap. 18. num. 22. 27. & cap. 21. à num. 53. & cap. 26. num. 44.) negare debeamus?

Circā illud, quod proximè dixi post, num. 1. nempē, Catholicum Regem nostrum statim, ac promotus fuit in Curia Regia præfatus Decanus, ceteros omnes nominatos præsentasse; obitē obserua, id procedere, tūm t̄ ex Regio iure Pattonatus, quatenus eidem competit per ipsum iurisdictio, & facultas nominandi, & præsentandi ad omnes Metropolitanas, Cathedrales, Dignitates, ac alia Beneficia quævis Indiarum, vt p̄sim dictum est; tūm etiā t̄ ex eo, quod Rex Catholicus promoti Beneficia, quæ vocamus resultas in alijs itidem Regnis suis concedere soleat, & possit, vt latē tradunt Mauric. Alced. de præminent. Episcop. Dignitar. 1. part. cap. 3. num. 8. 9. Hieronym. Velez Leyba in examinē Episcopor. lib. 4. cap. 4. num. 14. Nicol. Garcia de Benefic. 11. part. cap. 6. numer. 37. D. Salcedo de leg. Politic. lib. 2. cap. 14. à num. 11.

Quo in casu recte nominat, & præsen-

tat ad ea Beneficia t̄ exteros, & alienigenas, quamvis sit statutum, vt hi ad Regni Dignitates, Officia, & Beneficia non admittantur, vt notauit D. Crespi de Valdaura obseruat. 6. à num. 7 2. cum tūm circā prohibitionem t̄ dispensare censeatur: ita docent Rebuff. de pacific. possessor. num. 217. Ioseph. Selsè decis. 274. à num. 8. Barbos. voto decis. 6. num. 14. lib. 1. D. Crespi ubi proximè, quemadmodū, cūm donat concubine; quia t̄ creditur eo casu dispensare cum lege, tales donationes prohibente, leg. 2. Cod. de donat. inter, vt notat Barbos. dist. voto 6. num. 7. ex Bald. consil. 456. num. 3. lib. 5. Petr. de potestat. princip. cap. 24. num. 217. vide tradita, *suprà cap. 13. à num. 41.* quibus adde Principem dispensare, quando t̄ contractum alias prohitum celebrat, & admittit, Alexand. consil. penult. dub. 1. lib. 5. Mart. consil. 8. num. 35. Menoch. de p̄sumpt. lib. 2. p̄sumpt. 20. n. 12. Leonard. Lass. de instit. lib. 2. cap. 35. dub. 5. Salas de legib. disput. 14. sect. 2. num. 21. Bonacin. d. Simon. disput. 1. quæst. 6. num. 8. & dixi ibidem, num. 52. Papam promouendo spurium t̄ & incapacem ad Ordines, & Beneficia, dispensare cum eo, Menoch. à num. 14. Bald. num. 7. Barbos. num. 13. ubi proximè Francisc. Reuert. decis. 437. num. 2. Carol. de Grass. de effect. Clericat. effect. 4. à num. 283. dixi, à num. 41. Deputando t̄ excommunicatum, vide ri absoluere, Mauric. Sen. alleg. 46. num. 6. part. 2. Girond. de priuileg. à num. 726. Barbos. num. 15. & dixi, dict. cap. 13. num. 51.

Quod autēm lege, t̄ & statuto fieri possit (vt pluribus in Regnis factum videmus) nē alienigenæ, & exteri ad officia, & Beneficia admittantur, vēl quod omnino p̄ferantur naturales, & originarij, & quod sint dispositiones hæ fauorabiles, inferri, dignosci, & obseruari poterit ex iuribus, & auctoribus sequentibus (à quibus etiā p̄sim animaduertitur, quid requiratur, vt id legitimè procedat) in Can. nec emeritis 12. Can. nullus 13. illic: Tūm autēm alter de altera eligatur Ecclesia, si de Ciuitatis ipsius Clero, cui est Episcopus ordinandus, nullus dignus (quod euuenire non credimus) poterit reperiri, Can. obitum 16. ibi: Commonemus etiā Fraternitatem tuam, vt nullum de altera eligi permittat Ecclesia, nisi forte int̄ clericos ipsius Ciuitatis, in qua visitationis impendis officium, nullus ad Episcopatum dignus (quod euuenire non credimus) potuerit inueniri 6 1. distinct. cap. Leges 3. ibi: Peregrina iudicia generali sanctione prohibemus 3.

3. quest. 6. cap. Scitote, in illis verbis: *Vnde non oportet, ut degradetur, vel de bonore turrua quaeque Provincia; sed apud semetipsam habeat Iudices, Sacerdotes, & Episcopos, & quamcumque causam habuerit, a suis iudicibus iudicetur, & non alienis.* 6. q. 3. cap. Bonae memoriae 4. §. Intelleximus, ibi. Nec vellemus ei praescire alienum, de postulat. Prælator. cap. Quoniām 14. de offic. Ordin. cap. 1. cap. Cum terra 14. cap. Quid sicut 28. §. Supereo, de elect. cap. Ut circa 4. cod. in 6. cap. fin. de cleric. peregrin. Can. Afros. 98. distinct. Can. hortamur 71. distinct. cap. Neminem 70. distinct. l. in Ecclesijs 11. C. de Episcop. & cleric. l. vnaica. C. Non licere habitatorib. Metrocomiae loca sua ad extraneum transferre, lib. 11. l. 14. § 8. & 25. tit. 3. lib. 1. Recopil. Diu. Thom. 2. 2. quest. 63. art. 2. ad 4. Ade de clausulam testamenti D. N. D. Philipp. IV. sol. 27. illic: *r que tengan mucho cuidado de que los cargos, oficios, y Beneficios se den a los naturales.* D. Couarrub. practicar. cap. 35. n. 5. & 6. Petr. Rebuff. in prax. tit. de r script. mixt. à n. 7. & denominat. q. 9. n. 57. Petr. Greg. lib. 17. sintagm. cap. 6. à n. 41. Sahagun in cap. Eam te, de rescript. à n. 24. Burg. de Paz ad leges Taur. 1. p. n. 374. Portoles al Molinum, verbo Alienigena, num. 8. Oliuan, de iure Fisc. cap. 12. nn. 14. ibi: *Magna incommoda Ecclesijs, & Beneficijs Ecclesiasticis inferri; quod exteri ea obtineant, & possideant in Regno; nam Beneficia conferuntur incognitis, & non probatis, & eis, qui non resident in illis; sicque vultus sibi commissi gregis non agnoscitur; lingua populi commissi non intelligit.* Cancer. 3. p. variar. cap. 14. à num. 62. Andr. Vallens. de Benefic. lib. 1. tit. 25. à num. 6. D. Salced. de Leg. Polit. lib. 2. cap. 15. per totum, D. Crespi dicit. olseruat. 6. à princ. Donat. Anton. de Marinis resolut. iur. lib. 1. cap. 326. Ioan. Paul. Xammar. rerum iudicatar. 1. p. definit. 46. num. 11. Ludouic. Betancurt & Figueiroa in memor. sobre que las Prelacias de las Indias se den a los Capitularios de las, pertot. Carol. Scriban. in Politic. cap. 12. in fin. & cap. 14. in princip. Nicol. Isthuani Històr. Hungar. lib. 34. pag. 342. in fin. cum alijs, iuncte. l. 1. tit. 9. lib. 1. Summar. D. Episcop. Quitensis en su Itinerario para Parochos de Indios, libr. 1. tractat. 1. sess. 8. à numer. 1. Bulla Sixti V. que incipit: *In Sacrosancto,* §. 2. & sequentib. pag. 595. tom. 2. Bullar. pro Regno Valentiae expedita.

Secundò, id, quod initio huius capituli tradidi, probari videtur ea ratione,

& fundamento. Supponamus ergò dictum Ferdinandum Bohorques in Canonicum vocatum, vel alium ex promotis, virtute tuæ Regiæ presentationis Canonicatus, vel Dignitatis petere possessionem, ut contigit; sanè non videtur, hanc illi vi-
lo modo, & respectu negari posse (ni-
si in eius personam aliquod obiciatur le-
gitimum impedimentum, ut dixi cap. 11.
à numer. 50.) Titulus enim ille, Regium
Rescriptum est, dilationem t̄ exclusi-
dens, executionem continens paratam;
vimeque legis omnino obtinens, l. 1. ff. de
Confit. Princ. l. 1. & 2. C. a mandat. Princ.
l. Itēm veniunt 22. §. Sed Imperator Severus,
ff. de petition. bāreare. l. si Imperialis 11. C.
de legib. vbi Castren. n. 1. l. 30. & 52. ti-
tul. 18. p. 3. l. 1. tit. 1. lib. 2. Summar. An-
gel. in dict. §. Sed Imperator, Ioann. Pla-
tea in l. Nequè 61. Cest. de Decurionibus,
libr. 10. Afflictus decis. 128. numer. 14.
Burgos de Paz vbi supra in proem. num.
450. & sequentib. Dom. Solorzan. de In-
diar. iure, libr. 3. cap. 2. numer. 41.
& de Gubernation. Indiar. libr. 4. cap.
12. à num. 64. Dom. Alfar. de offic. Fis-
cal. gloss. 19. numer. 4. Bobadill. in Po-
litic. libr. 2. cap. 10. à numer. 59. Pat.
Sanchez de Matrimon. libr. 2. disputa-
tion. 31. numer. 6. Dom. Valençuel.
consil. 83. numer. 2. & consil. 93. nu-
mer. 10. Capic. Galeot. responſ. Fiscal.
21. numer. 34. Dom. Salgad. de Reg.
Protect. 3. part. cap. 6. à numer. 14.
Dom. Don Gasp. Sobremonte Villalo-
bos, primò acclamatissim. Advocat. mōx
dignissim. Castellæ Senator in allegation.
iur. con la Ville de Serenil, sobre la va-
ra de Alguazil Mayor, à numer. 2. Dom.
Palafox dicit. allegation. 4. articul. 1. nu-
mer. 28. & in defens. Canonic. sobre que
los Padres de la Compañia deben pedir li-
cencia al Ordinario Eclesiastico para Predi-
car, y confessar, 6. part. num. 75.

Igitur in continentie est executioni tra-
dendus ille titulus, nulla responſionis
Capituli consideratione habita, quam-
cumvis eidem preiudicium resultare vi-
deatur; dummodò t̄ illud irreparabi-
le non sit, & quamvis ab executionis
actu appellatio, vel supplicatio inter-
ponatur, l. 15. titul. 1. libr. 2. Sum-
mar. per hæc verba: *Que se executen, y
guarden en las Indias las Cedulas, y Pro-
visiones Reales, que se dieren, sin embar-
go de supplicacion; y si tuviieren inconve-
niente, se auise al Rey despues de execu-
tadas, no siendo el daño irreparable,* o

escandaloso, l. fin. in fin. ff. de appellat. recipiend. Garc. de Benefic. 11. part. cap. 3. §. 3. n. 272. Emmam. Rodrig. quest. Regular. tom. 1. quest. 6. art. 7. D. Camarg. in alleg. iur. sobre que se guarde la Cedula del año 1576. que prohibe a las Religiones de las Indias adquirir bienes raízes, y rentas, num. 90. D. Palafox in dictis allegat. alleg. 2. punct. 5. n. 2. in fin. fol. 62.

16 Aliud in Neapolitano + Regno servatur; In eo enim Regia Schedula, causa cognita, admittuntur, & exequuntur, nè alteri præiudicium fiat, vt ex P. Roderico in explicat. Bullæ defunctor. part. 2. fol. 103. Menoch. de arbitrar. lib. 1. quest. 98. num. 2. docet Ioann. Laganarius in addition. ad Scipion. Robit. pragmat. 22. de Officialibus Reg. Consil. nu. 22. pag. 141. adde Thesaur. in proem. decisionum, & Anton. de Ballis Variar. tract. lib. 2. quest. 10. num. 49. vbi idem affirmat, + etiā geminatum detur mandatum; adde l. 30. tit. 1. lib. 2. Summar.

Maximè cùm inconveniens illud à Capitulo deductum, & propositum supr. cap. 25. num. 1. in consequentiam veniat, de quo non est curandum, sed solum de eo, quod principaliter, & directè representatur, ac intenditur, quod est Regium Rescriptum praxi tradere, absque respectu, & consideratione ad eū, qui primò Beneficij obtinebat possessionem; an scilicet possideat adhuc li-

18 lud; an possidere desierit, quod + in consequentiam venit, vt per se patet, secundum regulam text. in l. 1. cunctilib. ff. de authorit. tutor. Mich. Reynos. olseruat. 7. nu. 34. Tiraquell. in tractat. ceßante causa, limit. 22. in fin. Surd. consil. 95. numer. 44. Barbol. de pension. 2. par. quest. 11. nu. 16. & dixi cap. 19. à num. 43.

Quod satis mihi comprobari, videtur ex eo, quod tradidi cap. 24. num. 17. Dixi enim, & probavi antiquorem Episcopum ad alia Ecclesiam translatum, in primaque ad huc + administrationem, & iurisdictionalia exercentē (saltem de consuetudine Hispanica) in omnibus prorsus + cessare, eo ipso quod promotus, & prouisus ad ipsam primam Ecclesiam iam vacatē, per translationem huius antiquioris Episcopi, ipsius possessionem acquirit. Audi Nicolaum Garc. de Benefic. 11. p. cap. 6. num. 42. in illis verbis.

Quod Episcopi translati ad alium Episcopatum administrant in primo (de consuetudine Hispaniae) & in eius possessione permaneant, donec possessionem secundi adipiscantur; vel promotus ad primam possessionem

eius capiat; eadem refert D. Solorzan. dict. lib. 3. de Iadiar. Gubernat. cap. 13. num. 77. Ergò cessat in possessione primi Episcopatus translatus ad alium, si successor eius accedit, & capiat possessionem, quod eiā accedit, quando successor idem + virtute 21 Rescripti Regij de Ruego, y Encargo, ad Episcopatus gubernationem, & administrationem proficiscitur, vt dixi cap. 8. à nu. 1. Gubernator enim hic statim debet admitti, cessareque facit in possessione, administratione, & iurisdictionis exercitio præcessorem suum in his omnibus existentem, nè istius possessio erit impedimento, vt retardari valeat Regij Rescripti de Ruego, y Encargo executio. Quemadmodum non est, quando vocatus ad primum Episcopatum, & Ecclesiam ad veram ipsius possessionem deuenit cum literis Apostolicis; cùm omnino + eo casu faciat in administratione, & possessione cessare primū Episcopum, vt dixi cū Garc. & D. Solorz. Nè premet, si aliquis dicat, in superiori casu, id literas + Apostolicas iā expeditas, & capitulo presentatas operari, iuxta ea, quæ fundauit cap. 24. n. 39. Quiā respondeo, primò: Hoc non procedere, quando prouisus ad primam Ecclesiam vacantem, quam translatus ab ea ad aliam, occupat, possidet, & administrat; ad ipsius gubernationem, & administrationem pergit, cum Regia Schedula de Ruego, y Encargo Capitulo missa; tunc enim nullæ Apostolicæ literæ concurrunt, aut ad hoc necessarie sunt; & nihilominus antiquorem in administratione, & possessione supersedere facit, vt experientia docet. Ergò id omne Regium Rescriptum operatur, licet aliud in possessione inveniatur.

Secundò, quando in casu relato, literæ exhibentur Apostolicæ à nouitè in Episcopum assumpto obtentæ, non hæ per se faciunt antiquorem Episcopum in primæ Ecclesiæ possessione, & administratione deficere; cùm in his Regnis ex se non habeant + executionem, nisi visæ, & recognitæ sint in Supremo Indiarum Consilio, & expeditum sit in eo Regium Rescriptum, quod executoriales + appellamus, vt executio demandentur; vt est plus, quam certum, & tradidi cap. 7. à num. 11. ex l. 1. & seqq. tit. 7. lib. 1. Summar. iunctis Emmam. Rodrig. tom. 1. Regul. quest. 35. artic. 2. D. Solorzan. dict. lib. 3. cap. 25. Dom. Palafox in dict. defens. Canon. 3. part. num. 88. & 5. p. n. 25. Vnde executionem, quam obtinent præfatæ Bullæ, Regio iam relato Rescripto tribuimus, sive quo non exequentur; Itaque eo casu cessat Episcopus translatus primam

imam Ecclesiam administrare, quia ipsius possessionem adipiscitur eius successor, ex vi Rescripti literas Apostolicas exequi mandantis.

Et tertio in casu nostro ad possessionem Canonicatus, vel alterius Beneficii iuris Regij Patronatus (Metropolitanas, & Cathedrales Ecclesiasticas excipio) nullæ Apostolicæ literæ necessariæ sunt; sola enim Regia + nominatio, seu præsentatio, ad Beneficii possessionem sufficiens est. Ergo quocumque tempore cum ea originali prouisus compareat, debet in possessionem Beneficij, de quo loquitur præsentatio, mitti; licet alius interim illam detineat, & occupet; si enim ad possessionem obtinendam, & nouiter prouiso continuò dandam, quando cum Bullis Apostolicis eam petit, & intendit, non est impedimento, quominus illam acquirat, quod ipsam occupet suus predecessor; quarè id impedimentum attendi, & considerari debeat, quando ad adipiscendum Canonicatus possessionem prætentatus accedit, Regiam exhibens nominacionem, cum eo cau nihil aliud sit necessarium? Et quarè in priori casu Bullis Apostolicis celerem executionem, quam solum à Regio Rescripto consequitur, concedimus; & eandem Regie præsentationi per se executiue negamus, quando nullo alio indiget adiuuamine?

Nèc male, meo videri, argumentum probatur, & deducitur ex *Regia Schedula* 4. Iunij 1582. pag. 87. tom. 1. impress. in qua deciditur, quod licet in possessione + Beneficii Regij iuris Patronatus, præcedentibus prætentatione, nomine Regio data, & institutione Canonica à Prælato facta, aliquis inueniatur; Si tamèn alius nouiter prouisus veniat cum titulo Regio ad idem Beneficium, admittendus + erit, excluso primo possessore: ibi: *Que se ania puesto duda en lo que toca al cumplimiento de nuestro Patronazgo, sobre si estando conforme a lo que en él se dispone, prouiendo un Beneficio en nuestro nombre por el que Gouierne, y colado por el Prelado, y va otro prouido por titulo nuestro, sin bazer mención en él, que se le dé, sin embargo de que esté prouido en otro, se ha de quitar el que le tuviere, y darle al que lleue presentacion nuestra; y aunque por algunas Cédulas nuestras està declarado lo que en tal caso se ha de bazer, auemos querido, que vos lo entendais; y assi de aqui adelante estareis aduertido, que el que lleue titulo nuestro, ha de preferir, y ser*

Tom. I.

admitido, aunque en él no se especifique, ni haga mención de la prouision amouible antes hecha; ex qua desumpta est l. 19. titul. 4. lit. 1. Summar. D. Villarroel en el Gouern. Ecclesiast. 2. p. q. 19. art. 1. n. 25. in fin. cum seqq.

In comprobationem sententiæ huius Regij Rescripti, & in eius exornationem adae; duobus simili, & eadem + die 29 prouisis ad Officium, alio à Rege nostro, & alio à suo Locutente, seu Prorege, præferri à Rege prouisum, ex cap. Duobus 14. de rescript. in 6. vbi Canonistæ; probat Francisc. Reuerter. decis. 508. ca ratione + quia pinguis ius 30 habet à Rege prouisum; vbi Donat. Anton. de Marin. in obseruat. Dom. Villarroel en el Gouerno Ecclesiastico, 2. part. quæst. 18. artic. 4. num. 19. Sic etiàm, duobus + concurrentibus prouisis à Papa, & ab Ordinario, si tamèn neuter possideat; nominatus, & electus à Papa ob Dignitatem Supremam, & omnibus alijs maiorem, admittitur Alexand. consil. 19. in princip. libr. 2. Ludouic. Roman. consil. 298. Philipp. Prob. in cap. Eum, cui, de Præbend. in 6. Rebuff. in prax. Benefic. titul. de rescript. ad Benefic. vacant. num. 29. Anastas. Germon. de indult. Cardinal. §. Per quæ sublati, à num. 83. Reuerter. decis. 446. num. 2. vide tradita infr. cap. 34. à num. 6.

Nota etiàm in eadem questione, concurrentibus duabus + solutionibus à Regio ærario faciendis, altera de mando Regis, & alia de mando Proregis, vel alterius Iudicis, aut Tribunalis, de mando, Regis expeditam esse potiorrem, ex *Regia Schedula* 19. Februarij 1579. pagin. 127. tom. 2. impress. per hæc verba.

EL REY. Nuestros Oficiales Reales de nuestra hacienda del Nuevo Reyno de Granda. Por parte de Gonçalo Velazquez de Portas, Portero de la nuestra Audiencia Real de esa tierra, y Repostero de los Estrados, se nos ha hecho relacion, que han mas de veinte y cinco años sirue el dicho oficio fiel, y legalmente, y que del salario ordinario de treinta mil maravedis, que tiene con el dicho oficio, librados en penas de Camara, y de otros sesenta mil que la dicha Audiencia le señalo de ayuda de costa en penas de Estrados, y gastos de Justicia, en virtud de una nuestra Cedula, en que le mandamos le tuviesse por encomendado, se le deben, y estan por pagarmas de mil y seiscientos pesos, como parecia por un testi-

monio de que ante Nos en el nuestro Consejo de las Indias fue fecha presentacion, y de no auersele pagado auia recibido mucho agrario, especialmente por auerse hecho pagas de las dichas condenaciones a otras personas, a quien él debia preferir, como criado nuestro, y así padecia mucha necessidad, suplicandonos mandassemos proveer, como luego se le pagasse lo que se le debia del dicho salario, ayuda de costa, y adelante lo que fuese corriendo, sin que huiesse dilacion alguna, prefiriendo el cumplimiento della a cualesquier otras libranças, ó como la nuestra merced fuese. E visto por los de nuestro Consejo, fue acordado, que debiamos mandar dar esta nuestra Cedula, por la qual vos mandamos, que presirais la paga de los salarios situados por Cedulas nuestras en las dichas condenaciones de penas de Canara, Estrados, y gastos de Justicia, a cualesquier otras libranças, que por la dicha Audiencia se huiieren dado, y se debieren, sin poner en ello impedimento alguno, que así es nuestra voluntad. Fechada, &c.

Nota etiā obitèr hoc loco, duobus Officialibus concurrentibus, uno generali, & altero speciali; non posse se intromittere generalem in actū specialiter alteri de mandato, ex August. Beroi. conf. 75. n. 5. & lib. 3. sintagmat. commun. tom. 3. tit. de Legat. à Later. concl. 1. vers. Fallit sexto, cum alijs Mich. Reynos. obseru. 60. n. 4.

Si autem quæras, circā eandem materiam prēlationis, Patronorum, quis potior sit in candela, accipiēda si ponamus vnicam & tantum esse dandam, & concurrentes Patroni, idem ius obtinentes? Dic eo casu alternis vicibus inter eos actum hunc esse distri- buendum (non discrepat casus à tractatio- ne nostra) ex Clement. 2. de iure Patronat. latè Vincent. de Franch. decis. 85. ubi Ad- dentes, Gratian. disceptat. forens. cap. 252.

qui plures referunt. Quod Patronus & sit honorandus, & preferendus in sessionibus, Pace suscipienda, thurificatione, &c. fundant latè Cardinal. Mantic. decis. 244. à num. 1. Barbos. de iur. Ecclesiast. vniuers. lib. 3. cap. 12. num. 215. Mich. Anton. Fra- nces de Vrrutigoit. de Eccles. Cathedral. cap. 17. n. 88.

Quod suprà diximus de possessione Be- neficij statim danda ei, qui titulum Regium profert, cautum etiā invenimus in gene- rali Regij iuris Patronatus Schedula anni 1574. pag. 84. tom. 1. impress. cap. 5. & iterum in alia 24. Iunij 1577. pag. 87. eod. per hæc verba: Autendoles presentado la prouision original de nuestra presentacion, sin dilacion

& alguna le haràn prouision, y Canonica ins- 36 titucion, y le mandaran acudir con los fru- tos, l. 12. dist. 4. lib. 1. Summar. facit ad idem Regia Schedula 15. Martij 1629. quam integrum retulimus cap. 22. num. 46. ibi: Y que haràn (Prælati) las institucio- nes, y colaciones que están obligados, confor- me al derecho de mi Patronazgo. Hæc enim collatio, seu institutio dicitur & actus ne- cessarius, quia omnino tenetur Ordinarius 37 eam concedere, facta à Patrono legitima præsentatione, Sbroz. de Vicar. Episcop. lib. 2. q. 110. num. 3. & 14. facit P. Francisc. Amicus de iur. & instit. tom. 5. disp. 5. n. 53. dixi cap. 11. n. 41. & seqq.

Et nisi hæc precedat, non potest Præla- 38 tus Beneficio Patronatus perpetuo & as- signare Rectorem, aut Beneficiatum, quin nullitati subiaceat assignatio, cap. Decerni- mus 33. 16. q. 7. S. Trid. Concil. sess. 25. de reformat. cap. 9. hoc ipsum decretum habe- mus iure & nostro in dict. Regijs Schedulis 39 annor. 1574. cap. 3. & 577. adde aliam 3. Nouembris 1567. pag. 91. eodem tom. ibi: Y en otras partes han tentado algunos Prelados poder hacer institucion, y colacion de los Beneficios Ecclesiasticos sin presentacion nuestra. Y porque esto es contra nuestro dere- cho, y preeminencia Real, à quien pertenece la presentacion en las dichas nuestras Indias de todas las Iglesias, Dignidades, y otros & 40 Beneficios Ecclesiasticos de cualquier calidad que sean, &c. por la presente encargamos à to- dos, y cualesquier Prelados de las dichas nues- tras Indias, a cada uno en su Diocesi, que sin presentacion nuestra no hagan colacion, ni prouision de ninguna Dignidad, ni Be- neficio de cualquier calidad que sea, tradidi cap. 10. à num. 14. iunctis alijs 3. Martij 1573. pag. 93. & 18. Maij 1565. pag. 102. eod. tom. & illa nouiss. 13. Decembris 1650. ad Mexicanam Cancillariam missa, ibi: Y sin jurisdicion, y presentacion están admi- nistrando (Regulares) à escondidas, de que resultan graues escandalos, y nulidades, D. Palafax in dictis allegationib. por el Clero de la Puebla, allegat. 2. punct. 2. numer. 11. 19. & 25. & allegat. 3. punct. 1. num. 38. & 39. versic. Lo sexto, & versic. Lo septimo, & punct. 2. numer. 373. in fin. & num. 157. fol. 144. in illis verbis: Porque demás de ser extraño, y ageno de los Canones de el Concilio Tridentino, y costumbre de la Iglesia, que ninguno administre sin examen, apro- bacion, y colacion Canonica con la presenta- cion del Patron, que es la misma forma del Real Patronato, dixi cap. 19. à n. 14. & dict. cap. 10. à n. 13. l. 13. tit. 4. lib. 1. summ.

Superioribus Regijs Rescriptis addendum est aliud elegans, anni 1521. Regiae Granatenstum Cancellariæ missum, occasione cuiusdam incarcerationis factæ, in personas duorum, qui in Romana Curia Archidiaconatum Regij iuris Patronatus impetravere, ad cuius possessionem adipiscendam literæ Apostolicae expedite tuerant, maximè in illis verbis: *X se han de proveer † con presentacion nuestra, y no de otra manera; pues veis quanto de lo contrario seremos deservidos, y el gran inconveniente que se seguirá de ello; y de todo esto os encargo queten gais el cuidado, y diligencia que de vos confío, que en ello me hareis mucho servicio: tradit eam D.D.Did.Ximenez Lobaton eiusdem Regiae Cancellariæ antiquior Fiscalis, en el discurso, sobre no auer cumplido las Cedulales Reales el Arçobispo, n.º 47. not. 364.*

- Probant etiàm conclusionem † iam traditam n.º 38. quòd assignatio Rectoris facta à Prælato, spredo Patrono, sit nulla, gloss. penult. ad med. in cap. Cùm dilectus, de iur. Patron. per text. in cap. Decernimus 12. q. 7. Lambert. & alij apud Math. Burat. decis. 605. n. 1. Spm. de testam. gloss. 4. princ. num. 96. & 99. Cabed. de Patron. Reg. Coron. cap. 1. à n. 3. & cap. 8. n. fin. & cap. 35. n. 1. Boer. decis. 33. à n. 1. Bellon. cons. 17. dub. 2. Azeu. in l. 1. tit. 6. lib. 1. Reeop. n. 2. Viu. comm. opinion. lib. 1. tit. 4. de iur. Patron. n. 33. D. Valenç. cons. 135. num. 67. Barbos. de iur. Eccles. vniuers. lib. 3. cap. 12. nu. 163. Clement. Merlin. decis. 45. n. 6. Peña decis. 750. n. 8. Flores de Mena varia. lib. 1. q. 10. n. 64. vbi, quòd collatio nulla † non turbat possessionem in sua possessione, Put. decis. 189. lib. 1. Ferret. cons. 210. n. 9. Garc. 5. p. de Benef. cap. 5. n. 99. Tondut. Benefic. resol. 3. p. cap. 192. n. 16. D. Villarr. en el Gouier. Ecclesiast. 2. p. q. 19. art. 1. à n. 21. Sic etiàm dicitur nulla institutio † ad presentacionem nullam, Lambert. de iur. Patr. 2. p. lib. 2. q. 3. art. 4. a n. 2. M. Ioan. Baptist. Lezana consulto 50. n. 147.*

- Limita tamèn hoc ultimum, nisi post collationem à Prælato factam, Patroni denuò accedat consensus; hoc enim casu † noua voluntate collatio nulla tener. Flamin. Parif. de resign. Benef. lib. 2. q. 4. n. 16. Gabre. cons. 185. à nu. 21. lib. 2. Viuian. de iur. Patron. p. 2. lib. 12. cap. 5. à n. 16. Ioan. Baptist. Ciarl. controners. forens. lib. 1. cap. 197. n. 89. Tondut. vbi proximè, 1. p. cap. 118. n. 6. vel si non reclamauerit intra † tempus*

ad præsentandum datum, Rebuff. in prax. 3. p. signat. verb. Necnon iuriis Patronatus, n. 52. Lambert. vbi suprà, p. 1. lib. 2. q. 6. art. 6. n. 44. D. Couarrub. practic. cap. 36. n. 9. verf. His denique in fin. Rot. decis. 77. nu. 4. p. 1. diuersor. P. Sanch. cons. Moral. lib. 2. cap. 3. dub. 55. n. 2. Clement. Merlin. decis. 44. 8. n. 3.

Quoniam hoc est in eius fauorem inductum, cui rectè poterit renuntiare, per temporis lapsum ad præsentandum dati; interimque † toto illo tempore in pendenti 47. consideratur, & iudicatur; & eo non reclamante valida † est collatio, extunc; ideoque hæc dicitur tacitam habere validitatis conditionem, Lambert. vbi suprà. p. 3. lib. 2. q. 2. art. 2. à n. 25. Viuian. d. 2. p. lib. 12. cap. 5. per tot. Cardinal. in Clement. 1. de superplend. neglig. Prælator. n. 11. Felin. in cap. Cùm Bertoldus, n. 10. & 14. de re iudicat. Abb. incap. Cùm Ecclesia, de caus. possess. & propriet. n. 12. Mohedan. decis. 8. de iur. Patron. Rot. decis. 4. de rer. permitt. in fin. in nou. Garc. de Benef. 11. p. cap. 3. n. 19. vbi tradit Rotæ decisionem Andr. Vallens. eod. tract. lib. 1. tit. 4. n. 23. Tondut. dict. cap. 192. in 3. p. resol. Benefic. n. 16. in fin. & de pensionib. cap. 62. à n. 30. Marinis resol. iur. lib. 1. cap. 69. n. 10.

Limita etiàm quandò in præsentati persona legitimum impedimentum datur; tunc enim institutio † iustè differtur, vel omnino denegatur, ut dixi cap. 11. à n. 50. vel quandò post tempus in Regia præsentatio ne designatum petit institutionem præsensatus; hoc namquæ casu legitimè denegatur, secundùm † Regiam Schedulam generali Patroatus anni 1574. suprà traditam §. penult. ibi: *Si el presentado por Nos dentro del tiempo contenido en la presentacion no la presentare ante el Prelado que le ha de hacer la prouision, y Canonica institucion, pasado el dicho tiempo, la presentacion sea ninguna, y no se pueda hacer por virtud de ella prouision, y Canonica institucion, l. 11. dict. tit. 4. lib. 1. Summar. latè D. Villarr. dict. quæst. 19. art. 3. n. 9. & 15. ideo debet prouisus † statim se ad serviendum conferre, latè P. Auend. in Thesuar. Indic. tit. 18. à n. 1. Betancurt. in memorial, sobre que los naturales de las Indias ayan de preferir, proposit. 4. §. 4. ex l. 2. & 3. tit. 5. lib. 1. Summar. id probans. Reliqua in cap. seq.*

S V M M A R I V M.

- 1 Præsentatus ex iure Patronatus debet personaliter Ordinario loci instituti, exhiberi; non alij, & n. 3.
- 2 Quid sit præsentatio, traditur?
- 4 Præsentatus, ex Tridentino examini subiicitur, nec potest omitti, & nu. 8.
- 5 Habilis, & idoneus repertus in eo, nullam debet pati moram in institutione.
- 6 Hæc gratis conceditur, alias pœnis subiicitur instituens.
- 7 Simonia potest committi in exercitio Patronatus.
- 9 Appellatio non suspendit præfatum examen, & n. 34.
- 10 Præsens dicitur, qui sensibus corporeis se offert.
- 11 Præsentatio in absentem collata, potest ab Ordinario rejici.
- 12 Nisi intrâ terminum legitimum coram eo se præsentet absens.
- 13 Antonius Gama intelligitur.
- 14 Ideo personaliter exhibetur præsentatus, ne aliquis inhabilis nominetur.
- 15 Casus refertur, in quo factus homo fuit præsentatus, & institutus; beneficijq; fructus percipiebat Patronus.
- 16 Si absens sit notus, & idoneus Episcopus potest quia Doctor in aliqua Uniuersitate generali, &c. potest præsentari, & institui, & n. 21. limitavit n. 25.
- 17 Textus in cap. Si tibi absenti 17. de Præbend. affertur.
- 18 Literatus notorius dicitur, qui librum composit. & ceteris paribus debet preferri.
- 19 Præsentatus ad Beneficium Patronatus potest admitti, absque concursu.
- 20 Quod intellige ad Parochialem Patronatus laicalis.
- 22 Si Ordinarius admittit præsentationem de absente factam, illum cognoscere presumitur; maxime si sit illius Diocesanus, & n. 23.
- 24 Parochiales omnes requirunt pro forma examen, & n. 27.
- 25 Ergo ad eas institui nequit absens, quantumvis doctus, absque eo.
- 26 Cavendum est à Garcia afferente, in omni Beneficio requiri examen pro forma.
- 28 Quando Tapa dispensat. ut Curata Be-

- neficia absque concursu conferantur, non procedit regula tradita, & in hoc casu loquitur doctrina Aluarez de Velasco, & n. 31.
- 29 Exemplum adducitur, in quo dispensauit Papa Gregor. XV. erga Comitem de Monterrey, quod tamè renouauit ss. Urbanus Papa VIII. & n. 30.
 - 32 Appellatio procedit, quoad utrumque effectum, à denegatione examinis.
 - 33 Sic etiam à mala examinatorum relatione, in non approbando aliquem ad Beneficium simplex.
 - 34 Aliud dicendum ex Tridentino, quoad Parochiales, & n. 9.
 - 35 Prouisus, aut promotus consentire tenetur in frâ mensem, vel tempus in presentatione assignatum.
 - 36 Acceptatio inducitur, si non repellatur præsentatio; item si prouisus denominetur appellatione, & nomine nouæ prouisionis, & n. 37.
 - 38 Possessio intelligitur adepta secundi Beneficij ad vacationem primi, si per prouisum steterit, quoniam illam capiat.
 - 39 Limita, si in secundo Beneficio, vel Ecclesia sit aliquis intrusus.
 - 40 Nullum iuris dubium impedit Regiarum Schedularum executionem.
 - 41 Expedit quantum Regia mandata, matura deliberatione liberata, exequi; Regia rescripta in hoc referuntur.
 - 42 Regi afferenti Beneficia esse vacantia, & ad suum Patronatum pertinere, standum est, & n. 43.
 - 44 Præsentatio ibi solùm datur, ubi datur Beneficij vacatio.
 - 45 Beneficium, cum vacat, tunc dicitur in actu habere Patronatus ius præspondi.
 - 46 Expectatiæ non dantur in Beneficijs Patronatus, & n. 52.
 - 47 Collatio Beneficij non vacantis, non valet, & n. 49.
 - 48 Ita similiter nec præsentatio.
 - 50 Præsentatio non convalescit, si fiat per errorem, & postea acciderit vacacionis casus.
 - 51 Alij contrarium tenent, saltèm à die vacationis.
 - 53 Reges Lusitanie ob merita, in genere solent expectatiæ concedere; ubi an hoc sit ex priuilegio Apostolico? & num. 54.
 - 55 Reges nostri etiam in genere ob merita concedunt expectatiæ, & num. 59.

- 56 Papa concedit Beneficia vacatura.
 57 Regia officia, antequam vacent, concedit Rex noster.
 58 Consultatio Senatus Cathalonici afferatur, & intelligitur, & num. seq.

- 60 Quæ dictæ sunt de vacatione primi Beneficij antè possessionem secundi, in quibus casibus procedant.
 61 Casus huius disceptationis non fuit decisus.

ARGUMENTVM.

PRæsentatus ex iure Patronatus debet personaliter Ordinario exhiberi, ut examini subiectiatur; quandoquæ secùs. Parochiales Ecclesiæ petunt pro forma examen. Expectatiæ non dantur in Beneficijs Patronatus; Quid circà hoc Rex Catholicus obseruare soleat?

CAP. XXXI.

PRæterea in præcedentium continuacionem, aduertendum in præsenti est, præsentati personam instituenti, collationemque Canonicam tribuenti, semper personaliter esse exhibendam; tūm, ut ipsa, tūm etiam, ut eius idoneitas, & habilitas dignoscatur; id præcipue præsentationis essentia requirente, quæ dicitur: Exhibitio + persona per Patronum Episcopo, vel alteri, ad quem institutio pertinet, legi imè facta, cap. Cūm & plantare 3. §. In Ecclesijs, ibi: Episcopis repreäsentent, depruileg. cap. Decernimus 32. Vbi gloss. verbo Offerant 16. quæst. 7. cap. Nobis 25. §. 1. in fin: illic: Pro institutio habenda loci Episcopo præsentatur, de iur. Patronat. Vbi omnes, Abb. in cap. Ea noscitur, de his, quæ fiunt à Trælat. & consil. 76. num. 2. lib. 2. Rebuff. in prax. Benefic. tit. de præsentat. num. 3. Lambert. de iur. Patronat. 1. part. lib. 2. quæst. 11. artic. 3. à num. 1. & part. 2. quæst. 7. art. 16. numer. 4. Rot. decis. 3. de iur. Patronat. in nou. Marc. Anton. Eugen. consil. 84. à num. 1. Camill. Borrell. de præstant. Reg. Catholic. cap. 50. num. 64. Garc. de Benefic. 4. part. cap. 1. num. 15. Marcabrun. consil. 93. num. 18. Alexand. Sperell. decis. 180. num. 59. Marc. Anton. de Amat. decis. 4. num. 24. Barbos. de offic. & potestat. Episcop. 3. part. alleg. 72. à num. 110. & seqq. & in cap. Cūm laici, de iur. Patronat. num. fin. Aloys. Ricc. in prax. for. Eccles. de iur. Patron. decis. 156. per tot. & in decis. Cur. Archiepisc. Neap. 139. part. 1. Vbi aliquantulum limitat, & ex eo Ioan. Baptist. Thor. in compend. decisionum Curia Archiep. Neapol. part. 1. verb. Præsentatus in fin. part. 1. compend. decis. Regal. Math. Bu-

rat. decis. 481. num. 7. Mich. Reinos. obseruat 66. nu. 1. Lara de Anniuers. & Capell. lib. 2. cap. 9. à num. 2. D. Salgad. de Reg. protet. 3. part. cap. 9. num. 172. & cap. 10. num. 210.

Ideò passim obsernatur, hanc personæ exhibitionem coram + loci Ordinario, non coram alio, etiam superiore necessariò fieri debere, ut legitimè sibi locum vendicet institutio, seu Canonica collatio, dict. cap. Nobis 25. §. Cæterum, Sanct. Tridentin. Concil. sess. 7. cap. 13. Julian. Viuian. de iur. Patronat. 3. part. lib. 8. à num. 1. Barbos. dict. alleg. 72. num. 148.

Maximè, ut secundum præfati Sancti Tridentini Concilij dispositionem in dict. cap. 13. & sess. 25. de reformat. cap. 9. necessarium + præsentatus subeat examen, & sess. 4. 24. etiam de reformation. cap. 18. quoad Parochiales Ecclesiæ, Flamin. Paris. de resignat. Benefic. lib. 8. quæst. 9. à num. 111. Thom. Zerol. in prax. Episcop. verbo Parochia dub. 7. pag. 271. Iordan. de re Benefic. lib. 10. tit. 8. num. 54. tom. 2. Beltramin. ad Alexandr. Laudouif. decis. 494. num. 3. Ricc. in prax. iur. Patron. decis. 156. à num. 58. & 62. & cap. seq. num. 21. Barbos. dict. 3. part. alleg. 60. num. 18. & in dictis Capitibus Concilij, & de potestat. Paroch. num. 131. Philipp. Cammeratus respons. decisiu. 18. à num. 1. Garc. de Benefic. 2. part. cap. 2. num. 255. & 4. part. cap. 1. num. 6. 15. cum seqq. D. Salgad. dict. 3. part. cap. 9. num. 103. 173.

Quo præmisso, & in eo idoneus, & habili repertus nullam + in institutione moram sustineat, Zerol. Vbi proxime, 1. part. verbo Ius Patronatus, §. 7. Ricc. Vbi supra, decis. 372. num. 3. Lara de Anniuers. & Capellan. lib. 2. cap. 9. num. 2. Garc. Vbi supra, 9. part. cap. 3. num. 19. in declarat. 2. & latius 3. part.

part. cap. 1. à num. 15. Barbos. in dict. cap. 13. Sancti Concil. num. 6. & 14. & dict. cap. 9. num. 74. & dict. allegat. 72. num. 117. D. Salgad. ubi proxime, nec pro ea conferenda aliquid t̄ exigat Prelatus, si poenas incur. rere timeat, de quibus Pius Papa V. agit, in sua constitut. seu Bulla incipiente; Durum nimis, tom. 2. Bullar. pag. 308. committitur enim Simonia t̄ etiā in Patronatus exercitio, iuxta trad. à P. Suarez tom. 1. de Religion. lib. 4. de Simon. quæst. 411. num. 3. Lezana tom. 1. Regular. part. 2. cap. 11. num. 7. & vol. 2. verbo Simonia quodd Regulares, num. 18. D. Episcopus Quitensis id ipsum probat in suo Itinerar. lib. 1. tractat. 1. sess. 4. à num. 3. 6. nec ullam ob causam potest examen prædictum t̄ omitti, vt bis resolutum tradit Loter. de re Benefic. lib. 2. quæst. 31. num. 134. Viuian. Paris. & alij apud Cameratum dict. respons. decisiu. 18. num. 4. Garc. 4. part. cap. 1. num. 27. aut appellatio ne t̄ suspendi, vt ex Sanct. Trident. Concil. sess. 7. cap. 13. de reformat. ibi: Et nullius appellationis remedio se tueri possit, quominus examen subire teneatur, & sess. 24. cap. 18. vers. Nec prædictorum, Gonçalez ad Regul. Octau. Cancel. gloss. 9. § 1. in annot. de nullit. & attentat. num. 185. Garc. de Benefic. 6. part. cap. 2. num. 245. Massobr. in prax. habend. concurs. requisi. 5. dub. 4. Barbos. de potest. Episcop. 3. p. alleg. 60. num. 96. docet. D. Palafox in dict. alleg. 4. art. 1. num. 38. fac. Barbos. in dict. cap. 13. latè cum Gutierr. Gratian. & Campanill. Velasc. de priuileg. pauper. 1. part. quæst. 7. num. 11.

Quod sanè legitimè perfici, exequi, aut procedere non potest, nisi præsentatus examinandus adsit, præsentiam, & copiam sui faciens, cùm verè prælens non dicatur, qui t̄ sensibus corporeis non se offert, leg. Consentaneum 8. Cod. quomodo, & quando iud. leg. 1. in princ. ff. de verbor. obligat. & tradit gloss. in Clementin. dudum, verb. Præsentari, de sepultur. ubi Abb. num. 23. & in dict. cap. Ea nescitur, de his, quæ sunt à Prælat. num. 3. Paul. de Citadin. de iur. Patronat. 6. part. art. 3. quæst. 22. à num. 38. Peña decis. 4. num. 2. Marc. Anton. Eugen. ubi suprà, num. 1. Ioan. Francisc. Ferentill. ad Burat. decis. 481. num. 12. & 22. & notant suprà relati.

Ex quibus sequitur, quod si absenti, seu in absentem facta fuerit præsentatio, hec que Prelato exhibetur, seu nota facta sit, meritò t̄ valcat ab eo rejici, & repelli, vt ex proximè traditis aperte constat, & docent, Abb. consil. 76. num. 2. part. 2. Lam-

bertin. de iur. Patronat. dict. part. 1. lib. 2. quæst. 1. art. 1. & quæst. 11. art. 1. Loter. de re Benefic. lib. 2. quæst. 6. à num. 33. Viuian. dict. part. 2. lib. 6. cap. 11. à num. 6. Garc. dict. 4. part. cap. 1. à numer. 16. Alexand. Ludouis. decis. 34. à num. 1. ubi Beltramin. num. 4. D. Valençuel. consil. 63. num. 79. P. Castro Palao tom. 2. Moral. tractat. 13. disput. 2. punct. 1. num. 5. Ferentill. ubi suprà, lit. B. qui, num. 20. docet, admitti nihilominus debere ab. sentem præsentatum, si tamèt coram Ordinario instituente intrà terminum se præsentet, Rot. decis. 4. de iur. Patronat. in nou. Lambertin. ubi suprà, quæst. 4. art. 16.. num. 2. Garc. dict. cap. 1. num. 25. Beltramin. in dict. decis. 34. num. 8. Donat. Anton. de Marin. ex Rotæ decilone, quam refert, lib. 1. resolut. iur. cap. 69. num. 18. Sicque intelligendus est t̄ Anton. Gama decis. 173. num. 9. ubi dicit, absentem nominari, & præsentari posse, vel etiā secundūm limitationem infra tradendam, num. 16.

Quod maximè fit, nè aliquis minus ido-
deus, aut etiā inhabilis t̄ supponatur, 14
aut nè nominetur, & præsentetur omni-
nō indignus. Vnde dicebat Thom. Zerol.
ubi suprà, quod Ordinarij summoperè ani-
maduertere debent, vt præsentatus sem-
pèr ad eorum præsentiam personaliter acce-
dat; Quoniam in quodam Archiepiscopatu
refert, fuisse fictè quemdam præsentatum, &
institutum, in rerum natura non existentem,
& Patronus sibi Beneficij fructus t̄ singulis
annis percipiebat, & usurpabat, contrà de-
cretū Concilij Tridentini sess. 22. de refor-
mat. cap. 11. & sess. 24. cap. 3. vers. Patronū
autem, & sess. 25. cap. 9. vt referunt etiā
Ricc. dict. decis. 372. num. 3. & Barbos. dict.
allegat. 72. num. 117. in fin.

Limita tamèt prædicta, quandò absens
Episcopo, aut alij Ordinario notus, & ido-
neus est, nullo indigens examine; veluti, quia
t̄ Doctor est in aliqua Vniuersitate studij 16
Generalis graduatus; iste enim examine non
indiget, gloss. verbo Ignota, in cap. De Pe-
tro, distinc. 47. iuncto Sancto Tridentino
Concil. sess. 7. cap. 13. in fin. Innoc. in cap.
In Lateranens. pertextum, ibi: De Præbend.
in fin. Abb. dict. Consil. 76. num. 2. & in dict.
cap. Eanoscitur, num. 3. Roch. de Curt. de
iur. Patronat. verbo Honorificum, quæst. 6.
num. 27. Rebuff. in prax. Benefic. part. 2.
gloss. 4. sub num. 11. Bertachin. in repertor.
verbo Examinatio sub, §. 30. vers. Examini-
natio personæ, Lambertin. dict. lib. 2. part.
1. quæst. 11. art. 3. à princ. plures apud Ce-
ned.

- ned. ad *Decretum Collectan.* 15. num. 3. La-
ra vbi *suprà*, num. 4. Rota *decis.* 185. *in fin.*
part. 2. diuerjor. Garc. *dict.* cap. 1. à num.
16. & 23. Peña *decis.* 627. num. 6. Barbos.
dict. 3. *part. allegat.* 60. num. 85. & seq. &
dict. allegat. 72. à numer. 118. Beltramin.
vbi *suprà*. num. 5. Alexand. Sperell. *de cis.*
180. num. 59. Ricc. *Collect.* 815. Bartho-
lom. Gauant. in *Manual.* Episcopor. ver-
bo *Ius Patronatus*, num. 48. & verbo *Be-*
neficiorum collatio, num. 14. in quod t ex-
pende textum, *in cap.* Si *tibi absenti* 17. de
Præbend. in 6. Ioan. Baptist. Thor. *in Com-*
pendio decisionum Curiae Archiepiscop. Nea-
polit. verbo *Examinari*, *in fin.* tom. 1. *Com-*
pend. decisi. Regal. vbi addit, notorium li-
teratum dici, qui libros t composuit, hos-
que literatos, ceteris paribus, alijs præfe-
rendos esse, ex *Caricuit.* *in ritu* 101. num.
6. iunctis Luc. de Penn. *in leg.* Mulieres,
circum fin. Cod. de *Dignitat.* lib. 12. vers. 36.
Nobiles ex *Dignitate*, Mart. vot. 93. num.
25. idem Thor. *in eodem Compend.* 2. *part.*
verbo *Ius Patronatus* Francisc. de *Prætis*
consil. 7. per tot. & num. 12. qui t adit deci-
sionem *Curie Archiepiscopalis Neapolita-*
ne probantem, præsentatum in *Beneficio iu-*
ris Patronatus, t admitti absqùe concursu;
intellige si sit *Patronatus laicalis*; in hoc
enim casu præsentatus ad Parochialem hu-
iusmodi t admittitur absqùe concursu, ex-
mini tamèn subiicitur, Sanct. Tridentin.
sess. 24. de *reformation.* cap. 18. *vers.* Quòd
si *ius Patronatus*, iunctis Marc. Anton. Ge-
nuenf. *in prax.* Archiep. cap. 65. num. 2.
Parif. de *resig.* Benefic. lib. 8. quæst. 9. num.
111. Garc. de *Benefic.* 9. *part.* cap. 2. à num.
255. vbi *Sacræ Congregationis declaratio-*
nes refert Zerol. *in prax.* verbo *Parochia*
2. *dub.* 7. Gonçalez *ad Regul.* Ottau. Can-
cellar. *gloss.* 6. num. 134. Alexand. Ludo-
uif. *decis.* 494. Leo *in Thesaur.* for. Eccle-
siast. cap. 18. num. 39. & cap. 21. à num.
10. & cap. 31. num. 32. Piafec. *in prax.* Epis-
cop. 2. *part.* cap. 5. num. 18. D. Salgad. de
Reg. protect. 3. *part.* cap. 9. num. 105. Ricc.
in prax. Eccl. *concurſ.* ad *Paroch.* *decis.*
416. à num. 1. Tondut. *resolut.* Canon. 2.
part. cap. 4. §. 10. à num. 3.
- Et eo casu Prælatus, vel Ordinarius
Epistolis, aut alijs instrumentis expeditis à
Patrone ea t omnia facere, & exequi po-
terit, vt notat *gloss.* *in Clement.* 1. de *exces-*
sib. *Prælator.* verbo *Literarum*, Lap. alle-
gat. 22. num. 1. & allegat. 75. num. 7. vbi
Mandof. lit. M. Rot. *decis.* 3. de *iur.* Pa-
tronat. *in nou.* cum alijs, Camill. Borrell.
controvers. 70. num. 3. & 11. Farinac. *decis.*
95. num. 6. *part. 2.* in *posthum.* & *decis.*
302. num. *fin.* 1. *part. nouiss.* Dueñas *regul.*
283. Peña vbi *suprà*, n. 4. Sperell. *dict.* *decis.*
180. num. 19. Quas verò literas, & Episto-
las, aut alia instrumenta, siue præsentatio-
nem, si admitterit, & non reiecerit Ordinarius,
præsentati notitiam t habere eum,
præsumitur, Abb. *dict.* *consil.* 76. num. 2.
vers. Et præsumitur, Lambertin. vbi pro-
xime, art. 4. Loter. *de re Benefic.* *dict.* lib. 2.
quæst. 6. num. 44. Ferentill. *in dict.* *decis.*
481. à num. 17. & num. 15. Obseruat, ex eo
credi Ordinario notum præsentatum, quod
sit t illius Diœcesanus, Cardinal. *in Cle-*
ment. 1. num. 20. vbi Ancharran. num. 7.
de *sequestrat.* *possess.* & *fruct.* Barthol. *in*
leg. Si *Patronus*, ff. *de confirm.* tutor. Iacob.
Put. *decis.* 395. num. 2. lib. 3. Verall. *decis.*
406. pag. 2. Viuan. *de iur.* Patron. *part. 2.*
lib. 6. *cap. 7.* num. 72. Hieronym. Gonça-
lez *ad Regul.* Ottau. Cancell. *gloss.* 4. num.
117. Beltramin. *ad Ludouif.* *decis.* 11. lit.
B. Burat. *decis.* 22. num. 30. vbi Ferentill.
lit. D. Ioan. Baptist. Ciarlin. *controvers.* fo-
renſ. lib. 1. *cap. 1.* num. 94.
- Nisi pro forma requiratur examen, vt
omnium Parochialium t Ecclesijs accidit,
P. Less. *de instit.* & *iur.* lib. 2. *cap. 34.* num.
82. Cened. *ad Decret.* *collect.* 15. num. 5.
Flamin. Parif. *de resignat.* Benefic. lib. 8.
quæf. 9. à num. 83. Garc. 9. *part.* *cap. 2.* à nu-
mor. 100. Piafec. *in prax.* nou. Episcop. *part.*
2. *cap. 5.* num. 17. Ricc. *resolut.* 351. num. 2.
Proſper. August. *in addit.* ad *Quarant.* ver-
bo *Beneficij Parochialis collatio*, quæſt. 1.
Zerol. *in prax.* Episcop. *part. 2.* verbo *Do-*
ctor. §. 1. Barbos. *de offic.* & *potest.* Epis-
cop. 3. *part.* *alleg.* 60. num. 86. & *alleg.* 72.
num. 120. D. Palafox *in dictis allegationib.*
allegat. 4. *art. 2.* num. 101. Tunc enim ab-
ſens institui non poterit, aut t ab Ordina-
rio admitti, Lambertin. *dict.* quæſt. 11. *art.*
3. à *princ.* Cened. num. 5. Beltramin. num.
6. Garc. *dict.* *cap. 1.* num. 22. Barbos. num.
86. & *dict.* *allegat.* 72. num. 120. & *in dict.*
cap. 18. Concily, num. 85. locis vbi proxime,
Flamin. Parif. *dere signat.* Benefic. *dict.* lib. 8.
quæf. 9. à num. 83. & 87. Fuscus *de visitat.*
lib. 2. *cap. 5.* num. 10. D. Solorzan. *de Indiar.*
Gubernat. lib. 3. *cap. 16.* à num. 15. Viuan.
Vbald. & alij apud Cammeratum *dict.* *re-*
spons. *decisiū.* 18. num. 5. Quapropter caue à
Garc. 9. *part.* *de Benefic.* *cap. 3.* num. 5. &
14. afferente, t hoc in omni Ecclesiastico
Beneficio procedere, namlicet, ex Triden-
tino, *in dict.* *cap. 13.* in omni Beneficio ex-
amen esse necessarium agnoscamus, pro for-
ma tamèn in solis Parochialibus t requiri

receptissima scribentium resolutio tenet, vt docet Barbos. in *Collectan. ad Sanct. Tridentin. Concil. dict. sess. 24. de reformat. cap. 18. à num. 172.* & de *Paroch. cap. 2. numer. 135.* & ait, ita se vidisse obseruari in Curia, *num. 87.* Sim. Barbos. præcedentis frater, *in repertor. verbo Parochialis, pag. 272.*

- 28 Limita, quandò Summus Pontifex dispensat, vt Curata + Beneficia absq[ue] concursu conferantur, Sancto Tridentino Concilio quoàd hoc suspenso, vt fecit Sanctissimus Gregor. Papa XV. Comiti de Monterrey + concedens, & indulgens, vt presentare posset ad nonaginta Beneficia Curata, in Episcopatu de Orense sita, nullo præmisso concursu, quod tamèn + reuocauit Sanctissimus Urbanus VIII. dato cambio, vt tradidit Did. Valdès in *allegat. iur. pro Eccles. Cathedr. Palantin. sobrerecuer vn Breue de su Santidad, en que concedió la presentacion de las Canongias della al Almirante de Castilla, num. 91.* & in hoc casu procedunt tradita ab Aluarez de Velasco, de priuil. pauper. 1. part. quæf. 7. num. 7. ex Marescot. variar. lib. 1. cap. 52. à num. 2. afferente, + aliquandò Beneficia Curata iuris Patronatus sìne concursu conferri; intellige ex dispensatione Pontificia, non aliter. Aduerte obitèr Episcopum, aut alium Ordinarium examen denegantem grauare, ab eoque appellari posse, + & ad Superiorē deuoluere, quoàd vtrumque effectum, suspensivum, & deuolutivum, Ricc. in *prax. iur. Patronat. resol. 142. à num. 1.* Loter. dict. lib. 2. quæf. 13. à num. 61. D. Salgad. de Reg. protect. 3. part. cap. 10. num. 214. Philipp. Cammerat. dict. respons. decisiu. 18. numer. 9. Sic etiàm potest appellari à mala relatione examinatorum, in non approbando aliquem + ex oppositoribus ad Beneficiū simplex, aut patrimoniale, proceditque quoàd vtrumque effectum, in quo casu non loquitur Tridentin. *sess. 24. de reformat. cap. 18.* cùm + procedat in Parochialibus, nequè *sess. 7. cap. 13.* secundùm Gonçalez ad *Regul. Octau. Cancell. gloss. 9. §. 1. in annotat. contrà nullit. à num. 184.* Alexand. Ludsonis. *decis. 515. & 538. vbi Oliuer. Beltram. in veriusque notis, & decis. 527.* Barbos, in *dict. cap. 13. Conciliij, num. 26.* & ita procedunt tradita, *cap. Hoc, num. 9.*

- Præterea in specie, & casu, de quo loquimur (ad controversiam, & questionem nostram redire expedit) de acceptatione prædicti Decani in Episcopum assumpti, ad tradita *suprà cap. 24. à num. 3.* dubitandum non erat; consentire enim infra + mensem à Rescripti, & Regiæ præsentationis receptio-

nis die, ita disponente Regia voluntate, tenetur prouisus, aut promotus; alioquin effectum non fortitur gratia, & præsentatio. D. Solorzan. *dict. lib. 3. cap. 13. num. 101.* Lap. *allegat. 34.* vbi Mandos. Hieronym. Gonçalez, *vbi suprà, gloss. 15. num. 50.* faciunt etiàm tradita *suprà cap. præcedenti, num. 50.* Ergò ex eo quòd dissensus non apparet, præsentationi consensisse necessariò credendum est.

Præcipue, cùm de facto nominationem Regiam admiserit, qui est vnu ex modis, quibus acceptatio facta intelligitur, quandò nempe statim ipsa + non rejecitur, repeliturque, latè Loter. *vbi suprà, dict. lib. 2. quæf. 6. à num. 43.* Barbos. *dict. allegat. 72. num. 171. in fin.* Deinde videmus eum, vt Episcopum + tractari, & appellari, epistolis, & alijs instrumentis Dignitatis Episcopalis nomine subscribi ad tradita, *cap. 24. à num. 44.* scimus etiàm ad literarum Apostolicarum misisse expeditionem, Regiamque gubernationis Ecclesiæ Tucuman. Schedulam de ruego, y encargo admisisse, & eius virtute præfatam Ecclesiam, & Dioecesim suo nomine gubernari, & administrari.

Ex quibus rursus aliud non spernendum fundamentum insurgit ad questionem pro nostra intentione. Supponimus enim intrà mensem à Regiæ præsentationis, vel receptionis die consentum, & acceptationem in prædicti Decani concurrisse personam, dictamque Regiam præsentationem (vt accepi mus) ad ipsius deuenisse manus in mense Decembris anni 1564. Igitùr plusquam quinque anni sunt effluxi usque ad præsentem diem; tempus equidem omnino ad literarum Apostolicarum expeditionem, & Episcopatus pacificam acquirendam possessionem sufficiens; vnde non videtur ad eorum omnium consecutionem necessaria, vt par erat, adhibita diligentia, & consequenter dicendum, prædictum Decanum in Episcopum promotum, moram contraxisse, per eumque stetisse, quominus + Bullæ expedirentur, & Episcopatus possessionem adipisceretur, secundum tradita, *cap. 28. à num. 24.* adde Extra-nag. execrabilis, de Præbend. cap. *De multa 28. eod. cap. Licet Episcopus 28. eod. in 6. iuncto Andr. Vallenf. de Benefic. lib. 3. tit. 2. à num. 1. vbi num. 2. ait, non videri per aliquem + stetisse, quominus Beneficij possessio nem acquirat, si in eo inuenitur aliquis intrusus.*

Denique omissis interim omnibus suprà traditis fundamentis, quæ mihi satis vera videntur, aliud huic materiæ proprium, & particulare adduco, videlicet, dubium illud,

an scilicet ipso iure, & statim per consensum ad secundum Beneficium praestitum, ita primum vacet, vt illicem posset alij eum effectu conferri, esse iuris questionem; pender enim eius resolutio, & decisio à Canonum, & Regis nostri in his Regnis dispositione, vt per se patet. In quibus terminis ius habemus expressum, quo omnino docemur, nullum iuris dubium, & questionem impedit, nec posse, nec debere Regiarum Schedularum t executionem, & implementum; sed eo dubio insuper habito praxi esse tradendum Rescriptum statim, deindeque super eo Regium Indiarum Consilium consuli, sic in Regia Schedula 9. Februarij 1622. ad Regiam Mexicanam Cancillariam missa, decretum est, ibi:

Ha parecido aduertiros, como lo hago, que en las causas que mouieren para representar algunos inconvenientes de la ejecucion de lo que se os manda, os abstengais de las que fueren de derecho, pues estas están vistas, y mejor entendidas, y preuenidas, quando se disponen, y ordenan las cedulas, ex qua desumpta est, leg. 16. tit. 1. lib. 2. Summar. leg. 91. tit. 3. lib. 4. Summar. iuncto D. Solorzan. de Indiar. Gubern. lib. 3. cap. 9. num. 10. expedit enim quam citò Regia mandata exequi; haec siquidem t matura præmissa deliberatione, in Supremo expedientur Consilio, vt grauitè monet, ac reprehendit, vel aduerbit Regia Schedula 14. Augusti 1620. in illis verbis: Y porque siruen de poco las ordenes que se dan, que siempre se haze con grande acuerdo, y consideracion, sino se executan, y este es el mayor daño, que ha auido en el governo de ssas partes, de donde han resultado intolerables daños; y el principal desvelo que en mi Consejo de las Indias ha de auer, como se lo tengo encargado, ha de ser tenerle de saber como se obedece, y cumple lo que mando; y quien no lo biziere, ha de ser castigado severissimamente, leg. 14. eod. tit. Ordinat. 17. 19. 25. ann. 1636. facit leg. Hac consultisima 8. §. fin. in fin. Cod. qui testam. fac. poss. ibi: Tot oculis spectata, tot insinuata sensibus, tot insuper in tuto locata manibus, iunctis D. Salgad. de retent. Bullar. 1. part. cap. 3. num. 77. & D. Palafox in allegat. por el Clero de la Tucua, alleg. 4. artic. 4. num. 130. vide, quæ plenè, & felicitè tradit doct. & obseruandus Laurianus Martinez de la Vega, celebratus, Valentinus Adiocatus in eruditissimo discursu ad Regem D. N. por los Caxeros de menudo de Valencia, sobre nulidades, y recursos interpuestos de lo proueido por el Visitador, p. 2. a. n. 17. sub liter. E. & seqq. vbi Nos in princ. sub liter. E. honorificè pro sua huma-

nitate laudat; amicus noster doctiss. Aduoc. D. Ioseph. Martinez de Figueroa in alleg. iur. por la Villa de Nombela, con la de Pefafustan, sobre jurisdiccion, num. 49. fac. tridita, cap. 48. à num. 40.

Igitur, cum habeamus in specie tot Regias nominationes, & præsentationes, personis suprà memoratis expeditas, in quibus Rex noster Catholicus affirmat, decernit, & fatetur, Dignitates, in ipsis contentas vacuas, seu vacantes esse, & nouiter ad eas præsentatis illarum statim possessionem, ac fructuum perceptionem concedendam, merito earum executioni nihil videtur posse opponi, quod impedit, vel differat implementum, maximè cum in hac materia, Regia Beneficia vacantia t esse afferenti, sit standum, Cabed. de Patronat. Reg. Coron. cap. 29. num. 7. Reuterter. decis. 285. num. 2. in fin. Domini D. Anton. de Castro, & D. Petrus Fernandez Miñano in allegat. iur. por la Iglesia de Toledo, sobre no deuer pagar el crecimiento de la sal, sub num. 8. adde tradita capite præcedenti à num. 1. facit Francisc. Reuterter. decis. 285. num. 2. in fin. ita etiam quando asserit, Beneficia t ad suum Regium Patronatum pertinere, D. Salgad. de Reg. protect. 3. part. cap. 10. à num. 166. Pareja de instrum. edit. tit. 7. resol. 9. numer. 36. & 43. Sitque certum in ea, ibi solum dari posse præsentationes Regias, vbi Beneficiorum dantur t vacationes, Dueñas r. gal. 44. 229. Lambert. de iur. Patronat. 1. part. lib. 2. art. 11. quæs. 6. peinc. num. 2. addit. ad Peniam decis. 252. num. 1. D. Solorzan. dict. lib. 3. cap. 15. num. 57. Barbos. dict. allegat. 72. à num. 3. & 15. cum tunc Patronus dicatur in actu t ius præsentationis habere, cum Beneficium vacat, cap. Illud 7. de iur. Patron. Viuian. eod. tractat. lib. 5. cap. 5. num. 2. D. Didac. Anton. Frances de Vrrutigoit. in tractat. de competentijs, quæs. 7. num. 16. vbi quod antè illud tempus solum habeat in habitu ius præsentandi. Unde, cum in nostro casu quamplures sint exhibitæ præsentationes, vt sepè dictum est, merito dari vacationes, concedendum est. Præcipue cum in iure Patronatus pro Beneficijs t vacaturis expectatiue dari non valeant, cap. 2. & fin. vbi gloss. de concess. Præbend. vbi Abb. num. 6. cap. Ne captande 3. eod. in 6. Sanct. Trident. Concil. sess. 25. de reform. cap. 7. Roland. à Valle consil. 47. num. 53. vol. 1. Dec. consil. 541. num. 1. 21. & 24. & consil. 542. num. 4. Rebuff. in prax. Benefic. tit. de reprob. Benefic. viuent. impetrat. à num. 19. Loter. de re Benefic. lib. 2. cap. 6. num. 9. Lel. Mancin. iur. controu. tom. 1. dissertat. 23. P. Azorin-

stitut. Moral. part. 2. lib. 6. cap. 32. Marc. Anton. de Amat. decis. 4. à num. 1. 9. & seqq. vbi, num. 12. & 15. ex Cephal. (& alijs) consil. 90. num. 48. lib. 1. ait sicut collationem t̄ non vacantis Beneficij à Papa, etiā motu proprio factam, non valere (cap. 1. & 2. cap. Ex tenore 13. de concess. Præbend. cum alijs Salernus Siculus consil. 10. §. 1. per totum, relatus à Bortilier. de success. ab intestat. cap. 2. theorem. 44. num. 5. iunctis Capic. Latr. consultat. 145. Donat. Anton. de Marin. resolut. iur. lib. 1. cap. 30. à num. 12.) Ità nec ab inferiore, 47 nec præsentationem t̄ pro vacaturo Beneficio datam D. Solorzan. de Indiarum Gubernat. lib. 2. cap. 6. num. 44. Garc. de Benefic. 10. part. cap. 1. à num. 2. & 4. part. cap. 5. à num. 13. Bellarm. in not. ad Tridentin. sess. 25. de reformat. cap. 7. Gonçalez ad Regul. Octau. Cancellar. gloss. 5. §. 9. num. 91. Barbos. de Canonic. & Dignitat. cap. 29. à num. 1. D. Crespi obseruat. 65. num. 4. & num. 2. ex Iass. in leg. fin. Cod. de pacl. vbi gloss. ait, ex potestate ordinaria id non t̄ posse Papam. Taliter, vt si per errorem fuerit antè Beneficij vacationem facta præsentatio, non capiat vires ex post facto, licet t̄ vacationis casus superueniat; 49 50 Ioan. Selua de Benefic. 3. part. quæ. 12. num. 83. Andr. Vallens. eod. tractat. lib. 2. tit. 22. à num. 2. Anton. Merenda controvers. iur. lib. 24. cap. 32. à num. 18. sèd contrarium t̄ tenent Ricc. decis. 119. part. 4. & cum eo Ioan. Baptist. Thor. in compendio decisionum Curiæ Archiepiscopal. Neap. 2. part. verbo Præsentatio, in 3. part. compend. decis. Regal. sect. 2. afferentes à die vacationis valere, nisi sit Patroni mutata voluntas.

Superiori conclusioni, quòd in Beneficijs iuris Patronatus t̄ non dentur expectatiuæ, subscrubunt etiā Did. Perez in leg. 52 1. tit. 6. lib. 1. ordinam. gloss. 2. vers. Non minus, allegans Cassad. decis. 5. num. 3. de iur. Patronat. Lambert. eod. tractat. 1. part. lib. 2. quæst. 6. art. 1. & 19. Viuian. eod. part. 2. lib. 10. cap. 2. Petr. Nicol. Mozius de contractib. sub tit. de Donation. vers. De rebus, quæ donari possunt, vel non, num. 13. & seq. pag. 662. Spin. de testam. gloss. 4. num. 102. Garc. dict. 10. part. cap. 1. à num. 4. Farinac. decis. 274. num. 3. part. 2. nouiss. doctiss. Fontanell. decis. 212. à num. 3. Burat. decis. 61. num. 1. vbi Ferentill. lit. A. Vallens. vbi suprà, lib. 1. tit. 6. num. 5. & lib. 2. tit. 22. à num. 1. D. Crespi obsernat. 65. à num. 1. Cabed. vbi suprà, cap. 14. à num. 1. vbi, num. 2. ait, Lusitanæ Re-

ges ob merita, & seruitia t̄ in genere sole- 53 re promittere aliquos in Ecclesijs sui Pa- tronatus, præsentare. Barbos de iur. Eccle- siaistic. Vniuers. lib. 3. cap. 12. num. 205. & in dict. cap. fin. de concess. Præbend. num. 3. vbi recte dubitat de sententia Cab. nisi ad id Portugalliae Reges Apostolicum t̄ ha- beant priuilegium; sed quidquid sit de hoc, sanè prouisio in genere, vt Cabedus ait, non videtur omnino quoà Reges improbabili- lis, vt sàpè contingere solet t̄ apud Reges 54 nos, ob merita aliquorum, vt testatur D. Crespi dict. obseruat. 65. num. 8. & per tot.

Papa verò vacatura t̄ Beneficia, & ex- 55 pectatiuæ rectè poterit, poscente necessi- tate, concedere, ex cap. Proposuit 4. de con- cess. Præbend. cap. Petistis 7. quæst. 1. cap. Ex part. 1. de offic. & potestat. iudic. delegat. dict. cap. 2. de Præbend. in 6. docent, Petr. Cened. ad Decretal. collectan. 160. Spin. de testam. dict. gloss. 4. num. 192. Peña decis. 182. num. 1. Cabed. vbi proximè Scobar del Corro de puritat. & nobilitat. 1. part. quæst. 7. à num. 38. latè Barbos. in addit. ad cap. Dilectus 19. de Præbend. & Dignitat. Fontanell. dict. decis. 212. à num. 15. Re- 57 gia autèm officia, antè, quām t̄ vacent, re- cètè promittit Rex, vt docent Melch. Pheb. decis. 2. part. 1. & ex eo Simon. Barbos. in re- portor. verb. Rex potest, pag. 335. col. 1. in princ. Fontanell. à num. 1.

Secundùm quæ accipienda, t̄ & intelli- 58 genda est consultatio quædam à Cathalo- nico Senatu Inniçissimo Carolo V. Impera- tori. & Regi Domino nostro facta, supèr Regalijs, in quibus iudicium facit Rex Ca- tholicus, in eo Principatu, de qua mentio- nem facimus, cap. 16. num. 50. vbi hæc ha- bentur: *Confert Maiestas vestra Beneficia per prædecessores suos fundata, & cognoscit, de illis in possefforio, & petitorio, & ad dicta Beneficia t̄ concedit expectatiuæ. Intellige ergo, in genere, vt dicebat Cabedus; refert hanc consultationem, Peralt. vbi cum ibi retulimus.*

Hec tamèn, quæ diximus pro vacatio- ne primi Beneficij effectiuè, vt prouisus in eo valeat statim post præstatum consensum ad possessionem admitti, procedere posse arbitramur in duobus casibus; vel quæstionibus t̄ suprà traditis, nempe quandò occu- pans, & obtinens vnum Beneficium, ad aliud ex suo consensu promouetur incompatibili- le, vel ad Episcopatum; non verò habebunt locum in tertio casu, & disputatione, vide- licet, quandò Episcopus transfertur ad alium Episcopatum, antequām à Romano Pon-

Pontifice approbata, & admissa fuerit translatio, & spirituale dissolutum coniugium, ex fundatis supra cap. 23. a num. 20. & 45.

61. Hucusquè tradita, & expensa in Superioribus ad casum de facto habitum anticipitem me, & dubium tenebant; tenentquè adhuc, ò utinam Sapientissimus simulque prudentissimus Senatus noster placitum, ac animum suum aperniisset; quo sanè dubia omnia facile diluerentur, & dissolverentur; ipsiusque iudicio hilari omnes, ac securo vultu assentiremur, sententiamque nostram libenter subiucere mus, & reformaremus omnino, sed tanto bono nos carere necesse est, quia partes desertam reliquere litem, & causam. Tu lector interim, dum alius qui quis ad rem, sanè difficultem, meliora attulerit, super his, quæ tradidi, & fundauit, cogita; dum Catholicissimus Rex noster, quem consulvi, tenenda, & observanda decernit, determinat, ac iubet.

Igitur Catholicus Rex noster à nobis consultus, respondit in hac specie conseruandi standum esse, in id expedito Rescripto, quod tale est.

LA REYNA GOVERNADOR. Licenciado Don Pedro Frasso, Fiscal de la Audiencia Real de la Ciudad de la Plata en la Provincia de los Charcas; en carta de veinte y seis de Enero de mil seiscientos y setenta, díos quenta de que con ocasión de auer pedido en la Iglesia Metropolitana de essa Ciudad (Sede vacante) Don Fernando de Bohorques, Racionero de ella, se le pusiesse en possession de una Canongia (cuya vacante resultó de la promoción del Doctor Don Francisco de Borja, Dean de la misma Iglesia, al Obispado de Tucumán) se declaró, que el Dean toda vía no auia desembazado su sillar, con que no podía entrar D. Fernando en la possession hasta que ascendiesen los demás Prebendados, sobre que se formó pleito, y ocurrió a la Audiencia, para que se la hiziese dar; y estando para verse con intervención vuestra, se aquietaron las partes en el interin que llegasse el primer año en que se esperan las Bulas de el dicho Obispo; y proponeis, que para que no se perjudique al Real Patronazgo, se debemanda, que en presentandose por el proueido el despacho se le dé la possession, auiendo aceptado la persona que primero es promovida, aunque no aya desocupado su Prebenda. Y auiendo visto en el Consejo Real de las In-

Tom. I.

dias, con lo que en razon desto dixo, y pidió el Fiscal en él, como quiera que se ha tenido noticia de hallarse el dicho Obispo en su Diócesis; ha parecido responderos, que en los casos que sucedieren, como el referido, se guarda de la costumbre que huiere anido, sin hacerse nouedad en ella, con ningun prettexto. De Madrid à 12. de Diciembre de 1671. YO L. A. REYN. A. Por mandado de su Magestad. D. Gabriel Bernardo de Quiros.

S V M M A R I V M.

- 1 **Q**uid agendum, Ordinario Ecclesiastico à Rege nostro praesentato, institutionem denegante.
- 2 **I**nstitutione plenum ius confert praesentato, dicaturque titulus Ecclesiasticus.
- 3 **R**egia Schedula 30. Iulij 1653. in hoc adducitur.
- 4 **Q**uestio procedit, quando sine causa denegatur institutione.
- 5 Tunc namquè iniustitia committitur.
- 6 Teneturque Prælatus ad expensas, & damna.
- 7 Per præsentationem acquiritur præsentatio ius ad institutionem.
- 8 Patronus nequit compelli, alium de nouo præsentare.
- 9 Ex natura Patronatus potest, quem volueret præsentare.
- 10 In questione proposita tria competunt, praesentato remedia.
- 11 Trimum (de quo in hoc capite) consistit in recurso ad Metropolitanum, vel immediatum Superiorem.
- 12 Communi iure, nullum tempus præscribitur Ordinario ad institutionem concedendum.
- 13 Ad Beneficia liberæ collationis dantur, eidem sex menses.
- 14 Nouo tamèn iure duo menses assignantur ad institutionem.
- 15 Verba Bullæ Pij Papæ V. referuntur.
- 16 Lapsis his duobus mensibus datur recursus ad Metropolitanum, vel viciniorum Episcopum.
- 17 Quandò collatio ad solum Capitulum spectat, devolutio est ad Episcopum.

- 18 Superior aditus potest inferiori tempus præfinire, intra quod insitutuat.
- 19 Trina monitio est necessaria, ut inferior dicatur morosus.
- 20 Hi duo menses, à quo tempore incipiunt currere.
- 21 Idoneitas in præsentato tempore, quo personaliter exhibendus est, requiritur, & attenditur.
- 22 Quid agendum, quando negligentia Prælati versatur circa Beneficia Simplicia remissione.
- 23 Præsentatus incipit habere ius ad Beneficium à tempore, quo personaliter comparet.
- 24 Præsentatio nullum titulum præstat institutione cessante.
- 25 Si duo ad idem Beneficium præsententur, neuter verè dicitur habere ius ad illud.
- 26 Institutione facta, ex tunc acquiritur ius in re.
- 27 Præsentatio, antè personæ exhibitio nem, dicitur solum nominatio, ac destinatio Patroni.
- 28 Præsentatus quando sit legitimus contradictor ad impendiendam possessionem alteri in forma digno, & diu alij non sit ius quæsumum concessam à Sancta Sede.
- 29 Patronus in casu præfato dicitur legitimus contradictor.
- 30 Clausula, dum alij non sit ius quæsumum, quid operetur?
- 31 Præsentatus, qui habet ius ad Beneficium dicitur contradictor de iure.
- 32 Beneficium iuris Patronatus nequit impetrari.
- 33 Collatio huiusmodi Beneficij facta sine Patrono est nulla.
- 34 Limita, si sciens non contradicat.
- 35 Quas poenas incurrat, qui Beneficium Regij iuris Patronatus impetrat.
- 36 Literæ Apostolicæ in hoc expedite retinentur.
- 37 Decem dies ad institutionem Beneficiorum inferiorum assignantur nostro iure, & num. 40.
- 38 Verba Bullæ Iulij Papæ II. referuntur.
- 39 Inidem Regia rescripta adducuntur, & num. 41.
- 40 Semestre Ecclesiasticis, quadriimestre laicis Patronis ad præsentandum conceditur.
- 41 Hoc tempus laico Patrono concessum ex causa potest ab Episcopo prorogari.
- 42 Incipitque currere à die veræ notitiae.
- 43 Circum hoc Patroni voluntas aliter disponens non attenditur.
- 44 Per id tempus Patrono negligente, pro ea vice electio ad Ordinarium devoluitur, & gradatim ad alios Superiores, & num. 47.
- 45 Mora Prælati non obest Patrono, si is tempore habili præsentauerit, nè sit in eius potestate Patrono præiudicare, & num. 49.
- 46 Præsentato renuntiante, vel mortuo, incipit nouum tempus ad præsentandum; quod procedit fraude cessante, & num. 51.
- 47 Idem dicendum, quando declaratur nulla præsentatio ob defactum ignorantiam.
- 48 Regi nostro in Indijs ad hæc Beneficia præsentanda primo annus fuit concessus, deinde decem & octo menses, & num. 54.
- 49 Nibilominus hoc tempus ei non currit, semperquè est tutus.
- 50 Neque illi nocet negligentia, & culpa officialium.
- 51 Praxis interponendi hunc recursum traditur, & num. 58.59.
- 52 Senatus repræsentat Regis personam, & dicitur ipsius imago.

(ꝝꝝ) (ꝝꝝ)

ARGUMENTVM.

Ordinario Ecclesiastico institutionem præsentato. Sinè causa denegante, quid agendum sit? Triplex remedium ad eam obtinendam as-signatur. Quod tempus Prælato ad instituendum, & Patrono ad præsen-tandum iure communi præscribatur; & quid iure nostro, quoad Bene-ficia Regij iuris Patronatus, definitum sit?

CAP. XXXII.

Materiam in Superioribus traditam, & prefati casus disputationem, & controveriam prosequens, quaro in pre-senti, quid t' agi, & operari oporteat, quandò Ordinarius Ecclesiasticus, à Catholico Rege nostro præsentatum ad Dignitatem, vel aliud Beneficium, dif-fert, aut nequit instituere; idest fa-cultatem, iurisdictionem, & titulum in-eum transfeire, recusat; quo ipsi ple-num t' valeat queri ius, in quo institu-tionis, seu collationis canonice con-sit essentia, vt retuli cap. 11. à. numer. 47. recteque explicat Regia Schedula 30. Iulij 1653. ad Regiam nouæ Galicie Cancellariam expedita, quæ dūm de ca-nonica à Regularibus recipienda institu-tione tractat, hęc verba profert: *Y a recibir la institucion, y colacion canonica, titulo t' Ecclesiastico, y despacho de possession, &c. optimè Pat. Auendañ. in Thesaur. Indic. titul. 17. numer. 22. & seqq.*

Talis videbatur casus ille, quem re-tulimus; verū, vt disputatione hęc clare procedat, advertimus, nos non loqui de Ordinario Ecclesiastico legitimè recusante instituere, secundum ea, quæ fundavimus suprà cap. 30. numer. 46. cum sequent. & alia huiusmodi; sed solùm, quandò nulla existente sufficiente cau-sa, iuxta Regij Patronatus regulas, & Bullam ipsius suprà cap. 1. à numer. 7. & numer. 8. in fin. ibi: *Infrà decem dies absquè legitima causa instituere recusa-rent. Prælatus præsentato collationem facere negat, iniuste p̄cedens, seu iniustitiam t' committens, vt dicebat D. Salgad. de Reg. protection. 3. part. cap. 9. numer. 153. retuli, si diceret; non*

Tom. I.

te admitto, non te respicio, vt sunt verba Juliani Viulan. de iure Patronat. part. 2. libr. 11. cap. 3. numer. 5. & 11. relata à Philipp. Cammerat. resolut. decisu. 18. num. 10. (quo casu recte ad-versus t' Ordinarium malitiosè denegantem procedi possē ad expensarum, & damni emendationem, ex cap. Nullus 17. de iur. Patronat. cum alijs docet Ale-xand. Sperelli. decis. 180. numer. 54. ad-de 1. 12. titul. 4. lib. 1. Summar. Que con la prouision original se dē al presentado la Canonica institucion; so pena de que el Prelado le pague los frutos, y rentas, cos-tas, e intereses, & dixi cap. 11. num. fin.) cum illa præsentatio debeat a def-fectum perduci, præsentato iam t' ex ea ad institutionem, iure quęrito, Rota apud Garc. de Benef. 7. p. cap. 9. sub n. 11. Cammerat. respons. d. cis. 16. n. 10. & dixi infra à n. 23.

Nec possit Patronus, etiā qualif-cumque, compelli, aut teneatur t' alium de nouo præsentare, gloss. in cap. Po-stulationem 5. circā fin. d. postulat. Præ-lat. vbi Barbos. num. 4. & de offic. & potestat. Episcop. 3. part. allegat. 72. nu-mer. 167. Hoc enim in se continet Pa-tronatus natura, vt Patronus, quem vo-luerit, nominare, t' ac præsentare pos-sit, dūm in fundatione non est aliud dis-positum, & cautum, vt patet ex suprà traditis, iunctis Hostiens. in Summ. de iur. Patronat. numer. 1. Lambertin. eo-dem tractat. 1. part. lib. 1. quest. 1. ar-tic. 1. num. 15. nouissimè Hieron. Mo-lin. & Guzman de Veritat. iur. Veritat. 24. n. 20. in fin.

In proposita ergo quæstione, t' tria præsentato suppeterem invenio remedia. Primum est, de quo hoc capite; (secundum, cap. 34. traditur; & tertium, cap. 36.) vt per querelę, t' vel recursus viam, Me-tropolitanum, vel viciniorem Prælatum adeat

adeat præsentatus pro institutione, seu collatione Canonica obtinenda; Ordinario scilicet intrà legitimum tempus instituere negligentem, dict. cap. Nullus 17. de iur. Patronat. vt docent Felin. in cap. Pastoralis, num. 6. de offic. Ordinar. Paul. de Citadin. de iur. Patronat. 6. part. art. 2. quæst. 7. & eo relato Gutiert. de iurament. confirmat. 3. p. cap. 13. nu. 8. in fin. Mandos. ad Regul. 31. Cancell. quæst. 6. nu. 10. Palac. Rub. in rubric. de donation. inter. §. 22. à n. 4. Francisc. Marc. decis. 491. n. 4. p. 1. Barbos. in d. cap. Nullus, n. 2. & 5. cum seqq. & in cap. Pastoralis 29. n. 4. eod. tit. & in collectan. ad Concil. Tridentin. sess. 24. de reformat. cap. 20. n. 66. & voto decisiu. 4. n. 18. lib. 1. Cammerat. vbi supr. respons. 18. n. 39. Garcia de Benefic. 10. p. cap. 4. à n. 5. Iul. Lauor. variar. lucubrat. tit. 4. de election. Canonic. cap. 25. num. 43. D. Salgad. vbi supr. cap. 10. à num. 207. vbi ait; quòd licet Ordinario Ecclesiastico, ad institutionem prætentato faciendam iure communi attento, nullum t sit præscriptum tempus, ex gloss. & DD. in cap. Cùm in cunctis 7. §. 1. de election. Roch. de Curte de iur. Patronat. verb. Honificum, quæst. 25. Abb. in cap. 2. de concess. Præbend. num. 10. & in dict. cap. Pastoralis, num. 6. Rot. decis. 4. de iur. Patronat. in nou. Rebuff. in præx. Benefic. tit. de deuolut. num. 6. & in concordat. titul. de Regia ad Prælaturas nominat. §. 1. vers. In institutione, & seq. Lambertin. de iur. Patronat. part. 2. libr. 2. articul. 9. quæst. 1. num. 14. Thom. Zerol. in præx. Episcop. 1. part. verb. Beneficia, §. Ad tertium, Francisc. Peña decis. 737. num. 4. decis. 804. num. 1. Garc. de Benefic. 6. part. cap. 2. num. 279. ad medium, Andr. Vallens. eod. tractat. lib. 2. tit. 18. num. 3. Ioann. Francisc. Ferentill. ad Math. Burat. decis. 547. num. 11. Quemadmodum ad Beneficia liberæ collationis conferenda Ordinario statutus, & præfinitus est terminus t sex mensium, in cap. 2. §. 1. de concess. Præbend. cap. Licet 3. de splend. neglig. Prælator. Clement. 1. eod. tit. vt notant Lambertin. vbi supr. 3. part. lib. 2. quæst. 2. articul. 6. Spin. vbi infr. D. Salgad. loco iam tradito, Andr. Vallens. de Benefic. lib. 2. tit. 18. num. 5. & alijs.

14 Hodiè tamèn duorum t mensium spatium Ordinarijs designatum est, per Bullam Sanctissimi Pij Papæ V. quæ incipit: In conferendis, §. 4. pag. 218. tom. 2. Bullar. de Parochialibus quæ ita decidit: Petatur institui, institutioque ip-

sa t si per duos menses à die præsentationis dilata fuerit, & deinde, ibi: Data tamèn in Parochialibus iuris Patronatus optimè ipsis Patronis, vt, si institutio ad Ordinarios spectabit, ipsis Ordinarijs illam facere negligentibus, & ultra dictos duos menses differentibus possint pro huiusmodi institutione obtinenda habere recursum t ad

Metropolitanum, vel vicinorem Ordinarium, vel ad Sedem Apostolicam. Didac. Spin. gloss. 4. princip. num. 95. Dom. Salgad. vbi proximè, Christophor. Suelves consil. 36. num. 1. part. 2. semic. 2. Cammerat. dict. respons. 18. num. 41. latè Barbos. de Canonic. & Dignitat. cap. 42. à numer. 26. vbi, quòd deuolutio t est ad Episcopum, quandò ad solum Capitulum collatio spectaret, Cæs. Caren. resol. forens. resol. 105. n. 4.

Vel etiā prædictus recursus operatur, vt ipse superior aditus t tempus Ordinario præfiniat, intrà quod instituat recurrentem, taliter, vt eo elapso ad se omnino deuoluatur institutio, Abb. in dict. cap. 2. num. 12. & consil. 28. num. 2. lib. 2. Roch. dict. quæst. 25. num. 55. Rebuff. in concord. dict. §. 1. verb. Intrà sex menses, versic. In institutione, Rot. dict. decis. 4. in nou. Ferentill. in dict. decis. 547. numer. 12. vbi in fine ait, trianam t tamèn esse necessariam interpellationem, vel requisitionem, vt Ordinarius possit dici morosus, ex Seraphin. decis. 455. num. 4. & Marchesan. de commiss. in Apostol. 2. part. pag. 83. num. 3. vbi ita Rotam decreuisse, affirmat; ex alijs Barbos. dict. allegat. 72. num. 193. in fin. vbi etiā decisum refert, & relatis Garc. de Benefic. p. 10. cap. 4. n. 9. D. Salgad. 3. p. de Reg. cap. 3. n. 69. (vbi id non dicit) & Burat. d. decis. 547. à n. 9. fundat, Cammerat. d. respons. 18. n. 40.

Hi autèm duo menses incipiunt t currere, non à die, quo præsentationis conficitur instrumentum, hoc enim propriè nominatio dicitur, non præsentatio, sed à die, quo instituenti personaliter exhibetur præsentatus, vt de ipsius valeat idoneitate cognoscì quæ eo tempore non t in alio subsequenti, attendenda est. Rota decis. 69. p. 1. diuersor. Marc. Anton. Macerat. variar. lib. 1. resol. 19. nu. 1. Barbos. in cap. Significasti 18. n. 8. de iur. Patron. Ioan. Baptist. Ciarl. controu. forens. lib. 1. cap. 1. n. 111.) iuxta ea, quæ tradidi supr. cap. 31. à num. 4. quibus addenda sunt, cap. Consultationibus 19. cap. Nobis 25. §. 1. d. tit. de iur. Patron. cap. Cùm terra 14. de elect. & notat Roch. vbi su-

suprà, quæst. 41. ad med. Ricc. in præx. for. Eccles. de iur. Patronat. decis. 156. numer. 59. Peña decis. 228. numer. 2. Burat. decis. 25. num. 6. D. Salgad. dict. cap. 10. num. 22 210. & seqq. Vbi agit, quid t' agendum sit, quando ea negligentia, & dilatio in simpli- cibus datur Beneficijs.

23 Ex eo itaque t' tempore, verè, & propriè dicitur, & consideratur facta præ- sentatio, præsentatumque habere ius ad Beneficium, cap. Quod autem 5. Vbi glos. in fin. & in dict. cap. Pastorale, verb. Appellauerit, de iur. Patr. & in cap. Dilectus, verb. Plus, de offic. Legat. Abb. in cap. fin. à num. 34. cod. titul. de iur. Pa- tronat. Felin. in cap. Nofra, numer. 25. corolar. 28. de rescript. Seraphin. decis. 1238. num. 4. & decis. 1274. à num. 1. Lap. allegat. 78. num. 6. Beilamer. decis. 167. Paris. de resignat. Benefic. libr. 2. quæst. 23. num. 12. & libr. 7. quæst. 1. à num. 78. Farinac. decis. 226. num. 3. part. 2. recent. Viuian. de iur. Patronat. part. 2. lib. 8. cap. 8. in princip. Dom. Solorzan. de Indian. Gubernat. libr. 3. cap. 4. in fin. Gonçalez ad Regul. octau. Cancellar. gloss. 15. §. 2. num. 1. Alexand. Sperell. decis. 180. numer. 39. Garcia de Benefic. 4. part. cap. 3. num. 8. & 20. Monet. de commu- nat. Ultimar. voluntat. cap. 10. numer. 293. Ciarlin. dict. cap. 1. num. 107. Escobar del Corro de puritat. & nobilitat. 1. part. quæst. 7. à num. 27. 37. & 84. Carol. de Tapia decis. Supremi Consil. 18. num. 10. Barbos. in dict. cap. Quod autem, à num. 3. & dict. allegat. 72. numer. 154. & in dict. cap. dilectus 6. de offic. Legat. num. 4. & de clausul. vsufreq. claus. 44. num. 4. Mich. Reynos. observat. 66. nu- mer. 15. Burat. decis. 137. num. 5. vbi Fer- rentill. liter. B. idem Burat. decis. 481. nu- mer. 5. P. Hurtad. apud P. Dianam 5. part. Moral. tractat. 9. resolut. 105. in princ. Clement. Merlin. decis. 443. nu. 17. Sim. Barbos. in repertor. verb. Patronus, in fin. pag. 274.

24 Si tamè non succedat institutio, illa præsentatio t' nullum, nequè coloratum dat titulum, Anastas. Germon. de indul. Cardinal. §. Ac irritum, num. 54. Gomez ad Regul. de triennal. quæst. 53. Benintend. decis. 23. num. 1. Reynos. vbi suprà, nu- mer. 11. Anton. Merenda controuers. iur. lib. 24. cap. 32. numer. 3. & passim. Itèm, quando duos, vèl plures præsentauerit 25 Patronus ad idem Beneficium, tunc t' nam- què neutri ius ad rem vere dicitur acqui- ri, ex dict. cap. Quod autem 5. & dict. cap. Tom. I.

Pastoralis, de iur. Patronat. Alexand. conf. 16. sub num. 6. in fin. libr. 3. Sperell. vbi suprà. num. 29. Donat. Anton. de Marinis resolut. iur. lib. 2. cap. 155. numer. fin. Si autem facta fuerit, & acceptata colla- tio, ex tanc sit Beneficium acceptantis, t' 26 & acquiritur ius in re, Felin. in cap. In- ter dilectos, num. 19. versic. Et hic nota, de fide instrument. D. Vrrutigoit. de intrusion. quæst. 67. num. 18.

Solum ergò antè illud tempus, vt dixi, dicitur nominatio t' & Patroni voluntatis declaratio, illa ipsius designatio, & de- stinatio; quæ præsentatio verè incipie appellari, & esle, pòst persona exhibi- tionem; notant etiam hoc Calderin. in cap. Ad aures 8. quæst. 34. de rescript. Farinac. decis. 113. numer. 13. part. 1. recept. Francisc. Pefia decis. 4. numer. 6. Quamvis interim, & antè institutio- nem, legitimus t' sit contradictor præ- sentatus ad possessionem alius à Sancta Se- 28 de in forma dignum, & dum alteri non sit ius quæsitum, datam, impediendam, & suspendendam, Rota decision. 17. de Præbend. in nou. Crescent. decis. 7. de iur. Patronat. Viuian. dict. 2. part. libr. 13. cap. 5. à numer. 23. & libr. 5. part. 2. numer. 47. quem cum alijs refert, & sequitur Sperell. dict. decis. 180. num. 52. Dom. Salgad. de retention. Bullar. 2. part. cap. 34. §. vnico, numer. 96. & numer. 97. cum Cæs. Argell. de acqui- rend. poss. q. 19. art. 1. à n. 58. tenet, so- lum Patronum t' cum sui iuris Patronatus 29 titulo dici contradictorem legitimum; tunc ex eo, quod clausula illa, dum alteri non sit ius quæsitum solum operatur, vt t' exclu- 30 dat contradictores de facto, non contradic- tores de iure; quales t' sunt, qui media 31 præsentatione Patroni iam ius ad Benefi- cium habent, Cardinal. in Clement. 2. §. Con- tradictores de Religios. domib. Seraph. decis. 1176. n. 5. Lancell. de attent. cap. 12. limit. 9. n. 41. Math. Burat. decis. 212. n. 4. & 9.

Quæ ex eo procedunt, & iustificantur, quoniā iuris Patronatus Beneficium t' 32 impetrari non potest; hoc namquè obti- nendi Beneficij medium exclusum est a Pa- tronatibus, ideo cessant superius relata, Cardinal. in cap. Dilectus, de offic. deleg. vers. In eo, quod dici, gloss. Ioan. Bapt. Ferret cons. 211. n. 11. Camill. Borrell. de præstant. Reg. Cathol. cap. 52. n. 5. sicut de collatione si- milis Beneficij dici, & notari solet, quod sit t' nulla, si sine Patroni interventu fiat, in 33 cap. Cum dilectus, de iur. Patron. nisi taceat, vel non contradicat Patronus t' sciens; 34

aut alius legitimus contradicitor; eo enim casu tenet collatio, Abb. in cap. Cùm in Ecclesia, num. 12. de electione. Rot. decis. 5. de iur. Patronat. in nou. Cassad. decis. 2. num. 4. de locat. Caputaq. decis. 133. num. 1. part. 1. Rot. decis. 77. à num. 4. part. 1. diuersor. Mandos. ad regul. 32. Cancellar. question. 24. Gonçalez vñi suprà, gloss. 56. num. 79. Put. decis. 412. libr. 1. Mohedan. decis. 77. num. 2. de caus. posses. & propriet. Paul. Paris. consil. 141. à num. 1. lib. 4.

Hæc tamèn in Regio Patronatu non tentantur absquè animadversione; In eo enim, qui Beneficium & eius iuris audet impetrare, pœnas incurrit, de quibus Salced. in prax. Bernard. Diaz, cap. 54. à num. 17. & ex eo Dom. Salgad. de retenzione. Bullar. 1. part. cap. 10. §. vnico, à num. 106. literèque Apostolicae in id expeditè, & retinentur, nè ex ipsarum executione aliqua oriuntur scandala, bonoque publico præiudicium generetur, vt latè prosequitur D. Salgad. dict. 1. p. cap. 3. §. vnico, n. 38. & seqq. & cap. 6. à num. 12. & cap. 7. à n. 62. & cap. 8. n. 30. facit etiam ad idem, quod tradit Mando. in nou. ad lapsus, allegat. 78. lit. X. Adde optimam Regiam Schedulam ann. 1521. ad Regiam Granatenfem Cancellariam missam, cuius mentio extat cap. 30. n. 41.

Sed iure nostro, in omnibus inferioribus Beneficijs decem dies & sunt assig-nati, vt infrà eos Ordinarius præsenta-tum instituere teneatur, alioqui si negli-gens fuerit intrà id tempus, vicinior E-piscopus, vel Ordinarius poterit adiri, vt institutionem celebrare valeat, ex ipsa Regij Patronatus Bulla, quam retuli su-pra cap. 1. à num. 7. in illis verbis: *Ad inferiora verò Beneficia huiusmodi locorum*
† Ordinarij præfati personam præsentatam
infrà decem dies instituere neglexerint, ex-
tunc quilibet aliis Episcopos illarum par-
tium ad requisitionem Ferdinandi Regis, seu
Ioannæ Reginæ, aut Regis pro tempore
existentis huiusmodi præfatam personam
præsentatam ea vice instituere liberè, &
licitè valcat, Auctoritate Apostolica te-
nore præsentium concedimus.

In cuius executionem data fuit Regia Schedula 19. Septembri 1580. pagin. 96. tom. 1. impr. in hæc verba.

EL REY Don Martin Enriquez, nues-
 tro & Virrey, Gouernador, y Capitan General de las Provincias de el Perú, y Presidente de la nuestra Audiencia Real,

que reside en la Ciudad de los Reyes. Nos somos informados, que de la orden, que Don Francisco de Toledo nuestro antecesor en este cargo, diò para la paga de los salarios de los Sacerdotes, que están en las Doctrinas, se han seguido algunos inconvenientes, demandra, que en algunos Pueblos están los Indios mas de un año sin Doctrina, porque si el Obispo por demeritos los remueve, y pone otros en su lugar, los obliga a que llenen presentacion de el Virrey, y sin ella no los pagan, y como los Indios no les dan comida, tienen necesidad de venir a essa Ciudad por sus despachos, y en ella se detienen mucho tiempo, haciendo falta en los lugares de sus Doctrinas: Y porque deseamos, que a los dichos Indios se les administren los Sacramentos con mucha asistencia, y con semejantes dilaciones no pueden dexar de padecer, y morir algunos menos preuenidos de lo que conviene para su salvacion.

¶ Os mandamos, que de aqui adelante tengais muy particular cuidado de procurar, que no aya falta en las dichas Doctrinas, teniendo muy buena correspondencia con los Prelados, y guardando en el presentar a los Beneficios la orden, que se refiere en el titulo de nuestro Patronazgo, y ordenando, que se les despachen las presentaciones con mucha brevedad, y de manera, que siendo posible se escusen de venir por ellas, que si los Prelados no quisieren instituir al presentado dentro de & diez dias, acuda al Prelado mas cercano, conforme a la Bula de el dicho Patronazgo, para ser instituido, y pueda ir a cumplir con lo que es obligado. Y mucho os encargo, que de esto tengais el cuidado que conviene, como de cosa tan importante, y en que nuestro Señor sera tan servido. Fecha en Badajoz, à diez y nueve de Setiembre mil quinientos y ochenta. Ex qua desumitur l. 39. titul. 4. libr. 1. Summar. nouissimeque approbata est & alia Re- 41 gia Schedula 6. Februarij 1660. ad E-piscopum Chiapensem missa, ibi: Y en caso que rebusare (Ordinarius) darsela por algunos motiuos, que para ello tenga, està mandado por Cedula mia de diez y nueve de Setiembre de mil y quinientos y ochenta acuda al Ordinario mas cercano, part que se la dé, Dom. Villarroel en el Gouierno Ecclesiastico, 2. part. quest. 19. art. 3. num. 8.

Hoc in loco aduenten dum est, quod li-cet, iure communi Patronis semestre tem-pus, quando sunt Ecclesiastici, quadri mestre ve-

⁴² verò , si sint laici , ad præsentandum t̄ præscribatur, cap. 1. de iur. Patronat. in 6. cap. Graue nimis 29. de Præbend. leg. 11. tit. 15. part. 1. vbi D. Gregor. Lopez gloss. 1. Rot. decis. 3. de iur. Patronat. in nou. Flamin. Paris. de resig. Benefic. lib. 10. quæst. 3. num. 60. Lambertin. de iur. Patronat. 1. part. lib. 2. quæst. 11. num. 7. Hieron. Gabr. consil. 185. num. 6. tom. 2. Anastas. Germon. de Indult. Cardinal. §. Vol. lumus autem, num. 71. & 74. Marc. Anton. Amat. decis. 4. num. 22. Farinac. decis. 10. num. 7. part. 2. nouiss. Alexand. Ludouif. decis. 177. num. 5. Viuian. de iur. Patron. 1. part. lib. 1. cap. 3. num. 24. vers. Decimatercia, P. Sanchez Consilior. Moral. lib. 2. cap. 3. dub. 59. num. 10. Flores de Mena variar. lib. 1. quæst. 3. per totam, Costa de fact. scient. & ignorant. centur. 1. distinc. 900. num. 55. Perez de Lara de Anniuersar. lib. 2. cap. 9. num. 15. 46. & 58. Ioan. Cochier. ad regul. 40. Cancell. à n. 19. Garcia de Benefic. 5. part. cap. 9. num. 209. Scobar del Corro de purit. & nobilit. 1. part. quæst. 7. num. 40. Ascan. Tamburin. de iur. Abbat. tom. 3. disput. 9. quæsito 24. num. 1. & 4. Barbos. de iur. Ecclesiastic. Vniuers. dict. lib. 3. cap. 12. num. 168. Narbon. in leg. 20. gloss. 22. tit. 1. lib. 4. Resopil. num. 33. Andr. Vallensi. de Benefic. lib. 1. tit. 4. num. 22. Bartholom. Gauant. in Manual. Episcop. verbo Ius Patronatus, num. 35. Clem. Merlin. decis. 159. num. 4. D. Salgad. de Reg. protect. 3. part. cap. 6. num. 70. D. Moscofo in memorial, sobre las vacantes de las Indias, num. 204. Caud. de Patron. Reg. Coron. cap. 28. à num. 1. Marin. vbi infra, P. Auendañ. in Thesaur. Indic. tit. 18. num. 2.

⁴³ Hoc tamèn quadrimestre laicis Patronis concessum ad præsentandum, ex causa recte potest t̄ ab Episcopo, vel alio Prælato legitimo prorogari, cum nulli ex hoc præiudicium inferatur, Crescent. decis. 11. de dilation. Lambertin. vbi suprà, 2. part. lib. 2. quæst. 1. art. 27. & seq. Viuian. sup. lib. 7. cap. 2. num. 10. Paris. lib. 7. quæst. 29. in fin. Ludouif. dict. decis. 177. num. 5. vbi Beltramin. in not. Ricc. in prax. 1. part. resol. 195. Barbos. de offic. & potest. Episcop. 3. part. allegat. 72. num. 143. Donat. Anton. de Marin. resolut. iur. lib. 2. cap. 2. num. 5. Suelo. consil. 58. num. 6.

⁴⁴ Computatur vero præfatum tempus, à die t̄ verae notitiæ, aut verosimilis, secundùm veriorem sententiam, ex cap. Quia diversitatem 5. per tot. & in fin. de concess.

Præbend. cap. Licet 3. de supplend. neglig. Prælator. cap. Cum propter 27. de iur. Patronat. leg. 8. tit. 16. part. 1. leg. fin. ff. quis ordo in honor. possess. seru. docent gloss. in dict. cap. Licet 3. verbo A notitia, Rot. decis. vnic. de iur. Patron. in antiqu. & decis. 7. de Præbend. Roch. de Curt. cod. tractat. verbo Honorificum, num. 57. Lap. allegat. 95. Federic. de Sen. consil. 129. Bertrand. consil. 29. vol. 4. Peregrin. consil. 32. num. 15. part. 1. Anton. Fab. ad tit. Cod. de Sacrosanct. Eccles. definit. 35. & ad tit. de iur. Patronat. de fin. 3. Farinac. decis. 173. part. 2. nouiss. Spin. de testam. gloss. 4. num. 18. & 21. Zerol. in prax. Episcop. verbo Ius Patronatus, §. 4. Perez de Lara vbi suprà, num. 35. D. Solorzan. de Indian. Gubern. lib. 3. cap. 3. num. 48. Flores de Mena dict. quæst. 3. à num. 20. Petr. Anton. Lazar. de monitor. sect. 2. quæst. 6. numer. 7. in fin. Garc. vbi suprà, 10. part. cap. 2. à num. 15. & 34. & 1. part. cap. 2. num. 34. Gratian. discept. forens. cap. 560. à num. 26. Ricc. collectan. 119. & 429. in fin. & in prax. resolut. 184. & decis. 183. part. 2. Monet. de option. cap. 3. num. 106. & cap. 6. num. 19. Marc. Anton. Maceraten. var. lib. 1. resolut. 29. num. 20. Vallensi. vbi suprà, lib. 1. tit. 4. num. 12. & lib. 2. tit. 19. à num. 1. Scobar del Corro vbi suprà, 1. part. quæst. 7. num. 42. Clem. Merlin. decis. 220. num. 10. Rot. Roman. apud Tondut. post. tractat. de pension. decis. 57. num. 12. & decis. 64. num. 5. D. Salg. vbi suprà, 3. part. cap. 10. à num. 42. & cap. 11. num. 62. D. Moscofo vbi suprà, num. 202. Marinis resolut. iur. lib. 1. cap. 300. à num. 1. & 6. Sim. Barbos. in repertor. verbo Iure Patronatus, pag. 205. in fin.

Quamvis Patronus voluerit, aut dixerit in sua dispositione, quadrimestre, vel semestre à vacationis die, & non t̄ à vera notitia, debere incipere, secundùm Ioan. 45 Andr. in cap. 2. de concess. Præbend. & in cap. fin. de iur. Patronat. Abb. in cap. Cum propter eodem tit. & in dict. cap. Quia diversitatem, & in cap. Nos quidem, de testam. Spin. dict. gloss. 4. num. 21. Viuian. dict. part. 2. lib. 7. cap. 4. num. 36. Ricc. in prax. 1. part. resol. 155. & decis. 233. part. 4. Maceraten. dict. num. 20. Marinis resolut. iur. dict. lib. 1. cap. 300. num. 6.

Si vero infra illud tempus Patronus in præsentatione facienda negligens fuerit, Ordinario t̄ pro ea vice deuolutionis iure præsentatio, & institutio spectat, cap. 2. de supplend. neglig. Prælator. dict. cap. Cum propter 27. de iure Patronat. Matth. Burat. de-

decis. 18. num. 5. D. Salgad. dict. cap. 10.
num. 41. & dict. cap. 11. num. 37. & 48.
47 cum alijs. Sicque alijs Superioribus t Ecclesiasticis gradatim, cap. Licet 3. de supplend. neglig. Traelat. cap. 2. de concess. Praebend. Cald. Pereyr. conf. 3. num. 2. P. Azor institut. Moral. 2. part. lib. 6. cap. 27. D. Salgad. dict. cap. 11. num. 18.

Non tamen procedunt hec, si tempore habili Ordinario fuerit facta presentatio, & ipse institutione facienda, seu exequenda moram committat; hoc enim Patrono t legitimè presentanti non obstat, Rot. decision. 4. de iur. Patron. in nou. Peña decis. 737. num. 4. Burat. dict. decis. 18. num. 1. & 6. redditque rationem Peña num. 5. ne 48 scilicet t sit in Ordinariorum potestate institutionem differendo, Patronis praediicare, denolutionem per temporis lapsum inducendo, & decis. 804. num. 1. & decis. 890.

Nota etiam presentato consentire presentationi nolente, aut ei renuntiante, vel mortuo, inchoandum esse t novum semestre, vel quadrimestre respectivè Patrono, argum. cap. Si elecio 36. de elecit. in 6. vbi gloss. & DD. nisi frauds, aut t dolus interveniat, Rot. decis. 8. de iur. Patronat. in nou. Lambertin. de iur. Patronat. lib. 2. part. 2. quæst. 1. art. 17. D. Molin. de primog. lib. 2. cap. 4. num. 38. P. Sanchez dict. lib. 2. consil. Moral. cap. 3. dub. 63. à num. 1. Merlin. Pignatell. controv. lib. 1. cap. 50. à num. 3. & 7. Tondut. Benefic. resolut. 2. part. cap. 4. §. 9. num. 27. Idem dicendum, presentatione ob defectum ignotum nulla declarata; tunc namque t aliud semestre, vel quadrimestre respectivè à die declarationis nullitatis indulgetur, Vivian. de iur. Patron. 2. part. lib. 5. cap. 2. num. 27. Bartholom. Gauant. in Manual. Episcop. verbo Ius Patronatus, num. 38. Scobar à Corro de puritat. & nobilit. 1. part. quæst. 7. à num. 80. aut si lis mota fuerit super Beneficio optimè cum multis sapientiss. aduocatus, qui postmodum fuit dignissimus Senator rei Dominicæ, D.D. Ioann. de Valdès in allegat. iur. por Francisco Diaz Portalegre con el Real Fisco, sobre la paga de un arrendamiento, num. 24. & seqq. Catholico

verò Regi nostro, in his Indiarum partibus primò annus à vacationis die ad presentandum t concessus fuit à Sancta Romana Sede, in prefata Regij iuris Patronatus Bulla, ibi: Quæcumque alia Beneficia Ecclesiastica, & Pia loca in dictis Insulis, & locis pro tempore vacantia videlicet, ac Cathedrales, etiam Metropolitanas, etiam Regula-

res Ecclesiæ, ac Monasteria, de quibus consistorialiter disponi debeat infra annum, à die vacationis eorumdem propter longam maris distantiam; deinde tempus illud, t ad decem, & octo menses prorogatum fuit, ob eamdem rationem distantiae, vt ex Anton. de Herrer. notat, D. Solorzan. dict. lib. 3. cap. 2. num. 3. & cap. 3. num. 51.

Nihilominus tamèn t tempus illud Catholicò Regi nostro, etiam scienti non currit; ipseque sempè tutus conseruatur in iure suo; quia multis implicitus, & impeditus occupationibus, non facilè ad praefatam executionem infra illud tempus vallet sempè deuenire, Georg. Caud. de Patronat. Reg. Coron. cap. 28. nu. 5. & 7. D. Solorzan. dict. cap. 3. num. 49. Barbos. dict. allegat. 72. num. 137. Tondut. de pensionib. cap. 25. num. 28. Scobar del Corro dict. quæst. 7. num. 4. D. Salgad. dict. cap. 10. num. 43. D. Moscofo vbi supra, num. 205. D. Crespi de Valdaura, obseruat. 57. numer. 20. nequè etiam negligentia, t & culpa 56 Regiorum Officialium in presentatione facienda, officere, aut nocere poterit, idem Caud. vbi supra, cap. 12. à num. 16. D. Salgad. num. 23.

Praxis autem huiusmodi recursus, t & 57 remedij talis est. Presentatus, seu Nominatus coram presentante; vel etiam cum ipsa Regia presentatione, & actis in Regio compareat Senatu, vbi facta relatione de Ordinarij Ecclesiastici dilatione, & negligentia constare faciat, petatque ob eam causam chartam, & prouisionem cum actorum expediri insertione, viciniori Ordinario, aut Metropolitano directam, vt institutionem faciat, vel id etiam contineat charta, t presentantis præfatis Ordinarij expedita, iuxta illud, quod in proposito notauit D. Salgad. dict. cap. 10. num. 217. quod est secundum predictæ Bullæ verba, & mentem, ibi: Extanc quilibet alias Episcopus illarum partium ad requisitionem Ferdinandi Regis, seu Ioannæ Reginæ, aut Regis pro tempore existentis, &c. Vnde querela partis primò t requiritur, & postmodum Senatus, aut alterius Superioris presentantis nomine Regio requisitio, quo verbis Bullæ satisfit.

Senatus enim Regis t nostri representat personam, ipsiusque dicitur vera imago, leg. Eos 16. Cod. de appellat. cap. Precipimus fin. 93. distinet. ibi: Tunc enī, sicut illius locum tenens honorabitur, gloss. in cap. Cū olim 33. verbo Deleganti, de offic. & potestat. iudic. delegat. Barthol. Caslan. in Catalog. glor. mund. 7. part. considerat. 9. Dom.

D.Solorzan. *vbi suprà lib.4.cap.12. num. fin. Caued. decis. 112. num. 1. Menoch. conf. 202. nam. 18. & consil. 406. num. 36. Nicol. Intrigliol. decis. 6. num. 15. lib. 1.*
 D.D. Martinus de Larriategui, dñm Fisci Patroni officio fungebatur *in allegat. iur. contra Marianam Hernandez, sobre la muerte de su marido, num. 26. in fin. D.D. Sebastian Infante in allegat. iur. contra D. Juan Cayzedo y Fenauides, sobre desacato, num. 21. Nostras Vico Cassagia in patrocinio contra D. Petreto. num. 2. in fin. Ioan. Griuell. decis. Dolan. 72. num. 25. cum alijs iunctis. Fenestell. de magistr. Roman. cap. 11. Alexand. ab Alexand. dier. genial. lib. 2. cap. 27. Ferratul. in Næcyomant. iur. Dialog. 61. relatis à D. Lobaton, in discurs. iuridic. sobre no auer cumplido las Reales cedulas que prohilen, que el Arçobispo de Granada no vse de silla en la Procesion del Corpus, n. 43. not. 350. Adde, quæ nouissimè tradidit noster amantissimus, & dissertimus D.D. Didacus de Baeza, Limensis Senator, en el compendio del hecho, y apuntamiento del derecho en la causa contra Gaspar de Salcedo, sobre las sediciones de la Ycacota, num. 158. & 165.*

S V M M A R I V M.

- 1 *Patronus non potest se ipsum presentare; limita, vt num. 10. 12.*
- 2 *Papa potest se ipsum eligere.*
- 3 *Patronus unicus non potest procuratorem constituere, vt se presentet.*
- 4 *Mandatum ad presentandum quale esse debeat.*
- 5 *Patronus presentationi de se à Compatronis factæ potest assentiri.*
- 6 *Huius consensus pro una voce consummatur, Compatronis discordantibus.*
- 7 *Similitè Patronus potest ab Ordinario ex officio operante admitti, & institui.*
- 8 *Limita, nisi sit Beneficium Curatum.*
- 9 *Patronus potest filium suum presentare.*
- 10 *Item se ipsum ad Beneficia Simplicia, & ad Collegium, & num. 12.*
- 11 *Cap. Per nostras 26. de iur. Patronat. non procedit in simplicibus Beneficiis.*
- 13 *Patronus an valeat dignum presentare omisso digniori?*

- 14 *Doctores, de hac materia diuersis in causibus tractantes referuntur.*
- 15 *Patronus laicus potest omisso digniori, dignum præsentare.*
- 16 *Electio facta de habili dicitur Canonica.*
- 17 *Ad Beneficia simplicia possunt digni præsentari.*
- 18 *Benemeriti Indiarum, cæteris paribus, debent præferri in simplicibus Beneficiis.*
- 19 *Ad Parochiales, Digniores semper nominandi, & præsentandi.*
- 20 *Alioqui poterunt hi ad Superiorem appellare, ex Bulla Tij Papæ V.*
- 21 *Verba Bullæ referuntur.*
- 22 *Dignior in animarum Cura intelligitur magis idoneus, & expertus ad exercitium, licet alius sit sanctior, & doctior.*
- 23 *Regium R̄scriptum in hoc expenditur.*
- 24 *Eligens peccabit mortaliter, si dignior, & magis idoneus non ligatur.*
- 25 *Magis Charus, & acceptus subditis præsentari debet.*
- 26 *Quique administrandorum linguam calleat, & num. 27.*
- 28 *Authoritates Sacrae Scripturæ adducuntur.*
- 29 *Regula 20. Cancellaria id ipsum præcipit.*
- 30 *Regiae Schedulæ in idem traduntur.*
- 31 *Nec interest, Parochos supplenæ secum habere, & redditus ratio, num. 32.*
- 33 *Quid nullitatibus subiiceretur administratio.*
- 34 *Papa, & qui liberam Beneficiorum obtinent prouisionem, an teneantur digniores eligere?*
- 35 *Verius est, non teneri, nisi in promptu sint.*
- 36 *Vel quando per concursum conferuntur.*
- 27 *Clausula adai solet à Prælatis in nominationibus, qua securus redditur præsentans, quocumque electo, & num. 38.*
- 39 *Industrius, diligens, & idoneus præsumitur electus à Principe.*
- 40 *Debac idoneitate à Principe probata, non licet disputare.*
- 41 *Prorex, & qui Regium Patronatum administrat, potest, quem voluerit expressis, præsentare, & num. 43.*
- 42 *Regia rescripta in hoc adducuntur.*
- 44 *Quando valeant propositiones, & nominationes Prælatorum non admitti, remittique, vt alij proponantur.*
- 45 *Propositio, & nominatio oppositorum in*

- in círculo, & sphaera facta (vt iam
vidimus) improbatum, & num. 46.
48.
47 Ordo Scripturæ maiorem Dignitatem,
& dilectionem inducit.
49 Nullus præcedere videtur, quandò op-
positores in sphaera, & circulo pro-
ponuntur.

- 50 Reges Catholici qualiter ad Episcopos
rum præsentationes accedant.
51 Optima clausula testamenti D. N. Re-
gis Philippi IV. in idem traditur.
52 Quoniam hoc non ita obseruatur in
alijs Regnis, iuste conqueritur Rhena-
tus Coppinus.

ARGUMENTVM.

Patronus, àn, & quandò possit se ipsum, item dignum, omisso digniori, præsentare? Quis dicatur in hac materia dignior, Regium Patronatum administrans? àn possit, quem voluerit ex propositis à Prælato eligere, propositionesque aliquandò non admittere?

CAP. XXXIII.

Capite præcedenti, num. 9. dixi, in se Patronatus naturam continere, vt possit Patronus, quem voluerit præsentare. Sed nunc in consequentiam quæro, àn possit Patronus se ipsum vacanti Beneficio Patronatus nominare? Respondeo t̄ non posse, vt sit distinctio int̄ nominante, & nominatum, seu præsentatum; Hęc est communis, & recepta sententia, quam ex cap. Pernstras 26. de iur. Patronat. ibi: Respondemus, quod nullus se potest ad personatum alicuius Ecclesiae præsentare; quantumcumque idoneus sit, & quibuscumque stu- dijs, & meritis adiuuetur; vbi gloss. & DD. cap. Cum de iure peritis 37. vbi gloss. cap. Cumana 50. vbi etiā gloss. verbo Adma- iorem, de election. defenduat Abb. in cap. Consuluit, vbi Ioan. Andr. & Ancharr. de iur. Patron. Rota decis. 185 part. 2. diuerser. Flamin. Parif. de resignat. Benefic. lib 9. quæs. 17. num. 112. Francisc. Bursat. consil. 380. num. 12. Cef. Lambertin. de iur. Patro- nat. part. 1. lib. 2. quæs. 8. art. 3. num. 3. Al- uar. Valasc. consult. 193. num. 8. Viu. com- mun. opinion. lib. 1. tit. 4. de iur. Patron. it. num. 4. Viuian. eod. tract. lib. 6. cap. 9. nu- mer. 1. Paul. Fusc. de visit. lib. 2. cap. 10. sub num. 24. Hieronym. Gonçalez ad Regul. Octau. Cancell. gloss. 2. num. 57. P. Sanchez in Decalog. lib. 6. cap. 11. n. 50. vers. Secun- do, & consil. Moral. lib. 2. cap. 3. dul. 74. à num. 1. & 16. Ricc. in prax. for. Eccles. decis. 197. num. 213. Barbos. de iur. Eccle-

siaſt. Vniuers. lib. 3. cap. 12. num. 193. cum seqq. & de offic. & pot. Episcop. 3. part. alleg. 72. à num. 85. Ioan. Baptist. Ciarlin. controvers. forens. lib. 1. cap. 69. num. 8. & 16. Math. Burat. d. iſ. 712. à princ. & de- cis. 316. num. 2. vbi Ioan. Francisc. Feren- till. lit. A. Marc. Anton. Macerat. Variar. lib. 1. resolut. 51. num. 1. Gauant. in Ma- nual. Episcop. verbo Ius Patronatus, num. 42. Cas. Caien. resolut. forens. resolut. 10. num. 8. Magistr. Ioann. Baptist. Lezan. question. Regular. tom. 1. part. 2. cap. 11. num. 25. Tondut. Beneficial. resolut. part. 2. cap. 4. §. 9. num. 30. Paul. Rub. resolut. practicab. cap. 76. à num. 234. nouiss. D. Ro- xas deciſ. 293. num. 1. Sim. Barbos. in re- portor. verbo Electio, vers. Eligere nemo, pag. 112. vbi limitat, vt inſrā. Excipe fo- lum Summum Pontificem, qui se ipsum potest t̄ eligere, ex Diu. Antonin. tra dit 2 Pineda in vita Sanct. Ioan. Baptist. lib. 2. art. 3. c. 10. & his relatis Barbos. dict. allegat. 72. num. 86.

Ita etiā vni cus Patronus t̄ non po- 3 test specialem constituere procuratorem, vt se præsentet, ex dicit. cap. Per nostras, no- tant Rot. dict. deciſ. 185. num. 1. part. 2. di- uers. Caputaquen. deciſ. 297. part. 2. Abb. in dict. cap. Per nostras, Parif. dict. lib. 9. quæſ. 17. num. 113. Ciarlin. num. 11. Ga- uant. num. 43. Ferentill. dict. lit. A. Rub. à num. 236. locis vbi suprā, Barbos. dict. allegat. 72. num. 87. Beller. vbi inſrā, num. 24. & seq. Quale autem esse debeat t̄ man- datum Patroni, vt in aliorum personam recte valeat præsentationem conferre, tra- dunt

dunt Clem. Merlin. *decis.* 733. à num. 9. D. Fermosin. *de Sed. Vacant. tractat.* 1. *quest.* 6. *num.* 12.

Potest tamèn Patronus t̄ præsentationi de se factę assentiri, dummodo non se presentet, Abb. *in dict. cap.* Cùm iure peritus 33. *de election.* Andr. Barbat. *consil.* 33. à num. 19. Speculat. *intitul.* de iur. *Patronat.* *num.* 14. Lambertin. *dict. quæs.* 8. *art.* 5. Augustin. Beroius *consil.* 5. *num.* 31. *vol.* 1. D. Molin. *dict. lib.* 2. *de primog.* *cap.* 4. *num.* 61. Lezan. *dict. num.* 25. *in fin.* Ciarlin. *dict. cap.* 69. *num.* 9. & alij *suprà*, & tradendi *infra*, qui præsentati Patroni consensus pro vna voce t̄ Coinpatronis discordantibus connumeratur, optimè Ioan. Mar. Belletus *disquisit.* *Clerical.* 1. *part. tit.* *de bon. Clericor.* §. 11. *num.* 26. Lambertin. *vbi suprà*, 3. *part. lib.* 2. *art.* 7. *quæs.* 5. à *num.* 62. Stephan. Nathen. *de iustit. vulnerat.* *part.* 2. *tit.* 5. *cap.* 4. *num.* 3. *pag.* mihi 662. Peregrin. *decis.* 100. *num.* 1. P. Sanchez *dict. lib.* 2. *consilior.* *Moral.* *cap.* 3. *dub.* 74. à *num.* 7. Barbos. *in cap.* *Licet* 6. à *num.* 9. *de election.* vide tamèn distinctionem à Iulian. Viuijan. *factam*, *de iur. Patronat.* 1. *part. lib.* 1. *cap.* 3. *num.* 24. *vers.* *Decima.*

Similitèr Patronus potest t̄ ab Ordinario Ecclesiastico admittri, instituique, id ipso Ordinario ex officio operante, Abb. *in dict. cap.* *Per nostras* 3. *de iur. Patronat.* Viu. *commun. opinion.* *dict. tit.* 4. *num.* 4. Perez de Lara *dict. cap.* 9. *num.* 45. Lambertin. *vbi proxime*, *lib.* 2. *part.* 1. *quest.* 8. *art.* 3. *num.* 3. P. Sanchez *dict. dub.* 74. *num.* 5. & 6. Barbos. *dict.* 3. *part.* *de offic.* & potestat. *Episcop.* *allegat.* 72. *num.* 90. Ciarlin. *dict. cap.* 69. *num.* 16. Ferentill. *in not.* ad *Burat.* *dict. decis.* 316. *vbi Rotæ decisionem* refert Paul. Rub. *dict. cap.* 76. *num.* 244. Clem. Merlin. *decis.* 733. à *num.* 2. & 8. Ioseph. Ludouic. *commun. opinion.* *conclus.* 4. *ampliat.* 5. Anton. Merend. *controli.* *iur.* *lib.* 14. *cap.* 14. *per tot.* Tondut. *dict. §.* 9. *num.* 30. D. Roxas *dict. decis.* 293. *num.* 2. Simon Barbos. *vbi suprà.* Excipe tamèn Beneficium t̄ Curatum, ut sic evite tur *Prælationis ambitio*, verba sunt Abbatis *in dict. cap.* *Per nostras* 26. *de iur. Patron.* Ciarlin. *dict. num.* 16. qui citat Barbos. *in dict. num.* 90. sed id non dicit immò addit. quodcunque Beneficium, præter Abb. & Ciarlin. vide Vgolin. *de offic.* *Episcop.* 2. *part. cap.* 51. §. 2. *num.* 1. *in fin.* Viuijan. *part. 2. lib.* 6. *cap.* 8. *num.* 4.

Filiū vero suum t̄ rectè potetit Patronus præsentare, dummodo sit idoneus,

Lambertin. *dict. quæs.* 8. *art.* 12. Viu. *dict. tir.* 4. *num.* 6. Barbos. *de iur. Ecclesiastic.* *dict. cap.* 12. *num.* 197. P. Sanchez *dict. dub.* 74. *num.* 4. Lezan. *dict. cap.* 11. *num.* 25. Bellet. *dict. §.* 11. *num.* 30. similitèr potest seipsum præsentare t̄ ad Beneficia simplicia, 10 quia dict. cap. *Per nostras*, de simplicibus non loquitur, nec eius t̄ ratio ad ipsa se extendit, secundum Lambertin. *dict. quest.* 8. *art.* 2. P. Sanchez *dict. dub.* 74. *num.* 16. Lezan. *dict. num.* 25. Eodem modo Collegij Patronus t̄ se ipsum potest ad il- 12 lūd præsentare, modò non sit præsentatio ad Dignitatem aliquam, sed solum pro acquiendā disciplina, Lambertin. *dict. art.* 2. *in addit. num.* 10. P. Sanchez *dict. lib.* 2. *cap.* 2. *dub.* 28. *num.* *fin.*

Hoc loco disputanda erat quæstio in hac materia lata, ac difficultis, vtrum nempe Patronus, digniori omisso, dignum t̄ valeat præsentare, & eligere? Quam quoad institutum nostrum breuitèr attingimus; verum si in ea plura discere cupis, ac plures videre, consule quos infra referimus, qui varias difficultates, & dubia passim mouent, ac resolvunt. De hac itaq; materia in genere, t̄ & diuersis in cibis trahant, Diu. Thom. 2. 2. *quest.* 63. *art.* 3. *ad* 3. & quodlibet. 8. *art.* 6. Diu. Anton. *part.* 2. *tit.* 1. *cap.* 20. §. 1. iunctis, *cap.* *Monasterium* 33. 16. *quest.* 7. Sanct. Tridéntin. Concil. *sess.* 24. *de reformat.* *cap.* 18. Felin. *in cap.* Cùm adeo de *rescript.* *nu.* 6. Mart. Nau. *in cap.* Nullus 18. *quest.* 2. & in *Manual.* *cap.* 17. *num.* 73. & *de orat. miscellan.* 38. cum seqq. & *consil.* 2. *de Simons.* D. Couarrub. *in regula peccatum*, 2. *part.* §. 7. Did. Perez *in leg.* 2. *tit.* 6. *lib.* 1. *Ordinam. gloss.* 1. D. Molin. *de primog.* *lib.* 2. *cap.* 5. *vbi addent.* Federic. *de Senis consil.* 95. Spin. *de testament.* *gloss.* 4. à *num.* 85. Lambertin. *de iur. Patron.* *part.* 1. *lib.* 2. *quest.* 10. *art.* 3. Anton. Cuchus *institut.* maior. *lib.* 4. *tit.* 1. à *num.* 123. Cardin. Seraphin. *decis.* 968. à *num.* 3. Ioan. Gutierr. *Canonic.* *lib.* 2. *cap.* 11. Garc. *de Benefic.* 7. *part. cap.* 16. Ioan. Valero *de differenti intér* vtrumque for. verbo *Electio dffer.* 1. à *num.* 1. *vbi plures congerit.* Petr. Cened. *ad Decretal. collectan.* 56. Azeued. *consil.* 9. Gonçalez *ad Regul.* Octau. *Cancellar. gloss.* 6. *num.* 116. Thom. Zerol. *in praxi Episcop.* 1. *part.* verbo *Ius Patronatus.* §. 10. Rot. *decis.* 65. *num.* 8. & *decis.* 537. *num.* 14. *part.* 1. recent. Masslobi. *in prax. habend. concurs. requisit.* 5. *dub.* 1. Hercul. Marescot. *variar.* *lib.* 1. *cap.* 5. *num.* 11. Belarmin. *ad Ludouis.* *decis.* 11. Piafec. *in prax.* part.

part.2. cap.5. à num.17. Lel. Zechius de Republ. Ecclesiast. cap.28. de Paroch. à num.6. & de Benefic. & pension. cap.4. num. 8. & 9. & de mun. Episcop. cap.4. num. 5. Barbos. ad Sanct. Tridentin. Concil. dict. cap.18. à num.123. & in cap. Nobis 19. à num.3. de election. & de offic. Paroch. cap. 2. à num.95. & de offic. & potest. Episcop. 3. part. alleg.60. à num.16. Cardin. Paleot. de Sacr. Confessor. consuli. part.4. quæst. 1. Scobar del Corro de purit. & nobilit. 1. part. quæst.7. à numer.65. Francisc. Leo in Thesaur. for. Eccles. part. 2. cap.3. Mauric. Alced. de præcellent. Episcop. Dignit. 1. part. cap.3. à numer.13. Gratian. discept. for. cap. 211. à num.30. & cap. 251. à num.16. & decis. March. 97. Boer. decis. 1. num.13. Vazquez Menchac. controv. illustr. lib.1. cap.43. à num.14. Joan. Hieronym. Campanill. diuersor. iur. canon. rubric.6. cap.3. num.32. & rubric.7. cap.6. à num.70. Velasc. de priu. l. pauper. 1. part. quæst.7. num.2. & 3. Peralt. in leg. Cùm quidam. ff. delegat. 2. num.18. Farin. decis.36. num.3. part.2. nouiss. Paris. de resignat. Benefic. lib.4. quæst.11. num.40. Bouadill. in Polit. lib.1. cap.3. num.76. Alexand. Raudens. decis.35. Iacob. de Graffis decisionum. 1. part. lib.2. cap.99. num.2. & de arbitr. confess. lib.2. cap.19. Zeuall. commun. contra commun. quæst.659. à num.1. Vgolin. de potest. Episcop. cap. 50. §.13. num.2. Cald. Pereyra de potest. eligend. cap.11. num.8. Sigismurd. de election. dub.32. à num.1. & dub.34. Ludou. Peguer. in prax. criminal. cap.7. numer.10. & per tot. Ricc. decis. Cur. Archiepiscop. Neapol. 214. num.3. & decis.306. & decis.261. part.3. & in prax. resolut. 351. & 357. & collectan.931. Aluarez de Velasc. de iudic. perfect. rub.1. annot.3. §. 3. num.10. Francisc. Maria Samuellus d. election. Canonic. tractat.1. disput.3. controv.3. à num.1. & controv.4. conclus. 10. à num.28. Joan. Perr. Fontanell. decis. 212. num.12. & decis.263. num.6. Joan. Maria Nauarr. de grauamin. Vassallor. lib.1. grauam.135. & seqq. Joan. Maria Bellet. disquisit. Clerical. 1. part. tit. de disciplin. Clericor. §.4. num.47. & seqq. D. Valenç. consil.34. num.205. Ascan. Tambur. de iur. Abbat. tom.1. disput.5. quæst.13. Joan. Bautist. Thor. in compend. decisionum Curiæ Archiepiscop. Neapol. 2. part. verbo Patronus licet, & verbo Electio in 4. part. compend. decis. Regal. D. Solorzan. de Indian. Gubernat. lib.3. cap.15. à num.64. Ludouic. de Betancurt. in memorial. sobre

que los Capitulares de las Indias sean præueidos en las Prelacias, propos.2. in princ. & propos.3. §.10. post princ. Ioan. Paul. Xammar. de offic. iudic. 1. part. quæst.22. à num.30. Donat. Anton. de Marin. resolut. iur. lib.1. cap.229. à num.4. & lib.2. cap.36. num.6. Simon. Barbos. in reper- tor. verbo Electio, vers. Eligens dignum, pag.111. Mich. Anton. Frances de Vrrutigoit. de Eccles. Cathedral. cap.28. num. 175.

Ex Theologis Moralibus videndi Ma- gistr. Petrus Aragon.2.2. quæst.62. & 63. Caietan. in summ. verbo electio, & ad Diu. Thom. dict. quæst.63. art.2. & q.185. art.3. Siluest. in summ. verbo Electio 1. quæst.16. Tabien. eodem verbo, n.14. Cardinal. Tolet. in summ. lib.5. cap.4. Ver.4. & cap.78. Laym. Theolog. Mor. lib.4. tract.2. cap.15. à num.7. P. Laess. de iustit. & iur. lib.2. cap. 34. dub.14. Ferdin. Rebell. de obligat. iu- sit. 1. part. lib.3. quæst.9. à num.12. Episcop. Joan. Malder. 2.2. tractat.9. cap.2. dub.7. Valer. Reginald. in prax. for. pe- nitent. tom.2. lib.30. tractat.3. cap.15. nu- mer.179. Petr. Ledesm. in summ. part.2. trivitat.7. cap.1. conclus.6. P. Vazquez in opuscul. de Benefic. cap.2. §.2. dub.5. à num. 74. Mirand. in Manual. Prælator. tom.2. quæst.23. art.13. conclus.2. Petr. Navarra de iustit. lib.2. cap.2. à num.150. Egid. Trulech. in Decalog. tom. 2. lib.7. cap.11. dub.8. Sot. de iustit. & iur. lib.3. quæst.6. art.2. & lib.4. quæst.6. art.3. ad 6. Bañez 2.2. quæst.63. art.2. dub.4. Cardin. Lugo de iustit. tom.2. disput.35. sect.2. à num.10. Tanner. 2.2. disput.4. quæst.8. dub.2. nu- mer.17. Villalob. in summ. tom.2. tract.8. diffic.4. à num.6. P. Sanchez consilior. Mo- ral. lib.2. cap.1. dub.2. cum seqq. & dub. 5. & 6. Joan. de la Crn in director. con- fess. part.1. præcept.7. quæst.7. art.2. dub.9. P. Azor institut. Moral. 2. part. lib.6. cap.22. quæst.15. Turrian.2.2. tom.2. dis- put.22. dub.5. Silvius 2.2. quæst.63. artic. quæritur 4. concl.3. Molfes. in summa. tom. 1. tractat.6. tit. de Benefic. à num.6. P. Paul. Comitol. respons. Moral. lib.1. quæst.77. Laurent. Peyrnis de soldit. tom.1. quæst. 1. de obedient. cap.31. Emman. Rodriguez tom.2. Regular. quæst.122. art.4. & in summ. tom.1. cap.106. conclus.6. Merca- do de tratos, y contratos, lib.6. cap.17. Fernandez in examin. Theolog. Moral. part. 4. cap.7. §.2. num.10. Beja casumm. con- ciente. part.3. cas.38. P. Dian. 2. part. Mo- ral. tractat.15. resolut.38. & seqq. &. 3. part. tractat.5. resolut.110. & 8. part. tract.7.

resolut. 83. Machad. de Perfect. Confess. tom. 2. lib. 6. part. 1. tractat. 1. docum. 18. Magist. Ioann. Bapt. Lezan. tom. 1. Regular. part. 1. cap. 15. à nu. 12. & part. 2. cap. 11. à nu. 17. & 20. D. Cardinal. Zapat. in memorial sobre la obligacion de residir. 2. part. concl. 1. à num. 1. & conclus. 2. num. 4. Dom. Tapia in Caten. Moral. lib. 5. tom. 2. quest. 5. artic. 14. numer. fin. Pat. Andr. Mendo. in stater. opinion. differeat. 13. quæst. 17. à numer. 254. Pat. Auendañ. in Thesaur. Indic. titul. 1. à numer. 86. & titul. 2. à num. 12. & tit. 3. à num. 68. & in addition. adtom. 1. num. 27.

Igitur in hac questione observa, quod licet, regulariter Patronus laicus & ex communi obseruantia, & sententia digniori omisso valeat dignum præsentare, cap. Quoniam 3. de iur. Patron. Vbi gloss. verb. Qui maioribus, cap. Cum nobis 19. de election. cap. Nisi cum pridem 10. §. Pro defectu, de renuntiat. cap. fin. de præsumpt. vt docent, ex supra relatis plures, veluti Episcop. Malder. dict. cap. 2. dub. 2. Tanner. vbi supra, P. Vazquez dict. num. 74. Villalob. Ioann. de la Cruz, & Nauarr. vbi proxime, P. Dian. dict. 2. part. tractat. 15. resolut. 37. usque ad 40. & 3. part. tract. 5. resolut. 110. Bellet. dict. tit. de disciplin. Cleric. §. 4. à num. 50. & 52. vbi ex cap. Cum nostris 6. de concess. Præbend. cap. Quia propter 42. de elect. & Corrad. in prax. dispens. Apostolicar. lib. 2. cap. 7. num. 5. docent, electionem de habili factam & esse Canonica-
16. m. Garc. de Benefic. 7. part. cap. 16. à numer. 19. Lambertin. dict. quest. 10. art. 3. num. 17. Didacus Perez in dict. l. 2. versic. Hoc tamèn, D. Molin. dict. cap. 5. num. 46. vbi Addent. in fin. & num. 69. Farinac. de-
cis. 202. part. 2. recentior. Ricc. dict. decis. 306. num. 4. Valero dict. different. 1. num. 1. Betancurt, vbi supra, propos. 3. §. 3. & 5. Pat. Mendo dict. quest. 17. num. 275. Pat. Auendañ. dict. tit. 1. num. 76. cum alijs.

17 Veluti ad simplicia & Beneficia, P. Vazquez dict. §. 2. dub. 8. num. 78. Malder. dict. cap. 2. dub. 7. P. Leonard. Less. dict. cap. 34. dub. 14. à num. 64. P. Rebell. dict. num. 12. cum seqq. Reginald. dict. lib. 30. tractat. 3. cap. 15. num. 179. Ledesma dict. tractat. 7. cap. 2. conclus. 7. diffic. 15. Nauarra dict. cap. 2. num. 172. P. Dian. dict. tractat. 15. resolut. 38. Gutierr. dict. cap. 11. n. 12. Garcia d. cap. 16. n. 16. P. Auendañ. dict. titul. 1. à num. 62. Vbi docet, be-
18 nemeritos & Indiarum, ceteris etiam non paribus, in Simplicibus Beneficijs esse Tom. I.

preferendos, l. 13. titul. 2. libr. 4. Summar. Ordinat. 31. Suprem. Consilij ann. 1636. Schedul. 26. Maij 1581. pagin. 97. tom. 1. impress. ibi: Se cree, que nos informareis de los mas benemeritos, y suffi-
cientes para cumplir con nuestra obligacion, y descargar nuestra conciencia.

Ad Parochiales vero Ecclesias, & Be-
neficia Curata, sunt semper & digniores 19.
nominandi, & preferendi, Læss. dict. cap. 34. num. 62. Gutierr. a num. 15. & 26. Mi-
rand. dict. quest. 23. art. 13. conclus. 2. An-
ton. Cuchus dict. tit. 1. num. 123. Paleot.
dict. quest. 1. in princ. Cened. dict. collect. 56. num. 6. Barbol. in dict. cap. Cum nobis
19. à n. 3. P. Sanchez dict. lib. 2. consil. Mo-
ral. cap. 1. dub. 5. P. Auendañ. dict. tit. 1. à
num. 64. Nathen. de iustit. vulnerat. 1. part.
tit. 6. cap. 11. nu. 2. Illustriss. D. Episcop.
Quitens. in suo Itinerario para Parochos de
Indios, lib. 1. tract. 1. sess. 2. num. 18.

Alioqui digniores reieci ob minus
idoneorum admissionem, recte poterunt
ad Metropolitanum, aut si iste fuerit, mi-
nus idoneum eligens, ad vicinorem Or-
dinarium & appellare, iuxta formam à 20
Sanctissimo Pio Papa V. datam in sua con-
stitutione, & Bulla, incipiente: In con-
ferendis, §. 7. tom. 2. Bullar. pag. 219. cu-
ius verba sunt hæc.

VT autem & non solum dignis, sed ma-
gis idoneis repertis, iuxta eiusdem Con-
cilij Decretum, Parochiales Ecclesiæ conferan-
tur, volumus, & eadem autoritate decerni-
mus, quod si Episcopus mindæ habilem post
habitum magis idoneis, elegerit, possint ij, qui
reiecli fuerint à mala electione huiusmodi ad
Metropolitanum, vel si ipse eligens Me-
tropolitanus, aut exemptus fuerit, ad vi-
cinorem Ordinarium, ut nostrum, & Se-
dis huiusmodi delegatum, aut alijs ad ipsa
Sedem Apostolicam appellare, ac
præelectum ad nouum examen coram ipsa
appellationis Iudice, & eius examinatori-
bus prouocare; & constito de prioris eligen-
tis irrationabili iudicio, eoque reuocato, Pa-
rochialis magis idoneo per eundem iudicem
appellationis, auctoritate nostra (quatenus
collatio ad Episcopum, à quo appallatum fuit,
spectaret) conferatur, alijs eidem magis ido-
neo per iudicem appellationis approbato con-
ferenda remittatur ad eum, ad quem col-
latio, prouisio, vel institutio spectabit.
D. Episcop. Quitens. vbi proxime, sess. 17.
num. 1.

Dignior autem in animarum Cura, &
Dignitatibus intelligitur semper & magis 22

idoneus, & expertus ad ministerium, & exercitium, quamvis alij Doctiores, Sanctiores, & magis digni quoad literaturam, iudicentur. Diu. Thom. 2. 2. dict. quest. 63. artic. 2. ad 2. vbi Caetan. quest. 62. artic. 2. Sot. de iustitia, libr. 3. quest. 3. artic. 2. concl. 9. & quest. 6. art. 2. Dom. Couarrub. in regula Pccatum, 1. part. §. 7. num. 4. Pat. Sanchez dict. lib. 2. consilior. Moral. cap. 1. dub. 2. num. 4. in fin. & numer. 5. Mastrill. de Magistratibus, lib. 2. cap. 1. numer. 66. Gutierr. dict. cap. 11. nn. 29. in fin. ex Mercad. vbi suprà, lib. 6. cap. 17. fol. 205. versie. Si manda, Valero dict. different. 1. numer. 1. versic. Sed aduerte, Ricc. in decis. Curiae Archiepiscop. Neapol. 214. num. 3. part. 3. latè Tamburin. de iur. Abbat. tom. 1. disputat. 5. quæsto 13. à num. 8. Scobar del Corro de paritat. & Nobilitat. dict. 1. part. quest. 6. §. 1. num. 9. Dom. Zapata vti suprà, Pat. Auendañ. dict. tis. 1. num. 40. 65. & seq. & num. 89. Francisc. Maria Samuellus de election. Canonis. tractat. 1. disputat. 3. controvrs. 3. num. 2. ibi: In Ecclesiasticis electionibus dignior ille dicitur, ad effectum hunc, qui ad Prælaturam, vel munus gubernandum, & sustinendum aptior, & convenientior est, omnibus consideratis, ac perpensis, non verò sanctior, aut dictior, qui tamèn in ceteris non est ita aptus illi ministerio, sicut primus, non tanta sanctitate, & doctrina excellens, cuius est ratio, quoniam ad maiores qualitates morum, & literarum absolute non est attendendum in tali materia, sed ad illas dumtaxat, quæ muneri, de quo agitur, magis proficiæ, ac utiliores erunt; dummodo præficiendus, vel eligendus sit alias bonus, ac idoneus, vita & moribus, ac scientia. Exprimit aptè Regia Schedula 4. Aprilis 1609. suprà cap.

²³ 10. à num. 42. tradita, ibi: Ni todas + vezez el que es mercedor de una Canongia, es a propósito para administrar los Sacramentos. Aliás, si non melior, magis idoneus, & capax eligatur, vel nominetur, mortali-

²⁴ tèr + peccabit eligens, Bellarmin. de offic. Princip. lib. 1. cap. 10. Duaren. de Sacr. Eccles. minist. libr. 5. cap. 12. ex cap. 2. vbi gloss. de offic. Custod. cap. vnic. ut Ecclesiastic. Benefic. Tridentin. session. 24. de reformat. cap. 1. Diu. Leo Epistol. 84. cap. 6. Garc. de Benefic. 7. part. cap. 16. num. 16. ex Dom. Couarrub. Bobadill. Valer. & Peguer. Fonranell. dict. decis. 212. num. 12. Dom. Moscoso vti infra, num. 25.

In hocque etiàm attendendum est, vt eligatur, & presentetur, subditis, & ministrandis magis carus, + & acceptus, ²⁵ iuxta ea, quæ docuere in puncto, ex cap. Nullus 15. 61. distinction. vbi gloss. Cardinal. Caetan. dict. verbo Elecio. Salon. de iustitia, quæf. 63. articul. 2. Ricc. dict. decis. 214. numer. 3. in fin. Abb. in cap. Quod Dei, de stat. Monachor. numer. 1. & in cap. 1. de election. num. 8. Matth. Burat. decis. 551. num. 6. Ioann. Selv. de Benefic. 2. part. quæf. fin. à numer. 35. Bellet. disquisition. Clerical. 1. pare. titul. de cleric. debitor. §. 10. numer. 6. Gonçalez ad Regulam Octauam. Cancellar. gloss. 4. numer. 164. Barbos. in dict. cap. Quod Dei, numer. 4. administrandorum + linguam, seu idioma callens, Pat. Auendañ. vbi suprà, titul. 16. num. 1. 2. & 43. Cardinal. in cap. Significasti, de iur. Patronat. vbi refert Hugonem, antiquum glosfatorem, & interpretem, qui dicere solebat: Patronum debere Clericum præsentare + eiusdem Diocesis, qui intelligat, ²⁷ & intelligatur; idest, qui Parochianorum sciat linguam, sitque ei ministerio idoneus, & sufficiens; alioqui eueniet, (quod non semel euenisse audiui) quod Polyb. refert, libr. 3. Histor. pag. mibi 256. illic: Nequè enim petere quipiam, nequè discere, hard se inuicem intelligentibus, licebat. Adde eundem lib. 1. pag. 89. & sequentibus. Adde Ieremiæ locum cap. 5. versicul. 15. ibi: Cuius + ignorabis linguam, nec intelliges, quid loquantur; quem in puncto expendit Betancurt. vbi suprà, proposit. 1. §. 1. in fin. & proposit. 4. §. 8. in fin. referens D. Paul. 1 ad Corinth. cap. 14. Si nesciero, inquit, virtutem vocis, ero, cui loquer, Barbarus, & qui loquitur mibi Barbarus. Ezechiel. cap. 3. ibi: Non enim nosteris ad Populum profundi sermonis, & ignotæ linguae, quorum non possis audire sermones. Roch. de Curt. de iur. Patronat. verb. Honorificum, quest. 18. Camill. Borrrell. de præstant. Reg. Catholic. cap. 51. numer. 16. Dom. Palafox in dictis allegationibus, allegat. 3. punct. 1. num. 7. & punct. 2. num. 184. fol. 149. D. Episcop. Quitens. in suo Itinerario para Parochos de Indios, libr. 1. tractat. 1. sess. 15. n. 2. & sess. 2. num. 8. & session. 11. à num. 1. & 4. & session. 10. à num. 1. facit bene, quod tradit in alium finem, Did. Philipp. Albornoz en la Cartilla Politica, verb. Armas, circ. sij. probat recte regul. ²⁸

Cancellar. relata, tom. 4. Bullar. pagin. 28.
 29 per hęc verba: Itēm t̄ volait, quōd si
 contingat, ipsum alicui personae de Paro-
 chiali Ecclesia, vel quousque alio Beneficio exer-
 citium Curā animarum, Parochianorum quo-
 modolibet habente, prouidere, nisi ipsa per-
 sona intelligat, & intelligibilitē loqui sciat
 idioma loci, vbi Ecclesia, vel Beneficiorum
 huiusmodi consistit, prouisio, seu manda-
 tum, & gratia desuper, quoad Parochia-
 lem Ecclesiam, vel Beneficium huiusmodi nul-
 lius sint roboris, vel momenti.

30 Quam qualitatem in Doctrinarijs apud
 Nos necessariam Regiae t̄ Schedule pe-
 tunt, ac requirunt; vt patet in ea 4.
 Aprilis 1609. quam proximē retulimus,
 ibi: Que las personas que las huieren
 de servir (las Doctrinas) tengan las par-
 tes, y requisitos necessarios para servirlas,
 y que sepan la lengua de los Indios, que
 huieren de doctrinar, Reg. Schedul. 14.
 Nouembris 1603. ad Marchionem de
 Montesclaros, Nouę Hispaniæ Prore-
 gem missa, Reg. Schedul. 17. Martij
 1615. ibi: Vno de los puntos mas sosten-
 ciales de el gouierno Eclesiastico, saluacion
 de las almas, y administracion de los Sa-
 cramentos, es, que los Curas Doctrineros se-
 pan la lengua de los Indios que han de doc-
 trinar, y enseñar. Reg. Schedul. 16. Apri-
 lis 1618. que iubet, presentationem de-
 negari, in idiomate Indorum non ver-
 satis; & alię, ex quibus formata est, l.
 15. titul. 5. libr. 1. Summar. in hęc ver-
 ba. Que los Prelados no prouean las Doc-
 trinas sino à personas que sepan la lengua de
 los Indios, y los que mejor la supieren, sean
 preferidos.

31 Nēc sāt est, socios, t̄ & supple-
 tes in hac parte secum habere peritos,
 cum ea idoneitas, & habilitas semp̄,
 præcipueque sit in Doctrinario attenden-
 da, nēc profit, quae in supplentibus in-
 uenitur, vt iustē decisum est, in Regia
 Schedula 10. Iunij 1634. in illis verbis:
 Y en el idioma tambien lo deben ser (ex-
 minados) por la persona, y Cathedratico,
 que se diputa para esta enseñanza, sin que
 se puedan, ni escusen con dezir, que cum-
 plen con tener otros Religiosos, que saben
 la lengua, y exercen, y suplen por ellos en
 esta parte, como soy informado que hasta aqui
 lo han hecho, y acostumbrado muy de ordi-
 nario; pues es llano, que este ministerio
 no se puede exercer en esta forma; pues de
 ello se seguiria, que el que tiene el titu-
 lo, se hallasse t̄ sin la idoneidad, y susi-

ciencia necessaria, y el que exerce, y la
 tiene, se hallasse sin titulo por no tenerle,
 ni auersele dado los dichos Ordinarios, que
 es à quien pertenece; quedando con esto su-
 geto todo lo que como tales Curas fizieren
 a los escrupulos, t̄ nulidades, è inconve-
 nientes que se dexan considerar. Dom. Pa-
 lafox in allegation. iur. por el Clero de la
 Puebla allegat. 4. art. 2. num. 40. fol. 234.
 B. Pat. Auendañ. in dict. Thesaur. In-
 dic. titul. 17. num. 36. & tit. 16. nu-
 mer. 2.

Sēd quid dicendum sit in proposita
 quæstione, quoad Papam, Regem no-
 strum, & alios Principes Supremos, li-
 beram Beneficiorum habentes prouisio-
 nem? Et quamvis communiter tentā
 sit, debere t̄ eos digniores eligere, &
 præsentare, ad curata Beneficia Episco-
 patus, & similia. Pat. Azor. Institut. Mo-
 ral. part. 2. libr. 2. cap. 15. quæs. 1. 8. &
 9. ex Diu. Thom. dict. quæst. 63. art. 3. ad
 3. Læss. dict. cap. 34. dub. 14. numer. 64.
 Mauric. Alced. de præcellent. Episcop. Digni-
 tat. 1. part. cap. 3. à num. 13. Barbos. de of-
 fice. & potestat. Paroch. dict. cap. 2. nu. 99.
 & alibi, Ioann. Petr. Fotanell. decis. 263.
 num. 6. facit Reg. Schedula 4. Aprilis su-
 prā tradita, ibi: Y ansi se procede en esto
 con menos claridad de la que conviene, por
 no saberse qual es mas digno, &c. l. 23. tit. 4.
 lib. 1. Summar.

Verior tamē, communiorque praxis
 docet, non teneri digniores t̄ eligere, 35
 nisi ij in promptu sint; hanc amplectuntur
 Egidius Truilench. in Decalog. tom.
 2. libr. 7. cap. 11. dub. 8. numer. 4.
 Valer. Reginald. dict. libr. 30. tractat.
 3. cap. 14. numer. 179. Pat. Enriquez
 in suis manuscriptis, quem refert P. San-
 chez dict. dub. 5. numer. 2. Machad. de
 perfect. Confess. dict. tom. 2. libr. 6. part. 1.
 tractat. 1. document. 18. num. 4. P. Dian.
 dict. 2. part. tractat. 15. resolut. 40. in fin.
 (vbi limitat, quandō t̄ per concursum
 conferuntur) & 8. part. tractat. 7. reso-
 lution. 83. Lezan. tom. 1. Regul. part.
 2. cap. 11. à numer. 17. Betancurt. vbi
 suprā, proposit. 3. in princip. Pat. Auend-
 añ. locis vbi suprā, maximē dict. titul.
 3. à n. 73. & 76. Vbi rectē addit, quoad
 nos à Prælatis post trium propositionem
 t̄ addi solere clausulam hanc. Cuiuscum-
 que ex tribus nominatis electione, posse Patro-
 num suam exonerare conscientiam; nomina-
 tionis ordine non seruato, per quam t̄ libe-
 rum esse, asserit, quem voluerit præsentare,

vt quotidiè experimur , de qua praxi , quoàd Regem nostrum Catholicum Prælaturarum , & similium respectu , prætèr proximè traditos , tractant , Mauric. Alced. de præcellent. Episcop. Dignitat. cap. 3. numer. 13. D. Zapata de iustit. distributiu. 2. part. cap. 6. numer. 2. D. Salced. de Leg. Politic. lib. 2. cap. 11. num. 42. & 49.

Præterquamquòd electus , præsentatus , ac nominatus à Principe , communiter t̄ præsumitur industrius , diligens , & idoneus , essetque ad instar sacrilegij de ipsius idoneitate , à Principe t̄ approbata , dubitare , ex l. 2. Cod. de crimin. sacril. g. l. fin. Cod. de legibus , notwithstanding in specie Natta consil. 420. num. 13. D. Molin. de primog. lib. 4. cap. 11. nu. 61. Iasson consil. 136. a nu. 9. lib. 2. D. Couartub. lib. 1. variar. cap. 1. num. 7. Tap. in rubric. de constitut. Princip. cap. 1. num. 31. Morl. in empor. iur. 1. part. tit. 2. quæst. 2. Mastrill. de M. g. str. lib. 3. cap. 4. num. 44. Barbos. de pensionib. 2. part. q. 11. num. 4. 19. Alexand. Sperell. decis. 115. nu. 16. Jacob. Gothofred. ad l. 4. circā fin. Cod. Theodosian. de denunt. vel edit. rescript. & ad l. 9. Cod. de medic. & professor. eod. Cod. Camill. de Laratha consil. 2. num. 76. Pereyr. decis. 95. num. 1. in fin. Merlin. Pignatell. controu. forens. cent. 1. cap. 68. num. 1. Pareja de instrument. edition. tit. 2. resolut. 6. sect. 1. num. 124. Rota pōst addit. Melij ad Castill. de aliment. decis. 16. num. 52. Dom. Crespi de Valdaur. obseruat. 9. numer. 56. optimè sodalis meus Salmantinus D. Isidor. Aparicio Gilart in memorial. ad Regem nostrum pro Oppido de Peniscola , numer. 20. Dom. Balboa in allegat. iur. por el Estado Eclesiastico , à num. 5. cum seqq. Nèc est nostrum aestimare , quem suprà cæteros , & quibus ex causis Princes extollant ; eis siquidem supremum rerum iudicium Dij dēdere ; nobis obsequij gloria relicta est , iuxta Tacit. libr. 5. Annal. iunctis Dom. Valençuel. consil. 82. numer. 16. Ioann. de Guardiol. de Nobilit. & titul. Hispan. cap. 9. Gurba obseruat. 8. in fin.

Ergò Prorex , vel alijs quiuis , cui Regij iuris Patronatus Indianarum commis-
sa est administratio , similiter , vt Rex
noster , poterit , quem t̄ voluerit ex no-
minatis , & propositis ab Episcopo , &
alijs Ordinarijs Ecclesiasticis prætentare ,
non servato nominationis ; & propositionis
ordinis ex Reg. Schedula 4. Apri-
lis suprà t̄ tradita , ibi : r̄ estos (oppo-

sidores examinatos , & approbatos) los propongan (Archiepiscopi , Episcopi , & alij Ordinarij Ecclesiastici) a los Virreyes , Presidentes de las Audiencias , o Gouernadores de su distrito , para que de ellos escojan uno , el que t̄ les pareciere mas a proposito , Reg. Sched. 22. Augusti 1659. ad Peruanum Proregem D. Comitem de Alva missa , ibi : Y tambien , que conforme al derecho de mi Real Patronazgo , podreis elegir siempre qualquiera de los tres propuestos por el Arçolíspo , aunque sea el ultimo , sin que de esto se pueda quexar , &c. Roa Albarracín. Canonic tr. quæst. cap. 8. n. 7. & alij supra. Betancurt. ibi supra , prop. 3. §. 3.

Immò poterit Prorex , & alij , nominações , & propositiones Prælatorum legitimè eis deuoluere , t̄ & remittere ; si in eis nominatos considerit ex relationibus , & alijs diligentibus extra judicialibus , non esse idoneos , vt alij peritiiores , & experti nominentur , & proponantur , cum aliter non possit suè , & Regiæ consulere conscientiæ , l. 27. titul. 4. lib. 1. Summar. per hæc verba : Que el Virrey , o Gouernador se pueda informar extrajudicialmente de los presentados por los Prelados à los Beneficios , para elegir el mejor ; y no le parciendo ninguno suficiente , pida al Prelado le proponga mas sujetos ; pero esto sea en caso , que de otra suerte no se cumpla con la obligacion de la conciencia , dict. Reg. Schedul. 22. Augusti ; notarunt Dom. Montemayor de Cuenca ad decisiones Hispаниol. Vigil. 43. num. 3. P. Auendañ. d. tit. 16. à n. 43. & 48.

Interim hic observa , non esse admittendum nominandi modum , quem hisce diebus executum vidi in quadam nomination , & propositione à Capitulo , Sede vacante , huius Argentinæ Metropolitanæ Ecclesiæ ad Parochialem de Potosi facta.

Ergò unus ex Capitularibus credens , multum interesset , an quis in propositione , & nominatione Prælati iuxta scripturæ ordinem , & proferendi modum , locum primum obtineat , an secundo , vel posteriori loco , & parte continetur. Visis ergò oppositorum meritis , nullaque sibi quoad idoneitatem differentia inter eos , decreuit illos omnes in circulo , & sphera includi ; ita ut prius , aut posterius inter illos dignosci non possit. Non est itaque nominatio , & propositione hæc admittenda , quam equi-

equidem aliquandò factam invenimus re-
46 pulsam, t & à Sanctissimo Urbano Papa
V. reprobata; vt ex alijs refert Mercu-
rial. Merlin. de pignorib. libr. 4. titul.
1. quæs. 4. numer. 6. & 7. per hęc ver-
ba.

Hinc est, quod ordo scripturæ inducit
47 maiorem Dignitatem, t & dilectionem,
Colleg. Patauin. post Zabarell. consil. 2.
num. 20. cum seqq. Colleg. Ferrar. post eun-
dem Zabarell. consil. 3. num. 25. cum seqq.
(adde Modestin. Pistor. consil. 51. numer.
34. Decian. respons. 19. num. 223. vol.
1. Christophor. Bessold. consil. 258. num.
31. vol. 6.). Ad hoc facit casus, qui ac-
48 cedit t temporibus Urbani V. quia hic Sum-
mus Pontifex cupiens creare in Cardinalem
vnum ex Fratribus Minoribus, petiit, vt no-
minarentur tres ex eis, vt vnum sibi dignio-
ren, & idoneiorem eligeret; Ibi boni Pa-
tres considerantes, qualiter ordo Scripturæ
poterat facere quandam declarationem maio-
ris meriti vnius ad alterum, dederunt no-
mina trium Fratrum in circulo, & sub sphe-
ra, vt ex inde nemo precedere alium t vi-
deatur, & maioris meriti, ex priori deno-
minatione diadicaretur à Summo Pontifice,
qui deinde indignatus, neminem ex nomina-
tis voluit creare; & fertur dixisse. Vos or-
dinem non seruatis, nec Ego servabo, & prop-
terea elegit, & Cardinalem declarauit Genera-
lem Religionis; ita Felin. in cap. Cùm dile-
cta, num. 4. versic. Per istam regulam, de res-
cript. &c.

Qualiter autem ad Episcoporum no-
50 minationes Reges nostri t accedant, tra-
didi ex Germonio & alijs suprà cap. 6. nu.
33. & seq. quibus addendi sunt Fr. Ioann.
à Sancta Maria en la Politica Christiana, cap.
26. D. Araciel in memor. sobre las vacantes
delas Indias, num. 73. & seq. D. Moscoso
in simili memor. à num. 25. iunge clausulam
testamenti Catholicissimi Philippi IV. Re-
gis, & Domini nostri, fol. 21. in meo tran-
51 sumpto, ibi: Encargo t que para el acierto
de las prouisiones de las Iglesias, y Prebendas
Eclesiasticas, se tenga muy particular aten-
cion, y cuidado de escoger las personas mas
dignas, como yo lo he procurado hazer, y lo
he hecho en el tiempo de mi Gouierno; porque

es de suma importancia, por depender de los
Eclesiasticos la reformacion de las costumbres.

Quod sanè, quia t non observant alij, 52
iuste conqueritur Rhenatus Coppinus de
Sacra Politica, lib. 1. tit. 7. num. 27. per
hęc verba: Utinam vero antiqua illa Eccle-
siasticæ Republicæ facies, posset hodie re-
presentari; (hodie dico) cum sacrarum ele-
ctioniū ius nuper ad Principes translatum sit;
nedam Politica censura externorum abusuum
emendatrix; quo fit, vt feliciorum tempo-
rum recordatione acquiescant nonnulli, ac
inani præteriorum memoria recrecentur.
Nam paulo post quam alrogato Collegiorum
arbitrio, Præfecturæ Ecclesiæ datæ sunt
ex Regij animi sententia; inhabiles quidam
licenius grassari cæpere in maiorum ordi-
num Sacerdotia, heu male sani ardororum
Ecclesiæ munera captatores! Hinc sensim
Magnatum in gratiam Aulicorum, qui
Regio Beneficio abutuntur, fiducia ortæ,
Monasticarum, & Episcopaliū Digni-
tatum, quæ confidentiæ pacta appellantur.
Et rursus: Ex ea quoquè Aulica Magi-
stratum largitione, quam ambitiosi peri-
tores à bono Principe extorquent, seuta
est paulatim ouilis Dominici desertio; mox
errabundo grege enatæ hæreses, aut reno-
uatae potius, excitata deinde verè Sacra,
selestaque ciuium bella, quæ coniurati fa-
ctionum auctores patriæ suæ totiès intu-
lerunt. Et paulo post, ibi: Reliquum es-
se ego quidem censeo, sed citrā effectus, vt
medicorum more causa ipsa intestini morbi
euellatur ex affecto nostræ Republicæ cor-
pore; id est, libera suffragationum iura
Ecclesiasticis reddantur Collegijs, à qui-
bus non prophani post hęc Dynastæ, non
Heroides, sed Cœnobitæ optimi preponan-
tur, leitissimique item, verèque Clerici in
Sacra Sacerdotij Sede collocentur; tunc uti-
que sperandum fore, vt Ecclesiastico duce
comites alij Gallie continentur in officio
pacatiū, & Francisci Regis celstitudinem
videamus: demum suo genio restitutam: hęc
Coppin. quem retulit Dom. Garcias Ara-
ciel ubi proxime, num. 74. & post
ipsum Dom. Moscoso loco ci-
tato, num. 29.

(§)

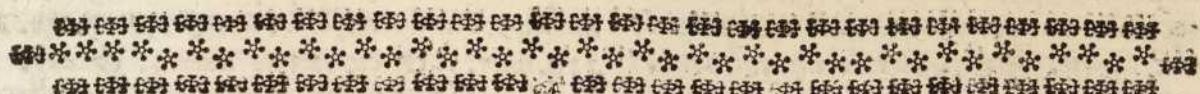
SVMMARIV M.

- 1 Secundum remedium, quo uti poterit præsentatus ad institutionem obtinendam, proponitur.
- 2 Hoc in appellatione ad immediatum superiorem Ecclesiasticum consilit.
- 3 Ordinarius denegans institutionem tenetur omnino appellationi deferre.
- 4 Hæc appellatio cessat, si secundus accumulatione præsentatus institutus fuerit.
- 5 Collatione admissa cessat vacatio, & dicitur actus consummatus.
- 6 Ex duobus a Patrono præsentatis, preferuntur, qui primo possessionem acquirit, alioqui secunda præsentatio attenditur. & num. 7.
- 7 Ex duobus ad idem Beneficium promis à Papa, admittitur primus.
- 9 Laicus Patronus potest accumulatione alium de novo præsentare; non autem si sit Ecclesiasticus Patronus, vel locus pius, & num. 10.
- 11 Discriminis ratio circa hoc afferatur.
- 12 An multoties, vel semel tantum in dicto casu liceat variare.
- 13 Post mandatum ad aliquem præsentandum datum, potest Patronus alium præsentare.
- 14 Episcopus habens facultatem testandi, potest ea uti, usque ad mortem.
- 15 Præsentatio conditionalis, alternativa, vel dubia admittitur, modo intra tempus purificetur conditio, aut incertitudo deregatur, &c.
- 16 Rex Catholicus an variare possit post nominationem ad Cathedrales.
- 17 Excommunicatus nequit presentari, qui à habentur tanquam mortuus, & num. 18.
- 18 Episcopus, Imperator, vel Rex excommunicatus in Missæ Canone non nominatur.
- 20 Excommunicationis pena est alia quævis grauior.
- 21 Excommunicatus si absoluatur, & acceptet præsentationem, & Patro-

- nus permaneat in prima voluntate admittitur.
- 22 Collatio Beneficij irregulari facta est nulla, & datur fructuum restitutio.
- 23 Facta tamen ab irregulari tenet.
- 24 Præsentatus ab excommunicato non admittitur, & redditar ratio, & numer.
- 25.
- 26 Eo casu Prælatus deuolutionis iure alteri conferre Beneficium potest.
- 27 Excommunicatus an possit ad emptuus nominari.
- 28 Præsentatio in personam Apostolorum scienter collata est nulla, triuatur que Patronus pro ea vice iure præsentandi.
- 29 Verba Pauli Papæ IV. in hoc referuntur.
- 30 An tradita pro hoc secundo remedio, & recursu valeant practicari in Patronatu Regio, & num. 55.56.60.
- 31 Regij Patronatus causa in possessorio, & petitorio ad Regia Tribunalia solam spectant, & num. 48. Quod & in alijs Regnis observatur, & num. 37.
- 32 In Indijs Proregibus, Audientijs Regijs, & Presidibus ipsarum, & alijs committuntur, & n. 34. 36.
- 33 Rescripta Regia circa hoc afferuntur, & n. 38.39.40.
- 35 Marchio de Villamanrique ab officio Proregis Nouæ Hispaniæ repellitur, quia Patronatus causas negligenter tractabat.
- 41 Ab erectione Argentinæ Ecclesiæ quedam clausula deletur, qua Prælatus sibi facultatem reservabat interpretandi dubia erectionis.
- 42 Regia Schedula ann. 1593. iubet, ne Prælati circa Patronatum aliquid tentent, sed consulant Supremum Consilium.
- 43 Rex quando in Ecclesia ex privilegio Apostolico aliquid obtinet, habet in eo potestatem ad similitudinem Episcopi.
- 44 Iurisdictio Audientijs primo quoad materias Patronatus concessa, ad Presides illarum translata est, & num. 45.
- 46 Appellatio datur ad Regias Audientias ab eo, quod in his causis Proreges, ac Presides resoluunt, intellige deuolutuum effectum, & n. 47.

Con-

49	<i>Controuerstæ in Patronatibus particu-
larium ad Ecclesiasticum spectant.</i>	54	<i>Rex Catholicus resolutionem Senatus
probauit.</i>
50	<i>Verba contrà Regaliam Regij Patrona-
tus à quodam aduocato perperam pro-
lata obseruantur.</i>	57	<i>Sæcularis index requirit Ecclesiasti-
cum, vt suum officium præstet ali-
quibus in casibus.</i>
51	<i>Resolusio à Senatu in eum sumpta tra-
ditur.</i>	58	<i>Si illud non impertiatur, aditur ipsius
Superior, vt illum compellat præsta-
re auxilium.</i>
52	<i>Arrestum Tolosanum simile refertur.</i>	59	<i>Quod fit absque novo processu, & ci-
tatione:</i>
53	<i>Qui tentat derogare iuribus sui Trin-
cipis, causæ amissione punitur.</i>		

ARGUMENTVM.

Proponitur secundus recursus, quo vti poterit præsentatus ad institu-
tionem obtinendam. Laicus Patronus potest accumulatiuè cum pri-
mo alium præsentare. Patroni excommunicati præsentatio an teneatè
item collata in excommunicatum, irregularem, vel apostamatam ? Regij Pa-
tronatus causæ in Indijs ad Tribunalia Regia spectant.

CAP. XXXIV.

Secundum deinde remedium, quo op-
portunè præsentatus vtipoterit, ca-
su, quo Ordinarius ei iniuste institutionem
denegauerit in appellationis recursu ad
immediatum Superiorum Ecclesiasticum
interposito, consistit; vt scilicet dene-
gantem compellat omnino collationem,
institutionemque Canonicam concedere, &
& impartiri; vel etiam, vt ipse Superior
aditus eam per se conferat, & præstet se-
cundum text. in cap. Pastorale 29. ibi: Et
si forte idem ad Sedem Apostolicam appella-
uerit, vbi gloss. & in cap. fin. de iur. Pa-
tronat. Roch. de Curte eodem tractat. ver-
bo Pro eo, quod, quæst. 5. num. 12. Did. Pe-
rez in leg. 1. tit. 6. lib. 1. Ordinam. vers.
Quæro etiam Ulterius Lambertin. de iur.
Patronat. lib. 2. part. 2. quæst. 8. art. 18. Vi-
vian. eodem tractat. lib. 11. cap. 3. Ioan.
Gutierr. de iuram. confirm. 3. part. cap. 13.
num. 8. Thom. Zerol. in prax. Episcop. 1.
part. verbo Ius Patronatus, §. 8. dub. 3.
Francisc. Marc. decis. 491. num. 4. part. 1.
Garcia de Benefic. 10. part. cap. 4. num. 9.
Mich. Reinos. obseruat. 66. num. 2. Ricc. in
prax. for. Ecclesias. de iur. Patronat. decis.
159. a num. 70. Barbos. in dict. cap. Pastor-
alis 29. num. 3. & de offic. & potestat.
Episcop. 3. part. allegat. 72. num. 167. &
193. Andr. Vallens. de Benefic. lib. 1. tit.

10. num. 6. Alexandr. Sperell. decis. 180.
num. 54. D. Salgad. de Reg. protect. 3. part.
cap. 10. num. 212. & s. qq. & 218. & cap.
13. num. 67. Eaque in specie Ordinarius
præsentatus non instituens, appellationi
ab ipso legitimè emissæ omnino & teretur
deferre, dict. gloss. verbo Appellauerit in
dict. cap. Pastorale, & notant Roland. à
Valle consil. 22. a num. 6. vol. 1. Laderch.
consil. 141. per tot. Ricc. dict. decis. 159. in
princ. 3

Verùm si interim alium laicus Patronus
accumulatiuè, idest, simili cum primo no-
minato, vel eo non reuocato, præsentau-
erit; huncque Ordinarius instituerit, præfa-
tani primi præsentati cessare; & deficeat &
appellationem, dicendum est; licet predi-
ctus Ordinarius puniri possit, si indebitè, &
malitiosè primam non admiserit præsen-
tationem, dict. gloss. in fin. Did. Petez dict.
vers. Quæro etiam Ulterius Spin. de testam.
gloss. 4. princ. num. 94. Abb. in dict. cap.
Pastorale, num. 3. vbi Barbos. num. 6. Put.
decis. 42. lib. 2. Gutierr. Vbi proxime, num.
4. 7. & 9. Gonçalez ad Regul. Octau. Can-
cellari. gloss. 15. §. 2. num. 31. Garcia de Be-
nefic. 4. part. cap. 2. num. 2. Rot. Roman.
apud Tamburin. post tom. 3. de iur. Abbat.
decis. 25. num. 2. 4

Qui etiam docent, collatione accep-
tata, cessare omnino & vacationem, actu-
que factum, & consumptum videri, D. So-
lozan. de Indiar. Gubernat. lib. 2. cap. 10.
num. 5

num. 72. cum alijs Scip. Robit. ad pragmat. 5. de Baronib. num. 18. vbi ex cap. Quod autem 5. de iur. Patron. docet, præterri ex duobus presentatis à Patrono laico eum, 6 qui primo & adeptus fuit possessionem, alioqui secundum Farinac. decis. 363. à num. 5. part. 2. in posthum. debet præuale- 7 re & ultima præsentatio, licet aliud in pro- uiso Apostolico; si enim Papa Beneficium vacans vni primo, & deinde alteri conce- 8 dat, primus & titulus admittitur, secundo reiecto; Roman. consil. 298. num. 2. Ricc. in prax. variar. resolut. 462. num. 2. Ioann. Paul. Xamm. rerum indicatar. 2. part. defini- 74. nra. fin. facit, leg. In operis 29. ff. locat. Staphil. de liter. gratiae, tit. de mandat. de prouid. §. Ideo dico, Nauarr. consil. 10. num. 1. D. Solorzan. de Gubern. Indiar. lib. 2. cap. 9. à num. 12. Valasc. con- 9 sultat. 72. D. Valenç. consil. 34. num. 40. Giurb. decis. 59. à num. 6. Corras. in leg. Quoties, Cod. derei vindic. num. 12. Cancer. 2. part. variar. cap. 14. num. 71. Colendiss. Præceptor meus primarius merito Matri- tens. Aduocat. Don Francisc. Nauarro in allegat. iur. por el Conde de Niebla contra el Conde de la Ribera, sobre una Encomienda, à num. 4. vide tradita, cap. 30. à num. 27.

Dixi, si Patronus laicus interim alium accumulatiuè præsentauerit; quoniam laicus Patronus post factam primam Beneficij præsentationem benè poterit aliam & de nouo accumulatiuè cum prima facere; se- cùs quandò Patronus est Ecclesiasticus, vel 10 & locus pius, qui Patronatum obtinet, dict. cap. Quod autem 5. cap. Cùm autem 24. dict. cap. Pastoralis 29. & vbiq. DD. de iur. Patronat. Clement. 2. eod. tit. cap. Publicatio 58. vbi gloss. verbo Variare, cap. Quod sicut 28. de electione. Roch. vbi suprà, verbo Honorificum, D. Gregor. Lopez in leg. 6. vbi text. & seq. tit. 15. part. 1. verbo En escogencia, Gutierrez. dict. cap. 13. à num. 9. Spin. dict. gloss. 4. à num. 73. Francisc. Marc. decis. 471. à num. 4. part. 1. Villalob. in summ. tom. 1. tract. 17. difficult. 12. numer. 3. P. Hurtad. de excommun. disput. 7. diffi. 2. num. 9. Lara de Anniuersar. & Capell. lib. 2. cap. 9. num. 11. Vivian. de iur. Patronat. lib. 6. cap. 7. à num. 67. & lib. 10. cap. 1. num. 1. P. Sanchez consilior. Mo- ral. lib. 2. cap. 6. dub. 65. num. 5. & 10. Garc. vbi sup. 5. part. cap. 9. à num. 211. Barbos. dict. allegat. 72. num. 158. & in cap. Eam, te 22. & in dict. cap. Cùm autem 24. Cald. Pereyr. de potest. eligendi, cap. 3. num. 19. Scobar del Corto alios referens, de puritas. & nobilitat. 1. part. quæst. 7. nu-

mer. 47. & seq. Fr. Hiacinth. Donatus re- rum Regular. tom. 2. part. 3. tractat. 1. quæst. 1. num. 6. Ricc. in prax. dict. decis. 173. à num. 109. Anton. Nigro de Laudem. tom. 2. quæst. 22. art. 6. num. 8. P. Dian. 5. part. Mor. tract. 9. resolut. 105. à princ. Alphonse Nar- bon. in leg. 20. tit. 1. lib. 4. Recopilat. gloss. 22. num. 33. D. Salgad. de Reg. protekt. 3. part. cap. 6. num. 8. Andr. Vallenf. vbi suprà, lib. 1. tit. 4. num. 15. Bellet. disquisit. Clerical. 1. part. tit. de disciplin. Cleri. §. 15. num. 49. Tondut. resolut. Benefic. 3. part. cap. 130. num. 5. & cap. 138. num. 4. & cap. 195. num. 9. Simon. Barbos. in repertor. verbo Patronatus, pag. 274. P. Mendo de iur. Academ. lib. 1. quæst. 40. à num. 642.

Discriminis ratio & in eo videtur consi- 11 stere, quoniam Ecclesiasticus Patronus, me- lius, quam laicus præsentati tenetur idonei- tatem inuestigare, & eius mores, ideo in- stè ei denegatur variatio, leg. 7. tit. 15. part. 1. Gutierrez. dict. cap. 13. num. 2. Scobar del Corro dict. quæst. 7. num. 51. Perez de Lara dict. cap. 9. num. 10. Bartholom. Gauant. in Manual. Episcop. verbo Ius Patronatus, num. 37. Barbos. dict. allegat. 72. num. 154. verlic. Itèm alia.

Et licet Decius, Beroius, Spino, & alij apud P. Sanchez dict. lib. 2. consilior. Mo- ral. cap. 3. dub. 65. num. 6. & apud Garc. dict. 5. part. cap. 9. num. 215. Doceant, multoties posse Patronum & laicum variare: contraria tamè sententia verior, & com- munior est, semel tantum variare posse, vt præfati Sanchez & Garcia fundant, iunctis Calderin. consil. 19. de iur. Patronat. Ludo- uic. Gomez in cap. Cùm in multis, de rescript. in 6. num. 35. D. Gregor. Lopez in dict. leg. 6. gloss. 1. Gutierrez. dict. cap. 13. num. 3. cum alijs ab ipsis relatis, ex regula text. in l. bounes, §. hoc sermone, ff. de verbor. signifi- cat. Adde etiàm in ista materia ex Felin. in cap. Venerabilis, post num. 3. de exceptione & Farinac. decis. 274. num. 9. part. 2. in no- uiss. similitè Patronum rectè alium posse præsentare, post mandatum & speciale da- 13 di, cap. 33. num. 3. optimè sapientiss. D. D. Alphonse. de Aguilar, Pintianus Senator, in allegat. iur. quam edidit, dum esset advo- catus por Doña Marta de Azcona con Doña Francisca Carvajal, sobre tanto de unas ca- sas, à num. 21.

Aliud dicendum videtur in Episcopo habente facultatem testandi à Summo Pontifice iuxta tradita suprà cap. 20. à num. 36. hæc enim ex natura actus non extingui- tur vñica & dispositione; immò usque ad 14 mor-

mortem poterit variare, & testari D. Couarrub. in cap. Cùm in officijs, de testam. numer. 8. & ex Curtio in diuersor. iur. feudal. 2. part. cap. 5. num. 67. P. Pellizzar. in Manual. Regul. tract. 4. cap. 2. num. 368. Emman. Rodrig. tom. 3. Regular. quæst. 69. artic. 5. Donat. Anton. de Marin. resolut. iur. lib. 2. cap. 34. per tot. reiectis Decio consil. 5 12. & Socin. Iunior. consil. 89. contrarium afferentibus ex dict. §. Hoc sermone, Barbos. relat. dict. cap. 20. num. 48.

15 Illud autem prætermittendum non est, presentationem & alternatiuam, conditio- nalem, obscuram, & dubiam interim valere, modò infrà tempus ad presentandum datum purifetur conditio, incertitudo, & dubietas detegatur, & certioreetur, Lambertin. vbi suprà, part. 2. lib. 2. quæst. 3. Gar- cia dict. tractat. 8. pars. cap. 2. Andr. Val- lensi. vbi proximè, lib. 2. tit. 2. num. 2. cum seqq.

16 Hanc verò variationem post nominatio- nem ad Cathedrales Ecclesiæ factam, per Regem nostrum Catholicum exequi & non posse, docet D. Solorzan. vbi suprà, lib. 3. cap. 4. num. 34. in fine, ex D. Valençuel. consil. 155. num. 18. & 26. qui tamè id non dicit, ideò rectè quisque in hac parte dubi- tabit, quamvis D. Solorzani opinio sit mag- ni habenda; tu cogita. Nunc agendum est de presentatione à Patrono facta in perso- nam excommunicati. Sanè in hac dispu- tatione certum est, excommunicatum presen- tari & non posse, hæc est communis senten- tia, quam defendunt Nauarr. consil. 7. de iur. Patronat. & in summ. cap. 27. num. 46. & cap. 25. num. 139. P. Sanchez consil. Mor- al. lib. 2. cap. 2. dub. 10. à num. 2. Rebuff. in concord. Francia, rub. de excommunicat. non vitand. poena, num. 16. Ioan. Selua de Benefic. 2. part. quæst. 4. Lambertin. de iur. Patronat. lib. 2. part. 1. quæst. 9. princ. art. 1. num. 1. Cassador. decis. 1. de Præbend. Caputaq. decis. 405. part. 2. Gonçalez vbi sup. gloss. 58. nu. 25. D. Valençuel. consil. 63. num. 199. Garc. de Benefic. dict. 5. part. cap. 4. à num. 319. Simon. Barbos. in repertor. verbo Præsentatio, pag. 275. hanc etiàm docent P. Leonard. Læf. de iustit. lib. 2. cap. 34. dub. 22. num. 119. Coninch. de Sacra- ment. disput. 14. dub. 9. num. 74. Henri- quez in summ. part. 2. pag. 1133. & alij re- lati à P. Dian. 4. part. Moral. tractat. 4. Miscellan. resolut. 56. in fin. & 5. part. tra- ctat. 9. resolut. 101. & seq. D. Couarrub. in cap. Alma mater, 1. part. §. 7. nor. 2. de sen- tent. excommun. in 6. P. Stephan. Aula de censur. 2. part. cap. 6. disput. 5. dub. 2. vers.

Tertia conclusio, Lezan. cum multis, tom. 2. Regular. verbo Beneficium, num. 5. Gibalin. eod. tractat. disput. 7. quæst. 7. à num. 12. Habetur enim & excommunicatus, tanquam mortuus, cap. Per venerabilem 13. qui filij 18 sint legitim. vbi Barbos. num. 48. Marius Alterius de censur. lib. 1. disput. 5. cap. 2. & seqq. Farinac. in prax. 1. part. lib. 1. quæst. 19. num. 12. Didac. Perez in leg. 1. tit. 5. lib. 8. Ordinam. gloss. 3. in princ. D. Salced. de leg. Politic. lib. 1. cap. 10. à num. 23. Pareja de instrum. edition. tit. 8. resolut. 2. num. 41. ideo Episcopus, Imperator, vel Rex excommunicatus in Missæ & Canone 19 non exprimitur, Martin. Bonacin. tom. 2. de excommunic. quæst. 2. punct. 1. §. 3. nu- mer. 6. Bartholom. à Sanct. Faust. lib. 1. de hor. Canonico. quæst. 93. & seqq. Scobar del Corro eod. tract. quæst. 3. §. 2. num. 15. est- que excommunicationis poena grauior, & 20 & maior alia, quæ inuenitur in iure, ut notat Palac. Rub. de Benefic. in Cur. vacantib. §. 14. ante fin. latè Barbos. de pensionib. quæst. 8. num. 2. D. Almansa in allegat. iur. Sèpè relata sobre la administracion del Arçobis- pado de Santo Domingo, num. 131.

Sed hæc sententia adhuc limitanda est, si post excommunicati absolutionem ipse admittat, & acceptet presentationem, in prima nihilominus permanente, & durante voluntate, Patrono, quià eo casu videtur ratificare, & denuo concedere & ex ipsa permanentia, Martin. Bonacin. de censur. disput. 2. quæst. 2. punct. 4. §. 1. num. 10. Henriquez lib. 13. num. 1. gloss. lit. D. P. Sanchez de matrimon. lib. 8. disput. 7. num. 12. P. Dian. locis vbi suprà, qui ità hanc rem exponit, videndi etiàm Gomez in tractat. de expectat. num. 60. Gonçalez dict. gloss. 58. num. 26. vbi agunt de acceptatio- ne Beneficij ab excommunicato facta, quod fuerat antea collatum.

Sic etiàm collatio irregulari facta est & nulla, & tenetur ad fructuum restitutionem, P. Suarez de censur. disput. 40. set. 2. num. 30. & 36. Sayr. eodem tractat. lib. 6. cap. 2. num. 21. Auila vbi suprà, part. 7. disput. 2. dub. 6. cum alijs Gabriel à Sanct. Vincentio in simili tract. disput. 9. quæst. §. 3. num. 23. & §. 4. num. 37. latè Lezan. tom. 2. Re- gular. verbo Beneficium, num. 7. & num. 6. vbi de collatione suspenso, & interdicto fa- cta P. Sanchez consil. Moral. lib. 2. cap. 2. dub. 15. à nu. 1. ab irregulari verò facta col- latio & tenet Gabriel. vbi proxime dict. §. 3. 2. num. 27. & §. seq.

Quid autem dicendum, quandò Patro- nus excommunicatus aliquem Ordinario

- præsentat; àn hic eum admittere teneatur?
- 24 Et verius est præsentatum admittere t non debere Prælatum, sic D. Couarrub. dict. §. 7. num. 9. vers. Duodecimo, Gomez dict. num. 60. Rota decis. 2. de iur. Patronat. in antiqu. Lambertin. ubi supra, part. 3. lib. 2. quest. 3. art. 4. Villalob. ubi supra Abbas, Ioan. Andr. Butr. & alij, in cap. Nobis 25. de iur. Patronat. Nauarr. consil. 7. eodem tit. P. Henriquez ubi proxime P. Sanchez consilior. Moral. lib. 2. cap. 3. dub. 71. numer. 10. & seqq. Turrian. Hurtad. & alij apud P. Dian. dict. 5. part. tractat. 9. resolut. 105. D. D. Felician. de Vega in cap. Intelleximus 7. num. 36. de iudic. Barbos. de Vniuers. ier. Ecclesiast. lib. 3. cap. 12. num. 162. Né videatur Ordinarius cum excommunicato t communicare, quod non expedit, cap. Postulatis 7. in princ. de Cleric. excommunic. vt cum Cornejo 3. part. tractat. 5. de excommunicat. disput. 10. §. 5. dub. 1. docet P. Dian. dict. r. solut. 105. vers. Sed dubitatur; ubi etiam tenet, eo casu posse Episcopum, aut alium Ordinarium, vel quià non admittit præsentatum; aut quià ex ea causa iam dicta videtur esse in mora Pa-
- tronus, alteri iure t deuolutionis Beneficij collationem facere. Aduerte tamèn, excommunicatum t nominari ad emphyteusim, si verà est traditio Sim. Barbos. in repertor. verbo Excommunicatus, pag. 138. ex Cald. de nominat. emphyt. quest. 5. numer. 47.

Nota tandem in hac materia, Patronum siue Ecclesiasticum, siue laicum ad Beneficium apostamat scienter præsentantem pro ea vice præsentandi iure priuari, præsentationemque nullam, t & inanem reddi, ex Bulla Pauli Papæ IV. incipiente, postquam Divina bonitas, §. 4. tom. 1. Bullar. pag. 823. in illis verbis: *Et si Patroni alicuius Beneficij Ecclesiastici, siue t sint laici, siue Clerici aliquem ex eisdem apostatis ad Beneficium de eorum iure Patronatus existens tunc vacans præsentauerint, præsentationes huismodi sint eo ipso nullæ, irritæ, & inanæ, ac viribus careant, & ipsi Patroni iure præsentandi alios ad ea Beneficia pro ea vice tantum priuati existant*, Concil. Rauennat. II. sub Clem. V. rubric. 22. tom. 7. Concilior. pag. 933. Magist. Lezan. quest. Regular. tom. 1. part. 2. cap. 11. num. 28.

Cæterum, licet hæc, que pro secundo remedio attulimus, quoàd aliorum laicorum Patronatus recte præcedant; practicari tamèn t in Regio Patronatu, de quo nos loquimur, & admitti non possunt; Nam si appellationis iure ad superiorem deuoluitur

causa, coramque eo ab appellante proponitur, ac repreßentatur grauamen, consequens est, vt ipsum reponere, corrigere, & emendare valeat; de actorumque meritis, & natura, quibus illud ineſt, cognoscere; hoc autem ei licere non potest; causæ enim Regij iuris Patronatus tūm in possessorio, tūm etiā in petitorio ad suprema t solū Regia Tribunalia spectant, vt latè fundant D. Solorzan. dict. lib. 3. cap. 3. num. 28. D. Salgad. dict. 3. part. cap. 10. à num. 174. & à num. 190. D. Palafox ubi infra à num. 9. & 18.

Quapropter in his Indiarum Regnis, & Provincijs à Rege nostro Catholico Proregibus, Regijs Audientijs, earum Præsidibus, & alijs Iudicibus laicis plera data t est facultas, ac iurisdictio procedendi contrà quoscumque Patronatus Regij violatores, detentatores, & impedidores; item, vt dubijs, & causis in eo euenientibus iuste, ac legitimè valeant interesse, easquè omnes media illa iurisdictione, & potestate componant, suisque sententijs, & diffinitionibus finiant, vt patet ex Regia illa, & generali Regij Patronatus Schedula anni 1574. pag. 83. tom. 1. in fin. proem. ibi: *Y los nuestros t Virreyes, Audiencias, y Justicias Reales procedan con todo rigor contra los que así fueren, y vinieren contra nuestro derecho de Patronazgo, procediendo de oficio, o a pedimiento de nuestros Fiscales, o de qualquiera parte que lo pida, y en la ejecucion dello se tenga mucha diligencia, &c. de qua re latè agunt t D. Solorzan. dict. lib. 3. cap. 2. à num. 24. & dict. cap. 3. à num. 25. & cap. 4. à num. 24. D. Salgad. dict. cap. 10. à numer. 188. & derent. Bullar. 1. part. cap. 1. num. 141. D. Villarroel en el Gouern. Ecclesiast. 2. part. quest. 18. art. 4. per tot. & quest. 19. art. 1. à num. 28. Bouadill. in Politic. lib. 2. cap. 18. num. 213. Joan. Garcia de nobilitat. gloss. 9. à num. 24. Cabed. de Patronat. Reg. Coron. cap. 5. à num. 4. & cap. 49. per tot. & decis. 120. quæ est finalis, num. 3. part. 2. Cald. Pereyr. consil. 5. à num. 6. Cardos. in prax. iudic. verbo Causa à num. 8. Azeued. in leg. 2. tit. 1. lib. 4. Recop. num. 4. Zeuall. commun. contrà commun. quest. 897. num. 560. P. Ioann. Baptis. Fragos. de regimin. Republic. 1. part. lib. 2. disp. 4. §. 4. memb. 7. num. 364. Barbos. in cap. De iure 15. num. 4. de iur. Patronat. Roa Albarracin. Canonicar. quest. cap. 8. num. 15. Francisc. Peña decis. 344. num. 3. D. Salced. de leg. Politic. lib. 2. cap. 13. num. 45. D. Palafox in allegat. iur. por el Clero de la Puebla de los Angeles con las*

las Religiones, sobre las Doctrinas, allegat.
3. punct. 3. num. 14. fol. 47. ubi affirmat
35 Catholicum Regem nostrum D. D. Philip-
pum II. à Proregijs Mexicanæ Prouinciae, &
Regni munere, ac Dignitate Marchionem
de Villamanrique deposuisse, quia in iuris
Patronatus administratione, & exercitio
incuriosus, & negligens repertus, & expertus
fuit, & punct. 5. num. 10. fol. 64. & al-
legat. 4. art. 1. num. 9. fol. 229. plures in
hanc eandem sententiam, nempè, ut causæ
Regij iuris Patronatus ad iudices sæculares
spectent, cumulat in hæc verba.

36 Sigue se en t necessaria consequencia, que
todos los negocios que tocan, o dependen del
Real Patronato, se han de seguir, y deter-
minar en el Real Consejo de las Indias, y que
tiene iuriſdicion para ello, aunque sean en-
tre personas Ecclesiasticas, y exceptas, leg.
2. & 5. Cod. ubi caus. Fiscal. leg. 1. si id-
uerſ. Fisc. Bald. in leg. Si debitum, num. 4.
Cod. quand. Fisc. vel priuat. Peregrin. de
iur. Fisc. lib. 7. tit. 1. Quemad. quæſ. Fis-
cal. 1. & 2. Did. Perez in leg. 6. tit. 41.
lib. 2. Orlinam. gloss. Salvo aquello. Late
Alfar. de offi. Fiscal. gloss. 16. priuileg.
1. num. 21. Sixtin. de Regalib. 1. part. cap.
8. per tot. Salgad. de Reg. protecſ. 3. part.
cap. 10. à num. 188. Cald. Pereyr. consil. 5.
per tot. Garc. de nobilitat. gloss. 9. à num.
24. Bobadill. lib. 2. Politic. cap. 18. num.
213. Carauit. sup. ritu 52. notab. 5. num. 6.
Gregor. Tolosan. tractat. de appellat. lib. 4.
cap. 5. num. 4. Giurb. consil. 80. à num. 31.
Cardos. in prax. verbo Causa, à num. 10. Ca-
ued. de Patronat. Reg. Coron. cap. 5. & cap.
49. à num. 1. & decif. 120. num. 2. à num.
3. Azeued. in leg. 2. tit. 1. lib. 4. Recop.
num. 4. Barbos. in collect. ad cap. De iure 16.
num. 4. de iur. Patron. & alij quos refert,
& sequitur Salgad. de retent. 1. part. cap.
1. à num. 132. y el D. Solorzan. infinitos re-
ferens, dict. lib. 3. cap. 3. num. 27. & num.
28. Aduierte que t esto, no solo se practica en
España, sino en Francia, Vngria, y Napo-
les, y otros Reynos, refiriendo à Salgad. de
Reg. protecſ. 3. par. cap. 10. num. 190. Ar-
nulph. Ruzeo de Regalib. priuileg. 26. à nu-
mer. 1. hucusquè D. Palafox.

37 Hec ergo plena, ac priuatiua quoad
alijs iurisdictio prefatis Tribunalibus, &
Ministris sæcularibus absolutè concredita,
ac indulta, maxime appetet ad causas qua-
uis Regij Patronatus concessa, in Schedula
ann. 1540. tom. 2. impress. pag. 30. cuius ver-
ba refero. EL REY. Presidentes, y Ofi-
cieres t de la nuestra Audiencia, y Chanci-
lleria Real de la Nueva España. Nos somos

informados, que muchas veces acaece, sobre
dudas que resultan de la erección de la Iglesia.
auer algunas dificultades, y diferencias en-
tre el Obispo, Dean, y Cabildo de la Iglesia
Cathedral de la Ciudad de Mexico; porque
cada uno quiere dar el entendimiento que le
parece: y que ansi mismo suele auer alguna
diferencia con el Obispo, sobre lo de las col-
aciones que han de hacer a las personas por Nos
presentadas. Y porque mi voluntad es, que
cada, y quando sobre algunas t cosas de las
referidas se ofreciere duda, la determineis vo-
sotros, vos mando que veais lo susodicho; y
cada, y quando se ofreciere alguna duda so-
bre qualquiera cosa dello, lo veais vosotros,
y declareis, y determineis en ello lo que ha-
llaredes por justicia, y aquello que determi-
naredes, mandamos al dicho Obispo, Dean,
y Cabildo que lo guarden, y cumplan.

Et in alia ann. 1562. quæ hodie est ge-
neralis Regiarum Audientiarum ordinatio,
per hæc verba: Item, quando huiere t du-
dac cerca de entender alguna cosa de las conte-
nidas en la erección de la Iglesia, o sobre las
colaciones, que el Obispo ha de hacer a los
por Nos presentados, quæ el Presidente de la
Audiencia lo declare. Ex quibus desump-
ta est leg. 50. tit. 4. lib. 1. Summar. ad quas
referenda est etiām, leg. 25. eodem titulo, dum
decidit: Que los Presidentes de Quito, y la
Plata tengan el gouerno Ecclesiastico del dis-
trito de sus Audiencias; hoc est, habeant
administrationem, exercitium, & disposi-
tionem Regij iuris Patronatus, cognitio-
nemque causarum ipsius, adde D. Villar-
roel ubi supra à num. 1. maxime dict. quæſt.
18. art. 4. per tot. ubi num. 8. ex Andr.
Garcia, Zurita refert, per Regiam Schedu-
lam 8. Ianuarij 1620. ipsum fuisse, t ab
erectione huius Metropolitanæ Ecclesiæ
Argentinæ quandam de eleri clausulam, qua
Prælato erectionis dubia interpretandi re-
seruata fuit facultas, nouiterque decisum,
id solùm Præsidi Cancellariæ Regij Patro-
natus exercitium obtinenti, competere.

Resolutum similitè inuenio in alia Re-
gia Schedula 29. Decembris 1593. pag. 88.
tom. 1. Indiarum Prælatis dictum, & rela-
tum fuisse, vt quoties eisdem aliquid Re-
gio Patronatui spectans, & in eo decisum
durum visum fuerit, Regium Consilium
consulant Indiarum; nec tamè interim
quidquam impugnent, aut circè id noui-
tatem inducant, ibi: Y de lo que dudareis, y
t os pareciere que no me pertenece, por no es-
tar me concedido porel dicho Patronazgo, me
avisareis en el mi Consejo Real de las Indias,
donde se verà, y considerará lo que mas con-

uenga, conforme à vuestras pretensiones, sin perjudicaros en cosa alguna de las que os pertenezcan, y deuan pertenecer, sin que en el entre tanto bagais nouedad alguna en contrario desto, &c. D. Villarr. dict. quest. 19. artic. 1. num. 28. & sequenti.

43 Quod omne ex eo procedere, & dimanare videtur principio; nempè, quòd quando Rex in Ecclesijs aliqua ex priuilegio obtinèt Apostolico in eis, ad Episcopi & similitudinem, & exemplum iurisdictionem habet, & exercet, vt ex doctrina Bald. in leg. fin. Cod. sine cens. vel reliq. num. 7. docent D. Greg. Lop. in leg. 51. tit. 6. part. 1. verbo Por razón. D. Larr. alleg. 27. num. 10. in fin. & dixi cap. 25. num. 19. & 30.

Vndè apparèt, iam illam iurisdictionem, & facultatem primò Regijs Audientijs concessam, & direxam, vt Patronatus Regij dirimerent causas, de eisque cognoscerent, ad Præsidies illarum fuisse & trans-

44 latas; vt recte etiàm animaduertitur in Regia Schedula nouissimè expedita die 29.

Martij 1637. & huic nostræ Regiæ Cancelariæ misla, quæ talis est. *EL RER. Mis Oidores, y Fiscal de mi Audiencia Real de la Ciudad de la Plata de las Provincias de los Charcas. Por carta del Licenciado Don Juan de Lizárrazu, Presidente della, de primero de Março de 636. y los autos que con ella baremitido, he entendido, que auiendo presentado la persona del Licenciado Diego de Orellana Manosalbas para el Curato que se diuidió del de la Villa del Espíritu Santo del Corregimiento de Chayanta, introduxo el Fiscal de essa Audiencia ante el Dean, y Cabildo de essa Iglesia Metropolitana en Sede vacante ciertos artículos, para que no se le diese la colacion; y auiendo llevado a essa Audiencia conotras alegaciones hechas sobre lo mismo por el Maestro Juan Baptista del Campo, declarasteis hazia fuerça el dicho Cabildo, que se la quiso dar.*

45 *X visto todo por los de mi Consejo de las Indias, se ha estrañado os ayais mezclado en este negocio, pues no os toca, segun & lo dispuesto por las cedulas, y ordenanzas Reales que del tratan; y caso que sehuiera de hazer algun reparo, o contradicion, auia de ser ante el Presidente, como persona que exerce mi Real Patronazgo; y assi os mando, que en este negocio, y en los demás que destacadidad se ofrecieren adelante, guardis las dichas cedulas, y ordenanzas, como lo denierades auer hecho en esta ocasion; y porque quiero saber las causas, y razones que os mouieron a hazer lo contrario, os mando me lo auiseis. Fecha, &c. leg. 50. tit. 4. lib. 1. Sum.*

Aduerte tamèn, quòd quotiès Præses, vel alius ex præfata facultate circà electionis intelligentiam, & obseruantiam aliquid decernit; aut in alijs huiusmodi rebus, poterit t recte pars grauata appellationis remedio ad Senatum Regium vti. D. Solorzan. dict. lib. 3. cap. 3. num. 32. vbi eam admittit, quoàd deuolutivum t tantum effectum, nouissimè D. Montemayor ad decisiones Hispaniol. vigil. 43. num. 14.

46 Ex proximè dictis satis apertè dignoscitur discrimen intèr hoc Regium ius Patronatus; & alios particularium Patronatus; scilicet, vt istius controversias, dubia, & causas ad Regia & spectet Tribunalia dissoluere, & decidere, vt constat ex iuribus, & Doctoribus adductis, & alijs tradendis, cap. seq. illorum vero apùd Ecclesiasticos & Conuentus, & Iudices tractari, & terminari, docent textus in cap. *Quanto 3. de iudic. cap. fin. in princ. eod. in 6. Clement. dispendios am 2. eod. tit. leg. 56. tit. 6. part. 1. D. Couarrub. praticar. cap. 31. conclus. 1. Lambertin. de iur. Patronat. lib. 2. part. 2. art. 7. quæst. 3. princ. à num. 4. & lib. 3. quæst. 9. art. 2. Anastas. Germon. de sacror. immunit. lib. 3. cap. 12. num. 9. Petr. Cened. ad Decretal. collectan. 4. & seq. P. Petr. Gambacurt. de Immun. Eccles. lib. 7. cap. 6. num. 4. & 5. Escaccia de re iudic. gloss. 7. quæst. 2. limit. 5. num. 34. & 35. Bernard. Græcetus ad Practicam Camer. Imper. lib. 1. conclus. 38. confid. 1. num. 1. D. Felicianus de Vega in dict. cap. *Quanto 3. à num. 1. & 9. Cabed. de Patronat. Reg. Coron. cap. 49. à num. 1. Zeuall. de cognit. per viam violent. 2. part. quæst. 94. à num. 1. & commun. contrà commun. quæst. 462. Barbos. de offic. & potestat. Episcop. 3. part. allegat. 70. cum duab. seqq. & in cap. De iure 16. num. 4. de iur. Patron. & in dict. cap. Quantò à num. 1. & de iur. Ecclesiast. Univers. lib. 3. cap. 12. num. 154. Garc. de Benefic. 5. part. cap. 9. Seraphin. decis. 797. num. 6. Viuian. de iur. Patronat. part. 2. lib. 11. cap. 10. Bellet. disquisit. Clerical. 1. part. tit. de fauor. Clericor. Real. §. 2. num. 53. Clem. Merlin. decis. 903. num. 9. D. Salgad. dict. 3. part. cap. 10. num. 189. D. Paz de Tenuta, cap. 51. à num. 4. Donat. Anton. de Marin. resolut. iur. lib. 1. cap. 207. num. 8. Reuerter. decis. 346. num. 2. vbi idem Marin. num. 1. & 2. D. Vrrutigoit. de competent. quæst. 85. à num. 16.**

47 Ex dictis à num. 30. euidentè constat, resolutionem à Senatu nostro Sapientissimo sumptam, die 23. Augusti 1668. aperto iure nit. Ergò lite tunc temporis in Sena-

tu mota inter Parochos Metropolitanos Ecclesiae huius Argentinæ Cinitatis, & Religionem Sancti Patris Francisci, cuius præsentationi adhæsumus, circà funeralia iura eorum, qui in Ecclesijs sui Ordinis sepeluntur; publicè viua voce in Aula Regia, & in actis affirmatum fuit à Licenciato D. Bernardo Tardio, Parochorum Advocato, que el Patronazgo Real solamente dava protection extrij idiciale à las Iglesias de las Indias, y nunca conocimiento de causa; quo auditio, & observatio, probauimus, arguimus, exclamauimus pro munere nostro, hanc propositionem esse audacissimam, falsam, scandalosam, perperèn, & sine fundamento dictam, iuribus, & Regalijs Regijs contrariam, omniq; animadversione dignam; otam enim Regijs Patronatus naturam, prærogatiuam, & dignitatem euerit, euacuat, & infringit, vt ex huevquè fundatis satis appetat; Igitur dictum hoc sine grauiori pena esse non debere instantè patebamur; nè venturis temporibus in actis indicialibus absque nota censura, & coertione observaretur; & in dubium, & quæstionem videretur versa res omnino clara, sine contiouersia servata, ac servanda sempèr, & vbique.

Quarè recte, ac mature per perso negotio r. soluit Senatus Argentinus Advo-
51 catum hunc & mille ducatorum poena Re-
gio erario inferendorum, ac suspēsionis of-
ficij advocationis per quatuor annos mul-
ctari; prefataque absona verba, omnino deleri; ita vt in posterū legi non possent, vt in simili decreuit Tolosanus
52 + Senatus apud Ioann. Papon. in decisio-
nib. Franc. lib. 1. titul. 4. arrest. 9. illic.
*Ad expungenda penitū de chartis suis (Ar-
chiepiscopo Tolosano directa sunt verba)*
& regestis officialitatis, nomina, cognomina
predictorum officialium sacerdotalium, ita quidem, vt nè in posterū legi, intelligi, sciri possit, quid inibi quondam scriptum fuerit; idquè ita cautum, si folia exinde lacerari non possent; alioquin folia laceranda ad abolendam memoriam huiusmodi actuum, quod omne statim executioni traditum fuit.

Rursus causam ammisit vt, aliquo respectu, & quoād se, locum sibi vindicaret conclusio docens, eum, qui iuribus,
53 + ac præminentij suis Principis derogare intentat, causæ omissione puniri, ex l. Criminally 5. Cod. de iurisdiction. omn. iudic. docet Cyriac. tom. 4. contouers. 552. numer. 28. De hoc, deinde, Regi Catholico Domino nostro relatione facta, Senatus determinationem probavit, Regia

Schedula + in id expedita die 9. Decembris 1670. per hęc verba: Y auiendose visto en el Consejo Real de las Indias, con lo que en razon de esto escriuio el Licenciado Don Pedro Fraijo, Fiscal de essa Audiencia, en carta de veinte y ocho de Dizembre de seiscientos y sesenta y ocho, ha parecido aprobaros lo que avisais aner obrado en lo referido.

Argumento verò + supra numer. 30. tradito, quod excitat Dom. Salgad. Vbi proxime, num. 218. in sequentibus, deinde respondet asserens, vulgarem stylum (sic eum appellat) quo introductum est, ab Ordinario non admittente à Rege nostro (vel alio eius nomine) presentatos ad Superiorum Ecclesiasticum appellari posse defendendum esse, absque eo, quod + iste Superior aditus de iuris Patronatus Regi sit cognitorus; sed dumtaxat de intimationibus Regiarum prouisionum, Schedularum, vel alterius legitimi instrumenti, presentatione Regia, ac Ordinarij responsionibus; itemq; de eius negligentia, contumacia, & protervia.

Quod omne eo exemplo comprobatur;
In, quandò sacerdotalis + Iudex pro fenant executione contrà personam, vel bona Ecclesiastica à se latæ Ecclesiasticum requiri Iudicem, vt suum præstet, & impariat auxilium, & officium; & ipse negligens et; potest pars ad Ecclesiasticum + Superiorum appellare, vt illum auxilium impartiri coappellat, cap. 2. in fin. de except. in 6. fac. Aut. vt differentes Indices, §. 1. Gabr. Pereyr. & man. Reg. lib. 2. cap. 52. nu. 33. vers. Quatuor casus, Rutger Ruland. tractat. de inuocat. brach. Sacerdotal. cap. 4. n. 16. Vela in cap. 1. de offic. & potestat. Iudic. Ordinar. 2. p. n. 7.

Hoc autem + abque eius citatione, 69 & noua processus ab eodem sacerdotali facti inspectione, vt not. 1. in l. A Dino Pio 15. §. Sententiam, ff. de re iudic. D. Coquarrub. practicar. cap. 10. num. 1. Vers. Eadem ratione, Quesada variar. quest. cap. 29. n. 13. Azeued. in l. 15. tit. 1. lib. 4. Recopil. n. 10. Aviles in cap. 20. Praetor. vel. Vsurpan, n. 22. Adde Francisc. Molin. de brach. Sacerdotal. lib. 1. cap. 19. n. 3. & pertot. & latè tradita ab eodem D. Salgad. de Reg. protest. 4. p. cap. 4. & n. 33. Si autem Ordinarius in eo casu + deferre recusauerit ad Regia Tribunalia per viam violentiæ trahenda est causa, vt notat Vela ubi supr. n. 75. ex Aulez ubi proxime, n. 21. Emmam. Rodrig. quest. Regular. 1. p. q. 8. art. 15. Bobad. in Polit. d. lib. 2. cap. 17. n. 129. in fin. Pereyr.

dicit. cap. 52. à num. 32. D.Salg. ubi proxime, 1. part. cap. 6. à num. 33.

- Ergò similitèr bene poterit superior Ecclesiasticus media adiri appellatione, ut illud grauamen ab inferiori in non admittenda præsentatione Regia, & collationis canonice dilatione illatum, reponat, reuocet, & auferat; absque eo, quod de cause principalis meritis, quo nempè iure, & qua de causa in ea specie Patronatus ius Regi nostro competere possit, cognoscatur.
- 61 Nihilominus tamen hæc secunda via difficultatem continet.

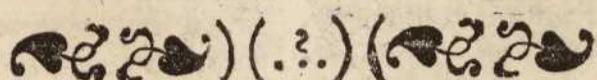

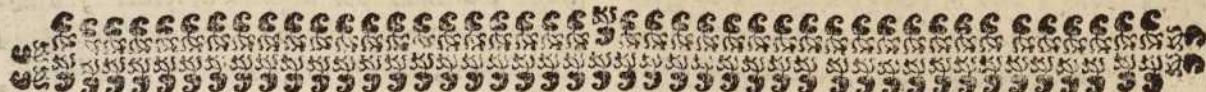
S V M M A R I V M .

- 1 Ad Regia Tribunalia spectant causæ Regij Patronatus, etiam in Regnis Castellæ, Nauarræ, & Insulis Canariæ.
- 2 Celebris Regia Schedula, dataen Martin-Munoz die 7. Aprilis 1603. terminum approbata, anno 1657. ad literam refertur, & num. 13.
- 3 Regia Schedula 6. Ianuarij 1583. decidit causas Patronatus Regij in Supremo Cameræ Consilio agitari, & num. 5. 6. 7.
- 4 Causæ Regij Patronatus qualiter decidantur, quando per viam violentiæ ad Supremum Castellæ statum deferuntur, ex Regia Schedula 17. Martij 1593. & n. 11.
- 7 Alia Consilia, & Tribunalia omnia sunt inhibita in causis Patronatus Regij, & n. 8. 9. 10. 12.
- 14 Regalia cognoscendi de spolijs, & violentijs, etiam inter Ecclesiasticos commissis, à Regio Patronatu auctoritatem obtinet, & n. 15.
- 16 Causa inter Archiepiscopum Toletanum,

num, & Episcopum Guadicensem super iurisdictione Abbatiae de Baza, & alijs in Regia Granatensi Cancellaria disceptatur.

- 17 Item alia agitatur inter Archiepiscopum Granatensem, & Beneficiatos eiusdem Ecclesiæ, super gubernatione Ecclesiarum Parochialium, Diocesis, & funeralium, &c.
- 18 Hæc lis ultimam determinationem in Supremo Castellæ Consilio, in aula mille, & quingentarum duplarum, accepit, & n. 21. 39.
- 19 Observatio quædam Dom. Valenzuela super hac executoria affertur.
- 20 Regia Schedula 12. Junij 1541. idem expedita traditur.
- 22 Aliæ cause inter Capitulum Ecclesiæ Guadicensis, & eius Episcopum, super præminentij, in eadem Cancellaria vertitur, & n. 23.
- 24 Alia inter Portionarios, & Capitulum Ecclesiæ Malacensis.
- 25 Alia inter Archiepiscopum Granatensem, & eiusdem Ecclesiæ Capitulum, super observatione erectionis, & n. 26. 27. 28. 29. 30.
- 31 Alia inter Don Ferdinandum de el Pulgar, & Capitulum Ecclesiæ Granatensis, circa locum ipsi in Capitulo pertinentem, & num. 33. 34. 36. 37. 38.
- 32 Sedere in Choro inter Præbendarios est quid spirituali annexum.
- 35 Sedere, ita in Capitulo Granatensi fuit concessum præfato D. Ferdinando ab Imperatore Carolo V.
- 40 Alia causa ventilata est in eadem Cancellaria super prærogativa quædam inter Portionarios, & alios Beneficiatos Granatensis Ecclesiæ, & n. 41.
- 42 Alia similiter inter Ciuitatem Granatensem, & Capellam Regiam eiusdem, super præminentij.

ARGUMENTVM.

IN Regnis Castellæ, & Nauarræ, ac Insulis Canariæ, causæ Regij Patronatus ad Supremum Cameræ Consilium pertinent. Regiæ Schedulae 7. Aprilis 1603. 6. Ianuarij 1588. & 17. Martij 1593. in hanc rem celebres referuntur. Casus nonnulli in Regia Granatensi Cancellaria, & in eodem Cameræ Consilio, in materijs Patronatus decisi, qui ad plura conducere possunt, proponuntur.

CAP. XXXV.

1 *T*radita, & fundata capite superiori circa Regium ius Patronatus + similiter procedunt in Regnis Castellæ, & Nauarræ, ac Insulis Fortunatis, seu Canariæ. In eis enim causæ omnes, & materiæ Regio Patronati quomodolibet pertinentes, & cuiuscumque qualitatis, & naturæ fuerint, ad Regium Cameræ Consilium, alijs omnibus Tribunalibus, Cancillarijs, Consilijs, & Iudicibus inhibitis, & penitus exclusis deuoluntur, vt latè exponitur, & exprimitur, in celebri illa Regia Schedula declaratoria, expedita en Martin-Muñoz die 7. Aprilis 1603. nouiter observari iussa, die 22. Ianuarij 1657. quæ quoniā ad multa conduit, ad literam traditur, & refertur.

2 *E*L R E Y. Por quanto + el Rey mi Señor, y Padre, que santa gloria aya mandado dar, y diò vna Cedula firmada de su Real nombre, y refrendada de Francisco Gonzalez de Heredia su Secretario, fecha en Martin-Muñoz a siete de Abril del año passado de 1603. que es del tenor siguiente. EL REY. Por quanto auiendo entendido el Rey mi Señor, que aya gloria, que de tratarse en mi Consejo Real, Chancillerias, y otros diuersos Tribunales los pleytos, y negocios tocantes à su Patronazgo Real padecia su derecho, y por no hallarse los papeles quando eran menester, por andar en tantas manos se seguian otros inconvenientes de consideracion, descando obviarlos, por vna Cedula, y orden que diò à mi Consejo de la Camara firmada de su Real mano en Madrid à seis de Enero de mil y quinientos y ochenta y ocho, mandó entre otras cosas, que + de allí adelante todos los negocios que fues-

sen de justicia tocantes à su Patronazgo Real en estos mis Reynos de Castilla, y el de Nauarra, y Islas de Canaria, de qualquier calidad que fuesen, se viessen, y determinassen en el dicho mi Consejo de la Camara, y no en otro Tribunal alguno.

*E*rauiendo despues deseo sido su Magestad informado, que las partes à quien tocaban algunos de los dichos negocios acudian al dicho mi Consejo Real por via de fuerza, donde se conoce de ellas, y se hallauan los tres Consejeros que tenia nombrados por el de la Camara, y que si se diera lugar à esto, se seguirian inconvenientes; por otra su Cedula fecha à diez y siete de Março de el año de mil y quinientos y nouenta y tres, mando, que si + de los pleytos, y negocios que entonces auia pendientes, y se mouiesen adelante en el dicho mi Consejo de la Camara, sobre cosas tocantes al derecho del dicho mi Patronazgo Real, las partes à quien tocassan, pretendiesen, que auia fuerza, y invocando el auxilio de ella apelassen, y se agrauiasen en el dicho mi Consejo Real, y pidiesen se traxesen à él por via de fuerza a los processos, y autos de los dichos negocios, que en tal caso diessen las prouisiones que fuesen necessarias para traer los dichos processos al dicho mi Consejo Real, en el qual se viesse, y determinasse sobre el articulo de si auia la dicha fuerza, ó no, lo que fuese justicia por los dichos tres de el dicho Consejo, que su Magestad tenia proueidos por el de la Camara, y por los que adelante fuesen della, hallandose presente el Secretario que entonces era, ó fuese adelante de el dicho mi Patronazgo Real, y no otra persona alguna à quien para dicho efecto se ordenasse por las dichas prouisiones, se entregassen los dichos processos, y papeles originalmente.

¶ Y auiendo yo presentado el año de mil
y seiscientos y uno à vna Canongia de la Iglesia
Colegial de la Ciudad de Antequera, que
es de mi Patronazgo Real, al Maestro Pe-
dro Ramirez de Montoya, Racionero en ella,
y negandole el dicho mi Consejo de la Cama-
ra, por justas causas que para ello precedie-
ron, la possession de ella, acudió al dicho
mi Consejo Real, pidiendo se traxessen à él
los papeles tocantes à esto, para que se vier-
sen en justicia, por el agravio que dezia se
le hazia de no mandarselle dar la dicha posse-
sion: y en el dicho mi Consejo Real se proueyó
auto, ordenando se traxessen à él los di-
chos papeles, el qual no se pudo executar, ni
llevar por entonces à debido efecto, por ser cau-
sa sobre tocante al dicho mi Patronazgo Real,
decidida en el dicho mi Consejo de la Camara,
y assi se proueyó en ella, que no auia lugar
lo que pedía el dicho Maestro Montoya; y
sin embargo de esto, acudió de nuevo al dicho
mi Consejo Real, pidiendo se llevassen à él
los dichos papeles; y assi por otro auto se
mandaron llevar: y por auer yo entendido,
que la razon en que se fundó el dicho mi Con-
sejo Real para poner esto, es, que por las di-
chas Cédulas del Rey mi Señor, que de su-
yo se haze mencion, solo se cometan al dicho
mi Consejo de la Camara las dichas causas de
Patronazgo, en quanto al nombramiento, y
presentacion de las personas, y lo que cerca
de esto se huviere de proueer, y ordenar en
materia de justicia: pero que presupuesto el
dicho Patronazgo, y no dudandose de él, las
controversias, y pretensiones que huviere en-
tre las partes, aunque dependan de el di-
cho mi Patronazgo, se debent tratar en el di-
cho mi Consejo Real, quando de lo proueido
en el de la Camara alguna de las partes se
sintiere agraviada; porque lo contrario no
estaua dispuesto, y declarado en las dichas Ce-
dulas, como era necesario; para que el di-
cho conocimiento tocasse à la Camara priua-
tiuamente; y que de esto resultan diuersos
inconvenientes, y contrariedad de autos de
el un Consejo al otro, por falta de inteli-
gencias, palabras, y clausulas dispositivas,
que se aplican, y notan en las dichas
Cédulas; en las quales assimesmo he enten-
dido se duda, y pretende por el dicho mi
Consejo Real en diuersos casos ocurrentes,
que solo se ha de practicar, y proce-
den en quanto al conocimiento, y juridi-
cion, que atribuyen, y confessan al dicho
mi Consejo de la Camara de las causas de Pa-
tronazgo Real notorias, y indubitables,
ò confessadas por las partes: que son de

el dicho Patronazgo; y que quando se du-
dasse, ò duda por alguna de ellas, ò ne-
garse ser de el dicho Patronazgo algun
Prestamo, Beneficio, Racion, Canongia,
Abadia, Priorato, Prelacia, ò otra
qualquier Dignidad, ò Prebenda mayor,
ò menor, en tal caso la determinacion, y
conocimiento desta causa ha de pertenecer al
dicho mi Consejo Real, y no al de la Camara.

¶ Y porque, como consta de las di-
chas Cédulas, y de mandatos que dió el
Rey mi Señor al dicho mi Consejo de la Ca-
mara, para que tuviesser cuidado del cum-
plimiento de ellas, el conocimiento + de 5
las dichas causas de Patronazgo Real, to-
ca, ò incumbe al dicho mi Consejo de la
Camara, à quien necessariamente assimis-
mo pertenece todo lo anexo, y dependiente
de ellas, y de lo contrario nacen, y se si-
guen muchos inconvenientes contra el dicho
mi Patronazgo Real, y otras diferencias,
en que se consume el tiempo, con daño de
la causa publica, y de las partes, y dila-
cion de los negocios: y à mi como à Rey, y
Señor natural no reconociente superior en
lo temporal toca proueer de el remedio ne-
cessario en esto, y obviar los dichos incon-
venientes.

¶ Por la presente + ampliando, y 6
estendiendo las dichas Cédulas del Rey mi
Señor, que de suyo se haze mencion, de-
claro, que el conocimiento de todo lo sobre
dicho toca, è incumbe, y pertenece al di-
cho mi Consejo de la Camara + priuatua-
mente, porque en él se traten de aqui ade-
lante perpetuamente todas las causas, y
negocios de el dicho mi Patronazgo Real
por via de justicia, assi las que aora ay
pendientes, como las que adelante se ofre-
cieren, y causaren, con todo lo anexo, y
dependiente de ellas, en qualquier manera
que sea: Y mando, que en el dicho mi Con-
sejo Real, ni en otro Tribunal + alguno, 8
no se puedan tratar, ni traten las dichas
causas, ni alguna de ellas, siendo sobre
el dicho mi Patronazgo Real, ò de lo que
se pidiere, ò defendiere por alguna de las
partes, ò por mi Fiscal, como de tal Pa-
tronazgo, sino que como se ha dicho, se
trate, conozca, feneza, y acabe en el
dicho mi Consejo de la Camara, y que bas-
te para que el dicho mi Consejo Real, ni
otro Tribunal alguno no conozca, ni se
entrometa en semejantes causas, solo
+ pedirse, ò excepcionarse, ò defenderse, 9
como tal Patronazgo; y que assimesmo bas-
te, para que se trate de ellas en el dicho
mi

mi Consejo de la Camara pedirse, o pretenderse por alguna de las partes, o el dicho mi Fiscal, o otra persona ser de el dicho mi Patronazgo; y si acaso de hecho se diieren por las partes peticiones en el dicho mi Consejo, o otro Tribunal alguno contra lo susodicho, mando, que en ninguna maner
10 ora + las admitan, ni prouean a ellas cosa alguna, sino que la parte interessada acuda al dicho mi Consejo de la Camara, como a Tribunal de Justicia, que tengo expressamente señalado, y dedicado para el dicho efecto, quedando a las partes solo el recurso de la fuerza para el dicho mi Consejo Real en el caso, y en la forma que
11 se contiene + en la dicha Cedula de diez y siete de Marzo de quinientos y noventa y tres; porque la dicha juridicion para las dichas causas, y negocios de mi Patronazgo Real toca, y pertenece al dicho mi Consejo de la Camara, en todo lo sobredicho, y en otro qualquier caso mayor, o menor, que a ello sea anexo, o pueda incidir.

8 Y con esta mi declaracion, mando se guarden, y cumplan inviolablemente las dictas Cedulas de su Magestad, que
12 suo haze mencion, y por esta inhibo + al dicho mi Consejo Real, y Chancillerias, y otros qualquier mis Tribunales, y Juezes de qualquiera calidad, estado, y condicion que sean, para que en ninguna maner
a conozcan, ni puedan tratar, ni cono
necer de las dichas causas de Patronazgo, ni de lo anexo, y dependiente de ellas, sin embargo de qualquier leyes, usos, y costumbres que aya en contrario, las quales para en quanto a esto toca derogo, y anulo, y soy por ningunas, y de ningun valor, y efecto, quedando en lo demas en su fuerza, y vigor: de lo qual mando dar dos Cedulas de vn tenor; la vna, para que se ponga en el Archivo de mis escrituras de la fortaleza de Simancas; y la otra, para que esté en poder de mi Secretario, que es, o fuere de dicho mi Patronazgo Real, para que tenga cuidado de el cumplimiento de lo aqui contenido. Fecha en Martin Muñoz a siete de Abril mil y seiscientos y tres. YO EL REY. Por mandado de el Rey nuestro Señor. Francisco Gonzalez de Heredia.

¶ Y aora por parte de el Dean, y Cabildo de la Santa Iglesia Metropolitana de la Ciudad de Granada se me ha hecho relacion, que necessita de tener en su poder la dicha Cedula para hazerla notoria quando sucediere introducirse pleytos sobre las.

Tom.I.

causas en ella contenidas en mi Audien-
cia, y Chancilleria de aquella Ciudad, y ante el Ordinario de ella, y otros Tribu-
nales, y escusar en su ejecucion gastos, y dilaciones que de lo contrario se siguen; su-
plicome fuese servido de mandarsela dar pa-
ra el dicho efecto. Y auiendo visto en mi
Consejo de la Camara, lo he tenido por bien:
y por la qual mando, que siempre que por
parte de los dichos Dean, y Cabildo de la
Iglesia Metropolitana de la Ciudad de Gra-
nada, se pidiere cumplimiento de lo conte-
nido en la Cedula aqui incorporada en la
dicha Chancilleria, y ante el Ordinario de
aquella Ciudad, y otros qualquier Tri-
bunales Eclesiasticos, y Seculares, se guarde,
+ cumpla, y execute su tenor invio-
lablemente en todo, y por todo, que asi
es mi voluntad, y conviene a la buena ad-
ministracion de la justicia. Fecha en el Par-
do a veinte y dos de Enero mil y seiscien-
tos y cinquenta y siete. YO EL REY. Por
mandado de el Rey nuestro Señor. Antonio
de Alofa Rodarte.

De hac Regia Schedula anni 1603.
extat memoria in remissionibus positis
post titulum 6. libr. 1. Recopilation. §.
4. & 5. & apud Dom. Salgad. de Reg.
protection. 3. part. cap. 10. a num. 174.
& 198. Dom. Salced. de Lg. Politic.
libr. 2. cap. 13. numer. 45. Sapientissim.
Præcept. & amic. nost. Don Fran-
cisc. de Palacios in allegat. iur. por la
Iglesia de Toledo, con la Capilla de los Re-
yes Nueuos, sobre ceremonias, num. 27.
cum sequentibus. Nouissime eam tradit ad
literam doctissim. ac nobilissim. Dom.
Don Didac. Ximenez Lobaton in Regia
Granatensi Cancillaria Fisicalis antiquior,
meritisimulque in defens. iuridic. de la
Regalia de el conocimiento, que el Rey, y
sus Tribunales tienen de los despojos hechos
entre Eclesiasticos, anno preterito 1670.
in lucem edita, & hoc 1671. à nobis vi-
sa, & celebrata numer. 16. not. 56. Vbi
numer. 32. maxime ex Regio iure Pa-
tronatus + eam Regaliam deducit, ac de-
fendit, casusque aliquos, diuersis tem-
poribus ventilatos, & decisos in hac ma-
teria, tradit à numer. 33. Usque ad 46.
ex fol. 20. ad 33. quos equidem, quia ad
plura possunt passim conducere, spectant
que ad ea, que infr. à cap. 41. à n. 1. trado,
ad literam refero, gratias tamè age præfa-
to vigilantisimo, ac indefesso Fisci Patro-
no, iam Senatori, cum hec scribo; en eius
verba à dict. num. 32.

¶ La causa de semejante especialidad, en quanto a la observancia, y practica de el conocimiento de semejantes causas en esta vuestra Chancilleria de Granada, es el pleno, y exuberante derecho + de Patronazgo, que tiene Vuestra Magestad en todas las Iglesias de este Reyno, de que con solidas razones, y elegantes doctrinas abundantemente tratan Bobadilla, Don Pedro Salcedo, Don Juan de Solarçano, y otros : y si co. no à Patrono toca à Vuestra Magestad conservar, y defender en sus derechos, y posesiones à sus Iglesias Patronadas, sin consentir que alguno, Clerigo, ó Seglar despoje, ó perturbe en su possession al Templo inanimado, mucho mas le debe pertenecer el conservar, y defender en la suya al Templo animado, que es el Sacerdote Prebendado de V. Magestad.

¶ Esta practica, y observancia se comprueba con infinitos exemplares, de los cuales se referiran los que en la brevedad de el tiempo con que se escriue se han podido recoger. Y sea el primero, que en el año passado de quinientos y veinte y seis, por Cedula del Señor Emperador, dada en Granada en Noviembre del dicho año, en que por ella comete a la Chancilleria el conocimiento de la causa entre el Obispo, y Cabildo de Guadix, con el Arçobispo, y Cabildo de Toledo, en el qual Don Gaspar de Aualos, Obispo de Guadix, puso demanda a Don Alonso de Fonseca, Arçobispo de Toledo, diciendo : que por erección de la Santa Iglesia de Guadix, le pertenecia + la juridicion civil, y criminal de la Abadia de Baza, tierra de Huescar, y Castril, y las rentas de todo ello, y como tal las auia llevado Don Gaspar Quijada, primero Obispo de Guadix, y pidiò fuese dicho Arçobispo, Dean, y Cabildo de Toledo condenados a que le restituyessen la possession de dicha Abadia con su juridicion, y todas las cosas à ella anexas, y pertenecientes. Y auiendo notificado al Arçobispo, Dean, y Cabildo de Toledo, declinaron los susodichos, diciendo (por ser Clerigos, y causa espiritual) no se auia podido cometer a Seglares, por ser incapaces de semejante juridicion : sin embargo se retuvo el pleito, y aunque el Arçobispo suplico, por autos de vista, y recista se mando quitar la suplicacion de el pleito.

¶ En 28. de Julio de 1530. años, los Beneficiados del Arçobispado, y Ciudad de Granada ponen demanda a Don Gaspar de Aualos, Arçobispo della, en el Consejo, en razon de ciertos capitulos, que el dicho Arçobispo hizo sobre el gouierno de las Iglesias + Pa-

rochiales d: este Arçobispado, y Oficios Diuinios, que pretendia estar obligados a hacer los dichos Beneficiados ; y sobre las obvenciones, y funerales, que pretendia assimesmo ser de los Curas, y no de los Beneficiados ; y sobre el habito, y decencia de los Sacerdotes.

¶ El Arçobispo responde à los agravios, y demanda; y aunque dice, que todas son causas espirituales, y debe conocer de ellas el Eclesiastico, no declina en forme. El Consejo, visita la demanda, y capitulos, y la respuesta del Arçobispo, remite esta causa à la Chancilleria de Granada, donde se conocio; y en ella buuo sentencias de vista, y recistas ; y de esta interpuso el Arçobispo segunda suplicacion + con la fiança de las mil y quinientas. y en el libro del Archivo de la Chancilleria de Granada ay una nota al principio de esta executoria, deletra de Don Juan Baptista Valençuela, de nuestro Consejo, Obispo de Salamanca, y Presidente, que fue en esta Chancilleria, que dice.

¶ Executoria librada + en esta Chancilleria, y en el Consejo en grado de segunda suplicacion, entre los Beneficiados de este Arçobispado, y su Arçobispo, sobre la conservacion de lo establecido en la nueva erección d: este Arçobispado, y sus Iglesias, y Beneficios, quando se ganó de los Moros, cuya ejecucion, y cumplimiento pertenece a esta Audiencia, y personas de ella para el efecto nombradas. Es notable para entender, como la juridicion, y Patronato Real puede en este Arçobispado conocer de causas entre personas Eclesiasticas. Y porque en la Cedula Real, que en quanto a su cumplimiento, y ejecucion se despachó, se conoce el zelo de el Arçobispo Don Gaspar de Aualos, y la intencion, y conato con que los Señores Reyes miran las cosas del Patronato Real, y su juridicion, se pone a la letra.

EL R E Y. Reuerendo + en Christo Padre Obispo de Orense, del nuestro Consejo, Presidente de la nuestra Audiencia, y Chancilleria, que reside en la Ciudad de Granada. Pedro Hidalgo, en nombre del Reuerendo en Christo Padre Don Gaspar de Aualos, Arçobispo de essa dicha Ciudad, me hizo relacion, diciendo, que bien sabiamos el pleito que trató en nuestro Consejo en grado de segunda + suplicacion entre él, y los Beneficiados de su Diocesis, que en ello pleytearon, en que se dió carta executoria. E porque las cartas executorias comunmente van enderezadas à todas las Justicias de estos Reynos, aunque en este caso se debiera proveer de otra manera, dizque so este color el Corregidor de essa

essa Ciudad, y sus Alcaldes Mayores, y Alguaziles se han entremetido à executar la d'cha carta executoria; y que excediendo dell', proceden à maltratar a los Curas Sacerdotes Parroquiales, de obra, è de palabra, è de hecho les impiden sus oficios, y administracion de los Sacramentos con escandalo, y muy mal exemplo, echandolos actualmente de la dicha administracion de los Sacramentos, que estan exercitando, quirandolos las Estolas de encima, y los libros de las manos, è impidiendolos el enterrar los muertos, casar, y vendar, y otras cosas, que era cosa muy sea, y escandalosa, que por via alguna los Alguaziles seglares, y legos pongan manos violentas, en mal tratoamiento de los Sacerdotes, mayormente estando en ejercicio de sus oficios, y administracion de Sacramentos, y maynas en essa dicha Ciudad, donde ay Christianos nuevos de todas maneras, de cuya causa algunos Clerigos se auian desmandado en ello à muchos excessos, a que auia sido necesario para templarlos, ó poner orden, y jossiego, entender el Prouisor, y Vicarios del dicho Arzobispado con autos, y censuras, y que auian venido à tanto atrevidimiento, y desobediencia, y menosprecio de las censuras, que sin embargo de todo ello celebran, y no oledcen cosa de lo que se les manda con ci fauor que han tomado, y toman, de que auia mucho escandalo, y aparrejo de muchos inconuenientes, suplicandanos mandassemos proueer, y remediar lo susodicho, y que el dicho Corregidor, y sus Alcaldes, Alguaziles, y Justicia seglar no se entrometan en ello, ni en executar la dicha carta executoria, ni cosa alguna à ella tocante, y que sobre ello proueyessemos, como la nuestra merced fuese.

¶ Lo qual visto por los del nuestro Consejo, y consultado con el muy Reuerendo en Christo Cardenal, Arçobispo de Toledo, Gouvernador en estos Reynos, fue acordado que deuiamos mandar dar esta nuestra cedula, è yo tuuelo por bien, por ende yo vos mando, que con un Oidor el mas antiguo deffa Audiencia, que sea persona Eclesiastica, al qual mandamos que se junte con vos, y ambos à dos reais la dicha sentencia, y carta executoria, que de suo se haze mencion, como si à vosotros por Nos fuera dirigida, la guardais, cumplais, y executeis, è hagais guardar, cumplir, y executar, como en ella se contiene, è para ello vos damos nuestro poder cumplido con todas sus incidencias, y dependencias, anexidades, y connexidades. E otros mandamos al nuestro Corregidor, e Iuez

de Residencia, è à otras cualesquier Justicias deffa Ciudad, y à cada uno dellos, que no conozcan, ni se entrometan à conocer dello, è vos lo remitan, para que cerca dello hagais, y cumplais lo que dicho es. Fecha en la Villa de Madrid à 12. dias del mes de Invierno de 1541. años.

¶ En siete de Octubre de 1549. el Cabildo de la Cathedral de Guadix pone d'manda al Obispo Don Martin de Ayala, sobre la jurisdicion que el Cabildo pretende tener para multar, y castigar los Capitulares, que dentro del Cabildo se descompusieren, y sobre dar licencia à los Capellanes del Coro para poder hacer ausencia, y sobre otras cosas pertenecientes à al Gouierno de la Iglesia. El 22 Obispo declinò jurisdicio, diziendo sr materia espiritual, y entre personas Eclesiasticas, y tocarle su conocimiento, y hubo auto de retencion en esta Chancilleria en quattro de Diciembre de dicho año ante Melchor de Rosales, Escriuano de Camara, y hubo sentencia en lo principal, y se sacò carta executoria.

¶ En ocho de Março de 1555. puso demanda en esta Chancilleria el Dean, y Cabildo de la Ciudad de Guadix, pretendiendo tener voto con el Obispo en señalar quien à ha de predicar, declinò el Obispo, diziendo 23 ser materia espiritual, y entre personas Eclesiasticas, y como tal tocarle, y pertenecerle su conocimiento: hubo auto de retencion por Mayo del mismo año, y sentencia en lo principal en 18. de Diciembre del mismo año, y se sacò carta executoria, y passò ante el mismo Melchor de Rosales.

¶ En 23. de Noviembre de 1565. los Racioneros de la Santa Iglesia de Malaga ponen demanda ante Lazaro del Adarue, Escriuano de Camara deffa Chancilleria al Dean, y Cabildo de la dicha Ciudad, Sede vacante, sobre los marauedis, que dijen pertenecerles de los hazimientos de rentas, pidieron emplazamiento, y compulsoria; y vista dicha peticion por el Doctor Villafan, Oidor que fue en esta Chancilleria, denegò lo que pidieron. Suplicaron dese auto, pidiendo, que se auia de reuocar; porque el pleyo era, sobre que estando sus partes en possession de gozar el hazimiento de rentas, las contrarias les auian pretendido, y pretendian despojar de la dicha su possession; y siendo esto assi, aunque la causa sea espiritual, y las partes Eclesiasticas, el Presidente, y Oidores podian conocer: porque el Iuez seglar tenia conocimiento del possessorio espiritual, y alegaron otras razones, y exemptions.

plares; y visto en la sala, se proueyó auto, reuocando el del semanero, y se mando dar prouision de emplazamiento, y compulsoria; y traído el pleyno a esta Chancilleria, los Racioneros se afirmaron en su demanda, y el Dean, y Cabildo respondió, que dichos Presidente, y Oidores no podian, ni denian ser Iuezes; porque los dichos Dean, y Cabildo eran Clerigos, y reos, y las partes contrarias Clerigos, y actores; y siendo assi, estaua claro que auian de ser conuenidos ante su Iuez Eclesiastico, porque lo contrario seria proceder contra todo derecho, especialmente que aunque sus partes quisiesen consentir en la jurisdiccion seglar, no podian, ni aun con juramento, y caianen graues penas, estatuidas por derecho, y en ellas, y otras mas los Clerigos actores, que conuenian a los Clerigos reos ante Iuezes seglares, y otras razones: concluyen se remita al Iuez Eclesiastico.

¶ A que se respondió por parte de los Racioneros, que dicho Presidente, y Oidores auian de ser Iuezes de dicha causa, y que estauan en possession, desde que se ganó este Reyno de los Moros, por ser V. Magestad Patrono de todas las Iglesias del, de cono-
cer de semejantes causas, aunque sea de vna Iglesia con otra; y porque siendo como era este pleyno, sobre mera possession, y despojo, que a sus partes se les auia hecho, aunque fuese entre Clerigos, y la causa espiritual, tenian conocimiento dichos Presidente, y Oidores, y les pertenecia, porque pedian se mandasse retener dicha causa, y por auto de veinte y tres de Noviembre de dicho año se mando retener, y que las partes alegassen en lo principal de su justicia; y hecho los Licenciados Fernando de Chaves, Licenciado Ribadeneyra, Licenciado Couarrubias, dieron, y pronunciaron sentencia; por la qual absoluieron a dicho Dean, y Cabildo, y pusieron perpetuo silencio a los Racioneros, y se suplico, y engradò de reuista, se confirmò, y mando despachar, y se despachò carta executoria, siendo Iuez el Licenciado Don Pedro de Beza, Presidente, Licenciado Fernando de Chaves, el Doctor Baca de Castro, el Licenciado Couarrubias.

¶ En seis de Julio 578. el Dean, y Cabildo de la Santa Iglesia de Granada, pone demanda a Don Pedro Guerrero, Arçobispo della, sobre que dicho Arçobispo no cumple la erección de dicha Iglesia, y quebranta los buenos usos, y costumbres cerca del gouernio dedicha Iglesia, y residencia de Prebendados, administracion de bienes, y Troussiones de Oficios, y Colegiaturas del Co-

legio Eclesiastico, y sobre el prouer los Sermones, como parece por diez y siete Capitulos, que el Cabildo presenta, y dice pertenecer esta causa a la Chancilleria por el derecho del Patronazgo, y por estar en possession esta Chancilleria de conocer en semejantes causas espirituales, y el acter, y reo Eclesiastico, Presbytero, y constituido en Dignidad, no deuer conocer la Audiencia; y en 29. de Março de 69. se diò auto de retencion, y mandaron que el Arçobispo respondiese derechamente, y se siguiò dicho pleyno,

¶ En seis de Julio de 1568. el Dean, y Cabildo de Santa Iglesia desta Ciudad de Granada ante Don Pedro Guerrero, Arçobispo, que fue desta Ciudad, presentò peticion, pidiendo los conservasse, y amparasse en la possession pacifica, en que estauan de administrar juntamente con dicho Arçobispo, las rentas dezimales, y no los despojasse, antes conservasse a dicho Cabildo en su possession, guardando la costumbre, que hasta entonces se auia guardado; y el Arçobispo remitiò dicho pedimiento a su Provisor, ante quien parecieron, y alegaron de su justicia, la parte del Arçobispo, y la del Dean, y Cabildo, insistiendo en ella, en que se les auia de amparar en dicha su possession; y auiendo passado diferentes autos, y pedido por parte de dicho Dean, y Cabildo, determinasse dicho pleyno, por no auerlo hecho, y respondido, que a su tiempo lo determinaria; por parte de dicho Dean, y Cabildo se acudiò ante vuestro Presidente, y Oidores desta Chancilleria, con peticion, en que se querellaua de dicho Provisor, por no auer determinado, y que en ello recibian agrario, suplicando, que pues las fuerças que padecian eran notorias, priuandoles de lo que les tocava por condicion de la erección desta Iglesia, mandassen alçar la dicha fuerça que recibian, y se les hazia de hecho; y alçandola, retener el conocimiento de dicha causa en esta Audiencia, mandando a dicho Provisor no se entrometiesse mas en ella, mandandose venir al Notario a hacer la relacion, y por parte del Arçobispo se salio pidiendo traslado; y dado, alegò, que no auia de auer lugar el retener este pleyno en la Chancilleria; porque siendo como eran ambas partes, Prelado, y Dean, y Cabildo todos Clerigos, y Sacerdotes, en ninguna manera podia, ni debia conocer desta causa vuestra Real Audiencia; y porque lo que se trataba eran prebeminentias de personas Eclesiasticas, y que sobre ello passaua pleyno en la sala del Li-

cenciado Huerta, que se remitiesse à ella, para que se viessen juntos, y en 15. de Enero de 1569. se remitió por la Sala de Relaciones dicho pleyto à la Sala de dicho Licenciado Huerta, en quanto à la acomulacion, y para dicho efecto se entregasse al Relator, y quedó en este estado.

En quinze de Diziembre de 1572. Don Pedro Guerrero, Arçobispo desta Ciudad, pone ante su Provisor una demanda de jactancia contra el Cabildo; por la qual pretende, que el dicho Cabildo en el Synodo + no ha de tener voto consultivo, ni decisivo, y el Dean, y Cabildo declinan juridicion, y dizen se ha de tratar esta demanda en la Chancilleria, y pide en ella, que se mande al Notario, que entregue los papeles originales. Auto de la Audiencia, en que manda se retenga la dicha demanda de jactancia por Febrero de setenta y tres, y que el Notario entregue los autos.

Otro pleyto, que puso el Dean, y Cabildo de la Santa Iglesia desta Ciudad à Don Pedro Guerrero, la Arçobispo, sobre que sus + familiares no se hallan en los Cabildos, siendo el Cabildo sobre pleytos del Arçobispo. Ay sentencia, y carta executoria sobre e lo.

Otro pleyto siguieron en esta Chancilleria diferentes Iuezes executores, sobre la cobrança del voto de Santiago + con diferentes Clerigos, que tenian labrança; y auiendo declinado juridicion, y alegado para ello el priuilegio del fuero suyo, y de toda la Clerecia, y ser Clerigos exemptos de la juridicion secular, y que por ser reos auian de ser conuenidos ante sus Iuezes Ecclesiasticos, à quienes se auia de cometer el conocimiento de semejantes causas, esto no obstante se retuviieron en esta Chancilleria, y se despachò carta executoria para que sin embargo de lo que alegauan los executores pudiesen apremiar, y apremiassen à los Clerigos à la paga de dicho voto: y sobre la ejecucion de dicha carta executoria se originaron diferentes pleytos de muchos Iuezes Ecclesiasticos, que procedian con censuras contra dichos executores; que poniendo en cumplimiento dicha carta executoria, procedian contra Clerigos, y se truxeron por via de fuerça à esta Chancilleria à pedimento del Doctor Amenzaaga, que fue Fiscal de V. Magestad en ella, y todos se mandaron retener en esta Chancilleria, y se mandó à los Iuezes Ecclesiasticos, que procedian contra dichos executores, + no lo hiziesen, y se abstuiessen dello, y absolviesen los excomulgados, pena de cin-

cuenta mil maravedis para la Camara de V. Magestad, y de perder las temporalidades, y naturaleza dessos Reynos, y dello se despachò carta executoria inserta la primera en Granada en veinte y siete dias del mes de Noviembre de 1591. años, firmada del Licenciado Juan Velazquez, el Licenciado Nuñez de Bohorquez, el Doctor Antonio Gonçalez, por Don Pedro Manrrque, y la fizé escriuir, Juan de Lugones, Escriuano de Camara, y de la Audiencia de V. Magestad, por su mandado, con acuerdo de Vuestro Presidente, y Oidores, sellada con Vuestro Real sello, Chanciller el Licenciado Gumiel, Registrada Diego de Totis.

¶ En diez dias del mes de Octubre de 1573. ante el Presidente, y Oidores desta Real Audiencia, Don Fernando del Pulgar dió querella del Dean, y Cabildo de la Santa Iglesia desta Ciudad, y Secretario della, por dezir, que estando él, y sus padres, y abuelo en virtud de Reales priuilegios en quieta, y pacifica possession de assiento señalado + en el Coro de dicha Santa Iglesia, y lugares donde los Capitulares della se juntauan, mientras los Diuinos Oficios se celebrauan, obedecidos por dicho Cabildo, dos sillitas mas abaxo del Racionero mas antiguos y estando en dicha possession de muchos años à aquella parte, sin contradiccion alguna, sin darle traslado, de hecho, y contrabicho, sin causa, ni razon alguna, y sin ser Iuezes, ni partes para lo poder proueer, auian mandado, que dicho Don Fernando no se sentasse en dicho Coro entre los Beneficiados en el lugar, que siempre se auian sentado, saluo afuera, donde las personas seglares se solian sentar; y aunque auia pedido traslado, no se lo auian querido dar, de lo qual tenia apelado, y de nuevo apelaua, concluyó pidiendo se declarassen por ningunos, y reuocassen los dichos autos, y se pusiese el negocio en el estado que estaua antes, y al tiempo que el primer auto se proueyesse, mandandole amparar, y defender en su possession, en que estaua de assistir en el Coro en tercera silla de los Racioneros.

¶ Vista esta querella, se mando, que el Notario viniera à hazer relacion con los autos, y por parte de los dichos Racioneros se pidió traslado; y dado, presentaron peticion, declinando jurisdicion, por dezir ser reos, y la causa anexa à espiritualidad, como lo era tener + assiento entre los Beneficiados, y pidieron remision al Iuez Ecclesiastico, y por parte del Dean, y Cabildo de dicha Santa Iglesia fue puesta la dicta declinatoria, y sobre ello se hizieron ciertos autos, y con vis- 32

ta de todos se proueyò uno en veinte y seis de Junio de 1574. por el qual se retuuo dicho pleyto, y causa en esta Real Audiencia, y se mandò, que para la primera dixessen las partes, y alegassen de su justicia; y hecho se recibió à prueba, y se fizieron ciertas informaciones, y probanças: y concluso, y visto por vuestro Presidente, y Oidores desta Chancilleria, por autos de vista, y revisita en 20. y 26. de Agosto de 1574. se mandò, que sin perjuicio del derecho de las partes, así en possession, como en propiedad, en el interim que dicho pleyto por dichos vuestros Presidente, y Oidores se via, y determinaua definitivamente, el dicho Don Fer-

³³ nando del Pulgar t sea amparado, y defendido en la possession en que haestado, y está de estar, y asistir en el Coro de los Canonigos, y Racioneros de la dicha Santa Iglesia, y de assentarse en la tercera silla, y asiento, despues de los dos Racioneros mas antiguos, al lado del Arcediano, entre tanto que los Divinos Oficios se dizan, y celebran en el dicho Coro, y se dizan los sermones en la dicha Iglesia; y asimesmo de iren las Processiones entre los dichos dos Racioneros mas antiguos, y mandaron à los dichos Dean, y Cabildo, y Racioneros de la dicha Iglesia, que no le inquietassen, ni perturbassen en la dicha possession, so pena de perder la naturaleza, y temporalidades, que en estos Reynos, y Señorios de V. Magestad, auian, y tenian, y de que serian auidos por estranos, y agenos dellos, de docientos mil maraudedis para Vuestra Real Camara, de que se diò despacho à la parte de dicho Don Fernando del Pulgar.

³⁴ ¶ Y auiendo seguido t el litigio, en quanto à la propiedad, se declarò en fauor de dicho Don Fernando del Pulgar, por sentencia de vista, la qual fue notificada à al parte del Dean, y Cabildo, y Racioneros de dicha Santa Iglesia; y por no auer suplicado della, se les acuso rebeldia, y se pidiò se declarasse por passada en cosa juzgada; y así se declarò, y mandò despachar ejecutoria à dicho Don Fernando del Pulgar, y con efecto se le despachò en nueve de Setiembre de 1613. años; y auiendo originado sobre su cumplimiento nuevos embarazos, en catorze de Octubre de mil y seiscientos y quinze años por Don Fray Pedro Gonçalez de Mendoza, Arçobispo que fue desta Ciudad, se acudió à vuestro Real Consejo de Camara, pidiendo se llevassen à él los autos, y con vista dellos se declarasse la voluntad de la Real

Cedula del Señor Emperador, t en que hizo ³⁵ merced de dicho assiento à Don Fernando del Pulgar, y sus descendientes; y en vista deste pedimiento se despachò cedula Real, para que informasse esta Chancilleria; y hecho dicho informe, y visto en vuestro Real Consejo de Camara, se decretò no auia lugar el llevarse el pleyto, y que à Don Fernando se le guarden sus preeminentias acostumbradas en 4. de Julio de 1616.

¶ Y auiendo originado nuevo pleyto sobre letras, que para él se truxeron de Roma por parte del Dean, y Cabildo, se mandaron retener, y se llevò el pleyto à vuestra Real Camara, original por decreto de 22. de Mayo de 1617. para que se despachò vuestra Real cedula, y por parte de Don Fernando del Pulgar se acudió à vuestro Real Consejo de Justicia, y presentò peticion, diciendo, que en dicho negocio se auia introducido conocimiento en vuestro Real Consejo de la Camara por parte de los Prebendados desta Santa Iglesia, sin poderlo hacer; porque pretendiendose que en justicia podia auer conocimiento, auia de ser en dicho Consejo, como en Tribunal de justicia. Concluyò diciendo, que cualesquier papeles que hubiese en dicho vuestro Consejo de Camara se llevasen à dicho vuestro Real Consejo de Justicia, y en dicha peticion ay un decreto, que dice: Trayganse los papeles de la Camara; y llevadostodos, vistos en vuestro Real Consejo de Justicia, por su decreto de siete de Março de 1618. se mandò, que sin embargo del auto dado en tres de Abril de 1617. seremtisse dicho pleyto t à esta Chancilleria de ³⁶ Granada, donde las partes siguiesen su justicia, como vieffen que les conviniesse.

¶ De que se suplico por parte de la Santa Iglesia desta Ciudad, diciendo, que por ser este negocio anexo à espiritualidad, se auia de remitir al Eclesiastico; y si se consideraua por del Real Patronato, se auia de remitir à vuestro Real Consejo de Camara, conforme à la cedula del año de 603. y otras cosas: y visto en vuestro Real Consejo de Justicia, ay un decreto, que dice: A 29. de Março de 1618. repelase, en cuya virtud por ambas partes se acudió à esta Chancilleria, y se alegò de la Justicia, y por parte del dicho Dean, y Cabildo se ganó nueva cedula de Vuestra Magestad, para que esta Chancilleria informasse à Vuestra Magestad en vuestro Real Consejo de Camara de lo que cerca de lo suso dicho passava; y hecho, y remitido dicho informe, y visto en él, en seis.

seis de Setiembre de dicho año huuo Decretos:
 37 Remitese à la Chancilleria de Granada, como consta por testimonio de Jorge de Tonar, que està en los autos; y auiendose buelto à intentar en vuestro Real Consejo de Camara por el Dean, y Cabildo sobre lo mismo, en doce de Noviembre de 1625. se decretó: No ha lugar lo que pide, siga su justicia à en la Chancilleria; consta por certificacion dada en Madrid à 19. de Enero de 1629, firmada de Iuan Ortiz de Zarate, Secretario de vuestro Real Patronato.

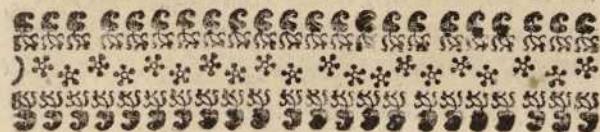
¶ En veinte y tres de Março de 1619. años ante el Licenciado Martin Fernandez Portocarrero, Presidente, y el Licenciado Don Luis Gudiel de Peralta, Oidor de Bonete mas antiguo, dieron peticion el Doctor Iuan Crespo Marmolejo, y el Doctor Gomez de Meneses, Beneficiados de las Iglesias Parroquiales de San Cecilio, y San Gil desta Ciudad, en que dixeron, que por el año passado de 1541. por sentencias de 39 Vista, y reuista, confirmadas à por segunda suplicacion d: las mil y quinientas doblas, de que se despachò carta executoria en fauor de todos los Beneficiados, se mandò entre los demás Capitulos della, que quando concurriessen los dichos Beneficiados en las Procesiones, à tuniesse el Beneficiado mas antiguo el primer lugar despues de los Racioneros en uno de dos Coros, y despues de la dicha carta executoria ha estado el Beneficiado mas antiguo en el primer lugar inmediato à los Racioneros del Coro de la mano izquierda, y estado en las Procesiones en el dicho lugar quieto, y pacificamente, como lo mandaua dicha carta executoria, de que hicieron demonstracion; y siendo esto así, el Cabildo desta Santa Iglesia auia procurado, y procuraua, como lo auia intentado en la Procesion proxima passada de San Sebastian, quitar à dicho Beneficiado mas antiguo dicho lugar, inmediato à los Racioneros, y poneren él al Maestro de Capilla, y otras razones; y que aunque auian pedido à dicho Cabildo, y al Pronisor no les quebrantassen dicha carta executoria, ni inquietassen al Beneficiado mas antiguo en su possession, no lo auian querido hazer. Concluyeron, pidiendo se les mandasse guardar dicha executoria, y se conservasse à dicho Beneficiado mas antiguo en su lugar, à que dieron auto dicho Presidente, y Oidor de Bonete mas antiguo, mandando dar prouision de su Magestad à la parte de los Beneficiados, para que el Dean, y Cabildo desta Santa Iglesia, y demás personas à quien tocasse, à guardassen,

y cumpliesen dicha carta executoria, segun, y como en ella se contiene, cometiendo su cumplimiento à qualquier Alcalde de esta Chancilleria. Pasò ante Francisco de Zuniga Aguilera, Escriuano de Camara.

¶ Por Noviembre del año passado de 665. se traxo pleito enesta Chancilleria entre la Ciudad, y Real Capilla, pretendiendo la Ciudad se declarasse à tocarle nombrar 42 Predicador para las Honras que se auian de celebrar en dicha Real Capilla por la Magestad del Señor Rey Don Phelipe Quarto, y assimismo tocarle el expolio de la cera: y por auto de la Chancilleria se mando, que por aora, y sin perjuicio de las partes, la Ciudad nombrasse Predicador, para que predicasse en dichas Honras, y la Capilla no lo embarazasse; la qual salio, pretendiendo que dicho pleito se remitiesse à vuestro Real Consejo de la Camara, à quien priuatiuamente tocana, por ser causa tocante à vuestro Real Patronato, y presentò traslado de vna cedula de V. Magestad del año de 603. Y en este estado acudio la dicha Real Capilla à vuestro Real Consejo, pidiendo se declarasse tocarle nombrar Predicador en las dichas Honras, y que se llenassen los autos sobre lo referido, hechos en esta Chancilleria, y por auto de vuestro Real Consejo se mando despachar prouision de V. Magestad, para que el Predicador nombrado por la Ciudad, por aora predicasse el Sermon, y para adelante esta Chancilleria informasse. Del qual por parte de la Capilla se suplico, y se fizieron ciertos autos, y presentaron ciertos instrumentos; y por autos de vista, y reuista de vuestro Real Consejo se mando, que sin embargo del auto de vista, predicasse el Sermon el Predicador que la Capilla nombrasse, la qual diesse à la Ciudad los Reyes de Armas para la funcion de leuantar el Pendon, sin hazer nouedad en uno, ni otro, de que se despachò executoria.

¶ Despues, por no auerse determinado sobre el expolio de la cera, la parte de la Capilla parecio en esta Chancilleria, diciendo, que los Comissarios nombrados por la Ciudad rebusauan, que la Capilla percibiese el dicho expolio de cera, tocandole conforme al Synodal, lo qual contradixo la Ciudad, y se fizieron ciertos autos; y por uno que se proueyò en dicha Chancilleria se mando, que la cera que sobrassse del tumulo, con assistencia de las partes se pesasse, y depositasse en interim que se determinaua, quien la auia de percibir. Y por parte de la Capilla se acuadio à vuestro Consejo, donde deduxeron la mis-

misma pretension, y la Ciudad lo contradixo, y se fizieron ciertos autos, y presentaron ciertos instrumentos, y con vista á los se mandó por vuestro Real Consejo, que las partes acudiesen á esta Chancilleria, y por parte de la Real Capilla se pretendió, que dicho negocio se auia de remitir á vuestro Real Consejo de la Camara, fundandose en una cedula que presentó, que es la del año de 1603. y en que todos los negocios tocantes á vuestro Real Patronato, se auian de sustanciar en él, sin embargo de dicho auto de remission, y la parte de la Ciudad pretendió se llenasse á ejecucion el auto de remission á esta Chancilleria. Y visto por los de vuestro Real Consejo, mandaron remitir dicho negocio á vuestro Real Consejo de la Camara, donde la parte de la Capilla se afirmó en lo que tenia alegado. Y visto por los de vuestro Real Consejo de la Camara, mandaron remitir dicho pleyto á esta Chancilleria, para que en ella se conociesse del; y traído, ambas partes dixerón, y alegaron de su justicia, y se recibió á prueba, y fizieron probanças: y concluso, y visto, por sentencias de vista, y renista se declaró pertenecer á la dicha Real Capilla, y á su Capellan Mayor, y Capellanes la cera que sobrassé del tumulo, de que se despachó carta executoria á la dicha Real Capilla, el qual passó ante Juan Cauallero, Escrivano de Camara de sta Real Audiencia.

S V M M A R I V M .

1. **T**ertium remedium ad institutionem obtinendam est recursus ad Regem Catholicum, & ipsius Suprema Tribunalia, vt instituere faciant, & numer. 2.
3. Argumentum à contrario sensu procedit passim in iure.
4. Casu præfato expeditur Regia prouisio, & charta de ruego, y encargo, vt Ecclesiasticus conferat institutionem.
5. Dilatio, aut denegatio institutionis, dicitur contemptio Patronatus.
6. Prima Regia charta contempta, liberatur secunda cum pena temporalitatum, & alijs, & successiue tercia, & quarta, & num. 7. 48.
8. Denegata institutione, datur spolium

- fructus Patronatus.
9. Senatus recte procedit, proponendo penas temporalitatum, vt earum metu à contemptu abstineat Ecclesiasticus.
10. Ecclesiastici tenentur Regiarum Audientiarum chartas exequi, & admittere.
11. Maxime in Indijs, traditur in id Schedula ann. 1593. & num. 12. 15.
13. Refertur Regius Patronatus, iustis ex causis concessus.
14. Ecclesiasticus aliquid contrà Patronatum Regium tentans, nihil interim, dum Supremum Consilium consulitur, innovere potest.
16. Neglecta prima Regia prouisione, incipit novum iudicium, ratione præcepti contempni.
17. Quod tendit, vt Ecclesiasticus primam prouisionem adimpleat.
18. Princeps laicus potest sua iurisdictio ne vti, Ecclesiastico negante, quod iustum est.
19. Contemptio præcepti durat, dum primam prouisionem non admittit Ecclesiasticus, ideo locum facit œconomicæ Principis potestati.
20. Contemnens præceptum Regium, dicitur grauitè peccare, respectu potestatis.
21. Eo facto Principis Maiestas læditur patiturque iniuriam.
22. Ideoque pro ea vindicanda procedit ad occupationem temporalitatum, & expulsionem à Regno, & num. 55.
23. Abbas Panormitanus dicens, penam à Indice laico contrà Ecclesiasticum exequi non posse, intelligitur.
24. Præfato remedio utitur praxis ad secundas Ecclesiastici violentias, tanquam aptiori, & num. 54. 57.
25. Quando, scilicet, est causa gravis, & periculum in mora accedendi ad Superiorum Ecclesiasticum.
26. Omnis contemptus præcepti, ratione potestatis, dicitur gravis, ex Diuo Bernardo.
27. Quo respectu quæcumque causa erit ardua, licet in se ab initio effet parvus ponderis.
28. Mandatum manifestè iniustum recte suspenditur ab inferiori, donec superiore consulat.
29. Periculum in mora datur semper concurrente Ecclesiastici violentia.
30. Periculi respectu multa permittuntur, quæ alijs non permetterentur.
31. Economicæ Principis facultati, data magna distantia sit locus remedio, n. 34.

- 32 Magna distantia in Romana Curia intelligitur, quidquid est extra Italianam.
- 33 Hispania, & eius Provinciae, sunt valde remotae à Romana Sede.
- 34 Ergo à fortiori hoc ipsum, quoad Indias dicendum est, & n. 31. 46.
- 35 Sed quale ex tribus remedijis praesentato patefactis aptius sit? & n. 36.
- 37 Tertium facilius traditur, si Senatus Regius in promptu sit; & redditur ratio, & n. 38. 42. 44. 47. 50. 52. 54. 56. 57.
- 39 Infinitas non admittitur in iure.
- 40 Superior Ecclesiasticus aditus in hac
- materia, non cognoscit de meritis Patronatus, & n. 41.
- 43 Nunquam, aut raro contrà immunitatem pronuntiat Ecclesiasticus.
- 45 P. Azor non admittens recursum per viam violentiae impugnatur ab aliis quibus.
- 49 Idem ius procedit, quando non datur discriminis ratio.
- 51 Maxima distantia datur in Indijs inter Metropolitanum & Suffraganeos.
- 53 Senatus Regius cognoscit de viribus Patronatus Regij.
- 58 Regium Rescriptum obseruandum traditur.

ARGUMENTVM.

Tertius recursus praesentato ex iure Patronatus; Item qualis ex tribus relatis sit aptior, ad institutionem acquirendam traditur; vbi plurima de O Economica Principis potestate, recensentur.

CAP. XXXVI.

Tertiū denique remedium, quod praesentatus adversus Ordinariū Ecclesiasticū, ipsum indebitē instituere reculantem, intendere, & proponere potest; est recursus + ad Catholicū Regem nostrum, & eius Suprema Tribunalia; vt collationem canonicā diū dilatam, aut denegatam, concedere ac præstare faciant; eorum ergo Tribunalium officio id iniunctum est, vt patet in pluribus Regijs Sched. 26. Decemb. 1593. de qua infra in illa Regijs Patronatus ann. 1574. pag. 84. §. 3. in fin. tom. 1. impress. argumento à contrario senti sumpto, ibi: *Ni los + nuestros Visorreyes, ni Audiencias se entrometan a lo hazer recibir sin la dicha presentacion original.* Ergo exhibita ea originali recte id facere poterunt, & nouissimè in singulari Rescripto huic Cancelariae missō die 6. Octob. 1639. infra nu. fin. tradito, & alijs; hoc enim argumentum + in iure passim procedit, l. fin. in princ. vbi Barthol. ff. de legat. 2. Bald. in l. Humanum, c. de legib. Bolognet. in l. 1. ff. de offic. eius, n. 95. & 111. fac. l. fin. §. Filijs autem, c. de bon. quæ liberis, gloss. in cap. Significasti, de for. compet. Imol. conf. 203. n. 11. Suar. alleg. 14. à n. 5. Mant. detacit. & ambig. tit. 17. n. 14. Yranço de potest. conf. l. 84. nu. 2. inedit. 1. Igitur eo casu, constito de denegatione collationis, aut insolita dilatione, primam +

Regiam prouisionem, & cartham de Ruego, y Encargo expedire decernunt; quando scilicet Regia praesentatio non admissa, seu contempta (hæc enim dilatio, & denegatio iniusta, Regi iuris Patronatus contemptio dici, + & appellari potest, iuxta doctrinam Lambert. de iur. Patron. 3. p. lib. 2. art. 2. q. 2. princ. à n. 7. D. Salgad. de Reg. protect. 3. p. cap. 9. n. 147.) in forma prouisionis Regie, por D. Carlos, data non fuit, vt dari non solet; alioqui, si fuerit eo modo expedita, secundam + cartham, & prouisionem cum temporalitatum poena, & alijs solitis, concedere iubebunr; cui tamè si assentiri adhuc, & obedire neglexerit Ordinarius, procedendum erit ad tertiam prouisionem, & cartham liberandam, & concedendam cum quarta, ad poenæ in secundæ impositæ + executionem; ita D. Salg. d. 3. p. cap. 10. nn. 202. 204. & 205. in specie loqui videtur Ioan. Pap. in decis. Francie, lib. 1. tit. 5. arrest. 50. per hæc verba. Curia caperet redditus temporales Beneficiorum potest, ac præterea patrimonium Prelatorum, qui aut recusant, aut differunt nimio, plus quam par est. Arrestis, & decretis Curiae parere. Gabr. Pereyr. de man. Reg. 1. p. cap. 7. num. 25. Sim. Barbos. in repertori. verb. Patronatus, pag. 274. Vbi ait, quod eo casu + datur violentia, & spolium fructus Patronatus, benè enim procedit Supremus Senatus, Ecclesiasticis temporalitatum poenas + proponendo, vt earum 9

metu,minisque attentis,& consideratis , à mandatorum Regiorum contemptu , & iniuria abstineant,Gasp.Anton.Thesaur. cum alijs,in addit. ad Anton. Thesaur.ipsius patrem,decis. 131.vers. Sèd quamvis , D. Matheu de Regin. Valent. cap. 7. §. 1. numer. 210.

Has itaque Regiarum Audientiarum carthas,& prouisiones Prælati , & alij omnes Ecclesiastici (vt poste à latius dicemus) 10 observare,admittere , & exequi t tenentur,vt ex l.Omnium 19. in princip. Cod. de testam. iunctis Cassan. in Catalog. Glor. Mund. 7. part. confid. 9. Auendañ. in dictionar. verb. Oydores,Azeued. in l. 29. tit. 1. lib. 2. Recopil. docet D.Salgad. vbi supra, 1. p. cap. 2. in princ. n. 44. Francisc. de Pont. d' potest. Proreg. tit. fin. n. 18. vbi verbis Auendañ. in dict. dictionar. verb. Canciller, alia notatu digna addidit; optimè Mastrill. de Magistr.lib. 5. cap. 2. à n. 10. & infra cap. 43. à n. 1. cum seqq. adde l. 17. tit. 14. lib. 2. Summ.

11 Maximè, qui in Indijs t mor antur; his enim iniungit onus præfatum, præcipue in Regij Patronatus,materijs,Regia Schedula, alijs omissis 29. Decembris 1593. d. com. 1. impress. pag. 88.in illis verbis ; Cumpliendo, como lo debeis hazer (Archiepilcopo Mexicano directa est) las prouisiones , que las dichas mis Audiencias despachan. Cæterum, quia de hac Regia Schedula non semel mētionem facimus,estque satis vtilis ad plura, Regij Patronatus capita,ideò eam referre decreuimus,quæ talis est.

12 EL REY. Muy Reverendo t en Christo Padre Arçobispo de la Ciudad de Mexico,de la Nueva Espana,del mi Consejo: Yo he sido informado,que sobre el cumplimiento de algunas cosas de las contenidas en mi Real Patronaz go se ofrecen de ordinario dificultades, y diferencias entre los Prelados , Virreyes, Audiencias, Gouernadores de effas Prouincias, y que desto resulta , que no obedeceis , ni cumplis con la puntualidad que es justo,y conviene al bueno , y pacifico gouierno de effas Prouincias, y Estados,las cartas,y prouisiones que despachan cerca de su observancia , y cumplimiento; y en los demás casos , y cosas que las pueden, y deben despachar,conforme a las leyes, y estilo destos Reynos : Y porque estandome concedido el dicho Patronaz go por autoridad Apostolica,por muy t justas,y legitimas consideraciones, y auerse guardado a mi dende entonces sin contradicion alguna , parece que conviene que agora, y de aqui adelante se guar de mas, y mejor,que hasta aqui se ha hecho, sin

que cerca desto se haga,ni intente hazer nouedad alguna de vuestra parte , y de los demás Prelados,pretendiendo aplicaros ninguna cosa de las que me están concedidas , y me pertenece por el dicho Patronaz go, y no se sabe,ni entiende con que causas algunos de vosotros los dichos Prelados dudais en su cumplimiento,lo qual no denierades hazer.

Os ruego,y encargo le veais,guardéis,y cumplais,segun, y como en él se contiene , y que de lo que dudaredes,y os pareciere que no me pertenece , por no estarme concedido por el dicho Patronaz go,me auiseis en el mi Consejo Real de las Indias, donde se verá , y considerará lo que mas convenga,conforme a vuestras prouisiones, sin perjudicarnos en cosa alguna de las que os pertenezcan, y deuan pertenecer,sin que t en el entretanto bagais nouedad alguna en contrario desto,sino que antes tengais la buena correspondencia,que de vosotros confio,con los dichos Virreyes,Pr fidentes,y Audiencias, y todos Gouernadores; cumpliendo, como lo deveis hazer, t las prouisiones que las dictas 14 mis Audiencias despacharen,y como conforme a las leyes,y estilo destos Reynos las pueden , y deuen despachar,sin dar lugar a que yo pueda tener relacion de lo contrario de lo en esta mi Cedula contenido. Fechada en Madrid a 29. de Dizembre 1593.l. 13. tit. 8.lib. 1. Summ.

Quarè, si facta primæ Regie prouisionis intimatione Ordinario Ecclesiastico,vt instituat, collationemque canonicam presentato tribuat, adhuc in ipsius perseverat , & durat denegatione, ac culpabili dilatione, taliter,vt secundum cum temporalitatum poena locum faciat; extunc t nouum aliud, & diuersum insurgit,ac incipit iudiciū, & iurium inter Principem,vel ipsius Supremum Senatum,& Ecclesiasticum Ordinarium, vel alium non instituentem , & nulla legi ima causa canonicam collationem negantem, aut differentem,ratione præcepti contempi; ita optimè D.Salg.de Reg.protegit. d. 1. p. cap. 2. n. 303. D.Salced.de Leg. Polit. lib. 1. cap. 10. n. 14. & 16. quod iudicium t consistit in eo, quod est, Ordinarium , aut alium Ecclesiasticum compellere ab ea negatione cessare, rogationiq; per primam illam Regiam prouisionem facte,obedire. vt aduertit D.Couarr.practic.cap. 35. num. 3. in princ. Ossasc. decis. 30. in fin. Pereyr. d. 1. p. cap. 12. n. 9. & 12. D.Salc. vbi proxime, n. 18. & 27. optimè Alex.Sperell. decis. 104. n. 6. vbi alt,denegantibus t Ecclesiasticis 18 Iaico Principi,quod iustum est, valere illum sua vii iurisdictione, & potestate , sic bono publico , & iustitia suadentibus; durat enim , & perseverat mandati Principis con-

19 contemptio, & inobedientia, quod t eiudem potestati, & iurisdictioni extraordinariæ locum facit, vt benè deducitur ex D. Gregor. Lop. in l. 57. tit. 6. part. 1. verbo, *Que ge la diò*, Auiles in cap. 20. *Prætor*, verb. *Vsurpan*, num. 1. *Sess.* de *inhibit.* cap. 8. §. 3. nu. 199. D. Solorzan. de *Indiar. Gubernat.* lib. 3. cap. 27. n. 34. Calixt. Ramir. de *leg. Reg.* §. 27. num. 11. Giurb. *conf.* 49. n. 16. Prado Verastigui *in defens. Canon. art.* 3. à num. 225. noster Concollega iam Mexicanus Senator disertiss. D. D. Gineius Morote en el *Patrocinio de la Orden de Alcantara*, num. 215. iunctis Giurb. *vbi proxime*, & *conf.* 90. num. 14. Delbene de *Immunitat.* tom. 2. *dubie*. 9. & *dub.* 4.

20 Siquidem in eo casu, directe, & principaliè Regium præceptum, & mandatum, respectu potestatis, contemnitur, speniteturque; in quo grauitè, & lethaliè t dicitur peccare concinnens, ex doctrina D. Bernardi de *præcept.* & *dispens.* cap. 11. & 12. D. Thom. 2. 2. *quest.* 16. *art.* 9. ad 3. Abb. in cap. Näm concupiscentiam, num. 5. de *constitut.* & *in r. latum*, num. 6. n. e. *Cleric.* vel *Monach.* Felin. in cap. Cùm quidam, de iure iurando, num. 7. cum multis P. Suar. de *legib.* lib. 3. cap. 28. num. 2. P. Azor. *Institut.* Moral. 1. p. lib. 4. cap. 9. q. 15. Rebuff. in *tractat.* nominat. *ques.* 19. num. 10. Sayr. de *Clau. Reg.* lib. 3. cap. 7. num. 16. P. Baldell. *Tholog.* Moral. lib. 3. *disput.* 6. nu. 7. P. Sanchez in *Decalog.* lib. 1. cap. 5. num. 8. Castro de *leg. penal.* lib. 1. cap. 5. Driadof. de *lib. libertat. Christian.* lib. 2. cap. 1. Pat. Leonard. Lef. de *iustit.* & *iur.* lib. 2. cap. 46. nu. fin. P. Ioann. Baptist. Fragos. de *regim.* Reipubl. lib. 1. part. 1. *disput.* 3. §. 3. à num. 230. D. Couarrub. in cap. Alma mater, 1. part. §. 7. num. 6. de *sentent. excommun.* & *in regula peccatum*, 2. p. §. 5. num. 3. in fin. D. Valençuel. *conf.* 4. num. 80. D. Salced. *dict.* cap. 10. num. 17. & lib. 2. cap. 4. num. 43. P. Dian. 3. part. Moral. *tract.* 6. *resol.* 72.

21 Supremaque Principis auctoritas, & maiestas eo facto grauitè læsa, iniuriame que passa t obliteratur, animadvertisit, consideratur, & creditur ad quam propulsandam, & vindicandam iure optimo procedi posse, etiam usque ad occupacionem temporalitatum Ecclesiastici inobedientis, expulsionem à Regno, ac naturalitatis t eiusdem priuationem, docent Paul. Castren. in l. *Quicumque* 14. Cod. de *Episcop.* & *Cleric.* Vbi ait, se casum habuisse de facto, Iacob. Marquilles in *Usatic.* aliun namque, versic. Sed iuxta hoc quero, fol. mi-

bi 333. *Constit. Cathalon.* Mich. Ferrer obseruat. 3. p. cap. 172. & seq. Abb. in cap. Si diligenti, de for. compet. n. 32. vers. Et hoc. Vbi licet afferat poenam à Indice laico exequi non posse, intelligendus t erit, de ordinaria poena, non de extraordinaria, & Politica emendatione à Potestate legitima imposta, vt bene adverrit D. Salced. d. cap. 10. n. 20. D. Couarr. d. cap. 35. *practic.* n. 3. Corset. de potestat. Reg. q. 34. n. 60. p. 3. Ignat. Salced. ad Bernard. Diaz in *prax. crimin.* cap. 102. lit. A. Enriquez in *Summa*, 2. par. lib. 14. de irregularitat. cap. 12. numer. 6. Cacheras. *dict.* *decis.* 30. numer. 20. in fin. Ludouic. Peguer. *de is.* 92. n. 17. vbi *verior*, & *praxi tenenda proponitur*, D. Vega in cap. cùm non ab homine, n. 21. de *indic.* Fr. Ant. Souf. in *Bulla Cœnae*, cap. 14. d. sp. 75. n. 5. & disp. 78. cap. 15. n. 3. Bobadil. in *Polit.* lib. 2. cap. 18. n. 62. & cap. 19. n. 31. Zeuall. de cognit. per viam violent. in *prolog.* n. 73. & *gloss.* 6. à n. 65. & *commun.* contrà *comm.* q. 897. n. 209. & q. 899. n. 173. D. Amay. in l. Nullus 60. à n. 40. Cod. de *Decurionib.* lib. 10. Cancer. 3. p. *variar.* cap. 10. à n. 45. Torreblanc. de *Magia*, lib. 3. cap. 27. n. 30. & de *iure spiritual.* lib. 15. cap. 10. n. 6. Barbos. in *collect.* ad d. 1. *Quicumque* 14. n. 2. D. Villarr. en el *Gouern.* *Ecclesiast.* 2. p. q. 18. *art.* 3. n. 38. D. Salgad. d. 1. p. de *Reg. protect.* cap. 2. à n. 19. Vbi ait, hoc remedium quo paſsim *praxis* vtitur, esse aptius ad sedandas, t & propulsandas Ecclesiasticorum violentias, & iniurias; id ipsum docet Narcisus Peralta de la potestat Secular en los Ecclesiastichs, cap. 16. num. 4. & cap. 17. num. 12. doctiss. Petr. Marca, de hac nostra praxi mentionem agens, in concordant. Sacerdot. & Imper. lib. 4. cap. 18. §. 2. in fin. in illis verbis.

Apud Hispanos obtinet, vt Episcopi, & Clerici, qui mandatis Regijs non obtemperant, sed in impertienda tuitione contrà vim Indicum Ecclesiasticorum, in causa Ecclesiastica latis, suis ad reppellendam iniunctionem, quæ sit à Clericis aduersus iurisdictionem sacerularem, aut ob quancumque aliam grauiorem contumaciam, iure Ciuitatis, sed Naturalitatis Regni priuantur, vt statim à Regno expellantur, suisque redditibus spoliuntur; non quidem, inquiunt illi, per modum iurisdictionis ordinarie, quæ in Clericos Regibus non competit; sed potestate quadam Politica; & O Economica, vt docent Couarrub. Bobadill. & omnes Scriptores Hispani, &c. & cap. 10. in fin. & §. 7.

Hoc ipsum optimè probat Soufa, vbi proxime, d. *disput.* 78. nu. 5. maximè, si cau-

fa proponatur grauis , sitque in mora
25 periculum + accedendi ad Ecclesiasticum
Superiorem , quando in causa merè Eccle-
siastica disputatio contingit ; quæ duo sem-
pèr ferè concurrerevidentur . Primum , quia
26 in hac materia omnis + precepti , & man-
dati contemptus , ratione potestatis , dicitur
grauis , communiterque damnabilis , vt fir-
mat Diuus Bernard . Vbi supr . ibi : Porro
contemptus in omni specie mandatorum , pari
pondere grauis , & communiter damnabilis
est . Et deinde : Conuertit in crimen grauis
rebellionis culpam leuis transgressionis , &c.
cum alijs P. Suarez dict . cap . 28 . num . 2 . in
fir . meus doctiss . & Religiosiss . D.D. Didac .
de Baeza en la relacion del hecho , y dere-
cho de la causa contra Gaspar de Salcedo ,
sobre las sediciones de la Yaco+a , num . 192 .
vbi ad rem recte expendit , l . 16 . tit . 13 .
27 part . 2 . Vnde , quamvis ab initio leuis , + &
parvi ponderis fuerit causa ex se , dato ta-
mèn quois potestatis contemptu , quoad
Principem Supremum , fit gravior .

Non tamèn erit contemptus potesta-
tis , quandò inferior , aut aliquo respectu
subditus , executionem suspenderet manda-
ti , aliqua rationabili causa . Si enim iniusti-
28 tiam + contineret expressam , & manife-
stam , mandatum , & præceptum , iuste tunc
suspenditur executio , consuliturque supe-
rior , cap . Si dominus , cap . Qui resistit 11 .
quæst . 3 . cap . Si quandò s . de rescript . l . 30 .
tit . 18 . part . 3 . l . 1 . 2 . 3 . tit . 14 . lib . 4 . Re-
copil . l . 3 . Cod . Si contrà iuss . vel vtilit . pu-
blic . vbi gloss . cap . Puniri 25 . quæst . 2 . Diu .
Thom . 2 . 2 . quæst . 69 . art . 3 . ad 1 . & ad
Roman . 13 . column . 4 . in fin . gloss . in cap .
2 . verb . Principi , & verb . Morti , demaio-
rit . & obed . Marsill . in l . 1 . num . 122 . ff .
ad leg . Cornel . de siccari . Marant . post practic .
disput . 1 . num . 20 . & 37 . Iacob . Nouell . re-
gul . 47 . fallent . 2 . Roland . cons . 12 . à n . 80 .
lib . 1 . Menoch . de arbitr . cas . 354 . à n . 1 . Na-
uarr . in cap . Inter verba 11 . q . 3 . corol . 53 .
Conrad . in Templo Iudic . lib . 1 . cap . 1 . § . 4 .
tit . de præstant . Imper . num . 16 . Farinac . in
prax . crim . q . 97 . à n . 94 . Anguijan . de legib .
controu . 3 . à n . 39 . lib . 1 . Sesse tom . 2 . deci-
sionum in Epistol . ad Reg . num . 68 . Cartar . de
execution . sentent . cap . fin . nu . 335 . Marquez
en el Gouernad . Christian . lib . 1 . cap . 10 . fol .
56 . Palac . Rub . de Benefic . in Cur . Vacant . § .
7 . Giurb . decis . 47 . n . 3 . Bobadill . in Polit .
lib . 2 . cap . 10 . n . 59 . & 72 . Pont . cons . 55 . à
num . 16 . lib . 1 . Nauarret . discurs . Politic . 1 .
Ioann . Paul . Xamm . de offic . indic . 1 . part .
quæst . 5 . nu . 57 . Menchac . lib . 1 . illustr . cap .

cap . 2 . num . 12 . Borrell . de Magistrat . edit .
lib . 2 . cap . 2 . n . 108 . D . Solorzan . de Indiar .
Gubernat . lib . 2 . cap . 27 . à num . 91 . Theo-
doric . apud Caisiodor . lib . 6 . Nam , inquit ,
pro æquitate seruanda , & Notis patimur
contradic , cui etiam oportet obediri . Dom .
Moscofo in discurs . iuridic . Politic . sobre
la sedicion de Mexico , num . 26 . D . Palafox
in allegat . iur . por el Clero de la Puebla , alle-
gat . 4 . artic . 3 . num . 115 . Prado Verastegui
vbi suprà , art . 6 . num . 372 . Dom . Balboa
in allegat . iur . por el Estado Ecclesiastico , n .
11 . Scaccia de iudic . cap . 57 . num . 9 . cap . 53 .
n . 33 . cum alijs .

Secundum , ex eo , quod regulariter
in huiusmodi causis , interveniente violen-
tia , sempèr dicitur esse + in mora pericu-
lum Ecclesiastico Iudice ad executionem , &
ulteriora procedente ; vt latè fundant D .
Castill . de tertij , cap . 41 . num . 190 . Peralt .
vbi supr . cap . 13 . num . 10 . & alijs de quo nos
latius infrà agemus ; quo supposito , pericu-
li respectu , + & causa , multa permittun-
30 tur , que alias non permitterentur , cap . Bap-
tismi 5 . distinction . cap . vltim . de pœnit . cap .
Cùm ab Ecclesia , vbi gloss . de offic . Ordin . l .
de pupillo 5 . § . Si quis riuos , ff . de nou . oper .
nuntiat . vbi plura Ias . gloss . verb . Periculo ,
in cap . Sacro 48 . § . Cancant , de sentent . excom-
munic . Abb . in cap . Non minis , à num . 19 .
de Immunit . Ecclesiar . Ludouic . Sarab . de Iu-
risdiction . adiunctor . quæst . 30 . num . 30 . cum
alijs .

Quæ omnià , et si in alijs Provincijs , &
Regnis dubia esse possent ; quoad Nos ve-
rò , hasque Indiarum Occidentalium par-
tes , tot leucarum millia à Sancta Romana
Apostolica Sede distantes , difficultatem
continere non possunt ; certum enim est
apud omnes , data magna distantia , oppor-
tuno , & congruenti remedio , prædictæ Politicæ ,
+ & EOeconomicæ Potestati locum 31
esse , Martha de iurisdiction . 1 . parr . cap . 48 .
a num . 25 . ex Nicol . Balbo in quodam suo
consilio , post decisionem 68 . Cacherani , num .
33 . in quod benè expendit cap . Filijs , vel
nepotibus 16 . quæst . 7 . (de quo agunt alij
relati infrà cap . 44 . num . 43 .) Camill . Bo-
rrell . de præstant . Reg . Catholic . cap . 71 .
numer . 59 . Dom . Solorzan . de Indiar . iur .
libr . 7 . cap . 11 . à numer . 47 . D . Hiero-
nym . Leo decision . Valentin . 2 . numer .
35 . doctissim . Fontanell . decis . 316 . nu-
mer . 25 . Sarab . dict . quæst . 30 . num . 5 . &
31 . Peralt . dict . cap . 13 . à num . 14 . & cap .
19 . num . 14 . & seq .

In hac autem materia , iura , & Doctores
in-

intelligunt communiter magnam distan-
tiā, t̄ quidquid est extra Italiā, res-
pectu Sancte Romane Sedis, ut constat ex
cap. Nihil est 44. in fin. de election. ibi:
Itā, quod interim valdē remoti, videlicet
vltra Italiā constituti; cap. Unico, de Cle-
ric. ægrotant. ex quibus Auctores docent,
32 Hilpaniam, t̄ & eius Prouincias, veluti
Galleiam, Cathaloniam, & alias valdē
remotas a Sancta Romana Curia reputari.
Borrell. & Dom. Solorzan. ubi proximè, &
hoc vltimo non laudato, Dom. Salgad. de
supplicat. ad Sanctiss. 1. part. cap. 1. §. Unico,
33 à num. 32. & per totum, & cap. 4. nu-
mer. 48. qui tradita à D. Solorzan. ferè
transcribit; late, & optimè Dom. Salced.
ubi supra, lib. 2. cap. 5. à n. 34. idem D. Salg.
de Reg. protect. 1. part. cap. 1. prælud.; nu-
mer. 100. rectè nouissime Ilustrissim. Qui-
tentis. Episcop. D. Montenegro en su Itine-
rario para Parochos de Indios, lib. 1. tract. 3.
34 sess. 2. Ergo à fortiori t̄ hoc ipsum de In-
diarum Regnis, & Prouincijs dicendum erit;
de hac re iterum, ac latius infr. cap. 40. &
seqq.

35 Séd iam presentato t̄ tribus patefa-
citis vijs, vt ad canonicam valeat pervenire,
& accedere institutionem, quandò eam Ordinarius Ecclesiasticus denegat, vel nimis
differt, ac procrastinat; videndum est, qua-
lem ex eis admittamus. Sanè D. Salgad. in
36 primam partem, & viam videtur t̄ inclina-
re; dicit enim dict. 3. part. de Reg. protect.
cap. 10. num. 217. esse magis suauem, mi-
nusque prolixam. De secunda asserit, ad-
mittendam iuxta eum, quem diximus, vul-
garem appellandi stylum, quamvis ei du-
bia, & ferè improbabilis videatur, nu. 218.
& seq. In tertia verò, attentè proceden-
dum esse air, dicit. n. 205. adde etiā D. Sal-
ced. d. lib. 2. cap. 12. n. 6.

Ceterū, si quod sentio liberè dictu-
rus sum, crederem, in his Indianorum
Regnis, securiorem, faciliorem, & fœ-
liocrem, ac minus omnibus onerosum
37 esse tertium, t̄ & vltimum recursum iam
traditum, si in promptu Senatum Supre-
num proponas. Quoniā si Ordinarius
Ecclesiasticus, cui personaliter instituen-
dus exhibetur præsentatus, minus ius-
tè denegat, vt supponimus, vel dif-
fert canonicae institutionem, & hac de
causa hic ad immediatum Superiorum Ec-
clesiasticum, vel viciniorum, iuxta tra-
dicta in primo, & secundo remedij o-
currit, vt ipse instituat, aut inferiorem
38 instituere compellat, quid t̄ agendum
Tom. I.

erit, si iste Superior, sic petitus, & in-
vocatus, similiter denegat, vel iniuste
differt; ad alium ipsius Superiorum, vel
viciniorum recursum alium interponere
necessè videtur; pone hunc etiā denegare,
vel differre, eritne gradatim in
infinitum procedendum? Hoc t̄ iure non 39
permittitur, l. Fideicomissa 11. §. Si
quis decem, ff. de legat. 3. l. Qui bona
13. §. fin. ff. de damn. infest. cap. 2. de
rescript. in 6. Gratian. disceptat. forens.
cap. 600. num. 30. Girond. de privileg.
num. 1392. Scobar de ratiocin. cap. 18. n.
4. cum alijs.

Maximè, quandò t̄ in hoc iudica-
tum dari non possit, quod faciat ulte-
rius non progredi, & in ea determina-
tione sistere; cùm Ecclesiasticus de cau-
ſæ meritis cognoscere non valeat; sed
tantum, vt diximus, de intimationibus,
& Ordinarij omissione, aut negligen-
tia, in quod iudicatum non cadit, nec
dari posse videtur; alioqui per id Re-
gio Patronatus iuri præiudicium t̄ infer-
re valeret Ecclesiasticus, quod utique
vetitum est, Reg. Schedul. general. ann.
1574. in princip. tom. 1. impress. pagin.
83. ibi: Y que ninguna persona Secular,
ni Ecclesiastica, Orden, ni Conuento, Reli-
gion, Comunidad de qualquier estado,
condicion, y calidad, y preeminencia que
sean, judicial, ni extrajudicialmente, por
qualquier ocasion, ó causa que sea, sea
offado à se entrometer en cosa tocante à
nuestro Patronazgo Real, ni à Nos perjudi-
car en él, &c.

Si interim opponas, que diximus,
moraliter loquendo, accidere t̄ non pos-
se; nempe, vt Ordinarius Ecclesiasti-
cus, & alij invocati denegent omnes.
Peto à te (quoad primum membrum, &
remedium, quod difficultius videtur) vidi-
stine unquam in Immunitatis Ecclesias-
ticæ causis Ordinarium aliquem contrà
eam declarasse, etiamsi sit causus de ex-
pressis in Bulla Gregoriana? Sanè ego
fateor, me nunquam vidisse t̄ contrà 43
Immunitatem pronuntiatum; nec dico
solum ab Ordinarijs; sed etiam à Su-
perioribus, appellationis iure petitis; vt
notant Bobadill. in Politic. libr. 2. cap.
14. numer. 92. cap. 18. numer. 109.
Dom. Don Augustin. de Hierro in alle-
gation. iur. contra los que mataron al Em-
baxador de Inglaterra, nu. 31. Cùr ergo hoc
ipsum in his causis, & recursibus timere, ac
vereris non debeamus? Quid sanè agnouit
Aa 3. dos

doctissimus P. Suarez aduersus Regem Angliae, lib. 4. de Immunitat. cap. 34. num. 7. vbi ait, gradatim procedendum esse, donèc ad Sanctam Romanam Sedem deueniatur,

44 ibi: Nam t si Iudex Ecclesiasticus fuerit negligens, Superiorum habet, à quo emendari possit, & debeat; quod si proximus superior etiam neglexerit ad aliquem eiusdem ordinis magis remotum recurrentem erit, & ita usque ad Romanum Pontificem; in quo, tanquam in supremo capite sistendum est; hęc P. Suarez id ipsum videntur agnoscere, Pat. Azor. Instiut. Moral. lib. 5. cap. 12. versic. Ex dictis, (quem in puncto principali, quem tractat circa violentias Iudicis Ecclesiastici à Rege tollendas, & impediendas, dūm à

45 nostra debiat praxi, recte t impugnat Ioseph. Sessē de inhibition. cap. 8. §. 3. num. 55. & 166. Zeuall. de cognit. per viam violentiae in prolog. à num. 207. & commun. contra commun. dict. quest. 897. num. 274. & Dom. Villarroel en el Gouieruo Ecclesiastico, 2. part. quest. 18. artic. 3. numer. 32. & 37.

Quod tamèn, etsi in alijs Regnis, & Provincijs Catholicis propè Romam existentibus posset practicari, non videtur

46 possibilis t huiusmodi praxis apud Nos, tam longe à Romana Curia, alijsque Superioribus Ecclesiasticis distantes, immò constantē credo in casu suprà relato PP. Suarez, & Azor, aliosque quoslibet quantumvis Ecclesiasticæ præminentia strenuos defensores, omnino asserturos, licitam, & inexcusabilem fore Supremorum Tribunaliū Regis ad excusanda scandala, rixas, & dissensiones interventionem, & authoritatem, vt alibi latius dicam.

Si autem dixeris in prefato casu, quandò, scilicet, Superior Ecclesiasticus etiam denegat, vel differt iniuste, vtrendum esse necessariò eo tertio remedio, tanquam effaciōri, vt prima, vel secunda charta, &

47 prouisio concedatur, &c. Quero t rursus, an adversus Ordinarium primo denegantem, aut differentem, an contrà alios postmodum peti os, & invocatos? Non videtur procedi posse contrà Ordinarium, ex eo, quod à denegatione sua, vel negligentia appellatum, & appellationi dilatum fuisse; Unde non adest violentia, aut contempatio, quæ ad aliam Regiam chartam impellat, & prouocet; nec etiam expediri posse videtur contrà alios Superiores Ecclesiasticos, quia supponimus eos semper appellationi deferre. Ergo nullo casu ad secundæ, vel prima respectu, prouisionis concur-

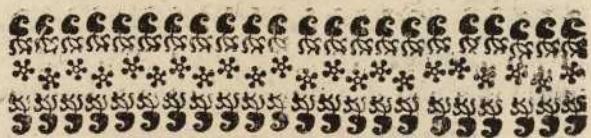
rit fundatum, & iuxta causa, quæ ob inobedientiam t conceditur, & expeditur, D. Salgad. de Reg. protect. dict. cap. 10. numer. 204. & 1. part. cap. 1. à num. 266. & seq. ex l. 29. tit. 4. lib. 2. & l. 13. tit. 3. lib. 4. Recopil. & alij infra.

Prætereā si Regie prouisionis expeditioni contrà viciniorem, vel Metropolitanum causa datur legitima, & sufficiens; cur eadem primo considerari non debeat, vt contrà Ordinarium primum, à principio agatur; nec t enim in uno, quam in alio casu dispar negotij ratio, & causa valet discerni, arbitrari, aut distinguiri, vt in simili recte observant D. Molin. de primog. lib. 1. cap. 26. n. 15. versic. Quod alia, Pereyr. decis. 1. 21. numer. 1. Gratian. discept. forens. cap. 600. num. 30. Cancer. 2. part. variar. cap. 16. num. 112. Tum quia primo t distulit, aut denegauit iniuste Canonicam institutionem: tum etiam, vt minus prolixè procedatur in causa; laxioresque excusari valent sumptus, & expensæ, negotium coram viciniori Prælato, vel Metropolitanano longe agente, agitando. In his namquæ Indianum partibus, vt omnibus in eis morantibus notum, & cūdens est, longe inter se Episcopatus, & Metropolitanani distant, audi hoc vnum: Guatimalensis Ecclesiæ t Metropolitanus in Noua Hispania est Archiepiscopus Mexicanus, cuius fedes ab illa dividitur per tercentum leucas; adde etiam Cathedrales Fondurens. & Nicaraguensi, quæ similiter sunt suffraganeæ prefatæ Mexicanæ Ecclesiæ, à qua distant suprà quatuorcentum leucas.

Denique si necessariò ad hoc ultimum remedium deueniendum est, cūr id fieri non debeat à principio, cūm t Ordinario primo instituere recusante, vel culpa differente, in Regio Senatu, vbi de Patronatus Regij iure t evidentē constat, ad tradita à D. Salgad. dict. cap. 10. num. 202. & seq. primā, aut secunda Regia propter inobedientiam expedita prouisione. Cūm eo casu idem Regius Senatus legitimè petitus prædicti Regij Patronatus cognitionem assumens, animadverte, & cognoscere poterit, an causæ quibus ad institutionis negationem Ordinarius motus fuerit, sint nè, vel non legitimæ. Cūm in fortiori casu id ei liceat, in causis, scilicet, quæ per viam violentię ad eum trahantur, quæ extra iudicialiter recognoscuntur, & omni expediuntur diligentia, & cura, quo casu super sedere faciet in causa, si legitimè instituere recusauerit Ordinarius, ad tradita cap. 34. à num.

- ad num. 31. & cap. seq. Ergò affirmo, & teneo, si postremò, Regijs prouisionibus, & poenis in eis contentis, vtendum erit, ab initio eisdem vtendum esse, maximè cum hactenus t nullum aptius potuit inueniri remedium ad sedandas, & propulsandas Iudicium Ecclesiasticorum violentias, negantium appellantibus iustam dilationem, quam quod praxis induxit, & frequentèr utimur; verba sunt D. Salgad. dict. 1. part. de Regia protect. cap. 2. in princ. num. 20. quam etiā praxim approbatam primò retulerat nostras, Peguer. dict. decis. 92. num. 17. vbi, postquam affirmauit, Reges nostros, & eorumque Senatores Ecclesiasticos inobedientes à Regnis suis expelle. re, eosque amissione rerum temporalium punire posse, addit: *Et hanc veriorem t esse opinionem existimo, & in fraxi tenendam, & obseruandam, quam sequitur, & obseruat huius Principatus Regium Consilium, ubi Rex est in possessione a tanto tempore, cuius initij memoria non existit, &c.* Narcis. Peralt. vbi supra, cap. 16. num. 4. & cap. 17. & num. 12. Suaue & medium ad Ecclesiasticorum emendationem appellat occupationem temporalitatum, D. Did. Antou. Frances de Vrrutigoit. Balbastren. Episcop. in tract. de competent. quæs. 40. num. 22. in fin.
- Nunc iam perlege, & multum obserua optimam Regiam Schedulam, quani supra num. 2. indicaui, estque hæc. EL RET. Presidente, y Oidores & de mi Audiencia Real, que residen en la Ciudad de la Plata de la Provincia de los Charcas. Por parte de los Licenciado Don Pedro Fernandez de Cordoua, y Doctor Baltasar Cerrato Maldorado se me ha hecho relacion, que auiendose presentado en el Cabildo de la Iglesia Metropolitana dessa Ciudad, con las prouisiones que les mandè embiar, en que promoui al dicho Licenciado Don Pedro Fernandez de Cordoua, Chantré que era de la dicha Iglesia, al Deanato, y al dicho Doctor Baltasar Cerrato à la Chantria, el Arçobispo se auia escusado de darles la possession, sin auer dicho lo que le auia mouido, que auia sido causa à que se pensasse auia en sus personas algun demerito. Suplicóme mandasse les biziessedes dar luego la possession de las dichas Prebendas. Y auiendo visto por los de mi Consejo de las Indias, como quiera que encargo al dicho Arçobispo les dé luego la dicha possession, he estranado mucho, que no ayais executado lo que os tocava en razon de meter en ella à los dichos Licenciado Don Pedro Fernandez de Cordoua.

ua, y Doctor Cerrato, para que tuviéra efecto mi presentacion; pues os competia ordenar se guardasse mi Real Patronazgo, sin permitir, que el Arçobispo de hecho se ayá quedado con ellas; y assi bareis luego que veais esta mi Cedula executar las que en esa razon están dadas, sin permitir, ni dar lugar à lo contrario, como lo deuierades auer hecho. Fecha en Madrid à 6. de Octubre de 1639. años. YO EL REY. Por mandado del Rey nuestro Señor. Don Fernando Ruiz de Contreras. Facit bene Reg. Sched. 21. Augusti 1560. tom. I. impress. pag. 116. illic: Mandamos al nuestro Presidente, y Oidores de la nuestra Audiencia Real de la dicha Ciudad de los Reyes, que prouean que se guarde, y cumpla:

S V M M A R I V M.

- 1 **T**raditæ pro tertio remedio in capitè Superiori latiis retractantur.
- 2 Ratio dubitandi ad præcedentia expeditur, & num. 5.
- 3 Recursus ad Curiam sœcularem in causa Ecclesiastica non datur, nisi negata appellatione.
- 4 An præter appellationem ad Superiorē Ecclesiasticum requiratur Regij auxiliij protestatio?
- 6 Negata appellatione in casu institutionis non collatæ datur recursus ad Señatum Regium, vt in alijs causis.
- 7 Regij Patronatus materia est de Regalijs, de eaque non cognoscit Ecclesiasticus, & num. 9. 10.
- 8 Ideò datur immediatus recursus ad Regem, in casu negatae institutionis.
- 11 Princeps eo casu vitetur sua potestate, nè Patronatus derogatio, aut mutatio inducatur.
- 12 Apostolicæ literæ circa Patronatum expeditæ, retineri solent in Supremo Consilio.
- 13 Quando procedit Ecclesiasticus in causa prophana, non est necessaria appellatio, vt locum habeat recursus, & num. 14. 15. 16.
- 17 Datur enim tunc iurisdictionis Regiae usurpatio; vnde procedit Princeps, virtute politicæ potestatis ad mulieram, & alias poenas, & num. 22.

- 18 Ecclesiasticus nullam habet iurisdictionem int̄ laicos , nisi in ordine ad finem spiritualem.
- 19 Papa habet plenissimam potestatem in sacerdotes Principes , in causis spiritualibus, & num. 20.
- 21 Eique tenentur omnes integrum obedientiam exhibere.
- 22 Ergo in causa prophana , si Ecclesiasticus non desistat , ejicitur à Regno , & priuatur temporalitatibus , & num. 17.24.
- 23 Cùm procedere dicatur tunc in casu non suo.
- 25 Ità similitèr in causis Patronatus Regij sine appellatione datur recursus , & num. 26.
- 27 Quando Ecclesiasticus procedit in causa prophana , dicituretiam casus violentiae.
- 28 Fiscalis Regius debet interuenire semper in causis Regij Patronatus.
- 29 Princeps , data violentia , & iniuria in causa Ecclesiastica , iure auxiliij virtute œconomicæ potestatis subuenit oppressis , & num. 30.31.36.
- 32 Princeps appellatur parens publicus.
- 33 In Principe Supremo datur duplex potestas , Ordinaria , & Politica ; ità similitèr datur in eo duplex correctio- nis genus , & num. 40.
- 34 Politica , & extraordinaria Principie facultas , variè à Doctoribus appellatur , & num. 39.44.
- 35 Ioseph Sesse , & Petrus Nuñez de Auen- dano intelliguntur.
- 37 Hæc facultas dicitur Regalia Supre- ma , à Principe inseparabilis.
- 38 Inquisitores , & alij Officiales Inqui- sitionis , huic Politicæ potestati subi- ciuntur.
- 39 Dicitur etiam naturalis defensio , ideo à nomine impeditur.
- 41 Hoc remedio , & auxilio se , & suos defendit Princeps , & num. 43.
- 42 In hoc Patrocinio nullum actum iuris- dictionis contentiosæ exequitur.
- 45 Neque procedit ad poenam legalem , pro meritis causæ.
- 46 Ecclesiastici , ex Diuina traditione , sunt exempti à iurisdictione sacerdotali.
- 47 Qualiter vindicetur iniuria , & vio- lencia Iudici Ecclesiastico à sacerdotali illata.
- 48 Spiritualis , & Ecclesiastica potestas est Superior quocumque Magistratu sacerdotali.
- 49 Sicut Ecclesiastico conceditur , procede- re contrà sacerdotes impudentes suam iurisdictionem , ità & laico contrà Ecclesiasticum , saltē co modo iam relato.

ARGUMENTVM.

Allata capite Superiori examinantur ; recursus ad Curiam sacerdotalem , in causa Ecclesiastica conceditur , negata legitima appellatione ; ità & quandò non admittitur à denegatione institutionis Canonicae , procedit similitèr recursus , hoc casu , nulla data appellatione ; quemadmodum in causa merè prophana ; continuaturque materia circà politicam Principis potestatem.

CAP. XXXVII.

Verūm , vt ea , quæ pro tertio recur- su , & remedio præsentato non admisso tradidimus capite præcedenti , rectè , radicitusque percipientur , oportet † nos in ea materia sistere aliquantulum , ac morari .

¹ Et quidem videtur † nihil in ipso noui , & speciale concurrere , & considerari pos-

se ; in secundoque remedio , aut casu comprehendi , & contineri , quidquid in tertio valeat animaduerti , ac ponderari . Näm si tertia via in recursu ad Regia , Supremaque Tribunalia consistit ; vt prima , vel secun- da charta , & prouisio Regia cum poenis solitis , contrà Ordinarium , vel alium Praelatum collationem canonicanam inde- bibile differentem , vel negantem relaxetur ; Id sanè procedere videtur ex eo , quod ipse vim , atquè violentiam in appellatio- nis

nis denegatione, ad Superiorum Ecclesiasticum immediatum, aut etiam Sanctam Apostolicam, ac Romanam Sedem, interpositæ faciat. Nequè enim in alio casu, rectè procedere potest præfatus t recursus, in causa Ecclesiastica intentatus, secundum leg. 36. tit. 5. lib. 2. Recop. ibi: Nos pertenece alçar las fuerças que los Juezes Ecclesiasticos, y otras personas hazen en las causas que conocen, no otorgando las apelaciones, que dellos legitimamente son inter puestas. Et ibi: Que quando alguno viniere ante ellos, quexandose que no se le otorga la apelacion, que justamente interpone. De quo latè Zeuall. in tractat. de cognitione per viam violent. in proæm. cap. 11. & gloss. 6. num. 52. & 54. & gloss. 15. num. pna. D. Salgad. de Reg. protect. 1. part. cap. 1. num. 268. & cap. 2. à num. 64. cum seqq. latè D. Almansa in alleg. iur. sæpe citata, sobre la administration del Arçobispado de Santo Domingo, à num. 103. & 158. & licet Zeuall. in dict. num. fin. præter appellationem ad Superiorum Ecclesiasticum, protestationem, id est, Regij auxiliij t impecrationem, requirat, hoc necessarium non esse rectè defendit D. Salgad. ubi proxime. Hoc ita que, quod diximus in omnibus casibus, & causis coram Ecclesiastico pendentibns, conceditur, & obseruatur, ut infra latius dicemus. Igitur necessariò t in secundo remedio, & recursu, quem presentato attulimus, includitur, & comprehenditur tertius, consequenterque nihil speciale in hac materia datur, & concurredit.

Nihilominus dicendum est cum D. Salgad. in precedenti capite tradito, habere præsentatum in hac specie, illud tertium remedium recurrendi ad Senatum Supremum, ad primæ, vel secundæ prouisionis Regiæ impecrationem, omissa appellatio ne; nam, quando appellationis ad Superiorum interpositæ denegatur effectus, continuo, vt in alijs Ecclesiasticis causis, est t in hac recursui locus, per viam violentiæ, vt latè fundat D. Salgad. de Reg. protect. 3. part. cap. 10. à num. 1. & 199. cum seqq. cum hæc defensio natura sua in secundo imbibatur remedio, negata appellationis delatione. Ita que præter hoc remedium in casu præfato, omni appella tione cessante, illo etiam recurrendi ad Senatum rectè vti poterit præsentatus; vt ei constito de institutionis denegatione, aut culpabili Prælati Ecclesiastici negligentia, & dilatione, in ea conferenda, Senatus ipse primam Regiam chartam, deruegos, y

encargo faciat expedire, vt supra dicebam us.

Specialitas autem hæc, quæ in ista materia quoad prædicta concurrit, ex eo proueniare videtur, quod ea omnis est propria, & specialis Regiæ prærogatiæ, Iurisdictionis, & Regaliæ, de qua nullo modo Ecclesiastici t ex se cognitionem habere valent, vt dixi cap. 34. à num. 30. vnde in presentationis Regiæ executionem, data Ecclesiastici denegatione, aut dilatione, naturalis t immediatus, & proprius ex natura ei recursus videtur, ad eundem Principem concedentem, & ad illum Superiorem, cui de ea re competit discernere, & cognoscere. He enim presentationes, & nominationes t ad Regalias Regias spestant, Camill. Borrelli. de præstant. Regiæ Catholicæ. cap. 5. num. 7. & ex eo, Zeuall. ubi supra, gloss. 8. num. 18. & alij infra, de quibus solus t Princeps cognoscit, dixi cap. 44. num. 16.

Qui, & Senatus in Ecclesiasticum institutionem negantem, vel ipsius iniuste executionem differentem, nullo alio vti possunt medio, vt effectum presentationis, & collationis canonicae consequantur, quam eo, quod in Regijs prouisionibus continetur; nè aliàs Regijs iuris Patronatus t derogatio, aut mutatio indicatur, vnde scandala, rixæ, aut alia damna possent oriri, vt ex leg. 25. tit. 3. lib. 1. Recopil. obseruant Ignat. Salced. ad Bernard. Diaz in prax. crimin. cap. 54. num. 20. Zeuall. dict. gloss. 8. num. 7. 9. & 15. D. Salgad. de suppli cat. ad Sanctiss. 1. part. cap. 4. num. 26. & seqq. & num. 36.

Qui ex eadem ratione æquè docent, Summorum Pontificum Rescripta, & Decreta in Regio solere Consilio retireti, vt quotidiè videmus, donèc Sanctissimus Pater, gregisque Dominici vniuersalis Pastor, debite informetur, nè aliàs pax publica detrimentum patiatur, optimè ad hanc totam materiam videndus, loquitur Iacob. Simanc. de Catholicæ. institut. tit. 45. de pœn. num. 35. ibi: Si aliquid Papa decernat contrà publicam utilitatem, vt putas contrà Patronatus laicorum, contrà ius eligiendi Beneficia, seu Sacerdotia patrimonialia, vel quippiam simile, manu Regia retinéri soleat, quia Regum officium est, ab his iusmodi iniurijs populos sibi subiectos liberare, & iure naturalis defensionis, licet Principibus sæcularibus, cum moderamine inculpatæ tutelæ, id est, salua semper in omnibus Summi Pontificis autoritate, obvia rebusui notorio Ecclesiastice potestatis, nè

pax publica perturbetur, & commune bonum detrimenturi patiatur, Zeuall. commun. contrà commun. quest. 897. num. 363. Ade de Theologos, & Canonistas summae recommendationis, hoc ipsum optimis fundamentis, & rationibus defendantes, Cardin. Caietan. in tractat. de auctorit. Papae, cap. 27. Victor. eodem tractat. proposit. 7. Cordub. quæs. 8. Innoc. & Hostiens. in cap. Quæst. 4. de consuetud. Abb. in cap. Sicut, de iure iurand. Siluestr. in Summa, verbo Papa, §. 15. latè Petr. Marca in concord. Sacerdot. & Imper. lib. 3. cap. 15. §. 9. & alij infrà cap. seq. à num. 9.

- 13 Suprà traditus discursus eorum & exemplo confirmatur, quæ quotidiè in Senatu contingere videmus, in causis merè prophanis, & ad Regiam spectantibus iurisdictionem; quandò nempè de eis intè laicos cognoscere intendit Ecclesiasticus; In his enim hoc eodem remedio ad Regiam Maiestatem, & ipsius Regia Consilia, & Tribunalia recurrenti grauata pars vtitur sempè, absque & eo, quod intercedat, vel proponatur appelliatio, Rodrig. de annuis redditib. lib. 1. cap. 17. à num. 71. D. Salgad. dict. 1. part. cap. 2. à num. 65. cum alijs, Zeuall. dict. gloss. 15. num. fin. vbi etiàm ait, quod sine appellatione, & protestatione ex officio Senatus Regius, & ei damno subuenire solet, fac. Menoch. consil. 322. à num. 20. Socin. Iun. consil. 87. lib. 3. Zeuall. dict. quest. 897. num. 276.
- 14 taliter, vt si de facto & inconsideratè laicus rens ad Ecclesiasticum Superiorem appellationem emiserit, eique delatum sit, adhuc dantur in Senatu Regio literæ, vt auocetur processus, Ecclesiasticoque inhibetur. D. Couarrub. practicar. cap. 35. num. 3. vers. At si laicus, Zeuall. vbi proxime, num. 275. cùm tunc Regis iurisdiction, & potestas usurpata, & ac violata attendantur, habeatque omnino locum oeconomica facultas, & Regalia Principis, usque ad mulctam, & solitas poenas, si Ecclesiasticus procedat, nec abstineat, ac remittat, D. Gregor. Lopez in leg. 57. tit. 6. part. 1. Borrell. de præstant. Reg. Cathol. cap. 71. num. 55. D. Solorzan. de Indiar. Gubern. lib. 3. cap. 27. num. 34. D. Larr. alleg. 64. num. 11. & à num. 21. Giurb. consil. 49. num. 16. Cur. Philipic. 3. part. §. 3. num. 2. Ayllon. ad Ant. Gomez, tom. 3. cap. 10. num. 8. adde Prado Verasteg. in dict. defens. Canon. art. 3. num. 230. Zeuall. comm. contrà commun. quæs. 879. num. 630. Marca in concord. lib. 4. cap. 16. §. 4.
- 15 16 17

Quæ omnia ex eo procedunt, quod il-

la cognitione Iudicis Ecclesiastici in perniciem tendat, & damnum Regiae iurisdictionis, vt predicti Auctores aduertunt, cùm nullam t habeat (nec Romanus Pontifex) temporalem potestatem, & iurisdictionem intè laicos, nisi in ordine ad finem spiritualem, cap. Licet 10. de for. compet. cap. Si duobus 7. §. Denique, de appellat. cap. Per venerabilem 13. qui filii sunt legi. cap. Principes 23. quest. 5. cap. Imperium 10. distinct. Barthol. in leg. Cunctos populos, num. 41. vers. Per hoc viderur, Cod. de Summ. Trinitat. & Fid. Cathol. Nanarr. in cap. Non uit. de Iudic. D. Couarrub. vbi suprà, cap. 31. num. 3. P. Suarez adu. s. Regen Angliae, lib. 3. cap. 5. num. 21. & cap. 7. num. 3. & cap. 22. à num. 2. & lib. 3. de legib. cap. 6. Fr. Francisc. Sousa contrà incognitum, num. 52. P. Fragos. de regim. Republic. 1. part. lib. 2. disp. 4. §. 4. num. 264. 333. & 335. P. Dian. 1. part. Moral. tract. 2. de Immun. Eccles. resol. 122. Cardin. Bellarmin. de laicis, lib. 3. cap. 3. Calixt. Ramirez de leg. Reg: §. 2. num. 36. Paul. Christin. decis. 22. num. 1. vol. 1. P. Molin. de ius in iur. tractat. 2. disput. 29. num. 8. & seqq. D. iad. de libert. Christian. lib. 1. cap. 15. Peregrin. de iur. Fisc. lib. 1. tit. 2. num. 32. & consil. 1. num. 37. vol. 1. Sacca consil. 8. num. 45. Ciriac. controv. tom. 4. controv. 552. num. 22. Camill. de Medic. consil. 10. à num. 43. Marth. de iurisdict. 1. part. cap. 17. Zeuall. vbi suprà, num. 276. & quæs. 899. num. 122. & in tractat. de cognition. per viam violent. in prolog. num. 75. D. D. Martin. de Velasco, & Molin. Limensis Vicarius & seù Prouisor, qui postmodùm fuit Episcopus Pacensis in allegat. iur. por la jurisdiccion Ecclesiastica, sobre el abuso de los traxes, fol. 8. & seq. D. Salced. de leg. Politic. lib. 2. cap. 1. num. 30. Peralt. de la potestat secular, cap. 3. à num. 12. cum seqq. Illustris. D. Ramos en la respuesta de Espana al Manifiesto de Francia, sobre las las pretensiones de la Reyna Christianissima, §. 13. & seqq. not. 96. fol. 124. B. & obitèr, §. 4. post not. 26. fol. 54. B. D. Crespi de Valdaura obseruar. 23. num. 163. D. Anton. de Castro en el discurso iuridic. sobre el origen de los millones, y obligacion de los Ecclesiasticos de contribuir en ellos, num. 90.

Secùs autem est (quod dixi de Papa) quandò negotium, & cognitione in finem tendit spiritualem; tunc enim Summus Pontifex plenissimam habet, etiàm & in seculares Principes potestatem, & iurisdictionem, cap. Omnes, distinct. 22. cap. Non uit. 13. de Iudic. cap. Solitæ 6. de maior. & obed.

obed. cap. Ad Apostolicæ 2. de sentent. & re iudic. in 6. Diu. Thom. de regim. Princip. lib. 1. cap. 1. & 6. cum alijs. Param. de origin. Inquisit. lib. 3. de Summi Pontific. potestat. quæst. 1. opinion. 3. num. 11. & 21. & opin. 4. num. 1. 31. & 58. Guazzin. de pac. & treg. 1. part. quæst. 6. num. 3. Gabr. à Sanct. Vincent. de censur. disp. 4. quæst. 9. num. 215. Ioan. Driedo de libertat. Eccles. dict. lib. 1. cap. 15. P. Molin. de iustit. tom. 2. disput. 29. D. Salgad. de Reg. pro. teat. 1. part. cap. 1. prælud. 5. num. 295. Victor. vbi suprà, tom. 1. propos. 7. num. 10. Fr. Hyacinth. Donatus rerum Regular. tractat. 8. quæst. 3. num. 1. part. 1. Paul. Rub. resol. practicab. cap. 1. num. 64. & alij vbi- cumquè ergò animæ periculum veriuit, competens est † Summus Ecclesiæ Præsul ad cognoscendum, decidendumque. Zoa- netus de Roman. Imper. num. 221. ex cap. Possessor malæ fidei, vbi gloss. de Regul. iur. in 6. cum alijs D. Valenç. contrà Vene- tos, 5. part. num. 96. Cardin. Belarmin. lib. 5. de Summ. Pontific. cap. 6. P. Suarez aduers. Reg. Angl. lib. 4. cap. 2. Marth. de iurisdict. 1. part. cap. 17. Torreblanc. de Magia, lib. 3. cap. 26. à num. 11. Cui Prin- cipes omnes integrum † tenentur obedien- tiam exhibere, Extrau. vnam sanctam, de maiorit. & obed. Sot. de iustit. lib. 2. quæst. 6. art. 4. in fin. Lel. Zechius Politicor. lib. 2. cap. 5. à num. 1. Thom. Bozius de iur. na- tural. & Diuin. Eccles. libertat. lib. 5. cap. 4. & seq. Henric. Farnes. de Perfect. Princip. tom. 3. de Religion. in princ. & cap. 3. 20. & 24. Iodoc. Cocius in Theffaur. Cathol. tom. 1. lib. 7. de Hyerarch. Ecclesiast. artic. 8. D. Gueuar. in propugnac. contrà Venetos assert. 2 §. 1. num. 4. Petr. Gregor. de Re- public. lib. 1. 2. & lib. 1. 5. sintagmat. cap. 14. num. 12. D. D. Andr. de Riaño en el memo- rial, sobre la contribucion del Estado Eccle- siastico en las Sisas, num. 115. & alij. Apùd Nos, lib. 1. tit. 1. part. 2.

Ergò Ecclesiasticus Iudex in eo casu monitus, si ab incoepis non desistat, cau- famque seculari non remittat, tanquam præminentia, & potestatis Regiæ usurpa- tor, per suos tramites † à Regno ejicitur, temporalitatibus priuatur, lib. 4. tit. 1. lib. 4. Recopil. ibi: Mandamos, que los Pre- lados, y juezes Ecclesiasticos, que usurpan la nuestra juridicion Real, y en ella se entro- meten en los casos que no les es permitido por derecho, que por el mismo hecho ayan perdi- do, y pierdan la naturaleza, y temporalida- des, que en los nuestros Reynos han, y tie- nen, y sean auidos por estranos dellos, y no

los puedan mas auer, ni tener en nuestros Rey- nos, D. Couarrub. dict. cap. 3. 5. num. 3. Auilès in cap. 3. Pretor. verbo Iurisdiction. num. 3. & cap. 20. verbo Usurpan, Garc. de nobilitat. gloss. 9. num. 22. ibi: Quod si Index Ecclesiasticus, qui cognoscit de laico in causa mercè prophana, à Senatoribus Re- gijs per literas syllatas monitus non desis- stat, rectè capit, & captus mittitur ex- trà Regni fines, quia impedit, & usurpat Regiam iurisdictionem, Camill. Borrell. de præstant. Reg. Cathol. cap. 71. à num. 58. Padill. de leg. Pœnal. 2. part. cas. 8. num. 4. D. Larrea alleg. 64. num. 11. & 16. Cùm eo casu procedere dicatur in iurisdictione, † & materia non sua, dict. lib. 4. ibi: En los casos que no les es permitido, Peguer. in prax. crim. cap. 24. num. 5. Cancer. 3. part. variar. cap. 10. à num. 45. & 49. rectè Ale- xandr. Sperell. decis. 104. num. 6. Marca vbi suprà, lib. 4. cap. 18. §. 2. vbi de hac nostra praxi mentionem facit, Curia Phi- lipic. 1. part. §. 5. num. 35. & alij. Facit etiàm benè consultatio quedam à Sena- tu Cathalonico Inuictissimo Carolo V. Regi, ac Domino nostro, facta die 13. Fe- bruario 1551. in qua Regaliæ continentur, de quibus Rex noster Catholicus eo in Prin- cipatu valet cognoscere; & intèr alias, hæc connumeratur ita: Proceditur insuper † contrà dictos Prælatos, & alias perso- nas Ecclesiasticas, impedientes cum suis pro- cessibus Regiam iurisdictionem, ad occupa- tionem temporalitatum Ecclesiasticorum; ex- trat apùd Narcis. Peralt. de la potest. secu- lar. cap. 15. post num. 3. vers. Item cum Cle- rici, fol. mihi 78. E.

Ergò eodem modo, in hac nostra ma- teria Regiæ iuris Patronatus, ab eodem principio, prouisionis Regiæ de ruego, y encargo prouenit relaxatio, & expeditio; qua Prelatus, vel alius Ordinarius Eccle- siasticus monetur, rogaturque, vt præsen- tato conferat institutionem, seu collatio- nem canonican; videlicet ab usu, exerci- tio, & celeri huius Regiæ præminentia, & Regaliæ executione, quæ nullo preteritu im- pediri, aut differri debet, nec † ab Ecclesiasti- co usurpari dict. Reg. Sched. general. anni 1574. per totam. Vnde quemadmodum in casu iurisdictionis Regiæ violatae, aut usur- patæ, prædictis prouisionibus Regijs, sine appellatione, vel ipsius denegatione locus fit; etiàm usque ad Iudicis Ecclesiastici temporalitatum occupationem, & eiusdem à Regno expulsionem, ad partis oppressæ instantiam, & supplicationem; aut etiàm ex officio, qui casus dicitur etiàm violen- tia;

27 tie; sicut quandò appellationi † non defert Ecclesiasticus leg.7. tit.2. lib.3. Recopilat. latè Bouad. in Politic. lib.2. cap. 17. & 18. D. Salgad. remissione, de Reg. protect. i. part. cap.1. num.3. Zeuall. in dict. prolog. n.58. & 63.

Ità similitè ob eandem rationem, & causam, huic materiae Regij iuris Patronatus, fæculari Tribunali priuatię, id ipsum accidit, poteritque illud cuvis damno adhibere medelam, ad partis grauatę, vel Fiscalis Regij querelam, & instantiam; huic enim maxime inuigilare, † & curare spectat, nequid in Iuris Patronatus Regij perniciem, & damnum fiat, & eius causis interuenire sempè, Cardin. Seraphim. decis. 1395. num.7. Ludouic. Posth. decis. 238. num.26. Cabed. de Patronat. Reg. Conron. cap.18. num.6. adde tradita infra cap. 44. à num.5.

In causis autem coram Ecclesiastico legitime formatis, quandò Suprenius fœcularis Princeps, aut ipsius Senatus, ad vim, iniuriam, & violentiam tollendam, se interponit, non ex hoc prouenit fonte; sed ab altiori dimanat radice. Eo namque casu † iure auxilij, defensionis, & Patrocinij petitus, & vocatus Princeps, tanquam Supremus temporalis potens, & valens, vt dicunt Zeuall. passim in dict prolog. & Torreblanc. de iur. spiritual. lib.15. cap.10. num.17. vel pro Regia excellentia, num. 24. per extraiudicalem † notionem, vir-

tute Politicæ, seu Oeconomicæ naturalis potestatis, quæ eo, diuinoque iure in Supremo ipso Principe, & per eum in Magistratis suis residet, dict. leg.35. & seqq. eti. 5. lib.2. Recopilat. vt postea dicemus, procedit; in cuius vim, & executionem inferiores omnes, & subditos protegere, ac defendere, vique, atque iniuria oppresis, & grauatis, continuò subuenire † tenetur;

81 hoc enim secum trahit Regum officium, leg. 1. §. Quies, ff. de offic. Prefeit. vrb. Petr. Biess. de Republic. lib.4. Petr. Gregor cod. tractat. lib.13. cap.12. num.16. & lib. 6. cap.8. Lips. in simil. trattat. lib.2. cap. 6. Senec. de consolat. ad Polyb. cap.26. lo- quens de Cæsare sic concludit; omnium domos illius vigilia defendit, omnium otium illius labor, omnium delicias illius industria, omnium vacationem illius occupatio; quos refert, & sequitur Garc. Mastrill. de magistrat. lib.3. cap.1. num.86. & ex eo, D. Salced. de leg. Politic. lib.1. cap.7. à num. 35. vbi plura in hunc finem congerit Georg. Pagliar. ad tacit. lib.1. obseruat. 3. & 454. D. Molcofo in discurs. legal. contrâ el Mar-

ques del AgUILA, por el desacato que tuuo en Palacio año 1635. con Don Juan de Herrera, num.9. Thom. de Oña Aduocat. Matritensi, en la dedicatoria del libro Fenix de los Ingenios, en la translacion à su Capilla de la Virgen de la Soledad, adde Casiidor. variar. lib.4. Epistol. 42. vbi Princeps † Parens publicus appellatur, leg. Relegatus 19. ff. de interdict. & Relegat. iunctis Luc. de Penn. in leg. Quæcumque Cod. de omni agro disert. lib.11. Castrensi. consil. 21. num.9. lib.3. Roland. à Vall. consil. 18. numer.22. lib.2. Gig. de crimin. lege Maiestat. quest. 7. num.4. D. Gregor. Lopez in leg. 2. tit.19. part. 2. gloss. 3. & in leg. 4. tit.15. part. 4. gloss. 6. Ioan. Ignac. in leg. Necessarios, §. Non alias, ff. al Senat. Consult. Syllan. num.19. & 660. D. Valenç. contrâ Venetos, 4. part. num.188. Calixt. Ramirez de leg. Reg. §. 5. num.2. Mar. Giurb. de success. feud. §. 2. gloss. 1. num.4. Prado Verastegui in defens. Canonica sèpè cita- ta, num.190. Capiblanç. de Baronib. prag- mat. 1. num.6. Ioan. Francisc. de Castill. decis. 171. num.56. D. Salgad. dict. 1. part. cap.7. num.55. D. Crespi obseruat. 5. num. 141. & obseruat. 15. num.117. cum alijs, vt trad. infra, cap.42. num.39.

Ad quod supponendum, & obseruan- dum est, in Principe Supetorem in tem- 33 temporalibus non recognoscente, duplice- dari, & considerari oportere † potestatem, & iurisdictionem; aliam, quam contentio-

sam vocamus, quas in suos laicos vassallos, & subiectos, quoties opus est, vtitur; & aliam, quæ propriè OEconomina, & Po- litica dicitur (appellatur etià varie † à Doctoribus, naturalis defensio, tuitio, au- xilium, patrocinium, &c.) Affict. decis. 24. num.9. Borrell. dict. cap.71. à num.58. P. Suarez aduersus Reg. Angliae, lib.4. de Immunitat. cap.34. à num.30. & de legib. lib.3. cap.2. P. Baldell. Theolog. Moral. lib.5. disput. 10. & per tot. lib. Anton. Oliuan. de iur. Fisc. cap.9. à num.27. Torreblanc. dict. cap.10. à num.21. doctiss. Fontanell. de pact. nuptialib. claus. 4. gloss. 13. part.3. num.8. & 17. Zeuall. in dict. prolog. num.45. 149. 210. & dict. quest. 897. num.238. & paſsim, D. Salgad. dict. 1. part. cap.1. à num.1. & prælud. 3. num.90. in fin. vbi Sesse de inhibition. cap.8. §. 3. num.62. & seq. & in Epistol. ad Regem nostrum, tom.2. decisionum, num. 71. referentem, & sequentem Auendañ. de exequend. mand. 1. part. cap.1. num.32. qui hanc notionem, & tuitionem, vocat jurisdictionem, intelligit pro potestate, †

32

33

34

35

35

& extra judiciali cognitione, & prælud. 5. numer. 194. & 324. Dom. Salced. dict. cap. 7. numer. 25. & 59. & s. 1. à num. 76. & cap. 10. à numer. 1. &c alij plures, quos infrà tradimus) sic distinguunt communiter Doctores omnes, qui de hac materia tractant, vt in iplo- rum quolibet licet animadvertere. Dom. Solorzan. de Indiar. Gubernat. lib. 3. cap. 27. à num. 50. vbi plures invenies, nouis- simè, ac optimè Peralta. vbi supr. cap. 9. num. 1. in illis verbis:

P En lo Princep Secular se troban dos iurisdiccionis, una contenciosa, y me- rē iurisdictional, y altra Politica, y Economica. De la iurisdiccion contencio- sa, en orde als vassalls, y subdits Se- culars, nos trata en lo present; sino de la que iure patrocinij, & defensionis, que es la Economica, en força de la qual com- peteix als Princeps Seculars la concexensa, y punicio dels fets Ecclesiastichs, &c.

In vim itaqùe huiusmodi ceconomia, & naturalis protectionis, quoties t summa vrget necesis, vi, & iniuria oppressos ab Ecclesiasticorum manu, & potentia eripit Princeps secularis, ipsoque Ecclesiasticos Iudices, in hoc à iure, & rectis deviantes institutis, eo medio, & patrocinio compescit, & de- tinet; Dom. Couarrub. dict. cap. 35. numer. 3. Henriquez in Summ. part. 2. libr. 4. de irregularitat. cap. 12. numer. 6. Ignat. Lopez de Salced. ad Bernard. Diaz in prax. crimin. dict. cap. 102. lit. A. Bartholom. Humad. ad Dom. Gre- gor. Lopez, in l. 65. titul. 5. part. 1. gloss. 8. numer. 7. Petr. Cened. ad De- cretum, Collectan. 37. numer. 9. Mich. Ferrer. 3. part. observat. cap. 172. Oli- uan. vbi suprà, cap. 9. numer. 27. & sequent. & cap. 14. numer. 145. Sic in- telligendus iuxta ea, quæ docuerat in dict. cap. 9. Dom. Felician. de Vega in cap. Quantò 3. de Iudic. numer. 100. Pe- guer. dict. decis. 91. numer. 17. & per tot. & in prax. crim. cap. 24. in fin. & per tot. Cancer. 3. part. Variar. cap. 10. num. 47. Fontanell. decis. 309. numer. 15. Dom. Salgad. vbi suprà, Dom. Sal- ced. dict. cap. 10. à numer. 7. & 60. Otalor. de Nobilitat. 1. part. cap. 1. Mar- ca vbi suprà, & libr. 3. cap. 9. num. 7. Nathen. de iustit. vulnerar. 1. part. titul. 2. cap. 3. numer. 1. & 3. Alvarez de Velasco. de Iudic. perfect. rubric. 13. an- not. vnic. num. 3. Peralta. dict. cap. 17.

Tom. I.

à numer. 3. Pareja instrument. edition. ti- tul. 2. resolut. 6. spec. 3. à numer. 281. & resolut. 7. numer. 1. Dom. Episcop. Araujo de stat. civil. disputat. 4. diffic. 2. numer. 24. Dom. Cresp. de Valdaur. obseruat. 3. à numer. 1. Dom. Montema- yor ad decisiones Hispaniolas, vigil. 2. num. 26. & vigil. 22. à princ.

Dicitur rursùs hæc tuitio, & defensio, Principis Suprema t Regalia, à Regaliarum natura, & essentia inseparabilis, ac im- mutabilis, dixi cap. 2. num. 81. & docent Thom. Mieres ad Constitut. Cathalon. 2. part. collat. 10. cap. 35. num. 26. Iacob. Calicius in extranagator. Curiar. cap. 7. num. 71. Anton. Oliuan. vbi suprà, cap. 11. num. 56. & cap. 14. à numer. 6. & 113. Salas de legib. disput. 7. sect. 16. nu- mer. 79. Baldell. dict. num. 58. quem se- quitur Zeuall. in dict. tractat. de cognitione per viam violent. gloss. 8. numer. 18. D. Leo decis. 19. à num. 7. lib. 3. vbi alios refert Marius Cutell. in C. ad leges Martini Regis, controuers. 13. num. 4. & 14. (vbi advertit in concordatis cum Sancta Inquisitione t non comprehendi hanc ceconomicam potestatem, sique in casu occurrenti contra Inquisidores, & alios eiusdem fori, rectè ea vti posse Princi- pem secularis, & ipsius Senatus, post eum relatis Petr. Bellug. in Specul. Prin- cip. rubr. 18. Giurb. consil. 49. num. 16. & D. Salgad. de Reg. protection. 1. part. cap. 2. à num. 273. qui tamè id non di- cunt; docet nouissimè D. Crespi dict. ob- seruat. 3. à n. 33.) Torreblanc. d. cap. 10. n. 29. D. Salg. d. 1. p. cap. 1. prælud. 3. n. 97. & cap. 2. n. 28. & 43. D. Salced. vbi supr. lib. 2. cap. 6. n. 2. & lib. 1. cap. 7. à n. 43. Fontan. decis. 316. nu. 3. & 20. idem D. Crespi obseruat. 60. n. 77. Ideòque rectè dicitur naturalis defensionis species, quæ à nemine t valeat impediri, Marth. de iurisdic. 4. part. centur. 1. cas. 56. num. 7. Ioann. Thom. Minadoys decis. 27. nu. 2. D. Salgad. dict. cap. 1. n. 83. Torreblanc. de Magia, lib. 3. cap. 27. de inhibit. à nu- mer. 5.

Ità similitèr, iuxta potestatum, & iuris- dictiōnum differentiam, datur in eodem Principe t duplex punitionis, coertiō- nis, & emendationis genus; aliud, quod pro contentionis competit iudicijs; de quo noster non est sermo; & aliud na- turale, & defensuum, per quod, sua- dente, & impellente natura, necessita- teque se, & suos defendit, ac prote-

Bb

git

git; Ecclesiasticos, & exemptos pacis publicæ turbatores, legum, quas servare tenentur, transgressores, ac violatores, alioquì, quo quis modo scandala, vim, & iniuriam, damnaque irreparabilia subditis, & publico, ac bono Regni statui inferentes, & inducentes, coercet, & punit Officio, ac
 41 Dignitati suæ t̄ consulens, & prouidens, Diu. Augustin. ad Emeritum, Epistol. 164. relatus in cap. Nostri 23. quest. 3. per hæc verba: Nostri aduersus illicitas, & priuatas vestrorum violentias (quas, & vos ibi, qui talia non facitis, doletis, & germitis) à potestatibus ordinatas, tuitio- nem petunt, non qui vos persequantur, sed qua se defendant. Adde optimam Epi-
 stol. Dini Isidori Pelusiota libr. 5. Epi-
 stol. 268. ad Cyrilum Episcopum, quæ se-
 cundūm versionem Pat. Andreæ Scoro Societatis Iesu, editam Parisijs ann. 1638.
 talis est: Sacerdotij olim Dignitas pec-
 cantes redarguebat Reges, regebat que: Nunc
 verò bis subiecta est; decus tamèn pristinum
 non amisit; sed qui Sacerdotio iniciari sunt
 non eodem modo, quo apud sacerdum prius
 memorie maiorum se gesserunt; olim enim
 cum Euangelicam, & Apostolicam duce-
 rent vitam, qui sacris ritè operabantur,
 meritò Regiae Dignitati erant terrori, nunc
 verò contrà Regia Maiestas Sacerdoti, vel
 potius non ipsi, sed ijs, qui Sacerdotes
 quidem videntur, factis autem statui sunt
 iniurijs. Rectè igitur consulunt, aguntque
 Reges. Non enī Sacerdotium ledre pro-
 positam est his quotquot Religiosè ipsi re-
 uereantur, sed vindicare lassam Dignita-
 tem ab ijs, qui non debite administrant,
 satagunt. Quam rectè expendit D. Pre-
 fess Chumazero in memorial. ad Sanctiss.
 sobre la suspension de la Nunciatura de Es-
 paña, fol. 3. vbi advertit, aliter legi in
 editione Romana. Iunctis Salas de legib.
 tractat. 14. disputat. 14. section. 9. nu-
 mer. 111. Tanner. 2. 2. disputation. 4.
 quest. 4. dub. 1. num. 30. Henriquez vbi
 suprà, Pat. Molin. de iustit. & iur. tra-
 ctat. 2. disputat. 31. conclus. 4. Ioann.
 Ignac. in dict. §. Non alias, num. 611.
 Alphons. Alvarez in Specul. Summ. Pon-
 tific. cap. 36. Dom. Gueuar. in defensor.
 contra Venetos, assert. 1. §. 4. numer.
 31. PP. Suarez, Azor, Victor, Soto, &
 alijs, apud Thom. Delbene in tractat. de
 Comitijs, seu de Parlament. dub. 4. sub
 section. 2. numer. 7. & sub section. 7.
 numer. 2. & 7. Mar. Cutell. de pris.
 & recent. Ecclesiar. libertat. lib. 2. quest.

18. & ad leges Federic. Regis, cap. 22.
 not. 24. num. 5. Giurb. dict. numer. 16.
 versic. Sed licet, Dom. Salced. dict. cap. 10.
 num. 33.

In quo nullum Sæcularis Principis
 contentioſæ iurisdictionis t̄ exequitur
 actum; Totum enim negotium hoc in pro-
 pria, & inorum defensione t̄ sifit, nec
 se ultra extendit, Toireblanc, dict. cap.
 10. à num. 19. & ex infra dicendis latius
 patebit, ob quod vere, & rectè dici-
 tur, appellatur, & est hæc œconomica
 administratio, & praxis, tuitio, t̄ &
 defensio, Oliuan. vbi suprà, cap. 8. nu-
 mer. 30. Zeuall. in dict. prolog. num. 49. &
 alij.

Nec etiā procedit ad poenam t̄ le-
 galem, quam iuxta Sacros Canones, Ec-
 clesiasticum incurrisse visum fuerit; hu-
 ius enim cognitio, & distributio suo spe-
 ciat Ecclesiastico Iudici, estque hoc omi-
 ne extrà sæcularis Principis, & ipsius
 Senatum potestatem, & intentionem;
 de hoc enim discernere, cognoscere, &
 iudicare sæcularibus non competit, à
 quorum t̄ iurisdictione omnino sunt e-
 xempti, ex Divina traditione Synod. Ro-
 man. 4. sub Symmach. Papa, Canon. 3.
 Concil. Colonicens. part. 9. cap. 20. Con-
 cil. Lateranens. sub Leo X. session. 9. ad
 fin. Concil. Tridentin. session. 25. de re-
 formation. cap. 20. cap. In novo 21. di-
 stinct. cap. Sacrosancta 2. §. Hæc verò 22.
 distinct. cap. Legimus 93. distinction. cap.
 Quamquam 4. de censibus in 6. cap. Ad-
 uersus 7. de Immunitat. Eccles. cap. Ni-
 mis 30. de iur. iurand. cap. Relatus, cap.
 Continua 11. quest. 1. cap. Futuram 12.
 quest. 1. cap. Sacerdotibus 11. quest. 1. cap.
 Ita Dominus 19. distinct. cap. Bene quidem,
 cap. Denique, cap. Si Imperator 96. distin-
 cit. cap. Cùm non ab homine 10. de Iudic. cap. 2.
 cum similibus, de for. competent. Noua
 Friderici constitut. statutus, Cod. de E-
 pis cop. & Cleric. Felin. in cap. Ecclesia
 Sanctæ Mariæ, de constitut. num. 81.
 Pat. Suarez de legib. lib. 3. cap. 34. nu-
 mer. 15. & aduers. Reg. Angl. lib. 4.
 cap. 8. Dom. Valençuel. contra Venetos,
 4. part. à numer. 1. & numer. 37. Gue-
 uar. in propugn. assert. 1. §. 7. num. 31.
 Graff. de effect. Clericat. effect. 1. à num.
 1. Dom. Couarrub. practicar. cap. 31.
 cum duobus seqq. Pat. Sanchez consilior.
 Moral. lib. 2. cap. 4. dub. 55. vbi plures,
 & plurare fert Carol. de Graffal. de Regal.
 Francia, lib. 2. cap. 16. Alexand. conf. 4. n. 6.
 lib.

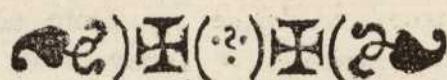
lib. 7. Ioann. Baptif. Laderch. *confil.* 74.
num. 14. Anton. Faber. *ad titul.* Cod. de
iur. Patronat. *defin.* 6. *in not.* num. 6.
Pat. Dicastill. *de iuslit.* & *iur. lib.* 2. *tra-*
ctat. 1. *disputat.* 4. *dub.* 9. *numer.* 151.
Bobadill. *in Politic. libr.* 2. *cap.* 18. *nu-*
mer. 62. Dom. Castill. *de tertij,* *cap.* 9.
à *nun.* 1. Carleual. *de Iudic. lib.* 1. *ti-*
tul. 1. *disputat.* 2. *sect.* 1. *numer.* 392.
vbi plures refert Barbos. *in dict.* *cap.* 20.
Concil. Tridentin. & *in cap.* Ecclesia San-
cta Mariae, *de constitut.* *numer.* 19. &
in dict. cap. Quamquam, à *numer.* 2. &
de *iur.* Ecclesiast. Uniuers. *lib.* 1. *cap.* 39.
num. 3. Beillet. *disquisit.* Clerical. 1. *part.*
titul. *de favor.* *person.* §. 1. à *num.* 18.
& *de exempt.* Cleric. & eorund. bonor. à
muner. public. §. 1. *num.* 2. Pat. Dian.
7. *part.* Moral. *tractat.* 1. *resolut.* 2. &
3. & 1. *part.* irat. 2. *resolut.* 1. Ciar-
lin. *controvers.* forens. *libr.* 1. *cap.* 103.
num. 53. Garc. *de Nobilit.* gloss. 9. *num.*
16. Delbene *de Immunitat.* Ecclesiar. *cap.*
1. *dub.* 2. & *cap.* 5. *dub.* 8. *numer.* 4.
Dom. Larr. *decis.* 4. *num.* 19. Balboa
in cap. 2. *de Iudic.* à *numer.* 18. Torre-
blanc. *de Mag.* *dict.* *cap.* 27. *num.* 24.
& *de iur.* spiritual. *dict.* *cap.* 10. *numer.*
11. & 16. Zeuall. *in dict.* *prolog.* *num.*
93. Giurb. & Dom. Salced. vbi *suprà*,
idem Salced. *dict.* *libr.* 1. *cap.* 7. §. 1.
à *num.* 202. Gabriel. à Sanct. Vincent.
de censur. *disputat.* 4. *quest.* 9. §. 23.
num. 302. Hieronym. de Prado Veras-
tegui, Canonicus Granatensi. *en la defen-*
sa canonica por la jurisdicion Ecclesiastica
de aquella Ciudad, y justificacion de lo
obrado por su Arçobispo Don Ioseph Argaez,
sobre restituir la multa de mil duca-
dos en que fue multado por la Real Chancilleria
el Canonigo Don Francisco de Peralta
Caluillo, articul. 3. *num.* 164.

Discrimen vero, hoc in loco ob-
servare, oportet inter vim, & iuriarum
ab Ecclesiasticis Iudicibus priuato sœcu-
lari, vel non sœculari, aut etiam Ma-
gistratui, seu Officiali Regis illatam; &
eam, quam t Magistratus, seu aliis qui-

47

uis sœularis ipsis Ecclesiasticis Iudici-
bus, & Prælati inferunt; vt prima na-
turalis defensionis, & potestatis via, vt
dixi: compescatur, auferatur, ac re-
primatur; illa vero, quæ Prælato, &
Ecclesiastico Iudici fit, iure suo ordina-
rio per potestatem spiritualem vindican-
da est, cum sit semper superior quocum-
que t sœulari Magistratu, *cap.* Prin- 48
ceps 23. *quest.* 5. *cap.* 2. *de maledic.* *cap.*
Qualiter, & quando 17. *de Iudic.* *cap.*
Legimus 93. distinct. Innoc. *numer.* 1. Ho-
stiens. *numer.* 8. Ioann. Andr. *numer.* 11.
& alij, *in cap.* 1. *de offic.* Iudic. Ordin-
inar. vbi Vela 2. *part.* à *numer.* 7. &
71. Pat. Suarez aduers. Reg. Angliae, *li-*
br. 4. *de Immunitat.* Eccles. *cap.* 34. *nu-*
mer. 32. Pereyr. *de man.* Reg. *libr.* 2.
cap. 52. *numer.* 6. & 33. Pius Viues in
discurs. Apologetic. pro Immunitat. Ec-
clesiast. lit. A. pagin. 18. Memoriale ad
Regem, sobre deber preceder el Presidente
de Hazienda à Consejero de Estado, anno
1616. editum *numer.* 133. Dom. Al-
mansa in allegat. iur. sobre la administra-
cion del Arçobispado de Santo Domingo,
à *num.* 132. 183. Francisc. Molin. de Bra-
ch. Sœular. *lib.* 1. *cap.* 14.

Ex quo, hanc iurisdictionem, qua
Ecclesiasticus in sœulares Magistratus, &
alios, suam impedites cognitionem, &
iurisdictionem, vti potest, ad confirman-
dam in sœulari Principe eam naturalem
defensionem, & potestatem OEconomicam,
expendit Dom. Solorzan. *dict.*
cap. 27. *numer.* 34. vt quemadmodum
t scilicet Iudici Ecclesiastico (ait) per- 49
mittitur procedere contra eos sœulares,
qui suam turbant, vel impediunt iuridi-
ctionem; ita sœulari Iudici contrà Ecclesiasti-
cos permitti debet, vt saltè ea for-
ma defensionis iam dictæ, vtatur, & eos
à suis Provincijs expellat, vel aliquali
temporalitatum mulcta corrigat,
ac detineat, Peralt. vbi *su-*
prà, *cap.* 12. *nu-*
mer. 17.

S V M M A R I V M .

- 1 **S**uprema Principis potestas politica dicitur naturalis defensio, & tutio inferiorum.
- 2 Incepit enim in primo hominum ortu.
- 3 Hanc habuit Adamus respectu propriæ familie, & aliorum deinde.
- 4 Verba P. Suarez in hoc adducuntur.
- 5 Tunc temporis fuit imperfecta hæc OEconomica facultas.
- 6 Consistit in superioritate, & autoritate, quam Princeps in Regno obtinet; ad similitudinem patris familias respectu propriæ domus, & n. 7. 10.
- 8 Aristotelis verba circâ hoc expenduntur.
- 9 Princeps ratione huius facultatis, tenetur pro bono subiectorum prospicere.
- 10 Hæc dominis, & parentibus communis, non erat sufficiens ad alterius boni consecutionem ab initio, & n. 11.
- 12 Ideò homines naturali instinctu ducti, congregati, ciuilem, & politicam constituerunt potestatem.
- 13 Quæ tractu temporis in Principem translatae sunt.
- 14 Principibus iure Diuino iniunctum, ut oppressos, & grauatos protegant, ac defendant.
- 15 Sacra Scriptura in hoc traditur.
- 16 Ius Canonicum id ipsum decidit.
- 17 Leges Regni in executionem præfatorum latæ, & Doctores de hoc agentes, referuntur, & n. 19.
- 18 Hanc potestatem non ex concessione Pontificis, sed ex mero iure Regio esse; ait Zenallos.
- 20 Semota quacumque consuetudine Principibus licere, & competere ait Soufa.
- 21 Tacito Pontificis consensu approbata videatur.
- 22 Zenallos impugnatur à D. Salgado.
- 23 Ratio affertur à Merenda, cur Papa aliquando non declarat, non valere,

- consuetudines, iuri Ecclesiastico repugnantes.
- 24 Silentium quando pro consensu non accipiatur.
 - 25 Hæc politica potestas non præiudicat, sed fanet libertati Ecclesiastice, & n. 36. 37.
 - 26 Recursus ad Principem, & ipsius Tribunalia legitimè interpositus, approbatur à Sancta Sede, & suis Sacris Concilijs.
 - 27 Multa scandala, & damna in Republica experientur, sublato hoc recursu, & n. 33.
 - 28 Ad viranda scandala multa permituntur.
 - 29 Casus in Argentino Capitulo, Sede vacante expertus, traditur.
 - 30 Duo Regij Senatores, Senatus nomine Capitulo interfuerunt; duasque primas Sedes in eo occuparunt.
 - 31 Iterum alij duo Senatores, & Regius Fiscalis in alio casu, in Capitulo intervenere, quo omnia feliciter facta sunt.
 - 32 Diuini Gregorij optima verba in prædictorum comprobationem adducuntur.
 - 33 Recursus, & Regia protectio, summa perè necessaria in Republica, & uiuersaque populo utilis, & favorabilis, & n. 27.
 - 34 Maxime Ecclesiasticis, qui potiori ratione eo remedio solent indigere, & n. 35.
 - 36 Fauetque omnino Ecclesiastice libertati, & authoritati, & n. 25.
 - 38 Ecclesiasticus Superior iniuria afficitur, in denegatione appellationis legitimè interpositæ.
 - 39 Alioqui nullæ, aut paucæ cause ad Sedem Apostolicam, & Superiorum peruenirent.
 - 40 Praxis concedendi Regiam prouisionem in casu violentiæ traditur, & n. 41.
 - 42 Ecclesiasticus potest mulctari, si Regiae prouisioni non obtemperauerit.
 - 43 Appellatio, supplicatio, vel nullitas, non datur à Decreto Senatus in causis violentiæ, & n. 45.
 - 44 Regia Schedula 3. Martij 1573. adducitur, & intelligitur.

ARGUMENTVM.

OEconomica Principis potestas dicitur naturalis defensio, à iure naturali, & Diuino orta; adiuuat, non minuit Ecclesiasticam libertatem; estque in Republica summè utilis, & necessaria; alioqui passim multa damna, & scandala experiri, necesse est.

CAP. XXXVIII.

Dicitur itaqùe hæc suprema sçularium Principum facultas, & extra iudicialis cognitio, & notio, naturalis defensio, & potestas; ex eo quod à naturali, Diuino iure originem trahat, & necessitatem; P. Molin. vbi infrà, disputat. 31. vers. Secunda conclusio, ad medium, Simanc. de Catholic. institut. titul. 45. num. 34. Zeuall. commun. contrà commun. quest. 897. à num. 363. & quest. 899. numer. 141. & alijs, cum in ipso priori hominum & ortu, ea facultas, & potestas incepit esse; scilicet, vt superior, & potens, à quo cæteri in conservari dependent, finè iniuria, illa valeat auctoritate in eos inferiores uti, quos protegere, ac tueri tenetur; sic de communi omnium parente Adamo, respectu propriæ familiæ primò, mòx cæterorum & omnium, obseruarunt doctiss. P. Suarez de legib. libr. 3. cap. 1. à princip. & cap. 2. n. 3. Vbi distingens intèr potestatem politicam condendi leges, & Oeconomicam facultatem, ac potentiam, quoad inferiores, & subiectos ait; primam non habuisse Adamum, quia ex natura rei nullus habet iurisdictionem illam politicam in alium; cum omnes homines liberi nascantur, princip. inst. de libertin. cum alijs; nec valet aliqua excogitari ratio, cur hoc magis ex natura rei vni respectu aliorum tribuatur, quam è conuerso; secundam verò habuisse. Sic Pat. Suarez, ibi:

Veruntamen & ex vi solius creationis, & originis naturalis, solùm colligi potest, habuisse Adamum potestatem Oeconomicam, non politicam; habuit enim potestatem in filios, quandùm emancipati non fuerunt; potuit etiàm discursu temporis habere famulos, & completam familiam, &

Tom. I.

in ea plenam potestatem, quæ Oeconomicæ appellatur. P. Baldell. Theol. Moral. lib. 5. disp. 10. n. 37. & disp. 4. n. 2. P. Molin. de iust. & iur. tract. 2. disp. 22. Petr. Gregor. de Republic. lib. 21. cap. 1. num. 1. Zeuall. in tract. de cognit. per viam violentiæ, in prolog. n. 202. D. Salced. de Leg. Politic. lib. 1. cap. 2. n. 6. & cap. 7. n. 106. & §. 1. à num. 135. Narcis. Peralta. de la potestat Sçular, cap. 1. n. 1. & 3. qui etiàm dicunt, & eam potestatem Oeconomicam, vt Rempublicam, tunc fuisse imperfeciam.

Ex quibus iam appareat, potestatem illam in ea superioritate, magnitudine, & præminentia consistere, quam in Regno, & Republica obtinet, ac retinet Princeps, tanquam & caput, & gubernator omnium inferiorum, & subiectorum, potensquè nimis in temporalibus, cui cæteri subiiciuntur. Ad similitudinem illius facultatis, & potestatis, qua Paterfamilias & in propriæ familiæ, & domus gubernatione, administratione, & cura, vtitur; vt communiter exemplificant, & exponunt Authores nostri, D. Solorzan. de Indiar. Gubernat. lib. 3. cap. 27. num. 50. Ludouic. Peguer. decis. 92. num. 17. & in prax. criminal. cap. 24. in fin. Dom. Villarroel. en el Gouiern. Ecclesiastic. 2. p. quest. 18. art. 3. nn. 43. & 45. Peralta vbi supra, cap. 17. n. 7. doctiss. & nobiliss. D. Lobaton in memorial. sobre el conocimiento que el Rey tiene de los despojos entre Ecclesiasticos, not. 31. n. 76. rectèque infertur ex Aristot. lib. 10. Æthicor. cap. 9. antè medium, vbi ait: Ita in Ciuitatibus Principum & leges, & mores posse, sicut possunt in domibus paterni sermones, & mores, vt notauit M. Domin. Soto de iust. & iur. lib. 1. q. 1. art. 3. argum. 3.

Rursus docet Dom. Salced. dict. n. 106. illius Oeconomicæ potestatis ratione, & virtute, quam in Adamo considerauimus, teneri ipsum (& hodie) Supremos omnes

Principes) pro illorum subiectorum, & subditorum, vtilitate, & bono + sub præcepto prospicere, & curare, quemadmodum ex eodem Aristotel. 5. Ethycor. cap. 6. & Diu. Thom. 2.2. quæst. 57. art. 4. docet P. Molin. dict. tom. 1. tract. 1. disp. 7. adde Petr. Gregor. de Republic. lib. 6. cap. 6. num. 4. eund. P. Molin. tom. 2. disp. 661. num. 4. Patric. de Regn. lib. 2. cap. 1. D. Valençuel. stat. & bell. 2. part. confid. 22. n. 5. D. Moscoso in memor. sobre las vacantes de las Indias, num. 58.

Verum, cum hæc, quam hucusque retu-

li, potestas, & facultas + parentibus omnibus, & dominis communis; Molfes. ad consuetud. Neapolit. in proæm. quæst. 4. D. Salced. ubi proxime, num. 107. sufficiens non fuisse ad alterius + boni consecutionem, vt ibidem advertit ex P. Molin. d. disput. 22. Petr. Gregor. de Republic. lib. 6. cap. 2. num. 5. Menchac. controv. illustr. lib. 1. cap. 20. num. 22. Naturali homines necessitate, & instinctu ducti, diuersis in partibus ciuitatibus, & politicè congregati, & coadunati fuere, ciuilem, & politicam + potestatem, & auctoritatem constituentes, & fundantes. Victor. de potestat. ciuil. num. 6. Pat. Molin. dict. disput. 22. num. 8. & per totam, Menchac. in prefat. dict. lib. 1. à num. 120. & cap. 1. à n. 10. Bobadill. in Politic. lib. 1. cap. 1. à num. 4. D. Solorzan. ubi suprà, libr. 1. cap. 23. num. 4. D. Salced. lib. 1. cap. 6. num. 2.

Quam deinde omnem, temporis tractu, 13 in Principem fuisse + translatam, & in eo principaliter, & habitualiter hoc medio totam illam OEconomicam, & Politicam residere potestatem; in actu vero in suis Supremis Senatus nullus est, qui ignoret, ac dubitet; constatque in l. 1. ff. de constitut. Princip. l. 2. versic. Nouissimè, ff. de origin. iur. Diu. Thom. quæst. 90. art. 3. ad 2. & quæst. 97. art. 3. ad 3. Magist. Sot. ubi suprà, lib. 1. quæst. 1. art. 3. P. Suar. de legib. dict. libr. 3. cap. 2. numer. 3. & lib. 4. cap. 34. Frideric. Brucman. de Regalib. §. Solita potestas, And. Knichen. intrat. de sublimior. iur. territor. numer. 195. Nauarr. in cap. Novit, de Iudic. not. 3. numer. 119. D. Couarrub. practicar. cap. 1. num. 2. Castr. de lg. penal. libr. 1. cap. 1. §. Postquam, D. Riaño ubi infrà, n. 5.

14 Hanc ipsam potestatem + à iure Diuino Regibus, & Principibus similiter iniunctam invenimus, per quam ijdem grauatos, oppressos, & iniuria affectos, defendere, & protegere tenentur; vt patet ex Ieremie monitione Regi Iuda facta, cap. 21. in hæc

verba: Hæc + dicit Dominus, iudicate manu calumniantis. Et cap. 22. versic. 3. ibi: Audi verbum Domini, Rex Iuda, qui sedes super Solium Dauid, hæc dicit Dominus, facite iudicium, & iustitiam, & liberate vi oppressum, de manu calumniantis. Et Psalm. 81. Eripite pauperem, & egenum de manu peccatoris liberate, & Proverb. 24.

Ex quibus, & alijs locis, + Canonica iura sunt desumpta, quibus id ipsum Princibus, ac Regibus præcipitur, vt passim licet observare, cap. Regum, cap. Princeps Sæculi 20. cap. Administratores 26. 23. quæst. 5. cap. Filijs, vel nepotibus 16. quæst. 7. cap. Petimus 11. q. 1.

Quæ omnia legibus Regni robur, ac maximam vim + conferunt, & addunt; latæ enim sunt in illius Diuini iuris, & potestatis naturalis explicationem, explanationem, exercitium, & executionem; hec sunt, l. 2. tit. 6. l. 18. §. 1. tit. 7. l. 8. titul. 10. lib. 1. l. 35. 36. 37. 40. & 80. tit. 5. lib. 2. l. 7. tit. 2. lib. 3. Recopil. Reg. Schedul. 23. Maij 1563. tom. 2. impress. pag. 41. l. 13. tit. 13. part. 2. quam in id recte expendit ibi D. Gregor. Lopez, verbo Nin fuerça, Rodrig. de annuis redditib. lib. 1. quæst. 17. nu. 74. optimè D. Episcop. Segouiens. Francisc. Araujo in tract. de stat. ciuil. disp. 4. diff. 2. n. 29. & hoc respectu dicit Zeuall. in d. tract. de cognit. per viam violent. in prolog. num. 83. Hanc potestatem, & notionem + non esse ex Pontificis concessione, sed ex mero iure Regio. Adde in hac re optimam clausulam testamenti D. N. R. D. Philippi IV. fol. 28. ita Regni successoribus loquentis: Y que en esto (de iustitia administranda) sean Padre, y amparo de los huertos, viudas, y personas necessitadas, y miserables, para que no sean oprimidas de los poderosos, y ricos, que este es el proprio oficio de Rey.

De qua Principibus Supremis, + ac Regibus propria, in tollenda vi, & violentia, etiā inter Ecclesiasticos illata, & ab ipsorum ludicribus liberandis oppressis, potestate, iustitia, vtilitate, ac necessitate, item de communi Regnorum praxi, iuribus iam adductis, expensis, latè agunt Cardinal. Caietan. de potestat. Papæ, cap. 27. Cardinal. Bellarmin. de Summ. Pontific. contra Barelai. cap. 35. Victor. de potest. Pap. & Concil. propos. 22. Magist. Bañez 22. quæst. 67. art. 1. dub. 2. conclus. 6. P. Suarez aduers. Regem Angliae, lib. 4. de Immunit. Eccles. cap. 34. à num. 30. & 43. Guillelm. Benedict. in cap. Raynulius, de tem-

Nam. 1. part. verbo *Vxorem*, num. 39. Hen-
 riquez in *Summ.* lib. 14. cap. 12. num. 3.
 Rebuff. de *possess.* *Benefic.* tom. 3. gloss. 2.
 num. 8. D. Couarrub. dict. cap. 35. practi-
 car. num. 3. Nauarr. in cap. *Cùm contingat,*
caus. 16. *remed.* 1. *de rescript.* Iacob. Mar-
 chilles in *Vsatico*, alium namque, vers. *No-*
ta benè verba, fol. miki 332. *Affict.* ad
constitut. Neapol. lib. 1. rub. 67. & *decis.*
 24. Thom. Mieres ad *constitut.* Cathalon.
 2. part. *collation.* 11. *constit.* *les causes*, nem.
 66. Mich. Aggia de *exhibend.* auxil. fun-
 dam. 27. Mich. Ferrer. obseruat. 1. part.
 cap. 22. Oliuan. in eodem *Vsatico*, alium
 namque, siue *de iur.* Fisc. cap. 3. num. 31. &
 cap. 11. num. 50. & cap. 14. per tot. &
 num. 100. & cap. 15. num. 33. Peguer. in
 prax. *crimin.* dict. cap. 24. num. 7. & dict.
 decis. 92. num. 17. D. Felician. de Vega in
 cap. *Quanto* 3. num. 68. *de iudic.* Camill.
 Borrell. de *præstant.* *Reg.* *Catholic.* cap. 71.
 dict. num. 58. Ioan. Baptist. Villalob. com-
 mun opinion. verbo *Clericus*, num. 80. P.
 Stephan. Auil. *de censur.* 2. part. cap. 7. *dis-*
put. 2. dub. 5. vers. Secundo, Martin. Ma-
 guer. de *aduocat.* *armat.* cap. 3. num. 79.
 Boer. decis. 69. num. 23. Alex. Pesant. de
Immunit. Eccles. *disput.* 3. Quintan. Due-
 ñas de *Ecclesiast.* lib. 1. cap. 9. num. 14. Frat.
 Anton. Soufa *ad Bullam Cœnæ*, cap. 14.
disput. 75. num. 3. 5. 9. & 16. vbi etiām,
 20 semota quacunque consuetudine t hoc
 Principibus licere, & competere firmat,
 & cap. 15. *disput.* 78. num. 3. Petr. Cened.
 ad *Decretum* collect. 5. num. 3. & ad *Decre-*
tal. collect. 17. num. 2. & *quæstion.* Cano-
 nicar. *quæst.* 45. Thom. Gramat. decis. 78.
 num. 2. Chacheran. decis. 30. Menoch. de
 recuperand. *possess.* *remed.* 15. num. 120. Gu-
 tier. *de iurament.* *confirmat.* 1. part. cap. 2.
 num. 26. & lib. 1. *practicar.* *quæf.* 20. Par-
 lador. *differentiar.* *quotidianar.* *different.* 9.
 §. 4. num. 24. Ioan. de la Cruz *in director.*
conscient. 1. part. *præcept.* 8. *quæf.* 3. art. 1.
 dub. 1. *conclus.* 3. Simanc. dict. tit. 45. num.
 35. Sigismund. Scaccia de *appellat.* *quæst.*
 7. num. 114. Bouadill. in *Politic.* lib. 2.
 cap. 18. num. 140. & cap. 16. num. 90. &
 alibi Mastrill. de *magistratib.* lib. 5. cap. 6.
 num. 119. Scobar del Corro de *puritat.* &
 nobilitat. 2. part. *quæst.* 5. num. 17. Anguian.
 de *legib.* tom. 1. lib. 2. *controuers.* 17. num.
 95. Ioseph. Selsè *de inhibition.* cap. 8. §.
 3. num. 71. & tom. 2. *decisionum in Epistol.*
 al *Regem nostrum*, per tot. Mich. Zanard.
 in *director.* *Theolog.* 3. part. cap. 31. Mexia
 ad *legem Toleti*, *fundam.* 2. part. 2. num. 47.
 D. Alfar. *de offic.* *Fiscal.* gloss. 2. num. 14.

Torreblanc. de *Mag.* lib. 3. cap. 27. dein-
 bilit. & *de iur.* *spiritual.* lib. 15. cap. 10. nu-
 mer. 44. vbi plures refert D. Hieronym.
 Leo decis. 2. pertot. Fontanell. decis. 316.
 à num. 2. Ludouic. Sarab. *de iurisdict.* ad-
 iunctor. *quæst.* 30. à num. 1. Iacob. Coell.
 de *notit.* *Cardinal.* cap. 56. à *princ.* D. Car-
 rasc. in *Recopilat.* cap. 6. §. 4. à num. 20.
 Hieronym. Llamas *instruct.* *confess.* part.
 1. cap. 7. §. 18. Ioan. Garc. *de nobilitat.*
 gloss. 1. num. 25. Pereyr. *de man.* *Reg.* per tot.
 Augustin. Morla *in empor.* *iur.* tit. 2. *quest.*
 14. num. 4. Aluar. Valasc. *consultat.* 100.
 Paul. Fusc. *de visitat.* lib. 2. cap. 23. num. 5.
 Rodrig. *de ann.* reddit. *vbi suprà*, Auendañi.
 de *exequend.* *mandat.* 1. part. cap. 1. num.
 32. Zeuall. *per integr.* tract. *de cognit.* *per*
viam violentiæ, & *in prolog.* num. 38. 48.
 77. 100. & 105. & dict. *quæst.* 897. à
 num. 102. 127. 148. 234. & 376. D. Sal-
 gad. *de Reg.* *potestat.* per tot. & 1. part.
 cap. 1. num. 16. vbi *triginta* & *octo* Aueto-
 res in id cumulat, & num. 41. & cap. 2.
 num. 51. D. Salced. *de leg.* *Politic.* lib. 1.
 cap. 7. & §. 1. & cap. 8. Portell. *in dub.* *Re-*
gularib. verbo *Appellatio*, *in addit.* ad ad-
 dit. num. 4. Fr. Hyacinth. Donatus *rerum*
Regular. tom. 1. part. 2. *tractat.* 10. *quæst.*
 43. num. 2. Petr. Marca *in concord.* *Sacer-*
dot. & *Inper.* lib. 4. cap. 18. §. 2. *in fin.*
 Hieronym. Rodrig. *in compend.* *quæst.* *Re-*
gular. *resolut.* 10. num. 14. Capicius Latro
consultat. 1. num. 93. Did. Valdès, Cano-
 nonicus Doctoral. Ecclesiæ Palatinæ, *in*
allegat. *iur.* *pro ea*, *sobre retener el Breve de*
su Santidad, en que concedió la presentación
de las Canongías della al Almirante de Cas-
tilla, num. 79. D. Andres de Riaño *en el*
memor. *sobre la contribucion del Estado Ecle-*
siastico en las sisas, num. 2. Gabriel à San-
 cto Vincent. *de censur.* disp. 4. *quæf.* 9. §.
 14. num. 270. Peralt. *vbi suprà* per tot. no-
 tuiss. Emman. Aluarez Pegas. *resolut.* forens.
 cap. 11. num. 191. D. Crespi de Valdaur. ob-
 seruat. 3. per tot. & alijs.

Quæ facultas, tacito Summi Pontifi-
 cis, & Sanctæ Sedis Apostolicae t consen-
 su, etiām approbata, & firmata videtur;
 vt rectè aduertunt D. Gregor. Lopez *in dict.*
 leg. 13. verbo *Nin fuerça, ad medium, Auen-*
dañi. dict. num. 32. Azeued. *in leg.* 2. tit. 6.
 lib. 1. *Recopil.* vers. Item duodecimo, Sess. *de*
inhibition. dict. cap. 8. §. 3. num. 45. quos
 perperām t reprobat Zeuall. *in dict.* tra-
 ctat. *de cognition.* *per viam violentiæ* gloss. 6.
 num. 42. vt optimè aduertit, & defendit,
 D. Salgad. dict. cap. 1. à num. 336. & num.
 139. cum seqq. & num. 148. vbi plures ci-
 tat.

tat, Narbon. de appellat. Vicar. part. 2. fundam. 5. num. 13.

Nequè huic Summorum Pontificum tacito consensu obijci poterit, quæ tradidit Anton. Merenda controuers. iur. lib. 5. cap. 36. num. fin. posita questione: Cùr Summus t̄ Pontifex non declarauit, non valere leges, & consuetudines iuri Ecclesiastico repugnantes, adnotat, in cap. 1. & 2. de secund. nupt. cap. fin. de prescription. respondet; Summos Pontifices, vt humanis compatiantur infirmitatibus, sinere interdum quasdam opiniones à veritate aberrantes, vigere, donèc veritatis detegendè veniat tempus; & repetit, lib. 10. cap. 14. num. 22. ibi: Hec autem intelligenda sunt, cùn potest commode contradici, ex quo destruuntur abusus contrà Ecclesiasticam autoritatem introducti. Silentium enim Pastorum, & ipsiusmet Summi Pontificis, non

t̄ est pro consenu suscipiendum, quandò ad evitanda scandalata maiora, ea fuere passi, quæ Ecclesiastice derogant libertati, potestati, iust immunitati; huc pertinent textus in cap. 2. de presumpt. cap. 3. ad fin. de cognat. spiritual. iunctis traditis à Sarab. de iurisdict. adiunctor. quæst. 30. num. 12.

Quià respondetur, primò, quæ diximus, & fundauimus t̄ Ecclesiastice libertati, aut præminentia non derogare, aut prejudicare; sed fauere summo pere; secundò, etiam apparet ex his, quæ tradidimus, ac trademus infra, expresse Sanctam Sedem, & ipsius Suprema Tribunalia Sacra, recursum legitimè interpositum t̄ approbasse, atque ita dicendum est, tradita à Merenda in alijs casibus procedere, non in istis.

Alioquì, si hoc utile remedium Republice omnino necessarium, de medio tollas, plura statim t̄ scandalata, & alia damna in ea experiri necesse est, vt bene demonstrat, leg. 80. iam citata, ibi: Y que el remedio de la fuerça es el mas importante, y necesario que puede auer para el bien, y quietud, è buen gouierno destos Reynos, sin el qual toda la Republica se turbaria, y se seguirian grandes escandalos, e inconuenientes; & tradit D. Couarrub. dict. num. 3. versic. 5. ibi: Quod si quis contendat à Principibus secularibus banc tollere potestatem, statim nec equidem sero comperiet experimento manifestissimo, quantum calamitatis Republicae inuixerit, D. Gregor. Lopez dict. verbo Nin fuerça, in illis verbis: Et ita consuetudo est rationabilis, & utilis multam Republicae Regni, quæ tollit plures insolentias, & grauamina manifesta iudi-

cum Ecclesiasticorum, Petr. Cened. dict. quæst. 45. num. 33. Zeuall. dict. quæst. 897. num. 115. & 211. Armamentar. Seraphic. pro titul. Immaculatae Concept. art. 4. num. 21. pag. 230. D. Salgad. dict. cap. 1. prælud. 3. num. 105. Virandi autem scandali causa, multa t̄ etiā permittuntur, quæ alias non permetterentur, dixi cap. 40. numer. 20. 21. vbi, quod suspenditur executio literarum Apostolicarum, quoties scandalum sequeretur, Abb. in cap. Vt constitueretur 50. distinct. Francisc. Marc. decis. 13 93. in princ. part. 1. Mascard. de probat. conclus. 1233. à num. 20. Armamentar. Seraphic. vbi proxime, D. Salgad. de suppli- cat. ad Sanctissim. 1. part. cap. 1. §. vnico, à num. 20. & cap. 3. §. vnico, num. 65. & cap. 4. num. 39. & 58. & 2. part. cap. 33. num. 125. Peralt. vbi suprà cap. 11. numer. 6.

Quæ rectè comprobatur casus his diebus in Capitulo. Sede vacante, huius Metropolitanæ Argentinæ Ecclesie, expertus. Ergo, dum t̄ ag eretur in eo, de continuando oppositorum ad Beneficia vacantia examine, accidit, quod aliqui ex Capitularibus, seu Præbendarijs, invicem verba, factaque in decora obiectauere; vnde euenit, vt præter convitia, manibus quoquè, ac opere vterentur; taliter, vt disidio ingenti intèr eos moto, factum sit in Republica scandalum, murmurque maximum; neque his finem accepit contentio; sed continuò Præbendariorum pars maior, ex Canonicis rixa, & disidio comprehensis, duobus Capitulum ingrediendi, vocisque usum interdidit, per quatuor menses, ducentorumque ducatorum mulctam irrogavit; Quo facto (asserebatur publicè) prædictum Capitulum, finem fuisse consequutum, qui erat, his duobus Canonicis exclusis à votatione Beneficiorum, prouisionem prosequi, ac continuare. Igitur hi mulcta affecti, appellationis remedio ad Metropolitanum, eaque denegata, recursu per viam violentiæ ad nostram Regiam Cancellariam usi sunt, vbi eueniente casu pèr denegationem appellationis, actorum facta relatione, vim, & violentiam facere Capitulum, dictum fuit, quo omnia pacata sunt, rursusquè prouisum, vt scandalata omnino, & rixa cessarent, & resoluendis, votandis, & exequendis negotijs præsentibus libertas, modestia, & urbanitas, vt par erat, restitueretur, q uòd duo ex Dominis, Senatus nostri nomine, Capitulo interessent, primasquæ t̄ duas sedes ideo in Capitulari auila occuparent, vt fuit executum die 27. Iu- 30 nij

nij huius anni 1671. quo similiter reliqua pacificè sunt prosequuta, & facta, aliquorumque immodestia, & audacia temperata, ac refrēnata, irā vt imposterū duorum necessaria non fuisset Dominorum interuentio, & assistentia. Eodem etiā tempore priuatim dictum fuit, p̄fatos duos Canonicos in sua possessione fore manutenendos Canoniciatum suorum, Vociisque in Capitulo (de facto enim non vocati, & auditii, ab ipsorum v̄su fuerant deiecti) donēc à competenti Iudice cognita aliud resolutum, & decisam fuerit, si eo remedio proposito, Regium Senatum peterent ad tradita cap. 41. à num. 1. & seqq. Iterū die 8. Iulij 1672. ingenti int̄rē Præbendarios, t̄ Sede vacante, orto disfidio in vim præfata resolutionis, & quia casus v̄gebat, maximum enim erat in Republica scandalum, iussum fuit, vt duo ex Dominis Senatoribus, cum tota Senatus facultate, quos ex eiusdem decreto ipse comitarer, Capitulari c̄tui adessent; discordijs, ac differentijs Capitularium, suo more, & aut horitate, sedandis; quod factum fuit, t̄cliciterque accidit; priuis tribus sedibus, vt in Superiori casu, per Regiones occupatis Ministros; quę fatis approbata apparent, ac iustificantur ex traditis, cap. 8. à num. 14. maxime num. 17. in fin.

Alios sanè casus, nec paucos, eiusdem qualitatis, & naturæ possem referre, in hac eadem vacante Sede, agitatos, & compositos, præcipue, quem hodiē die primo Augusti præfati anni 1671. mitigauit, ac sua auctoritate, composuit Senatus (Diuui Gregorij consilium, t̄ ac monitionem sequutus, Epistolar. lib. 3. cap. 7. in fin. in diction. 12. Gennadio Patricio, & Exarcho Aphricæ scribentis, ibi: Scito autem excellentissimè fili, si victorias queritis, si de commissæ vobis Provinciae securitate tractatis, nihil vobis magis aliud ad hoc proficere, quam zelari Sacerdotum vitas, & intestina Ecclesiarum, quantum possibile est, bella compescere) non minora damna, scandala que minantem, sed consultō omitto, maxime, nè aliorum defectus publicentur, præcipue exemptorum.

Ex quibus aperte dñoscitur, quam necessarium sit in Republica remedium illud, quamque iure optimo nonnulli affirmant, summè vtile, ac favorabile t̄ communitat, & vniuerso populo esse, ac omni fundamento, & ratione vallatum, Morla dict. tit. 2. de iurisdict. quest. 14. num. 8. Cened. dict. quest. 45. num. 9. 35. & 45. Torreblanc. dict. cap. 27. de Mag. numer.

32. & de iur. spiritual. dict. cap. 10. num. 28. Zeuall. dict. quest. 897. num. 152. & in dict. tractat. de cognit. per viam violentiæ, gloss. 4. num. 4. D. Salgad. dict. 1. part. cap. 2. §. 3. num. 36. Maximè Ecclesiasticis; hi enim potioratione t̄ hoc recursu, & Patrocinio solent indigere, quem admodum praxis quotidiana docet Francisc. Viu. decis. 30. Zeuall. in dict. tractat. in prolog. num. 165. nē eo minuitur, sed iuuatur Pontificium ius, eiusque maximè t̄ interest, defensionem hanc naturalem, & necessariam non denegari, argum. leg. 2. ff. de his, qui sunt sui, in illis verbis: Sed Dominorum interest, nē auxilium contrā se uitiam, vel famem, vel intollerabilem iniuriā denegetur, ijs, qui iuste deprecantur, Cened. dict. quest. 45. num. 4. & 22. optimè Sousa dict. cap. 14. disput. 75. num. 10. D. Salgad. dict. prælud. 3. num. 86.

Cū quidquid per hoc remedium proponatur, intendatur, ac fiat, cedarque omnino in maximam Ecclesiastice libertatis, t̄ Dignitatis, & pr̄eminentiæ authoritatem, D. Couarrub. dict. num. 3. mox in princip. Torreblanc. dict. cap. 27. num. 32. & dict. cap. 10. num. 28. Zeuall. in dict. prolog. num. 62. 66. 132. & 211. & dict. quest. 897. num. 109. 114. & 132. D. Salgad. dict. 1. part. cap. 3. num. 9. & cap. 2. §. 5. num. 29. sive dicuntur, summè t̄ iuare eam Fontanell. dict. decis. 316. à num. 9. & capite sequenti à num. 7. qui similiter dicunt, iniuria continuò affici Ecclesiasticam potestatem, in denegatione t̄ appellatioonis, legitimè interpolitę; aliter enim nullæ, aut paucæ ad Superiorem, & ad Sanctam t̄ Apostolicam, Romanamque Se- 30 dem, peruenirent causæ, idem Zeuall. in dict. tract. gloss. 6. num. 41. & dict. quest. 897. num. 131.

Igitur in præfatorum omnium execu-
tionem, in Senatu Regio de vi, & iniuria
ab Ecclesiastico iudice illata, simpliciter
querelanti, statim t̄ prouisio Regia con-
ceditur, & expeditur, qua sub poena soli-
ta Tabellioni, seu Notario, præcipitur, &
iniungitur; quod intrā tempus in ea præ-
scriptum, ad Senatum acta causæ origina-
lia, seu processum, mittat; aut cum eo ip-
se personaliter compareat; similique roga-
tur Ecclesiasticus iudex, vt ad certos dies
videndo processui necessarios excommuni-
catos absolvat; si qui sunt, vel si in Curia
caula pendet, Notarium ad ipsius facien-
dam relationem, cum originali processu
vocat, aut decernit Senatus, D. Couarrub.
ubi supra, Zeuall. dict. quest. 897. num. 208a

41 Quid propter, facta processus exhibitione, & in aula Regia ipsius relatione, absque t' actu aliquo iurisdictionali, sed per eam solam simplicem notionem, & cognitionem extra judiciali, si constat Ecclesiasticum Iudicem iniuste, & contra Sacros Canones, & alia iura negasse appellationem, declarat Senatus in non deferendo vim facere, additque, quod deferat, & post appellationem ad Sanctam Sedem Apostolicam, vel alium Ecclesiasticum interpositam, facta reponat Iudicis a quo proferentis, vel etiam declarat; vim non facere, quando casus est, in quo secundum ius appellatio, quoad effectum suspensivum non procedit, tuncque eidem Ecclesiastico Iudici remittitur causa; in his itaque casibus Ecclesiasticus recte poterit i mulctari, si Regijs prouisionibus non obtemperauerit, ut infra dicam, & tradunt D.Gregor. Lopez in leg. 57. tit. 6. part. 1. gloss. 2. Garc. de nobilit. gloss. 9. à num. 32. Bouadill. in Polit. lib. 2. cap. 18. à num. 89. Cened. ad Decretal. collect. 37. à num. 10. & qq. Canon. quæst. 49. num. 42. Pereyr. de man. Reg. 1. part. cap. 7. n. 42. Zeuall. comm. contra commun. quæst. 879. num. 633. Sefsè de inhibit. cap. 8. §. 3. num. 198. Giurb. consil. 38. num. 15. Pareja de instrument. edit. tit. 6. resol. 9. num. 79. D.Amay. in leg. Nullus 60. num. 45. Cod. de Decurionib. lib. 10. Cur. Philip. 1. part. §. 5. num. 34. Torreblanc. de Mag. lib. 3. cap. 26. num. 30. D.Olea de cess. iur. tit. 5. quæst. 6. num. 30. Prado Verastegui in defens. Canon. art. 3. num. 222.

42 A nullo tamè horum Supremi Senatus decretorum appellari supplicari, aut de nullitate dicere, licet, habent t' enim in se rei iudicatè effectum dict. leg. 35. tit. 5. lib. 2. Recopilat. Montenos. in prax. tract. 5. del processo Ecclesiastico por via de fuerça, Auendañ. de exequend. mandat. dict. cap. 1. num. 32. vers. Et quid. Rodriguez dict. quæst. 17. num. 73. Zeuall. dict. quæst. 897. num. 240. D.Salgad. de retent. Bullar. 1. part. cap. 16. num. 89. & dict. 1. part. de Reg. protect. cap. 8. à num. 1. Fontanell. de part. nuptial. claus. 4. gloss. 13. num. 17. Barbos. de pensionib. 2. part. quæst. 11. num. 12. Nogue. rol. alleg. 19. num. 125. doctiss. Iurisconsultus, & Aduocatus primarius Don Ludouic. de la Palma Freytas in allegat. iur. por la Dignidad. Arcobispal de Toledo con la Orden de Santiago, sobre jurisdicion, num. 15. amantiss. Don Francisc. de Palacios in allegat. iur. por el Colegio de San Hermenegildo de Seuilla, à num. 4. D.Montemayor ad decisiones Hispa. iol. vigil. 22. num. 26. D. D. Didac. Xi-

menez Lobaton en el discurso, sobre la defensa de la Regalia de conocer el Rey, y sus Tribunales de los despojos hechos entre Ecclesiasticos, num. 71. not. 299. Cui non obstat Regia t' Schedula 3. Martij 1573. tom. 1. impress. pag. 93. Goathemalensi Episcopo misla, in qua supponitur à decreto, quo vim fieri ab Ecclesiastico dictum fuit, supplicatum fuisse, ibi: La nostra Audiencia Real de esa Prouincia, donde se llevò la causa por via de fuerça, declarò por autos de vista, y renista auerse hecho fuerça; quià respondetur, hoc de facto factum fuisse, nulliter, & inadvertenter; non verò legitimè, cùm in hac materia nullum actum iudiciale supplicatio, vel alterius generis, valeat exercere secularis magistratus, & in casu relato dari necessario supponendum venit, siquidem supplicationis interpositæ parti aduersæ, vt responderet notitia, copiaque omnino dari debebat ad causæ instructionem, & compositionem, qui omnes actus iudiciales sunt, & iurisdictionales, saltem aliqui à seculari iurisdictione, & potestate omnino alieni.

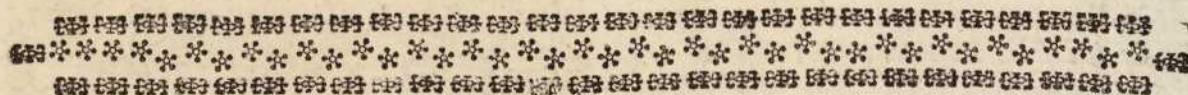
Vel etiam, quià extra judicialiter proceditur; quo casu notio illa neque t' instantiā, nè ius insuplicabile confert, leg. Nec quidquam 9. §. ubi decretum, ff. de offic. Proconsul. D.Salced. de lege Politic. lib. 1. cap. 11. num. 5. & 9. iunctis Hercul. Marecot. variar. lib. 2. cap. 64. à num. 20. Gonçalez ad Regul. Octau. Cancellar. gloss. 9. in annot. num. 26. D. Salgad. de Reg. protect. 2. part. cap. 13. num. 1. & 167. Barbos. voto 4. num. 54. lib. 1.

S V M M A R I V M.

- 1 **S**enatus Regius in causis Ecclesiasticis non cognoscit de meritis illarum, sed solum, an sit legitimè denegata appellatio, vel non secundum naturam causæ, & num. 2.
- 3 **H**ec defensio, & cognitio ex tra judicialis in mero facto consistit, & num. 55. 56. 58.
- 4 **T**rincipes procedunt, non vt Ordinarij; sed velut extraordinarij defensores, & num. 33. 52. 53. 55. 59.
- 5 **N**on vt Superiores, & Indices; sed extra judicialiter per modum defensionis, & auxiliij.

- 6 Factum iniuste operatum , factō etiam tollitur, & num. 52.56.
- 7 Ecclesiastica libertas in his casibus non violatur; sed conseruatur, data manifesta violentia, & num. 14.29.
- 8 Manifesta , ac vera violentia datur, quoties Ecclesiasticus procedit ad executionem sententiæ legitimè appellatae.
- 9 Recursusque tunc dicitur defensio inculpatæ tutelæ.
- 10 Cùm non sit commoditas recurrendi ad Superiorem Ecclesiasticum , & num. 12.13.
- 11 Quando legitime procedit Ecclesiasticus , cessat hæc defensio.
- 15 Senatus potest inspicere acta causæ ad tollendam violentiam , vel declarandum, noui dari.
- 16 Contra hunc recursum solent opponi, primò processus Bullæ Cœnæ Domini.
- 17 Eius verba referuntur.
- 18 Secundo , Sanctum Tridentinum Concilium , cuius verba adducuntur.
- 19 Et tertio , nonnullæ Rotæ Romanae decisiones.
- 20 Ex quibus constat excommunicari omnes , qui ad Iudices laicos recurserunt, in causis Ecclesiasticis, & num. 21.
- 22 Traditur tamè , qualiter intelligenda sint capita Bullæ Cœnæ , & num. 26. 27.31.35.38.55.
- 23 Morla , & Cenedo reijciuntur afferentes à Bulla Cœnæ fuisse supplicatum in Hispania.
- 24 Laicus Iudex est ignobilior , & inferior Ecclesiastico , & omnino incapax in materia spirituali.
- 25 P. Azor , Farinac. & alij intelligantur.
- 27 P. Aulæ verba in comprobationem huiusmodi recursus afferuntur, & intelliguntur, & num. 30.
- 28 Prima Regia prouisio , in causis Ecclesiasticis expeditur per verba de ruego , y encargo , quando Ecclesiasticis dirigitur.
- 32 Bulla Cœnæ loquitur , & procedit in his , qui prætexunt friuolam appellationem ; non, quando legitimè appellatur, & num. 35.44.45.48.
- 34 Recursus ad Curiam sacerdotalem operatur, nè sententia exequatur, donec à Superiore Ecclesiastico examinetur.
- 36 Triginta & septem Aduocatos peritiissimos consuluit Injustitia Aragoniae , qui responderunt, posse interponi hunc recursum.
- 37 Ecclesiasticus procedit contra Ius Canonicum , quando appellationi non defert, in casu appellabili.
- 38 Fr. Ioannes Madariaga , & alij in hoc referuntur.
- 39 Bulla Cœnæ cessat , quando secundum ius proceditur, & num. 32.
- 40 Bulla Cœnæ , quatenus probibet omnem consuetudinem, intelligitur.
- 41 Consuetudo à lege Regia approbata, non est positiva , sed naturalis iuris observationa.
- 42 Si esset admissa ab immemoriali adhuc esset probata à Sancta Sede , ex Bulla Martini Papæ V.
- 43 Verba huiusmodi Bullæ referuntur.
- 46 Friuola appellatio est , que omni legitima causa cessante , interponitur , & num. 47.
- 48 Bulla Pij Papæ V. contra fractores pacis expedita , in comprobatione non afferatur , quodque circa eam Doctores probant.
- 49 In eodem sensu , quo Bulla Cœnæ , accipiendæ sunt decisiones Tridentini , & Rotæ Romanae.
- 50 Ecclesiasticas personas sacerdotali iurisdictioni subiçere, est error iamdiu damnatus , & num. 51.
- 54 Rota Romana probauit sèpè hunc recursum ad Curiam sacerdotalem , & numer. 55.56.57.58.59.
- 60 Rota Romana improbat recursum , & rectè , quando iurisdictionaliter interponitur , & admittitur , vt patet ex decisionibus relatis , & num. 61.62. 64.65.
- 62 Non licet appellare à Iudice Ecclesiastico ad sacerdotalem.
- 63 Contrarium dicere est odiosum , & scandalosum.

ARGUMENTVM.

Materia recursus, ad Curiam secularem interponendi per viam violentiae, continuatur, ad eam tollendam possunt extrajudiciale inspici acta processus Ecclesiastici; Bulla Cœnæ Domini, Sanctum Tridentinum Concilium, & Rotæ Romanæ decisiones, quæ præfatum recursus damnare videntur, adducuntur, & intelliguntur.

CAP. XXXIX.

In illis ergo casibus omnibus, superioribus Capitibus relatis, licet se intromittat Senatus; nunquam tamè de causæ principalis & meritis ad cognoscendum pergit, nec potest; hoc enim, & utrum sit iusta, vel non sententia, ad Ecclesiasticum Superiorum spectat, Nauarr. in dict. cap. Cùm contingat, caus. 16. remed. 1. num. 13. & 15. Mart. de iurisdiction. 4. part. centur. 2. cas. 102. & 146. Sousa in Bull. Cœnæ, cap. 15. disputation. 78. num. 4. Hieronym. Portoles ad Molinum in for. 1. de competent. iurisdiction. à num. 34. Parlador. dict. different. 9. §. 4. num. 24. Fontanell. decis. 318. num. 4. Zeuall. dict. quest. 897. num. 103. III. 119. 173. 271. 278. & sequenti. & 296. & in discurs. ad Regem nostrum, num. 31. & 36. & alij passim. Sed solum, àn sit legitimè & denegata, vel non appellatio, ad Iudicem Superiorum Ecclesiasticum interposita, Zeuall. in dict. tractat. de cognition. per viam violentiae, in prolog. numer. 46. & 69. & locis ubi supra, & ibi related.

Itaque, quoad acta Ecclesiastica & in merito facto hęc extrajudicialis cognitio, & defensio naturalis consistit, vt recte aduentunt Ioseph. Sefsè de inhibit. cap. 8. §. 4. & num. 3. & sequentib. D. Salgad. dict. 1. part. cap. 1. prælud. 5. num. 243. Operanturque Senatus, & Supremi Principes, non ut ordinarij; sed velut & extraordinarrij defensores, protectores, & potentes iniuriam, & violentias tollere, Pater Suarez dict. lib. 4. de Immunit. Ecclesiastica, cap. 34. num. 32. in fin. & num. 38. Sousa ubi supra, cap. 14. disput. 75. num. 13. non ut Iudices Superiores; sed extrajudiciale & per modum naturalis defensionis, Cardinal. Caetan. dict. cap. 27. vers. Ad secun-

dam rationem, Victor. dict. proposit. 22. Zeuall. dict. quest. 897. num. 366. vt ita factum, & operatum iniuste, facto & etiam tollatur, Torreblanc. dict. cap. 27. num. 4. & 23. & dict. cap. 10. num. 5.

Ex quibus appetet, in his casibus Ecclesiasticam libertatem, & immunitatem violentiam non pati, sed omnino & in sua debita integritate, præminentia, & natura conservari, permanere, ac durare; quando nempè vis, & violentia est manifesta, vt sempè supponimus, Pater Suarez ubi proxime, num. 31. in fin. & sequentibus, & nu. 36. Gabr. à Santo Vincentio ubi infra, num. 252. illic: Non video, quomodo recursus ille pro dicto necessitatis casu sit in præiudicium Ecclesiastice libertatis. Cùm enim recursus iste sit in subsidium necessitatis, & in naturæ iure fundetur, quo unusquisque potest vim sibi illatam, cum moderatione repellere, non potest esse in præiudicium Ecclesiastice libertatis, Zeuall. in dict. tractat. de cognition. per viam violentiae, gloss. 7. num. 9. & in prologo, num. 176. & num. 61. ubi ait, manifestam, & veram violentiam, & in iuriam dici, quoties Ordinarius Ecclesiasticus, vel alias Iudex ad sententiæ procedit executionem, appellatione legitimè interposita, in casu appellabili, neglecta, & omissa, Ludouic. Sarab. dict. quest. 30. num. 63. ex Patre Suarez ubi supra, num. 33. cum eo casu dicatur defensio inculpatæ & tutelæ deficiente, vt deficit, commoditate, & facultate adeundi Superiorum, vt ex Farinac. consilior. criminal. 1. part. consil. 68. num. 6. illic: Secundo & neesse est, ut is, qui se grauatum prætentit, & qui vim Iudicis Ecclesiastici timet, non habeat commoditatem recurrendi ad alium Superiorum Ecclesiasticum, secundus, si potuisset Ecclesiasticum Superiorum adire; ita in terminis hæc materia, & doctrina Couarrubias in præcitato loco, declaratur in illa Oscens. Pœgi-

- 11 Pœnitent. sœpius allegata, coram eodem R. P. D. Blanchetto 10. Aprilis 1595. et in alia Leodicensi Canonicat. coram eodem 11. Martij 1596. notat, & obseruat Sarau. dict. numer. 63. non verò, quando legitimè prosequitur Ecclesiasticus; hoc enim casu t' cessat iniuria, & violentia, ideoque præfatæ defensioni non est locus, Dom. Salgad. dict. 1. part. cap. 2. §. 1. numer. 25. iunctis D. Valençuel. contrà Venetos, 4. part. numer. 101. Azeued. in l. 3. titul. 1. libr. 4. Recopilat. numer. 3. Dom. Gregor. Lopez in l. 57. titul. 6. part. 1. Ioann. Lupo de libertat. Ecclesiastica, 2. part. quæst. 1. numer. 1. & 3. Sess. de inhibit. cap. 8. §. 3. numer. 104. Fontanell. de pact. claus. 4. gloss. 1. & gloss. 13. part. 3. numer. 10. Cur. Philippic. 3. part. §. 3. numer. 30. in fin. Delbene de Parlament. dubit. 4. sub section. 7. Prado Verastegui in defens. Canonici. sœpè citata, numer. 267. qui cum alijs passim docent, huic remedio non esse t' locum, nisi quando Superior Ecclesiasticus deest, aut deses est, optimè etiām facit Gabr. à Sanct. Vincent. de censur. disputat. 4. quæst. 9. numer. 253. qui referens Pat. Suarez dicit, Suarez de censur. disput. 21. section. 2. num. 76. dicit: Quod nil certi potest in hac re determinari; sed esse consuendum Romanum Pontificem. Benè dicit Suarez, quando in facti contingentia t' datur tempus dictæ consultationis, sed quando non datur; quando scilicet iniuriam patiens non potens adire Pontificem, nec per viam appellationis, nec per viam supplicationis, &c.
- 14 Eandem etiām t' sententiam, quando adest manifesta iniuria, & violentia defendit Pat. Dian. 3. part. Moral. tractat. 1. de Immunitate Ecclesiastica, resolution. 53. versic. Sed de his non obstantibus; & licet in fine, inferre videatur, non esse, nec dici posse claram, & manifestam violentiam, cum Iudex laicus ad processus examen perget ad hoc, ut ei valeat innotescere, an sit, vel non vis (quæ alio modo apparere non potest) intelligendus, & accipiendus est secundum ea, quæ docuerat cum Ioann. Madero part. 2. question. 96. artic. 4. quem sequitur 1. part. Moral. tractat. 1. de Immunitat. Ecclesiast. resolut. 14. versic. Sed ego, ibi: Quid etiām recte addit (Madero.) posse in tali casu Iudicem t' laicum inspicere acta ad eum finem, ut constet de iniuria facta in negatione appellationis.
- 15 Tom. I.

Adde ad idem Pat. Stephan. Auil. de censor. 2. part. cap. 7. disput. 2. dub. 5. vers. Secundò, illic: Nam quando Iudices Sæculares, viso processu Ecclesiastico, qui prætextu violentiae fertur ad illos, &c. Ergò ad eruendam vim, & violentiam manifestam, non implicat videre acta, nequè ideo manifestam esse desinere, dicendum est contrà Dian. quia actorum inspectio necessaria est.

Cæterùm contrà prædictum, in causis Ecclesiasticis hucvsquè probatum, & receputum recursum nonnulla communiter solent expendi, quæ illum dubium reddere, immò omnino prohibere, & damnare videntur; opponi ergo t' in primis solet Bullæ in Coena Dñi processus, cap. 14. in quo excommunicantur, & anathematizantur quicunq; Ecclesiastici, vel sœculares, ad sœcularem Curiam, & potestatem in causa Ecclesiastica recurrentes, ibi: Itēm excommunicamus, t' & anathematizamus omnes, t'ām Ecclesiasticos, quām Sœculares cuiuscumque Dignitatis, qui ad Curias Sœculares, & Laicam potestatem recurrent, &c. & cap. 15. illic: Etiam prætextu violentiae prohibenda, &c. & cap. 16. in illis verbis: Quivè ex eorum prætenso officio, vel ad instantiam partis, aut aliorum quorumcumque personas Ecclesiasticas, Capitula, &c. coram se, ad suam Tribunal, Audientiam, Camcellarium, Consilium, vel Parliamentum trahunt, &c. ex quauis causa, & quoquis quæsito colore, ac etiām prætextu cuiusvis consuetudinis, aut priuilegiū, &c. Bulla Pastoralis, §. 13. tom. 4. Bullar. pag. 114. & §. 16.

Secundò in idem t' etiām adducitur Sanctum OEcumenicum Tridentin. Concil. sess. 25. cap. 3. vbi iustè reprobatur actus cuiusvis Magistratus, qui ad impediendum, vel prohibendum, nè Ecclesiasticus Iudex aliquem excommunicet, aut excommunicationem latam reuocet, tendat, ibi: Nefas autem sit Sœculari cuilibet Magistratui prohibere Ecclesiastico Iudici, nè quem excommunicet, aut mandare, ut latam excommunicationem reuocet, sub prætextu, quod contenta sub hoc decreto non sint observata; cum non ad Sœculares, sed ad Ecclesiasticos hæc cognitio pertineat.

Denique ad eundem finem expenduntur quamplures t' Romanæ Rotæ declaraciones, & decisiones, quibus improbatus videtur usus recurrendi ad Sœcularia Tribunalia, & Laicos Iudices, etiā sub prætextu iniuriæ, & violentiae ab Ecclesiastico illatæ Iudice; De-

claratumque Ecclesiasticos recurrentes in censuras Bullæ Cœnæ , & alias à iure decretas , contrà eos recurtus ad Iudices Laicos intendentes, ipso facto incuruisse , vt latè videre licet , apùd Franciscum Peña decisione 480 . per totam , & decisione 481 . quam referunt Sessè de inhibitōn . cap . 8 . § . 3 . à num . 187 . Farinac . 1 . part . consil . criminal . consil . 68 . num . 10 . (& à numer . 13 . tres alias eiusdem Rota decisiones in hanc eamdem materiam ad literam tradit ; quarum iterum meminit 2 . part . corundem consiliōr . criminal . decis . 212 . num . 8 . & 9 .) Dom . Salgad . de Reg . protect . 1 . pare . cap . 1 . à numer . 266 . de eadem re iterum agit idem Peña decis . 482 . quæ etiā extat apùd Sessè dict . § . 3 . num . 174 . & tom . 2 . decisionum in epistol . ad Regem nostrum à num . 77 . & tandem idem Peña decis . 484 . quam referunt Sessè à n . 109 . & n . 77 . locis ubi proxim' . D . Salgad . dict . cap . 1 . num . 31 . Aliam eiusdem Peñæ decisionem de hac materia loquentem , tradit Francisc . de Turreblanc . de Magia . lib . 3 . cap . 27 . de inhibition . num . 34 . D . Salgad . à num . 277 . plura circà hęc invenies apùd Ludouic . Sarav . de iurisdiction . adiunctor . quæs . 30 . à n . 39 . & seqq .

In quibus , & alijs passim dicitur , omnes , & singulos in illis comprehensos ipso iure excommunicationis sententię esse innodatos ; quoniā t̄ hi , qui recurrent ad Laicūm Iudicēm , quique ip̄os admirerunt , præbuere causam , ut Ecclesiastica libertas , & immunitas violetur , Nauarr . in Manual . Confess . cap . 27 . num . 67 . Farinac . dict . consil . 68 . & dict . decis . 212 . & iterum decisione 491 . n . 6 . p . 2 . recent . Matth . Burat . decis . 23 . n . 9 . & decis . 536 . à num . 1 . & decis . 632 . n . 2 . Ludou . Polth . de manutēnd . obsernat . 103 . n . 17 . & decis . 337 . n . 3 . D . Salgad . d . cap . 1 . à n . 283 . Quibus etiā addendi sunt P . Suarez dict . lib . 4 . de Immunit . cap . 34 . ferē per totum , P . Vazquez in Apolog . pro iurisd . Ecclesiast . contrà Iudic . Sæcul . disput . 2 . cap . 3 . Caytan . in Summa verb . Excommunicatio . cap . 3 . P . Azor . Instit . Moral . lib . 5 . cap . 12 . vers . Ex his . Sayr . lib . 3 . de censur . cap . 18 . à n . 6 . plures apùd P . Dian . 1 . p . Moral . tract . 2 . de Inman . Eccles . resol . 14 . vers . Sèd hanc , & 3 . p . tract . 1 . resol . 55 . & seq . & apùd Barbos . in cap . Ecclesiæ Sanctæ Mariæ 10 . n . 14 . de constitut . & in cap . Qualiter , & quando , n . 4 . de Iudic . P . Pellizzar . in Manual . Regular . tractat . 6 . cap . 7 . n . 54 . Mar . Alter . de censur . lib . 5 . disp . 20 . cap . 2 . Boetius Episc . heroicar . quæstion . in rubric . de Immunit . Eccles . nu .

14 . Thom . Delbene in tract . de Comitijs ; sed de Parlament . dub . 4 . sub sect . 2 . a n . 7 . qui tenaciter t̄ tenere videntur , nullo pretextu , nullo casu , & nullo modo , in causis Ecclesiasticis alicui licere ad Iudices Seculares , & Laicos recurrere .

Ceterū licet plura circà hęc dubia , & authoritates dicta sint à Doctoribus , nihilominus breuitè ex eisdem assero , capita t̄ Bullę Cœnæ iam tradita , & alia (reiecta interim August . Morl . sententia in empor . iur . 1 . p . tit . 2 . q . 14 . n . 8 . & P . Cened . quæst . Canonicar . q . 45 . n . 36 . dicentium , in Hispania t̄ ab ea Bulla fuisse supplicatum , vt bene reprobantur a D . Salced . de Leg . Politic . lib . 2 . cap . 5 . n . 22 . iuncto D . Salg . de Reg . protect . 1 . p . cap . 1 . prælud . 5 . n . 317 . & de supplicat . ad Sanctis . 1 . p . cap . 2 . sect . 4 . à n . 162 .) procedere , & locum habere , quoties recurrit ad Iudices Seculares , vt Iudices ; vt nempe per viam contentiose iurisdictionis , iuris ordine servato , iurisdictionaliter , ac judicialiter ab ipsiis , vt cōpetentib⁹ Iudicibus , in causa Ecclesiastica procedatur . In hoc enim cauſa excommunicationis , & anathematis ipso iure incurritur poena , & censura , tam ab eo , qui recurrent , quam à Iudice , quantumvis præminent , & superiore , qui causam admittit , & de ea quomodolibet cognoscit tanquam Iudex . Et namq ; semper inferior , t̄ & ignobilior , itemq ; penitus incapax cognitionis illius , laicus qui quis ex se , ut dixi cap . 37 . n . 48 . adde cap . Ita Dominus , 19 . distinct . cap . 1 . cū seqq . 11 . q . 1 . cap . 1 . cum seqq . de for . compet . cap . Novit 13 . de Iud . cap . Solitæ 6 . de maior . & obed . cap . Duo sunt , c . Si Imperator , 96 . dīst . cū alijs , D . Paul . 1 . ad Corinth . cap . 6 . D . Th . 2 . 2 . q . 40 . art . 2 . ad 3 . & q . 60 . art . 6 . ad 3 . P . Quar . aduers . Reg . Angl . lib . 3 . cap . 21 . & 22 . cum seq . Victor . de potest . Eccles . resol . 1 . sect . 4 . à n . 1 . sect . 5 . n . 8 . P . Molin . de iust . & iur . tom . 1 . tract . 2 . disp . 21 . D . Couarr . practicar . cap . 1 . n . 2 . concl . 2 . Petr . Bertrand . de iur . sl . Eccles . & Sæcul . q . 3 . n . 33 . D . Valenç . contrà Venetos , 5 . p . n . 227 . Azeued . ubi infr . Vers . Nequè huic , Anguian . de legib . lib . 2 . controu . 22 . à n . 21 . Morla in empor . iur . tit . 2 . à num . 135 . Balb . incap . 2 . de Iud . n . 9 . D . Salg . d . cap . 1 . n . 264 . 295 . & 324 . Cened . ubi infr . n . 6 . Zenall . commun . contr . commun . q . 897 . à n . 443 . & q . 899 . n . 118 . P . Dian . 10 . p . moral . tract . 17 . resol . 5 . cum seqq . Hieron . Prado Verasteg . in defens . Canonic . por la jurisdicciō Ecclesiastica de la Iglesia de Granada , y justificacion de lo obrado por el Arçobispo de ella en razon de restituir la multa de mil duendados , que la Chancilleria impuso al Canonigo

25 *Don Francisco de Peralta Calvillo, artic. 4. num. 2. & art. 3. n. 184. & ex cap. Cùm si-
mus 9. q. 3. cap. Romana, de supplend. ne-
gligent. Prælator. & alijs, probat Ludou. Sa-
tuan. d. quæsi. 30. n. 46. siveque t' sunt intel-
ligendi, & accipiendi P. Azor, Farinac. &
alij iam relati.*

Non verò procedunt, quandò extraudi-
cialitè, iure patrocinij, & defensionis, nu-
dum, ac merum factum, auxiliumque præ-
stans, & exhibens concurrit Supremus se-
cularis Princeps à iure naturali, & Diuino
impulsus, quo grauato, & oppresso opem
ferre tenetur; data scilicet vera, & manife-
sta iniuria, & violentia, in appellationis ad
Superiorem Ecclesiasticum Iudicem legit-
imum, vel etià ad S. Apostolicam, Roma-
niamque Sedem denegatione, & sententiæ
latè executione; In hac enim specie, nō pro
cedere dicta Bullæ t' Cœnæ capita, S. Trid.
Concil. & alia allata, neque ipsorum ligare
censuras, communiter tenent, ac docent
Nauarr. in dist. cap. Cùm contingat, remed.
1. in fin. de re script. & in manual. d. cap.
27. à n. 69. Viuald. in Candelab. Ecclej. cas.
14. à n. 114. Cordub. en los casos de consci-
encia, cas. 35. vers. Lo segundo, Barthol. Humad.
ad D. Gregor. Lop. in l. 13. tit. 13. p. 2. gloss.
4. Ignat. Salced. ad Bernard. Diaz in prax.
crim. cap. 102. lit. A. vers. Nèc etià, &
seq. Azeued. in l. 2. tit. 6. lib. 1. Recop. in fin.
vers. Secùs verò, Vgolin. de censur. reseru. p.
2. cap. 16. n. 1. P. Suar. eod. tract. tom. 3.
disp. 21. sect. 2. à n. 78. D. Matheu & Sanz
de Reginin. Valentiae, cap. 7. §. 1. à n. 110.
P. Auilès eod. tract. 2. p. cap. 7. disp. 2. dub.
5. vers. Secundo, in illis verbis:

27 Nàm quando t' Iudices Sæculares, viso
processu Ecclesiastico, qui prætextu violentiæ
fertur ad illos, iudicant Ecclesiasticum Iudi-
cem male processisse; scilicet iniustè. & ideo
mandant, & compellunt illum, vt tollat cen-
suras iniustè positas; non incurruunt hanc ex-
communicationem, etiamque pœnis adhibitis id
mandent; maxime, si prius id petierunt ab
28 Ecclesiastico Iudice t' per verba de Ruego, y
encargo, vt solent sempèr facere in primis
prouisionibus. Henriquez lib. 13. de excom-
municat. cap. 30. à n. 3. Et paulò post, ibi:
Quia in tali casu cessat ratio, propter quam
lata est prædicta excommunicationis, nam in hoc
29 casu t' non faciunt contra libertatem Ec-
clesiasticam, nèc eam offendunt, immò defen-
dunt eam à tyranno, & iniquo Iudice, qui
vult iniustè opprimere innocentem. Immò di-
co, quod in hoc casu, non incurruunt excom-
municationem Bullæ Cœnæ, que est 14. vel 15.
que est est strictior, sic ijdem viri docti, &c.

Tom. I.

Nota hęc doctissimi viri verba præcipue
priora, que t' satis impropiè prolata 30.
sunt, dum supponunt, seculares Iudices, in-
dicare in processu Ecclesiastico, mandare,
& quæ intelligenda sunt secundū mo-
dum, quem tradidimus, vbi supr. P. Ioann.
Baptist. Fragos. de regimin. Reipublic. p. 2.
lib. 1. disput. 3. §. 13. n. 258. circ. fin. vers.
Ex quo sequitur, ibi: Ex quo sequitur, in casu
violentiae, & iniuriæ manifestæ t' non incur-
ri in hanc censuram (Cœnæ) qui ad necessariam
sui defensionem contrà iniuriam sibi iniuste
illatam, & quam alia via nō potest euitare, ni-
si ad Curias Sæculares appellando, si appetet;
quia in hoc Canone excommunicantur præte-
xentes fruolam t' appellationem, atque ita,
non omnes excommunicantur, modo sub nomi-
ne appellationis non detur recursus ad Curias
Sæculares, &c. Gabr. à Sanct. Vincent. d. q.
9. n. 254. & 256. vbi ex Souf. Sayr. Couar-
rub. Carol. de Graff. & Zeuall. concludit,
ita: Conueniunt primo Theologi licere grauato
ex literarum Apostolicarum executione, re-
currere t' ad Curiam Sæcularem, vel ad quam-
cumque personam authoritatis, vt suam in-
terponat auctoritatem, nè dictæ literæ execu-
tioni mandentur, donec res deferatur ad alium
Iudicem Ecclesiasticum Superiorem, vel ad t' 34
Summum Pontificem, ab ipso examinanda, &
terminanda. Ratio est, quia tunc nèc est ap-
pellatio ad Curiam Sæcularem, nèc recursus
tanquam ad Superiorem in ea causa; sed so-
lum tanquam ad personam authoritatis, vt
executio sententiæ, vel literarum suspenda-
tur, donec res melius videatur, & grauata
innocentia cognoscatur, d. n. 254.

Hanc eandem t' sententiam latè defen-
dunt, & exponunt Petr. Cened. ad Decre-
tal. Collectan. 4. & in questionib. Canonic. q.
45. a. n. 11. & 52. Portell. in addit. ad dub.
Regularia, in fin. operis, verb. Appellare,
n. 3. Fr. Anton. Soul. ad Bullam Cœnæ, cap.
15. disput. 78. a. n. 2. Duard. Sayr. & Ga-
br. à Sanct. Vincent. locis vbi infr. num. 55.
Pereyr. de man. Reg. 1. p. cap. 4. & paſſim
Peguer. in prax. criminal. cap. 24. & 26.
Torreblanc. de Mag. d. cap. 27. n. 31. &
iur. spiritual. d. lib. 15. cap. 10. a. n. 14. &
42. Sessè de inhibit. d. cap. 8. §. 3. a. n. 81.
& §. 4. a. n. 3. & seqq. vbi n. 6. ait, Iustitiam
Aragonie triginta t' & septem peritissimos 36
congregasse Advocatos, qui consulti, à re-
cursus iste deberet admitti; sinè scrupulo
omnes ferè respondisse, posse D. Castill. de
tert. cap. 9. per totum, Zeuall. in tract. de cog-
nitio. per viam violent. in prolog. a. n. 168.
& seqq. & gloss. 6. a. n. 43. & commun. con-
trà commun. d. q. 897. num. 256. & 273.

vbi Patri Azori respondet, & in discurs. ad Regem nostrum, n. 92. P. Dian. d. 1. p. Moral. d. resol. 14. vers. Sed ego, D. Salgad. d. cap. 1. n. 146. 243. 248. & seqq. & à n. 309. vbi plura, & n. 315. quem videas, D. Salced. de Leg. Polit. lib. 1. cap. 7. num. 58. & 68. & §. 1. n. 196. & cap. 8. à n. 11. & 77. Peralta de la potestat secular, cap. ult. n. 6.

Eo enim in casu contrà iuris Canonici

- 37 præcepta, & regulas t Ecclesiasticus Iudex dicuntur procedere, appellationi in casu appellabili, non deferendo, ad censuram impositionem, & ad sententiæ appellate executionem procedendo, præter Bullæ prefatæ in Cœna Dñi. intentionem, vt optimè advertit Fr. Ioan. Madariaga in tractat. del Senado, y su Principe, cap. 39. §. 2. in il- lis verbis: Que si bien se mira el proceso t de la Bula, en el num. 14. y 15. no probibe ab-solutamente este recurso, sino que pone el modo que deben tener los jueces en esto, diciendo estas palabras: Præter iuris Canonici dispositio-nes trahunt; desuerte, que no permitir una potestat Ecclesiastica, o Secular que se executen algunas letras Apostolicas siendo en perjuy-zio del Reyno, o de otros particulares, no es contra, sino conforme al Derecho Canonico, donde se da licencia para suspender la execu-cion de los mandatos Apostolicos, si dello se sigue algun inconveniente. Adde Nauarr. in d. cap. 27. nu. 71. Soul. vbi supr. cap. 16. disp. 82. n. 1. Sayr. de censur. lib. 3. cap. 19. n. 5. Tolet. instruct. Sacerd. lib. 1. cap. 27. n. 3. P. Suar. de censur. disp. 21. seft. 2. n. 78. Mar. Cutell. ad leges M. r. ini Regis, contro. 13. n. 9. nouiss. P. Auend. in Thesaur. Ind. c. tit. 2. à num. 91. qui docent Bullæ in Cœna non t esse locū, quotiès secundūm ius proceditur.

Nec obstat dict. cap. 16. Bullæ in Cœna, quatenus reprobant, & reuocat quam-cumque consuetudinem, etiā immemo-rialem, vt advertit Saravia dict. quæst. 30. num. 47. & D. Salced. dict. §. 1. nu. 116. cum alijs; quia vt ibi à num. 117. & melius à num. 131. responderet, consuetudinem t à Bulla improbatam esse à iure positivo introductam, & admissam; non verò impro-bat, quam naturalis defensio, & necessitas induxit, P. Baldell. Theolog. Moral. lib. 5. disput. 39. à num. 11. D. Salgad. d. cap. 1. n. 309. Nostra autem consuetudo, quam lex Regia 36. tit. 5. lib. 2. Recop. approbat,

- 40 & confirmat, non dicitur, nec t est poter-ua, sed naturalis iuris observatiua, & con-servativa, vt recte advertit idem Baldell. disputat. 22. à num. 5. & dict. disput. 39. num. 5. & disput. 40. à num. 12. D. Salg.

dict. num. 309. & seqq. & num. 312. & anteā num. 120. D. Salced. vbi proxime, num. 136. his addē, quæ tradunt D. Couarrub. va-riar. lib. 3. cap. 13. num. 5. Auendañ, res-pons. 16. à princ. Gutierrez. practic. lib. 3. q. 77. n. fin. Gonçalez ad Regul. octau. Can-cellar. gloss. 33. n. 5. Flores de Mena variar. lib. 1. q. 10. n. 44.

Imò, quandò hęc facultas, potestas, & Regalia tantū consideraretur, vt inducta, recepta, & admissa ab immemoriali, adhuc esset à Sancta Romana t Sede approbata, & permissa, secundūm tenorem Bullæ Martini Papæ V. anno 1429. expeditæ, quam ex Guidon. Papæ decis. 1. tradunt Zeuall. in tract. de cognit. per viam violent. in proæm. cap. 10. n. 36. D. Hieron. Leo decis. 208. nu. 18. Mich. Rausellius in Histor. iurisdict. Ecclesiast. lib. 4. cap. 4. n. 15. D. Salg. dict. cap. 1. n. 291. iunctis cap. Causam quæ, qui filij sint legit, Clem. 2. de priu. Boetio Episc., de Regalib. num. 30. 292. & seq. Selsè de in-hibition. d. cap. 8. §. 3. n. 43. & 48. & in epistol. ad Regem nostrum, an. 72. tom. 2. de-cis. D. D. Laurent. Matheu & Sanz de Regim. Regn. Valent. cap. 7. §. 1. n. 67. Pereyr. de-cis. 95. n. 15. Sarau. d. q. 30. n. 10. in qua determinat, resolvit, ac decidiit Summus Pontitex minimè suæ intentionis esse deroga-re, vel reuocare, quæ Reges obtinent ab antiquo, ibi:

Tenore presentium t declaramus, nostræ 43 intentionis non fuisse, nec esse per dictam, aut quæcumque aliam constitutionem eidem Regi, & eius Regiæ iurisdictioni, per quam, vt afferitur, tam Rex, quam sui progenito-res super huismodi possessione, à tanto tem-pore citrà, quod de eius contrario memoria hominum non existit, consueuerunt cognoscen-re, in aliquo derogare voluisse, aut velle quo-quo modo, ipsos Reges, & Iudices de cernentes partes molestias super eorum conservacione, ad suorum Beneficiorum possessionem ipsius Regis auxilium implorantes; dummodò in contemptum iurisdictionis, & libertatis Ec-clesiastice, &c. Salced. ad Bernard. Diaz, d. cap. 102. lit. A. vers. Quæ san.

Ad superius tradita adverte etiā, Bul-lam prædictam in Cœna Domini, cap. 14. quoad recurrētes ad Iudices laicos, proce-dere, quotiès t ad id fingunt, & prætexunt 44 friuolam appellationem ad Superiorē Ec-clesiasticum, vel S. Romanam Sedem, vt pa-tet ibi: Item excommunicatus, & anathema-tizamus omnes, tam Ecclesiasticos, quam Sa-cularis cuiuscumque Dignitatis, qui præ-te-xentes friuolam quandam appellationem à grauamine, &c. ad Curias Sæculares, &

laicam Potestatem recurrent. Iunctis Souf. ibidem, disputat. 75. num. 15. & disputat. 74. num. 1. Sayr. de censur. dict. lib. 3. cap. 17. n. 5. Graff. lib. 4. decisionum, cap. 18. nu. 105. P. Frago. d. disput. 3. §. 13. 14. 15. & 16. à n. 256. usque ad 288. vbi in explicatione prefatae Bullæ in Cœna, latè prosequitur Zeuall. in dict. prolog. n. 172. Sarab. d. quæst. 30. n. 62. qui advertunt, hanc solum friuolam & appellationem in ea Bulla prohiberi. Dicitur autem friuola appellation, quæ omni legitima cessante & causa intenditur, proponitur, & interponitur, cap. Cùm appellationibus friuolis 5. iuncta gloss. verb. Friuolis, & verb. Deferendum, de appellat. in 6. Fr. Ludou. Mirand. de ordin. iudicar. quæst. 26. artic. 15. secunda conclusio, & pafsim, Souf. d. cap. 14. disputat. 74. à num. 1. Fr. Joseph de Sancti. Maria en su Tribunal de Religios. tractat. 5. cap. 6. §. 3. relatus a Barbos. voto decisivo 4. numer. 66. qui sic loquitur: *y de aqui es, que las apelaciones friuolas, esto es, aquellas que sin justa causa, y sin bastante & razon se hazen (que effas son a quien el Derecho llama friuolas)* segun Gemin. en el dicho cap. Cùm appellationibus friuolis, no se han de otorgar, ni los Prelados han de hazer caso de ellas; de este parecer es Miranda quæst. 30. art. 4. conclus. 2. facit Tridentin. sess. 13. de reformat. cap. 1. in fin. Gabr. à Sanct. Vincent. de censur. disputat. 4. quæst. 9. num. 251.

Nos autem non loquimur de tali friuola appellatione, & inani; sed tantum, quando legitime fuit ad Sanctam Sedem Apostolicam, vel alium Iudicis à quo, Superiorum interposita; de qua, ut dixi, non loquitur Bulla, gloss. in cap. Ut debitus bonos, de appellat. Marquesan. de commiss. in Apostol. part. 1. cap. 10. num. 18. Cened. dict. quæst. 44. à num. 42. Menoch. de arbitrar. cas. 197. num. 2. Leo in Thesaur. for. Ecclesiast. part. 2. cap. 2. num. 36. Cardos. in prax. verb. Clausula 2. Quintanadueñ. ad secund. Eccles. præcept. de Iudicis priuile. singular. 5. in fin. quæ confirmat & exemplo Bullæ Santissimi Pij Papæ V. expeditæ contrà fractores cautionis de pace servandas; quæ appellationes tollit; intelligunt tamèn illam Doctores, quod tollat appellations friuolas, & cauilosas, non vero legitimas; ita Anton. Canar. in tract. de execus. instrum. q. 1. n. 1. Sebaſt. Guazin. de treg. & pac. §. 3. de caution. de non offend. q. 46. p. 2. n. 9.

In eodem etiam sensu, quo prædicta Bul.
Tom. I.

læ capita, & Sanctum Trident. Concil. Io. quantur, sunt intelligendæ Rotales Decisiones, supra & traditæ. Supponunt enim 42 passim sæculares Iudices Supremos de violentijs, & iniurijs cognoscentes, iudicatè, iurisdictionaliterque in eis tollendis, progredi, & procedere; & ad Ecclesiastica rum cognitionem causarum iuris ordine servato concurrere, & accedere; Ecclesiasticosq; oppressos ad ipsos recurrentes, eorum iudicium, tribunal, & ordinariam laicam impetrare iurisdictionem, & agnoscerre; hoc enim absit à Catholicorum Principum, iudiciumq; mente, & animo. Cùm omnes satis sciant, hoc suis Ecclesiasticis tantum competere Iudicibus, qui mature ex pensis, consideratisque causarum meritis, proferant sententias suas, aut in eis latas, approbent, vel in melius reformat.

Subiçere namquæ Clericos, & personas Ecclesiasticas iurisdictionaliter sæculari potestati, & Principi, est error & iamdiu 50 damnatus, in personas Marsilij de Padua, Ioan. Vbiclep. Ioann. de Landun. in Concil. Constanc. à Ioann. Papa XXII. celebrato, vt tradunt Victor. de potest. Eccles. 1. part. q. Viriām Clerici sint exempti à potest. ciuil. propos. 1. Sot. 4. sentent. distinct. 25. q. 2. art. 2. in princ. Card. Bellarm. controu. lib. 2. controu. 2. de memb. Eccles. Militant. lib. 1. de Clericis, cap. 28. Ioan. Robert. de potestat. viriusque gladij, tit. 1. Albert. Pighius de Ecclesiast. Hierarch. lib. 5. cap. 1. 2. & 8. D. Gueuar. in propugnac. contrā Venetos, assert. 1. §. 7. n. 4. Vbi docet, quod & tenuentes hoc sunt hæretici.

Igitur si Romana Rota, Canonum Sacrorum observatrix, intelligat, seù intellexisset, Supremos sæculares Senatus, in tollendis violentijs, & iniurijs, non concurrere per actum iurisdictionis, & superioritatis; sed solum tanquam Principem, in temporalibz potentem, factum nudum & prestantem; seù, vt Zeuall. d. q. 899. n. 172. ait, non auctoritate Iudicis, in vim iurisdictionis; sed Officio & Regali in vim defensionis suorum Ciuium, & vassallorum impartiri patrocinium, & auxilium, D. Salg. d. cap. 1. nu. 282. ne oppressus pereat; minimè resolvisset absolute, quod in predictis decernitur decisionibus. Maximè, cum multoties ipsa eadem Romana Rota hunc nostrum ad Supremum Principem interpositum & recursum, ap. probauerit, & admiserit, vt videre est apud 54 Lancellot. de attent. 2. p. cap. 4. post limit. 30. n. 44. Farinac. d. 1. p. consilior. crimin. consil. 68. num. 13. Achil. de Grass. Seraphin. Paris. & Mandos. apud Sarab. dict. quæst. 30. numer. 2. 3. 15. & 54. in fin.

Francisc. Leo in Thesaur. for. Eccles. part. 3. cap. 7. nu. 99. dict. decis. 482. Peña num. 2. ibi.

Non obstat exceptio excommunicationis propter + recursum ad Consilium Regium, nam iste recursus hoc casu ad defensionem propriæ possessionis, & appellationis admissionem, non est improbatus, Aabil. decis. 36. de appellat. Urbanius enim egit cum posset Iudici de facto procedenti, de facto etiam resistere, Paris. consil. ultim. lib. 4. & fuit dictum in illa Tarraconenſ. Villæ de Reus, coram R. P. D. meo Decano (Hæc est decisio 1003. Cardinal. Seraphini, de qua Sessè dict. cap. 8. §. 3. num. 172. & seqq. Torreblanc. dict. lib. 15. cap. 10. numer. 40. Zeuall. in dict. tractat. de cognit. per viam violent. gloss. 6. num. 56. D. Leo decis. Valent. 2. à num. 23. D. Salgad. dict. cap. 1. à num. 90. 142. cum seqq. & num. 220. & seq.) Adde in comprobationem locum, Diu. August. ad Parmen. lib. 1. cap. 7. Valaſc. consult. 93. num. 5. Gruell. decis. 128. n. 11. Sarab. de iurisdict. adiunctor. quæſt. 30. num. 25. Duard. ad 13. excommun. Bullæ Cœnæ, q. 1. Sayr. de censur. tom. 1. lib. 3. cap. 17. Gabr. à Sanct. Vincent. eod. tract. disput. 4. quæſt. 9. nu. 251. & num. 254. ibi: Vnde, si quis confugiat ad curiam, tanquam ad priuatas personas, seu materialiter, hac excommunicatione (13. Bullæ Cœnæ) non feriatur. sic Bonacin. ad Bull. Cœnæ. quæſt. 10. punt. 1. nu. 7. post Duard. Sout. Sayr. Rodrig. in Summ. 1. part. cap. 156. n. 8. Vega tom. 1. cap. 29. cas. 1. numer. fin. hæc Gabriel. & iterum num. 290. Hoc enim casu Ecclesiasticus non procedit, ut Iudex, sed tanquam priuatus, Menoch. de recuperand. possess. remed. 8. à num. 13. & 17. P. Sanch. de Matrimon. lib. 3. disput. 5. à num. 2. D. Salgad. de Reg. protect. 1. p. cap. 3. à num. 12. Sarab. de iurisdict. adiunctor. quæſt. 30. num. 16. cum alijs, quo casu ei recte opponi, & resisti posse, docent Plat. in l. Prohibitum, in fin. Cod. de iur. Fisc. lib. 10. Cuchus institut. maior. lib. 2. tit. 6. num. 352. Caualcan. de Brach. Reg. 1. part. nu. 99. & 255. Farin. in prax. 1. part. quæſt. 33. à num. 88. Pont. de violent. Iudic. Ecclesiast. cap. 1. num. 7. Selsè de inhibit. cap. 8. §. 3. num. 64. Sarab. dict. q. 30. n. 17.

Eadem Rota Romana apud ipsum Peña decis. 480. num. 37. & seq. sic concludit: Has tamè decisiones (supradictas) Domini intellekerunt habere locum, quando + quis recurreret ad simplex auxilium laicorum, ut de facto disenderetur à granamine, vi illata,

per quam quis de facto expellebatur à sua possessione (Rota ipsa apud Farinat. dict. cons. 68. à num. 10. & per tot. & part. 2. decis. 212. à num. 8. vbi mirifice in hac re loquitur, P. Suarez aduers). Regem Angliæ, dict. lib. 4. de Immunit. Eccles. cap. 34. numer. 32. & alij apud Sarab. dict. quæſt. 30. num. 18. & 64.) Prosequitur Peñ. ita num. 40.

Dicebant insuper Domini, quod licet prædictæ Decisiones Rotales, & aliae similes veræ sint; nihilominus + Consilia Regia, & 57 alij Iudices laici nihil aliud facere debent, præter exhibere nudum auxilium ad manutentionem; nam si ad alia procederent, recursus esset illicitus. Quamvis fateatur, prædictas decisiones esse iuri, & rationi conformes; timet tamen (Rota) ne ansam præbeant Regibus, & quibusdam Dominis temporalibus, intrromittendi se in causis Beneficialibus, & rebus, & personis Ecclesiasticis, Lancell. dict. cap. 4. limit. 1. à numer. 36.

Rota eadèm apud ipsum Peña decis. 484. num. 8. ibi: Nihil aliud à Iudice laico petendo, quam + simplex, & nudum auxilium, non tanquam à Iudice, sed tanquam à priuata persona potente iuare; & hic modus petendi auxilium in se consideratus, nec videbatur illicitus, nec alicui censuræ Ecclesiasticae subiucere; licet negari non possit, quin ansam, & occasionem præbeat Iudicibus sacerdaribus, intrromittendi se in causis Beneficialibus, & Ecclesiasticis. Hoc ipsum invenitur in alia Rotæ Romanæ decisione, quam referre diximus, Torreblanc. de Mag. lib. 3. dict. cap. 27. nu. 34. in vers. Primum, ibi: Non quod ad Iudices + sacerdotes, tanquam Iudices Superiores recurrere liceat; sed tanquam ad homines priuatos, iuare tamen potentes.

Quod autem in suprà citatis Rotæ Romanæ decisionibus, quæ contrà hunc salutiferum, & in Republica Christiana omnino necessarium recursum, passim expenduntur, supponatur + iudiciorum sacerdotes Iudices procedere; cuilibet ex sequentibus earundem clausulis patebit. In dict. decis. 480. Peñæ, num. 6. illic: Omnes Iudices violantes Ecclesiasticam libertatem. Clericos iudicare presumentes. Et numer. 22. Cum enim Iudices sacerdotes, nec actu, nec habitu habeant iurisdictionem in Clericos. Et num. 42. Cum ille recursus, nec possit, nec debeat fieri ad effectum obtinendi inhibiciones, aut comminationes pœnales contrà Ecclesiasticos, qui neque ratione personarum. neque rerum suarum subiiciuntur iurisdic-

60

59

etioni laicorum. Vbi reprobatur consuetudo Angliana, scilicet Anglicana, quod Rex possit cognoscere, & habere iurisdictionem in clericos, & pauci per totam.

Et in dict. decis. 481. num. 2. eiusdem

- 61 Peñæ, ibi: Nam, et si Index + Ecclesiasticus male procedat, non potest Index secularis, cuius est minor potestas, suppleren negligentiam Ecclesiastici, qui ipso potestate, & autoritate est maior, & num. 4. Ex quibus, inquit, nihil aliud inferri potest, nisi, quod ipsi Iudices sacerdotes volunt de causa Ecclesiastica cognoscere; quod est admodum absurdum, cum Index laicus sit incapax iurisdictionis in personas Ecclesiasticas, & eorum causas; nec immemorabilis hoc casu sibi suffragatur; præcipue cum in dicta Bulla Cœnæ Domini derogatur consuetudinibus, & immemorabilibus.

Deinde animaduertendum est, in huius decisionis causa, fuisse appellatum ab Ecclesiastico Iudice, non ad Superiorum immediatum, aut ad Sanctam Romanam Sedem, ut fas erat; sed inepte, ac barbarè,

- 62 ad sacerdotes + Iudices; ideoque non mirum, quod Romana Rota id agre ferens, contrâ hunc recursum, & appellationem decreuisset, ut ex Farinac. qui hanc refert decisionem dict. consil. 68. num. 7. optimè aduertunt Sessè decis. 113. à num. 68. D. Salgad. dict. cap. 1. num. 267. non enim licet à mandatis Apostolicis ad Curiam secularis appellare, ut supra relati bene aduentunt, & docet Gabriel dict. quæs. 9. num. 255. immò oppositum + dicere, aut teneare, odiosum, scandalosum, & infide suspectum recte aduertit Fr. Anton. de Sousa. dict. cap. 14. disput. 75. num. 3.

- 63 Hoc ipsum continetur in dict. decis. 484. num. 2. in illis verbis: Quia + recurrendo ad Iudices sacerdotes, causam præbuit, ut Immunitas Ecclesiastica violaretur, Bull. Cœnæ, §. 16. Vbi excommunicationis vinculo innodatur, qui ad Cancellarias sacerdotes recurrunt, pro obtainendis inhibitionibus, & mandatis contrâ Praelatos, & Iudices Ecclesiasticos; cum Iudices Laici sint incapaces iurisdictionis in Clericis exercenda (concordat dict. decis. Rotæ apud Torreblanc. Vbi supra, vers. Causa) & numer. 4. ibi: Dicebatur tamè, talentum consuetudinem, tanquam improbam, & Sacris Canonibus inimicam, quæ Clericos iuri sditioni laicorum quandoque supponit, non esse attendendam.

- 64 Et num. 6. illic: Nusquam + tamè + dicitur in eis, quod talis recursus fieri possit ad Tribunalia, scilicet Iudices laicos, tanquam

ad Iudices, & ad effectum obtainendi inhibitiones, & mandata, contrâ Praelatos, & Iudices Ecclesiasticos; hoc enim nusquam docuit Rota, quæ etiam nouit Iudices laicos, nec actu, nec habitu habere iurisdictionem in Clericos, immò illius esse penitus incapaces. Ut in puncto optimè exponunt, & expli-cant decisionem hanc, Sessè dict. §. 3. num. 170. & num. 109. Cened. dict. quæst. 45. num. 58. D. Salgad. dict. cap. 1. à num. 259. cùm seqq. & à num. 277. & num. 288. & seqq. vbi etiā expendit in idem dict. decisionem à Torreblanc. traditam late de his decisionibus D. Almansa in allegat. iur. sobre la administracion del Arçobispado de Santo Domingo, à num. 150. cum seqq.

S V M M A R I V M.

- 1 **R** E cursus per viam violentiae ad Curiam secularis, nullum, vel paucos habet contradictores, secundum primum Hispanie.
- 2 **R** ota Romana admittit illum.
- 3 **Q** uod procedit, quia Ecclesiasticus pœsto non est, qui auferat, violentiam, vel est quidem, sed non tollit illam, & num. 4.
- 5 **P** atris Fragoso verba in hoc afferuntur.
- 6 **S**i admodum absens est Superior Ecclesiasticus, dicitur deficere iurisdictionem Ecclesiasticam.
- 7 **C**oncurrereque videntur requisita ad hunc recursum, periculum in mora, & magna distantia.
- 8 **S**i sententia appellata executioni mandatur, datur periculum in mora.
- 9 **C**ensura Ecclesiastica afferit damnum irreparabile, ideo recte appellatur, quod utrumque effectum, ab ipsius comminatione, & pronuntiatione.
- 10 **D**ata magna distantia, timetur, ne pendente recursu ad Superiorem, & resolutione ipsius, scandalum, & damnationem facilius habuerint, & num. 14.
- 11 **D**octores, & iura in hoc expenduntur, & num. 12. 13.
- 14 **T**ontificis aditus facilime haberi non potest, & redditur ratio.
- 15 **V**bi periculum est in mora, multa admittuntur, & numeris seqq. item ad vietanda scandalum, num. 20.

- 16 Propter periculum in mora subjicitur
quis Iudici non suo.
17 Romanus Pontifex non consultatur.
18 Item receditur à regulis iuris.
19 Summus Pontifex ob longinquitatem
solet in multis dispensare.
21 Patris Auendano verbacircà hunc re-
cursum adducuntur.
22 Data absentia supremorum Iudicium
Ecclesiasticorum, & Regiorum, da-
tur maior occasio vexandi subditos.
23 Nihil conuenientius, ac iustius pro Rei-
publicæ bono, quam hic recursus dispo-
ni potuit, ex P. Iacob. Aluarez de
Paz.
24 Praxis omnium Regnorum illum admit-
tit.
25 Communis opinio, & praxis excusat ab
excommunicatione, & ab alia poena,
& num. 26.
27 Quod omnes, vel plures Catholici Prin-
cipes admittunt, non est damnandum.
28 Hæc praxis seruatur in Indiarum Pro-
uincijs.
29 In Regnis Castellæ.
30 Aragoniæ.
31 Valentia.
- 32 In Principatu Cathalonie.
33 In Regnis Nauarræ,
Lusitania.
35 Gallecia.
36 Neapolis, & Siciliæ.
37 In Ducatu Mediolanensi.
38 In Senatu Pedemontano.
39 In Mantuano Senatu.
40 In Sabaudia.
41 In Delphinatu.
42 In Flandria.
43 In Gallia.
44 Gerardus Maynardus in hac re caute-
legendus.
45 Recursus iste cessat in electionibus, &
visitationibus Regularium.
46 Lex Regni circa hoc expenditur.
47 Item cessat in visitationibus Ordinarij
Ecclesiastici circa administrationem
Sacramentorum.
48 Hoc procedit, quando extra judicialiter
visitat Ordinarius.
49 Secundus, si ordine iudicario, & compi-
lato processu fiat visitatio, & num.
50. 51. ubi decisio Senatus.
52 Ad Principem infidelem nunquam
licet recurrere.

ARGUMENTVM.

QVæ concurrere debeant, vt recursui per viam violentiæ locus sit? Iu-
stè interpositum admittit, & probat omnium ferè Catholicorum
Regnorum praxis; an & quandò in Ecclesiasticorum visitationi-
bus dari possit?

CAP. XL.

EX quibus omnino infertur, ex authori-
tatibus *suprà* traditis, fundamentum
fieri non posse contrà hunc recursum, quem
defendimus, necessitate naturæ, omnique
iure suadente admissum; sed potius rectè
perpensa Hispanorū Tribunalium in hac
materia praxi, & obseruantia, deduci, nul-
lum, aut paucos recursum prefatum t per
viam violentiæ, ad sacerulares Supremos
Senatus, & Principes habere contradicto-
res; supposito, quod solum se habeant (vt
reuerè accidit) extra judicialiter, & per
modum auxilij, & Patrocinij, in tollen-
dis violentijs, & iniurijs à Iudicibus Ec-

clesiasticis illatis, Paleot. *decis. 372.* cum
alijs, D. Salgad. *dict. 1. part. cap. 2. num.
13.* vbi etià recursus iste t à Rota in hac
forma præstitus, approbatus refertur, ut
tradidi Capite Superiori à num. 54.

Cum prestatò t non sit Superior aliquis
Ecclæsiasticus Iudicis vim, & iniuriam in-
ferentis, qui illam auferat, suspendereque
faciat, *cap. Petimus 11. quæst. 1. illic: Ne-
cessitate ipsa cogente, Episcop. Ioann. Mal-
d. er. 2. part. quæst. 96. art. 4.* quem refert,
& sequitur P. Dian. *dict. resolut. 14. vers.
Se. dego,* vbi docet, recurrentum esse ad
Principem sacerularem, quoties non adest
Ecclæsiasticus Superior; seu si adsit, nolit t
repentire, & tollere violentiam, Duard.
in *Bulla Cœnæ*, *lib. 4. const. 14. quæst. 8.*

num.

- num. 8. P. Fragoso dicit. disput. 3. §. 13. numer. 258. veri. Porro, ibi: Porro integrum erit ad Curiam t. sacerdalem recurrere, quando damnum sequitur irreparabile, aut quod difficile reparari potest, & est difficilis aditus ad Summum Pontificem, nec adegit magistratus Ecclesiasticus, qui possit, & velit tantam iniuriam arcere; tunc licitus est recursus ad Curiam Sacerdalem, quod ex literarum executione sequatur damnum supra dictum, Garc. de nobilitat. gloss. 9. num. 30. Prado Verastegui sapè citatus, art. 3. numer. 215. & 249. facit doctiss. meus Fontanell. dict. decis. 316. num. 25. vbi ex Martha ait: Ecclesiasticam tunc dici iurisdictionem dicere, si admodum t. absens sit Superior, & immediatus Praelatus, a quo obrineri iustitia, & remedium debeat, & ob id recte instare Regem, & i. s. Senatum, qui proximus est, ut vim, & oppressionem tollat, doctiss. Praeceptor Salmantinus Primarius, Ioan. Armenteros in cap. 2. de iudic. numer. 24.
- Quod semper solet in his Indiarum Regnis, & Provincijs contingere; in quibus immediatus Iudicis Ecclesiastici Superior, per centum leucas, seu per ter centum millaria (ad minus) ferè semper distat, & in aliquibus partibus, solet esse maior distantia. Vnde necessario concurrere videntur ea omnia, quæ t. Doctores contrarie sententie omnino exposcunt, & considerant, vt huic remedio, & recursui annuere valeant; videlicet, periculum in mora, quod re ipsa concurrit, & appetet t. in executione sententiae appellatæ, in casu appellabili, vt dixi cap. præc. num. 8. instat enim tunc, & premit grauamen, vel incipit, & continuo grauat, si ad executionem procedatur, vt recte valeat tunc Principis sacerdotalis inuocare auxilium grauatus, Portell. & Dian. vbi supra, vel quando quis censura innodatur; hæc enim damnum affert irreparabile, a quo t. iuste appellatur; cui si non deferat Ecclesiasticus, iniuria, & violentia afficitur teus; cum sit casus appellabilis, Cap. Dilecti 52. cap. Præterea 40. de appellat. cap. Licet 14. de sentent. excommunicat. in 6. Dueñas regul. 52. num. 2. Rebuff. ad Concordat. Franc. tit. de friuol. appellat. in rubr. sub gloss. 1. in fin. vers. Fallit quando grauamen, Gonçalez ad Regul. Octau. Cancell. gloss. 9. §. 1. in annot. num. 197. Ferentill. ad Burat. decis. 760. num. 4. Henr. in summ. sess. 27. quest. 10. num. 33. Et rursus, maxima distantia inter Iudicem Ecclesiasticum vim, & iniuriam inferentem, & Superiorem suum, aut Sanctam Ro-

manam Sedem, ex qua distantia iuste timetur, ne pendente resolutione, t. & prouisione per Summum Pontificem facienda, vel per Superiorem Ecclesiasticum immediatum, damnum eueniat, scandala, & ruinæ experiantur, vt oprimè aduertunt, ac ponderant Duardus vbi supra, P. Diana. dict. tractat. 2. resolut. 15. vers. Ideo, in fin. D. Leo dict. decis. 2. num. 35. Bald. & alij apud Nicol. Balb. in suo Consilio post decis. 68. Cacheran. num. 30. Cened. dict. quest. 45. num. 33. D. Salgad. dict. 1. part. cap. 1. num. 105. ad medium, Graff. Dec. & alij apud Gabriel. à Sanct. Vincent. vbi supra, capite praeced. num. 251. in fin. & numer. 268. illic: Nè pendente prouisione facienda per Romanum Pontificem Ecclesia ruat, interim t. propter distantiam potest adiri Sacerdotalis Curia, ex Pesant. de Immunit. Eccles. disp. 2. num. 1. Mar. Alter. tom. 1. de censur. disp. 16. lib. 5. cap. 2. Anguian. de legib. lib. 2. contro. 17. num. 39. hæc Gabr. Peralta in dict. tractat. de la potestat secular. cap. 19. num. 14. ibi: Llarchs, t. los camins perillosos los de mar, y terra, incert, si la resolucio, sera prompte, y en lo entrezant que se abrase la Provincia ab escandols, y turbe la pau publica, y tranquilo estat del Regne. Faciunt t. bene textus in leg. Si finita i. 5. §. eleganter, ff. de damn. infect. ibi: Si dum Praetor de danda stipulatione deliberat, damnum contigerit, leg. 2. §. Pro limitaneis ad fin. Cod. de offic. Praefect. Praetor. Africæ, illic: Nec dum sibi lucrum student confidere, incustoditas nostras relinquant Provincias.

Optime in hac re loquitur Martha, de iurisdict. 1. part. cap. 48. a num. 25. vbi numer. 27. sic concludit: Certè melius dixisset glossa in cap. Filiis, & nepotibus 16. quest. 7. ideo à Metropolitano recursum haberi ad Regem, quia t. non ita facillimè Pontificis aditus haberi poterat; tum ex proprietate Dignitatis, tum propter multitadinem negotiorum Sedi Apostolicæ, immò propter loci distantiam, vt dicit Sarnens. in proem. Regular. Cancellar. quibus casibus absentia inducitur, & vbi periculum est in mora t. multa permittuntur, quæ alias non permitterentur, argum. cap. Cum Ecclesiarum, iuncta glossa de offic. Ordinar. cap. Baptizarem, distinct. 5. & dicit glossa in cap. Sacro, §. Causant, in vers. Periculo moræ, de sentent excommunicat. (Surd. de aliment. tit. 7. quest. 37. num. 9. Fontanell. dict. decis. 316. numer. 11. & decis. 284. a num. 10.) propter periculum moræ aliquando t. quem subiecti Iudici non suo, & quod ob moræ periculum non

17 sit consulendus + Summus Pontifex, Abb. in cap. Non metus, col. pen. vers. Putarem, & colum. vltim. vers. Puto, de Immunit. Ecclesiar. adde Peralt. dict. cap. 19. num. 15. cum eo + casu à regulis iuris recedatur, ex leg. 1. & ibi notat. ff. de damn. infect. gloss. & DD. in cap. fin. de election. in 6. Iass. & Marsill. apud Balbum. dict. num. 30. Zeuall. commun. contrà commun. dict. quest. 897. num. 206. Faciunt benè, quæ pro longinquitatis ratione Summus Pontifex dispensare solet + in alijs materijs, vt refert noster P. Auendañ. in Thesaur. Indic. tit. 2. num. 42. & seq. D. Vega in cap. 4. §. de adulterijs, num. 155. de Iudic. D. Montenegro in Itinerar. para Parocos, lib. 5. tractat. 1. session 19. à num. 1. gloss. in cap. Nihil 44. §. fin. de election. (sic ad vitanda + scandala multa admittuntur, quæ alijs non admitterentur, cum Rebuff. Lancell. Flamin. & Menoch. Barbos. in cap. Qui scandalizauit, à num. 2. de Regul. iur. Narr. de Regularib. comment. 3. num. 35. Felin. in cap. 2. de presumpt. vbi etiā Barbos. num. 2. Mar. Burgius de mod. proced. ex ab rupt. quest. 23. num. 55. Borrell. de Magistrat. edit. lib. 3. cap. 7. num. 43. Posth. de manuten. obseruat. 75. Ricc. collectan. 1277. Fontanell. decis. 2. num. 8. Xamm. de offic. Iudic. 1. part. quest. 8. D. Crespi obseruat. 3. num. 46. D. Vrrutigoit. de intrusion. quest. 15. num. 25. & de competent. quest. 41. num. fin. Alter Vrrutigoit. de Eccles. Cathedral. cap. 8. num. 436. & 438. & cap. 18. à num. 98.)

Et num. 82. circà hanc nostram recursus ad Sæcularia Tribunalia, ità cum P. Iacob. Aluarez de Paz loquitur: Dico quartò, recursus + dictus in Indijs videtur tollerabilius, moderatione quam diximus, obseruata. Id probo; nam cum Supremi Iudices Ecclesiastici, & Regiae Maiestatis præsentia longius absint, maior + est occasio subditos diuexandi, & ita frequentiores oriuntur iniuriæ. P. Iacobus Aluarez de Paz, sanctitatis, & doctrinæ laude conspicuus, quarum egregium specimen Orbi vniuerso scripta luculentissima repræsentant, recursum, de quo loquimur, vti sacrilegum reprobant; cùm verò Quitenis Collegij factus Rector, in eam venisset urbem, in qua Regia Cancellariare fidei, vidissetque frequentes Iudicum Ecclesiasticorum iniurias, beneficio recursus profugatas, dicere solitus, nihil conuenientius, iustius + nihil disponi pro Republicæ bono potuisse; ex qua tanti viri sententia illud saltēm deducere possumus, quod nostra affer-

assertio contendit, recursum scilicet in Indijs tolerabiliorem.

Denique pro huius disceptationis, & discursus pro nostro recursu ad Sæcularem Principem in causis Ecclesiasticis complemendo, illud in memoriam reuoco (quo equidem Catholicorum Iudicium, Supremorumque Principum animi, ac timoratæ, conscientiæ facile poterunt quiescere) proxim illam + ad Sæculare recurrenti Tribunal per viam violentiæ communem esse à Doctoribus Theologis, & Iurisperitis approbatam, ab omnibusque Christiani Orbis Regibus, ac Regnis admissam, & obseruata, vt ex infra tradendis in specie patet, generaliter vero ita docent, & aduentunt D. Couarrub. practicar. cap. 35. num. 3. Bouadill. in Politic. lib. 2. cap. 1 8. num. 139. Scobar del Corro de puritat & nobilitat. 2. part. quest. 5. num. 17. Zeuall. intrastat. de cognition. per viam violentiæ, in prolog. num. 185. & gloss. 4. num. 7. & commun. contrà commun. quest. 897. num. 252. & in discurs. ad Regem nostrum, num. 96. Sess. de inhibition. cap. 8. §. 2. num. 5. & §. 4. num. 6. D. Leo decis. Valent. 2. num. 6. & 22. P. Fragos. de regim. Reipublic. part. 2. lib. 1. disput. 3. §. 13. num. 258. vers. Torrò integrum, Morla in empor. iur. tit. 2. quest. 14. D. Salgad. de Reg. protec. 1. part. cap. 1. num. 159. Pareja de instrument. edition. tit. 2. resolut. 7. Ioan. Lopez de Baylo in iustit. pro Reg. iurisdict. in Episcop. Alguaren. D. D. Laurent. Matheu & Sanz de regim. Regn. Valent. cap. 7. §. 1. & num. 58. P. Auend. in Thesaur. Indic. tit. 4. num. 54. & infra, Francisc. Peña decis. 483. vbi traditur, hanc + communem opinionem, & proxim ab excommunicationis poena excusare, iuncto doctiss. P. Paul. Comitol. respons. Moral. lib. 6. quest. 24. n. fin. D. Ximenez Lobaton vbi infra, à numer. 1. cum. seqq.

Communiter enim dici solet, Doctorum auctoritatem + à poenæ incursum liberare, & excusare, Decian. lib. 6. criminal. cap. 28. a num. 5. Farinac. de carcer. & carcerat. quest. 28. num. 2. in fin. Nostras doctiss. Fontanell. decis. 582. num. 7. in fin. & decis. 165. num. 4. cum alijs, nequè quod omnes, vel saltēm plures Catholici Principes + admittunt, & seruant, est facile damnandum, iuxta Tertullian. aduers. heres. cap. 28. ibi: Quod a uid multos vnum inuenitur, non est erratum, sed ratum, Aristotel. lib. de diuinat. per somn. illic: Quod omnes, aut complures sentiunt, aut dicunt, id

id falsum esse, non est putandum. Plin. Iun. lib. 9. Epistol. 11. ibi: Incipio enim satis absolutum existimare, de quo tanta diuersitate Regionum, discreta hominum iudicia consentiunt, quæ ad rem optimè notauit doctiss. & mihi amantiss. D.D. Did. Ximenez Lobaton in discursu sobre la Regalia de conoçer el Rey, y sus Tribunales de los despojos violentos entre Ecclesiasticos, anno præterito 1670. edito, num. 54. not. 230. & num. 53. not. 226. vbi pro hoc recursu recte expendit Epistol. 27. tom. 1. Sanctæ Matris Theresiæ, & notam D. Palafox ad eam. Hoc idem antè eum, ex alijs, etiam Aristotele relato, docuit D. D. Didac. Altamiran. in defens. por el Duque de Arschot, num. 415. sed in meis libris Aristotelis verba inuenire non potui.

28 De hac praxi obseruata, & obseruan-
da in his Indiarum + Regnis, & Provincijs agunt, leg. 48. tit. 14. quæ est ordinatio Regiarum Audientiarum ann. 1563. leg. 14. tit. 15. lib. 2. Summar. D. Felician. de Vega in cap. Causam, quæ 9. num. 45. de Iudic. D. Alfar. de offic. Fiscal. gloss. 2. à num. 14. D. Solorçan. de Indiar. Gubernat. lib. 4. cap. 3. num. 35. D. Carrafc. in Recopil. cap. 6. §. 4. à num. 19. D. Villarroel en el go- niern. Ecclesiastic. 2. part. quest. 14. art. 2. num. 20. Curia Philip. 1. part. §. 5. num. 35. D. Palafox in defens. Canon. sobre la li- cencia que deuen pedir al Ordinario los Pa- dres de la Compania, para confessar, y pre- dicar, 5. part. num. 30. D. Scalon. en los pri- uileg. Fiscal. num. 29. D. Montemayor in propugnacul. pro Reg. iurisdict. ferè per tot. & ad decisiones Hispaniol. Vigil. 22. à princ. P. Auendañi. vbi suprà, tit. 2. à num. 75. & 82. & tit. 4. num. 54.

29 De eadem praxi quoàd Castellæ Reg- na + extant iura in leg. 36. tit. 5. lib. 2. Re- copil. & alia suprà, cap. 38. num. 17. tradita, Nauarr. in cap. Cùm contingat, rem. 1. vers. Octauo, derecisp. D. Gregor. Lopez in leg. 13. tit. 13. part. 2. gloss. Nin fuerça, D. Co- uarrub. dict. num. 3. Palac. Rub. de donat. inter, in introduc. rubr. num. 24. Auiles in cap. 1. Prætor. gloss. Mandamientos, num. 11. Auendañi. de exequend. mandat. 1. part. cap. 1. num. 32. & 2. part. cap. 6. n. 12. Aze- ued. in leg. 2. tit. 6. lib. 1. Recopilat. Ro- driguez de ann. redditib. lib. 1. quest. 17. à num. 66. Salced. ad Bernard. Diaz in prax. crimin. cap. 102. lit. A. Bouadill. dict. lib. 2. cap. 16. num. 90. & dict. cap. 18. num. 139. Villalob. in erar. commun. opinion. verbo Clericus, num. 80. Portell. in dub. Regular. verb. Appellatio, in addit. ad addit.

num. 4. Cald. Pereyr. quest. forens. lib. 1. quest. fin. num. 29. Camill. Borrell. de præ- stant. Reg. Catholic. cap. 71. à num. 58. D. Alfar. vbi suprà, Gutierrez. practicar. lib. 1. quest. 20. Anton. Scappo de iur. non script. lib. 1. cap. 16. num. 2. Cened. ad Decret. col- lect. 5. num. 3. D. Leo dict. decis. 2. num. 8. Fr. Hiacinth. Donatus rerum Regular. tom. 1. part. 2. tractat. 10. quest. 43. numer. 2. vbi dicit, satis esse, ita in tota Hispania practicari, Zeuall. in dict. prolog. à num. 185. & 2. part. quest. 93. in fin. Scobar del Corro dict. quest. 5. num. 17. Pareja dict. tit. 2. resolut. 7. à princ. Fontanell. de pact. nuptial. claus. 4. gloss. 13. part. 3. num. 9. D. Salgad. dict. 1. part. cap. 1. à num. 159. & paſsim latè D. Salced. dict. lib. 1. cap. 7. §. 1. a num. 60. D. Matheu dict. cap. 7. §. 1. nu- mer. 58. D. Episcop. Araujo de stat. ciuit. disput. 4. diffic. 2. per tot. & alij D. Loba- ton suprà.

De Aragonensium + praxi testantur 30 Hieronym. Portolès in not. & schol. ad Molinum, verbo Appellatio, à num. 30. & verbo Firma, à num. 101. Sess. dict. cap. 8. §. 2. num. 5. & 36. & §. 4. num. 6. & decis. 113. & seq. & in Epistol. ad Regem nostrum ante dict. decis. 113. per totam. Ce- ned. ad Decretal. collectan. 17. num. 2. & quest. Canonic. quest. 45. num. 49. D. Leo vbi suprà, num. 12. Zeuall. in dict. prolog. num. 197. Baylo vbi proxime, Fontanell. num. 10. D. Salgad. num. 165. locis rela- tis.

Praxis Regni Valentiæ + meminere Pe- tr. Bellug. in specul. Princip. rub. 18. per 31 tot. Morla dict. quest. 14. D. Leo dict. de- cis. 2. per tot. & num. 14. & decis. 19. num. 6. lib. 3. D. Matheu dict. §. 1. per tot. & à num. 209. Principatus + Cathalonix. 32 Iacob. Marquilles in usatico alium namque, vers. Nota bona verba, fol. mihi 332. An- ton. Oliuan. in eodem usatico, seu de iur. Fisi- ci, cap. 3. num. 35. & cap. 11. a num. 21. & cap. 14. a num. 113. Michael. Ferrer. 3. part. obseruat. cap. 170. & seqq. & cap. 273. Lu- douic. Peguer. decis. 92. per tot. & num. 17. & in prax. crimin. cap. 24. vbi Accal. de Ripoll. in not. D. Leo dict. decis. 2. numer. 13. Zeuall. in dict. prolog. num. 196. Can- cer. 3. part. Variar. cap. 10. pertot. & num. 45. Fontanell. vbi suprà, a num. 8. & decis. 316. à num. 2. D. Salgad. dict. cap. 1. numer. 167. Narcis. Peralt. in dict. tractat. de la potestat secular, per tot. Regni + Nauarræ. 33 Martin. Nauarr. dict. remed. 1. vñct. Pro hoc remedio, Olan, in antinom. iur. lit. C. num. 33. & lit. I. num. 77. D. Leo dict. decis. 2. num.

9. Zeuall. num. 198. D. Salgad. num. 165.
Fontanell. dict. gloss. 13. part. 3. num. 10.
34 locis ubi proxime, Lusitanæ, t Nauarr. Cald.
Pereyr. Bouadill. num. 139. D. Leo num.
10. Fontanell. num. 10. D. Salgad. num.
160. ubi proxime, Zeuall. num. 187. & 2.
part. præfati tractatus de cognition. per
viam violent. quæst. 93. num. fin. Emman.
Aluarez Pegas. resolut. forens. cap. 11. num.
35 191. Hoc ipsum t seruatur in Gallicæ Regi-
no, vt notant Rodriguez dict. quæst. 17. à
num. 66. & 71. Ioan. Garcia de nobilitat.
gloss. 9. num. 51. Zeuall. num. 193. D. Leo
num. 11. D. Salgad. num. 171. locis ubi
proxime.
36 Similis obseruantia t extat apud Regi-
na Neapolis, & Siciliæ, vt docent Aſſiſt.
decis. 2. num. 3. & 10. & decis. 24. num.
9. Camill. Borrell. dict. cap. 71. num. 59.
Anton. Scappo dict. cap. 16. num. 2. Boua-
dill. dict. num. 139. D. Leo num. 15. Zeuall.
num. 189. D. Salgad. num. 162. ubi suprà,
Hect. Capic. Latro decis. 69. per totam, ubi
37 Mich. Angel. Guizius in not. Apud t Me-
diolanenses. Alciat. consil. 24. à princ. Re-
buff. & alij apud D. Salgad. ubi proxime,
num. 170. Fontanell. num. 10. In Pedemon-
38 tanio Statu, t & Senatu, Menoch. de recupe-
rand. possess. remed. 15. à num. 210. Cache-
ran. decis. 30. à num. 13. D. Salgad. numer.
162. & 169. Fontan. dict. num. 10. in fin.
In Senatu t Mantuano, Petr. Surd. decis.
39 175. in fin. Zeuall. in dict. prolog. numer.
40 192. In t Sabaudia, Anton. Faber. ad tit.
28. de appellat. ab abusu, lib. 7. Codicis, per
tot. Anton. de Herrera in allegat. iur. pro
Comite Stabilio, cap. 36. in fin. Bouadill.
dict. cap. 16. num. 90. & dict. cap. 18. num.
139. Cacheran. dict. decis. 30. D. Leo nu-
mer. 16. Zeuall. num. 191. D. Salgad. num.
166. Fontanell. dict. num. 10. in fine locis
iām relatis. In t Delphinatu, Guid. Pap. de-
cis. 562. num. 2. & seqq. Francisc. Marc.
41 42 decis. 2. num. 5. part. 1. In t Flandria, Ag-
gia de exhibend. auxil. fundam. 24. Re-
buff. ad constit. Franciæ, tom. 3. tit. de
possess. Benefic. gloss. 2. num. 8. Zeuall. num.
194.
In Gallia t Benedict. in cap. Raynuttius,
43 verbo Vxorem, num. 39. de testam. Rebuff.
dict. gloss. 2. art. 8. Carol. de Graſſal. de
Regal. Franc. lib. 2. iur. 7. Aufrer. in addit.
repetit Clement 1. de offic. Ordin. regul. 2.
fallent. 30. Aggia dict. fundam. 24. Boerius
decis. 69. num. 23. Guid. Pap. decis. 1. 71.
& 85. Cald. Pereyr. dict. num. 29. Boua-
dill. dict. num. 139. D. Leo num. 7. Gerard.
Maynard. decis. 2. num. 3. lib. 1. ubi nimis

audacitè in hac t materia loquitur, ideò. 44
que eius verba à Catholicis, & pijs auribus
exterminari digna sunt, ut benè aduer-
tit doctiss. & Religiosiss. Fontanell. ubi su-
prà, num. 10. in fin. Petr. Marca in con-
cord. Sacerdot. & Imper. lib. 4. cap. 10. §.
5. & alibi.

Obiter hoc loco obserua, recursum
hunc hucvsquè traditum ad Regia Tribu-
nalía interponi solitum, cessare, quotiè agi-
tur, t & tractatur de electionibus Provin-
cialium, & aliorum Prælatorum Regula-
rium, ac de correctionibus, & visitationi-
bus ipsorum, leg. 40. tit. 5. lib. 2. Recopil.
ibi: Porque t somos informados, que los ne-
gocios Ecclesiasticos tocantes à visitacion, y
corrección de Religiosos, y Religiosas, que se
hazén por sus Superiores, trae inconvenien-
tes, traerse por via de fuerça à las Audiencias,
assi por razon del secreto, que con-
viene tenerse de lo que en ellos se trata, y por
el breue despacho, y otras causas; por ende
mandamos, que los Presidentes, y Oido-
res de las Audiencias no se entrometan à
conocer de semejantes negocios, ni mandar
traer ante ellos tales processos por via de fuer-
ça en manera alguna; porque quando en esto
huiiere que proueer, los de nuestro Consejo
proueieran, vt contrà Zeuall. neruosè defen-
dit, D. Salgad. de Reg. Protect. dict. 1. part.
cap. 2. §. 5. à num. 21. Mendez in prax. 2.
part. lib. 2. cap. 11. num. 23. optimè Bar-
bos. vot. decis. 4. à num. 125. lib. 1. Alua-
rez Pegas. ubi suprà, cap. 15. num. 190.
D. Salced. de leg. Polit. lib. 2. cap. 6. nu-
mer. 54.

Itém cessat recursus iste in visitationi-
bus ab Ordinarijs faciendis t circà admi-
nistrationem Sacramentorum, per Regula-
res Doctrinarios exhibendam, ex Regia
Schedula 28. Martij 1620. illic: Porque à
vezes se acude a las nuestras Audiencias
Reales de las Indias por parte de las Religio-
nes dellas a pedir el auxilio Real de la fuer-
ça, apelando de la forma con que los Prelados
Diocesanos visitan las Doctrinas, mandamos
a los nuestros Presidentes, o Oidores de las
dichas Audiencias, que no admitan semejan-
tes pleytos, ni los oygan, ni conozcan dellos,
de qua D. Palafax en las alegaciones por el
Clero de la Puebla de los Angeles con las Re-
ligiones, alleg. 3. punt. 2. num. 341. fol.
187. & nos alibi.

Horum ratio illa est, quoniām in his,
quæ extrajudicialiter t in visitationibus, &
electionibus præfatis fiunt, nullo compi-
lato processu, appellare non licet, nequè
interposita appellatio admittitur, quoād
ef-

etum suspensuum. Secundum Tridentinum Concilium session. 24. de reformat. cap. 10. ibi : Nōc in his , vbi de visitatione , aut morum correctione agitur , exemptione , aut vlla inhibitio , appellatio , sc̄l querela , etiam ad Sedem Apostolicam interposita , executionem eorum , quae ab his mandata , decreta , aut iudicata fuerint , quoquomodo impeditat , aut suspendat . Et session. 13. de reformation. cap. 1. in fin. iunctis Cochier. de iurisdict. in exempt. part. 2. quæs. 14. numer. 5. Samuell. de election. Canonic. tractat. 3. controvers. 16. Thom. Valasc. allegation. iur. tom. 1. allegation. 70. numer. 5. Scacc. de appellation. quæs. 17. limitat. 26. numer. 2. Gabriel. Berart. in specul. visitation. cap. 26. à numer. 62. Villad. in eod. tractat. fol. 35. numer. 31. Zeuall. de las Fuerças , gloss. 6. à numer. 21. & 2. part. quæs. 74. numer. 27. Narbon. vbi infra , à numer. 119. Barbos. ad Tridentin. dict. cap. 10. numer. 2. & in dict. cap. 1. & vot. decis. 4. numer. 84. & 93. Curia Philippic. 1. part. §. 7. numer. 10. Alvarez Pegas resolut. forens. cap. 15. num. 189. cum alijs. Vide tradita supr. cap. 38. in fin.

Secūs erit , si ordine iudiciario servato , & compilato processu Visitationis causa tractetur ; tunc namquè t̄ quoad vtrumque effectum admittetur appellatio ; Gratian. decision. 188. numer. 4. Amat. decis. 25. numer. 6. quos sequitur Zeuall. vbi proximè , quæst. 123. à num. 14. ex Borrell. in Summ. decision. titul. 33. lib. 2. à numer. 568. Nathen de iustit. vulnerat. 1. part. titul. 3. cap. 7. numer. 4. Piasec. in prax. Episcop. part. 2. cap. 3. numer. 61. Narbon. in leg. 59. titul. 4. libr. 2. Recopilation. gloss. 1. numer. 122. vbi mentionem agit Sacré Congregationis declarationis; de qua Gratian. & Zeuall. vbi proximè , de ea etiam Marin. resolut. iur. libr. 1. cap. 17. numer. 4. Mendez de Castro in prax. p. 2. libr. 2. cap. 3. numer. 34. Barbos. dict. cap. 1. pòst numer. 7. & dict. cap. 10. numer. 3. Pegas loco iam citato , cum alijs ; eritquè locus recursui per viam t̄ violentię , si appellationi non deferrat Diocesanus visitator ; cùm sit casus

appellabilis , & concurrat appellationis denegatio in materia Ecclesiastica , ad tradita supr̄ cap. 37. numer. 3. & ita decreuit Senatus t̄ noster hodie 7. Novembris 1672. in causa à Domino Episcoipo Pacensi D. Frat. Gabriele Guillestigi facta per viam visitationis contrà Alphonsum Gutierrez Calderon. Doctrinarium , in Ciuitate Pacensi ; formato tamē , & compilato processu ; in quo sententiam protulit condemnatoriam suspensionis Beneficij , &c. à qua fuit appellatum , nèc tamē voluit deferre Praelatus. Ergò per viam violentię facta cause relatione in Senatu , declaratum fuit vim facere Dom. Episcopum in non defendo appellationi , quoad utrumque effectum ; maximè cum etiam concurreret suspensio ab administratione , quod per se facit appellationem habere utrumque effectum. Zeuall. Narbon. & alij apud Barbosam dict. cap. 1. num. 12.

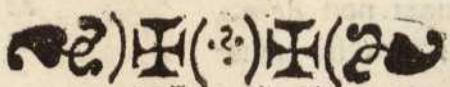
Vnum tamē nota , in nullo necessitatis casu licere recursum interponere t̄ ad Principem Infidelem , atque ipsius operi , vt latè fundat Cacheran. in disput. pòst suas decisiones edita , per totam Martin. Mager. de advocat. armat. cap. 7. numer. 38. & seqq. & num. 121. & seqq. vbi agit de Francisco I. Galliarum Regge ; de quo nouissimè Stephan. Nathen de iustit. vulnerat. 1. part. titul. 2. cap. 8. num. 3. antè fin. ita refert : Cum admiratione dolenter lego , Franci cum I. Galliarum Regem , tantumque Principem morientem exclamasse , se perisse , quid voluerit esse federatus ei , qui hostis est Christiani nominis ; Cardinali autem Guisio suggestori consolationem , & ex Sacra Scriptura replicasse , omnem sibi misericordiam clausam , qui ut æmuli sui (scilicet Caroli V. Imperatoris , & Regis Hispaniarum) vel gloriam infuscaret , vel vindicaret iniuriam , fœdus pepergisset cum Turca , & Christianorum capita , tanquam armenta , ad Mahometanos vivus , vidensque passus fuisset abi. Et additur , quid eius posteritas miserere extinta fuerit ; quæ in honorem Christianiissimæ Coronæ non referrem , nisi iam dudum antè ab alijs relata fuissent. Hęc Nathen,

S V M M A R I V M.

- 1 **A**lia Regalia, & extra judicialis defensio traditur, quæ consistit in noione spoliorum, ab Ecclesiasticis commissorum.
- 2 Hæc procedit non solum, quando timetur spolium; verum etiam quando de facto committitur.
- 3 Apud omnes admittitur hæc praxis, ad evitanda scandala, & rixas, & numeri-s.
- 4 Iudex non debet pati, quod Beneficia spiritualia de facto occupentur.
- 5 Ecclesiasticum, hoc casu, citari debere dixit Grammat. & n. 37.
- 6 In Regnis Castellæ, & Indiarum hæc Regalia servatur, & n. 27.
- 7 Sic etiam apud Neapolitanos, & Sicullos.
- 8 Aragonenses.
- 9 Valentinos, referturque quodammodo hoc ipsorum Forus, & n. 11.
- 10 Cathalanos.
- 11 Dato spolio violento, cessante omnes iuris regulæ.
- 12 Hæc ipsa praxis observatur in Lusitania.
- 13 In Camera Imperiali.
- 14 In Burgundia.
- 15 In Senatu Pedemontano.
- 16 In Sabaudia.
- 17 In Statu Mediolanensi.
- 18 In Dominio Veneto.
- 19 In Regno Gallico.
- 20 Rota Romana probat eandem.
- 21 Similiter Gallorum Regnum.
- 22 In comprobationem adducitur Bulla Martini Papæ V.

- 23 In Delphinatu practicatur eadem defensio.
- 24 Quando Summi Pontificis, ob discordias, retardatur eleæcio, se se interponere solent Sæculares Principes.
- 25 De observantia huius Regaliæ, quodammodo Indias, qui testentur.
- 26 Decreta Senatus in hac materia referuntur, & n. 29. 30. 31.
- 27 Sæcularis in hac extra judiciali defensione non potest ab Ecclesiastico inhiberi.
- 28 Qui non procedit, ut Index, non potest inhiberi.
- 29 Traxim in his casibus seruandam, qui tradant.
- 30 An requiratur citatio, & summaria spolijs informatio.
- 31 Qui citationem admittunt, per proclama faciendam esse, si sua putauerit interesse, afferunt.
- 32 Hoc casu, ut voluntarius actor, venit ad Iudicium Ecclesiasticus.
- 33 Apud Lusitanos est lex circa citationem faciendam.
- 34 Si Ecclesiasticus comparens recte possidet, suo Iudici cum causa remittitur.
- 35 Defensio hæc delet in continenti, non sero adhiberi, & n. 42.
- 36 Iura, & authoritates, quæ tardiorare media damnant, afferuntur.
- 37 Si Papa causam admiserit, frustrè postmodum Principis auxilium impetratur.
- 38 Principis hæc defensio cessat, conservato possessore in sua possessione.
- 39 Doctores plures referuntur, pro, & contra, circa questionem, an Sæcularis Iudex sit capax in causis possessorijs Ecclesiasticorum, & n. 47.
- 40 Affirmativa est usu recepta in Italia, cum tolerantia Papæ.

ARGUMENTVM.

Regalia cognoscendi per Principem Sæcularem de violentis Ecclesiasticorum spolijs, etiàm in re spirituali, passim admisla, in Indiisque observata, refertur.

CAP. XLI.

Ab eodem fonte alia extrajudicialis dimanat, & prouenit naturalis defensio, & à Seculari Principe, & eius Senatus passim exhibita, in omnibusque Catholicis Regnis observata, & admissa praxeque tradita; hęc itaque locum habet, quando Ecclesiasticus in aliquo Beneficio, officio, aut alia quavis possessione, vel quasi, vexatur, molestatur, aut de facto ab aliquo turbatur Ecclesiastico; vel Laicus similitè ab Ecclesiastico opprimitur (non loquor de Laico turbante, & iniuriam inferente; quia hic semper iure ordinario à Seculari Iudice corrigitur, & punitur.) Tunc enim oppressus, & iniuriā, vel violentiam patiens a Principe Supremo, vel eius Senatu invocato, & petito, per viam exraordinarie defensionis, & protectionis, auctoritatique defenditur, manutenetur, & conservatur in sua, quam obtinet, possessione, vel quasi; donec à competenti Iudice plenè, & legitimè sit de ea recognitum, & disputatum; sic etiàm, si de facto fuerit à possessione, & vel quasi deiectus, eaque per vim, & violentè spoliatus, etiam extrajudicialiter procedendo, & agendo, restituitur, reintegraturque, quoq[ue] proprius, & legitimus Index causa cognita, decernat.

Hanc praxim & ad euitanda scanda-la, seditiones, & rixas, vbiq[ue] gentium servari, & nē publicę tranquilitati, & quieti, quid peius contingat, quo tota turbetur, & in deterius eat Respublica, ex cap. Intér dilectos 6. de fid. instrumen-tor. Ioann. Andr. Archidiacon. Inno-cent. & alijs apud Butr. in cap. fin. de Iudic. gloss. in cap. Literas 2. de iu-rament. column. vbi Abb. num. 7. Bald. in cap. 1. numer. 2. apud quem, & quos controver-s. feud. & in l. fin. Cod. de edit.

Tom.I,

Diu. Hadrian. tollend. numer. 3. ibi: Quia Index & non debet pati, quod Beneficia spiritualia de facto occupentur (iuncto Azeued. in l. 2. titul. 6. libr. 1. Re-copiat. versic. Itēm, & decimo quarto) docent Ripa in rubric. de Iudic. numer. 90. Dec. consil. 220. in princip. & numer. 2. Boss. de Princip. & priuileg. eius, numer. 212. Aymon. Crauet. consil. 258. Mandell. Albeni. consil. 75. à numer. 4. & consil. 487. in princip. vbi Vincent. Annib. in addit. volum. 2. Angel. consil. 23. Marc. Anton. Natta consil. 411. nu-mer. 1. volum. 2. Nauarr. in dict. cap. Cùm contingat, remed. 2. ibi: Hoc reme-dium commune & esse omnibus Regibus Christianis, & in Manual. cap. 27. pōst numer. 71. Marant. de ordin. Iudic. part. 2. distinct. 15. numer. 37. Dom. Couar-rub. practicar. cap. 35. numer. 2. in fin. Guid. Pap. decis. 1. numer. 1. & decis. 71. numer. 1. & decis. 85. Port. consil. 102. Camill. Borrell. de præst. Reg. Ca-tholic. cap. 71. numer. 216. 224. & 229. & in Summ. decisionum, titul. 43. de for. competent. numer. 20. & 29. cum sequentibus, Matth. Afflict. decis. 24. à num. 4, vbi Cesar de Vrsill. à num. 10. & 11. qui bene distinguit; Gabr. à Sanct. Vincent. de censur. disputat. 4. quæst. 9. numer. 251. in fin. Grammat. decis. 78. num. 1. & 2. Vbi, quod possit & cita-ri Ecclesiasticus, Anton. Petra de potestat. Princip. cap. 6. num. 85. Ioann. Corras. in l. Naturaliter 12. §. Nihil commune, de acquirend. possess. numer. 17. Hermo-fill. in prolog. ad s. part. gloss. 2. num. 113. Pat. Vazquez in Apolog. pro iuris-diction. Ecclesiast. contrà Iudic. Sæcular. dis-putat. 2. cap. 3. Peregrin. decis. 145. Ioan. Griuell. decis. Dolan. 128. Peña decis. 480. numer. 31. Barbos. in l. Titia 35. nu-mer. 47. in fin. Fontanell. decis. 321. à princip. & decis. 322. à num. 10. Can-cer. dict. 3. part. variar. cap. 14. à num. 7. Mich. Rausell, in Histor. Ecclesiastica Dd 2

Iurisdict. libr. 4. cap. 4. numer. 16. Mar. Cutell. de prisc. & recent. Ecclesiar. libertat. lib. 2. quæst. 67. num. 20. Carol. de Graff. de effect. Clericar. effect. 1. num. 975. vbi plures refert Francisc. de Pont. in tractat. de violent. Iudic. Ecclesiastic. per Reg. auferend. cap. 1. à princip. & conf. 96. Ludouic. Posth. de manutenend. observat. 6. à num. 24. Thom. Delben. de Immunitat. Eccles. cap. 9. dub. 25. à num. 3. vbi plures Cap. Latr. dict. decis. 69. numer. 6. in fin. D. Salced. de Leg. Politic. libr. 1. cap. 7. §. 1. num. 37. Amicus, & Preceptor meus, int̄ primarios Aduocatos veneratus, & celebratus Don Franciscus de Palacios in allegat. iur. por la Iglesia de Toledo con los Capellanes de los Reyes Nuevos, sobre ceremonias, à num. 7. D. D. Didac. Lobaton vbi ferè supr. per tot. maximè à not. 11. Amicus meus doctus Ioseph. Martinez de Figueroa, Advocatus Matritensi. in allegat. iur. por Don Geronimo Conprat, con Doña Iosepha Trelles, sotr. el Marquesado de Torralba, a numer. 110. & alij infr. referendi.

De hac praxi, t & extra judiciali auxilio, defensione, & protectione int̄ Ecclesiasticos, vèl cum eis, agunt quoad Nos, & Regna Castiliæ prætend. l. 2. titul. 6. lib. 1. Recopilat. cuius hæc sunt verba: *Los Reyes de Castilla de antigua costumbre, aprobada, y usada, y guardada, pueden conocer, y proueer de las injurias, violencias, y fuerças, que acacen entre los Prelados, y Clerigos, y Ecclesiasticas personas, sobre las Iglesias, o Beneficios. Vbi Azeued. l. 119. titul. 14. libr. 2. Summar. D. Couarrub. dict. num. 2. in fin. D. Gregor. Lopez d. gloss. Nin fuerça, Hermosill. dict. num. 113. Didac. Perez in l. 5. titul. 1. libr. 2. Ordinament. Melchior. Mieres de maiorat. 3. part. quæst. 11. numer. 28. Auendañ. de exequend. mand. dict. numer. 32. versic. Et non solum, Mexia ad leg. Tolos. 11. part. fundament. 2. numer. 47. Barbos. dict. num. 47. Dom. Salced. vbi supr. lib. 2. cap. 13. numer. 47. Ioann. Griuell. dict. decis. 128. numer. 5. obitèr Dom. Larrea allegat. 27. num. 38. Noguerol. allegat. 19. numer. 125. Cutell. dict. quæst. 67. num. 17. Rausell. vbi supr. numer. 19. vbi d.l. 2. Recopilationis, refert Capic. Latro dict. decis. 69. numer. 6. in princip. Dom. Salgad. de supplicat. ad Sanctissim. 1. part. cap. 10. num. 86. Dom. Almans. in allegat. iur. sèpè relata, sobre la administracion del Arçobispado de Santo Do-*

mingo, a numer. 31. 33. 34. & seq.

In Neapolitano, t & Siciliæ Regnis, id ipsum practicatur; Neapolitanisque sunt in hanc rem propria statuta, & Capitula Regni, incipientia; ad Regale fastigium; charitatis effectus; finis præcepti charitas; omnis prædatio; de quibus, & ipsorum materia latè tractant Neapolitaní Scriptores, Afflct. dict. decis. 2. num. 10. & dict. decis. 28. num. 1. & seqq. & decis. 363. & in Constitution. de Burgen-saticis, Grammat. dict. decis. 78. num. 2. Francisc. Viulus decis. 30. numer. 5. & decis. 411. a num. 14. Vincent. de Franch. decis. 163. numer. 2. & decis. 193. num. 11. & decis. 701. & utique Addentes, Carol. de Tapia de iur. Regn. lib. 3. sub tit. Quandò Rex int̄ Ecclesiasticas personas cognos. poss. Francisc. de Pont. in dict. trast. & dict. consil. 96. num. 16. vol. 1. Honufr. Donadeus de renuntiat. cap. 29. à num. 17, Ioann. Baptist. Thor. in compend. decision. 1. part. verb. Index Laius, Francisc. Maria Prato practicar. observat. cent. 1. observat. 57. numer. 5. latè Ioann. Francisc. San-Felicitus in prax. Iudic. sect. 30. Camill. Borrell. dict. titul. 43. num. 21. & dict. cap. 71. à num. 214. Cap. Latro dict. decis. 69. à num. 1. vbi Mich. Angel. Guizius per totam observationem, Cutell. dict. quæst. 67. nu. 17. & notant D. Couarrub. & D. Gregor. Lopez vbi suprà, Renat. Coppin. de Sacra Politica, lib. 2. tit. 5. num. 16. Sarav. de iurisdict. adiunct. q. 30. sub num. 2. Griuell. d. decis. 128. n. 5. Ioann. Anton. de Nigris, & Grammat. in d. cap. Ad Regale fastigium, Fab. de Anna cons. 7. & alij.

Procedit etiam, t & observatur in Regno Aragonie, vt notant Ioseph Sessè decis. 114. num. 12. & de inhibitionib. d. cap. 8. & 9. vbi latè Sarav. dict. quæst. 30. num. 64. Cap. Latro dict. decis. 69. num. 6. In Regno t Valentiæ, D. Leo dict. decis. 2. num. 19. & decis. 208. Mar. Cutell. dict. q. 67. num. 17. estque ei particularis forus vnicus sub titul. de los formats de dret, in Extraugant. forroum, fol. 87. per hæc verba:

Item, Señor, por quant t aximatex les dites personnes, que residexen en Roma, apres que han citat, è fet citar les dites personnes Ecclesiastiques que tenen, o possechexen Dignitats, o Beneficis en lo dit Vostre Regne de Valencia, de facto procurren de hauer la possessio de dites Dignitats, & Beneficis, non obstant la dita persona baya

baja firmat de dret; devant lo Oficial Real de V. Magestat de la dita Ciutat, è Regne; è con qualsevol fermante de dret, per los furs del dite Regne de Valencia, dega esser mantegut, è defensat en la possessio, fins è tant sia conegut de la causa principal super proprietate, y aquella sia decisa, y determinada ab sentencia passada en cosa jutgada; y a V. Magestat, y preeminencia Real, y a sos Oficials en lloc de aquella Sessguarda prouedir, è vedar no sia feta força, è violencia sobre la dita possessio, è sobre aquella part & non veniant ad arma; Per ço los dits tres Braços supliquen a V. Magestat sia mercè de aquella statubir, è ordenar, que si per alguna persona se infermat de dret per rabò dela dita possessio que te de las dites Dignitats, è Beneficis en poder de V. Magestat, ò de los Oficials Reales per V. Magestat, è por los Oficials Reales la possessio li sia guardada, è manar mantener aquella donant li lletres de manutenència, è dita possessio, no obstant qualsevol inhibitorias de jutges, citacions, ò altres prouisions impetrades de Roma, ò alias per les dites persones. Plau a sa Magestat, que firmant sia mantegut en la possessio, fins que per lo jutge aqui pertani, aliter sia declarat.

- 12 Similiter & observatur eadem praxis in Cathaloniæ Principatu Oliuan. de iur. Fisc. cap. 14. à num. 11. vbi ait, in hoc casu & cessare omnes iuris regulas. Iacob. Cancer. dict. cap. 14. à num. 7. Fontanell. de paix. nuptialib. clausul. 7. gloss. 3. part. 10. num. 48. Ludouic. Posth. de manuteneñ. obseruat. 6. numer. 28. In Lusitano Regno, & Borrell. dict. cap. 71. nu. 228. & dict. tit. 43. num. 28. Alvar. Valasc. consult. 93. num. 6. Cabed. decis. 82. p. 1. Posth. dict. obseruat. 6. num. 29. Alvar. Pegas resolut. forens. cap. 11. à num. 173. In Camera & Imperiali, Andr. Gail. obseru. lib. 1. observat. 37. num. 5. Ioachin. Minsinger. observat. 67. à num. 3 centur. 2. Borrell. num. 221. & dict. titul. 43. num. 24. Griuell. d. decis. 128. num. 5. D. Leo dict. decis. 2. num. 18. In Burgundia & Griuell. à num. 8. & per tot. In Senatu Pedemontano & Anton. Thesaur. decis. 82. & 131. Cacheran. decis. 54. & decis. 88. num. 15. & decis. 116. Angel. dict. consil. 23. Griuell. num. 5. Cutell. num. 18. locis vbi sufra. Menoch. vbi infrà. In Sabaudia & Anton. Fab. ad tir. Cod. de Episcop. & Cleric. definit. 55. & ad titul. Cod. de Iudic. definit.

Tom. I.

38. Borrell. num. 223. dict. tit. 43. nu. 25. Menoch. in fin. In Statu & Mediolani, 19. Menoch. de recuperand. possession. remed. 15. num. 211. Alciat. consil. 24. Borrell. num. 222. & dict. titul. 43. num. 26. Griuell. num. 5. In Dominio & Veneto, Ferret. cons. 1. n. 11. & consil. 30. num. 2. & 3. Nicol. Milis in repertor. verb. Index, Menoch. num. 120. Borrell. num. 225. & dict. titul. 43. num. 27. vbi proxime, Augustin. Beroius consil. 56. num. 12. vol. 3. In Regno & Galleco, Rodrig. d. q. 17. n. 55.

Romana Rota & admittit etiàm hunc recursum in casu spoliij violenti, Farinac. dict. decis. 212. à num. 8. part. 2. crimin. ibi: Posse quandoquè haberi recursus ad Iudices Laicos, & innocare eorum nudum auxilium ad defendendam propriam possessionem, qua quis de facto spoliatur, faciunt tradita supr. cap. 39. à numer. 54. adde Cardinal. Tusch. lit. I. concl. 454. numer. 4. vbi ex Felin. Socin. Afflict. & alijs docet, in causa turbatae possessionis, posse Clericum Iudicem Laicum invocare.

In Galliarum & Regnis, & Provincijs observatur similis praxis; Guillerm. Benet. in dict. cap. Raynatius. verb. Vxorem, decision. 2. numer 39. vbi duo Martini Quinti, & Leonis Dezimi, Pontificum Rescripta huius praxis confirmatoria, refert Ioann. Ignat. in 1. Necessarios, §. Non alias, ff. Ad Senat. Consult. Syllan. part. 2. Rebuff. ad Constitution. Gallic. tom. 1. de sentent. execut. articul. 1. gloss. 11. & tom. 2. titul. Nè Beneficiator. cadauer. articul. 1. gloss. 3. & tom. 3. titul. de mater. possess. articul. 5. gloss. 1. numer. 19. Carol. de Grassal. de Regal. Franc. lib. 2. iur. 5. Boer. dict. decision. 69. numer. 23. Ioann. Selv. de Benefic. 1. part. quast. 7. Francisc. Marc. decision. 190. n. 6. & decis. 512. num. 2. & 3. part. 1. & decis. 215. num. 3. p. 2. Guid. Pap. decis. 1. & locis vbi supr. Aufrer. de potest. Iud. Laic. regul. 2. limit. 24. in vol. 16. tract: D. Leo d. decis. 2. n. 22. Cutell. n. 17. & seq. qui & Posth. n. 29. & Griuell. n. 5. vbi supr. affirmant, & eam praxim, & consuetudinem à Martino Papa V. esse approbatam, in Bulla, de qua supr. cap. 39. n. 42. Id etiàm & servatur in Parlamento Delphinatus, Guid. Pap. Francisc. Marc. & D. Leo num. 20. locis vbi proxime.

In quoram comprobationem non sinistre posset expendi, quod fundat Iul. Labor. variar. lucubration. tirul. 4. capit. 6.

num. 13. docet enim, quod quando Summi Pontificis retardatur + electio scandalis-
que, aut rixis, vel differentijs subiicitur actus, ob Cardinalium parties, vel diuisio-
nes, poterunt sese interponere Principes,
& Brachium Sæculare, vt duæ Cardinalium
partes, ad Pontificis electionem necessariæ,
consentiant, includendo præcipue in aliquo
loco Cardinales, à quo exire non valeant,
quovsquam elegant; vt recte notat gloss. in
cap. Licet 6. verb. Nullatenus, de election.
argum. cap. Nec licuit, 17. distinet. & cap.
De Liguribus 23. q. 5. cap. Vbi periculum,
§. Præterea, de electione. in 6. Platin. in
vit. Alexand. III. Bernard. Laurent. de
potestat. Sæcular. num. 12. lit. 5. tractat.
Manfred. decis. 270. Restaurat. Casald. de
Imper. q. 94. n. 5. ita fuit obseruatum in elec-
tione Honorij anno 1216. Cœlestini IV.
anno 1241. & Gregorij X. anno 1271. Bar-
bos. in cap. Licet 6. num. fin. de electione.

27 De suprà + relata praxi, quoad hæc
Indiarum Regna testari videtur, Mar. Cu-
tell. vbi supr. num. 17. ibi: Hispaniarum
Regnis, & Nono Mundi, citatis in id Mie-
res de maiorit. p. 3. q. 11. n. 28. D. Salced.
lib. 2. de Leg. Politic. cap. 13. num. 47. &
D. Solorzan. ab isto relato, lib. 3. de Gu-
bernac. Indiar. cap. 3. n. 27. qui tamèn hoc
non asserunt; praxis verò quotidiana præ-
fatam extrajudicalem defensionem, &
cognitionem in causis, seu spolijs notorijs,
etiam in re spirituali observat, vt vidimus
die 9. Aprilis anni proxime præteriti 1670.

28 Decreuit enim + Senatus noster Argenti-
nus ad supplicationem, & instantiam Vica-
rij Generalis, seu Prouisoris huius Dioce-
sis Magist. D. Ioannis Baptiste del Cam-
po Caro, viri equidem omnimoda morum,
& sapientiae integritate conspicui (eo iam
hodie 20. Octobris 1672, eiudem Dioce-
sis Moderatore, seu pro-Archiepiscopo
summa veneratione, & plausu gaudemus)
qui in præfato Prouisoratus officio ab
aliquibus turbabatur Præbendijs, ex eo
quod iurisperitus non esset ad illud legiti-
mè obtinendum ex Sacrosancti Tridentini
Concilij præscripto, in sui officij exerci-
tio, & possessione, quam sex ab hinc annis,
pacifice tenebat, manuteneri, donèc à com-
petenti Iudice, causa cognita aliud force
prouisum, fac. D. Solorz. d. lib. 3. cap. 8.
n. 48. & iterum + die 9. Maij huius an-
ni 1672. Regia prouisione in id expedita.

29 Ita etiam Simon + Guzmanus interimarius
Parochus Sancti Lazari huius Argentinæ
Civitatis conservatus fuit in possessione
Eremitæ Sancti Rochi, in qua turbabatur à

Parochis Ecclesiæ Cathedralis, Regio
mandato expedito die 8. Ianuarij anni
1671.

Sic similitè + die 27. Maij 1671. per 31
eandem hanc Audientiam Argentinam re-
solutum est, in causa Bernardi de Orozco,
contrà Didacum Moreno de Contreras, re-
stituendum, reintegran dum, & conservan-
dum in sua pristina, & legitima possessione
cuiusdam fundi prædictū Orozco, à quo de
facto electus fuerat ab Ecclesiastico Iudice,
non vocatus, nec auditus: sed vt dici solet,
ex abrupto, quovsquam causa cognita his le-
gitimè fuerit decisa.

Quapropter, quia in his cognitionibus,
& defensionibus Sæcularis non procedit, vt
Iudex, sed solùm, vt auxiliator, & prote-
ctor, ab Ecclesiastico + non valet inhibe-
ri; et si de facto fuerit ab eo inhibitus, nec
tenetur parere inhibitioni, & mandato. Ex
Alexand. consil. 68. lib. 7. Ancharr. consil.
382. sub num. 12. & seq. Felin. in cap. Ex
administrationis, de iure iurand. n. 16. &
consil. 9. n. 2. docet Cardinal. Tuscus lit. I.
concl. 454. num. 5. ex iam tradita ratione,
quia + non procedit, vt Iudex. D. Loba-
ton in dict. discurs. not. 297. ex Afflict. in
constitut. de Burgenaticis, a n. 7.

Praxis autem huiusmodi + extraordi-
nariæ protectionis, & defensionis, in spo-
liorum violentorum, & turbationis mate-
ria traditur passim à Doctoribus, si vis, con-
sule Francisc. Viu. decis. 30. num. 5. Alvar.
Valasc. d. consult. 93. n. 6. D. Leo d. decisi.
2. a num. 17. San-Felicium d. section. 30.
a num. 6. Capic. Latr. d. decis. 69. num. 2.
vbi addit Francisc. de Ponte in dict. tract. de
violent. Iudic. Eccles. cap. 2. Cutell. dict. lib.
2. de prisc. & recent. Ecclesiar. libertat. q.
14. n. 124. Pratum dict. obseruat. 57. num.
22. & an requiratur + citatio, & summa-
ria turbationis, vel spolijs informatio,
Pont. vbi proxime, cap. 1. & 2. Cancer. d.
3. part. variar. cap. 14. a n. 4. Pereyr. de
man. Reg. cap. 4. a num. 4. Valasc. a. n. 6.
& alij suprà relati, tradunt latè Francisc.
Baron. de citation. q. 17. num. 129. Dom.
Crespi de Valdaur. observation. 3. a nu-
mer. 2.

Hoc tamèn casu, qui citationem ne-
cessariam dicunt, per proclama + & edi-
ctum, si sua putauerit interesse, citationem
faciendam, affirmant, vt proximè relati do-
cent, adde Tusc. lit. c. conc. 239. num. 11.
Carol. de Graff. de effectib. Clericat. effect. 1.
num. 975. Mexiam aa leg. Tolet. 11. part. fun-
dam. 2. num. 47. (quidquid + dicat Thom.
Grammat. dict. decis. 78. num. 2.) Tunc enim
Ec.

- 38 † Ecclesiasticus, non ut reus, sed tanquam voluntarius actor, ad iudicem veniens, reputatur, Menoch. de resuperand. possess. dict. remed. 15. à n. 226. Grass. dict. effect. 1. num. 976. Afflict. in dict. constitut. de Burgensaticis, num. 4. Sanfelic. dict. sect. 30. numer. 11. Valasc. ubi suprà, num. 8. qui in id legem † Portugalliae de citatione Ecclesiastici specialiter facienda loquentem, refert Carleual. de iudic. 7. lib. 1. disput. 2. num. 937. in fin. Honuffr. Donadeus de renuntiat. cap. 29. à num. 17. & à num. 9. Vela dissertat. 40. à num. 71. Itaque comparens in his casibus, ut actor voluntarius Ecclesiasticus admittitur, si verò recte possidere 40 appareat, tunc suo remittendus est: Iudicis simul cum causa, & actis, ita exponunt, Anton. Capic. decis. 8. Gramatic. decis. 6 1. Surd. decis. 26. à n. 11. ubi latè Ioan. Baptist. Hodier. Mastrill. decis. 79. num. 2. Vincent. Carroc. decis. 19. num. 75. Cæs. Barzia decis. 106. à num. 12. Ioann. Francisc. del Castill. decis. 2. num. 10. Antonin. Amat. resolut. 32. à num. 7. Ricc. decis. 160. à num. 3. part. 3. Donat. Anton. de Marin. resolut. iur. lib. 1. cap. 5 2. à num. 11. cum alijs.

Item, aduerte remedium hoc incontinenti, prestante adhibendum † esse, non serò: Defensio enim remedia anteversura, & preventiva continet, quia non expedit turbatas Provincias prius inspicere, ut valeant subueniri, sepius enim † remedia tardiora malis vulnus reddunt incurabile, amissa opera, & labore, ut si forte cadaveris suscipietur curatio, ita Sot. de iustit. & iur. lib. 5. quest. 5. art. 8. Silvester in Summ. verbo Bellum, part. 2. & verbō Homicidium 5. quest. 5. Nauarr. in Manual. cap. 15. hæc Cutell. dict. lib. 2. quest. 15. num. 20. 43 faciunt optima † iura in leg. Qui bona fide 13. §. cum interr. ff. de damn. infect. ibi: Sed si cum prospicere sibi potuerit damni infecti cautione, non prospexit, merito conuenienter, leg. Si putator 31. ff. ad leg. Aquil. leg. Si quis domum 9. §. 1. ff. locat. leg. Sed et si 26. §. si feriae, ff. ex quib. caus. maior. leg. 2. Cod. de iur. & fact. ignorant. illic: Sera prece subueniri tibi desideras, leg. 2. Cod. de heredit. vel action. vendit. Nam, ut satis tibi detur (ait) serò desideras, lib. 1. §. Decretalis, ff. de successor. edict. ibi: Rursus postea quam decreta est sera repudiation est iunctis Luc. de Penn. in rubr. Cod. de liter. & itin. custod. lib. 12. Ann. Robert. rer. iudicatar. lib. 4. cap. 6. D. Valençuel. in discurs. stat. & bell. part. 2. cōsider. 1. a num. 51. Calixt. Ramirez de leg. Regia, §. 23. num. 36.

Dionis. Gothofred. in leg. Si quis filio 6. §. quid tamē de iniust. rupt. D. Crespi obseruat. 3. num. 78. Diu. Nazianzen. in orat. ad Sanct. Gimin. ibi: Misérum est, serum consilium capere, ac tunc damni sensu affici, cum nulla ratione acceptum incommodum sarciri potest. Tacit. in Vit. Agricol. in princ. illic: Natura infirmitatis humanæ, tardiora sunt remedia, quam mala, & iterum, lib. 3. Histor. Consilia (inquit) post res afferebantur.

Ergo si interim Papa † manus apposuit, & causam ad se aduocasset, restet additur à Doctoribus, tunc Sæcularem Senatum, Principem, & Iudicem serò adiris. Lancellot. de attentat. part. 2. declarat. 4. num. 36. Posth. de manutenend. obseruat. 6. num. 29. in fin.

Denique nota, recursum, & defensionem in hac spolij causa cessare, quoad Sæcularem Curiam, post manutentionem, conseruationem, ac restitutionem in possessione adhibitam, donèc competens Index in principali determinet, ac decidat causa; non enim † amplius hoc se extendit 45 Patrocinium, ut optimè aduertit Mar. Cutell. dict. lib. 2. quest. 67. n. 17. ibi: Magna curia solam de manutentione cognoscit, literas manutentia concedit; nisi Beneficiā, super quibus conteriditur, sint iuris Patronatus, tunc enim omnia in Regio Senatu agitari, expeditissimum est, Cutell. ubi proxime, Mieres de maiorat. dict. 3. part. quest. 11. num. 28. D. Solorzan. dict. lib. 3. cap. 3. a num. 27. D. Salced. dict. lib. 2. cap. 13. numer. 47. & diximus cap. 34. à num. 31.

Denique si plures videre cupis Doctores, qui agant de hac materia, nempe, à secularis † Iudex sit capax cognoscendi de 46 causis possessorijs, consule, quos longa manus concessit doctissimus, ac nobilissimus D. D. Didac. Ximenez Lobaton, in defens. iuridic. de la Regalia, que tiene el Rey, y sus Tribunales de conocer de los despojos hechos entre Ecclesiasticos, num. 25. not. 84. Usque 103. & not. 104. Usque 133. & numer. 48. cum seqq. not. 181. cum seqq. Ceterum, quia defensio hæc non est omnibus obvia, ideo Auctores ibi traditos, & alios refero.

Ergo in questione proposita affirmativa sententiam, nempe, quod † secularis Iudex sit capax in causis possessoriis Ecclesiasticis, tenent, Abb. in cap. Literas, de iuram. column. n. 8. Zauarell. in Clement. dispensationem, num. 7. de iudic. Grammatic. decis. 78. num. 2. Afflict. decis. 24. Butr. in cap. fin. nam. 19. de iudic. Augustin. Beroius in rubr. extra de iudic. num. 51. & seq. & num.

60. & consil. 69. num. 23. Ferret. consil. 1. num. 15. Olalc. decis. 126. num. 1. Thesaur. decis. 82. Ponte consil. 96. num. 16. lib. 1. Minfiger. cent. 2. obseru. 67. à num. 2. Ioan. Selu. de Benefic. quæst. 7. num. 16. Quintil. Mandos. de inhibit. quæst. 21. in tract. Doctortom. 5. fol. 89. Ricc. in collect. decis. 2. part. collect. 270. Mandell. Albens. consil. 75. num. 5. lib. 1. Rip. in rubr. extra de Iudic. num. 90. & in leg. Naturaliter. §. nihil commune. num. 19. ff. de acq. posse. Guid. Pap. decis. 1. 85. 207. & 552. Carol. de Grassal. de Regal. Franc. lib. 2. iure 5. Dec. in cap. Decernimus de iudic. num. 23. & consil. 220. num. 2. Ioan. Gratian. regul. 9. num. 15. Cancer. 3. part. var. cap. 14. num. 7. Grauat. ad restr. in prax. lib. 5. cap. 1. num. 6. Camill. Borrell. de pæst. Reg. Cathol. cap. 71. à num. 214. Nat. cons. 415. à n. 1. lib. 2. Stephan. Aufrer. de potest. sœcul. supèr Eccles. regul. 4. num. 25. Franc. Marc. decis. 190. num. 2. & 3. part. 1. & decis. 512. à princ. Achill. de Grassl. decis. 36. de appellat. Alciat. respons. 24. num. 2. lib. 1. Zeuall. de las fuerças in proæm. cap. 10. num. 36. 37. & commun. contrà commun. quæ. 822. num. 108. cum seq. Valasc. consult. 93. num. 5. Cened. ad Decretal. collect. 4. num. 4. & coll. 17. & ad decretum collect. 5. & Canonizar. quæst. lib. 1. quæst. 45. Franch. decis. 163. à num. 2. D. Gregor. Lopez in leg. 13. tit. 13. part. 2. verbo Nin fuerça. Morla in empor. iur. 1. part. tit. 2. quæst. 14. num. 4. Paz in prax. 1. part. tom. 1. tempor. 1. num. 23. Cabed. de Patron. Reg. Coron. cap. 49. à num. 10. Peguer. decis. 262. iu fin. Fontanell. de pæt. nupt. claus. 7. gloss. 3. part. 10. à num. 48. & claus. 4. gloss. 13. part. 2. num. 15. & decis. 321. & seq. Gasp Anton. Thesaur. in addit. ad dict. decis. 82. ipsius Patris Corras. de Benefic. 1. part. cap. 2. num. 8. Anton. Gabr. commun. opinion. lib. 5. tit. de restitut. spoliat. conclus. 5. num. 115. Bouadill. in Polit. lib. 2. cap. 18. num. 141. Rodrig. de ann. redditib. lib. 1. quæst. 17. num. 55. Gabr. Sarayna ad Roman. singul. 419. vers. 24. Papon. lib. 1. decisionum Franc. tit. 5. ar. ref. 22. Ranchin. ad Guid. Pap. dict. decis. 1. Petr. Gregor. de Benefic. cap. 40. num. 10. Cabed. decis. 82. & decis. 75. num. 4. part. 1. & decis. 71. num. 3. part. 2. Anton. Fab. ad lib. 3. Cod. tit. 1. definit. 38. & tit. 12. defin. 16. Capic. Latro consult. 47. num. 1. & consult. 61. à num. 20. Barbos. in leg. Hæres absen. §. prouid. n. m. 22. de iudic. & in leg. Tit. 135. ff. solut. matrim. num. 31. Montealegre in prax. ciuil. lib. 1. cap. 9. &

n. 113. Scacc. de iudic. lib. 1. cap. 11. num. 95. Amat. variar. resol. 86. num. 61. Tondut. de pæuent. pari. 2. cap. 22. numer. 2. Velasc. de priaileg. pauper. & miserabil. person. 2. part. quæst. 8. num. 19. Valeron. de transact. tit. 3. quæst. 6. num. 48. Cald. Pereyr. quæst. forens. lib. 1. quæst. 25. num. 19. & consil. 11. num. 20. Garcia de nobilit. gloss. 9. num. 46. Mieres de maiorat. part. 3. quæst. 11. à num. 11. Torreblanc. de Mag. lib. 3. cap. 26. num. 2. Sess. de inhibit. cap. 8. §. 3. D. Leon decis. 108. Gail. obseruat. 28. num. 2. lib. 1. & olseru. 37. n. 1. Mirand. de Ordin. iudic. quæst. 1. art. 5. conclus. 4. D. Solorz. lib. 3. de Indian. Gubernat. cap. 5. num. 38. Ambrosin. decis. Perusin. 8. num. 4. Mich. Rausel. Histor. iurisdict. Eccles. lib. 4. cap. 4. D. Salgad. de Reg. protect. 1. part. cap. 1. prælud. 5. num. 217. Caualcan. de Brach. Reg. 1. part. in princ. num. 15. D. Castill. de terti. cap. 12. à num. 34. Anguian. de legib. lib. 2. controv. 19. Pereyr. deman. Reg. cap. 24. num. 160. ad fin. D. Salced. de leg. Politic. lib. 2. cap. 13. à num. 47. Grass. de effect. Clericat. effect. 1. à num. 975. Renath. Coppin. de Sacra Politia. lib. 2. tit. 1. num. 14. Barbos. de potest. Episcop. alleg. 78. num. 14. & 42. Pegas. resol. for. cap. 11. num. 175. Bernard. Laurent. in tract. in quib. c. sib. iud. Sæcul. cognos. contr. Cleric. num. 17. Salced. in prax. cap. 102. Hermosill. ad 5. partit. in proæm. gloss. 2. num. 88. Bellet. disquisit. Clerical. 1. part. de fauor. Clericor. real. §. 4. num. 143. Castill. in leg. 49. Taur. num. 3. Genuens. in prax. cur. Archiepisc. Neapol. cap. 21. Tapia in rubric. quando Rex intér Eccles. person. num. 8. Garc. de Benefic. 1. part. cap. 2. num. 50. Cutell. de pris. & recent. Eccles. libert. lib. 2. quæst. 77. num. 13. Peregrin. de fideicom. art. 48. num. 63. Camill. de Curte divers. iur. fenal. part. 2. cap. 2. num. 114. vbi plures. & nuu. 145. dicit. istam esse & vsu receptam in Italia, cum tolerantia, & approbatione Summi Pontificis, Farinac. in prax. crimin. quæst. 8. à num. 23. Prado Verastegui in dict. defens. Canonic. art. 3. num. 231. D. Roderic. de Mandia à y Parga en su memorial, sobre que como Maestre e scuela de Salamanca, no deue con los demás Canonigos acompañar, &c. num. 16. cum alijs.

Contrariam & tamèn docent Franch. decis. 36. Put. decis. 261. n. 3. lib. 1. Zerol. in prax. Episcop. 2. part. verbo Toffessorium, Mart. de iurisdict. 4. part. cent. 1. cas. 34. Gratian. discept. forens. cap. 238. numer. 9. Posth. de manutenend. obseruat. 6. Molino de

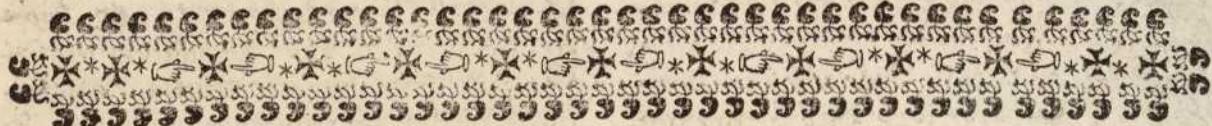
deritu nuptiar. lib. 2. diffic. 10. num. 19.
Valasc. dict. consult. 93. num. 2. ad medium,
P. Dian. 5. part. Moral. tractat. 1. resolut.
23. Gutier. Canonicar. lib. 1. cap. 34. à num.
26. Garc. de Benefi. dict. 1. part. cap. 2. à
num. 50. D. Valenç. cons. 130. n. 19. D. Fe-
lician. de Vega incap. Quantò 3. à num. 65.
& in cap. fin. num. 6. de iudic. Bellet. vbi
suprà, num. 144. vbi ait hanc esse verio-
rem.

S V M M A R I V M.

- 1 Ecclesiastici per Regem, vel Senatum ad Curiam vocati, accedere debent, & num. 4.
- 2 Leges Regni de hoc agentes, referuntur.
- 3 Similiter apud Indos, vocati à Prorege, continuò debent venire.
- 5 P. Antoninus Diana dubitantè loqui-
tur in hac materia.
- 6 Ecclesiastici sunt Ciues, & partes Rei-
publicæ.
- 7 Non sunt omnino exempti à legibus ciui-
libus.
- 8 Princeps, quando Oeconomicè procedit
contrà Ecclesiasticos, non id facit tan-
quam in Ecclesiasticos, sed tanquam in
ciues.
- 9 Sacerdotium, vel Religio non eximit ali-
quem à statu ciuiis.
- 10 Ecclesiastici vocati à Rege non debent
disputare de causa vocationis.
- 11 Principi, & Senatui afferentibus de
conuenientia vocationis, credendum
est.
- 12 Vocati, si recusauerint venire, subij-
ciuntur pœnis Regiæ prouisionis.
- 13 Verba legis Regni in hoc ad literam tra-
duntur.
- 14 Tertia vocatione, & monitione spreta-
fit locus prefatarum pœnarum execu-
tioni.
- 15 Ecclesiastici à Regno expulsi nequeunt
restitui absque speciali Regis manda-
to.
- 16 Doctores adducuntur, qui de hac ex-

- pulsione in ijs terminis agant.
- 17 Familiares, & Officiales Inquisitionis
huic expulsioni subiiciuntur.
- 18 Referuntur Doctores agentes de occupa-
tione temporalitatum.
- 19 In Gallia viget praxis occupandi tem-
poralitates.
- 20 Ecclesiasticus firmam Iustitiae Arago-
niae infringens, perdit temporalitates
in eo Regno, & quando.
- 21 Vassallus à Domino vocatus non obe-
diens potest se d'privari.
- 22 Residentia Ecclesiasticorum in Regno,
est quid temporale.
- 23 Eo frui non merentur Ecclesiastici, pa-
cem publicam turbantes.
- 24 Quid temporalitatum nomine contineat-
tur, varie à Doctoribus traditur.
- 25 Hoc, quoad Nos, iure speciali, difficulta-
te caret, & num. 26.
- 27 Decimæ semel factæ prophanae, tempo-
ralitatum nomine comprehenduntur.
- 28 Expulsione semota, non possunt Eccle-
siastici personaliter à sacerulari compelli;
sed à suo Iudice, & num. 29.
- 30 Limita nisi Summus Pontifex aliud
disponat, & iubeat.
- 31 Expulsio non dicitur propriè pœna, sed
correctio, & necessaria defensio.
- 32 Princeps sacerularis procedit contrà Ec-
clesiasticos, publicam pacem turban-
tes, eodem medio, & num. 34.
- 33 Pragmatica, dicta de Bormes, in hoc ex-
penditur.
- 35 Remedium expulsionis in his casibus est
alio quoniam aptius.
- 36 Principis authoritas, nisi interueniat;
nulla pax dici potest vera, & secu-
ra.
- 37 Regis officium proprium est defendere,
actueri Rempublicam, & Ecclesiam,
& num. 38.
- 39 Princeps est pater subiectorum, & inco-
lentium terminos suos, & num. 40.
- 41 Princeps potest suspectum de peste à domo
sua ejcere.
- 42 Pater-familias potest filium Clericum
malè procedentem, a domo sua expel-
lere.
- 43 Item correctionis causa verberare, abso-
que metu excommunicationis, licet alij
contrarium tenere videantur, & num.
44.

ARGUMENTVM.

Ecclesiasticos à Rege, vel Senatu vocatos ad Curiam accedere oportet; si vocationem spreuerint, naturalitate priuantur; temporalitatesque amittunt in Regno, & quandò? Quid contineatur in Indijs, nomine temporalitatum?

CAP. XLII.

Svpremo Seculari Principi, & ipsius Senatibus, non tantum Ecclesiastici rogati, & moniti in violentiae causis, obedi- re tenentur, vt dixi, & probauit plenè in præcedentibus capitibus; verumetiam vocati per literas & syllatas ad Regiam Curiam debent accedere, vt aperto iure statutum, & decretum est in cap. Pastoralis 28. §. Cùm autem, de offic. & potestat. iudic. delegat. ibi: Ut negotium prorogetur, Iudicem ipsum à Rege, vel Archiepiscopo euocari, cap. Si Episcopus, 28. distinct. excepta, inquit, graui infirmitate, vel præceptione Regia; ubi glossa, ibi: Quilibet deberet venire, si vocaretur propter negotium Regni, cap. Si vobis 18. 23. quæst. 8. si vobis fratres charissimi placet, ait textus, decernere nè Episcopi ad comitatum accedant, nisi forte hi, qui à Religiosis Imperatoribus, vel invitati, vel vocati fuerint, Authent. quomod. oporteat Episcop. cap. 2. §. Et illud, ibi: Et illud etiam definimus, vt nemo Deo amabilium Episcoporum foras à sua Ecclesia plusquam per totum annum decesse audeat; nisi hoc per Imperiale fiat iussionem, & paulò post: Et non ad Episcopatum remeauerit proprium, neque Imperialis aliqua eum, sicut prædicimus, detineat iussio, Authent. de Sanctiss. Episcop. collat. 9. cap. 9. in princ. illic: Aut per Imperiale videlicet iussionem hoc faciant.

De nostro Regio & iure id ipsum probatum, & decisum inuenimus in leg. 65. circa finem, tit. 5. part. 1. ibi: Fuera ende si lo mandare el Rey venir ante si, ubi D. Gregor. Lopez gloss. 8. leg. 2. & 8. tit. 7. part. 3. leg. 29. tit. 4. lib. 2. leg. 13. tit. 3. lib. 4. illic: Son obligados a venir al llanamiento de sus Reyes, y Señores naturales, leg. 4. tit. 3. in illis verbis: Los quales, aunque Prelados, son tenidos de venir al llamamiento de

sn Rey, leg. 11. in fin. tit. 10. lib. 5. Recopilat. In his Indiarum t Regnis est Regia Sche-
dala 1. Decembbris 1573. in hæc verba: Que quando le pareciere (Proregi) que conviene, pueda embiar à llamar, y haga parecer ante si, él, y las Audiencias à los dichos Eccle-
siasticos, & aliæ leg. 24. tit. 9. lib. 1. Sum.

De qua re & latè agunt Guill. Benedict. in cap. Raynutius, verbo Vxorem, decis. 2. num. 50. de testament. Abb. in cap. Mandata, de præsumpt. Conrad. in templ. omn. Iudic. lib. 1. cap. 2. §. 3. a num. 9. P. Molin. de iustit. & iur. tom. 1. tractat. 2. dis-
put. 31. conclus. 6. Nauarr. in Manual. cap. 25. num. 14. Martin. Bonacini. tractat. de legib. disp. 1. quæst. 1. punct. 6. num. 29. &
disput. 10. quæst. 2. punct. 1. §. 1. num. 14. &
tom. 3. disput. 1. quæst. 16. seit 1. punct. 5.
num. 13. Anton. Augustin. in Epitom. iur.
Pontific. lib. 4. tit. 68. cap. 15. ubi plu-
ra cumulat Nat. consil. 487. & consil. 580.
vol. 3. Aretin. consil. 58. Bouadill. in Polit-
ic. lib. 2. cap. 18. a num. 61. Mastrill. de
magistratib. lib. 5. cap. 13. num. 36. P. Mar-
quez en el Gouernador Christiano lib. 1. cap.
18. §. 2. D. Solorzan. de Indian. Gubernat.
lib. 3. cap. 27. a num. 67. P. Azor Instit.
Moral. part. 1. lib. 5. cap. 14. quæst. Ultim.
Oliuan. de iur. Fisc. cap. 10. num. 9. Gra-
tian. disceptat. Forens. cap. 284. D. Larrea
allegat. 53. num. 12. ubi plures allegat, &
allegat. 103. num. 7. Thom. Delbene de
parlament. cap. 2. dub. 22. a num. 1. D. Va-
lenç. consil. 4. a num. 79. D. Matienç. in dict.
leg. 11. gloss. sn. Durand. de mod. celeb. Con-
cil. General. rubric. 71. Alexand. Pefant.
de Immunit. Eccles. disput. 21. P. Dian. 1.
part. Moral. tractat. 3. de Parlament. re-
soluta 23. ubi multos citat, licet & aliud 5
innuere videatur 3. part. Moral. tract. 1.
de Immunit. Eccles. resol. 27. cui satisfacie-
mus infra, D. Villarroel en el Gouern. Ec-
clesiastic. 1. part. quæst. 1. art. 8. a num. 34.
y ensu Histor. Sagrad. Ecclesiastic. 2. part.
Co-

Coron. 10. *consider.* 5. *Histor.* 8. *num.* 44. D. Salgad. de *Reg. protect.* 1. *part. cap.* 2. *num.* 272. D. Salced. de *leg. Politic.* lib. 2. *cap.* 12. à *num.* 5. Peralta. de *la potestat. sacerdotum.* *cap.* 10. à *num.* 2. D. Frances de *Virutigoit.* de *competent.* quæst. 40. *num.* 6. & 7. D. Crespi de *Valdaura obseruat.* 12. *num.* 7. D. Montemayor in *Propugnacul.* pro *Reg. iurisdict.* §. 19. *num.* 10. & seqq. D. Lobaton en el *discurso juridico*, sobre no auer obo-*decido el Arçobispo de Granada las Reales cedulas,* en *razon de no sacar sillia en la pro- cession del Corpus,* *num.* 36. *not.* 300.

Quod procedit ex eodem principio, quod suprà insinuauit; & *ir. didi cap.* 45. à *num.* 1. Sunt enim Ecclesiastici, licet à iurisdictione secularium exempti; membra ciues, & partes Reipublicæ, & Regni; Ergo eo respectu, & consideratione Supremo Principi Seculari, tanquam eiusdem capitii subiectiuntur, Victor. de *potestat. Ecclesias.* relect. 5. quæst. *Vtrum Clerici sint exempti à potestate ciuili?* *num.* 4. Sot. in *4. sententiar. distinct.* 25. quæst. 2. art. 2. vers. *Quinta conclusio.* Ambrosi. *de Immunitate Ecclesiar.* *cap.* 21. à *num.* 1. Mart. *de iurisdict.* 4. *part. cent.* 1. *cas.* 1. *num.* 2. Ricc. *col- lect.* 269. Ferro Manriq. *quæst. Moral.* *part.* 2. *quæst.* 18. Carleu. *de indic. lib.* 1. *tit.* 1. *quæst.* 2. *disput.* 2. *num.* 83. Philip. Paschal. *de virib. patr. potestat.* 1. *part. cap.* 6. *num.* 58. Francisc. Anſald. *de iurisdict. secular.* *part.* 3. *tit.* *Vnic.* *cap.* 19. *num.* 42. illic.

7 Personæ Ecclesiastice, & neque iure Di- uino, neque iure Humano, sunt omnino exemptæ à legibus ciuilibus, quia Clericatu non obſtante sunt ciues, & membra Reipu- blica ſecularis, & propterea legibus ſec- ualribus ligantur, circa ea, quæ ad pacem, & tranquillitatem Reipublicæ spectant, D. Villarroel *vli proxime*, quo in loco, ita format articulum, si à los Prelados de las Iglesias, quando los viſten de Obispos, los desnudan de vassallos, D. Larr. dicit. alleg. 63. *num.* 13. D. Salgad. dicit. 1. *part. cap.* 1. *prælud.* 2. *num.* 58. D. Montemayor dicit. §. 19. à *num.* 4. cum alijs, Pius Vives in *discurs. Apologet. pro immunitate Ecclesias.* pòst lit. L. pag. 10. D. Camargo in *allegat.* iur. sobre que se guarda la cedula del año 1576. que prohibe à las Religiones de las Indias, ad- quirir raízes, y rentas, *num.* 40. Domini Don Anton. de Castro, & Don Petrus Mi- flano in *allegat.* iur. por la Iglesia de Tole- do, sobre el crecimiento de la Sal, à *num.* 30. vt dixi dicit. *cap.* 45. à *num.* 1. & seq. & *cap.* 47. à *num.* 33.

Vnde rectè aduertit in hac materia Pe- tr. Marca in *concord. Sacerdotij, & Imperij, lib.* 2. *cap.* 7. §. 1. Sæcularem Principem, & ipsius Senatus contrà Ecclesiasticos virtute Oeconomicæ potestatis, & extraordinariæ cognitionis procedere, non tanquam t Ecclesiasticos reduplicatiue; sed tanquam ciues, & membra Reipublicæ. ibi: Aut enim de Tito mouetur quæſio sub ea ratione, qua Clericus est; aut sub ea, qua inter ciues recensetur, concord. D. Salced. *Vbi suprà, lib.* 1. *cap.* 4. *num.* 20. Peralta *Vbi suprà, cap.* 12. *num.* 3. illic: La Econo- mica que exerceix la potestat secular en los Ecclesiastichste solo respecte en quant son ciu- tadans, y part de la Republica, com sia cert, que lo Sacerdot, t Monjo, o Religios per ser se ordenat, y auer pres lo habit, no dexa de ser ciutadà, com diu Barth. in *leg.* 1. ff. Ad municipal. *num.* 11. adde Francisc. Mera lin. Pignatell. *controvers.* cent. 2. *cap.* 77. à *num.* 23. qui loquitur de Monacho, qui non desinit esse ciuis propriae patriæ, licet ciui- litatem acquirat in loco Monasterij, Ci- triac. *controuer.* 144. *num.* 8. & 14. Boer. de- cis. 240. *num.* 30. D. Valenç. *consil.* 135. *num.* 28. Hodiern. in *leg.* Hac edictali, Cod. de secund. nupt. quæst. 13. à *num.* 5. & in addit. ad Surd. decis. 1. 29. *num.* 4. Ricc. *col- lectan.* 2177. Nouar. de *grauam.* vassall. tom. 1. *grauam.* 32. *num.* 8.

Eoque in casu vocati, & rogati Ecclesiastici de vocationis, & rogationis causa, de fine, aut pondere disputare non debent; suf- ficit enim t eis Senatum Supremum, ipsum- que Principem decreuisse, ita expedire, vt continuò exequi valeant mandatum, voca- tionemque, & illis t credere, ac obedire, 10 Clement. 1. de probat. *cap.* Nobilissimus 3. in fin. 97. *distinct.* cum alijs, gloss. DD. in *leg.* Relegati 4. ff. de *pœn.* Felin. in *cap.* Quæ in Ecclesiarum, *num.* 6. vbi Dec. *num.* 27. de constitut. Paul. Castren. *consil.* 500. Na- ta *consil.* 399. vol. 3. Roman. *consil.* 436. *num.* 19. ex Bald. in *leg.* Ex his, Cod. de re- stam. milit. *num.* 4. Oldrad. *consil.* 95. Ruin. *consil.* 181. *num.* 9. vol. 1. Menoch. cum multis, de *præsumpt.* lib. 2. *præsumpt.* 10. Mascard. de probat. *conclus.* 1233. à *num.* 20. Math. Coler. de *process.* *executiu.* 4. *part. cap.* 1. *num.* 32. in *fin.* Pont. *cons.* 15. à *num.* 12. lib. 2. Galeot. *responſ.* Fiscal. 23. à *num.* 85. & 105. Camilli. de Medicis *con- fil.* 46. à *num.* 15. & *cons.* 60. à *num.* 1. & *cons.* 104. à *num.* 6. & *consil.* 118. *num.* 25. D. Salgad. de *supplicat.* ad Sanctiss. 1. *part.* *cap.* 3. §. *Vnic.* *num.* 65. in *fin.* *cap.* 4. *nu-* *mber.* 58. & 2. *part.* *cap.* 33. *num.* 125. Peralta.

vbi suprà, cap. 13. num. 20. Carol. de Tapiá decis. Suprem. Consil. 5. num. 45. Petr. de Silua in Prætor. competentier. num. 8. D. Larréa allegat. 60. & 61. D. D. Anton. de Castro in discurs. iuridic. sobre el origen de los millones, y obligacion de los Ecclesiasticos de contribuir en ellos, num. 7. P. Didac. Tello in manifest. sobre que los Procuradores de Cortes llenen votos decisivos, §. ultim. post lit. T.

Igitur, si ita admoniti, & rogati Ecclesiastici accedere, & venire recusauerint; nulla tamè legitima data causa, virtute præfate potestatis ob contemptum Dignitatis, & præminentiae, poterit recte Senatus Regius ad suprà traditas in Regijs prouisionibus contentas + poenas procedere, nempè ad ei ciendum, ac repellendum, è Regno rebelles (ita enim latò modo appellantur inobedientes, Laudens. de crimin. læsa Maiest. quæst. 29. Gig. eod. tractat. lib. 3. rubric. de rebellib. quæst. 1. num. 6. Decian. lib. 7. criminal. cap. 32. à num. 1. Magerde aduoc. armat. cap. 7. num. 760. Narbon. in leg. 20. tit. 1. lib. 4. Recopil. gloss. 11. numer. 12. amantiss. & dissertissim. omni virtutum genere ornatiss. D. D. Didac. de Baeza Limensis Senator, in relatione del hecho, y derecho de la causa contra Gaspar de Salcedo, sobre las sediciones de la Yacora, num. 156.) & contumaces, declarandum que eos exterios, seu extraneos, vt ita rogationis, vocationis, & mandati contemptio vindicetur, dict. leg. 13. tit. 3. lib. 4. Recopilar. per hæc verba: Porque + acaece, que algunas personas Ecclesiasticas son llamadas algunas veces por nuestras cartas para algunas cosas, que cumplen à nuestro servicio, y no quieren venir por primero, ni segundo, ni tercero llamamiento, segun que son obligados à venir al llamamiento de sus Reyes, y Señores naturales; por ende, porque sea exemplo à otros, que no se atreuan à menospreciar nuestros mandamientos, y llamamientos, quando algunos no vinieren + al tercero llamamiento; ordenamos, y mandamos, que pierdan las temporalidades que tuvieren en nuestros Reynos, y se entren, y tomen por ellos sus bienes temporales, y se les mande que no estén mas en nuestros Reynos, y se salgan, y vayan fuera de ellos, y no entren en ellos sin nuestro + especial mandato. Hec Ioannes Castellæ Rex huius nominis II. leg. 16. tit. 13. part. 2.

De qua in huiusmodi + terminis Ecclesiastorum expulsione, ac electione latè, & plenè agunt nostrates omnes Azeued in dict. leg. 13. & in leg. 4. tit. 1. cod. lib. 4. Re-

cop. num. 12. Bouadill. dict. lib. 2. cap. 10. à num. 66. & cap. 18. à num. 62. Auiles in cap. 1. Trætor. gloss. Mandamiento, Gabr. Pereyr. de man. Reg. 1. part. cap. 12. num. 12. D. Solorzan. lib. 3. de Indiar. Gubernat. dict. cap. 27. num. 36. D. Valençuel. dict. consil. 4. num. 112. Zeuall. in tractat. de cognit. per viam violent. gloss. 6. num. 65. & 2. part. quæst. 77. plures apud P. Dian. dict. tract. 3. de Parliament. resolut. 23. Mar. Cutell. ad leges Federic. Regis Sicil. cap. 22. not. 24. num. 5. vbi plura congesit D. Salgad. de Reg. protect. dict. 1. part. cap. 2. à num. 267. D. Salced. dict. lib. 2. cap. 12. num. 6. & lib. 1. cap. 10. num. 27. D. D. Mich. de Luna lib. Syntagm. lection. iur. ad leg. Non sunt liberi, ff. de stat. homin. quæst. fin. num. 22. D. Crespi de Valdaur. obseruat. 3. à num. 17. & à num. 33. docet etiam quoàd familiares, + & Officiales Sancti Officij, immò ad Inquisidores ipsos locum habere potestatem Oeconomicam, & expulsionem è Regno in eius vim (vt tradi- di, cap. 37. num. 38.) D. Vrrutigoit. vbi suprà, dict. quæst. 40. à num. 6. D. Montemayor dict. §. 19. num. 14. & §. 28. à num. 19. P. Auendañ. in Thesaur. Indic. tit. 2. à num. 105. 119. 123. & seqq.

De occupatione autem, + & acquisitione temporalitatum, quas præfata lex Regni, & alie complestantur, tractant, prætè DD. proximè relatos, gloss. in leg. ad dictos, verbo Vindictur, Cod. de Episcopal. Audient. vbi Ioan. Fab. Bald. de pac. tenend. & eius violator, §. Si Clericus, vbi bonus textus, & in cap. Quo iure, 80. distinet. Oldrad. consil. 17. & consil. 63. Aufrer. de potest. sacerdotal. regul. 2. & 4. Alderan. Mascard. de general. statutor. interpre. conclus. 1. num. 214. in fin. Decian. lib. 4. criminal. cap. 9. num. 141. Ignat. Salced. ad Bernard. Diaz in prax. crimin. cap. 54. à num. 18. D. Castill. de tert. cap. 41. numer. 186. Fontanell. de pac. nuptial. claus. 4. gloss. 13. part. 3. à num. 8. Marca vbi suprà, lib. 4. cap. 10. in fin. & §. 7. & cap. 18. §. 2. vbi ita: Bonis suis exturbatos Episcopos, si Regis + iurisdictionem auctoritate Ecclesiastica infringere vellent; & quòd hoc in Gallia viget, Giurb. consil. 49. num. 16. Cened. quæst. Canon. quæst. 45. num. 24. & ad Decret. collectan. 37. Molino, verbo Occupatio temporalitatum, Portoles eodem verbo, Sesse de inhibition. cap. 10. §. 1. (qui ait, Clerici firmæ + Iustitiæ Aragoniæ frætoris temporalitates occupari, si modò monitio precedat, adde Suelu. consil. 48. num. 1. part. 1. Ramirez de lege Regia, §.

27. n. 12.) Torreblanc. de iur. spiritual. lib. 15. cap. 10. anu. 6. Garc. de nobilitat. gloss. 9. n. 32. Anton. Fab. ad tit. Cod. de appellation. ab abusu, Rodrig. de ann. redditib. lib. 1. q. 17. n. 71. Pareja de instrum. edition. tit. 2. resolut. 7. nu. 16. Cabed. de Patronat. Reg. Coron. cap. 36. n. 4. D. Araujo de stat. ciuil. disputat. 4. difficile. 2. ad fin. D. Salced. dict. cap. 10. nu. 16. D. Laurent. Marheu & Sanz de Regimin. Regn. Valent. cap. 7. §. 1. per totum, maximè in nun. 209. D. Crespi obseruat. 64. à n. 1. D. Vrurigoit vbi supr. n. 22. & passim D. Lobarion in allegat. & discurs. sobre no auer cumplido las Cedulaes Reales el Arzobispo de Granada, num. 36. in fin. not. 306. Adde traditos infrà. Sic vassallus à Domino & vocatus non accedens, nèc obediens potest feudo priuari, cap. 1. quæ sicut causa prima amittend. & ibi Alvarot. Iass. in l. 2. Cod. de iur. employt. n. 14. Euerard. intopyc. legalib. loco 1. 2. D. Gregor. Lopez in l. 17. tit. 18. p. 2. & in l. 6. tit. 4. p. 5. Rosenthal. de fidei. cap. 8. conclus. 24. Martin. Mager. de aduocat. armat. cap. 12. nu. 221. & cap. 14. n. 325. Anton. Borrin. de servit. vassallor. 1. p. cap. 1. facit bene l. 16. tit. 13. p. 2. ibi : E por la desobedien- cia, D. Palafos in dictis allegationib. alle- gat. 4. art. 4. n. 142. & seq.

Hoc autem est, Ecclesiasticos ea Regni fruitione priuare, qua in ipso potiebantur per medium residentiam, & habitationem

22 in illo, quæ quid temporale & iudicatur, & ea de causa Seculari Principi subij ciuntur, vt cum D. Solorzan. dict. cap. 27. num. 28. & Ansald. d. tit. unico, cap. 21. Domini Castro, & Miñan. vbi supr. num. 39. nota D. Crespi d. obseruat. 3. a n. 23. haben-

23 tur enim veluti indigni, qui possint & com- moditate, & utilitate in terris quibus iniuri- iam, & preindictum præbuere, vti ac gau- dere, vt notauit D. Salced. vbi proxime a n. 64. & 68. cum alijs.

Quæ autem in hoc casu verè dicantur temporalitates Ecclesiastorum, vt à Se-

24 culari Iudice valeant occupari, variè & lo- quuntur Doctores iuxta mores, & statuta Regionum, ac Regionum, vide Guill. Be- nedit. d. verb. Vxorē, decis. 2. n. 40. Iacob. Marquill. ad Constitut. Cathalon. in Usatico alium namquæ, Vers. Quero vterius, fol. 333. Aufrer. de potestat. Secular. regul. 1. fallent. 12. Cabed. de Patronat. Reg. Coron. cap. 36. n. 5. cum alijs Cancer. 3. p. variar. cap. 10. n. 51. Flor. de Men. variar. lib. 1. quest. 8. §. 1. n. 25. Sesse de inhibit. cap. 9. §. 1. num. 22. Azeued, in l. 1. titul. 5.

Tom. I.

libr. 6. Recopilat. Marca dict. libr. 4. cap. 18. §. 2. Dom. Salgad. dict. 1. de Reg. pro- tect. cap. 2. num. 35. & de supplication. ad Sanctiss. 1. part. cap. 10. §. vnic. n. 107. cum alijs.

Apud Nos in his Indiarum partibus, temporalitatum & nomine fructus etiā, & redditus Episcopales contineri; sanctum est per l. 57. titul. 14. libr. 2. Summar. per hæc verba : Que en la pena de las temporalidades que las Audiencias ponen, se comprehenden las rentas y frutos Episcopales, quæ desumpta est ex Reg. Sched. 23. Maij 1563. p. 41. tom. 2. impress. Regia Audiencia Nouæ Galicie directa, per hæc verba.

EL REY. Nuestros Oidores & Alcaldes mayores del Nuevo Reyno de Galicia, por vuestra carta, e informaciones que nos embias- tes, hemos entendido la diferencia que aveis tenido con el Obispo de esse Obispado, sobre sacar un Indio de la Iglesia, y hanos parecido mal el modo que con vosotros ha tenido tan en perjuicio de essa Audiencia, y de nuestra jurisdicion Real, y del respeto que a vosotros deuia tener; y ansí le escriuimos, reprehendiendole mucho el exceso, y desorden que tuvo, como ve- reis por la Cedula que con esta vía, darsela heis; Hizistes muy bien de nos avisar de ello, porque cosas tan sin orden, no conviene a nuestro ser- uicio que queden sin poner remedio en ellas, por la consequencia que en casos semejantes se pueden seguir. Y en lo que dezis, que le secre- tales vnos negros, y algunas cosas de su ca- sa, sin hazer mención de auerle secretado los frutos, y rentas Episcopales, pudierades lo ha- zer, pues como sabeis, los dichos frutos se com- prehenden debaxo de temporalidades, y por ta- les son auidos, y tenidos, y quando semejante caso se ofreciere, procurareis, como en este lo fizistes, que nuestra jurisdicion Real sea res- petada, y conservada, como a nuestro ser- uicio conviene, y a la paz, y quietud de essos Reynos.

Quod decimæ semel factæ prophane & temporalitatum comprehendantur nomine tradunt Mich. Ferr. 3. p. obseruat. cap. 22. 8. Fontanel. & alij relati, & sequuti à D. Crespi de Vald. observ. 64. n. 11. & 12. vbi frag- mentum Reg. Sched. 18. Maij 1657. ad Mai- oricensem Audienciam missæ, refert, ibi: Y en la ocupacion de temporalidades procede no solo a la jurisdicion, sino a la de los demás bie- nes temporales, assi patrimoniales, como de Prebendas, Beneficios, y dezimas, &c.

Non tamè eo in casu possunt & Eccle- siastici personaliter, expulsione dempta, à Seculari Iudice, vel Principe adstringi, Bald. de pace constant. verb. In Ciuitate, Iacob. Calicius in extrauagator. Curiar. cap. 28

Ec

7.

7. num. 95. prærogatiu. 174. Math. Coler. de process. executiu. 2. part. cap. 3. n. 151. Ludouic. Sarau. de iurisdiction. adiunctor. q. 30. n. 48. & q. 51. à num. 6. Hoc 29 enim integrum t̄ suis proprijs Iudicibus remanet, quibus spectat, dixi supra cap. 39. à n. 1. adde Petr. Gregor. lib. 35. singulat. cap. 5. à n. 5. Anton. Oliuan. d. iur. Fisci, cap. 9. an. 27. & cap. 14. à n. 134. & 145. D. Solorzan. d. cap. 27. à n. 10. D. Salced. d. cap. 10. n. 53. & 60. fac. l. 18. tit. 9. lib. 1. Summ. nisi Summi Pontificis rescriptum, & mandatum adsit, aliud disponens, facultatemque alicui etiā Seculari t̄ concedens, quod accidere posse docent Carol. de Graßal. de Regal. Franciae, lib. 2. iur. 1. Tiber. Decian. lib. 4. crimin. cap. 9. n. 66. vbi multos refert, Pefant. de Immunit. Eccles. disputat. 3. Ioann. de la Cruz in directer. conscient. 1. part. quæst. 3. art. 1. dub. 1. conclus. 3. Bañez 2. 2. q. 67. art. 1. dub. 6. conclus. 2. & latè dixi supr. cap. 25. à n. 46. & infr. cap. 47. à n. 3.

Hec autem Ecclesiasticorum a Regno expulso dici non debet poena, quamvis ita communiter, impropriè tamè, vocari soleat; verè enim, ac proprie t̄ correctio, & emendatio, aut potius necessaria defensio appellanda est, Pereyr. deman. Reg. 1. p. cap. 12. n. 12. vers. Non obstat, & 2. p. cap. 59. n. 12. & cap. 64. D. Solorz. d. cap. 27. n. 17. D. Villarr. en el Gouieren. Eccles. 2. p. q. 18. & seq. D. Salced. d. cap. 10. à n. 28. D. Crespi observat. 3. à n. 2. Peralta d. cap. 12. num. 19. ibi: La tal expulso, no es punicio, sino correctio executada dins los llimits del Estat Politic, y natural dret, y en detriment del publich estat, han de ser castigats ab publica pena, prohibent los loys, y estat del Regne, Polib. libr. 4. Histor. ibi: Si quid verò in socios committerent publica pena, atquè animadversione esse plectendos. Et repetit cap. 17. n. 5. D. Vrrutigoit. de competentijs, d. q. 40. n. 40. vbi ait, hoc non esse punitionem, sed vim vi repellere.

Eodem modo Supremus Sæcularis Princeps ex illa Politica potestate, & pro sui, suorumque defensione in Ecclesiasticos agit, qui suis t̄ machinationibus, & seditionibus prauis quietum Reipublicæ, & Regni statum cuertunt, & conturbant, l. Quicumque 14. Cod. de Episcop. Et cleric. ibi: Si aliquid contrà custodiā, vel quietem publicam moliri fuerit deprehensus procul ab ea Urbe, quam conturbauerit centum millibus vitam agat (quam sub cap. 2. in Extravagant. de Episcopal. indic. tradit, &

illustrat Jacob. Gotofred. ad Cod. Theodorian. tom. 6. p. 308. vbi in fine commentarij inuehit contrà putantes, hanc legem contrà Diu. Chrisottom fuisse latam) l. fin. ff. de offic. Procurat. Cæsar. & vbiique gloss. & DD. Paul. Castren. in dict. l. 14. vbi ait, se casum de facto habuisse, & in dict. l. Addictos, numer. 6. Cod. cod. titul. Philipp. Prob. in suis questionib. quæst. 37. num. 9. Iul. Clar. lib. 5. Sententiar. §. fin. quæst. 36. num. 24. vbi dicit, ita se vidisse executum, & ibi Bardi. à num. 6. Jacob. Marquill. vbi supr. d. fol. 333. vers. Sèd iuxta hoc quero, & alij infrà referendi.

Adde optimum t̄ en la pragmatica de Bohemes 17. Decembris 1520. que ex 33. tat apù Dom. Molin. de primogen. libr. 4. cap. 11. num. 58. in illis verbis: *E a las personas de la Iglesia, y Religion, aunque sean constituidas en Dignidad Arçobispal, o Episcopal, que en los dichos d. litos fueren culpados, è participantes, declararlos assimismo por traydores, rebeldes, è inobedientes, y desleales a Nos, è a nuestra Corona, è por agenos, y estranos de los nuestros Reynos, è Señorios, è auer perdido la naturaleza, è temporalidades que en ellos tieuen.* Hec Invictissimus Carolus V. D. Salced. in specie, d. lib. 1. de Leg. Polit. cap. 10. n. 72. Anastas. Germon. in assert. libertat. Eccl. cap. 9. Prado in d. defens. Canon. art. 3. n. 262.

Eandem sententiam t̄ supra proximè traditam latè fundant, ac defendant Petr. Bellug. in specul. Princip. rubr. 18. à n. 7. Pat. Henriquez in Summ. 2. p. lib. 4. cap. 12. n. 6. P. Molin. d. tract. 2. disput. 31. n. 10. Mich. Ferrer observat. 3. p. cap. 170. 172. & seq. Camill. Borrell. de præstant. Reg. Cathol. cap. 71. n. 59. Peguer. decis. 92. num. 17. & 21. & in prax. criminal. cap. 24. per totum, Jacob. Menoch. consil. 1000. n. 98. Alderan. Mascard. d. conclus. 1. à num. 212. Carol. de Graßal. de Regal. Franc. lib. 2. cap. 16. Tiber. Decian. libr. 7. criminal. cap. 8. num. 6. Pereyr. de man. Reg. 1. p. cap. 12. n. 12. & 2. p. cap. 64. in fin. Calist. Ramir. de leg. Reg. §. 27. n. 11. D. Solorz. d. cap. 27. à n. 50. Giurb. d. conf. 49. n. 16. Jacob. Cancer. 3. p. variar. cap. 10. à n. 49. Barbos. in collect. ad d. l. 14. n. 2. D. Amaya in l. Nullus 60. C. de Decurionib. lib. 10. à n. 40. Zeuall. in dict. tract. de cognit. per viam violent. 2. part. quæst. 77. à n. 1. Fontanell. de pact. nuptial. d. claus. 4. gloss. 13. part. 3. à n. 8 nostras D. Francisc. Vico in Supremo Aragonum Consilio meritissim. Senator, ad leges Sardiniae, lib. 2. tit. 51. à num.

num. 15. D. Salgad. dict. 1. part. cap. 2. nu.
 274. vbi triginta Authores refert ferè omnes ab istis diuersos, Mich. Cortiad.
 in prax. content. part. 1. decis. 4. à princ.
 & decis. 5. D. Laurent. Matheu de Regin.
 Valent. dict. cap. 7. §. 1. à numer. 209. &
 per tot. D. Crespi dict. obseruat. 3. à num.
 3. & per tot. D. Vrrutigoit. dict. quæst. 40.
 num. 7. & seqq. D. Salced. dict. cap. 10.
 num. 32. Peralt. vbi supr. cap. 12. num.
 5. vbi ait, in hoc casu, remedium & istud
 expulsionis esse alio quocumque. effica-
 cius, ibi:

35 Lo medi mas ajustat que assenaylan los
 Doctors per alcançar aquest si de la publica
 quietut, y menos riguros contra los Eccle-
 siastichs delinquentes en cosa tant grane, es
 la expulsió del Regne, puix por ella se lleva
 la ocaſo de perturbar, y inquietar les ani-
 mos de ls habitans, concitant los ha sedi-
 cions, y inquietuts. Adde in hoc, que dixi
 cap. 36. à num. 54. D. Villarrol. en el Go-
 niern. Ecclesiast. 2. part. quæst. 18. art. 3.
 num. 48.

Vbi ait se quindecim consumpsisse dies
 in reuoluendis libris, & Doctoribus pro
 hac ipsa conclusione, & materia, nullum
 tamèn invenire potuisse, qui non esset visus,
 observatus, & traditus à D. Solorzan. loco
 iam citat. n. 51. quem ibi per extensum po-
 nit; verùm ex traditis à nobis numeris pre-
 cedentibus, & passim infr. & supr. collige-
 re, & congerere poteris plures alios, quos
 D. Solorz. non retulit, multi enim ex eis,
 nondum lucem aspexerant, eos tamèn ali-
 quibus omissis bene potuit invenire, &
 ad manus habere Illustris. Villarol.

Quæ omnia, vt dixi, ex illo, quod retuli-
 mus, dimanant principio; Regum videlicet,
 ac Supremorum Principum esse proprium,
 & innatum, oppressos, & grauatos à calum-
 naantium manu, & potestate eripere, ac
 liberare; Idem itaqùe ipsum adstringit, &
 cogit, cum aut eos, tanquam veros, ac le-
 gitimos Protectores, Tutores, ac Patro-
 nos subiectorum, ipsos tueri, protegere,
 ae omni, qua fieri possit, tranquillitate,
 & pace conservare indemnes, immunes, &
 incolumes. Dempto & enim Rege pax
 36 vlla vera esse non potest, vt agnouit Sa-
 cerdos magnus Onias adversus Simonis
 facta, & excessus, Maehabæor. libr. 2. cap.
 4. vers. 5. illic: Ad Regem se contulit, non
 vt Ciuium accusator; sed communem utili-
 tatem apud semetipsum vniuersæ multitudi-
 nis considerans; videbat enim sine Regali
 prouidentia impossibile esse pacem rebus da-
 re, nec Simonem posse cessare à stultitia sua.

Tom. I,

In hanc eandem sententiam nonnul-
 la, & Doctores tradidi, supr. cap. 37.
 à num. 29, quibus & addendi sunt Sancti. 37
 Leo Papa, relatus à Dom. Lobaton in
 discurs. sobre la Regalia de conocer el Rey de
 los despojos entre Ecclesiasticos, numer. 86.
 not. 350. in Epistol. ad Imperat. Leon, ibi:
 Debes incunctanter advertere Regiam pote-
 statem non solùm ad mundi regimen, sed
 vel maxime ad Ecclesiæ præsidium esse col-
 latam, vt ausus nefarios reprimendo, que
 bene statuta sunt, defendas, & veram pa-
 cem his, quæ sunt turbata, restituas, re-
 pellendo scilicet perversores iuris alienis,
 & antiquæ fidei Scdem Alexandrinam
 reformando; vt correctionibus tuis Dei ira-
 cundia mitigata, Regiæ Ciuitati, quæ an-
 tè admissa sunt, remittas, retrahas; con-
 stitue antè oculos cordis tui Venerabilis
 Imperator, omnes, qui per totum Orbem
 sunt Domini Sacerdotes, pro ea Fide, in
 qua totius mundi est redemptio, tibi sup-
 plicantibus. Diu. Thom. 2. 2. quæst. 62 art.
 7. lib. 3. tit. 11. part. 2. Andr. de Ifernia
 ad tit. Quæ sint Regalia, Luc. de Penn. in
 l. 1. Cod. N° rusticani, lib. 11. P. Suar. de
 legib. lib. 5. cap. 14. numer. 12. vers. Sed
 contrà Albert. Brun. conf. 127. Mastrill.
 de Magistrat. lib. 3. cap. 1. num. 79. D.
 Castill. de tert. cap. 9. num. 27. Zeuall.
 vbi supr. gloss. 1. num. 13. & à num. 1.
 5. & 13. Scob. de puritat. & nobilit. 2.
 part. quæst. 5. num. 17. D. Salgad. dict. 1.
 part. cap. 1. prælud. 2. num. 26. Salced. d.
 lib. 1. cap. 4. n. 10. Mafcard. d. lib. 4. c. 10. §. 5.
 ibi: Ad Regis & officium pertinere, vt pa-
 cem Ecclesiæ, & Regni inviolatam præstet le-
 gibus latis, aut alijs remedijis impedimenta
 amolliendo. Simon Barbos. in repertor. verb.
 Reges, pag. 333. plenè sapientissimus, &
 doctissimus primarius Salmantinus Pre-
 ceptor noster Petr. de Villalobos in do-
 ctiss. allegation. iur. por las Iusticias de
 aquella Ciudad, sobre no deber gozar de la
 immunidad Ecclesiastica Santiago Maldo-
 nado, Gitano Vandolero, §. 2. sub numer.
 21.

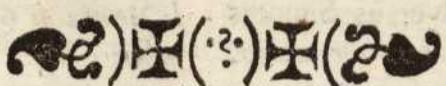
Vel etiàm, tanquam & bonos pa- 39
 rentes, terras, & terminos suos inco-
 lentium, vt notant Ioann. de Platea in
 l. Neminem 60. in fin. Cod. de Decurio-
 nibus, libr. 10. Roland. à Valle confil.
 1. numer. 114. libr. 1. Pat. Molin. de
 iustit. & iur. disputation. 25. Azeue-
 do confil. 37. à numer. 13. Dom. Va-
 lenquel. confil. 70. à numer. 3. Dom.
 Salgad. dict. numer. 76. Dom. Sal-
 ced. dict. libr. 1. cap. 7. num. 20. 35. 57.

61. & §. 1. numer. 139. & cap. 10. numer. 8. D.Riaño in memor. sobre la contribucion de el Estado Eclesiastico, con las fijas, numer. 11. Amantissim. Sedalis meus Salmantinus, iam dignissimus Quæstor Valentinus Dom. Isidor. Aparicio Giart in memor. ad Regem nostrum pro Oppido de Peníscola, à numer. 13. lit. D. Dom. Lobaton in defens. iuridu. dict. Regaliae, numer. 22. not. 74. vbi tradit locum Senecæ libr. 1. de clement. cap. 26. dicentis : Nullum ornamentum Principis fastigio dignius, pulchriusque, quam illa Corona, ob Ciues seruatos, Caliodor. epistol. 22. ibi : Quid enim est quod Principem melius prædicet, quam quietus populus, concors Senatus, & tota Respubli-
ca morum honestate vestita?

40 Est namquæ Princeps & Supremus patriæ Pater, vt ait Callistratus in l. Relegatus 19. ff. de interdict. & relegat. (exprimitque benè Piissimus, & Catholicus Rex, ac D. N. D. Philipp. IV. in suo ultimo elogio, fol. 15. illic : Como Padre, y Señor natural de todos mis Reynos, Estados, y Señorios) docent Luc. de Penn. in l. Quicumque, Cod. de omn. agro desert. libr. 11. Pat. Menoch. insit. politic. libr. 1. cap. 9. Simmachi. libr. 20. epistol. 36. Castellan. de offic. Reg. libr. 1. cap. 29. Bobadill. in Politic. libr. 2. cap. 18. numer. 62. Anton. de Saur. de prim. instant. §. 2. fol. 36. Vela dissertation. 44. à numer. 30. & numer. 46. Ferdinand. Brancia apud Marinis, allegation. 59. numer. 4. Hieronym. Prado Verastegui in defens. Canon. sæpe citata, articul. 3. numer. 205. Dom. Crespi observation. 3. à numer. 1. & numer. 13. docet, quod sicut Principem suspectum & de peste licet à propria Domo, Ciuitate, & Regno eijcere. Ad de Viscont. versicol. Item adde, Amendol. numer. 4. in addition. ad Franch. de cis. 316. Palombam de regimin. official. regul. 6. numer. 34. Hieronym. de Lau-

rent. decis. Auenon. 120. à numer. 1. ita licere eos expellere, qui suis criminibus, & machinationibus Rempubli- cam, ac Prouincias conturbant, etiam sine causæ cognitione, ad l. Potest Præses 9. ff. de interdict. & relegat. Rubin. decision. 91. Ricc. collect. 2013.

Exemplo similitèr & patris-familias, 42 qui rectè a domo propria Clericum filium sinistrè procedentem expellit, vt no- tant, & exemplificant relati supr. cap. 38. numer. 7. quemadmodùm illum po- test correctionis gratia verberare, & ac 43 percutere ad facros etiam ordines premo- tum abique motu excommunicationis. D. Antonin. 3. part. titul. 24. cap. 1. §. 2. cas. 12. Silvest. in Summ. verb. Ex-communicatio 6. numer. 6. cas. 8. Na- uarr. in Manual. cap. 27. numer. 82. Pat. Suarez de censur. disputat. 22. sejt. 1. numer. 49. Pat. Auil. eod. tractat. 2. part. cap. 5. disputation. 3. dub. 13. cas. 1. Filliuc. tom. 1. tractat. 15. cap. 1. quæst. 1. & 6. Pat. Azor. 2. part. In- stitut. Moral. libr. 2. cap. 21. quæstion. 6. Coninch. de Sacrament. disputation. 14. dub. 15. numer. 192. Fragof. de Regimin. Republic. tom. 2. part. 2. libr. 1. dispu- tation. 2. §. 1. numer. 7. cum alijs, Bel- lot. disquisition. Clerical. 1. part. titul. de fauor. Clericor. Canon. §. 2. numer. 4. Licet aliud & tenere videantur, gloss. 44. in cap. Cùm voluntate, vbi DD. de sen- tent. excommunicat. Verb. Inferiorem, Lay- man. in Theolog. Moral. libr. 1. tra- ctat. 5. part. 2. cap. 5. numer. 8. Vi- llalob. in Summ. tom. 1. tractat. 7. dif- ficult. 22. numer. 5. Castro Palao tom. 6. disputation. 3. punct. 23. numer. 8. cum alijs. Pat. Diana 9. part. Moral. tractat. 4. resolution. 1. Prado Veraste- gui vbi suprà, numer. 206. Ricc. in prax. part. 2. resolut. 453. qui loquitur, quando pater filium Cle- ricum carcerare facit.

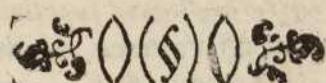

S V M M A R I V M.

- 1 Praxim expellendi à Regno seditiosos Ecclesiasticos observavit Constantinus Imperator, & n. 6.
- 2 Usquè adeius tempora Sæcularis Princeps de causis Ecclesiasticorum cognoscet, & n. 3.
- 4 Libellos accusationis contrà Episcopos oblatos, admittere noluit.
- 5 Oeconomicam tamèn, & Politicam potestatem in se retinuit.
- 7 In Sacra Scriptura extat exemplum expulsionis Abiathari Sacerdotis, à Salomone factæ, & n. 8.
- 9 OEconomica potestas aliquando ad mortem naturalem extenditur.
- 10 Hæc praxis expellendi Ecclesiasticos est communis in toto Orbe Christiano, servaturque in Regnis Castellæ, & num. 14.
- 11 Procedit autem, quando aliter damnum impediri non potest, & datur in morte periculum.
- 12 Gallia utitur ea potestate.
- 13 Aragoniæ.
- 15 Cathaloniæ Principatus.
- 16 Regnum Valentiniæ.
- 17 Lusitania.
- 18 Mediolanensis Status, Senatus Pedemontanus, Regnum Neapolitanum.
- 19 Senatus Sebusianus.
- 20 Indiarum Regna, & Prouinciae, & n.
- 21.
- 22 Expulsus ab Indijs mittitur in Hispaniam cùm processu.
- 23 Est summè necessaria in eis hæc praxis propter distantiam à Sancta Romana Sede.
- 24 Alioqui scandala, & ruinas experi-ri necessè est.
- 25 Tandem observatur, nullum dari Doctorem contrarium afferentem, in causa veræ necessitatis; quando nempe aliter damnum emendari, aut excusari non potest.
- 26 Exempla nonnulla in medium profertur.
- 27 Si sebutus 22. Gothorum Rex, Eusebius Episcopum Barcinonensem Episcopatum depositus, & designatur causa.

Tom. I.

- 28 Factum tamèn hoc sine iurisdictione executum, aduertitur.
- 29 Abusus hic illis temporibus communi-serat.
- 30 Hispania, maxime à Sancto Hermene-gildo, sempè Summo Pontifici obe-diens, & fidelis fuit, & num. 31. 32. 33.
- 34 Antiqua aliqua ex proximè tradito abuso facile intelliguntur.
- 35 Alphonsi Regis VI. resolutio contrà Priorem Naxarensem ad literam refertur.
- 36 Sisbertus Episcopus Toletanus à Rege, & Concilio ab Urbe, Sacerdotio, & Episcopatu, ob coniurationem, amotus fuit, & n. 37. 39. 40.
- 38 Arnulphus Archiepiscopus in Gallia ob prodictionem per Synodum instantे Rege à dignitate remouetur.
- 41 Cardinalis Bellouacensis à Gallia ex-pulsus, quid Regis arcana aperuit.
- 42 Regni arcana reuelare, praui exempli est.
- 43 Cardinalis Episcopus ob causam potest à Regno excludi.
- 44 Ianuenses Parmensem Episcopum à fi-nibus suis eliminarunt.
- 45 Alphonsus Ferrarie Dux similem ex-pulsionem exercuit.
- 46 In Regno Granateni hoc ipsum factum fuit cum Vicario Archiepiscopi, non semel, & n. 47.
- 48 Multa eidem imposita, ex bonis tem-poralibus Prælati soluta fuit, ob ino-piam Vicarij.
- 49 Capitulum administrat, Vicario ab E-piscopo in remotis agente constituto, à Regno electo; idem quando Episcopus expellitur, non relicto Vicario, & n. 51. 52.
- 50 Eo casu Capitulum recte Vicarium con-stituit.
- 53 Episcopus a Diœcesi expulsus pro suis subditis iurisdictionem exercet.
- 54 Captivitas, & longa absentia, mortis, æquiparatur.
- 55 Quid Prælatus a Diœcesi exclusus, fa-cere possit, remissione?
- 56 Religiosus quidam a Regno Peruano fuit expulsus; & quarè.
- 57 Alij casus obiter enumerantur.

ARGUMENTVM.

PRAXIS expellendi à Regno Ecclesiasticos, in casu veræ necessitatis, ab antiquo servata, traditur; fundaturque communiter hodiè practicari; & referuntur aliqui casus.

CAP. XLIII.

HAnc itaqùe proximè traditam præxim eliminandi, expellendique à Regno, & patria seditionis, & pacis publicæ violatores, ac turbatores, ab antiquo inventimus observatam; Constantinus tamen enim Imperator, qui anno Domini 325. adeptus fuit Imperium, ad cuius tempora usqùe Sæcularis Princeps de Ecclesiastico-rum causis solebat tamen cognoscere, ea usus fuit; nam licet Ecclesiastica immunitas ab ipso maximè observari, & Sæcularis tamen se ab ea cognitione abstinere cœperit, Sôzomen, lib. 1. Histor. Ecclesiast. cap. 16. Rufin. in eadem Histor. libr. 1. cap. 2. Petr. Marca in concord. Sacerdotij, & Imper. lib. 4. cap. 2.

Ideoque Princeps hic libellos, tamen & accusations contrà Episcopos admittere renuit, ut tradunt Diuus Gregorius in epist. Summor. Pontific. lib. 4. epistol. 31. ad medium, ibi: Libellos quidem accusationis accepit, & eosdem, qui accusati fuerant Episcopos conuocans, in eorum conspectu quos acceperat, incendit, dicens, vos Dicitis, à verò Deo constituti; Ite, & intèr vos causas vestras discutite; quia dignum non est, ut Nos iudicemus. Rufin. dict. cap. 2. Vico Cassagia in patrocin. contrà D. Gau-num Perreto, n. 7.

Non tamèn à se tamen eam economicam potestatem, de qua loquimur abiecit, seu abdicavit, nec posset, ut dixi cap. 2. num. 31. iuncto D. Ciespi dict. obseruat. 3. num. 35. & obseruat. 60. num. 77. Immò de fa-

cto in eius vim tamen aliquos præfata mulcta-uit expulsione, ut tradit Theodoret. in ead. Histor. Ecclesiast. lib. 1. cap. 18. illic: Erga istos ingratos aliquod supplicium cen-sui statuendum, & propter ea mandatum de-di, ut à suis subreptis sedibus quam longissime relegarentur. Et cap. 19. iterum ibi. Quod si quis nostrum mandatum etiam iam

callide reiçere studens recusat ad Concilium aduentare; homo à Nobis aliquis mittetur, qui eum Regio mandato de sua dignitate deijciat, doccatque, non decere quenquam decisionibus Imperatoris pro veritate editis, aduersari. Peralt. ubi supr. cap. 4. per tot. & numer. 11. D. Lobaton in discurs. sobre no aner cumplido el Arcobispo de Granada las Cedulas, que prohiben poder lleuar silla en la Procesion del Corpus, num. 10. not. 78.

In sacra pagina aliud extat tamen vestigium communiter à Doctoribus observatum. Ergo Salomon Abiatharum Sacerdotem ob coniurationem cum Adonia initam, à Ciuitate, & conspectu suo deiecit, iusitque eum in certum abire locum, ut constat lib. 3. Regum, cap. 2. ibi. Wade in Anathoth ad agrum tuum, & quidem vir mor-tis es, sed hodiè non te interficiam, quia portasti Arcam Domini Dei coram David Patre meo, & sustinuisti labore in omnibus, in quibus laborauit Pater meus.

De eadem tamen & historia loquens Iosephus Antiquitat. Indaicar. lib. 8. cap. 1. sic refert: Vocato Abiatharo Sacerdote; te inquit supplicio eximunt, tamen alij labores acti cum patre meo, tamen illud præcipue; quod una cum eo Arcam transvalisti. Hæc autem pœna tibi erit, Adoniae partes se-quito, ut nequid hic maneas, neque in conspectum meum venias; sed abi in patriam tuam, & illic ruri vine, atque ibi usque ad mortem dege; quandoquidem talia com-misisti, propter quæ dignus es, ut honoribus non fruaris, ob hanc itaqùe causam ablatus est Sacerdotalis honor à domo Abia-tari, 1. Reg. cap. 2. & translatus est in do-mum Phineesis. Adde Iacobat. libr. 9. de Concil. art. 12. num. 67. & 194. Turre-cremat. in Summ. de Eccles. libr. 2. cap. 96. quos refert D. Valençuel. contra Ve-netos, 4. part. num. 125. D. D. Alphon-sus de la Carrera in cap. 2. de Iudic. nu. 11. D. Solorzan. dict. cap. 27. à num. 45. D. Sal-

- 9 Salgad. dict. cap. 10. à num. 55. Peralt. vbi supra, cap. 12. à num. 6. Prado Verastegui vbi supra, num. 262. in fin.
- Quod autem aliquandò, raro tamèn, O Economicè potestatis + virtute, valeat procedi, omisso processu, vñque ad mortis naturalis pœnam, ex P. Leonard. Less. de iustit. & iur. lib. 2. c. 29. dub. 10. n. 98. Trullench. in op. r. Moral. lib. 8. cap. 1. dub. 13. num. 8. tom. 2. Fillinc. tractat. 29. cap. 2. quæst. 7. num. 30. P. Dian. 3. part. Moral. tractat. 5. miscellan. resolut. 98. Mastrill. de Magistratib. lib. 3. cap. 4. num. 46. Augustin. Mora la in empor. iur. tit. 2. quæst. 2. num. 5. docent, D. Crespi de Valdaura dict. obseruat. 3. à num. 47. D. Montemayor in propugnat. pro Reg. iurisd. §. 70. à num. 7. quod respe-ctu laicorum intelligitur.
- 10 Igitur iam hodie omnibus ferè Christiani Orbis Regnis, & Prouincijs communis, & ordinaria est praxis, & obseruantia hæc; quam defendunt, prèter quotidiamnum usum in Tribunalibus Castellæ, quoties aliter damnum imminens, & instans impeditri non potest (quod sempè supponimus, dum de exercitio huius OEconomicæ facultatis loquimur) quia periculum + est in mora, & Ecclesiasticus Superior longè agit, aut deest, vel est deses, estque in eo morbus, cuius medicina desideratur, D. Couarrub. practic. dict. cap. 35. num. 3. D. Gregor. Lopez in leg. 13. tit. 13. part. 2. gloss. 4. licet in leg. 57. tit. 6. part. 1. gloss. 2. in fin. primò dubitauerit, Palac. Rub. in introduct. rubric. de donat. inter vir. & vxor. num. 24. Domini Solorçan. Castill. Amay. Villarroel. Salgad. Salced. locis vbi supra, Rodriguez de ann. redditib. lib. 1. quæ. 17. à num. 66. Auiles cap. 1. in Prætor. gloss. Mandamientos, num. 11. Azeued. in dict. leg. 2. tit. 6. lib. 1. Recopil. Gutier. de iuram. confirmat. 1. part. cap. 2. num. 29. Garc. de nobilitat. gloss. 9. à num. 22. Monterr. in pract. tractat. 5. del process. Ecclesiastic. por via de fuerça, Ignat. Salced. Bouadill. & Zeuall. vbi sup. Curia Philippic. 1. part. §. 5. num. 35. & 3. part. §. 3. num. fin. in fin. vbi cum D. Gregor. Lopez in dict. leg. 57. periculoso esse ait, sed inepte, Peralt. vbi supra, cap. 13. à num. 12. D. Crespi dict. obseruat. 3. num. 93. & apriuc. & alij pas- sim.
- 11 In Galliæ similiter Regnis, + & Senatus communiter obseruantur similis praxis, vt latè tradunt Cassan. in consuetudinibus Burgund. rubr. 1. §. 5. gloss. Sinlagrain, n. 81. & in Cathalog. glor. mund. 5. part. consid. 24. cas. 138. Guill. Benedict. dict.

verbo Vxorem, decis. 2. à num. 155. Boer. decis. 69. num. 23. Gerard. Maynard. decis. 2. num. 3. lib. 1. Marca, vbi supra.

In t Aragonia, Francisc. Molin. verbo 13 Occupatio temporalitatum, vbi Hieronym. Portoles, & verbo Appellatus manifestatio-
nis, Calixt. Ramirez de leg. Reg. dict. §. 27. num. 11. Sesse de inhibition. dict. cap. 8. §. 3. à num. 43. & 202. & cap. 9. §. 1. vbi ita + ait, practicari in toto Orbe, Cened. 14 dict. quæst. 45. num. 24. In Cathalonie Principatu + Marquilles, Ferrer, Oliuan. 15 Peguer. Cancer. Fontanell. & Peralta vbi supra. In t Regno Valentiae Bellug. & D. D. Laurent. Matheu vbi proxime, qui rotam hanc materiam latè prosequitur: D. Crespi vbi supra. In t Lusitania Nauarr. in 17 cap. Cùm contingat, remed. 1. derescript. Eman. Barbos. in remission. ad Ordinat. Por-
tug. lib. 2. tit. 13. num. 4. quem refert Augustin. filius in collectan. ad text. in dict. leg. Quicumque 14. Cod. de Episcop. & Cleric. num. 2. Pereyr. vbi supra. In t Sta-
tu Mediolanensi, Senatu Pedemontano, 18 Regno Neapolitano Doctores, ad quos se refert Fontanell. dict. 3. part. num. 10. In Senatu + Sebusano, Anton. Fab. ad lib. 7. Codicis, tit. 28. de appellation. tanquam ab abuso per tot. qui omnes de praxi aliarum Prouinciarum testantur, maximè D. Sal-
gad. dict. cap. 1. à num. 159.

Et denique in his Indiarum + Regnis id ipsum admittimus, & seruamus ex leg. 56. tit. 14. lib. 2. Summar. per hęc verbā for-mata: Que las Audiencias en el proceder contra los Ecclesiasticos, guarden las leyes, remedian dellas fuerças. Y en casos graues de inobedencia, en que no se pueda escusar con la prudencia que se requiere, dada la quar-ta carta, dēn prouision de secreto de tempo-ralidades, Reg. Sched. 27. Februarij 1575. Peruano Proregimissa, quæ extat, pag. 40. tom. 2. impress. ibi:

Aueis escrito diuersas + veces la necesi-
dad, que ay de remedio para el castigo de los
culpados en motines, y trayciones, que por
enadirse dēl, se han hecho Clerigos, y meti-
do en Religion. quedando en la tierra; a
lo qual no se ha respondido hasta aora, por-
que de derecho está proueido lo que se ha de ha-
zer, sin embargo de auerse entrado en Reli-
gion de los que estuieren processados antes de
auer entrado en ella, vos podreis mandarlo
executar; y para los que no estuieren pro-
cessados de antes, si el escandalo, y daño
que fizieron fué notable, vos podreis dar or-
den, para que sus Prelados los castiguen, y
losecharais de la tierra, lo qual hareis con el
cuy*

cuidado con que esto os està encargado, embiandolos registrados, y con sus causas, obserua Regiam Epistolam 28. Octobris 1541. pag. 130. tom. 1. impress. maxime in ultimis verbis, que talis est. E L R E Y. Reuerendo en Christo Padre Fray Vicente d' Valverde, Obispo del Cuzco, del nuestro Consejo; Nos se ha hecho relacion, que en essa Provincia del Perù andan algunos Frayles discolos fuera de sus Monasterios, los quales diz que hacen algunas cosas dignas de correccion, y castigo, y que por no tener Iuezes dexan de ser castigados, y que conuenia mandassenos, que los Frayles que andauiesen solos en esa Prouincia, y no tuviessen casa, ni Iuezes, ni Prouinciales, ni Comendadores, estuviessen debaxo de Ordinario, donde se hallassen, para que fuesen corregidos, y castigados de sus excessos. Y visto por los de nuestro Consejo de las Indias, fue acordado, que deuiamos mandar dar esta nuestra Cedula para vos, e yo tuvele por bien; por la qual vos encargo, y mando, que à los Religiosos que no tuvieren Perlados en essa tierra, y anduvieren discolos, y no dando de si el exemplo que se requiere, los corrijais, y castigueis; y si vieredes que conuene, los echeis de la tierra, que para ello, si necessario es, por esta nuestra Cedula vos damos poder cumplido con to las sus incidencias, y dependencias. Cùm alijs pluribus Schedulis, D. Solorzan. dict. cap. 27. per tot. D. Alfar. de offic. Fiscal. gloss. 2. a num. 14. D. Vega in cap. Quantò 3. num. 100. & melius in cap. Cùm non ab ho nine 10. a num. 18. de iudic. D. Villarroel. en el Goubern. Ecclesiast. 2. part. quest. 18. art. 3. per totum, maximè a num. 34. vbi affirmat, in his Prouincijs ob summam & distantiam à Sancta Apostolica Sede, esse summoperè necessariam hanc praxim.

Alioqui si ea coertione, & expulsione, quandò opus fuerit, & necessitas expo- poserit, damnum irreparabile non vindica- retur, facile Respublica perirèt, & res t

24 acta erit, vt in punto obseruauit Marius Cutellus de prisca, & recent. Ecclesiast. libert. lib. 2. quest. 18. num. 7. innuirque bene Catholicus Rex Ferdinandus, vbi infra cap. seq. num. 32. in illis verbis: Porque si el supremo dominio nuestro no defendeis, no ay que hazer.

Ex quibus omnino inferri videtur, eam potestatem, & prærogatiuam Principis Secularis in casu necessitatis, & quandò aliter damnum excusari, & emendari non po- test, taliter ab omnibus esse receptam, & admissam, vt nullus & certè sit auctor tam audax, qui ipsi valeat eam negare, vt opti-

mè infert, & aduertit doctiss. Peralta vbi sue
præ cap. 13. num. 1. per hæc verba.

De quarts Autors he visto, no he trobat, qui diga no puga la potestat secular per la Economica, iure propriæ defensionis natura- lis, & patriæ valerse del remey de la expul- sió contra los Ecclesiastichs, que inquietan la Prouincia concitant los animos dels Pro- uincials à sediciones, si ha perill en la dilacio, que nos puga consultar à su Santidad, y del Ordinari Ecclesiastich no se espera lo remey.

Nunc autem pro prædictorum omnium confirmatione in medium producere expe- dit & exempla quædam, aliquibus in Regnis 25. Catholicis, diuersis temporibus, in hac materia, praxi tradita concurrente causa, in quibus apertè constat, vsum hunc anti- quum esse, passimque obseruatum, & ad- missam; quasi annuente, vel tacente San- cta Romana, & Apostolica Sede; nequè ab ipsa hucusque expressè in casu, de quo lo- quimur, quem supponimus, & admittunt Doctores Theologi, & Iurisconsulti dam- natum.

Sisebutus vigesimus secundus Gotho- rum Rex, qui anno Domini 612. dominatum ingressus est; iuxta tradita à D. Saavedra in Coron. Gothic. cap. 18. Episcopum & Bar- cinorensem Eusebium Episcopatu depo- suit; quoniā theatris, vbi histriones de varia Deorum superstitione & obseruan- tia quædam exhibebant, ac represe- bant, interfuit, P. Marian. dreb. Hispan. lib. 6. cap. 3. illic: In Hispania pari dicernen- di libertate, Eusebius Barcinonensis Episco- pus loco à Rege motus est, vt ipsius Sisebuti literæ declarant, substituto alio, quod in theatro quædam ab histriónibus agi concessi- set, quæ ex varia Deorum superstitione tra- ducta, aures Christianæ abhorrente videban- tur, Ambros. de Moral. in Histor. lib. 12. cap. 13. de eadem Historia agit per hæc verba: Otras dos cartas ay alli del Rey Si- sebuto, la una es à Eusebio, Obispo de Barce- lona, donde con harta asperza le manda, lue- go que aquella rea, dexe el Obispado, y le tenga otro, que alli no se nombra; la culpa de tan riguroso castigo, fue graue: pues este Obispo auia consentido se representassen en el teatro de Barcelona algunas cosas, que tenian rostro de gentilidad, y aun parece estuuo alli a verlas el Obispo, D. Saavedra vbi proxime.

Qui rectè aduertit, hoc absque & iuri- 28. dictione, & potestate Sisebutum Regem operatum; nequè enim potuit propria au- thoritate eam priuationem, & ab Episco- pali precellenti Dignitate electionem in- tendere; cùm tantum ad Sanctam Apostoli-

cam Sedem hoc spectet, dixi cap. 23. à numer. 20.

Nihilominus temporibus illis abusum
29 t hunc Regibus ordinarium, & communem fuisse, ut notat ibidem ita: *Abuso muy ordinario en los Reyes de aquella edad, puede ser que los obligasse la necesidad de los cajos, por ser difícil la comunicación con Roma, o que no quisiesen enmendar en su tiempo los abusos introducidos ya.* Adde in hæc, quæ notauit Frat. Ioan. de la Puente in tract. de conuenient. *utriusque Monarch.* lib. 1. cap. 11. §. 2. in illis verbis: *Nunca España dexó*

30 *dereconocer t al Vicario de Christo, como à Obispo vniuersal de los fieles, y Cabeza de la Iglesia; pero gouernaronse los antiquissimos Catholicos de España con alguna independencia de la Iglesia Romana por la distancia de las tierras, y por los inconvenientes, que hallaron aquellos Santos Prelados, padres de nuestra Fe, en vagar los Ecclesiasticos, y en la dilacion del despacho,* &c.

In horum confirmationem à Puente traditorum expende, quæ retulit, ac firmavit Petr. Hurtado de Mendoza de trib. virtutib. Theologalib. tom. I. disput. 21. sect. 9. §. 285. & disput. 34. sect. 9. §. 104.

31 Scilicet, Hispanos t Reges nostros, ac ipsorum Regnum, à Sancto Hermenegildo ad hoc tempus, sempè Sanctæ Romanæ Ecclesiæ obedientissimos fuisse, ibi: *Est quæ mirandum à Sancto Hermenegildo ad Philippum IV. Dominum nostrum, Hispaniam nullum habuisse Regem hereticum; sed omnes Ecclesiæ Romanæ obedientissimos, fateturque Inuitissimus t Carolus V. in edicto contrà Luteranos, ab eodem Mendoza relatus ibidem, per hæc verba: Constat (inquit Cæsar) genus me ducere à clarissimis Imperatoribus, à Nobilibus è natione Germana, à Catholicæ Hispaniæ Regibus, ab Archiducibus Austriae, à Burdinæ Ducibus, qui omnes Ecclesiæ Romanæ filij, ad mortem usque fideles, præstitere, Camargo en su Epitome Historial año 589. D. Salgad. de supplicat. ad Sanctissim. 1. part. cap. 1. §. vñico, num. 47. Pallares Gayoso en el memor. de quo infra, num. 15. in fin. Abb. Ioann. Briz Martinez en la Historia de San Juan de la Peña lib. 4. cap. 19. & 20. facit Bulla Apostolica Regi juris Patronatus, relata supra cap. 1. à num. 7. præcipue, num.*

9. in princ. ibi: *Cuius Reges (Hispaniæ)*

33 *Apostolicæ Sedi deuoti, ac fideles t sempè fuerunt.*

34 Quibus facile admittes, plura t in hanc materiam tradita, à D. Lobaton en la defensa de la regalia, que tiene el Rey, y sus

Tribunales de conoscer de los despojos entre Ecclesiasticos, num. 53. nota 223. & seqq. ex D. Saavedra in Coron. Gothic. cap. 17. Sandoval en la Histor. del Rey Don Alonso VI. de Castilla Hera 1124. fol. 74. Marian. ubi supra lib. 9. cap. 19. ad fin. præcipue resolutionem à Rege Alphonso VIII. sumptam, in controveisia, intè Rodericum Calaguritan. Episcopum, & Lupum Priorem Sanctæ Mariæ Naxarens; quam refert Stephan. Garibay incompend. Histor. Hispan. lib. 12. cap. 26, quæ talis est.

35 Alphonsus t Dei gratia, Rex Toleti, Castellæ, & in partibus Estrematuræ, &c. Vnuersis in Regno nostro constitutis, ad quos cumque literæ istæ deuenerint salutem. Notum fieri volumus, quod Priorem dictum Naxarensem, per Simoniam (ut omnibus patet) bona suæ Ecclesiæ diminuentem, exosum habemus, & culpis suis manifestis exigentibus, eosius administrationis Ecclesiasticae cura in Regno nostro priuamus, ipsumque à finibus nostris eliminari præcipimus; si vero contrà hoc edictum dispensatoriè agere præsumperit, eum inhonorandum, & omnibus bonis spoliandum, cunctis exponimus, spoliatores quoquæ, tam Nos, quam Episcopi nostri totius calumniæ immunes esse sancimus.

36 Sisbertus t Toletanæ Ecclesiæ Episcopus, quia contrà Egicanem Gothorum trigesimum tertium Regem, conspirauit, per Regis sententiam ab Episcopatu, & virbe amotus est; Deinde Patres Toletani Concilij 16. anno Domini 693. celebrati, ad hoc congregati, & vocati, Sacerdotio simul, & Dignitate eum spoliarunt; audi verba Sancti Concilij Canon. 9. post medium, ibi: *Vnde t Sisbertus Toletanæ Sedis Episcopus, talibus machinationibus denotatus, repertus est, pro eo, quod Serenissimum Dominum nostrum Egicanem Regem, non tantum Regno priuare; sed morte cum Florello, Theodomiro, Liubisane, Liubigitone quoquæ, Thecla, & ceteris interimere definiuit, atque genti eius, vel patriæ inferre conturbium, & excidium cogitauit, qui etiam per decreti nostri definitionem iam, & loco, & honore priuatus extitit, & deinde ibi:*

37 *Ipse vero Sisbertus pro sui iuramenti transgressione (nota hoc ad tradita supra cap. 22. a num. 70. & fin.) facinorisque tanti machinatione, secundum antiquorum Canonum institutionem, qua præcipitur, ut quisque inuentus fuerit, talia fecisse, & viuente Principe in aliud attendisse, pro futura Regni spē, a Conventu Catholicorum excommunicationis sententia repellatur, bonore simul, &*

loco depulsus, omnibusque rebus exutus, qui-
buscumque in potestate prædicti Principis re-
dactis, perpetui exilio ergastulo maneat rele-
gatus; ita nempè, ut secundum eorumdem an-
tiquorum Canonum decreta in fine vitæ suæ
tantam communionem accipiat, excepto si
Regia cum pietas antè absoluendum credide-
sit, cap. Si quis laicus 19. 22. quæst. s. (si-
miliem præditionem Arnulphum Lotarij
Regijs ex concubina filium, Rhemensem in
Gallia Archiepiscopum, à Synodo in id
congregata, instantे Hugone Rege à Digi-
nitatem t remotum anno 992. lieet deinde
restitutum ab alia Synodo, tradit latè Pe-
trus Marca in concord. Sacerdot. & Imper.
lib. 7. cap. 25. §. 2. & seq.)

De eadem Sisberti Historia mentio, t
39 & memoria extat apud Luitprand. in Chro-
nic. ann. 693. à num. 145. & seqq. vbi D.
D. Laurent. Ramirez de Prado in not. Pe-
tr. Gregor. lib. 35. sintagmat. cap. 2. P. Ma-
rian. dict. lib. 6. cap. 18. illic: El Arçobis-
po Sisberto, causa principal de todos ellos,
(alborotos) fue condenado a destierro perpe-
tuuo por sententia del Rey, y despues de los
Prelados, que junto con esto le descomulga-
ron, y despojaron del Arçobispado, Mar.
Cutell. de prisc. & recent Ecclesiar. liber-
tat. lib. 2. quæst. 18. num. 12. D. Salced.
deleg. Politic. lib. 1. cap. 10. à num. 62. Pe-
ralta de la potestat secular, cap. 12. num.
18. Prado Verastegui in dict. defens. Cano-
nic. art. 3. num. 262. & art. 6. num. 384. D.
Saauedr. in Coron. Gothic. cap. 28. à num.
40 25. vbi ad deponendum t Sisbertum, au-
thoritatem Pontificis supèr eo consulti
præcessisse credit, & benè amicus, & con-
collega nostèr D. Morote in Tatrocin. de
la Orden de Alcantara, num. 215.

A Galliæ Regno t expulsum inuenio
41 Cardinalem Bellouacensem in eo Præla-
tum, quonià Regis arcana aperuisset (quod
est t exempli praui, & grauiori poenè par
delictum, leg. Mercatores 4. Cod. de com-
merc. & mercatorib. ibi: Ne alieni Regni
(quod non conuenit) scrutentur arcana, Ioan.
de Terrarub. de præmin. Reg. Galliar. art.
5. circa fin. Ruin. consil. 4. lib. 5. Francisc.
Marc. decis. 1392. num. 4. Menoch. lib. 2.
de arbitrar. cent. 6. cas. 537. num. 11. Arn.
Clapmar. de arcan. rerum public. lib. 6. cap.
18. Marc. Anton. Surgent. de Neapol. Il-
lustrat. seu de præfect. prætor. lib. 1. cap. 4.
num. 6. D. Salgad. de retent. Bullar. 1. part.
cap. 2. num. 50. Zenall. commun. contracom-
mun. quæst. 897. num. 430. Georg. Mundius
consil. 25. num. 119. vol. 1. facit Valer.
Maxim. lib. 1. cap. 14.) Seditionemque ex-

citasset, tradunt Guill. Benedict. in cap.
Raynutius, verbo Vxorem, decis. 2. num.
2. num. 155. de testam. Robert. Guaguinus
in vita Lutou. Regis XI. & lib. 10. Histor.
cap. 10. vbi eum (minus rectè, ac urbanè)
hominem versipellem, dolosum, ac versu-
tum. item belluam magnæ perfidiæ, appella-
lat. Menoch. consil. 1000. a num. 99.

Quòd autèm Cardinalis Episcopus pos-
sit à Regno expelli, quotiès legitima, t &
sufficiens concurrit causa, prèter Menoch.
vbi proximè, docent etià Alderan. Mas-
card. de general. statutor. interpretat. con-
clus. 1. a num. 212. Benedict. vbi proximè,
D. Salced. dict. cap. 10. num. 34. Peralt.
vbi suprà cap. 12. num. 9. Parmensem t
Episcopum à Ianuensisbus è finibus suis
eliminatum, quia noua molliebatur, iefeu-
runt Corset. de potest. Reg. 3. part. quæst.
34. num. 6. Zeuall. in tractat. de cognit.
per viam violent. 2. part. quæst. 72. in fine
Marius Cutell. vbi suprà num. 12.

Similem casum per Ferrariensem t Du-
cem Alphonsum, in personam cuiusdam
Prælati exequutum, tradunt Nic. Boer.
in tractat. de seditios. cap. 1. Mart. de iuris-
dict. 2. part. cap. 34. num. 25. in fin. Zenall.
vbi proximè; alia exempla inuenies apud
Carol. de Grassal. de Regal. Franc. lib. 2.
cap. 10. Aufrer. cap. 249. Cutell. dict. num.
12.

De quodam Vicario t Ecclesiastico Ga-
natensi à Regno expulso, agit D. Amay. in
leg. Nullus 60. Cod. de Decurionibus, lib. 10.
à num. 40. tempore, quo ipse Fisci Patroni
munere in dictæ Ciuitatis Cancellaria fun-
gebatur; de eodem facto obitèr tractant
D. Larrea allegat. 39. num. 12. D.D. Al-
phon. Olea de cession. iur. tiz. 5. quæst. 6.
à num. 30. nouissimè D. Ximenez Lobat-
ton in discurs. sobre la regalia de conocer el
Rey, y sus Tribunales de los despojos entre
Ecclesiasticos, anno proximè præterito 1670.
edito, num. 76. not. 310.. & not. 311. refert
similem t resolutionem; qua tunc tempo-
ris alter Vicarius Generalis præfatæ Ci-
uitatis ab ea, & Regno fuit expulsus, de-
claratus extraneus, & temporalitatibus
priuatus, ibi: Eldia 28. de Mayo 1670.
se le notificò (al Prouisor) quarta carta, y por
no auer cumplido, como las demás, como à
inobediente, y rebelde à las Reales cartas, y
prouisiones de V. Magestad, se le desnatu-
ralizò; y estrano destos Reynos, y Señorios, y
que perdiessse, y se entrassen por V. Mages-
tad los bienes temporales, que tuviessse en ellos,
que saliese dellos, y no boluiessse a entrar sin
expressa licencia de V. Magestad.

Ibidem etiā refert multam primò eidem Prouisori infictam, quia t excusione facta, nulla bona ipsius inuenta fuere, ex quibus solueretur; ex bonis temporalibus Archiepiscopi exactam fuisse, qui illum nominauit, ibi: *Mandaronse sacar dos mil ducados por la inobediencia; y constando por diligencias, no tenia bienes, se mandó à mi pedimiento se entendiese en los temporales del Arçobispo, como su nominador.* D. Amaya vbi supra, D. Olea dict. quæst. 6. num. 31. D. Larr. dict. num. 12. Costa de facto scient. & ignorant. inspect. 41. num. 4. nostras. D. Oliues in Supremo Aragonum Consilio Fisci Patronus ad leges Sardiniae, cap. 112. num. 2.

Int̄ alia vnum omnino obseruandum, & memoriae mandandum aduert. D. Amay. (spectatque ad ea, quæ latè tradidimus supra cap. 12. à num. 9.) Vicario scilicet de cedente, ab Episcopo longinquis in partibus agente constituto, vel à Principe, aut eius t Senatu electo, & expulso à Regno, vel Dioecesi, Capitulum interim, veluti Sede vacante, administrare posse, & debe re, in cuius comprobationem plures refert, quos videas, quibus addit Barbos. de offic. & potestat. Episcop. 3. part. allegat. 132. à num. 18. P. Dian. 8. part. Moral. tractat. 4. resolut. 4. Moez de Yturbide in cap. Si Episcopus, de supplend. neglig. Praelator. in 6. num. 1. Vicariumque t constit uere posse, Quarant. in summ. Bullar. verbo Capitulum Sede vacante, num. 12. Ioan. Baptist. Thor. in compendio decision. Curiae Archiepiscop. Neapol. 1. part. verbo Capitulum, in fin. 1. part. compend. decis. Regal.

51 Idem dicendum venit, quandò t ipse met Episcopus expellitur, si Vicarium pri mò non constituerit, ex eadem ratione. 52 Itēm, quandò t à paganis detineretur, D. Vrrutigoit. in tractat. de instrus. quæst. 49. num. 7. vbi num. 5. & 6. docet, Episco pum à sua Dioecesi electum in suos t subditos iurisdictionem recte exercere posse; Itēm contrà expulsores, consiliarios, fautores procedere, licentia tamèn Ordinarij loci interueniente, ad ea quæ diximus su pra cap. 13. à num. 5. Captiuitas enim, & longa absentia t morti equiparantur, Cardinal. in Clement. vnic. de offic. Vicar. quæst. 18. in fin. Bonifac. de Vitalin. in Clement. vnic. §. Volumus, quæst. 5. de for. competent. D. Amay. dict. num. 40. & seqq. D. Fermosin. de Sede vacant. tractat. 1. quæst. 2. à num. 7.

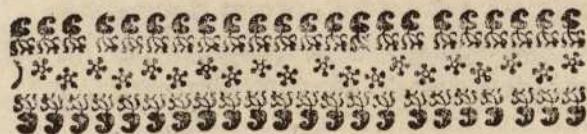
Si autēm scire cupis, quæ valeat Pra-

latus expulsus à sua Dioecesi, & in aliena existens, t exercere, prēter supradictos, ex Clement. vnic. de for. competent. & cap. 55 Cū Episcopus 7. de offic. Ordinar. in 6. vide Sigismund. Scacc. de re iudicat. gloss. 7. quæst. 3. limitat. 1. num. 58. & quæst. 4. Spec. 2. num. 152. Barbos. vbi supra alleg. 6. à num. 17. alleg. 30. num. 2. & allegat. 80. num. 10. P. Dian. 4. part. Moral. tractat. 4. resolut. 15. & resolut. 143. & seq. D. Sol orzan. de Indiar. Gubernat. lib. 3. cap. 9. num. 4. Gratian. disceptat. forens. cap. 655. num. 19. Sayr. de censur. lib. 1. cap. 14. num. 4. & lib. 2. cap. 21. num. 28. in fin. Villian. de iur. Patronit. 2. part. lib. 7. cap. 1. num. 9. Bartholom. Gauant. in Ma nual. Episcopor. verbo Ius Patronatus, nu mer. 50. Tondut. de præuent. 2. part. cap. 48. Gonçalez ad Regul. Octau. Cancellar. gloss. 43. num. 200. Suarez, Alter. Bonac in. Henriq. & alij apud amicum nostrum doctiss. D. Faria ad D. Couarr. lib. 1. va riar. cap. 10. num. 28.

Ab hoc Peruano Regno t expulsus fuit 55 quidam Religiosus à D. Machione de Montes Claros, tunc Prorege (hoc ex specia li facultate Proregibus a Rege nostro data in instructione anni 1569. pag. 164. tom. 1. impress. illic: *Sino, que si se demandaren los Predicadores en esto, de la manera que lo escriuís, vos el Virrey lo procureis proveer, y remediar, tratandolo con sus Prelados; y si esto no bastare, bareis que las tales personas, que ansi fueren causa desto, se embarquen, y embien a estos Reynos, los que os pareciere que convienen, leg. 47. tit. 10. lib. 1. summ. vide P. Pellizzar. in Manual. Regul. tract. 8. c. 6. num. 129.) & in Hispaniam missus; quoniam inconcione quadam in Ghilensi Prouincia habita, plures scandalosas, & Regijs Ordinationibus contrarias effudit propositio nes, D. Solorzan. dict. lib. 3. cap. 27. num. 18.*

Sunt, & alij passim casus t tūm antiqui, tūm recentiores omnibus noti. A Civitate Neapolis expulsus fuit D. Brancacho Nuntius Apostolicus; à lusitania Nuntius Pallotta; à Regnis Castellæ Nuntius Campeggi; à suis Dioecesibus, Dom. Archiepiscopi D. Petrus Gueuara, D. Petrus Baca de Castro, D. Maximilianus de Austria, Andres Martínez, & alij Cutelli, dict. num. 12. à Lusitania itēm Alexander Castracani Collector, de quo Illustriss. D. D. Ioann. Chumacero & Carrillo, qui fuit postmodum Castelle

Præses in memorial. ad Sanctiss. so bre las diferencias con este Colec tor, fol. 9.

S V M M A R I V M.

- I**N præcedentium continuationem duo casus referuntur, & num. 2.
- 3 Ecclesiasticus expellendus debet, & solet amicabilitè hortari, ut ab inceptis defiat, & abstineat, & num. 4.
- 5 Fiscalis in Regaliarum, & præminentiarum Principis causis, debet interuenire, ne in aliquo diminuantur, & num. 14. 20. 21. 32.
- 6 Difficultas se obtulit circa actum expulsonis in casu suprà relato.
- 7 Proponitur qualiter fieri debeat, sicut in eo casu dictum fuit.
- 8 Iudicis Ecclesiastici auxilium debet inuocari, ut per ipsum expulso fiat, & num. 9. 10.
- 11 Rescripta Regia circa hoc adducuntur, & num. 12. 13.
- 15 In causis ad Regiam iurisdictionem, & prærogatiuam spectantibus proceditur ad instantiam Fiscalis, & num. 20. 21.
- 16 Ideo in Regijs Senatibus, & Tribunibus agitantur.
- 17 Itém, quæ mouentur ad solutionem tributorum, vulgo alcaualas, &c. ab Ecclesiasticis soluendorum, quando debentur, & num. 18.
- 19 Licet aliqui contrarium teneant.
- 21 Iacobi Calicij optima verba referuntur.
- 22 In huiusmodi præminentiarum causis accurate procedendum est, & num. 23.
- 24 Regis Ioannis factum in materia prærogatiuæ Regiæ diminutæ, traditur.
- 25 Præfata tamèn resolutio ad terrorem magis, quam ut cum effectu fieret, accipienda est.
- 26 Principes agrè ferunt, in aliquo Regaliarum præiudicari.
- 27 Ferdinandus V. Rex Castellæ CATHOLICI pronomen nouiter à Romano Pontifice obtinuit.

- 28 Licet ab antiquo Regibus Hispaniæ idem competeret.
- 29 Carolus V. Imperator MAXIMI, ET FORTISSIMI deno ninatione à Paulo Papa III. insignitur.
- 30 Catholicus Ferdinandus Præsidem, & Senatores Pintianæ Cancellariæ priuauit officio, quia Regaliæ defensionem omiserunt.
- 31 Refertur ei usdem Principis quædam celebris Schedula 22. Maij 1508. ad Comitem de Ribagorça Neapolitanum Proregem, missa.
- 32 Regaliæ diminutio, aut usuratio admittenda non est, & num. 24.
- 33 Alia Regia Schedula 20. Decembris 1546. in materia præminentiarum, adducitur.
- 34 In bibitoria Iudicis Ecclesiastici non admittitur in causa prophana.
- 35 Aliud rmedium contrà Ecclesiasticum turbatorem pacis publicæ, dato in mora periculo, proponit Cutelli.
- 36 Hoc consistit in eo, quod reus cum Episcopis factum continentibus Superiori Ecclesiastico mittatur, & numer. 41.
- 37 Pragmatica dicta de Bormes, & Regia Schedula 6. Aprilis 1653. in comprobationem afferuntur, & num. 40.
- 38 Clericus rixosus potest capi, ut suo Iudici tradatur, & num. 39. 43. 45.
- 41 Regia Schedula præfata, ann. 1653. decidit, reum Ecclesiasticum mittendum cum processu.
- 42 Marij Cutelli verba circa hoc remedium referuntur.
- 44 Cap. filijs, vel nepotibus 16. quest. 7. sublatum esse, per cap. Qualiter, & quando, de iudic. docent aliqui.
- 46 Casum à Prorege Neapolitano D. Comite de Lemos executioni mandatum, tradit Cutelli.
- 47 Delinquencem à manibus Satelitum violentè eripere, non est Regiam iurisdictionem usurpare.
- 48 Pater Diana admittere videtur hanc præxim, saltè in partibus à Romana Curia remotis.
- 49 Maxima distantia plurimum confert sæculari Principi.
- 50 Fr. Ioan. Madriaga in comprobationem prædictorum affertur,

ARGUMENTVM.

Expulsionis Ecclesiastici actus quomodo exequendus? Traditur aliud remedium contrà exemptum seditionis, vel pacis publicæ turbatorum. Regius Fiscalis Regalias, & præminentias Regis accuratè defendere, ac conservare tenetur. Referunturque casus, qualiter conquesti sunt Principes, cum de diminuendis his actum est.

CAP. XLIV.

DVos tamèn t interim casus, quorum fui ocularis testis, referre non omitterem. Primus contigit in Regno Sardinæ, patria nostra, anno 1641. (undecimum tunc agebamus annum) in personam D. Episcopi Alguarense. D. Antonij Nusæo, concubini nostri, Prælati sanè pietate, & humanitate apud omnes insignis. Ille ergo controuersia iurisdictionis mota, acriterque agitata cum Regijs Senatoribus, quia mandatis Regijs omnino obtemperare recusavit, praxis forma servata, tandem expulsus fuit, nec solùm à propria Dioecesi Alguarense, verum etiam à Regno toto, qui tandem nauiculam renuens, violenterque ingressus. Romam petiit, ubi à Sanctissimo Urbano VIII. honorifice exceptus, magnoque fauore prosequutus (vt acceperimus) tantisper permanuit, donèc à Pissimo, & Catholicissimo Rege Philipo IV. Domino nostro decretum fuit, in antiquam eum redire Sedem; ibique hilari omnium animo receptum vidimus; hunc casum obiter tergit Thom. Delben. de Immunit. Ecclesiar. cap. 6. dub. 10. nu. 10. & 11. P. Dian. 7. part. Moral. tract. 1. resolut. 9. in fin.

Secundum t in Regio Guathemalenfi Senatu Provinciæ Nouæ Hispaniæ, anno 1663. ubi tunc Fiscale munus exercebamus, experti sumus. Igitur Antonius Dominguez Lozano Laicus, Fondurense. Dioecesis, in causa prophana coram Episcopo Fondurense. D. D. Ioann. Merlo de la Fuente (doctissimo quidem Prælato, sed natura acri) pulsatus, ad Regiam Audientiam Goathemalensem, per viam violentiæ interposuit recursum. Violentiæ enim casus dicitur similiter, quando Ecclesiasticus in cau-

Tom. I.

sa prophana, contrà Secularem procedit, ut dixi cap. 37. a num. 27. In qua, seruatis feruandis, vim facere D. Episcopum in cognoscendo, & procedendo, declaratum fuit, causamque Seculari Iudici, qui de ea cognoscere deberet, remittendam, vulgo, Auto de Legos.

Nihilominus tamèn hac insuper habita determinatione iterū, iterūmq; in cognitione, Reumq; Laicum grauando perseueravit Dom. Episcopus, ita vt ad partis vexatæ instantiam, & supplicationem, diuersis pro eadem causa vicibus octo Regiæ prouisiones fuerint expedite, primæ, & secundæ, cum temporalitatum comminatione, & naturalitatis priuatione in forma solita. Rursusque medijs alijs amicabilitè, t tūm à Nobis, tūm ab alijs rogatus, admonitus, què fuit; iuxta tradita ab Oliuan. de iur. Fisc. cap. II. num. 40. illic: Sed antè omnia, post declarationem factam, & notificatam Iudici Delegato, vt possit resipiscere, & ad se redire, & melius sentire, adhuc Generalis Locumtenens, vel Gubernator suo casu chartatiue monere Delegatum solet, cum charta priuata, & non expedita per Cancellarium, vt ab huiusmodi oppresione cesset, & consulat sibi in revocando procedimenta per eum facta; vt in huiusmodi causæ cessaret cognitione, tot vicibus prophane, ad Seculareque Tribunal spectare declaratae, que tandem nihil proficere potuerunt.

Partis ergò vexatæ continuis Regiam Cancellarium prementibus querebili, cognitaque Prælati duritie, & conumacia maxima (nec vtor verbis quibus sunt vbi Guaguin. & Benedict. regati capite superiori, numer. 42. (facit optimè Marius Cutell. ad leges Federici Regis Siciliæ, cap. 22. nor. 24. numer. 5. illic: Si Episcopi obediens,

Ff

recu-

recusent, vel si tumultus suscitarent, ac temporalem iurisdictionem, ita laderent, ut pax publica Diœcsum turbaretur, 4 muneribus Laicis usurpati, nullæque thortationes, precesque proficerent, ut sua iurisdictione contenti essent) decreuit, declarauitque Senatus, pœnas omnes in dictis prouisionibus, & chartis secundis contentas, incurrisse in quarum consequentiam expellendum fore, & esse à sua Diœcesi; declarandumque, propt declarauit eum, extraneum, & iure originis, & naturalitatis priuandum, ut priuatus fuit; quæ omnian omnino executa fuere, literis solitis in id expeditis die 1. Septembri 1603.

Ad quam ultimam obtinendam declarationem, & Nos, pro munere nostro, instantiam fecimus, quia evidentè Regiæ t. iurisdictionis apparebat turbatio, & usurpatio, euenisque verè casum, l. 4. tit. 1. lib. 4. & l. 1. tit. 8. lib. 1. Recopilar, ut diximus suprà cap. 37. à num. 17. præcipue attenta mature D. Episcopi in cognoscendo de causis merè prophanis pâsim, contrâ Laicos, continuatione, & perseverantia; constabat enim annis retrò proximè elapsis Potentissimo Regi Catholico Domino nostro relatum fuisse à prefato Senatu, missis super eo actis, ac documentis; ab illa Diœcesi, quæ suprà centum & quinquaginta leucas (Italis suprà quatuorcentum & quinquaginta millaria) à Regia Curia distat; lector considera in his recursibus, & auxilio in Senatu, tam longè distante, querendo oppressionem passam, sumptusque factos, occurrisse quamplures Laicos, ab ipsomet Prælato, summè vexatos, indebitè, vel semper; siquidem in eorum causis, quas eo tempore triginta & quatuor esse affirmabatur; declaratum fuisse in omnibus ferè, auto de legos; constabat rursùs à Rege nostro responsum fuisse, quod Senatus, secundum leges Regias, partibus instantiam ministraret.

Sed tunc temporis circà expulsionis 6 praxim vidi dubitari; quo t scilicet modo, quaque forma exequi deberet; fannè ni Nostras Ludouicus Peguera nos exequendum, & sequendum doceret, vidissimusque modum à Regijs Regni Sardinie Ministris, in casu, quem retulimus, servatum; quem equidem in promptu habebamus, difficultè allucinaremur. Ergo Peguera in prax. criminal. cap. 24. in fine, in hunc procedendum modum, ex triu aularum prescripto, docet: Facta t expulsionis declaratione, cer-

tioratur de ea expellendus media intima, seu monitorio, qui si intrâ terminum in Regijs literis, & mandatis assignatum, non obtemperat: ex urbanitate iterum à Ministris monetar, ut obediat statim; quo decurso spatio, nèc iudicato, parito, Regij Ministro, invoco & Iudicis Ecclesiastici Ordinarij auxilio; eoque obtento, per ipsius manum; vel non obtento, per Saecularem, decentè tamèn, & omni qua fieri potest, urbanitate, à Regno expelliatur.

Hanc formam non video servatam fuisse, in expulsione Archiepiscopi Mexicanii, ideo forsan factum illud omnino displicuit; de qua Domin. Moscoso, Indiarum Senatus tunc Fiscalis, in discurs. Iuridic. & Politic, sobre la sedicion que huuo en Mexico año mil y seiscientos y veinte y quatro, numer. 1. in fin. ibi: Y el Virrey que se halló presente a todo, lo mando executar, y remitió al Alcalde Don Lorenzo de Terrones, que lo sacasse (al Arçobispado) del Arçobispado, y obedeciendo, se lo notificó; respondió, que con su voluntad no se ania de ir; que si tenia orden, lo lleuasse, y cumpliendo lo, Martin Ruiz de Zauala, Alguazil Mayor, lo astó del braço, y lo metió en una carroza, y caminaron. Adde Fontanell. qui Pegueram sequitur de pact. nuptialibus, clausul. 4. gloss. 13. part. 3. numer. 18. Dom. Solorzan. de Indian Gubernat. libr. 3. cap. 27. numer. 12. illic: Requisitis eorum Prælatis, ipsorumque manu, & & authoritate, &c. melius numer. 17. & 53. vbi plures Regias Schedulas id ipsum advertentes, congerit, insinuant, Cancer. 3. part. variar. cap. 10. à numer. 45. & 49. Dom. Villarroel en el Gouierno Ecclesiastico, 2. part. quest. 18. articul. 3. à numer. 26. cum sequentibus, Dom. Salced. de Leg. Politic. libr. 1. cap. 10. à numer. 20. Domin. Crespi obseruat. 3. à numer. 18. qui tamèn non docent, quid agendum, quandò Ordinarius Ecclesiasticus auxilium prestare recusat, quod semper accidit; Peguera verò declarat, & exponit; si vis expende, l. 13. titul. 2. libr. 1. Recopilar. illic: Y si el Iuez Ecclesiastico, requerido con la dicha seguridad, no quisiere sacar el tal deudor, ó deudores, y entregarlo al Iuez Seglar, que el mismo Iuez Seglar sin escandalo, y sin lesion de la persona del dicho deudor, le pueda sacar de la Iglesia, quæ referuntur in Schedul. 13. Decemb. 1573. tom. 2. impr. pag. 38.

Itaque semper curandum summo operè erit, si casus contigerit, hanc expulsionem, vel aliam coercitionem in Ecclesiastico-
rum personam exequendam, per suos t
Præciosos, & Iudices, ut proximè relati advertunt, fieri, & celebrari; quemadmodum praxis à Peguer. & Fontanell. tradita supponit, & exprimunt Dom. Solorzan. & alij; Proregumque Indiarum instructiones docent ann. 1568. pagi. 43.
tom. 2. impress. ibi: Que t son perturba-
dores del Pueblo, anisareis de ello a los Prelados, para que los castiguen, y echen de la tierra. 1575. pag. 40. cod. tom. illic: Si el escandalo, y dano que fizieron fue notable, vos (el Virrey) pedreis dar orden para que sus Prelados los castiguen, y los echarais de la tierra (interventu Prælati) lo qual haréis con el cuidado con questo os está encargado, enviandolos registrados, y con sus causas. Et pag. 309. & seq. tom. 1. cap. 6. & 8. ibi: Procurareis luego el remedio con sus Prelados; & alię apud eundem Dom. Solorzan. & Dom. Villarroel. dict. art. 3. à num. 2. & num. 30. refert celebrem Schedulam 17. Martij 1619. Dom. Solorzan. num. 16. & Hieronym. de Prado Verastegui in dict. defens. Canonic. sèpè citata, art. 2. num. 151. quam, quia specialis in hac materia, referto, Eschilacensi Principi missa fuit (add. l. 20. tit. 9. l. 19. tit. 10. lib. 1. Summ.)

He visto t lo que dezis acerca de que auiendo un Clerigo Doctrinero de Tambo-
bamba, Diocesis del Cuzco, dado una puñalada al Teniente de Corregidor de aquel Partido, y rotolo la carcel para sacar un mes-
tizo, criado suyo, que tenia preso, no han sido possibles todas las diligencias que auéis hecho para que el Cabildo de la dicha Iglesia de el Cuzco castigue este Clerigo. Y ha parecido, que pues el remedio en semejantes casos está dispuesto por Derecho, por la Regalia que yo tengo t adjuvada en el de mi Patronazgo Real, para que se haga justicia, por la ofensa que haze al Patron, y a la causa publica con ministerio de semejantes personas, proueereis como a pedimiento de el Fiscal se despache prouision de la Audiencia, hablando con la Se-
de vacante por via de Ruego, y Encargo, para que auise de el castigo que huiiere hecho en semejante materia, pidiéndoles em-
bien los autos, y copia de la sentencia; y si resultare que no se ha castigado, o que no se ha hecho condignamente, se les buelua a aduertir el mal exemplo, y escandalo contra la paz publica, procurando, que el Me-

Tom. I.

tropolitano lo remedie, &c.

Dixi supra numer. 5. pro munere nostro, quoniam contempte, aut usurpatæ t jurisdictionis causa Regis Fiscalibus, pro præcipua ipsorum natura, & confidentia concedita, spectat, l. 25. titul. 5. l. 20. titul. 20. libr. 2. Recopilation. Ordinatio Audientiar. Regiar. 83. D. Alfar. de offic. Fiscal. gloss. 9. num. 33. Dom. Larr. allegat. Fiscal. 1. num. 8. & allegat. 63. num. 2. & 4. D. Escalon. in Gazoflac. lib. 2. part. 2. cap. 37. num. 3. Calist. Ramirez de Ige Reg. §. 16. num. 52. vbi ait, ad Regij Fisci instantiam, & requisitionem t in his causis esse procedendum, Dom. Amaya in rubric. Cod. de iur. Fisc. numer. 24. Fontanell. de part. nuptial. claus. 3. gloss. 3. num. 32. Dom. Crespi observat. 4. num. 240. & seqq. & à num. 236. D. Dominic. Forcada, Sardinie Fiscal. in allegation. sobre la cobrança de vnas penas en que incurrieron hombres de negocio, à num. 1.

Ideò in Curia Regia t est semper agitandum, quoties de his materijs controuersia fuerit, vt notant iam relati, in quod videndi sunt, ex l. 2. Cod. Ut nemo priuat. l. 57. titul. 6. part. 1. l. 6. titul. 1. libr. 4. l. 10. titul. 7. libr. 9. Recopilar. Barbos. in remission. libr. 2. titul. 1. §. 15. & 17. Roland. consil. 89. numer. 28. libr. 2. Bald. in l. Si debitum, Cod. quand. Fisc. vel priuat. num. 4. Boer. decis. 69. Viu. decis. 236. Anton. Fab. ad titul. Cod. de priuileg. Fisc. definit. 2. Pereyr. de man. Reg. cap. 37. numer. 4. Zeuall. de cognit. per viam violent. 2. part. quest. 25. num. 24. Ioseph. de Selsè in tractat. de sindicat. à num. 106. & decis. 351. num. 12. D. Castill. de ter-
tijs, cap. 12. à num. 20. D. Solorzan. dict. lib. 3. cap. 1. num. 51. & 52. à num. 42. & cap. 3. num. 24. D. Larr. allegat. 27. D. Salgad. de Reg. protect. 3. part. cap. 10. à num. 189. Accac. Ripoll. variar. cap. 1. à num. 179. D. Salced. de Leg. Politic. lib. 2. cap. 13. Pareja de instrument. edition. tit. 6. resol. 9. à num. 76. & tit. 5. resolut. 9. à num. 6. Bobadill. in Politic. lib. 2. cap. 18. n. 60. iunctis l. 1. & 2. Cod. Vbi cause Fiscales, l. 1. & 2. Cod. de offic. Comit. Sacr. Palat. l. 3. & 8. tit. 5. lib. 1. l. 1. tit. 1. l. 4. §. 4. tit. 2. lib. 9. Recopil. l. 3. ff. de his, quæ, in testam. delentur. Peregrin. de iur. Fisc. lib. 7. titul. 1. num. 6. Carteual. de Indic. titul. 1. disput. 2. à num. 702. late Prado Verastegui vbi supra, art. 5. num. 358.

Quemadmodum, quandò disputatur,
 17 & tractatur de solutione + tributorum,
 vulgo, Alcaualas, à Clericis, & Eccle-
 siasticis solvendorum, in casibus, in qui-
 bus ea debentur; hęc enim causa ad Prin-
 cipem Sacularem, maximè in Regnis Ca-
 stellae, & ipsius Tribunalia spectat, cog-
 noscitque de ea Secularis, procedens pig-
 noribus, ac bonis captis, & executiue.
 Dummodo Ecclesiastici persona non di-
 stringatur; Ordinatio Vallisoletan. Cancellar. libr. 1. titul. 1. fol. 7. ibi: Y por-
 que + estas cosas tocan a nuestra preemi-
 nencia Real, de que siempre los Reyes nues-
 tros predecessores, de gloriosa memoria, y
 Nos, y nuestros Oficiales, y Justicias ac-
 costumbraron conocer, aunque sea contra
 Clerigos, y Frayles, y Religiosos, y Or-
 denes, sin que otro se aya de entrometer, ni
 entrometa en ello, ni se le aya de dar, ni
 de parte alguna de ello; & libr. 1. titul.
 7. fol. 46. in Ordinat. Reg. Cancellar.
 Granat. idem determinat Invictissimus
 Imperator Carol. V. vt tradunt Dom. D.
 Anton. de Castro in discurs. iuridic. so-
 bre el origen de los millones, y obligacion
 de los Ecclesiasticos de contribuir en ellos,
 num. 108. Dom. Riaño in simil. memo-
 rial, num. 184. iunctis Pareja, & Dom.
 Larr. vbi proxime, Gutierr. de gabell. q.
 94. à num. 9. Girond. eod. traitat. 7.
 part. à num. 21. Carleual. de Iudic. dis-
 putat. 2. num. 159. Licet contrarium +
 defendere conentur, ex cap. Non minus
 4. cap. Aduersus 7. de Immunit. Eccle-
 siar. l. 54. tit. 6. part. 1. Anguian. de le-
 gib. lib. 2. controu. 15. à num. 14. P. Dian.
 1. part. Moral. traitat. 2. resolut. 42. P.
 Sanchez consilior. Moral. lib. 2. cap. 4.
 dub. 55. à num. 2. & 9. Dom. Tapia in
 Caten. Moral. lib. 4. quest. 11. artic. 21.
 numer. 2. Prado Verastegui vbi supra,
 numer. 359. qui alijs in terminis loquun-
 tur, non quando materia pertinet ad
 pręminentiam, & Regaliam Principis.

Et denique aliae causae omnes Supre-
 20 mi dominij Regalias, + & pręminentias
 tangentes; istarum enim cura ad of-
 ficiū Fiscaliū attinet, l. 12. titul. 18.
 part. 4. Dom. Larr. vbi proxime, numer.
 4. Fontanell. decis. 358. num. 6. & 7. qui
 ex Iacobo Calicio in Margarita Fisc. in
 21 princip. num. 5. ita refert: Se semp̄ +
 in hac obligatione fixos oculos, dūm eo
 munere fungebatur, habuisse, in mente te-
 nuisse, ac o seruasse; propter quod dicit,
 (quod debet seruire de magna consolatione
 hodiernis Fiscalibus) se grandissimas in-

gratitudines (itā loquitur) incurrisse ali-
 quorum Regiorum Consiliariorum, ma-
 lentem seruire Deo, quam mundo; hęc
 Fontanell. ex Fiscali Calicio. Adde l. 1.
 titul. s. l. 21. titul. 19. lib. 2. summ.
 Ordinat. 98. Suprem. Consil. ann. 1636.

In quibus causis, & casibus + ac-
 curatē, & diligentē procedendum est,
 nihil omitendo agendum, nē aliquod
 Principi inferatur pręjudicium, l. Fisci,
 Advocatus 3. Cod. de Advocat. Fisc. vbi
 Baldus, & alij; sicut dici solet + de 23
 tutore, l. Quotie's 9. §. Nec utique, cum
 similibus, ff. de administrat. tutor. notant
 Peregrin. de iur. Fisc. libr. 7. titul. 2.
 num. 7. Fontanell. vbi proxime, D. Cres-
 pi obseruat. 51. num. 26. vbi refert, Re-
 gem + Ioannem, vt accepit, Summum 24
 Pontificem Episcopo Valentino dedi-
 se commissionem cognoscendi de causis
 exemptorum, ad ipsum Regem pertinen-
 tibus; mississe Alguazirum ad Episco-
 pum, vt vel commissionem, vel ip-
 sum mortuum, deferret; vt notauit Pe-
 tr. Bellug. in Specul. Princip. rubric. 11.
 §. Videndum, numer. 12. quamvis id
 ad terrorem + magis, quam vt cum 25
 effectu fieret, resolutum, credendum
 sit, vt benè advertit ibidem Dom. Cres-
 pi. Adde ex Riminald. Iun. consil. 327.
 numer. 2. libr. 3. Mascal. de probation.
 conclus. 162. numer. 33. Vermigliol.
 consil. 269. numer. 6. & consil. 270. nu-
 mer. 10. ex alijs Thor. vot. 100. num.
 91. Grammatic. decis. 36. numer. 1. ad
 med. & in fin. agrē enim ferunt Reges,
 & Supremi Principes in aliquo, etiā + 26
 minimo, pręminentiarum suarum defrau-
 dari, impediri, ob quam causam saepe nu-
 merō sunt de suis conquesti officialibus,
 & ministris: quando nemp̄ aliquid non fa-
 ciendum, vel admittendum admissum, &
 factum est.

Catholicus Hispaniarum Rex Ferdinan-
 dus, huius nominis V. qui hanc + CATHO- 27
 LICI denominationem, & prærogatiuam
 à Sanctissimo Alexandro Papa VI. conse-
 quutus fuit ann. 1496. secundūm Roderic.
 Mendez Silva en su Catalogo Real, success.
 77. fol. 124. Ioann. Blazquez Mayoralgo
 de la perfecta razon de Estado, lib. 7. fol. 88.
 Cassan. in Catalog. Glor. Mund. 5. part.
 considerat. 31. & 32. Camill. Borrell. de
 præf. Reg. Catholic. cap. 41. num. 23. D.
 Riaño vbi supra, sub numer. 86. Licet
 iam ab antiquo + hoc Catholicī pro- 28
 nomēn Hispanię Regibus competere do-
 ceant suprà relati; & præter eos, ex Concil.
 To-

Tolet. III. & alijs probant Francisc. Viuar. in Commentar. ad Marc. Maxim. Epistol. nuncupat. num. 21. & seq. illic: Unde nullus, praeter Hispaniae Reges, utroque iure Rex Catholicus dici potest. Et ibi: Non solum Dignitas Regia, sed etiam sanguis, & cum sanguine Catholici cognomentum in Hispanijs procedere, ab uno primo Catholic Rege Ricaredo, Hermosill. in prolog. ad 5. partit. gloss. 2. numer. 39. Cesar. Baron. Annal. tom. 8. ann. Christ. 638. Zurit. Annal. Aragon. part. 5. libr. 2. cap. 40. Sim. Barbos. in repert. verb. Rex, pag. 333. ex Barbos. Garibay, Moral. Marian. Vafsefo, & alijs, Ioannes Pallares, Gayoso en el memorial, sobre no deber contribuir la Iglesia de Lugo en el servicio de Millones, num. 15. iunctis Didac. Valdés de Dignitar. Reg. Hispan. cap. 20. & seq. Dom. Solorzan. de Gubernat. Indiar. lib. 1. cap. 13. num. 21. Dom. Valençuel. consil. 99. num. 27. Prado Verastegui ubi supra, art. 6. num. 378.

29 Ità Invictissimo Carolo V. titulum + ac denominationem MAXIMI, ET FORTISSIMI concelsit Summus Pontifex Paulus III. Pat. Basil. Baren. in addit. a los Ceſares de Pedro Mexia, in eodem Carolo V. cap. 5. in fin. pag. 626.

30 Magnus ergò hic Catholicus Ferdinandus dignitatum, & officiorum priuatiōne multauit Preſidem, + & Senatores Cancellariae Vallisoletanę; quoniā ad Curiam Romanam appellationem admisere, in casu prohibito, Stephan. Garibay in sua Histor. ad ann. 1491, libr. 18. cap. 40. illic: Tambien en este año el Presidente, y Oydores de la Real Audien- cia, que en Valladolid residia; cayendo en grane descuido, porque en un caso que ante ellos vino, otorgaron apelacion para Roma, debiendo ellos conocer en la causa; los Reyes con acuerdo en ello auido, priuaron al Presidente, y Oydores de sus of- cios; siendo Presidente Don Alonso de Val- diuiezo, Obispo de Leon, y Oydores, el Docto Martin de Auila, el Licenciado Chinchilla, el Doctor Cano, y el Doctor Olmedilla: en cuyos lugares sucedieron, por Presidente, el Doctor Don Iuan Arias del Villar, Obispo de Oviedo, que despues fue de Segouia; y por Oydores, el Licenciado de Villena, el Doctor de Palacios, el Li- cenciado Villamuriel, el Licenciado Pala- cios Rubios, el Doctor de Villouela, y el Licenciado Astudillo. Idem factum re- ferunt Laurent. Carvajal in suis Anna- libus manuscriptis, & nouissim. Dom.

Tom. I.

Lobaton en el discurso, sobre no auer cumplido las Cedula de su Mageſtad el Ar- gobispo de Granada, num. 12. adde, quod tradidi de Marchione de Villamanrique, supr. cap. 34. num. 35.

Idem Catholicus Ferdinandus + sa- 31 tis apertè hoc ipsum, quod dixi, de- monitrare videtur, in Regia Schedula data en Burgos 22. Maij 1508. ad Comitem de Ribagorça Don Ioannem de Aragon, Neapolitanum Proregem mis- fa; de cuius tamē substantia, non dis- puto; tantū itaqüè ipsius verba, quoad intentum refero, vt animadverti valeat, quantum Principes curent, ac studeant, Regalias, & prerogatiwas suas, integras, ac illætas, servare; audi verba Re- gis.

Vimos vuestras letras de seis de el pre- sente, y la carta clara, a que en esta cifra vos remitiades, en que nos es- criuades largamente el caso de el Breue, que el Cursor de el Papa presentó a vos, y a los de nuestro Consejo, que vos resi- den; debió de quedarse allá por olvido, porque no vino acá. Pero por lo que nos es- criuío Miser Lonch, entendimos todo el dicho caso, y lo que passó sobre lo de la Ca- na.

De todo lo qual auemos sentido gran- de alteracion, enojo, y sentimiento, y estamos mucho marauillados, y mal con- tentos de vos, viendo, y sabiendo, de quanta importancia, y perjuicio de nues- tras preeminencias, y Dignidad Real era el dicho acto que fizó el Cursor Aposto- lico, y mayormente, siendo de hecho, y contra derecho, y no visto fazer en nues- tra memoria a ningun Rey, ni Visorrey de ningun Reyno: Porque no ficiſtes tam- bien de hecho, mandando ahorcar al Cur- sor, que vos lo presentó. Et paulo póst, illic: Y vos fazed estrema diligencia por fazer prender el Cursor, que vos presen- tó el dicho Breue, si estuiere en esse Reyno; y si le padieredes auer, hazed que renuncie, y se aparte con acto de la presentacion que fizó del dicho Breue, y mandadlo luego ahorcar.

Ec circa finem, in illis verbis: Y pues vedes nuestra intencion, y de- terminacion en esta cosa, de aqui ade- lante, por cosa ninguna de el mun- do, no sufrais, que nuestras preemi- nencias Reales sean + usurpadas por na- die; porque si el Supremo dominio nues- tro no defendeis, no ay que hazer;

Ff 3, que,

que la defension del derecho natural, es permitida a todos, y mas pertenece a los Reyes, porque demas de cumplir a la conseruacion de su Dignidad Real, cumple mucho, para que tengan sus Reynos en paz, y justicia, y buena gournacion; Quam recte exponit, Regis animum explicans, Lupertius, Leonard. in gloss. Ad eam, intelligens Regem Catholicum, ac ipsius mentem in quibusdam Schedulę clausulis, alias difficilioribus, eo modo, quo D. Crepli *supr. n. 25.*

33 Ad hanc praeminentiarum Regiarum naturam, & materiam refert Regiam Schedulam Imperatoris Caroli V. Domini nostri ad Principem D.D. Philippum, ipsius filium, ac itidem Dominum nostrum, & missam, 20. Decembris ann. 1546. circā inhibitorias à Curia Romana obtentas, ad supplicationem, & instantiam Dominae Eleonoris de Castro, uxoris Baionis de la Laguna, quam tradit Narcilus Peralta in prælud. tractat. de la potestat Secular, num. 4. in hæc verba.

34 En la causa del Baron, que por ninguna via directa, ni indirecta, no se ha de permitir, que sobre causa temporal, pendiente ante los Iuezes Seglares, vengan, ni se & cumplan inhibitorias de Iuezes Ecclesiasticos, porque es contra la preeminencia Real. Et postea ibi:

En caso, que por los Iuezes de Aragon se declarasse, que se obedeciesen las letras de inhibicion de Roma, no lo debemos de consentir, por ser esto en perjuicio de nuestra preeminencia Real: y asi estareis advertido de este punto, por dar a entender a los del Consejo de Aragon, que ai reside, y a los de allá, de la manera que deben proceder en el negocio; y siendo necesario, mandareis que asista persona por el Fisco. Esto del Breue, basado muy bien no dar lugar a que se acepte, y que se debe tener muy gran cuidado, que nadie entienda en esto, y si alguno se empachare, en ello, que sea castigado.

35 Denique contrà Ecclesiasticum delinqüentem in delicto atrocissimo, vel publicam quietem turbantem, periculo in mora concurrente & aliud reniedium Sæculari Principi, notauit Marius Cutelli ad leges Federici Regis, dict. cap. 22. not. 24. nu. 5. verific. Theodosius Imperator; nempè, vt Ecclesiasticus reus cum epistolis totum delictum continentibus, ad suum & Superiorum, Summum scilicet Pontificem, vel alium mittatur; vt causa cognita poenis illum debitum subiectat; quod etiam probare videtur pragmatica eiusdem Imperatoris Carol. V. data en Bohorones 17. Decem-

37 bris 1520. contra los Comuneros, in fine, ibi: E si fueren personas Ecclesiasticas, & de Orden, las mandaremos & remitir a nuestro muy Santo Padre, & a los otros sus Prelados, a quien son sujetos; quam ex D. Molin. de primog. lib. 4. cap. fin. num. 58. tradidimus in alium finem *supr. cap. 42. num. 33.* innuunt etiam D. Gregor. Lopez in l. 57. titul. 6. part. 1. gloss. in fin. D. Castill. de tert. cap. 41. num. 188. Peralt. *vbi supr. cap. 13. numer. 14.* conductit Guazin. de treg. & pac. 2. part. §. 3. de caution. de non offend. quæs. 14. num. fin. ex Herculano. de caution. cap. 31. numer. 13. *vbi ait*, Clericum & rixosum, quatenus Laicali potestati subest, cogi posse per Laicum Iudicem ad cauendum de non offendendo, vel de bene viviendo, pro quiete publica, vel saltē, vt remitti possit ad suum Iudicem Ecclesiasticum, iunctis Farinac. in prax. quæst. 8. num. 122. Soul. in Bull. Cœnæ, cap. 16. disput. 82. num. 9. Garc. de Nobilitat. gloss. 9. a num. 31. Bellot. disquisit. Clerical. 1. part. titul. de favo. Cleric. person. §. 11. numer. 1. Prado Verastegui *vbi supr. nu. 213. & 216.* qui docent posse & Clericum capi, & suo Iudici remitti. 38

39 Apertiū probare videtur assūptum nouissimè optima & Regia Schedula 6. Aprilis 1653. relata à nostrate amantissimo D. Montemayor in propugnat. pro Regia iurisdic. §. 19. in fin. & §. 25. in fin. in illis verbis: Teniendo entendido (cuidam Episcopo loquitur Rex Catholicus) que si no executais contoda breuedad (lo que se le ordenaua) se usaran con vos de los medios mas rigurosos, y executiuos que experimentareis, sacandoos de essa Provincia, y embarcandoos para traeros a Espana, y embiaros a Roma & con el processo. Nota hæc. 40

41 Nunc autem audi verba Marij Cutelli, *vbi supr. ibi*: Putarem in Regnis illis, *vbi* Summus Pontifex & longè auctor; vel si magnum esset in mora damnum; vel denique in Provincijs à quibus Incolæ, ne extra lares litigent, ac querimonias effundant, constitutione Pontificia constitutum esset, atque immemoriali consuetudine probatum, Episcopos, si ejici non possent, posse tamè Romano Pontifici (debito honore, personarumque decore servato) cum epistolis causam, excessusque continentibus transmitti, vt à suo Iudice plectantur; Per hoc enim Rex in eos ius non dicit, sed ius dicenti reum, vt sistat, remittat, quod omni iure licere, nemo & unquam dubitauit; 42 mouet ad hæc firmando ex textu in cap. Filij, vel nepotibus 16. quæst. 7. quem tex- tum

tum, licet diuersè Doctores accipiant, vt est videre per Dian. resolut. 14. tractat. 2. de Immunit. Eccles. (adde P. Azor inst. Moral. 1. part. lib. 5. cap. 14. quæst. 2. Salas de legib. quæst. 96. tractat. 14. disput. 14. cap. 19. num. 109. Filliuc. tom. 1. tractat. 16. cap. 10. num. 263. Bonacin. de legib. disput. 10. quæst. 2. punct. 1. §. 1. num. 12. & ad Bull. Cœnæ, punct. 1. num. 8. Duard. ad eandem Bull. lib. 2. Canon. 14. quæst. 8. num. 8. Coriolan. excommun. 14. fol. 926. Balboa in cap. 2. de Iudic. Marth. de iurisdiction. 4. part. centur. 2. cas. 43. Pesant. de Immunit. disput. 16. P. Dian. dict. tractat. 2. part. 1. resolut. 15. in fin. Gabr. à Sanct. Vincent. de censur. disput. 4. quæst. 9. §. 14. num. 268. D. Vrrutigoit. de instrus. quæst. 41. à num. 17. qui docent, dict. cap. Filijs, vel nepotibus t sublatum esse, per cap. Qualiter, & quando, de Iudic.) tamèn communiter à Canonistis, & Theologis receptum est, vt licet ex eo nullatenus iurisdictione Principi laico tribuatur, ius tamèn, quo possit apud Pontificem pro animaduersione Episcopi instare, ac ei reum offerre, tribuitur, non deuant, Farinac. decis. 179. num. 5. part. 2. crimin. ibi: Nam reuerà Consilium Regium nullum fecit decretum præiudiciale, sed immò fauorabile iurisdictioni Ecclesiastica, cùm remiserit t partes ipsas ad Nuntium Apostolicum, & sic ad Iudicem competentem, Ludouic. Sarau. de iurisdict. adiunctor. quæst. 30. num. 20.

44 Refert Cutell. in confirmationem casum in Regno Neapolitano t à D. Proregé Comite de Lemos executum. Ergò Prorex iste vigilanssimus, cùm armatis militibus Fermular. Episcopum ad Summum Pontificem misit; quia à latellitum manibus bannitos quosdam eripuit violentè, ob quod à suo deinde Iudice compilata causa, eo Episcopatu exutus fuit. Neque erat casus, in quo secularis ad aliam coctionem, vel poenam extraordinariam posset procedere, aut ad multam aliquam in bonis temporalibus, cùm non valeat affirmari, hoc esse Regiam t usurpare iurisdictionem, secundum tradita à Ioann. Lupo in tractat. de libertat. Ecclesias. part. 1. quæst. 4. num. 12. Azetied. in leg. 3. tit. 1. lib. 4. Recopil. num. 3. Sahagun. in cap. 2. de Iudic. num. 41. Marth. dict. centur. 2. cas. 101. à num. 5. & cas. 134. Ioann. Cochier. in vindic. libertat. Eccles. part. 1. cap. 28. num. 8. Surd.

45 consil. 396. à num. 32. Cutell. de prisc. & recent. Ecclesiar. libertat. lib. 2. quæst. 26. Thor. in compend. 2. part. verbo Index Regius, Genuens. in prax. Archiepisc. cap. 8. num. 5. Trulench. tom. 2. lib. 7. cap. 12. dub. 5. num. 31. Magal. in 3. part. lib. 3. cap. 11. num. 35. Layman. in Summ. lib. 4. tractat. 9. cap. 4. num. 13. & cap. 5. num. 1. Delben. de Immunit. Eccles. cap. 9. dub. 35. sect. 3. & 4. & dub. 22. & de Parlament. dub. 4. section. 16. Bonacin. in Bull. Cœnæ. disput. 1. quæst. 18. punct. 3. num. 12. Leand. de censur. tractat. 3. disput. 15. de Bull. Cœnæ. quæst. 16. & 17. P. Dian. dict. 1. part. Moral. tractat. 2. resolut. 26. & 4. part. tract. 1. resolut. 78. Prado Verastegui. ubi supra, art. 3. num. 244.

Igitùr, si hoc Sæculari Iudici in casu sanè parui præiudicij, qualis iste fuit, facere licuit, approbante Summo Pontifice, cùm causam instaurare, ac decidere iussit, vt reus poena afficeretur; à fortiori fatendum venit, eundem Principem Laicum optimè procedere posse in atrocioribus casibus, & delictis, quæ instantaneum secum damnum trahunt, & periculum irreparabile. Superiorisque consultationi locum, & tempus excludunt omnino, ac superant.

46 Et quamuis Mario Cutelli responde. reconetur P. Diana 5. part. Moral. tract. 1. de Immunitat. Eccles. resolut. 5. adhuc fateri videtur, in partibus t à Romana Curia remotis, & præcipue in Indiarum Regnis, posse procedere Cutelli doctrinam; Summa namquæ distantia plurimum t Principi laico conferre, & permittere solet, maximè in Ecclesiasticos seditiosos compescendos, nè Reipublicæ ruinam, aut dampnum maximum affeiant, dixi cap. 40. à num. 10. doctissim. Fontanell. decis. 316. num. 25. Cacheran. decis. 30. num. 14. Marth. & alij ibi tradidi, & vt docet Frat. Ioann. Madriagá tract. del Senado, y su Principe, cap. 39. §. 2. sèpè Deo, & eius Ecclesiæ conuenire, Principem Sæcularem factis Ecclesiasticorum, prètèr communem, & Regularem usum, modumquæ succeden-
tibus interesse, & adesse, illic: Bien veo t que ay à vezes casos tan exorbitantes, que conuiene al servicio de Dios, y del Papa, y de la Republica, que se meta el Rey, y sus Ministros.

&c.

SUMMARIUM.

- 1 Ecclesiastici sunt ciues, & membra Republicæ, & num. 21. cum seqq. num. 41.
- 2 Hoc respectu, Principi Supremo tenentur obedire.
- 3 Ecclesiastica præcellentia, & Sacerdotium, non eximit Ecclesiasticos ab obligatione cognoscendi Principem Supremum in temporalibus.
- 4 Circà obedientiam ab Ecclesiastico Seculari Principi exhibendam, adducitur Epistola Canonica 1. Diui Petri, cap. 2. & num. 55.
- 5 In eandem sententiam, & necessitatem expenduntur, Diuus Paulus.
- 6 Diuus Ioannes Chrysostomus.
- 7 Diuus Bernardus.
- 8 Diuus Gregorius Nazianzenus.
- 9 Tertullianus.
- 10 Diuus Augustinus.
- 11 Diuus Ignatius Episcopus.
- 12 Hippomensis Claroualensis de Aquino.
- 13 Diuus Irenaeus.
- 14 Sanctus Gelasius Papa.
- 15 Casus à Diuo Paulo executus, quando appellauit ad Cæsarem, traditur.
- 16 Sanctus Athanasius, ad Constantimum Imperatorem interposuit recursum.
- 17 Ecclesiastici, quoad politicas, & communes leges; Sacris Canonibus non repugnantes, Principi Seculari subiiciuntur, secundum communem sententiam, & num. 18. 20. 22. 26. 27.
- 18 Quod procedere potest, licet Papa id prohibeat, & quando,
- 21 Quoniam, quodd hoc, Ecclesiastici sunt membra Republicæ, & num. 1. cum seqq. num. 23. 25. 41.
- 24 Dicuntur de districtu temporali Principiis.
- 28 Per has leges, pro bono Republicæ latas, non minuitur in aliquo Ecclesiastica libertas, & num. 42.
- 29 Tenentur Ecclesiastici his legibus, vi directiua, non coactiua, & num. 39.

- 30 Valentiniani Imperatoris verba, in Epistola ad Episcopos Asiae missa, tranduntur, & intelliguntur, & num. 45.
- 31 Aliquando ad eas leges seruandas vi coactiua tenentur Ecclesiastici, & num. 40.
- 32 Potestque Secularis Iudex ad paenarum executionem procedere, & num. 34.
- 33 Alij docent coactionem ab Ecclesiastico Iudice faciendam; nisi sit in mora periculum, & num. 34.
- 35 Leges communes arma, vel quid aliud prohibentes, æque Ecclesiasticos, ac laicos comprehendunt, & num. 42. 57.
- 36 Seculares Iudices possunt ab Ecclesiasticis arma auferre.
- 37 Leges rebus venalibus taxam ponentes, Ecclesiasticos obligant, & num. 42. 57.
- 38 Cardinalis Bellarmini verba ad precedentia expenduntur.
- 43 Magna confusio esset in Republica, si Ecclesiastici prefatas leges non servarent.
- 44 Pontifices pro cursu temporalium rerum tantummodo, legibus Imperialibus, vtuntur.
- 45 Probi Episcopi non solum Dei, sed etiam Regum legibus obtemperant, & num. 30. 56.
- 46 Christi Domini lex non tollit leges politicas, ideo debent eas Ecclesiastici obseruare.
- 47 Inutilis foret Principis potestas, si non posset aliquo modo transgressores illarum legum corrigerem.
- 48 Qui supponit Ecclesiasticos eis legibus teneri, is coactionem possibilem legislatori concedit, ad earum executionem.
- 49 Diui Hieronymi locus refertur.
- 50 Bellarminus qualiter intelligat locum Diui Pauli 13. ad Roman.
- 51 Sed adhuc afferitur, loqui Apostolum de potestate laica, & seculari, & numer. 52.
- 53 Ecclesiastica potestas, nisi agatur de spirituali, nullam habet iurisdictionem in seculares.
- 54 Nec potest se immiscere laicalibus causis.
- 56 Episcopi Regibus, in temporalibus, Reges Episcopis in spiritualibus subiecti esse debent.

ARGUMENTVM.

Ecclesiastici sunt ciues, & membra Reipublicæ, ideo Principi Supremo Sæculari obedire, ipsiusque politicas, & communes Ieges, Sacris Canonibus non repugnantes, seruare tenentur; & quomodo?

C A P . XLV.

Procedunt maximè in Superioribus allata, ex eo, quod Ecclesiastici omnes, quatenus ciues t sunt, & membra Reipublicæ, ut infra hoc capite à num. 21. fundabimus, sicut alij laici Principi suo Supremo obedire t tenentur, D. Gueuar. in propagnac. contrà Venetos, assert. 1. §. 4. num. 31. Petra de potest. Princ. cap. 3. quæst. 2. num. 6. & cap. 27. num. 20. Petr. Barbos. in leg. 2. §. Legatis, num. 278. ff. de Iudic. Calixt. Ramirez de leg. Reg. §. 32. num. 26. Mart. Maguer. de aduocat. armat. cap. 6. à num. 308. D. Valençuel. consil. 4. num. 79. P. Dian. 1. part. Moral. tractat. 2. resolut. 18. circà princ. D. Salced. de leg. Politic. lib. 2. cap. 4. à num. 7. D. D. Anton. de Castro ubi infra à num. 98. D. Balboa ubi infra.

Cum præcellentia, & immunitas Ecclesiastica non eximat omnino ipsos, quin t Supremum in temporalibus Principem agnosceré valeant, ut nouissimè ea qua solet dexteritate, ex Diu. Thom. 1. 2. quæst. 69. art. 4. Driad. de libertat. Christian. lib. 2. cap. 2. propos. 4. P. Molin. de iustit. & iur. disput. 31. conclus. 6. Bellarmin. de Cleric. cap. 6. Saura de primis instantijs, fol. 42. & alijs, tradit D. Lobaton in discurs. sobre la Regalia de conocer el Rey, y sus Tribunales de los despojos entre Ecclesiasticos, numer. 57. not. 239.

Quod satis apertè docet Apostolorum Princeps, Epistol. 1. cap. 2. subditi t estote (inquit Diuus Petrus) Dominis vestris siue Regi, tanquam præcellentí, siue Ducibus ab eo missis, Diuus Paulus ad Roman. cap. 13. id ipsum præcipit: Omnis t anima, ait, Potestatibus sublimioribus esto subiecta; quæ verba relata sunt in cap. 2. de censib. Et iterum ad Titum, cap. 3. in princip. ibi: Admone illos, Principibus, & Potestatibus sub-

ditos esse, dicto obedire, ad omne opus bonum paratos esse; consonant cap. Petimus 19. cap. Magnum 28. 11. quæst. 1. cap. Princeps Sæculi, cap. Regum, cap. Administratores 23. quæst. 5. gloss. in cap. Tributum, verbo Ecclesia 22. quæst. 8. cum alijs.

Diuus Ioann. Chrysostom. ad eum Diuini Pauli locum, homil. 23. per hæc verba: Intererat eas rationes, quas commemorauit, non mouent, sed eas, quæ Potestatibus ex debito obedire debent, ostendent, quod ista imperantur omnibus Sacerdotibus, & Monachis, non solùm Sæcularibus. Id, quod statim in ipso exordio declarat, cum dicit; omnis anima Potestatibus Superioribus subdita sit; etiam si Apostolus, si Euangelista, si Prophetæ, si quisquis tandem fuerit; neque enim pietatem subuertit ista subiectio, & non simpliciter dicit, obediatur; sed subdita sit.

Diuus Bernardus ad ipsamet Pauli verba, dirigens sua ad Ecclesiasticos, nè in Apostoli sententia præsumerent se non esse comprehensos, ita in Epistol. ad Archiepiscopum Senonensem, ait; Si omnis t anima, & vestra, qui vos excipit ab uniuersitate? Si quis tentat excipere, tentat decipere, D. Gregor. Nazianzenus orat. ad populum, in illis verbis; Inter t cæteras nostræ doctrinæ leges, hanc habemus cum primis laudandam, &c. Ut sublimioribus potestatibus pareamus.

In idem concludit Tertullianus, in Apostoli præcepto, & sententia, Ecclesiasticos includi, affirmans: Quod attinet, inquit, ad honores t Regum, & Principium, satis præscriptum habemus, in omni obsequio nos esse oportere, secundum Apostoli præceptum, subditos Magistratibus, & Principibus, & Potestatibus. Et in Apolog. cap. 34. illic: Sed quid amplius de Religione, & pietate Christiana in Imperatorem? Quem necesse est suscipiamus, ut eum, quem Dominus noster elegit.

- Magnus Augustinus in ipsa Epistola ad Romanos, hoc item agnoscit per haec verba:
 10 Cū anima & constemus, & corpore, quan-
 diū in hac vita corporali sumus, oportet ex
 ea parte, que ad vitam hanc pertinet, sub-
 ditos nos esse Potestatibus, id est hominibus,
 res humanas cum aliquo honore admini-
 strantibus. Diuus Ignatius Episcopus, qui
 Apostolorum tempore vixit, in Epistol. ad
 Philadelphos, ibi: Princeps & subditi esto-
 te Cæsari, Milites Principibus, Diaconi
 Presbyteris, & Sacrorum administratori-
 bus; Presbyteri vero, & Diaconi, & om-
 nisi Clerus simul cū populo, & Militibus,
 & Principibus, &c. Hypponenensis Claro-
 ualensis de Aquino in dict. cap. 13. Episto-
 lae ad Romanos, illic: Interim, dum & cor-
 ruptibilem carnem gerimus, oportet nos car-
 nalibus dominijs subiçere, has ad rem con-
 gessit authoritates Peralta in tractat. de la
 potestat sacerular en los Ecclesiastichs, cap. 4. &
 princ. & num. fin.
- Sanctus Irenæus, lib. 5. aduers. hereses,
 cap. 24. pagin. 359. in illis verbis: Non deter-
 minauit & Dæmon huius Sæculi Regna, sed
 Deus. Nam per Salomonem ait Verbum; per
 me Reges regnant; & Paulus Apostolus;
 Omnibus Potestatibus sublimioribus subiecti
 esto, non enim est Potestas, nisi a Deo; &
 iterum de ipsis ait, non sine causa gladium
 portat; Dei enim minister est, vindicta in iram
 ei, qui male operatur, quoniam enim auer-
 tens se homo a Deo, in tantum efferauit, ut
 etiam consanguineum hostem sibi putaret, &
 omni inquietudine, & homicidio, & auar-
 itia sine timore versaretur, imposuit illi
 Deus humanum timorem (non enim cognos-
 cebat timorem Domini) ut potestati hominum
 subiecti, & lege eorum astricti, aliquid asse-
 quantur iusticie, & moderentur ad iniucem,
 manifesto positum gladium timentes, Sanctus
 Gelasius Papa Epistol. ad Anastas. Impera-
 tor. illic: Legibus tuis & iis quoque pareant
 Religionis Antistites, D. Thom. de rem.
 Princip. lib. 1. cap. 1. & alij.
- Hanc in Principe Sacerulari Superiorita-
 tem, in casu occurrenti de facto, agnouit
 ipse Diuus Paulus; nam a Iudeis oppressus
 Act. Apostolor. cap. 25. versic. 7. Circum-
 steterunt, inquit, Iudei, & multas, & gra-
 ues causas obijcentes, quas non poterant
 probare; Paulo rationem reddente, quoniam
 neque in legem Iudeorum, neque in Templum,
 neque in Cæsarem quidquam peccavi, &c. sic
 exclamauit; Ad Tribunal Cæsaris sto, ibi
 me oportet indicari, Cæsarem appello. Tunc
 Festus cum Consilio loquutus, respondit, Cæ-
 sarem appellasti, ad Cæsarem ibis; ut recte

in specie expendunt, D. Valençuel. contra
 Venetos, 4. part. à num. 171. P. Baldell.
 Theolog. Moral. lib. 5. disput. 35. num. 6.
 D. Leo decis. 2. num. 5. Peralt. vbi sup.
 num. 8. Petr. Marca in concord. Sacerdot.
 & Imper. lib. 4. cap. 2. §. fin. vbi etiam re-
 fert, recursum à Sancto Athanasio & ad
 Constantium Imperatorem interpositum,
 ab iniurijs, & violentijs in eum in Concilio,
 vel conciliabulo Tyri illatis.

Fundatque latè P. Baldell. vbi proxime
 (quod propriè ad hanc materiam spectat)
 num. 10. Ecclesiasticos, quoà politicas &
 17 leges, aliasque generales bonum publi-
 cum, & commune respicientes, faciisque
 Canonibus non repugnantes, Principibus,
 & Potestatibus Sacerularibus, vel Laicis sub-
 ijci, earumque poenis obnoxios esse; quod
 dixerat disput. 33. num. 5. & 13. estque
 communis, & recepta omnium & sententia,
 quam defendunt, Victor. de potestat. Civil.
 num. 5. Sot. in 4. sentent. distinct. 25. quæst.
 18 2. art. 2. conclus. 4. & de iustit. & iur. lib. 1.
 quæst. 6. art. 7. conclus. 1. Salas de legib.
 disput. 14. section. 8. num. 94. & 104. &
 de emption. & vendit. dub. 9. num. 2. P.
 Molin. dict. disput. 31. num. fin. P. Suarez
 vbi infra, Cardinal Bellarmin. de cleric.
 tom. 2. cap. 23. & cap. 28. versic. Tertia pro-
 positio, & in respons. ad Epistol. incerti Au-
 торis, pro defension. Venetor. vulgatam, con-
 tracensuras Pauli Papæ V. fol. 6. D. Couar-
 rub. in regula possessor, 2. part. §. 4. num. 9.
 & practicar. cap. 33. num. 7. Ledesma in
 summ. tom. 2. tract. 8. cap. 32. difficult. 4.
 Sayr. de clau. Reg. lib. 2. cap. 4. num. 16.
 Durand. de mod. celebrand. Concil. General.
 rubric. 72. P. Sanchez Consilior. Moral. lib.
 2. cap. 1. dub. 55. P. Ferdinand. Castro Palao
 1. part. tract. Moral. tract. 3. disput. 1.
 punt. 24. §. 6. Dec. consil. 72. à num. 3.
 Canonistæ in cap. 1. de vita, & honestat.
 Clericor. & in cap. Dilecti, de for. competent.
 P. Dian. cum multis, 1. part. Moral. tra-
 ctat. 2. de Immunit. Eccles. resolut. 8. per
 totan, & 7. part. tract. 1. resolut. 2. num. 7.
 vbi refert Cardinal. Bellarmin. Carol. de
 Graff. de effectib. Clericat. in prælud. num.
 375. Mauric. Alced. de præcellent. Episcop.
 Dignit. 1. part. cap. 6. num. 49. latè Fr. Hy-
 acint. Donatus rerum Regular. tom. 1. part. 2.
 tract. 13. quæst. 87. Pareja de instrum. edi-
 tion. tit. 2. resolut. 7. num. 17. Donatus An-
 ton. de Marinis resolut. iur. lib. 1. cap. 55. à
 num. 11. D. Episcop. Araujo in 1. 2. quæst.
 97. disput. 3. sett. 5. definit. 4. à num. 9. &
 de stat. Ecclesiast. tractat. 2. quæst. 14. num.
 2. cum alijs infra referendis.

Quod

Quod etiam procedere videtur (secundum aliquos) etiam si Summus Pontifex, legge lata, decernat, promulgatam à tempore li Supremo Principe in materia communis gubernativa, & temporali, non esse seruandum; cum in calu t̄ suo Sacerdotali, aut temporalis Princeps procedat, cui in ea re decidere, ac iubere spectat, Victoria d. section. 6. in illis verbis: Sed dubium est, si Papa diceret, aliquam legem ciuilem tollendam, tanquam præiudicialem, & Princeps negaret, cui standum esset? Respondeatur, quod si Papa diceret idem actum non expedire gubernationi temporali Reipublicæ non est audiendus, quia hoc iudicium non spectat ad eum, sed ad Principem; cum agatur de re, & negotio temporali, pertinenzi ad regimen temporale, & bonum Reipublicæ; quod est proprium Principis Secularis, vel maiorum Magistratum, non Episcoporum, quos Laici suspicuntur, nunquam in eam rem consensuros esse, nihilque non facturos in Clerici sui exonerationem, non sine magno Laicorum malo, Pat. Molin. vbi supr. disput. 29. num. 34. Pat. Azor. Institut. Moral. 2. part. lib. 10. cap. 8. Monach. in præfat. ad sext. Decretal. à numer. 54. Anton. Fab. ad tit. Cod. de munerib. patrimonial. definit. 26. Menoch. in tractat. manuscript. de iurisdict. lib. 2. cap. 3. num. 2. versic. Estetiam, D. Salced. de Leg. Politic. lib. 1. cap. 6. à num. 60. Gabr. a Sanct. Vincent. de censur. disput. 4. quæst. 9. §. 17. num. 278. D. D. Anton. de Castro in discurs. iuridic. sobre el origen de los Millones, y obligacion de los Ecclesiasticos de contribuir en ellos, num. 91. D. D. Andres de Riaño in simil. memorial. num. 231.

In eamdem t̄ materiam, & conclusio nem, scilicet, quod his legibus Politicis bonum publicum concerentibus, Ecclesiastici teneantur, solent expendi de iure nostro textus, in l. 54. tit. 6. l. 63. tit. 5. part. 1. versic. La quinta, vbi D. Gregor. Lopez l. 2. & 8. tit. 7. part. 3. l. 29. tit. 4. lib. 2. l. 13. tit. 3. lib. 4. l. 11. versic. Y mandamos al Maestre-Escuela, tit. 10. l. 1. tit. 25. lib. 5. Recopilat. ibi: Anſi Clerigos, y personas Ecclesiasticas, como Comendadores de qualquier Ordenes, y Caualleros, y Ciudadanos, &c. faciunt, cap. 2. de maiorit. & obedient. cap. In memoriam, distinct. 19. cap. Contrà morem, distinct. 100. cap. Si Episcopus, distinct. 18. cap. Quid culpatur 23. quæst. 1. l. ad ea 157. l. Non videatur 177. ff. de regul. iur. l. In iuriarum 13. §. 2. ff. de iniur. l. Si quis 7. §. 4. ff. de

iurisdict. omn. Iudic. cum alijs, notantque hoc idem DD. in cap. Quæ in Ecclesiarum, & in cap. Ecclesia Sanctæ Mariæ, de constitut. & paſsim Barthol. in l. 1. Cod. de Summa Trinitat. & Fid. Catholic. num. 28. & in l. 1. Cod. Ut nemini liceat ab exemptione specier. se excusar. lib. 10. Bald. conf. 297. & conf. 299. lib. 1. & conf. 499. libr. 2. Ripa de peste, tit. de remed. ad conseruand. vberat. num. 234. Tiraq. de retract. lign. §. 1. gloss. 13. num. 4. Menoch. consil. 800. num. 21. & conf. 1000. à num. 19. Grassi. in dict. prælud. num. 375. & effect. 2. à numer. 130. 166. & à num. 265. Purpurat. consil. 335. à num. 2. Surd. consil. 301. Signorol. consil. 21. Marth. de iurisdict. 4. part. centur. 1. cas. 1. num. 6. & 27. Francisc. Ansald. eod. tractat. 3. part. §. Vnico. cap. 19. num. 42. Cacheran. decis. 181. Franch. decis. 9. num. 4. Grammat. decision. 100. num. 8. Francile. Vnu. decis. 28. Pat. Adam. Contzent. Politicor. lib. 5. cap. 8. §. 15. ex nostris hoc ipsum prolequuntur Nauari. in Manual. cap. 27. num. 88. D. Gueuar. vbi suprà, assert. 1. §. 4. num. 29. & §. 6. num. 55. D. Gregor. Lopez in l. 1. tit. 10. part. 2. verb. Pueblo claman, in fin. Menchac. de success. creation. lib. 1. §. 10. num. 648. in fin. Sarmient. selectar. lib. 7. cap. 13. à num. 1. Palac. Rub. de Benefic. in Curia vacantib. §. 3. Salced. ad Bernard. Diaz in prax. crimin. cap. 55. versic. Secundò deducitur, Morla in empor. iur. tit. de iurisdict. quæst. 12. num. 12. Bobadill. in Politic. lib. 2. cap. 18. num. 122. Gutierrez practicar. lib. 2. quæst. fin. Mexia ad pragmatic. taxæ panis, conclus. 5. à numer. 39. Auendañ. de exequend. mandat. 2. par. cap. 14. num. 19. alter Auend. de censibus, cap. 32. num. 10. Zeuall. in tractat. de cognition. per viam violent. in prolog. num. 30. & commun. contrà commun. quæst. 899. à num. 144. Fontanell. decis. 510. num. 11. D. Larrea allegat. 63. num. 16. D. Salgad. de Reg. protect. 1. part. cap. 1. prælud. 2. num. 64. D. Salced. dict. lib. 1. cap. 7. numer. 54. & 80. D. Archiepiscop. Tapia in Caten. Moral. libr. 4. quæst. 14. artic. 5. & 6. Dom. Episcop. Vrrutigoit. de competent. quæst. 51. numer. 10. Peralta. cap. 4. num. 7.

Quoniā quoad hoc Ecclesiastici ve-
rē reputantur ciues, & t̄ membra Rei- 21
publice; illiusque utilitatibus, sicut reli-
qui ciues perficiuntur, vt recte obser-
uant suprà citati, quibus addendi sunt. Bar-
thol. in l. 1. ff. ad municipal. à num. 10. Ale-
xan-

xand. consil. 41. num. 4. lib. 3. Natta consil. 157. num. 8. lib. 1. Terrarub. contrà rebell. 3. part. art. 5. conclus. 5. & conclus. 17. Boer. decis. 260. num. 30. Borrell. de præstant. Reg. Catholic. cap. 71. à num. 11. & controvers. 71. num. 15. Salas de legib. dict. disput. 14. scđt. 11. num. 119. Francisc. Top. de potestat. Princ. Secular. §. 5. n. 36. Surd. dict. consil. 301. num. 7. Alvar. Vallac. consult. 100. num. 2. & 7. Bobadill. dict. cap. 18. num. 67. 181. & 308. Fr. Anton. Souf. in Bull. Cœnæ. disput. 75. numer. 16. & disput. 84. numer. 9. in fin. Anton. Oliuan. de iur. Fisc. cap. 9. num. 1. & cap. 10. num. 57. Farinat. in prax. titul. de Inquisit. quæst. 8. num. 30. Franch. dict. decis. 9. num. 5. Francisc. Marc. decis. 456. num. 9. 1. part. Menoch. dict. consil. 1000. num. 27. Emanuel. Rodrig. in Summ. cap. 168. à num. 1. Grass. ubi suprà. Zeuall. in dict. prolog. num. 27. 28. 37. & 73. & gloss. 1. num. 17. & dict. quæst. 899. num. 140. & 142. Illustriss. D. Chumacero & Carrillo in memor. ad Sanctiss. sobre las diferencias con el Colector de Portugal. fol. 4. vers. Tam-poco. Erasm. de Ponte apud Marin. allegat. 114. à num. 8. Dom. Salced. dict. lib. 1. cap. 3. à num. 20. Dom. Montemayor in pro-pugnat. pro Reg. iurisdict. §. 19. à num. 4. & 9.

Tandem in vno vide plures, Carol. Cala de contrabannis, num. 10. quem no-uissimè in specie tradidit Dom. Riaño ubi suprà. num. 234. hęc sunt illius verba: ci-
22 uiles leges, & generalia Principum statuta, quæ de Clericis mentionem non faciunt, ad communem omnium utilitatem edita, etiam Clericos ipsos comprehendere, cùm & ipsi legibus ad bene viuendum ordinatis al-
23 ligantur; quia & cines sunt, & tales re-
manent, non obstante Clericatu, & membra Reipublicæ nobiliora; & quamvis priuilegiati, veniunt nihilominus ciuium appella-
tione, cap. Cùm nullus, de temporib. ordin.
24 in 6. & dicuntur & de districtu temporali,
cap. fin. de offic. delegat. in 6. (Hodiern. ad
Surd. decis. 129. num. 4. iunctis traditis cap.
25 42. num. 9.) & pars & Reipublicæ Bald. in
l. 1. §. Huius studij, ff. de iust. & iur. Mexia couclus. 5. tax. pan. num. 17. Ramirez de leg. Reg. §. 27. num. 8. Antonio de Bal-
lis ad pragmatic. Regn. Siciliæ, libr. 5. in proæm. num. 42. Vnde quatenus communem
26 utilitatem concernunt, ad eorum & obser-
uantiam claro iure, & sine, illa difficultate tenentur; quemadmodum docent Luc. de Penn. in l. fin. Cod. de exactorib. tributor. lib. 10. &

in l. 2. Cod. quib. munerib. vel præstant. ne-
min. liceat se excusar. lib. 10. ubi declarat
quomodo, & quando procedat, Andr. in cap.
1. verb. Illicitas, num. 36. de pace iurament.
firmand. Feder. de Senis, Cardin. Felin. Cra-
uet. & alij, quos refert, & sequitur Ignat. Lopez in addit. ad Diaz in prax. criminal.
Canon. cap. 55. fol. 171. versic. Sed ut li-
berè, elegantè Dominic. Soto in 4. Sentent.
distinct. 25. quæst. 2. art. 2. Morla in em-
por. tit. 2. quæst. 12. in fin. Sayrus in Clau.
Reg. lib. 3. cap. 4. num. 16. Campagn. in Cle-
ment. 1. de vita, & honestat. Clericor. num.
233. Azened. ad l. 19. numer. 1. titul.
11. lib. 5. Recopilat. Cened. in præt. crimin.
Canon. quæst. 30. num. 3. Laeff. de iustit. &
iur. lib. 2. cap. 33. dub. 3. num. 24. Pereyr.
de man. Reg. tom. 2. cap. 38. num. 27. & cap.
39. num. 6. ubi plures adducit Ripa remed.
ad conservand. vberat. num. 234. Nauar. in
Manual. Confess. cap. 23. n. 88. Auend.
de exequend. mandat. lib. 1. cap. 13. num.
7. Molin. de iustit. & iur. tract. 2. disput.
31. alios refert D. Salced. de Leg. Politic.
lib. 1. cap. 4. num. 13. & eod. cap. §. 1. nu-
mer. 28. & 31. Zenall. commun. contrà
commun. part. 4. quæst. 899. num. 40. ad
44. post alios plerosque Cened. dict. quæst.
33. num. 3. Percy. de man. Reg. part. 2.
lib. 2. tit. 1. §. 19. cap. 38. num. 28. Ca-
lixt. Ramirez de leg. Reg. §. 27. num. 10.
& sequentib. & §. 26. numer. 2. hucusque
Cala.

Dumimodò, vt dixi, in communi. &
generaliter lex loquatnr, & lata sit, à Cle-
ricis, & Laicis abstrahendo, ipsisque Ec-
clesiasticis, & atque Ecclesijs vtilis, con-
ueniensque appareat, licet ab eisdem Ec-
clesiasticis expresse non approbetur; ad-
huc enim admissa, & probata intelligitur,
ligatque eos; Hoc namquè ex potestate
Principis procedit, qui in temporalibus
gubernandi Rempublicam obtinet aucto-
ritatem, nèc in illo Ecclesiastica & liber-
tas aliquomodò offenditur, atque minuit-
tur, vt rectè expendit P. Suarez de leg. li-
br. 3. cap. 34. num. 13. & 20. ex Decio in
cap. Ecclesia Sanctæ Mariæ, de constit. nu-
mer. 27. ubi Marc. Mantua num. 23. Felin.
à num. 37. Abb. à num. 12. Petr. Gregor.
n. 16. Fortunat. Garcia de Ultim. fin. illat.
princip. 10. num. 155. & illat. 13. numer.
223. Rebuff. ad constitut. Gallic. tom. 1. in
proæm. gloss. 1. num. 6. 2. Ioann. de Driad.
de libertat. Christian. lib. 2. cap. 1. Soto de
iustit. lib. 1. quæst. 6. art. 2. P. Molin. dict.
quæst. 31. conclus. 6. Bellarmin. dict. cap.
28.

& libr. 3. cap. 6. Dom. Gueuar. dict. assert.
1. §. 4. num. 29. D. Tap. vbi supr. lib. 4. q.
16. art. 6. & 7. D. Araujo dict. tractat. 2. q.
14. n. 2.

Quo in casu, eis legibus Ciuilibus, & Politicis, bonum commune respicientibus Ecclesiastici vi + directiu, non coactiu, subiiciuntur, vt Doctores relati advertunt, P. Suar. d. cap. 34. num. 15. & aduersus Reg. Angliae, lib. 4. cap. 9. n. 10. Bellarmin. d. cap. 28. versic. Tertia propositio; Salas dict. disputat. 14. section. 8. num. 94. & 104. Menchac. dict. §. 10. num. 648. Auendaño dict. 2. part. cap. 14. num. 19. Menoch. dict. consil. 800. numer. 21. & dict. consil. 1000. per totum, Bobadill. dict. cap. 18. n. 121. P. Dian. vbi supr. D. Araujo in dict. 1. 2. quest. 97. disputat. 3. section. 5. definit. 4. num. 9. D. Salgad. dict. cap. 1. praelud. 2. à num. 64. Prado Verastegui in defens. Canonic. sèpè citata, art. 3. à num. 176. In quo sensu accipiendus est Valentianus Imperator in Epistol. ad Episcopos Asiae, apud Theodore. libr. 4. Histor. Ecclesiastic. cap. 7. relatus à Bellarmino, vbi infrà, & nouissimè à Dom. Lobaton in discurs. multoties citato, sobre no auer cumplido las Cedulas Reales el Arçobispo de Grana-

30 da, numer. 59. dicens: Probos + Episcopos non solum Tei, sed etiam Regum legibus obt. imperare; cum alijs Peralt. vbi supra cap. 9. num. 2. & 5. P. Baldell. dict. disputat. 33. num. 13. vbi affirmat, coactiu

31 vi adstringi + posse Ecclesiasticos ad supradictarum legum observationem, si alias ex earum omissione, & contrauentione Reipublice damnum irrogetur graue, ac irreparabile, quandoquè de Principis constat voluntate, illis communibus legibus omnibus utilibus, vniuersos teneri volentis: licet adhuc à Summo Pontifice confirmatae non sint, vt patet ex doctrina Abbat. in dict. cap. Ecclesia Sanctæ Mariæ, num. 13. vbi Decius Baldell. dict. libr. 5. disputat. 19. numer. 4. & dict. disputat. 33. num. 13. Salas, & Araujo, vbi supr. D. Salced. vbi infrà, à num. 16. Ledesm. dict. tom. 2. tractat. 8. cap. 32. difficult. 4. Zeuall. in dict. prolog. num. 30. Peralt. dict. cap. 9. nu. 4. & 6. vbi asserit, Sæcularem Iu-

32 dicem ad poenarum + executionem posse procedere, non requisito, immò omisso, Ecclesiastico Iudice, quando ab Ecclesiasticis omnino legum politicarum, & communium impediretur usus; quod qualiter procedat cum multis docent Dom. Salced. d. lib. 1. cap. 4. num. 20. & fin. in fin. Petr. Lorca in 2. part. Diu. Thom. tom. Tom. I.

2. tractat. de legib. disputat. 25. membr. 4. quem cum alijs refert Prado vbi supr. numer. 179.

Quod autem eo supposito casu, coactua vi teneantur Ecclesiastici præfatas servare leges, dummodo à Iudice Ecclesiastico + coactio fiat, docent Bel- 33 larmin. dict. cap. 28. versic. Tertia propo- sitio, Dom. Couarrub. practicar. dict. cap. 33. in fin. Sarmient. dict. lib. 7. cap. 8. Marth. dict. centur. 1. cas. 1. num. 3. Redin. Molin. & alij apud Zeuall. dict. quest. 899. num. 156. Surd. dict. consil. 301. nu- 34 mer. 31. Natt. consil. 311. numer. 4. Ca- rol. de Grass. dict. effect. 2. numer. 266. Pat. Sanchez dict. lib. 2. consilior. Mo- ral. cap. 4. dub. 55. numer. 31. Pat. Dian. dict. 1. part. tractat. 2. resolut. 8. in fin. D. Salced. vbi proxime, numer. 19. Li- mita, nisi esset + magnum in mora pericu- lum, & Ecclesiasticus recusaret, vel plus debito, coercionem differret; tunc namquè auctoritate Iudicis Sæcularis pos- sent Clerici, vel alterius Ecclesiastici bo- na occupari, ita ex Mexia, Guillerm. Be- nedict. Aulès, Balb. Azeued. Pat. Sanchez vbi supr. num. 33. & cum multis D. Salced. à num. 20.

Hoc quotidiè solet accidere statutis, & prohibitionibus communibus pro vniuerso Populo, & Republica factis, arma, vel quid aliud, prohibentibus; quæ + æquè Ecclesiasticos comprehendunt, à quibus licet ea possunt Sæculares + Iudices auferre, D. 36 Couarr. d. cap. 33. n. fin. & lib. 2. var. cap. fin. n. 36. Salced. ad Bernard. Diaz, d. cap. 55. vers. Pro quo etiam, Gutierr. practic. lit. 1. q. 12. Parlad. different. quotid. differ. 9. §. 4. n. 3. Mexia d. concl. 5. n. 58. Ferro Man- rique quest. Moral. 1. p. q. 11. n. 9. Fontan. d. decis. 510. n. 11. & decis. 514. n. 14. Ac- cas. Ripol. variar. cap. 1. n. 30. D. Ibañez Faria, amicus noster, ad d. Couarrub. d. cap. fin. n. 227. Sic etiam comprehenduntur in legibus communibus, rebus venalibus cer- tam + taxam imponentibus, vt proxime re- lati latè fundant. Sot. vbi supr. Mexia n. 39. P. Suar. de legib. lib. 3. cap. 34. n. 6. Barbos. in cap. Quæ in Ecclesiaturum, num. 5. decon- stitut. Calà vbi supr. num. 35. & 43. & seq. Ansaldo. de iurisdict. part. 3. cap. 19. à num. 41. cum multis Delbene de Parlament. du- bitat. 4. section. 18. Gutierr. Canonic. libr. 2. quest. 182. numer. 1. Auendaño. de cen- sis. dict. cap. 32. num. 10. Salas dict. tract. de emption. & vendit. dub. 9. num. 2. D. Riaño vbi supr. num. 237. Vnu. decis. 18. Laffart. de decim. vendit. cap. 10. numer. 3. Pas-

calig. de Sacrific. Nouæ Legis, quæst. 930. num. 2. D. Tap. & Araujo, ubi suprà.

Nunc autem audi verba Cardinalis Bellarminij, qui hanc materiam optimè exponit, in dict. cap. 28. illic: Secunda 38 propositio; non sunt t̄ exempti Clerici vlo modo ab obligatione legum ciuilium, quæ non repugnant Sacris Canonibus, vel officio Clericali; explico, loquimur hic præcipue de legibus Politicis, quæ dirigunt actiones humanas in rebus temporalibus, ut cum Princeps lege sua constituit pretia rebus venalibus, vel iubet noctu neminem incedere cum armis, aut sine lumine, aut non asportare frumentum extra Trouinciam, &c. Nèc volumus dicere hisce legibus teneri Clericos obligatione coactiuas; sed solam t̄ directiuas, vt sunt leges Principum, quamquam eisdem legibus, vt ab Ecclesia approbantur, & ratae habentur, etiam t̄ coactiuas obligatione teneantur; probatur: nam Clerici præterquamquod Clerici sunt, sunt 40 etiam eius, & partes t̄ quedam Republicæ Politicæ; Igitur, vt tales viue 41 re debent t̄ ciuilibus legibus, non sunt autem aliae, quam, quæ à Magistratu Politico late sunt; Igitur illas Clerici seruare 42 debent; alioqui magna t̄ confusio, & perturbatio in Republica oriatur (facit bene locus Polyb. lib. 4. Histor. pag. 342. ibi: Neminem, cui omnes parerent habentes, dñm æquam in Republica partem obtinere singuli cupiunt, in varias dissensiones deuenere) si Clerici non scrarent Politicas leges in rebus humanis, & Politicis: Secundò probatur ex confessione Pontificum, & Imperatorum; Nam Nicolaus primus in Epistola ad Michaelem circà fin. dicit: Deum diuisisse Pontificiam autoritatem ab Imperiali; vt & Christiani Imperatores pro æterna vita Pontificibus indigerent; & 44 Pontifices pro cursu t̄ temporalium tantummodo rerum Imperialibus legibus vterentur (refertur in cap. Cùm ad verum 96. distinct.) & Imperator Valentinianus in Epistol. ad Episcopos Asie, quam refert Theodore. libr. 4. cap. 7. Histor. dicit: 45 Prokos Episcopos t̄ non solam Dei, sed etiam Regum legibus obtemperare. Denique Chrysostomus in illud Roman. 13. omnis anima Potestatis sublimioribus subdita sit; dicit, Christi legem, t̄ non tollere Politicas leges, & ideo debere etiam Sacerdotes, & Monachos eis parere. Hæc Bellarminus, quem sequitur. Dom. Castro ubi supr. numer. 93. & 94. in comprobacionemque refert Angel. Clauatium,

Silvest. Sot. Victor. Medin. Saà, Molin. Suarez, Ledesm. Peyrin. Araujo, Vazquez, Sayr. Azor. Adam. Tanner. Salas, Dian. Dom. Salgad. Dom. Couarrub. Cutell. Pe-reyr. Zeuall. Ignat. Salced. Alderan. Mas-card. Menoch. & D. Solorzan. latè, & fundamentaliter primarius Salmantinus Präceptor Dom. Bálboa Mogrobojo impensè doctus in allegat. iur. por el Dean, y Cabildo de Salamanca, y por el Estado Ecclesiastico, a princ.

Alioqui enim inutilis, & finè effectu esset ea Principis Suprema Potestas, auctoritas, & facultas; si transgessores, eo quo potest medio corrigere, & compescere, emendareque non valeret; quandò nempe legibus, & decretis communibus Politicis contravenire, visum fuerit, in maximum t̄ Reipublicæ damnum. Dom. Gregor. Lopez in l. 57. tit. 6. part. 1. gloss. 2. in d. l. 13. tit. 13. p. 2. verb. Nin fuerça, in fin. Iul. Clar. lib. 5. Sententiar. §. fin. q. 36. n. 24. Salced. in dict. prax. crimin. cap. 102. lit. A. versic. Quæ sane, Pacian. cons. 166. à nu. 162. Garcia de Nobilitat. gloss. 9. a n. 32. Sessè de inhibition. cap. 8. §. 3. num. 198. & 202. & cap. 9. §. 1. Torreblanc. de Magia. lib. 3. cap. 27. de inhibit. nu. 30. & de iur. spiritual. lib. 15. cap. 10. num. 27. D. Amaya in l. Nullus 60. Cod. de Decurionib. lib. 10. num. 46. Zeuall. in dict. tractat. de cognition. per viam violent. 2. part. quæf. 77. D. Salced. dict. lib. 1. cap. 10. a n. 27. Peralta ubi supr. cap. 12. n. 13. & cap. 13. n. 11.

Qui enim supponit, & fundat Ecclesiasticos eis legibus, & statutis teneri, eundem Legislatori possibilem t̄ coactionem, ad 48 earum dispositionum necessariam executionem, concedere necessè est, l. 2. cum vulgatis, ff. de iurisdict. omn. Iudic. vt benè aduentunt Bald. consil. 367. volum. 2. & consil. 776. vol. 3. Ioann. de Platea in l. 1. Cod. de veter. numismat. potestat. lib. II. num. 4. Dom. Gregor. Lopez in l. 16. titul. 13. part. 2. gloss. 4. Paul. Castrensi. in l. Quicumque 14. Cod. de Episcop. & cleric. Henriquez in Summ. libr. 4. cap. 12. num. 6. Cened. Canonicar. quæst. quæst. 45. à numer. 23. Mar. Cutell. ad leges Federic. Reg. Sicil. cap. 22. not. 24. num. 5. Felin. in cap. 2. de maioritat. & obedient. Aced. in l. 4. titul. 14. libr. 4. Reeopilat. à num. 23. Bobadill. in Politic. lib. 1. cap. 13. numer. 47. & alijs suprà; magisque in specie docent ex Diu. Hieronym. libr. 1. contrà Iouinianum, illic: Quod t̄ præcipitur, imperatur; quod imperat r- ne-

necessè est fieri, si non fiat, pœnam habet. Pat. Suarez aduersus Regem Angliae, lib. 3. cap. 1. num. 4. in fin. Felim. in cap. 1. de præsumption. numer. 14. P. Baldell. dict. lib. 5. disputat. 40. numer. 12. Mar. Antonin. Maceratensis. variar. libr. 3. resolut. 19. à num. 11. D. Lobaton in discurso sobre la Regalia de conozer de los despojos entre Ecclesiasticos, numer. 57. not.

240.

Et licet Cardinalis Bellarminus, relatus à P. Dian. dict. 7. part. Moral. tractat. 1. de Immunit. Eccles. resolut. 2. numer. 7. probare t conetur, per præceptum, & sententiam Apostoli, supra numer. 5. traditam, Ecclesiasticos Principi Laico, eo modo quo diximus, non videri subijci, nequè ei obedire teneri, per hęc verba: L' autorità di S. Paolo al cap. 13. della Epistola alli Romani, parla della potestà in uniuersale, è insegnata che, è Diuina ordinazione, che il subdito obedesca al Superiorre, ma no insegnata che il Principe Secolare habbia le tale, o le tale persone per sudite per ragione Diuina. Id est: Auctoritas Diui Pauli, cap. 13. ad Romanos, loquitur de potestate in genere, & docet, à Deo esse, subditum Superiori obedire debe re. Verum non docet, Principem Sæcularem hos, aut illos pro suis subditis habere à Deo, &c. ad idem videtur adducere alios Auctores ibidem P. Dian. num. 8.

51 Nihilominus t dicendum est, Diuum Paulum in ea sententia, & præcep to de potestate Sæculari loqui, eaque Laica, vt bene advertit P. Molina dict. tract. 2. disput. 27. num. 2. Agit enim Apostolus, de ea potestate à Deo ordinata, cui 52 tributum penditur, t & persolvitur, tanquam Dei Ministro, & cui est gladius ad pœnam, & vindictam, ibi: Ideò enim tributa præstatis; Ministri enim Dei sunt. Et paulò antè: Non enim sine causa gladium portat, Dei enim Minister est, vindex in iram, ei qui malum agit, ideoque necessitate subditi estote; & notauit gloss. in cap. 2. de censib. in casus positione, & nos supr. à num. 13. quę omnia Sæculari Potestati solum proprię, & verè spe cant.

Deindè hoc ipsum apertè declarant, & exponunt, præter aliorum Diui Chrysostomi verba, supr. d. cap. num. 6. relata; docet enim, in Apostoli sententia relatum, imperari, non solum Sæcularibus, & Laicis; verum etiam Sacerdotibus, & Monachis, illic: Ostendens, quod ista imperen-

Tom. I^s

tur omnibus Sacerdotibus, & Monachis, non solam Sæcularibus. Unde in eo præcepto includuntur, comprehendunturque non tantum Sacerdotes, & Monachi omnes, etiam si Apostolus, Euangelista, aut Propheta sit; verum etiam Sæculares, quę in Ecclesiastica potestate verificari non pos sunt; hęc enim, vt dixi cap. 37. numer. 18. nullam t temporalem potestatem, aut iurisdictionem in Sæculares exercere potest, nisi de re agatur spirituali: cum Laicalibus t caulis immiscere se non possit Ecclesiasticus, vt cum Sacca consil. 8. numer. 45. Cyriac. controversi. tom. 4. controu. 552. n. 22. Decian. lib. 4. criminal. cap. 10. à princip. & Peregrin. consil. 1. num. 37. lib. 1. ibidem fundauit; ac per consequens de Sæculari Laica potestate id accipiendum, & intelligendum est, cui omnis anima subij ciatur, id est, tam Ecclesiasticus, quam Sæcularis, ita vt ab ea subjectione, & subordinatione, nullus excipiatur, aut excludatur, vt notat Gloss. Ordinar. in eo tex tu.

Deniquè in prædictorum t authoritatem, & comprobationem, scilicet, circa obedientiam, & subjectionem sublimioribus, ab Ecclesiasticis debita, supra traditis, adde Diu. Hieronym. ad cap. 3. Epistole Diui Pauli ad Titum, versic. Admone illos, Diuos Ambros. Nazianç. & Thom. in d. cap. 13. Epistol. ad Roman. vbi Theodoret. eundem Diu. Thom. libr. 1. de Regin. Princip. cap. 1. & 2. 2. quest. 104. artic. 1. Diu. Iustin. Martyr. Epistol. ad Antiochen. Victor. de potestat. ciuil. à num. 1. & 6. Driad. de libertat. Christian. lib. 2. cap. 2. propos. 4. Sot. de iustit. & iur. lib. 4. quest. 4. art. 1. conclus. 2. Bellarmin. libr. 3. de Laic. cap. 6. & sub nomine Matthæi Forti in respons. ad præcipua Capita Apolog. fol. 114. illic; Episcopi Regibus t in temporalibus rebus, Reges Episcopis in spiritualibus subiecti esse debebunt. Pat. Suarez aduersus Regem Angliae, libr. 3. de primatu Summ. Pontific. cap. 1. numer. 3. & de legibus, libr. 3. cap. 34. num. 10. Enriquez ubi supr., libr. 10. cap. 15. Sayr. de Clau. Reg. lib. 3. cap. 4. numer. 1. Pat. Azor. Institut. Moral. libr. 4. part. 2. cap. 19. quest. 1. Pat. Paul. Comitol. respons. Moral. libr. 1. quest. 93. nu. 25. Ambros. Vigian. de Ecclesiastic. Immunit. disput. 4. ad septim. argument. Bartol. in l. Cunctos populos Cod. de Summa Trinitat. & Fid. Catholic. D. Couarrub. practicar. cap. 1. num. 6. Abb. in cap. Cum non liceat, de præscript. nu. 5.

Nauarr. in *Manuali*, cap. 14. num. 2.
& 12. & cap. 23. numer. 36. Cassan.
in *Cathalog. Glor. Mund. part. 5.* con-
siderat. 34. Simanc. de *Republic.* libr. 3.
cap. 4. numer. 9. Ancharran. *conf. 339.*
in *princip.* Burgos de Paz in *l. 3. Tauri,*
numer. 1428. Dom. Valençuel. *consil. 4.*
à numer. 19. Dom. Larrea *allegat. 63.*
à numer. 5. Barbos. in *cap. 2.* de *censib.*
numer. 2. ad *med.* Mar. Cutell. de *prisc.*
& *recent.* Ecclesiar. libertat. libr. 2. *quæst.*
20. à *numer. 1.* 3. & 6. Zeuall. *dicit.*
quæst. 899. *numer. 116.* Dom. Salced.
dicit. libr. 1. *cap. 3.* *numer. 19.* & *libr.*
3. *cap. 4.* *numer. 65.* Sarau. de *iurisdi-*
ction. *ad iunctio.* *quæst. 30.* *numer. 30.*
Dom. Lobaton *vbi proximè*, *numer. 57.*
not. 233. & *sequentib.* optimè Illustriss.
Dom. Chumazero & Carrillo in *memo-*
riali ad Sanctissimum, *sobre la expulsion*
del Obispo de Lamego, *fol. 4.*

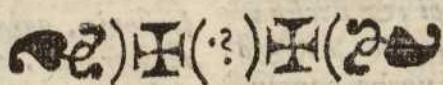
Quæ omnia, vt dixi, & sempè re-
peto, procedunt, quandò leges t sunt
communes, Politicæ, & Gubernatiæ,
Canonicis, & Sacris Sanctionibus, &
Decretis non repugnantes, alioqùi sunt
irritæ, & inanes; cùm Princeps Sæculi
nequeat Pontificias leges, & constitutio-
nes tollere; possit tamèn eas poenis, &
alijs medijs adiuvare, & defendere, gloss.
in *Clementin.* Nè *Romani*, verb. *Tolli*, de
election. vbi DD. Felin. in *cap. 1.* de
sponsalib. *numer. 13.* D. Couarrub. *eod.*
titul. 2. *part. cap. 6.* *numer. 18.* P. Suá-
rez de *legib.* libr. 4. *cap. 11.* *numer. 11.*
& aduers. Reg. Angliæ, libr. 4. *cap. 2.*
num. 10. D. Gregor. Lopez in *l. 10.* *tit.*
1. *part. 4.* Cels. *conf. 36.* *num. 4.* Bobad.
in Politic. lib. 2. *cap. 18.* *nu. 194.* Angian.
de legib. lib. 5. *controu. 14.* Cabed. *decis. 87.*
part. 1. D. Salg. *de supplicat. ad Sanctiss.* 2.
part. cap. 1. *num. 31.* hęc D. Palafox *in al-*
legat. iur. por el Clero de la Puebla de los
Angeles, *allegat. 4. art. 1.* *num. 20.* fol.
231. Petr. de Marc. *in concord.* Sacerdot. &
Imper. lib. 2. *cap. 4.* à *princip.* & *cap. 10.*
à *princip.* & *lib. 6.* *cap. 22.* §. 6. Mar. Cu-
tell. *de prisc.* & *recent.* Ecclesiar. libert. lib.
2. q. 8. Delbene de *Inmunit.* *cap. 1.* *dub. 2.*
sect. 2. à *num. 1.* & *tom. 2.* *cap. 9.* à *num. 1.*
Concolleg. nostr. D. Morote enel Patrocin.
de la Orden d. Alcantara, *num. 84.* Anast.
Geron. de *Sacror. Inmunit.* lib.
2. *cap. 11.*

S V M M A R I V M.

- 1 *Pater Diana impugnat praxim, in Superioribus traditam, expellendi Ecclesiasticos à Regno,* & *num. 2.*
- 3 *Casus summae necessitatis, in quo concedit Principi eam praxim, apud illūm est Metaphysicus, & vix dabilis,* & *n. 21. 52.*
- 4 *Sed respondetur, cum sententia ab eodem Diana, & alijs, quos sequitur admissa.*
- 5 *Ipsius verba, que tradidit 1. p. resol. 18.* referuntur, & n. 6. 21.
- 7 *In idem expenduntur alia Pat. Suarez;* à quo videtur habuisse sua Pat. Dia-
na.
- 8 *In casu urgentis necessitatis, per mo-
dum defensionis, potest Princeps uti
medijs, que recta ratio dictauerit,* & n. 21.
- 9 *Quoniam tunc casus reducitur ad ter-
minos iuris naturalis.*
- 10 *Et potest Clericus conueniri coram Sæ-
culari, iure defensioni.*
- 11 *P. Ludovicus Molina hoc ipsum pri-
mò docuit.*
- 12 *Si Papa, vel alius Ecclesiasticus Iu-
dex admonitus non adhibet remedium,
in casu summae necessitatis, potest il-
lad adhibere Princeps Sæcularis,* & n. 23. 26.
- 13 *Immunitatis privilegium cessat, ur-
gente naturalis cause defensio-
ne.*
- 14 *Respublica civilis est sibi ipsi sufficiens,
& qualitèr.*
- 15 *P. Ioannes Azorius in eandem senten-
tiam adducitur.*
- 16 *Si Papa non potest consuli, datur neces-
sitatis carens lege, & fiet, quod recta
ratio præscriperit.*
- 17 *Baldus, & alij dicentes, sæcu-
larem non posse expellere Ecclesiasti-
cos de suo territorio, intelligun-
tur.*
- 18 *De licentia Summi Pontificis pos-
sunt expelli Episcopi à Reg-
no.*

- 19 Modus iustæ defensionis cessat, quando non datur periculum in mora.
 20 Pat. Diana, saltē in Indijs, videretur admittere præsatam praxim.
 21 Doctores à se allatos, ait, loqui, quando est periculum in mora, & proceditur ad vim vi repellendum.
 22 Thom. Delbenc admittit communem sententiam, in casu urgentis necessitatis, & num. 23. 24. 25. Vbi recte distinguuntur.
 27 Secundūm quæ intelligenda sunt, quæ alio in loco fundauerat.
 28 Ergo secundūm hos omnes, Principi licet per modum defensionis, in casu necessitatis, ea facere, per quæ Republicæ dampnum impediatur, & num. 29.
 30 Hoc remedium procedit, omni alio recurso deficiente.
 31 Regia Schedula elegans 18. Maij 1657. ad literam refertur.
 32 Accurate, & cum summa prudentia hoc medio vtendum est, & numer. 33.
 34 Iterūm contra hæc omnia insurgit P. Diana.
 35 Princeps non potest vocare Episcopos, secundūm aliquos, eis præcipiendo, sed rogando.
 36 Principis rogatio dicitur armata, & habere vim mandati, & numer. 37.
 38 Par. Diana ad probandam suam sententiam adducit concordiam Reginæ Eleonoris, & Cardinalis Conuenarum, pro Regnis Coronæ Aragoniæ factam.
 39 Reseruntur Doctores de hac concordia agentes.
 40 Hæc multoties à Sancta Romana Sede approbata proponitur.
 41 Litera concordiæ traditur, qualiter apud Pat. Dian. invenitur, & num. 42.
 43 Respondetur facile, negando, verba concordiæ ab eo fuisse fideliter adducta.
 34 Traditur integra, & vera eius litera, Latinè, ac in idiomate Cathalaniorum, & num. 45.
 46 Verba hæc facta suspicione, in quibus tota vis consistit, quæ leguntur in originali concordiæ, desunt apud P. Dian.
 47 Praxis tradita procedit in casu veræ necessitatis, non in casu imaginario, & facto.
 48 Martha, & alij intelliguntur.
 49 Ex concordia insertur, Sanctam Sedem Apostolicam approbare expulsionem in casu veræ necessitatis.
 50 P. Diana post tempus videtur dubitasse de hac concordia.
 51 Doctori afferenti de praxi, & stylu sue Ciuitatis, est credendum.
 53 Pat. Diana, quatenus dixit causum, in quo Principi concedit potestatem procedendi contrà Ecclesiasticos, est Metaphysicum, respondeatur, & n. 55. 60.
 54 Potentia, quæ non reducitur ad actum, est inutilis.
 55 Marius Cutelli, & alij scripere contra Pat. Dian. & numer. 58.
 56 Verba Cutelli afferuntur.
 57 Ecclesiasticorum opera Lusitania, & Cathalonia à Regis Catholicis obedientia, recesserunt.
 59 In casibus urgentis necessitatis datur semper in mora periculum.
 61 Ergo ex dictis inferuntur, nullum dari Doctorem negantem hunc recursum, & praxim, in casu veræ necessitatis.

ARGUMENTVM.

Pat. Antonino Diana, potestatem expellendi Ecclesiasticos à Regno, in Principe Sæculari neganti; respondetur, probaturque, eundem Patrem, maximè in Indijs, reliquosque Doctores, neminè dempto, eam omnino iure defensionis, in casu veræ necessitatis admittere.

C A P . X L V I .

Nihilominus tamèn, quæ latè in præcedentibus capitibus fundauimus, non videntur esse t̄ extrā omnem controuersiam, si Patri Antonino Diana credimus; hic ergò doctissimus Pater 5. part. tractat. 1. de Immunit. Eccles. resolut. 5. absolutè docet, Sæculares Iudices Episcopos, aut alios Ecclesiasticos à Regnis, t̄ & Principatibus suis expellentes, Bullæ Cœnæ Domini excommunicationibus, & censuris teneri; nèc hoc solum affirmat; verum esse communem omnium sententiam ait; Et quod quamvis ipse, 1. part. Moral. tract. 2. resolut. 18. aliquam Sæcularibus Principibus in summo pacis publicè discrimine, & necessitate concederit defensionem; assertit tamèn, eum casum t̄ esse Metaphysicum, & vix contingentem, moraliter loquendo; sicque concludit in hæc verba: *Vnde absolute puto cum communi sententia Doctorum, Episcopos, atque etiam alias personas Ecclesiasticas, sine incursu cœnurorum Bullæ Cœnæ à Iudicibus Laicis à Regnis minimè expelli posse.*

Ceterum P. Diana, ex propria ipsius doctrina, & sententia, quam ab alijs summe autoritatis Patribus t̄ accepit, & omnes defendunt, respondemus; ita, ni fallimur, ut omnino euidens, & inconcussa appearat suprà tradita praxis, & resolutio.

Ergò ipse P. Diana d. 1. part. tractat. 2. resolution. 18. vers. Ultimo, proposita quæstione illa: *An Episcopi, & Ecclesiastici possint per Sæculares Iudices à Regno expelli; absolutè in hæc verba concludit: Nèc valet t̄ dicere; ergò Principes debent impunè in Regnis suis relinquere Episcopos, & Clericos seditiosos, & perturbantes pacem, & Rempublicam?* Nam respondeo, quod in similibus casibus, Episcopi, & Clerici possunt à Summo Pontifice,

& à suis Iudicibus reprimi, ac puniri, id iuste poscentibus Principibus ad bonum publicum.

Quod si (nota hoc) Santa t̄ adesset necessitas, quod clare, & evidentè periculum esset in mora, tunc, vt notant Molin. tom. 1. tractat. 2. disput. 31. conclus. 4. Salas de legibus, tractat. 14. disput. 14. numer. 111. Tanner. in 2. 2. disput. 4. quæst. 4. dub. 1. num. 30. adversus Clericos, & Episcopos per modum iuste defensionis, liceret Principi Sæculari facere id, quod recta ratio, ad impediendum damnum Reipublicæ imminens, necessarium esse dictaverit.

Quam sententiam accepit à doctiss. P. Suarez adversus Regem Angliæ, lib. 4. cap. 34. num. 6. vbi hoc ipsum docuit, & tenuit per hæc verba: Quod si sit t̄ periculum in mora, quia extrema, & gravis necessitas boni communis auxilium Clericorum statim requirit, tunc non per modum iurisdictionis; sed per modum t̄ defensionis licere poterit, quod recta ratio ad subueniendum communi bono, vel impediendum damnum imminens necessarium esse dictaverit. Et repetit num. 9. ibi: Si vero, aut casus est particularis, & extraordinarius, aut non datur locus consulendi Pontificem, aut exequendi mandata eius; tunc casus reducitur ad terminos t̄ Iuris Naturalis, vel Gentium, & ideo licebit uti remedio quocunque honesto, secundum rectam rationem, vel dici etiam potest; tunc posse conueniri Clericum coram Iudice t̄ Laico iure defensionis, quia ille tunc est modus suauior recuperandi, aut etiam communi bono consulendi.

Hæc omnia primò docuerat P. Molin de iustit. & iur. tom. 1. tract. 2. disput. 31. num. 10. ex Victor. relection. 1. de potestat. Eccles. quæst. ultim. num. 3. propos. 8. & Soto in 4. distinct. 25. quæst. 2. articul. 2. in illis verbis: Si clericorum t̄ liber-

tas in manifestam cederet Sæcularis Reipublicæ perniciem, Clericis impunè vacanib; in Laicorum cædes, Summique Pontifices ad moniti adhibere + nollent remedium; posse equidem Principes Sæculares suis subditis consulere, nihil immunitate, & priuilegio Clericorum impediente (hoc enim vrgente 12) t naturalis cause defensione cessat, Andr. de Yfern. in cap. I. §. Illicitas depac. iurament. firmand. vbi Afflict. n. 9. Lap. allegat. 101. n. 24. Osafe decis. 68. n. 8. D. Gueuar. in propugnat. contrà Venet. §. 4. assert. I. num. 14 31.) Ratio est, quoniam Republica + ciuilis est sibi ipsi sufficiens, quo circè quemadmodum propria autoritate potest se ipsam defendere, & seruare indemnem à quacumque alia Republica; sic etiā ab Ecclesiastici meritò autem adnonent potestatem hanc esse apud Principem, &c.

P. Ioann. Azor institut. + Moral. 15 tom. I. lib. 5. cap. 14. quæst. 2. in fin. ibi: Quod si consuli Romanus Pontifex nequeat, 16 tunc + necessitas caret lege, & id fiet, quod ipsa recta ratio prescribit, D. Episcop. Araujo in decisionib. tractat. de stat. ciuil. disput. 4. difficult. 2. à num. 8. In quibus terminis cessat doctrina Bald. in §. Si clericus de pac. tenend. D. Gregor. Lopez in leg. 57. tit. 6. part. 1. gloss. 2. in fin. & aliorum, à D. Valenç. relatorum contrà Venetos, 4. part. num. 101. Lælij Iordani de Romanæ Sedis orig. cap. 3. num. 6. Boer. de seditios. presup. 6. num. 3. D. Crespi obseruat. 3. num. 25. & seq. dicentium, Sæcularem non possé delinquentes + Ecclesiasticos de suo expellere territorio; sed ipsos ad suum debere remittere Iudicem; quia hoc procedit, quando id exequi valeat; non verò quando ita vrgit necessitas, vt aliter bono publico consuli non possit, iuxta hucusq; tradita, & infrà tradenda.

Prosequitur P. Dian. dict. resolut. 18. usque in finem, ex Zeuall. in tract. de cognition. per viam violent. 2. part. quæst. 77. num. 9. & Vgolin. in Bull. Cœnæ, cap. 11. part. 2. vers. Aut eos, §. 1. num. 3. ita: Principes sæculares posse Episcopos expellere Regno, & suis Diœcesibus, sine timore 18 excommunicationis, quando id faciunt + de licentia Romani Pontificis; vel (nota iterum) quando graue scandalum, & periculum Reipublicæ timetur (quod vt moraliter contingat vix credi potest) & Romanus Pontifex consuli non potest, quod etiā loquens de Clerico docuit Salced. in prax. Bernard. Diaz, cap. 141. lit. B. & ratio est, quia quando non adest periculum + in mora, non habet locum modus iustæ defensionis, nam

conditio necessaria ad iustam defensionem est, vt efficiatur cum moderamine inculpatæ tutelæ. Sed quando Princeps potest à Summo Pontifice, vel Prælato Ecclesiastico defensionem postulare, non inculpatæ se defendit. Ergo.

Iterum nūc audi P. Dian. in dict. 5. part. Moral. tractat. 1. resolut. 5. qui saltē + in his Indiarum Regnis omnino nostram admittit praxim. Igitur argumentis Marij Cutelli respondere cupiens, sic ait: Nām ex dictis casibus, quos ipse affert, quis dicat, ita Episcopum pacem turbare, vt Regnum periret, & Republica corrueret, si à Summo Pontifice, vt par est, expectanda esset responsio, ac ordinatio? Sunt chimeræ intentiones, non sumus in INDIA, ita vt, ad compescendam (si adesset) licentiam, & delicta Episcoporum, tanta esset necessitas, vt periculum esset in mora, si pro ruina publica sublevanda Pontificis resolutio expectaretur. Ergo saltē in India, & alijs remotis partibus, concedit P. Diana, quod intendimus. Quæ pōst Nos, qui hoc obseruauimus, & deduximus anni 1663. in Noua Hispania in expulsione D. Episcopi Fondurens. aduertit P. Auendañ. in Thesaur. Indic. tit. 2. cap. 12. num. 126.

Deniq; idem P. Dian. 7. part. Moral. tractat. 10. miscellan. resolut. 2. vers. Ultimo, referens se ad id, quod in dict. resolut. 18. dixerat sic scribit: Vnde Doctores à me citati loquuntur, quando periculum + esset in mora adeundi Summum Pontificem, vel alios Superiores Ecclesiasticos; non auctoritatib; & iurisdictionalib; sed vim vi repellendo, cum moderamine inculpatæ tutelæ, per viam naturalis defensionis Republikam à Clericis tueri, & seruare indemnem.

Hoc omne nouissimè complectitur, & sequitur Thom. Delbene in tractat. de Comitiis, seu de Parlament. dub. 4. sub sect. 2. num. 7. ibi: Verum, si Clerici suis crimini bus Sæculari Reipublicæ molestiam, & periculum 22 ingerant, & ex alio capite remedium, nequæ ab Episcopo, nequæ à Summo Pontifice impetrari, aut expectari potest; quia, + vel aures dare nolunt (iunge casum à Petr. de Marca relatum in concord. Sacerdot. & Imper. lib. 7. cap. 25. §. 3. illic: Regem ante hos unde cim menses Epistolam scripsisse ad Ioannem XV. Papam, qua ad eum deferebat querelam suam aduersus Arnulphum (Archiepiscopum) petebatque formam Iudicij; inquam etiā sententiam scriperant Episcopi Remensis; sed Ioannem nihil hactenus respondisse. Necesse itaque ad actum Regem, ad con-

gregandam Synodum, quæ optimo iure poterat cognoscere de accusatione ista; postquam adeò manifestum erat, Pontificem nolle cognitionem habere.) vel quia periculum est in mora, & ad ipsos recurri tempus non permittit, cum res dilationem non patiatur; In huiusmodi speciali casu, habet locum ius necessariæ defensionis, secundum quam fieri potest, id quod recta ratio prescribit, sicuti recte dixit Azor tom. 1. lib. 5. cap. 14. quest. 2. Suarez lib. 4. defens. cap. 34. num. 6. & 9. ex Victor. ex Soto, dixit Fernandez part. 2. cap. 6. §. 1. num. 4. & Molin. &c.

Et sub section. 7. num. 2. & 7. prosequitur Delbene ibi: *Ab ipsis met Principibus à Regno expelli*, de licentia tamen Pontificis; Quod si Pontifex & consuli non possit, & ex alio capite tanta esset necessitas, quod clare, & evidentè periculum esset in mora, tunc liceret Principi Sæculari (allegatis Molina, & alijs) aduersus Clericos, & Episcopos, per modum iustæ defensionis facere, quod recta ratio ad impedendum damnum Reipublicæ imminens opus esse dictauerit.

Et in tractat. de Immunit. & iurisdiction. Ecclesiast. cap. 6. dub. 10. à num. 9. vbi facto sibi argumento, ita: *In Hispania est praxis, quod Clerici, & Episcopi iurisdictionem Regiam, verbi gratia, perturbantes, expelluntur à Regno*; si non authoritatius, seu per viam iurisdictionis contentiosæ, vel iudicialis; saltè defensuæ, seu per viam iurisdictionis Oeconomicæ. Ergo; sic num. 10. statuuntur; Respondetur, distinguo & antecedens; est praxis de facto, concedo; est praxis de iure, subdivisus. Si Papa non possit consuli, & periculum sit in mora; vel si Papa consultus & nolit prouidere, concedo; quia tunc sit permodum defensionis purè naturalis, & locum habet ius puræ naturæ; alterè nego, & cap. 9. dubit. 6. section. 1. à num. 5. Hxc Delbene & Diana; quibus & intelligendus est ipse Delbene, de Parliament. cap. 2. dub. 23. vbi aliud sensisse videbatur; quam quod hoc loco confirmat, & de Immunit. cap. 9. dub. 22. & 25.

Ex quibus hæc necessariò inferuntur; quod si tanta adsit necessitas, quod clare, & evidentè periculum sit in mora; Supremo Sæculari Principi licebit, per & modum iustæ defensionis aduersus Ecclesiasticos id facere, per quod damnum Reipublicæ imminens impediri possit. Item, quod Princeps ipse Sæcularis finè timore excommunicationis Episcopos, & alios Ecclesiasticos poterit à Regno ejcere, & expellere, quando graue scandalum, &

periculum Reipublicæ timetur; quia quietis est periculum in mora, habet locum iustæ, ac naturalis defensionis modus. Rursus, quod Doctores omnes, quibus suam adstruit Diana sententiam, constantè tenent, & defendunt, in casu periculi in mora consulendi, vel adeundi Pontificem, aut alium Superiorum Ecclesiasticum, posse Sæcularem Principem, & eius Supremum Senatum, vim vi repellendo, cum moderamine inculpatæ tutelæ, & per modum naturalis defensionis, ab Ecclesiasticis tumultuantibus, vel aliter Rempublicam turbantibus, eam tueri, & seruare indemnum.

Igitur iam predicti Doctores, in hac tota materia, & disputatione, fortiores, ac grauiores, in casibus relatis, Principi Sæculari omnino & concedunt iustum, & naturalem defensionem, per quam possit remedijs, & defensionibus uti conuenientibus, & quod recta, & sana dictauerit ratio ad impediendum damnum Reipublicæ vere imminens; quod est admittere in ipso illam Politicam, & Oeconomicam protestatem, iurisdictionem, notionem, & facultatem, quam suprà tradidimus, & hucusque fundauimus, quamque nunquam habere locum sempèr diximus, nisi omni alio & deficiente recursu, & auxilio, & docuit Peralta vbi suprà, cap. 13. num. 9. ibi: *Per que es ben cert, que lo Princep Secular no llençama de la nocio Economica contra Ecclesiasticks per expellirlos del Regne, sino es faltant altremedi per a remediar lo dany que temen succhesca de proxim, Prado Verastegui indict. defens. Canonic. num. 202. & 215. Garc. de nobil. gloss. 9. num. 30.*

Vt nouissime prouilium, & satis commendatum inuenio in Regia, celebrique in hanc rem Schedula 18. Maij 1657. à D. Crespi de Valdaura relata, obseruat. 64. num. fin. per hæc verba; Maioricensi Audientiæ Regiæ missa fuit: *y para que en esto se obre & de aqui adelante, como conviene, ha parecido aduertiros, que en los casos de encuentros de juridicion con los Ecclesiasticos, debeis obseruar lo que por costumbre, y derecho comun toca a mis Regalias, y que conforme lo dictaren las ocasiones, y la razon de la defensa natural de mis derechos, y juridicion Real, podeis usar de todos los medios, y en la ocupacion de temporalidades proceder, no solo a la de la juridicion, sino a la de los demás bienes temporales, assi patrimoniales, como de Prebendas, Beneficios, y Decimas. Y assimismo os podeis valer de exilio, y demás compulsiones, que*

que por el derecho, y costumbre se pueden. Pero procediendo en todo + con grande moderacion, y prudencia, empezando por los medios mas templados, y ejecutando solo aquello que fuere necesario para conseruacion de mis derechos Reales, y reintegracion de los daños que hubieren recibido mi juridicion, y Regalias, y creciendo en las comminaciones, y execuciones, segun + creciera la contumacia, o procedimiento de los Ecclesiasticos, portandoos en la materia con la atencion, y premeditacion, que confio del zelo de tales Ministros, &c.

Adhuc nihilominus, atque iterum aduersus predicta insurgit P. Dian. 3. part.

Moral. tractat. i. de Immunit. Eccles. reso-

lut. 27. vers. Vnde, vbi ita infrà: Vnde + ex his infertur, quan male afferant aliqui, posse Reges expellere à Regno Episcopos inobedientes mandatis Regis; quod infert ex his, quæ prius ex alijs dixerat; nempe PrincipeM Sceulari pro negotijs Reipublice Episcopos conuocare non posse, eis precipiendo; posse tamèn, rogare, + & vocare eos, vt ad se veniant, tanquam Proceres, & Magnates, non tanquam Episcopi; quod tradit ex Alexand. Pefant. tractat. de Immunit. Eccles. disput. 21. quem suprà retulimus.

Verum hæc vocationum differentia, quan debilis sit, ex his maximè apparet, quæ tradidimus, suprà cap. 42. à num. 10. Quis enim dubitare poterit, eam rogationem, & Principis preces, omnino + mandata esse, licet eo honestiori vtatur vocabulo, vt docent Salicet. in Aut. Si vero, Cod. de adulter. Abb. in cap. fin. de for. compet. gloss. in Clem. Pastorale, verbo De mori, de re iudic. Segura in director. Iudic. Eccles. 2. part. cap. 13. num. 53. D. Couarr. pract. cap. 35. num. 3. vers. Cæterum, & milie apud D. Salgad. de Reg. protect. 1. part. cap. 2. à num. 154. & à num. 169. D. Fermosin. de Sede vacant. tractat. i. quest. 5. num. fin. Preces erant (inquit Tacitus) sed quibus contradici non posset, Aulonius: Et quod est potentissimum imperandi genus, rogarbat, qui iubere poterat; relati à Petr. de Marca in concordia Sacerdotij, & Imperij, lib. 6. cap. 9. §. fin. Berart. in specul. visitat. cap. 29. in fin. adde D. Episcop. Segouiens. Araujo in suis Decisionibus Moralib. tractat. 3. de stat. Ecclesiast. quest. 32. difficult. 1. num. 2. post medium dicentem, preces Principum + esse armatas, quo tendunt Affect. decis. 69. num. 6. Capic. Latr. consultat. 54. num. 21. Camillos de Medic. consil. 84. num. 11. Anton. Monach. decis. Bo-

non. 19. num. 27. docentes, quem posse precibus compelli, D. Palafox in dictis allegationib. all. g. 4. art. 4. num. 129. facit benè verbum unicum à Pijsimo, & Catholicissimo Rege D. N. Philipp. IV. in suo testamento prolatum, fol. 28. in meo transumpto, qui successoribus loquens ait: El ruego, y voluntad de los Rey s, siempre aprieta a los vassallos. Ergò hoc tanquam futili omisso vocat Nos, quod in comprobationem sententiae tuæ adducit P. Dian. asserens, ex ore Regis nostri determinatum, atque decisum esse, eam à Regno Ecclesiastorum expulsionem esse contrà immunitatem Ecclesiasticam.

Confirmat itaque sententiam suam ex verbis Concordia + intèr Dominam Regnam Eleonoram, Domini Regis Aragonie Petri II. viduam, & Cardinalem Comenge, seu Conuenarum, Gregor. Papa IX. Legatum initæ, Barcinone 2. Junij anni 1372. circa controversias iurisdictionum dirimendas, intèr Ecclesiasticos Ordinarios, & Seculares Iudices, de qua Concordia, quæ omnino in omnibus Regnis nostris Coronæ Aragonie obs. ruatur, late + agunt, 39 præter capitula contenta, lib. 1. tit. 2. vol. 2. constitution. Cathaloniæ, & alijs in locis, nostrates omnes, Mich. Ferrer 3. part. obseruat. cap. 172. cum seqq. Anton. Oliuan. de iur. Fisc. cap. 11. à num. 20. & cap. 12. num. 7. Ludouic. Peguer. decis. 92. & in præx. crimin. cap. 26. numer. 7. versic. Ulterius, Iacob. Cancer. 3. part. variar. cap. 10. à num. 16. doctiss. Fontan de paet. nupt. claus. 4. gloss. 13. part. 3. d. n. 5. & decis. 200. num. 3. & decis. 256. n. 2. & decis. 323. n. 8. Peralt. vbi suprà cap. 16. Regnicolis Aragonie est textus, in for. 1. de compet. iurisdict. Selsè de inhibition. cap. 9. §. 2. à num. 23. Bardaxi & Portoles in dict. for. 1. Calixt. Ramirez de leg. R. g. §. 2. num. 4. D. D. Laurent. Matheu de Regimin. Valentia, dict. cap. 7. §. 1. à num. 38. & à num. 11. probat, multoties hanc Concordiam à Sancta Romana, + & Apostolica Sede fuisse approbatam, & executioni mandatam, Mich. Cortiada in præx. content. per tot. D. Vrrutigoit. de competent. quest. 32. à num. 11. & alij.

Ea concordia verba, quibus vtitur P. Diana, à Ioan. Dionisio Portocarrero accepta, in allegat. iuris pro iurisdictione Sanctæ Inquisit. Maioricens, contrà Regios Ministros, num. 96. in hunc modum refert; super eo vero, quod + conqueritur, quod persona Ecclesiastice ejciantur, seu banniantur à Regno, concordatum est, quod illud si

Vnquam factum est , male factum est , cum evidenter sit contraria libertatem Ecclesiasticae ; & est concordatum , quod Dominus Rex declareret , quod in posterum nunquam fiat . Quibus relatis , ita ex clamat (& bene) P. Dian.

42 Amice + Lector , audisti ex ore Regis , quod ejcere Ecclesiasticos viros e Regno , est evidenter contra libertatem Ecclesiasticae ? Eisdem concordie verbis vtitur Thom. Delbene dict. tractat. de Comitijs , seu de Parlamento , dub. 23. sect. 2.

Sed facilis , & concludens prorsus est responsio , & solutio difficultatis , que maxima videbatur ; negando , vt negamus a predicitis Doctoribus fideliter fuisse concordiae + verba relata ; aliter enim inueniuntur , & leguntur in suo originali , Barcinone custodito , & in constitutione Cathaloniae ex eodem formata . Audi in primis , Lector , Originalis Concordiae verba :

43 **44** **45** Sup er eo + vero , quod conqueruntur , quod ficta suspitione Praelati , & personae Ecclesiasticae ejciuntur , seu banniuntur de Regno , concordatum est , quod illud si vñquam factum est , male factum est ; cum evidenter sit contra Ecclesiasticae libertatem , & est declaratum , quod Dominus Rex declareret quod in posterum nunquam fiat .

Quo in Cathalonorum idioma versa , ita leguntur , dict. volum. 2. constitut. Cathalon. lib. 1. tit. 2. cap. 4. Sobre + assò ques complayen , que perficta suspita los Prelats , & personas Ecclesiasticas son foragitats del Regne , es Concordat , que si assò es vñcafet , com sie evident ment contra llibertat Ecclesiastica , es declarat , que el Señor Rey declar , que nunca de aqui avant sie fet . Ergo in hoc Originalis Concordiae capite , & in constitutione ex eo facta , haec + inueniuntur verba ficta suspitione , notant Oliuan. de iur. Fisci cap. 12. num. 7. D. Vico ad leges Sardiniae lib. 2. tit. 51. num. 9. Cortiada ubi supra , decis. 4. num. 14. D. D. Laurent. Matheu dict. §. 1. num. 3. & 214. D. Crespi , post hec scripta visus , obseruat. 3. a numer. 29. Peralt. ubi supra cap. 17. num. 14. D. Vrrutigoit. de competent. quest. 40. a num. 14. quo in locis relatis a P. Dian. Delben. & Portocarrero desunt ; in quibus tota rei consistit vis , & satisfactio , vt perse patet ; quoties enim Superiori Sæculari

46 Principi , eiusque Senatus , eam quam dimicimus , concedimus potestatem , & autoritatem , loquimur in casu vero ; nempè + quando vero est , vel imminent Republicæ periculum , aliterque ei damno non possumus subvenire ; non quando in id supponitur , & fingitur necessitas extrema ; absit

hoc a Catholicis Principibus , & Senatoribus , Zeuall. dict. tractat. de cognitione per viam violentiae in prolog. a num. 175. quod etiam damnat Bulla Cœnæ supra cap. 39. a num. 32. ibi: Prætexentes , &c. & in hoc sensu + accipiendi , & intelligendi sunt , Marth. de iuris dict. 2. part. cap. 34. a num. 24. & 4. part. centur. 2. cas. 101. a princ. & num. 4. Nauarr. in Manual. cap. 27. num. 67. & tradita a Saravia de iurisdictione adiunctor. quest. 30. num. 48. ne alias videantur sibi ipsis contrarij . Nota obiter hoc loco excusari a censura Bullæ Cœnæ , can. 11. iubentes contentos in eo , exire Regis Curiam , vel alium locum , qui non sit Diœcesis , territorium . terra , seu dominium eorum , ita aperte Gabr. a Sancto Vincent. de censur. disput. 4. quest. 9. num. 245.

Immò ex huiusmodi Concordiae verbis , aperte infertur , & conuincitur , Summum Pontificem per medium Legati sui personam a tempore Concordiae , + hanc Ecclesiasticorum expulsionem , causa tamè iusta interueniente , approbasse , & permisisse ; cum tantum illa damnata , & improbata dignoscatur in ea , quando ex ficta , & imaginaria causa decernitur , & exequitur , vt post Nos , obseruavit D. Crespi dict. obseruat. 3. a num. 29.

Vnde miror merito , Patrem Diana diligentissimum , & doctum alioqui virum , de eadem concordia post + tempus , dubitasse . Ergo 7. part. Moral. tractat. 10. miscellan. resolut. 3. mox in princ. referens Accasium de Ripoll. (plura iam diu ex eo obseruari ; sed quia opus hoc Sancte Inquisitionis decreto , & mandato detinetur ; donec emendatum sit , ex eo nihil profero) defendantem se ab impugnationibus eiusdem P. Dian. sup er aliquibus opinionibus , in causis , & materijs Ecclesiasticis ; assertuisse eas procedere ex vi , & occasione predictæ Concordiae ; increpat illum , ex eo , quod id ipse , in loco impugnato non animaduertere ; & tandem de tali Concordia , per haec verba dubitat : *Quod vero in Cathalonia deducantur in praxi ratione concordatorum , debebat Ripoll. hoc animaduertere ; sed de ipsis me remitto veritati ; nolo enim Regi meo aliquid iurisdictionis detrahere , sed multo magis Summo Pontifici.*

Miror itaque , quoniam ipse , vt supra dixi in dict. 3. part. Moral. tractat. 1. resolut. 27. quoddam dictæ Concordiae fragmentum ex Portocarrero , ad literam tradidit ; cuius textus , authoritate , & fundamento fortiter , vt sibi videbatur , insurgebat aduersus tenentes , Episcopos , & alios

alios Ecclesiasticos à Regno posse expelli, quandò mandatis Regis non obtemperant; asserens id esse contrà Ecclesiasticam libertatem à Regibus proprio ore in dicto Concordiae fragmento explicitum. Ergò iam agnouit Concordiam; quare ergò nūnc se veritati, quoād eam remittit, quasi dubius de testimonio Ripoll. ? cui omnino excommunici sententia, quoād praxim, & leges Iuæ Ciuitatis t̄ credendum erat, Menoch. consil. 92. num. 54. Pareja de instrument. edition. tit. 2. resolut. 2. num. 53. Capic. Galeot. controuers. lib. 1. controuers. 17. num. 43. & 46. & controuers. 18. num. 3. & lib. 2. controuer. 1. num. 58. & seq. & num. 12. Georg. Mundius consil. 11. num. 29. vol. 2. Ioan. Francisc. Andreolus controuers. forens. controuers. 63. num. 10. D. D. Mich. de Monfalue in allegat. iur. por Iuan Esteuan Doria con Don Ioseph. Strata, num. 134. & alij; maximè hoc ipsum, quoād Concordiam, confirmantibus tot Cathalaniis, Aragonensis, & Valentiniis summae authoritatis Doctoribus relatis, supra num. 39.

Denique, si dicas P. Dianam dīct. 1. part. Moral. tractat. 2. resolut. 7. in fin. & resolut. 18. & 5. part. tractat. 1. resol. 5. & 7. part. tract. 10. miscellan. resolut. 2. in fin. ex Salas de legib. quæs. 94. tract. 14. disputat. 14. num. 111. licet id, quod proxime dicebamus de potestate ejiciendi Ecclesiasticos à Regno in Principe existente teneat; asserere t̄ nihilominus, eum casum, quem concedit tantæ necessitatis, & periculi, vix moraliter accidere posse, esque omnino metaphysicum?

Sed respondeo in primis, ad falsitatem sententiæ Pat. Dianæ probandam mihi sufficere, quod aliquando t̄ casus ille, in quo Princeps Secularis virtute sèpè dictæ extraordinariæ potestatis, & iurisdictionis possit in Ecclesiasticos procedere, eos à suis expellendo Regnis, absque excommunicationis incursu, sit possibilis, vt ipse fateri cogitur locis ubi supra. Item quod in Principe Seculari ex eiusdem sententia resideat facultas illa, & potentia procedendi extrajudicitaliter in dictis casibus, quæ alias inutilis, & vana esset, nisi ad actum valeret t̄ reduci, vt est certum, & obseruauit post hec scripta visus D. Crespi de Valdaura dīct. obseruat. 3. num. 26. & seq.

Secundò aduersus P. Dian. scripsit doctus Marius Cutelli ipsius conciuis, docens, & demonstrans casus eos summæ necessitatis Dianæ metaphysicos, contingere posse perspè, immo t̄ de facto contigisse, de

prīsc. & recent. Ecclesiar. libertat. lib. 2. quæs. 18. à num. 4. & 5. (& nos possemus quamplures referre casus in horum comprobationem, præter iam traditos; omittimus meritò, cum id quotidiana doceat praxis) ibi: Præsentes post sua (Dianæ) scripta t̄ euensis, vt alibi dixi, satis aduertunt, 56 posse hæc moraliter euenire, cùncalamitas omnes, quibus premimur, opera Prælatorum, t̄ Ecclesiasticorum euenerint. 57 Quid enim Collector Portugalliae, quid Prælati illius Regni ad mutandum legitimum Regem, & Tyrannum subrogandum molliti sunt; quidve alij Ecclesiastici viri in Cathalonia subuertendit operam Gallo Regi præstare, neminem latere existimo. Rex ergo nostèr Pijssimus, cùm Prælatorum Lusitanorum pessimum animum præsciuisse, sèpè cum Superioribus, vt animum auerterent, conquestus est; nihil aliud fructus expertus est, quam tumultus maiores in dies exerceri, ac populum, nè tributa penderent, nè Regi obedirent, multò magis moueri.

Post ergo primos motus anni 1639. Prælatos nonnullos ad se specie honoris, ad statuiliendam intèr hæc Regna perpetuam unionem aduocauit; sed reuera, vt illos à suis Diœcessibus (nè peiora exequenter) abstraheret, statim à Nuntio Apostolico, atque ab ipsis Prælatis Regis Confessarij suisu, Religio eius animo iniecta est, cur è suis Diœcessibus Episcopos, ac Pastores ab omnibus separaret? Hoc ruta conscientia non licere. Hinc dum virtus pietate Rex horum votis annuit, ac ad sua loca unumquaque remittit, nil aliud agit, quam rebellionis sequuturæ vberiorrem viam peruersis illis pandere; nam statim post recessum ad illam perficiendam contrad Regem hereditario iure succedentem (cui omnes fidelitatem iurarunt) animum, ac vires intendere coperunt, ac cum effectu perfecerunt. Hec Cutellus.

Optimè etiā t̄ aduersus P. Dian. scripsere D. Castill. de tert. cap. 41. num. 190. vbi plura concessit, rectèque fundat in his casibus, t̄ & similibus ferè semper esse evidens, & notorium in mora periculum, dixi supra cap. 40. à num. 7. D.. Salced. de leg. Politic. lib. 2. cap. 12. à num 12. & passim D. Crespi dīct. obseruat. 3. à num. 21. Peralt. dīct. cap. 13. num. 6. ibi: Si lo pare t̄ Diana, y Thomas Delbene se fossen trobats en Cathalunia del any 1641. fins al present, no dirian que estos casos son metaphysicals; de no poder consultar la santidad, per lo perille en la dilació, y tardança, ni esperar iusticia dels Ordinaris Ecclesiastichs ans bé afirmarian ser Fisichs, y Reals. Ex

Ex quibus appareret videtur, certum
esse quod *suprà cap. 43. num. 25.* cum eo-
dem Peralta dicebam, nullum tamen in rei ve-
ritate esse Doctorem, qui in casu urgentis
necessitatis, & periculi in mora adeundi
Summum Pontificem, aut alium Prælatum,
& Superiorem Ecclesiasticum, Supremo
Principi Seculari eam neget facultatem, &
defensionem naturalem, per quam valeat
à Terris suis, & Regnis seditiones, & pacis
publicæ turbatores ejicere, & expellere
Ecclesiasticos; quando aliud remedium
non supèrest; siquidem id fateri tenentur
Martha, Diana, Delbene, & alij suprà, va-
lidiores Ecclesiasticon, & libertatis Ec-
clesiasticæ propugnatores, ut vidimus, ad-
de ipsis Hieronym. de Prado Verastegui
in sèpè citata defens. Canon. art. 3. nam.
248. & passim, per tot. illum articulum.

S V M M A R I V M .

- P**olitica Principis potestas non procedit,
quando non datur periculum in mora,
quia tunc ordinaria iuriis dispositio
operatur, & num. 2.
- 3 Laicus potest judicialiter procedere con-
tra Ecclesiasticos, ex Papæ Rescripto,
& num. 7.
- 4 Gallorum Rex habet priuilegium proce-
dendi contra Ecclesiasticos, in certis
casibus.
- 5 Venetorum Dominium, & Regnum Val-
entiæ habent simile priuilegium, &
num. 6.
- 6 Laici in hoc casu procedentes sunt Dele-
gati Apostolici.
- 9 Papa solet hanc facultatem concedere ad
supplicationem Principum, præcipue
Prælatis.
- 10 Imperator Carolus V. contra Ecclesia-
sticos Cathaloniae Breue impetravit an-
no 1523.
- 11 Facilè solet concedi, quando datur Or-
dinariorum negligentia.
- 12 Aliud etiam obtinuit contra Ecclesia-
sticos, Comuneros.
- 13 Episcopus Zamorensis in hoc delicto
comprehensus, virtute Brevis Aposto-
lici damnatus fuit.
- 14 Catholicus Philippus II. contra Eccle-
siasticos, in coniuratione Lusitana de-

- prehenso, Breue impetravit.
- 15 Bastidiæ verba in hoc adducuntur.
- 16 Pro Regno Neapolitano fuit expeditem
simile rescriptum.
- 17 De alijs extat memoria apud P. Hora-
tium Capponium.
- 18 Optima ipsius verba referuntur.
- 19 Tradit etiam casum Gabrielis de Spino-
sa, qui fixxit se esse Regem D. Seba-
stianum Portugallæ, & num. 20. 21.
- 22 Alium afferentem se esse præfatum
Regem, refert idem Pater, num. 23.
- 24 De alijs rescriptis à Sancta Sede ema-
natis fit mentio, & num. 25.
- 26 Dux Medina de las Torres Prorex
Neapolitanus Breue consequi tentauit,
sed non obiecit.
- 27 Eo non impetrato, ius dixit in Clericum;
sed intellige, ut num. 28. 51.
- 29 Secularis, an procedere possit contra
Ecclesiasticos, in delictis læse Ma-
iestatis?
- 30 An hoc crimen valeant committere Ec-
clesiastici?
- 31 Requiritur ad id perpetrandum, quod
delinquens sit vassallus, & subditus
Principis offensi.
- 32 Ecclesiastici non sunt vassalli Princi-
pis secularis.
- 33 Sed verius est, sub generali vassalli no-
mine, contineri, & num. 35. 36.
- 34 Imperator Romanus potest inquirere, &
formare processum contrâ Ecclesiasti-
cos, ut a suis Iudicibus puniantur.
- 37 Ecclesiasticon rebellio est grauius sce-
lus, quam commisum a laicis.
- 38 Sufficit, Ecclesiasticum sub generali
vassalli nomine contineri, ut læse
Maiestatis crimen incurrire possit.
- 39 Secularis, secundum aliquos, potest
cognoscere, & procedere contrâ Ec-
clesiasticos in hoc delicto.
- 40 Episcopi, & Clerici huius criminis rei,
fuerunt furca suspensi.
- 41 Quædam flagitia, potius per secula-
res, quam per Ecclesiasticos vindican-
tur.
- 42 Verius est, Ecclesiasticos in hoc delicto à
suo Iudice puniendos.
- 43 Limita, nisi Princeps in vim Politicæ
potestatis procedat, ad defensionem.
- 44 Princeps offensus, nisi remittat pœ-
nam, non consequitur absolutionem
ren.
- 45 Ecclesiasticus Iudex, an priuare possit
Beneficijs Ecclesiasticis huius criminis
reum.
- 46 Pœna arbitraria in hoc delicto, usque
ad

- ad priuationem, & depositionem exten-
ditur.
 47 Ecclesiasticus deponitur pro delicto, quod
sæculari mortis poenam irrogat.
 48 Proceditur in hoc casu ad degradatio-
nem iuris ordine seruato.
 49 Decianus distinguit, Beneficijs priuari

- Ecclesiasticum, quando Princeps offen-
sus recognoscit Regnum ab Ecclesia;
non aliter.
 50 Sèd contrarium est verius, ut in omni ca-
supposit Beneficijs priuari.
 52 Cap. Perpendimus 23. de sentent. ex-
communicatione intelligitur.

ARGUMENTVM.

Precedentium Capitum continuatur Regalia. Ecclesiastici læsæ Maiesta-
tis crimen àn committant; in eoque, vel alijs atrocissimis facinori-
bus deprehensi, qualitèr, & à quo puniantur?

C A P. XLVII.

EX dictis, latèque fundatis in superiori-
bus necessariò infertur, & sequitur, Po-
liticalam Supremi Principis potestatem +
cessare, & non procedere, si periculum non
sit in mora adeundi Superiorem Ecclesiasti-
cicum, aut Summum Pontificem; atq; aliundè
damno remedium expectari, & adhiberi
potest, vt *supr. tetigi, cap. 43. n. 25.* & alibi.
Tunc namq; Ordinarij iuris ratio, + & dis-
positio operatur, & locum habet; vt per
proprios, & legitimos Iudices seditionis, pa-
cis publicæ turbatores, & delinquentes,
puniantur, & corrigantur, vt *dixi cap. 46. n.*
19. & passim.

Limita tamè, nisi à Pontifice Romano
indultum, & concessum sit Sæcularib⁹ Prin-
cipibus, + in certis casib⁹, Ecclesiasticos iu-
dicialiter coercere, & emendare; poenisque
legalib⁹ subijcere; eo enim casu omissa Po-
litice potestatis defensione, & auctoritate,
inris ordine servato, contrà Ecclesiasticos,
præfatis, aut alijs criminibus comprehēsos,
rectè proceditur; ita Galliarum Regi datū, &
permisum + esse in certis delictis, tradunt
Geill. Benedict. in cap. Raynatius, de testam.
verb. Vxorem, decis. 2. n. 147. vers. Pariter
cognitio criminum, Stephan. Aufrer. in Clem.
1. de offic. Ordin. regul. 1. fallent. 13. Ripa in
cap. 2. de Iud. n. 73. vbi id dubitanter tradit,
Guid. Pap. decis. 77. vbi addunt in Veneto-
rem Dominio hoc ipsum, + respectu aliquorum
criminum servari docent Hieron.
Gigas de crim. læs. Maiest. lib. 1. rubr. Quis
de crim. læs. Maiest. cognosc. poss. n. 20. Tib.
Dec. lib. 4. crimin. cap. 9. n. 66. Bobadill. in
Tom. I.

Polit. lib. 2. c. 18. à n. 115. Apud Valentinos,
similiter de hoc + est priuilegium quod-
dam, cuius meminimus, *cap. 44. n. 24.*

Quod autem posuit Papa hoc Laicis con-
cedere nulli dubium + esse potest, vt latè
fundauimus *supr. cap. 25. à n. 45.* & in specie,
prætè casus intrà tradendos, notauit noster
amantiss. D. Ibañez Faria in addit. ad *D. Co-*
uar. lib. 1. var. cap. fin. n. 65. Et eo casu Lai-
ci, tanquam S. Apostolicae + Sedis delega.
ti; id agunt, non iure proprio, *Dec. conf. 8. 2.*
n. 9. gloss. in cap. Laicis 16. q. 7. Cardinal.
in cap. Perpendimus, n. 6. & 7. de sentent.
excommun. Felin. in cap. 2. de maiorit. &
obed. à n. 3. *Aufrer. d. regul. 1. à num. 1. &*
q. 4. n. 6. Anton. Cuch. insti. maior. lib. 1.
tit. 2. de Summ. Pontif. n. 20. Grat. conf. 61.
n. 12. & 23. vol. 1. Carol. de Grass. de Regal.
Franc. lib. 2. iur. 1. Bañez 2. 2. q. 67. artic. 1.
dub. 6. concl. 2. Zanard. in director. Confes-
sor. tom. 3. cap. 10. Ioann. de la Cruz in di-
rector. conscient. 1. p. q. 3. art. 1. dub. 1. concl.
3. Decian. d. n. 66. Alexand. de Pefant. de
Immun. Eccles. disput. 3. Alexand. Sperell.
decis. 133. num. 48. Zeuall. commun. contrà
commun. q. 897. num. 164. & seq. & numer.
225.

Quod paſſim in atrocissimis delictis, pre-
cipue læsæ Maiestatis, factum, & concessum
invenimus, à Summo Pontifice; commissum
+ tamè Prælatis, & alijs Ecclesiasticis; vt iu-
ris ordine servato, adversùs Ecclesiasticos,
& exemptos delinquentes, absolute inqui-
rant, & procedant, donèc delictorum suo-
rum poenas luant, etiam naturalis mortis
comprehensa, & explicita damnatione.

Carolus V. Hispaniarum, & Indiarum
Rex Catholicus, invictissimus Dominus

- 10 noster † anno 1523. à Clemente Papa VII. Breue Apostolicum consequutus est, Federico Seguntino Episcopo, Cathalonię Proregi, directum; ut ipsius virtute Ecclesiastici Saculares, & Regulares illius Principatus, magnis detenti facinoribus, usque ad mortis pœnam inclusuè punirentur; maxime data Ordinariorum † negligentia, quod ab alijs Summis Pontificibus, usque ad annum 1640. cum ampliationibus, diuersis Prælatis pro tempore existentibus, exequendum mandatum tradit Narcisi. Petalt. de la potestat Secular, cap. 16. à numer. 5.
- 11 Eisdem Principi Magnanimo, anno prefato ipsem Romanus Pontifex Clemens VII. simile Rescriptum, † contrà Ecclesiasticos, Comuneros, indulxit; cuius virtute Zamorensis Episcopus, in eo criminis genere deprehensus, damnatus fuit, ita refert D. Villarroel en el Gouern. Ecclesiast. 2. p. q. 20. art. 3. n. 93. illic: Y sepa, que se procedio con especial Buleto † en la causa de aquel Obispo (de Zamora) despacholo su Santidad à instancia del Emperador a 27. de Março de 1523. y en su virtud sebizo justicia d'el; assi lo afirma Don Fr. Prudencio de Sandoual, Obispo de Pamplona en la Historia del Emperador, tom. 1. lib. 9. §. 32.
- 12 Catholicus, ac prudentissimus D. Don Philipus II. Rex noster † à Summo Pontifice similem facultatem impetravit, ut facilius corrigerentur exempti, in Lusitana comprehensi coniuratione, ut tradidit Pat. Bastidia è Societate Iesu in antidot. contrà Paulum Venetum, 2. p. n. 58. Vbi Iouij argumentis respondens, in delicto læse Majestatis, Ecclesiasticos non esse à seculari potestate exemptos, affirmantis, sic Italico idiomate satisfacit: Bastarebbe † per confondarlo, è prouar la falsità di questa sua universal propositione, reddurre à memoria l'attioni del Re Filippo Secondo, del quale sapiamo tutti, che dimando sperial Breue dà sua Santità per castigar gli Ecclesiastici, partecipanti nella rebellione di Portogallo. Et paullò post aliud in confirmationem adducit exemplum, in Regno Neapolitano præcedentibus annis habitum, de quo sic ait: Et nella rebellione che gli anni addietro si scoperse † in Catanzaro, pro procedette il Giudice Secolare contra gli Ecclesiastici complici della coniura, perche volle sua Maestà Catholica i nitir in questo, come fa nelle altre cose, l' esempio di suo padre.
- 13 Huic alias obseruavit similes Historias, eodem Catholicus D. Philippo II. Rege imperante, expertas. P. Horatius † Cap-

ponius, ex eadem Sanctissima Societate, ad Rem public. Venetam, par. 2. cap. 7. vbi postquam ipsam Rem publicam conatus est convincere, se per suos Seculares Iudices contrà Ecclesiasticos in crimen læse Majestatis reos, procedere non posse; aliquibus aliorum Principum adductis exemplis, & factis, qui proprijs Ecclesiasticorum Iudicibus cognitionem, & causas dimisere, quos inferiorem, aut dissimilē Venetijs à Deo potestatem in suos habere, non constat; int̄ quos, eo tempore Cesarem Germanum Imperatorem id fecisse tradit; & n̄ replicari posset adversus hoc, illud factum, n̄ solito Imperiali iuramento, Sancta Romanæ Ecclesiæ præstito, adverteretur; addit; saltē tanquam Bohemia, & Vngarie Regem, eandem (ad minus) à Deo superioritatem, & potestatem habere; quam ipsa Veneta Respublica in se considerat; Tandem, ut rem extrā questionem constitutam, & controversiam absolvat, sic concludit doctissim. Pater: Ma non † doura il vostro Senato rimordersi à pretendere maggior autorità da Iddio, che non habbia questo si gran Re Catholicone suoi Regni di Spagna, è pur vi baura dato aviso, quel vostro Ambasciatore, come à gli Ecclesiastici complici in questi presenti si graui excessi, contra la Maestà sua del Presidente Ramirez de Prato, è del Segretario Franchezza, sono di già stati dati Giudici Ecclesiastici dalle stesse Cardinale Mellino, come Nunzio Apostolico.

Eodem loco refert P. Capponius † casum, 19 iam omnibus notum, Gabrielis de Espinosa artocopi (pastelero de Madrigal, en Castilla la Vieja) qui se Regem Portugalię Sebastianum, in Africano bello à Sarracenis extinctum, esse finxit; cuius figmenti Auctor inventus fuit Fr. Michael Santos Augustinianus; quā de causa à suo Iudice Ecclesiastico in id tamē obtento, degradatus, vna cum Espinosa furce affixus Matriti periret Fr. Michael audi Capponij verba.

Et circa dieci anni sono † in tempo della glorioſa memoria de Philippo II. effendosi un Diego (non Didacus, sed Gabriel) de Espinosa, che era stato pasticiero, figurato, & finto il Re di Portogallo, è fomentato per tale da un Fra Michael Agostiniano, famoso litterato, è che era stato tre volte Provinciale di Portogallo, il quale tratto anche di maritarlo con Donna Anna, figliuola de D. Giò de Austria, de la quale egli era Cofessore il Patriarcha Gattano allora hora Nunzio in Spagna, come etesse la causa contro il Frate al Licenciato Vares, che è hora Maestro di scola di Salamanca, dal

quale guisificato si il delitto fu consegnato poi alla Corte Scolare è insieme col pasticiero applicato.

- ²¹ De eadem t. Historia agit etiam Pat. Bastidia, vbi supr. per eadem fere verba, & nemine relato, Peralt. loco citat. cap. 14. n. 14. vbi sinistra deceptus notitia, asserit; causam prefati Fratris Michaelis Seculari Iudici cognoscendam fuisse traditam; nisi eum intelligamus loqui, de sententię executione, postquam fuit degradatus, & Seculari traditus.

- ²² De alio similitè singente se Portugaliæ Regem, t mentionem etiam facit praedictus P. Capponius d. cap. 7. cuius verba, quia Superioribus congruunt, tūm etiam, quia ille liber difficillimè ad manus potest haberi, vt notauit P. Dian. à quo hēc habui 7. part. Moral. resolut. 10. tractat. 1. referam.

- ²³ Et potrete t ancor (Venetis loquitur) bauer saputo, o riscontrar da medesimi vostri ambasciatori, come quando quel Calaurese già carcerato in Venecia, è perche si fingeua il Re di Portogallo fu dappoi condotto prigione dà Italia in Singlia, nella cui Dioceſi fattoſi il processò, e trouatosi complici alcuni Ecclesiastici Porthogesi, il Cardinale Ginnasio all' hora Nunzio in Spagna deputò loro per Giudice vn Dottore Canonico di Singlia, il quale finalmente giudico che si deueller dare al Braccio Scolare, si come quel Canonico de Euora nobilissimo ritenutto prigione, qua in Castell S. Angelo per la medesima cauca, fu rimesso da Papa Clemente al medesimo Nunzio Ginnasio, e che il medesimo Cardinale Ginnasio, come è Nuncio, è ad instanza del medesimo Re castigò altri Religiosi, che auiano trattato contro sua Maſta, &c.

- ²⁴ P. Michael Rabardæus t ex eadem Societate intrat at de cauendo schismate, sect. 2. num. 8. apud P. Dian. vbi supr. refert, Vrbanum Papam VIII. nouissimè aliud simile Breue Ludouico XIII. Gallorum Regi concessisse, quibusdam directum Episcopis, vt Ecclesiastici in rebellione, contrà Regem, & communem Regni statum machinata, accusati, & conscij secundum delictorum qualitatem punirentur. De alio t à Clemente Papa VIII. Nuncio Neapolitano commisso, pro rebellione, agit Pat. Dian. 1. part. Moral. tract. 2. de immunit.

- Genuens. in prax. cap. 72. obitè P. Auedañ. in Thesaur. Indic. tit. 2. n. 116.

- ²⁶ Aliud nostris temporibus à Summo Pontifice Urbano VIII. impetrare t tentauit D. Dux Medina de las Torres, Neapo-

Tom. I,

litanus Prorex, vt ius dici posset Presbytero cuidam prodictionis reo; sed id indulgernequit Papa: Ergò ipso non obtento suspendere reum iussit Prorex, vt tradit Mar. Cutell. de prisca, & recent. Eccles. libert. lib. 2. q. 20. à n. 41. in illis verbis. Hinc t an-²⁷ nis praeteritis, cum Rodulphus de Angelis, Tresbyter prodictionis tentatæ conuictus foret, & Urbanus VIII. delegationem ad condemnationem indulgere, nepotum opera, negasset, Ramirus Guzmanus Metimnae Turrium Dux pro Rege, ius præmissum intrepide exercuit, illumque suspendi iussit, fuitque sciente, & reclamante Pontifice executum. Hoc tamè intellige, de facto fuisse t executum, vt ²⁸ mōx dicam; aut iuxta concessionem, quam Neapolim habere præsumit, Pat. Dian. dict. resolut. 20. Adde Calixt. Ramirez de leg. Regia, §. 27. num. II. & quæ tradidi, cap. 43. n. 9.

Nunc iam attingere oportet, quod in precedentium consequentiam se offert disputandum, aut resolvendum; àn scilicet t ²⁹ Sæcularis Iudex legitimè procedere possit contrà Ecclesiasticos, & eos poenit subijcere, quando præfata crimina, maximè rebellionis perpetrauerint? Cuius resolutio ex alia pendere videtur; àn nempè Ecclesiasticus læſe t Maiestatis delictum incurre, & ³⁰ committere posset? Et licet ex hucvsquè dictis prioris questionis responsio, & resolutio apparere videatur; aliqua tamè quoad illam adhuc dicenda supersunt. In secunda ergò difficultate, & dubio videbatur dicendum illud crimen minimè contrahere posse exemptos; cum ad id perpetrandum necessariò requiratur, delinquentem esse debere vassallum, t & subditum Principis Sæcularis, contrà quem delinquitur, Bald. in l. 2. c. de fals. monet. n. 1. Andr. Barbat. conf. 22. lib. 3. Roland. à Vall. conf. 4. lib. 1. Iul. Clar. sentent. lib. 5. §. fin. q. 36. n. 27. Nicol. Boer. de sedition. vers. Præsuppono etiam sexto, n. 3. Oldrad. conf. 43. col. 3. Boss. de crimin. læſe Maiestat. à num. 8. Paris. conf. 101. num. 33. lib. 1. Farinac. in prax. crimin. quest. 8. num. 28. & quest. 112. à num. 221. Laderch. conf. 74. n. 14. Peralt. vbi supr. cap. 14. cum alijs.

Ecclesiasticos autem, & exemptos apparet illius Principis t non esse vassallos, nequè eius iurisdictioni subijci, vt latè fundant Marth. de iurisdict. 4. p. centur. 2. cas. 133. & 188. & omnes proximè relati. Ergò. Nihilominus dicendū est, Ecclesiasticos, & exemptos, sub generali vassalli nomine, & appellatione t comprehendi, ratione originis, territorij, protectionis, &

domicilij, cap. fin. §. 1. de offic. & potestat. Iudic. Delegat. in 6. iuncta gloss. in causis figuratione, ubi Ioann. Andr. & ceteri Canonistæ id docent, & observant, Præpos. in cap. In primis, §. Persona 2. q. 1. Victor. de potestat. Ecclesiast. relect. 1. q. fin. num. 8. Ioann. de Terrarub. in tractat. contra rebell. 3. p. art. 5. D. Gregor. Lopez in l. 4. tit. 15. p. 4. Barbat. cons. 70. vol. 4. Emman. Rodr. in Summ. tom. 4. cap. 168. Fr. Anton. Soufa in Bull. Cœnæ, cap. 16. disp. 84. n. 9. Gigas de crimin. lœsa Maiest. lib. 1. q. 63. Decian. lib. 4. crimin. cap. 9. n. 6. in fin. ubi nun. 7. addit, Imperatorem Ro-

34 manum posse adversus + Ecclesiasticos inquirere, & formare processum, & ex eo, seruatis servandis, in hoc crimine deprehensum, à suo Iudice deponi, & lib. 7. cap. 8. num. 5. & 6. & cap. 32. num. 10. Farin. ubi supr. n. 30. Anton. Oliuan. de iur. Fisc. cap. 9. à n. 27. Anton. Faber. ad tit. Cod. ad leg. Iul. Maiestat. definit. 11. n. 2. in alleg. ex Iul. Clar. in dict. prax. crimin. §. Lœsa Maiestatis, num. 7. Camill. Borrell. de præstant. Reg. Catholic. cap. 71. à num. 14. Aluar. Valafc. consult. 100. num. 2. D. Solorz. de Indiar. Gubernat. lib. 3. cap. 27. nu. 26. Dionis. Gothofred. in l. Quisquis 5. Cod. ad leg. Iul. Maiestat. lit. L. Calixt. Ramir. d. §. 27. num. 11. Mar. Cutell. ubi supr. lib. 1. quæst. 17. à n. 18. & d. lib. 2. quæst. 20. n. 6. & 39. Nèc dissentit P. Dian. s. p.. Mor. trattat. 1. de Immunit. Ecclesiast. resolut. 19. D. Larrea allegat. Fiscal. 63. n. 13. & 15. & 17. D. Villarroel. ubi supr. quæst. 18. artic. 3. à n. 19. ad quæ adduco fragmentum Regiæ Schedulæ 6. Aprilis 1653. à Dom. Montemayor relatum, & cuidam Episcopo, quem non nominat, missum, in propugnat. pro Reg. iurisdiction. §. 19. pòst num. 16. illic: Ytendris + entendido, que esto lo aveis de executar precisa y puntualmente, sin que sobre ello se oyga replica alguna, ni se interponga dilacion, pues assi os toca executarlo, como à vassallo mio, y debéis obedecer con toda promptitud los ordenes, &c.

35 36 In quod, est etiam + elegans declara-
ratio Patrum Societatis Iesu, Emmanuelem Saà, exponentium, in secunda Apologia à fol. 48. ubi, cum illam dixisse, affirmaretur, Clericum rebellionis crimen propriè in-
curiere non posse, ex eo, quòd Principis Se-
cularis iurisdictioni, & potestati non sit
subiectus; ita eum explicant: Respondetur
Emmanueli Saà, nunquam venisse in mentem,
ut diceret, Clericorum rebellionem non esse,
37 aut non + esse debere grauissimum, multo-
que grauius Laicorum rebellione, flagi-

tium; sed enim cum immunitates, quas,
vel rei natura, vel personarum dignitate spe-
cata, Reges Ecclesiæ concessere, auctor ille
perpenderet, facinus, quod in Laicis per duel-
lionis arguitur multo etiam grauioris sce-
leris argui oportere, definiuit; attamen ea
verba, quia rudiiores aliqui non coquoquerent,
expunctasunt, atque emendata in secunda edi-
tione.

Quod omnè + satis est, vt præfatum
crimen possint committere Ecclesiastici, vt
optimè probant omnes ferè suprà relati.
An autem Clericus hoc delictum incurrens
Ecclesiæ immunitate gaudeat? Tradunt Ma-
ger. de aduoc. armat. cap. 17. à num. 178.
& a num. 164. ad 202. D. D. Augustin. de
Hierro in allegat. iur. contra los que mata-
ron al Embaxador de Inglaterra, sobre im-
munidad, num. 19. in fin. Ex quibus in quæ-
stione iam proposita, dicendum videtur,
Sæculares Iudices Ecclesiasticos lœsa Maie-
statis crimen admittentes + rectè punire
posse, vt docuit Præposit. dict. cap. In pri-
mis, §. de persona 2. quæst. 1. ubi ait, hanc
esse communem opinionem, Paris. de Pu-
teo de sindicat. verb. Clericus, cap. 1. numer.
final. qui affirmat, Episcopum quendam,
+ Clericos in eo delicto deprehensoros,
fuisse furca suspenso, Iul. Clar. in dict.
§. Lœsa Maiestatis, numer. 7. in fin.
ubi ait, Archiepiscopum Florentinum
etiam fuisse suspensum, Guillelm. Bene-
dict. dict. decis. 2. à numer. 160. Boss. ubi
supr. num. 87. & alij relati à Bobadili. in
Politici. dict. cap. 18. à num. 114. ex ratio-
ne Canonis, sunt quædam 39. 23. quæst.
5. Sunt quædam, inquit, enormia flagitia,
quæ potius per + mundi Iudices, quam per
Antistites, & Rectores Ecclesiasticorum vindic-
cantur; iuncto Abbat. in cap. Atsi Clerici
4. à nn. 41. de Iudic. & in cap. Nouimus 27.
num. 5. de verbor. signif. Peralt. dict. cap. 14.
num. 17.

Sed contrariam sententiam, videlicet,
in eo casu à Iudice Ecclesiastico damnan-
dos, & plectendos esse + exemptos delin-
quentes, veriorcm, communiorcm, & secu-
riorem puto, quam amplectuntur, & defen-
dunt Ioan. de Terrarub. ubi supr. tract. 3.
art. 5. concl. 17. Castald. de Imper. q. 101. n.
10. Iul. Clar. d. q. 36. n. 27. & ind. §. Lœ-
sa Maiestatis, n. 7. Marth. de iurisd. d. 4. p.
cent. 2. cas. 133. Grammat. decis. 29. num.
12. Calixt. Ramir. d. §. 27. n. 11. in gloss. lit.
D. Cabed. decis. 83. part. 2. Franch. decis.
691. ubi Petr. Roicius in addit. Pont. decis.
9. Martin. Mager. de aduocat. armat. cap.
17. à num. 186. D. Solorzan. dict. cap. 27.
num.

num. 10. Bobadil. in Politic. dict. cap. 18.
num. 115. D. Gueuar. in propugnac. contra Venetos, affert. 1. §. 7. num. 6. Torreblanc. de iur. spiritual. libr. 15. cap. 4.
num. 2. Alexand. Pesant. de Immunit. Eccles. disput. 13. P. Dian. dict. 1. part. Moral. tractat. 2. resol. 20. & 7. part. tractat. 1. resol. 10. num. 3. Ludovic. Sarau. de iurisdict. adiunctor. quæst. 30. num. 48. Bolaños in Curia Philippic. 3. part. §. 3. numer. 23. D. Salced. de leg. Politic. lib. 1. cap. 10. numer. 60. Ioann. Maria Belletus disquisit. Clerical. 1. part. tit. 3. de fauor. Clericor. personal. §. 1. à num. 4. Camill. de Curte resolut. feudal. cap. 5. num. 41. apud Donat. Anton. de Marinis post libr. 1. resolut. iur. Mar. Alter. & alij apud Gabriel à Sanct. Vincent. de censur. disput. 4. quæst. 9. §. 18. num. 279. antè fin. Pius Vives in discurs. Apologetic. pro Immunit. Ecclesiast. literis A. B. C. D. pagin. 71. D. Faria ad D. Couarrub. libr. 2. variar. cap. fin. numer. 65. facit l. 18. tit. 9. libr. 1. Summar.

43 Limita tamèn, ut *supr. tetigi*, quandò Supremus Princeps, & eius Senatus t in vim naturalis defensionis, & Oeconomicæ potestatis e, & suos protegit, & defendit, alio omni recursu deficiente, verè, & cum effetu, quoniàm tunc proximè latè tradita celsant, & Ecclesiasticū, & exemptū læsa Maiestatis committentē crimen, tanquam putridum Reipublice, cuius est caput Princeps, membrum, poterit ipse recte ejcere, & expellere à suo Regno; ex Ioan. de Terrarub. *Vbi proximè*, art. 5. tract. 3. concl. 16. & seqq. & Gigant. de crimin. læsa Maiestat. libr. 1. q. 6. docet Vincent. de Franch. dict. decis. 691. num. 5. & alij suprà relati.

44 Advertè etiā hoc loco, quòd quandò Ecclesiasticus proditionis, seu rebellionis reus convincitur, & à suo Iudice iuxta Sacros Canones iudicatus, & punitus est; non consequitur poenę remissionem, secundùm eos incusę, nisi Principis offensi concurrat voluntas; ab ea enim t in hoc casu pender absolutio, Concil. Tolet. 16. Can. 9. sup. cap. 43. à n. 36. relatum, illic: Excepto, si Regia eum pietas antè absoluendum crediderit; optimè Petr. Crespet. in Summ. verb. Rei læsa Maiestatis, ibi: *Vt Princeps talibus Clericis, vel Laicis solus possit restituere communionem Ecclesiasticam, cui soli peccasse noscuntur, vel eos in gratiam suam recipere, nec Ecclesia se de hoc negotio implicet.* D. Salced. d. cap. 10. n. 61. post eum, ex Abulensi. ad lib. 2. Regum. cap. 18. q. 19. Almain. de potest. Eccles. & Laic. q. 2. cap. 2. & alijs, Cu-

tell. de pris. & recent. Eccles. libert. lib. 2. q. 20. n. 15. & seq.

Eandem *supr. n. 42.* traditam veriorem sententiam amplectitur, optimèque expo- nit Matth. de Afflict. ad Constat. Neapol. rubr. 43. n. 3. vbi plura excitat, & fundat; præcipue, t àn ab Episcopo, & Iudice Ecclesiastico possit in hoc crimine convictus, Beneficijs Ecclesiasticis, quę obtinet, priuari? De qua etiā quæstione agit cum multis Cabed. d. decis. 83. & concludit, ab Ecclesiastico imponendam esse arbitriariam poenam, extendique t eam ad Beneficiorum Ecclesiasticorum priuationem, deponendumque delinquentem. Itaque verum est proditionem in Principe tentatam crimen esse, quod depositionis poena plesti, & vindicari potest, d. Concil. Tolet. & ex eo id fundat Petr. de Marca in concord. Sacerd. & Imper. lib. 7. cap. 25. §. 4. in princ. Abb. in cap. Atſi Clerici, n. 45. in addit. in fin. de Iudic. Roman. singul. 708. n. 1. Diaz in pract. crim. cap. 121. Bellet. disquis. Cleric. 2. p. tit. de pœnis Clericor. §. 40. n. 15.

45 Asserit rursùs Afflict. *Vbi proximè*, certum esse, deponi debere Ecclesiasticum, quoties tale committit t delictū, quod à Laico per- petratum, eum morti traderet, cap. Si quis Laicus, illic: Episcopus, Presbyter, & Diaconus, sic hoc crimen commiserint, degraden- tur, 22. q. 5. iunctis, cap. Tuæ 6. de pœn. cap. Nouimus 32. de verb. signific. Roman. confil. 364. n. 2. Peralt. *Vbi supr. d. cap. 14. n. 2.* ad quod, iuris t ordine servato, perveni- 46 tur, iuxta notata in cap. In causis, de re iudic. Abb. in dict. cap. Atſi Clerici 4. in fin. princep. de Iudic. Anton. Capic. decis. 130. n. 75. Mar. Cutell. d. q. 20. n. 14. Decian. *Vbi infr. n. 11.*

Ergò hic lib. 7. criminal. cap. 38. n. 10. ex eodem Afflict. in cap. 1. §. Et bona com- mittentium; quae sunt Regalia, num. 114. & Hieronym. Gigant. *Vbi supr. lib. 2. quæst. 30. sub rubric. de pœn. committ. crimen læsa Maiestat.* distinguit; quòd si Rex t aut Princeps offensus recognoscit Regnum il- 49 lud in feudum ab Ecclesia, poterit Beneficijs Ecclesiasticis priuari Clericus, ob cri- men læsa Maiestatis; alias non poterit. Verum à prima opinione non existimo esse t recedendum, vt indistincte possit huius 50 criminis reus à suo Iudice Beneficijs Ec- clesiasticis spoliari, degradari, & Curiæ Sæculari tradi, quoties delicti qualitas, & natura id exposcat.

Ad casus verò illos suprà traditos, responderi poterit; eos de facto t ita acci- 51 disse, qui forte bono publico aliter cōsuli

non valeret, & hoc modò intelligendum,
52 & accipiendum esse t̄ textum in cap. Per-
pendimus 23. de sentent. excommunicat. vbi
Presbyterum patibulo de facto affixum,
recte punitum affirmatur, & Comitem, de
quo in illo textu agitur, qui est Principe
inferior, in Canonem, & Censuras, non in-
cidisse; non verò iure ordinario, & le-
gitime fuisse executos, Iul. Clar. dict.
quæst. 36. num. 27. Bobadill. dict. cap.
18. à numer. 14. iunctis Marth. Vbi sup.
cas. 135. num. 5. Barbos. in dict. cap. Per-
pendimus, n. 2. in fin.

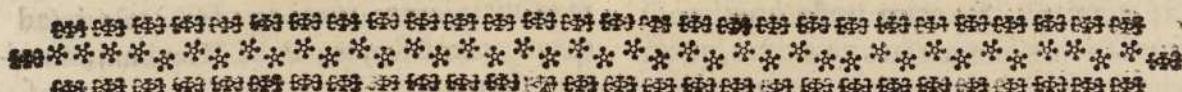

S V M M A R I V M.

- 1 **D**ubium ingens proponitur circa
acta Ecclesiastici expulsionem pro-
bantia, & n. 2.
- 3 Per epistolas Superiori legitimè non re-
fertur expulsionis causa.
- 4 Laicus nequit acta judicialia contrà
exemptos facere.
- 5 Bullæ Cœnæ processus id expressè dam-
nat.
- 6 Regiæ Audientiæ, & Prorege possunt
in casu relato summarias recipere in-
formationes.
- 7 Verba, quomodolibet se interponen-
tes illas processando, in prefato pro-
cessu contenta, quomodo intelligan-
tur.
- 8 Summaria informatio ad instruendum
Superioris animum, non est actus iu-
dicialis.
- 9 Bulla Cœnæ intelligitur, quando iudi-
cialiter procedit Sæcularis; non quan-
do extra judicialiter, & iure defensionis,
& n. 10.
- 10 Qui admittunt expulsionem, necessariò
debet concedere, quod ad eius iustifi-
cationem requiritur.
- 12 Pat. Auendanus ad impugnanda à
D. Solorzano tradita nihil speciale
adducit.
- 13 Regulæ iuris cessant, data summa neces-
sitate, & n. 32.
- 14 Quoties publica utilitas urget, non
procedit Ecclesiastica immunitas.
- 15 Extrauagans incipiens, Matthæus de
Pontianis de heretic. expenditur, &
n. 16. 17.

- 18 Duardus adducitur ad intelligentiam
adverbij, quomodolibet.
- 19 Omnes modos excogitabiles comprehen-
dit hoc adverbium.
- 20 Importat idem, ac quocumque mo-
do, vel quomodocumque, & num.
21
- 22 Sed intelligitur quando autoritati-
ne, & judicialiter proceditur, &
n. 23.
- 24 Sæcularis, pro facto, in quo aliqui Cle-
rici nominantur, potest capere infor-
mationem.
- 25 Sæcularis secretò potest facere infor-
mationem contrà Clericum animo pre-
sentandi eam Superiori, & n. 6. 26.
35. 57. 58.
- 27 Item, quando facile non possent testes
reperiri.
- 28 Pat. Antoninus Diana, contrarium
innuit, cui respondet P. Auendanus. &
n. 29.
- 30 Quando non est aditus ad Praela-
tum, qui valeat iuridicè se informa-
re, & adest periculum, potest Sæcula-
ris informationem recipere, ut Praela-
to præsentet, & n. 63.
- 31 Quando Praelatus non est, vel non vult
remedium ad libere, tunc dicitur, non
esse aditum.
- 33 Processus incipit acitatione, & dici-
tur ita à procedendo, & n. 34.
- 35 Qui simplicem capie informationem
contrà Clericum, non ligatur excommu-
nicatione Bullæ Cœnæ; cum informatio
non sit processus, ex Gabr. & S. Vincent.
& n. 25. 26. 36.
- 38 Hic liber Romæ impressus est, Sanctissi-
moq; Alexandro Papæ VII. dicau-
tus.
- 39 Apud nos in certis casibus recipi-
tur summaria informatio secretò, ve
Superioribus mittatur, & num. 42.
44.
- 40 Supremum Consilium errare non credi-
tur, iteratò rem aliquam resoluendu-
do.
- 41 Reiteratio actus, deliberationem im-
portat.
- 43 Regia rescripta præfatam informa-
tionem permittentia expendun-
tur, & numer. 45. 47. 48. 51.
55. 56. 70.
- 49 Regia Schedula, summè notanda 14.
Augusti 1620. permittit, inquire
posse de minoribus Religiosorum, qui in
Indijs Superiorum non habent, & num.
50. 52.

- 53 Regia Schedula 15. Ianuarij 1660.
qua declaratum fuit, nullas esse informationes quasdam contrà Ecclesiasticos receptas, quia casus id non petebat, afferatur, & num. 54.
- 56 Informatio hæc summaria, ex officio tantum, non ad partis instantiam, capit, & num. 57. 58.
- 59 Commendatarius laicus potest informationem facere contrà Parochum suæ Commendæ, ad informandum Superiorem, in ordine ad bonum spirituale Indorum, ex P. Auendañ. ergo, & Princeps poterit, & num. 60. 65. 69.
- 61 Iudiciale non est, quod Iudicis autoritate non sit.
- 62 An possit Iudicis autoritas ad hanc informationem interponi?
- 64 P. Auendañ. in hac materia insurgit contrà P. Dian. & rectè.
- 66 Aduertitur tamèn ipsius lapsus, & num. 67.
- 68 Ex sententia Doctorum, maximè Ecclesiasticorum; appare recipi posse informationes ad supra memoratum finem.
- 70 Indianum Tribunalia, & Iudices iuste in id procedunt, ex legis potestate; de cuius vi eis non licet disputare.
- 71 Maximè cum ea rescripta à Rege, Pontificis vicere gerente, in ordine ad spiritualia, emanauerint.
- 72 Quoties Rex, vel alius ex priuilegio Apostolico procedit, libertatem Ecclesiasticam non laedit.

ARGUMENTVM.

SVmmaria informatio, in casu expulsionis Ecclesiastici, vel alio, an, & quandò à Regio Senatu, aut Sæculari Iudice recipi valeat, vt Superiori mittatur, maximè in Indijs?

CAP. XLVIII.

VIdimus iam ex latè traditis in Capitibus Superioribus, Principibus Supremis, & eorum Senatibus, ex Politica, & Oeconomicâ ipsorum potestate licere, Ecclesiasticos, & exemptos, quando evidens, & manifestum concurrit, & adest periculum, aut damnum Republicæ tranquillitati, & paci imminentis, quod aliter emendari, aut excusari non potest à Regnis, & Provincijs suis expellere. Dubium tamèn ingens, & difficile circà t horum praxim se offert; non quidèm in ea, quæ seruanda, & custodienda est in actu expulsionis, quam etiàm aliquandò vidimus viris perdoctis, & expertis, satis arduam; facilis ergo hodiè omnibus videtur, secundùm ea, quæ tradidimus supra cap. 44. num. 7. ex nostris tibus Peguer. & Fontanell. cum alijs ibi notatis.

Sed in illa, quæ factum t expulsionis iustificare, ac legitimare apud Summum Pontificem, Regem nostrum Catholicum, vel alium Superiorum sufficienter valeat; huiusmodi enim resolutionis causa, eis omnino venit proponenda, & exhibenda, nec

tamèn legitimè relata, t & proposita creditur, aut intelligitur; si Epistolis tantum inseratur, quemadmodum contigit in casu Episcopi Termular. de quo supra cap. 44. n. 46. Ergo iudicia acta ad id necessaria videntur. En dubium, & difficultas maxima; siquidèm laico t Iudici penitus prohibitum, & interdictum est, contrà Ecclesiasticos, maximè in criminalibus, actus iudiciales exercere, cùm sit quoàd hoc incapax, & omnino incompetens, dixi cap. 37. num. 45. & seq.

Idque in specie exprestè damnat, & vetat processus Bullæ in Cœna Domini, cap. 20. in illis verbis: Item t excommunicamus, & anathematizamus omnes, & quoscumque Magistratus, & Iudices, Notarios, Scribas, Executores, Subexecutores quomodolibet se interponentes in causis capitalibus, scilicet criminalibus contrà personas Ecclesiasticas, illas processando, banniendo, capiendo, seu sententias contrà illas proferendo, vel exequendo.

Hanc difficultatem præsentit D. Solorzan, de Indiar. Gubern. lib. 3. cap. fin. à numer. 71. vbi licet affimet, & defendat t Proreges, & Regias Audientias in casu, de quo loquimur, summarias informatio-

nes recipere posse, eo animo, & titulo tantum, vt Sanctæ Romanæ Ecclesiæ, & Regi nostro constare posse de causis, & motiuis, quæ eos coegerint hoc postremo, & extraordinario remedio uti; nihilominus pro responione ad illud aduerbium, & dictum quomodolibet t se interponentes, illas processando, non parum infudat, cum omnem procedendi modum videatur excludere; in hoc ipso laborat post eum, D. Villarroel en el Gouern. Ecclesiast. 2. part. quest. 18. art. 3. à num. 51. D. Crespi de Valdaura obseruat. 3. num. 20. facit D. Vrrutigoit. de competent. quest. 37. à num. 19. vbi docet t summarias informationes ad instruendum animum, non esse actus iudiciales, D. D. Laurent. Matheu de regim. Valent. cap. 7. §. 1. num. 143.

Igitur loco relato D. Solorzan. tenet, recte admitti, & recipi posse huiusmodi informationes summarias, eo animo, quem diximus, scilicet; vt per eas Superior Ecclesiasticus, vel Sancta Apostolica Sedes, & Catholicus Rex noster de causa, & necessitate, quæ ad id pressit certiorentur; non obstante præfata Bullæ clausula, quæ solum t intelligi potest, & debet, quando ad hoc procedunt Sæculares Iudices, iurisdictionaliter, & tanquam indices, vt aduentunt D. Solorzan. dict. cap. fin. num. 54. comprobantque ex verbis eiusdem Bullæ Can. 12. (apud me 15.) ibi: *Ac se de illarum cognitione tanquam Iudices interponunt, & alij.*

Non verò, quandò t iure defensionis extrajudicialiter, & irregulari modo, in vim Politicæ, & Oeconomicæ potestatis sibi, & suis succurrit Princeps, damnum immensus auertendo, Reipublicæque, vt debet, consulendo; sicut enim ille actus totus ex hac facultate, & naturali oritur, atque dimanat obligatione; ita quidquid ad eius perfectum obtainendum finem, executionemque celebrandam, eiusdem generis, & qualitatis, atque naturæ debet considerari. Si ergo t omnes, quantumvis conscientiæ timorat, vt vidimus in precedenti capite data summa, & extrema necessitate, & in mora periculo, Principi Sæculari Ecclesiasticorum concedunt, & permittunt expulsionem; eam tunc recta ratione dictante; cum aliter damnum euitari non possit; non obstante præfata Bulla in Coena Domini; quomodo neganda erunt, quæ ad id factum perfectè consequendum necessaria videntur, ex vulgatis iuris principijs & ut obiter notat D. Solorzan. vbi supra, num. 72.

Nec premit argumentum, P. Auendañ. contrà præfata à D. Solorzan. expensa, in Thesaur. Indic. tit. 2. num. 119. & seq. cum t nihil speciale adducat, præter regulas, & axiomata communia, quibus fit satis, ex latè à nobis traditis in Superioribus; nec in eo casu immunitati Ecclesiastice generatur præjudicium, vt credebat P. Auendañ. si- cut non infertur, quando premente necessitate Ecclesiasticus expellitur, alio quo- cumque deficiente medio; casus enim t hos, omnes iuris regulas excludere diximus supra cap. 46. num. 30. & quoties publica t utilitas, & necessitas vrget, & exigit, non attenditur Ecclesiastica immunitas, vt cum Yfern. Afflct. Ancharr. Ofasc. & D. Gueuar. diximus supra cap. 46. num. 13.

Deinde (omissis alijs) ex extrauag. Ioann. Papæ XXII. subtit. de heretic. intèr commun. incipiente Mathæus de Pontianis (ad quam præter Rojas, Peña, Cuchum, Mandos. Gratian. & Farinac. relatos à Barbos. ibidem, num. 2. Nauarr. consil. 19. de sent. excommunic. lib. 5. alias consil. 10. de verbis signific. Rodrig. in summ. cap. 76. num. 6. Sperell. decis. 160. num. 52.) probat propositum t D. Solorzanus, vbi postquam retulit Papa, Nuntios, & Inquisidores à Sancta Sede Apostolica destinatos, contrà hereticam prauitatem immediatos eidem Sanctæ Sedi fore subietos, nè Ordinario t cuiquam Iudici, vel delegato licere, se in eorum causis intromittere, vel de illis cognoscere, quavis occasione, vel causa, vel quoquo modo procedere presumant, adhuc non obstante geminata hac, & enixa prohibitione, eam limitat, & declarat, ibi: *Permittitur tamèn t dictis Ordinarijs, & Delegatis, si quid tales Nuntij contrà fidem, & contrà bonum publicum indebet fecerint, vel attentauerint, notionem super his habere, & Romano Pontifici dirigere, ipsumque informare, vt super eis de remedio oportuno prouidere debeat.* Quem textum dicit ibi esse mirabilem, ad solutionem argumenti, quod ex dictis Bullæ verbis fieri solet; quod, & ego agnosco, si in eadem extrauag. non inueniretur expressa limitatio, & ea facultas in specie Ordinarijs Iudicibus capacibus concessa, Scobar del Corro de solicitantib. 1. part. quest. 2. num. 9.

Ad idem additum Leonard. Duard. in commentar. addictam Bullam Cœnae, lib. 2. Can. 19. quest. 5. num. 3. & 4. vbi prædicto argumento t sic responderet: *Nec obstat, si dicatur, quod vi huius Canonis excommunicantur quomodolibet se interponentes in causis capitalibus Clericorum; quoniam respondetur,* quod

19 quòd licet *ly* quomodolibet comprehendat + omnes modos excogitabiles, ut habetur ex Hypolit. de Marsili. consil. 80. numer. 38. dūm ait: quòd hoc verbum importat modum realem, personalem, directum, & indirectum (adde gloss. in Clement. 2. §. Nè igitur, verbo *Quomodolibet*, de sentent. excommun. & in cap. Indemnitatis 43. §. Si qua verò, verbo *Quomodolibet*, de election. in 6. iunctis Dominic. consil. 115. Staphil. de liter. grat. tit. de virtut. & effect. claus. cap. 4. num. 3. Ruin. consil. 15. num. 36. & seq. vol. 1. Menoch. de recuper. remed. 6. num. 15. latè Barbos. in dictiōnib. dictiōn. 330. Fr. Francisc. Herrera in allegat. iur. sobre que los Doctrineros Religiosos no sean visitados, ni examinados, impresso año 1619. fol. 13. & seq. Gabr. à Sanct. Vincent. de censur. disp. 4. quæs. 9. §. 20. num. 289. & 311. estque dictio vniuersalis, & importat idem, + ac quocumque modo, cap. fin. de accusat. Abb. in cap. Ad nostram 12. de probat. cap. Solite, de maiorit. & obed. item, ac quoquo modo, vel + quomodocumque. Paris. consil.

20 50. num. 10. vol. 1. & consil. 145. num. 6. vol. 4. Gozadin. consil. 14. num. 22. Roland. consil. 2. num. 23. vol. 4. Narbon. de appellat. Vicar. part. 2. fundam. 1. num. 35. Alexand. consil. 155. num. 3. vol. 1. Farinac. decis. 602. num. 4. part. 2. recent. & alij apud Gabr. vbi proxime) tamèn hoc loco intelligendum est, authoritatius, atque ita Iudices Sæculares se interponant in causis capitalibus Ecclesiasticorum, ac si ad ipsos + pertineret de illis cognoscere, ut bene notat hic Sayr. lib. 3. Thesaur. tom. 1. cap. 23. sub num. 2. hæc Duard.

21 Hoc ipsum docet Marius Alter. de censor. lib. 5. disput. 20. cap. 1. vers. Quomodolibet, vbi explicans dict. cap. Bullæ in Cœna, intelligit illud, quando iudicialiter cognoscere intentant Sæculares, ibi: Quomodolibet, quando se commiscere volunt in cognoscendis + causis criminalibus Ecclesiasticorum, P. Fragos. vbi infra, vers. Dicendum tamèn.

22 In commentarijs eiusdem Bullæ in dict. Can. præter Iacob de Graff. lib. 4. decisionum, cap. 18. à num. 135. vbi ait, Iudicem + Laicum capere posse informationem pro facto particulari, in quo sunt aliqui Clerici nominati; quia hoc non est Clericos processare, sed capere informationem pro eo facto; & quod Iudex hoc faciens in censuram eius Canonis non incidet, nequè item excommunicare Iudicem Sæcularem docet, qui secreto + Ecclesiasticos pro-

cessaret, animo tamèn presentandi talēm processum Summo Pontifici, quòd idem erit etiam si proprio Prælato presentet; tradit Fr. Anton. de Sous. ad dict. Bull. cap. 20. disput. 95. num. 1. & post eum, D. Solarzan. vbi supra, num. 78. adde D. Villarroel vbi supra, num. 60. D. Crespi obseruat. 3. num. 20. P. Pellizzar. ita accipiens in Manual. Regul. tract. 8. cap. 6. num. 10. Gabr. à Sanct. Vincent. dict. quæs. 9. §. 24. num. 310. D. Montemaior. in propugnat. pro Reg. iurisdict. §. 29. à num. 5. & §. 22. à num. 3. & §. 24. à num. 1. & §. 25. & §. 26. à num. 45. Duardum, dict. quæs. 5. num. 2. ibi.

23 Et tanto minus dicitur processare Clericum, qui contra + illum secretò informatiōnem caperet animo presentandi informatiōnem non Regijs Officialibus, sed Romano Pontifici, aut alteri Iudici Ecclesiastico ipsius Clerici, competenti, ut bene notat Graff. Aloys. Ricc. in prax. 4. part. resolut. 460. num. 5. Bibald. in explanat. Bullæ Cœna, num. 125. vbi opinatur esse probabile + non ligari excommunicatione Iudicem Laicum, qui facit informationem in causa criminali alicuius Ecclesiastici, quando de hoc criminе possunt esse testes, non reperirentur ita facile, ut mittat informationem ad Superiorem Clerici; quem refert P. Ioann. Bapt. Fragos. deregimin. Reipublic. 2. part. lib. 1. disp. 3. §. 19. num. 330. Delbene de Immunit. cap. 9. dubit. 31. num. 6. licet in contrarium inclinet + P. Dian. 1. part. Moral. tract. 2. de Immunit. Eccles. resolut. 53. & iterum, 3. part. tract. 1. resolut. 52. vbi addit, esse metaphysicum, & vix contingere posse causum, quem supponunt Ricc. & Sous. scilicet, dari non posse Prælatum Ecclesiasticum, qui iuridice informare posset, cui nouissimè + respondet noster P. Auendañ. in dict. Thesaur. Indic. tit. 7. num. 14. ad medium, & in fin.

24 Et quamvis Sousa vbi proxime, num. 4. in fin. de præfata Iacobi Graffi sententia dubitet, ipse tamèn Sous. num. 2. quoad hoc, quod proxime dicebam, firmat hanc, & fundat conclusionem, ibi: Quando non est aditus ad Prælatum, qui iuridice se informare possit de facto criminali alicuius Ecclesiastici, & in eo continuetur, & est periculum, potest Iudex Sæcularis + informationem facere, ut Prælato præsentet, ut notauit P. Auendañ. vbi proxime. Aditum autem non + esse ad Prælatum intelligitur, quando vel adiri non potest, aut non vult remedium adhibere, cum in ordine ad hoc, verè non sit, optimè in puncto idem Auendañ.

dañ. *vbi suprà, tit. 2. num. 121.* & diximus cap. 46. num. 12. data namquè summa necessitate, & deficiente omni auxilio à iuris regulis + receditur, vt dicebamus, utimurque tantùm eis, quas dicta ratio dicitat cùm moderamine inculpatæ tutelæ, docent P. P. Molin. Suar. Azor. Dian. Delben. & alijs suprà cap. 46. num. 8. & seqq. Adde cap. *Ad Limina 7. 30. quæst. 1.* ibi: *Inculpabile iudicandum, quod necessitas intulit, cap. 1. 34. quæst. 1. cap. Quòd non 4. de regul. iur. cap. Sicùt 11. de consecrat. distinct. 1.* Velasc. de Iudic. perfect. rubric. 1. annot. 3. §. 3. num. 21.

Optimè hanc omnem materiam completitur, & defendit Gabr. à Sanct. Vincent, *vbi suprà, à num. 310.* docens, processum + incipere à citatione ex Iasson. & alijs in rubric. ff. de in ius vocand. & in leg. Postquam liti, Cod. de paet. (Barbos. in summ. decision. Apost. collectan. 608.) sive que processum + dici à procedendo; quia (inquit Gabriel) sic proceditur, vt prius fiat citatio; secundò litis contestatio; tertio probationes, & sic deinceps usque ad sententiam peremptoriam; & sic, qui simpli- cem capit informationem + contrà Clericum bac excommunicatione (19. Bullæ Cœnæ) non ligatur; cùm informatio + non sit processus, nèc processus inchoatio; quod maxime verum habet, quando dicta informatio fueret + secretò animo præsentandi illam Ecclesiastico Iudici, Graff. lib. 4. cap. 18. num. 149. Duard. hoc loco, quæst. 5. num. 2. hæc Gabriel. (adde Clem. Merlin. decis. 691. num. 10. illic: Extra iudicialiter procedi dicitur, vbi cessant citationes termini iudicij, & probationes, ex Rota in Calaguritan. Beneficij 28. Junij 1604. coram Penia, & 15. Februarij 1610. coram Ortembergo, & sub die 18. Maij 1620. coram bon. memor. Patr. Marzanedo) & tamèn + hic liber Romæ impressus est, Superiorum permisso, ann. 1661. apud hæredem Francisci Fœlicis Marcini, Sanctissimoque Alexandro Papæ VII. dicatus.

Quæ omnia, quoad nos, restè comprobant Regiæ Schedulæ, diuersis temporibus expeditæ, permittentes summarias + informationes recipi, certis in casibus, vt facta, & eventus Superioribus Ecclesiasticis, & Regi nostro nuntientur; nèc est credendum Supremum + Consilium, prefaras Regias Schedulas iteratò expedire faciens, errorem continuasse, minusque iustè procelisse, cap. Si quis iratus 5. ibi: Iterare, iuncta, gloss. 2. quæst. 3. leg. Si mulier 22. in fin. Cod. ad Senar. Consult. Velleian. facit, leg.

Hac consultissima 8. §. fin. in fin. Cod. qui testam. fac. posse, ibi: Tot oculis spectata, tot insinuata sensibus, tot insuper in tuto locata manibus, Carol. de Tapia in rubric. de constitut. Princip. cap. 2. num. 17. ibi: Error enim cadere non videtur, vbi actus reiteratur; hæc namquè reiteratio + actus delibera- 41 tionem præsumi facit, D. Salgad. de retent. Bullar. 1. part. cap. 3. §. 1. num. 77. D. Palafox in allegationib. por el Clero de la Puebla, allegat. 4. art. 4. num. 130. Onosander. lib. de Optimo Imperator. Carol. Scriban. institut. Politic. lib. 1. cap. 27. Victor. in relection. de Indis, num. 3. Ioan. Cochier. in Thesaur. aphor. Polit. lib. 2. cap. 23. in fin. in illis verbis: Præterquamquod conservantur consilia Principum, cùm sentiunt multis prudentibus, fideliterque suadentibus idem videri, Fr. Ioan de Sancta Maria de Republic. Christian. cap. 6. D. D. Didac. Altamiran. in Regio Castellæ Senatu meritissim. Fiscalis, en la defensa del Duque de Arschot. à num. 414. adde doctiss. Preceptor. nunquam sine elogio laudandum D. Retes. in relection. de donationib. cap. 12. de donat. Prælator. num. 31. illic: Non est credibile contrà iuri canonici sanctiones, & contrà tam strictam obligationem inde prouenientem Christianos Indices sèpè, immò semper pronuntiassè, ex Cassiodor. & alijs D. D. Francisc. de Valençuela, Fiscalis Protector Limens. in allegat. iur. contrà el gremio de Azogueros de Potosí, à princip. D. Loba- ton. nouiss. in discurs. sobre no auer obedecido el Arcobispo de Granada las Reales Cedulas, num. 7. not. 33.

In primis id expressè probat Regia Schedula 5. Junij 1565. tom. 2. impress. pag. 42. quatenus permittit in casu publico, scandalum continente, informationes summarias, + secretò tamèn recipi contrà Religiosos, vt per eas ipsorum Superior de excessu, & casu tali certioreretur; si tamèn hoc medio ab eo non fuerit emendatus, & corruptus delinquens, tunc Supremo India- rum Consilio per medias has informatio- nes, notum fieri, vt opportunum valeat adhiberi remedium. Hæc est Schedula.

EL REY. Presidente, y + Oidores de las nuestras Audiencias Reales de las 43 nuestras Indias, y Tierra-Firme del mar Oc- ceano, y à qualesquier nuestros Gouernadores, e otras Justicias dellos, y à cada uno, y qualquier de vos, à quien está mi Cedula fuere mostrada, ó su traslado signado de Es- crivano Publico. Sabed, que Nos somos in- formados, que vosotros algunas veces os en- tre-

tremeteis à hacer informaciones secretas contra Religiosos de lo que en esas Prouincias estan en mucha afrenta dellos, y daño de las Ordenes, lo qual deuiamos mandar cuitar por los inconuenientes que dello se podrian seguir. Y visto por los de nro stro Consejo de las Indias, queriendo proucer en ello, fue acordado, que deuia mandar dar esta mi cedula para vos, è yo tuvelo por bien; porque vos mando à todos, y à cada uno de vos, segun dicho es, que de aqui adelante no bagais informaciones publicas, ni secretas contra ningun Frayle de los que en esas partes estuieren.

44 Saluo, quando el caso fuere publico, y escandaloso, que en tal caso, permitimos, y tenemos por bien, que las podais hacer secretamente, y requerir al Provincial, ó Guardian, en cuya Prouincia estuiere el tal Religioso, que le castigue conforme al exceso que huiiere hecho; y no lo haziendo el tal Provincial, ó Guardian, demanera, que satisfaga al dicho escandalo, y exceso, vosotros embiareis al dicho nuestro Consejo de las Indias la informacion que huieredes hecho, para que en él se prouea lo que conuenga, y sea justicia; y los vnos, ni los otros no fagades, ni fagan ende al por alguna manera. Fecha en Madrid, &c. leg. 40. tit. 10. lib. 1. Summar. ad alium finem refert hanc Regiam Schedulam, D. Villarroel en el Gouiern. Ecclesiast. 2. part. quæs. 18. art. 3. num. 50.

45 Adde aliam 19. Aprilis 1583. à qua desumpta est, leg. 68. tit. 4. lib. 4. Summar. per hæc verba: Que sucediendo algunos alborotos entre Clerigos, y Religiosos conculpa notable, el Gouernador los embie à sus Prelados, con informacion del escandalo. Id ipsum supponit, leg. 60. tit. 14. lib. 2. Summ. ibi: Que quando las Audiencias declararen à alguno por Eſtrangero deſtos Reynos, le embien con el proceso al Consejo.

47 Sic etiam supponit idem Regia Schedula 11. Decembriſ 1613. in illis verbis: Porque disiendo à algunos de los nuestros Presidentes, ó Gouernadores, en conformidad de lo que está ordenado, libertar à los Indios de las continuas derramas, y contribuciones de dinero, especies, y seruicios personales, à que los obligan algunos Ministros Ecclesiasticos, que los doctrinan, y administran los Sacramentos, en que suelen ser grandes los excesos que se hacen, les parece es bien que conste dello por informaciones para darnos quenta de todo, embiandonoslas à que los Fiscales de nuestras Audiencias, como Protectores, ó los que lo son de los dichos Indios, salen pidiendo que se reciban. Y auiendo hecho algunas

en diferentes partes, se halla hazerse las dichas derramas con mucha libertad, y exorbitancia, sin que se ponga remedio alguno. Y alcançandolo à saber los Prelados de las Religiones, en lugar de proceder al castigo que merecen los que tal hacen, los ayudan, y amparan, buscando caminos, y medio para empatarlo todo, por dezir, no se puede hazer informacion contra ningun Ecclesiastico, &c. hanc refert D. Palafox in allegationib. iur. porel Clero de la Puebla, sobre las doctrinas, alleg. 3. num. 344. fol. 187. B.

48 Optima, & singularis ad plura Regia t Schedula 14. Augusti 1620. ad hanc nostram Regiam Cancellariam Argentinam missa, vt Religiosos Ordinum Sanctorum Benedicti, Hieronymi, Francisci de Paula, Carmeli, & Sanctissimæ Trinitatis, in his Regnis, & Prouincijs vagantes, ex eo, quod in eis Monasteria, & domos non habeant, in Hispaniam mittat, præcipue, si nulla Regia præcedente licentia, & facultate in hæc Regna venerint, ibi: Y notificareis al Religioso que las tuviere (licencias) que dentro de un breve termino se buelua à estos Reynos à residir en su Orden, y Conuento, proueyendo en orden à ello lo que os pareciere convenir; lo qual executareis con toda celeridad, y cuidado; adde leg. 20. tit. 10. lib. 1. Summ. D. Solorzano lib. 3. de Indiar. Gubernat. cap. 26. à num. 10. hæc quoad eos, qui licentiam, & facultatem habent; quoad eos verò, qui illis carent, vel quas exhibent, sunt suspectæ, ita prosequitur rescriptum: Y en lo que toca à los demás Religiosos, cuyas licencias, y recaudos fueren sospechosos, ó falsos, se los quitareis, y embiareis à mi Consejo de las Indias, y à ellos los embarcareis para estos Reynos, sin admitirles replica, excusa, ni dilacion alguna, por lo mucho que conviene, que la Republica, y Reynos se limpien de semejantes personas, y bareis diligencia (nóta hæc) para auerigar t en que forma, y con que costumbres han vivido, y en que se han ocupado, para que auiendo alguna cosa digna de castigo, se reforme como convenga, & paulò pòst ibi.

49 Os bueluo à mandar, y à encargar, que acudais con grande diligencia à saber, y entender, que Religiosos deſtos andan por effas partes, y sin que les valgan los medios, è intercessiones, de que siempre procuran apruecharse, limpian la tierra de gente tan perniciosa, escribiendome carta particular, distinta de todas las demás, en que me auiseis lo que en esto huieredes hecho, con testimonios & autenticos (nota) de cada caso en particular; y no os auéis de contentar con hazer notificar

al Religioso que huiere de venir, sino que
aueis de proveer ordenes tan efficaces, preci-
sas, y ciertas, &c.

Adde cap. 6. instructionum Proregum,
tom. I. impress. pag. 309. ibi: Me auisareis
muy particularmente, y con t' recados cier-
tos de la calidad, y circunstancias del caso,
loquitur de Clericis, Religiosis, & Prælatis
scandala, tumultus, & impedimenta circa
schedularum executionem causantibus,
Reg. Sched. 6. Junij 1655. ibi: Haziendo in-
timar esta orden a los Superiores de las Reli-
giones, para que por su parte executen, quæ
omnia t' actus iudiciales sapiunt. Audi nunc
optimam Regiam Schedulam 25. Octobris
1662. ad Regiam Quitensem Audientiam
missam, super competentijs, & differentijs
cum D. Episcopo, & eius officialibus ha-
bitis, que talis est.

EL R E Y. Presidente, y t' Oidores de mi
Audencia de la Ciudad de San Fran-
cisco en la Prouincia de Quito; con carta de
quinze de Enero del año passado de 1660. re-
mitis duplicado de lo que aueis escrito los an-
tecedentes, dando cuenta del poco afeto que
os tiene el Doctor Don Alonso de la Peña
Montenegro, Obispo de la Iglesia Catedral
dessa Ciudad, y las causas de que resulta, ju-
gando por la essencial el ser fomentado a ello
por el Doctor Don Domingo de Azebos, y
Guiana, su Prouisor, y referis los excesos, y
procedimientos dese sugeto, remitiendo las
informaciones, que fizisteis sobre ellos, y las
prouisiones que despachasteis, para que el di-
cho Obispo le sacasse dessa Prouincia, y sus
respuestas, y dezis lo que conuenia su execu-
cion, suplicando se prouea en todo del reme-
dio conueniente. Y auiendo visto en mi Con-
sejo de las Indias, con lo que sobre ello dixo mi
Fiscal en él, y escriuieron el Presidente Don
Pedro Vazquez de Velasco, y el dicho Obispo,
y diferentes Ministros, Religiones, y per-
sonas dessa Ciudad, y lo que pidió el dicho
Prouisor Don Domingo de Azebos, y los de-
mas autos, y papeles tocantes a la materia,
se ha acordado dar la presente, por la qual
54 doy por nulas las informaciones t' referidas
de los procedimientos del dicho Prouisor. Y
se os aduiere, que el modo de auerlas recibido,
y en las prouisiones que fizisteis despachar so-
bre su salida dessa Prouincia, excedisteis de lo
que os es permitido por derecho, y cedulas
mias, dadas en orden a escriuir sobre los pro-
cedimientos de Ecclesiasticos con gran riesgo, y
conocido peligro de auer incurrido en la ex-
comunion de la Bula in Cœna Domini;
55 pues pudiendo t' solamente en casos de escan-

dalo, y perturbacion de la quietud, y paz pu-
blica hazer proceso informativo, sin pedi-
mento, t' ni querella de parte, para darmel 56
quenta t' dello, y al Juez Ecclesiastico, y los 57
demas efectos establecidos por derecho, y las
dichas cedulas, passasteis a recibir las dichas
informaciones en la forma que se fizieron, y
a encargar al Obispo sacasse dessa Prouincia al
dicho Prouisor, sin entregarle las causas que
se auian hecho, como t' lo deuistéis hazer, aun 58
en caso que huieredes podido proceder en la
conformidad quelo executasteis; y assi lo ten-
dreis entendido para los que adelante se ofre-
cieren, para conteneros en los limites de vuestra
jurisdicion, sin exceder de lo que por de-
recho, y las dichas cedulas està dispuesto, yos
toca. Fecha, &c.

Est etiā apud Nos, optima obserua-
tio, & doctrina nostri P. Did. Auendañ. in
Thesaur. Indic. tit. 7. num. 14. vbi latè fundat, Commendatarium, omnino laicum t' 59
in ordine ad bonum spirituale Indorum suè
Commendæ inquisitionem, vel informatio-
nem circà Parochos eiusdem, prorsus ta-
mèn extrajudiciale, Tabellionis fide val-
latam, & testium dicta scripto excipi, etiā
iuramento firmata, ad informandum Epis-
copum, & Prælatum facere posse; vbi etiā
firmare videtur, contrà P. Dianam, quem
refert, Iudicis authoritate roborari posse,
quando aditus ad Prælatum non datur faci-
lis; hæc sunt P. Auendañ. verba.

Constat ergo t' ex dictis, Commendatarios 60
in ordine ad bonum spirituale Indorum suè
Commendæ inquisitionem circà Parochos om-
nino extrajudiciale facere posse; Iudicialis
enim non licet ex defectu iurisdictionis, &
erit illa contrà Ecclesiasticam immunitatem;
non effet tamen talis, si in ordine ad informan-
dum Episcopum aliquorum dicta scripto exci-
perentur, etiā si firmata iuramento, quid
iudiciale t' non est quod Iudicis autoritate 61
non fit, ut ex nomine ipso liquet, & est re-
cepta doctrina. Unde, & si Tabellionis fides
talem informationem roborarit, idem etiā di-
cendum, quid Tabellio non est Iudex, & ea
etiā, quæ iudicilia non sunt, sua potest
attestatione firmare, ut passim accidit in te-
stamentis, donationibus, contractibus, &
alijs.

An autem ad hoc t' possit authoritas Iu- 62
dicis interponi, communis questio est de qua
post alios Dian. 1. part. tract. 2. resolut. 53.
& part. 3. tract. 1. resolut. 52. vbi pro utra-
que parte Autores congerit, & licet pro ne-
gativa sit, oppositam non iudicat esse im-
probabilem; & quidem Doctores illam re-
nentes, vt sunt, & tantæ authoritatis,

merito debeat satis probabilis indicari. Pro casu autem nostro fauet aperte Sousa in Bullam Cœne, disputation. 95. numer. 3. vli ait: quod quando non est aditus ad Prælatum, qui iuridicè se informare posse de facto criminali alicuius Ecclesiastici, & in eo continuatur, est periculum in mora, potest Index Sæcularis informationem facere, ut Prælato præsentet, non vero in alijs casibus.

Quam doctrinam, ait Diana resolution. 53. valde esse notandam à Iudicibus Laicis, cùmque resolution. 52. citata similem, aut potius eandem ex Riccio afferat in prax. tom. 4. resolution. 460. numer. 5. sic concludit. Sed ego non puto recedendum esse à nostra sententia, quia tales casus sunt metaphysicè, & moraliter vix possunt accidere, sic ille cuius admonitio ad Indices Laicos nullius t momenti redditur, quandoquidem, non est valde notandum, quod moraliter accidere non potest.

Quod ergo prius, ut omnino verosimile proposuerat, postea videtur, non ita probasse, sed certè, si quando id accidat, quod vix moraliter accidere posse pronuntias, doctrinam talem Iudicem Laicum amplecti posse, videtur tandem affirmare. Quam, & generalius amplectitur Pat. Læsius in resolution. posthumis, verbo Iupex, cas. 2.

Non esse autem moraliter improbabile in Indijs, comprobatur, & in casu, t de quo loquimur passim accidit; propter distan-
tiam enim, & alias circumstantias diffi-
cillimum sepius est Episcopos circa modum
agendi Parochorum pleniū informari. Hæc
Pat. Auendañ.

Adverte tamè lapsum t ipsius, eo in loco; quatenus dicit Pat. Diana diit. resolution. 53. asseruisse, ob- servandum esse, & notandum à Iudicibus Laicis, quod ex Sousa retulerat, per illa verba, ibi: Quod quando non est aditus ad Prælatum, qui iuridicè se informare posse de facto cri- minali alicuius Ecclesiastici, & in eo continuatur, est periculum in mora, potest Index Sæcularis informationem facere, ut Prælato præsentet, non vero in alijs casibus.

Non enim Sousæ verba referens Pat. Diana, hæc, quæ relata sunt, & senten-
tiā ex eis deductam, dixit, à Iudicibus Laicis.

Tom. I.

cis observandam, & notandam; vt minùs recte credidit noster P. Auend. sed eam, quæ continetur in alijs ipsius posterioribus verbis, quæ ita se habent: Quando t igitur in aliquo facto cri- minali Ecclesiastici, & Sæculares sì- mul concurrunt, eantibus Index Sæcula- ris poterit circa Ecclesiasticos testimonia dīcta recipere, quatenus id ad proceden- dum contrà Laicos necessarium fuerit, alia ab hac censura illum non excusa- rem. Informationem tamè verbaliter, ut Prælato denuntiet, non vero judicialiter accipere, existimo non probiberi hoc loco: Hæc Sousa; quibus relati- sis, ait Pat. Diana, hæc esse verba valde notanda à Iudicibus Laicis; non ea, quæ primo retulimus. Igitur ar- gumentatio, & illationes à nostro Pat. Auendañ. factæ, huic loco non conve- niunt.

Igitur ex hucvsquè traditis in hac quaftione authoritatibus, & doctri- nis, t recte perpensis, manifestè ex sententia Doctorum Ecclesiasticorum, Iacobi de Graff. Antonij Soufæ, Ma- rij Alterij, Leonard. Duard. Aloys. Ricc. Dom. Villarroel, & Pat. Auendañ. apparet (interim omissis tot Re- gis Schedulis, & Doctoribus Laicis) extrà Indiarum Regna Principi- bus Sæcularibus, & alijs Superiori- bus Laicis, licere, immò teneri ali- quandò eos, summarias recipere in- formationes, ut Prælato, & alijs Superiori Ecclesiastico, aut etiàm Sanctæ Romanæ, & Apostolicæ Sædi, de causa, & motiuis expulsionem sua- dentibus, & cogentibus liqueat, ma- xime cum id processare non sit, vt notarunt Duard. Dom. Dom. Solor- zan. & Villarroel, & alijs suprà, nec quid iudiciale dicitur, cum etiàm finē Iudice fiat, vt probauit Pater Auendaño in personam Commendata- rij.

Si ergò id Commendatario conce- ditur in ordine ad finem spiritua- lem; cur hoc ipsum t Principi Do- mino territorij, & Regni, & Senatui ip- sius, permitti non debeat in ordine ad eundem finem? Considerata ea summa- ria informatione, tanquam facta à non Iudice; sed à Potestate, & Superio- re extraordinariè, defensiue, & extraiu- dicialiter procedente, vel scribente, vt

li

pro-

proceditur in his casibus. Sanè hoc omne consequens esse videtur , suppositis, & attentis authoritatibus , & Doctoribus iàm traditis.

Quoàd Nos , alia concurrere videntur , quæ probabiliorem , & saniorrem hanc reddunt praxim , & materiam ; tùm t Regia scilicet Rescripta , suprà tradita , quæ Magistratibus, & alijs eam permittunt , in casibus , de quibus ipsa loquuntur ; vndè iustè procedere videntur ex legis potestate , & authoritate , de cuius vi , iustitia , & meritis , nobis non licet dubitare , aut disputare , dixi supra cap. 29. à numer. 35. tùm etiàm aliud altius t principium , ex quo illa Rescripta dimana-
re , vim , ac robur accipere videntur; nempè facultas , potestas , & authoritas illa maxima , Regibus nostris Castelle indulta à Sancta Romana , & Apostolica Sede , præcipue in Bulla Alexandri Sexti , de qua sèpiùs actum est , maximè capit. 25. per quam in ordine ad spirituale , Fideique nostrè Catholice propagationem , augmentum , & stabilitamentum , in his Indiarum Occidentalium partibus , sunt veluti Sancte Sedis Delegati constituti ; vt ex alijs , rectè adverdit noster Pat. Auendañ. in Thesaur. Indic. titul. 1. numer. 159. titul. 2. numer. 126. titul. 4. numer. 100. & ceteri relati supra cap. dict. 25. num.

4. in specie Dom. Villarroel. dict. art. 3. num. 47.

Ergò quotiès ex casibus Ecclesiasticorum electionem suadentibus , & impellentibus , finis ille , principaliter toties à Sancta Romana Ecclesia commendatus , desideratus , & in iunctus , impeditur , differtur , aut quoquis modo excluditur ; vt id Summo Pontifici , & Catholico Regi nostro , ex commissione , & Apostolica facultate operanti , posset liquere , rectè ex vi talis commissionis , & authoritatis , poterit summaria recipi informatio , quin Ecclesiastice immunitati generetur preiudicium; quoniàm quotiès t Rex , vel alias , ex 72 privilegio procedit Apostolico , libertatem non lèdit Ecclesiasticam , Bañez 2. 2. question. 63. articul. 1. dub. 2. conclusion. 2. Pat. Suarez adversus Regem Angliæ , libr. 4. cap. 34. à numer. 27. Menochio de retinend. possession. remed. 3. numer. 353. Pat. Baldell. Theolog. Moral. libr. 5. disputation. 40. numer. 11. Pat. Diana 1. part. Moral. tractat. 2. resolution. 6. per toram , Frat. Ioann. de la Cruz in director. conscient. 1. part. præcept. 8. question. 3. articul. 1. dub. 1. conclusion. 3. Dom. Salced. de leg. Politic. libr. 2. cap. 12. numer. 19.

S V M M A R I V M.

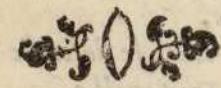
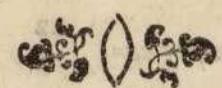
- 1 **C**asus huius questionis in indiano disputatus non invenitur apud Doctores.
- 2 In Cancellaria Guatimalensi accidit; sed decisione caruit, ut traditur cap. seq.n.75.
- 3 Ad Principem spectat restituere ad honores, & pristinum statum sententiam passos.
- 4 Peccata remittere est supra legem, ideo soli Principi competit.
- 5 Restitutio est duplex; alia per viam gratiae; alia per viam iustitiae.
- 6 Indice Cancellarie nequeunt per viam gratiae exules restituere.
- 7 Exemptus à Regno expulsus, dicitur exul, & exilium pati.
- 8 Iuquishores possunt exilio, & temporalitatum pœna animaduerti.
- 9 Titulus, ff. & Codic. de sentent. pass. procedit in restitutione gratiosa.
- 10 Apud Nos extat Ordinatio prohibens, exules reuocari posse.
- 11 Barones, & Domini vassallorum non possunt ab exilio reuocare damnos.
- 12 Neque etiam possunt Ciuitas, & Commissarius habens autoritatem condendi statuta.
- 13 Limita, nisi Ciuitas habeat iura Imperij.
- 14 Quod procedit in exilio perpetuo, vel etiam temporali, antè finitum tempus.
- 15 Exilium potest esse perpetuum, vel temporale.
- 16 Mastrillus se defendit ab impugnatione Fontanellæ.
- 17 Exilij verbum, Quid importet, & ad quæ se extendat; remissione.
- 18 Exilij perpetui pœna sucescit in locum deportationis.
- 19 Deportatio vero in locum aquæ, & ignis interdictionis.

Tom. I.

- 20 Dammati nostri temporis non aequi- parantur deportatis.
- 21 Hodie ingenuus nullus fit seruus pœnae.
- 22 Exilij pœna, an sit corporalis, an capitalis, & nam. 23.
- 24 Apud nos non est corporalis.
- 25 Consideratur media inter corporalem, & pecuniariam.
- 26 Non est corporis afflictua.
- 27 Adeam potest Index procedere ex pro- cessu informativo.
- 28 Ex nomine exilij, usurpatur hodie exiliandi verbum.
- 29 Exulatus debet à Ciuitate absti- nere, licet in sententia contentum non sit.
- 30 Similiter à Curia Regia, & loca vbi Principis residet.
- 31 Quod procedit, licet in sententia contrarium dictum fuerit.
- 32 Ita etiam exulatus intelligitur à lo- cis, vbi Prorex, Regia Audientia, & sigillum Regium sunt.
- 33 Senatus nostri decisio in specie tradi- tur.
- 34 Archabasios, seu scoplos parvos, vulgo, Pistolas, domi, vel secum ha- bere, nemini licet.
- 35 Curiae nomen quid complectatur.
- 36 Exulatus à Curia Matritensi des- bet abstinere ab Oppidis de Alca- la, & Illescas, y sus jurisdicio- nes.
- 37 Exulatus à loco delicti excluditur etiam à propria patria.
- 38 Exilium propriè dicitur expulso à propria patria.
- 39 Expulso à propria patria dici- tur grauis, ac durissima pœ- na.
- 40 Cuilibet est propria patria dulcissi- ma, & charissima.
- 41 Exulatus à patria, & ab eius territorio eliminatus intelligi- tur.
- 42 Potest tamè illac iterfaciens tran- sire, cum sit quid momenta- neum.
- 43 Actus momentaneus in pœnalibus non punitur.
- 44 Accedens ad locum prohibitum non punitur, nisi capiatur.
- 45 Similiter non punitur ad eum vio- lentè ductus.
- 46 Iudei ad Regnum Neapolitanum, & Ii 2 alia

- alii Regis nostri sine pœna, non accedunt, & n.47.
 48 Si tempestatis vi accesserint, an eam incurant, & numer. 49. 50.
 51.
 52 Exilium non frangit, qui intrat Ecclesiam, in loco prohibito sitam.
 53 Ecclesia non dicitur de territorio Ciuitatis, ubi sita est. Alij contraria, & num. 55. traditur intelligentia, num. 56.
 54 Accedens ad suburbia Ciuitatis prohibita, an incidat in pœnam?
 57 Ecclesiæ sunt de territorio quantum ad protectionem; non quantum ad impugnationem ex Baldo.
 58 Exulatus à territorio, etiam à mari adiacente exclusus est.
 59 Mare est eiusdem iurisdictionis, cuius est territorium; licet alijs contrarium innuere videantur, & num. 60.
 61 Exulatus ad certum tempus, eo fine potest sine licentia ad locum redire, & num. 62.
 63 Regressus admittitur ad pristinum statum, & antiquam Dignitatem, & num. 64.
 65 Non verò ad nouam, nisi tanto tempore elapso, quanto exulauit.
 66 Suspensione pendente, ad alind officium promoueri nequit officialis.
 67 Stipendijs tamèn debitibus pro officio Politico interim fruitur.
 68 Exulatus, vel bannitus in perpetuum salario etiam priuantur.
- 69 Restitutus ex gratia non recuperat primum locum. Secùs si ex iustitia, & num. 71.
 70 Dicitur nouus homo, quando deportationis pœnam, vel similem passus fuerat.
 72 Restitutus annum legatum recuperat, poteritque alimenta præterita petere, & num. 73.
 74 Carceratio, an & quando in exilio temporalis pœnam impunetur.
 75 Apud Nos ab exercitio suspensus, si ne Regis licentia non admittitur ad illud finito suspensionis tempore ex Regio Rescripto.
 76 Rescripti Regij verba referuntur.
 78 Neapolitana decisio ex Regente Moles in specie affertur.
 79 Exulatus temporaliter sine præfinitione temporis ad decennium exular.
 80 Absolutè verò damnatus in exilium, perpetuò, ac præcisè exulatus intelligitur, & num. 81.
 82 Relegatus in Insulam, Insula non assignata, potest sibi eligere, quam maller.
 83 Index non potest relegare, & confinare, ad locum sibi non subiectum; contrarium servat consuetudo, & num. 88.
 84 Damnatus ad triremes debet servire in proprijs, non alienis.
 85 Episcopus potest subditum suum ad alienam Diœcesim relegare, ex Diœcesani licentia.
 86 Bannum extra territorium bannientis non ligat, & num. 87.

(†)(†)(†)

ARGUMENTVM.

Exemptus à Regno per Senatum Regium electus, àn possit ab eodem, inconsulto Principe, restitui? Vbi plura referuntur de Exilio.

CAP. XLIX.

HAnc questionem in Regio Goathemalensi Senatu, acriter disceptatam vidimus, die 3. Martij 1664. in casu, quem retulimus *suprà cap. 44. numer. 2.* & licet diligentè, apud Doctores, speciem hanc disputatam invenire curauerim; nullum sane reperire potui, qui in individuo eam tetigerit.

Ergò D. Episcopi Fondurensis facta expulsione, aliquo iam decurso tempore t accidit, per medianam procuratoris personam, ipsum ad Regiam Cancellariam supplicem accessisse, restitutionem ad Dicecsem, & Episcopatum integraliter supplicantem; omnìa à se, vsquedùm acta, & executioni mandata, in perniciem, ac damnum iurisdictionis Regiæ, & Regaliarum, penitus reponere, & cassare promitem, modo, & forma in diplomatibus, seu prouisionibus Regijs expeditis, contentis, & expressis; dubitare contigit, & rectè in Senatu circa petitam restitucionem.

Concessa itaqùe parti, simulque Nobis præfatæ supplicationis copia; solita veneratione, deductum, & allegatum fuit, Senatui Regio ius non esse, de hac re amplius cognoscere; quoniā sententiam passos, & per eam inhabiles factos, & pronuntiatos, ad honores, & dignitates restituere, priuatiuē t ad Supremam Principis Maiestatem, & personam spectat, ex magna sibi reservata Regalia, l. 1. §. fin. ff. de quæstion. ibi: Sed Praes Trouincia eum, quem damnauit restituere non potest; cùm nèc pecuniariam sententiam suam reuocare possit. Quid igitur Principi eum scribere oportet, si quando ei eius, qui nocens videbatur, postea ratio innocentiae constiterit: l. Relegati 4. in fin. illic: Et nemo potest comeatum, remeatum v dare exuli, nisi Imperator ex aliqua causa, l. Diui 27. in fin. vel in integrum, ait Callistratus, restitutio concessa; sed id duntaxat à Principibus fieri potest; l. Ad bestias 31. §. 1.

Tom.I.

ff. de pœn. Barthol. in l. Non omnis, §. Qui transfugit, ff. de re militari. Peregrin. de iur. Fisc. lib. 5. titul. 2. à num. 2. & 9. & lib. 4. tit. 8. num. 21. Arniseus lib. 1. Politic. cap. 15. Nathen de iustit. vulnerat. 1. p. tit. 3. cap. 14. num. 2. Camill. Borrell. de præstant. Reg. Catholic. cap. 28. à num. 3. & 8. Petr. Surd. consil. 199. num. 22. Sixtin. de Regalib. lib. 1. cap. 5. num. 17. Iul. Clar. §. fin. quæst. 59. nam. 2. nouiss. Steph. Nathen. de iustit. vulnerat. 1. part. tit. 3. cap. 14. num. 2. Marc. Anton. Surgent. de Neapol. illustrat. lib. 1. cap. 15. nu. 28. Cacheran. decis. 101. à num. 1. vbi num. 4. ait, remittere peccata t esse suprà legem, ideò solum Principem posse id facere, Carleual. de Iudic. tit. 1. disput. 2. num. 142. & alij, quoàd Proreges. Vide l. 32. & seq. titul. 3. lib. 4. Summar. In Romana dictione est Bulla Pauli Papæ II, quæ incipit. Munera excœcare, pag. 398. tom. 1. Bullar. & habet §. 4. hoc: Insupèr prohibemus, nè aliquos reos Capitalium, aut exales, bannitos, & diffamatos sub pœna capititis, absoluere, restituere, aut à poena liberare audeant, sine Romani Pontificis licentia speciali. Adde Dom. Vega in capit. Atsi Clerici 4. §. De adulterijs de Iudic. à num. 76. Dom. Solorzan. de Indiar. Gubern. lib. 4. cap. 1. num. 46. Gomez de Leon in centur. decis. 48. Fulv. Constant. ad titul. Cod. de Clasic. num. 48. in fin. amiciss. D. Baeza in allegation. contra Gaspar Salcedo, num. 226. & 231. iunct. Diu. Antonin. 3. part. titul. 9. cap. 2. §. 5. & tit. 29. cap. 1. Caietan. in Summ. verb. Iudicis peccata, P. Molin. de iustit. tractat. 4. disput. 48. Mastrill. de Magistr. lib. 3. cap. 7. D. Castill. de tert. cap. 41. a nu. 147. P. Dian. 6. p. Moral. tract. 6. resol. 1.

Ad quòd tamèr rectè intelligendum, ob servare oportet; restitucionem t in cōmu ni, esse duplē, aliam, quæ indulgeri solet per viam gratiæ; & aliam, quæ ex iustitia conceditur; vt latè videre licet per Andr. Gail. de pac. public. lib. 2. observat. 19. Dom. Couarrub. variar. lib. 1. cap. 3. vbi amicus noster Dom. Faria num. 1. & seqq. Eman.

Acosta in l. Gallus 29. §. Et quid si tantum, part. 2. à num. 42. ff. de liver. & posth. Sarmient. lib. 5. selectar. in dict. §. Et quid si tantum, à num. 62. Petr. Surd. cons. 199. num. 24. Francisc. Burfat. cons. 54. numer. 23. Francisc. de Pont. cons. 69. numer. 30. Henric. Rosenthal de feud. cap. 10. concl. 38. num. 80. Peregrin. dict. titul. 2. numer. 62. Fontanell. de paet. nuptial. claus. 4. gloss. 12. num. 91. & claus. 7. gloss. 3. part. 2. numer. 13. & dict. 215. in jin. Giurb. cons. 44. num. 55. Griuell. dict. 7. à num. 1. Sed neutrō modō potest eam concedere Senatus in hoc casu. Ergo. &c.

Non quidē potest per viam gratiæ restituere & exulem (alis equidē considerari, & appellari poterit exemptus, à Regno per Senatum & ciectus, ut per se patet; & exprimit bene Regia Schedula 18. May 1657. de qua egimus supr. cap. 46. numer. 31. illuc: Y en la o upacion de temporalidades, proceder, no solo a la de la jurisdiccion, si no a la de los demás bieues temporales, assi patrimoniales, como de Prebendas, Beneficios, y Dezimas. Y assíme no os podeis valer del exilio, y demás compulsiones, &c. adde D. Crespi obseruat. 3. num. 34. ibi: Inquisidores possunt exilio, & temporalitatum occupatione animaduerti) quiā hoc Supremo tantum Princi competit, ut supr. ex dict. l. 1. §. fin. ff. de question. & alijs dixi, de hac gratiola restitutione, & reintegratione loquitur & titulus, ff. & Cod. de sentent. pass. & restitut. Bossi. in prax. titul. Si aduers. rem iudicat. num. 25. Rub. consil. 50. Sarmient. num. 66. Giurb. numer. 56. Borrell. à num. 1. Surd. & Carleual. cum alijs, vbi supr. Caball. resolut. crimin. cent. 2. cas. 174. à num. 1. Griuell. dict. dict. de cis. 7. n. 5.

Apud Nos extat & ordinat. 12. anni 1563. que est, l. 130. titul. 14. lib. 2. Summar. hoc ipsum decidens, per hęc verba: Que las Audiencias no algen desti. rros, &c. concordat l. 15. titul. 5. lib. 2. Recopilat. facit. l. 16. titul. 15. eodem libr. 2. Summar. Que los Presidente, inquit, no comuten desti. rros, sin mostrar en el Audiencia poder para ello; iunctis Ioann. Francisc. Capiblanc. de Baronib. pragmat. 6. numer. 170. & Ioann. Mar. Nouar. de grauam. Vassallor. grauam. 391. num. fin. tom. 1. qui docent, Barones & non posse licentiam commeatius concedere, etiā modici temporis, neque guidare, vel ab exilio reuocare exiliatos. Adde conciuem nostrum D. Hieronym. Oliues ad leges Sardi. i.e. & Cartan de Ligni, cap. 6. à n. 13. & cap. 9. n.

14. Barthol. Bald. Farinac. Mastrill. & alios apud D. Crespi, obser. 5. à n. 144. Ita etiā Civitas, vel Commissarius habens authoritatem & condendi statuta in magnis negotijs, inconsulto Principe, sine eius assencion potest reuocare bannitos, Salicet. in l. Cūm indulgentia, Cod. de sentent. pass. Peregrin. dict. titul. 2. num. 9. nisi Civitas & habeat iura Imperij, Cacheran. & Boirell. n. 8. vbi supr. Bull. In regendis, §. 7. tom. 3. Bullar. pag. 19.

Quod accipiendum est, nedū quādō & exilium fuit perpetuum; sed etiā licet tempore sit; durat tamē tempus pro quo fuit iniunctum exilium: Ergo hoc (aliqua de exilio praesenti capite percurramus) potest esse & tempore, vel perpetuum, pro qualitate delictorum, l. Ad cognitionem 13. ff. quibz ex caus. in poss. earur. l. 4. in fin. ff. de interdict. & relegat. l. fin. ff. de iureiur. & larè fundant Fontanell. dict. claus. 4. gloss. 14. à num. 65. D. Leo decis. 101. à num. 8. Brisson. de verbos. signific. verb. Exilium, Mastrill. decis. 38. à numer. 10. & de Magistratib. lit. 4. cap. 16. num. 160. Vbi se defendit & ab impugnatione Fontanellę, qui ilium hallucinatum tuisse asseuerauerat. Quid autē importet verbum, Exilium, & ad quae se & extendet, tradunt latē pōst l. Exilium 5. ff. de interdict. & relegat. Duaren. lib. 1. disput. cap. 37. Ioann. Robert. Aurel. libr. 4. sententiar. cap. 11. Prosper. Carauit. super pragmat. 4. de fals. num. 167. Mar. Mut. ad capita Regis Alphonsi Sicil. tom. 5. cap. 442. num. 3. Melch. Phœb. decis. 108. à numer. 28. Franch. decis. 116. vbi Addentes, Carol. de Tap. decis. Sacr. Consil. 10. per tot. Fontanell. & ab eo laudati, vbi proxime, Guazin. de defens. reor. defens. 33. cap. 27. pōst num. 24. Capic. Latr. decis. 168. num. 3. & decis. 177. à n. 25. & consult. 53. à n. 18. Ricc. Collectan. 289. D. D. Raph. Vilosa, in Supremo Aragonum Conilio dignissimus, ac doctissimus Regens, intractat. vtiliss. de fugitiu. cap. 1. à princip. D. Nicol. Anton. de Exilio, & iurib. exulum, à princ. amantissimus, ac dissertissimus Preceptor meus, D. D. Ioseph. Fernandez de Retes de interdict. & relegat. lib. 2. in dict. l. Exilium, adde lib. 1. sententiar. Ciceronis, Verbo. Exilium, num. 8. pag. mihi 127. Annotationes in Linium, lib. 25. verb. Videri enim in exilio esse, Plutarch. de Exilio, tom. 1. pagin. 604. & seqq. Hanc pœnam primus ex cogitauit Tarquinius Superbus, Paul. Diacon. lib. 1. Histor. in Tarquino Superbo.

18. Perpetui exilij poena, ut interim hoc ad-
uertamus, in locum t deportationis suc-
cessit, Farinac. in praxi, quæst. 19. num. 3.
Alexand. Raudens. de analog. lib. 1. cap. 15.
a num. 227. Ciriac. controvers. 355. num.
13. Fontanell. dict. gloss. 14. num. 67. Cu-
fac. lib. 6. obseruat. cap. 39. cum alijs, &
ita apud Nos dicitur. Destierro para siem-
pre, in leg. 10. tit. 10. part. 5. & in leg. 4. tit.
3. part. 6. vbi D. Gregor. Lop.

19. Deportatio vero succedit in locum t
aque, & ignis interdictionis, ut aperte do-
cent iura in leg. 3. ff. ad leg. Iul. peculat.
leg. 2. §. 1. ff. de pœn. leg. pen. §. fin. ff. de
var. & extraordin. cognit. leg. 1. §. Iij quibus,
ff. de legat. 3. Cuiac. Annotation. in Li-
uum, & alij supra D. Retes lib. 3. de inter-
dict. & relegat. excurs. 1. in fin. Prosper.
Randel. de vino, & Vndein. tractat. de vi-
nor. generib. sect. 3. pag. 88. vers. Aquæ
verò potus; non tamèn damnati nostri tem-
poris, licet perpetuum incurvant exilium,
deportatis t equiparantur; cùm nemo in-
genius natus, t pœnæ seruus fiat, Auth.
Sed hodiè, Cod. de donat. intèr, leg. 4. Tau-
ri, quæ est leg. 3. tit. 4. lib. 5. Recop. notant
Anton. Gomez. variar. part. 1. cap. 10. nu-
mer. 29. Peregrin. de iur. Fisc. lib. 3. tit.
6. num. 47. & tit. 7. num. 8. & fin. Maxi-
milian. Faust. in consil. pro ærario, class. 9.
consil. 17. ordin. 735. in fin. Mantic. decis.
241. à num. 3. Angel. de Gambilionibus
apud Zilet. consil. 70. num. 1. & 43. Ale-
xand. de Tartaginis consil. 90. num. 3. 16.
& 22. & Benedict. de Barzis consil. 91.
num. 32. tom. 1. Baptist. Nellus apud eun-
dem consil. 47. num. 3. tom. 2. Camill. de
Medic. consil. 69. num. 14. & ex Rota in
Lucana successionis 1. Februarij 1630. co-
ràm Dunozeto sub decis. 346. part. 5. re-
cent. & in eadem 21. Junij 1630. coràm Chi-
silio, docet nouiss. Vermigliol. consil.
108. num. penult. & consil. 469. num. 4.
Arias de Mesa variar. lib. 2. cap. 6. num. 15.
ex D. Molin. de primog. lib. 4. cap. 11. num.
21. Ossuald. ad Donell. lib. 6. cap. 16. lit.
L. & Don Nicol. Anton. lib. 2. de exilio,
cap. 23. à num. 15. doctiss. Preceptor D.
Retes lib. singul. de donat. intèr cap. 8. sub
num. 12. Sim. Groeneueg. de legib. abro-
gat. in rubric. ff. de interdict. & relegat.

An autem exilij poena sit corporalis,
vel non, querunt passim Doctores Bossi. in
prax. tit. de carcerat. fideiuss. commit. num.
22. 7. ait t esse corporalem, ex leg. 2. ff. de
public. Iudic. hoc ipsum sequi videntur Fa-
rinac. de carcerib. & carcerat. quæst. 33. à
num. 54. Cabell. resolut. criminal. cas. 146.

num. 14. Menoch. de arbitrar. lib. 1. quæst.
80. num. 131. Mar. Muta ad pragmat. Regn.
Sicil. tom. 1. tit. 2. de offic. Mag. Reg. Cur.
pragmat. 12. num. 9. Immò esse t capitalem 23
poenam, docent Barth. in leg. Imperium, nu-
mer. 10. ff. de iurisdict. omn. Iudic. Farinac.
de delict. & pœn. quæst. 19. num. 17. Ma-
strill. dict. decis. 38. num. 10. & 14. Me-
noch. vbi proxime, num. 94. Monald. con-
sil. 75. num. 13. vol. 2. Giurb. consil. 49. nu-
mer. 21. D. Leo dict. decis. 101. à num. 8. Bar-
nab. Cornazan. decis. 197. doctiss. Gregor.
Xuloe in discurs. iur. à favor de la Ciudad de
Valencia, contra los oficiales de su Tabla, à nu-
mer. 74. facit benè leg. Licet 108. ff. de ver-
bor. signific. (ad quam videndus Magnus
Præceptor meus D. Retes lib. 2. de interdict.
& relegat. in leg. Cùm Vlpianus 16. eod. &
nouissimè lib. 3. excurs. 2. à num. 2. 19. 21.
cum seqq.) cum alijs, Hieronym. de Laurent.
decis. Auendañ 114. num. 4.

Apud Nos verò t non est corporalis 24
pœna secundùm textum in leg. 2. in princ.
tit. 19. lib. 8. Recopil. illic: No ha de llevar
 pena corporal, sino de marco, y destierro, no-
tant Gutierr. de delict. cap. 70. num. 6. Car-
leval. de Iudic. tit. 1. disput. 2. num. 751. in
fin. D. Salced. de leg. Politic. lib. 1. cap. 10.
num. 39.

Ergò veiè dici posse videtur, exilij
temporalis pœnam esse medio loco collo-
catam, t intèr corporales, & pecunarias 25
pœnas, vt benè notarunt Menoch. dict.
quæst. 80. sub num. 87. & seq. & Caball.
dict. cas. 146. num. 16. Giurb. vbi suprà, vn-
de rectè dixerunt, ex his, Aluar. Valasc.
consult. 48. num. 4. in fin. Caball. dict. nu-
mer. 16. Giurb. Cancer. 3. part. variar.
cap. 5. num. 20. & cap. 17. num. 167. exi-
lium non t esse pœnam corporis afflicti- 26
uam; Ad quam tamèn potest procedere
Iudex t ex solo processu informatio, se-
cundùm Ioan. Francisc. del Castillo decis.
160. num. 7. pars. 2. relatum ab Elisœo
Dança vbi infrà, tit. de exilio, num. 57. Ca-
piblanc. de Baronib. pragm. 7. num. 26.

Similitè disputari, & inquiri solet, àn
exulatus (aduerte obiter, ex exilio nomine,
vsurpari t coepisse exiliandi, verbum, vt ex 28
Federic. Limembrogio, & alijs, nouissimè
notauit sapientissimus Præceptor D.
Retes in nouiss. additionib. ad lib. 1. cap. 1.
de interd. & relegat. post num. 1.) abstine
debeat à Ciuitate, licet id in sententia
comprehensum non sit, & abstinere t de-
bere, docent communiter Doctores, vt vi-
dere licet apud Carol. de Tapia adiut. Regi-
ni, tom. 5. tit. derelegat. pragm. 1. à num.
6.

6. quem sequitur Ioan. Baptist. Thor. 3. part. compend. decision. verbo Exulatus, D. Crespi obseruat. 5. num. 141. & obseruat. 15. num. 117. Dança vbi infra, à numer. 24. & tom. 2. tit. de armat. per Campan. cap. 7. num. 7. & alios infra.

Ità etià exulatus abstinere debet omnino à Curia Regia, & loco, vbi Princeps 30. residet; hoc namquè t sempèr in sententia subintelligitur comprehensum, leg. Relegatus 19. & fin. ff. de interdict. & relegat. leg. fin. Cod. si seru. exportand. ven. vbi Barbos. & de offic. & potest. Episcop. 3. part. allegat. 57. num. 128. & de pensionib. 1. part. quæst. 6. num. 57. in fin. Scip. Rouit. ad pragm. Regn. tit. de conrumacib. à num. 8. Francisc. Marc. decis. 359. part. 1. D. Retes vbi suprà, lib. 2. in leg. Relegatorum 7. §. Interdicere in fin. & in dict. leg. Relegatus in nou. addit. vbi refert illustris. ac sempèr venerand. D. Ramos in supplicat. pro Episcopatib. Lusitanæ proposit. 2. num. 96. Don Nicol. Anton. de exilio, lib. 1. cap. 13. & num. 29. D. Crespi vbi suprà; immò, licet in sententia contrarium t dictum sit, nempè, 31. vt morari liceret in Curia, & loco vbi Princeps residet, non erat admittendum, vt inferri videtur ex proximè traditis, iunctis Parlador. different. 10. per totam, & à num. 17. D. Valençuel. consil. 200. num. 15. Guazin. dict. defens. 33. cap. 27. num. 20. Scobar de Pontific. & Reg. iurisdict. cap. 29. à num. 35. vbi plura, & à num. 75. amicus nostèr, sempèr venerandus, & colendus, iam nunc Regius Concionator P. Andr. Mendo de iur. academic. lib. 3. quæst. 43. num. 489. & seq. qui ex consuetudine aliud obleruari affirmat, Capiblanc. vbi suprà pragmatic. 7. à num. 20. vbi etià addit, intelligi sempèr expressum in sententijs, vt similitèr se abstineat, & exclusus videatur exulatus t à locis, vbi Prorex, Regia Audentia, vel Tribunal, aut Regium sigillum sunt; quod Parlador, & P. Mendo notant, item Francisc. Marc. decis. 359. part. 1. Franch. decis. 129. num. 2. Elisæus Dança in pugn. Doctor. tom. 1. tit. de exilio, & relegat. num. 23. & 28. & declaravit Senatus t nostèr Argentinus die 26. Nouemb. anni 1670. in causa criminalli à nobis instituta contrà Don Ioannem de Thoro Buytron, qui in rixa paruo arachabusio, vulgo Pistola, licet inermi, & ad operandum, seu damnum inferendum, non apto, vñus fuit; ipsumque t secum habuit, & domi retinuit contrà text. in

leg. 16. & 17. tit. 23. lib. 8. Recopil. iunctis Narbon. ad leg. 12. tit. 6. lib. 6. Recop. gloss. 2. Peguer. decis. 55. Gizarell. decis. 25. vbi addentes, Menoch. de arbitrar. lib. 2. centur. 4. cas. 3 94. à num. 42. Gama decis. 170. Mastrill. decis. 155. Giurba obseruat. 33. Cumia ad Ritus Regn. Sicil. cap. 60. num. 6. Plaza de delict. lib. 1. cap. 8. à num. 19. Mar. Mut. ad pragmat. Sicil. tom. 1. tit. 41. Ioan. Baptist. Thor. vot. 26. Bull. Pij IV. quæ incipit cum vices, §. 1. pag. 63. tom. 2. Bullar. vbi, §. 3. & 4. prohibita est quoàd hoc quecumque licentia, Farinac. consil. 45.

Hoc enim omne Curiæ t nomen, omnino complectitur, vt exprimit textus in leg. 27. tit. 9. part. 2. in illis verbis: Certe es llamado el Lugar donde es el Rey, è sus vassallos, è sus officiales con él, quele han cotidianamente de consejar, &c. vbi D. Gregor. Lopez, adde D. Couarrub. praticar. cap. 4. num. 10. Garc. de expens. cap. 12. à num. 24. Cabed. decis. 13. num. 3. part. 1. Gonçalez ad Regul. Oñau. Cancell. in proœm. §. 1. num. 7. & gloss. 13. §. 1. à num. 2. Barbos. dict. allegat. 57. num. 128. D. Vrrutigoit. in tractat. de competent. quæst. 8. num. 19. alterum Vrrutigoit. de Eccles. Catedralib. cap. 29. numer. 112. Gabr. à Sanct. Vicent. de censur. disput. 4. quæs. 9. num. 239. Ità, por auto del Consejo, el desterrado t de Madrid, se entiende estar tambien desterrado de las Villas de Alcalà, y Illescas, y sus jurisdicciones; verba sunt remiss. tit. 6. lib. 2. Recopilat. circa fin.

Eodem modo, qui à loco delicti exulatus est, etià à propria t patria, intelligitur exulare. Iacob. Beluif. in pratic. Iudic. tit. de fuga reor. num. 39. Bayard. ad Clar. lib. 5. sentent. §. fin. quæst. 71. à num. 1. & 5. Caualcan. de brach. Reg. 4. part. num. 29. Vulpel. consil. 58. num. 4. Menoch. de arbitr. cas. 330. D. Retes in dict. §. Interdicere in princ. Dança vbi suprà, à num. 27. in dict. tit. de exilio. Vndè vere, & propriè exilium dici debet, t & solet, expulso à propria patria, vt doctè notauit Francisc. Hoto man. de verb. iur. verbo Exilium iunctis Menoch. vbi proximè cent. 5. cas. 502. num. 56. Capic. Latro dict. consult. 53. num. 22. D. Valençuel. consil. 36. num. 61. D. Salced. dict. cap. 10. à num. 38. dicentibus exulationem à propria patria esse pœnam t grauem, durissimam, & ab omni humilitate alienam, optimè ex multis, Mut. decis. 64. num. 8. Anchæ. consil. 75. num.

3. Mascard. de probat. conclus. 1175 à num.
 25. Barbos. in leg. pen. num. 7. & in leg.
 fin. num. 4. Cod. si seru. exportand. Veneat.
 40 cùm t̄ culibet sit dulcissima, charissima,
 ac suauissima, leg. Qui habebat 99. ff. de
 legat. 3. Cassan. in Cathal. Glor. Mund.
 part. 12. consid. 17. gloss. in dict. leg. fin.
 Auiles in cap. 1. Praetor. verbo Tierra, nu-
 mer. 13. Azeued. in leg. 14. tit. 3. lib. 1.
 Recopil. num. 27. Mar. Cutell. de donat.
 tract. 1. discurs. 2. part. 11. num. 72. Mas-
 card. Barbos. D. Valençuel. & alij sup-
 rā, quibus adde Plutarch. in Apoph-
 thegm. pag. 366. tom. 1. & de exilio, pag.
 604. cum seqq. tom. 3. Gruter. ad Tacit.
 cap. 19. §. 6. Erasm. declamat. contrā Ty-
 rannicid. pag. 87. Polyb. lib. 4. Histor.
 pag. 342. & lib. 6. pag. 568. latè D. Sol-
 lorzan. de Indiar. Gubernat. lib. 1. cap. 5.
 num. 70. & lib. 2. cap. 23. num. 39. &
 lib. 3. cap. 27. num. 74.

Sic similitèr à propria patria exulatus,
 intelligitur t̄ etiā eliminatus ab eius
 territorio, Bald. in Auth. item nulla
 Cod. de Episcop. & Cleric. num. 7. & in
 leg. Ex ea causa, ff. de postuland. lectur.
 41 2. Roland. consil. 33. à num. 43. lib. 3.
 Anton. Caraciolus apud Donat. Anton.
 de Marinis allegat. 90. num. 8. Ricc. col-
 lectan. 2680. Nicol. Anton. Gizzarell. de-
 cis. 23. num. fin. vbi Balthas. de Angel.
 à num. 1. Didac. Mari num. 9. & Ioseph.
 Mele à num. 1. in notis, Robit. ad prag-
 mat. 1. de relegat. num. 6. Rippoll. variar.
 cap. 8. num. 277. Dança vbi suprā dict.
 cap. 7. num. 9. & tit. de Giudatico, cap.
 2. num. 4. in fin.

Potest nihilominus à Ciuitate exula-
 tus, illāc itē faciens t̄ transire; cùm sit
 velūt actus momentaneus, qui in poena-
 libus t̄ non punitur, itā Ioan. Mar. No-
 uar. quæst. forens. lib. 1. quæf. 28. à num.
 1. Ioan. Paul. Xammar. rerum iudicat. 1.
 part. definit. 18. num. 25. itā etiā si ad
 42 eam accedat, & non t̄ capiatur, non in-
 cident in contraventionis poenam, latè, &
 optimè Marin. resolut. iur. lib. 1. cap. 116.
 num. 1. & 2. vbi sub num. 9. ex Butricar.
 Bald. Marsil. & Farinac. & iterum, cap.
 303. num. 4. docet, idem esse, si inuitus,
 & violentè t̄ exulatus, & bannitus ad
 Ciuitatem ductus sit, vt non incidat in
 poenam, veluti si nauigando, vi tempe-
 statis, accesserit ad locum prohibitum,
 refert in specie decisionem; cuius verba,
 quia in casu irregulari prolata sunt, refe-
 ro, & sunt hæc in dict. cap. 303. à num. 5.

Secundò hæc omnia rerum iudicatarum

authoritate corroborantur, & in casu for-
 san maioris considerationis; etenim t̄ 46
 sciant nostri Regnicolæ, Iudeos ad hoc Reg-
 num, & ad omnia alia inuictissimi Regis
 nostri sub perpetuæ seruitutis, & bonorum
 amissionis poena accedere non posse; nam li-
 cèt de utroque iure, & per consit. Regni,
 quis in posterum impunè Hebræorum ha-
 bitatio intèr Christianos licita sit, nec Re-
 ges sine causa ab eorum dominio expellere
 illos possunt, vt per Oldrad. consil. 89. &
 264. & ex relatis per Reg. Robit. in prag-
 mat. 1. num. 5. de Iudeis; tamèn vt habeo
 ex quibusdam t̄ manuscriptis D. Bernar-
 dini de Sancta Cruce, qui fuit Regiæ Ca-
 meræ Præses, & Locum tenens de anno
 1533. ex Regis mandato fuit emanatum ban-
 num, & demùm in anno 1539. promulgata
 pragmatica, quibus sanctionibus fuit ius-
 sum, teneri Iudeos signatos incedere, vt ab
 alijs dignoscerentur; necnon, vt seorsum
 à Christianis in certo loco destinato habita-
 rent (sic enim hodiè seruatur in alma Vrbe)
 cumque parere noluerint, in anno 1544. de
 ordine tanc Domini Proregis aliud fuit
 promulgatum bannum, ordinatum, vt sub
 pœnis prædictis ab hoc Regno discedere de-
 berent; ex quo tempore nunquam absque
 saluoconducto in hoc Regno commercium
 habuerunt. Occurrit demum, & non semel
 post hanc t̄ expulsionem dubitari, an pœnis 48
 prædictis locus esset, vbi illi nauigantes
 per mare alterius iurisdictionis, quam Do-
 mini Regis nostri ventorum vi ad aliquod li-
 tus Regni huius accessum haberent?

Et ad Iudeorum fauorem, præfatus Do-
 minus de Sancta Cruce pluriès per Regiam
 Cameram in Collaterali Consilio decisum t̄ 49.
 testatur; præsertim de anno 1579. & idem
 eodem anno determinatum dicit in Regno
 Siciliae in causa naufragij cuiusdam nauis
 Hebræorum, quæ ad Siracusianum Portum
 demersa venerat vbi opposito per Regium
 Fiscum, & Magnum Admiratum, illos
 in commissum incidisse, discussis discutien-
 dis, fuit tandem ad Iudeorum fauorem iu-
 dicatum, ad pristina eos restituendo.

Et licet idem Dominus Locum tenens
 de Sanct. Cruce de anno sequenti 1580. pri-
 ma die Februarij contrarium per eandem
 Regiam Cameram in Collaterali Consilio iu-
 dicatum dicat, in alia causa Iudeorum, qui
 similitèr t̄ ex vi ventorum cum nauis ad li-
 tus maris Hostunj venerat; ex relatis ta-
 mèn per eundem Dominum videtur decisio
 illa particularem habuisse rationem, cùm
 constabat, Iudeos illos incolatum habere
 in terris, & locis Tarcae subiectis, & sic
 juc-

fuerunt reparati, ut nostræ Christianæ Religionis inimici, & quod etiam eis bellum indicium intelligebatur, & quamvis demum subdat, quod duo ex dominis iudicantibus contrarium tenebant; tamè quinque alij dixerunt, quod ex quo erant inimico nostro subditi, & vassalli, illique tributa soluebant, & pro speculatoribus seruiebant per hoc debebant, tanquam veri hostes tractari, & reputari, ac proinde debere illos bona, & libertatem amittere, per Auth. nauigia, Cod. de furt. prout sic iudicatum fuit sub die predicta 1. Februarij; licet sub die 26. in gradu reclamationis referat decimum bene fuisse iudicatum quoad bona quo ad personas autem, esse absoluendos; credo tamè ex summa aequitate passum infortunium considerantes, Dominos sic iudicasse.

Si igitur, ut propositum absoluamus dubium, in casibus praedictis & ventorum vis, sinistraque fortuna tantæ fuit considerationis, ut pro Christianæ Religionis inimicis (maximè Hæbreis, cum quibus rigor seruandus Merlin. de legitim. lib. 3. tit. 1. quest. 7. num. 1.) fuerit iudicatum, quanto magis in casu nostro idem pro amicis iudicandum sit. Hucusquè Marinis, huius decisionis meminit Ioan. Baptist. Thor. in supplement. decision. verbo Banniti. Argumentum hoc à fortiori validum est in iure latè, & plenè, D. Monsalve in alleg. iur. por Iuan Esteuan Doria con Don Joseph Strata, num. 182.

An autem exilium fregisse dicatur, si exulatus à Ciuitate accessum habuerit ad Ecclesiam interterritorio, & terminis Ciuitatis sitam? Et negariè & respondent P. Diana 4. part. Moral. tractat. 1. de Immunit. resolut. 92. & 6. part. tractat. 1. resolut. 21. versic. Verum in fine, & alij infra, ex ea ratione, quia Ecclesia & non dicitur de territorio Ciuitatis, ut latè fundant Cyn. in Authent. quis, post princ. Cod. ad leg. Iul. de adulter. Bald. in leg. Omnes populi Cod. de Summ. Trinitat. numer. 96. Marsil. consil. 32. à num. 12. Paschal. de virib. patr. potestat. 4. part. cap. 3. à num. 25. Capiblanc. de Baronibus tom. 2. cap. 34. num. 6. Ioan. Laganarius in addit. ad num. 7. Rouiti in titul. de exilib. à num. 4. Alexand. Sperell. decis. 3. num. 11. & 16. P. Dian. dict. resolut. 92. & dict. resolut. 21. versic. Ad doctrinam in fin. Dança ubi suprà, num. 52. Decian. lib. 6. crimin. cap. 26. num. 8. Ioseph. de Mele ad Gizzarell. dict. decis. 23. num. 30. vbi num. 7. querit etiam, & àn incidat in poenani bannitus, seu exulatus à Ciuitate, si

non ad eam, sed solum ad ipsius subvrbia accesserit, ad quod videndi Capiblanc. in dict. pragmat. 7. num. fin. & alij suprà.

Contrarium & tamè, quoad Ecclesiam, docere videntur Salicet. in Auth. item nulla, Cod. de Episcop. & Cleric. numer. 4. Farinac. de carcerib. & carcerar. quæs. 28. ampliat. 8. num. 62. Vin. decis. 497. num. 2. Bouadill. in Politic. lib. 2. cap. 18. num. 160.

Intelligenda autem sunt hec omnia, media distinctione; videlicet, ut Ecclesia & dicatur, & sit de districtu, & territorio Ciuitatis, in materia fauorabili, secùs verò in odiosis, & poenalibus; ita distinguit Bolognet. in leg. fin. ff. de iurisdiction. omn. iudic. antè, num. 7. ex Dec. in cap. Ecclesia Sanctæ Mariæ, num. 36. Felin. num. 69. in 3. quæst. de constit. & hoc voluit Baldus in leg. Siquis in hoc, num. 2. in fin. Cod. de Episcop. & Cleric. cùm dixit: Ecclesiæ sunt & de territorio, in quo sunt situatae, quantum ad protectionem; licet non, quantum ad impugnationem, Anton. Carraciolus dict. allegat. 90. à num. 2. 9. & sequenti.

Ab aliquo territorio exulatus, etiam à mari adiacente & exclusus, & exulatus intelligitur, secundum veriorem opinionem de qua Bald. in cap. Licet, de ferijs Felin. in cap. Ad liberandam 17. de Iudeis, Angel. num. 5. Mele num. 25. & 27. in additionib. ad Gizzarell. dict. decis. 23. ex Foller. in prax. crim. tit. bandiantur, numer. 29. vbi Balthas. de Angel. num. 30. Dança dict. cap. 7. num. 9. Quoniā marre est eiusdem & iurisdictionis, cuius est territorium adiacens, & cuius ripæ, & littoralia ab ipso mari circuuntur, & inundantur, leg. Insulae 9. ff. de Iudic. latissimè D. Valençuel. consil. 100. num. 55. à princ. Giurb. consil. 79. num. 30. D. Crespi obseruat. 15. num. 220. Dominic. in cap. Vbi periculum de elect. in 6. vbi bona gloss. verb. Territorium, Garc. de expens. cap. 21. num. 34. Ioann. Bodin. de Republic. lib. 1. cap. 12. D. Solorzan. de Indiar. iur. lib. 2. cap. 6. num. 22. & lib. 3. cap. 3. num. 35. 30. Gifan. in leg. Quamvis 50. ff. de acquir. rer. Domin. num. 4. D.D. Ioann. Muriel Berrocal doctissim. primarius Matritens. aduocat. deinde vigilantiss. Granatens. Cancelariæ Fiscalis, in allegat. iur. por Pedro Sable, sobre yna presa con Roberto David, numer. 30. licet contrarium & innuere videantur idem Felin. in Rodulfus, num. 7. versic. Declaratio secunda, de rescript. Fulu. Constant. in leg. Vnic. Cod. de classis,

sicis, lib. 11. num. 7. Caracciolum ubi saprà ad num. 9. Marin. dict. cap. 116. num. 6. qui sunt accipiendi, ut suprà, dicebamus quando versamur in materia omnino pœnali; quæ extensionem non admittit.

Ad certum tempus exulatus, queri solet, àn finito exilio tempore + ad Ciuitatem, & Locum redire possit? Et posse affirmant omnes etiàm absquè Superioris licentia, & metu pœnæ, ex leg. Fratres 33. ff. de pœn. leg. Imperator 8. ff. de postuland. Bald. consil. 34. vol. 1. à nu. 1. & in proœm. Digestor. §. Hec autem tria, & in cap. Ex literis, de constitut. cap. De causis, de offic. delegat. Cremens. singul. 48. Herculane. de caution. de non offendend. cap. 31. num. 15. Knichen. de iur. territor. cap. 3. num. 467. fol. 44. Dec. consil. 61. Corbul. de iur. emphyteat. tit. de caus. priuat. obtemp. finit. num. 7. Suid. decis. 75. num. 3. & decis. 244. in fin. & consil. 88. num. 8. Guazin. dict. defens. 33. cap. 27. num. 16. Amendol. ad Franch. decis. 116. num. 3. & decis. 487. à num. 4. Mut. decis. 63. num. 16. Dança ubi suprà, num. 49. Mele ubi suprà, num. 42. Capiblanic. dict. pragm. 7. num. 12. licet deinde, num. 16. ex Boer. decis. 217. num. 24. afferat hoc intelligi 62 habita primò + à Superiore licentia, & facultate; sed Boerius in alio casu loquitur.

63 Commune namquæ est apud omnes, finito exilio tempore, exulem + redire posse in statum pristinum, leg. Rectores 24. Cod. de pœn. per hęc verba: Rectores Provinciarum conueniri præcipimus, ut ij, qui pro suo criminе pœnam exilio sub certo temporis spatio subire decreti sunt, exacto præfinito tempore, nèc claustris carceralibus, nèc in locis, quibus exules versati sunt, teneantur, Guazin. ubi suprà, defens. 5. cap. 1. num. 50. Caball. resol. criminal. cas. 142. à num. 4. Iacob. Gothofred. in dict. leg. Rectores, quæ est 23. in suo Codice Theodosiano, sive ad antiquam Dignitatem, Amendol. ubi suprà, num. 2. vide tamèn Cuiac. lib. 20. obsernat. cap. 38. Groenueg. de legib. abrogat. in leg. 2. mox referend. num. 3. non autem ad nouam, nisi tanto + tempore elapsò, quanto exulavit, ut in dict. num. 2. notat ex leg. 2. Cod. de his, qui in exilium dati, lib. 10. Ad tempus (inquit Imperator Gordianus) exulare Decurio iussus, & impleto tempore regressus pristinam recipit Dignitatem; ad nouos vero honores non admittitur, nisi tanto tempore his abstinerit, quanto per fugam, absfuit.

Interim vero, & dum suspensionis, &

confinationis tempus durat, ad aliud officium, + & honorem promoueri suspensus non potest, Aresmin. Tepat. variar. lib. 1. tit. de bann. & bannit. relegat. col. 1. Mastrill. de magistrat. lib. 2. cap. 9. Giurb. consil. 49. num. 21. in fin. Francisc. Marc. decis. 360. nam. 1. & decis. seq. part. 1. Gabriel Berart. in specul. visitat. cap. 7. num. 8. Tap, decis. Suprem. Consil. 17. Robot. ad pragmat. 15. de officialib. num. 13. Pont. de potest. Proreg. tit. de election. official. §. 5. num. 3. Amendol. ubi suprà, num. 5. Suspensione vero, vel relegatione hac temporali pendente, stipendijs + debitibus, ratione politici officij, frui debere relegatum, refert decisum Ioan. Papon. ad decisiones Franciae, lib. 24. tit. 15. arrest. fin. Capicio Latro, ex eo, consultat. 36. num. 29. vide Mastrill. de Magistr. lib. 1. cap. 21. num. 94. aliud dicendum respectu relegati in perpetuum, + seù banniti, qui salario etiàm priuat, vt ex Socin. Iun. Ruin. Boer. & Peregrin. notauit Lanfranc. Zach. de salar. quest. 20. numer. 10.

Non tamèn recuperat primum locum, qui iterum ad Officium, + & Dignitatem primam admittitur, si id fiat ex gratia Principis, vide latè, ex cap. Ex insinuatione 26. de simon. ubi Felin. Barthol. in leg. 2. ff. de Decurionib. Frecc. de subfeud. lib. 2. tit. quis dicatur Dux, num. 62. Botthillier. de success. ab intestat. cap. 3. theorem. 110. numer. 25. Gratian. disceptat. forens. cap. 423. num. 36. Fontanell. de pact. nuptial. claus. 4. gloss. 12. num. 92. & claus. 7. gloss. 3. part. 2. num. 13. & decis. 215. Barbos. de Canonic. cap. 18. num. 15. Anton. Fab. ad lib. 1. Codic. tit. 3. definit. 13. Capic. Latro consult. 62. num. 50. & seq. Gratia namquæ Principis interueniente, restitutus dicitur + nouus homo, si deportationis pœnam, vel aliam similem passus fuerat, ut ex leg. Si debitor 3. & seq. Cod. de sent. pass. leg. Si marito 32. ff. solut. matrimon. leg. Si debitori 48. ff. de fidelissorib. Gratian. dict. cap. 423. & Felic. allegat. 34. lib. 1. probat in specie Cæs. Caren. resolut. variar. resolut. 100. num. 1. optimè Ioan Francisc. Andreol. controuers. forens. controuers. 58. à numer. 2.

Secūs vero si ex iustitia fiat + restitutio; tunc namquæ primum locum, & prægatiuas omnes recuperat, vt plures ex relatis notant Peregrin. de iur. Fisc. lib. 5. tit. 2. num. 21. 40. & 44. Ann. consil. 32. & dñb. seqq. Capic. Galeot. controuers. iuris, lib. 2. controuers. 45. à num. 28. Fontanell,

nell. dict. decis. 215. Marin. resolut. iur. lib. 2. cap. 46. num. 15. plenè amicus noster doctiss. Aduocatus Don Paul. Anton. Suarez in allegat. iur. por Ioan Baptis. Germani, contra Ramon Sureda, sobre la restitucion de vn naufragio, à num. 39. cum alijs optimè apùd Nos, leg. penult. tit. 30. lib. 2. Summar.

- Vnum omnino nota, simpliciter restitutum t bannitum annum legatum recuperare (quidquid sit quoad alia bona) ita, ex Peregrin. de iur. Fisc. lib. 5. tit. 2. num. fin. vers. Limita, & intellige, & Caualcan. de usufruct. mulier. reliq. num. 233. docet Math. Burat. decis. 643. num. 14. sic similiter petere poterit alimenta t preterita à die sententiae, ex leg. Legatum 10. ff. de capit. diminut. leg. Is, cui 11. ff. de alim. & Cibar. legat. Surd. de alim. tit. 8. priuileg. 59. num. 21. Handed. consil. 59. num. 77. lib. 1. Arias de Mesa variar. lib. 2. cap. 6. num. 16. in fin. quod tamèn intellegirem, de restituto ex iustitia non quandò per gratiam Principis restituitur damnatus, vt supponere videtur Mesa.
- 72 73

- An autem, & quando carceratio in exiliis temporalis poenam t computetur, & admittatur, ad leg. Omnes 23. dict. leg. Rectores 24. Cod. de pœn. & leg. Si diutino 25. ff. cod. & qualiter haec inter se differant, tradunt Gotofred. ad leg. 22. dict. Cod. Theod. de pœn. tom. 3. pag. 321. Guazin. & Caball. ubi proxime, & cas. 164. Mar. Mut. ad capita Regis Federic. cap. 117. à num. 28. tom. 2. Franch. decis. 317. num. 2. Caualcan. de Brach. Reg. dict. 4. part. num. 30. Quibus addendi sunt Marsill. in leg. Qui falsam, §. 1. num. 1. ff. ad leg. Cornel. de fals. Carrer. in prax. tit. de homicid. §. 28. Farinac. tit. de inquisit. quest. 1. num. 68. & quest. 10. à num. 29. Dec. consil. 535. Anton. Gomez de delict. cap. 1. à num. 7. Tiraquell. de pœn. temperand. caus. 29. Gigas de crimin. lesæ Maiestat. lib. 1. quest. 14. & 19. Hieronym. de Federicis resolut. crimin. 56. apud Farinac. tom. 2. consilior. criminal. Corras. miscellan. lib. 2. cap. 20. Calder. lib. 3. variar. cap. 2. Ann. Robert. rerum iudicatar. lib. 1. cap. 10. Pet. Herod. rerum iudicatar. lib. 7. tit. 4. cap. 10. Elisæus Dança in pugn. Doctor. tom. 1. tit. de exilio, & relegat. num. 10.
- 74

- Extat vero apud Nos elegans Rescriptum Regium ad precedentia t recte spectans, quo decizum habemus, mandato Regis ab officiis vnu, & administracione suspensum, & remotum etiam ad tem-
- 75

pus certum, & determinatum, ad eiusdem exercitum redire non posse absque Regis noua gratia, & concessione, en verba Rescripti.

EL R E Y. Nuestro Gouernador, que al presente es, o adelante fuere de la la Isla de San Juan de Puerto-Rico; por parte de Francisco Rodriguez, nuestro Contador de esa Isla, nos ha sido hecha relacion, que como nos era notorio el año passado de 1569. le mandamos dar titulo del dicho oficio, para que le sirviese tiempo, y espacio de seis años, en que fue suspendido del dicho oficio Iuan Ponce de Leon, y comenzaron a correr desde onze de Mayo del año anterior passado de 1568. que en virtud del dicho titulo ha servido, y sirue el dicho oficio; y se nos ha suplicado atento a ello, y que cumplido el dicho termino setemaria, que vos le quitassedes el dicho oficio, y considerades que el dicho Iuan Ponce le tornasse a servir, vos mandassemos no lo biziessedes sin orden nuestra, o como nuestra merced fuese.

E visto por los del nuestro Consejo de las Indias, auemoslo tenido por bien; por ende yo vos mando a cada uno de vos, segun dicho es, que no embargante que el termino de los dichos seis años, porque fue proveido el dicho Francisco Rodriguez por Contador de esa Isla, por suspension del dicho Iuan Ponce sean cumplidos, le dexais usar el dicho oficio de Contador, segun, y de la manera que lo ha hecho, y lo anpareis, y defendais en el, y no consintais, ni deis lugar, que el dicho Iuan Ponce se entrometa a lo estoruar, ni usar del dicho oficio en manera alguna, sino fuere t llevando primera licencia nuestra para ello; lo qual cumplireis sin poner en ello impedimento alguno: y si asi no lo biziheredes, por la presente mandamos al nuestro Presidente, e Oidores de la nuestra Audiencia Real de la Isla Espanola, que lo hagan guardar, y cumplir, y executar. Fecha en Madrid à 21. de Abril 1573. años, leg. 79. tit. 2. lib. 4. summar. & leg. pen. tit. 30. lib. 2.

Estque similiter in individuo decisio quedam Regentis Moles, quam ad literam refert Donatus Anton. de Marinis resolut. iur. lib. 1. cap. 310. à num. 6. ubi numer. fin. hec dicit: Et Nos t in Camera iudicauimus in Officialibus, qui fuerunt suspensi per Regiam Maiestatem ad certum tempus in visitatione facta per Reuerendiss. Gasparren de Quiroga, nunc Archiepiscopum Toletanum, Primatum Hispaniarum, & sum.

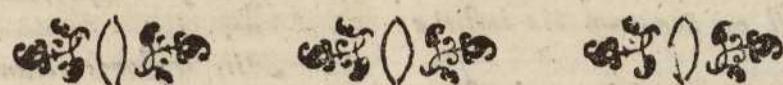
Summum Inquisitorem omnium Regnorum sue Majestatis, ac Cardinalem dignissimum, quod isti finito tempore non redirent, nisi prævia licentia Domini nostri Regis, qui ita mandauit seruari, & ita consulimus, ad hoc, ut seruaretur decor, & obedientia sue Majestati debita; ipse autem Serenissimus Rex statim mandauit, ipsos suspensos deberre sua officia exercere, propt iuris erat, per text. allegatum per Bald. in leg. Imperator, ff. de postuland. cui adde Cremens. singular. 47. hæc Moles, apud Marin. Adverte tandem in hac materia, exulatum, 79 sc̄ ad exilium + temporale damnatum, sine præfinitione temporis, ad decennium intelligi iniunctum exilium, leg. Sinè præfinito 23. ff. de pœn. Bald. dict. consil. 34. num. 1. lib. 1. Vant. de nullitat. ex defect. process. num. 95. Anton. Gomez de delict. cap. 8. num. 3. Baiard. ad Clar. dict. §. fin. quæst. 71. num. 9. Mar. Muta vbi suprà, cap. 117. num. 23. tom. 2. Peguer. decis. 41. num. 11. Caualcan. de Brach. Regio. dict. 4. part. num. 30. Caball. vbi suprà cas. 143. à num. 1. & 6. Guazin. dict. defens. 33. cap. 27. num. 6.

80 Si autem absolute + in exilium condemnatio fiat, de perpetuo exilio intelligenda est, leg. Seruus sub pœna 10. Cod. de pœn. Gomez numer. 4. Baiard. num. 10. Caualcan. dict. numer. 30. in fin. Caball. numer. 2. Guazin. sub num. 6. locis vbi proximè, Gomez Bayo in prax. cap. 24. numer. 176.; Farinac. in fragment. verbo Bannitus, numer. 79. & seq. quod 81 etiam + eo casu de præciso exilio accipitur, non de voluntario, vt ex Parlador. quotidianar. quæst. quæst. 17. §. 2. n. 6. docent D. Salgad. de Reg. protect. 4. part. cap. 12. num. 84. & Ioann. de Ayllon ad Anton. Gomez dict. cap. 8. num. 4. sed eum male citant, cùm omittant referre, § 2. nota rursus Relegatum + in insulam, in sula non assignata, potuisse sibi eligere. quam mallet, secundum Dionis. Dorleans. ad Tacit. lib. 6. annal. in princ. num. 8. pag. 523.

83 Postremò obserua, Iudicem + non posse aliquem confinare, vel relegate ad locum sibi non subiectum (ideò exilium non

frangitur in Ecclesia existente exule ad tradita, suprà à num. 52.) leg. Relegatorum 7. §. Interdicere, ibi: Interdicere autem quis ea Provincia potest, quam regit, alia non potest, & §. In insulam, & seq. ff. de interdict. & relegate. Marfill. intrat. de bannit. verbo Confinatus, num. 10. Iul. Clar. dict. §. fin. quæst. 61. num. 4. vbi Baiard. num. 11. Gomez dict. cap. 8. sub num. 3. Farinac. vbi suprà, num. 69. Felin. in cap. Postulasti de for. competenc. num. 2. Guazin. dict. cap. 27. num. 17. Ricci. decis. 28. Cur. Archiepiscop. num. 5. part. 2. Peguer. decis. 89. num. 3. Capiblanc. dict. pragmat. 7. num. 2. vbi, quod ad triremū proprias debet + esse damnatio, non ad alias, Mastrill. de magistrat. lib. 4. cap. 17. n. 84 98. Vermigliol. consil. 360. numer. 8. P. Mendo dict. num. 489. D. Crespi dict. obseruat. 15. num. 118. Elisæus Dança vbi suprà, à num. 53. vbi, num. 56. ait: Epilcopum posse subditum + suum ad alienam 85 Diœcesim relegate, de licentia Diœcefa. ni. Sic bannum + extrà territorium, & 86 districtum Iudicis non ligat, ex leg. fin. ff. de iurisdict. omn. Iudic. Socin. in dict. cap. Postulasti, num. 16. lib. 2. Beroi. consil. 155. num. 16. Sim. Groeneueg. de legib. abrogat. in dict. leg. Relegatorum 7. §. Interdicere, Don Ludouic. de Vargas Aduocatus Matritensis, in allegat. iur. por. Andres Mondina con el Real Fisco, sobre nobleza, à num. 4. Seraphin. decis. 1018. num. 6. Vermigliol. consil. 29. num. 2. vbi, quod à pari procedunt, ligari + statutis, ac forum 87 fortiri; hoc autem mero iure procedit.

Contrarium tamè obseruat + consuetudo, vt etiam ad loca sibi non subiecta, valeat Iudex confinare, & relegate, ita Bald. in leg. Executorem, Cod. de execut. rei iudicat. num. 29. Barthol. in dict. leg. Relegatorum 7. §. Est quoddam genus, num. 1. Francisc. Marc. dict. decis. 359. num. 6. part. 1. Caualcan. dict. num. 29. Clar. vbi suprà, quæst. 71. sub. num. 5. qui duo testantur de consuetudine Ducis Mantue; & de consuetudine Status Ecclesiæ Farinac. vbi suprà, lit. B. num. 70. Guazin. dict. cap. 27. num. 18.

S V M M A R I V M.

- 1 **E**xul, in Ecclesia sita in loco prohibito, tutus creditur.
- 2 Ecclesiasticus à Regno per aeconomicam Principis potestatem expulsus non est tutus in Ecclesia Regni.
- 3 Pater ex aeconomico potest filium ab Ecclesia extrahere.
- 4 Dominus similiter servum.
- 5 Existens in Ecclesia potest ab ea extraibi, ut manus suum impleat.
- 6 Servus extrahitur ab Ecclesia à Iudice, ut Domino serviat.
- 7 Hanc doctrinam praxi tradidit auctor, anno 1662.
- 8 Damnatus ad tritemes, vel aliud opus personale, non gaudet immunitate Ecclesiae, & n. 10. 11.
- 9 Verba legis Regni in hoc adducuntur.
- 12 Miles, ut Castra, Clericus, ut disciplinam Clericalem sequatur, potest ab Ecclesia extraibi, & num. 13. 22.
- 14 Oblitus ad ratiocinia, exactores tributorum, & alij debitores, data cautione de non puniendo eos criminaliter, extrahuntur, & nu. 15. 17. 18. 21.
- 16 Apud Nos, est Regium Rescriptum, quodd debitores, cuius litera referatur, & n. 17.
- 19 In Regno Castellæ obtinet ius, ut debitor serviat creditori pro exoneratione debiti.
- 20 Bona debitoris, ad Ecclesiam delata, extrahuntur ad satisfaciendum creditoribus.
- 22 Archiguberni, Milites, & Nautæ in Ecclesia non sunt tui apud Nos.
- 23 Expulsus à Regno per aeconomicam potestatem, potest vocari bannitus.
- 24 Non potest per Senatum via iustitiae restituiri.
- 25 Causæ cognitio requiritur, ad restitucionem iustitiae concedendam.
- 26 Hanc non potest assumere Senatus, posse

quæm functus est officio suo.

- 27 Glossa singularis in l. fin. ff. de offic. Procurat. Cæsar. adducitur.
- 28 Ultima resolutio pro expulsione facienda habet effectum rei iudicata.
- 29 Ita similiter decreta in causis violentiæ prolata.
- 30 Zcualllos contendit, posse Supremum Consilium emendare decreta hæc, in Cancellerijs data.
- 31 Dom. Salgado docet contrarium, appellatque hanc proximam ridiculam.
- 32 Data re iudicata, non licet amplius denegatio disputari.
- 33 Principis etiam accedente Ordinario Rescripto.
- 34 Ergo, ut iterum de eo valeat cognosci, absolutum, & extraordinarium requiritur.
- 35 Quod similiter ius parti per sententiam quæsumus auferat.
- 36 In causis violentiæ hoc aliquando factum, traditum.
- 37 Regalia hæc soli Principi competit.
- 38 Principis dato absoluto decreto, dicitur causa mortua suscitata.
- 39 Sic instantiæ desertæ solet in sufflare spiritum vitæ, & numer.
- 40.
- 41 Hæc insufflatio, & instauratio, à mera Principis gratia pendet.
- 42 Domini vassallorum, & Princeps inferiores, non possunt eam concedere.
- 43 Sèd hoc non videtur turum, cùm illam concedant Prorex, Regia Audientia, & Praeses Sacri Consilij Neapolitani, & n. 44. 45.
- 46 D. Leo distinguit, quando causa est declarata deserta; vel non.
- 47 Senatus semper cognoscit de meritis causæ, quando non est declarata deserta, & n. 50.
- 48 Properi Carauita verba in hoc expenduntur.
- 49 Consilium, & Senatus, Regis personam repræsentant.
- 51 Bonus Iudex debet cauere, sicut ad igne, à desertionis pronuntiatione.
- 52 Alij Doctores citantur de insufflatione spiritus vitæ, agentes.
- 53 Hi, & alij docent, quo vicibus possit indulgeri.

- 54 Appellatio, vel causa nunquam dicitur deserta, nisi facta declaratio-ne.
- 55 Regiae Audientiae Indiarum ob distan-tiam, in multis Supremi Consilij vices gerant.
- 56 Nihilominus non possunt de causa Ec-clesiastica iterum cognoscere, & nu-mer. 59.
- 57 Sic ut non potest Supremum Consi-lium.
- 58 Fictio in casu falso, non operatur plus, quam veritas in casu vero.
- 60 Senatus Indici in causis Ecclesiasticis, idem possunt, quod Cancellariae His-paniæ.
- 61 Regia Ordinatio in hac specie tradi-tur.
- 62 Pro resolutione principalis quæstionis, leges Regni expenduntur.
- 63 Verba l. 4. tit. 1. l. 13. tit. 3. lib. 4. & l. 1. tit. 8. Recopil. afferuntur, & n. 64. 65.
- 66 Granatensis Cancellariae decisio no-uissima, in materia adducitur.
- 67 Leges Regni traditas, seruari in Indijs, decidit Schedula ann. 1559.
- 68 Ergo bis iuribus constat, sine spe-ciali Principis decreto, non posse in pristinum statum restitui expulsum, & n. 72. 73.
- 69 Principi reservata, sine speciali de-creto, non communicantur, & num-70.
- 71 Rescriptum ad restituendum expulsum, facile concedi non solet.
- 73 An aliquo casu valeat restitui à Se-natu absque decreto.
- 74 Anton. Oliuan. Mar. Giurb. & Pe-gui. intelliguntur.
- 75 Casus relatus in Goathemalensi Senatu habitus, mansit sine decisione, & quare.
- 76 Expulsus à Regno, mittitur in Hispa-niam cum processu.
- 77 Regia pendente determinatione, nihil nouari licet.
- 78 Causa coram Principe quomodocum-que introducta, cessat inferior.

ARGUMENTVM.

DE eadem materia disceptatur; iura Regni in eam expenduntur; tra-diturque quæstionis resolutio.

CAP. L.

EX eo quod superiori capite à numer. 2. dixi, secundum communem sen-tentiam, exulem tutum + esse in Eccle-sijs, in territorio ei prohibito, sitis; quan-tum ad hoc, ut dicatur exilium fregisse, non ut possit extrahi, ut valeat confina-tionem implere, ex infra dicendis, oppor-tunè ad nostrum institutum hoc loco quæ-ri poterit; an Ecclesiasticus, vel alias eiusdem Ecclesiæ immunitate se defendere, & tueri possit, nè extrà Regnum, & Provin-ciam, virtute œconomicæ potestatis, mit-tatur? Respondeo, non posse + iuxta do-ctrinam, & opinionem Ibandi Bardaxi, quam nouissimè in puncto amplectitur, D. Crespi observ. 3. n. 37. & seq. Bardaxi itaque in Scholijs ad foros Aragoniaæ, subtri-tul. de his, qui ad Ecclesias configunt, num-20. Hec verba refert, & casum,

Tom. I.

Cæteri vero immunitate paudere; nisi ra-zione œconomicæ, & politice coersionis, quam pater in filium exercere potest, dominus in servum; nam pater potest + ex dicta cau-sa ab Ecclesia filium extrahere, dominus + servum; in vim cuius œconomicæ potestatis fait extractus à Sede, seu domo cuiusdam Ca-nonici Sebastianus de Herbas per Regentem officium Gubernationis, & Institutum Ara-gonum absque violatione fori; ex quo pro-curando remedia à Sede Apostolica ex ex-i-stente in loco immunitatis; turbabat Reg-num, & in vim dictæ coersionis œconomicæ fecit Dominus Rex, ut pater, & Domi-nus, desistere eum à dicta turbatione; quam prætextu dictarum prouisionum Apostolica-rum in regimine, & gubernatione dicti Reg-ni, inservebat.

Quod omnè fatis plenè comprobari vi-detur, ex rationibus, & fundamentis, ibi-dem ab ipso D. Crespi allatis à n. 1. cum

Kk 2

seqq.

- 5 seqq. ubi à num. 39. etiā fundat, quem t
ab Ecclesia extrahi recte posse, non ut pu
niatur; sed solum, vt n. unus, & officium suū
implete; ita extrahit ab Ecclesia servus,
6 vt domino t serviat, l. Si servus 4. Cod. de
bis, qui ad Eccles. config. cap. Denique, 16.
distinct. cap. Metuentes 3 2. 17. q. 4. cap. In
tēr alia 6. de immunit. Eccles. l. 3. tir. 11. p. 1.
vbi D. Greg. Lop. D. Couarr. variar. lib. 2.
cap. 20. n. 14. in princ. vbi D. Faria a n. 151.
Hostiens. in Summ. de immunit. §. In quantum,
vers. Cūm quis ad Ecclesiam, & in d. cap. In
tēr alia, Remig. de Immunit. fallent. 17. Ana
stas. Germ. de Sacrari. immunit. lib. 3. cap. 16.
n. 103. Farinac. de immunit. cap. 4. Bobad.
in Polit. lib. 2. cap. 14. n. 71. & 96. Barbos.
in d. cap. Intēr alia, n. 49. P. Dian. 6. part.
Moral. tract. 1. resol. 22. Guazzin. de defens.
reor. defens. 1. cap. 38. n. 27. nostrates D. Vi
lofa, in Supremo Aragonum Consilio me
ritissimus Regens in doctiss. tractat. de fu
gitiu. cap. 3. in fin. & Pius Viues Dominici
canus in discurs. Apolog. pro immunit. Ec
cles. quando por el Mariscal de la Mora
se pedía la plata de las Iglesias en el sitio de
Barcelona el n. 1652. post lit. F. pag. 57.

7 Hanc doctrinam Nos praxi tradidimus
anno 1662. in Ciuitate t Vallisoletana,
aliás Comayagua in Noua Hispania, dūm
Visitatoris Generalis officio fungebamur;
vbi ab Ecclesia, & Monasterio Sancti Ioan
nis Dei quosdam extraximus servos, no
bilique Don Petro Villaucentio eorum
domino restituimus, cautione primò preſtit
ta, quòd ipsos non puniret; contradicente
acriter, ac reclamante D. Episcopo Fon
turens. à domini enim potestate fugerant,
quià illos secùm extrà Ciuitatem ducere
distinuerat.

8 Servo à domino fugienti similis est, se
cundum Bobadill. ad triremes, vel aliud t
opus damnatus, ad hoc vt Ecclesię immu
nitatem non valeat gaudere. Ergo, si dūm ad
triremes dicitur, vel alio tempore, pōst
sententiam exequibilem fugam faciat, &
in Ecclesiam se conferat; legitimè poterit
ab illa extrahi, & ad opus destinatum mitti;
secundum formam, & praxim traditam in l.
9. §. penult. tir. 24. lib. 8. Recopil. per hēc
9 verba: Y mandamos t a qualquier Iusti
cias, y Concejos, que soltandose los dichos Ga
leotes, siendo requeridos por parte de las per
sonas que los llevaren, les dēn todo fauor, y
ayuda, y les ayuden a buscar, y tornar a pren
der los dichos Galeotes; y encargamos, y man
danos a los Prelatos, y Vicarios, y otros Cle
rigos, y personas Ecclesiasticas, que no acojan,
ni defendan, ni amparen a los dichos Galeotes.

en las Iglesias; pues siendo, como son, condena
dos a servicio personal t de galeras, no de
ben, ni pueden gozar de la inmunitad, y pri
uilegios de la Iglesia; y que acogiendolos, y am
parandolos, y no los queriendo entregar, las
nuestras Iusticias t los sagr. en, como lo es, y
debe ser permitido por Iusticia, y derecho. La
ra de alimento. in §. Sēd vtrūm, n. 26. Bobad.
in Polit. d. lib. 2. cap. 14. n. 73. Bolanos in
Cur. Philip. 3. p. §. 12. n. 46. Villad. eg. in Po
lit. cap. 3. n. 215. March. de iurisdict. 2. part.
cap. 51. n. 17. Megalius in 3. p. lib. 4. cap. 2. q.
1. n. 33. Gamma decis. 62. sed contrarium
doceunt P. Dian. 1. p. Moral. tract. 1. resol.
40. & 4. p. tract. 1. r. sol. 47. Giurb. consil.
30. n. 21. 30. Marin. resol. iur. lit. 1. cap. 177.
Pereyr. de man. Reg. 2. p. cap. 50. n. 17. An
ton. Nouar. in Summ. Bullar. tit. de immunit.
Eccles. n. 27. Ludou. Correa in cap. Intēr
alia, de immunit. Eccles. p. 3. q. 4. n. 9. San. Fe
lic. d. cis. 271. quibus facile adhaerem, ni
legem expressam pro prima sententia ha
beremus.

Eodem modo potest extrahi ab Eccle
sia t Miles, vt Castra, Clericus, vt disci
plinam t sequatur Ecclesiasticam, Boer.
decis. 109. n. 3. Nauarr. in Manual. cap. 25.
num. 19. Bobadill. dict. cap. 14. numer. 52.
Dom. Crespi. vbi supr. numer. 41. Obliga
tus t ad publica ratiocinia, exactores tri
butorum, & alij debitores, cautione data,
quòd non erunt criminaliter puniendi, t
cap. Vxor Felicis 33. 17. q. 4. Authent. de
mandat. Princip. §. Publicorum, D. Couarr.
vbi supr., Vischius de Immunitat. artic. 2.
Hieronym. Portolès in tractat. de compe
tent. quæst. 14. Gratian. disceptat. forens.
cap. 480. num. 1. Mar. Cutell. de pris. &
recent. Ecclesiast. libertat. lib. 1. quæst. 32.
numer. 42. 26. 40. Dom. Crespi vbi pro
xime, an. 39. cum seqq. P. Dian. vbi supr.

Adde quoād Nos, circā debitores,
Regiam t Schedulam 13. Decembris 16
1573. tom. 2. impress. pag. 38. ex lege Re
gia desumptam, illic: Por quanto, conforme
a derecho, los que tienen obligadas sus per
sonas para cualesquier deudas que deban,
aunque despues de hechas lastales obligacio
nes, por no pagar lo que deben, se retraen, y
acogen a las Iglesias, y Monasterios, creyendo
que por aquello han de gozar de la Immani
tad Ecclesiastica, y que no pueden ser sacados de
los lugares Sagrados: Declaramos, que no pue
den, t ni deben gozar de la tal inmunitad 17
para se escusar de dexar de pagar las dichas
deudas que deben; y quedada, y recibida
por el Juez Seglar seguridad, que no procederà
contra el deudor, ó deudores a pena t cri
mi-

- minal, ni corporal, que pueden, y deben ser sacados de las Iglesias, y Monasterios, y puestos en la carcel seglar; mayormente acatadas las leyes, y costumbre antigua de estos Reynos, que permiten, que los deudores sirvan a sus + acreedores hasta que sean pagados, y satisfechos de sus deudas. Otros, que los bienes que ponen, y meten en las Iglesias los tales deudores pueden, y deben ser + sacados de ellas, para pagar las deudas que deben; y si el Iuez Eclesiastico requerido con la dicha seguridad, no quisiere sacar el tal deudor, ó deudores, y entregarlo al Iuez Seglar, que el mismo Iuez Seglar, sin escandalo, y sin + lesion de la persona de el dicho deudor, le pueda sacar de la Iglesia donde estuviere, y llevarlo a su carcel publica, y alli sin darle por ello pena alguna corporal, determine sobre la dicha deuda, justicia, l. 13. tit. 2. lib. 1. l. 4. & 5. tit. 16. l. 2. circa fin. tit. 19. lib. 5. Recop. iunctis Anton. Gom. in l. 79. Taur. n. 5. Bobadill. ibi sup. nu. 67. & 71. Farin. de carcerib. q. 28. n. 33. Mar. Cutell. ibi supr. Zeuall. comm. contra commun. quest. 683. Pereyr. de man. Reg. 2. part. cap. 50. num. 16. Gutierr. practicar. lib. 1. quest. 1. alij apud Thom. Delben. de immunitat. cap. 17. dub. 11. sect. 6. à princip. Quod tamèn intellige si bona abscondant alioqui occultatione bonorum cessante, vt personam à carcere, & ipius vexationibus liberent, immunitate gaudebunt, ità amicissimus noster, & doctiss. D. Faria in addit. ad D. Couarrub. dict. cap. 20. n. 158. quem nouissimè sequitur Valeron. de transact. titul. 4. quest. 8. à num. 9. ibi num. 10. in id expendit l. 6. titul. 19. libr. 5. Recop. Pat. Mendo de iur. Academico, lib. 3. q. 31. n. 22. 333. & mille apud D. Faria ibi proxime, à num. 149.

Itém quoad Milites, + Archigubernos, & Nautas habemus, l. 4. tit. 3. lib. 1. Summar. Que se puedan sacar de las Iglesias (inquit) los Pilotos, Marineros, y Soldados, que se quedaren en las Indias.

- Superiori capite à num. 6. fundauimus Regium Indicum Senatum, via gratiæ exulem, & bannitum (hoc etiam + nomine appellari potest, in vim cœconomicæ potestatis, & præminentiæ à Regno expulsus, & eiectus; vt observari interim possit ex formula Regiæ prouisionis pro expulsione expediendæ, quam secundum scylum, in Senatibus Regnorum Coronæ Aragoniæ servatum, tradit Peguer. in prax. crimin. cap. 24. circa fin. apud Nos tertia cartha, & prouiso ap-

Tom. I,

pellatur præcipue in illis verbis, in personam exempti expellendi collatis: Tanquam Regiæ iurisdictionis perturbator à presenti Principatu banniretur. Item, ibi: Ad videndum se declarari incidisse in pœna bannimenti. Item: Pronuntiat, & declarat dictum N. tanquam perturbatorem Regiæ iurisdictionis in pœnam bannimenti. Et iterum: Banniendum fore, & esse, prout cum presenti bannit, & pro bannito habendum, & publicandum fore, & esse, & pro tali tenendum, & reputandum; iuncto Oliuan. de iur. Fisc. cap. 12. n. 9.) per se restituere non posse; succedit nunc videre, an saltēm valeat eum in pristinum statum reuocare, & restituere + ex meritis iustitiae; quod est secundum medium, vel membrum distinctionis, ibidem tradit. num. 5. & non posse ex eo etiam deducebamus in casu iam relato.

Quoniā, vt hoc fieri valeret, opus erat, iterum de viribus, + & iustitia causæ cognoscere, & disputare; nec aliter potest locum habere restitutio via iustitiae, l. 1. §. fin. ff. de questionib. illic: Si quando ei, eius qui nocens videbatur, postea ratio innocentiae, constiterit, Peregrin. de iur. Fisc. libr. 5. tit. 2. n. 21. 62. & paſsim, Ponte conf. 69. à nu. 30. Giurb. conf. 44. num. 55. Franch. decis. 213. n. 52. Ioann. Griuell. decis. 7. n. 1. & 2.

Hoc autem Regijs Audientijs + non licet; semel enim functæ sunt officio suo, l. Index posterquam 55. ff. de re iudic. l. Singulis 6. ff. de except. rei iudic. l. 3. C. de Summ. Trinit. ibi: Qui semel indicata, ac recte disposita, reuoluere, & publicè disputare contendit, l. Ad solutionem 5. in fin. C. de re iudic. Nec enim, inquit, instaurari finita rerum iudicatarum patitur auctoritas, l. Res iudicata, ff. de regul. iur. l. fin. C. de fid. instrum. l. Seruo in iusto 65. §. Cùm Prætor, ff. ad Senat. Consult. Trebell. cap. Cùm dilectus, de elect. cap. Cùm inter. dere iudic. l. 33. tit. 14. p. 5. Cephal. conf. 241. n. 23. Pet. Greg. sintagm. art. mirabil. lib. 3. cap. 5. n. 26. Boctr. decis. 307. à princ. D. Valenç. conf. 68. nu. 36. & conf. 92. n. 9. & conf. 123. n. 23. D. Carrasc. in tractat. An habeat locum restitutio contraria sententiam reuis. à numer. 2. & 7. D. Camargo in alleg. iur. por el Señor Larrea con D. Luis Gaytan, in n. 8. D. D. Mich. Moſalve in alleg. iur. por Iuan Esteban Doria, y Pablo Sauli, con Don Ioseph Strata, a numer. 188. Dom. D. Ioann. de Ouied. & Roderic. Venegas in allegation. iur. por Payo Rodriguez de Paz, Arrendador de la Cochinilla, con el Conde de Molina, numer. 9. plenè doctissim. Dom.

Kk 3.

D.

D.D. Didac. Ossorio, iàm illustrissim. Prelul de la Puebla de los Angeles *in allegation. iur. por el Cabillo de Toledo con los Capellanes del Coro, sobre emolumentos, artic. 4. à num. 109. & 128.* Sodalis meus Salmantinus doctissim. D. Isidor. Aparicio Gilart, Valentinus Quastor, *in allegation. iur. por la jurisdiccion Real con la Inquisition, num. 57. cum alijs. l. 27. tit. 2. libr. 2. Summar.*

27 Recteque in specie docere + videtur glossa singularis, iuncto textu, ibi: *S' id deinde neque redire cuiquam possunt permittere, verb. Deinde, circa fin. illic: Quid, si prohibuit aliquem accedere ad præd. a Cæsar, non potest postea permittere, ut redat ad ea; qui semel, siue bene, siue male fuitus est officio suo, in l. fin. ff. de offic. Procurator. Cæsar. Ioann. Francisc. Capiblanc. de Baroniis. pragmat. 6. n. 170.*

In casu, de quo loquimur, hoc maximè **28** procedere vide ut; ultima + namquæ resolutio pro expulsione Ecclesiastici facienda, & exequenda virtute legum Regiarum, ac formulæ à Principe nostro Catholico præscriptæ, sumpta, obtinere quoad Senatum creditar vim, & effectum rei iudicaret, **29** quemadmodum animadvertisit + in causis per viam violentiæ ad Regia Consilia, & Tribunalia delatis; à quarum decretis, & determinatione appellatio, supplicatio, vel alius recursus non datur, l. 35. tit. 5. lib. 2. Recopilat. ibi: *Mandamos, que los pleytos Ecclesiasticos, y negocios que los Alcaldes mayores del Reyno de Galicia mandaren traeante si por via de fuerça, sobre otorgar, y reponer, o remitir, que si de lo que en ellos, o en cada uno de ellos determinaren, se apelare por alguna de las partes para la nuestra Real Audiencia de Valladolid, que el Presidente, y oydores de la dicha Audiencia, no se entrometan a conocer, ni conozcan de las tales causas por apelacion, ni otra manera alguna. Ut cum Rodrig. Auendañ. Noguerol. & alijs notauit cap. 38. numer. 43. Et licet Hieronym. Zeuall. de cognit. per viam violentiæ, 2. part. quest. 74. à numer. 24. con-*

30 tendat, posse Supremum + Concilium emendare, & revocare decreta in Cancellatijs lata in causis violentiæ, vt paucis, ex eo refert Dom. Salgad. de Reg. protection. 1. part. cap. 8. num. 37. ibi: *Temere affirmat ille Zeuallos, vt scilicet Consilium Supremum possit reformare, revocare, aut corriger decreta super articulo violentiæ lata per Cancelleriam, aut aliam Audientiam Regalem; que quidem assertio aliena, & in-*

digna est tam docto viro; quam deinde proxim, ridiculam appellat ipse Dom. Salgad. num. 47. per hæc verba: *Alia enim + via, scilicet ad effectum reformandi decreta per viam violentiæ lata in Audientijs, aut Cancellerijs Regijs, hactenus nec visum est, nec auditum adiri Senatum Supremum, nec hactenus in similibus casibus se ipse intromisit unquam, nec ego audiui, ab aliquo etiam intentatum; quia qualitas rei, & natura negotij hoc abhorret; immò in contrarium quamplurimæ sunt Regiæ prouisiones q' ad Cancellerias, & Regias Audientias emanatae ab ipso Rege; quare miror, unde Zeuallos deduxit tam ridiculam fraxim.*

Quo ergo, veluti iudicato admisso, & considerato, communè etiam iure certum est iterum de causa, & negotio + disputari, ac cognoscere non posse ex traditis supra numer. 26. etiam ordinario Principis concurrente Rescripto; cum nunquam hoc + adversus rem iudicatum vim, & effectum obtineat, nequæ intelligatur, vel presumatur in eius preiudicium expeditum; l. Causas 16. Cod. de transaction. l. fin. in princip. Cod. de error. Adiutor. l. fin. Cod. sentent. rescind. non poss. gloss. in cap. 1. Verb. Finita, delit. contestat. in 6. Dec. consil. 198. à numer. 4. Paris. consil. 30. num. 36. libr. 4. Augustin. Beroi. consil. 180. à num. 32. lib. 2. Gail. obseruat. libr. 2. obseruat. 58. num. 6. Menoch. de arbitrar. lib. 1. quest. 52. numer. 2. Mantic. de tacit. & ambig. conuent. lib. 26. tit. 7. num. 12. Morla in empor. iur. part. 1. tit. 1. quest. 6. num. 6. Gratian. discept. forens. cap. 721. num. 36. Barbos. in dict. l. Causas 16. num. 3. Dom. Salced. de Leg. Politic. lib. 1. cap. 11. num. 12. Sapientiss. mihiq; colendissimus D. Gonçalez Poueda in allegat. iur. por Don Diego de Esquivel, con D. Pedro de Loaysa Quinones, sobre la validacion de vna transaccion, numer. 21.

Vnde, vt denuò de causa, & re iàm decisæ disceptari, & cognoscivaleat, extraordinarium omnino + Principis mā datum, & Rescriptum impetrari, obtineri, ac exhiberi debet, id Supremæ, & absolutæ Potestatis, ac Regaliæ virtute fieri iubentis, non alio modo, l. 4. titul. 24. part. 3. illic: *Fueras ende si el Rey lo quisiese fazer, como Señor, facit gloss. in dict. l. Index posteaquam, verb. Posit, quatenus se refert ad l. Diui Fratres 27. in fin. & l. Relegati 4. in fin. ff. de pœn. ubi id benè probatur; ius tunc + parti per sententiam quæsum, auferendo, late Baldus in cap. 2. de offic. delegat. nu. 5. Dec.*

Dec. Socin. & Cuman. in dict. 1g. Singulis 6. ff. de except. rei iudicat. Iass. in leg. Injustitia, ff. de iustit. & iur. num. 9. idem Dec. dict. consil. 198. num. 2. Angel. in dict. leg. fin. Cod. sentent. rescind. non poss. Gozadin. consil. 10. numer. 17. & consil. 85. Curt. Iun. consil. 1. num. 20. Alexand. consil. 77. num. 3. vol. 2. & consil. 94. Thom. Velasc. allegat. iur. tom. 1. allegat. 90. & num. 24. Surd. consil. 199. num. 24. & seq. Mastrill. de Magistrat. lib. 3. cap. 4. numer. 376. & 390. cum seq. Barbol. in leg. Si quis aduersus 5. num. 2. in fin. Cod. de precib. Imperat. offerend. & de pensionib. 2. part. quæst. 11. num. 12. D. Salced. dict. cap. 11. num. 7. 8. & fin.

- 36 Quod in cautis & violentiæ factum esse aliquando inuenimus, executumque pro persona p̄fati doctissimi Barbos. qui ad Regiam. & Catholicam Maiestatem supplex recurrens petit, ut iterum de quodam negotio sibi expectante, discuti patetur, ac concederet, quod Princeps indulxit, extraordinario in id expedito decreto, ut refert D. Salced. dict. cap. 11. num. 10. & 17. ubi latè fundat hoc tantum Regem & ipsam facere, & indulgere posse, latius idem Barbos. dict. quæst. 11. per totam, maxime à num. 12. 13. & 18. ex doctrina, & exemplis adductis à Gabriel. Pereyr. de manu Reg. 2. part. cap. 61. num. 34. & 2. part. cap. 66. numer. 17. & Emman. Rodrig. tom. 1. Regular. quæst. 36. art. 5. qui nihil de hoc tractat.
- 37 Eo autem & casu propriè dicitur lis; & causa mortua, per absolutam Principis potestatem suscitata, ut optimè scribit Roland. a Vall. consil. 4. à num. 1. & 15. vol. 3. quem sequitur Mastrill. dict. cap. 4. sub num. 371. qui num. seq. hoc ipsum docet respectu & appellationis defertæ, ex Bald. in leg. Imperata, num. 5. in fin. Cod. sentent. rescind. non poss. Surd. dict. consil. 199. num. 15. Igitur instantiæ 40 & appellationis iam extinctæ, & desertæ potest solus Princeps spiritum vitæ insufflare; ut nouiter viuat, & possit de meritis causæ integraliter, & plenè cognosci; ita Angel. in leg. Si tempora, cod. de tempor. appellat. Roland. à numer. 13. & Surd. num. 23. ubi proximè, Gramatic. decis. 103. numer. 117. Mastrill. decis. 70. num. 8. Amat. variars. resolut. 61. numer. 29. Borrell. ubi infra, num. 89. D. Leo decis. 107. num. 6. & 18. qui omnes, & infra tradendi notant, hanc vitæ spiri-

- 41 tus insufflationem & ex mera Principis

gratia pendere, ideòque Dominos vassalorum, & Principe Supremo inferiores, 42 eam & concedere non posse ex Afflit. Angel. Grammatic. Boer. & Roland. docet Bobadill. in Politic. lib. 2. cap. 16. numer. 210. Nat. consil. 636. num. 76. vol. 3. Borrell. de p̄fstant. Reg. Catholic. cap. 62. n. 88.

Cæterum hoc non videtur omnino tumultum, siquidem latè fundant scriptores, & etiā Proleges, Franch. decis. 250. in fin. 43 Mastrill. decis. 291. num. 26. & de Magistrat. lib. 5. cap. 6. num. 93. Muscatell. in prax. 7. part. gloss. Sententiam, à numer. 48. Iasson de antefact. vers. 2. obseruat. 2. num. 45. & vers. 3. obseruat. 4. num. 212. Amat. dict. resolut. 61. num. 28. Regias & Audientias; Borrell. dict. cap. 62. numer. 44 87. D. Leo dict. decis. 107. à num. 8. ac Præsides & Sacri Consilij Neapolitani, 45 Borrell. & Muscatell. ubi proximè, Carleual. de Iudic. tit. 1. disput. 2. sub nu. 943. Franchis decis. 643. n. fin. Capic. Lat. decis. 68. n. 12. cum seqq. ubi Marc. Anton. Guizzius in obseruat. à num. 5. eandem instantiæ instaurationem per insufflationem spiritus vitæ posse tribuere; Ergo soli Principi non competit.

Sed D. D. Francisc. Hieronym. Leo dict. decis. 107. num. 18. hoc modo resolutuit, & concludit rem hanc; videlicet, ut instantia, & causa iam declarata deserta à solo Princepe valeat instaurari per plenitudinem potestatis insufflando ei spiritum vitæ. Siverò non fuerit per Senatum declarata deserta; tunc recte poterit ab ipso recognosci, immò laudabilitè facit; examinando hēmē, merita causæ principalis, & institutæ originalis illius; si viderit iuste fuisse appellatum, vel supplicatum omissa, & spreta desertione, recte ad sententiæ reuocationem procedit; alias supèr desertione pronuntiabit.

Semp̄ itaque & Senatus, & Supremum Consilium, quandò supèr desertione non est pronuntiatum, merita causæ aduertit, & expendit; & constito de bono iure partis, non curat de desertione; ita D. Leo ubi proximè, num. 8 ex Carauit. in ritu 260. num. 3. illic: Limita & tamèn, 48 prædicta non procedere in Sacro Regio Consilio Neapolitano, ubi propter stylum, qui est ibidèn, non obstante præsentatione processus facta post terminum quinquaginta dierum, si nondum fuerit pronuntiatum supèr desertione, potest in causa ipsa appellationis procedi, reuidendo e. iudicem, ex eisdem actis, ut dicit Afflit. in decis. 79. & melius decis. 243. in fin. Marant. in loco

præallegato , num. 411. Ratiō istius stylī
 49 est , quia Sacrum + Consilium personam Re-
 gis repreſentat , & propterea appellationem
 desertam potest admittere ; quia id etiā
 Rex ipſe , & eius Præfatus Prætorio potest ,
 vt dicit Innoc. in cap. Ex literis , in fin. de
 in integ. restitut. & Guid. Pap. decif. 135.
 adde Flor. de Mena in addition. ad Gam-
 man decif. 68. in princ. Auendañ. respons.
 2. num. 6. Azeued. in leg. 2. tit. 18. lib.
 4. Recopil. num. 39. Parlador. rerum quo-
 tidianar. lib. 2. cap. fin. 1. part. §. 1. num.
 10. Cancer. 2. part. variar. cap. 15. num. 58.
 & 65. & 3. part. cap. 18. num. 131. Fon-
 tanell. decif. 404. per totam, maximè , nu-
 mer. 23. qui docent , nunquam Senatum
 + desertam declarare causam , vel appel-
 lationem , quin prius supèr meritis sen-
 tentiæ præcedat examen , ideòque non
 curare de desertionibus ; vnde Carauit.
 vbi proximè , num. 8. dixit , quemlibet bo-
 num + Iudicem , sicut ab igne debere ca-
 uere , pronuntiare appellationem deser-
 tam , vbi videt sententiam male latam ,
 sed vel ipsam reuocare , vel à decreto de-
 sertionum abstinere , Scacc. de appellat.
 quæf. 15. num. 205.
 52 Prætèr hucusque + traditos , si alios
 videre cupis de nouæ vitæ insufflatione , &
 potestate agentes , consule pòst gloss. sin-
 gularēm , in leg. Ab hostib⁹ 15. §. fin.
 verbo R̄stitutionis , circa fin. vbi Bald. ff.
 Ex quibus caus. maior. Afflict. in cap. 1.
 quæ sint regal. num. 96. & decif. 346. nu-
 mer. 12. Boer. decif. 247. à num. 10. Amat.
 decif. 85. num. 4. Intrigliol. decif. 15. à nu-
 mer. 38. Philipp. Pachal. de virib. patriæ
 potestat. 1. part. cap. 8. à num. 203. Giurb.
 decif. 116. num. 21. ad med. Stephan. Na-
 then. de iustit. vulnerat. 2. part. tit. 11. nu-
 mer. 1. pòst princ. Ioan. Francisc. del Ca-
 still. decif. 11. num. 20. qui etiā docent
 3 quot + vicibus concedi , & indulgeri pos-
 fit , vel soleat insufflatio spiritus vitæ pe-
 remptæ instantiæ , & in indiuiduo de hoc
 agunt , Vant. de nullitat. ex defect. iu-
 risdiction. numer. 127. Marth. de iuris-
 dict. 2. part. cap. 45. numer. 17. Gram-
 matic. decif. 69. num. 4. & consil. civil.
 163. num. 6. Vrsill. ad Afflict. decif. 346.
 num. 5. Anton. Capic. decif. 165. Carol.
 de Tapia in constitut. Omnes Baiuli locorum,
 num. 7. Anna in constitut. incipiente , Con-
 stitutionem Diue memoriae , num. 291.
 Mastrill. de Magistrat. dict. cap. 4. numer.
 370. & seq. Zerol. in prix. Episcop. ver-
 bo Instantia , vers. Tertiò , pars. 1. Mus-
 catell. dict. gloss. Sententiam , num. 51.

Ricc. collectan. 89. Castill. dict. decif. 11.
 num. 24. Ioan. Baptist. Thor. in compend.
 1. part. verbo Instantia 3. & 7. Guizz. vbi
 suprà , à num. 6.

Vnum hoc loco nota , nunquam + di-
 ci causam , vel appellationem desertam ,
 nisi supèr ea detur declaratoria sententia ,
 vt ex Rot. decif. 10. num. 3. vt lit. 1 end. in
 nou. Mohedan. sub eod. titulo , decif. 3. nu-
 mer. 3. & fuit dictum in Salmantina Ca-
 pellaniæ del Vote .5Iulij 1593. coram Pam-
 philio , refert hoc docens Farinac. decif.
 746. num. 2. in fin. part. 2. recent. Gra-
 tian. d'scept. forens. cap. 572. num. 42. Fon-
 tanell. dict. decif. 404. num. 3.

Nec interest asserere , in nostra quæ-
 stione ; vt in casu quem retulimus capite
 præcedenti vidimus proponi , & allegari ;
 nempè Regias Indiarum Audientias + ob-
 penè infinitam à Magna Matritensi Curia;
 vbi Rex noster Catholicus , ac ipsius Su-
 premium Consilium resident , distantiam;
 vt plurimum eiuldem Supremi Senatus vi-
 ces habere , & obtinere , quemadmodùm
 latè docet , & tradit D. Solorzan. in Poli-
 tic. lib. 5. cap. 3. atque ideò in hac mate-
 rìa supplere posse Indiarum Cancellarias
 Supremi Consilij partes , & authorita-
 tem.

Quoniam (concesso adhuc , qnòd Re-
 giæ Audientiæ Indiarum , Supremi Sena-
 tus vicesgerant) respondetur primo , ne-
 gando + hoc facere posse ; si enim eidem
 Consilio supradicta facultas non compe-
 tit ; vt possit + iteūm cognoscere , ac dis-
 serere per viam appellationis , vel alre-
 riū recursus de causa Ecclesiastica ià m
 decisa , in casu violentiæ , ex dict. leg. 35.
 tit. 5. lib. 2. Recopil. vt fundat D. Salg ad.
 vbi suprà , nisi accedente , & obtento spe-
 ciali Principis nostri Rescripto , per supre-
 mam , & absolutam ipsius potestatem , ex-
 pedito , vt diximus ; quomodo id ipsum ei-
 dem Consilio factio , & representatiuè con-
 cedi poterit ? Ne plus + demus in casu fi-
 cto , quam in verò , contrà sententiam tex-
 tus , in leg. Filio quem pater 23. ff. de li-
 ber. & posthum. cum alijs Aluar. de Velasc.
 in axiomatib. verbo Fictio , & in epitom.
 de legis humanae fiction. cap. 1. num. 33. &
 de Iudic. Perfect. rubric. 9. annotat. 12. §. 4.
 num. 10. Marcell. Fortunat. de Veritat. &
 error. 1. part. à num. 118. D. D. Anton. de
 Mesa Maldonado , Supremi Indiar. Senatus
 Fiscalis , in allegat. iur. por el Reyno contra
 Juan Gutierrez del Espinar , Tesorero de las
 Alcaudias de Alcazar , num. 30.

Secundò dubitamus in causis de quibus
 lo-

- 59 loquimur, Regias Indiarum + Cancellarias Supremi earundem Consilij vices, & partes supplere. D. Solorçanus loco iam citato, tradit equidem casus, in quibus id procedere possit; inter quos non inuenitur iste noster; nec excluderet, vel omitteret; si hoc sentiret, & probaret, immo ibidem aduertit, & docet, in his causis Ecclesiasticorum, Senatus Indicos eandem obtinere, + & habere potestatem, qua
- 60 Vallisoletana, & Granatensis Cancellaria in Hispaniarum Regnis, vtuntur; nec quid aliud, aut amplius intendere, & sibi acquirere posse; Quod aperte constat ex Regia ordinatione Audientiarum Indiarum, tom. 2.

61 Schedular. impress. pag. 29. Iten + ordenamos, y mandamos, inquit, que los nuestros Oidores de la dicha Audiencia en los casos de fuerzas hechas por Iuezes Ecclesiasticos, conozcan, segun, y de la manera que en estos Reynos conocen las Audiencias de Valladolid, y Granada, sin estenderlo mas de lo que en dichas Audiencias se platica, leg. 48. & 55. tit. 14. lib. 2. Summar. Adde D. Salgad. de Reg. protect. 1. part. cap. 2. anum. 44. D. Salced. de leg. Politic. lib. 1. cap. 13. & alios supra passim.

Igitur, cum prestatę Cancellarie neu-
tiquam habere valeant secundam, vel ul-
teriore Ecclesiastiarum causarum cogni-
tionem, ex supra traditis; eodem modo
concludendum est, nec nostras Indicas Au-
dientias posse; ne què etiam quoad hoc
Supremi Consilij potestatem usurpare, vel
exercere, cum iam in individuo resolutum,
& determinatum sit, quid eis in hac ma-
teria competit.

62 Tandem pro resolutione, + & deci-
sione questionis nostræ, expendimus iam
legum Regiarum verba de hac potestate
expellendi Ecclesiasticos, poenis, & uni-
uersa materia tractantium; quæ (ni fallimur)
expressè concludunt, & probant
sententiam nostram; ita vt nulla valeat
dari deinde dubitatio; tam in casu inobe-
dientiæ, quam in casu usurpationis Regiæ
iurisdictionis (vtrumque complectebatur
controversia illa cum D. Episcopo Fon-
durens. habita) videlicet, vt Iudices Ec-
clesiastici, Prelati, & alii à Regno, vel
Dioecesi semel, & cum effectu expulsi, non
valeant amplius in eis admitti, & permit-
ti, nisi à Rege nostro Catholico super hoc
impetretur Rescriptum.

Audi ergò verba, leg. 4. tit. 1. lib. 4.
Recopil. Mandamos (inquit D. Rex Don
63 Henricus IV.) que los Prelados, y Iuezes +
Ecclesiasticos que usurparen la nostra juris-

dicion Real, y en ella se entremeten en los
casos que no les es permitido por derecho, que
por el mismo hecho ayan perdido, y pierdan
la naturaleza, y temporalidades, que en los
nuestros Reynos han, y tienen, y sean au-
dos por estranos dellos, y no los puedan mas
auer, ni tener en nuestros Reynos.

Hoc ipsum apertiū decreuerat D. Rex
Don Icannes, huius nominis II. in leg. 13.
tit. 3. eod. lib. 4. Recopil. per hæc verba:
Porque + acaece, que algunas personas Ecle-
siasticas son llamadas algunas veces por
nuestras cartas para algunas cosas, que cum-
plen à nuestro seruicio, y no quieren venir
por primero, ni segundo, ni tercero llama-
miento, segun que son obligados à venir al
llamamiento de sus Reyes, y Señores natu-
rales; por ende, porque sea exemplo à otros,
que no se atreuan à menospreciar nuestros
mandamientos, y llamamientos; Ordenamos,
y mandamos, que pierdan las temporalida-
des que tuuieren en nuestros Reynos, y seen-
tren, y tomen por ellos sus bienes tempo-
rales, y se les mande, que no estén mas en
nuestros Reynos, y se salgan, y vayan fuera
dellos, y no entren en ellos sin nuestro es-
pecial mandato.

Leg. 1. tit. 8. lib. 1. Recopil. illic: No
sean + offados (los Conseruadores) de per-
turbar la nuestra jurisdiccion seclar, ni se
entremetan à conocer, ni proceder. Y si los
tales Conseruadores lo contrario fizieren, por
esse mismo hecho pierdan las temporalidades,
y naturaleza, que en mis Reynos tienen, y
sean auidos por agenos, y estranos de nues-
tros Reynos; la qual naturaleza no puedan
recobrar, y demás, que assi como rebeldes, y
desobedientes à su Rey, los mandaremos sa-
lir fuera de nuestros Reynos.

Hoc omne executum, + & prouisum
inuenio in resolutione aduersus Officialem,
seù Prouisorem Archiepiscopi Granaten-
sis in Regia Cancellaria sumpta anno pro-
ximè elapso 1670. qua declaratus fuit ex-
terus, seù extraneus, & electus à Regno,
cuius mentio extat apud doctiss. D. Loba-
ton in defens. iuridic. sobre la Regalia de
conocer de los despojos violentos entre Eccl-
esiasticos, post num. 310. per hæc verba: El
dia 28. (de Mayo) se le notificó quarta car-
ta, y por no auer cumplido como las demás,
como à inobediente, y rebelde a las Reales
cartas, y prouisiones de V. Magestad, se le
desnaturalizó, y estrano destos nuestros Reynos,
y Señorios, y que perdiessen, y se entras-
sen por de Vuestra Magestad los bienes
temporales que tuuiesen en ellos, que saliesen
dellos, y no bolviessen à entrar sin expres-
sa

sa licencia de Vuestra Magestad.

Prefatam, leg. 4. & alias eiusdem naturæ, & materiæ, in his Indiarum Regnis omnino obseruari t decidit Regia Schedula 13. Februarij 1559. quæ extat, tom. 2. impress. pag. 31. E L R E Y. Presidente, y Oidores de la nuestra Audiencia Real, que reside en la Ciudad de Santo Domingo de la Isla Espanola; sabed, que cierta informacion, y testimonio que se han presentado en el nuestro Consejo de las Indias, hemos visto, como el Dean, y Cabildo de essa Ciudad, sacerdote del Santo Oficio, se entremeten à usurpar nuestra jurisdiccion Real, entrando en casas de hombres, y personas legas; y tomandoles juramento, y haciendo secretos de bie-nes, y prendiendolos; y porque en esto con-
niente que se guarden las leyes de nuestros Reynos, que sobre ello disponen, vos mando que veais las dichas leyes, y las hagais guar-daren essa Isla, y en los otros Lugares su-
getos à essa Audiencia, y no deis lugar que
contra ello se vaya, ni passe en manera algu-na, leg. 1. tit. 8. lib. 1. Summar.

Igitur ex textuum relatorum senten-
cia, & litera, satis t manifestè appareat,
& conuincitur; pricipuè in illis verbis di-
cta, leg. 4. Y no los puedan mas auer, ni te-
ner en nuestros Reynos, dict. leg. 13. Que no es-
tén mas en nuestros Reynos, y se salgan, y
vayan fuera dellos, y no entren en ellos, sin
nuestro especial mandato, & dict. leg. 1. La
qual naturaleza no puedan recobrar: Prin-
cipis nostri requiri speciale Rescriptum, &
mandatum ad hoc, vt in pristinam Sedem,
& locum reuocari possit à Regno, & Pro-
vincijs expulsus; facit benè Giurb. consil.
19. num. 71. & num. 24. vbi docet, reser-
uata Principi, non communicari, & per-

mitti alijs, nisi per expressum t mandatum;
itā dict. num. 71. ex Claper. Tho-
min. Parin. Hortigas, Mastrill. & Sbroz,
per hæc verba: Cūque lex Regia expressim
dixerit ad Regem ipsum straticori electionem
spectare prohibitum fuit Proregi, nō quid
contrà eam dicat, aut agat; non enim reser-
uata Principi incidenter transeunt; sed spe-
ciale, & expressum requirunt mandatum, &
dict. num. 24. firmat, ex Afflct. Innoc.
& Put. ibi: Amplissimo Viceregiæ potesta-

tis priuilegio t minimè quidem ea iura con-
tineri, quæ Principi, vel iuri communis dis-positione, vel ipsius Principis volun-
tate reseruantur ex quadam prærogativa, &
priuilegio, D. Valençuel. consil. 128. à nu-
mer. 79. Barbos. clau. 55. num. 2. & 4.

Quod tamè facile t consequi speret
nullus, secundum textus decisionem, in leg.

Quicunque 14. Cod. de Episcop. & Cleric.
ibi: Si aliquid contrà custodiam, & qui-
tem publicam moliri fuerit deprehensus, pro-
cul ab ea vrbe, quam conturbauerit, centum
millibus vitam agat; nec nostra audeat secre-
ta, nec impetrare Rescripta speret (intelli-
ge, nisi resipiscat, vt infra) sed etiam im-
petratis careat. Vbi Salicet. sic summat:
Repulsum ab Episcopatu propter delictum
commisum in Rem publicam non est reuocan-
dus ad Episcopatum, facit, dict. leg. 1. in
verbis suprà traditis. Adde Toletan. con-
cil. 16. Canon. 9. suprà cap. 43. num. 37.
relatum, quòd loquens de reuocatione
Sisberti ad Episcopatum, à quo ob deli-
ctum fuerat deiecius, sic concludit: Excep-
to si Regia cum pietas ante absoluendum cre-
diderit.

Igitur t ex pafatis fundamentis fa-
tis liquere videtur, Senatus Indicos, at-
tentis, & recte expensis Regijs dispositio-
nibus, & decisionibus, expulsum, & exu-
latum à Regno, in illud reuocare non pos-
se, per viam iustitiæ, nisi obtento Regio af-
fensi; sicut nec per viam gratiæ, vt cap. Su-
periori fundauimus.

Crederem t tamè in aliquo specia-
lissimo casu, si expulsus acta, in præiudi-
cium Regiæ iurisdictionis, & Regaliæ emen-
dauerit, & cassauerit, ipsamque reintegra-
uerit omnino, Regium Senatum Indicum
pietate, & æquitate motum, ex præsumpta
Regis nostri Catholici voluntate, ob
longam distantiam, & summam expulsi ne-
cessitatem (maximè si ille Prælatus sit) non
multum aberrare, si cum iterum in pristi-
num statum redire permiserit; dum Prin-
ceps, cum actis consultus, decernit, & deci-
dit obseruandum.

Ex suprà traditis t intelligendi Mar. 74
Giurb. consil. 49. num. 16. vbi docet, Ec-
clesiasticos publicam turbantes latitiam,
& pacem à Regno expelli debere cum ho-
nore; donec, addit, resipuerint. Ergo si re-
sipiscant, poterunt iterum admitti, & resti-
tui, Oliuan. de iur. Fisc. cap. II. num. 40.
ibi: Ut possit resipiscere, & ad se redire, &
melius sentire. Et Peguer. in praxi dict. cap.
24. ante fin. in dict. formula expulsions,
illic: Pro bannito habendum, & publican-
dum fore, & esse, & pro tali tenendum, &
reputandum; donec aliter sit prouisum, &
Regiam iurisdictionem in præiudicio illi il-
lato, reintegrauerit. Igitur si reintegraue-
rit iurisdictionem Regiam, poterit prouidi-
ri, vt iterum admittatur. Dicendum er-
go est, hos Doctores accipiendos esse, ac-
cedente in hoc speciali Principis Decreto, vt
di-

dicebam; vel illud procedere posse, secundum statuta, & leges illorum Regnum; in quibus leges nostræ iam expensæ non procedunt, Olivaan. rursus loquitur, quando adhuc non fuit facta ultima declaratio, nec expedita *tertia charta*; ut apud eum videre licet.

Nonnulla ex hucusquæ adductis in hoc capite, & in præcedenti expendi in Aula Regia, ex Fiscali munere, in casu relato, 75 dicit. cap. præced. in princ. remansit & tamèn sine decisione negotium; quià etiàm concurrebat in illo; quod postquam Senatorus D. Episcopi decrevit expulsionem, & ad finem perduxit, Regi nostro Catholico factum una cum actis, vel processu retulit (iuxta lg.60; tit.14; lib.2. Summar. Que quando, inquit, las Audiencias & declararen à alguno por Estrangero destos Reynos, le embien con el proceso al Consejo; iunctis D. Montemayor in propugnat. pro Reg. iurisdict. §.25. num.11. & verbis Regiae Schedule 23. Maij 1563. suprà traditæ, cap.42. num.26. ibi: Hizisties muy bien de nos avisar dello, &c. suspensa interim personæ remissione; extrà tamèn Dicecsem collocata) in diesque rescriptio-

nem expectabat. Ergò dum t Regia pen- 77 debat determinatio, non licebat quidquam mouere, leg.1. & fin. Cod. de relat. vbi Bald. & Scribentes omnes, Imol. in leg.1. §. Quæsitum, ff. de appellat. à num.7 Mas- card. de probat. conclus. 987. num.7. Bouadill. in Politic. lib.2. cap.21. num.205. & lib.3. cap.15. num.115. vbi plures Prado Veraestegui in sua Defens. Canon. num.374.

Inferior namquæ t cessat omnino in causa, ea quomodo cumque coram Princi- pe introducta, leg. Ad Imperatorem 26. vbi gloss. ff. de appellat. Imol. in cap. Li- cèr. de offic. delegat. D. Valenç. consil. 151. num.1. Barbos. de pensionib. 2. part. quest. 11. num.8. cum alijs.

His paucis interim, Lector, fruere, vale, & faue, alia nonnulla meliora vtinam, tibi apparanti. Si quid autem in hoc volumine, vel alibi vsquam, inscio me, elapsum fuerit, quod dogmatibus sacris, Pontificijsque sanctionibus non congruat, Id omne indictum omnino, inscriptum, Sacrosancteque Romanæ Ecclesiæ censuræ, ac cuiuslibet melius sentientis correctioni,

Subiectum ex debito voueo, ex
animo volo.

L A V S D E O .

INDEX

RERVM , ET VERBORVM

notabilium , quæ in hoc volumine
continetur.

A

paratur, cap. 43. n. 54. p. 335.
Vide verb. Distantia. Necesitas.

Abbas.

Abbas Cathedrali vacanti Visitator missus potest in ea illos ordines conferre, quos posset in Abbatia suis Subditiss., cap. 8. n. 31. p. 60.

Abbas , vel Episcopus feudum in alium transferens non facit illud Regaliam, & quare, cap. 2. n. 2. p. 9.

Abdicari.

Regalia iuris Patronatus Indianorum nequit à Regia Corona abdicari, cap. 2. a nu. 33. p. 14.

Regalia subveniendi oppressis non distinguitur à Principe , ideo non potest ab eo abdicari, verb. Regalia.

Abiathar.

Abiathar Sacerdos à Salomone Rege fuit in certum locum exulatus, & expulsus, & quare, cap. 43. à n. 7. p. 330.

Absens. Absentia.

Parochi absentia pro daobus , vel tribus mensibus àn indigeat Ordinarij licentia, cap. 9. à n. 16. p. 65.

Absentans se à residentia tenetur ad fructuum restitutionem pro rata, à num. 19. ibid. p. 65.

Absens praesentatus potest non admitti à Prelato, cap. 31. a nu. 11. pag. 236. Ali quando potest, num. 16. 21. 25. ibid. p. 237.

Absens praesentatus ab Ordinario admis sus præsumitar illi notus , a numer. 22. ibid.

Absens nequit admitti ad Parochialem abs que examine, à n. 24. ibid.

Absentia mona Superiorum data , datur maior occasio vexandi subditos, cap. 40. n. 22. p. 310.

Absentia lincei, & captiuitas morti equi-

Tom.I,

Absolvere.

Papa salutando excommunicatum creditat illum absoluere, cap. 13. n. 51. p. 100.

Accedere.

Accedens ad locum prohibitum non punitur, nisi captus fuerit, cap. 49. num. 44. p. 381.

Accedens violenter ad locum prohibitum non incidit in pœnam, n. 45. ibid.

Accedens ad subvbia loci prohibiti aneam incurrit, n. 54. p. 382.

Accedens ad Diæcsm animò non morandi in ea non tenetur illius Breuiario in recitando vti, cap. 27. num. 15. pag. 209.

Accedens ad iudicium virtute citationis, si sua putauerit interesse , actor voluntarius iudicatur, verb. Actor.

Acceptatio.

Acceptatio Beneficii , vel Ecclesiæ, ex quibus signis inducatur , vel presumatur, cap. 31. à num. 36. p. 238.

Accessorium.

Vnio accessoria , vel æquè principaliter facta, qualis sit, cap. 7. à num. 43. & 45. p. 53. 54.

Parochialis accessoriæ Canonicatus vnta, non confertur concursu, cap. 27. num. 13. p. 209.

Accumulatio.

Patronus Laicus potest alium accumulatum cum primò presentare, cap. 34. à n. 9. p. 260.

Accusatio.

Constantinus Imperator admittere noluit accusationes contrà Episcopos oblacus, cap. 43. n. 4. p. 330.

Index Rerum,

Acquisitio. Acquisitor.

Rex *acquisitor*, vel *alius* in his, quæ *acquisi-*
suit, potest *successoribus* *grauare*, & *præ-*
judicare, & quando, cap. 18. à num. 53. p.
138.

Acquisitionem *Beneficiorum* non *impedit* *in-*
compatibilitas, sed *retentionem*, cap. 27.
n. 29. p. 211.

Acquisitio secundi Beneficij facit *vacare*
primum, ibidem, à n. 1. p. 207.

Acta. Actor. Actus.

Institutio præsentato necessariò facienda, di-
citur *actus iustitiae*, & *necessarius*, cap.
11. à n. 41. 46. p. 83. 84.

Residentia Parochi debet esse *actualis*, non
habitualis, cap. 9. n. 2. p. 63.

Actus mandanti tribuitur, non *exequenti*,
cap. 25. n. 26. p. 195.

Actus præsentationis consumitur, facta
præsentato collatione, cap. 34. num. 5. p.
259.

Acta Ecclesiastica possunt *inspici* à *Senatu*,
vt tollatur *violentia*, vel *declaretur*, non
dari, cap. 39. n. 15. p. 301.

Actor voluntarius iudicatur accedens ad
iudicium per citationem, si sua putauer-
it *interesse*, cap. 41. num. 38. pagin.
319.

Actor Ecclesiasticus comparens, si iuste
possideat, suo *iudici remittitur*, n. 40.
ibid.

Actus expulsionis Ecclesiastici qualiter
exeundus, cap. 44. à num. 6. pagin.
338.

Actus momentaneus in pœnibus ali-
quando non punitur, cap. 49. num. 43. p.
381.

Actus iudiciales nequit sacerularis facere
contrà Ecclesiasticos, cap. 48. à num. 1. p.
367.

Actus reiteratio importat deliberationem,
n. 41. p. 370.

Actus expulsionis Ecclesiastici post ultimam
Senatus resolutionem, rei *iudicatae*
effectum operari videtur, cap. 50. n. 28. p.
390.

Actus judicialis non est, *informatio summa-*
ria, verb. *Informatio*.

Adamus.

Adamus habuit *economicam potestatem*, &
qualiter, cap. 38. n. 3. p. 293.

Aditus.

Aditus ad Superiorem non est, quando non
datur *copia illius*, vel non vult *remedium*
adhibere, cap. 48. n. 31. p. 369.

Adiunctus.

Adiunctorum beneficio non poritur Rector,
vel *Parochus*, si ut *Rector delinquat*, licet
sit *simil Canonicus*, cap. V. num. 28. p.
82.

Adiunctis non vocatis, procedit *Prælatus*,
quando totum *Capitulum delinquit*, n. 29.
limita, vt n. 30. ibid.

Adiuncto delinquenti, *vocatur* *alius* in *ad-*
iunctum, num. 31. ibid.

Administrare. Administratio.

Administrationem liberam *habens* non po-
test *donare*, cap. II. n. 13. p. 80.

Papa dicitur universalis Beneficiorum ad-
ministrator, cap. 23. à n. 29. p. 182.

Administratio spiritualis est, nominare
ad *Beneficia Patronatus*, verb. *Benefi-*
cia. *Laicus* potest *administrare* *spiritua-*
lia, ex *priuilegio Apostolico*, *verbo Lai-*
cus.

Administratio Capituli, *Sede vacante*, in *Ecc-*
lesia, à qua *transfertur Prælatus*, inci-
pit à tempore *approbationis Papæ*, cap. 24.
à n. 39. p. 190.

Administratio Ecclesiae Cathedralis à n., &
quando cesserit in *Capitulo*, accidente pro-
uisione cum *Rescripto*, de Ruego, y Encar-
go, cap. 30. à n. 20. p. 230.

Administratio spiritualis in Indijs Regi
Catholico cōmissa à Sancta Sede, verb. *Rex*.

Adulterium.

Adulterium à n. *committat*, qui cum mortua-
quæ fuit *coniugata*, *copulam* *habuit*, cap.
23. n. 9. p. 180.

Adulterium dicitur *concubitus Episcopi*
Consecrati, ibidem, n. 21. p. 181.

Advocatus.

Aduocatus quidam *multa affectus pro-*
ponitur, quia verba contrà *Regium Pa-*
tronatum *perperam protulit*, cap. 34.
à num. 50. p. 265.

Ædificare. Ædificatio.

Verus Patronatus acquiritur *ædificatio-*
ne, *dotatione*, &c. cap. 4. à numer.
1. pag. 25.

Et Verborum.

Ædificatio, dotatio, & territorij datio, à copulatiue reuirantur ad Patronatum acquirendum, num. 28. cum seqq. pag. 28.

Ædificari potest Ecclesia de licentia Capituli, Sede vacante, ut Patronatus acquiratur. cap. 12. n. 55. p. 92.

Ædificationi, vel reædificationi Ecclesiæ solet pars vacantium fructuum in Indijs applicari, cap. 17. à n. II. p. 227.

Æquæ.

Æquæ principaliter, vel accessoriæ potest esse vnius, cap. 7. à n. 43. & à n. 45. p. 53. 54.

Æquæ principaliter unita, propria priuilegia, & foros conservant, n. 45. ibid.

Æquipatrari.

Absentia longa, & captiuitas morti æquiparantur, verb. Abientia.

Alcauala.

Causæ soluendæ alcabalæ ab exemptis in Regio Senatutratantur, cap. 44. a. n. 17. p. 340.

Alcalà.

Alcalà, & Illescas Oppidis alstinere debet à Curia Matritensi exulatus, cap. 49. num. 36. pag. 380.

Alexander.

Alexander Papa VI. concessit Decimas Indianarum Regibus Catholicis, cap. 1. à n. 12. p. 5. & cap. 18. n. 7. p. 134.

Alexander Papa VI. fecit Reges Catholicos in Indijs Occidentalibus, quasi Delegatos Apostolicos, cap. 25. à num. 4. cum sequentibus, pag. 193. & nu. 42. 43. p. 196.

Alexandri Papæ VII. Bulla affertur, in causa Consecrationis Episcopi Paraquarensis, cap. 29. a. n. 42. p. 225.

Alienatio.

Alienatio prohibita, à Rege facta tenet, eius vita durante, & quo modo: cap. 2. num. 6. 7. pag. 10. & cap. 18. nu. 37. 51. p. 137. 138.

Alienatio Patronatus requirit Ordinarij consensum, & quando, cap. 4. n. 13. 38. 41. p. 26. 29.

Tom. I.

Alienation non potest ab Ecclesia fieri, in consulo Praelato, cap. 5. num. 22. pagina 36.

Alienari, vel diminui non potest Regni Patrimonium, cap. 1. n. fin. p. 7.

Alienigena.

Alienigena potest præsentari à Rege ad Beneficia vacantia, per promotionem ab ipso factam, cap. 30. à numer. 7. pagina 228.

Alienigena potest statuto ab officijs, & Beneficijs arceri, num. 13. ibid.

Alimenta.

Alimenta debentur Parochio, quando resedit, cap. 9. a. n. 21. p. 65.

Alimenta Parochi præferuntur Ecclesiæ reparationi, n. 22. ibid.

Alimenta Parochorum præstantur propter servitium, non propter indigentiam, num. 21. ibid.

Alimenta cessant, alimentandi vita cessa- sante, cap. 18. num. 12. p. 134.

Alimenta præterita, & annuum legatum, à recuperet restitutus post sententiam, cap. 49. a. n. 72. p. 384.

Alphonsus.

Alphonsi VI. Regis Castellæ resolutio, aduersus Priorem Naxarensem sumpta, tra- ditur, cap. 43. n. 35. p. 333.

Alphonius Ferrariae Dux expulsiōnem Ec- clesiastici exercuit, ibidem, n. 45. p. 334.

Altare.

Altare, Sacellum, Capella, vel quid simile, à Rectore reparatum ex bonis fidelium, remanet cuius ante erat, non Rectoris, verbo Capella.

Altari portatili, seu viatico vtitur Epis- copus confirmatus, ante consecrationem, cap. 29. à n. 8. p. 222.

Altari portatili non vtitur Episcopus tan- tū electus, ibidem, n. 9. ibid.

Altari portatili vtuntur aliqui Regulares, ibidem.

Alternatiua.

Præsentatio alternatiua, dubia, conditiona- lis qualiter admittatur, verb. Praalentia- tio, Conditionalis.

Index Rerum,

Alter Nos.

Clausula Alter Nos, quid importet, & qualiter procedat, cap. 26. à num. 38. p. 205.

Clausula hæc ad decorem magis, quam ad exercitium Codicillis Proregum adjicitur, numer. 39, ibid.

America.

Augmentum Ecclesiæ Americae, post Pam, Regi Catholico spectat, cap. 25. nuv 17. p. 194. Verb. Ecclesia India.

Amobilitèr.

Beneficia Indiarum amobilitèr concedebantur ab alijs; à Rege vero in titulum, primis temporibus, cap. 10. à numer. 30. 38. pag. 73. 74.

Animarum Cura.

*Animarum Cura est inseparabilis à residen-
tia*, cap. 9. n. 3. pag. 63.

*Animarum Curæ assignati fuerunt regu-
lares in Indijs*, ex Pontificia dispensatio-
ne, c. 10. n. 5. p. 70.

Vide Cura animarum.

Appellatio.

*Appellatio non suspendit examen à præsen-
tato exhibendum*, cap. 31. n. 9. 34. p. 236.
238.

Appellatio procedit, quoad utrumque effe-
ctum, à denegatione examinis, numer. 32.
ibid.

Appellatio procedit, à digniori interposita
ab electione digni in Parochialibus, cap. 33.
à n. 20. p. 253.

*Appellatio potest interponi ad Superiorem
Ecclesiasticum ab Ordinario institutionem
denegante*, cap. 32. n. 11. p. 243. & cap.
34. à n. 2. p. 259.

*Appellacioni tenetur deferre Ordinarias,
institutionem denegans*, cap. 34. num. 3.
ibid.

Appellatio hæc non procedit, si secundus
accumulatiuè præsentatus fuerit insti-
tutus, n. 4. ibid.

Appellatio, ad Ecclesiasticum negata in-
stitutione, àn admitatur in Regio Patrona-
tu, à n. 30. 55. & seqq. p. 262. 265.

*Appellatio datur ad Regias Audientias,
ab his, quæ Proreges, & Præsides resol-
uunt in causis Regij Patronatus*, à n. 46.
p. 264.

Appellatione negata, in causa Ecclesiasti-
ca, procedit recursus ad Senatum, per
viam violentiæ, cap. 37. numer. 3. pag.
285.

*Appellatione negata in casu institutionis
non collatæ*, datur recursus ad Senatum,
per viam violentiæ, n. 6. ibid.

Appellatio non est necessaria, vt locus sit
recursu ad Senatum, per viam violentiæ,
in causa mere prophana, à n. 13. ibid. p.
286.

Appellatione omissa, procedit recursus
ad Senatum, in denegatione institutio-
nis beneficij Regij Patronatus, à n. 25.
p. 287.

*Appellatione negata in casu appellabili, af-
ficitur iniuria Superior Ecclesiasticus*,
cap. 38. n. 38. p. 297.

Appellatio, aut alius recursus non datur à
de reto Senatus in causis violentiæ, n. 43.
p. 298.

Appellatio àn sit iuste denegata, vel non,
cognoscit Senatus in casu violentiæ,
non de meritis cause, cap. 39. à n. 1.
p. 300.

*Appellationem friuolam prætexentes com-
prehendit Bulla Cœnæ*, nu. 32. 35. 44. 45.
48. p. 303. 304. 305.

*Appellacioni non deferens Ecclesiasticus in
casu appellabili*, procedit contra ius Cano-
nicum, n. 37. p. 304.

Appellatio friuola, quæ sit, à num. 46. p.
305.

*Appellare non licet ab Ecclesiastico ad Sæ-
cularem*, n. 62. 63. p. 307.

Appellatio procedit, quoad utrumque effe-
ctum, à censura Ecclesiastica, & quarè, cap.
40. n. 9. p. 309.

Appellatio, vel causa, nunquam dicitur de-
serta, nisi facta declaratione, cap. 50.
num. 54. pag. 392.

Apostata.

*Apostata nequit præsentari ad beneficia
Patronatus*, & quam pœnam incur-
rat Patronus eum scientè præsentans,
cap. 34. à num. 28. p. 262.

Apostoli.

*Episcopi sunt Apostolorum successores, vo-
canturque Sanctissimi, Summi Sacerdo-
tes, &c. cap. 7. à n. 4. p. 49.*

Apostoli constituerunt, vt Episcopus à
tribus consecraretur, cap. 28. numero.
38. pag. 183.

Apo-

Et Verborum!

Apostolicum.

Apostolica Sedes concessit Regibus Catholicois facultatem mittendi Ministros ad Indos conuertendos, cap. 1. num. 2. pag. 2. & cap. 10. num. 3. pag. 70. & cap. 19. num. 3. pag. 140. & cap. 24. num. 11. pag. 193.

Apostolica Sedes concessit Regibus Catholicois priuativum Indianum Patronatum, eod. cap. 1. num. 7. 8. 9. 10. 14. pag. 45.

5. Apostolica Sedes concessit eisdem decimas, & primicias, ob sumptus, & labores in acquisitione, & conuersione Indorum actos, ibid. num. 12.

Apostolico priuilegio acquiritar ius Patronatus in Ecclesijs Regularium, accedente consensu dotantis, cap. 4. num. 33. pag. 28.

Patronatus concessus laico Apostolico priuilegio in aliquibus laicalis, & in alijs, Ecclesiasticus apparet, cap. 5. num. 45. pag. 39.

Sine literis Apostolicis non conceditur Episcopatus possessio presentato, cap. 6. num. 10. pag. 49.

Apostolicæ literæ antè quam recognoscantur non habent vim legis, cap. 7. num. 17. pag. 51.

Apostolicæ delegationis virtute Rex Catholicus præbet formam exequendi patentes Generalium, & aliorum Superiorum Religionum, ibid. num. 19. 20. consideratur quasi Apostolicæ Sedis delegatus, vel Commissarius, verbo Rex.

Apostolico priuilegio spectat Regi Catholico Beneficiorum, & Dignitatum Ecclesiasticarum presentatio, cap. 10. numer. 12. pag. 72.

Apostolico priuilegio spectat Regi nostro in Valentino Regno Ianitorem nominare, qui sententias Ecclesiastici in causis decimalrum exequatur, cap. 18. numer. 45. pag. 138.

Apostolica Camera in Indijs non percipit spolia Trælatorum; nequè fructus vacantes, verbo Camera.

Apostolicum rescriptum extat in Indijs, ut illegitimi, & mixti ad Sacros Ordines possint promoueri, cap. 14. num. 1. pag. 102.

Verba rescripti referuntur, ibid. numer. 2. pag.

Apostolica Santa Sedes videtur approbare Ecclesiasticorum expulsionem in casu veræ

Tom. I.

necessitatis, cap. 46. numer. 49. pag. 358.

Quoties Rex, vel aliis ex priuilegio Apostolico procedit versus Ecclesiasticos, libertatem Ecclesiasticam non laedit, cap. 48. num. 72. pag. 374.

Aqua.

Aqua, & ignis interdictioni successit deportatio, cap. 49. num. 19. pag. 379.

Aragoniam.

In Aragonia seruatur praxis recurrendi ad Curiam sæcularem in casu veræ vexationis Ecclesiasticorum, cap. 40. numer. 30. pag. 311. & cap. 41. numer. 9. pag. 316.

Aragoniam seruat praxim expellendi à Regno Ecclesiasticos seditiones, cap. 43. num. 13. pag. 331.

Ecclesiasticus infringens Iustitiae Aragoniae firmam perdit in eo Regno temporalitates si monitio præcedat, cap. 42. num. 20. pag. 324.

Concordia inita inter Reginam Eleonoram, & Cardinalem Conuenarum pro Regnis Coronæ Aragoniae afferatur, cap. 46. numer. 38. pag. 357.

Arbitrium.

Pœna arbitria in criminis læse Majestatis, usque ad priuationem, & depositio nem extenditur, cap. 45. num. 46. pag. 365. usque ad degradationem, num. 48.

Arcana.

Arcana Regni reuelare prauis est exempli, cap. 43. num. 42. pag. 334.

Cardinalis Bellonacensis à Gallia expulsus fuit, qui à Regni Arcana aperuit, ibid. numer. 41.

Archabusiós.

Archabusiós, seu scoplos parvulos, vulgo Pistolas domi, vel secum habere nemini licet, cap. 49. num. 34. pag. 380.

Archiepiscopus.

Archiepiscopus non potest extero Episcopo facultatem dare celebrandi in Suffraganei Diocesi, cap. 13. numer. 10. pag. 96.

Archiepiscopus non confert Beneficia liberae

Index Rerum,

- collationis suffraganei, licet iste sit ab hor-
stibus captus, n. 13. ibid.
Archiepiscopus in aliena Diœcesi celebrans,
etiam de licentia Ordinarij, non utitur
pallio, à n. 26. pag. 97.
Archiepiscopus Hispalensis erat Metropo-
litanus Indianorum, ex Concordia, cap. 19. à
n. 22. p. 142.
Archiepiscopus, factus Episcopus perdit
primam Dignitatem, & in quibus, cap.
28. à num. 12. p. 215.

Archigubernus.

- Archiguberni vulgo, Pilotos, Milites,
& Nautæ ab Ecclesijs Indianorum extra-
hantur, ut impleant munus suum, cap. 50.
n. 22. pag. 389.

Archatus.

- Capitulum, Sede vacante, intrà annum po-
test arctatis dimissorias concedere, cap.
12. à n. 19. p. 88.

Argentinus Senatus.

- Senatus Argentinus admittit praxim cog-
noscendi de spolijs violentis Ecclesiasti-
corum, cap. 41. num. 28. cum seqq. pagin.
318.

- Clausula quadam erectionis Argentine Ec-
clesiae deletur, quia Prælato iurisdictionem
in ea concedebat interpretandi, cap.
34. n. 41. p. 263.

- Argentini Senatus arrestum traditur, in
personam aduocati sumptum; quia verba
aduersus Regium Patronatum protulit,
verb. Arrestum.

Vide verbo Senatus.

Argumentum.

- Argumentum à contrario sensu procedit
sæpè in iure, cap. 36. n. 3. p. 237.

- Argumentum à fortiori validum est, cap.
49. num. 51. p. 382.

Arma.

- Indices Laici possunt ab Ecclesiasticis arma
aferre, cap. 45. n. 36. p. 349.

Arnulphus.

- Arnulphus, Archiepiscopus in Gallia, à
Synodo, instance Rege, à Sede repellitur, &
quare, cap. 43. n. 38. p. 334.

Arrestum.

- Arrestum Argentini Senatus traditur, in
aduocatum quemdam sumptum; quia
verba perperam contrâ Regium Patrona-

tum protulit, cap. 34. à n. 50. cum seqq. p.
265.

Affensus.

- Affensus Regius, iure antiquo, requirebatus,
in electionibus Episcoporum, cap. 6. nu-
mer. 3. & seqq. & num. 36. 37. pag. 41.
& 45.

Romana Sedes solet in hac re Regium af-
fensem expectare, n. 38. p. 46.

Regius affensus debebat impetrari, ad bene-
ficia Indianorum obtainenda, ex Concordia,
& intra quod tempus, verbo Approba-
tio.

Affensus Regius est necessarius in Indijs, ut
Ecclesia adfiscari valeat, cap. 12. n. 56. p.
92.

Assertio.

Regis assertioni quando standum sit, cap.
31. à num. 42. pag. 239.

S. Athanasius.

S. Athanasius interposuit recursum à
Conciliabulo, ad Imperatorem Constanti-
num; sicut S. Paulus ad Cæsarem, cap.
45. à num. 15. pag. 346.

Attendit.

Quod principaliter intenditur, & agitur
consideratur, & attenditur; non quod
præter intentionem venit, cap. 19. num.
43. 44. pag. 145. & cap. 30. num. 18.
pag. 230.

Audientia.

Regiæ Audientiæ Indianorum cognoscunt de-
causis Patronatus Regij, cap. 34. à n. 32.
44. 45. p. 262. 264.

Regiarum Audientiarum prouisiones, te-
nentar Ecclesiastici in Indijs admittere,
& exequi, cap. 36. à n. 10. p. 278.

Regiæ Audientiæ Indianorum, ob distantiam,
in multis Supremi Senatus vices gerunt,
verb. Cancellariæ Indianorum.

Regiæ Audientiæ Indianorum quando pos-
sint informationes summarias recipere,
pro informando de factis Ecclesiastico-
rum, cap. 48. à num. 6. & per totum, pag.
367.

Regiæ Audientiæ Indianorum cognoscunt de
causis, super spolijs Ecclesiasticis, sed
Prælatorum vertentibus, cap. 21. n. 17.
p. 157. Vide verb. Senatus.

Aurum.

Auri extractio in Indijs, qualiter ex Con-
cordia cum Prælatis Ecclesiasticis fac-
ita, permittenda, cap. 19. num. 23.
pag. 142.

Au-

Et Verborum.

Auxilium.

- u*Index Ecclesiasticus potest compelli à suo Superiore, præstare auxilium sacerdotali requiri-
ente, cap. 34. à num. 57. p. 265.
Auxilio Regij protestatio, àn requiratur,
præter appellationem, in recursu violentiae,
in causa Ecclesiastica, cap. 37. num. 4. p.
285.
Auxilium Ecclesiastici Iudicis debet inuoca-
ri, ut ipsius manu, Ecclesiastici expulsio fiat,
cap. 44. à num. 8. p. 338.

B

Bannitus, Bannum.

- B**annitus in perpetuum, salario etiam priuaturs, cap. 49. num. 68. p. 383.
Bannitus appellatur, per Oeconomicam, scilicet Politicam Principis Potestatem à Regno, expulsus, cap. 50. num. 23.
Bannum, extrà bannientis territorium, non ligat, cap. 49. num. 86. 87. pag. 385.
Alia verbo Exilium, Exul, Exulatus.

Baptizatus.

- Omnis Baptizatus est capax iuris Patronatus, cap. 4. num. 7. p. 26.

Barcinonensis Episcopus.

- Eusebius Barcinonensis Episcopus à Sede re-
pellitur à Rege, & quare, verbo Eusebius
Silebutus.

Baro, Baronia.

- Baroniæ, àn acquiratur Patronatus à Baronie
institutus, cap. 5. num. 13. p. 35.
Barones, & Domini vassallorum nequeunt ab
exilio reuocare damnatos, cap. 49. num. 11.
p. 378.
Barones, & Domini vassallorum, àn possint
instaurare instantiam peremptam, cap. 50.
num. 42. p. 391.
Episcopus in feudo, ut Baro consideratur,
cap. 22. num. 15. pag. 164.

Bellouacensis Cardinalis.

- Cardinalis Bellouacensis à Regno Galliæ ex-
pellitur, & quare, cap. 43. num. 41. p.
334.

Benedictio.

- Episcopus in aliena Diocesi celebrans, potest
Episcopali benedictione uti, cap. 13. num.
22. p. 96.

Beneficiatus Beneficium.

- Beneficia, & officia Ecclesiastica Indiarum,

pertinent ad Regium Patronatum, cap. 1.
num. 14. 16. p. 56.

Beneficia Ecclesiastica Patronata dicuntur
Regalia, & de Patrimonio Principis, cap.
2. num. 3. p. 9.

Laicus non potest Beneficia vniire, nisi ex pri-
uilegio, cap. 4. num. 44. p. 29.

Beneficium annexum confraternitati, remanet
liberum, destracta confraternitate, numer.
67. p. 32.

Rex Catholicus in Hispania, regulariter non
presentat ad Beneficia inferiora, verbo
Rex.

Beneficia, ad liberam Episcopi collationem per-
tinentia, àn & quando posse visitator
Cathedrali vacanti missus, conferre, cap. 8.
à num. 23. & seqq. p. 59.

Beneficio potest priuari Parochus ob non re-
sidentiam, causa cognita, cap. 9. à num. 29.
32. 36. 43. cum seqq. p. 66. 67.

Beneficio de facto priuatus, potest recursum
per viam violentiae, ad Curiam sacerdalem
habere, num. 35. p. 67.

Beneficij priuatio rite facta, non habet effe-
ctum suspensum, num. fin. p. 68.

Beneficia, & officia Ecclesiastica Indiarum,
etiam minima, non possunt obtinendi, abs-
que Regia presentatione, cap. 10. num. 11.
14. 27. p. 71. 73. cap. 26. à num. 41. p.
205. cap. 30. à num. 38. p. 232.

Beneficio deponitur, qui illud occupat abs-
que Regia presentatione, cap. 10. numer.
14. & seqq. p. 71.

Beneficiorum omnium, & Dignitatum Ec-
clesiasticarum presentatio in Indijs, spe-
ciat ad Regem Catholicum, num. 22. ibid.
p. 72.

Beneficiorum prouiso qualiter celebra-
tur in Indijs, & Insulis virtute Concor-
dia, num. 29. ibid. p. 73.

Beneficia primo in titulum à Rege; ab alijs
amobilia adnuntium, conferebantur, à num.
30. ibid. & 38. p. 78.

Beneficium vacaturum, aut expectativa Bene-
ficij concedi non potest, num. 33. ibid. p.
72. & cap. 31. à numer. 46. 52. p. 239. &
240.

Beneficia Indiarum, nouo iure, prouidentur
per edicta, dict. cap. 10. à num. 34. p. 73.

Nulla Beneficia Curata prouidentur, nisi per
concursum, num. 35. ibid. p. 74.

Beneficia Curata Indiarum presentantur à
Proregibus, Præsidibus, & alijs, nomine
Regis, num. 37. ibid.

Beneficia Curata Indiarum, nouo iure, in titu-
lum concedentur; & Ordinarius debet tres
approbatos proponere, n. 39. cum seqq. ibid.

Index Rerum,

- Terminus sufficiens debet in editis assignari ad Beneficiorum prouisionem, num. 45. *ibid. p. 75.*
- Beneficia, quæ ad Regulares spectant in Indijs, non conferuntur, quemadmodum ea quæ pertinent ad Clericos sacerdotes, *ibid. num. 51.*
- Beneficia Curata Indianorum dignioribus conferuntur, ex onere à Rege Catholico iniuncto, *cap. 8. sub num. 16. pag. 57.*
- Sub pena priuationis Beneficij potest Praelatus compellere Parochos ad residentiam, *cap. 9. num. 29. pag. 66.*
- Nulla Beneficia, vel Officia possunt prouidere, & conferre Episcopi absque Regia presentatione, *cap. 10. numer. 14. 27. pag. 71. 73.*
- Beneficium iuris Patronatus Episcopo competentis, non potest Capitulum Sede vacante praesentare, *cap. 11. numer. 17. pag. 81.*
- Beneficio adiunctorum non gaudet Canonicus, qui & Rector, si ut Rector delinquit, *ibid. num. 28. pag. 82.*
- Beneficia Patronatus non reseruantur ut alia, *ibid. num. 33. pag. 83.*
- Beneficia literæ collationis, quæ sint, & quæ necessariæ institutionis, *ibid. num. 34.*
- Collatio necessariò in Beneficijs Patronatus concedenda dicitur propriè institutione, *ibid. num. 35. 36. 37.*
- In Beneficijs Patronatus tantum iuris habet Ordinarius, quantum Papa, sante presentatione Patroni, in referuatis, *ibid. num. 45.*
- Beneficiorum iuris Patronatus permutatio non admittitur sine Patroni consensu, *cap. 12. num. 58. pag. 92.*
- Beneficium Patronatus per permutationem vacans non requirit nouam præsentationem, *ibid. num. 66. pag. 93.*
- Ad Beneficium pristinum non redit permuntans permutatione declarata, nulla, *ibid. num. 67.*
- Beneficij incapax, est etiam incapax pensionis d' stylo Curiæ, *cap. 13. num. 40. pag. 99.*
- Beneficij nomine non venit pensio in odiosis, *ibid. num. 47.*
- Beneficij nomine ex proprietate Sermonis omnia Beneficia continentur, *cap. 14. num. 23. pag. 104.*
- Dispensatio ad omnes dignates non extendit ad Beneficia Curata, verbo Dispensatio.
- Vt Beneficium Curatum obtineat illegiti-
- mus debet expresse in dispensatione conrineri, verbo Dispensatio.
- In Beneficijs Patronatus laicalis potest Rector sine Patroni consensu Vicarium sibi constituere, eod. cap. 14. num. 62. pag. 108.
- Beneficium quod alteri vnitur, per unionem extinguitur, & supprimitur, *cap. 15. num. 2. pag. 111.*
- Beneficiorum suppressio regulariter est prohibita, *ibid. num. 4.*
- Ad Beneficij unionem requiritur Regius assensus, *ibid. numero 18. pag. 112.*
- Beneficij Patronatus resignatio fieri nequit invito Patrono, *ibid. num. 49. pag. 116.*
- Beneficia Regij Patronatus non possunt resignari, *ibid. num. 54.*
- Beneficia, & Dignitates Ecclesiasticae ex concordia Regia, præsentatione conceduntur, *cap. 19. num. 14. pag. 142.*
- Beneficium propriè vacat per obitum Beneficiati, *cap. 23. à num. 1. pag. 179.*
- Beneficiorum, & Dignitatum diuisiones, iure communi, videntur reservatae Sanctæ Sedis, *num. 35. cum seqq. p. 114.*
- Beneficij Patronatus resignatio non fit sine Patrono, *num. 49. p. 116.*
- Beneficia Patronatus, an admittant pensiones, & quando, à num. 51, *ibid.*
- Beneficia Regij Patronatus non possunt resignari, à num. 54. *p. 117.*
- Rex Catholicus est Protector Beneficiorum, Beneficiatorum, Praelatorum, & Ecclesiastarum, verbo Rex.
- Beneficij vacantis custodia Ordinario competit, capit. 16. à numer. 11. pag. 119.
- Beneficia, & Dignitates conferunt Reges Galliae, vacante Sede, verbo Reges.
- Rex Galliae Beneficia conferens, iure Regali, non requirit Papæ consensum alias secus, verbo Rex.
- Beneficij vacantis fructibus fruuntur Patroni in Cantabria, numer. 39. pag. 122.
- Beneficia, & Dignitates Indianorum, qualiter ex concordia concedebantur, *cap. 19. num. 14. & seqq. pag. 142.*
- Beneficia Indorum ex concordia prouisa, petebant Regis approbationem, & intra quod tempus, verbo Aprobatio.
- Beneficiati Superioribus iuramento obligantur, & subiiciuntur, *cap. 22. num. 5. pag. 263.*

Et Verborum.

- Beneficium propriè vacat per obitum Beneficiati, cap. 23. à num. 1. pag. 179.
- Beneficiati obitus antè possessionem Beneficij contingens, facit illud vacare, à num. 2. ibid.
- Beneficiatus mortuus, si resurgat, non recuperat Beneficium, à num. 4. ibid.
- Beneficium vacat per professionem in aliqua Religione, emissam, num. 10. pag. 180.
- Beneficium non vacat per professionem militum Ordinum, Militarium, num. 11. ibid.
- Beneficium vacat per matrimonium, licet non sit carnali copula consummatum, à num. 12. ibid.
- Papa dicitur Dominus Beneficiorum, habere que in Beneficilibus absolvit potestatem, & quod nobis, à num. 27. p. 181.
- Beneficia omnia sunt de iure positio, num. 28. ibid.
- Beneficiorum, & Ecclesiarum minimum residet penes Christum Dominum, num. 33. p. 183.
- Beneficium vacat, quando ihsus possessor acquirit Episcopatus possessionem, cap. 25. num. 2. p. 192.
- Beneficia conferre, & a' ei nominare est administratio spiritualis, num. 28. p. 195.
- Beneficium Ecclesiasticum non potest obtineri, absque Canonica institutione, num. 37. p. ead.
- Rex Catholicus confert aliqua Beneficia in Cathalonia, ex priuilegio, verbo Rex.
- Beneficium primum vacat, per affectionem secundi, cap. 27. à num. 1. 3. 25. p. 207. 210.
- Quinque tempora referuntur circa Beneficiorum vacationem, à num. 2. p. 207.
- Beneficium secundum acquisitum intelligitur, data illius pacifica possessione, num. 4. p. 208.
- Beneficia incompatibilia, quæ dicantur, à num. 5. ibid.
- Beneficij primi renuntiationem inducit acquisitione secundi, num. 8. ibid.
- Beneficium in coadiutoriam obtentum, non excludit aliud, num. 9. ibid.
- Beneficium primum non vacat, data Pontificis dispensatione, ut acquiratur secundum, num. 10. ibid.
- Beneficia duo ex dispensatione obtainens, debet in degniori residere, num. 11. p. 209. illud qu' e sequi in celebrando, num. 14. ibid.
- Episcopus nequit dispensare super incompatibilitate Beneficiorum, num. 22. quid data necessitate, à num. 23. p. 210.
- Beneficij primi vacantis per affectionem secundi possessio, & presentatio, àndari possit, non vacato primo possesse, num. 27. 28. 46. p. 210. 212.
- Beneficiorum retentionem impedit incompatibilitas, non acquisitionem, num. 29. p. 211.
- Beneficium primum potest retineri per duos menses à die possessionis secundi, num. 34. ibid.
- Beneficium primum vacat post annum à die possessionis secundi in Gallia, num. 36. ibid.
- Beneficium non vacat, quando intrà duos menses mouetur lis super secundo, num. 39. ibid.
- Beneficium primum, vt vacet, requiritur praeter possessionem fratricam secundi, quod ihsus fructus percipientur, num. 40. ibid.
- Beneficium primum non vacat, quando secundi fructus sunt alteri ad tempus reservati, num. 41. ibid.
- Beneficia incompatibilia retinere presumens, quam pœnam incurrat, num. 43. ibid.
- Beneficium primum quando possit conferri, adhuc non data possessione secundi, num. 44. p. 212.
- Beneficium rimum à quo tempore vacare dicatur, per affectionem secundi, num. 37. 38. p. 211.
- Beneficia conferre potest Episcopus confirmatus, licet non sit consecratus, & quando, cap. 29. à num. 1. p. 222.
- Beneficia promoti non vacant, si Papæ dispensatione retinentur, à num. 10. ibid. & quid si ad aliam Ecclesiam sit translatus dispensatus, num. 13. p. 223.
- Beneficia non vacant per Episcopatum titularem, vel in partibus infidelium, num. 17. ibid.
- Episcopatus àn vacet per Beneficij, vel dignitatis affectionem, à num. 18. ibid.
- Beneficium, vt obtainere possit Episcopus, ex Regularium instituto assumpta, debet se esse talen Papæ exprimere, numer. 19. ibid.
- Beneficia vacantia, de Stylo Curiæ, conferuntur antè possessionem secundi Ecclesie, num. 21. 27. p. 224. & cap. 27. num. 45. pag. 112. cap. 24. à num. 26. p. 188.
- Beneficium vacat verè, secuta secundi possessione, dict. cap. 29. num. 22. p. 224.
- Beneficia vacare desinunt, etiam ante possessionem, data Papæ collatione, num. 23. 24. ibid.
- Beneficiorum prouisio nihil operatur, si promotus, qui ea obrinat, promotioni non consentiat, num. 26. ibid.

Index Rerum,

- Beneficia promoti vacare dicere solet Papa in actu promotionis, num. 28. ibid.
- Beneficia promoti vacant, ante possessionem secundi Beneficij, quando apparet de Papæ voluntate, id volentis, num. 30. 34. ibid. & p. 225.
- Beneficium Patronatus vacat in casibus, in fundatione expressis, cap. 30. à num. 1. & 2. p. 227.
- Beneficia vacantia per promotionem à Rege Catholico factam, prouidentur ab ipso, à num. 5. p. 228.
- Beneficia Canonicatus non indigent in Indijs literis Apostolicis, verbo Canonicatus.
- Beneficij prouisio a Prorege, vel alio facta cessat, data Regis prouisione, n. 27. n. 231.
- Beneficiorum spolia cui iure communi specent, cap. 20. num. 3. 23. p. 150.
- Beneficia non potest conferre Prælatus, priuam Ecclesiam administrans, post approbationem Papæ ad secundam, cap. 24. num. 20. p. 188.
- Beneficia Patronatus, quando possint conferri absque concursu, cap. 31. à num. 19. p. 237.
- Beneficij Curata, absque concursu possunt conferri ex Papæ dispensatione, num. 28. 31. p. 238.
- Beneficij acceptatio, ex quibus signis præsumatur à num. 36. ibid.
- Beneficij primi vacatio, quando detur, antequam secundi possessio acquiratur, à num. 38. ibid.
- Beneficij vacatio ubi datur, ibi solum potest dari præsentatio, num. 44. p. 239.
- Beneficium cum vacat, tunc habet Patronus ius præsentandi in actu, num. 45. ibid.
- Beneficij Patronatus expectatiæ non dantur, cap. 10. num. 33. p. 73. & cap. 31. à numer. 46. 52. p. 239. 240.
- Beneficij non vacantis præsentatio, & collatio est nulla, dict. cap. 31. à num. 47. p. 240.
- Beneficia vacatura potest concedere Papa, verbo Papa.
- Beneficium Patronatus, quando possit Patronus obtinere, cap. 33. à n. 5. & 8. p. 251.
- Beneficia simplicia possunt obtinere digni, omissis dignioribus, num. 17. p. 253.
- Beneficia conferre non potest Episcopus confirmatus, antequam Bullæ in Capitulo exhibeantur, cap. 28. num. 6. p. 215.
- Beneficia promoti ad Episcopatum vacant, adopta Episcopatus possessione, à num. 14. 20. 24. v. 216. & cap. 25. num. 2. p. 192.
- Beneficia liberæ collationis debent conferri ab Episcopo, intra sex menses, cap. 32. num. 13. p. 244.
- Duobus ad idem Beneficium præsentatis, neu-
- ter interim habet ius ad illud, n. 25. n. 245.
- Beneficium iuri Patronatus nequit impetrari, num. 32. ibid.
- Beneficium Regij iuri Patronatus impetrans, quas poena incurrit, à num. 35. p. 246.
- Duobus ad idem Beneficium prouisus à Papa, admittitur primus, cap. 34. à. n. 6. 8. p. 260.
- Beneficij collatio irregulari facta, est nulla, & datur fructuum restitutio, n. 22. p. 261.
- Beneficia Ecclesiastica non debent de facto occupari, cap. 41. num. 4. p. 315.
- Beneficijs Ecclesiasticis àn possit priuari Ecclesiasticus à suo Iudice, in delicto læse Maiestatis, cap. 47. num. 45. 49. & seqq. p. 365.
- Beneficiatus potest per Procuratorem fidei professionem facere, cap. 22. sub n. 68. p. 170.
- Benemeritus.
- Benemeriti Indiarum, ceteris paribus, debent præferri in Beneficijs, cap. 33. num. 18. p. 253.
- Bona.
- Bonis in dotem datis, àn transeat in maritum Patronatus in eis fundatus, cap. 4. num. 49. n. 30.
- Bonorum appellatione àn continetur Patronatus, à num. 58. p. 31.
- Bona Ecclesiarum, & Beneficiorum protegunt Reges, & Principes, cap. 16. à num. 3. 5. p. 118.
- Bona vacantia usurpans, non ligatur Bulla Cœnæ, verbo Bulla.
- Bona, àn & quando intuitu Ecclesiæ quæ sit præsumantur, cap. 21. num. 34. p. 159.
- Bona in inventario Prælati non contenta, spolio cedunt, & quando, à num. 35. ibid.
- Bona Prælati defuncti spectant ad Cameram Apostolicam, tanquam ab intestato, num. 37. p. 160.
- Bona multa in iuris conseruntur, & quando, cap. 29. num. 32. p. 225.
- Boni Clericorum in Indijs, sicut Laicorum intestatorum, colliguntur a Iudice defunctorum, suo casu, cap. 20. num. 14. p. 149.
- Bona mobilia Clericorum intestatorum, acquirentur Archiepiscopo, in Regno Valentia, num. 6. p. 148.
- Bona omnia post Prælati oblitum reperta, pertinent ad spolium, num. 17. p. 150.
- Bona renuntiata an recuperet regularis factus Episcopus, verbo Regularis.
- Bona intuitu Ecclesiæ quæ sit a retinet Episcopus Regularis, ut ea distribuat, verbo Episcopus Regularis.
- Bonorum capax qualiter dicitur Regularis Episcopus, num. 45. p. 153.

Quæ

Et Verborum.

Quæ bona, spoliorum nomine continentur,
à num. 51. ibid.

Bona Regularium extra claustra decedentium,
spectant ad Cameram Apostolicam, numer.
56. p. 154.

Bona extra residentiam decedentium perti-
nent ad Cameram Apostolicam, num. 57.
ibid.

Bona Religiosi à Religione eiusdem spolio non
continentur, num. 58. p. 155.

Bona antè Episcopatum à Religioso quæ sita
Monasterio acquiruntur, num. 59. ibid.

Bona debitoris ad Ecclesiam delata extrabun-
tur pro satisfaciendis creditoribus, cap. 50.
num. 20.

Bracharenfis Archiepiscopus.

Bracharenfis Archiepiscopus fuit admissus
ad gubernandam Ecclesiam, antè confir-
mationem, ob distantiam à Romana Curia,
cap. 8. num. 3. p. 56.

Breue.

Breue Apostolicum traditur disponens circa
bona subrogata in inventario Prælatorum,
cap. 21. à num. 35. p. 159.

Breue solet Papa concedere ad supplicationem
Principum, ut Ecclesiastici delinquentes
puniantur, cap. 47. n. 9. cum seqq. p. 361.

Brevia nonnulla hoc modo concessa referuntur,
à num. 10. cum seqq. p. 362.

Brevis Apostolici virtute fuit damnatus
Episcopus Zamorensis, in coniuratione de
los Comuneròs deprehensus, numer. 13.
ibid.

Brevi non obtento à Prorege Neapolitano sup-
plicante, fuit quidam Ecclesiasticus dam-
natis, sed intellige, ut num. 27. 28. 51. p.
363. 365.

Breuiarium.

Breuiarium Diœcesis sequi, vel admitti non
tenetur, accedens ad illam, animo non per-
manendi, cap. 27. num. 15. p. 209.

Bulla.

Bulla Regij Patronatus refertur, cap. 1. à nu-
mer. 7. p. 4.

Bulla concessionis Decimorum Indiarum, Re-
gibus Catholicis factæ, traditur, cap. 1. nu-
mer. 13. p. 5. & cap. 19. à n. 8. p. 141.

Bulla Pij V. Regularibus facultatem admini-
strandi Sacraamenta in Indijs concedens
procedit, ubi non sunt Parochi, cap. 10.
à num. 9. n. 71.

Bulla Gregoriana de Immunitate intelligitur,
cap. 12. num. 50. p. 91.

Bulla Apostolica extat in Indijs, ut illegiti-
mi, & mixti valeant ad Sacros Ordines
promoueri, cap. 14. à num. 1. p. 102.

Bulla hæc àn hodie procedat, à num. 4. pag.
103.

Bulla concessionis Decimorum Indiarum de-
rogat Concilio Lateranensi, cap. 19. num. 11.
p. 141.

Bulla Cœnæ non ligatur usurpans bona Ec-
clesiae vacantis, num. 54. p. 146.

Bulla Cœnæ ligatur usurpans bona Ecclesia-
stica, ad personam Ecclesiasticam pertinen-
tia, num. 53. ibid.

Bulla Alexandri Papæ VI. facit Reges Cat-
holicos, quasi Delegatos Apostolicos in
Indijs Occidentalibus, cap. 25. à num. 4.
cum seqq. p. 193. num. 42. 43. p. 196.

Bulle Apostolice referuntur, quæ requirunt
Officialem Episcopi in Hispania, esse Sacro
Ordine condecoratum, à num. 57. p. 198.

Bulle hæc àn procedant in Indijs, à num. 63.
p. 199.

Bulla Alexandri VII. in casa consecratio-
nis Episcopi Paraquarenfis, ad literam re-
fertur, cap. 29. à num. 42. p. 225.

Bulla Pij V. super ornamenti, & paramen-
ti edita, non admittitur in Gallia, capa-
20. num. 35. p. 152.

Bulla Pauli III. permittebat Episcopis, de de-
cima parte bonorum testari, in usus pios,
quod renocavit Pius IV. à num. 54. pag.
154.

Bulla Urbani VIII. refertur, circa vacatio-
nem Ecclesie, à qua transfertur Episcopus,
cap. 24. à num. 40. p. 190.

Bulla Pij V. affertur circa appellationem a
digniori interpositam, ab electione digni,
cap. 33. à num. 20. p. 253.

Bulle Apostolice debent in Capitulo exhibe-
ri, ut vacare desinet Ecclesia, cap. 28. num.
5. 7. & 11. p. 214. 215. ibid.

Bulla Apostolica traditur, quæ dispensatum
est, ut unus Episcopus valeat alium con-
secrare, à num. 41. p. 217.

Bullis non exhibitis, an valeat Episcopus con-
secrari, num. 44. & deinde, p. 218.

Bulla noua solet indulgeri, ut unus Episco-
pus Indiarum valeat ab alio consecrari, n.
45. p. 219.

Bulla Cœnæ expenditur contrà recursum ad
Senatum Regium interponendum, cap. 39.
à num. 16. p. 301.

Bulla hæc intelligitur, num. 22. 26. 27. 31. 35.
38. 55. p. 302. 303. 304. 306.

Bulla Cœnæ non fuit suspensa in Hispania
per supplicationem, num. 23. p. 302.

Bulla Cœnæ procedit contra illos, qui præte-
xunt

Index Rerum,

- xunt friuolam appellationem, num. 32.35.
44.45.48. p.303.304.305.
- Bulla Cœnæ cessat, quando secundam ius pro-
ceditur, num.32.39.p.303.304.
- Bulla Cœnæ prohibens consuetudinem, qualiter
intelligitur, num.40.p.304.
- Bulla Tij V. contrâ frâctores pacis expedita
expenditur, quatenus excludit friuolas ap-
pellationes, num.43.p.305.
- Bulla Martini Papæ V. adducitur, pro in-
telligentia consuetudinis prohibitæ in Bul-
la Cœnæ, cap.41. num.24. p.317.
- Bulla Cœnæ prohibet, & damnat, Ecclesiâ-
sticos posse processari per laicos, cap.48.
num.5.p.367.
- Bulla Cœnæ intelligitur, quando iudicialiter
proceditur, à num.9.22.23.p.368.369.
- Bulla Cœnæ non comprehendit summarias
informations, num.25.26.35.36. ibid.
& p.370.
- Vide Verb. Apostolicum, Bulla in Indice iu-
rium.

Burgundia.

Burgundia admittit praxim cognoscendi de
spolijs violentis Ecclesiasticorum, cap.41.
num.16.p.317.

C

Camera.

Camera Apostolica, ubi vacantes Ec-
clesiarum percipit, nihil futuro suc-
cessori reservat, cap.18. num.21.23.pag.
135.

Camera Apostolica loco successit Rex Catho-
licus in Indijs, quoad vacantes, num.22.
27.ibid. & pag.136. & in Sicilia, cap.21.
à num.53.p.161.

Camera Apostolica regulariter percipit fru-
ctus vacantes, dicit. cap.18. num.25.pag.
136.

Camera Apostolica non percipit fructus va-
cantes in Indijs, num.26. ibid. & cap.19.
num.41.p.144.

Camera Apostolica in Indijs non percipit
spolia Prælatorum, cap.21. à num.2. cum
seqq. pag.156.

Camera Apostolica percipit spolia Prælato-
rum in Hispania, num.11. pag.157. & in
Gallia, cap.20. num.34. & à num.29.p.
151.

Camera Apostolica, tanquam ab intestato per-
cipit bona Prælati defuncti, dicit. cap.21.
num.37.p.160.

Camera Apostolica succedens in spolijs, &
vacantibus, tenetur ad quæ ipsa teneretur,
num.24.61. p.158.161.

Camera Apostolica antiquitus nihil, præter
Luctuosam, percipiebat ex bonis Prælato-
rum, cap.20. à num.20. p.150.

Camera Apostolica spectant bona Regula-
riam extra claustra decedentium, num.56.
p.154.

Camera Apostolica spectant bona deceden-
tiū extra residentiam, num.57. ibid.

Camera Consilium in Regno Castella, cognos-
cit de causis Regij Patronatus, alijs omni-
bus inhibitis, cap.35. à num.1.7. & seq.
pag.267.268.

Camera Imperialis obseruat Regaliā cognos-
cendi de spolijs violentis Ecclesiasticorum,
cap.41. num.15. & 317.

Cancellaria.

Cancellariæ Regulæ non comprehendunt Pa-
tronatus Regios, cap.2. num.4.5.p.10.

Cancellariæ regula 20. petit Parochum sci-
re debere linguam administrandorum, cap.
33. num.29.p.255.

Cancellaria Granatensis exercuit Regaliā
expellendi à Regno Ecclesiasticos, cap.43. à
num.46.p.334. & cap.50. num.66. pag.
393.

Cancellariæ Pintianæ Præsidem, & Senato-
res officio priuauit Catholicus Rex Ferdi-
nandus, & quare, cap.44. num.30.p.341.

Cancellaria Goathemalensis exercuit praxim
expellendi à Regno Ecclesiasticos, à num.2.
p.337.

Cancellaria Goathemalensis habuit de facto
casum, in quo expulsus à Regno petiit re-
stitui; sed decisione caruit, cap.49. num.
2.p.377. cap.50. num.75.p.395.

Cancellariæ Indicæ nequeunt restituere exau-
les, cap.49. num.6. cap.50. num.24.p.389.

Cancellariæ Regiae, Prorex, sigillum Regium,
non permittunt penes se exules, verbo Cu-
ria, Sigillum.

Cancellariæ Indicæ non possunt iterum cog-
noscere de causa Ecclesiastica semel per viam
violentiae visa, cap.50. à num.56.p.392.

Cancellariæ Indicæ, in causis violentiæ, idem
possunt, quod Cancellariæ Hispaniæ, num.
60.p.393.

Cancellariæ Indicæ à aliquo casu, absque no-
nu Regis decreto, valeant expulsum resti-
tuere, num.73.p.394.

Cancellariæ Indicæ, ob distantiam in multis
Supremi Senatus vices gerunt, num.55.pag
392.

Et Verborum.

Candea.

Candela una, si est danda Patrono, pluribus concurrentibus Patronis, quis eorum sit potior, cap. 30. num. 34. pag. 232.

Canaria.

Canariæ Insulae cause, ad Patronatum Regium spectantes, Cameræ Consilio perirent, verbo Causæ.

Canonica institutio.

Canonica institutio non conceditur, deficiente Regia presentatione in Indijs, verbo Collatio; Institutio; Præsentatio.

Canonica institutione indiget Beneficium Ecclesiasticum, cap. 25. num. 37. pag. 195.

Canonicus.

Canonici antiquitatis solebant Prælatum eligere, cap. 6. num. 2.8. pag. 41.

Canonicis ex causa potest Prælatus quatuor menses absentia concedere, cap. 9. à numer. 41. Et quid hodie apud Nos, à num. 43. cum seqq. pag. 67.

Canonicus àn possit carcerari à Capitulo, Sede vacante, cap. 11. num. 26. pag. 82, Canonicus, qui est Rector, non gaudet Beneficio Adiunctorum, si ut Rector delinquat, num. 28. ibid.

Canorici, vel Dignitates, Sede vacante, non possunt esse visitatores, cap. 12. num. 39. 40. pag. 90.

Rex Catholicus est Canonicus in aliquibus Ecclesijs Hispaniæ, cap. 26. à num. 7. Et 11. pag. 202.

Canonicus, Et alij Beneficiati Indianorum non indigent literis Apostolicis ad possessionem Beneficiorum, cap. 30. n. 26. pag. 231.

Canonicæ portionis loco, quid percipiebat Prælatus de bonis Beneficiati defuncti, cap. 20. num. 21. pag. 150.

Canonicatus duo nequeunt sine dispensatione in eadem persona concurrere, cap. 27. num. 6. pag. 208.

Canonicatum Regulariter excludit Parochialis, num. 7. ibid.

Cantabria.

Cantabriæ Patroni fruuntur fructibus, Beneficio vacante, cap. 16. num. 39. pag. 122.

Capax.

Omnes sunt capaces iuris Patronatus, qui non inueniuntur prohibiti, cap. 4. num. 3. pag. 26.

Capella. Capellania. Capellanus.

Capellaniæ Patronatus, pro missis dicendis, àn sit Ecclesiasticus, vel laicus, cap. 3. num. 10. pag. 18.

Capella, altare, vel sacellum, si à Rectore reparetur ex bonis fidelium, àn ipsius fia, vel cuius erat, num. 15. ibid.

Capelle constructionem nequit impedire Patronus in Ecclesia Patronata, cap. 4. num. 23. pag. 27.

Capellanus ad missas dicendas, àn possit substitutum deputare, Et quando, cap. 14. à num. 63. pag. 108.

Capellania àn possit fundari, cuius Capellanus non teneatur recitare Officium Diuinum, cap. 3. num. 26. pag. 20.

Capitale.

Capitalis, vel corporalis, àn sit pœna exilij, verbo Exilij. Pœna;

Capitulum.

Capitulo toto delinquentे, procedit Prælatus sine Adiunctis, cap. 11. nu. 29. 30. pag. 82.

Capitulum potest eligere Vicarium, etiam extra casum mortis Prælati, Et quando, cap. 12. num. 7. 8. pag. 87. 88.

Capitulum succedit in iurisdictione, quando Prælatus est captus à paganis, à num. 9. ibid.

Capitulum non succedit in iurisdictione Prælato excommunicato; sed Papa, à num. 12. vide, num. 13. 14. ibid.

Capitulum, Sede plena in Indijs non potest decernere censuras, num. 47. pag. 91.

Capitulum non potest assentiri ab Episcopo Unioni factæ suæ mensæ, cap. 15. num. 17. pag. 112.

Capitulo quando spectat collatio, ad Episcopum fit deuolutio, Capitulo non conferente, cap. 32. num. 17. pag. 244.

Capitulum, àn Et quando administret ob expulsionem Prælati, vel ipsius Vicarij Prælato in remotis agente, cap. 43. num. 49. 51. 52. p. 335.

Capitulo Ecclesiastico interfuerunt in certis casibus, Senatores Argentini, primasque Sedes occuparunt, cap. 38. à num. 29. pag. 296.

Capitulum Sede vacante.

Capitulum, Sede vacante, àn teneatur administrationem concedere præsentato virtute rescripti de ruego, y encargo, cap. 8. num. 3. pag. 56.

Index Rerum,

- Capitulum, an possit vacanti Ecclesiæ assignare visitatorem, num. 7. 35. pag. 57. 60.
- Capitulum, Sede vacante potest procedere ad priuationem Beneficij ob non residentiam Parochi, cap. 9. num. 34. pag. 67.
- Capitulum, Sede vacante, succedit in omnibus quæ sunt iurisdictionis Ordinariae in temporalibus, & spiritualibus, cap. 11. num. 2. & seqq. pag. 79.
- Capitulum, Sede vacante, dicitur Praelatus premortui Episcopi, num. 4. ibid.
- Capitulum, Sede vacante, succedit in his quæ sunt meræ necessitatis, non in his, quæ sunt liberalitatis, num. 5. 10. pag. 80.
- Capitulum, Sede vacante, non succedit in delegata iurisdictione ex priuilegio, vel commissione, à numer. 6. 9. pag. 79. 80.
- Capitulum, Sede vacante, non succedit in temporali iurisdictione, num. 8. ibid.
- Capitulum, Sede vacante, non succedit in facultate concedendi Beneficia ad liberam Episcopi collationem pertinentias, num. 5. 10. 79. 80. Limita, ut num. 18. pag. 81.
- Capitulum, Sede vacante, non potest donare, num. 12. pag. 80.
- Capitulum, Sede vacante, an possit Beneficia devoluta conferre, à n. 15. pag. 81.
- Capitulum, Sede vacante, an possit praesentare ad Beneficia Patronatus Episcopo competentis, num. 17. pag. 81.
- Capitulum, Sede vacante, an succedit in iure incarcерandi Canonicos, num. 26. pag. 82.
- Capitulum, Sede vacante, succedit in facultate procedendi cum adiunctis, numer. 27. ibid.
- Capitulum, Sede vacante, succedit in institutione facienda praesentatis, ex iure Patronatus, à num. 32. pag. cad.
- Capituli, Sede vacante, Vicarius potest concedere institutionem praesentato, si habeat mandatum à Capitulo, cap. 12. à num. 1. pag. 87.
- Capitulum, Sede vacante, tenetur infra octo dies Vicarium constituere, num. 2. ibid.
- Capitulo non eligente Vicarium, infra octo dies devoluitur electio ad Superiorem, num. 3. ibid.
- Capitulum hoc casu an possit purgare moram, à num. 4. ibid.
- Capitulum eligit Vicarium, postquam translatus præstat translationi consensum, num. 11. pag. 88.
- Capitulum, tempore electionis Vicarii, potest iurisdictionem diuidere, ac restringere, num. 15. ibid.
- Capitulum, Sede vacante, ad libitum potest Vicarium à se electum, reuocare, numer. 16. ibid.
- Capitulum, Sede vacante, intra annum non potest dimissorias concedere, num. 17. 18. 22. 23. 29. pag. 89.
- Capitulum, Sede vacante, intra annum dimissorias concedit arctatis, à num. 19. pag. 88.
- Capitulum, Sede vacante, intra annum potest extero Episcopo licentiam concedere ad Ordines conferendos, num. 24. pag. 89. & cap. 13. à num. 1. pag. 94.
- Capituli, Sede vacante, dimissoriæ durant post aduentum Praelati, re integra, cap. 12. num. 25. pag. 89.
- Capitulum, Sede vacante, intra annum potest, & debet testimoniales literas concedere, à num. 26. ibid.
- Capitulum, Sede vacante, intra annum abstinere delet à visitanda Diœcesi, à num. 35. pag. 90.
- Capituli, Sede vacante, Vicarius visitat Diœcesim, licet ei non sit specialiter commissum, num. 38. ibid.
- Capitulum, Sede vacante, potest licentias confessarijs Clericis datas à Praelato reuocare, non verò datas Regularibus, à numer. 41. pag. 91.
- Capitulum, Sede vacante, potest ferre censuras, à num. 44. ibid.
- Capitulum, Sede vacante, cognoscit an delictum sit comprehensum in Bulla Gregorianâ, à num. 48.
- Capitulum, Sede vacante, locationes, & officiorum nominationes, an possit sine causa reuocare, à num. 52. pag. 92.
- Capitulum, Sede vacante, licentiam concedit ædificandi Ecclesiam, ut acquiratur ius Patronatus, num. 55. ibid.
- Capitulum, Sede vacante, concedit nouitio licentiam pro renuntiatione successionis, num. 37. ibid.
- Capitulum, Sede vacante, admittit permutations Beneficiorum, à num. 58. ibid.
- Capitulum, Sede vacante, non succedit in fructus Ecclesiæ à qua transfertur Praelatus, quando ex consuetudine solum pertinent in casu mortis, sub numer. 10. pag. 88.
- Capitulum, Sede vacante, dispensat in irregularitatibus, in delicto occulto, cap. 13. numer. 29. pag. 97.

Et Verborum.

Capitulum, Sede vacante, dispensat in omnibus casibus, in quibus potest Episcopus, de iure communi, num. 30. ibid.
Capitulum, Sede vacante, dispensat cum illegitimi, ad Beneficium simplex, & Ordines Minores, num. 35. pag. 98.
Capitulum, Sede vacante, an dispenseat cum illegitimis, ad Canoniciatum in Ecclesia Cathedrali, à num. 36. ibid.
Capitulum, Sede vacante, non potest illegitimos ad Sacros Ordines promouere, num. 53. pag. 100.
Capitulum, Sede vacante, dispensat in interstitiis, num. 57. ibid.
Capitulum, Sede vacante, in Indijs ex priuilegio potest dispensare cum illegitivis, ad Sacros Ordines, cap. 14. à numer. 3. pag. 102.
Capitulum, Sede vacante, potest Parochiales Ecclesias ad tempus commendare, à numer. 32. pag. 105.
Capitulum, Sede vacante, potest nominare in terinarios, num. 44. pag. 106.
Capitulum, Sede vacante, succedit in augmentis iurisdictionis Ordinariæ, num. 46. pag. 107.
Capitulum, Sede vacante, quo ad Beneficia Indoram, idem potest, quod Episcopus, num. 47. ibid.
Capitulum, Sede vacante, potest substituere Sacerdotes idoneos, usque ad quatuor, quando præbendarij infra cum numerum conservantur, & qualiter, à num. 50. & 54. ibid. & pag. 108.
Capitulum, Sede vacante, succedit in commutatione ultimarum voluntatum, num. 56. ibid.
Capitulum, Sede vacante, potest prorogare executionem ultimarum voluntatum, numer. 57. ibid.
Capitulum, Sede vacante, an possit licentiam Parochis concedere, ut in aliqua univeritate literis operam dent, num. 69. 70. pag. 109.
Capitulum, Sede vacante, an possit vnire Beneficia, cap. 15. à num. 1. pag. 111.
Capitulum, Sede vacante, non potest extinguere Beneficia, neque Episcopi potest statem minuere, num. 3. 13. ibid. & pag. 112.
Capitulum, Sede vacante, data causa, tenetur supprimere Beneficia, num. 10. ibid.
Capitulum, Sede vacante, nullibi inuenitur prohibitus, supprimere Beneficia, numer. 11. ibid.
Capitulum, Sede vacante, non potest facere unionem, quando omnino extinguitur Beneficium, num. 14. ibid.

Tom. I.

Capitulum, Sede vacante, potest dissoluere unionem ab Episcopo factam, numer. 15. ibid.
Capitulum, Sede vacante, an percipiat emolumenta sigilli, & condemnationem, verbo Sigilli.
Capitulum, Sede vacante, Prælato successori rationem reddit de enolumentis sigilli, cap. 21. num. 29. 30. pag. 159.
Capitulum, Sede vacante, futuro successori rationem reddit de fructibus vacantibus, cap. 20. num. 27. pag. 151.
Capitulum, Sede vacante, incipit administrare à tempore approbationis Papæ, in Ecclesia, à qua transfertur Prælatus, cap. 24. num. 39. 42. pag. 190.
Capituli, Sede vacante, iurisdictio, & potestas durat, quosque literæ Apostolicae Episcopi in eo exhibeantur, cap. 28. à num. 8. pag. 215.

Captiuitas.

Captiuitas, & longa absentia morti æquiparatur, cap. 43. num. 54. pag. 335.

Captura.

Delinquens, exulatus, vel reus accedens ad locum prohibitum non punieatur, nisi capens fuerit, cap. 49. num. 44. pag. 381.

Carceratio.

Carceratio, an & quando in exilijs temporalis ponam impunetur, cap. 49. num. 74. pag. 384.

Cardinalis.

Cardinales possunt in aliena Dioecesi sine licentia celebrare, & quando, cap. 13. à num. 15. pag. 96.

Cardinalis non Episcopus gaudet Episcopi priuilegijs, num. 16. ibid.

Cardinalis collatio per indultum facta facit cessare vacationem Beneficij antè possessionem, cap. 29. num. 24. pag. 224.

Cardinalis Episcopus, ob causam, potest à Regno expelli, cap. 43. numer. 43. pag. 334.

Cardinalis Bellouacensis fuit a Regno Galliae electus, & quare, num. 41. ibid.

Cardinalium declaratio quam vim obtinet, cap. 22. num. 71. 76. pag. 171. 174.

Carolus V.

Carolus V. Imperator Fortissimi, & Maximus denominatione à Papa condecoratus, cap. 44. pag. 29. pag. 341.

Mm 2

Cap

Index Rerum,

Carolus V. Breue Apostolicum impetravit, ut Ecclesiastici Cathaloniae punirentur, cap. 47. num. 10. & aliud contra los Comuneros, num. 12. pag. 362.

Charta.

Regia charta prima contempta ab Ecclesiastico, expeditur secunda cum pena temporatuum, & successuè tertia, verbo Provisio.

Charta prima contempta incipit novum Iudicium, ratione contemptus, cap. 36. à num. 16. pag. 278.

Castella.

Castellæ, & Legionis Coronæ sunt unita Indianum Regna, cap. 7. à num. 43. pag. 53. cap. 18. num. 55. pag. 139. cap. 25. num. 64. pag. 199. cap. 20. num. 13. pag. 149. Castellæ Regibus conceduntur Indianum decimæ à Sancta Romana Sede, cap. 18. num. 7. pag. 134.

Castellæ, & Legionis nomine quæ Regna continentur, cap. 25. num. 61. pag. 199.

Castellæ Regna admittunt recursum ad Curiam sacerdalem in casu violentiæ, cap. 40. num. 29. pag. 311.

Castellæ admittit Regaliam cognoscendi de spolijs violentis Ecclesiasticorum, cap. 41. num. 7. 27. pag. 316. 318.

Castellæ probat praxim expellendi Ecclesiasticos in casu veræ necessitatis, cap. 43. numer. 14. pag. 324.

Ferdinandus V. Rex Castellæ Catholici prerogativa à Pontifice insignitur, verbo Catholicus Ferdinandus.

Castellæ in Regno, aut teneatur debitor creditori seruire, pro satisfaciendo debito, cap. 30. num. 19. pag. 389.

Castrum.

Castro, vel Ciuitate concessa, non intelligitur data supra iurisdictione, cap. 2. num. 10. 21. 26. 27. 28. pag. 11. 13. 14.

Castro vendito, transit cum eo Patronatus sili- li inhaerens, cap. 4. num. 48. pag. 30.

Catalonia.

Rex Catholicus obtinet in Catalonia ius Patronatus, cap. 1. num. 17. pag. 6.

Catalonia seruat Regaliam collendis fructus vacantes Ecclesiasticum, cap. 16. à num. 50. pag. 123.

Catalonia admittit recursum ad Curiam sacerdalem per viam violentiæ, cap. 40. num. 32. pag. 311.

Catalonia Senatus cognoscit de violentiis

spolijs Ecclesiasticorum, cap. 41. num. 12. pag. 317.

Catalonia probat praxim expellendi Ecclesiasticos in casu veræ necessitatis, cap. 43. à num. 10. & 15. pag. 331.

Catalonia, & Lusitania recesserunt ab obedientia Regis Catholici opera Ecclesiasticorum, cap. 46. num. 57. pag. 359.

Cathedralis.

Visitator mittebatur antiquitus Cathedralis vacanti, qui de Episcopo eligendo curaret, cap. 6. num. 3. 4. 15. 35. & seq. pag. 41. 45.

Cathedralis hebdomadarius non potest Missas vni debitae alteri applicare, cap. 10. num. fin. pag. 77.

Cathedrales à quo tempore erectæ in Indijs, cap. 1. num. 8. pag. 4.

Cathedralium Ecclesiæ Patroni sunt Reges in suis Regnis, num. 4. pag. 3. & cap. 16. num. 2. pag. 118.

Cathedralis Argentina non seruat omnino erectionm, quo ad decimarum divisionem, cap. 17. num. 56. pag. 130.

Cathedrales Indianum, & totius Orbis, referuntur, cap. 19. à num. 30. & 36. pag. 143. 144.

Cathedralis Ecclesia nunquam moritur, cap. 23. num. 37. pag. 183.

Cathedralis Ecclesia est simul Parochialis, cap. 17. num. 37. pag. 131.

Catholicus Rex.

Rex Catholicus nominat ad Cathedrales Praelatos à Papa confirmandos, cap. 6. num. 24. cum seqq. pag. 43.

Rex Catholicus in Hispania regulariter non presentat ad Beneficia inferiora, verbo Rex Catholicus.

Rex Catholicus procedit ad Praelatorum nominationem magna adhibita liberatione, num. 33. 34. pag. 45.

Rex Catholicus per diversa Consilia Regia sua regit, cap. 7. num. 41. & seq. pag. 53.

Rex Catholicus est defensor Christiani Orbis, protector Concilij Tridentini, & Legis Dei propagator, verbo Rex.

Rex Catholicus est Commissarius, vel quasi, aut Delgatus Apostolicus in Indijs ad ipsarum conuersionem, verbo Rex.

Ferdinandus V. Rex Castellæ, Catholici cognomento, & prerogativa à Sancta Romana Sede insignitur, cap. 44. num. 27. pag. 340.

Cetera verbo Rex. Hispania. Indiæ.

Causa.

Causa Regij Patronat. nō spectat ad Ecclesiasticū, cap.

Et Verborum.

cap. 14. num. 58. pag. 109. Sed ad Tribunalia Regia, cap. 34. à num. 32. pag. 262.
Causæ spoliorum Prælatorum tractantur in Regijs Audientijs Indiarum, cap. 21. à numer. 17. pag. 157.
Causæ Patronatus particularium pertinent ad Ordinarios Ecclesiasticos, cap. 34. num. 49. pag. 264.
Causæ Patronatus Regij Castellæ, Nauarræ, & Canarie spectant ad Cameræ Consilium, cap. 35. à num. 1. pag. 267.
Causa cognita, exequuntur mandata Regia in Regno Neapolis, cap. 30. num. 16. 17. pag. 230.
Causæ Regij Patronatus Indiarum Proregibus, Praesidibus, Audientijs, & alijs pertinent, dict. cap. 34. à num. 32. cum seqq. pag. 262.
Causæ amissione punitur, qui iuribus sui Principis derogare tentat, num. 53. pag. 265.
Causæ Patronatus Regij per viam violentiæ, ad Castellæ Senatum delatae, qualiter decidantur, dict. cap. 35. num. 4. 11. pag. 267. 269.
Causæ quæ plures referuntur, inter Ecclesiasticos coram sæculari agitatæ, quia ad Regium Patronatum spectabant, & concurrebat violentia, à num. 16. usque in finem, pag. 270.
Regius Fiscalis tenetur defendere causas Regij Patronatus, cap. 37. numer. 28. pag. 288.
Causæ nullæ, vel paucæ ad Superiorem Ecclesiasticum deuenirent, sublato remedio recursus ad Senatum, cap. 38. numer. 39. pag. 297.
Causæ Ecclesiasticorum pertinebant ad Principem sæcularem, usque ad tempora Constantini Imperatoris, cap. 43. num. 2. 3. pag. 330.
Causæ ad Principem spectantes in Regio Senatu deciduntur, cap. 44. numer. 16. pag. 339.
Causæ præminentiarum Principis accurate tractandæ sunt, num. 22. 23. pag. 340.
Causæ laicalibus non potest se immiscere Ecclesiasticus, cap. 45. num. 53. 54. pag. 351.
Causæ cognitionem requirit restitutio, via iustitiae concedenda, cap. 50. num. 25. pag. 389.
Causa mortua dicitur suscitata, dato Principi extraordinariori Rescripto, ut iterum de ea dispuretur, num. 38. pag. 391.
Causa deserta numquam dicitur, nisi facta declaratione, num. 54. pag. 392.
Causa coram Principe quomodocunque introducta cessat in ea inferior, n. 78. pag. 395.

Tom. I.

Causæ cognitione cessat, post rem iudicatam, numer. 26. pag. 389.
Causam denegatæ institutionis debet probare Ordinarius, cap. 11. à num. 51. pag. 84.

Censura.

Censuris potest Parochus ad residentiam compelli, cap. 9. à num. 39. pag. 67.
Censuras, & cessationem à Diuinis potest imponere Capitulum, Sede vacante, verbo Capitulum.
Censura Ecclesiastica affert damnum irreparabile; ideo recte ab ea appellatur quoad utrumque effectum, cap. 40. num. 9. pag. 309.

Christus Dominus.

Rex Catholicus defendit, & propugnat Christi Domini Legem, verbo Rex.
Christus habet dominium Ecclesiarum, & Beneficiorum, cap. 23. num. 33. pag. 183.
Christus reliquit Papam Ecclesiæ Vniuersalem Pastorem, num. 35. ibid.
Christus est sponsas, & caput Ecclesiæ, num. 34. 36. ibid.
Christi lex non tollit leges Politicas pro bono publico latas, cap. 45. num. 46. pag. 350.
Christianus Orbis defensor est Rex Catholicus, verbo Rex.

Circulus, Sphera.

Nominatio facta in circulo, vel Sphera, non debet admitti, verbo Nominatio.

Citatio.

Citatio Parochi requiritur, & qualiter, ut Beneficio priuetur, cap. 9. à numer. 36. 38. pag. 67.
Citatio, an sit necessaria in iudicio spolijs violentiæ ab Ecclesiastico commissi, cap. 41. numer. 6. 35. 37. pag. 315. 318.
Citatio, si sua putauerit interesse, quando addmittatur in causis spoliorum Ecclesiasticorum, num. 36. ibid.
Citatio, si sua putauerit interesse facit, ut accedens ad iudicium dicatur actor voluntarius, num. 38. pag. 319.
Citatio est primus actus processus, cap. 48. à num. 33. pag. 370.

Cuius, Ciuitas.

Princeps potest Ciuitatem vnam in duas dividere, vel duas ad vnam restringere, cap. 15. num. 46. pag. 116.
Ecclesiastici sunt ciues, & membra Reipublicæ, cap. 42. num. 6. pag. 323. cap. 45. à numer. 1. 21. 41. pag. 345. 347. 350.

Mm 3

Ci-

Index Rerum,

Cuius quis remaneat, etiam post Sacerdotium, & Religionis statum, cap. 42. num. 9. p. 323. cap. 45. à num. 3. p. 345.
Civitas non habens iura Imperij, non potest ab exilio reuocare damnatos, cap. 49. à numer. 12. p. 378.
Civilis Respublica est sibi ipsi sufficiens, & qualiter, cap. 46. num. 14. p. 355.

Clausula.

Clausula testamenti Regiae Elisabeth facit mentionem de concessione Indianorum, cap. 1. num. 3. p. 3.
Clausula, amobilitè ad nutum, adhuc hodie additur in prouisione Beneficiorum Indianorum, & quare, cap. 10. num. 41. p. 74.
Clausula testamenti D. N. R. Philippi IV. afferatur, circa prohibitionem alienationis rei ad Regnum pertinentis, cap. 18. numer. 41. p. 137.
Clausula Alter Nos in titulis, vel codicillis Proregum addita, quid importet, & qualiter procedat, cap. 26. à num. 38. p. 205.
Clausula hæc ad decorum magis, quam ad exercitium conceditur, num. 39. ibid.
Clausula testamenti D. N. R. Philippi IV. traditur, circa præsentationes Episcoporum, cap. 33. num. 51. p. 257.
Clausula, Dum alij non sit ius quæsitum, quid operetur, cap. 32. num. 30. p. 245.
Clausula quædam repellitur ab erectione Ecclesiae Argentine, qua facultas concedebatur Prælatis, interpretandi dubia illius, cap. 34. num. 41. p. 267.
Clausula testamenti D. N. R. Philippi III. expeditur, circa alienationem de re Regni factam, cap. 18. num. 42. p. 137.
Clausula testamenti D. N. R. Philippi IV. traditur pro subueniendis oppressis, cap. 38. n. 18. p. 294.

Clericus.

Clericorum intestatorum bona acquiruntur Archiepiscopo Valentiæ, in eo Regno, cap. 20. num. 6. p. 148.
Clericorum intestatorum bona in Indijs, suo casu, vt laicorum, colliguntur à Iudice dicto defunctorum, num. 14. p. 149.
Clericus minùs rectè viuens potest à suo Patre domo expelli, & verberari, correctionis causa, absque metu excommunicatio-nis, cap. 42. à num. 42. p. 328.
Clericus delinquens aliquando potest mitti suo Iudici, cum Episcolis factum continentibus, cap. 44. à num. 35. p. 342.
Clericus rixosus potest capi, & mitti suo Iudici, & quando, à num. 38. ibid.
Clericus in casu summae necessitatis, potest

conueniri iture defensionis coram sæculari, cap. 46. nam. 10. p. 354.
Clericus, vt disciplinam Clericalem, miles, & castra sequatur, potest ab Ecclesia extrahi, cap. 50. à num. 12. p. 388.
Clericus committens delictum læse Maiestatis, an gaudeat immunitate, cap. 47. num. 38. p. 364.

Coadiutoria.

Coadiutoria non excludit primum Beneficium, estque cum eo compatibilis, cap. 27. n. 9. p. 208.

Cognitio.

*Cognitio Senatus, in causis viuentia, in me-
ro facto consitit, cap. 39. num. 3. 55. 56. 58.
p. 300. 306.*
*Cognoscere de impedimento negatæ institutio-
nis, cui spectet, cap. 11. num. 52. p. 84.*

Collatio, Conferte.

*Collatio, scilicet institutio Canonica in Indijs, si non fiat ab Ordinario, infra decem dies, po-
test ab alio obtineri, cap. 1. num. 10. p. 4.*
*Collatio facta à quasi possessore conferendi, tem-
net, cap. 5. num. 19. p. 36.*

*Collatio non conceditur, deficiente Regia præ-
sentatione, cap. 10. num. 23. p. 72. Vide ver-
bo Beneficia.*

*Collatio libera Beneficiorum non spectat ad
Capitulum, Sede vacante, cap. 11. num. 5. 10.
p. 79. 80.*

Conferre Beneficia est donare, num. 12. ibid.

*Conferendi possessio acquiritur per unicam
collationem effectum sortitam, n. 19. p. 81.*

*Collationis liberæ Beneficia quæ, & quæ ne-
cessariae institutionis, verbo Beneficia.*

*Collatio, & institutio promiscue sumuntur, à
num. 35. p. 83.*

*Collatio Beneficiorum, & Præbendarum spe-
ctat ad Regem Gallie, vacante Sede, &
Vnde hoc processerit, cap. 16. num. 16. 22.
23. p. 120. ibid.*

*Collatio, scilicet institutio Canonica debet con-
cedi præsentatis, ex Regio Patronatu, cap.
22. num. 50. 56. p. 167.*

*Collatio Papæ, vel Cardinalis ex indulto fa-
cit cessare vacationem, antè possessionem,
cap. 29. à num. 23. p. 224.*

*Collatio nulla non turbat possessorem in sua
possessione, cap. 30. num. 43. p. 233.*

*Collatio alias nulla tenet, accidente Patroni
consensu, num. 45. ibid.*

*Collatio nulla tenet, Patrono non reclamante,
intrà tempus ad præsentandum datum, n.
46. 48. ibid.*

*Collationis actus interim in pendentii consider-
atur, nam. 47. ibid.*

Et Verborum.

collatio differtur, vel denegatur iuste dato
impedimento in persona praesentati, num.
49. ibid.

ri, cap. 48. à n. 59. p. 372.

Collatio iuste denegatur, presentatione non
exhibita, intra tempus assignatum, n. 50.
ibid.

Comestabilis.
Rex Catholicus dicitur in Indijs Comesta-
bilis exercitus Dei, & primus motor,
conuersonis Infidelium, cap. 26. à n. 13.
p. 202.

Collatio à Vicario reuocato, reuocationem ig-
norante facta, an, & quando teneat, cap.
24. à n. 34. p. 189.

Commissarius.

Collatio Beneficij non vacantis, est nulla, cap.
31. n. 47. 49. p. 240.

Commissarij Apostolici, & Nuntij exhibent
suas literas Regi, antequam illis utantur.
cap. 7. n. 18. p. 51.

Collatione liberam Beneficiorum habentes, vt
Papa, & alij, an teneantur digniores eli-
gere, cap. 33. n. 34. & seqq. p. 255.

Commissarius Generalis Sancti Francisci, pro
Provincijs Indiarum, eligitur à Rege Ca-
tholico, n. 23. ibid.

Collatio Beneficij Patronatus sine Patrono
est nulla, cap. 32. n. 33. 34. p. 245.

Commissarius Apostolicus, vel quasi, conside-
ratur Rex Catholicus in Indijs, verb. Rex.

Collatio data facit cessare vacationem, &

Concessio.

dicitur tunc actus consummatus, cap. 34.
n. 5. p. 259.

Regalias non includit concessio alias ampli-
sima, cap. 2. n. 8. 9. p. 11.

Collatio irregulari facta est nulla, & datur
fructuum restitutio, n. 22. p. 261.

Concessio, & gratia à Sede Apostolica Regi-
bus facta, in quolibet illorum videtur re-
petita, verb. Gratia.

Collatio ab irregulari facta tenet, nam. 23.
ibid.

Concessum Regibus non transmittitur ad suc-
cessores extra Coronam, & Regnum, verbo
Regibus.

Conferri quando pos sit primum Beneficium,
ad huc non obtenta possessione secundi, cap.
27. n. 44. p. 212.

Concilium.

Collatio Beneficij potest concedi, non vocato
primo possessore, num. 27. 28. 46. p. 210.
212.

Papa est maior Concilio, cap. 3. num. 41. p.
22.

Collector.

Collectores spoliorum Praelatorum in Gra-
cia impie nimis agebant; Vnde ob hoc,
dicunt aliqui, Gracos à Sede Romana re-
cessisse, cap. 20. n. 33. p. 151.

Concilium Rhemense prohibuit, detineri ab
aliquo bona Episcopalia vacantia, cap. 6.
n. 39. p. 46.

Collegium.

Collegia Ecclesiastico Patronatus perpetuo
relictus, est Ecclesiasticus, cap. 3. num. 19.
20. pag. 19. intellige, vt n. 21. 32. 33. p.
20. 21.

Concilium Limense quid statuerit, circa resi-
dentiam Canonicorum, & Præbendario-
rum, cap. 9. n. 46. p. 68.

Collegium, & Beneficium simplex potest Pa-
tronus obtainere, per propriam praesen-
tationem, cap. 33. à n. 10. & 12. p. 251.

Concilium Tridentinum servabatur in prou-
sione Parochialium Patronatus, cap. 10.
n. 39. p. 74.

Colligere.

Papa potest Concilio Generali derogare, cap.
14. n. 16. p. 103.

Vacantia bona Ecclesiarum colligere, & cu-
stodire, est Regalia, verb. Regalia.

Concilij Tridentini Protector est Rex Catho-
licus, verb. Rex.

Reges, & Principes faciunt colligere, & cu-
stodire bona vacantia Ecclesiarum, verbo
Reges.

Concilij Lateranensis derogatio datur, in
Bulla concessionis Decimarum Indiarum,
cap. 19. num. II. p. 141.

Commendatarius.

Commendatarij Laici primis temporibus, in
Indijs se immiscebant spiritualibus, &
qualiter, cap. 10. n. 4. p. 70.

Concordia.

Commendatarius Laicus, an facere pos sit in-
formationem contra Parochum sue Com-
mendæ, animo presentandi eam superio-

Concordia inita inter Reges Catholicos, &
primos Indiarum Episcopos, servatur in
Insulis, in prouisione Beneficiorum primis
temporibus, cap. 10. n. 29. p. 73.

Concordia haec integra traditur, cap. 19. à n.

1. p. 140.

Concordia ad firmitatem obligantur Episco-
pi suo, & successorum nomine, num. 13. 26.
27. p. 142. 143.

Concordia quid contineat circa habitum Ec-
clesie

Index Rerum,

elephantorum, ordines conferendos, facta servanda, n. 18. p. 142.
Archiepiscopus Hispanensis est Metropolitanus Indiarum, ex concordia, numer. 22. ibid.
Concordia quid contineat, circà auri extractionem ex Indijs faciendam, numer. 23, ibid.
Concordia Regiae Eleonoris, & Cardinalis Conuenarum, pro Corona Aragoniae facta adducitur, qua rexit P. Diana contrà expulsionem Ecclesiasticorum, cap. 46. n. 38. cum seqq. p. 357.
Concordia hæc passim apud Doctores reperiatur, & affertur, n. 39. ibid.
Concordia hæc fuit multoties à Sancta Sede approbata, n. 40.
Concordiae huius verba non sunt fideliter à P. Diana relata, à n. 43. p. 358.
Concordia hæc probare videtur, Sanctam Sudem approbasse expulsionem in casu veræ necessitatis, n. 49. ibid.
Concordiae verba fideliter, & integra referuntur, n. 44. 45. p. 358.
Concordia hæc damnat expulsionem Ecclesiasticorum, facta causa factam, n. 46. ibid.

Concubina. Concubitus.

Concubitus Episci consacrati dicitur Adulterium, verb. Adulterium.
Concubitus cum mortua, quæ fuit coniugata, an sit adulterium, verb. Copula.
Concubinae donando Princeps creditur in lege prohibente, dispensasse, cap. 30. n. 9. p. 228.

Concursum.

Indiarum Beneficia, novo iure, prouidentur per concursum, & intitulum, cap. 10. n. 34. cum seqq. p. 73.
Concursus quando non sit necessarius, in Beneficijs Patronatus, cap. 31. a num. 19. p. 237.
Concursu quando conferuntur Beneficia digniores eliguntur, cap. 33. n. 36. p. 255.
Concursu non confertur Parochialis, Canonici accessoriè unita, cap. 27. n. 13. p. 209.

Conditio.

Conditiones quascumque licet apponere in fundatione Patronatus, dummodo ipsius naturæ non repugnant, nec sint incompositibiles, cap. 3. n. 26. p. 20.
Conditionalis, & dubia presentatio qualiter admittatur, cap. 34. n. 15. p. 261.

Confessarius.

Confessarios Clericos à Prælato probatos, po-

test Capitulum, Sede vacante, reuocare; non verò Regulares, cap. 12. a n. 41. p. 91.

Confessio.

Confessio incidenter, & ad alium finem facta non attenditur, cap. 19. n. 44. p. 145.

Confinatio.

Confinire, & relegare, an possit Index ad locum sibi non subiectum, cap. 49. a n. 83, & 88. pag. 385.

Confirmatio. Confirmatus.

Episcopus confirmatus, nondum consecratus quæ facere possit, verb. Episcopus. Papæ electio habet vim confirmationis, cap. 27. num. 47. p. 212.

Confiscatio.

Confiscatis bonis, an confiscetur ius Patronatus, cap. 4. n. 55. cum seqq. p. 31.

Confraternitas.

Confraternitatis Patronatus, an sit Ecclesiasticus, vel Laicalis, cap. 3. num. 11. pag. 18.

Confraternitate extinta, remanet liberum beneficium illi annexum, cap. 4. n. 67. p. 32.

Confusio.

Confusio maxima esset in Republica, si Ecclesiastici non servarent communites, & Politicas leges, cap. 45. n. 43. p. 350.

Consecratio.

Consecrationis tempore Prælati iurant fidilitatem Sanctæ Romanae Sedi, cap. 22. n. 1. p. 163.

Consecrationem, an præcedere debeat iuramentum, n. 3. ibid.

Consecratus nondum Episcopus, confirmatus tamè quæ facere possit, verb. Episcopus.

Consecratio, intrà quod tempus, debet obtineri, post Apostolicam confirmationem, cap. 28. a n. 26. p. 216.

Consecratio Episci qui Episcopos requirat, a n. 34. p. 217.

Consensus.

Consensus Ordinarij est necessarius, ut Patronatus acquiratur, cap. 4. n. 12. 18. 34. 41. p. 26. 29.

Consensus Ordinarij potest ex post facto exhiberi, n. 19. p. 27.

Consensus Domini requiritur, ut feudum in alium transferatur, n. 40. p. 29.

Con-

Ex Verbo Utrum.

Consensus Ordinarij non est necessarius, quando Patronatus in Ecclesiam, vel Compatriorum transit, cap. 5. num. 20. 21. 28. pag. 36. 37.

Consensus Ordinarij requiritur, quando Patronatus ab una Ecclesia transfertur in aliam, num. 22. pag. 36.

Consensus Ordinarij potest praestari, etiam extra Diocesim, num. 30. 31. pag. 37.

Consensus Ordinarij an sit necessarius in dispensatione Apostolica, circa residentiam Parochi, cap. 9. num. 10. pag. 64.

Consensus translati requiritur ad translationem perficiendam, cap. 23. num. 52. pagin. 185. cap. 24. à num. 1. pag. 186.

Consentire communiter solent in Episcopos, promoti, cap. 29. num. 25. pag. 224.

Consensu promoti deficiente nihil operatur Beneficiorum prouisio, num. 26. ibid.

Consensu translati pendente, remanet primæ Ecclesiæ Prælatus translatus, cap. 24. num. 2. pag. 186.

Consensus Prælati praefitus ad secundam Ecclesiam inducit primæ renuntiationem, num. 10. pag. 187.

Consensu translati non petito, quando potest fieri translatio, num. 11. cum seqq. ibid.

Consensus translati non expectatur, quando ad ipsius preces fit translatio, num. 16. ibid.

Consensus, vel dissensus prouisi, vel translati debet exprimi intrâ tempus assignatum in presentatione, cap. 31. num. 35. pag. 238.

Consensus presumitur, si non repellatur presentatio, & alijs signis, à num. 36. ibid.

Ordinarius potest compelli ad consensum præstandum, vt Patronatus instituatur, cap. 4. numer. 17. pag. 26.

Consilium.

Consilium Indiarum an recognoscatur, & examinet patentes à Generali Societatis Iesu emanatas, ut alias, cap. 7. à num. 34. pag. 52.

Consilium unum nequit in iurisdictione alterius quidquam decernere, nisi proprio Consilio vocato, num. 42. 43. pag. 53.

Consilio proprio Regni nisi utatur Rex in eo aliquid statuens; habetur veluti exterus Princeps, num. fin. pag. 54.

Consilium Supremum an emendare possit decreta in causis violentiæ prolata à Cancellariis, cap. 50. à num. 30.

Consilia suprema solent ex eisdem actis mutare sententiam, cap. 27. num. 52. & seq. pag. 167.

Consilium Supremum iteratò rem resoluens presumitur non errare, cap. 48. à num. 40. pag. 370.

Con il. Indiarum vota sequi tenetur Prærex, & q. in ab. Verbo Prorege.

Constantinus.

Constantinus Imperator elecit seditiones Ecclasticos, cap. 43. à num. 1. & 6. pag. 330.

Constantinus Imperator admittere noluit libellos contrâ Episcopos oblatos, numer. 4. ibid.

Visque ad tempora Constantini Imperatoris cognoscet Triceps secularis de causis Ecclasticorum, num. 3. ibid.

Constitutio.

Constitutiones nouæ Apostolice disponunt de fructibus vacantibus extra Indias, cap. 19. num. 40. 50. 51. pag. 144. 146. ita etiam de spolijs, cap. 20. à numer. 2. pag. 148.

Consuetudo.

Consuetudine saltim admissum est in Indijs data delegatione, vt nominatus admittatur ad gubernandum Episcopatum, cap. 8. à numer. 11. & 13. pag. 57.

Consuetudo, vt fructus Ecclesiæ spectent Capitulo, Sede vacante, in casu mortis Prælati, non extenditur ad cism translatonis, cap. 12. num. 10. pag. 88.

Consuetudo à Bulla Cœnæ improbata qualis fit, cap. 39. num. 40. pag. 304.

Consuetudo à lege Regia approbata in causis violentiæ, que num. 41. ibid.

Consuetudo immemorialis à Sancta Sede probata in hac materia traditur, à num. 42. ibid.

Consultatio.

Consultatio quædam Senatus Cathalonici traditur, & intelligitur, cap. 31. à numer. 58. pag. 240.

Contemptus.

Regi mandati contemptus dicitur graue pecacum, cap. 36. num. 20. 26. 27. pag. 279. 280.

Contractus.

Princeps creditur dispensasse contractum prohibitum celebrando, cap. 30. numer. 10. pag. 228.

Contradictor.

Legitimus contradictor, quando sit praesentatus, vt alij possessio Beneficij non tradatur, cap. 32. num. 28. pag. 245.

Patronus quando sit legitimus contradictor.

Index Rerum,

vt non conferatur alicui Beneficium, numer.
29. *ibid.*

*Conradiet de iure dicitur praesentatus, qui
habet ius ad Beneficium, num. 31. *ibid.**

Contraria.

*Contraria in eodem agu non possunt concurre-
re, cap. 19. num. 52. pag. 146.*

Conuersio.

*Rex Catholicus in Indijs est primus motor, &
Comestabilis exercitus Dei pro conuersione
infidelium, verbo Comestabilis.*

*Papa alijs committit infidelium conversionem,
cum ipse non possit obire Orbem, cap. 26. nu-
mer. 15. cum seqq. pag. 202.*

Copula.

*Copula habita cum mortua, an sit adulterium,
si illa fuit coniugata, cap. 23. num. 9. pag.
180.*

Corepiscopus.

*Corepiscopus non est verus Episcopus, cap. 28. n.
53. pag. 219.*

Corona.

*Coronæ non præiudicant Reges, quando conce-
dunt res Regni, cap. 18. num. 36. & seqq.
pag. 137. & num. 46. pag. 138.*

*Corona Castellæ, & Legionis concessa fuere
Regna Indianorum, verbo Castellæ.*

*Corona semper est una; & nunquam moritur,
num. 57. pag. 139.*

*Corona Castellæ, & Legionis unita sunt In-
diarum Regna, verbo Castella, Indiæ.*

Correctio.

*Pater potest correctionis causa filium Cleri-
cum verberare, absque metu Excommunica-
tionis, verbo Clericus.*

Creditor.

*Creditor an acquirat Patronatum, traditisi ei
iure pignoris bonis, quibus inhabaret, cap. 4.
num. 50. 51. pag. 30. 31.*

*Creditores spoliorum Prælatorum, in Regijs
Audientijs Indianorum ius suum ducunt;
ad Pontificale nullum possunt habere, cap.
21. à num. 17. cum seqq. pag. 157. & nu-
mér. 25. pag. 158.*

*Creditor an possit cogere debitorem, ut sibi ser-
viat pro extinctione debiti, cap. 50. num. 19.
pag. 389.*

Cura animarum, Curata.

*Animarum Cura est inseparabilis à residentia,
cap. 9. num. 3. pag. 63.*

*Beneficia Curata Indijs, nouo iure, per con-
cursum, edicta, & in titulum prouidentur,
cap. 10. à num. 35. 39. pag. 74.*

*Beneficia Curata, an possit obtinere dispensa-
tus ad omnes Dignitates, cap. 14. à num. 13.
pag. 103.*

*Curatum Beneficium, ut obtineat illegitimus:
debet in specie dispensari, à num. 15. *ibid.**

*Curata Beneficia possunt absque concursu con-
ferri, ex Papæ dispensatione, cap. 31. num. 8.
31. pag. 236. 238.*

*Dignior quis dicatur, in animarum Cura, vera-
bo Dignus.*

*Cura animarum non debet esse diminuta, cap.
9. num. 4. pag. 63.*

Curia.

*Regni Curia contradixit, quando Petrus II.
Aragonie Rex Patronati Regio in ma-
nus Papæ renuntiauit, cap. 1. num. 27. pag.
7.*

*Curia Romana dirigit dispensationes matrimo-
niales Episcopo viciniori, non Capitulo, Sede
vacante, cap. 11. num. 7. pag. 80.*

*Curiæ stylus reddit incapacem pensionis eum,
qui est incapax Beneficij, cap. 13. num. 40.
pag. 99.*

*Curia Regia, qualiter procedat, in Regno Sici-
lie, ad spolia Prælatorum, cap. 21. à num.
56. pag. 161.*

*Curiæ Romana obseruat, conferre Beneficia va-
cantia, antequam secundæ Ecclesiæ adqui-
ratur possessio à promoto, cap. 24. à numer.
26. pag. 188. cap. 27. à nu. 45. pag. 212. cap.
29. num. 21. 27. 29. pag. 224.*

*Curiæ Romana habet, pro magna distantia, quid
quid est extra Italiam, cap. 36. num. 32. pag.
281.*

*Curia, seu Rota Romana probat recursum ad
Seratum Regium, legitime interpositum,
cap. 38 num. 26. pag. 296.*

*Curiæ Romana distat multum ab Indijs, cap. 36.
num. 32. pag. 281. cap. 43. num. 23. pag.
332.*

*Curiæ Regia, & Ciuitas Vbi Princeps, Prorex,
Regia Audientia, & sigillum Regium est,
intelligitur comprehendi in sententia exilijs,
ut ab illis abstineat exul, cap. 49. à num. 30.
pag. 380.*

*Curiæ nomen quid complectatur, num. 35. *ibid.**

Custodia.

*Custodia Beneficij vacantis Ordinario compe-
tit, verbo Ordinario.*

*Custodia, & collectio spoliorum Prælatorum,
qualiter fiat in Indijs, & in Hispania, cap.
21. à num. 10. pag. 157.*

Et Verborum.

D

Damnatus

Damnati nostri temporis non aequantur deportatis, verbo Deportatis.

Damnatus ad triremes debet servire in proprijs, non in alienis, cap. 49. num. 84. pag. 385.

Damnatus ad triremes an gaudet immunitate Ecclesiastica, cap. 50. à numer. 8. pag. 388.

Damnum.

Censura Ecclesiastica affert damnum irreprensibile, ideo appellatio ab ea interposita procedit, quoad utrumque effectum, cap. 40. num. 9. pag. 309.

Damna multa experintur Sede vacante, cap. 8. à num. 14. pag. 57.

Debitor.

Debitores, exactores tributorum, & alij, an, & quando possint ab Ecclesia extrahiri, cap. 50. à num. 14. pag. 389.

Debitor in Castella, an teneatur seruire creditori, pro debito, num. 19. ibid.

Debitoris bona ad Ecclesiam delata extrahuntur pro satisfactione debiti, num. 20. ibid.

Decimæ.

Decimæ Indianorum conceduntur à Sancta Romana Sede Regibus Catholicis, cap. 1. num. 12. pag. 5. cap. 18. num. 7. 56. pag. 134. 139. cap. 22. num. 49. pag. 167.

Decimæ sunt temporales, licet ius percipiendi eas sit spirituale, cap. 16. num. 20. pag. 120.

Decimæ tanquam temporales, eleemosynis, & subsidijs subiiciuntur, num. 21. ibid.

Decimæ, primitiae, & iura conferendi qualiter spectent Regi Catholico in Cathalonia, à num. 57. pag. 123.

Decimæ, qua forma diuidantur in Indijs, cap. 17. num. 13. 21. 23. 26. 27. 37. 41. 50. 54. pag. 127. 128. 129. 130. cap. 19. à num. 12. pag. 141.

Decimæ, iure antiquo quomodo diuidebantur, & distribuebantur, num. 22. pag. 142.

Decimarum pars, secundum erectiones Indianorum spectat fabricæ Ecclesiarum, & Hospitalibus, num. 28. 46. 47. 51. pag. 143-145. 146.

Decimarum pars Parochis, & Sacrifice ex erectionibus competit, num. 31. 33. 42. 43. 45. 52. pag. 143. 144. 145. 146.

Decimæ Indianorum Ecclesijs redonantur, & retinent primæuam naturam, cap. 18. à num. 9. 29. 30. pag. 134. 136. cap. 19. à num. 7. pag. 141.

Decimæ sunt temporales, quando Dominae temporali conceduntur, cap. 18. num. 8. 29. pag. 134. 136.

Decimæ redonatae spectant Regi donari, vacante Ecclesia, cum cessa ratio donationis, Prælato mortuo, & qualiter, à num. 10. pag. 134.

Decimæ redonantur Prælati in eorum alimenta, num. 11. 31. ibid. & 136.

Decimis dimissis Regi, quando non sufficiunt, soluuntur Prælato quinquaginta millia marapetina ex ærario Regio, verbo Quinquaginta.

Decimarum applicationem retinet Papa tempore vacationis, quando erigit Episcopatum, & distribuit illius decimas, verbo Papa.

Decimarum concessio Prælati facta an debeat perpetua censi, cap. 18. num. 28. 35. pag. 136. 137.

Decimarum Indianorum Bulla, refertur, verbo Bulla.

Decimæ, ex quibus rebus soluantur in Indijs, ex Concordia, cap. 19. num. 21. pag. 142.

Decimæ semel factæ prophane temporaliatum nomine continentur, cap. 42. num. 27. pag. 325.

Decimæ personales non soluantur in Indijs, cap. 19. num. 32. pag. 144.

Prælati de decima parte bonorum in pios usus qualiter testabantur, verbo Prælati.

Decisio.

Regia decisione, & determinatione pendente, nihil nouari oportet, cap. 50. num. 77. pag. 395.

Declaratio.

Declaratione facta, dicitur causa, vel applicatio deserit, vel non, non antea, cap. 50. num. 54. pag. 392.

Declaratio Cardinalium quam vim obtineat, cap. 22. num. 71. 76. pag. 171. 174.

Decretum.

Decretum Regium, quo iussum fuit informari super materia fructuum vacantium Indianorum, refertur, cap. 18. n. 4. pag. 133.

Index Rerum,

Decreta in causis violentiae, per Senatum prolati habent vim rei iudicatae, cap. 50. num. 29.

Decreta hæc à Cancellarijs data, an emendari possint per Supremum Senatum, & num. 30.

Defectus.

Defectus omnes debent exprimi, ut illos dispensatio comprehendat, verbo Dispensatio.

Defensio, Defensor.

Defensio naturalis appellatur æconomica, & politica Principis potestas, ideo à nemine impeditur, cap. 37. num. 39. pag. 289. cap. 38. à num. 1. pag. 293.

Defensores extraordinarij, non ordinarij, discuntur Principes, in causis violentiae, cap. 39. num. 4. 33. 52. cum seqq. & num. 59. pag. 300. 303. 305. 306.

Defensio inculpatæ tutelæ dicitur recursus ad Senatum, quando ab Ecclesiastico exequitur sententia, legitime appellata, num. 9. pag. 300.

Defensio hæc extra iudiciale cessat, legitime procedente Ecclesiastico, numer. 11. pag. 301.

Defensio sera prodeesse non soleat, cap. 41. à num. 41. pag. 319.

Defensionis iustæ modus intrat, data summa necessitate, cap. 46. à num. 7. cum seqq. pag. 354.

Defensionis iustæ modus cessat, quando non datur periculum in mora, num. 19. pag. 355.

Definire.

Quæ in vitroque iure tractantur, non facile definiuntur, ideo describuntur, cap. 3. num. 1. pag. 17.

Degradatio;

Degradatio, quæ imponitur pro delicto læse Majestatis, iuris ordine servato, fit, cap. 43. num. 48. pag. 335.

Degradatus ad Beneficium Patronatus à Papa restitutus, non præiudicat Patrono, nisi Papa exprimat, cap. 3. num. 52. pag. 23.

Delegatus.

Rex Catholicus in Indijs, ad conuersionem Indianorum, est quasi Delegatus, vel Commissarius Papæ, cap. 25. à num. 4. cum seqq. pag. 193.

Delegatus Apostolicus, vel quasi conside-

ratur Litus, virtute Apostolici rescripti procedens, cap. 47. num. 8. pag. 361.

Deliberatio.

Reiteratio actus importat deliberationem, cap. 48. num. 41. pag. 370.

Delictum.

Delicta quædam potius per sacerdotes, quam per Ecclesiasticos vindicantur, cap. 47. numer. 41. pag. 364.

Delictum, an sit ex comprehensis in Bulla Gregoriana, cognoscit Capitulum, Sede vacante, cap. 12. à num. 48. pag. 91.

Delphinatus.

Delphinatus admittit recursum ad Curiam sacerdotalem in casu violentiae, cap. 40. numer. 41. pag. 312. cap. 41. num. 25. pag. 317.

Denegatio.

Institutio Canonica, an, & quando possit denegari, cap. 11. num. 50. 60. pag. 84. 85.

Deportatus.

Pena exilij perpetui successit in locum deportationis, cap. 49. num. 18. pag. 379.

Deportatio successit in locum aquæ, & ignis interdictionis, num. 19. ibid.

Deportatis non æquiparantur damnati nostri temporis, num. 20. ibid.

Depositio.

Episcopi depositio potest admitti, ob bonum publicum, cap. 24. num. 15. pag. 187.

Depositionem incurrit Ecclesiasticus pro delicto, in quo secularis morti subiicitur, cap. 47. num. 47. pag. 365.

Deprecatorium Rescriptum.

Rescriptum deprecatorium Capitulo, Sede vacante, dirigi solitum, ut admittat presentatum ad gubernandum, traditur, cap. 8. num. 4. pag. 56.

Derogatio.

Derogationes contentæ in Concilio Tridentino non comprehendunt Regios Patronatus, cap. 2. num. 4. pag. 10.

Derogationes generales Papæ non includunt Regios Patronatus, cap. 3. numer. 47. pag. 23.

Derogatio Ecclesiastici Patronatus non admittitur in Hispania, num. 48. ibid.

De

Et Verborum.

Derogatio, aut mutatio Regij Patronatus,
non debet admitti, cap.37. num. 11. pag.
285.

Desertio.

Deserta causa, vel appellatio, an & quan-
do, & à quo possit instaurari, cap.50. à
num.43. cum seqq. pag.391.

Desertio quando proponitur, solet de meritis
causæ cognosci, à num. 47. ibid.

Desertionis à pronuntiatione, sicut ab igne
debet cauere bonus Index, num.51.

Deserta appellatio, vel instantia nunquam
dicitur, nisi facta declaratione, numer.
54.

Detectio.

Indiarum Occidentalium detectio traditur,
cap.1. à num.1. pag.2.

Deudolutio.

Deuoluta Beneficia, an possit conferre Capi-
tulum, Sede vacante, cap.11. à num.15.
pag.81.

Deuolutio est ad Episcopum, quando Capi-
tulo spectabat collatio, cap.32. num.17.
pag.244.

Deuolutio fit ad Ordinarium, pro ea vice,
quando Patronus est negligens in presen-
tando, num.46. cum seqq. pag.247.

Deuolutionis iure potest Prelatus alium ada-
mittere ad Beneficium, reiecto excommuni-
cato presentato, cap.34. num.26. p.262.

Diadema.

Regius Patronatus est gemma præciosa Regij
diadematis, cap.1. num.24. pag.7.

P.Diana.

P. Antoninus Diana impugnat praxim ex-
pellendi à Regno Ecclesiasticos; sed per-
peram, cap.46. à num.1. cum seqq. pag.
354.

Dioecesis.

Dioecesis diuisio fit à Papa, vocato Princi-
peterritorij, verbo Diuisio.

Dioecesis suffraganei plena, an & quandò
possit à Metropolitano visitari, cap.8. à
num.38. pag.60.

Dioecesis non potest visitari, intrà annum
vacantis, cap.12. à num.35. pag.90.

Episcopus potest in aliena Dioecesi de licen-
tia Capituli, Sede vacante, exercere que-
sunt Ordinis, & Consecrationis, cap.13. à
num.1. pag.94.

Dioecesani licentia requiritur, ut Episcopus

Tom.I.

valeat Pontificalia exercere, à numer.4.
pag.95.

Dioecesano non subditur Episcopus exterus,
à num.19. pag.96.

Dioecesanus presumitur notus Episcopo, cap.
31. num.23. pag.237.

Episcopus, quando possit proprios subditos ad
alienam Dioecesim confinare, vel relegare,
cap.49. num.85. pag.385.

Vide verbo Prælatus.

Dioecesis Papæ est uniuersus Orbis, cap.136.
num.34. pag.98.

Dignitas. Dignus.

Magis dignum trahit ad se minus d'gnas,
cap.3. num.32. pag.20.

Dignitates, & Canonici Cathedralium non
possunt esse Visitatores in Indijs, Sede
vacante, cap.12. numer.39. 40. pag.
90.

Papa potest esse Index in causa propriæ Digni-
tatis, sed non quando tangit propriam
personam, cap.26. num.4. pag.201.

Dignus omisso digniori, an possit praesenta-
ri, cap.33. à num.13. pag.251.

Digni, omissis dignioribus, possunt praes-
entari ad Beneficia simplicia, num.17. pag.
253.

Digniores semper ad Parochiales praesentan-
di, à num.19. ibid.

Dignior non electus ad Parochiale potest
appellare, à num.20. ibid.

Dignior in animarum Cura, quis dicatur, nu-
mer.22. ibid.

Digniori non electo, peccat eligens, numer.
24.

Dignitatem pristinam, & statum recuperat
exul regressus, post tempus exilij, cap.
49. à num.63. pag.383.

Dignitatem nouam non consequitur exul re-
gressus, nisi tanto tempore elapsi, quo exu-
lavit, num.65.

Dignior in Beneficio debet residere, illudque
sequi in celebrando obtinens plura, ex dis-
pensatione, cap.27. à num.11. pag.209.

Dimissoria.

Dimissorias ad Ordines obtinendos, an conce-
dat Visitator Ecclesie Cathedrali vacant;
missus, cap.8. num.28. pag.59.

Dimissoria non possunt concedi à Capitulo,
Sede vacante, intrà annum, cap.12. à nu-
mer.17. cum seqq. nisi arctatis, a numer.
19. pag.88.

Dimissoria à Capitulo concessæ durant, posse

No

abo

Index Rerum,

ad eum Episcopi, re integra, num. 25.
pag. 86.
Eiusm, & testimoniales literæ differunt, num. 27. ibid.

Dispensatio.

Dispensari àn possit in residentia Parochi à Prælato, vel Papa, cap. 9. à num. 8. pag. 64.
Dispensatio Apostolica àn sit nulla, quoad residentiam Parochi, sine consensu Ordinarij obtenta, num. 10. ibid.
Tissensations matrimoniales Apostolicæ diriguntur Episcopo viciniori, non Capitulo, Sede vacante, cap. 11. num. 7. pag. 80.
Capitulum, Sede vacante, dispensat in omnibus casibus, in quibus potest Episcopus de iure communi, cap. 13. numer. 30. pag. 97.
Capitulum, Sede vacante, dispensat in irregularitatibus, ex delicto occulto, numer. 29. ibid.
Dispensat Capitulum, Sede vacante, in casibus Pontificis, data summa necessitate, num. 31. ibid.
Dispensandi facultas quando possit ab Episcopo delegari, num. 32. pag. 98.
Dispensari, quando intelligatur, per solam Principis gratiam, à num. 41. & 49. cum seqq. pag. 99.
Dispensandi facultas favorabilis est; dispensatio odiosa, cap. 14. à num. 9. pag. 103.
Dispensatio ad omnes Dignitates, non trahitur ad Beneficia Curata, num. 13. ibid.
Dispensatus ad Ordines, & atatem non censetur dispensatus ad Beneficia Curata, numer. 14. ibid.
Dispensatio in specie debet obtineri ab illegitimo, ut valeat Curatum asequi, numer. 15. ibid.
Dispensatio, ut omnes defectus complectatur debent exprimi, num. 18. pag. 104.
Dispensatio debet in literis constare, alias deficit concedentis intentio, num. 26. ibid.
Papa dicitur uniuersalis dispensator in Benefcialibus, cap. 23. à num. 27. pag. 181.
Dispensare àn possit Episcopus confirmatus, non dñs consecratus, verbo Episcopus.
Dispensatione Pontifícia possunt retineri Beneficia à promoto, cap. 29. à num. 10. pag. 222.
Dispensatio noua requiritur, ut retineantur Beneficia à translate ad aliam Ecclesiam, num. 13. pag. 223.
Dispensatione Pontifícia possunt duo Episcopatus ab uno obtineri, num. 15. ibid.
Dispensatus quando quis intelligatur ab omni macula, à num. 34. 36. pag. 225.

Dispensare cùm incapaci, quando præsumatur Princeps, cap. 30. à num. 8. cum seqq. pag. 228.
Dispensatio duplex requiritur in Episcopo Regulari, ut testari possit, cap. 20. à num. 46. pag. 153.
Dispensatio unica sufficit in Episcopo Regulari ad testandum de bonis patrimonialibus, num. 48. ibid.
Dispensatione Papæ, possunt absque concursu conferri Beneficia Curata, pag. 31. numer. 28. 31. pag. 238.
Dispensatione data, non vacant Beneficia, alias vacatura, cap. 28. num. 33. pag. 217.
Dispensare potest, & solet Papa, ut unus Episcopus ab alio consecretur, à numer. 34. 39. 55. 59. pag. 220.
Dispensare soler in multis Papa ob longinquitatem, cap. 40. num. 19. pag. 310.
Dispensatione Pontifícia possunt duo Beneficia incompatibilia obtineri, cap. 27. à num. 10. pag. 208.
Dispensare nequit Episcopus super incompatibilitate Beneficiorum, & quid data urgenti necessitate, num. 22. 23. & seq. pag. 210.
Dispensatione possunt acquiri quæ alias non poterant, num. 16. pag. 209.

Disputare.

Disputare non licet de iudicio, & potestate Papæ, & Principis, cap. 3. num. 44. pag. 22. cap. 29. num. 35. pag. 225.
Disputare non debent Ecclesiastici vocati à Principe de causa vocationis, cap. 42. numer. 10. pag. 323.
Disputare amplius non licet, data re iudicata, cap. 50. à num. 32. pag. 303.

Dissoluere.

Qui potest vnire, potest dissoluere, cap. 15. num. 16. pag. 112.

Distantia.

Distantia magna pro obtainendo remedio facit locum Oeconomicæ, & Politicæ Principis potestati, cap. 36. à n. 31. 34. pag. 280. 281. & cap. 44. num. 49. pag. 343.
Distantia magna quæ dicatur in Romana Curia, cap. 36. num. 32. pag. 281.
Distantia magna datur in Indijs intèr Metropolitanum, & Suffraganeos, num. 51. pag. 282.
Distantia magna data pro remedio, timetur iuste, nè interim damna eveniant, cap. 40. num. 10. 14. pag. 309.
Distantia magna data pro remedio, datur

Et Verborum.

maior occasio vexandi, num. 22. pag. 310.
Distantia summa confert Cancellarijs India-
rum vices Supremi Consilij in multis, ver-
bo Cancellarix Indiarum.

Distantia magna, & periculum in mora cau-
sant recursum ad Curiam Sæcularem, à
num. 7. pag. 309. & cap. 44. num. 49. pag.
343.

Distributio.

Marchio de Astorga in Legionensi Ecclesia
fratitur distributionibus quotidianis, cap.
26. num. 12. pag. 202.

Distributiones, & voces duas, àn habeant
in Capitulo, duas Præbendas in ea obtinen-
tes, cap. 27. num. 21. pag. 210.

Districtus.

Ecclesiastici fruuntur temperali Principis
sæcularis districtu, & sunt deco, cap. 45.
num. 24. pag. 348.

Diuinum Ius.

Ius Diuinum induxit necessitatem residendi,
cap. 9. num. 11. pag. 64.

Ius Diuinum induxit nec sitatem subuenien-
di oppressis, cap. 38. à num. 14. pag. 294.

Diuisio.

Diuisio iuris Patronatus traditur, cap. 3.
à num. 5. pag. 17.

Diuisio materiae incitat animum, num. 6.
ibid.

Diuisione bonorum àn veniat Patronatus,
cap. 4. num. 59. pag. 31.

Diuisio Patronatus, constante matrimonio
quæsti, qualiter fiat soluto matrimonio,
cap. 5. num. 7. 8. pag. 35.

Diuisio Episcopatus fit à Papa, vocato Prin-
cipe territorij, cap. 7. nu. 26. pag. 51. cap.
15. num. 44. pag. 115.

Diuisio, scil dismembratio Beneficij Regu-
lariter non admittitur, cap. 15. num. 5.
47. 48. pag. 111. 116.

Diuisio Beneficij facta sine causa non te-
net, & datur fructuum restitutio, à num.
25. pag. 113.

Diuisio Dignitatum, & Beneficiorum iure
communi videtur Sanctæ Sedi reseruata,
à num. 35. pag. 114.

Diuisionem Parochiarum quis instituit, sub
num. 44. pag. 115.

Doctor.

Doctori afferenti de praxi, & stylo sue Ci-
uitatis, credendum est, cap. 46. num. 51.
pag. 359.

Dæctores Ecclesiastici docent posse informa-

Tom. I.

tionem summariam recipi à sæculari, com-
trâ Ecclesiasticum, animo præsentandi can-
Superiori, cap. 48. per tet. & num. 68.
pag. 373.

Doctor in aliqua Universitate graduatus
quando possit præsentari, licet absens sit,
cap. 31. à num. 16. pag. 236.

Doctor videtur admittere sententiam vi-
timo loco traditam, cap. 15. num. 12. pag.
112.

Doctrina. Doctrinarius.

Doctrinarius nihil potest ab Indi extorque-
re, & petere præter stipendium assigna-
tum, cap. 10. num. 55. & seqq. pag. 76.

Doctrinarius Indorum tenetur administrare
Hispanis, in Doctrina existentibus, num.
54. ibid.

Doctrinarius tenetur Missas Tarochianis
celebrare, & applicare, à num. 58. ibid.

Doctrinarius tenetur scire linguam Indo-
rum, num. 43. pag. 74. & cap. 11. num. 53.
pag. 84. verbo Linguam:

Doctrinarij debent esse capaces, & idonei, à
num. 56. pag. 85.

Doctrinarius, in propria Ecclesia dicitur
Prælatus, verbo Parochus.

Doctrinæ Indorum, & Beneficia quomodo
vniantur, & diuidantur, cap. 15. à num.
18. 21. 47. 48. pag. 112. 116.

Doctrinarius nequit Beneficio assignari abs-
que Regia præsentatione, verbo Benefi-
cio.

Doctrinarij socios non interest, Indorum lin-
guam callere, sed requiritur in eo illa ido-
nitas, cap. 33. à num. 31. pag. 255.

Vide verbo Parochus.

Dominium.

Dominium Regium dicitur Regis Patro-
natus, cap. 1. num. 23. pag. 7.

Dominium Beneficiorum, & Ecclesiarum re-
sident penè Christum Dominum, cap. 23.
num. 33. pag. 183.

Dominium ciuile dotis apud maritum verum.
apud uxorem remanet, verbo Dotis.

Dominus.

Domini consensus requiritur ad feudum, vel
emphyteusim in alium transferendum, cap.
4. num. 40. pag. 29.

Dominus potest seruum ab Ecclesia extrahere,
vt illi seruiat, cap. 50. num. 4. pag.
387.

Dominus Beneficiorum qualiter dicatur Pa-
pa, verbo Papa,

Index Rerum,

Donare. Donatio.

Donari potest laicalis Patronatus, non Ecclesiasticus, cap. 5. num. 52. pag. 38.
Donatio Regiae Petronillae filio Ildephonso facta intelligitur, num. 37. 39. ibid.
Collatio libera dicitur Donatio, cap. 11. numer. 11. pag. 80.
Donare non potest Capitulum, Sede vacante, num. 12. ibid.
Donare non potest, qui liberam administrationem habet, num. 13. ibid.
Præsentatio dicitur Donatio respectu præsentati, num. 14. pag. 81.
Reges Hispaniae reuocant in testamentis donationes de re Regni factas, verbo Hispanie.
Donationes nonnullæ à Regibus factæ non procedunt à libera illorum voluntate, cap. 18. num. 44. pag. 138.

Dos.

Dotatione acquiritur Verus Patronatus, cap. 4. à num. 1. pag. 25.
Dotatio, ædificatio, territorij datio, àn copulatiue requirantur, ad acquirendum Patronatum, à num. 28. pag. 28.
Dos Regni est inalienabilis, verbo Reges.
Dotis dominium ciuale apud maritum; verum apud uxorem consideratur, cap. 18. num. 39. pag. 137.
Dotem competentem Ecclesijs Indiarum, teneantur Reges Catholicci assignare, cap. 19. num. 10. pag. 141.

Dubia.

Præsentatio dubia, conditionalis, vel alternativa qualiter procedat, verbo Conditionalis. Præsentatio.

Duo.

Duobus, eodem die, ad officium prouisus à Rege, & ab aliò; præualet à Rege prouisus, cap. 30. à num. 29. pag. 231.
Duobus à Papa, & Ordinario prouisus, neutro possidente, admittitur à Papa electus, verbo Prouisus.
Duobus solutionibus in ærario faciendis concurrentibus, potior est à Rege expedita, num. 32. ibid.
Duobus Officialibus concurrentibus, generali, & speciali; in actu admittitur specialis, num. 33. pag. 232.
Duobus ad idem Beneficium præsentatis, interim neuter ad illud dicitur ius habere, cap. 32. num. 25. pag. 245.

Duobus præsentatis, præualet qui primo possessionem capit, alioqui secundo loco præsentatus, cap. 34. num. 6. 7. pag. 260.
Duobus à Papa ad idem Beneficium prouisus, admittitur primus, num. 8. 16.

Duplex.

In Principe, sicut datur duplex potestas Ordinaria, & politica; ità datur duplex coercendi genus, cap. 37. num. 33. 40. p. 288. 289.

Duplex stipendum àn debeatur duplex officium obtinenti, cap. 27. numer. 21. pag. 210.

E

Ecclesia.

Romana Ecclesia, non alia, potest à Princeps seculari obtainere Supremam Regaliam, cap. 2. num. 18. pag. 12.

Patronatus acquiritur Ecclesiæ, ex cuius bonis fundatus fuit, non Rectori ædificanti, vel instituenti, cap. 3. num. 14. pag. 18. cap. 4. num. 11. pag. 26.

Ecclesia splendescit per Patronatus fundationes, cap. 4. num. 8. pag. 26.

Ecclesia, ut ædificari possit in Indijs, requiritur Regius assensus, numer. 20. 21. pag. 27. & cap. 12. num. 56. pag. 92.

Ecclesia Patronata dicitur Serua, cap. 4. n. 65. pag. 32.

Ecclesia Patronata, quando remaneat libera ab onere Patronatus, num. 66. ibid.

Ecclesiarum bona possunt permutari, de consensu Rectorum, cap. 5. num. 26. 27. pag. 37.

Ecclesiæ aliquas, & decimas Cathedrali Derotosæ concessit Raymundus Aragonie Rex, num. 33. ibid. pag. 38.

Ecclesiæ nomine intelligitur aliquando ius Patronatus, num. 36. 38. 39. ibid.

Ecclesiæ Indicæ dotatæ, & constructæ sunt à Regibus Catholicis, proprijs bonis, num. 42. pag. 39.

Romana Ecclesia magno fauore prosequitur Reges Catholicos, & quars, cap. 6. à numer. 28. pag. 44.

Ecclesia Romana solet semper expectare Regium assensum, in electionibus Episcoporum, num. 38. pag. 46.

Ecclesiæ reparationi præferuntur Parochorum alimenta, cap. 9. num. 22. pag. 65.

Ecclesiæ fabricæ restituuntur fructus à Parrocho non residente soluti, à num. 23. ibid.

Ecclesiæ Cathedrales, & Metropolitanæ

eyia

Et Verborum.

eriguntur in Indijs, cap. i. à num. 8. pag. 4.
Ecclesia, inconsulto Prælato, nequit alienare, cap. 5. num. 22. pag. 36.
Ecclesia Cathedrali vacante quocumquemodo intras electio Vicarij, cap. 12. num. 7. pag. 87.
Ecclesiarum Cathedralium sunt Patroni, & Protectores Reges, & Principes, in suis Regnis, cap. 16. à num. 3. pag. 118. & cap. 1. à num. 4. pag. 3.
Ecclesiarum, & Beneficiorum bona protegunt Reges, & qualiter, cap. 16. num. 5. pag. 119.
Ecclesia Pastore viduata sub Regis protectione est, num. 6. ibid.
Rex Catholicus est Protector Ecclesiarum, Beneficiorum, & Prælatorum, verbo Rex.
Principes faciunt colligere, & seruare Ecclesiæ vacantis fructus, num. 14. 17. 25. pag. 120. 121.
Ecclesiæ vacantis fructus in quos usus convertantur, à num. 15. 18. pag. 120.
Fridericus II. & Otto IV. Ecclesijs, & Prælatis dimiserant Episcopi morientis bona, num. 28. 29. pag. 121.
Ecclesia vacante per translationem, habet locum ius Regaliæ, num. 37. pag. 122.
Ecclesiæ vacantis fructus colliguntur, & servantur in Hispania, numer. 40. 49. pag. 123.
Ecclesiæ vacantis, & Prælati defuncti bona inuentariantur, & à quo, à num. 44. pag. 122.
Ecclesia Cathedralis est simul Parochialis, cap. 17. num. 57. pag. 131.
Decimæ Ecclesijs redonata à Principe, ant pristinam naturam retineant, cap. 18. numer. 9. 29. 30. pag. 134. 136.
Ecclesia nunquam moritur, num. 32. ibid. & cap. 23. num. 37. pag. 183.
Eccl sijs Indianarum tenentur Reges Catholici dotem competentem assignare, cap. 19. à num. 10. pag. 141.
Ecclesijs, & Prælatis Indianarum redonantur earum decimæ à Rege Catholico, à num. 7. ibid.
Ecclesiæ succedunt in spolijs Prælatorum, dedicto ære alieno, cap. 21. num. 22. 23. pag. 158.
Ecclesiæ reseruantur Pontificale, licet bona non sufficiant creditoribus spoliorum, verbo Pontificale.
Ecclesiæ intuitu quæsita bona presumuntur, inuentario à Prælato non consecro, numer. 34. pag. 159.
Romane Ecclesiæ iurant fidelitatem Prælati, tempore consecrationis, cap. 22. num. 1. pag. 163.

Ecclesia quandò dicatur vacare, ut pridess cap. 23. num. 3. pag. 179.
Ecclesiarum, & Beneficiorum dominium res fides penes Christum Dominum, num. 33. pag. 183.
Ecclesia non dicitur vacare, mortuo Papa, & quare, num. 34. 36. ibid.
Tapa est Ecclesiæ Universalis Pastor, à Christo Domino relictus, num. 35. ibid.
Ecclesia à qua transfertur Episcopus; à quo tempore dicatur vacare, à num. 45. 47. pag. 184. & cap. 24. à num. 3. & per tot. & num. 31. pag. 186. 189.
Translatio ad secundam Ecclesiam operatur extinctionem primæ, cap. 23. à num. 49. 51. pag. 184. 185.
Ecclesiæ Castellæ, & Legionis petunt Officiale, vulgo Prouisor Sacro Ordine condecoratum, cap. 25. à num. 57. pag. 198.
Rex Catholicus est in aliquibus Ecclesijs Canonicus, ex priuilegio, cap. 26. à num. 7. pag. 201.
Marchio de Astorga fruitur distributionibus in Ecclesia Legionensi, ex priuilegio, verbo Distributionibus.
Ecclesia una potest plures Episcopos habere, ex dispensatione, cap. 27. num. 17. pag. 209. cap. 29. num. 15. 16. pag. 223.
Ecclesijs duabus potest unus Episcopus asignari, Pontifícia dispensatione, cap. 27. num. 19. pag. 209.
Ecclesia una potest duos habere Episcopos, principalem, & coadiutorem, num. 20. pag. 210.
Ecclesiæ utilitas facit, inuitum promoueri ad Beneficium, & vacare primum, antea possessionem secundi, num. 31. pag. 211.
Ecclesiæ primæ tenetur relinquere omnia bona, ipsius intuitu quæsita, Episcopus Regularis, aliò translatus, verbo Episcopus.
Ecclesiæ, ubi decedunt Beneficiati, acquiruntur iure communi spolia, cap. 20. numer. 3. 23 pag. 148. 150. verbo Spolia.
Ecclesia habet intentionem fundatam, in frumentis vacantibus, ideo semper manuteneretur, num. 28. pag. 151.
Ecclesiæ prima renuntiationem inducit consensus præstitus ad secundam, cap. 24. numer. 10. pag. 187.
Ecclesia prima administratur à Prælato translato, dum ad secundum non accedit, à numer. 17. pag. 188.
Ecclesia ad quam transfertur Prælatus, à quo tempore definit vacare, cap. 28. à numer. 1. pag. 214.
Ecclesia, ad quam, definit vacare, ex quo

Index Rerum,

- quo Papa approbat translationem ad eam, num. 2. ibid.
- Ecclesia habens Episcopum confirmatum, etiam fine possessione, non dicitur vacare, num. 3. 10. pag. 215.
- Ecclesia hodie vacat, quosque Bullæ sunt in Capitulo exhibitæ, num. 5. 11. pag. 214. 215.
- Ecclesia, & Republica debet à Rege, ex proprio officio defendi, cap. 42. num. 37. 38. pag. 327.
- Ecclesia àn dicatur de territorio Cittatis, ubi sita est, cap. 49. à numer. 53. & 57. pag. 382.
- Existens in Ecclesia àn possit ab ea extraibi, ut munus suum impleat, dummodo corporaliter non puniatur, cap. 50. num. 5. pag. 388.
- Ecclesiæ immunitate àn gaudeat expulsus à Regno, verbo Immunitas.
- Ecclesiæ Tolentæ, non alij poterant immobilia titulo donationis relinquere, cap. 2. num. 18. pag. 12.
- Ecclesiasticum.
- Beneficia, & officia Ecclesiastica, etiam minima in Indijs, ad Regium Patronatum spectant, cap. 1. num. 16. pag. 6. cap. 10. num. 22. pag. 72.
- Ecclesiasticum ius Patronatus quale sit, cap. 3. à num. 5. 8. pag. 17. 18.
- Ecclesiasticus Patronatus creditur à Beneficiato funditus, qui nulla alia bona, præter intuitu Ecclesiæ quæ sita, habebat, numer. 12. ibid.
- Patronatus à laico ex bonis Ecclesiæ institutus est Ecclesiasticus, num. 13. ibid.
- Ecclesiasticus Patronatus est à laico funditus, Ecclesiasticis reservatus, laicis semper exclusi, num. 17. pag. 19.
- Ecclesiasticus est Patronatus Collegio Ecclesiastico semper, & perpetuo relictus, à n. 19. intellige, ut numer. 21. 32. 33. pag. 20. 21.
- Patronatus pluribus Ecclesiasticis, & laicis competens à sit Ecclesiasticus, vel laicalis, num. 33. & seqq. ibid. & 53. pag. 23.
- Ecclesiasticus Patronatus comprehenditur sub reservationibus; non vero laicalis, n. 35. 37. 53. pag. 21. 23.
- Papa facile derogat Ecclesiastico Patronatu; non ita laicali, à num. 38. pag. 21.
- Ecclesiastici Patronatus derogatio à admittatur in Hispania, num. 48. pag. 23.
- Ecclesiasticus Patronatus non potest donari, secus laicalis, cap. 5. num. 32. pag. 38.
- Ecclesiasticus partim, & partim laicalis creditur Patronatus, príuilegio Apostolico quæ situs, num. fin. pag. 39.
- Ecclesiastici, etiam minus idonei, administrabant spiritualia in Indijs, primis temporibus, cap. 10. à num. 1. pag. 70.
- Rex Catholicus ad Indos conuertendos mittebat, & mittit Ecclesiasticos idoneos, numer. 3. 7. 8. ibid.
- Episcopi, primis temporibus, destinabant administrationi Sacramentorum idoneos Ecclesiasticos, data necessitate, & quoniam modi, à numer. 13. 20. 25. 31. pag. 71. 72. 73.
- Ecclesiastica Beneficia Patronatus dicuntur Regalia, cap. 2. num. 3. pag. 9.
- Ecclesiastico competit instituere, cap. 11. numer. 40. pag. 83.
- Ecclesiasticus, àn & quando possit negare, vel differre institutionem, num. 50. 60. pag. 84. 85.
- Ecclesiasticus tenetur probare causam denegatae institutionis, num. 51. pag. 84.
- Ecclesiasticus àn teneatur stare processui, à laico factò, in casu immunitatis, cap. 12. num. 51. pag. 91.
- Ecclesiastica Beneficia Indiarum qualiter concedebantur ex concordia, cap. 19. à numer. 14. cum seqq. pag. 142.
- Ecclesiastica bona ad personam Ecclesiasticam pertinentia usurpans Bullæ Cœnæ ligatur, verbo Usurpans. Bulla.
- Rex Catholicus utitur Ecclesiastica potestate, in Indiarum conuersione, verbo Rex.
- Ecclesiastici sacerdotes, Episcopo Inferiores, testantur in Hispania, cap. 20. num. 7. & in Indijs, à num. 9. pag. 148. 149.
- Ecclesiastico institutionem denegante, quid agendum sit, cap. 32. à num. 1. pag. 243. cap. 34. à num. 1. pag. 259.
- Ecclesiasticus cognoscit de causis Patronatus particularium, cap. 34. numer. 49. pag. 264.
- Ecclesiasticus Index potest compelli à suo superiori, officium præstare sacerdotali requiri, à num. 57. pag. 265.
- Ecclesiastice cause quamplures inter Ecclesiasticos motæ, & agitatæ coram sacerdotali referuntur, quia ad Regium Patronatum pertinebant, & spolium violentum concurrebat, cap. 35. à num. 16. Usque in fin. pag. 270.
- Ecclesiastici tenentur, maxime in Indijs, excepti, & admittere Regias prouisiones, & chartas, cap. 36. à numer. 10. pagin. 278.
- Ecclesiastico negante quod iustum est, potest

Et Verborum.

- Princeps laicus & sua iurisdictione, num. 18. *ibid.*
- Ecclesiasticus Regno expellitur, & ipsius temporalitates occupantur, quando Regiam Majestatem laedit, vel iniuria afficit, à num. 21. 55. pag. 279. 283.
- Ecclesiastici violentia concurrente, datur periculum in mora, num. 29. pag. 280.
- Ecclesiasticus aditus in materia Regis Patronatus non cognoscit de meritis ipsius, num. 40. 41. pag. 281.
- Ecclesiasticus namquā, aut raro declarat contrā immunitatē Ecclesiasticam, n. 43. *ibid.*
- Ecclesiasticus non cognoscit de Regalijs, idē neque de materia Regis Patronatus, cap. 37. à num. 7. pag. 285.
- Ecclesiasticus nullam habet iurisdictionem in laicos, nisi in Ordine ad finem spiritualem, num. 18. pag. 286. & cap. 45. num. 53. pag. 351.
- Ecclesiasticus, si non desistat in causa profana, ejicitur à Regno, & priuatur temporalitatibus, num. 17. 22. 24. pag. 346. 348.
- Ecclesiastici, ex Diuina traditione, sunt exempti à Iurisdictione seculari, num. 46. pag. 350.
- Ecclesiastico Iudici Iniuria, vel violentia illata, qualiter vindicetur, num. 47. *ibid.*
- Ecclesiastica potestas est maior quocumque Magistratu seculari, n. 48. *ibid.*
- Ecclesiastici maxime indigere solent recurso ad Curiam secularē, in casu violentiæ, cap. 38. à num. 34. pag. 297.
- Ecclesiasticus Superior iniuria afficitur, neagata appellatione ab inferiori, in casu appellabili, num. 38. *ibid.*
- Ecclesiasticus potest multari à seculari Iudice, & quando, cap. 37. num. 17. 22. 24. pag. 286. 287. & cap. 38. n. 42. pag. 298.
- Ecclesiastica immunitas non violatur, sed conservatur, per recursum in casu violentiæ, cap. 38. n. 25. 26. 37. pag. 296. 297. & cap. 39. num. 7. 14. 29. pag. 300. 301. 303.
- Ecclesiastico legitimē procedente, cessat recursus ad Senatum Regium, cap. 39. n. 11. pag. 301.
- Ecclesiasticus procedit contrā Ius Canonicum, quando appellationi non desert, in casu appellabili, num. 37. pag. 304.
- Ecclesiasticas personas subiçere seculari potestati, est error, iamdiū damnatus, verbo Error.
- Appellare ab Ecclesiastico Iudice ad secularē, non licet, verbo Appellare.
- Ecclesiasticum Iudicem, & iurisdictionem non esse, vel dicere dicitur; si sit ad nondum absens, cap. 40. n. 6. pag. 309.
- Ecclesiastorum visitatio an, & quando subiçatur recursui, per viam violentiæ, à num. 47. pag. 312.
- Ecclesiasticus an debat citari, quando agitur de spolijs violentis, ab ipso commissis, cap. 41. num. 5. 37. pag. 315. 318.
- Ecclesiasticus non potest inhibere secularē, in cognitione spoliorum violentorum, num. 32. *ibid.*
- Ecclesiasticus comparens per citationem, Si sua putauerit interesse, si inste possideat, remittitur suo Iudici, num. 40. pag. 319.
- Ecclesiastici à Regē, vel Senatu vocati, ad Curiam accedere debent, cap. 42. à num. 1. & seqq. pag. 322.
- Ecclesiastici sunt ciues, & membra Reipublicæ, num. 6. pag. 323. & cap. 45. à num. 1. 21. 41. pag. 345. 347. 350.
- Ecclesiastici non sunt omnino exempti à legibus cibilibus, cap. 42. num. 7. pag. 323.
- Ecclesiastici, non tanquam Ecclesiastici, sed tanquam ciues, emendantur à Principe seculari, per politicam potestatem, num. 8. *ibid.*
- Ecclesiastici à Rōge vocati, non debent disputare de causa vocationis, num. 10. *ibid.*
- Ecclesiastici vocati, si venire recusant, pœnis prouisionis Regiae subiçuntur, num. 12. pag. 324.
- Ecclesiastici à Regno expulsi nequeunt ad illud restituiri, absque licentia Regis, num. 15. *ibid.* & cap. 49. & 50.
- Ecclesiasticus infringens firmam iustitiæ Aragoniæ perdit temporalitates in eo Regno, & quando, cap. 42. num. 20. pag. 324.
- Ecclesiastorum residentia in Regno est quid temporale, num. 22. pag. 325.
- Ecclesiastici turbantes pacem publicam Regni non merentur frui illius residentia, num. 23. *ibid.*
- Ecclesiastici, semota expulsione, non possunt personaliter compelli, sed id à suo Iudice fieri, num. 28. 29. *ibid.* & pag. 226.
- Ecclesiastorum expulso non est pœna, sed defensio, verbo Expulsio.
- Ecclesiastici turbantes pacem publicam, per Oeconomicam, & politicam Principis potestatem, corriguntur, num. 32. 34. *ibid.*
- Ecclesiastici seditiones, & pacis publicæ turbatores antiquitū expellebantur à Regno, cap. 43. à num. 1. pag. 330.
- Ecclesiastorum cause spectabant ad secundarem Principem, usque ad tempora

Index Rerum,

- Constantini Imperatoris, num. 2. & 3. ibid.
Ecclesiasticus expellendus debet, & sole amicabiliter hortari, ut desistat ab inceptis, cap. 4. à num. 3. pag. 337.
- Ecclesiastici expulsionis actus qualiter sit exequendus, verbo Expulsionis. Actus.
- Ecclesiastici inhibitoria non admittitur, in causa prophanæ, verbo Inhibitoria.
- Ecclesiasticus delinquens, quando non adest alii remedium, potest mitti cum epistolis, factum continentibus suo Superiori, à num. 35. pag. 342.
- Ecclesiasticus rixosus potest capi, & mitti suo Iudici, & quando, à num. 38. ibid.
- Ecclesiastici, tanquam ciues, Principi supremo subjiciuntur, & ei tenentur obedire, cap. 45. à num. 2. pag. 345.
- Ecclesiastica dignitas, & præcellentia non eximit quem à statu ciuis, & partis Republicæ, cap. 42. num. 9. pag. 323. cap. 45. à num 3. pag. 345.
- Ecclesiastici, quoad politicas leges, Principi sæculari subjecti sunt, & quomodo, à num. 17. pag. 346.
- Ecclesiastici dicuntur de districtu temporali Principis, num. 24. pag. 348.
- Ecclesiastica libertas in aliquo non minuitur, per communes politicas leges, num. 28. 42. ibid. & pag. 350.
- Ecclesiastici tenentur seruare leges communes politicas Principis secularis, vi directiua, non coactiua, num. 29. 39. pag. 349. 350. limita vt, num. 31. 40. pag. 349. 350.
- Ecclesiastici tenentur seruare leges rebus venalibus taxam imponentes, numer. 37. 42. pag. 349. 350.
- Ecclesiastici, si leges politicas communes non seruarent, esset magna in Republica confusio, num. 43. ibid.
- Ecclesiastici, si subjiciuntur Principi sæculari, & suis legibus, eidem debet aliqua coercito competere, in casu contraventionis, num. 48. ibid.
- Ecclesiasticus non potest se immiscere causis laicalibus, num. 53. 54. pag. 351.
- Ecclesiasticus, in casu summiæ necessitatis, potest conueniri coram sæculari, iure defensionis, cap. 46. num. 10. pag. 354.
- Ecclesiastico monito non adhuc remedium, in casu necessitatis, potest illud adhibere Princeps sæcularis, num. 12. 23. 26. pag. 355. 356.
- Ecclesiasticon opera Lusitania, & Cathalonia à Regis Catholicæ obedientia receperunt, num. 57. pag. 359.
- Ecclesiasticus potest à loico indicari, ex Papæ
- Rescripto, cap. 47. à num. 3. 7. pag. 361.
- Ecclesiastici, an possint committere crimen læse Maiestatis, à num. 30. pag. 363.
- Ecclesiastici, an sint vassalli Principis sæcularis, à num. 32. 38. ibid. & pag. 364.
- Ecclesiasticon rebellio, est gravius scelus, quam commissum à luicis, num. 37. ibid.
- Ecclesiastici nonnulli Maiestatis rei dannati, referuntur, à num. 40. ibid.
- Ecclesiastici rei Maiestatis à suis iudicibus puniuntur, num. 42. ibid.
- Ecclesiastici rei Maiestatis possunt à Principe emendari per politicam. & Economicam potestatem, num. 43. pag. 365.
- Ecclesiasticus à suo Iudice dannatus in hoc delicto, non consequitur absolutionem, nisi Princeps offensus remittat pœnam, num. 44. ibid.
- Ecclesiasticus Index, an possit priuare Beneficijs Ecclesiasticis reum huius criminis, num. 45. ibid.
- Ecclesiasticus deponitur pro delicto, pro quo sæcularis mortis pœnam incurrit, num. 47. ibid.
- Ecclesiasticus à Regno electus per politicam EOeconomicam Principis potestatem, non est tutus in Ecclesia, cap. 50. num. 2. pag. 387.
- Ecclesiastica immunitate non gaudet dannatus ad tritemes, vel aliud opus personale, à num. 8. pag. 388.
- Ecclesiastici nequeunt processari per sæculares, cap. 48. num. 5. pag. 361.
- Ecclesiastici Doctores tenent in formatiōnem sumariam recipi posse à sæculari, contra Ecclesiasticum, animo eam præsentandi Superiori, verbo Doctor.
- Ecclesiasticus non potest cognoscere de causis Regij Patronatus, cap. 14. num. 68. pag. 109.
- Ecclesiastica emphyteusis non confiscatur, confiscatis bonis, verbo, Emphyteusis.
- Ecclesiastica libertas non læditur, quando proceditur virtute priuilegij Apostolici, verbo Libertas.

Edicta.

- Beneficia Indiarum, nouo iure, prouidentur per edicta, cap. 10. à num. 34. pag. 73.
- Edicta ad prouisionem Beneficiorum debent continere terminum sufficientem, num. 45. pag. 75.

Effectus.

- Sententia ritè lata, in priuatione Beneficiorum, non habet effectum suspensivum, cap. 9. num. fin. pag. 68.

Appel

Et Verborum.

Appellatio ad senatus Regios in Indijs, in causis Regij Patronatus importat effectum deuolutium, cap. 34. à num. 46. pag. 264.

nicate, cap. 34. numer. 27. pag. 262.

Electio. Electus.

Episcoporum electiones, & nominationes usque ad hoc tempus sex abseruantur, verbo Episcoporum.

Enuntiativa verba.

Verba Enuntiativa non inducunt dispositionem, cap. 19. num. 45. pag. 145.

Electus Episcopus exhibebatur Metropolitano pro examine suscipiendo, cap. 6. à num. 11. pag. 41.

Episcopatus. Episcopus.

Episcopus retinet iurisdictionem omnem, licet eam suo Vicario concedat, cap. 2. num. 25. pag. 13.

Eligens Patronus quem voluerit, ex nominatis ab ordinario, redditur securus, cap. 33. à num. 37. pag. 255.

Episcoporum electiones, & nominationes usque ad hæc tempora, sex obseruantur, cap. 6. à num. 1. cum seqq. pag. 40.

Electus à Principe præsumitur idoneus, & industrius, num. 39. pag. 256.

Episcoporum ad electionem, qui concurrere debent, iure antiquo, à num. 8. pag. 41.

Recursus ad curiam saceralem cessat, in electionibus Regularium, cap. 40. à num. 45. pag. 312.

Episcoporum præscam electionem, ante omnes emendauit Petrus, II. Aragonie Rex, à num. 16. & seqq. formamque ab eo admissam probauit Innocentius Papa III. num. 20. pag. 42.

Electio Papæ, si retardatur, ob discordias, solent Printipes se interponere, cap. 41. à num. 26. pag. 318.

Episcoporum electionibus his succedit Regum nominatio per Papam confirmanda, num. 22. ibid.

Electio facta de habili dicitur Canonica, cap. 33. num. 16. pag. 253.

Rex Catholicus nominat, & præsentat Episcopos, per Papam confirmandos, à num. 24. & seqq. pag. 43.

Eleemosina.

Decimæ temporales subiiciuntur Eleemosinis, & subsidijs, cap. 16. num. 21. pag. 120.

Episcopus à Rge nominatus, non solet à Papa reprobari, à num. 32. 35. pag. 44. 45.

Elisabeth.

Reginæ Catholicae Eliabth clausula testamenti adducitur, ubi de concessione Indianarum à Sancta Sede facta, mentio extat, cap. 1. num. 3. pag. 3.

Episcopi nominantur à Rege Catholico, magna adhilita deliberatione, num. 33. 34. ibid. & cap. 33. à num. 50. pag. 257.

Emolumenta.

Emolumenta sigilli, & condemnationum, àn spolijs Prælatorum contineantur, cap. 21. num. 26. pag. 158.

Episcoporum in electionibus antiquitus requiri debatur Regius assensus, cap. 6. à num. 3. cum seqq. pag. 41. & num. 36. 37. pag. 45.

Emolumento duplice, àn fruatur duplex officium obtinens, cap. 27. num. 21. pag. 210.

Episcopus à Papa vel alio nominatus potest à Rege non admitti, si sit suspectus, num. 46. pag. 46.

Emolumenta sigilli, & condemnationum, àn percipiat Capitulum, Sede vacante, verbo, Sigilli.

Episcopi consernati appellantur sanctissimi, summi Sacerdotes, Apostolorum, successores, cap. 7. à num. 4. cum seqq. pag. 49.

Emphyteusis.

Domi*ni* consensus requiritur, ut emphytesis possit in aliud transire, cap. 4. num. 40. pag. 29.

Episcopatus possessionem in Indijs requiruntur literæ Regiæ executoriales, num. 11. 12. 14. ibid. & pag. 50.

Emphyteusis Ecclesiastica non confiscatur, confiscatis bonis, num. 64. pag. 32.

Episcopatus non solet dividere Papa, sine Principe territorij, num. 26. pag. 51.

Emphyteusis, àn concedi possit excommu-

nicatus presentatus antè confirmationem solet apnd Nos admitti ad gubernandum Episcopatum, virtute Rescripti de Ruego, y encargo, cap. 8. à num. 1. pag. 56.

Episcopatus solent gubernari à presentatis antè confirmationem, saltim ex con-

Index Rerum,

- factu line , numero 11. pagina 57.
Episcopus confirmatus potest beneficia conserre, & quando num. 26. pag. 59
Episcopus suffraganeus antiquior ex causa, potest mittere Visitatorem vacanti Metropolitanæ, num. 36. pag. 60.
Episcopi, ut in suis sedibus morentur, spectat curare Metropolitano, & suo casu antiquori Suffraganeo, num. 37. ibid.
Episcopus non potest in resientia Parochi dispensare, cap. 9. num. 8. pag. 64.
Episcopus potest duos, vel tres menses absentiæ Parochis ex causa concederes, à num. 151. ibid.
Episcopus potest paenit compellere Parochos, ad residendum, à num. 29. pag. 66
Episcopus, ex causa potest Canonicis quatuor menses absentiæ assignare; & quid bodie, & apud Nos, à num. 43. cum seqq. pag. 67.
Episcopi esse cœperunt in Indijs; id est, in Noua Hispania, anno quinto post conquistationem, cap. 10. num. 2. pag. 70
Episcopo omisso, àn valeat in Indijs Parochus à Rege Catholico constitui, num. 6. ibid.
Episcopi nulla Beneficia, vel officia Ecclesiastica possunt conferre in Indijs, absque Regia præsentatione, numer. 11. 24. 27. pag. 71. 73.
Episcopi, primis temporibus destinabant administrationi idoneos Sacerdotes absque Canonica institutione, data necessitate, & quomodo, à num. 13. 20. 25. 31. pag. 71. 72. 73.
Episcopus potest usque ad quatuor Praebendarios interim nominare, quando proprietarij ad eum numerum non ascendent, num. 26. pag. 7. & cap. 14. à num. 50. pag. 107.
Episcopus potest duos, vel unum approbatos proponere ad Beneficia Curata, quando alij non sunt, cap. 10. num. 52. 53. pag. 75. 76.
Episcopus procedit sine adiunctis, toto Capitulo delinquenti, cap. 11. num. 29. pag. 82. limita, ut num. 30. ibid.
Episcopo excommunicato non succedit Capitulum in iurisdictione, sed Papa, cap. 12. num. 12. vide num. 23. 14. pag. 88.
Episcopo extero potest Capitulum, Sede vacante, licentiam concedere ordinandi intra annum, num. 24. pag. 89.
Episcopi aduentu non expirant licentiæ à Capitulo concessæ, re integra, num 25. ibid.
Episcopo in remotis agente, ipsius Vicarius, vel Capitulum concedit literas, num. 30. 32. ibid. & pag. 90.
Episcopum in remotis agere quando dicatur, num. 31. ibid.
Episcopus à scismaticis, vel infidelibus detenus fit servus, num. 33. ibid.
Episcopi Indianarum non admittunt Clericos alterius Prælati sine literis testimonialibus, à num. 34. ibid.
Episcopus successor potest reuocare confessiores, etiam Regulares, num. 43. pag. 91.
Episcopus externus de licentia Capituli, Sede vacante, potest exercere, quæ sunt Ordinis, & Consecrationis, cap. 13. à num. 1. pag. 94.
Episcopus in aliena Diœcesi exercens nullum ius in ea acquirit, num. 2. pag. 95.
Episcopus in aliena Diœcesi exercens delet illius Diœcessis sigillo uti, num. 3. ibid.
Episcopus in aliena diœcesi sine licentia Diœcesani, non potest exercere Pontificalia, num. 4. cum seqq. ibid.
Episcopus in aliena Diœcesi sine licentia Ordinarij, non potest prædicationis manus subire, num. 8. ibid.
Episcopi possunt prædicare in universo Orbe, data Ordinarij licentia, numer. 9. pag. 95.
Episcopus non potest in alterius Episcopi Diœcesi Pontificalia celebrare, etiam de licentia Metropolitani, numer. 10. pag. 96.
Episcopi libere collationis Beneficia non possunt conferri à Metropolitano, licet sit Episcopus captus ab hostibus, num. 12. ibid.
Episcopus, absquæ licentia, potest sine baculo in aliena Diœcesi celebrare, à num. 14. ibid.
Episcopus exterus non subditur Diœcesano, à num. 19. ibid.
Episcopus celebrans in aliena Diœcesi vitetur Episcopali benedictione, num. 22. ibid.
Episcopus electus, nondum confirmatus non vitetur priuilegio celebrandi in aliena Diœcesi, sine licentia, numer. 23. pag. 97.
Episcopum non occidit, qui Episcopum tantum electum occidit, num. 24. ibid.
Episcopus electus, nondum confirmatus, subditur Inquisitoribus in causis heresis, secùs si esset confirmatus, numer. 25. ibid.
Episcopus potest facultatem dispensandam in irregularitatibus delegare, num. 32. pag. 98.
Episcopus in sua Diœcesi potest quæ Papa

Et Verborum.

- in toto Orbe, aliquibus exceptis, à num.
33. ibid.
- Episcopus an dispenset cum illegitimis ad
Canonicatum, in Ecclesia cathedrali, à
num. 37. ibid.
- Episcopus cautè procedat in ordinandis
illegitimis, num. 54. pag. 100. & cap.
14. à num. 28. pag. 105.
- Episcopus non dispensat cum illegitimis ad
Sacros Ordines, & Beneficia curata, &
quare, cap. 14. à num. 19. pag. 104.
- Episcopus potest cum illegitimis dispensare
ad minores Ordines, & Beneficium sim-
plex, num. 20. 24. ibid.
- Episcopus dispensans ex literis Apostolicis
debet eas exhibere, num. 22. 26. ibid.
- Episcopi iurisdictio, à Concilio Tridentino
data, circa concursum Beneficiorum, est
Ordinaria, num. 45. pag. 107.
- Episcopus an possit Parocco licentiam
concedere, ut operam det literis in aliqua
Universitate, num. 69. 70. pag. 109
- Episcoporum defunctorum bona colligere, &
custodire, ad Principes spectat. cap. 16.
num. 5. pag. 119.
- Episcopi morientis bona, & spolia antiqui-
tatis Imperatorum utilitatibus acquire-
bantur, à num. 27. pag. 121.
- Episcopi in Gallia praestant fidelitatis iu-
ramentum, num. 33. ibid.
- Episcopi Indianorum Concordiam inierunt
cum Regiis Catholicis, & qualiter,
cap. 19. à num. 1. pag. 140.
- Episcopi primi Indianorum referuntur, num.
6. 31. pag. 141. 143.
- Episcopi primi Indianorum suo, & successo-
rum nomine obligantur ad Concordiam
seruandam, num. 13. 26. 27. pag. 142.
143.
- Episcopus, antè quam ad Indianorum Episco-
patum admittatur, inuentarium facere
debet, de bonis anteacquisitis, cap. 21.
à num. 32. pag. 159.
- Episcopi qualiter hodie hoc inuentarium
facere debeant, à num. 38. pag. 160.
- Episcopi Indianorum, antè quam ad possessio-
nem admittantur, iuramentum quod-
dam Regi Catholico exhibent, verbo
Regi.
- Episcopi translatio ad aliam Ecclesiam,
facit vacare primam, verbo Ecclesia.
- Episcopus, eodem tempore, nequit duabus
Ecclesijs coniungi, cap. 23. numer. 18.
pag. 180.
- Episcopus cum Ecclesia contrahit spiritua-
le matrimonium, num. 19. ibid.
- Episcopi consecrati concubitus dicitur
- adulterium, numero 21. pagina 181.
Episcoporum translationes approbat Papa,
ex causa, verbo Papa.
- Episcopas ad aliam Ecclesiam translatus
non dicuntur de novo matrimonium con-
trahere, num. 25. ibid.
- Episcopus ad aliam Ecclesiam transla-
tus non potest ad primam redire, sine
Papæ dispensatione, num. 26. ibid.
- Episcopus ad aliam Ecclesiam se transfe-
rens sine Papæ consensu, quam pénam
incurrat, à num. 40. pag. 183.
- Episcoporum migrationes imprudente iura,
verbo Migrations.
- Episcopatus possessio facit vacare prima
Beneficium, cap. 25. à num. 1. pag. 192.
- Episcopi Officialis vulgo Prouisor, an esse
possit Sacro Ordine non initiatu, num.
52. 54. pag. 197. 198.
- Episcopi Officialis non potest esse ipsius
consanguineus, vel cognatus, num. 53. pag.
197.
- Episcopus confirmatus, nondum consecra-
tus, quæ facere possit, cap. 29. à num.
1. pag. 222.
- Episcopus confirmatus, nondum consecra-
tus, est verus Episcopus, & gaudet omni-
bus priuilegijs Episcoporum, à numer.
6. ibid.
- Episcopus electus, & non confirmatus, non
vtitur altari portatili, verbo Altari.
- Episcopatus duo possunt ab uno obtineri, ex
dispensatione, num. 15. pag. 223. & cap.
27. num. 17. pag. 209.
- Episcopatus Titularis, seu in partibus insi-
delium, non facit vacare primum Bene-
ficium, cap. 29. num. 17. pag. 223.
- Episcopatus an vacet per Beneficij, vel alte-
rius Præbendæ affectionem, à num. 18.
ibid.
- Episcopus Regularis debet exprimere San-
ctissimo, se esse talem, ad Beneficium
obtinendum, num. 19. ibid.
- Episcopi promoti communiter consentiant,
non denegant, num. 25. pag. 224.
- Regularis potest à Papa cogi Episcopatum
admittere, non à suo Superiore, num.
37. 38. 40. pag. 225.
- Episcopus Regularis aliò translatus tene-
tur prima Ecclesiæ relinquere quidquid
ipsius intuitu quasiuit, num. 41. ibid.
- Episcopus ad aliam Ecclesiam translatus,
administrat interim in prima, cap. 30.
num. 19. pag. 230.
- Episcopi, de bonis Beneficiati defuncti
quid percipere solebat, cap. 20. num. 21,
pag. 150.

Epis.

Index Rerum,

- Episcopi Titularis bona quando spolio subiçiantur, num. 31. pag. 151.
- Episcopi Regulares in Hispania ad idem tenentur, ad quod Sæculares Episcopi, num. 37. pag. 152.
- Episcopus Regularis in eadem sibi aquiriendi incapacitate remanet, post Episcopatum, à num. 38. ibid.
- Episcopus Regularis remanet adstrictus paupertatis voto, à num. 38, ibid.
- Episcopus Regularis non subditur Superioris Regularis obedientiæ, num. 40. ibid.
- Episcopus Regularis acquirit Monasterio quidquid acquirit mero iure, num. 41. ibid.
- Episcopus regularis àn recuperet bona antè professionem renuntiata, à num. 42. ibid.
- Episcopus Regularis retinet bona intuita Ecclesiæ quæsita, ut illa distribuat, à n. 44. ibid.
- Episcopus Regularis, ut testari possit, dupli indiget dispensatione, à numer. 46. pag. 153.
- Episcopus potest testari de bonis Patrimonialibus, num. 53. cum seqq. ibid.
- Episcopus Regularis potest revocare testamentum, antè professionem factum; secùs si non sit Episcopus, verbo Regularis.
- Episcopus, ex Bulla Pauli III. poterat testari de decima parte bonorum, quod reuocauit Pius IV. à num. 54. cod. cap. 20. pag. 154.
- Episcopus potest compelli à Papa acceptare, cap. 24. num. 13. pag. 187.
- Episcopus potest in aliam Ecclesiam transferri, ob bonum publicum, & pacis, num. 14. ibid.
- Episcopi depositio potest admitti, ob bonum pacis, num. 15. ibid.
- Episcopatus primus vacat, à tempore, quo absolvitur Prælatus à vinculo, à num. 31. pag. 189.
- Episcopus translatus antè possessionem, & post Papæ aprobationem, est Prælatus, nullum actu possidens Episcopatum, à num. 45. pag. 190.
- Episcopi vagantes nullum actu possidebant Episcopatum, num. 46. ibid.
- Episcopi Indiarum non percipiunt fructus, quousque ad suos Episcopatus accedant, à num. 48. ibid.
- Episcopus Confirmatus nequit Beneficia conserre, ant' quam Bullæ in Capitulo exhibeantur, cap. 28. num. 6. pag. 215.
- Episcopus, qui primò fuerat Archiepiscopus, quid de prima Dignitate retinebat, à num. 12. ibi.
- Episcopatus, iure communi, non erat incompatibilis cum pensione; hodiè secùs, à num. 16. ibid.
- Episcopo consecrato non est tempus præsum, ad possessionem capiendam, num. 25. pag. 216.
- Episcopus intrà quod tempus teneatur consecrari, à num. 26. ibid.
- Episcopi quot ad consecrationem alterius Episcopi requirantur, à num. 34. pag. 217.
- Episcopus potest ab alio consecrari, ex dissatione Pontificia, à num. 37. 55. 59. ibid. & pag. 220.
- Episcopi Indiarum possunt consecrari ab uno tantùm Episcopo, & duabus dignitatibus, à numer. 41. 56. 57. pag. 217. 220.
- Episcopus Verus àn sit Corepiscopus, num. 53. pag. 219.
- Episcopus habet sex menses ad Beneficia liberæ collationis conferenda cap. 32. num. 13. pag. 244.
- Episcopus, nouo iure, habet duos menses ad institutionem concedendam præsentatis, verbo. Ordinarius.
- Episcopus habens facultatem restandi, potest ea vti, usque ad mortem. cap. 34. num. 4. pag. 260.
- Episcopus, Rex, Imperator excommunicatus, non nominatur in Canone Missæ, verbo. Missæ.
- Episcopi, nihil contrà Regium Patronatum Indiarum tentare possunt, verbo Prelati, Rex, in eo quod obtinet in Ecclesia ex Privilegio Apostolico, procedit ad similitudinem Episcopi, num. 43. pag. 264.
- Episcopus Barcinonensis Eusebius à Sede repellitur, à Rege, & quare, verbo Eusebius. Sisebutus.
- Episcopus Toletanus Sisbertus à Rege, & Concilio ab Urbe, & Sede amouetur, & quare, cap. 43. à num. 36. pag. 333.
- Episcopus, licet sit Cardinalis, ob causam potest à Regno expelli, num. 43. pag. 334.
- Ianuenses à suis limitibus Episcopum Parmensem eliminarunt, num. 44. ibid.
- Episcopo, vel eius Vicario, expulso, quando Episcopus in remotis agit, àn Capitalum administrare possit, num. 49. 51. 52. pag. 335.
- Episcopus à Regno expulsus pro suis subditis potest iurisdictionem exercere, num. 53. ibid.
- Episcopus à Regno electus, quæ facere possit, num. 55. ibid.
- Episcopi probi non solùm Dei, sed etiam Regum legibas obtemperant, cap. 45. num.

Et Verborum.

num. 30. 45. 55. pag. 349. 350. 351.
Episcopi Regibus in temporalibus; Reges
Episcopis in spiritualibus subiecti esse de-
bent, num. 56. ibid.
Episcopi sunt vocandi à Rege rogando, non
eis præcipiendo secundum aliquis, cap.
46. num. 35. pag. 357.
Episcopus Zamorensis in delicto de los Co-
munes deprehensus, virtute Brevis
Apostolici fuit iudicatus, cap. 47. num.
13. pag. 362.
Episcopus Fondurens. fuit à suo Episcopatu
electus, virtute Oeconomicæ Politicæ po-
testatis, cap. 44. à num. 2. pag. 337.
Episcopus iste perit restitui ad Episcopatum;
sed non obtinuit, & quare, cap. 49. num.
2. pag. 377. cap. 50. numer. 75. pagin.
395.
Episcopus quando possit proprium subditum
ad alienam Diocesim relegare, vel con-
nare, cap. 49. num. 85. pag. 385.
Episcopus unus quando possit duabus Eccle-
sijs as. ignari, absque dispensatione, cap.
27. num. 12. pag. 209.
Episcopos duos potest vna Ecclesia habere prin-
cipalem, & coadiutorem, numer. 20. pag.
210.
Episcopus super incompatibilitate Bene-
ficiarum nequit dispensare, numer. 22.
ibid.
Vide verbo Prælatus.
Episcopus in feudo, vt Baro procedit, cap. 22.
num. 15. pag. 164.

Epistola.

*Causa expulsionis Ecclesiastici, non potest le-
gitim referri Superiori per epistolam, cap.
48. num. 3. pag. 367.*
Ecclæsticus delinquens, alio deficiente reme-
dio, potest Superiori remitti, cum episto-
lis, totum factum continentibus, cap. 44.
à num. 35. pag. 342.

Erectio.

Erectio noua ad augmentum Cultus Diuini;
supressio ad diminutionem tendit, cap. 15.
num. 6. pag. 111.
Erectiones Cathedralium Indianorum reseruant
Regi Catholico duas nouenas partes Deci-
marum, cap. 17. num. 13. 26. 27. 41. 50.
pag. 127. 128. 129. 130. & cap. 22. num.
48. 53. pag. 167.
Erectiones concedunt fabricæ, & Hospitali-
bus partem Decimarum, cap. 17. num. 28.
46. 47. 51. pag. 128. 130.

Tom.I.

Erectiones Indianorum quid continent, quod à
divisionem Decimarum, num. 35. cum seq.
pag. 129.
Erectionum literæ, quod à divisionem deci-
marum, traditur, numer. 36. ibid.
Erectionum literæ ubique non servatur, num.
35. 56. pag. 130.
Erectionum omnium Indianorum reseretur noti-
zia, cap. 19. num. 30. 33. 34. pag. 143.
144.
Erectio Argentina continebat clausulam,
vt Prælatus possit illius dubia interpreta-
ri, quæ deleta fuit, cap. 34. num. 41. pag.
263.
Causes referuntur agitatæ in Cancellaria Gra-
natensi, supèr obseruatione erectionis, cap.
35. à num. 25. pag. 272.

Errare. Error.

Error est iamdiu damnatus, subjcere Eccle-
siasticos Sæculari iurisdictioni, cap. 48. à
num. 40. pag. 370.
Errare non præsumitur Supremum Consilium
iteratò rem determinans, cap. 48. à num.
40. ibid.

Eusebius.

Episcopus Barcinonensis; Eusebius à Sede ejus-
citur à Rege Sisebuto, & quare, cap. 43. à
num. 27. pag. 332.

Examen. Examinare.

Apostolice literæ examinantur in Supre-
mo Consilio, antè quam executioni tra-
dantur in Indijs, cap. 7. numer. 15. pag.
50.

Regius examinator nominatur in Indijs, Sede
vacante, cap. 8. num. 16. pag. 57.

Examinatores debent anno quolibet designa-
ri, cap. 10. num. 46. pag. 75.

Interinarius examini non subjcitur, tem-
pore electionis; licet debeat esse idoneus.
cap. 14. à num. 48. pag. 107.

Examine præcedente, prouidentur Beneficia
Indianorum, ex concordia, cap. 19. num. 16.
pag. 142.

Praesentatus ex iure Patronatus subjcitur
examini, cap. 31. numer. 4. 8. pag. 235.
236.

Examen præsentati non suspenditur per ap-
pellationem, num. 9. 34. ibid. & pag.
238.

Parochiales petunt pro forma examen, num.
24. 27. pag. 237.

Appellatio procedit quoad verumque effe-
ctum

Oo

Etum

Index Rerum,

Etiam à denegatione examinis, verbo Appellatio.
Appellatio quando procedat à mala relatione examinatorum, num. 33. pag. 238.

Excommunicatio. Excommunicatus.
Excommunicatus, suspensus, & interdictus nequit instituere, cap. 25. num. 38. 39. pag. 196.
Excommunicatus, hereticus, suspensus, degradatus potest Ordines conferre, verbo Ordines.
Excommunicatus an possit praesentari ad Beneficium, cap. 34. à num. 17. 21. pag. 261.
Excommunicatus habetur tanquam mortuus, num. 18. ibid.
Excommunicatus Episcopus, Rex, Imperator, non nominatur in Canone Missæ, verbo Missæ.
Excommunicationis pœna est alia quavis grauior, num. 20. ibid.
Excommunicatus, si absoluatur, an admitti possit ex presentatione anteriori, numer. 21. ibid.
Excommunicatus an possit presentare ad Beneficium Patronatus, à num. 24. pag. 262.
Excommunicatus an possit ad emphyteusim nominari, num. 27. ibid.
Excommunicantur omnes, qui recurrunt ad Iudices laicos, in causis Ecclesiasticis, cap. 39. num. 20. 21. pag. 302.
Excommunicatio effert damnum irreparabile, ideo a recte appellatur, cap. 40. num. 9. pag. 309.
Opinio communis, & praxis excusat excommunicationem, num. 25. 26. pag. 310.
Excommunicationem an incurrat pater, filium clericum correctionis causa verberrans, cap. 42. à num. 43. pag. 328.
Papa videtur absoluere excommunicatum, illum salutando, cap. 13. num. 51. pag. 100.

Executio.

Rescripta Regia habent paratam executionem, cap. 30. num. 14. pag. 229.
Apostolice literæ, per se, non habent paratam executionem in Indijs, a num. 23. pag. 230. & cap. 7. a num. 11. pag. 49.
Executionem Schedularum Regiarum non impedit, aliquid iuris dubium, cap. 31. a num. 40. pag. 239.
Executio sententiae legitimè appellatæ, importat manifestam violentiam, verbo Violentia. Manifesta.
Executio sententiae impeditur, per recursum

ad Curiam Sæcularem, donec a Superiore examinetur, cap. 39. num. 34. pag. 303.
Execution pœnae contrà Ecclesiasticos, leges Politicas non seruantes, quando, & a quo fieri poterit, cap. 45. a num. 32. pag. 349.

Executoriales.

Literæ Regie executoriales requiruntur ad possessionem Episcopatus in Indijs, cap. 7. num. 11. 12. 14. pag. 49. 50.
Executoriales literæ Regie dant executionem in Indijs Rescriptis Apostolicis, cap. 30. a num. 24. pag. 230.

Exemptio.

Exemptio Ecclesiasticorum procedit a Divina Ordinatione, cap. 37. num. 46. pag. 290.

Exercitium.

Exercitium Supremæ Regaliæ potest in aliud transferri, non ipsa Regalia, cap. 2. num. 10. 26. pag. 11. 13.

Exilium. Exul. Exulare.

Cancellariae Indianorum non possunt exules restituere, via gratia, cap. 49. num. 6. 10. neque via iustitiae, pag. 378. & cap. 50. numer. 24. cum seqq. pag. 389.

Exul, & exilium pati dicitur a Regno expulsus, per Politicam O Economicam Principis potestatem, cap. 49. num. 7. pag. 378.

Exules, & damnatos, nequeunt restituere Baronies, & Domini vassallorum; neque Civitas, iura Imperij non habens, a num. 11. ibid.

Exilium duplex est, temporale, & perpetuum, a num. 14. ibid.

Exiliis verbum quid importet, num. 17. ibid.

Exiliis perpetui pœna successit in locum de portationis, num. 18. pag. 379.

Exiliis pœna an sit corporalis, vel capitalis, a num. 22. ibid.

Exiliis pœna potest imponi ex processu informativo, num. 27. ibid.

Exiliandi verbum usurpatum est a nomine exilium, num. 28. ibid.

Exulatus debet abstinere a Civitate, & Curia Regia, licet sententia comprehensum non sit, a num. 29. ibid.

Exulatus intelligitur expulsus a loco, ubi Princeps, Prorex, Regia Audientia, & sigillum Regium sunt, a num. 30. cum seqq. pag. 380.

Exulatus a Curia Matritensi, debet abstinere ab oppidis de Alcalâ, & Illescas, num. 36. ibid.

Exu-

Et Verborum:

Exulatus à loco delisti excluditur etiam à propria patria, num. 37. ibid.
Exilium propriè dicitur expulsio à propria patria, num. 38. ibid.
Exulatus à patria, ab eius territorio etiam intelligitur exclusus, num. 41. pag. 381.
Exilium non frangit qui ingreditur Ecclesiam, in loco prohibito, sitam, num. 52. pag. 382. & cap. 50. num. 1. pag. 387.
Exulatus à territorio, à mari adiacente debet etiam abstinere, cap. 49. à num. 58. pag. 382.
Exulatus ad certum tempus, àn finito tempore possit redire sine noua licentia, à num. 61. & 75. pag. 383. 384.
Exul regressus admittitur ad pristinum statum, & Dignitatem, à num. 63. pag. 383.
Exulatus, seu bannitus in perpetuum, etiam salario, quod fruebatur, priuatur, num. 68. ibid.
Exiliū temporalis pœnam, àn & quando minat carceratio, seu tempus carceris, num. 74. pag. 384.
Exulatus temporaliter, sine predefinitione temporis, ad decennium exulat, num. 79. pag. 385.
Exulatus absolute, perpetuo, & precise exulatus intelligitur, num. 80. 81. ibid.

Expectatiua.

Expectatiæ non dantur in Beneficijs Patronatus, cap. 31. à num. 46. pag. 239. Limita, ut num. 52. pag. 240.
Expectatiæ qualiter concedant Reges, à numer. 53. cum seqq. & num. 59. ibid.
Expectatiæ concedit Papa, verbo Papa.

Expulsio. Expulsus.

Expulsionem Ecclesiasticorum à Regno, in casu necessitatis, qui tractant, cap. 42. numer. 16. pag. 324.
Expulsione semora, non possunt Ecclesiastici personaliter compelli à seculari, num. 28. 29. pag. 325. 326.
Expulsio Ecclesiasticorum non dicitur propriæ pœna, sed defensio, & correctio, n. 31. ibid.
Expulsionis Ecclesiastici remedium est alio quouis aptius, num. 35. pag. 327.
Expellendi Ecclesiasticos proximè admittit Uniuersus Orbis Christianus, & quando, cap. 43. à num. 10. & 25. pag. 331. 332.
Expulsorum exempla aliqua referuntur, à numer. 26. cum seqq. ibid.
Expulsus à Regno Ecclesiasticus, vel Prælatus quæ exercere possit, verbo Episcopus.
Expellendus debet primo amicabilitè hortari, verbo Ecclesiasticus.

Expulsionis actus qualiter exequendus, cap. 44. à num. 6. pag. 338.
Expulsio Ecclesiastici fieri debet implorato Iudicis Ecclesiastici auxilio, num. 8. 9. 10. ibid. & pag. 339.
Expulsus ab Indijs mittitur in Hi paucam cùm processu cap. 43. num. 22. pag. 312. & cap. 44. num. 41. pag. 342. & cap. 50. num. 76. pag. 395.
Expulsionis Ecclesiastici remedium admittitur, omni alio deficiente, & xp. 46. num. 30. pag. 356.
Expulsionis remedio summa prudentia, & iura videntur est, num. 32. 33. pag. 357.
Expulsio Ecclesiastici admittitur, in casu veræ necessitatis, non in casu filio, num. 47. pag. 358.
Expulsus à Regno per Senatum, àn possit restituiri in consulto Principe, & cap. 49. à n. 1. pag. 377. & cap. 50. à num. 6. 2. 68. 72. 73. pag. 393. 394. & cap. 42. num. 15. pag. 324.
Expulsus à Regno dicitur exul, & exilium pari, cap. 49. num. 7. pag. 378.
Expulsio à propria patria, dicitur grauis, & durissima pœna, num. 39. pag. 380.
Expulsus à Regno non est tutus in Ecclesia, cap. 50. num. 2. pag. 387.
Expulsus à Regno potest dici Bannitus, num. 23. pag. 389.
Expulsionis actus, post ultimam resolutionem importat rem iudicatam, num. 28. pag. 390.
Expulsus à Regno facile à Principe non solet restituiri, num. 71. pag. 394.
Expulsionis Ecclesiastici causa nequit per epistolæ legitimè referri, cap. 48. num. 3. pag. 377.
Expulsionem Ecclesiastici, qui admittunt, debent concedere, quod ad eius iustificationem probandum, requiritur, num. 10. pag. 378.
Exterus.
Exteri possunt admittri ad Beneficia vacantia, per promotionem à Rege factam, verbo Alienigena.
Exteri possunt ab officijs, & Beneficijs statuto arceri, verbo Alienigena.

Extrajudiciale.

Cognitio Senatus, in causis violentiae est extrajudicialis, & consistit in mero facto, cap. 39. num. 3. 5. 56. 58. pag. 300. 306.
Extrajudicialis notio, & defensio in tollendis spolijs violentis, quando detur in Principe Sæculari, cap. 41. num. 1. & 2. pag. 315.

Index Rerum,

F

Fabrica.

Fabricæ applicantur fructus à Parocho non residente restituti, cap. 9. à num. 23. p. 65.
Fabricæ Ecclesiæ applicatur pars Decimorum, in erectionibus Cathedralium, cap. 17. num. 28. 46. 51. pag. 128. 130.

Factum.

Factum iniuste operatum potest factio tolli, in causis violentiæ, cap. 39. num. 6. 52. 56. pag. 300. 305. 306.

Familiaris.

Familiares Sanctæ Inquisitionis, & alij Oficiales, subiiciuntur Politicæ Oeconomicæ Principis potestati, cap. 37. num. 38. pag. 289. cap. 42. num. 17. pag. 324. & cap. 49. num. 8. pag. 378.

Feudum.

Feudum ab Episcopo in aliud alienatum, non fit occupantis, sed accipientis Regalia, & quare, cap. 2. num. 2. pag. 9.

Feudum, ut in aliud transeat, requirit domini consensum, cap. 4. num. 40. pag. 29.

Feudo, an acquiratur Patronatus à possessore feudi institutus, cap. 5. num. 13. pag. 35.

Prælari à Rege feuda possidentes, si iuramento contraveniant, qualiter puniantur, cap. 21. num. fin. & num. 15. pag. 177. & 164.

Feudum vassallo vacans acquiritur Domino cap. 16. num. 19. pag. 120.

Feudo potest priuari vassallus, si vocatus non veniat, & obediatur, cap. 42. num. 21. pag. 325.

Feudi successoribus non potest præiudicare possessio, cap. 13. num. 37. pag. 135.

Ferdinandus Rex.

Ferdinandus V. Rex Castellæ Catholici prænomine, sed prærogativa à Pontifice insignitur, cap. 44. num. 27. pag. 340.

Rex ille Præsidem, & Senatores Pintianos officio priuauit, & quare, num. 30. p. 341.

Refertur eiusdem celebris Schedula, Neapolitanæ Proregi missa, à num. 31. ibid.

Ferrariæ Dux Alfonsus.

Alfonsus Ferrariæ Dux præmixtus expellendi Ecclesiasticos à Regno admisit, cap. 43. n. 45. pag. 334.

Flandria.

Flandria admetit recursum ad Curiam Seculariem, in casu violentiæ, cap. 40. num. 42. pag. 312.

Fictio.

Fictio in casu fictio, non operatur plusquam veritas in casu vero, cap. 50. num. 58. p. 392.

Fidelitas.

Episcopus electus ab antiquo exhibetur Regi, fidelitatis ratione, & quomodo, cap. 6. à num. 19. pag. 42.

Fidelitatis iuramentum præstant in Gallia Episcopi, cap. 16. num. 33. pag. 121.

Fidelitatis iuramentum tempore consecrationis, præstant Prælati Sanctæ Romanae Ecclesiæ, cap. 22. à num. 1. pag. 163.

Fidelitatis iuramentum in Hispania Prælati, tanquam vassalli, exhibebant, num. 9. pag. 164.

Fidelitatis iuramentum Regi præstandum, quando præstetur Reginae, verbo Iuramentum.

Fidelitatis iuramentum non præstat fœmina, verbo Iuramentum.

Fidelitatis iuramentum à Prælatis præstandum, à quo tempore fuit in Hispania admissum, à num. 16. pag. 164.

Fideicommissarius.

Fideicommissarius Universalis an acquiratur Patronatus, cap. 5. à num. 1. pag. 34.

Filius Patroni potest ab ipso presentari, cap. 33. à num. 9. pag. 251.

Filius Clericus potest à patre domo expelli, & verberari, correctionis causa, abque metu excommunicationis, cap. 42. n. 42. pag. 328.

Filius potest ab Ecclesia extrahiri à patre, virtute propriæ potestatis paternæ, cap. 50. num. 3. pag. 387.

Firma.

Firmam Iustitiæ Aragoniæ infringens Ecclesiasticus, temporalitates in eo Regno perdit, & quando, cap. 42. num. 20. pag. 324.

Fiscalis. Fiscus.

Fiscus nunquam litigat spoliatus, quando habet intentionem fundatam, cap. 2. num. 14. pag. 12.

Fisco petente, debet exhiberi titulus ab eo, qui Regaliam possidet, num. 15. ibid.

Fiscus an acquirat Patronatum, bonis confiscatis, quibus adhæret, cap. 4. à n. 55. pag. 31.

Fiscales Regij in Indijs sunt partes in causis spoliorum Prælatorum, cap. 21, à num. 18 à pag. 158.

Fis-

Et Verborum.

Fiscalis Regius debet interuenire in causis Regij Istronatus, cap. 37. num. 28. pag. 288.
Fiscalis Regius interuenit in alijs causis Regiarum, & praeminentiarum Regis, cap. 44. num. 5. 14. 20. 21. 32. pag. 338. 339. 340. 341.

Fiscalis Regius territorij debet interuenire in inventario a Prælato faciendo ante possessionem Episcopatus, cap. 21. à num. 41. & 44. pag. 160.

Fondurens. Episcopus.

Fondurensis Episcopus fuit a suo Episcopatu cinctus, virtute Oeconomicæ potestatis, cap. 44. à num. 2. pag. 337.

Episcopus iste patitur restituiri, sed non obtinuit, cap. 49. num. 2. pag. 377. & cap. 50. num. 75. pag. 395.

Foraneus.

Vicarius foraneus, quis, & a quo constituantur, cap. 14. num. 43. pag. 106.

Forma.

Forma data in executione patentum Religio- num comprehendit omnes, quæ in Indijs, fundarunt, cap. 7. num. 30. pag. 52.

Residentia Parochi an debeat esse formalis, vel materialis tantum, cap. 9. num. 4. 5. pag. 63. 64.

Forma in inventarijs Prælatorum Indianorum seruanda, traditur, cap. 21. à num. 38. pag. 160.

Forma omnis actus non est substantialis, & quando, cap. 22. num. 79. pag. 176.

Forum.

Forum Regium, ob primam tonsuram in Indijs, nemo declinat, cap. 19. n. 25. pag. 143.

Fridericus.

Imperator Fridericus II. dimisit Ecclesijs, & Prælatis bona Episcopi morientis, cap. 16. num. 28. pag. 121.

Friuola.

Friuolam appellationem prætexentes comprehendit Bulla Cœnæ, verbo Appellationem, Bulla Cœnæ.

Friuola appellatio quæ sit, cap. 39. à numer. 46. pag. 305.

Fructus.

Fructus, in rebus dotalibus commoditatem realem afferentes, ad maritum spectant, cap. 4. num. 53. 54. pag. 31.

Fructus Patronatus consistit in presentacionibus ad Beneficia, cap. 7. n. 2. 3. pag. 48.

Fructus pro rata tenetur restituere absentias sed a residentia, sine causa, cap. 9. à num. 19. pag. 65.

Fructus a Parocco non residente restituti in quos usus impendantur, à num. 23. ibid.

Fructus suffraganei non residentis erogat Metropolitanus, num. 24. ibid.

Fructus Beneficij restituit, qui illud occupat, absque Regia presentatione, cap. 10. à numer. 14. 16. pag. 71.

Fructus Ecclesie, à qua transfertur Prælatus, non pertinent Capitulo, Sede vacante, quando solam erat consuetudo, ut pertinerent in casu mortis, cap. 12. num. 10. pag. 88.

Fructuum diminutio est sufficiens causa superprimendi Beneficia, cap. 15. num. 29. pag. 113.

Fructus Ecclesie Cathedralis vacantis faciunt colligere, & custodire Reges, cap. 16. n. 14. 17. 25. cum seqq. pag. 120. 121.

Fructus Ecclesie vacantis in quos usus conseruantur, à num. 15. 18. pag. 120.

Fructus Capelle vacantis spectant ad Regem, iure Regalia, num. 38. pag. 122.

Fructus vacantes qualiter colliguntur, & seruentur in Hispania, à num. 40. & 49. pag. 123.

Fructus vacantes colliguntur, & seruantur in Indijs, ex Regalia, cap. 17. à num. 1. pag. 125.

Fructus vacantes in Indijs an spectent ad Regem Catholicum, à num. 2. 16. 17. pag. 127. & cap. 18. à num. 1. pag. 133.

Fructus vacantes qualiter iure antiquo, & nonissimo distribuantur in Indijs, à num. 4. ibid.

Fructus vacantes gratis colligit Rex Catholicus in Indijs, licet posset illos sibi acquirere, à num. 2. & 16. ibid. & pag. 135.

Fructus vacantes, quando spectant Regibus, vel alijs, pacto, vel priuilegio pertinere credendum est, num. 18. ibid.

Fructus Prælato successori pertinent à tempore fratris, cap. 18. num. 15. pag. 134.

Fructus vacantes percipit regulariter Camera Apostolica, verbo Camera.

Fructus vacantes non percipit in Indijs Camera Apostolica, verbo Camera.

Fructus vacantes non videtur recte expendi posse in usus prophanos, licet Regibus: spectent, verbo Regibus.

Fructuum vacantium à Rege facta concessio, & donatio, non obest successoribus, num. 52. pag. 138.

Fructus vacantes Indianorum, secundum ius Canonicum distribui in eis, quomodo intelligatur, cap. 19. à num. 37. pag. 144.

Index Rerum,

Fructus vacantes, in Indijs, nunquam sunt distributi secundum ius Canonicum, num. 40. & 51. pag. 146.

Fructus vacantes usurpans, non ligatur Bulla Cœnæ, verbo Buila.

Fructus vacantes, & spolia Prelatorum Regni Siciliæ, qualiter spectent Regi Catholicæ, cap. 21. à num. 45. pag. 161.

Fructus vacantes quando futuro Prelato spectant, intelligitur non suo, sed administratorio nomine, cap. 20. num. 26. pag. 151.

Fructus decursos in prima Ecclesia, post fát Papæ, non percipit translatus ad secundam, licet adhuc administret, nec confert Beneficia, cap. 24. à num. 20. pag. 188.

Fructus decursi à tempore fát spectant Prae- lato successori, cap. 18. num. 15. pag. 134. & cap. 24. à num. 22. pag. 183.

Fructus Episcopatus Indiarum non percipiunt Episcopi, quovsque accedant ad Diœcesim, cap. 24. à num. 48. pag. 190.

Fructuum restitutio competit, collatione Be- neficij irregulari facta, cap. 34. à num. 22. pag. 261.

Fructus secundi Beneficij debent percipi, ut primum vacare possit, cap. 27. num. 40. pag. 211.

Fructus secundi Beneficij, si sint alteri ad tempus reservati, non vacat primum, num. 41. ibid.

Fructuum reservatio in secundo Beneficio, quando facit cessare vacationem primi, à num. 40. ibid.

Fructus medijs temporis primi Beneficij non lucratur obtinens secundum, numer. 42. ibid.

Fructuum pars potest Patrono reservari, ex pæcto fundationis tempore, cap. 17. num. 27. pag. 128.

Fructus vacantes Indiarum possunt aliter di- stribui, ac nunc distribuantur à Rege Catholicæ, si illi spectant, verbo Vacan- tes.

Fructus tenetur restituere Prelatus, si non consecreretur intrà tempus assignatum, cap. 28. à num. 26. pag. 216.

Fundatio.

Tempore fundationis Patronatus potest pars fructuum fundatori reservari, ex pæcto, cap. 17. num. 27. pag. 128.

Funeralia.

Quartæ funeralium non continentur, nomine fructuum vacantium, cap. 17. num. 19. pag. 128.

Futurus Prælatus.

Prelato futuro solet vacantis pars aliqua assignari, ex Regis liberalitate, cap. 18. num. 13. pag. 134.

Camera Apostolica nihil reseruat futuro Prælato, ubi fructus vacantes percipit, verbo Camera.

G

Gabriel Spinosa.

Gabriel Spinosa, qui finxit, se esse Regem Sebastianum Portugalliae, traditur, cap. 47. à num. 19. pag. 362.

Gallia.

Gallie Reges faciunt colligere, & seruare fructus vacantes Ecclesiæ, cap. 16. num. 14. 17. 25. cum seqq. pag. 120. 121. ubi de alijs Regibus.

Gallie Rex iure Regalix conferens Beneficia non requirit Papæ consensum; alias secùs, verbo Rex.

Gallie Reges, quando Homagium repulere à Prelatis præstandum, cap. 22. num. 29. 32. pag. 165.

Gallie Prælati qualiter iuramentum præ- stent, num. 64. pag. 158.

Gallie Rex dicitur dominus Beneficiorum sui Regni, cap. 25. num. 50. pag. 197.

Gallie Rex est Canonicus in aliquibus Eccle- sijs sui Regni, cap. 26. num. 11. pag. 202.

Spolia Ecclesiastica Episcoporum Gallie perci- pit Camera Apostolica, cap. 20. n. 34. pag. 151.

Gallia non admittit Bullam Pij V. ad orna- menta, & paramenta pertinentem, num. 35. pag. 152.

Gallia admittit recursum ad Curiam Sæcu- larem, in casu violentiæ, cap. 40. num. 35. 43. pag. 312. & cap. 41. n. 21. 23. p. 317.

Gallia obseruat praxim occupandi temporali- tates Ecclesiasticorum, cap. 42. num. 19. pag. 324.

Gallia probat praxim expellendi Ecclesiasti- cos, & quando, cap. 43. à num. 10. cum seqq. pag. 331.

Gallie à Regno fuit expulsus Cardinalis Bel- louacensis, & Arnulphus Archiepiscopus à Sede, per Synodum, instante Rege, & qua- ræ, à num. 38. pag. 334.

Gallie Rex habet privilegium procedendi con- tra Ecclesiasticos in certis casibus, cap. 47. num. 4. pag. 361.

Gala

Et Veiborum.

Gallorum iure vacat primum Beneficium post annum à die acquisitionis secundi, cap. 27. num. 36. pag. 211.

Galliae Regnum obseruat examinare literas Apostolicas, antè quam executioni tradantur, cap. 7. num. 16. p. 50.

Gallecia..

Galleciae Regrum adiicit recursum per viam violentiae, cap. 40. numer. 35. pag. 312. cap. 41. num. 21. pag. 317.

Gemma.

Regius Indiarum Patronatus est precipua gemma Regij diadematis, cap. 1. numer. 24. pag. 7.

Generalis.

Patentes Generalium Religionum, qualiter Exequantur in Indijs, cap. 7. à numer. 19. pag. 51.

Gesta virtute patentum, antè examinacionem illarum, an teneant, si deinde retinentur in Senatu, num. 38. pag. 52.

Gentes.

Omnes gentes competit Papæ ex officio ad Cœlestes Sedes perducere, cap. 26. num. 21. pag. 202.

Germania.

Germania obseruat adhuc morem antiquum in electionibus Episcoporum, cap. 6. num. 23. pag. 42.

Imperator Germanus nominat unum Canonicum in qualibet Ecclesia Alemaniæ, cap. 1. num. 18. pag. 6.

Goathemala.

Goathemalensis Cancellaria eiecit à sua Diœcesi Episcopum Fondurensem in Noua Hispania, cap. 44. à num. 2. pag. 337.

Goathemalensis Cancellaria hunc expulsum restituere noluit, & quare, cap. 49. num. 2. pag. 377. & cap. 50. num. 75. pag. 395.

Gratiæ.

Græci à Romana Sede recesserunt, spoliorum Ecclesiasticorum causa, cap. 20. num. 33. pag. 151.

Granata.

Granatensis Cancellaria admittit præmixtæ expellendi Ecclesiasticos à Regno, cap. 43. à num. 46. pag. 334. & cap. 50 num. 66. pag. 393.

Gratia.

Gratiæ titulo concedunt Principes, etiam quod omni iure debetur, cap. 18. num. 33. pag. 136.

Gratia à Sede Apostolica Regibus facta, in quolibet illorum videtur repetita, num. 48. 49. pag. 138.

Gratia quando intelligatur perfecta per Verbum Fiat, cap. 24. num. 24. 32. pag. 188. 189.

Gratia debet scriptura constare, ut Prelatus tanquam talis tractetur, num. 25. pag. 188.

Gratiæ via, vel iustitiae potest procedere restitutio, cap. 49. à num. 5. pag. 377.

Gratiæ via nequeunt Cancellariæ Indice exules restituere, num. 6. pag. 378.

Gratiæ restitutionem includunt tituli ff. & Cod. de sentent. pass. & rest. num. 9. ibid.

Gratia restitutus, non recuperit primum locum; secus si ex iustitia, à num. 69. pag. 383.

Gratia à Rege facta de bonis vacantis, an subiiciatur iuri de la Mesada, cap. 17. num. 10. pag. 127.

Grauatus.

Grauati, & oppressi sub Principis protectione sunt, ex iure diuino, cap. 38. à num. 14. pag. 294.

Gregorius XV.

Papa Gregorius XV. dispensauit, aliqua Beneficia Curata abique concursu conferri, quod renocavit Urbanus VIII. cap. 31. à num. 29. pag. 238.

Gubernatio,

Gubernatio Episcopatus solet nominato concedi, virtute Rescripti de ruego, & en cargo, cap. 8. à num. 1. pag. 56.

Gubernans Episcopatum virtute huius Rescripti est, veluti visitator, administrator, num. 7. 8. 34. pag. 57. 60.

Gubernator Episcopatus quid facere possit, num. 9. 28. pag. 57.

Gubernatio spiritualis in Indijs, Regibus Catholicis videtur demandata, cap. 26. à num. 23. 40. 42. pag. 203. 205.

H

Habilitas.

Habilitas, idoneitas, & capacitas in praesens,

Index Rerum,

sentato, quo tempore attendi debet, verbo
Idoneus.

Hæreticus.

Hæreticus Episcopus electus, nondam Confirmatus, subest Inquisitoribus; secus si sit Confirmatus, cap. 13. numer. 25. pag. 97.

Hæreticus, excommunicatus, degradatus, suspensus potest Ordines conferre, verbo, Ordines.

Hæresis causa exterior, negligentia Pastorum, cap. 9. num. 40. pag. 67.

Hebdomadarius.

Hebdomadarius Cathedralis non potest Missas alijs debitas, alteri applicare, cap. 10. num. 61. pag. 77.

Hebræus.

Hebrei non accedunt ad Regna Regis Catholici absque poena, cap. 49. à num. 46. pag. 381. quid si vi tempestatis appulerint, à num. 48. cum seqq. ibid.

Henricus Imp.

Henricus V. Imperij vires debilitauit, Regio Patronatu omisso, cap. 1. num. 25. pag. 7.

Hispania.

Hispania non admittit Ecclesiastici Patronatus derogationes, cap. 3. numer. 48. pag. 23.

Hispania Nova coepit habere Episcopos, post quintum annum conquisitionis ipsius, cap. 10. num. 2. pag. 70.

Hispani in Indijs nati, ceteris paribus, debent alijs præferri in Beneficijs, num. 48. pag. 75.

Hispani, & alijs in Doctrina Indorum existentes, debent administrari à Parocho Indorum, num. 54. pag. 76.

Hispani Nouæ nomen imponitur, terris in Occidentalibus Indijs detectis, cap. 1. num. 7. infine, pag. 4.

Hispania qualiter servat præxim colligendi fructus vacantes Ecclesiarum, cap. 16. à num. 40. & 49. pag. 122. & 123.

Hispania, ut plurimum, non obtinet Regiam colligendi fructus vacantes, num. 49 ibid.

Hispania Reges iuramento obstringuntur, de bonis Regni non alienandis, cap. 18. num. 40. pag. 137.

Hispania Reges renocant in testamentis do-

naciones, de re Regni factas, num. 41.
42. 43. ibid. & pag. 138.

In Regnis Hispaniae qualiter colligantur, & custodiantur Prælatorum spolia, licet Cameræ Apostolicae specent, cap. 21. num. 11. pag. 157.

Hispaniae Ecclesiae petunt Officialem Episcopi, Sacro Ordine initiatum, cap. 25. à num. 57. pag. 198.

Hispania, in quæ Regna diuidatur, numer. 62. pag. 199.

Hispaniae Ecclesiastici seculares, Episcopo inferiores, iure testantur, cap. 20. à num. 7. pag. 148.

Hispania, quando admisit nouas Constitutiones Apostolicas super spolijs Ecclesiasticis latas, num. 30. 32. pag. 151.

Hispaniae consuetudo admittit Prælatum in prima Ecclesia, ut ipsam administret, donec ad secundam non accedit, cap. 24. à num. 17. pag. 188.

Hispania distat multum à Romana Sede, cap. 36. num. 33. pag. 281.

Hispania non supplicauit à Bulla Cœna, cap. 39. num. 23. pag. 302.

Expulsi ab Indijs mittuntur in Hispaniam cum processu, cap. 43. num. 22. pag. 332. & cap. 44. num. 41. pag. 342. & cap. 50. num. 76. pag. 395.

Hispania à Sancto Hermenegildo usque hodie semper Romano Pontifici obediens, & fidelis, cap. 1. num. 9. pag. 4. & cap. 43. à num. 30. cum seqq. pag. 333.

Hispaniae Reges ab antiquo Catholici non men obtinent, cap. 44. numer. 28. pag. 340.

Homagium.

Homagium distinguuntur à iuramento, à Prælatis præstanto, licet promiscue unum pro alio accipi soleat, verbo Iuramentum.

Homagium non præstant Prælati, licet temporalia à Rege obtineant, cap. 22. num. 26. 27. pag. 165.

Homagium præstari ab Ecclesiasticis, prohibuere Pontifices, Gregor VII. Urban. II. & Paschal. II. à numer. 28. 39. 40. 41. 43. pag. 166.

Homagium quandò repulsum in Gallia, ne præstaretur à Prælatis, num. 29. 32. pag. 165.

Homagium aliquid irreuerentia, & ini-dignitatis continet, num. 33. ibid.

Homagium, quomodo præstetur, num. 34. pag. 166.

Et Verborum.

Homagij materiam, qui tractant, num. 36.
38. *ibid.*

Homagium exhibuit *Hospi Regi Catholico*
Vrjus Vrjinus, num. 37. *ibid.*

Homagium, idem est, quod ligium, num. 42.

Homo.

Homines, naturali instinctu, qualiter ciuilis,
& politicam potestatem constituere,
cap. 38. num. 12. pag. 294.

Homo novus quando dicatur restitutas
post sententiam, cap. 49. numer. 70. pag.
383.

Homines omnes competit *Papæ* ex officio ad
caelestes sedes perducere, cap. 26. num.
21. pag. 203.

Hospitale.

Hospitalia Indiarum habent partem decimorum
excretionibus, cap. 17. num. 28.
46. 47. 51. pag. 128. 130. & cap. 19.
num. 12. pag. 341.

Hospitale in qualibet Parochia fundari debet, cap. 17. num. 30. pag. 128.

I

Jacobus Rex.

Jacobus Aragoniæ Rex confirmavit concesiones, & donationes, à suis praedecessoribus factas Cathedrali Dertosæ, cap. 5. num. 35. pag. 38.

Ianitor.

Rex Catholicus in Regno Valentia eligit, & designat Ianitorem, seu Portarium ad rem Ecclesiasticam, ex priuilegio, cap. 18. num. 45. pag. 138.

Ianuenses.

Ianuenses à suis finibus eliminarunt Episcopum Parmensem, cap. 43. numer. 44. pag. 334.

Idioma.

Indorum Idioma debent scire ipsorum Parochi, verbo Indorum.

Idoneum.

Parochus Indorum debet esse idoneus, & capax, cap. 11. à num. 55. pag. 85.

Idoneitas in Parocho, quo tempore attendatur, cap. 32. num. 21. pag. 244.

Ignorantia.

Ignorantia revocationis mandati in Vica-

rio Episcopi, quandū non obstat, cap. 24 à num. 34. pag. 189.

Illegitimus.

Illegitimi dispensantur ab Episcopo ad Beneficium simplex. & Ordines minores, cap. 14. num. 20. 24. pag. 104. & à Capitulo, Sede vacante, cap. 13. num. 35. pag. 98.

Illegitimi àn possint dispensari à Capitulo, Sede vacante, ad Canonicatum in Ecclesia Cathedrali, cap. 13. à numer. 36. pag. 98.

Illegitimi àn sint capaces pensionum, & quando, à num. 39. 45. pag. 99.

Illegitimi non possunt promoueri ad Ordines Sacros à Capitulo, Sede vacante, num. 53. pag. 100.

Illegitimi ut Ordinari possint in casa permisso, multa consideranda sunt, num. 54. *ibid.* & cap. 14. à num. 28. pag. 105.

Illegitimi, & mixti in Indijs possunt ad Sacros Ordines promoueri, ex rescripto Apostolico, cap. 14. à num. 1. pag. 102.

Illegitimi, & Mixti ex genere Aethiopum, àn continentur in hoc rescripto, à num. 7. 8. 71. pag. 103. 109.

Illegitimus debet in specie dispensari, ut adipisci valeat Beneficium Curatum, à num. 15. pag. 103.

Illegitimi, per leges Regias arcentur ab officijs, & ne ad Sacros Ordines admittantur, à num. 30. pag. 105.

Illegitimus potest esse interinarius, num. 6. & 40. pag. 103. 106.

Illescas.

Ab oppidis de Illescas, & Alcala debet abstinere, à Curia Matritensi exultatus, verbo Matritensi, Alcalà, Exulatas.

Imago.

Senatus dicitur *Imago Principis*, illumque representare, cap. 32. numer. fin. pag. 249.

Immissio.

Immissio in possessionem Beneficij Patrocinatus deber sine mora ab Ordinario concedi, cap. 11. num. 45. pag. 84.

Immunitas.

Index Ecclesiasticus numquam, aut raro contrā Immunitatem Ecclesiasticam declarat, cap. 36. num. 43. pag. 281.

Immunitati Ecclesiastice non præindicat Qæconomica politica Principis potestas,

Index Rerum,

centra Ecclesiasticos incasu necessitatis, cap. 38. num. 25. 36. 37. pag. 296. 297. & cap. 39. num. 7. 14. 29. pag. 300. 301. 303.

Immunitati Ecclesiasticae in aliquo non praividicatur, per leges communes, Sacris Canonibus non repugnantes, cap. 45. num. 28. 42. pag. 348. 350.

Immunitatis priuilegium cessat, vrgente naturalis causae defensione, cap. 46. num. 13. pag. 355. & cap. 48. num. 14. pag. 368.

Immunitate Ecclesiastica non gaudet damnatus ad tritemes, vel aliud opus personale, cap. 50. à num. 8. cum seqq. pag. 388.

Immunitate, an gaudeat expulsus à Regno, per Politicam Principis potestatem, à num. 2. pag. 387.

Immunitas Ecclesiastica non luditur, quando priuilegio Apostolico proceditur, cap. 48. num. 72. pag. 374.

Immunitatis causa ante Bullam Gregor. etiam Episcopo spectabat, cap. 12. num. 50. pag. 91.

Immunitate an gaudeat Clericus in delicto lese Majestatis, verbo Clericus.

Imperator. Imperium.

Imperator Germanus nominat unum Canonicum, in qualibet Ecclesia Alemaniae, cap. 1. num. 18. pag. 6.

Henricus V. vires Imperij debilitauit, omisso Regio Patronatu, num. 25. pag. 7.

Imperator Romanus potest formare processum contra Ecclesiasticum, ut à suo Iudice puniatur, cap. 47. num. 34. pag. 364.

Emperatores, iure antiquo, acquirebant sibi bona, & spolia Episcopi morientis, verbo Spolia.

Imperatori praestant iuramentum Praelati, verbo Iuramentum.

Imperator, Rex, Episcopus excommunicatus, non nominatur in Canone Missæ, cap. 34. num. 19. pag. 261.

Imperatio.

Imperatio Beneficij retenti post consecrationem est nulla, si fiat à consecrato, cap. 28. à num. 22. pag. 216.

Imetrans Beneficium Regij Patronatus, quas penas incurrat, cap. 32. à num. 32. 35. pag. 245. 246.

Incompatibile.

Incompatibilita Beneficia, que dicantur, cap. 27. à num. 5. pag. 208.

Incompatibilitas Beneficiorum impedit illoram retentionem, non acquisitionem, à n. 29. pag. 211.

Incompatibilita Beneficia retinens, quas penas incurrat, num. 43. pag. 211.

Incompatibilitas Episcopatus cum pensione datur hodie, verbo Pensio. Episcopatus.

Indi. Indiae.

Indiarum Occidentalium detectio, & inventio à quibus tradatur, cap. 1. num. 1. pag. 2.

Reges Catholici, ex priuilegio Apostolico, mittunt Ministros Ecclesiasticos idoneos, ad Indorum conuersionem, numer. 2. ibid.

Indiarum Beneficia, & officia Ecclesiastica, spectant ad Regium Patronatum, num. 16. pag. 6. & cap. 30. num. 40. pag. 232.

Indiarum Decime pertinent ad Reges Catholicos, ex priuilegio, verbo Decime, cap. 18. num. 7. 56. pag. 134. 139. & cap. 22. num. 49. pag. 167.

Indiarum ius Patronatus conceditur Regibus Catholicis à Sancta Romana Sede, cap. 1. à num. 14. pag. 5. & cap. 7. à num. 1. & 7. pag. 48. 49.

Indiarum Patronatus est taicalis, cap. 5. num. 40. 41. 44. pag. 39.

Indiarum Ecclesiae, à Regibus Catholicis dotatae, & constructae sunt, numer. 42. ibid.

Indiarum Consilium examinat litteras Apostolicas, antequam in eis exequantur, cap. 7. num. 15. pag. 50.

Generalium Religionum, & aliorum Superiorum patentes, qualiter exequantur in Indijs, ac examinentur in Supremo Consilio, à num. 19. 21. 29. pag. 51. 52.

Comissarius Generalis Sancti Francisci, pro Provincijs Indiarum elegitur à Rege Catholic, num. 23. pag. 51.

Indiarum Consilium examinat titulos Magisteriorum, & alias patentes Religiosorum Indiarum, a numer. 31. cum seqq. pag. 52.

Indiarum Consilium, an examineat patentes, à Generali Societatis Iesu emanatas, à num. 34. ibid.

Indiarum Cancellarie, & alij judices, non exequantur rescripta Regia Consiliorum Hispanie, nisi sint in Supremo Indiarum examinata, num. 39. pag. 53.

Indiarum Regimen, à prouidentia Supremi carundem Senatus, pendet, num. 40. ibid.

Indiarum Regna sunt unita Coronæ Castelle.

Et Verborum.

- à numer. 43. ibid. & cap. 18. numer. 55.
pag. 139. & cap. 19. num. 4. pag. 140.
& cap. 20. num. 13. pag. 149. & cap. 23.
num. 64. pag. 199.
- Indiarum Regna habent proprias leges, quibus regantur, cap. 7. num. 44. pag. 53.
- Indiae, primis temporibus, etiam minus idoneos admitebant ad materias spirituales administrandas, cap. 10. à numer. 1.
pag. 70.
- Regulares, ex priuilegio, quando possint administrare Sacra menta in Indijs, à num.
9. pag. 71.
- Indorum linguam callere teneunt Parochi, & oppositores, num. 43. pag. 74. &
cap. 11. num. 53. pag. 84. verbo Linguam.
- Indorum Parochus tenuit Hispanis, &
alijs, in Doctrina morantibus, adminis trare, cap. 10. num. 54. pag. 76.
- Indi non teneantur Parochi, præter stipendiū legitime assignatum, quidquam
præstare, à num. 54. cum seqq. ibid.
- Cathedrales, & Metropolitane à quo tem-
pore fuerunt erectæ in Indijs, cap. 1. num.
8. pag. 4.
- Indiarum Episcopi non admittunt alienos
Cl. r. cos, sine literis testimonialibus, cap.
12. à num. 34. pag. 90.
- Indiarum Capitula, Sede plena, non poti-
unt ex privilegio decernendi censuras, n.
47. pag. 91.
- Affensus Regius requiritur, ut edificari
possit Ecclesia in Indijs, numer. 56. pag.
92.
- Indiarum Beneficia, an, & quando possint
permutari, à num. 63. pag. 93.
- Indiarum Prelati habent indultum, ad
promouendum illegitimós, & mixtos ad
Ordines Sacros, cap. 14. à numer. 1. pag.
102.
- Indiarum Beneficia quomodo vniantur, vel
diuidantur, cap. 15. num. 18. 21. 28. 31.
47. 48. pag. 112. 113. 114. 116.
- Indiarum Regna obseruant Regaliam colli-
gendi, & seruandi fructus vacantes Eccle-
siarum, cap. 17. à num. 1. pag. 125.
- Indiarum fructus vacantes à spectent Regi
Catholico, numer. 2. 16. 17. ibid. & pag.
127.
- Indiarum fructus vacantes gratis à Rege
Catholico colliguntur, & distribui so-
lent, licet posset eos sibi acquirere, verbo
Fructus.
- Indiarum Hospitalia, & fabrica Ecclesiarum
habent partem in Decimis, num. 28.
29. 46. 47. 51. pag. 128. 130.
- Indiarum erectiones, quid concineant, quoad
denisionem decimarie, numer. 35. pag.
129. & per tot.
- Rex Catholicus successit loco Camerae Apo-
stolice in Indijs, quoad fructus vacantes,
cap. 18. num. 22. 27. pag. 135. 136.
- Indiarum fructus vacantes non percipit Ca-
mera Apostolica, verbo Camera, cap. 19.
num. 41. 50. 51. pag. 144. 146.
- Indiarum Regna Castellæ, & Legionis
Regibus concessa, cap. 18. num. 55. pag.
139. & cap. 19. num. 4. pag. 140.
- Concordia inter Reges Catholicos, & primos
Indiarum Episcopos inita, resertur, cap.
19. à num. 1. pag. 140.
- Indiarum primi Episcopi qui, num. 6. 31.
pag. 141. 143.
- Indiarum Decimæ Ecclesijs, & Prelatis re-
donantur à Regibus Catholicis, à num. 7.
pag. 141.
- Indiarum Decimatum concessionis Bulla re-
fertur, verbo Bulla.
- Indiarum Ecclesijs teneant Reges Catholici
dotem competentem assignare, num. 10.
pag. 141.
- Indiarum Beneficia, qualiter ex concordia
concedebantur, à num. 14. pag. 142.
- Indiarum Decimæ, ex quibus speciebus
soluantur, à num. 21. ibid.
- Indi non conueniantur tempore, quo minera-
rum exercitio detinentur, num. 24. pag.
143.
- Indiarum erectionum traditur notitia, num.
30. 33. 34. ibid. & pag. 144.
- Indiarum in Regnis, non soluantur Decimæ
personales, num. 32. ibid.
- Indiarum Cathedrales, & totius Orbis re-
feruntur, à num. 30. & 36. pag. 143.
144.
- Indiarum vacantes fructus numquām distri-
buuntur, secundum ius Canonicum, num.
40. 50. 51. pag. 145. 146.
- Indiarum fructus vacantes aliter, ac nunc
possunt distribui à Rege Catholicō, cum
illi pertineant, num. 46. pag. 145.
- Indiarum spolia Ecclesiastica qualiter appli-
centur, numer. 48. ibid. & cap. 21. à num.
1. pag. 156.
- Literarum Apostolicarum exequio suspen-
ditur in Indijs, premissa supplicatione, cap.
21. num. 7. & seqq. pag. 157.
- Indiarum Regiae Audientiae cognoscunt de
causis, super spolijs Prelatorum vertentia-
bus, num. 17. pag. ead.
- Indiarum Fiscales interveniunt in causis
spoliorum Prelatorum, verbo Fiscales.
- Indiarum Prelati, ante possessionem Epis-
copatum, exhibent Regi Catholi-

Index Rerum,

eo quoddam iuramentum , verbo Regi. Iuramentum à Prælato præstandum in Indijs , quid continere delat , verbo Iuramentum.

Indiarum Prælati tenentur institutionem Canonicam præstare præsentatis , ex iure Patronatus , cap. 22. numer. 50. 55. pag. 167.

Indiarum in conuersione , utitur Rex Catholicus Ecclesiastica potestate , cap. 25. à n. 8. 9. 18. pag. 193. 194.

Indiarum in conuersione est Rex Catholicus , quasi Delegatus , vel Comissarius Apostolicus , verbo Rex.

Indierum Ecclesiæ augmentum spectat Regi Catholico , post Papam , numer. 17. pag. 194.

Indiarum in Regnis Regi Catholico præsentatio ; institutio vero Beneficiorum Ordinario Ecclesiastico competit , num. 35. 36. pag. 195.

Indiarum in Regnis àn debeat esse Sacro Ordoine initatus Officialis Episcopi , à num. 63. pag. 199.

Indiarum in Regnis , est Rex Catholicus primus motor conuersionis infidelium , & Comestabilis exercitus Dei , verbo Comestabilis .

Indiarum Præorges quasi absoluta vii solent potestate , cap. 26. à num. 31. pag. 304.

Indiarum Beneficia , & Officia Ecclesiastica , etiam minima , petunt Regiam præsentationem , à num. 41. pag. 205. & cap. 30. num. 40. pag. 232.

Rex Catholicus in Beneficijs Indiarum , ex privilegio Apostolico , habet plenissimam potestatem , cap. 26. à numer. 44. pag. 206.

Regiae schedulae in materia Ecclesiastica expeditæ , sunt in Indijs , quasi mandata Apostolica , num. 45. 46. ibid.

Ecclesiastici sacerulares Indiarum , Episcopo inferiores , iure testantur , cap. 20. à num. 9. pag. 149.

Indiarum Episcopi non percipiunt fructus , quoisque ad Episcopatum accedant , cap. 24. à num. 48. pag. 190.

Indiarum benemeriti , quando debeant præferri ad Beneficia , cap. 33. num. 18. pag. 253.

Indiarum Episcopi consecrantur ab uno Episcopo , & duabus Dignitatibus , ex privilegio Apostolico , cap. 28. à num. 41. pag. 217.

Indiarum Episcopi solent impetrare nouam Bullam , ut valeant ab uno Episcopo consecrari , num. 45. pag. 218.

causæ Regij Patronatus Indiarum ad Pro- reges , Praesits , Audientias , spéllant , cap. 34. à numer. 32. 44. 45. pag. 262. 264.

Indiarum Patronatus sicut iustis ex causis concessus , cap. 36. num. 13. pag. 278.

Indiæ distant milia in Curia Romana , num. 31. 34. 46. pag. 280. 281.

Indiarum Cathedrales inter se plurimum dstant , num. 51. pag. 282.

Indiarum Regna admittunt recursum ad Curiam saceralem in casu violentiæ , cap. 40. num. 28. pag. 311.

Indiarum Regna probant Regaliam cognosendi de Ipolijs violentis Ecclesiastico- rum , cap. 41. num. 7. 27. 28. 29. 30. 31. pag. 316. 318.

Indiarum Regna admittunt praxim ex- pellendi Ecclesiasticos , in casu veræ necessi- tatis , cap. 43. à num. 10. 20. 21. 56. pag. 331. 335. & cap. 44. à princ.

Expulsi à Regnis Indiarum mittuntur in Hispaniam cum processu , cap. 43. num. 22. cap. 44. num. 41. pag. 342.

Indiarum in Regnis est sum è necessaria praxis expellendi Ecclesiasticos , cap. 43. num. 23. pag. 332.

Indiarum in Regnis admittit P. Diana praxim expellendi Ecclesiasticos , in casu ur- genti , cap. 46. num. 20. pag. 355.

Indiarum Cancellariæ nequeunt restituere exiles , via gratiæ , neque via iustitiæ , cap. 49. num. 6. 10. pag. 378. & cap. 50. num. 24. pag. 389.

Indiarum Cancellariæ ob distantiam , in multis Supremi Consilij vice gerunt , cap. 50. num. 55. pag. 392.

Indiarum Cancellariæ non possunt secundò de causis violentiæ cognoscere , num. 56. ibid.

Indiarum Cancellariæ in causis violentia idem possunt , quod Cancellariæ Hispa- niæ , num. 60. pag. 393.

Indiarum in Regnis seruantur leges Castellæ , quæ de expulsione Ecclesiasticorum lo- quuntur , num. 67. pag. 394.

Indiarum Cancellariæ , in aliquo casu sim- nō Regis decreto , àn valeant expulsum restituere , num. 73. pag. 394.

Indiarum Cancellariæ quando possint sum- marias informationes contrà Ecclesiasti- cos recipere , ad informandum Superio- rem , cap. 48. à num. 6. pag. 367. & per- tos . & num. 39. 42. 44. 59. & seqq. & 71. pag. 370. 371. 374.

Indiarum D'accesis diuidit Rex Catholicus quoad spiritualia , ex concessione Apo-

Et Verborum.

Apostolica, cap. 15. sub num. 44. pag. 115.

Indignatio.

Indignatio Principis est grauis pena, cap. 8. à num. 18. pag. 58.

Infideles.

Regna, & terras infidelium potest Papa Catholicis concedere, ut habitatores ad fidem conuertantur, cap. 26. num. 22. p. 203.

Infinitas.

Infinitas est vitanda, cap. 35. num. 39. pag. 281.

Informatio.

Informatio Summaria nequit recipi a Prorege contra Senatores, etiam ad informandum, cap. 26. num. 35. pag. 204.

Informatio Summaria an requiratur, pro notione spolij violenti, cap. 41. num. 35. pag. 318.

Informatio Summaria ad informandum Superiorum non est actus iudicialis, cap. 48. à num. 8. pag. 368.

Informatio potest capi à Laico pro factis, in quo Clerici nominantur, num. 24. pag. 369.

Informatio potest recipi à Laico contrà Clericum, animo eam praesentandi Superiori, num. 6. 25. 26. 35. 57. 58. pag. 367. 369. 370. 372.

Informatio potest capi à laico, pro facto Ecclesiastici, quando esset periculum in mora, & non esset aditus ad Superiorum, animo eam praesentandi Superiori, num. 30. 63. pag. 369. 373.

Informatio non est processus, idè qui eam recipit contrà Clericum, non ligatur Bulla Cœnæ, num. 25. 26. 35. 36. pag. 369. 370.

Informatio Summaria qualiter recipi possit in Indijs, pro factis Ecclesiasticorum, à num. 39. 71. pag. 370. 374.

Regium Rescriptum adducitar, quod permettere videtur, inquire posse contrà Religiosum qui in Indijs Superiorum non habet, à num. 49. pag. 371.

Informatio Summaria contrà Ecclesiasticum in casu permesso ex officio recipi debet, non ad partis instantiam, num. 56. pag. 372.

Informatio Summaria animo informandi Superiorum facta an possit iudicis auctorateroborari, à num. 62. ibid.

Tom. I.

Ingenuus.

Ingenuus nullus hodie per sententiam fit servus penae, cap. 49. numer. 21. pag. 379.

Inhibitio.

Suffraganeus non potest inhiberi à Metro politano, nisi viso processu, verbo, Metro politanus.

Inhiberi non potest, qui ut index non procedit cap. 41. num. 33. pag. 318.

Inhibitoria iudicis Ecclesiastici non admittitur, in causa prophana, cap. 44. n. 34. pag. 342.

Inhiberi non potest Sæcularis ab Ecclesiastico in causa spolij violenti, cap. 41. num. 32. 46. pag. 318. 319.

Iniuria.

Iniuria, & violentia Iudici Ecclesiastico illata, qualiter vindicetur, cap. 37. num. 47. pag. 391.

Iniuria afficitur Superior, appellatione negata, in causa appellabili, cap. 38. num. 38. pag. 297.

Iniustitia.

Iniustitiam commitit Ordinarius institutionem sine causa denegans, cap. 32. num. 5. pag. 243.

Innocentius.

Innocentius Papa III. probauit formam in electionibus Episcoporum permisam à Petro II. Aragonum Rege, & reserrur eius Bulla, cap. 6. num. 20. pag. 42.

Inquisitores.

Episcopus electus non confirmatus, in causis hæris subest Inquisitoribus; secùs si sit confirmatus, cap. 13. num. 25. pag. 97.

Inquisitores subjiciuntur Oeconomicæ politice Principis potestati, cap. 37. num. 38. pag. 289. & cap. 42. num. 17. pag. 324. & cap. 49. num. 8. pag. 378.

Instantia.

Instantia, & causa mortuæ an, & quando, & a quo possit insufflari spiritus vita, cap. 50. à num. 39. verbo Insufflatio.

Instauratio.

Pp.

In.

Index Rerum,

Instauratio.

Instauratio instantiae quando possit concedi, verbo Insufflatio. Instantia.

Instauratio instantiae à mera Principi's gratia pendet, cap. 50. numer. 41. pag. 391.

Institutio.

Institutio, nisi fiat infra decem dies, potest peti ab alio Ordinario Indiarum, cap. 1. num. 10. pag. 4. cap. 32. num. 37. 40. pag. 246.

Ordinario Ecclesiastico competit instituendi ius, cap. 3. n. 27. pag. 20. & cap. 11. n. 40. pag. 83. cap. 25. num. 35. 36. pag. 195.

Instituendi ius potest in alienum transferri, de consensu Ordinarij, cap. 3. num. 28. pag. 20.

Institutio non conceditur, deficiente Regia presentatione, cap. 10. num. 23. pag. 72.

Institutionis necessariae Beneficia que, & quæ libere collationis, verbo Beneficia.

Institutio, & collatio promiscue solent accipi, cap. 11. à num. 35. pag. 83.

Institutio est actus necessarius, & iustitiae; ideo debet omnino concedi, à num. 41. & 46. pag. 83. 84. & cap. 31. à n. 5. p. 235.

Institutio quid sit, cap. 11. numer. 47. pag. 84.

Institutio dicitur etiam confirmatio, num. 48. ibid.

Institutio àn, & quanto possit deferri, vel denegari, num. 50. & 60. ibid. & p. 85.

Institutionis negatae, vel dilatae causa, debet ab Ordinario probari, numer. 51. pag. 84.

Institutionem potest concedere presentato Vicarius Capituli, ad id habens mandatum, cap. 12. à num. 1. pag. 87.

Institutio Canonica requiritur, ad obtainendum Beneficium Ecclesiasticum cap. 25. num. 37. pag. 195.

Instituere nequit Ecclesiasticus excommunicatus, interdictus, suspensus, verbo Ordinarius.

Institutio sine Patrono facta, est nulla, cap. 30. num. 42. pag. 233.

Institutio debet gratis concedi, & conserfi statim, data idoneitate, cap. 31. num. 5. & seqq. pag. 235.

Institutionem denegante Ordinario, quid agendum sit, cap. 32. à num. 1. pag. 243. & cap. 34. à num. 1. pag. 259.

Institutio plenum ius confert presentato, cap. 32. num. 2. pag. 243.

Institutio, dicitur titulus Ecclesiasticus, n. 2. ibid.

Institutione, sine causa denegata, tenetur Ordinarius ad damna, & expensas, num. 6. ibid.

Institutio, ut concedatur, nullum tempus iure communi Ordinario præfixum, num. 12. pag. 244.

Institutione cessante, nullum ius tribuit præsentatio, num. 24. pag. 245.

Institutione facta, Ex tunc, dicitur ius quæsumum, num. 26. ibid.

Institutione negata, est appellationi locus, & quando secùs, cap. 34. num. 3. 4. pag. 259.

Institutione negata, potest præsentatus recurrere ad Regem, vel Senatum, in Beneficijs Regij Patronatus, cap. 36. num. 5. pag. 277.

Institutione negata, datur spolium fructus Patronatus, num. 8. ibid.

Institutionis negatio, vel dilatio, dicitur contemptio Patronatus, num. 5. ibid.

Ordinarius sine causa institutionem denegans, committit iniustiam, cap. 32. num. 5. pag. 243.

Instructio.

Instructiones Proregum debent omnino seruari, cap. 26. à num. 25. pag. 204.

Proregum potestas per clausulam Alter Nos indulta, instructionibus temperatur, à n. 38. pag. 205.

Instrumentum.

Concordiæ instrumentum, inter Reges Catholicos, & primos Indiarum Episcopos initæ, traditur, cap. 19. à num. 1. 29. pag. 140. 143.

Insufflatio.

Insufflatio spiritus vite cause mortua, quando, & a quo soleat concedi, cap. 50. à num. 39. pag. 391.

De hac insufflatione qui tractant, à num. 38. 52. ibid. & pag. 392.

Insufflatio hec quo vicibus possit indulgeri, num. 53. pag. 392.

Insula.

Insula non assignata relegate, poterat ipse quam maller sibi eligere, cap. 49. num. 82. pag. 385.

Et Verborum:

Insula Sardinia est Patria Auctoris, vero
bo Sardinia.

Intercessor.

Visitator Ecclesiae Cathedrali vacanti missus,
vocabatur Intercessor, & quare, cap. 6.,
num. 6. pag. 41.

Interinarius.

Interinarij minus recte solent adminis-
trare Sacra menta, cap. 10. num. 44. pag.
75.

Interinarij nominantur ab Ordinario, sine
interuentu Patroni, cap. 14. num. 35.
39. pag. 105. 106.

Interinarij nominantur, dum de trou-
dendo Rectore tractatur, à num. 33. pag.
105.

Interinarius iste iure communi, vocatur
Vicarius, à num. 37. pag. 106.

Illegitimus potest esse interinarius, num. 6.
40. pag. 103. 106.

Interinarius potest assignari à Capitulo, Se-
de vacante, num. 44. ibid.

Interinarius debet esse idoneus, sed tempore
assignationis non examinatur, à numer.
48. vide verbo Vicarius, pag. 107.

Interstitia.

Capitulum, Sede vacante, potest dispensare
super Interstitijs, cap. 13. n. 57. pag. 100.

Intestatum.

Bona Ecclesiasticorum intestatorum in In-
dijs, ut laicorum, colliguntur a Iudice
particulari Laico suo casu, cap. 20. num.
14. pag. 140.

Intestatorum Clericorum bona mobilia cui ac-
quirantur in Regno Valentiae, verbo Va-
lentia.

Intrusus.

Administrans, & retinens Beneficia, post
tempus consecrationis, dicitur intrusus,
cap. 28. à num. 21. 31. pag. 216. 217.

Inventarium.

Inventarium debet fieri de bonis Prela-
ti defuneti, & Ecclesiae vacantis, cap. 16.
à num. 44. pag. 122.

Inventarium hoc sit per Iudicem sacerdarem,
num. 45. & 46. ibid. & pag. 123.

Inventarium facere tenentur Prelati in

Indijs, quando ad Episcopatum admittun-
tur, cap. 21. à num. 32. pag. 159.

Inventario non confecto, omnia bona intra-
tu Ecclesiae quæstra presumuntur, num.
34. ibid.

Inventarium qualiter nono iure facere de-
beant Prelati in Indijs, num. 38. pag. 160.

Inuestitura.

Inuestitura quid sit apud Gallos, cap. 16.
numer. 34. 35. pag. 121.

Ioannes Arag. Rex.

Regis Ioannis factum, in casu prærogatiæ
Regiæ diminutæ traditur, cap. 44. num.
24. pag. 340.

Irregularis. Irregularitas.

Collatio facta irregulari est nulla; facta
tamen ab irregulari tenet, cap. 34. à
num. 22. pag. 261.

Irregularitas ex delicto occulto, dispensatur
à Capitulo, Sede vacante, cap. 13. numer.
29. pag. 97.

Iudeus.

Iudei non accedunt ad Regna Regis Catho-
lici, sine pena, cap. 49. à num. 46. limita-
re à num. 48. pag. 381.

Iudex, Iudicium.

Quis sit Iudex competens ad cognoscendum;
de impedimento negatæ institutionis;
cap. 11. num. 52. pag. 84.

Iudicia, à Romana Sede prolatæ, ex aequi-
tate Divi Petri procedunt, cap. 15. à num.
41. pag. 114.

Iudicio sacerdotali, potest Papa se subiucere;
sed non in omnibus, cap. 26. à num. 1. pag.
201.

Papa potest esse Iudex in causa propriæ Digni-
tatis; sed non in ea, quæ tangit pro-
priam personam, à num. 4. ibid.

Iudex sacerdotalis aliquando requirit Eccle-
siasticum, ut suum officium præstet, cap.
34. num. 57. pag. 265.

Iudicium novum incipit, contempta prima
Regia charta, & prouisione, ratione con-
temptus, cap. 36. num. 16. pag. 278.

Iudici non suo subiicitur quis, dato periculo
in mora, cap. 40. à num. 16. pag. 309.

Judicis Ecclesiastici auxilium debet peti-

Index Rerum,

- ut per ipsius manum fiat Ecclesiastici expulsio, cap. 44. à num. 8. pag. 338.
Index potest relegare, & confinare ad locum sibi nom subiectum, cap. 49. à num. 83. pag. 385.
Index, qui ex legis potestate procedit, iuste procedit, cap. 48. num. 70. pag. 374.
Iudiciale non est, quod Iudicis auctoritate non sit, num. 61. pag. 372.

Julius Papa.

Julius Papa II. concessit Regibus Catholicis Patronatum Indiarum, cap. 1. à n. 7. pag. 4.

Juramentum.

- Reges Hispaniae Juramento obstringuntur, de bonis Regni non alienandis, cap. 18. num. 40. pag. 137.
Juramentum fidelitatis Sanctae Romanæ Ecclesiæ exhibent Prælati, tempore consecrationis, cap. 22. num. 1. & seqq. pag. 163. & à num. 66. pag. 169.
Juramentum hoc an possit præstari per procuratorem, num. 2. ibid. & à num. 66. cum seqq. ibid.
Juramentum an debeat præcedere consecrationem, num. 3. pag. 163.
Juramentum in ingressu officij Regij præstandum personaliter exhibetur, num. 4. ibid.
Juramento qualiter obligentur, & subiiciantur Beneficiati suis Superioribus, num. 5. ibid.
Juramentum fidelitatis, iure antiquo Hispano, præstabant Prælati, tanquam vassalli, verbo Prælati.
Juramentum, quod Prælati præstant in Indijs, est huic dissimile, num. 10. & 45.
Juramentum fidelitatis Regi præstandum, quando præstetur Reginæ, num. 11. pag. 164.
Juramentum fidelitatis non præstat fœmina, num. 12. ibid.
Juramentum præstant in Hispania Prælati, qui obtinent temporalia à Rege, num. 13. 20. ibid. & pag. 165.
Juramentum præstant Prælati Imperatori, num. 15. ibid.
Juramentum à Prælato præstandum, à Ioanne Papa XXII. trahit originem, num. 16. ibid.
Juramentum præstatur in Hispania, à tempore Innocentij III. & qualiter, à num. 17. ibid.

Juramentum, quod præstant Prælati, distinguuntur ab homagio, licet promiscue solent accipi, à num. 21. cum seqq. pag. 165.
Juramentum flexis genibus præstare ini quissum, quoad dominos inferiores, num. 35. pag. 166.

Juramentum a Prælatis in Indijs præstandum, quid continere debeat, à num. 45. 47. 51. 52. 55. 62. pag. 167. 168.

Juramentum, quo tempore præstandum a Prælatis in Indijs, à num. 54. pag. 167.
Juramento contravenientes Prælati, feuda possidentes, qualiter puniantur, numer. 65. ibid.

Juramentum quid continere debeat, cap. 32. num. 66. 81. pag. 167. 177.

Jurisdictio.

Jurisdictio simplex potest præscriptione queri, non suprema cap. 2. num. 24. 38. pag. 13. 15.

Jurisdictio suprema non intelligitur concessa, Ciuitate, vel castro concessa, num. 10. 21. 26. 27. pag. 11. 13. 14.

Jurisdictione concessa, adhuc is, cui conceditur, subest concedenti, num. 28. ibid.

Jurisdictio debet ab Ordinario Ecclesiastico concedi, ut valide Sacramenta administrentur, cap. 10. num. 12. pag. 71.

Jurisdictione, & præsentatione cessante, resultant nullitates, & scandala in administratione Sacramentorum, à num. 18. ibid.

Jurisdictio temporalis non transire in Capitulum, Sede vacante, cap. 11. num. 8. pag. 80.

Jurisdictio procedendi cum adiunctis, an transeat in Capitulum, Sede vacante, num. 27. pag. 82.

Jurisdictio Vicarij Capituli potest restringi, & diuidi tempore electionis, cap. 12. num. 15. pag. 88.

Jurisdictio Episcopi à Concilio Tridentino, data circa concussum est ordinaria, cap. 14. num. 45. pag. 107.

Jurisdictionis ordinariae augmentum spectat ad Capitulum, Sede vacante, num. 46. ibid.

Laicus exercens Jurisdictionem Ecclesiasticam, nomine Papæ facit, non iure proprio, verbo. Papæ.

Jurisdictionis contentiose nullum actum exercet Princeps, quando procedit virtute Oeconomicæ potestatis, cap. 37. num. 42. pag. 290.

Jurisdictioni seculari subiungere personas Ecclesiasticas, est error damnavitus, cap. 39. numer. 50. 51. pag. 305.

Juris-

Et Verborum:

jurisdictio, & Superior Ecclesiasticus deficit, si sit admodum absens, cap. 40. n. 6. pag. 309.

Iurisdictionem administrare, & exercere potest, pro suis subditis, Ecclesiasticus expulsus à Regno, cap. 43. num. 53. pag. 335.
Iurisdictionem Regiam usurpare non est reum à Sacerdotium manu per Ecclesiasticos eripere, cap. 44. num. 47. pag. 343.

Ius. Ius Patronatus.

Ius Patronatus quid sit, cap. 3. num. 2. 30. pag. 17.

Ius Patronatus, & ius presentandi solent pro eodem a cipi num. 4. ibid.

Ius Patronatus est in diuidum, cap. 4. à num. 60. pag. 31.

Iuris Patronatus præcipuus fructus in presentatione ad Beneficia consistit, cap. 7. à num. 2. pag. 48.

Ius percipiendi Decimas est sperituale; licet illæ sint temporales, verbo Decimæ.

Ius Regaliæ quale apud Gallos, cap. 16. n. 30. 48. pag. 221. 123.

Ius Regaliæ unde trahat originem, num. 31. pag. 121.

Ius Regaliæ quotuplex, & quo usque duret, num. 32. 33. 36. ibid. & pag. 122.

Ius Regaliæ habet locum, etiamsi Ecclesia varet per translationem, num. 37. ibid.

Iure Regaliæ spectant Regi fructus Capellæ vacantis, num. 38. ibid.

Ius ad Beneficium incipit presentatus habere, at tempore, quo comparet, ut instituantur, cap. 32. num. 23. pag. 245.

Ius acquisitum intelligitur in Beneficio, facta institutione, verbo Institutione.

Ius omne obligat Principem oppressis, & grauatis subuenire, cap. 38. à num. 14. & seqq. pag. 294.

Iuris dispositio ordinaria operatur, cessante periculo in mora, in causa Ecclesiastica, cap. 47. à num. 1. pag. 361.

Iuris ordine seruato fit degradatio, in criminis læse Majestatis, num. 48. pag. 136.

Iuris Regulæ cessant, data summa necessitate, cap. 48. numer. 13. 32. pag. 368. 370.

Ius idem procedit, ubi eadem datur ratio, cap. 36. num. 49. pag. 282.

Vide, verbo Patronus. Præsentatio. Patronus. Laicalis.

Iuri de la Mesada, an subjiciatur gratia à Rege facta in bonis Vacantibus, cap. 17. num. 10. pag. 127.

Ius. Ius.

Ius. Ius Superioris manifestè iniusta potest rectè suspendi, donec Superior consultetur, cap. 36. num. 28. pag. 280.

Iustitia.

Restitutio potest esse, via Iustitiae, vel via gratiae cap. 49. à num. 5. pag. 377.

Iustitia restitutus recuperat primum locum; secùs si ex gratia, à num. 69. pag. 383.

Iustitiae via restitutio petit causæ cognitio, nem. cap. 50. numer. 25. pag. 389.

L

Laicalis. Laicus.

Patronatus Laicalis qualis sit, cap. 3. num. 5. 23. 25. pag. 17. 19. 20.

Patronatus Ecclesiasticis reseruatus, Laicus semper exclusi, creditur Ecclesiasticus, licet ex bonis Patrimonialibus fiat, num. 17. pag. 19.

Laicalis est Patronatus, licet in Ecclesiasticum ius presentandi trasferatur, Laico iure Patronatus reseruato, numer. 18. ibid.

Laicalis an Ecclesiasticus sit Patronatus, pluribus Clericis, & laicis competens, n. 33. & seqq. pag. 21. & num. 53. pag. 23.

Laicalis Patronatus non continetur sub reservationibus, num. 35. 37. 53. pag. 21. 23.

Laicali Patronati non facile solet derogare Papa; secùs Ecclesiastico, num. 38. 39. pag. 21.

Laicus sit capax Patronatus per gratiam Ordinarij, cap. 4. num. 43. pag. 26.

Laicus non potest unire Beneficia, nisi expriuilegio, num. 44. ibid.

Laicalis Patronatus potest donari; secùs Ecclesiasticus, cap. 5. num. 32. pag. 38.

Indiarum Patronatus est laicalis, num. 40. 41. 44. pag. 39.

Laicalis præsumitur Patronatus, quando laicus semper fuit in possessione presentandi, num. 43. ibid.

Patronatus priuilegio quæsus, partim Ecclesiasticus, & partim laicalis creditur, n. fin. ibid.

Laici primis temporibus, al' quibus spirituibus sese immiscebant, in Indijs, cap. 10. num. 4. pag. 70.

Index Rerum,

- Laici pœnis prohibentur, ne spoliorum Ecclesiasticorum bona occupent, cap. 21. à num. 14. pag. 157.
- Laicus non habet potestatem spiritualem, ex se, quando eam obtinet, sed ex priuilegio, cap. 25. à num. 41. 45. cum seqq. pag. 196. num. 55. pag. 198.
- Laicus Ecclesiasticam iurisdictionem exercens, id facit nomine Papæ, cap. 26. num. 5. pag. 201. cap. 47. num. 8. pag. 361.
- Laici nonnulli populos, & Reges ad fidem Catholicam conuerterunt, cap. 26. num. 16. pag. 202.
- Laicus Patronus potest alium cum primo præsentato accumulatim præsentare, secus Ecclesiasticus, cap. 34. à num. 9. pag. 260.
- Laicus Princeps potest utri sua iurisdictione, Ecclesiastico negante, quod iustum est, cap. 36. num. 18. pag. 278.
- Laicus contrà Ecclesiasticum non potest exequi pœnam, & qualiter hoc procedat, num. 23. pag. 279.
- Laici non subjiciuntur Ecclesiasticis, nisi in Ordine ad finem spiritualem, cap. 37. num. 18. pag. 286.
- Laico Iudici videtur competere posse aliquomodo procedere contrà Ecclesiasticum impudentem suam iurisdictionem, num. 49. pag. 291.
- Laicus Index est ignobilior, & inferior Ecclesiastico, & omnino incapax in materia spirituali, cap. 39. num. 24. pag. 302.
- Laicus non potest inhiberi ab Ecclesiastico in notione spoliorum violentorum, cap. 4. num. 32. 46. pag. 318. 319.
- Laicus Index an sit omnino capax posse sforzij Ecclesiastici, à num. 46. ibid.
- Laicus personaliter non potest compellere Ecclesiasticos expulsionem semota, cap. 42. à num. 28. pag. 325.
- Laicorum causis non potest se immiscere Ecclesiasticus, cap. 45. num. 53. 54. pag. 351.
- Laicus potest contrà Ecclesiasticos procedere ex Papæ Rescripto, cap. 25. à num. 46. 55. pag. 196. 198. & cap. 26. n. 5. pag. 201. & cap. 47. à n. 3. 7. pag. 361.
- Laicus hoc casu dicitur delegatus Apostolicus, cap. 47. num. 8. pag. 361.
- Laicus Index an procedere possit contrà Ecclesiasticos in delicto læsa Maiestatis, num. 29. & seqq. pag. 363. & num. 39. cum seqq. pag. 364.
- Laicus nequit facere actus iudiciales contrà Ecclesiasticos, cap. 48. à numer. 1. pag. 367.

- Laicus quando possit facere informatione summarias contrà Ecclesiasticos, ad informandum Superiorum, à numer. 6. & per tot. numer. 25. 26. 35. 37. 58. pag. 367. 369. 370. 372.
- Laicus pro facto, in quo Ecclesiastici nominantur, potest recipere informationem, num. 24. pag. 369.
- Laicus commendatarius, an, & quando possit informationem facere contrà Parochum suæ Commendæ, animo eam præsentandi Superiori suo, à numer. 59. pag. 372.

Lateranense Concilium.

Bulla concessionis Decimarum Indianorum derogat Lateranensi Concilio, verbo Concilium.

Lazarus.

Lazarus resucitatus an recuperet, quæ antea possidebat, cap. 23. à num. 5. pag. 179.

Legatum. Legatus.

Legatus, an, & quando possit mittere visitatorem Ecclesiæ Cathedrali vacanti, cap. 8. num. 7. 35. pag. 57. 60.

Legatum annum, & alimenta præterita, an recuperet restitutus post sententiam, cap. 49. à num. 72. pag. 384.

Legionense Regnum.

Legionis, & Castelle nomine, quæ Regne continentur, cap. 25. numer. 61. pag. 199.

Legionis, & Castelle Regnis, unitæ sunt Indiæ, verbo Castellæ. Indiæ

Leges. Lex.

Indiarum Regna habent proprias leges, quibus regantur, cap. 7. num. 44. pag. 53.

Legibus Civilibus quando teneantur Ecclesiastici, cap. 42. num. 7. pag. 323. & cap. 45. à num. 17. 29. 31. 39. 40. pag. 346. 349. 350.

Leges communes, & Politicas si prohibeat Papa, an procedat prohibitio, cap. 45. num. 19. pag. 347.

Leges communes, arma, vel quid simile prohibentes, aequæ Ecclesiasticos, ac laicos.

Et Verborum.

tos obligant, num. 35. 42. pag. 349. 350.
Leges rebus venalibus taxam imponentes,
Ecclesiasticos comprehendant, num. 37. 42.
pag. 349. 350.
Legibus Imperialibus utitur Papa, pro cursu
tantummodo rerum temporalium, num.
44. pag. 350.
Legibus Regum obtemperant probi Episcopi,
num. 30. 45. 46. ibid.
Lex Christi Domini non tollit leges Politicas,
num. 46. ibid.
Legum transgressores si non possit aliquo
modo corrigere Princeps, foret inutilis ip-
sius potestas, num. 47. 48. ibid.
Leges Castellae, loquentes de expulsione Eccle-
siasticorum, seruantur in Indijs, cap. 50.
num. 67. pag. 394.
Legis potestate procedens iuste procedit, cap.
48. num. 70. pag. 374.
Lex nulla humana per se strictius obligat,
quam naturalis, & Diuina, cap. 22. num.
72. pag. 172.

Libellus.

Imperator Constantinus admettere noluit li-
bellos contraria Episcopos oblatos, cap. 43. nu-
mer. 4. pag. 330.

Liberia.

Ecclesia quando remaneat libera ab onere Pa-
tronatus, cap. 4. à num. 66. pag. 32.

Liberalitas.

Princeps ex mera liberalitate, & gratia con-
cedere solet, quod omni iure debetur, cap.
18. num. 33. pag. 136.

Libertas Ecclesiastica.

Libertati Ecclesiasticae fauet; non praeiudi-
cat recursus ad Curi im Sæcularem in cau-
sa Ecclesiastica, cap. 38. num. 25. 36. 37.
pag. 296. 297. & cap. 39. num. 7. 14. 29.
pag. 300. 301. 303.

Libertas Ecclesiastica in aliquo non minuitur
per leges communes Politicas, Sacris Ca-
nonibus non repugnantes, cap. 45. numero.
28. 47. pag. 348. 350.

Libertatem Ecclesiasticam non laedit, qui pro-
cedit virtute priuilegij Apostolici, cap.
48. num. 72. pag. 374.

Licentia.

Ordinarij licentia à sit necessaria Parocho
pro duobus, vel tribus mensibus absentia,
cap. 9. à num. 16. pag. 65.

Licentia confessarij Clericis à Prælato da-
ta, possunt revocari à Capitulo, Sede vac-

cante, sed non data Regularibus, cap.
12. à num. 41. pag. 91.
Licentia Diocesani quandò requiratur, vt
Episcopus exterus possit celebrare, cap.
13. à num. 4. pag. 95.

Ligium.

Ligium idem est, quod homagium, cap. 22.
num. 24. pag. 166.

Limense Concilium.

Limense Concilium quid statuat, circa residen-
tiam Præbendariorum, verbo Concilium.

Lingua.

Parochi Indorum, & oppositores debent sci-
re linguam administrandorum, cap. 10. nu-
mer. 43. pag. 74. & cap. 11. num. 53.
pag. 84. & cap. 33. à num. 25. pag. 254.

Lis.

Litem intra duos nenses, super Beneficio
secundo, non vacat primum, cap. 27. nu-
mer. 39. pag. 211.

Lite coram Principe introduita, cessat infe-
rior, verbo Princeps.

Literæ.

Apostolicæ literæ requiruntur ad Episcopa-
tus possessionem capiendam, cap. 7. num.
10. pag. 49.

Literæ Regiae executoriales conceduntur ad
possessionem Episcopatus Indianorum, num.
11. 12. 14. ibid. & pag. 50.

Apostolicæ literæ examinantur in Supremo
Consilio, antequam exequantur in Indijs,
num. 15. idem in Gallia, num. 16. ibid.

Apostolicæ literæ in Indijs, antequam exi-
minentur, non habent vim legis, numero.
17. pag. 51.

Literæ Generalium, & Superiorum Religio-
num, qualiter exequantur in Indijs, à nu-
mer. 19. ibid.

Literæ à Generali Societatis Iesu emanatae, à
examinantur in Supremo Consilio, à numero.
34. pag. 52.

Literæ testimoniales possunt, & debent à Ca-
pitulo, Sede vacante, intra annum conce-
dis, cap. 12. à num. 16. pag. 89.

Literæ dimissorie non dantur à Capitulo,
Sede vacante, intra annum, & in quo dif-
ferant à testimonialibus, à num. 17. 27.
pag. 88. 89.

Literæ testimoniales omnino requiruntur in
Indijs, vt admitti possint subditi alterius
Diocesis, num. 34. pag. 90.

Literæ Apostolicæ debent exhiberi ab Epis-
copis

Index Rerum,

copo, qui illarum virtute dispensat, cap. 14. num. 22. 26. pag. 104.
Parochus an possit literis operam dare in aliqua Universitate de licentia Episcopi, vel Capituli, Sede vacante, à num. 69. pag. 109.
Litera electionum Indianorum, quod diuisio- nem Decimarum traditur; & qualiter ubique non scrutatur, cap. 17. à num. 36. 55. 56. pag. 129. 130.
Literæ Apostolicae retinentur in Indijs, & quando, cap. 21. à num. 7. pag. 157.
Literæ Apostolicae per se, non habent par- tam executionem in Indijs, cap. 30. à num. 29. pag. 230.
Literæ Regiae executoriales dant eis execu- tionem, pro possessione Episcopatum, à num. 24. ibid.
Literæ Apostolicae non sunt necessariae in Indijs ad possessionem Beneficiorum, Cano- nicatum, &c. verbo Canonicus.
Literæ Apostolicae, licet non sint expeditæ, spectant futuro Prælato fructus à tempore fiat, cap. 24. à num. 22. pag. 188.
Literatus, & doctus notorius, quis propriè dicatur, cap. 31. num. 18. pag. 237.
Literæ Apostolicae in Capitulo debent exhiberi, ut vacare desinat Ecclesia, cap. 28. num. 5. 7. 11. pag. 214. 215.
Literæ Apostolicae pro impetratiōne Benefi- ciij Patronatus retinentur, cap. 32. numer. 36. pag. 246. & cap. 37. num. 12. pag. 285.

Locatio.

Capitulum, Sede vacante, an possit reuoca- re locationes, & nominationes officiario- rum à Prælato factas, cap. 12. à num. 52. pag. 92. quid si ad decennium factæ sint locationes? num. 54. ibid.

Locus.

Restitutus post sententiam, an & quando re- cuperet primam locum, cap. 49. à num. 69. pag. 383.

Longinquitas.

Papa solet in multis longinquitatis causa dispensare, cap. 40. num. 19. pag. 310.

Luciferiani.

Luciferiani merentur appellari, qui Papæ potestati resistunt, cap. 26. num. 6. pag. 202.

Luctuosa.

Suppellex luctuosa qualis dicebatur, cap. 20. num. 20. 21. pag. 150.

Lusitania.

Lusitania admittit recursum ad Curiam Sæ- cularem in casu violentiæ, cap. 40. num. 34. pag. 312.
Lusitania probat Regaliam cognoſcendi de spolijs violentijs Ecclesiasticorum, cap. 41. num. 14. pag. 317.
Lusitania obſeruat primum expellendi Eccle- ſiasticos à Regno in casu necessitatis, cap. 43. à num. 10. & 17. pag. 331.
Lusitania, & Cathalonia recesserunt ab obe- dientia Regis Catholici, opera Ecclesiasti- corum, cap. 45. num. 57. pag. 359.
Lusitanæ Regem Sebastianum fixit se esse Gabriel de Spinosa, Pastelero de Madri- gal, cap. 47. à num. 19. pag. 362.

M

Macula.

Macula, & defectus omnes debent exprimi, ut illos comprehendat dispensatio, verbo Dispensatio.

Magis.

Magis dignum trahit ad seminius dignum, cap. 3. num. 32. pag. 20.
Magis carus subditis, & dignus debet pre- sentari, cap. 33. per tot. & num. 25. pag. 25. pag. 250. 254.

Magisterium.

Tituli magisteriorum, & aliae patentes Reli- giosorum, examinantur in Supremo Conſi-ilio Indianorum, cap. 7. à num. 19. & 31. pag. 51. 52.

Magistratus.

Magistratus omnes representant Principem, cap. 2. num. 32. pag. 14.

Magistratus Sæculari quocumque est maior, & Superior potestas spiritualis, verbo Spi- ritualis. Ecclesiastica.

Magna distantia.

Distantia magna, & periculum in mora cau- ſant recursum ad Curiam Sæcularem, ver- bo Distantia. Periculum in mora. Recur- sus.

Maiestas.

Præminentia Maiestatis periret, si in aliun transiret suprema iurisdictio, cap. 2. num. 21. 26. 27. pag. 13. 14.

Princeps nequit subuertere imperij Maie- statem, num. 21. pag. 13.

Maiestas Regia lreditur, & afficitur in- iuria charta, & prouisione Regia negle-

Et Verborum.

ēta, & non admissa, cap. 36. num. 21. pag.

pag. 300. & cap. 40. num. 8. pag. 309.

279.

Ecclesiastici comprehensi in delicto læse Ma-
iestatis, an puniri, & iudicari valeant
a Iudice laiso, cap. 47. à numer. 29. pag.
363.

Mantua.

Mantuanus Senatus admittit recursum ad
Curiam Secularem, in casu violentiae, cap.
40. num. 39. pag. 312.

Maiestatis crimen an committere possint
Ecclesiastici, num. 30. ibid.

Manutentio.

Vassallus, & subditus Principis potest com-
mittere delictum læse Maiestatis, num.
31. 38. ibid. & pag. 364.

Præsentandi manutentio acquiritur ex uni-
ca præsentatione effectum sortita, cap. II.
à num. 20. pag. 81.

Maiestatis rei nonnulli Ecclesiastici dam-
nati referuntur, à num. 40. ibid.

Manutentio competit Ecclesia in fructibus
vacantibus, cum habeat intentionem fune-
datam, cap. 20. num. 28. pag. 151.

Maiestatis reus Ecclesiasticus an possit
Beneficijs priuari, num. 45. pag. 365.

Mare.

Maiestatis reus Ecclesiasticus priuationi.

Mare est eiusdem iurisdictionis, cuius est
territorium, cap. 49. à numer. 59. pag.
382.

& depositioni subiicitur, num. 46. ibid.
cum seqq. & an gaudeat immunitates
num. 38. pag. 364.

Maritus.

Maioratus:

Princeps dicitur maritus Republicæ, cap.
2. num. 37. pag. 15.

Maioratus, feudo, vel Baroniae, an acqui-
ratur Patronatus à possessore institutus,
cap. 5. num. 13. pag. 35.

Maritus solus præsentat in Patronatu, re-
bus dotalibus adhaerente, cap. 4. num. 52.
pag. 31. cap. 5. num. 9. pag. 35.

Maioria.

Maritus percipit omnem fructum, commo-
ditatem realem afferentem, cap. 4. num.
53. 54. pag. 31.

Regalia suprema appellatur apud Nos Mayo-
ria, cap. 2. num. 22. 23. pag. 13.

Maritus an acquirat Patronatum uxori,
ratione propriæ personæ competentem, cap.
5. num. 5. pag. 34.

Mandatum.

Maritus habet dominium ciuile dotis, uxori
verum, & naturale, verbo Dotis.

Mandatum speciale si habeat Vicarius à Ca-
pitulo, Sede vacante, poterit quidquid
Capitulum potest, cap. 13. à num. 55. pag.
100.

Marchio.

Mandatum ad præsentandum quale esse de-
beat, cap. 33. num. 4. pag. 250.

Marchio de Astorga fruitur quotidianis
distributionibus, in Legionensi Ecclesia, ex
privilegio, cap. 26. num. 12. pag. 202.

Mandatum ad præsentandum datum non
impedit, quominus Patronus alium præ-
sentet, cap. 34. num. 13. pag. 260.

Marchio de Villamanrique à Dignitate
Proregis repellitur, quia Patronatus Re-
gij causas negligenter tractabat, cap. 34.
num. 35. pag. 263.

Mandatum Regium contemnens dicitur gra-
uitè peccare, cap. 36. num. 20. pag. 279.

Materialis residencia.

Mandatum manifestè iniustum potest sus-
pendi ab Inferiore, donèc Superior consu-
latur, cap. 36. num. 28. pag. 280.

Materialis, an formalis debeat esse residen-
tia Parochi, & qualis sit materialis,
vel formalis, cap. 9. à numer. 4. 6. pag.
63.

Mandanti, non exequenti, actus tribuitur,
cap. 25. num. 26. pag. 195.

Matrimonium.

Mandati vim habet Principis rogatio, cap.
46. à num. 36. pag. 357.

Patronatus, constante matrimonio questus
qualiter communicetur, cap. 5. num. 7. 8.
pag. 35.

Violentia manifesta data, non violatur, sed
conseruatur Ecclesiastica libertas, per re-
cursum ad Curiam Secularem, verbo Ec-
clesiastica. Libertati. Immunitati.

Matrimonium non facit vacare pensionem,
in aliquo temporali consistente, cap. 13.
num. 46. pag. 99.

Violentia manifesta datur, quoties Ecclesiasticus
procedit ad executionem sententiae,
legitimè appellatae, cap. 39. numer. 8.

Ma-

Index Rerum,

Matrimonium morte coniugis finitum an conualescat, data eiusdem resurrectione, cap. 23. à num. 6. pag. 179.

Matrimonium, licet non sit carnali copula consummatum, facit vacare Beneficium, & pensionem, à num. 12. pag. 180.

Matrimonium nulliter contractum an faciat vacare Beneficium, numer. 15. 16. ibid.

Matrimonium spirituale contrahit Episcopus cum Ecclesia, verbo Episcopus.

Matrimonium hoc spirituale solus Papa potest dissoluere, num. 20. 22. 23. pag. 181.

Matrimonium contrahit Regularis Papæ dispensatione, cap. 13. num. 42. pag. 99.

Matrimonium de novo non contrahit Episcopus, ad aliam Ecclesiam translatus, num. 25.

Matrimonium per internuntios celebratum est indissolubile, cap. 22. sub num. 68. pag. 170.

Matritensis Curia.

Exulatus à Curia Matritensi, debet abstine re ab Oppidis de Alcalà, & Illescas, cap. 49. num. 36. pag. 380.

Mediolanum.

Mediolanum admittit recursum ad Cariam Sacularem in casu violentiae, cap. 40. numer. 37. pag. 312. & cap. 41. numer. 19. pag. 317.

Mediolanum seruat proxim expellendi Ecclesiasticos à Regno in casu viræ necessitatiss. cap. 43. à num. 10. 18. pag. 331.

Membrum.

Ecclesiastici sunt membra Reipublicæ, & dicuntur cives, cap. 42. num. 6. pag. 323. & cap. 45. à num. 1. 21. 41. pag. 345. 347. 350.

Mensa.

Mensæ Capitulari accrescit excessus, quando Decimæ Parochis pertinentes certum valorem superant, cap. 17. num. 32. 44. 52. 53. pag. 128. 129. 130. Vnioni ab Episcopo sua Mensæ factæ non potest assentiri Capitulum, verbo Vnio.

Mensis.

Menses absentie Parochi, an debeant esse continui, vel interpolati, cap. 9. numer. 18. pag. 65.

Menses duos habet novo iure Ordinarius, ad institutionem concedendam, verbo Ordinarius.

Mensibus his lapsis, datur recursus ad Metropolitanum, cap. 32. num. 16. pag. 244. Menses hi à quo tempore incipiunt currere, num. 20. ibid.

Meretrix.

Meretrix est capax iuris Patronatus, cap. 4. num. 6. pag. 26.

Merita causæ.

Merita causæ principalis non attenduntur à Senatu in violentijs; sed an sit iuste appellatum, vel non, cap. 39. à num. 1. pag. 300.

Merita causæ considerantur, quando agitur de desertione, cap. 50. à num. 47. pag. 391.

Metaphysicum.

Casus summae necessitatis pro expulsione Ecclesiasticorum est Patri Diana Methaphysicus, cap. 46. à num. 3. pag. 354. cui respondet, à num. 53. 55. 60. pag. 359.

Metropolitanus.

Metropolitanus qualiter mittebat Cathedrali vacanti Visitatorem, qui curabat de Episcopo eligendo, cap. 6. num. 3. 4. 15. 36. & seq. pag. 41. 45.

Metropolitanus examinabat Episcopos electos, à num. 11. pag. 41.

Metropolitanus, ex causa potest mittere Visitatorem Cathedrali vacanti, cap. 8. à num. 32. pag. 60.

Metropolitanæ vacanti potest mittere Visitatorem antiquior ex Suffraganeis, num. 14. 36. pag. 57. 60.

Metropolitano, & suo casu antiquiori ex Suffraganeis spectat curare, ut Compruinciales Episcopi in suis Sedibus morentur, num. 37. ibid.

Metropolitanus an & quando Sede Suffraganei plena, posse eam visitare, num. 38. 39. ibid. & pag. 61.

Metropolitanus erogat fructus Suffraganei non residentis, cap. 9. num. 24. pag. 65.

Metropolitanæ à quo tempore erectæ in Indijs, cap. 1. num. 8. pag. 4.

Metropolitanus potest alium Vicarium eligere, quando electus à Capitulo, Sede vacante, est minus idoneus, cap. 12. num. 6. pag. 87.

Metropolitanus non succedit in iurisdictione Episcopi excommunicati; sed Papa, numer. 12. pag. 88. Vide num. 13. 14. ibid.

Metropolitanus non potest licentiam concedere extero Episcopo, ut celebret in Ecclesia Suffraganei, cap. 13. num. 10. p. 96.

Et Verborum.

Metropolitanus in Ecclesia Suffraganei, & Diaœcesi nihil potest, nisi in casibus à iure expressis, num. 11. ibid.
Metropolitanus non potest Suffraganeo inhibere, nisi viso processu, num. 12. ibid.
Metropolitanus Indiarum ex concordia erat Archiepiscopus Hispanensis, cap. 19. num. 22. pag. 142.
Metropolitana, vel Cathedralis Ecclesia, nunquam moritur, cap. 23. num. 37. pag. 183.
Metropolitanus, vel vicinior Episcopus potest adiri à præsentato, lapso termino ad institutionem concedendam dato, cap. 32. num. 16. pag. 244.
Metropolitanus, vel alius Superior aditus potest inferiori tempus præfinire ad instituendam, à num. 18. ibid.
Metropolitanus, & Suffraganei, inter se multum distant in Indijs, cap. 36. num. 51. pag. 282.

Migratio.

Iura antiqua improbant migrationes Praelatorum, & quando, cap. 23. à num. 40. & seqq. pag. 183.

Miles.

Miles, ut castra, Clericus, ut disciplinam Ecclesiasticam sequatur, possunt ab Ecclesia extrahi, cap. 50. à num. 12. pag. 388.
Milites, Nautæ, & Archiguberni possunt extrahi ab Ecclesia, ut munus suum implent, num. 22. pag. 389.

Mineræ.

Minerarum exercitio detenti Indi non possunt conueniri, verbo Indi.

Missæ.

Parochus tenetur Missas Parochianis absque stipendio celebrare, cap. 10. à num. 58. pag. 76.
Missæ uni debita non potest alijs applicari, num. 61. pag. 77.
Missis dicendis an possit Capellanus obligatus substitutum eligere, cap. 14. à num. 63. pag. 108.
Episcopus, Rex, Imperator excommunicatus, non nominatur in Canone Missæ, cap. 34. num. 19. pag. 261.

Mixtum

Mixtum, & merum Imperium potest præscriptione quæri, non suprema iurisdictio, cap. 2. num. 24. 38. pag. 13. 15.
Mixtus in dubio, præsumitur Patronatus à Clerico habente Ecclesiastica, & patriz

monialia bona institutus, cap. 3. num. 15. pag. 19.
Mixti, & illegitimi possunt in Indijs ad Sacros Ordines promoueri, ex indulto, cap. 14. à num. 1. pag. 102.

Momentaneus actus.

Momentaneus actus, in penalibus aliquando non punitur, cap. 49. num. 47. pag. 381.

Monachus. Monasterium.

Monasterio acquiritur Patronatus à Monacho acquisitus, cap. 4. num. 9. pag. 26.

Monachus quidquid acquirit, Monasterio acquisit, num. 10. ibid.

Monasterio, propter exiles fructus, possunt vñiri, cap. 15. num. 34. pag. 114.

Monasterio acquirit, quidquid acquirit Episcopus Regularis, mero iure, cap. 20. num. 41. pag. 152.

Monasterio pertinent bona à Regulari quæsita, antè Episcopatum, num. 59. pag. 155.

Regularium in Ecclesia, & domo, an & quando possit acquiri Patronatus, cap. 4. à num. 33. pag. 28.

Monitio.

Monitio est necessaria, ut priuetur Beneficio Parochus, non residens, cap. 9. à num. 29. pag. 66.

Monitio tripla requiritur, ut dicatur morosus Ordinarius, in institutione concedenda, cap. 32. num. 19. pag. 244.

Spret a monitione, contenta in Regia Charta, qua Ecclesiasticus vocatur, an, & quando sit locus poenit in ea expressis, cap. 42. n. 14. pag. 324.

Mora.

Mora an possit purgari à Capitulo, Sede vacante, non eligente infra octo dies Vicarium, cap. 12. à num. 4. pag. 87.

Præsentatus repertus idoneus non debet pati moram in institutione, cap. 31. num. 5. pag. 235.

Morosus quando dicatur inferior, in institutione præsentati, cap. 32. num. 19. pag. 244.

Mora Praelati non obest Patrono, si hic tempore habili præsentauit, num. 48. & seqq. pag. 248.

Mors.

Mortis naturalis metas includit Oeconomica Politica Principis potestas, cap. 43. num. 9. pag. 331.

Morti æquiparatur captiuitas, & longa absentia, num. 54. pag. 335.

Mo.

Index Rerum,

Motivum.

Motivum sententiae dicitur pars illius. cap. 16. num. 55. pag. 123.

Motor.

Principalis motor conversionis infidelium in Indijs est Rex Catholicus. verbo Rex.

Mulatus.

Mulati an continantur in rescripto Apostolico, quo dispensantur Mixti, & illegitimi ad Ordines Sacros, cap. 14. à num. 7. 8. 71. pag. 103. 109.

Mulcta.

Ecclesiasticus an & quando possit à Iudice laico multari, cap. 37. num. 17. 22. 24. pag. 286. 287. & cap. 38. num. 42. pag. 298.

Mulcta Vicario imposta ab Episcopo exigitur, data in Vicario inopia, cap. 43. num. 48. pag. 335.

Munus.

Munus suum, ut impleant qui possint ab Ecclesia extrahi, cap. 50. numer. 5. pag. 388.

Mutare.

Senatus Supremus sèpè mutat sententiam suam, ex eisdem actis, cap. 27. num. 52. 53. pag. 212.

N

Narrativa.

Narrativa priuilegiij Papæ probat verbo Papæ.

Natura. Naturalis.

Naturales, & Oriundi, ceteris paribus, debent ad Beneficia præferri, cap. 10. numer. 48. pag. 75. & cap. 30. num. 13. pag. 218.

Decime Ecclesijs redonatae an naturam pristinam assumant, cap. 18. num. 9. 29. 30. pag. 134. 136.

Natura Patronatus cognoscitur per obseruantiam subsequitam, cap. 5. num. 45. pag. 39.

Nauarra.

Cause Regij Patronatus Nauarra ad Cameræ Consilium spectant, cap. 35. à num. 1. pag. 267.

Nauarra Regnum admittit recursum ad Curiam Sæcularem, in casu violentiæ, cap.

40. numer. 33. pagin. 311.

Nauta.

Nautæ, Archiguberni, & Milites ab Ecclesia extrahuntur, ut munus suum impleant, cap. 50. num. 22. pag. 389.

Naxaren sis Prior.

Prior Naxaren sis à Rege Alphonso VI. quæliter correptus fuerit, cap. 43. num. 35. pag. 333.

Neapolis.

Neapolitanum Regnum obseruat colligere, & seruare fractus Ecclesiæ vacantis, cap. 16. num. 14. 17. 25. pag. 120. 121.

Neapolitanum Regnum exequitur mandata Regia, causa cognita, cap. 30. num. 16. 17. pag. 230.

Neapolitanum Regnum obseruat Regaliam recurrendi ad Curiam Sæcularem, in casu violentiæ, cap. 40. num. 36. pag. 312.

Neapolitanum Regnum admittit praxim cognoscendi de violentis Ecclesiasticorum spolijs, cap. 41. num. 8. pag. 316.

Neapolitanum Regnum probat praxim expellendi Ecclesiasticos, in casu vere necessitatibus, cap. 43. à num. 10. 18. pag. 331.

Neapolitanus Prorex Breue Apostolicum obtinere tentauit, contrà Ecclesiasticum; sed non potuit illud impetrare, cap. 47. num. 26. pag. 363.

Neapolitanum Regnum punit Iudeos, ad illud accidentes, cap. 49. à num. 46. pag. 381.

Necessitas.

Casus summae necessitatis est Patri Diana metaphysicus, pro expulsione Ecclesiastici, cap. 46. à num. 3. pag. 354. Cui respondet, num. 53. 55. 60. pag. 359.

Princeps Sæcularis in casu urgentis necessitatis potest uti contrà Ecclesiasticos medijs, quæ recta ratio dictauerit, à num. 7. 21. pag. 354. 355. cum seqq. 28. 29. pag. 356.

Necessitate summa data, reducitur casus ad terminos iuris naturalis, numer. 9. pag. 354.

Necessitate cause naturalis urgente, cessat priuilegium immunitatis, num. 13. pag. 355.

Necessitas si non permittat consulere Papam, datur casus, in quo fit, quod recta ratio dictauerit, num. 16. ibid.

Necessitate vera concurrente, admittitur praxis expulsoris Ecclesiastici, non in casu filio, num. 47. pag. 358.

Ne:

Et Verborum,

Necessitate cogente, datur in mora periculum, num. 59. pag. 359.

Necessitate vera urgente à nomine negatur, vel impugnatur remedium expiacionis Ecclesiastici, num. 61. pag. 360.

Necessitate summa data, an possit Episcopus dispensare super incompatibilitate Beneficiorum, cap. 27. à num. 23. pag. 210.

Necessitate summa data, cessant regulæ iuris, cap. 48. num. 13. 32. pag. 368. 370.

Nemō.

De Economicam Politican Principi potestatem, quia naturalis defensio est, nemo potest impedire, cap. 37. num. 39 pag. 289.

Nominatio.

Nominatio Regum per Papam confirmanda, successit in locum electionis Episcoporum, cap. 6. num. 22. pag. 42.

Nominatio Episcoporum fit à Rege Catholico, magna adhibita deliberatione, num. 33. 34. pag. 45.

Nominati à Rege non solent à Papa reprobari, num. 32. 35. pag. 44.

Nominatus à Papa, vel alio potest non admitti, si sit suspensus, à num. 40. pag. 46.

Nominatus à Rege, si non admittitur, quid agendum, num. fin. pag. 46.

Nominatus Prælatus exhibetur Papæ, ut confirmetur, cap. 7. num. 9. pag. 49.

Nominatus ad gubernandum Episcopatum admissus ante confirmationem est veluti Visitator, aut Administrator Apostolicus, cap. 8. num. 7. 8. 34. pag. 37. 60.

Nominatio, & propositio oppositorum in circulo, vel sphaera facta improbatur, cap. 33. à num. 45. pag. 256.

Nominatio, & destinatio Patroni, quæ sit, cap. 32. num. 27. pag. 245.

Nominato pena imposta, soluitur ex bonis nominantis, data inopia nominati, cap. 43. num. 48. pag. 335.

Nominare ad Beneficia Patronatus est quid spirituale, verbo Spirituale.

Noua Hispania.

Noua Hispania cœpit habere Episcopos post quintum annum conquisitionis illius, verbo Hispania.

Nouari.

Regia decisione pendente, nihil nouari opportet, cap. 50. num. 77. pag. 395.

Nouenæ partes.

Duae nouenæ partes, ex Decimis Indianis ap-

Tom. I.

plicantur Regi Catholico, & qualiter, cap. 17. num. 13. 26. 27. 41. 50. pag. 127. 128. 129. 130. & cap. 22. num. 48. pag. 167.

Nouenæ partes Regi debitæ colligantur ab Officialibus Regijs, verbo Officiales.

Nouenæ diuiso, & applicatio qualiter fiat in erectionibus Cathedralium, cap. 17. à num. 25. pag. 128.

Nouenæ partes Regi debitæ aliquando applicare sunt Ecclesiarum ædificationi, anniversari. 12. pag. 127.

Nouitius.

Nouitius potest successioni renuntiare de licentia Capituli, Sede vacante, cap. 12. num. 57. pag. 92.

Notorius literatus.

Quis propriè dicatur literatus notorius, cap. 31. num. 18. pag. 237.

Nullitas.

Nullitates, & scandalæ resultant ex administratione sine presentatione, & iurisdictione celebrata, cap. 10. à num. 18. pag. 71.

Nullum fuit declaratum à Rege, quod aliquando Proreges executi sunt in Senatores, cap. 36. num. 33. pag. 204.

Nuntius Apostolicus.

Nuntij Apostolici, & Commissarij exhibent Regi literas suas, antequam illis videntur, cap. 7. num. 18. pag. 51.

O

Obedientia.

Obedientia Regularium, quoad suos Superiorres, intelligitur in his, quæ sunt secundum suas constitutiones, cap. 29. num. 39. pag. 225.

Obedientia Superioris Regularis non remanserit subiectus Episcopus Religiosus, cap. 20. num. 40. pag. 152.

Obedientiam integrum tenentur Principes seculares Papæ exhibere, cap. 37. numer. 21. pag. 287.

Obedientia prestari debet ab Ecclesiastico Principi Supremo in temporalibus, cap. 45. à num. 3. cum seqq. pag. 345.

Obedientia negata potest vocari rebellis inobediens, cap. 42. num. 12. pag. 324.

Obitus.

Beneficiati obitus facit vacare Beneficiam.

Qq

bis

Index Rerum,

licet antē possessionem contingat, cap. 23.
à num. 2. pag. 179.

Obligatio.

Obligationem non inducit voluntaria concessio, & permisso Principis, cap. 18. numer. 14. pag. 134.

Obligatus ad ratiocinia, exactores tributorum, debitores, & alij àn & quando possint ab Ecclesia extrahi, cap. 50. num. 14. cum seqq. pag. 388.

Nulla lex humana obligat per se strictius, quam naturalis, & Diuina, cap. 22. num. 72. pag. 172.

Obseruantia.

Obseruantia subsequitur infuit plurimum ad cognoscendum nataram Patronatus, cap. 5. num. 45. pag. 39.

Occupatio.

Occupatio temporalitatum, & expulsio Ecclesiasticorum à Regno, quando procedat, cap. 36. à num. 21. pag. 279. & cap. 37. num. 17. 22. 24. pag. 286. 287.

Occupatione temporalitatum Ecclesiastici vitetur praxis, ad sedandas violentias, & iniurias, tanquam remedio utiliori, cap. 36. num. 24. 54. 57. pag. 279. 282.

De occupatione temporalitatum Ecclesiasticorum, qui tractant, cap. 42. num. 18. pag. 324.

Occupari non debent de facto Beneficia spiritualia, verbo Beneficia.

Vide verbo Temporalitas.

Octodies.

A quo tempore incipiunt currere octo dies à Concilio assignari, ad Vicarij constitucionem data Prælati translatione, cap. 24. à num. 43. pag. 190.

Odiosum.

Odiosum, scandalosum, & in fide suspectum est dicere, licere appellare ab Ecclesiastico ad Sæcularem, verbo Appellare. Scandalosum. Ecclesiastico.

OEconomica Principis potestas.

Principis OEconomica Politica potestas propulsandi iniurias non distinguitur ab ipso, cap. 2. num. 31. pag. 14.

OEconomicae potestatis fit locus, Ecclesiastico non admittente primam Regiam pronisionem, cap. 36. num. 19. pag. 279.

OEconomica potestas procedit, dato periculo

in mora recurrendi ad Superiorum, nam. 25. pag. 280.

Locus fit remedio potestati Politice & Economicæ Principis, data magna distantia, à num. 31. 34. ibid. & pag. 281.

Principis potestas OEconomica, procedit quando ipsius iurisdictio usurpatur, cap. 37. num. 17. 22. 24. pag. 286. 287.

Princeps OEconomica potestatis virtute subuenit oppressis, à num. 29. 36. pag. 288. 289.

Principis OEconomica potestas varie à Doctoribus appellatur, num. 34. 39. 44. pag. 288. 289. 190.

Inquisitores, & alij Officiales subjiciuntur Principis Politice & Economicæ potestati, num. 38. pag. 289.

Princeps OEconomica potestatis virtute sed & suos defendit, à num. 41. pag. 290.

Princeps, quando procedit per OEconomicam potestatem, nullum actum iurisdictionis exercet, num. 42. ibid.

Principis OEconomica potestas non imponit paenam legalem, pro meritis causa, numer. 45. ibid.

Principis OEconomica potestas cœpit esse in primo hominum ortu, cap. 38. num. 2. pag. 293.

Potestas OEconomica fuit in Adamo, licet imperfecta, num. 5. ibid.

Potestis OEconomica in quo consistat, num. 6. & seqq. ibid.

Politica OEconomica potestas ab initio non erat sufficiens ad alterius boni consequitionem, & quare, à num. 10. pag. 294.

Principis OEconomica potestas in Ecclesiasticos, tacito Papæ consensu videtur approbata, à num. 20. pag. 295.

Principis OEconomica potestas non lredit, sed adiuuat libertatem Ecclesiasticam, num. 25. 36. 37. pag. 296. 297.

Constantinus Imperator retinuit Politicam OEconomicam potestatem, licet de causis Ecclesiasticis non amplius cognoscet, cap. 43. num. 5. pag. 330.

Principis OEconomica potestas cessat non dato periculo in mora, cap. 47. à num. 1. pag. 361.

Potestatis OEconomicae virtute potest Princeps Ecclesiasticos Maiestatis reos corriger, num. 43. pag. 365.

OEconomicae potestatis virtute à Civitate, & Regno electus non est tutus in Ecclesia, cap. 50. num. 2. pag. 387.

Bannitus potest appellari, & dici electus à Regno per potestatem OEconomiam, num. 23. pag. 389.

Et Verborum:

Potestatis Oeconomicæ Virtute à Regno eius-
tus, an possit inconsulto Principe resti-
tui, cap. 49. à num. 1. pag. 377. & cap.
50. à num. 62. 68. 72. 73. pag. 393. 394.
395. & cap. 42. num. 15. pag. 324.

Officialis. Officium.

Officia, & Beneficia Ecclesiastica Indiarum
spectant ad ius Patronatus, cap. 1. num.
14. 16. pag. 5. 6.

Officialis quilibet, & Magistratus repræsen-
tat Principem, cap. 2. num. 32. pag. 14.

Officialis, sed Vicarium potest constitucere
gubernans Episcopatum in Indijs, virtu-
te Rescripti de ruego, y encargo, cap. 8.
a num. 10. 22. pag. 57. 59.

Officia, & Beneficia Ecclesiastica nulla pos-
sunt obtineri in Indijs, absque Regia pre-
sentatione, cap. 10. num. 11. 14. 27. pag. 71.
73.

Officiariorum nominationes, & locationes à
Prælato factas, an possit sine causa Capi-
tulum, Sede vacante, reuocare, cap. 12. à
num. 52. pag. 92.

Officialis Regij in Indijs colligunt nouenas
partes Decimaram, Regi pertinentes; et si
alijs sint applicatae, cap. 17. num. 15. pag.
127.

Officialis Regij præstant personaliter iura-
mentum, in ingressu Officij, verbo Iura-
mentum.

Officialis Episcopi an possit esse Sacro Or-
dine non iniciatus, cap. 25. à num. 52. 54.
57. & seqq. & 63. pag. 197. 198. 199.

Officialis Episcopi an possit esse eiusdem cog-
natus, num. 53. pag. 197.

Officialibus duobus concurrentibus, generali,
& speciali; in actu admittitur specialis,
verbo Duobus.

Officia Regia, antequam vacent possunt con-
cedi à Rege, cap. 31. num. 57. pag. 240.

Officialium Regiorum negligentia non præ-
iudicat Regi, præcipue in materia Patro-
natus, cap. 32. num. 56. pag. 248.

Officium suum præstare debet Ecclesiasticus
Index requisitus, & quid, si deneget, cap.
34. à num. 57. pag. 265.

Officialis Inquisitionis subjiciuntur potesta-
ti Oeconomicæ Principi, cap. 37. num. 38.
pag. 289. & cap. 42. num. 17. pag. 324.
& cap. 49. num. 8. pag. 378.

Regis officium est tueri, ac defendere Rempu-
blicam, & Ecclesiam, cap. 42. num. 37.
38. pag. 327.

Officialis suspensus nequit, pendente suspen-
sione, ad aliud Officium promoveri, cap. 49.
num. 66. pag. 383.

Tom. I.

Officialis suspensus apud Nos, sine Regis li-
centia nequit admitti, finito tempore sus-
pensionis, cap. 49. num. 75. pag. 384.

Officium suum ut impleat, potest quis ab Ec-
clesia extrahiri, cap. 50. num. 5. pag. 388.

Officia duo obtinens an fruatur salario du-
plici, cap. 27. subnum. 21. pag. 207.

Officialis suspensus interim stipendijs pro Of-
ficio politico fruitur, cap. 49. num. 67.
pag. 383.

Officialis Regij colligunt vacantes Indiarum,
cap. 17. à num. 1. pag. 125.

Opinio.

Opinio ultimo loco tradita in dubio viderur
admissa à Doctore eam referente, cap. 15.
num. 12. pag. 112.

Opinio communis, & praxis excusat ab excom-
municatione, & poena, cap. 40. num. 25.
26. pag. 310.

Opposita. Oppositores.

Oppositibus deficientibus, licet Prælato
vnum, vel duos probatos proponere, iure
Indico, cap. 10. num. 52. 53. pag. 75. 76.

Opposita, & contraria nunquam incident
actu concurrant, verbo Contraria.

Oppositorum in sphera, vel circulo facta no-
minatio non admittitur, verbo Nomina-
tio.

Nullus præcedere videtur ex oppositoribus, in
sphera contentis, cap. 33. num. 49. pag.
257. pag. 291.

Oppressus.

Reges, & Princes tenentur oppressis subu-
nire, cap. 37. à num. 29. 36. pag. 288. 289.

Oppressi, & graviati sub Principis protec-
tione sunt ex iure Diuino, cap. 38. à num. 14.
pag. 294.

Opus.

Assignatus operi, vel muneri personali, vel
etiam triremibus, an gaudeat immunitate
Ecclesiastica, cap. 50. à num. 8. pag. 389.

Orbis.

Cathedrales totius Orbis à quibus referantur,
cap. 19. à num. 30. 36. pag. 143. 144.

Papa ad infidelium conuerzionem non potest
Orbem obire, ideo eam curim alijs deman-
dat, cap. 26. à num. 15. pag. 202.

Orbis Unius us admittit praxim expellendi
Ecclesiasticos à Regno in casu vere neces-
sitatis, cap. 43. à num. 10. pag. 331.

Orbis Christiani defensor est Rex Catholicus
verbo Rex.

Qq. 3.

Ore.

Index Rerum,

Orbis omnis est Diœcesis Papæ, cap. 13. sub num. 34. pag. 98.

Ordinarius.

Ordinario recusante institutionem facere, poterit ab alio Ordinario concedi, cap. 1. num. 10. pag. 4. & cap. 32. à num. 1. pag. 243. & cap. 34. à num. 1. pag. 259.

Ordinario à iure competit ius instituendi, cap. 3. num. 27. pag. 20. & cap. 11. num. 40. pag. 83. & cap. 25. num. 35. 36. pag. 195.

Ordinario consentiente, potest in alium ius instituendi conferri, cap. 3. num. 28. pag. 20.

Ordinarius omnis non potest excludi à Patronatu, qui eius consensu instituitur, num. 30. 31. ibid.

Ordinarij consensus est necessarius ad adquirendum Patronatum, cap. 4. à numer. 12. 18. 38. 41. pag. 26. 29.

Ordinarij consensus est necessarius ad Patronatus alienationem, num. 13. 38. 41. pag. 26. 29.

Ordinarius debet intelligi loci, ubi Patronatus existit, num. 15. pag. 26.

Ordinarius consensum denegans, ad institutionem Patronatus potest compelli, num. 17. ibid.

Ordinarij consensus potest ex interuallo intervenire, num. 19. pag. 27.

Ordinarij licentia interueniente, acquiritur Patronatus a tempore incepti operis, num. 31. 32. pag. 28.

Ordinarij gratia reddit laicum capacem Patronatus, num. 43. pag. 29.

Ordinarius non requiritur, ut transeat Patronatus in alium cum uniuersitate bonorum, num. 45. 46. pag. 29. 30.

Ordinarius non est necessarius, quando in Ecclesiam, vel Compatronum transfertur Patronatus, cap. 5. num. 20. 21. 28. pag. 36. 37.

Ordinarij consensus est necessarius, quando ab una Ecclesia in aliam transit Patronatus, num. 22. pag. 36.

Ordinarij consensus est necessarius, quando unus Patronatus cum alio permutatur, à num. 23. pag. 37.

Ordinarij consensus potest restari extra Diœcensem, & ex postfacto, num. 50. 31. ibid.

Ordinarij consensu deficiente, an sit nulla Apostolica dispensatio circa Parochi residentiam, cap. 9. numer. 10. pagin. 64.

Ordinarius pro quanto tempore Parochi po-

test licentiam absentie concedere, à num. 15. ibid.

Ordinarij licentia an sit necessaria Parochi pro duobus mensibus absentie, à num. 16. pag. 65.

Ordinarius potest paenit compellere Parochos ad residentiam, à num. 29. pag. 66.

Ordinarius ius potest Canonicis, & Præbendarijs quatuor menses absentie in anno concedere; & quid hodie, & apud Nos, à numer. 41. 43. & seqq. pag. 67.

Ordinarij iurisdictione deficiente, nequeunt Sacraenta validè administrari, cap. 10. num. 12. pag. 71.

Ordinarius præsentato nomine Regis concedit iurisdictionem ad administrationem, n. 24. 28. pag. 72. 73.

Ordinarius potest usque ad superum quatuor Præbendariorum in Ecclesia designare, quando infra eum numerum conservantur proprietarij, numer. 26. pagin. 72.

Ordinarius proponebat duos idoneos ad Beneficia Indiarum, concursu probatos primis temporibus, hodie tres, num. 36. 39. cum seqq. pag. 74.

Ordinarius non potest admittere in propositione non probatum concursu, num. 50. 51. pag. 75.

Ordinarij nomine ad Patronatus alienationem, vel acquisitionem quis intelligatur, cap. 4. à num. 14. pag. 26.

Ordinarius tenetur omnino instituere præsentatos, cap. II. à numer. 41. 46. pag. 83. 84.

Ordinarius, stante Patroni præsentatione, tantum iuris habet, quantum Papa in reservatis, num. 45. ibid.

Ordinarius an & quando possit negare, vel differre institutionem, num. 50. & 60. ibid. & pag. 85.

Ordinarius tenetur probare causam denegatae, vel dilatæ institutionis, num. 51. 54. 55. pag. 84.

Ordinarius, sine mora, debet possessionem præsentato concedere, num. 45. ibid.

Ordinarij licentia requiritur, ut Episcopus possit in aliena Diœcesi Pontificalia exercere, cap. 13. à numer. 4. pagin. 95.

Ordinarij licentia non est necessaria, ut celebrare possit Episcopus in aliena Diœcesi sine baculo, à numer. 14. pagin. 96.

Ordinario non subditur Episcopus exterus, à num. 19. ibid.

Ordinarius deputat interimarios ab

Et Verborum:

- Beneficia, lām tractatur de prouidendo Parocho, cap. 14. à num. 33. pag. 105.
- Ordinarius, si differat vīri quatuor menses prouisionem Parochi proprietarij, peccat, num. 34. ibid.
- Ordinario competit vacantis Beneficij custodia, cap. 16. num. 11. 12. pag. 119.
- Ordinarius excommunicatus, suspensus, interdictus, nequit instituere, cap. 25. num. 38. 39. pag. 196.
- Ordinario debet exhiberi praesentatus, ut instituatur, cap. 31. à num. 1. pag. 235.
- Ordinarius potest non admittere praesentationem, de absente factam, num. 11. & seqq. pag. 236.
- Ordinarius admittens presentationem de absente factam presumitur illum cognoscere, à num. 22. pag. 237.
- Ordinarius quando Valeat Patronum admittere, & instituere, cap. 33. num. 7. pag. 251.
- Ordinarius denegans institutionem sine causa tenetur ad damna, & expensas, cap. 32. num. 6. pag. 243.
- Ordinario non prescribitur tempus iure communis ad institutionem concedendam, num. 12. pag. 244.
- Ordinarius, nono iure tenetur intra duos menses institutionem dare praesentatis, num. 14. ibid.
- Ordinarius ad Beneficia liberæ collationis habet sex menses, num. 13. ibid.
- Ordinarius Indianorum iure tenetur institutionem concedere intra decem dies, num. 37. 40. pag. 246. & capite 1. num. 10. pag. 4.
- Ordinarius ex causa potest quadrimestre Patrono laico datum ad praesentandum prorogare, cap. 32. num. 43. pag. 247.
- Ordinarius institutionem denegans tenetur appellationi deferre, cap. 34. num. 3. pag. 259.
- Ordinarij visitatio an & quando subiectatur recursui per viam violentiae, cap. 40. à num. 47. pag. 312.
- Ordinarij Ecclesiastici auxilium debet innocari, ut per ipsius manum Ecclesiastici expulso fiat, cap. 44. à numer. 8. pag. 238.
- Ordinariorum data negligentia, solet concedi à Papa Rescriptum, ut Ecclesiastici ab alijs puniantur, cap. 47. num. 11. pag. 362.
- Vide verbo Episcopus. Prælatus.

Ordinatio.

Indianorum Ordinatio prohibet exiles à Senatus

Tom. I.

restituui posse, cap. 49. numer. 10. pag. 378.

Ordo.

Ordines conferre potest Episcopus excommunicatus, suspensus, degradatus, haereticus, cap. 25. num. 40. pag. 196.

Ordo scripturæ inducit maiorem dilectionem, cap. 33. num. 47. pag. 257.

Ordines eosdem potest Abbas Visitator Cathedrali datus, ibi conferre quos potest suis subditis in Abbatia, cap. 8. num. 31. pag. 60.

Originarius.

Originarius, & naturalis debet preferri in Beneficijs, & officijs, cap. 30. numer. 13. pag. 228.

Ornamenta, & paramenta.

Ornamenta, & paramenta Prælati defuncti, cui spectent, cap. 20. à num. 35. pag. 152.

Bulla Pij V. circa ornamenta, & paramenta edita non admittitur in Gallia, verbo Bulla.

Otto Imperator.

Otto IV. qualiter morientis Episcopi bona Ecclesijs, & Prælatis dimisit, cap. 16. numer. 28. 29. pag. 121.

P.

Pallium.

Archiepiscopus non utitur pallio in aliena Diœcesi celebrans, nisi in duobus casibus, cap. 13. à num. 26. pag. 97.

Episcopus, qui primò fuit Archiepiscopus non utitur pallio, cap. 28. num. 13. pag. 215.

Pallio utitur vlique Papa, & quare, verbo Papa.

Papa.

Papa facilè derogat Ecclesiasticis Patronatus, non ita Laicalibus, cap. 3. num. 38. 39. pag. 21.

Papa potest Tridentino Concilio derogare, n. 40. cum seqq. cap. 14. num. 16. pag. 103.

Papa est maior Concilio, cap. 3. à numer. 40. pag. 22.

Papa est supra leges contraria ius, extra ius, & potens omnia, à num. 41. ibid.

Non licet disputare de potestate Papæ, num. 44. ibid.

Papa potest Regum Patronatas mutare, & quando, num. 45. 46. ibid.

Index Rerum,

- Generales Papæ derogationes non comprehen-
dunt Regios Patronatus, num. 47. pag. 23.
- Apostolice pronissiones non mutant Patrona-
tum, nisi Papa exprimat, verbo Pronissio-
nes.
- Papa non præiudicat Patrono restituendo
degradatum ad Beneficium, nisi id expri-
mat, num. 52. ibid.
- Papa confirmat nominationes Episcoporum
per Reges, & Princes factas, cap. 6. à
num. 22. pag. 42.
- Papa approbat præsentationes Episcoporum
à Rege Catholico factas, eumque presequi-
tur magno fauore, & quare, à num. 24.
cum seqq. pag. 43.
- Papa reprobare non solet à Rege Catholico in
Episcopos nominatos, n. 32. 35. pag. 44. 45.
- Papæ nominatio potest non admitti, si nomi-
natus sit suspectus, à num. 40. pag. 46.
- Papa non admittit ut Prælatum à Rege nomi-
natum, quid agendum, num. 44. ibid.
- Prælatus à Rege nominatus exhibetur Papæ
confirmandus, cap. 7. num. 9. pag. 49.
- Papa non solet dividere Diœceses sine Prin-
cipi territorij, à num. 26. pag. 51. & cap.
15. num. 44. pag. 115.
- Papa vacanti Cathedrali mittit visitatorem;
quod tamèn nanquam factum est in Indijs,
cap. 8. num. 21. pag. 59.
- Papa, an & quandò possit in residentia dis-
pensare, cap. 9. num. 9. 13. pag. 64.
- Papa dispensauit, ut Regulares possent in In-
dijs Sacramenta administrare, cap. 10. nu-
mer. 5. pag. 70.
- Papa quæ potest in Orbe, potest Episcopus in
sua Diœcesi, aliquibus exceptis, cap. 13. à
num. 33. pag. 98.
- Papa spuso scienti pensionem conferens, vi-
detur cum eo dispensare, à num. 41. pag.
99. & cap. 30. num. 8. 11. pag. 228.
- Papa quando intelligatur dispensare cum in-
capaci, cap. 13. à num. 41. pag. 99.
- Papa potest Religiosum capacem facere pen-
sionis, num. 42.
- Papa salutando excommunicatum videtur
eum absoluere, num. 51. pag. 100.
- Papa sine Patrono potest in Patronatibus
particularium pensiones reservare, cap. 15.
num. 53. pag. 117.
- Rex Gallie Beneficia iure Regaliæ conferens
non requirit Papæ consensum; secus alias,
verbo Rex.
- Narrativa priuilegiij Papæ probat, cap. 16.
num. 56. pag. 123.
- Papa quando erigit Episcopatum, & distri-
buit illius Dcimas, retinet earum applica-
tionem tempore vacantis, cap. 18. num. 24.
pag. 136.
- Papa prohibuit ab Ecclesiasticis praestari bo-
migium, cap. 22. à num. 28. 39. & seqq.
& num. 44. pag. 165. 166.
- Papa solus potest mariimonium spirituale
Episcoporum dissolnere, cap. 23. num. 20.
22. 23. pag. 180.
- Papa, ex causa, approbat translationes Epis-
coporum, num. 24. 39. 44. ibid. & pag.
183. 184.
- Papa tantum potest Episcopum ad primam
Ecclesiam reducere, num. 26. pag. 181.
- Papa dicitur Dominus Beneficiorum, & ha-
bere in eis absolutam potestatem, & quomo-
do, à num. 27. ibid.
- Papa mortuo, non vacat Ecclesia, & quare,
num. 34. 36. pag. 183.
- Papa est Universalis Ecclesiæ Pastor, à Cri-
sto Domino relictus, num. 35. ibid.
- Papa approbante translationem Episcopi, da-
cat prima Ecclesia, à num. 47. pag. 184.
- Rex Catholicus in Indijs est quasi Delegatus,
vel Commissarius Papæ, verbo Rex.
- Rex Catholicus in Indijs gerit vices Papæ,
pro conuersione illarum, verbo Rex.
- Papæ resolutio creditur, quam Princeps su-
mit ex mandato Papæ, cap. 25. à num. 21.
pag. 194.
- Rex Catholicus in Indijs est Papæ Minister.
num. 22. ibid.
- Papæ contradicere videtur, qui ipsius execu-
tori, & Delegato contradicit, num. 25. 26.
pag. 195.
- Papa confert quidquid est spirituale in Indijs,
licet alterius manu vtatur, num. 27. 31.
& seqq. ibid.
- Papa potest capacem reddere ad materias spi-
rituales laicum, à n. 46. 55. pag. 196. 198.
- Papa potest se sæculari indicio subiçere, sed
non in omnibus, cap. 26. à num. 1. & seqq.
Vbi qualiter, pag. 201.
- Papa in causa suæ Dignitatis potest esse Iu-
dex; sed non in ea, quæ tangit ipsius perso-
nam, num. 4. ibid.
- Papæ nomine exercet iurisdictionem Ecclesi-
sticam laicus, quando id accidit, non iure
suo, num. 5. ibid.
- Papæ potestari resistens meretur appellari
Luciferianus, num. 6. pag. 202.
- Papæ priuilegio est Canonicus in aliquibus
Ecclesijs Rex Catholicus, verbo Rex.
- Papa per se non potest Orbem obire, ideo eam
curam alijs demandat, à num. 15. ibid.
- Papa non potest Regularibus imperare iter fa-
cere ad infideles, nisi Iesuitis, n. 19. p. 203.
- Papæ ex officio competit, omnes homines ad
Cœlestes Sedes perducere, num. 21. ibid.
- Papa potest infidelium terras, & Regna Ca-
tholica

Et Verborum:

- tholicis concedere, ut eorum habitatores ad fidem conuertantur, num. 22. ibid.
- Papa dispensatione possunt retiniri Beneficia à promoto, verbo Promotl.
- Papa dispensatione possunt dā Beneficia incompatibilia obtineri, cap. 27. à num. 9. pag. 208.
- Papatus supprimi non potest, num. 18. pag. 209.
- Papa electio babet vim confirmationis, num. 47. pag. 212.
- Papa iudicium ex aequitate Diui Petri debet esse, verbo Iudicium.
- Papa ex causa, transfert Prælatum ad aliam Ecclesiam, non petito translati consensu, cap. 24. à num. 11 pag. 187.
- Papa, sicut solas confirmat Prælatos, ita potest illos compellere acceptare, num. 13. ibid.
- Papa potest transferre Episcopos, & ipsorum admitere depositionem, ob bonum pacis, à num. 15. ibid.
- Papa, vel alterius Principis gratia, quando intelligatur perfecta per verbum Fiat, num. 24. 32. pag. 188. 189.
- Papa dispensatione possunt duo Episcopatus ab uno Episcopo possideri, cap. 29. num. 15. 16. pag. 223.
- Papa collatione, ante possessionem, vacare desinunt Beneficia collata, num. 23. pag. 224.
- Papa in promotionis actu dicere solet, vacare promoti Beneficia, num. 28. ibid.
- Papa, vel altius id Valentis voluntate interueniente, vacant Beneficia, ante possessionem secundi, num. 30. 34. ibid. & pag. 225.
- Papa potest cogere Regularem admittere Episcopatam, num. 37. 40. ibid.
- Papa approbatio facit cessare vacationem in Ecclesia, ad quam transfertur Prætus, cap. 28. num. 2. pag. 214.
- Papa ex causa potest dispensare, ut Episcopus possit ab alio Episcopo consecrari, à num. 39. 55. 59. pag. 217. 220.
- Papa dispensatione, an possit Episcopus consecrari à simplici Sacerdote, num. 46. pag. 219.
- Papa potest dispensare, ut Curata Beneficia absque concursu conferantur, cap. 31. num. 28. 31. pag. 238.
- Papa potest concedere expectativas Beneficiorum, à num. 56. pag. 240.
- Papa, ex Patronatu potest se ipsum eligere, cap. 33. num. 2. pag. 250.
- Papa, & qui liberam habent Beneficiorum collationem, an teneantur digniores eli-
- gere, num. 34. pag. 255.
- Papa habet plenissimam potestatem in Principes saeculares in causis spiritualibus, cap. 37. num. 19. pag. 286. & cap. 45. num. 53. pag. 351.
- Papa tenentur Principes saeculares integrum exhibere obedientiam, cap. 37. n. 21. p. 287.
- Papa tacito consensu probata videtur Oeconomica Principis potestas in Ecclesiasticos, cap. 38. à num. 20. pag. 295.
- Papa aliquando non declarat consuetudines iuri Ecclesiastico contrarias, non valere, & quarè, num. 23. pag. 296.
- Papa aditus facilime haberi non potest, cap. 40. num. 14. pag. 309.
- Papa non consulitar, dato periculo in moras verbo Pericolo.
- Papa, ob distantiam solet in multis dispensare, num. 19. pag. 310.
- Papa electio, & creatio si retardanter ob discordias, solent se interponere Principes, verbo Principes.
- Papa si manum apposuit, frustra spolijs remedium impetratur, cap. 41. num. 44. pag. 319.
- Papa tollerantia, admissa est opinio tenens saecularem esse capacem possessorijs Ecclesiastici, num. 48. pag. 320.
- Papa potest saeculari concedere, ut contra Ecclesiasticum procedat, cap. 42. num. 30. pag. 326. & cap. 47. à num. 3. 7. pag. 361.
- Papa leges nequit tollere Princeps saeculi; potest eas paenit adiunare, cap. 45. num. 57. pag. 552.
- Papa Alexander VI. Ferdinando V. Reg-Castellæ, Catholici cognomentum concedit, cap. 44. num. 27. pag. 340.
- Papa Paulus III. Carolum V. Imperatorem, Maximi & Fortissimi nomine condecorat, num. 29. pag. 341.
- Papa etiam prohibente, an teneantur Ecclesiastici seruare leges politicas, & communes Principis saecularis, quando Sacris Canonibus non repugnant, cap. 45. num. 19. pag. 347.
- Papa, pro cursu temporalium rerum tantummodo vitur legibus Imperialibus, num. 44. pag. 350.
- Papa si non potest consuli datur necessitas carens lege, & fieri quod recta ratio dictaverit, cap. 46. num. 16. pag. 355.
- Papa approbare videtur expulsionem Ecclesiasticorum, in causa veræ necessitatis, num. 49. pag. 358.
- Papa, ex Principum supplicatione solet concedere Rescripta, ut contra Ecclesiasticos

Index Rerum,

- cos delinquentes procedatur, cap. 47. à num. 9. pag. 361.
Vide verbo Bulla.
- Parochi Diœcesis est universus Orbis, cap. 13. num. 34. pag. 98.
- Parochi elogia qui referant, cap. 3. num. 44. pag. 22.
- Parochi auctoritate contrahit matrimonium Regularis, cap. 13. num. 42. pag. 99.
- Paremensis Episcopus.
- Tanuenses eliminarunt à suis finibus Parmensem Episcopum, & quare, cap. 43. numer. 44. pag. 334.
- Parochialis. Parochus.
- Parochi ad personalem residentiam tenentur, cap. 9. à num. 1. pag. 63.
- Parochi residentia àn debeat esse formalis, vel materialis, num. 4. 5. ibid.
- Parochi formalis residentia quæ, & quæ materialis, num. 6. 7. pag. 64.
- Parochi in residentia non potest dispensare Prælatus, num. 8. ibid.
- Parochus tenetur residere ex Iure Divino, num. 13. ibid.
- Parochus habens duas Parochias, in qua debeat residere, num. 12. 13. ibid.
- Parochi pro quanto tempore possunt abesse, num. 15. & seqq. ead. pag. 64.
- Parochus pro duobus, vel tribus mensibus absentiae àn indigeat Prælati licentia, à num. 16. pag. 65.
- Parochus se absentans sine causa tenetur ad fructuum restitutionem pro rata, à num. 19. ibid.
- Parochi debentur alimenta, quandò residet, à num. 21.
- Parochi alimenta Ecclesiae reparationi præferuntur, num. 22. ibid.
- Parochis Regularibus Indiarum non residentibus eadem pena, quæ secularibus imposta, num. 28. pag. 66.
- Parochus debet citari, & qualiter; ut beneficio priuari possit, à num. 36. pag. 67.
- Parochus àn possit constitui in Indijs à Rege Catholico, sine Episcopo, cap. 10. num. 6. pag. 70.
- Parochi ubi non sunt, possunt Regulares administrare Sacra menta in Indijs ex Bulla Tij V. à num. 9. pag. 71.
- Parochi, & oppositores tenentur callere linguam Indorum, n. 43. pag. 74. & cap. II. num. 53. verbo Linguam, pag. 84.
- Parochus Indorum tenetur administrare Hispanis, & alijs in Doctrina existentibus, cap. 10. num. 54. pag. 76.
- Parochus nihil praeter stipendium assignatum potest petere, & extorquere ab Indis, à num. 55. ibid.
- Parochus sine stipendio tenetur Missas Parochianis celebrare, à num. 58. ibid.
- Parochi Indorum debent esse idonei, & capaces, cap. 11. à num. 56. pag. 85.
- Parochus proprietarius debet assignari intrà quatuor menses, cap. 14. numer. 34. pag. 105.
- Parochus non potest sibi substitutum eligere, à num. 58. 61. pag. 108.
- Parochus in propria Ecclesia dicitur Prætus, num. 60. ibid.
- Parochus in Beneficio Patronatus Litoralis potest sibi substitutum eligere sine Patrone; secùs si sit Ecclesiasticus Patronatus, num. 62. ibid.
- Parochus Ecclesiae Patronatæ debet servientes Ecclesiae nominare; non Patronus, & quid in Indijs, num. 66. & seqq. pag. 109.
- Parochus, àn possit obtainere licentiam ab Episcopo, vel Capitulo, Sede vacante; ut operam det literis in aliqua Universitate, num. 69. 70. ibid.
- Parochia quælibet in Indijs debet habere Hospitale, cap. 17. num. 30. pag. 128.
- Parochus Hispanorum quam partem debet habere in Decimis Indiarum ex erectionibus, num. 31. 42. 45. 52. pag. 130. & cap. 19. num. 12. pag. 141.
- Parochialis est etiam Cathedralis Ecclesia, d. cap. 17. num. 57. pag. 131.
- Parochus tempore pestis, & cum periculo viræ tenetur administrare, verbo Pestis.
- Parochus nequit assignari in Indijs absque Regia presentatione, cap. 30. à num. 38. pag. 232.
- Parochialis quando possit conserri absque concursu, cap. 31. à num. 19. pag. 237.
- Parochiales petunt pro forma examen, num. 24. 27. ibid.
- Parochialibus semper digniores assignandi, cap. 33. à num. 19. pag. 253.
- Non sufficit socios Parochi Indorum administrandorum linguam callere; cum hæc idoneitas in proprietario requiratur, à num. 31. pag. 255.
- Parochialis regulariter excludit Canonicatum, cap. 27. à num. 7. pag. 208.
- Parochialis accessoriè Canoniciatui Uni- ta non obligat ad residentiam, num. 12. pag. 209.

Et Verborum,

Parochialis accessoriè Canonicatui unita non consertur concursu, num. 13. ibid.

Parochialis Patronatus prouidentur secundum Tridentinum Concilium, cap. 10. num. 39. pag. 74.

Parochiarum diaisiones quis primus instituit, cap. 15. num. 44. pag. 115.

Patentes.

Patentes Generalium, & aliorum Superiorum Religionum qualiter exequantur in Indijs, cap. 7. à num. 19. 29. pag. 51. 52.

Patentum executio, secundum Regias schedules prescripta, ab omnibus Religionibus debet obseruari, num. 30. ibid.

Patentes Generalis Societatis Iesu an examineatur in Supremo Consilio, à numer. 34. ibid.

Pater. Patria.

Patria propria intelligitur exclusus, qui exilium patitur, cap. 49. à num. 38. 41. pag. 380. 381.

Patria propria expelli est pena dariSSima, & quare, num. 39. ibid.

Patria exulatus potest illac iter faciens transire; cum sit actus momentaneus, n. 42. ibid.

Patres Societatis Iesu possunt à Papa cogi iter facere ad infideles, cap. 26. num. 19. pag. 203.

Pater potest filium suum Clericum à domo expellere, si male vivat, verbo Princeps.

Pater potest filium suum Clericum verberare, absque metu excommunicationis, correctionis causa; licet alij contrā, cap. 42. à num. 43. pag. 328.

Pater per Oeconomicam potestatem potest filiam suum ab Ecclesia extrahere, cap. 50. num. 3. pag. 387.

Princeps appellatur Pater publicus, verbo Princeps.

Patrimonium.

Patronatus Regius spectat patrimonio Principis, cap. 2. num. 3. pag. 9.

Patrimonium Regium est dos inalienabilis Regni, cap. 18. num. 38. pag. 137. & cap. 1. num. fin. pag. 7.

Patronatus.

Patronatus Cathedralium pertinet ad Principes territorij, cap. 1. num. 4. pag. 3.

Patronatus Generales, quos habent Reges in suis Regnis, ànsint exprimilegio, n. 5. ibid. Patronatus Regius est Regalis, num. 19. & seqq. pag. 3.

Patronatus Regius dicitur Magna Regalia, & dominium Regium. num. 22. 23. pag. 7.

Patronatus Regius est à Corona inalienabilis, num. 19. 28. pag. 6. 7. & cap. 2. n. 33. & seqq. pag. 14.

Patronatus Regis Indiarum Bulla referatur, cap. 1. à num. 7. pag. 4.

Patronatus Regios non comprehendunt derogationes contentæ in Concilio Tridentino, & Regalis Cancellariae, cap. 2. num. 4. 5. pag. 10.

Patronatus ius quid sit, cap. 3. num. 2. 3. pag. 17.

Patronatus ius, & ius praesentandi pro eodem solent accipi, num. 4. ibid.

Patronatus ius diuiditur in Ecclesiasticum & Laicale, num. 5. & seqq. & 24. ibid. & pag. 19.

Patronatus Capellaniæ, pro Missis dicendis, in sit Ecclesiasticus, vel Laicalis, à num. 10. & seqq. pag. 18.

Patronatus acquiritur Ecclesiæ, non Rectori; quando ex bonis Ecclesiæ fundatur, numer. 14. ibid. & cap. 4. numer. 11. pag. 26.

Patronatus à Beneficiato fundatus creditur Ecclesiasticus, quando nulla alia bona, praeter intuitu Ecclesiæ quæsitæ, habebat, cap. 3. num. 12. pag. 18.

Patronatus creditur mixtus à Clerico institutus habente Ecclesiastica, & patrimoniali bona, num. 16. pag. 19.

Patronatus ex patrimonialibus bonis institutus intelligitur Ecclesiasticus, si Ecclesiastis semper reseruatur, Laicis exclusis, num. 17. ibid.

Patronatus dicitur Laicalis, Laico Iure Patronatus reseruato, licet ius praesentandi in Ecclesiastica personam transferatur, num. 18. ibid.

Patronatus Collegio Ecclesiastico perpetuo relictus est Ecclesiasticus, num. 19. & seq. intellige, vt num. 21. 32. 33. ibid.

Patronatus in fundatione licet adiucere conditiones quascunque, dummodo non repugnant Patronatui, nec sint impossibilis, num. 26. pag. 20.

Patronatus in fundatione non potest excludi Sedes Apostolica, num. 29. ibid.

Patronatui repugnat excludere omnem Ordinarium, num. 31. ibid.

Patronatus pluribus competens Ecclesiastis,

Index Rerum,

- ecis, & Laicis, quando Laicalis, vel Ecclesiasticus sit, à num. 3. & seqq. & 53. pag. 17. 23.
- Patronatus Ecclesiasticus comprehenditur sub reservationibus; Laicalis vero non, num. 35. 37. 53. pag. 21. 23.
- Patronatu Ecclesiastico facile derogat Papa, non ita Laicali, verbo Papa.
- Patronatus Regum quando dicatur Papa mutare, verbo Papa.
- Patronatus Regius est plenior, & potentior alijs omnibus, num. 49. pag. 23.
- Patronatus naturam non mutant Apostolicæ prouisiones, num. 50. 51. 52. ibid.
- Patronatus priuilegio, vel præscriptione quæstus est impro prius Patronatus, n. 54. ibid.
- Patronatus potest queri priuilegio, & præscriptione, num. 55. ibid.
- Patronatus verus qualis sit, cap. 4. à num. 1. pag. 25.
- Patronatus sunt capaces omnes qui non inneniuntur prohibiti, num. 3. pag. 26.
- Patronatus est adiuuandus, ut Ecclesia plen descat, num. 8. ibid.
- Patronatus per monachum acquisitus acquiritur monasterio, num. 9. ibid.
- Patronatus, ut acquiratur, requiritur Ordinarij consensus, num. 12. 18. 38. 41. pag. 26. 29.
- Patronatus ut alienetur, requiritur Ordinarij consensus, num. 13. 38. 41. pag. 26. 29.
- Patronatus ad fundationem potest compelli Ordinarius consensum praestare, num. 17. ibid.
- Patronatus, ut adquiri posset in Indijs à particularibus, Regis licentia fuit necessaria, num. 25. 26. pag. 27. 28
- Patronatus non acquiritur, stante expressa renuntiatione ædificantis, vel dotantibus; sed non sufficit tacita, n. 27. 31. pag. 28.
- An requirantur copulatiuè ad acquirendum Patronatum dotatio, ædificatio, &c. num. 28. & seqq. ibid.
- Patronatus acquiritur, ipso iure, à tempore incepti operis de licentia Ordinarij, num. 31. 32. ibid.
- Patronatus acquiritur in Ecclesijs Regularium sicut in alijs, dato priuilegio Apostolico, num. 33. ibid.
- Patronatus in Ecclesijs Regularium non extenditur ad Abbatis, vel Prioris electionem, num. 34. ibid.
- Patronatus in Capella, vel altari Regularium acquiritur ex ipsorum consensu, num. 35. ibid.
- Patronatus acquiritur ex reædificatione, & quando, num. 36. 37. ibid. & pag. 29.
- Patronatus est spiritualitati in rebus, num. 42. ibid.
- Patronatus fit capax Laicus per gratiam Ordinarij Ecclesiastici, num. 43. ibid.
- Patronatus cum vniuersitate bonorum transit in alium, sine Ordinario, num. 45. 46. ibid. & pag. 30.
- Patronatus continetur in transactione bonorum, & quando, num. 47. ibid.
- Patronatus transit cum Castro, eo vendito, num. 48. 49. ibid.
- Patronatus an transeat in maritum cum bonis dotalibus, & in creditorem, bonis pignori datis, num. 49. 50. 51. pag. 30. 31.
- Patronatus an confiscetur, confiscatis bonis, num. 55. 62. ibid. & pag. 32.
- Patronatus bonorum appellatione non continetur, num. 58. 59. pag. 31.
- Patronatus ius est individuum, à num. 60. ibid.
- Patronatus est servitus respectu Ecclesie, num. 65. pag. 32.
- Patronatus an transeat in fideicommissarium vniuersalem, cap. 5. à num. 1. pag. 34.
- Patronatus uxori competens, ex propria persona an transeat in maritum, num. 5. ibid.
- Patronatus, constante matrimonio quæstus, communicatur, & qualiter dividitur, solo matrimonio, num. 7. 8. 9. pag. 35.
- Patronatus à coniuge ante matrimonium acquisitus non communicatur, num. 10. ibid.
- Patronatus à Barone, vel posseffore maioratus institutus cui acquiratur, num. 13. ibid.
- Patronatus translatus ab una Ecclesia in alia, requirit Ordinarij consensum; secùs si in cōpatronum, vel Ecclesiam transferatur, num. 20. & seqq. pag. 36.
- Patronatus, si cum alio patronatu permutes tur requirit Ordinarij consensum, à num. 23. pag. 37.
- Patronatus Ecclesiasticus non potest domari, secùs Laicalis, num. 32. pag. 38.
- Patronatus intelligitur aliquando, nomine Ecclesie, num. 36. 38. 39. ibid.
- Patronatus Indicus est Laicalis, num. 40. 41. 44. pag. 39.
- Patronatus præsumitur Laicalis, si semper sit Laicus in possessione præsentandi, num. 43. ibid.
- Patronatus natura dignoscitur per obseruanciam subsequam, n. 45. ibid.
- Patronatus Priuilegio Apostolico quæstus, in aliquo Laicalis, & in aliquo Ecclesiasticus apparat, num. fin. ibid.
- Patronatus Indicus plenissime spectat ad Re-

Et Verborum.

- ges Catholicos, cap. 7. num. 1. 7. pag. 48.
49.
Patronatus praeipuus fructus consistit in
praesentatione ad Beneficia, num. 23. pag.
48.
Patronatum Regium administrans potest
ex propositis ab Ordinario quem voluerit
praesentare, cap. 10. num. 49. pag. 75.
Patronatus Episcopo competens non transit
in Capitulum, Sede vacante, cap. 11. num.
17. pag. 81.
Patronatus probatur pluribus praesentatio-
nibus, effectum sortitis, numer. 22. pag.
82.
Patronatus Beneficia non reseruantur, ut alia,
num. 33. pag. 83.
Patronatus Beneficium vacans per permuta-
tionem non requirit nouam praesentatio-
nem, verbo Præsentationem.
Patronatus Regij causæ non spectant ad
Ecclesiasticum in Indijs; sed ad Regia Tri-
bunalia, cap. 14. num. 58. pag. 109. & cap.
34. à num. 31. 37. 38. pag. 262. 263. &
cap. 36. num. 53. pag. 282.
Patronatus Beneficia ut vniantur, requiri-
tur Regius assensus, cap. 15. num. 18. 21.
& seqq. pag. 112.
Patronatus Beneficium nequit vniiri sine
Patrone, num. 18. & seq. ibid.
Patronatus Beneficij diuisio fit in uito Pa-
tronu ex causa, numer. 20. 23. pag. 112.
113.
Patronatus Beneficij facta diuisione utrius-
que partis remanet Patronus, qui primò
Patronatum obtinebat, num. 24. ibid.
Patronatus Beneficij resignatio non fit sine
Patrone, num. 49. pag. 116.
Custodia Beneficij Patronatus Regij vacan-
tis Regi pertinet, cap. 16. num. 12. pag.
119.
Patronatus Regius non admittit regulas
Ordinarias, verbo Regule.
Patronati Regio expedit formam in inuen-
tarijs Episcoporum Indianorum datam ser-
uari, cap. 21 num. 39. pag. 160.
Patronatus Regius est indemnus seruandus,
cap. 22. num. 59. pag. 168. & cap. 34.
num. 42. pag. 190. & cap. 36. num. 14.
pag. 202.
Patronatus Regius ex iustis causis fuit con-
cessus à Sancta Sede, cap. 22. num. 60.
pag. 168. & cap. 36. num. 13. pag. 278.
Patronatus Regij Beneficia prouidentur se-
cundum Regiam voluntatem, cap. 25. num.
3. pag. 193.
Administratio spiritualitatis est prese-
nare ad Beneficia Patronatus, 28. p. 195.
Patronatus Laicalis Beneficia possunt reti-
neri à promoto, dispensatione Pontificia,
cap. 29. num. 12. pag. 223.
Patronatus Beneficium vacat in casibus in-
fundatione expressis, cap. 30. numer. 2.
pag. 227.
Patronatus iure concedit Rex Catholicus
Beneficia vacantia per promotionem ab
ipso factam, à num. 5. pag. 228.
Patronatus iure ad hæc Beneficia præsentat
Rex Catholicus, etiam alienigenas, à num.
7. ibid.
Simonia potest committi in Patronatus ad-
ministratione, cap. 31. num. 7. pag. 236.
Patronatus Beneficij nequit impetrari, cap.
32. num. 32. pag. 248.
Patronatus Regius an admittat posse appel-
lari ad Ecclesiasticum ab Ordinario insti-
tutionem denegante, num. 55. 56. 60. 61.
pag. 248.
Patronatus Regij causæ in Regnis Castellæ
ad Camaræ Consilium spectant, cap. 35.
à num. 1. pag. 267.
Patronatus Regij causæ ad Castellæ Sena-
tum per viam violentiæ delatae qualiter
deciduntur, à num. 4. 11. ibid. & pag.
269.
Patronatus Regius conductus, ut secularis
cognoscatur de spolijs, & violentijs, etiam
inter Ecclesiasticos, à num. 14. ibid.
Dilatio, vel denegatio institutionis dicitur
contemptio Patronatus, cap. 36. num. 5.
pag. 277.
Spolium fructus Patronatus datur, dene-
gata institutione sine causa, numer. 8.
ibid.
Ecclesiasticus non cognoscit de meritis Pa-
tronatus Regij, quando ad eum recurritur,
à num. 40. pag. 281.
Patronatus Regij materia est de Regalijs;
ideo non cognoscit de ea Ecclesiasticus, cap.
36. num. 53. pag. 282. & cap. 37. num.
7. pag. 285.
Patronatus Regij mutatio, aut derogatio, non
debet admitti, cap. 37. numer. 11. pag.
285.
In materia Regij Patronatus est locus re-
cursui ad Senatum sine appellatione, à
num. 25. p. 287.
Regius Fiscalis debet intervenire in causis
Regij Patronatus, numer. 28. pag. 288.
Patronatus an possit institui, ut Capellanus
non teneatur recitare Officium Diauinum,
cap. 3. sub num. 26. pag. 20.
Patronus.
Patronus, vel est Ecclesiasticus, vel Laica-
lis, cap. 3. num. 24.

Index Rerum,

- Patronus in Ecclesia Patronata nequit impedire Capellæ constructionem, cap. 4. n. 23. pag. 27.
- Patronus verus preferetur patrino, in presentando, cap. 5. num. 17. 18. pag. 36.
- Patroni consensus non est necessarius ad nominationem Interimarij, cap. 14. num. 35. 39. pag. 105. 106.
- Patroni consensus requiritur ad unionem Beneficij, verbo Patronatus.
- Patronus potest iterum præsentare ad Beneficium Patronatus, resignatum sine illo, cap. 15. num. 50. pag. 416.
- Reges, & Principes sunt Patroni, & Protectores Cathedralium suorum Regnum, verbo Principes.
- Patroni in Cantabria fruuntur fructibus Beneficij vacantis, cap. 16. num. 39. pag. 122.
- Patronis pluribus concurrentibus, quis posterior sit in accipienda Cedula, si uanaturum est danda, cap. 30. numer. 34. pag. 232.
- Patronis est honorandus, & preferendus in sessionibus pace, &c. num. 35. ibid.
- Patrono non interueniente, est nulla institutio, cap. 32. num. 33. Verbo Institutio, pag. 245.
- Patroni consensu accedet, valet collatio, alias nulla, & quando, cap. 30. numer. 45. p. 233.
- Patrono non reclamante intrâ tempus, nec collatio, alias nulla, num. 46. 48. ibid.
- Patronus habet ius præsentandi in actu, cum vacat Beneficium, cap. 31. num. 45. pag. 239.
- Patronus non potest se ipsum præsentare, cap. 33. num. 1. pag. 250. limitat, ut numero 10. 12. pag. 251.
- Patronus unicus non potest procuratorem constituere, ut illum præsentet, numer. 3. ibid.
- Patronus potest assentiri præsentationi à compatronis de se factæ, num. 5. & seqq. ibid.
- Patronus quando possit ab Ordinario admitti, & institui, à numer. 6. cum seqq. ibid.
- Patronus potest filium suum præsentare, num. 9. ibid.
- Patronus autem possit dignum, omisso digniori præsentare, à num. 13. ibid.
- Patronus eligens quem voluerit ex nominatis ab Ordinario, redditur securus, à num. 37. 41. pag. 255. 256. & cap. 32. num. 9. p. 243.
- Patronus nequit compelli alium de nono presentare, num. 8. pag. 243.
- Patronus quando dicatur legitimus contradictor, ne alij Beneficium conferatur, num. 29. pag. 245.
- Patronis quod tempus ad præsentandum concedatur, num. 42. pag. 247.
- Patroni voluntas disponens circa semestre, vel quadrimestre, non attenditur, num. 45. ibid.
- Patrono negligente in præsentando, denoluitur pro ea vice præsentatio ad Superiorem, num. 46. & seqq. pag. 247.
- Patronus Laicus potest alium cum primo præsentato accumulatiu[m] præsentare; secundus Ecclesiasticus, cap. 34. n. 9. 10. 11. pag. 260.
- Patronus potest alium præsentare, post mandatum datum ad præsentandum, num. 13. ibid.
- Patronus Scienter apostamat præsentans priuat pro ea vice iure presentandi, an. 38. pag. 262.
- S. Paulus.
- Durus Paulus Apostolus appellavit ad Cesarem à Iudeis oppressus, cap. 45. num. 15. pag. 346.
- Pauper.
- Pauperibus applicantur fructus à Parochio non residente restituti, cap. 9. à num. 23. pag. 65.
- Paupertatis voto remanet adstrictus Episcopus Regulaiis, verbo Episcopus. Regulairis.
- Pax.
- Pacem publicane turbantes Ecclesiastici, corriguntur per Oeconomicam potestatem à Principe, verbo Principes. Ecclesiastici.
- Pax nulla potest dari secura, & vera, Regis auctoritate deficiente, cap. 42. num. 36. pag. 327.
- Peccatum.
- Peccata remittere, est supra legem ideo Principi soli competit, remittere poenam, cap. 49. num. 4. p. 377.
- Pedemontanus Senatus.
- Senatus Pedemontanus admittit recursum ad Curiam Sæcularem, in casu violentie, cap. 40. n. 38. pag. 312. & cap. 41. n. 17. p. 317.
- Senatus Pedemontanus seruat præsumt ex pellendi Ecclesiasticos à Regno, in casu necessitatis, cap. 43. à num. 10. 18. p. 331.
- Pena

Et Verborum:

Pensio.

Illegitimus an sit capax pensionis, cap. 13. à num. 39. 45. pag. 99.
Pensionis est incapax, qui est incapax Beneficij, num. 40. ibid.
Pensio consilens in aliquo temporali non vacat per matrimonium, num. 46. ibid.
Pensio an, & quando veniat nomine Beneficij, à num. 47. ibid.
Pensio non potest reseruari in Beneficio Patronatus, cap. 15. à num. 51. pag. 116. maxime Regij, num. 53. & seqq. pag. 117.
Pensiones decursas, & alia onera tenetur soluere, qui percipit spolia Trælatorum, verbo Spolia.
Pensio an vacet per matrimonium, & an per matrimonium nulliter contractum, verbo Matrimonium.
Pensiones possunt retineri à promoto, & translato, pontificia dispensatione, cap. 29. num. 14. pag. 223.
Pensiones qualiter conferri soleant de Stylo Curiae Romanae, num. 29. pag. 224.
Pensiones vacant, ad pte possessione Episcopatus ab eo, qui illas possidebat, cap. 28. n. 15. pag. 215.
Pensio, iure communi, non erat incompatibilis cum Episcopatu, à num. 16. ibid.
Pensionis sit capax Religiosus priuilegio Apostolico, cap. 13. n. 42. pag. 99.

Periculum

Periculo in mora recurrenti ad Superiorum dato, intrat Oeconomica Principis potestas, cap. 36. num. 25. pag. 280.
Periculum in mora datur semper, concurrente Ecclesiastici violentia, num. 29. ibid.
Periculi ratione multa permittuntur, quæ alias non permetterentur, n. 30. ibid. & cap. 40. à num. 15. pag. 309.
Periculum si sit in mora, habet recursum ad Senatum oppressus, cap. 39. num. 10. 12. 13. pag. 300. 301.
Periculum in mora, & magna distantia, causat recursum ad Curiam Sæcularem, cap. 40. num. 7. cum seqq. pag. 309.
Periculum in mora datur, quoties exequitur sententie legitime appellata, num. 8. ibid.
Periculo in mora concurrente, subicitur quis Indici non suo, num. 16. ibid. Papa non consulitur, n. 17. & receditur à regulis iuris num. 18. pag. 310.
Periculum in mora ex istente, sit executio pœnae contræ Ecclesiasticum, à Sæculari, cap. 45. num. 32. cum seqq. pag. 349.
Periculum in mora si non concurrat, cessat

Tom. I.

modus iustæ defensionis, cap. 46. num. 19. pag. 355. & cap. 47. à num. 1. pag. 361.
Periculum in mora concurrit, d. t. a. vigenti necessitate, cap. 46. num. 59. pag. 359.
Periculo in mora dato, potest Laicus informitionem summariam capere, pro facto Ecclesiastici, animo eam presentandi, cap. 48. num. 30. 63. pag. 369. 373.

Permutatio.

Permutatio inter Ecclesiæ duas, an sit licita, & quando, cap. 5. num. 26. 27. pag. 37.
Permutationes Beneficiorum admittit Capitulum, Sede vacante, cap. 12. num. 58. & seqq. pag. 92.
Permutari an possint, & quomodo Beneficia Indiarum, à num. 63. pag. 93.
Permutatio an fieri possit sine Prælato, n. 65. ibid.
Permutatione declarata nulla, non reddit al Beneficium permutans, si inuitò Patrono facta fuit, num. 67. ibid.

Personale.

Residentia Parochi debet esse personalis, vero Parochi.
Personales Decimæ non soluuntur in Indijs, verbo Decimæ.
Personaliter quare debet exhiberi præsentatus, cap. 31. à num. 14. pag. 236.
Personaliter an debet citari Parochus in remoris agens, & quando, ut Beneficio priuetur, cap. 9. num. 38. pag. 67.

Pestis.

Peste affectum potest Princeps à terra sua ejus cere, verbo Princeps.
Pestis tempore, & cum periculo vit e debet Parochus administrare, cap. 9. num. 32. pag. 66.

Petrus Rex.

Petrus II. Aragonum Rex Patronatui Regio renuntianuit; sed Curia contradixit, cap. 1. num. 27. pag. 7.
Petronillæ Reginæ Aragoniæ donatio filio Ildephonso facta intelligitur, cap. 5. num. 37. 39. pag. 37. 38.
Petrus II. Aragonum Rex, ante omnes, emendavit formam eligendi Episcopos, cap. 6. num. 16. pag. 42.
Petrus II. Aragonum Rex Romæ coronatur ab Innocentio III. ann. 1206. num. 17. ibid.

Philippus Rex.

Philippi IV. R. D. N. clausula testar. Rx. mclvii

Index Rerum,

renti traditur, circā alienationem, de re Regni saltam, cap. 18. num. 41. pag. 137.
Philippi III. clausula testamenti in eandem rem expenditur, num. 42. ibid.
Philippi IV. alia clausula testamenti afferatur circā præsentationes Episcoporum, cap. 33. num. 51. pag. 257.
Philippus II. Rex impetravit Breve à Santa Sede contra Ecclesiasticos in coniuratione Lusitana comprehensos, cap. 47. num. 14. pag. 352.
Philippi IV. clausula testamenti refertur pro præferendis Originarijs, cap. 30. sub num. 13. pag. 228.

Pistolas.

Pistolas, seu archabuſos paruos domi retinere, aut secum habere nemini licet, cap. 49. num. 34. pag. 380.

Pœna.

Pœna eadem imposta est in Indijs Regulibus, ac sacerdotalibus Parochis non residentibus, cap. 9. num. 28. pag. 66.

Pœna pecuniaria Parocho non residenti imposta qualiter applicetur, à num. 23. 27. pag. 65.

Pœna imponitur declinanti forum Regium in Indijs ob primam tonsuram, cap. 19. num. 25. pag. 143.

Pœnis prohibentur Laici, bonis spoliorum Prelatorum se immiscere, & quando, cap. 21. à num. 14. pag. 157.

Pœnam incurrit Episcopus alio se transferringe sine licencia Papæ, cap. 23. num. 40. p. 183.

Pœnis potest compelli Parochus ad residendum, & qualiter, cap. 9. à n. 29. pag. 66.

Pœnam incurrit qui gratis institutionem non consert, cap. 31. num. 6. pag. 236.

Pœna excommunicationis est alia grauior, cap. 34. num. 20. pag. 261.

Pœna temporalitatum quare adiungi soleat in Regijs prouisionibus, cap. 36. n. 9. p. 277.

Pœnam à Laico contraria Ecclesiastica executi non posse, qualiter procedat, n. 23. pag. 279.

Pœna datur contraria Ecclesiastica usurpatem Regiam iurisdictionem, & quæ, cap. 37. num. 17. 22. 24. pag. 286. 287.

Pœna legalis pro meritis cause non imponitur, quando Principe procedit per Economicam potestatem, num. 45. pag. 290.

Pœnam excusat traxis, & opinio communis, cap. 40. num. 25. 26. p. 310.

Pœnis subjiciuntur Ecclesiastici vocati, si venire recusant, & quando, cap. 42. à num. 12. pag. 324.

Pœna propriè non dicitur expulso Ecclesiasti-

corum, sed defensio, & correctio, num. 31. pag. 226.

Pœna executio quando fieri possit a seculari contraria Ecclesiasticos, leges politicas, & communes non seruantes, cap. 45. num. 32. 34. pag. 349.

Pœnam nisi remittat Princeps in delicto laicæ Majestatis, non potest Ecclesiasticus absolutione consequi, cap. 47. n. 44. p. 365.

Pœna arbitaria in delicto laicæ Majestatis extenditur ad priuationem, & depositionem Ecclesiastici, num. 46. ibid.

Pœna exilij perpetui successit in locum deportationis, cap. 49. num. 18. pag. 379.

Pœna seruus nemo hodie sit per sententiam, num. 12. pag. 378.

Pœna exilij an sit corporalis, vel capitalis, à num. 22. pag. 379.

Pœna exilij potest imponi ex processu informatio, num. 27. ibid.

Pœna grauis, & durissima est expulso à propria patria, num. 39. pag. 380.

Pœna non imponitur accedenti ad locum prohibitum, nisi captus fuerit, n. 44. p. 381.

Pœnam non incurrit accedens ad locum prohibitum, si vi, & violentia ductus fuerit, num. 45. ibid.

Pœnam an incurrit accedens ad suburbia ciuitatis prohibita, num. 54. pag. 382.

Pœnam exilij temporalis an, & quando minuat carceratio, seu tempus carceris, num. 74. pag. 384.

Pœnam incurrit Beneficia incompatibiliaretinere presumens, cap. 27. n. 43. pag. 211.

Pœna indignationis Principis est grauis, cap. 8. à num. 18. pag. 58.

Pœnalis lex non extenditur ad non expressas, cap. 22. num. 77. pag. 174.

Politica.

Politica Principis potestas variè à Doctoribus appellata est, cap. 37. num. 34. 39. 44. pag. 288. 289. 290.

Politican potestatem qualiter ab initio constituerunt homines, & transtulerunt in Principem, cap. 38. à num. 12. pag. 294.

Politica Principis potestas in Ecclesiasticos consuetudine, & tacito Papæ sensu approbata videtur, à num. 20. pag. 295.

Politica Principis potestas non præiudicat se l'auet Ecclesiastica libertati, num. 25. 36. 37. pag. 296. 297.

Politicas, & communes leges tenentur servare Ecclesiastici, & quomodo, verbo Leges Ecclesiastici. Principi.

Vide O Economicæ.

Pono

Et Verborum.

Pontifex.

Pontifices prohibuere ab Ecclesiasticis homagiū prestari, cap. 22. à num. 28. 39. cum seqq. pag. 165. vide verbo Papa.

Pontificale.

Pontificalia in aliena Diocesi non potest Episcopus exercere, sīne licentia Diocesani, cap. 13. à num. 4. pag. 95.

Pontificale reseruatur integrum Ecclesiae, licet bona non sufficiant creditoribus Prae- lati defuncti, cap. 21. num. 25. pag. 158.

Possessio. Possessor.

Possessio conferendi acquiritur ex unica collatione effectum sortita, cap. 11. num. 19. pag. 81.

Possessio praesentandi ad manutentionem acquiritur, ex unica præsentatione, effectum sortita, verbo Presentandi.

Possessio secundæ Ecclesiae an requiratur, ut vacet prima, à qua transseritur Episcopus, cap. 23. à num. 45. 46. pag. 184.

Possessio Episcopatus facit vacare Beneficium, verbo Beneficium.

Possessione sequuta secundi Beneficij, vacat verè primum, cap. 29. num. 22. pag. 224. & cap. 27. num. 4. pag. 208.

Possessorem non turbat in sua possessione collatio nulla, cap. 30. numer. 43. 44. pag. 233.

Possessore conservato in sua possessione, cef sat remedium spolijs, cap. 41. num. 45. pag. 319.

Possessorij Ecclesiastici, an sit capax secular's Index, num. 46. cum seqq. ibid.

Possessio, & præsentatio primi Beneficij vacantis per affectionem secundi, an dari possit primo possessori non vocato, num. 27. 28. 46. pag. 318. 319.

Possessione Secundi Beneficij adhuc non obtenta, quando possit primum conferri, num. 44. ibid.

Possessio Episcopatus non datur in Indijs, sīne literis Apostolicis, cap. 7. num. 10. pag. 49.

Possessio præsentandi, per solam præsentationem acquiritur, cap. 11. numer. 23. pag. 82.

Potentia.

Potentia, quæ non reducitur ad actum, est inutilis, cap. 46. numer. 54. pag. 329.

Potestas.

Potestati Papæ resistens, meretur appellari Luciferianus, verbo Papa.

Potestas Proregis per clausulan Alter Nos indulta, instructionibus temperatur, verbo Proregem.

Potestatem plenissimam habet in Beneficialibus Indianorum Rex Catholicus, ex privilegio, cap. 26. à num. 44. vid. verbo Oeconomico. Politica.

Præbendarius.

Præbendarijs potest Episcopus quatuor menses absentie in anno concedere, & quid hodie, cap. 9. à num. 41. 43.

Præbendarij, an possint incarcерari à Capitulo, Sede vacante, cap. 11. numer. 26.

Præbendarij dno Ecclesiae ad quam admittitur Episcopus, debent interuenire in inventario ab eo confiando, cap. 21. num. 43.

Prebendariorum numero infra quatuor existente, potest Episcopus usque ad eum numerum Sacerdotes idoneos interim substituere, & qualiter, cap. 14. à num. 50.

Præbendas duas obtinens in Ecclesia, an habeat duas voces in Capitulo, & duas distributiones, cap. 27. num. 21.

Præceptum.

Præcepti contempti ratione incipit nouum iudicium, prima Regia prouisione, & charta non admissa, cap. 36. à num. 16. pag. 202.

Præceptum Regium contemnens, dicitur grauitate peccare, num. 20. pag. 203.

Præcepti contemnitus, ratione potestatis, dicitur grauius, num. 26. 27. pag. 204.

Prædicare.

Episcopus non potest prædicare in aliena Diocesi, absque licentia Ordinarij, cap. 13. à num. 8. pag. 95.

Prælatus.

Prælatus à Papa, vel alio nominatus, potest non admitti, si sit suspectus, cap. 6. à num. 40. pag. 46.

Prælatus non potest in residentia Parochi dispensare, cap. 9. n. 8. 13. pag. 64.

Prælati Regularis tenentur ad residendum in suis Monasterijs, num. 14. ibid.

Prælati possunt Parochis duos, vel tres menses absentie in anno concedere, num. 15. cum seqq. ibid.

Index Rerum,

- Prælatus potest Parochos ad residendum compellere, num. 29. 39. 40. pag. 56. 57.
- Prælatus potest Canonicis, & Dignitatibus quatuor menses absentia in anno, ex causa, concedere, & quid hodie, à n. 41. ibid.
- Prælati possunt interim in Cathedralibus nominare Præbendarios, usque ad quatuor, quando infra eum numerum sunt proprietarii, cap. 10. num. 26. pag. 72.
- Prælato licet duos, vel unum approbatos proponere, quando non sunt alij idonei; quod & in Regularibus procedit, num. 52. 53. pag. 75. 76.
- Prælato excommunicato quis succedat in iurisdictione, cap. 12. à num. 12. pag. 88.
- Prælato non interueniente, an possit fieri permutatio Beneficij, verbo Permutatio.
- Prælatus verbum Capitulo, Sede vacante, accommodatur, cap. 14. n. 55. p. 108.
- Prælatus non potest proponere, & nominare in concursu non probatum, cap. 10. n. 50. 51. pag. 75.
- Rex Catholicus est Protector Prælatorum, Ecclesiæ, & Beneficiarum, cap. 16. numer. 7. pag. 119.
- Prælatis, & Ecclesijs dimisit bona Episcopii morie itis Otto IV. item Federic. II. num. 28. 29. pag. 121.
- Prælato futuro solet pars vacantis in Indijs applicari, cap. 17. à num. 4. 8. p. 126. & cap. 18. num. 13. pag. 134.
- Prælato futuro spectant fructus Ecclesiæ à tempore fiat, cap. 18. num. 15. pag. 134. & cap. 24. num. 22. pag. 188.
- Prælato conceduntur in Indijs quingenta millia marapetina in ærario Regio, quando Decimæ non sufficient, his Regi admis- sis, cap. 18. à num. 16. pag. 135.
- Prælato decedente, retinentur in ærario hæc quingenta millia marapetina, n. 19. ibid.
- Prælatorum spolia in Indijs cui spectent, cap. 21. à num. 1. pag. 156.
- Prælati defuncti bona in aliquibus Regnis spectant Cameræ Apostolicæ, tanquam ab intestato, num. 37. pag. 160.
- Prælati, consecrationis tempore, Sanctæ Apostolicæ Sedi fidelitatem iurant, cap. 22. num. 1. pag. 163.
- Prælati ante possessionem Episcopatus Regi Catholicæ in Indijs exhibent quoddam iuramentum, num. 7. 45. cum seqq. pag. 164. 166.
- Prælati iure Hispano, tanquam vassalli, præstant fidelitatem iuramentum, n. 9. p. 164.
- Prælati in Hispania solent obtinere à Rege temporalia, ideo præstant iuramentum, à num. 13. 20. ibid. & pag. 165.
- Prælati, qui a Rege temporalia accipiunt, quoad ea illi subjiciuntur, & subsunt, n. 14. pag. 164.
- Prælati Imperij Imperatori iuramentum præstant, num. 15. ibid.
- Prælati præstant iuramentum à tempore Ioann. Papæ XXII. num. 17. & seqq. ibid.
- Prælati à Rege temporalia possidentes, eorum respectu ab alijs vassallis non distinguuntur, num. 13. 20. ibid. & pag. 165.
- Prælati non præstant homagium Regi, licet ab eo temporalia habeat, verbo Homagium.
- Iuramentum, à Prælato in Indijs præstan- dum, quid continere debet, à num. 45. 51. 52. 55. 62. pag. 166. 167. 168.
- Prælati tenentur concedere institutionem præsentatis ex Regio Patronatu, num. 50. 56. p. 167.
- Prælati Indiarum, quo tempore præsent iuramentum, à num. 54. cum seqq. ibid.
- Prælati Galliæ qualiter iuramentum exhibent, num. 64. pag. 168.
- Prælati fenda a Rege possidentes, si iuramen- to contraveniant, qualiter puniantur, num. fin. pag. 177.
- Prælatus contrahit spirituale matrimo- niū cum Ecclesia, verbo Episcopus.
- Prælatus ad aliam Ecclesiam translatus, non dicitur de novo contrahere matrimo- niū, verbo Matrimonium.
- Prælatus ad aliam Ecclesiam translatus, non potest ad primā redire, sine Papa, verbo Papa
- Prælatus ad aliam Ecclesiam sine Papa se transferens, quam poenam incurrat, verbo Poenam.
- Prælatus translatus, quoad primam Eccle- siam, habetur pro mortuo, cap. 23. num. 49. pag. 184.
- Prælatus confirmatus, & non consecratus, quæ facere possit, verbo Episcopus.
- Prælatus ad aliam Ecclesiam translatus ad- ministrat interim in prima, cap. 30. à num. 19. pag. 230.
- Prælatus accedens ad Ecclesiam, ad quam est præsentatus, facit cessare antiquam administrationē, & quando, n. 20. 22. ibid.
- Prælaturas abhorrent multi, nè testandi fa- cultate priuentur, cap. 20. num. 5. pag. 148.
- Prælatus in vita potest iuste de bonis dispo- nere, à num. 18. pag. 150.
- Prælati morte fit locus spolio, verbo Spolio.
- Prælatorum spolia iure communi cui specta- bant, verbo Spolia.
- Prælato futuro quando spectent fructus va- cantes, intelligitur administratorio nomi- ne, à num. 26. pag. 151.
- Capitulū, Sede vacante, redditrationem futuro

Et Verborum:

Prælato defruclibus vacantibus, numer. 27.
ibid.

Prælatus nunquam potest disponere de ornamento, & paramentis Ecclesiæ oblatis, à num. 35. 36. pag. 152.

Prælati ex Bulla Pauli III. poterant de decima parte bonorum restari, in pios usus, quod revocauit Pius IV. à num. 54. pag. 154.

Prælati translatio quando facta intelligatur, cap. 24. à num. 1. pag. 186.

Prælatus ad aliam Ecclesiam translatus, post Papæ approbationem non potest Beneficia primæ conferre, neque fructus percipere, licet ipsam administret, à n. 20. p. 188.

Prælatus non debet, ut talis tractari quo usque gratia scriptura constet, n. 25. ibid.

Prælatus intra quod tempus debeat consecrari, cap. 28. à num. 26. pag. 216.

Prælati mora non obest Patrono, verbo Mora.

Prælatus habens testandi facultatem potest ea nisi, usque ad mortem, cap. 34. num. 14. pag. 260.

Prælatus, devolutionis iure, potest alium præsentare, præsentato ab excommunicato reieclo, num. 26. pag. 262.

Prælati contrâ Patronatum Regium nihil tentare possunt, num. 42. pag. 263. & cap. 36. num. 14. pag. 278.

Prælatus à Regno expulsus que exercere possit, cap. 43. num. 55. pag. 335.

Aditus non est ad Prælatum, quando is deficit, vel non vult remedium adhibere, cap. 48. num. 31. pag. 369.

Prælatus ex approbatis in concursu duos proponebat Proregi, vel Præsidi ad Beneficia in Indijs, primis temporibus, cap. 10. num. 36. pag. 74.

Prælatus concedit præsentato iurisdictionem, ut valeat administrare, cap. 10. num. 24. 28. pag. 72. 73.

Vide, verbo Episcopus. Ordinarius. Capitulum.

Prælatus potest restari, tanquam de Patrimonio de parte vacantis, à Rege concessa, cap. 17. num. 8. pag. 126.

Præminentia.

Præminentiarum causæ aliquæ referuntur, coram sæculari, ab Ecclesiasticis agitate, & quaratione, cap. 35. à n. 16. usque in fin. pag. 270.

Præminentiarum Regiarum, & Regaliae causæ accuratæ tractandæ sunt, cap. 44. num. 22. 23. pag. 340.

Præminentiarum in materia adducuntur schedulæ non obuiæ, à num. 30. cum seqq. pag. 341.

Præminentiarum in causis internenit Fis- calis Regius, & quando, verbo Fiscalis.

Prescriptio.

Præscriptione potest queri simplex iurisdi- ctio; se non Supremæ, cap. 2. num. 24. 38. pag. 13. 15.

Præscriptione, & priuilegio potest queri Patronatus, cap. 3. num. 55. pag. 23.

Præsens.

Præsens dicitur, qui sensibus corporeis se offerit, cap. 31. num. 10. pag. 236.

Præsentare. Præsentatio.

Præsentandi ius, & præsentatio solene pro- eodem accipi, verbo Patronatus.

Præsentare ex iure Patronatus, in bonis do- talibus existente, cui competit, cap. 4. à num. 52. pag. 31.

Præsentatus à quasi possessore non remouetur, licet postea evincatur ias eius, cap. 5. num. 18. pag. 36.

Præsentatione Regia deficiente, nulla Bene- ficia, vel Officia Ecclesiastica possunt in Indijs obtineri, cap. 10. num. 11. 14. 27. pag. 71. & n. 41. 73. pag. 74. & cap. 30. à num. 38. pag. 232.

Præsentatione Regia cessante, repellitur à Beneficio possessor, cap. 10. num. 14. 15. 16. pag. 71.

Præsentatione, & iurisdictione cessantibus, resultant nullitates, & scandala ex ad- ministratione aliter facta, à num. 18. ibid.

Præsentatio omnium Dignitatum, & Bene- ficiarum Ecclesiasticorum in Indijs perti- net ad Regem Catholicum, num. 22. p. 72.

Præsentatione Regia cessante, non concedi- tur collatio, seu Canonica institutio, num. 23. ibid.

Præsentato concedit iurisdictionem Præla- tus, ut valeat administrare, num. 24. 28. ibid. & pag. 73.

Præsentatus à quasi possessore quando preferatur præsentato à proprietario, & è contrâ, num. 17. pag. 71.

Præsentatio respectu præsentati dicitur Donatio, cap. 11. num. 14. pag. 81.

Præsentandi possessio acquiritur ex unica præsentatione effectam sortita, à num. 20. 21. pag. ead.

Præsentationes plures effectum sortitæ pro- bant Patronatum, verbo Patronatus.

Præsentationes saltem due dicuntur multi- plicatae præsentationes, num. 23. pag. 82. Capitalum, Sede vacante tenetur præsentato

Index Rerum,

- ex iure Patronatus institutionem concede-
re, à numer. 32. ibid.
- Præsentare propriè pertinet ad Ius Patrona-
tus, num. 38. & seq. pag. 83.
- Præsentatione Patroni stante, tantum iuris
habet Ordinarius in Beneficijs Patronatus,
quantum Papa in reservatis, verbo Ordin-
arius.
- Præsentationem nouam non requirit Benefi-
cium Patronatus, per permutationem va-
cans, cap. 12. num. 66. pag. 93.
- Præsentatione Regia præcedente, concedeban-
tur Beneficia Indiarum ex Concordia, &
Qualiter, cap. 19. à num. 14. pag. 142.
- Præsentatis ex Regio iure Patronatus conce-
dere debet Prælatus institutionem, verbo
Prælati.
- Præsentatio à Rege Catholico in Indijs; insti-
tutio ab Ecclesiastico procedit, cap. 25. nu-
mer. 35. 36. pag. 195.
- Præsentatio Regia resert semper in ea conten-
tum præsentari ad Beneficium vacans,
cap. 30. num. 3. 4. pag. 228.
- Præsentatione Regia exhibita, debet statim
institui præsentatus, num. 36. pag. 232.
- Præsentato defectum patienti iuste denega-
tur, vel differtur institutio, num. 50. pag.
233.
- Præsentatione admissa, intelliguntur sponsa-
litia contracta per Prælatum promotum,
cap. 24. num. 8. pag. 187.
- Præsentatus debet personaliter exhiberi Or-
dinario, ut instituatur, cap. 31. à num. 1.
14 pag. 235. 236.
- Præsentatio quid sit, num. 2. pag. 235.
- Præsentatus examini subjicitur, num. 4. 8.
ibid. & pag. 236.
- Præsentatus idoneus per examen repertus
nullam debet pati in institutione moram,
num. 5. pag. 235.
- Præsentatio in absentem collata potest ab Or-
dinario rejici, num. 11. & seq. pag. 236.
- Præsentatus fuit aliquando factus homo, &
Patronus percipiebat fructus Beneficij, n.
15. ibid.
- Præsentari quandò possit absens, num. 15. 21.
25. ibid. & pag. 237.
- Præsentatus ad Beneficium Patronatus quan-
dò possit admitti absque concursu, à num.
19. ibid.
- Præsentatio datur solum, ubi datur Beneficij
vacatio, num. 44. pag. 239.
- Præsentatio Beneficij non vacantis est nulla,
num. 48. pag. 240.
- Præsentatio per errorem antè vacationem
facta àn connuilescat vacatione sequuta, à
num. 50. ibid.
- Præsentationi à Compatronis de Patrono fa-
ctæ potest præsentatus assentiri, verbo
Patronatus.
- Præsentatio àn sit Canonica, facta de dig-
no, omisso digniori, cap. 33. à num. 13. 16.
pag. 251. 253.
- Præsentari debet magis charus, & acceptus
subditis, num. 25. pag. 254.
- Præsentare potest Patronus, quem voluerit, ex
nominatione à Prælato, à num. 37. & cap.
41. pag. 255. 256.
- Præsentationes Episcoporum qualiter à Rege
Catholico fiant, num. 50. pag. 257. & cap.
6. à num. 33. pag. 45.
- Præsentato per præsentationem acquiritur
ius ad institutionem, cap. 32. num. 7. pag.
243.
- Præsentatus potest recursum interponere ad
Superiorum Ecclesiasticum, Ordinario insi-
tutionem d negante, num. 11. ibid.
- Præsentatus incipit habere ius ad Beneficium
à tempore, quo comparet personaliter, num.
23. pag. 245.
- Præsentatio nullum ius tribuit, institutione
cessante, num. 24. ibid.
- Præsentatis duobus ad idem Beneficium neu-
ter interim dicitur habere ius ad illud, nu-
mer. 25. ibid.
- Præsentatio ante personæ exhibitionem dici-
tur solùm nominatio, & Patroni desti-
natio, num. 27. ibid.
- Præsentatus quando sit legitimus contradic-
tor, ut alij possessio non tradatur, num.
28. ibid.
- Præsentatus, qui habet ius ad Beneficium, di-
citur contradictor de iure, num. 31. ibid.
- Præsentatus nostro iure debet institui infra
decem dies, num. 37. 40. pag. 246. & cap.
1. num. 10. pag. 4.
- Præsentato renuntiante, vel mortuo incipit
nouum tempus Patrono ad præsentandum,
cap. 32. à num. 50. pag. 248.
- Præsentatione nulla declarata, ob defectum ig-
notum incipit nouum tempus, numer. 52.
ibid.
- Præsentatis duobus admittitur, qui primò
possessionem accepit, alioqui secundus, cap.
35. num. 6. pag. 260.
- Præsentare accumulatiuè cum primo præsen-
tato potest alium Patronus Laicus; secundus
Ecclesiasticus, à num. 9. ibid.
- Præsentatio conditionalis, dubia, alternativa
qualiter admittatur. num. 15.
- Præsentari àn possit excommunicatus, à n.
17. ibid.
- Præsentatus ab excommunicato àn admittas-
tur, à num. 24. pag. 262.

Et Verborum:

Præsentatio in apostamatam collata, non tenet, à num. 28. ibid.

Præsentatus ex Regio iare Patronatus potest recurrere ad Regem Catholicum, ut instituere faciat, cap. 36. à num. 1. p. 277.

Præsentato ad institutionem obtainendam quale remedium sit aptius ex traditis, à num. 38. cum seqq. pag. 281.

Præsentatio primi Beneficij vacantis per affectionem secundi àn dari possit, non vocato possessore, verbo Possessio. Beneficij.

Præsentandi possessio per solam præsentationem acquiritur, cap. 11. num. 23. pag. 82.

Præses.

Præsides, Proreges, & alij presentant in Indijs ab Beneficia Patronatus, cap. 10. n. 37. pag. 74.

Pragmatica de Bormes.

Pragmatica de Bormes expenditur pro punitione Ecclesiastico um in delicto Læsa Maiestatis, cap. 42. num. 33. pag. 326. & cap. 44. à num. 37. pag. 342.

Praxis.

Praxis interponendi recursum ad Superiorum, negata ab Ordinario institutione, traditur, cap. 32. à num. 57. pag. 248.

Praxis recurrendi ad Curiam Regiam in casu violentiae refertur, cap. 38. à num. 40. pag. 297.

Praxis omnium Regnorum admittit hunc recursum, cap. 40. à num. 24. pag. 310.

Praxis, & opinio communis excusat excommunicationem, & alias pœnas, verbo Pœnam. Opinio. Excommunicationem.

Praxim cognoscendi despolijs violentis Ecclesiasticorum qui admittant, cap. 41. à n. 3. 34. pag. 315.

Praxis expellendi à Regno seditiosos Ecclesiasticos ab antiquo obseruata traditur, cap. 43. à num. 1. & 6. pag. 330.

Praxis expellendi à Regno Ecclesiasticos est communis, à num. 10. 25. pag. pag. 331. 332.

Praxis expellendi à Regno Ecclesiasticos impugnatur à P. Diana; sed perperam, cap. 46. à num. 1. pag. 354.

Praxis expulsionis Ecclesiastici à nemine impugnatur, in casu verae necessitatis, n. 61. pag. 360.

Praxis, & actus expulsionis Ecclesiastici qualiter fiat, & exequatur, verbo Expulsionis. Actus.

Primitæ.

Primitæ Indiarum concedantur Regi Catholicæ à Sancta Romana Sede, cap. 1. num. 12. pag. 5.

Primitæ qualiter spectant Regi Catholicæ in Catalonia, cap. 16. à num. 57. pag. 123.

Princeps.

Principis supremi fit Regalia quidquid à Sede Apostolica acquiritur, cap. 2. num. 1. pag. 9.

Beneficia Patronata dicuntur Patrimonium, & Regalia Principis. numer. 3. ibid.

Princeps nunquam sibi præludicat in alto dominio, num. 11. pag. 11.

Princeps semper retinet Supremam Regaliam, etiam illius Regalia, quam in alium transfert, num. 19. 20. 25. 29. 30. pag. 12. 13. 14.

Principi competit duplex Regalia genus, num. 21. pag. 13.

Princeps non distinguitur à Regalia propulsandi iniurias, & violentias, numer. 31. pag. 14.

Princeps dicitur terminus transcendentalis, & representatur in omnibus Magistris, num. 32. ibid.

Princeps dicitur maritus Reipublicæ, num. 37. pag. 15.

Princeps territorij vocato, solet diuidere Papa Diœceses, verbo Papa.

Principis indignatio est pena gravis, cap. 8. numer. 18. & seqq. pag. 58.

Princeps nequit alienationem facere in præiudicium successorum, cap. 2. n. 7. pag. 10. & infra, cap. 1. num. fin. pag. 7.

Princeps nequit subuertere Imperij Maiestatem, cap. 2. num. 21. pag. 13.

Princeps quando intelligatur dispensare cum incapacitate, verbo Papa, cap. 30. à num. 8. & seqq. pag. 228.

Princeps contrahendo in casu prohibito intelligitur dispensare, cap. 13. numer. 52. pag. 100.

Principi seculari qualiter pertineat diuisio territorij cap. 15. num. 45 pag. 116.

Princeps potest duas Ciuitates ad unam reducere, & unam in duas diuidere, num. 46. ibid.

Principes supremi sunt Protectores, & Patroni Cathedralium suorum Regnorum, cap. 16. num. 2. pag. 118.

Principes, & Reges protegunt bona Ecclesiastarum, & Beneficiorum, & qualiter, à n. 3. ibid.

Prin-

Index Rerum,

- Principes faciunt colligere, & seruare frumentos Ecclesiae vacantis, num. 14. 17. 25. & seqq. pag. 120. 121.
- Principum mos est etiam, quod omni iure debetur, gratiarum, & libertatis titulo concedere, cap. 18. num. 33. pag. 136.
- Princeps possessio Regni non potest successoribus præiudicium inferre, à num. 36. pag. 137. & cap. 2. num. 7. pag. 10.
- Princeps in his, quæ in Ecclesia obtinet, loco Episcopi habetur, & qualiter, cap. 25. numer. 19. 30. pag. 194. 195. & cap. 34. numer. 43. pag. 264.
- Principis voluntate interueniente, intelligitur absolutus promotus ab omni vinculo, quo tenebatur, cap. 29. num. 34. pag. 225.
- Disputare non licet de Principis potestate, n. 35. ibid.
- Princeps dispensare creditur, quando admittit alienigenas ad Beneficia vacantia, per promotionem ab ipso factam, cap. 30. num. 8. pag. 228.
- Principis gratia quando intelligatur perfecta per verbum Fiat, verbo Papæ. Gratia.
- Principis electio intelligitur legitima, & idonea, cap. 33. num. 39. & seq. pag. 256.
- Senatus representat Principem, cap. 32. numer. 6. pag. 243.
- Principis sui iuribus qui tentat derogare, puniatur, cap. 34. num. 53. pag. 265.
- Princeps Laicus potest rei sua iuri diuine, Ecclesiastico negare, quodiuscum est, cap. 36. num. 18. pag. 278.
- Principis Oeconomicæ potestati fit locus, Ecclesiastico non admittente primam Regiam prouisionem, verbo Prouisione.
- Principis Maiestas laeditur, & iniuria afficitur, Regia prouisione, & charta non admissa, num. 21. pag. 279.
- Princeps Laicus vitetur remedio occupationis temporalitatum Ecclesiastici, ad sedandas violentias, & iniurias tanquam aptiori, num. 24. 54. 57. ibid. & pag. 283.
- Principis Oeconomicæ potestati fit locus, data magna distantia remedio, à num. 31. 34 pag. 280. 281.
- Princeps qualiter procedat contra Ecclesiasticum usurpatem Regiam iurisdictionem, cap. 37. à num. 17. 22. 24. pag. 286. 287.
- Principes Seculares subiectiuntur omnino Papæ iurisdictioni, in causis spiritualibus, num. 19. 20. pag. 286. 287.
- Princeps, data violentia in causa Ecclesiastica, tenetur subiungere oppressis, à num. 29. 36. pag. 288. 289.
- Princeps appellatur Parens publicus, num. 32. pag. 288. & cap. 42. num. 39. 40. pag. 327. 328.
- Princeps Supremus habet duplē potestatem, & duplex coercendi genus, cap. 37. n. 33. 40. pag. 288. 289.
- Principis Politica potestas varie à Doctoribus appellata, verbo Politica.
- Princeps defendit se, & suos virtute Oeconomicæ, & Politicæ potestatis, à num. 41. pag. 290.
- Princeps procedendo virtute Politicæ potestatis non imponit penam legalem pro meritis cause, num. 45. ibid.
- Principis Oeconomicæ potestas capit esse in primo hominum ortu, cap. 38. num. 2. pag. 293.
- Principis Oeconomicæ potestas qualis, & in quo consistat; assimilatur ei, quam pater familiæ exercet in propria domo, num. 6. 7. 10. ibid. & pag. 294.
- Princeps pro sua superioritate, & potestate, tenetur subditos protegere, num. 9. ibid.
- Princeps de iure Diuino tenetur grauatos, & oppressos defendere, à num. 14. cum seqq. pag. 294.
- Principis Oeconomicæ potestas non praediicit, sed fuit Ecclesiasticæ libertati, verbo Politica.
- Principes in causis violentiæ procedunt, non ut Iudices, & Ordinarij; sed ut extraordinarij defensores, cap. 39. num. 4. 33. 52. cum seqq. & 59. pag. 300. 303. 305. 306.
- Principes in his causis, non ut Superiores, sed tanquam potentes per modum auxiliij, & defensionis procedunt, num. 5. pag. 300.
- Principes plures Catholici quod admittant, non est damnandum, cap. 40. num. 27. pag. 310.
- Princeps Sæcularis cognoscit de spolijs violentiis, & iniurijs ab Ecclesiasticis commissis, cap. 41. à num. 1. pag. 315.
- Principes se interponere solent, quando Papa retardatur electio, ob discordias, num. 26. pag. 318.
- Princeps quando procedit Oeconomicè in Ecclesiasticos, non id facit tanquam in Ecclesiasticos; sed tanquam in Ciues, cap. 42. n. 8. pag. 323.
- Principes, vel Senatui afferenti de conuenientia vocationis Ecclesiastici, credendum est, num. 11. ibid.
- Princeps Sæcularis procedit per Oeconomicam, quando Ecclesiastici pacem publicam turbant, num. 32. 34. pag. 326.
- Principis autoritate deficiente, nulla potest dici vera, & secura pax, verbo Pax. Regis.

Et Verborum,

Principis officium est tueri Rēpublicam, & Ecclesiam, num. 37. 38. pag. 327.
Princeps potest suspectum de peste à domo sua, & terra tycer, num. 41. pag. 328.
Princeps Sæcularis cognoscet de causis Ecclesiasticorum, usque ad tempora Constantini, cap. 43. num. 2. 3. pag. 330.
Principis Oeconomicæ potestas ad mortem usque extenditur, num. 9. pag. 331.
Principum causæ cum Fiscalis interuentu debent agitari, cap. 44. num. 5. 14. 20. 21. 22. pag. 338. 339. 340.
Principum causæ in Senatibus Regijs tractantur, num. 16. pag. 339.
Principum resolutio, & commingatio ad terrorem aliquando facta creditur, à num. 24. cum seqq. pag. 340.
Principes ægre ferunt, præiudicari in suis præminentij, & Regalijs, num. 26. ibid.
Princeps Sæcularis potest aliò remedio uti contrà Ecclesiasticum turbantem pacem, præter expulsionem, à num. 35. usque in finem, pag. 342.
Principi Sæculari Supremo Ecclesiastici, tanquam Cines, tenentur obedire, cap. 45. à num. 2. pag. 345.
Principi Sæculari subjiciuntur Ecclesiastici quoad Politicas communes leges, & quomodo, à num. 17. pag. 346.
Principis potestas efficit inutilis, si non posset aliquomodo transgressores legum corrigerre, num. 45. pag. 350.
Princeps Sæcularis potest remedium adhibere in casu summæ necessitatis, si Papa, vel alius Superior Ecclesiasticus, cui spestat, illad non præbet, cap. 46. num. 12. 23. 26. pag. 355. 356.
Princeps non potest vocare Episcopos eis Preципiendo, sed illos Rogando, secundum aliquos, num. 35. pag. 357.
Principis rogatio, dicitur armata, habere quem mandati, num. 36. 37. ibid.
Principes Sæculares solent à Papa obtinere rescriptum, ut Ecclesiastici puniantur, cap. 47. à num. 9. pag. 361.
Princeps offensus ab Ecclesiastico in criminе lèse Maiestatis potest illum corrigere virtute potestatis Oeconomicæ, num. 43. pag. 365.
Princeps offensus nisi paenam remittat, non potest Ecclesiasticus reus absolutionem consequi, num. 44. ibid.
Principe inconsulto, an possit restitui expulsus à Regno per Senatum, cap. 49. à num. 1. pag. 377. & cap. 50. à num. 62. 68. 72. 74. 393. 394. & cap. 42. num. 15. pag. 324.

Principi spectat ad honores, & statum privatum restituere sententiam passos, cap. 49. à num. 3. pag. 377.
Principi soli pertinet remittere delicta, & peccata, verbo Peccata.
Principis accedente Rescripto Ordinario, non licet de re indicata disputare, cap. 50. à numer. 33. pag. 390.
Principis absolutum, & irregulare Rescriptum requiritur, ut iterum possit de re indicata disceptari, num. 34. ibid.
Princeps potest ius partii quæsum anferre, n. 35. ibid.
Principis mandato, fuit iterum de causa violentiæ in Senatu disputatum, num. 36. pag. 391.
Principi tantum spectat concedere, ut de causa finita cognosci possit iterum, num. 37. ibid.
Principi dato irregulari Rescripto, ut iterum de causa cognoscatur, dicitur lis finita, & mortua suscitata, num. 38. ibid.
Principi reservata, sine speciali decreto, non communicantur, num. 69. 70. pag. 394.
Principe cognoscente de causa, cessat inferior, à num. 77. pag. 395.
Princeps, vel alius procedens ex privilegio Apostolico, libertatem Ecclesiasticam non laedit, cap. 48. num. 72. pag. 374. Vide verbo Rex.
Princeps Sæculi nequit leges Pontificias tollere, potest eas penitus adiuuare, cap. 45. n. 57. pag. 352.

Principaliter.

Quod sit principaliter attenditur; non quod præter intentionem profertur, & venit, cap. 19. num. 43. 44. pag. 145.

Priuatio.

Priuatio Beneficij potest imponi Parochio non residenti, iuris ordine seruato, cap. 9. à numer. 29. & 43. pag. 66. 67.
Priuatio Beneficij de facto indicta, facit locum recursui per viam violentiæ, num. 35. ibid.

Priuatio Beneficij ritè facta non habet effectum suspensuum, num. fin. pag. 68.

Priuatur Beneficio, salario, & fructibus, qui illud occupat sine præsentatione Regia in Indijs, cap. 10. à num. 14. 17. pag. 71.

Priuilegium.

Priuilegio, an competat Patronatus Regibus interris suis, verbo Patronatus.
Priuilegio potest acquiri Patronatus, cap. 3. num. 55. pag. 23.

Index Rerum,

- Privilégio fit capax Patronatus Laicos,
cap. 4. num. 43. & seqq. pag. 29.
- Privilégiorum Religionibus concessorum quād
aliæ sint capaces, vel participes, cap. 12.
num. 41. pag. 91.
- Privilégium prædicandi in vniuerso Orbe,
Episcopis competens, procedit, data licen-
tia Ordinarij, cap. 13. à numer. 8. pag.
95.
- Privilégis Episcoporum gaudent Cardina-
les non Episcopi, à num. 15. pag. 96.
- Privilégio celebrandi in aliena Diœcesi, abs-
que licentia, non vtitur Episcopus ele-
ctus, non confirmatus, numer. 23. pag.
97.
- Privilégio possunt fieri capaces pensionum,
aliias incapaces, à numer. 42. pag. 99.
- Privilégij Papæ narrativa probat, verbo
Papa.
- Privilégia eadem conceduntur Regibus Ca-
tholicis in Indijs Occidentalibus, quæ
Portugalliae Regibus concessa sunt in
Orientalibus, cap. 19. numer. 5. pag.
140.
- Privilégio Papæ potest Laicus spiritualia
tractare, cap. 25. à num. 46. & seqq. pag.
196. & num. 55. pag. 198.
- Privilégio Papæ est Rex Catholicus Cano-
nicus in aliquibus Ecclesijs sui Regni,
verbo Rex.
- Privilégio Papæ confert Rex Catholicus
aliqua Beneficia in Cathalonia, cap. 26. n.
10. pag. 202.
- Privilégis Episcopi gaudet Episcopus con-
firmatus, nondum consecratus, verbo Epis-
copus.
- Privilégio Apostolico procedens non la-
dit Ecclesiasticam libertatem, cap. 48.
numer. 72. pag. 374.

Processus.

- Imperator Romanus potest formare processum
contrà Ecclesiasticum, ut à suis Iudicibus
paniatur, cap. 47. num. 34. pag. 364.
- Processus informatius sufficit ad exilij po-
nam, verbo Poena. Exilijs
- Processum, & expulsum mitti in Hispaniam
ab Indijs, decidunt Regiae schedulae, cap.
43. numer. 22. pag. 332. & cap. 44.
num. 41. pag. 342. & cap. 50. num. 76.
pag. 395.
- Processus incipit à citatione, cap. 43. à num.
33. pag. 333.
- Processus à Laico factò an teneatur stare Ec-
clesiasticus, quandò agitar de immunitate
Ecclesiastica, cap. 12. num. 51. pag. 91.

Procurator.

Procurator an possit à Patrono vnoico consti-
tui, vt ipsum Patronum præsentet, ver-
bo Patronus.

Procurator quando potest, quidquid Domi-
nus, cap. 22. num. 68. pag. 170.

Proditio.

Proditionis causa, nonnulli Episcopi à suis
Sedibus expelluntur, cap. 43. à num. 27. &
38. cum seqq. pag. 332. 334.

Professio.

Professio in aliqua Religione facta facit
vacare Beneficium, limita in Militibus
Ordinum militarium, cap. 23. à num. 10. p.
180.

Promotio. Promotus.

Promoti Beneficia non vacant, si Papæ reti-
nentur dispensatione, cap. 29. à num. 10.
pag. 222.

Promotionis actu dicere solet Papa, vacare
Beneficia promoti, verbo Papa.

Promotus intelligitur absolutus ab omni vin-
culo, quo tenebatur, data Principis volun-
tate, verbo Principis.

Promoti Beneficia quandò vacent, cap. 28. à
num. 14. 20. 24. pag. 215. 216.

Promoti Beneficia conferuntur statim, secun-
dum stylum Curie Romanae, cap. 27. num.
45. pag. 212.

Proprietas.

Proprietas aliquando absorbet possessionem
cap. 5. num. 17. pag. 36.

Prorex.

Proregi's licentia non sufficit, vt ædificare
valeat Monasterium, vel Ecclesia in In-
dijs, cap. 4. num. 21. pag. 27.

Proregi, vel Präsidij proponebant Ordinarij
duos idoneos in concursu probatos, ad Bene-
ficia Indianorum, primis temporibus, cap.
10. num. 36. pag. 74.

Prorex, Präses, & alij præsentant ad Be-
neficia in Indijs, nomine Regis, n. 37. ibid.

Proregibus, Präsidibus, & alijs Iudicibus In-
diarum iniungitur, vt euitare current dam-
na in Sedibus vacantibus euenientia, cap.
8. num. 17. pag. 58.

Prorex, Präses, & alias potest quem voluerit
ex propositis à Prälatis, præsentare verbo
Patronum, & cap. 33. à num. 41. p. 256.

Proregum instructiones omnino obseruanda,
cap. 26. à num. 25. pag. 204.

Et Verborum

Proreges tenentur Senatorum vota admittere, & quando, à num. 26, ibid.

Proreges Indianorum quasi absoluta utuntur potestate, à num. 31, ibid.

Proreges in Senatores habent limitatam iurisdictionem, num. 32, ibid.

Proreges procedentes contra Senatores præter instructiones nulliter procedunt, num. 33, ibid.

Proreges nequeunt informationes summarias facere ad informandum contra Senatores, num. 35, ibid.

Proregum potestas temperatur instructionibus, à num. 38, pag. 205.

Proregis prouisio cessat data Regis prouisio, verbo Prouisus.

Proreges, Praesidies, & alij cognoscunt in Indijs de causis Regij Patronatus, cap. 34, à num. 32, 44, pag. 262, 264.

Proreges, & Senatores Indianorum possunt ad Curiam vocare Ecclesiasticos, cap. 42, numer. 3, pag. 322.

Prorex, & Senatus an possint instaurare instantiam peremptam, cap. 50, à num. 43, pag. 391.

Proreges, Audientie, & alij laici quando possint summarias informationes capere, ad informandum Superiorem, pro factis Ecclesiasticorum, cap. 48, num. 6, & per totum, pag. 367.

Prouisio. Prouisus.

Prouisiones Apostolicæ non mutant Patronatum, nisi Papa exprimat, cap. 3, numer. 50, 51, 52, pag. 23.

Prouisio de Beneficio Curato vacatuero non conceditur, cap. 10, num. 33, pag. 73.

Prouisio Beneficiorum Curatorum hodie fieri per dicta in Indijs, à num. 34, verbo Concursu, ibid.

Prouisus accedens ad Ecclesiam facit cessare antiquam administrationem, & quando, cap. 30, num. 20, 22, pag. 230.

Prouisus à Prorege, vel alio cessat accedente prouise à Rege, num. 27, & seqq. pag. 231.

Prouisus duobus concurrentibus, præualeat à Rege prouisus, à num. 29, ibid.

Prouisus à Rege habet pinguis ius, numer. 30, ibid.

Prouisus duobus à Papa, & ab Ordinario, neutro possidente, præfert à Papa electus, num. 31, ibid.

Prouisus debet statim se conferre ad seruendum, num. fin. pag. 233.

Prouisus tenetur intra certa tempora con-

sentire, vel non, cap. 31, num. 35, pag. 238.
Prouisio de ruego, y encargo expeditur, vt Ecclesiasticus instituat præsentatum in Beneficio Patronatus Regij, & quando, cap. 36, num. 4, pag. 277, & cap. 39, numer. 28, pag. 303.

Prouision Regia prima contempta, liberatur secunda, & tercia successivæ, cum penitentia, cap. 36, num. 6, 7, 48, pag. 277, 282.

Prouisiones Regias tenentur admittere, & exerce qui Ecclesiastici, à num. 10, pag. 278.

Prouisione prima contempta, incipit nouum iudicium, ratione contemptus, num. 16, ibid.

Prouisione prima non admissa, sit locus Oeconomicæ Principis potestati, num. 19, pag. 279.

Protestatio.

Protestatio Regij auxilij, an requiratur in causa violentiae, cap. 37, num. 4, pag. 285.

Purgare.

Capitulum, Sæde vacante, an possit purgare moram in electione Vicarij infra octo dies, cap. 12, à num. 4, pag. 87.

Q

Quadrimestre.

Quadrimestre Laicis, semestre Ecclesiasticis Patronis ad præsentandum conceditur, cap. 32, num. 42, pag. 247.

Quadrimestre Laico Patrono concessum potest ex causa prorogari, num. 43, ibid.

Quadrimestre, vel semestre aliud incipit, præsentato mortuo, vel renuntiante, à num. 50, pag. 248.

Quadrimestre, vel semestre nouum incipit, declarata nulla præsentatione, ob defecutum ignotum, num. 52, ibid.

Quæs

Quæ veniunt in consequentiā non attenduntur, cap. 30, num. 18, pag. 230.

Quæ in vitroque iure tractantur, non facile definiuntur, verbo Definire.

Quarta.

Quartæ à Doctrinarijs soluendæ Prælati, reformatæ sunt ex Regio Rescripto, cap. 15, num. 33, pag. 114.

Quartæ funeralium, vacantis nomine non continentur, cap. 17, num. 19, pag. 128.

Quin-

Index Rerum,

Quinqentas.

Quinqenta millia marapetina, ex aerario Regio soluuntur Prelato in Indijs, quando Decimae non sufficiunt ad congruam, his Regi dimissis, cap. 18. à num. 16. pag. 135.

Quinqenta millia marapetina retinentur in aerario, mortuo Prelato, verbo Prelato.

Quinque.

Quinque tempora referuntur, circa Beneficiorum vacationem, cap. 27. à num. 2. pag. 207.

Quomodolibet.

Quomodolibet se interponentes illas processando qualiter intelligatur, cap. 48. à num. 7. pag. 368.

R

Raymundus Rex.

Raymundus Aragoniae Rex aliquas Ecclesiás, Decimas, & Primitias Cathedrali Tertosae concessit, cap. 5. num. 33. pag. 38.

Reedificatio.

Reedificatio an & quando sufficiat ad Patronatum acquirendum, cap. 4. num. 36. 37. pag. 28. 29.

Rebellio.

Ecclesiasticorum rebellio est grauius scelus, quam commissum à Lycis, cap. 47. numer. 37. pag. 364.

Rebelles appellantur, lato modo, inobedientes, cap. 42. num. 12. pag. 324.

Rector.

Rector non acquirit Patronatum, sed Ecclesia, quando ex huius redditibus fundatur, cap. 3. num. 14. pag. 18.

Rectori non acquiritur ius Patronatus, ex eo quod Sacellum, vel altare alicuius reparavit, ex bonis fidelium, num. 15. ibid.

Rectoris consensus est necessarius, ad permutationem bonorum inter duas Ecclesiás, cap. 5. num. 26. 27. pag. 37.

Rector, si ut Rector delinquat, non gaudet Beneficio adiutorum, licet sit Canonicus, cap. 11. num. 28. pag. 82.

Rector quam partem debet habere in Decimis Iuliarum ex erectionibus, cap. 17. num.

mer. 31. 42. 45. 52. pag. 128. 129. 130.
Rector nequit assignari Beneficio, ab que Regia presentatione, verbo Beneficio.
Vide Parochus. Doctrinarius. Beneficium.

Recursus.

Recursum per viam violentiae habet ad Senatum. Beneficio de facto priuatus, cap. 5 num. 35. pag. 67.

Recursus potest à presentato interponi ad Superiorum Ecclesiasticum, Ordinario institutionem negante, cap. 32. num. 11. pag. 243.

Praxis interponendi recursum, negata ab Ordinario institutione traditur, à num. 57. pag. 248.

Recursus conceditur presentato in Beneficio Regij, Patronatus ad Regem, vel Senatum, pro institutione acquirenda, cap. 36. à num. 1. pag. 277.

Recursus ad Regem, vel Senatum, ut instituere faciant est aptior presentato, & quando, num. 37. 38. 42. 44. 47. 50. cum seqq. pag. 281. 282.

Recursum per viam violentiae ad Senatum, impugnat P. Azor, sed repellitur ab aliis, num. 45. ibid.

Recursus per viam violentiae non datur in causa Ecclesiastica, nisi negata appellatio- ne, cap. 37. num. 3. pag. 285.

Recursi per viam violentiae ut locus sit, non requiritur protestatio Regij auxiliij praeter appellationem, num. 4. ilid.

Recursus per viam violentiae datur ad Senatum, in casu negatae institutionis, num. 6. ibid.

Recursus per viam violentiae procedit absque appellatione, in causis Regij Patronatus, num. 25. 26. Sicut in causa mere prophæna, à num. 13. pag. 286. 287.

Recursus legitimè interpositus ad Curiam Sæcularem approbatur à Sancta Sede, & suis Tribunalibus, cap. 38. num. 26. pag. 296. verbo Rota.

Recursu ad Senatum Regium in causa Ecclesiastica sublato, multa scandala, & damnatione experiantur, num. 27. 33. ibid. & pag. 297.

Recursus, & Regia protectio est summe necessaria in Republica, eique utilis, & favorabilis, num. 27. 33. pag. 296. 297. & cap. 40. num. 23. pag. 310.

Recursu ad Senatum maximè indigere solent Ecclesiastici, cap. 38. a num. 34. pag. 297.

Recursu sublato nulla, aut paucæ causæ Fec-
tus.

Et Verborum:

- ecclastice ad Superiorum deuenirent, numer. 39. ibid.
- Recursus aliquis non datur à Decretis Senatus in causis violentiae, num. 43. pag. 298.
- Recursus ad Senatum, quandò exequitur sententia legitimè appellata, dicitur defensio inculpatæ tutelæ, cap. 39. num. 9. pag. 300.
- Recurri, si non potest ad Superiorum Ecclesiasticum, intrat defensio, & recursus ad Senatum, numer. 10. 12. 13. ibid. & pag. 301.
- cursus ad Senatum cessat, legitimè procede Redente Ecclesiastico, num. 11. ibid.
- Recursui ad Senatum per viam violentiae opponi solent Balla Cœnæ, Tridentinum Concilium, & Rotæ decisiones, à num. 16. & seqq. pag. 301.
- Recurrentes ad Indices Liicos in causis Ecclesiasticis, excommunicantur, & quandò, num. 20. pag. 302.
- Recursus ad Curiam Sæcularem operatur ne sententia exequatur, donec à Superiori Ecclesiastico examinetur, numer. 34. pagina. 303.
- Recursus ad Curiam Sæcularem iuri dictio- liter, improbatur à Rota, verbo Rota.
- Recursus ad Curiam Sæcularem secundum præsum H:spaniæ interpositus nullum, vel paucos habet contradictores, cap. 40. à numer. 1. pag. 308.
- Recursus ad Curiam Sæcularem procedit magna distantia, & periculo in mora datiss, à num. 7. pag. 309.
- Recursus pendente ad Superiorum, si datur magna distantia, possunt evenire damna, & scandala multa interim, à num. 10. & seqq. ibid.
- Recursus ad Papam non sole' esse facilis, nro 14. ibid.
- Recursus ad Curiam Sæcularem cessat in ele- ctionibus Regularium, à num. 45. pag. 312.
- Recursus cessat in visitationibus Ordinarij circà administrationem Sacramentorum, & quando, à num. 47. ibid.
- Recursum interposuit ad Cæsarem Diuus Paulus, & ad Constantium Imperatorem Diuus Athanasius, cap. 45. à num. 15. pag. 346.
- Recursu omni cessante admittitur remedium expulsionis Ecclesiastici, cap. 46. numer. 30. pag. 356.
- Recursus, & praxis expulsionis Ecclesiastici, data summa necessitate à nemine negatur, num. 61. pag. 360.
- Recursum ad Principem infidelem nunquam licet interponere, cap. 40. num. 52. pag. 313.
- Regalia.
- Patronatus Regis Indiarum est Regalia, cap. 1. à num. 19. pag. 6. & cap. 37. num. 7. pag. 285.
- Regalia s: q: qui quid à Sede Apostolica obtinet Supremus Princeps, cap. 2. num. 1. pag. 9.
- Regalia non fit feudum ab Episcopo, vel Abate acceptum, & quare, num. 2. ibid.
- Regalia dicuntur Beneficia Ecclesiastica Pa- tronata, & de Patrimonio Principis, nu- mer. 3. ibid.
- Regalia non continentur in concessionibus amplissimis, num. 8. 9. pag. 11.
- Regalia expressè concessæ translatio tenet quoad exercitium, num. 10. 16. ibid. & pag. 13.
- Regalia Supremæ nunquam Princeps insert præiudicium, num. 11. pag. 11.
- Regalia fin: titulo nunquam possunt possi- deri à priuatis, num. 12. 13. pag. 11. 12.
- Regaliæ possidens debet exhibere titulum petente Fisco, num. 15. 16. ibid. Vbi quan- dò possit manuteneri. Regalia Inferiores possunt alienari, num. 17. bid.
- Regalia suprema nequit Ecclesiæ concedi, nisi sit Romanæ, num. 18. ibid.
- Regalia in alium translatæ, non facit quomi- nads suprema eiusdem maneat apud Princi- pem, num. 19. 20. 25. 29. 30. ibid. & pagi 13. 14.
- In Principe datur duplex Regalia genus, nu- mer. 21. ibid.
- Regalia suprema apud Nos vocatur Mayoria, num. 22. 23. ibid.
- Regalia propulsandi iniurias, & violentias non potest à Principe distingui, num. 31. pag. 14.
- Regalia quid sit, cap. 1. num. fin. pag. 8.
- Regalia iure conferens Beneficia Rex Gallie & non acquirit Papæ consensum, alias secùs; verbo Rex.
- Regalia ius apud Gallos quale, cap. 16. num. 30. 48. pag. 121. 123.
- Regalia ius vnde trahit origem, numer. 31 pag. 121.
- Regalia ius quoduplex, num. 32. 36. pag. 122.
- Regalia ius quoisque durat, num. 33. pag. 121.
- Regalia ius habet locum, et si Ecclesia va- cet per translationem, numer. 37. pag. 122.

Index Rerum,

- Regalia iure spectant fructus Regi Capellæ
vacantis, num. 38. ibid.
- Regalia colligendi, & seruandi fructus va-
cantes Ecclesiarum seruatur in Hispania,
num. 40. & seqq. & 48. ibid. & pag. 123.
- Regalia hæc à quo iure competit Regibus His-
paniæ, verbo Rex.
- Regalia appellatur in Hispania facultas hæc
colligendi bona vacantia, num. 47. ibid.
- Regal ab hæc, ut plurimum, cessat hodie in His-
pania, & quare, num. 49. ibid.
- Regalia etiam appellatur apud Cathalanos
hæc facultas, à num. 50. ibid.
- Regalia hæc procedit maxime in Indijs, cap.
17. à num. 1. pag. 125.
- Regalia cognoscendi de spolijs violentis inter
Ecclesiasticos, factis à Regio Patronatu
authoritatem obtinet, cap. 35. à num. 14.
pag. 269. & cap. 41. à num. 1. pag. 315.
- Regalia est Regij Patronatus materia, ideo de
ca non cognoscit Ecclesiasticus, cap. 1. à nu-
mer. 19. pag. 6. & cap. 37. à num. 7. pag. 285.
- Regalia suprema inseparabilis à Principe ap-
pellatur ipsis Politica, & Economica po-
testas subueniendi oppressis, cap. 37. num.
37. pag. 289. & cap. 38. à n. 1. pag. 293.
- Regalia cognoscendi de spolijs violentis Ec-
clesiasticorum plenè traditur, cap. 41. à
num. 1. pag. 315.
- Regalia hæc procedit in Regnis Castella, &
Indiarum, num. 7. 27. pag. 316. 318.
- Regalia hæc debet incontinenti adhiberi non
sero, à num. 41. pag. 319.
- Regalia hæc adimpletur possessore conserva-
to in sua possessione, num. 45. ibid.
- Regalia, & præminentiae Regiæ causæ de-
bet cum inseruentu Fiscalis agitari, cap.
44. num. 5. 14. 20. 21. 32. pag. 338. 339.
340. 341.
- Regalia ut iterum de causa finita cognosca-
tur, soli Principi competit, cap. 50. num.
32. pag. 390.
- Regalia non potest à Diademate disiungi, cap.
1. num. 29. pag. 7.
- Regalia diminutio, vel usuratio admittenda
non est, cap. 44. num. 32. pag. 341.
- Decor Regni consistit in Regaliarum obserua-
tione, cap. 1. num. 26. pag. 7.
- Regina. Rex.
- Regina Regni proprietaria præsentat in Pa-
tronatu Regno competenti, cap. 5. num. 6.
pag. 35.
- Regiæ quando præstetur iuramentum Regi
præstandum, verbo Iuramentum.
- Reges habent Patronatum in Cathedralibus
- suorum Regnum, cap. 1. num. 4. pag. 3.
& cap. 16. num. 2. pag. 118.
- Regis vita durante, tenet alienatio ab eo fa-
cta, alias prohibita, cap. 2. num. 6. pag. 10.
& cap. 18. numer. 37. 51. pag. 137.
138.
- Rex nequit aliquid in præiudicium Successo-
rum alienare, cap. 2. num. 7. pag. 10. &
cap. 18. à num. 36. cum seqq. pag. 137.
- Rex conce lens facultatem statuendi non vi-
detur sibi eandem auferre, cap. 2. num. 20.
pag. 13.
- Regum Patronatus potest Papam mutare, &
quando, cap. 3. num. 45. 46. pag. 22.
- Rex pates faciebat antiquitus quemnam cu-
peret Visitatorem delegari Ecclesiæ Cathe-
drabi vacanti, cap. 6. num. 5. pag. 41.
- Regum nominatio per Papam confirmanda,
succedit in locum electionum Episcopo po-
rum, num. 22. pag. 42.
- Reges qualiter iure antiquo bona vacantia Ec-
clesiarum detinebant, num. 39. pag. 46.
- Reges, & Principes protegunt bona Ecclesia-
rum, & Beneficiorum, & qualiter, cap. 16.
à num. 3. pag. 118.
- Regium est defunctorum Prælatorum bona
custodire, & seruare, num. 5. pag. 119.
- Regibus spectat custodia Beneficij vacantis de
iure Patronatus Regij, num. 12. ibid.
- Reges Galliæ faciunt colligere fructus Ec-
clesiæ vacantis, à num. 14. 17. & 25. ubi
de alijs Regibus, pag. 120. 121.
- Reges Galliæ Beneficia, & Dignitates confe-
runt vacante Ecclesia, num. 16. 22. pag.
120.
- Rex Galliæ iure Regaliæ Beneficia conferens
non requirit Papæ consensum; secùs quan-
dò extra ius Regaliæ confert, num. 24. pag.
121.
- Regibus acquirebantur iure antiquo Episcopi
defuncti bona, num. 27. 43. pag. 121.
122.
- Reges, & Principes vacantium fructibus
frauentes pacto, vel priuilegio illos acqui-
runt, cap. 17. num. 18. pag. 128.
- Regibus non videtur bene consuli in usus pro-
phanos expendere posse fructus vacantium,
licet illis pertineant, cap. 18. num. 34.
pag. 136.
- Regium patrimonium est dos Regni inaliena-
bilis, num. 38. pag. 137.
- Reges quandquæ donant absque libera volun-
tate, num. 44. pag. 138.
- Regibus concessum à Sede Apostolica non
transmittitur ad hæredes; sed ad Regni
successores, num. 50. ibid.
- Regis concessio, & donatio de fructibus va-
can-

Et Verborum:

- cantibus Ecclesiæ facta successoribus non
præiudicat, num. 52. ibid.
- Rex acquisitor in his, quæ acquirit, potest legem successoribus imponere, & eis præiudicare, num. 53. ibid. Limita, ut nnn. 54. pag. 139.
- Regi subsunt Trælati, qui ab illo temporalia obtainent quoad ea, cap. 22. numer. 14. pag. 164.
- Rex in his, quæ possidet in Ecclesia ex privilegio, habetur loco Episcopi, cap. 25. numer. 19. 30. pag. 194. 195. & cap. 34. n. 43. pag. 190.
- Regis decisio, & resolutio in his, quæ à Papa obtinet, habetur, ac si fuisset à Papa sumpta, cap. 25. num. 20. pag. 194.
- Rex appellatur Dei Vicarius, n. 23. & seq. ibid.
- Rex Galliæ dicitur Dominus Beneficiorum sui Regni, verbo Galliæ.
- Rex Galliæ est Canonicus in aliquibus Ecclesijs sui Regni ex privilegio Papæ, cap. 26. à num. 7. pag. 202.
- Reges aliqui, & populi Laicorum Cura ad fidem Catholicam fuerunt redacti, verbo Laici.
- Regi afferenti Beneficia esse de suo Regio Patronatu credendum est, cap. 31. à num. 42. pag. 239.
- Reges Lusitanie, qualiter expectatiuas Beneficiorum concedere solent, à num. 53. p. 140.
- Regis personam repræsentat Senatus, cap. 32. num. fin. pag. 248.
- Rex, Imperator, Episcopus excommunicatus, non nominatur in Canone Missæ, cap. 34. num. 19. pag. 261.
- Regum officium est, subuenire oppresis, cap. 37. à num. 29. 36. pag. 288. 289. & cap. 42. num. 37. 38. pag. 327.
- Reges, & Principes tenentur omni iure gravatos, & iniuriam passos defendere, cap. 38. à num. 14. pag. 294.
- Reges in causis violentiæ, non ut Indices, & Ordinarij, sed tanquam Extraordinarij defensores procedunt, verbo Principes.
- Reges, & Principes Catholici quod admittunt, non est facile damnandum, cap. 40. num. 27. pag. 310.
- Regi atestanti de conuenientia vocationis Ecclesiastici est credendum, cap. 42. n. 11. p. 323.
- Regis autoritate deficiente, nulla pax potest dici vera, & secura, num. 36. pag. 327.
- Regi, & Supremo Principi tenentur Ecclesiastici, tanquam ciues obedire, cap. 45. à numer. 2. cum seqq. pag. 345.
- Reges Episcopis in spiritualibus; Episcopi Regibus in temporalibus subiecti esse debent, num. 56. pag. 351.
- Rex Galliæ habet priuilegium procedendi contrà Ecclesiasticos in certis casibus, verbo Galliæ.
- Rex vel alius ex privilegio procedens Apostolico, libertatem Ecclesiasticam non latit, cap. 48. num. 72. pag. 374.
- REX CATHOLICVS mittit Ministros Ecclesiasticos idoneos ad Iudeos conuertendos, ex concessione Apostolica, cap. 1. num. 2. pag. 2. & cap. 10. num. 3. & 7. pag. 70.
- Regina Catholica Elisabeth memoriam facit in suo testamento de concessione Indiarum, cap. 1. num. 3. pag. 3.
- Regibus Catholicis concessus est Patronatus Indiarum à Sancta Romana Sede, n. 7. cum seqq. pag. 4. & cap. 7. à n. 1. 7. p. 48. 49.
- Regi Catholico concessæ sunt Decimæ Indiarum à Sede Apostolica, n. 13. pag. 50. & cap. 18. num. 7. pag. 134.
- Regis Catholici licentia est necessaria in Indijs ad Monasterij, vel Ecclesiæ ædificationem, cap. 4. nam. 20. 21. pag. 27.
- Regis Catholici permisso datur, ut particulares in Indijs Patronatum possint acquirere, num. 25. 26. pag. 27. 28.
- Rex Iacobus Aragoniæ confirmat concessiones à Prædecessoribus suis factas Cathedrales Dertosæ, cap. 5. num. 35. pag. 38.
- Reginae Petronillæ Aragoniæ donatio filio Ildephonso facta, intelligitur, num. 37. 39. ibid.
- Reges Catholici proprijs bonis Ecclesijs datur, & construxerunt, num. 42. pag. 39.
- Reges Catholici in Indiarum Patronatus administratione, ut Laici Patroni sunt versati, num. 44. ibid.
- Rex Aragoniæ Petrus II. ante omnes, emendavit Episcoporum electiones, cap. 6. à numer. 16. 20. pag. 42.
- Rex iste Romæ coronatur ab Innocentio Papa III. anno 1206. num. 17. ibid.
- Rex Catholicus nominat Prælatos ad Cathedrales Indiarum, & aliorum Regnorum, n. 25. cum seqq. pag. 43.
- Rex Catholicus regulariter, non præsentat in Hispania ad Beneficia inferiora, num. 31. pag. 44.
- Rex Catholicus procedit ad Episcoporum presentationes magna adhibita deliberatione, n. 33. 34. pag. 45. & cap. 33. n. 50. p. 257.
- Rex Catholicus dat formam exequendi in Indijs patentes Religionum, & Religiosorum, cap. 7. num. 20. pag. 51.
- Rex Catholicus eligit Commissarium Generalem Sancti Francisci pro Prouincijs Indiarum, num. 23. ibid.
- Rex Catholicus Regna sua per diversa confia

Index Rerum,

- lia regit, num. 41. cum seqq. pag. 53.
- Rex Catholicus, quando aliquid decernit in uno Regno, vitetur illius proprio Consilio, n. 47. pag. 54.
- Rex Catholicus, Capitulo Sede vacante, Indianum mittit rescriptum, pro administratio- ne interim praesentato concedenda, & qualiter, cap. 8. num. 6. pag. 56.
- Rex Catholicus sine Episcopo nequit in Indijs Parochum constituere, cap. 10. n. 6. pag. 70.
- Rex Catholicus mittit Ministros Ecclesiasti- cos ad partes, ubi non sunt Episcopi, num. 8. ibid.
- Regi Catholico in Indijs pertinet omnium Dignitatum, Beneficiorum, & Officiorum Ecclasticorum praesentatio, num. 22. pag. 72. & cap. 30. num. 40. pag. 232.
- Rex Catholicus intitulum, alij ad natum amo- bilia concedebant Beneficia Indianarum, pri- mis temporibus, cap. 10. numer. 30. 31. 38. pag. 73. 74.
- Reges Catholicci ex se ratum fecerunt verbum illud, in omnem terram exiuit sonus eo- rum, cap. 1. num. 7. pag. 4.
- Regibus Catholicis iniunctum est, ut Beneficia Curata Indianarum dignioribus conferantur, cap. 8. num. 16. pag. 57.
- Rex Catholicus est Protector Ecclesiarum, Praelatorum, & Beneficiatorum, cap. 16. num. 7. pag. 119.
- Rex Catholicus est Protector Concilij Triden- tini, num. 8. ibid.
- Rex Catholicus est Propugnator legis Christi Domini, num. 9. ibid.
- Rex Catholicus est Orbis Christiani defensor, num. 10. ibid.
- Rex Catholicus a quo iure habeat Regaliam colligendi, & seruandi fructus vacantium Ecclesiarum, num. 41. 54. pag. 122. 123.
- Rex Catholicus nihil sibi retinet ex fructibus vacantium, n. 42. 52. ibid. & verbo Fructus.
- Regi Catholico qualiter spectent in Catalonia Decimae, Primitiae, & iura conferendi, a num. 57. ibid. & cap. 1. num. 17. pag. 6. & cap. 26. num. 10. pag. 202.
- Regi Catholico an spectent in Indijs fructus vacantium, cap. 17. num. 2. 16. 17. pag. 125. 127. & cap. 18. a num. 1. pag. 133.
- Regi Catholico in Indijs pertinent due non- nae partes Decimarum, & qualiter, cap. 17. num. 13. 26. 27. 41. 50. pag. 127. 128. 129. 130.
- Regi Catholici Officiales in Indijs colligunt nouenas partes Decimarum, eidem debitas, verbo Officiales.
- Regi Catholico donanti spectant Decimae re- donatae, vacante Ecclesia, & quare, cap. 18. a num. 10. pag. 134.
- Reges Catholicci redonarunt Decimas Prae- latis Indianarum in alimenta, n. 11. 31. ibid. & pag. 136.
- Rex Catholicus ex liberalitate solet concedere partem vacantis futuro Praelato, num. 13. pag. 134.
- Rex Catholicus, quo ad partem vacantis, loco Cameræ Apostolicæ successit, num. 22. 27. pag. 135. 136. & cap. 21. n. 54. pag. 161.
- Reges Catholicci iuramento o' stringuntur de bonis Regni non alienandis, cap. 18. num. 40. pag. 137.
- Reges Catholicci in testamento reuocant dona- tiones de re Regni factas, n. 41. 42. 43. ibid.
- Regi Catholico in Regno Valentiæ competit ex priuilegio Ianitorem in re spirituali no- manare, num. 45. pag. 138.
- Regibus Castellæ, & Legionis concessæ fuere Regna Indianarum, verbo Regna.
- Regibus Catholicis concessæ sunt in Indijs Oc- cidentalibus eadem priuilegia, quæ Regi- bus Portugalliaæ in Indijs Orientalibus, cap. 19. num. 5. pag. 140.
- Reges Catholicci, & primi Indianarum Episcopi concordiam inierunt, a num. 1. ibid.
- Reges Catholicci qualiter Decimas Indianarum ipsis pertinentes Praelatis, & Ecclesijs con- cedunt, a num. 7. pag. 141.
- Reges Catholicci tenentur dotem competentem Ecclesijs Indianarum assignare, n. 10. ibid.
- Regis approbatio, & ratihabitio debebat im- petrari in prouisione Beneficiorum India- rum, ex concordia, verbo Approbatio.
- Rex Catholicus potest aliter, ac nunc de fructi- bus vacantium disponere, cum illi spectent, num. 46. pag. 145.
- Rex Catholicus habet plenum ius in spolijs Episcoporum Regni Siciliæ, cap. 21. a num. 45. pag. 161.
- Rex Catholicus in Regno Siciliæ, quo ad spo- lia, & fructus vacantis, loco Cameræ A- postolicæ successit, num. 53. ibid.
- Rex Catholicus facit gratias super spolijs Regni Siciliæ, a num. 59. ibid.
- Regi Catholico exhibent Praelati quoddam iu- ramentum in Indijs, antè possessionem Ec- clistarum, cap. 22. num. 7. 45. & seqq. pag. 164. 166.
- Rex Catholicus in Indijs consideratur quasi Apostolicus Delegatus, vel Commissarius Papæ, cap. 25. a num. 4. cum seqq. pag. 193. & n. 42. cum seqq. pag. 196.
- Rex Catholicus in conuersione Indianarum vi- tur Ecclesiastica potestate, num. 8. 9. 18. pag. 193. 194.
- Rex Catholicus in Indijs Papæ vices gerit, & quando, a num. 11. pag. 193. :

Et Verborum:

Regi Catholico post Papam spectat augmentum Ecclesiæ Americae, num. 7. pag. 194.
Rex Catholicus in Indijs est Papæ minister, verbo Papæ.
Rex Catholicus in Indijs, nihil spiritualitatis confert; sed id omne à Papa dimanat, à numer. 27. 31. & seqq. pag. 195.
Rex Catholicus est Canonicus in aliquibus Ecclesijs sui Regni, ex Papæ priuilegio, cap. 26. à num. 7. pag. 202.
Rex Catholicus in Indijs est primus motor conuerisionis infidelium, & Comestabilis exercitus Dei, num. 13. 14. iid.
Regi Catholico in Indijs spiritualibus gubernatio demandata est, à num. 23. 40. 42. pag. 203. 205.
Rex Catholicus habet plenissimam potestatem in Beneficiis Indiarum, ex priuilegio Apostolico, à num. 44. pag. 206.
Rex Catholicus concedit Beneficia vacantia per promotionem ab ipso factam, cap. 30. à num. 5. pag. 228.
Rex Catholicus in genere solit expectativas concedere, cap. 31. num. 55. 59. pag. 240.
Rex Catholicus Officia Regia, antequam vaccent, aliquando concedit, num. 57. iid.
Regi Catholico in Indijs, quod tempus concessum ad præsentandum, cap. 32. à num. 52. pag. 248.
Regi Catholico non nocet Officialium negligencia, maxime in Regio Patronatu, num. 56. ibid.
Rex Catholicus an variare possit post præsentationem ad Cathedrales, cap. 34. num. 16. pag. 261.
Rex Catholicus probauit resolutionem sumptam à Senatu nostro contrâ Aduocatum, verba perperam in Patronatum Regium proferentem, num. 54. pag. 265.
Rex Catholicus, & iussi Senatus possunt adiri à præsentato, ut eum instituere faciant, cap. 36. à num. 1. pag. 277.
Reges Hispaniæ ab antiquo Catholici denominantur, cap. 44. num. 28. pag. 340.
Reges Hispaniæ à Sancto Hermenegildo, usque hodie, semper fideles Sanctæ Romanæ Ecclesiæ, & Catholici fuerunt, cap. 43. à numer. 30. pag. 333. & cap. 1. n. 9. pag. 4.
Regi Catholico obedientiam negarunt Lusitania, & Cathalonia, opera Ecclesiasticorum, cap. 46. num. 57. pag. 359.
Regis Catholici Regna non admittunt Iudeos, neque hi accedunt ad ea absque pœna, cap. 45. à num. 46. pag. 381.
Rex Catholicus in Indijs diuidit Dieceses ex priuilegio Apostolico, cap. 15. sub numer. 44. pag. 115.

Vide Hispania. Indiæ.

Regium.
Regia Schedula expenditur probans Patronatum, quem Reges habent in suis Dominijs, cap. 1. num. 6. pag. 3.
Regiæ Schedulæ de Patronatu Regio mentionem agentes referuntur, num. 14. 15. pag. 56. & cap. 7. num. 8. pag. 49.
Regius Patronatus Indiarum est à Regia Corona inseparabilis, cap. 1. num. 28. pag. 7. & cap. 2. num. 33. cum seqq. pag. 14.
Regius Patronatus non continetur in generalibus Papæ derogationibus, cap. 3. numer. 47. pag. 23.
Regius Indiarum Patronatus est plenior, & uberior alijs particularium, num. 49. ibid.
Regius Patronatus Indicus est Laicalis, cap. 5. num. 40. 41. 44. pag. 39.
Regius assensus requirebatur iure antiquo in Episcoporum electionibus, cap. 6. num. 36. & seqq. pag. 41. & num. 36. 37. pag. 45.
Regiæ literæ executoriales requiruntur in Indijs ad possessionem Episcopatus, cap. 7. num. 11. 12. 14. pag. 49. 50.
Regia rescripta circa Episcopatus possessionem concedendam referuntur, num. 12. ibid.
Regiæ rescripta traduntur decidentia, Patentes Religionum, non exequi in Indijs, antequam in Supremo Consilio examinentur, à num. 21. pag. 51.
Regius examinator eligitur, Sede vacante, cap. 8. num. 16. pag. 57.
Regiæ Schedulæ referuntur de damnis, Sede vacante euidentibus mentionem agentes, à num. 14. ibid.
Regia præsentatione deficiente, nulla Beneficia, vel Officia Ecclesiastica possunt obserari in Indijs, verbo Præsentatione.
Regia mandata, & rescripta expedit quanticū exequi, verbo Rescripta.
Regi Patronatus Beneficia impetrans quas pœnas incurrat, cap. 32. à num. 35. pag. 246.
Regius Patronatus an permittat, interponi appellationem ad Ecclesiasticum, cap. 34. à num. 30. 55. & seq. pag. 262. 265.
Regi Patronatus cause ad Sæcularia Tribunalia pertinent, à num. 31. 37. 48. pag. 262. 263. 264.
Regia rescripta à Consilijs Hispaniæ expedita, non exequuntur in Indijs, nisi in carum Consilio sint examinata, verbo Schedulæ.
Regi Patronatus ob merita concedi solent, cap. 3. num. 47. pag. 23.

Index Rerum,

Regnum.

- Regni decor in Regalium conseruatione conservat, cap. 1. num. 26. pag. 7.*
- Regna Indiarum, Castellæ, & Legionis Regno unita sunt, cap. 7. à num. 43. pag. 55. & cap. 25. num. 64. pag. 199.*
- Regnum æque principaliter unitum, conservat proprias leges, & foros, cap. 7. num. 45. pag. 54.*
- Regni dōs est inalienabilis, verbo Patrimonium.*
- Indiarum Regna Castellæ, & Legionis Regibus, & Coronæ concessa fuere, cap. 18. numer. 55. pag. 139. & cap. 19. num. 4. pag. 140.*
- Regnum semper est unum, & nūquām moritur, cap. 18. num. 57. pag. 139.*
- Regni Sicilie consultatio, & Regia responsio circa spolia Prælatorum, traditur, cap. 21. à num. 47. pag. 161.*
- Castellæ, & Legionis nomine, quæ Regna continentur, cap. 25. num. 61. pag. 199.*
- Regna, & terras infidelium potest Papa Catholicus concedere, ut habitatores ad fidem Orthodoxam reducantur, verbo Papa.*
- Regno priuatur Roboam, quia audire noluit Senatores sibi datos, verbo Roboam.*
- Regnorum omnium praxis admittit recursum ad Curiam Sæcularem, in causis violentiæ, cap. 40. à num. 24. pag. 310.*
- Regno electus Ecclesiasticus nequit restituī absque Regis licentia, cap. 42. num. 15. pag. 324. & cap. 49. pag. 335. & cap. 50. num. 68. pag. 394.*
- Regni Arcana aperire, prout exempli est, cap. 43. num. 42. pag. 334.*

Regula.

- Regulæ Cancellariæ an comprehendant Regios Patronatus, cap. 2. num. 4. 5. pag. 10.*
- Regulæ Orlinariæ cessant, in Patronatu Regio, cap. 16. num. 13. pag. 119.*
- Regula, nemo potest inuitus cogi, ut crescat, quando procedat, cap. 29. n. 33. p. 225.*
- Regula 20. Cancellariæ petit, Parochum callere debere linguam administrandorum, cap. 33. num. 29. pag. 255.*
- Regule iuriis cessant, dato spolio violento, & summa necessitate, cap. 41. num. 13. pag. 317. & cap. 48. num. 13. 32. pag. 368. 370.*

Regularis. Religio. Religiosus.

- Regularium in Ecclesijs acquiritur Patronatus, ut in alijs, dato Apostolico priuilegio, cap. 4. num. 33. pag. 28.*
- Regularium in Ecclesijs acquisitus Patronatus, non se extendit ad Abbatis, Prioriss,*

- vel Guarliani electionem, num. 34. ibid.*
- Regularium in altari, vel Capella, ut acquiratur Patronatus, sufficit illorum consensus, num. 35. ibid.*
- Religioso un patentes examinantur in Supremo Indiarum Consilio, à num. 21. pag. 27. Limita, ut num. 29. pag. 28.*
- Religiones omnes comprehendit forma data in execuzione patentum, num. 30. ibid.*
- Regulares Prælati tenentur ad residentiam, cap. 9. num. 14. pag. 64.*
- Regularibus Parochis non residentibus, eadem pena imponitur, quæ Sæcularibus, num. 28. pag. 66.*
- Regularis ex Pontificia dispensatione admissi sunt in Indijs, ad Sacramentorum administrationem, cap. 10. num. 5. pag. 70.*
- Regulares possunt Sacraenta administrare in Indijs, ex Bulla Piæ V. ubi non sunt adhuc Parochi, à num. 9. pag. 71.*
- Regularibus conseruntur Beneficia aliter, ac Clericis, num. 51. pag. 75.*
- Regularium confitendi licentias potest revocare Prælatus successor, sed non Capitulum Sede Vacante, cap. 12. à num. 41. 43. p. 91.*
- Religiones, quando sunt participes priuilegiorum alijs concessorum, num. 44. ibid.*
- Religious potest capax reddi pensionis priuilegio Apostolico, cap. 13. num. 42. pag. 99.*
- Regulares non possunt à Papa compelli iter facere ad infideles, nisi sint Societatis Iesu, cap. 25. num. 19. pag. 203.*
- Regularis Episcopus, ut obtinere valeat aliquod Beneficium, debet Papæ exprimere se esse ex Regularium instituto, cap. 29. à numer. 19. pag. 223.*
- Regularis potest à Papa cogi, admittere Episcopatum, num. 37. 40. pag. 225.*
- Regularis non potest à suo Superiore compelli acceptare Episcopatum, num. 38. ibid.*
- Regularis tenetur obedire suis Superioribus, in his quæ sunt secundum suas constitutiones, num. 39. ibid.*
- Regularis Episcopus alio translatus tenetur relinquere primæ Ecclesiæ bona ipsius intuitu quæ sita, num. 41. ibid.*
- Regulares Episcopi idem obseruant in Hispania, quo ad spolia, & paramenta, quod Sæcularies Episcopi, cap. 20. num. 37. pag. 152.*
- Regularis Episcopus, post Episcopatum remanet in eadem acquirendi sibi incapacitate, à num. 38. ibid.*
- Regularis Episcopus remanet ad strictus voto paupertatis, post Episcopatum, à n. 38. ibid.*
- Regularis Episcopus liberatur ab obedientia Superioris Regularis, num. 40. ibid.*
- Regularis Episcopus quidquid acquirit mo-*

Et Verborum.

Monasterio acquirit, mero iure, num. 41.
ibid.

Regularis Episcopus non recuperat bona ante professionem renuntiata, licet alij contra, à num. 42. ibid.

Regularis Episcopus retinet bona intuitu Ecclesiæ quæ sita, ut illa distribuat, à num. 44. ibid.

Regularis Episcopus quo respectu dicitur bonorum capax, num. 45. pag. 153.

Regularis Episcopus requirit duplice dispensationem, ut testari possit, à num. 46. ibid.

Regularis Episcopus potest revocare testamentum, antè professionem factum, à num. 49. ibid.

Religiosus post professionem, non potest revocare testamentum antefactum, à numer. 49. ibid.

Regularium extra claustra decedentium bona Cameræ Apostolicæ spectant, num. 56. pag. 154.

Regularis bona à Religione electi non pertinent ad spolium, & Cameram Apostolicam num. 58. pag. 155.

Regularis bona, antè Episcopatum quæ sita Monasterio spe tant, num. 59. ibid.

Religiosi, qui in Indijs Superiorum non habent qualiter Inquisitioni Sæcularium subjiciantur, cap. 48. à numer. 49. pag. 371.

Regularium in electionibus cessat recursus per viam violentiæ, verbo Recursus. Violentia. Electionibus.

Regulares Papæ auctoritate possunt matrimonium contrahere, cap. 13. num. 42. pag. 99.

Regulares aliqui utuntur altari portatili, cap. 29. num. 9. pag. 222.

Relegare. Relegatus.

Relegatus in Insulam, Insula non assignata, potest sibi quam maluerit assi gnare, cap. 49. num. 82. pag. 385.

Relegare, & confinare an possit Iudex ad locum sibi subiectum, à numer. 83. 88. ibid.

Relegare quando possit Episcopus subiectum suum ad alienam Diocesim, numer. 85. ibid.

Reiteratio.

Actus reiteratus importat deliberationem, cap. 48. num. 41. pag. 370.

Remedium.

Remedium aptius ad institutionem adipiscere

dam præsentato, quale sit, ex tribus traditis, cap. 36. num. 35. 36. pag. 281.

Remedia tardiora prodesse non solent, cap. 41. à num. 41. cum seqq. pag. 319.

Remedium expulsionis Ecclesiastici est alio quodius aptius, & quando, cap. 42. num. 35. pag. 327.

Remedium nouum affertur à Cutelli contra Ecclesiasticum turbatorem pacis publice præter expulsionem, cap. 44. à num. 35. Usque in finem, pag. 342.

Remedium non adibente Ecclesiastico in casu necessitatis, potest illud adhibere Princeps Sæcularis, cap. 46. à num. 12. 23. 26. pag. 355. 356.

Remedio alio deficiente, utitur Princeps Ecclesiastici expulsione, cap. 46. num. 30. pag. 356.

Remenle Concilium.

Concilium Remense prohibuit bona vacanza Episcopalia, ab aliquo Liico petineri, & quando, cap. 6. num. 39. pag. 46.

Remissio. Remittere.

Remissione expressa, non tacita, concurrente, in dotante, ædificante, &c. non acquiritar Patronatus, cap. 4. num. 27. 31. pag. 28.

Peccata, & pœnas remittere, est suprà legem, ideo soli Principi pertinet, cap. 49. num. 4. pag. 377.

Renuntiatio.

Renuntiationem primæ Ecclesiæ inducit consensus præstitus ad secundam, cap. 24. num. 10. pag. 187.

Renuntiationem primi Beneficij arguit secundi acquistio, cap. 27. num. 8. pag. 208.

Reparatio.

Ecclesiæ reparacioni præscruntur Parochi alimenta, cap. 9. num. 22. pag. 65.

Repræsentatio.

Princeps repræsentatur in quolibet Magistratu, & Officiali, cap. 2. num. 32. pag. 14.

Rescriptum.

Rescriptum Innocentij III. quo probauit formam à Petro II. Aragonum Rege in electionibus Episcoporum datam, reserrusa cap. 6. num. 20. pag. 426.

Res.

Index Rerum,

- Rescripta Regia de Patronatu Indiarum quoad Cathedrales mentionem agentia trahuntur, cap. 7. num. 8. pag. 49.
- Rescripta, & Schedula Tribunalium Hispaniae non exequuntur in Indijs, nisi in eam Consilio examinentur, verbo Schedulae.
- Rescriptum de Ruego, y encargo an obliget Capitulum Sede vacante, ut nominato concedat administrationem, cap. 8. num. 21. pag. 56. & cap. 30. à numer. 20. pag. 230.
- Rescriptum hoc refertur, cap. 8. num. 4. pag. 56.
- Rescriptum Apostolicum, quo illegitimi, & mixti possunt in Indijs ad Sacros Ordines promoueri, an hodiè procedat data copia Ecclesiasticorum, cap. 14. à num. 4. pag. 203.
- Rescriptum Regium anni 1581. quod continet, vacantis Ecclesiæ fructus secundum ius Canonicum distribui, intelligitur, cap. 19. à num. 37. pag. 144.
- Rescripta Regia habent paratam executionem, cap. 30. num. 14. pag. 229.
- Rescripta Regia an possint applicatione suspendi, num. 15. ibid.
- Rescripta Regia exequuntur in Regno Neapolitano causa cognita, num. 16. 17. pag. 230.
- Rescriptum de Ruego, y encargo, an, & quando faciat cessare antiquam administrationem Ecclesiæ, à num. 20. ibid.
- Rescripta Regia expedit quantociùs exequi, cap. 31. à num. 40. pag. 239.
- Rescripto Papæ potest Laicus contrà Ecclesiasticos procedere, cap. 47. à num. 3. 7. pag. 361.
- Rescripto Principis etiam dato, non licet de re iudicata disputare, cap. 50. num. 33. pag. 390.
- Rescriptum extraordinarium, & absolutum Principis requiritur, ut de re iudicata iterum disceptetur, num. 34. ibid.
- Rescripto Principis dato, ut iterum de cause finita cognoscatur, dicitur lis mortua suscitata, num. 38. pag. 391.
- Rescriptum ad restituendum à Regno expulsum, facile concedi non solet, num. 71. pag. 394. vide verbo Schedula.

Reservata. Reservatio:

Principi reservata sine speciali decreto, non communicantur, cap. 50. num. 69. 70. pag. 394.

Reservationes, & derogationes non compre-

bendunt Laicos Patronatus sed tantum Ecclesiasticos, cap. 3. num. 35. 37. 53. pag. 21. 23.

Residentia.

Residentia Parochorum debet esse personalis, cap. 9. à num. 1. pag. 63.

Residentia Parochi debet esse actualis, non habitualis, num. 2. ibid.

Residentia est inseparabilis ab animarum cura, num. 3. 13. ibid. & pag. 64.

Residentia an debeat esse formalis, vel materialis, num. 4. 5. pag. 63. 64.

Residentia formalis quæ, & materialis, n. 6. 7. ibid.

Residentia an possit esse dispensabilis, num. 8. 9. 13.

Residenti necessitas est de iure Diuino, num. 11. 13. ibid.

Residentia Parochi quomodo implenda, si habeat duas Parochias, num. 12. ibid. & cap. 27. num. 11. pag. 209.

Residere tenentur Prælati Regulares, verbo Regulares.

Residentiam non implens tenetur ad fructuum restitutionem pro rata, cap. 9. à num. 19. pag. 65.

Residenti Parocco debentur alimenta, non alias, à num. 21. ibid.

Residentia Parochi Regularis debet esse eadem, ac sæcularis, num. 28 pag. 66.

Residentia debet impleri, pénis impositis à Prælato, à num. 29. ibid.

Residentia omessa, amittitur Beneficium, & quando, num. 32. ibid.

Residenti i Præbendariorum, & Canonicorum, qualis ex Concilio Limensi, num. 46. pag. 68.

Residentia Ecclesiasticorum in Regno, est quid temporale, cap. 42. numer. 22. pag. 325.

Residentia hac non merentur frui Ecclesiastici, pacem publicam turbantes, numer. 23. ibid.

Beneficia requirentia residentiam personalem dicuntur incompatibilia, cap. 27. à num. 5. pag. 208.

Residere debet in digniori obtinens duo Beneficia ex dispensatione, cap. 9. num. 12. pag. 64. & cap. 27. num. 11. pag. 209.

Residentia non obligat in Parochiali, quando accessoriè Canonicatus unitur, cap. 27. num. 12. pag. 209.

Resignatio:

Resignatio Beneficij Patronatus non potest fieri

Et Verborum:

fieri sine Patrono, cap. 15. num. 49. pag.

116.

Resignatione Beneficij Patronatus facta sine Patrono, aperitur via ad iterum presen-
tandum, num. 50. ibid.

Resignari non possunt Beneficia Regij Patro-
natus, à num. 54. pag. 117.

Res iudicata.

Re iudicata concurrente, non licet amplius
de negotio disputare, cap. 50. à num. 32.
pag. 390.

Respublica.

Princeps dicitur Reipublice maritus; cap.
2. num. 37.

Respublica Civilis est sibi ipsi sufficiens, &
quod aliter, cap. 46. num. 14. pag. 355.

Restitutio. Restitutus

Restituti fructus à Parocho non residente,
in quos usus impendantur, cap. 9. à num.
23. pag. 65.

Restituere ad honores, & statum pristinum;
pertinet ad Principem, cap. 49. à num. 3.
pag. 377.

Restitutio est duplex gratiofa, & per viam ius-
titiae, à num. 5. ibid.

Restitutio gratiofa comprehenditur in tenu-
lis, ff. & Cod. de sentent. passis, & resti-
tut. num. 9. pag. 378.

Restitutus ex gratia non recuperat primum
locum, secundus si ex iustitia, à num. 69. pag.
383.

Restitutus quando recuperat annum legatum,
& alimenta praeterita, à num. 72. pag.
384.

Restitutio via iustitiae requirit causae cogni-
tionem, cap. 50. num. 25. pag. 389.

Restitui facile non solet expulsus à Regno;
num. 71. pag. 394.

Restitui an posse expulsus per Senatum, ab-
que nono Regis decreto aliquo casu, num.
73. ibid.

Restitui an possit expulsus à Regno, non ob-
tentia Regis licentia, cap. 49. & cap. 50.
pag. 381.

Resurrectio.

Resurrectio Beneficiati non restituit illi Bene-
ficium, verbo Beneficiatus.

Resurrectio quid restituat, vel non resuscitato;
cap. 23. à num. 4. pag. 179.

Retentio.

Apostolica litera retinentur in cancella-

rijs, si non fuerint examinatae in Supremo
Consilio, cap. 7. num. 15. pag. 50.

Retentionem Beneficiorum impedit incom-
patibilitas, non acquisitionem, cap. 27.
num. 29. pag. 211.

Retentione primi Beneficij potest conservari
per duos menses à die possessionis secun-
di, num. 34. ibid.

Reuocatio.

Reuocatio mandati in Vicario, quando obstat
circa iudicialia, & alia, si ignorauit re-
uocationem, cap. 24. à numer. 34. pag.
189.

Reuocatio numquam presumitur, num. 38.
ibid.

Roboam.

Roboam Regno priuatur, quia audire noluit
Senatores, & Consiliarios sibi datos, cap.
26. num. 37. pag. 204.

Rogatio.

Principis rogatio, dicitur armata, & habe-
re vim mandati, cap. 46. num. 36. 37. pag.
357.

Romana Ecclesia.

Ecclesia Romana magno fauore prosequitur
Regem Catholicum, & quare, cap. 6. num.
28. 29. pag. 44.

Romana Ecclesia solet Regium assensum ex-
pectare in electionibus Episcoporum, num.
38. pag. 46.

Romana Ecclesia dirigit dispensationes ma-
trimoniales viciniori Episcopo, non Capi-
tulo, cap. 11. num. 7. pag. 80.

Romana Ecclesia potest obtinere supremam
Principis Regaliam, non alia Ecclesia;
cap. 2. numer. 18. pag. 122.

Rota Romana

Rota Romana decisiones, Bulla Cœna, &
Tridentinum Concilium, solent opponi con-
tra recursum ad Curiam Sæcularem, in ca-
sa violentiae interpositum, verbo Recursui,
Violentiae. Bulla Cœna.

Romanæ Rota probavit sèpè recursum hunc,
cap. 39. num. 54. 55. & seqq. pag. 305. &
cap. 40. numer. 2. pag. 308. & cap. 41.
num. 22. pag. 317.

Rota Romana solùm improbat recursus,
quando iudicialiter interponitur, cap. 39.
numer. 60. cum seqq. pag. 306.

Ruego, y Encargo.

Rescriptum de Ruego, y Encargo nouiter
pro.

Index Rerum,

prouiso concedi solitum, quid operetur, cap.
30. à num. 20. pag. 230.

Vide Rescriptum. Prouisio.

Rusticus.

Rusticus est capax Patronatus, cap. 4. à num.
4. pag. 26.

S

Sabaudia.

Sabaudia admittit recursum ad Curiam Secu-
larem, in casu violentiae, cap. 40. num. 40.
pag. 312. & cap. 41. num. 18. pag. 317.

Sabaudia probat praxim expellendi Ecclesiasti-
cos à Regno, in casu veræ necessitatiss.
cap. 43. à num. 10. 18. 19. pag. 371.

Sacellum.

Sacellum, Altare, vel Capella à Rectore si re-
paretur ex bonis fidelium, remanet cuius
erat; non acquiritur Rectori, cap. 3. num.
15. pag. 18.

Sacerdos.

Sacerdos simplex, àn valeat Episcopum conse-
crale, ex Papæ dispensatione, cap. 28. num.
46. pag. 219.

Sacerdotium, & Religio non eximit que n'a
stata ciuis, cap. 42. num. 9. pag. 323. &
cap. 45. à num. 3. pag. 345.

Sacramenta.

Sacramenta non possunt administrari in In-
dijs, non data ab Ordinario iurisdictione,
cap. 10. num. 12. 18. pag. 71.

Sacramenta minus plene administrant Inter-
rinarij, num. 44. pag. 75.

Sacramenta quando possint Regulares admi-
nistrare in Indijs, ex Bulla Pij V. cap. 10.
à num. 9. pag. 71.

Sacrista.

Sacrista Parochialis quam parem habeat in
Decimis, ex erectionibus Indianarum, cap.
17. num. 33. 43. pag. 128. 129.

Sæculare.

Papa se potest Sæculari iudicio subiçere, sed
non in omnibus, verbo Papa.

Sæculari iurisdictioni subiçere personas Ec-
clesiasticas, est error damnatus, cap. 39. n.
50. 51. pag. 305.

Sæcularis Index est ignobilior; & inferior
Ecclesiastico, incapax que in materia spiri-
tuali, verbo Laicus.

Sæcularis non potest inhiberi ab Ecclesiastico,
in notione spoliorum violentorum, verbo
Laicus.

Sæcularis Index ànsit capax possessori; Ec-
clesiastici, cap. 41. à numer. 46. pag.
319.

Sæcularis Index non potest compellere Eccle-
siasticos personaliter, expulsione excepta,
cap. 42. num. 28. 29. pag. 325. 326.

Sæcularis Index quando procedere possit ad
paenarum executionem contrà Ecclesiasti-
cos, leges communes non seruantes, cap.
45. num. 32. 34. pag. 349.

Sæcularis nequit actus iudiciales facere con-
trà Ecclesiasticos, cap. 48. à num. 1. pag.
367.

Sæcularis potest capere informationem pro fa-
cto, in quo Clerici nominantur, num. 24.
pag. 369.

Sæcularis potest secretò capere informatio-
nem summariam, animo eam praesentandi
Superiori, contrà Ecclesiasticum, num. 6.
25. 26. 35. 57. 58. pag. 367. 369. 370.
372.

Sæcularis potest hanc informationem recipere,
maxime quando effet periculum in mora, &
non effet aditus ad Superiorum, num. 30.
63. pag. 369. 373. Vide, verbo Index. Ec-
clesiasticum. Informatio. Laicus. Sche-
dula.

Salarium.

Salario priuatur occupans Beneficium in In-
dijs, sine Regia presentatione, cap. 10. num.
17. pag. 71.

Salario Doctrinario soluto, nihil aliud tenen-
tur Indi praestare, à num. 55. pag. 76.

Salarium Doctrinæ suppressæ retinetur
in ærario Regio, cap. 15. num. 30. 32. pag.
113. 114.

Salarium Beneficij Regij Patronatus nou
admittit pensionem, à num. 54. pag. 117.

Salario pro officio politico. àn fruatur inte-
rim suspensus, verbo Stipendijs. Officia-
les.

Salario etiam priuatur bannitus, & exula-
tus in perpetuum, cap. 49. num. 68. pag.
383.

Salarium duplex àn habeat, duo Officia obti-
nens, cap. 27. sub num. 21. pag. 210.

Salarium non soluitur Parocho, non residenti,
cap. 9. à num. 25. pag. 65.

Salomon.

Salomon Abiatharum Sacerdotem à conspe-
ctu suo elecit, & certum in locum confina-
uit, cap. 43. num. 7. 8. pag. 330.

Et Verborum.

Sanctius Rex.

Rex Sanctius Cathedrali Derto se aliquas concessit Ecclesiastis, & Decimas, cap. 5. num. 34. pag. 38. Sanctius Rex sagitta percussus in obcidione Hoscensi perijt, num. 34. ibid.

Sardinia.

Insula Sardiniae est Patria Auctoris, cap. 23. num. 44. pag. 184. & cap. 28. num. 40. pag. 217. & cap. 44. num. 1. pag. 337.

Scandalum.

Scandala, & nullitates resultant ex administratione Sacramentorum, sine Regia presentatione, & iurisdictione celebrata, cap. 10. à num. 18. pag. 71.

Scandala, & damna experientur sublatore cursu ad Senatum Regium in causis violentiae, cap. 38. num. 27. 33. pag. 296. & cap. 40. num. 23. pag. 311. & cap. 43. num. 24. pag. 332.

Scandala ad vitanda multa permittuntur, quæ alias non permitterentur, cap. 38. num. 28. pag. 296. & cap. 40. num. 20. pag. 310.

Scandalosum, odiosum, & in fide suspectum dicere, licere appellare ab Ecclesiastico Iudice ad Secularem, cap. 39. à num. 62. pag. 307.

Scandala, & damna euenire possunt, si datur magna distantia pro remedio, cap. 40. num. 10. 14. pag. 309. & cap. 43. num. 24. pag. 332.

Scandala, & rixæ, ut euitentur, admissa est praxis cognoscendi de spolijs violentis Ecclesiasticorum, cap. 41. à num. 3. pag. 315. & cap. 43. num. 24. pag. 332.

Scandala, & damna multa experientur, Sede vacante, cap. 8. à num. 14. pag. 57.

Schedula.

Schedula Regiae, quæ de Patronatu Indianum tractant, referuntur, cap. 1. num. 14. 15. pag. 5. 6.

Schedula, & rescripta Regia Consiliorum Hispaniae, non exequuntur in Indijs, nisi in earum Supremo Senatu fuerint examinata, cap. 7. num. 39. pag. 53.

Schedula de ruego, y encargo, solet expediti Capitalo Sede vacante, ut nominatus in Episcopum interim gubernare possit, cap. 8. à num. 1. pag. 56.

Schedula huius literæ traditur, num. 4. ibid.

Schedula Regiae afferuntur agentes de domino, Sede Vacante eueniente, à num. 14. pag. 57.

Schedula Regiae in rebus Ecclesiasticis in Indijs sunt quasi mandata Apostolica, cap. 26. num. 45. 46. pag. 206.

Schedularum executionem non impedit, aliquod iuris dubium, cap. 31. num. 40. & seqq. pag. 239.

Schedula Regiae habent paratam executionem, cap. 30. num. 14. pag. 229.

Vide verbo Rescriptum.

Scriptura.

Scripturæ ordo maiorem dilectionem arguit, cap. 33. num. 45. pag. 257.

Scriptura Sacra mentionem agit de expulsione Abiathari Sacerdotis a Salomone facta a verbo Salomon.

Scriptura Sacra obligat Principem ad subveniendum oppressis, verbo Princeps.

Sede vacante.

Damna multa experientur, Sede vacante, cap. 8. à num. 14. 17. 20. pag. 57. 58. 59.

Regius examiner eligitur, Sede vacante, à num. 16. pag. 57.

Vide Capitulum. Vacans.

Sedes. Sedes Apostolica.

Sedes Apostolica concessit Regibus Catholicis facultatem mittendi Ministros Ecclesiasticos idoneos ad Indianum conversionem, cap. 1. num. 2. pag. 2.

Sedes Apostolica concessit Regibus Catholicis Decimas, & Primitias Indianum, verbo Rex. Decime.

Sedes Apostolica non potest à Patronatu excludi, cap. 3. num. 29. pag. 20. nec omnis Ordinarius, quando ipsius consensus est necessarius, num. 30. 31. ibid.

Sedes Apostolica, quando erigit Episcopatum, & distribuit illius Decimas, retinet earum applicationem tempore vacantis, cap. 18. num. 24. pag. 128.

Sedes Apostolica, & ipsius Tribunalia probant recursum ad Curiam Secularem, legitimè interpositum, cap. 38. num. 26. pag. 296.

Sedes primas occuparunt Senatorès Argentini in Capitulo Cathedralis in certis castib. à num. 29. ibid.

Sedes Apostolica multum distat ab Indijs, verbo Curiæ.

Sedi Apostolicae semper fideles, & obedientes fuere Reges Hispaniae, à Sancto Hermegildo usque hodie, verbo Rex.

Sedes Apostolica approbare videtur explicationem Ecclesiasticorum in casu verænesitatis, cap. 46. num. 49. pag. 358.

Index Rerum,

Sedere in Choro inter Præbendarios, est quid spirituale, cap. 35. num. 32. pag. 349.

Sedes Apostolica reprobare non solet à Rege Catholico in Episcopos nominatos, verbo Papa.

Semestre.

Semestre Ecclesiasticis, quadrimestre Laicis Patronis conceditur, ad præsentandum, cap. 32. num. 42. pag. 247.

Semestre, vel quadrimestre hoc, à quo tempore incipiat, num. 44. ibid.

Semestre, vel quadrimestre aliud incipit Patronis ad præsentandum, præsentato mortuo, vel renuntiante, à numer. 50. pag. 248.

Semestre, vel quadrimestre nouum incipit, nulla declarata præsentatione, ob defectum ignotum, num. 52. ibid.

Senator. Senatus.

Prærex tenetur admittere Senatorum vota, & quando, cap. 26. à numer. 26. pag. 204.

Senatores subjiciuntur Præregum iurisdictioni in casibus limitatis, num. 32. ibid.

Senatus Regis personam representat, cap. 32. num. fin. pag. 248. & cap. 50. num. 49. pag. 392.

Senatus Regius cognoscit de meritis Regij Patronatus, cap. 36. num. 53. pag. 283.

Senatores Argentini Capitulo Cathedralis interfuerunt, nomine Senatus, & primas sedes in eo occuparunt, cap. 38. num. 29. & seqq. pag. 296.

Senatus Regius in causis violentiae non cognoscit de meritis, sed à sit iuste denegata appellatio, cap. 39. à numer. 1. pag. 300.

Senatus potest inspicere acta Ecclesiastica ad tollendam vim, vel declarandum, nondari, num. 15. pag. 301.

Senatus afferenti de conuenientia vocacionis Ecclesiastici standum est, verbo Regi. Principi.

Senatus Regij cognoscunt de causis, ad Principem pertinentibus, cap. 44. num. 16. pag. 339.

Senatores, & Præsidem Pintianos officio priuauit Rex Catholicus Ferdinandus, & quare, num. 30. pag. 341.

Senatus potest alio remedio rati contra Ecclesiasticum, pacis turbatorem, præter expulsionem, à numer. 35. usque in finem, pag. 342.

Senatus Indici à posse int restituere expulsum à Regno, Rege inconsulto, cap. 49. & 50. pag. 381.

Senatus non potest assumere causæ cognitio-nem post rem iudicatam, cap. 50. num. 26. pag. 389.

Senatus Supremus àn possint emendare decreta, à Cancellerijs prolatæ, in causis violentiæ, à num. 30. pag. 390.

Senatus, Prærex, Præses, àn possint instaurare instantiam peremptam, à num. 43. pag. 391.

Senatus semper cognoscit de meritis causæ, quando agitur de desertione, num. 47. 50. & passim, pag. ead.

Senatus Supremus non potest iterum de causa violentiæ, iam decisa cognoscere, num. 57. pag. 392.

Senatus Indici àn aliquo casu, absque novo decreto Regis, possint expulsum à Regno, restituere, num. 73. pag. 394.

Senatus Supremi solent mutare sententias suas ex eisdem actis, cap. 27. num. 52. 53. pag. 212.

Senatus Indici quando possint summarias informationes capere, de factis Ecclesiastico-rum, pro informando Superiore, cap. 48. à num. 6. & per totum, pag. 367.

Senatus supremus, iteratò rem decidens, non presumit errare, à numer. 40. pag. 370.

Senatus, Prærex, Princeps, sigillum Regium, non permittunt exules morare iubi ipse-sant, cap. 49. n. 29. pag. 379.

Sententia.

Sententia est necessaria, ad priuationem beneficij, in personam Parochi non residentis, cap. 9. à num. 29. pag. 66.

Sententia rite lata pro priuatione Beneficij, non habet effectum suspensum, numer. fin. pag. 68.

Motuum sententiae, dicitur pars illius, cap. 16. num. 45 pag. 123.

Sententia, vel quid aliud, à Vicario reuocato factum, anteneat, licet reuocationem ignorauerit, cap. 24. à numer. 34. pag. 189.

Sententia legitimè appellata, non potest exequi, alioqui datur manifesta violentia, verbo Violentia. Manifesta.

Sententiam suam solent mutare Senatus, ex eisdem actis, verbo Senatus.

Sententia ultimo loco tradita videtur admis-sa in dubio, cap. 15. num. 12. pag. 112.

Septennium.

Septennio maior Patronus potest præsentare, cap. 5. num. 15. & seq. p. 35.

Et Verborum:

Séquester.

Séquester, tutor, curator an præsentent in Patronatu, verbo Tutor.

Serum.

Sera defensio, & remedia prodefe non solent;
cap. 41, à num. 41, pag. 319.

Seruus.

Seruus à Domino potest extrahi ab Ecclesia, ut sibi seruiat, cap. 30. numer. 4. 6. pag. 387. 388.

Episcopus à schismatibus, vel infidelibus detenus fit illorum seruus, cap. 12. num. 33. pag. 90.

Seruus pœnae hodiè nemo fit per sententiam, verbo Pœna.

Sicilia.

Sicilia Regnum admittit recursum ad Curiam Secularem in casu violentie, cap. 40. num. 36. pag. 312.

Sicilia probat Regiam cognoscendi de spoliis violentis Ecclesiasticorum, cap. 41. num. 8. pag. 316.

Sicilia consultatio, & Regia responsio, circa spolia Prælatorum traditur, cap. 21. à num. 47. pag. 161.

Sigillum.

Sigillo Capituli, Sede vacante, debet uti Episcopus exterus exercens de illius licentia, cap. 13. num. 3. pag. 95.

Sigilli, & condemnationum emolumenta an spolio cedant, verbo Emolumenta.

Sigilli emolumenta an spectent Capitulo, Sede vacante, cap. 21. à num. 27. 31. pag. 159.

Sigillum Regium, Curia, Princeps, Cancelleria, & Prorex non permittunt, in eis locis morari exiles, cap. 49. num. 29. pag. 379.

Silentium.

Silencium quandoque pro consensu non accipitur, cap. 38. num. 24. pag. 296.

Simonia.

simoniaceffat, quando spirituale cum spirituali commutatur, cap. 5. sub num. 23. pag. 37.

Simonia potest committi in administratione Patronatus, cap. 31. num. 7. pag. 236.

Sisebutus Rex.

Rex Sisebutus Eusebium Episcopum Barcinensem à Sede elecit, & quare, cap. 43. à num. 27. pag. 332.

Sisbertus.

Sisbertus Toletanus Episcopus à Rege, & Concilio, ab Urbe, & Sede, Sacerdotioque amouetur; cap. 43. à num. 36. & seqq. pag. 333.

Societas Iesu.

Fatres Societatis Iesu possunt à Papa cogi, iter facere ad infideles, cap. 26. n. 19. p. 203; Societatis Iesu Generalis Patententes an examinentur in Supremo Consilio, verbo Patentres.

Socius.

Socios Parochi, & Doctrinarij non sufficit esse idoneos, & scire linguam Indoram, cum haec idoneitas requiratur in Parochio ipso, cap. 33. à num. 31. pag. 255.

Solutio.

Solutionibus duabus concurrentibus in aero faciendis potiore est, qua à Rege procedit, cap. 30. num. 32. pag. 231.

Sphæra.

Nominatio in sphæra, & circulo facta de oppositoribus improbatur, verbo Nominatio.

Spiritualē.

Spiritualitati est annexum ius Patronatus, cap. 4. num. 42. pag. 29.

Spiritualia, & temporalia administrat Episcopus gubernans, virtute Rescripti de ruego, y encargo, cap. 8. à num. 7. 9. 28. pag. 57. 59.

Spiritualia administrabant in Indijs primis temporibus etiam minus idonei, cap. 10. à num. 1. pag. 70.

Spiritualia aliquatrabant Laici, & commendatarij illis temporibus, num. 4. ibid.

Spirituale datum, & commutatum pro spiritali excludit Simontiam, cap. 5. num. 23. pag. 37.

Spiritualia, & temporalia spectant ad Capitulum, Sede vacante, cap. 11. à n. 11. pag. 80.

Spirituale matrimonium contrahit Prælatus cum Ecclesia, cap. 23. num. 19. pag. 189.

Spirituale nihil confert ex se Rex Catholicus in Indijs; sed id omniè à Papa dimanat, cap. 23. num. 27. & seqq. pag. 195.

Spiritualitatis administratio est, nominare ad Beneficia Patronatus, num. 28. ibid.

Spiritualitas transit per Reges, sicut aqua per canale lapidem, num. 29. ibid.

Spiritualis potestas non cadit in Liicum, num. 41. cum seqq. & 45. pag. 196.

Spiritualia potest tractare, & administrare.

Index Rerum.

- Licetus ex prælato Regi Apostolico, à numero 45. cum seqq. ibid.
- Spiritualis gubernatio in Indijs Regibus Catholicis demandata est à Sancta Sede, cap. 26. à numero 23. 40. 42. pag. 203. 205.
- Spirituale quid est, sedere in Choro inter Praebendarios, verbo Sedere.
- Spiritualium ratione tantam subiiciuntur Laici Ecclesiasticis, cap. 37. numero 18. pag. 286. & cap. 45. numero 53. pag. 351.
- Spiritualium ratione subiiciuntur Papie omnino Principes Seculares, cap. 37. n. 19. 20. pag. 286. 287. & cap. 45. n. 53. p. 351.
- Spirituale potestas est maior quocumque Magistratu Seculari, cap. 37. numero 48. pag. 291.
- Spiritualia Beneficia non debent de facto occupari, cap. 41. numero 4. pag. 315.
- Spiritualium respectu, Episcopis Reges subiiciuntur; & Episcopi Regibus in temporibus, cap. 45. numero 32. 34. pag. 349.
- Spirituale augmentum, & conservatio Indianorum petit, ut possit recipi informatio sumaria contrè Ecclesiasticos, animo illam presentandi Superiori, cap. 48. à numero 59. pag. 372. & seqq. numero 71. pag. 374.
- Spirituale augmentum Ecclesiae Ameriae, post Papam spectat ad Regem Catholicum, cap. 25. numero 17. pag. 194.
- Vide verbo Ecclesiasticum.

Spoliatus. Spolium.

- Fiscus nunquam litigat spoliatus, quando habet intentionem fundatam, cap. 2. numero 14. pag. 12.
- Spolia, & bona morientis Episcopi, iure antiquo Imperatoribus acquirebantur, cap. 16. numero 27. & seqq. & 43. pag. 121. 122.
- Spolia Indianorum Prælatorum qualiter applicentur, cap. 19. numero 48. pag. 145. & cap. 21. à numero 1. pag. 156.
- Spolia Indianorum quomodo colligantur, cap. 21. numero 10. pag. 157.
- Spolia in Hispania, colliguntur à Seculari licet spectent Cameræ Apostolice, à numero 11. ibid.
- Spoliorum bona non possunt occupari à Laicis sub poenis, & quando, à numero 14. ibid.
- Spoliorum causæ ad Regias Indianarum Audientias spectant, numero 17. ibid.
- Spolium dicatur, quod superest de ducto ære alieno, à numero 21. pag. 158.
- Spolia qui percipit tenetur ad pensiones decursas, & alia onera, numero 24. & fin. ibid. & pag. 161.
- Spolij nomine, à numero 1 contineantur emolumenta suggilli, & condemnationum, verbo Emolumenta.
- spolio cedunt bona loco aliorum in inservitario contentorum subrogata, à numero 35. pag. 159.
- Spolia Prælatorum Regni Sicilie, qualiter spectent Regi Catholicos, à numero 45. pag. 151.
- Spoliorum Ecclesiasticorum materia, apud quos tractetur, cap. 20. à numero 1. pag. 148.
- Spolia hoc secundum constitutiones Cameræ Apostolice applicantur, à numero 2. 29. ibid. & pag. 151.
- Spolia Beneficiatorum cui spectent, ex iure communi, à numero 3. 23. pag. 148. 150.
- Spolium quid sit, à numero 16. ibid.
- Spolio spectant omnia bona, post Prælatorum mortem reperta, numero 17. ibid.
- Spolio non sit locus, nisi post obitum Prælatori, numero 19. ibid.
- Spolia hec, iure communi, Ecclesijs ubi Prælati die debant, pertinebant, à numero 23. ibid.
- Spolium, à numero quando procedat in bonis Episcopis titularis, numero 31. pag. 151.
- Spoliorum causa Græcos à Romana Sede recessisse, referunt aliqui, numero 33. ibid.
- Spolia Episcoporum Gallie percipit Camera Apostolica, verbo Camera. Gallie.
- Spoliorum nomine quid continetur, à numero 51. pag. 153.
- Spolio non continentur bona Regularis à Religione electi, numero 58. pag. 155.
- Spolio continentur, & Cameræ spectant bona Regularium, extra Claustra, & aliorum, extra residentium, decadentium, à numero 56. pag. 154.
- Spoliorum violentorum cognitio, etiam inter Ecclesiasticos, Seculari pertinet, & à Regio Patronatu quando authoritatem habet, cap. 35. à numero 14. pag. 269.
- Spolium fructus Patronatus datur negata præsentato institutione, cap. 36. n. 8. p. 277.
- Spolia violenta ab Ecclesiasticis commissa restituit, & corrigit Princeps Secularis, cap. 41. à numero 1. pag. 315. & cap. 35. à numero 14. pag. 269.
- Spolium violentum, si timetur procedit defensio extra judicialis Principis, cap. 41. à numero 2. pag. 315.
- Spolio violento dato cessant iuris Regiae, n. 13. pag. 317.
- Spolij defensio, & cognitio debet in continentia adhiberi non serò, à numero 41. pag. 319.
- Spolij violenti remedium cessat in Principe, si interim Papamanum apposuerit, numero 44. ibid.
- Spolij remedium cessat possessore conservato in sua possessione, numero 45. ibid.
- Sponsalia.
- Sponsalia videtur contracta per Prælatum

Et Verborum:

promotum, si admittat præsentationem,
cap. 24. num. 8. pag. 187.

Spurius.

Spurius est capax Patronatus, cap. 4. num 4.
pag. 26.

Spurio scienter pensionem conferens Papa vi-
detur cum eo dispensare, cap. 13. num. 41.
pag. 99.

Spurius quando presumatur dispensatus cap.
30. à num. 11. pag. 228.

Statuere.

Statuendi facultate in aliam traslata, ad-
huc eadem apud concedentem remaneat, cap.
2. num. 20. pag. 13.

Status.

Vltimus status in præsentationibus, & colla-
tionibus attenditur, cap. 11. à n. 24. p. 82.

Stipendium.

Stipendijs debitibus pro officio politico an frua-
tur Officialis suspensus, cap. 49. n. 67. p. 383.

Stipendium peti non potest à Parocho, pro mis-
sis debitibus Parochianis, cap. 10. à numer.
58. pag. 76.

Stylus.

Stylus Curiæ reddit incapacem pensionis eum;
qui est incapax Beneficij, cap. 13. num.
40. pag. 99.

Stylus Curiæ obseruat conferre Beneficia va-
cantia, ait quām secundæ Ecclesiæ adqui-
ratur possisi à promoto, cap. 29. num. 21.
27. 29. pag. 224. & cap. 24. à n. 26. pag.
188. & cap. 27. num. 45. pag. 212.

Stylus facit ius, cap. 24. num. 28. pag. 188.

Subrogatum

Subrogatum in locum alterius censemur unum
cum illo, & sapientius naturam, cap. 18. n.
23. 27. pag. 135. 136.

Subsidium.

Decimæ temporales subiiciuntur Subsidij, &
Eleemosynis, verbo Decimæ.

Substitutus

Parochus an possit substitutum eligere, cap.
14. à num. 58. 61. pag. 108.

Suburbium.

Saburbia loci prohibiti an continantur in
prohibitione, cap. 49. num. 54. pag. 382.

Successors

Successor in Regno potest renocare facta à Re-
ge defuncto in præiudicium Regni, cap. 2.
num. 7. pag. 10.

Tom. I.

Suffraganeus.

Suffraganeus antiquior ex causa potest milles
re Visitatorem Metropolitanæ vacantiæ,
cap. 3. num. 36. pag. 60.

Suffraganeo antiquiori suo casu spectat curie,
ut Metropolitanus, & Episcopi Com-
prouinciales suis in Sedibus morentur, num.
37. ibid.

Suffraganei Sede plena an, & quando possit
illam visitare Metropolitanus, num. 38.
ibid. & pag. 61.

Suffraganei non residentis fructus erogat Me-
tropolitanus, cap. 9. num. 34. pag. 65.

Suffraganea in Ecclesia vacante veitur. Me-
tropolitanus sua iurisdictione data causa,
cap. 8. num. 14. pag. 57.

Suffraganei in Diœcesi nihil potest Metropolitanus,
nisi incasibus à iure expressis, cap.
13. num. 11. pag. 96.

Suffraganeus non potest inhiberi, nisi viso
processu, num. 12. ibid.

Summaria informatio.

Summaria informatio an requiratur pro
spolijs violenti notione, verbo Informatio.

Summaria informatio ad informandum Supe-
riorem non est actus judicialis, cap. 48.
à num. 8. pag. 368.

Summaria haec informatio, in casu permisso,
ex officio debet recipi, non ad partis instau-
tiam, num. 56. pag. 372.

Summaria informatio contra Ecclesiasticum
potest recipi à Laico, ad informandum Su-
periorem, à num. 1, cum seqq. pag. 367.

Supplicatio.

Supplicatio an suspendat executionem Regio-
rum Rescriptorum, cap. 30. num. 15. pag.
229.

Supremum.

Romana Ecclesia potest obtinere supremam
Principis Regaliam, cap. 2. n. 18. pag. 12.

Regalia suprema retinetur, etiam illius Re-
galia, que in alium transfertur, num. 19.
20. 25. 29. 30. pag. 13. 14.

Suprema Regalia apud Nos Mayoria appella-
tur, num. 22. 23. pag. 13.

Suprema iurisdictio nequit præscriptione
quæri, num. 24. 38. ibid. & pag. 15.

Suppressio. Supprimere.

Supprimere Beneficia an posuit Capitalum, Se-
de vacante, cap. 15. à num. 1. pag. 111.

Suppressio ad diminutionem cultus Diuini,
nova erexit ad augmentum tendit, num. 6.
ibid.

Supprimere Beneficia non inuenitur probibi-
tum Capitalo, Sede vacante, n. 15. pag. 112.

II 2

Sus.

Index Rerum,

Suspectas.

Nuntius, & Prælatus suspensus potest non admitti, cap. 6. à num. 40. pag. 46.

Suspensuum. Sulpensus.

Sententia ritè lata in priuatione Beneficij non habet effectum suspensuum, cap. 9. n. fin. pag. 68.

Suspensus, interdictus, excommunicatus nequit instituere, verbo Excommunicatus. Ordinarius.

Suspensus, degradatus, excommunicatus, hereticus potest ordines conferre, cap. 25. num. 40. pag. 196.

Suspensione officij pendente nequit suspensus ad aliud officium promoueri, cap. 49. num. 66. pag. 383.

Suspensionis tempore finito, non admittitur apud Nos suspensus ad officium, sine Regis licentia, num. 75. pag. 384.

Suspensus, an fruatur interim salario pro officio politico debito, verbo Salario.

Synodalis.

Synodalis Archiepiscopatus Regum, de Clericis, non residentibus intelligitur, cap. 14. n. 36. pag. 105.

T

Tabellio.

Tabellionis officium nequeunt in Indijs obtinere illegitimi, absque dispensatione, cap. 14. à num. 30. pag. 105.

Taxa.

Taxa rebus venalibus imposta debet seruari ab Ecclesiasticis, cap. 45. num. 37. 42. pag. 349. 350.

Tempestas.

Ut tempestatis accedens ad locum prohibitum, an penam incurrat, cap. 49. à num. 48. pag. 381.

Temporale. Temporalitas. Tempus.

Temporalia, & spiritualia gubernat, virtute Rescripti de Ruego, y Encargo administrans Episcopatum, cap. 8. num. 9. 28. pag. 57. 59.

Tempus absentiæ Parochi, an debeat esse continuum, vel interpolatum, cap. 9. num. 18. pag. 65.

Temporalia, & spiritualia spectant ad Capitulum, Sede vacante, cap. 11. num. 2. pag. 79.

Temporalis iurisdictio non pertinet ad Capi-

tulam, Sede vacante, num. 8. pag. 80.

Temporales sunt Decimæ, licet ius eas perculpiendi sit spirituale, cap. 16. num. 20. pag. 120.

Temporales decimæ subsidijs, & eleemosynis subiiciuntur, verbo Decime.

Temporales sunt Decimæ, quā lō domino temporali conceduntur, verbo Decime.

Temporalia, si obtineant Prælati à Rege, quoad ea illi subsunt, verbo Prælati.

Tempus nullum præiudicat, vel currit Regi Catholico ad præsentandum, cap. 32. à n. 55. pag. 248.

Temporalitatum pœnas, quare in prouisionibus Regijs adjiciat Senatus, cap. 36. num. 9. pag. 277.

Temporalitatum occupatio, & expulso Ecclesiasticorum à Regno, quando procedant, à num. 21. pag. 279. & cap. 37. num. 17. 22. 24. pag. 286. 287.

Temporalitatum Ecclesiasticorum occupatio, apud quo stractetur, cap. 42. num. 18. pag. 324.

Temporale reputatur Residere, seu Residentia Ecclesiasticorum in Regno, num. 22. p. 325.

Temporalitatum nomine continentur Decimæ, semel probanæ factæ, num. 27. ibid.

Temporalium respectu Episcopi, & Ecclesiastici Regi subiiciuntur, cap. 45. n. 36. pag. 351.

Tempore Exiliij finito, an possit redire ad locum exul, absque noua licentia, cap. 49. à num. 61. pag. 383.

Tempore suspensionis finito, apud Nos, admittitur suspensus, data noua licentia Regijs, num. 75. pag. 384.

Tempus solet in præsentationibus assignari, intra quod debet parere præsentatus, cap. 30. num. 50. pag. 233.

Episcopi Regibus in temporalibus, Reges Episcopis in spiritualibus subiecti esse debent, cap. 45. num. 56. pag. 351.

Tenutaria.

Vidua tenutaria, post annum luctus, præsenter in iure Patronatus, in bonis mariti instituto, non intra annum, cap. 5. num. 11. & seq. pag. 35.

Terra.

Terras, & Regna Infidelium potest Papa Catholicis concedere, ut habitatores ad fidem Catholicam reducantur, verbo Papa.

Terminus.

Terminus sufficiens debet assignari in ediliis, ad Beneficiorum prouisionem, cap. 10. num. 45. & 62. pag. 75. 77.

Terri-

Et Verborum.

Territorium.

Princeps habet Patronatum Cathedralium
sui territorij, cap. 1. num. 4. pag. 3.

Exulatus à propria patria, debet abstinere ab
eius territorio, cap. 49. numer. 41. pag.
381.

Territorij nomine venit mare adiacens, à m.
59. pag. 382.

Territorij Princeps vocato, fit diuiso Diaœc-
sum à Papa, cap. 7. à num. 26. pag. 51. &
cap. 15. num. 44. pag. 115.

Terror.

Causa terroris mulctorie intelligitur commi-
nata pena, & imposta à Princeps, nō ut effe-
ctum habeat, cap. 44. à n. 24. pag. 340.

Testamentum. Testari.

Testandi facultate nè priuentur, multi ab-
horrent Prælaturas, verbo Prælaturas.

Testari possunt Ecclesiastici Sæculares Epis-
copo inferiores, iure Hispano, & Indico, cap.
20. à num. 7. 9. pag. 148. 149.

Episcopus Regularis indiget dupli dispensa-
tione ad testandum, à num. 46. pag. 153.

Testandi dispensatio unica sufficit in Epis-
copo Regulari, ad testandum de bonis Pa-
trimoniis alibus, num. 48. ibid.

Testamentum factum ante professionem non
potest reuocare Regularis, secùs si fiat Epis-
copus, à num. 59. pag. 155.

Testari poterant Episcopi de decima parte bo-
norum in usas piòs ex Bulla Pauli III.
quam reuocauit Pius IV. num. 54. p. 154.

Testandi facultas Prælato concessa durat
usque ad mortem, nec primo actu consumi-
tur, cap. 38. num. 14. pag. 294.

Testari potest Prælatus de parte vacantis à
Rege concessa, cap. 17. num. 8. pag. 126.

Testimoniales literæ.

Literæ testimoniales requiruntur in Indijs, ut
Clerici alterius Diaœcesis admittantur, &
qualiter, verbo Literæ.

Testimonium literarum Apostolicarum à n.
sufficiat exhiberi in Capitulo, ut vacare de-
finat Sedes, cap. 28. num. 7. pag. 215.

Testis.

Testes facile inueniuntur contrà Senatores
in quodcumque crimè instantे Prorege, cap.
26. num. 36. pag. 281.

Testes facile deinde, si non possent reperiri, po-
test à Laico informatio recipi, alias prohibita,
& quando, cap. 48. num. 27. pag.
369.

Titulus.

Titulus requiritur in priuato ad possidendum
Regalias, cap. 2. num. 12. 13. pag. 11. 12.

Titulo exhibito sufficienti, manutinetur pos-
sideris Regalias, num. 16. ibid.

Tituli, & Patentes Magisteriorum exâmis
natur in Supremo Indianorum Consilio, cap.
7. à numer. 19. 31. pag. 51. 52.

Tituli Magisteriorum debent esse de numero,
alias retinentur, num. 32. ibid.

Titulus Ecclesiasticus plenum ius conferens
præsentato est institutio, cap. 32. num. 2.
pag. 243.

Præsentatio, cessante institutione, nullum ti-
tulum tribuit, num. 24. pag. 245.

Toletanus Episcopus Sisbertus.

Sisbertus Episcopus Toletanus à Sede, &
sacerdotio, & verbo amouetur, & quare, Ver-
bo Sisbertus Episcopus.

Toletana Ecclesiæ tantum poterant immobi-
lia liberalitatis titulo relinqui, cap. 2. n.
18. pag. 12.

Tonsura.

Prima tonsura in Indijs non sufficit ad de-
clinandum forum Regium, cap. 19. num.
25. pag. 143.

Transactio.

Transactio facta cum universitate honorum
comprehendit Patronatum, dummodo nihil
temporale pro eo detur, cap. 40. num. 47.
pag. 312.

Transcendentialis terminus.

Princeps dicitur terminus transcendentialis, &
repræsentatur in omnibus Magistratis
& Officialibus, cap. 2. n. 32. pag. 14.

Translatio. Translatus.

Translatio Regalias in aliud quando, & quas
liter fiat, cap. 2. à num. 8. 16. pag. 11. 12.

Translationi præstitus consensus facit locant
electioni Vicarij, cap. 12. numer. 11. pag.
88.

Translatio Prælati ad aliam Ecclesiam facit
vacare primam, cap. 23. à num. 17. 47.
pag. 180. 184.

Translationes Episcoporum approbat Papa
ex causa, verbo Papa.

Translatus ad aliam Ecclesiam non potest
redire ad primam sine Papa, n. 26. p. 181.

Translatio quid sit, num. 38. pag. 183.

Translatio non potest fieri sine Papa, num.
39. ibid.

Translatus Prælatus habetur pro mortuo,

Index Rerum,

quoad primam Ecclesiam, verbo Prælatus.
Translatio ad secundam Ecclesiam operatur
extinctionem primæ, num. 51. pag. 185.
Translatus ad secundam Ecclesiam nihil ba-
bet commune cum prima, num. 50. ibid.
Translati consensus requiritur ad transla-
tionem num. 52. ibid. & cap. 24. à num.
1. pag. 186.
Translatus ad aliam Ecclesiam administret
interim in prima, cap. 30. num. 19. pag.
230.
Translatio admissa videtur, si translatus per-
gat ad secundæ Ecclesiæ gubernationem,
cap. 24. à num. 4. 6. pag. 186. 187.
Translatio coniecturis, & alijs signis admini-
sa probatur, à num. 5. ibid.
Translatio potest fieri a Papa, sine consensu
translati, & quando, à num. 11. ibid.
Translati consensus non expectatur, quando
ad ipsius preces transfertur, n. 16. p. 187.
Translatus in Hispania, qualiter primam
Ecclesiam interim administret, à num. 17.
pag. 188.
Translatus ad secundam Ecclesiam, & pri-
mam administrans, non potest Beneficia
conferre post approbationem Papæ, ad se-
cundam saltam, num. 20. ibid.
Translatio intelligitur statim perfecta, de-
stylo Curiae ad hoc, ut Beneficiaprouisi-
valeant conferri, à num. 26. ibid.
Translatus, post approbationem Papæ, &
ante possessionem, est Episcopus, nullum
tamen actu possidens Episcopatum, à num.
45. pag. 190.
Translatio Episcopi à quo tempore faciat de-
finere vacare Ecclesiam, ad quam transfer-
tur Episcopus, cap. 28. num. 1. pag. 214.

Tribunal.

Tribunal vnum Regis nequit in alterius terri-
torio quidquam decernere, nisi eo vocato,
cap. 7. num. 42. 47. pag. 53. 54.
Tribunali proprio Regni, quando non vtitur
Rex decernens, habetur veluti exterus Prin-
ceps, num. fin. ibid.
Tribunalia omnia in Castella sunt inhibita
a cognitione causarum Regis Patronatus,
excepto Cameræ consilio, cap. 35. à num. 7.
cum seqq. pag. 268. vide, verbo Consilium
Senatus.

Tributum.

Tributorum causæ in Regijs Tribunalibus
tractantur, cap. 44. n. 17. 18. pag. 340.
Tributorum exactores, debitores, & alijs obli-
gati, quando, & quomodo possint ab Eccle-
sia extrahiri, cap. 50. à num. 14. pag. 388.

Tridentinum Concilium.

Tridentinum Concilium, & Regulæ Cancella-
riæ non comprehendunt Regios Patrona-
tus, cap. 2. num. 4. & 5. pag. 10.
Tridentino potest derogare Papa, cap. 3. num.
40. cum sequentibus, pag. 22.
Tridentinum seruatur in prouisione Parochia-
lium Patronatus, cap. 10. num. 39. pag.
74.
Tridentini Concilij Protector est Rex Catholi-
cus, verbo Rex.
Tridentinum Concilium opponi solet, aduersus
recursum per viam violentiæ, cap. 39. à n.
18. p. 301. sed intelligitur, à n. 19. p. 305.
Vide, verbo Concilium.

Tritemis.

Triremibus assignatus non gaudet immuni-
tate Ecclesiastica, cap. 50. à numer. 8. pag.
388.
Triremibus assignatus debet in proprijs, non
in alienis seruire, cap. 49. num. 84. pag
385.

Tutor.

Tutor, Curator, sequester vsfructuarius, im-
pubes, àn præsentent in iure Patronatus,
cap. 5. num. 14. 15. 16. pag. 35. 36.

V

Vacans. Vacare.

Vacanti Cathedrali qualiter mittebatur an-
tiquitus Visitator à Metropolitano, ut cu-
raret de Episcopo eligendo, verbo Visitator.
Vacantia bona Episcopi detinebant, iure anti-
quo Reges, verbo Reges.

Vacanti Ecclesiæ mittit Papa visitaturem,
cap. 8. num. 21. pag. 59.

Vacaturum Beneficium non potest concedi cap.
10. num. 33. pag. 73.

Vacatio Cathedralis, vel Beneficij potest acci-
dere, per mortem, vel alium casum, cap. 12.
à num. 7. pag. 87.

Vacante Sede, non possunt Præbendarij esse
Visitatores, num. 39. 40. pag. 90.

Vacantis Ecclesiæ fructus faciunt colligere,
& juriare Principes, cap. 16. à num. 14.
17. 25. pag. 120. 121.

Vacantis Ecclesiæ fructus in quos vesus con-
vertantur, num. 15. 18. pag. 120.

Vacante Ecclesiæ Beneficia, & Præbendas
conferunt Reges Gallie, à num. 16. 22. ibid.

Vacans feudum domino acquiritur, num.
19. ibid.

Et Verborum.

Vacantia bona, qualiter Ecclesijs & Prælati dimiserunt Otto IV. & Federic. II. Imperatores, num. 28. 29. pag. 121.

Vacante Ecclesia per translationem, habet locum ius Regaliae in Gallia, num. 37. pag. 122.

Vacante Beneficio frauntur fructibus Patroni in Cantabria, num. 39. ibid.

Vacantes fructus qualiter colligantur, & serucentur in Hispania, à num. 40. 49. ibid. & pag. 123.

Vacantes fructus, & bona Prælati defuncti in inventario describantur, & à quo, à numer. 44. ibid.

Vacantes fructus colligantur, & seruantur in Indijs ex Regalia, cap. 17. à num. 1. pag. 125.

Vacantes fructus in Indijs, qualiter diuidi soleant, à num. 4. pag. 126.

Vacantis porro solet Prælato futuro applicari; item alia Ecclesiæ, à num. 8. ibid.

Vacantes fructus colligit in Indijs Rex Catholicus gratis, licet posset illos sibi acquirere, verbo Fructus.

Vacantes fructus si Regibus, vel alijs spectant, ex priuilegio, vel pacto id procedere credendum est, num. 18. pag. 128.

Vacantis nomine, non continentur quartæ funeralium, num. 19. ibid.

Vacantes fructus, an spectent ad Regem Catholicum in Indijs, cap. 18. à num. 1. pag. 133.

Vacante Ecclesia, cessat redonationis Decimannum causa, ideo donanti spectant Decima, num. 10. 11. pag. 134.

Vacantis fructus, ubi percipit Camera Apostolica, nihil futuro Prælato reservatur, verbo Camera.

Vacantes fructus percipit regulariter Camera Apostolica, verbo Camera, cap. 19. num. 41. pag. 144.

Vacantes fructus non videntur posse expendi in Ius prophenos, licet Regibus pertincent, verbo Regibus.

Vacantium fructuum à Rege facta donatio, & concessio non obest successoribus, num. 52. pag. 146.

Vacantes Ecclesiæ fructus distribui in Indijs secundum ius Canonicum, quomodo intelligatur, cap. 19. à num. 37. pag. 144.

Vacantes fructus nunquam distributi in Indijs, secundum ius Canonicum, num. 40. 51. ibid. & pag. 146.

Vacantes fructus possunt à Rege Catholico aliter distribui, ac nunc ex eo quod illi spe-

tant, numer. 46. pag. 145.

Vacantes fructus extra Indias, qualiter ex nouis constitutionibus Apostolicis applicentur, num. 40. 50. 51 (pag. 144. 146).

Vacantes fructus usurpans, non ligatur Bulla Cœna, verbo Bulla.

Vacante Sede, an Capitalo spectent emolumenta sigilli, & condemnationum, verbo Sigilli.

Vacantes fructus, & spolia Regni Sicilie, qualiter spectent Regi Catholico, cap. 21. à num. 43. pag. 153.

Vacat propriè Beneficium per obitum Beneficiati, verbo Beneficium.

Vacatio Beneficij, vel Ecclesiæ quando dicitur, ut prius, verbo Ecclesia.

Vacatio Ecclesiæ contingit, data translatione Episcopi ad aliam Ecclesiam, cap. 23. à num. 17. pag. 180.

Vacare Ecclesiam, non dicitur mortuo Papa, & quarti, verbo Papa.

Vacare Ecclesia à qua transferunt Episcopū, a quo tempore desinat, à num. 45. pag. 184.

Vacat prima Ecclesia approbante Papa translationem ad secundam, verbo Translatio-

nem.

Vacat Beneficium per possessionem Episcopatus, verbo Episcopatus.

Vacantia Beneficia confert Curia Romana, antequam promotus secunda Ecclesiæ acquirat possessionem, cap. 29. num. 21. 27. pag. 224.

Vacare vere, & propriè dicitur Beneficium primum secuta secundi possessione, num. 22. ibid.

Vacare desinunt Beneficia ante possessionem per Papæ collationem, num. 23. ibid.

Vacatio Beneficij Patronatus datur in casibus in fundatione expressis, verbo Patronatus.

Presentatio continet semper contentum in ea praesentari ad Beneficium vacans, cap. 30. num. 34. pag. 228.

Vacantia Beneficia per promotionem à Rege factam prouidentur ab ipso, num. 5. ibid.

Vacantes fructus futuro Prælato spectantes intelliguntur pertinere administratio nomine, cap. 20. num. 26. pag. 158.

Vacatio quando inducatur per translationem Prælati ad aliam Ecclesiam, cap. 24. à numer. 3. pag. 186. & à num. 31.

Vacatio primi Beneficij inducitur, si per pruisum steterit, quominus possessio secundi acquiratur, cap. 31. numer. 38. pag. 238.

Regi afferenti, vacantia Beneficia esse, videatur standum esse in Indijs, verbo Regi.

Index Rerum,

Vacatio Beneficij ubi datur, ibi solum potest dari præsentatio, num. 44. pag. 239.

Vacatio ubi datur, tunc habet Patronus in præsentandi in actu, num. 45. ibid.

Vacare à quo tempore definat Ecclesia, ad quam transfertur Episcopus, cap. 28. à num. 1. pag. 214.

Vacare definit Ecclesia, ad quam promouetur Episcopus, ex quo Papa translationem approbat in re communi, num. 2. aliter hodie, num. 5. 8. & seqq. pag. 215.

Vacare non dicitur Ecclesia habens Episcopum confirmatum, etiam sine possessione, num. 3. 10. pag. 214. 215.

Vacante Beneficia promoti ad Episcopatum, adepta eiusdem possessione, à num. 14. 24. ibid. & pag. 216.

Vacare definit Beneficia promoti, data Tonistica dispensatione pro eorum retentione, num. 33. pag. 217.

Vacatio Beneficij cessat, facta eiusdem collatione, & dicitur actus consummatus, cap. 34. num. 5. pag. 259.

Vacatio primi Beneficij datur per affectionem secundi, cap. 27. à num. 1. 3. 25. 37. 38. pag. 207. 210. 211.

Vacat post annum primum Beneficium à die acquisitionis secundi in Gallia, num. 36. ibid.

Vacatio primi Beneficij non datur per affectionem secundum, quando intrè duos menses lis mouetur, num. 39. ibid.

Vacare ut possit primum Beneficium, requiritur, quod percipientur fructus secundi, num. 40. ibid.

Vacatio primi Beneficij non procedit, quando fructus secundi sunt alij ad tempus reservati, num. 41. ibid.

Vacatio Beneficij à detur per affectionem Episcopatus Titularis, & in partibus Infidelium, cap. 29. num. 17. pag. 223.

Vagantes Episcopi.

Vagantes Episcopi erant sine actuali Episcopatu, cap. 24. num. 46. pag. 190.

Valentia.

In Regno Valentiae spectat Regi Catholico nominare Ianitorem in re Ecclesiastica ex priuilegio, cap. 18. num. 45. pag. 138.

Valentia Archiepiscopus percipit bona mobilia Clericorum intestatorum, cap. 20. n. 6. pag. 148.

Valentia admittit recursum per viam violentiae ad Curiam Sæcularem, cap. 40: numer. 10. pag. 309.

Valentia obseruat praxim expellendi Ecclesia-

sicos à Regno in casu veræ necessitatis, cap. 43. à num. 10. 16. pag. 331.

Valentia habet priuilegium procedendi contrà Ecclesiasticos certis in casibus, cap. 47. num. 6. pag. 361.

Valentinianus Imp.

Valentiniani Imperatoris verba ad Episcopos Asiae adducuntur, & intelliguntur, cap. 45. num. 30. 45. pag. 349. 350.

Variare.

Variare potest Patronus Liicus in præsente-
tione, & quando secùs, Ecclesiasticus, cap.
34. à num. 9. cum seqq. pag. 260.

Variare an possit Rex Catholicus post præ-
sentationem ad Cathedrales Indiarum, nu-
mer. 16. pag. 261.

Vassallus.

Feudum vassallo vacans acquiritur Domino, cap. 16. num. 19. pag. 120.

Vassalli nomine comprehenditur Prælatus iure Hispano, cap. 22. num. 9. 13. 20. pag. 164. 165.

Vassalli Regis sunt Prælati ab ipso tempora-
lia possidentes, num. 13. 20. ibid.

Vassallus à Domino vocatus, si non obediatur,
potest feudo priuari, cap. 42. num. 21. pag.
325.

Vassalli, & subditi Principis possunt com-
mittere crimen læse Majestatis, cap. 47. à num. 31. pag. 363.

Ecclesiastici non sunt verè vassalli Princi-
pis Sæcularis, num. 32. ibid.

Vassallitamè nomine veniunt Ecclesiastici,
num. 33. 35. 36. pag. 364.

Vassallorum Domini, & Barones nequeunt
ab exilio reuocare damnatos, cap. 49. num.
11. pag. 378.

Vassallorum Domini, & Barones non possunt
instantiam peremptam instaurare, cap. 50.
num. 42. pag. 391.

Vassallus in feudo nihil in præiudicium suc-
cessorum disponit, cap. 18. num. 57. pag.
137.

Venetorum Dominium.

Dominium Venetorum admittit Regaliam
cognoscendi de spolijs violentis Ecclesiasti-
corum, cap. 41. num. 20. pag. 317.

Dominium Venetorum habet priuilegium pro-
cedendi contrà Ecclesiasticos in certis casi-
bus, cap. 47. num. 5. pag. 361.

Verbum.

Verbum Prælatus Capitulo, Sede vacante, ac-
com-

Et Verborum.

commodatur, cap. 14. num. 55. & Parocho, num. 50. pag. 108.
Vba enuntiativa non inducunt dispositio-
nem, cap. 19. num. 46. pag. 145.
Verbum Debeo importat necessitatem, cap.
26. num. 20. pag. 203.
Verba quædam perperam contrà Regium Pa-
tronatum Indiarum prolatæ, obseruantur
& pœna ob id inficta, cap. 34. à num. 50.
pag. 263.
Verbum Exilium quid importet, cap. 49. n.
17. pag. 378.
Verbum Exiliare usurpatum est à nomine
Exilium, num. 28. pag. 379.
Verba Quomodolibet se interponentes,
illas processando, in Balla Cœna contens.
ta, qualiter intelligantur, cap. 48. à num.
7. cum seqq. pag. 368. & num. 19. cum
seqq. pag. 369.
Verbum Fiat quando perficiat gratiam, cap.
24. num. 24. 32. pag. 188. 189.

Verus Patronatus.

Verus Patronatus qualis dicatur, cap. 4. à
num. 1. pag. 25.

Vide verbo Patronatus.

Via.

Restitutio potest procedere via gracie, &
via iustitiae, cap. 49. à num. 5. pag. 377.
Via iustitiae restitutio requirit causæ cog-
nitionem, cap. 50. 25. pag. 389.
Via violentiae, ad Senatum Castellæ causæ Re-
gij Patronatus delata, qualiter decidan-
tur, cap. 35. num. 4. 11. pag. 267. 269.
Vide verbo Recursus, Violentia.

Viaticum.

Altari Viatico, scilicet portatili utitur Epis-
copus confirmatus, nondum consecratus
secundus si tantum sit electus, cap. 29. à num.
8. pag. 222.

Vide verbo Regulares.

Vicarius.

Vicario concessa facultate, & iuri/dictio-
ne adhuc maior remanet penes Episcopum,
cap. 2. num. 25. pag. 13.

Vicarius habens mandatum, potest consensum
præbere ad alienationem Patronatus, cap.
4. num. 14. 16. pag. 26.

Vicarius Capituli debet mandatum habere ad
institutionem concedendam, cap. 12. à nu-
mer. 1. pag. 87.

Vicarius debet infra octo dies à Capitulo eli-
gi, num. 2. ibid.

Vicarium potest constituere gubernans Epis-

copum viriente R/ scripti defugio, y en-
cargo, cap. 3. num. 10. 22. pag. 57. 59.
Vicario non electo infra octo dies, actualitur
electio ad S. priorem, cap. 12. num. 3. pag.
87.

Vicario minis idoneo à Capitulo eleto potest
Metropolitanus aliam eligere, numer. 6.
ibid.

Vicarij electio spectat ad Capitulum, etiam
extra casum mortis, num. 7. ibid.
Vicarius debet eligi à Capitulo, postquam
translatus præstitit translationi consen-
sum, num. 11. pag. 88. & cap. 24. à numer.
43. pag. 190.

Vicarij iuri/dictio potest tempore electionis
restringi, vel diuidi, cap. 12. n. 15. pag. 88.

Vicarius à Capitulo electus potest adhuc item
renovari, num. 16. ibid.

Vicarius Episcopi, eo in remotis agente, vel
Capitulum, concedit literas dimissorias, &
testimoniales, num. 30. pag. 89.

Vicarius Capituli visitat Diœcœsim, licet non
sit ei specialiter concessum, num. 38. pag.
90.

Vicarius Capituli potest quidquid ipsum, si
habeat mandatum, cap. 13. num. 55. &
seq. pag. 100.

Vicarii iure communi appellatur, qui apud
Nos Interinarius, cap. 14. num. 37. pag.
106.

Vicarii is foraneus quis, & à quo constitua-
tur, num. 43.

Vicarius Papæ, vel quasi consideratur Rex
Catholicus in conversione Indiarum, Verbo
Rex.

Vicarius Dei qualiter appelletur Rex, cap.
25. à num. 23. pag. 194.

Vicarius renovatus, renovationem ignorans,
recte institutionem concedit, cap. 24. num.
35. pag. 189.

Factum Vicarij post translationem Episco-
pi, vel renovationem mandati, renovationem
ignorantis, quando teneat, à num. 34.
ibid.

Vicario multa imposita, ob eius inopiam sol-
licitur ab Episcopo nominante, cap. 43. nu-
mer. 48. pag. 335.

Vicario à Regno expulso, si Episcopus in re-
motis agat, an & quando Capitulum ad
ministrare possit, num. 49. 51. 52. ibid.

Vide verbo Interinarius, Officialis.

Vidua.

Vidua tenutaria mariti bona possidens, præ-
sentat in Patronatu post annum luctus; se-
cùs intrà, cap. 5. numer. 11. 12. pag.
35.

Index Rerum,

Viduata Tastore Ecclesia est sub Regis protectione, cap. 16. num. 6. pag. 119.

Villamanrique Marchio.

Marchio de Villamanrique repellitur ab officio Proregis Nova Hispaniae, qui à causas Patronatus Regis, negligentè tractabat, cap. 34. num. 35. pag. 263.

Violentia.

Violentias, & iniurias propulsandi Regalia non distinguitur à Principe, cap. 2. num. 31. pag. 14.

Violentia datur, quandò quis de facto Beneficio priuatur, cap. 9. num. 35. pag. 67.

Violentia Ecclesiastici concorrente, datur semper periculum in mora, cap. 36. num. 29. pag. 280.

Violentiae recursus ad Senatum impugnat P. Azor, sed male, num. 43. pag. 281.

Violentiae recursus ad Senatum, in causa Ecclesiastica non datur, nisi negata appellatio, cap. 37. num. 3. pag. 285.

Violentiae casus dicuntur etiam, quandò Ecclesiasticus procedit in causa omnino prophana, num. 27. pag. 288.

Violentia, & iniuria illata Iudici Ecclesiastico qualiter vindicetur, num. 47. pag. 291.

Violentia qualiter proponatur in Senatu in causa Ecclesiastica, cap. 38. à num. 40. pag. 297.

Violentiae in causa non datur appellatio, suplicatione, vel alias recursus à Decreto Senatus, num. 43. pag. 298.

Violentiae in causis non cognoscit Senatus de meritis; sed tantam, àn sit iuste denegata appellatio, cap. 39. à num. 5. pag. 300.

Violentiae cognitio extrajudicialis in merito factō consistit, num. 3. 55. & seqq. pag. 300. 306.

Violentia manifesta data non violatur, sed conservatur Ecclesiastica libertas, per recursus ad Senatum, verbo Ecclesiastica. Libertati. Immunitati.

Violentia manifesta datur, quoties Ecclesiasticus procedit ad executionem sententiae legitime appellatae, num. 8. pag. 300. & cap. 40. num. 8. pag. 309.

Violentia, ut cognoscatur, debent inspici acta Ecclesiastica, cap. 39. numer. 15. pag. 301.

Violentiae recursui opponi solent Bulla Cœne, Tridentinum Concilium, & Rotæ Decisiones, à num. 16. cùm seqq. ibid.

Violentiae recursus iurisdictionaliter interpositus reprobatur à Rotæ; extrajudiciali-

ter vero approbatur, à num. 54. cùm seqq. pag. 305.

Violentiae recursus secundum Hispaniae proxim interpositus nullum, vel paucos habet contradictores, cap. 40. à num. 1. pag. 308.

Violentia si non impediatur, & corrigatur ab Ecclesiastico, intrat recursus, nam 3. & 4. ibid.

Violentiae recursus cessat in electionibus Regularium, à num. 45. pag. 312.

Violentiae recursus àn detur in visitationibus Ordinariorum, circà administrationem Sacramentorum, verbo Visitations.

Violentè ductus ad locum prohibitum, àn incurrit poenam, cap. 49. num. 45. pag. 381.

Violentiae decreta in causis Ecclesiasticis habeant et vim rei iudicatae, cap. 50. num. 29. pag. 390.

Violentiae decreta, per Cancellarias prolatas, àn emendari possint per Supremum Senatum, à num. 30. ibid.

Violentiae causa iterum agitata ex mandato Principis traditur, num. 36. pag. 391.

Violentiae causa non potest post decretum iterum in Senatibus Indicis introduci, num. 56. pag. 392.

In causis violentiae idem possunt Cancellariae Indiarum, quod Cancellariae Hispaniae, numer. 60. & seq. pag. 393.

Vis.

Vi directua, non coactua tenentur Ecclesiastici servare leges Politicas, & communes Principis Secularis, cap. 45. num. 29. pag. 349. Limita, vt num. 31. 40. pag. 350.

Visitatio. Visitator.

Visitator Cathedrali vacanti missas antiquissimas curabat de Prælato eligendo, cap. 6. numer. 3. 15. 36. 37. pag. 41. 45.

Visitator, vel administrator potest dici Prælatus ante confirmationem, cap. 8. num. 7. 8. pag. 57.

Visitator mittitur à Papa vacanti Cathedrae, & quæ sit ipsius potestas, num. 21. 23. 24. 25. 27. 28. 29. pag. 59.

Visitator à Papa missus potest ea omnia, quæ potest Episcopus confirmatus, num. 25. 27. 28. pag. 59.

Visitator iste non potest Ordines conferre nisi sit Episcopus, num. 30. pag. 60.

Visitatorem potest etiam mittere Metropolitanus ex causa Cathedrali vacanti, à num. 32. ibid.

Visitator potest missi à Capitulo, Sede vacante

Et Verborum.

cante, & Legato (destatis causa) Cathedrali
vacanti, num. 7. & 35. ibid.
Visitare, an quando possit Metropolitanus
Dioecesis Suffraganei, Sede plena, num.
38. 39. ibid. & pag. 61.
Visitari non potest Dioecesis intrà annum va-
cationis, cap. 12. à num. 25. pag. 89.
Visitoris officio non possunt fungi Præ-
bendarij, se le vacante, verbo Vacante.
Visitationes Ordinariorum, circa admini-
strationem Sacramentorum, an & quando
admittant recursum ad Senatum per viam
violentiae, cap. 40. à num. 47. pag. 312.

Vita.

Vita Regis durante, tenet alienatio ab ipso
facta, alias prohibita, & quando, cap. 2.
num. 6. pag. 10.
Vita alimentandi cessante, cessant alimenta,
cap. 18. num. 12. pag. 134.

Vltimus status.

Status vltimus attenditur in collationibus
& presentationibus, verbo Status.

Vnio. Vnire.

Beneficia vnire non potest Laicus, nisi ex pri-
uilegio, cap. 4. num. 44. pag. 29.
Unita sunt Regno Castellae, & Legionis Reg-
na Indiarum, cap. 7. à num. 43. pag. 53.
Unio potest esse æque principalis, vel acces-
soria, à num. 43. 45. & seqq. pag. 54.
Vnire Beneficia, an possit Capitulum, Sede va-
cante, cap. 15. à num. 1. pag. 111.
Unio quæ omnino extinguit Beneficium non
potest fieri à Capitulo, Sede vacante, num.
14. pag. 112.
Unio ab Episcopo factæ suæ mensæ non
potest assentiri Capitulum, num. 17. ibid.
Vnire qui potest, potest dissoluere, num. 16.
ibid.
Unioni ab Episcopo factæ suæ mensæ non
potest assentiri Capitulum, num. 17. ibid.
Vnio vel diuisio Beneficiorum Indiarum quo-
modo fiat, num. 18. 21. 22. 23. 28. 31. 47.
pag. 112. 113. 116.
Vniri possunt Beneficia, ob fractuum dimi-
nutionem, num. 29. pag. 113.

Vniuersitas.

Vniuersitate bonorum in allum translatas,
transit cum ea Patronatus sine Ordinario,
cap. 4. num. 45. cum seqq. pag. 29.

Vocare.

Ecclesiastici vocati ad Curiam per Regem,
Proregem vel Senatum accedere debent,

cap. 42. à numer. 7. pag. 322.
Vocati Ecclesiastici non debent disputare de
causa vocationis, num. 10. pag. 323.
Vocati à Rege si renuant venire subjiciuntur
pœnis Provisiōnis, num. 12. pag. 324.
Vocatio Episcoporum ad Curiam debet esse ra-
gando, non eis precipiendo, secundum
aliquos, cap. 46. num. 35. pag. 357.

Voluntas.

Voluntatum ultimarum commutatio, & ex-
ecutio potest à Capitulo, Sede vacante, fie-
ri, & prorogari, cap. 14. à num. 36. pag.
108.

Voluntaria concessio, & gratia obligatio-
rem non inducit, cap. 18. num. 14. pag. 132.

Voluntas Papæ facit vacare primum Benefi-
cium ante possessionem secundi, cap. 29. à
num. 30. 34. pag. 224. 225.

Voluntate Principis concurrens, promotus
intelligitur absolutus ab omni vinculo, quo
tenebatur, num. 34. ibid.

Voluntas Patroni disponens circa tempus
presentacioni assignatum, non attendi-
tur, cap. 32. num. 45. pag. 247.

Votum.

Vota Senatorum, & Consiliariorum tenentur
Proreges sequi, & quando, verbo Prore-
ges.

Vota sua debent Senatores sine formidine pro-
ferre, cap. 26. num. 30. pag. 204.

Voto paupertatis remanet ad strictus Episco-
pus Regularis, verbo Episcopus. Regula-
ris.

Vox.

Duas voces, & distributiones, an habeat ob-
tinens duas Præbendas in una Ecclesia,
cap. 27. num. 21. pag. 210.

Urbanus VIII.

Urbanus Papa VIII. renocauit gratiam à
Greg. XV. Comiti de Monterrey factam,
ut aliqua Beneficia Curata sine concursum
conferri possent, cap. 31. à numer. 29. pag.
238.

Vrsus Vrsinus.

Vrsus Vrsinus Regi Catholico Ferdinando ho-
magium prestat, cap. 22. num. 37. pag.
166.

Vsutpare

Vsurpans bona Ecclesiastica, ad personam Ec-
clesiasticam pertinentia, Bulla Cœnæ ligat-
ur, cap. 19. num. 53. pag. 146.

Vsute

Index Rerum,

Vsuratio Regiae iurisdictionis datur, quando Ecclesiasticus procedit in causa prophetarum, & est recarsus ad senatum, sine applicatione, cap. 37. à num. 17. & seqq. 22. 24. pag. 236. 287.

Vsuratio, & diminutio Regiae non est admittenda, cap. 44. num. 24. 32. pag. 340. 341.

Vsurpare Regiam iurisdictionem non est, reum à Satellitum manu eripere Ecclesiasticos, num. 47. pag. 343.

Vsufructuarius.

Vsusfructuarius, sequester, curator bonorum, an presentare possint in iure Patronatus, verbo Tutor.

Vtilitas.

Publica Vtilitate urgente, cessat immanitas priuilegii, cap. 48. num. 14. pag. 368.

Vtilitas Ecclesie facit, promoueri inuitum, & vacare primum Beneficium, ante possessionem secundi, cap. 29. à num. 31. pag. 224.

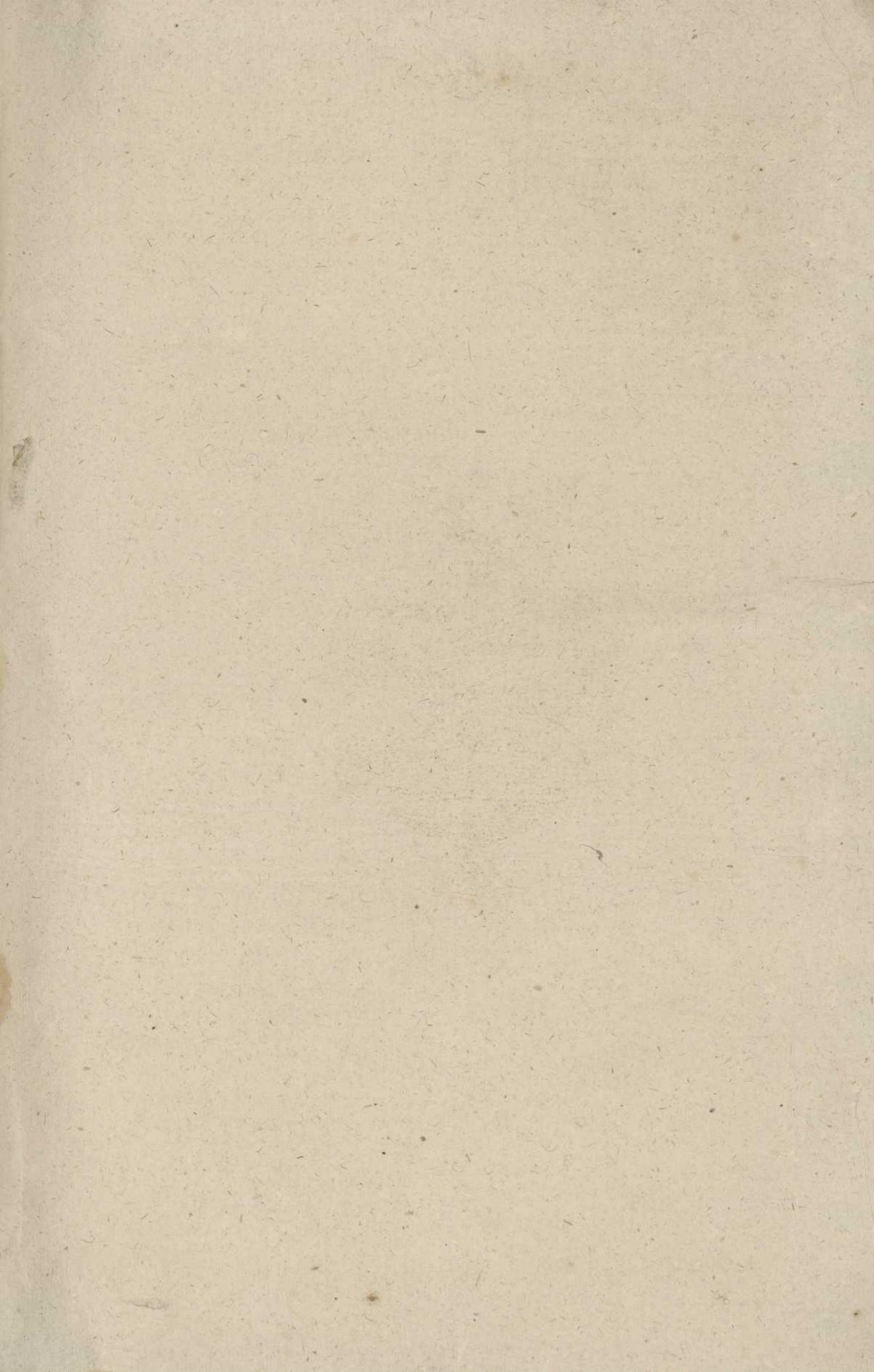
Vxor.

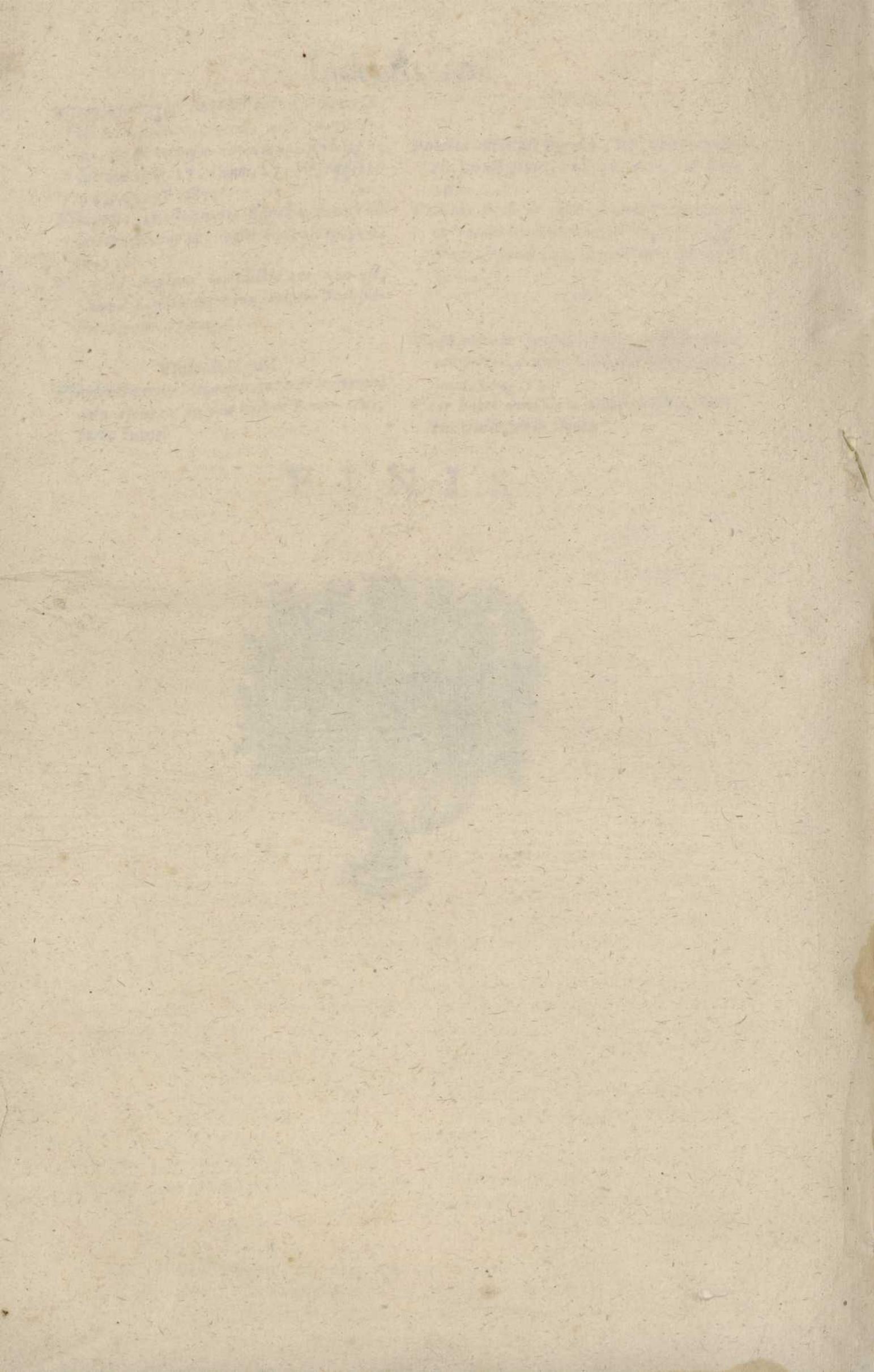
Vxori ratione propriæ personæ Patronatus competens, an transeat in maritum, cap. 5. num. 5. pag. 34.

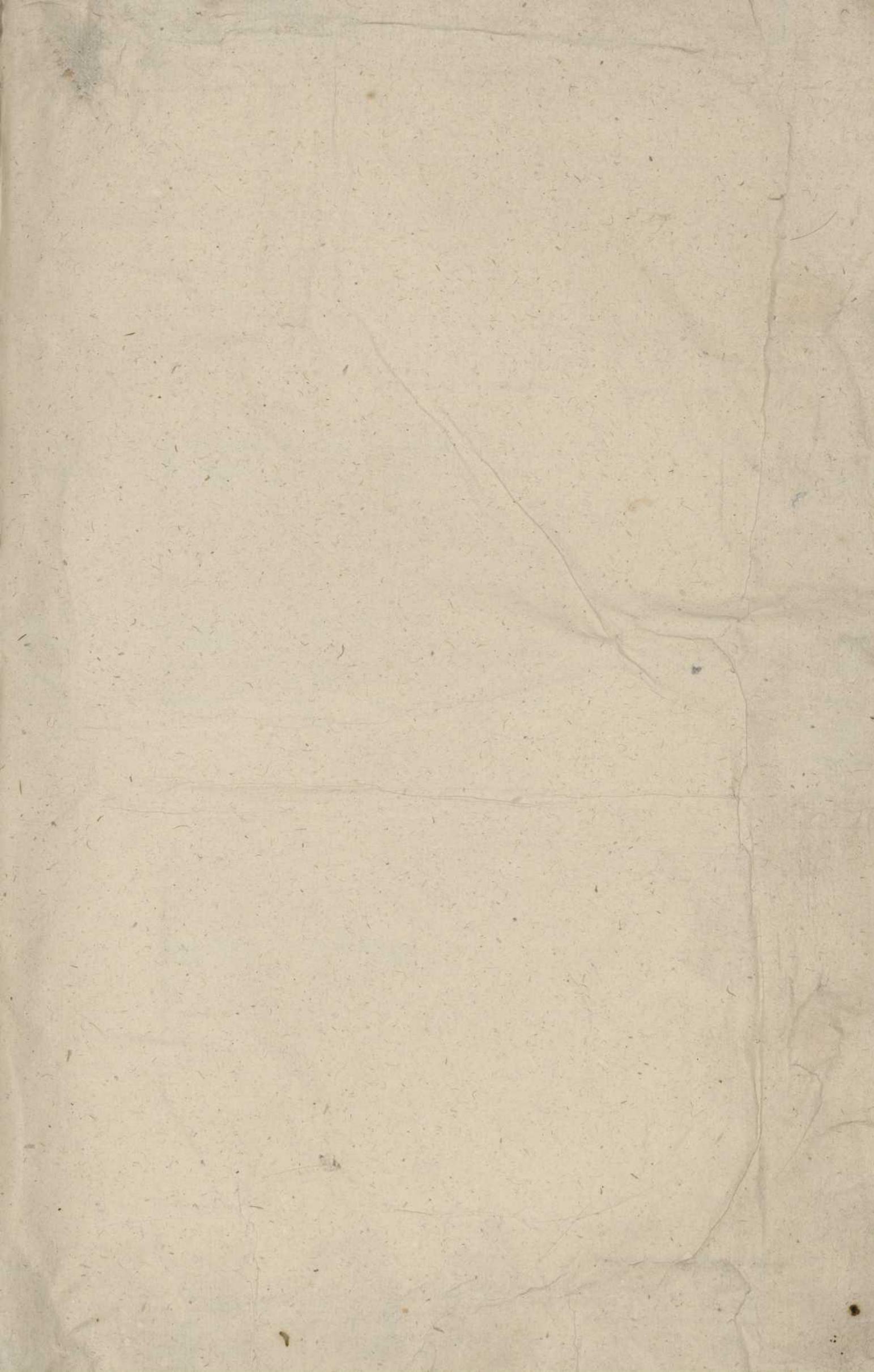
Vxor habet dominium naturale doris, maritus ciuile, verbo Dotis.

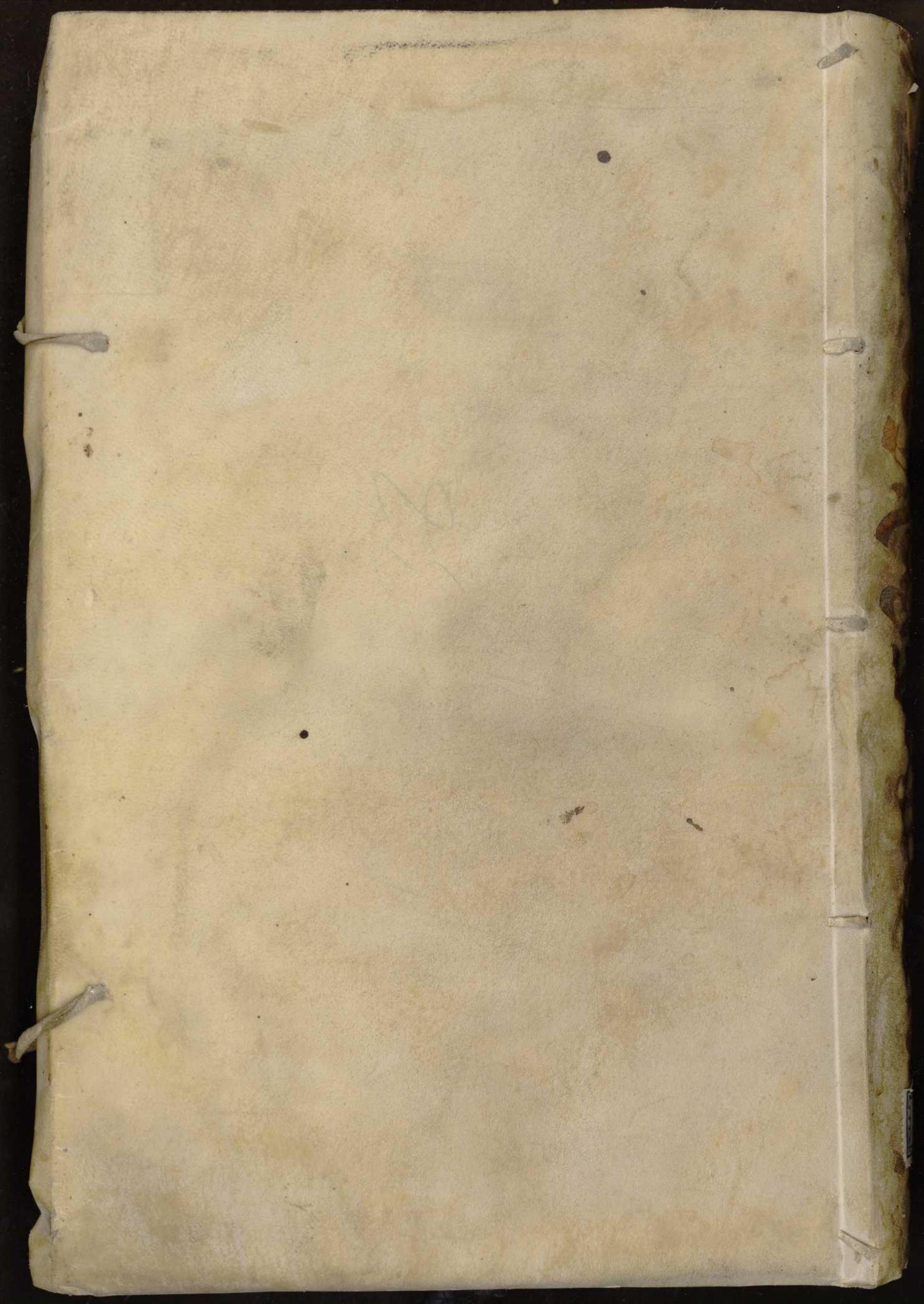
FINIS.

Right Top

Est. 35

Tab 8

Nim

